Nr. 79 Sibiiu, Sâmbătă 22 Iuliu, (3 August) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4756 Scol.

CONCURS.

Au devenit vacante pentru anul viitoriu scolariu 1889/90 şi se vor conferí pe calea concursului 14 stipendii câte de 60 fl., destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărţemêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii au să şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în 19 August st. v. a. c. instruite cu documentele următóre:

a) aestat dela oficiul parochial din comuna lacare aparţin despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială; şi

d) eventual alte atestate recomêndătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 21 Iuliu.

Este fără îndoélă un semn rău la noi în Ungaria, că ómenii nu-şi dau silinţă ca să-şi câştige pânea de tóte ţilele în sudórea feţei lor, ci încep pe căi pieţişe a face combinaţiuni mai uşóre, pentru de a jucá pe marele şi pe omul de lume.

Vor fi fost în tóte timpurile soiu de acestia de ómeni, vor fi în tóte ţările mişei şi defraudanţi, la noi însă numĕrul lor cresce pe ţi ce merge.

Aparinţa acésta tristă este comentată în feliu şi chip de ţiaristică, fie-care la rêndul seu, după cum îi vine la socotélă, noi ca ómeni, cari aparţinem bisericei, suntem datori a o esaminá din punctul nostru de vedere mult mai cu deamĕruntul.

Ni se pare nóue, că s'a cam slăbit córdele acele tari, cari erau o virtute pentru ómeni.

Religiunea, acésta scânteiă divină, începe a perde mult din puterea ei, este tot mai slabă şi drept resultat al acestei slăbiri defraudările, delapidările de bani publici şi crimele cele mai teribile, sunt cea mai eclatantă dovadă.

Se vorbesce, că administraţia se va premení demni de cătră guvern cu ómeni, ca şi când acesti ómeni nu ar putea fi şi ei aşa de pĕcătoşi ca şi cei aleşi de cătră clicele comitatense, dacă nu se va căutá ca întrégă societate să se pună pe base mai sănĕtóse şi mai morale.

Cum e aţi, vedem, că nu e bine, şi noi de multe ori am pus cuţitul în rană ca să o tăiem, încât ea s'ar iví şi în organismul nostru bisericesc.

Dar noi suntem în fine cei mai puţini, cari numĕrăm între rêndurile nóstre ómeni de atari calibru, contingentul cel mare îl dau fără îndoélă aceia, cari au fost dedaţi să trăéscă bine şi fără nici un lucru.

Se ivesc şi la noi esistenţe dubii, vin şi la noi casuri, că ómenii ar voí numai să trăiască bine şi fără de muncă, şi dacă ei nu sunt totuşi stricaţi de tot, îi reţine numai simţul de ruşine de a cădé pe povêrnişul cel pĕcătos.

Nu odată însĕ am accentuat, că la noi nu a cuprins teren demoralisarea cât teren a cuprins şi cuprinde indiferentismul pentru afacerile publice.

Poporul nu scie, sau nu vrea să controleze afacerile, pentru că e de credinţă, că ómenii cu inteligínţă le fac cum sciu ei, că e bine.

De credinţa acésta a poporului se folosesc apoi mulţi ómeni ca să facă abus şi speculă.

S'au pus ómenii, cari au interese speciale şi particulare ca să agiteze contra instituirei unui învĕţătoriu definitiv, până nu le vine lor la socotélă; să pun şi încurcă trebile cu ocuparea unei parochii, până nu cred de ajuns timpul ca să şi valideze interesele lor familiare şi locale, fac şi direg nu în interesul publicului, fără în interesul lor propriu, şi după ce şi au ajuns cutare scop, poporul se trezesce, că e sedus, că e tras pe sfóră, dar e târţiu.

Lucruri de aceste la centru nu pot fi cunoscute, pentru-că nici nu se póte pretinde ca să cunóscă cineva tóte referinţele din singuraticele parochii, şi tocmai de aceea se recere ca parochii şi cu deosebire protopresbiterii nostri să fie ómeni de încredere ei să nu cunóscă nici un alt interes decât legea şi esecutarea ei, aşa cum o reclamă interesele poporului şi ale bisericei preste tot.

Lucră aşa, — lumea vede în ei pe ómenii de bine, pe ómenii neinteresaţi, pe ómenii ce sciu aduce vorbele cu faptele în consonanţă; lucră altcum, fac rĕu poporului şi şi lor 'şi sucumbă vaţa şi autoritatea oficiului ce l ocupă pe ţeci de ani.

Biserica însĕ este şi trebue să fie cu răbdare, ea numai în casuri grave şi estreme face us de dreptul ei.

Nu atât ómenii cei isteţi au făcut treburi bune, ci de multe ori au făcut şi fac cei de omênie, cei de caracter firm, acestia fac mai adeseori trebi durabile şi cinstite, trebi de cari se bucură generaţiunile viitóre şi din al căror fructe sute şi mii se îndulcesc şi adăpostesc

Trăim în timpuri, în cari materialismul dominézĕ. Să cercăm să premenim rêndurile cu ómeni, cari pun mai pre sus omenia şi onórea decât banii, şi vom dá înainte, vom face servicii frumóse şi neperitóre maicei nóstre biserici şi mult cercatului nóstru popor.

Revista politică.

Epistolele canonice a metropolitului sêrbesc Michail şi a archiereului nostru, cari noi le am publicat în unul din Nrii precedenţi în foiletonul fóei nóstre, au provocat în cercurile politice mare şi neasteptată sensaţiune.

Tóte foile monarchiei nóstre, fără deosebire de colorit politic, şi tóte foile principale străine, înregistrézĕ aceste epistole în întreg cuprinsul lor, fără a lăsá o iotă din ele, şi dându-le astfeliu o mare importanţă politică.

Nici n'avem să ne mirăm de acest fenomen şi efect puternic. Influinţa şi autoritatea metropolitului Michail în Serbia o au dovedit evenimentele, ce s'au succedat dela reintórcerea sa în mijlocul poporului, din sinul căreia a fost alungat cu sîla; ér alipirea şi loialitatea poporului nostru faţă de archiereii sei o a dovedit trecutul şi o dovedesce presentul. Lângă acésta să mai adaugă tactul fin politic şi înscusinţa diplomatică, ce o desvóltă cu deosebire actualul nostru archiereu, totdeuna, când interesele patriei, şi împregiurările au cerut, ca să se pronunţe; lucruri, cari au fost apreţiate chiar de vrăşmaşii Inaltpreasânţiei sale.

Comentările, ce le aduce presa acestor epistole întăresc afirmaţiunile nóstre. Metropolitul Michail ca cel mai intim şi mai fidel pretin al ex-reginei Natalia nu póte să lase pe o amică, carea l'a ajutat la reintorcere şi carea tocmai aşa se bucură de graţia ţarului, ca şi dênsul, nu o póte lăsá căţută din mărimea ei de domnitóre, umblând pe drumuri.

In faţa acestor lucruri, scirea ţiariului „Times", că e împuternicit de metropolitul a declará, că dênsul nu se va mai ocupá cu divorţul regelui şi cu regina Natalia, este prematură şi de tot problematică. Ea se întunecă şi prin declărările, ce le face organul „Daily News", al cărui corespondent reproduce cuvintele metropolitului, carele a ţis, că Milan e un om de caracter nestabil, are însĕ o inimă bună şi tocmai acésta împregiurare va contribuí ca el să-şi recunóscă greşala şi să se spăséscă, împăcându-se cu regina. Acésta o cere interesul ţĕrei şi o

---

FOIŢA.

Copilul de suflet.

— Schiţă din viaţa unui criminalist de *N. Ivan* —

(Urmare.)

În casa comitatului Huniedórei era adunată cosiunea asentătóre, şi fiind-că reclamaţiunea, ce făcuse morariul Câmpean pentru eliberarea lui Chiorean fù respinsă, din causă că Câmpean era bărbat în vêrstă de 40 de ani, om ţapăn şi bine hrănit, cum sunt cei mai mulţi ómeni cu stare şi fără copii, aşa Chiorean trebuia la rêndul seu, să între şi el în rênd cu feciorii la sórte.

Sórtea-i ca mórtea, dar pentru Chiorean era lucru hotărit, că îndată-ce între în asentare va fi inrolat în armată, pentru că fecior mai sănĕtos, mai bine făcut şi rotunţit ca Chiorean nu întrase în ţiua aceea în Deva, deşi feciorii din Valea Haţegului şi din ţinutul Orĕştiei nu sunt cei din urmă în Ardél. Înrolarea a urmat la regimentul al 64-lea, jurămêntul fù depus pentru patrie şi împĕrat — şi Chiorean s'a reintórs la móra mĕrului mai vesel şi mai mai fălos ca şi cum plecase la Deva.

Numai Saveta părea că nu era mulţămită, numai pe ea o rodea un ce ascuns şi de acésta nu scia să-şi de sémă nici Câmpean nici Chiorean.

Era prima Octobre. Chiorean 'şi schimbase portul lui cel românesc, cămaşa lui cea albă ca zăpada şi cusută cu mare îngrijire de mânile Savetei, şi pălăria cea împodobită de pene, cu vestmintele cele milităresci în una din căsărmile Orĕştiei. După deprinderi de câte-va ţile în arme, un tren separat pornesce în spre Arad-Timişóra şi de acolo o ia în spre Bosnia încărcat cu tineri români, parte mare feciori de plugari, tot băeţandri, la cari abia le resare mustaţa, ca să facă cunoscinţă cu bosniacii, cu turcii cei nemiloşi şi să cucerésca pentru împĕratul ţĕră nóua, pământ nou. Mulţi din ei erau veseli, unii posomoriţi, după-cum le era firea şi împregiurările, numai Chiorean era sburdalnic ca nici odată. „Nuţi e de bună" îi ţiceau tovarăşii lui de drum, dar el nici că-i băga în sémă. A-şi vrea să moriu în bătaie, a-şi vrea să nu me mai întorc acasă erau cuvintele lui Chiorean. Nimenea nu putea pĕtrunde în secretele inimei lui, nimenea nu înţelegea dorinţa lui de a găsí mórtea pe câmpul de luptă, mai cu sémă că toţi sciau, că nici barem o cruce de lemn nu i-ar împodobí mormêntul în aceste ţĕri sĕlbatece. Dar altmintrea e scris în cartea ursitei. Omul tot ce doresce nu află, şi Chiorean, care doria mórtea nu o află, deşí unde era plóie de glónţe pe Chiorean 'l vedeai, unde era periclul cel mai amenińţătoriu el acolo se îmbulţia. Stors a admiraţia tovarăşilor sei stors a stima superiorilor sei, împodobitu-şi-a peptul, cu 2 medalii, una „bene merenti" şi una „medalia de resbel", şi avansat-a şi la rangul de sergent în timp scurt, dar tóte aceste pe el nu-l mulţămiau, el era neliniscit, că nu a căpĕtat nici o plesură şi şi mai neliniscit, că se terminà rĕsboiul şi el trebue să se întórcă acasă, unde nu-l aştepta tată şi mamă, fraţi şi surori, ci numai străini. Mulţi tovarăşi de ai lui, cari se feriau de glónţe erau tinşi la pământ de ele, mulţi din cei ce se temeau de mórte o au aflat pe câmpul de onóre, numai el, care l'a căutat tot cu deadinsul, el a rĕmas téfăr, şi după serviţ de 3 ani de ţile s'a reîntors ér acasă, întreg şi sănĕtos, ceva mai rumen la faţă, cu mustaţa mai grósă, dar cu mult mai îngrijat ca şi când plecase în Bosnia. Pentru ce? Nici el nu scia.

În Livezeni se schimbase multe de tóte. Satul nu l mai află, aşa după cum l'a părăsit Chiorean înainte cu 3 ani. Unicul om, ce i se părea, că a rĕmas tot bărbatul pe care el îl cunoscea dela „móra mĕrului", era primariul Codrescu, om statornic la vorbă şi chipsuit la fapte. Cu paş sigur şi milităresc trecù el pragul casei lui Codrescu şi deşi pe Aglaia nu o vĕţù mai de aprópe mai nici odată, inima îi bătea mai tare, sufletul lui era cuprins de nisce sentimente, de cari nu-şi puté dá sémă. Cu o căutătură de bărbat, seriósă şi impunĕtóre întrà în casa primariului şi ochii lui cei deprinşi a vedé şi distinge bine, se întâlnirà iute cu ai Aglaiei. Ce contrast între aceste dóuĕ fiinţe. El bărbat robust, oţelit în strapaţe, şi cu nisce spate late de voinic cum rareori

cere mai mult interesul tinĕrului rege. Ori-ce ar fi, regina Natalia trebue sĕ fie lângă fiul seu, pentru-că numai o mamă póte sĕ-i insufle sentimentele calde, povețele și sfaturile, de care el ca fiu are neapĕrată trebuință.

Aceste sciri se confirmă și cu scirea cea mai nóuă, ce ne o aduce firul telegrafic, că regele Milan s'a esprimat, că nu va mai stá mult în Serbia, căci a venit numai sĕ supraveghieze educațiunea fiului seu, ér călĕtoria lui și alui Gruici la Ristici, carele nu se află în Belgrad, și carele n'a vorbit încă cu Milan, se aduce în legătură cu reintórcerea exreginei Natalia la Belgrad.

Vorbirea, ce o a ținut principele moștenitoriu al Bavariei Ludovic înaintea tuturor gimnasticilor germani, adunați din tóte părțile locuite de germani la München a entusiasmat foile naționale germane, a deprimat însĕ adênc mai ales pe slavii din Austro-Ungaria. Și pe cât de înfocat aprețiază presa germană acésta vorbire politică, pe atât de vehement o combat foile cehe, lângă cari se mai adaugă si foile celorlalți slavi, chiar și cele mai moderate.

Nu e bine, ḑic ele, ca în aceste împregiurări, când popórele mai mult au lipsă unele de spriginul altora, ca sĕ se accentueze cu atâta tărie pangermanismul. E o greșala acésta cu deosebire față de popórĕle din Austro-Ungaria, a căror referiuțe numai interne, dar chiar și de stat se slăbesc și numai pot sustá acelea relațiuni intime, ce ar trebuí sĕ esiste.

Deodată cu acestea vesti turburătóre însĕ vine scirea, că principele de Lobkovitz a fost denumit colonel de mareșal campestru pentru Boemia. Denumirea e de mare importanță și împregiurarea, că în locul seu n'a fost încă nimenea denumit, se aduce în legătură cu o aplanare a referințelor încordate între cehi și germani.

De câte-va ḑile circulă sciri de tot sensaționale. Pretinsa alianță a Franciei cu Rusia se dă de gol și nici presa francesă și nici cea ruséscă nu se grăbesce a acoperí tainele acestei alianțe. Organul din Paris al centrului stâng, vorbind despre acésta ḑice, că mai ales dóue puncte cardinale sunt a se consideră de fórte momentóse: *a)* o alianță ofensivă și defensivă; *b)* nici una din ambele puteri nu pot sĕ se retragă sau sĕ încépă o acțiune fără consimțĕmentul celeilalte.

Deși acésta nu se póte adeverí încă, totuși atitudinea presei dă ansă la presupuneri întemeiate. Un representant rusesc a fost în Paris, dar pre cum se spune, n'a putut stórce subscrierea lui Carnot din considerațiuni constituționale Cestiunea a fost supusă consiliului de ministrii și precum se asigură, încurênd va plecá o persónă privată la Petersburg. Definitiva hotărîre atârnă însĕ și dela întâlnirea monarchilor.

Alegerile consiliilor generale în Francia au fost o victorie a republicanilor. Ei au câștigat în 66 de cantóne conservative și boulangiste, au perdut însĕ de ale lor mai multe. Generalul Boulanger a fost ales în 12 cantóne. Aceste alegeri sunt totdeuna o prevestire sigură a alegerei deputaților și senatorilor.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Bucium, 18/30 Iuliu, 1889. Domnule redactor! Adunarea generală a despărțĕmêntului VII Abrud al „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român" a fost convocată și s'a ținut êst an la 16/28 Iuliu a. c. în Bucium Șasa. Cei doritori de cultura poporului român au alergat la acéstă adunare, unde departe de fluctuațiunile politice și de certele ori neînțelegerile ḑilnice, în liniște, armonie și bună înțelegere sĕ contribue care cum și ce póte la ajungerea mărețului scop al „Asociațiunei".

La órele 2 p. m. intrând biroul despărțĕmêntului în localul adunărei în fruntе cu directorul Ioan Danciu, protopopul din Ofenbaia, a fost salutat cu urări de „sĕ trăiască"! Vorbirea de deschidere a directorului, în care cu termini poporali, dar bine aleși, a arĕtat scopul ce l urmăresce Asociațiunea în general și despărțĕmintele ei în special, precum și resultatele obținute până acum, și face apel la spriginul publicului, a fost urmată de repețite și viue aplause și urări de „sĕ trăiască"! Învĕțătoriul din Bucium Șasa, Muntean, bineventézĕ pe director și adunarea în numele poporului buciuman, care cu iubire și căldură primesce în mijlocul seu pe óspeții aleși ai acestei adunări.

După ce s'a esprimat condolența pentru membrii reposați și s'a luat spre sciință raportul comitetului și al cassariului, s'a ales o comisiune pentru înscriere de membri și încassarea de tacse, — lucruri obicinuite la tóte adunările, — a urmat partea cea mai momentuósă și mai interesantă a adunărei: cetirea disertațiunilor însinuate. Ca nici odată dóră la adunările acestui despărțĕmênt, și póte și ale altora, de astădată s'au însinuat 4 disertațiuni, cari s'au cetit în ordinea următóre: 1. Dr. Petru Șpan: „Despre bibliotecile poporale ca instituțiuni de cultură"; 2. Ioan Popovici: „Despre asociări"; 3 Basiliu Bașiota: „Ceva din istoria metalelor" și 4. Vasile Gan: „La cestiunea cultivărei poporului." — Adunarea a decis ca aceste disertațiuni sĕ se trimită comitetului Asociațiunei spre publicare în fóia „Transilvania."

Tóte 4 disertațiunile au fost bine lucrate și cu interes ascultate de publicul present, cu deosebire cele de sub 1, 2 și 4, urmate fiind de repețite aplause. Aceste 3 disertațiuni au fost scrise, în stil poporal, au tractat despre cestiuni așa ḑicênd actualeculturale, cu un cuvênt au fost fórte acomodate pentru a se cetí în astfeliu de adunări. Față de disertațiunea dlui Bașiota am sĕ observ, că a fost cu mult studiu lucrată și de interes scientific, din carea póte profitá omul mult, dar nu a fost potrivită a se cetí în astfeliu de adunări prime pentru-că stilul și terminii scientifici, reclamați de însă-și natura obiectului, în partea cea mai mare rĕmân neînțeleși mai ales de poporul mai de rênd. De ací a provenit, că sub durata cetirei acelui studiu o parte mare din public, obosindu i-se atențiunea, a eșit afară.

Comisiunea esmisă a încassat 155 fl. dintre cari 17 fl. dela membrii ajutători. Adunarea a hotărit, ca sĕ dea un premiu de 10 fl acelui învĕțătoriu de pe teritoriul despărțĕmêntului, care se va distinge în cultivarea pomilor, un ram cam negles în aceste părți, care însĕ ar puté reușí fórte bine. Propunerea directorului de a se înființá biblioteci poporale pe lângă scóle s'a transpus comitetului spre studiare.

Trebue sĕ amintesc a í o împregiurare, pe carea nu mi o pot esplicá. Poporul de rênd, a căruia cultivare o are în vedere Asociațiunea, a fost fórte slab representat în acéstă adunare. Nu sciu, ce póte fi causa: nepăsarea poporului, ori a conducĕtorilor lui? Și érăși: un preot bĕtrân, care abia se pórtă, a venit din depărtare la acéstă adunare, ér alții tineri și viguroși din nemijlocită apropiere nu au venit. Abruḑenii încă au fost fórte slab representați. Sĕ fie causa timpul cam ploios? Nu cred.

La astfeliu de asociațiuni se arată cine doresce în adevĕr cultura și preste tot binele poporului: cei ce cu tótă ocasiunea se laudă și nu fac nimic, ori fórte puțin, sau cei-ce tac și fac?

După adunare cei presenți s'au întrunit la o masă comună arangiată de fruntașii buciumani în frumosul edificiu scolariu, la care n'au lipsit toastele obicinuite la astfeliu de ocasiuni.

După masă a urmat petrecere cu joc, fórte animată, carea a durat până a dóua ḑi la rĕsăritul sórelui. Musica o a provĕḑut banda din Făgăraș, carea se afla în escursiune pe aici.

De încheere ḑic: La revedere cu bine în Roșia montană. X.

Ioan Meșotă.

Cuvênt

ținut în 25 Septembre v. 1888 la sĕrbătórea S-tei Sofii, patróna gimnasiului din Brașov.

(Încheere).

VI.

Ca om Meșotă era stimat și prețuit de toți pentru însușirile frumóse, cari împodobiau sufletul lui nobil.

Era modest. Nu avea ambiție deșértă de a voí sĕ brileze cu sciința sa; nu voia sĕ arete, că scie mult. In privința acésta urma în tocmai frumóselor cuvinte ale filosofului Seneca: Atâta sciu, că nu sciu nimica.

Era mai departe Meșotă prudent și circumspect. De dóue și trei ori chibzuia un lucru, înainte de al face. După-ce se convingea însĕ, că e bine sĕ-l facă, îl îndeplinia cu tótă energia.

In desbateri era serios și cu mult tact, respectând părerile altora.

Era om drept și sincer. Nu se încredea, ușor în fiecine. Pe care însĕ îl cunóscea, că era sincer, aceluia îi da tótă încrederea.

Judeca cu sânge rece, fără sĕ se iuțéscă.

Pe contrariul seu nu-l împroșca cu cuvinte violente. Îi spunea frumos, fără înfocare, ce avea sĕ-i spună. Față de lăudăroși însĕ era fórte picant, aducêndu-i la reson adeseori prin tonul seu ironic, fără ca ei sĕ se fi simțit vătămați prin cuvêntul lui șegalnic.

In ideile lui era o mare claritate și consecuență. Fiecare cuvênt era bine mĕsurat și la loc potrivit.

Era om de cuvênt. Pe cuvêntul lui putea ori-cine pune temeiu. Mai curênd s'ar fi întêmplat ori-ce, decât ca Meșotă sĕ nu-și fi stăpânit cuvêntul dat.

Impodobit cu atâtea virtuți intelectuale și morale, Meșotă trebuia sĕ fie iubit și prețuit de toți. Toți simțiau interes a se apropiá de el, a-și petrece cu el, a se recreá și inspirá în societatea lui pentru proiecte și plănuiri frumóse.

Toți, români și neromâni, îl numiau un om vrednic, un harnic om, un om de ispravă, ĕră metropolitul Șaguna, inspectorul seu suprem, îl numia „mărgăritariul seu cel scump, vrednic sĕ fie pus în coróna corului profesoral în gimnasiul seu".*)

Astfeliu a fost Meșotă: stimat și prețuit de toți; astfeliu trebue, onor. domni și dómne, sĕ stimăm și sĕ prețuim și noi nealterată amintirea scumpului seu nume cu tótă vrednicia.

Sĕ prețuim virtuțile lui, sĕ prețuim cunoscințele lui, ce și le-a câștigat cu atâta muncă încordată a sufletului seu, sĕ fim cu deosebire cu recunoscință pentru facerile sale de bine, care el ca profesor și director le-a revĕrsat cu îmbelșugare asupra institutelor nóstre secundare.

Sĕ fim pentru tóte, câte ne-a făcut recunoscĕtori.

Recunoscința este cea mai frumósă flóre din cununa virtuților omenesci.

Recunoscința este partea ómenilor nobili.

Și acuma me întorc cătră tine iubită tinerime studiósă. Tu erai obiectul părintescilor lui preîngrigiri. Tu erai visul, în care sĕ legăna sufletul lui cuprins de aspirațiunile cele mai nobile. Luminarea ta, soliditatea gândirilor tale, oțĕlirea inimei tale cu puternice resoluțiuni, tăria caracterului teu, tóte acestea erau atâtea obiecte de predilecție ale învăpăiatului suflet al directorului de odinióră Dr. Ioan Meșotă.

Nu era o ḑi, sĕ nu se fi gândit el la tinerimea studiósă căutând moduri și chipuri sĕ i înlesnéscă drumul spre scopul desĕvêrșirei sale: cum sĕ aprindă într'ênsa lumina înțelepciunei; cum sĕ înflăcăreze inima ei pentru idealele virtuții, căutând a face din tinerii studenți ai institutului seu ómeni harnici, români cu cel mai viu interes și cu cea mai înflăcărată rîvnă pentru aspirațiunile némului lor românesc.

Astfeliu a fost el, purtând neclintit idealul perfecțiunei tale morale, intelectuale și naționale în bogatul seu suflet.

Caută deci și tu a te pĕtrunde de sfințenia gândirilor lui.

Caută sĕ împlinesci cu energie legitimele lui speranțe.

Nu te abate nici loc de o palmă dela scopul perfecțiunei tale.

Caută sĕ fii și tu asemenea lui.

*) Într'o epistolă dtto 21 Iuniu 1869.

---

găsesci, ea o blondină de 19 primăveri, cu ochii vineți ca ceriul, când e mai senin, și cu o căutătură atât de veselă și blândă, încât nu are cap un om de vêrsta lui Chiorean, ca sĕ nu o placă.

Aglaia era tineră, dar tot pricepea ea ce va sĕ însemneze cunoscința, ce o face o fată la vatra părintéscă cu un fecior de séma ei, și ea, care în inima ei iubia pe Chiorean de mult — avea o ḑorință — până a nu întrá mai afund în cunoscința cu el, și dorința ei sta în ai spune o vorbă între 4 ochi, — vorbă ca sĕ nu o audă nimenea decât el. Tótă séra a pândit după acel moment, tótă séra au conversat despre cele petrecute în Bosnia, despre cele petrecute în Livezeni și abia când Chiorean își luă séra bună dela ai casei, se putù furișa sĕ-i șoptéscă: „Nu te duce la móra mĕrului."

Vestea, că Chiorean s'a reîntors din Bosnia a străbătut iute stradele Livezenilor. Toți ómenii din sat, dar mai cu sémă femeile și fetițele vorbiau mai numai de Chiorean și de Aglaia la a căror casă el fusese prima dată; până a nu ajunge Chiorean la móra mĕrului, la părinții sei adoptivi, vestea a ajuns și acolo, că el e în Livezeni, ba, că a fost la primariul Codrescu, ba, că acum s'a încheiat cu gluma, ba, că dór nu a așteptat Aglaia trei ani de giaba și alte verḑi uscate, cum sunt îndatinați țĕranii a vorbí la móră, multe bune și de multe ori mai multe rele.

Până când ómenii vorbiau despre Chiorean prin case și la móră, el era mai gândit ca nici odată în viața lui.

Vorbele Aglaiei: „Nu te duce la móra mĕrului" îi întrase la inimă ca o frigare arsă.

„Și unde sĕ me duc eu, dacă nu la móra mĕrului?" ce sĕ fac eu în casa părintéscă, care e părăsită de 8 ani, nelocuită de om, și în fine pentru ce sĕ nu merg eu la móra mĕrului." Simțul de recunoscință, așa cere bunăcuviința, și ori cât stimez po Aglaia, nu-i pot împliní dorința.

Dar óre pentru ce i-o fi ḑis sĕ nu mérgă la móra mĕrului, erau întrebările ce și le punea el, și ori cât se frămênta cu gândurile nu putea scí ce are sĕ însemneze prima dorință a Aglaiei. Cufundat astfeliu în gânduri se trezesce, că e departe în spre drumul dela móra mĕrului, unde-l aștepta morariul cu o bucurie copilăréscă și morărița cu o bucurià fățarnică și prefăcută, tocmai din causă, că auḑise, că el nu venì mai întâiu după cum credea a fi datorința lui la móra mĕrului, ci mai întâiu a dat rótă prin sat, și încă ce o durea pe ea mai mult, — a dat față cu Aglaia, de ce ea la sciut ferí până a nu merge la miliție.

Era ura, ce o determinase pe Saveta a fi dușmană de mórte Aglaiei, ori era jalusia, nu scim, destul că Saveta se bucura și nu prea de venirea Chioreanului. (Va urma.)

El ți-a desemnat trăsăturile caracterului ce doria să-l aibi, nu numai prin cuvinte, ci și prin esemplul seu, prin faptele sale.

El însuși a fost așa, după cum a învețat pe scolarii sei.

Prin esemplul faptei sale a vrut să înalțe forța sufletului scolarilor sei.

Fiți și voi, precum a fost măiestrul sufletesc de odinióră, fiți iubitori de muncă ca el.

Nulla dies sine linea, a fost principiul seu. Nici o ți, în care se nu fi făcut o ispravă în privința desăvârșirei sale.

Fiți și voi astfeliu. Nu lăsați să trécă nici o ți, fără a ve esaminá, de a-ți sporit cu ceva in privința perfecțiunei vóstre.

Munciți cu tóta resoluțiunea, ce o avea Meșotă, când se apuca de lucru.

Munca vóstră însă se nu se restrîngă numai pe lângă obiectele, ce vi se propun în scólă.

In órele libere căutați a ve complectá opera culturei vóstre intelectuale.

Străduiți-ve ca Dr. Meșotă, a întrebuința bine timpul liber, de care dispuneți, căutând a ve îmbogăți talentul sufletului vostru, mărgăritariul învețăturilor, ce ți-lnic aveți ocasiune a găsí în scrierile cele mai bune românesci și în nemuritórele opere ale némurilor străine.

Nu cetiți însă acelé opere într'un mod mechanic.

Cetiți-le, cum le cetia Meșotă, cetiți-le cu răgaz, cetiți-le cu gândire, meditând asupra cuprinsului lor și căutând a ve face însemnări asupra materiilor cetite, pentru ca astfeliu se puteți preface materialul ideilor străine în o avere nedeslipită a sufletului vostru.

Asteliu a cetit Meșotă, astfeliu numai a ajuns el a se ridicá cu sufletul seu în regiunile înalte ale luceferilor sciințelor, „sorbind de pe buzele lor unde aurii de înțelepciune.“

Căutați însă mai întâiu de tóte a ve împodobi inima cu sentimente morale.

„Nu lăsați să între în sufletul vostru nici o cugetare falsă, să nu iasă din gura vóstră nici un cuvênt fals.“

Păstrați-ve curați înaintea lui Dumnedeu și a ómenilor“.

„Desvoltați-ve cu sirguință tóte facultățile, cari vi le-a dat Dumnedeu, căci pentru acésta vi le-a dat. Iubirea să fie în inima vóstră, tăria în caracterul vostru și lumina în sufletul vostru.“

„Nu uitați pe Dumnedeu, nu ve rușinați de el; nu-l negați, și unde vi se arată, mulțămiți-i“ *)

Făcênd astfeliu, ve-ți dá dovadă invederată despre stima și venerațiunea vóstră neînșelătóre cătră neuitatul pretin de de odinióră al tinerimei scólelor nóstre.

Urmând povețelor, sfaturilor și esemplelor lui, ve-ți arětá, că sunteți adevărați fii ai înțelepciunei, căreia este consânțit institutul nostru.

Căci numai urmând astfeliu, ve-ți putea fi ómeni harnici, spre bucuria și fala părinților vostri și spre desfătarea și mândria némului nostru românesc. *Ioan Popea.*

*) Din „Cuvêntul“ lui I. Meșotă la încheerea a. scol. 1873/4.

Convocare.

Membrii „Despărțemêntului II“ al Asociațiunei transilvane, pentru literatura și cultura poporului român, precum și toți aceia, cari doresc a se înscrie de membrii, sunt invitați, a luá parte la adunarea generală a „Despărțemêntului VI“, ce se va ținé în opidul *„Huniedóra“ la 6/18 August n. a. la 9 óre.*

Deva, 1 August, 1889 st. n.

F. H. Longin, actuariu. *Ioan Papiu,* director.

Varietăți.

* Majestatea Sa monarchul nostru s'a îndurat preagrațios a dá pe séma celor nenorociți prin foc din Ernea-săséscă 800 fl.

* (Revista trupelor). Eri a avut loc pe câmpul de eserciții revista generală în mare gală a tuturor trupelor staționate aici și a celor, ce au sosit aici în ților trecute din Brașov și Cluș. Alteța Sa archiducele Albrecht a sosit punct la 9 óre călare. Ținuta trupelor a fost esemplară și defilarea a urmat cu mult tact. Artileria a defilat în dóue rênduri, în pas lin și în trap; ér cavaleria în trei, în pas lin, trap și galop. In urma defilărei întreg regimentul de infanterie s'a format în batalion de rěsboiu, și sub conducerea dlui colonel Cassan, a esecutat cu cea mai mare esactitate mai multe teme, ce le punea Alteța Sa; tot astfeliu a esecutat și vênătorii mai multe eserciții. Alteța Sa ța rěmas mulțămit pe deplin și a dat și espresiune mulțămirei sale, lăudând ținuta trupelor. In genere dispositia nestorului armatei nóstre, a Alteței Sale archiducelui Albrecht, a fost bună; întréga înfățișare îl arată încă de un bărbat viguros.

* (Serenadă.) Musica militară a făcut aséră între órele 8—9 o frumósa serenadă înaintea hotelului „Neurihrer“, unde Alteța Sa se află încuartirat.

* (Procesul de presă al „Luminătoriului). Procesul de presă al „Luminătoriului“, în care dl I. V. Barcianu a fost acusat de procurorul de stat pentru doi articli, ce au apěrut în aceea fóie, s'a pertractat Mercuri în 31 Iuliu n. înaintea curții cu juranți din Arad. Acusatul dl I. V. Bracianu, a fost declarat de nevinovat cu 7 contra 5 voturi.

* (Comisariu regesc.) Ministrul de agricultură a denumit pe Ilustritatea Sa comitele suprem al Têrnavelor conte Gabriel Bethlen de comisariu regesc spre esecutarea mĕsurilor ce se vor luá pentru stêrpirea filocserei în părțile ardelene.

* (Papa). Papa este fórte nemulțămit cu sórtea sa. De când s'a vorbit, că va părăsí Roma și se va mutá în Spania, guvernul italian a luat tóte precauțiunile, ca să împedece emigrarea înaltului prelat. Și fiind că se presupune, că papa voesce să părăséscă Roma deodată, fără de veste, guvernul întrebuințéză spioni, ca să descopere mișcările și fuga papei.

* (Avis.) Referitoriu la esercițiile de tir ale infanteriei și ale trupelor de vênători din Dumbrava Sibiiului — din causa cărora drumul Sibiiu Cisnădie era să fie oprit, se face cunoscut, că după nóuele dispositiuni ale autorităților militare competente numai în 5, 10, 12. și 19 a lunei curente se vor ținé eserciții de tir, ér astădi și în 17 l. c. n. nu se vor ținé; astfeliu că în aceste ți comunicațiunea e liberă.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Iclodul mare (cott. Solnoc Dobâca), care e împreunat cu un salariu total de 296 fl., și remunerațiune pentru intreținerea unei cariolete, ce va circulá în depărtare de 1 klm. — Reflectanții au a și asterne cererile în decurs de trei săptămâni, de punênd și o cauțiune de 100 fl.

* (Tariful de zone.) Ținua primă, în care a întrat în valóre tariful de zone, a fost un bun augur pentru nóuele dispositiuni. La gara de aici înbulțéla a fost așa de mare, încât plecarea trenului s'a întârțiat, din causă, că nu s'a terminat estradarea biletelor până la timpul fixat al plecărei. Dacă comunicațiunea va continuá, precum s'a început, laudele, ce foile din capitală le aduc dlui ministru Baross, sunt întemeate.

* (Reclamele la poștă) Referitoriu la reclamele poștale, ministrul de comerciu a esmis o ordinațiune, conform căreia dacă o persónă, care a trimis ceva prin poștă, a perdut recepisa, și dacă voesce a reclamá lucrurile perdute, atunci are să trimită la direcția postei sau a telegrafului o petiție, în care să arete cu mărturii, că el este trimițětoriul obiectului pierdut la postă, și să-și documenteze identitatea sa. Reclamările au a se face în timp de un an de țile dela țiua trimiterei; după un an nu se mai póte reclamá. Dacă însă în decursul unui an de țile reclamantului nu i a succes a și obținé despăgubirea recipisei, póte să i se prelungéscă valórea încă un an de țile. Petițiile au a se trimite la direcția postală și telegrafică competentă pe lângă acel adaus, ca în decurs de 8 țile să se pótă recurá la ministeriul de comerciu.

* (Starea recoltei în Rusia) Starea grânelor e mediocră în Polonia, în provinciile baltice, în marea Rusie și în Rusia meridională. Ea nu este satisfăcětóre în Rusia occidentală, din guvernamentul Petersburg. In Caucasia și într'o parte a Rusiei orientale este satisfăcětóre. Tot astfeliu și pentru grâul de érnă în Polonia, în provinciile baltice, într'o parte a Rusiei mari și a Rusiei orientale. E mediocră în Rusia occidentale, într'o parte a marii Rusii și a Rusiei orientale. Starea lor nu e satisfăcětóre într'o parte a Rusiei meridionale și în Caucas. E rea în celelalte regiuni; scrie „Românul“.

* (Vipera călcată pe códă.) Am sciut că adevĕrul va duré. Am sciut deci, că notița nóstră din Nr. precedent adresată „Tribunei“, ce apare subscrisă de celebrități de calibrul dlui A. Cașolțan, va da ocasiune dlor tribuniști a-și vĕrsa veninul în formă proprie, tribunistică. Murdăriile în fața adevĕrului murdării rĕmân, și trebue o bună dosă de impertinență a te încercá se combați adevĕrul, când chiar și în Nr. în care ni se reflectéză, aflăm aprópe ca un pătrariu de colónă, material luat din fóia nóstră. Protocólele comitetului asociațiunei transilvane în ce privesce administrarea banilor publici, ne dau bună dovadă despre resonul „Logicei“. Cel ce locuesce în casă de sticlă să nu asvêrle cu petrii! Atâta de astădată.

Mulțămită publică.

La concertul dat de unii clerici membri ai corului seminarial Andreian gr. or. din Sibiiu au participat și contribuit următorii domni și dómne:

a) din loc: Ilustr. sa dl Novac Ferencz primariu 1 fl., Ales. Tordășian protopr. fam. 3 fl., George Pop dir. de finanță fam. 2 fl.; Rubin Patița adv. fam. 2 fl.; Ioan Coșieriu adv. fam. 2 fl.; Victoria Roșca fam. 2 fl.; d na Mihaiu Roșca 1 fl.; Ioan Bota fam. 2 fl.; Petru Șerban fam. 2 fl.; Fabius Dobrean 1 fl.; Nic. Muntean canc. 1 fl. 50 cr.; Raicu Sava sublocot 1 fl.; German Ioan supra locot. 1 fl.; Kröpfel Ioan sublocot. 1 fl.; Florian Rusan presb. fam. 2 fl.; Ales. Cadariu 1 fl. 50 cr.; Iosif Cirlea fam. 2 fl ; Vintz Albert fam. 2 fl.; Corneliu Cirlea 1 fl.; Berges Pepi 1 fl.; Ioan Muntean adv. fam. 2 fl.; Basiliu Medrea fam. 2 fl.; Mateiu Marciac fam. 2 fl. 50 cr.; Petru Cirlea fam. 2 fl.; Anton Parabecu epist. fam. 2 fl.; dna Ludovica Luca 1 fl.; Raveca Cirlea fam. 2 fl.; Emil Filip 1 fl.; Eufemia Hoprich fam. 2 fl.; George Roșca fam. 2 fl.; Virgil Rus 1 fl.; Ioan Marciac cand. de adv. 1 fl ; Ioan Cirlea 1 fl.; dna Velican 2 fl.; dna Pipoș fam. 2 fl.; Șandor căpitan 1 fl.; Corneliu Demeter farmac. 1 fl.; Stefan Hajos 1 fl.; Victor Papiu fam. 2 fl.; Draia Enea cand. de adv. 1 fl.; Reisenberger 1 fl.; George Rațiu adv. fam. 2 fl; Visoina Vicențiu căpit. 1 fl.; Reiman locot. 1 fl.; Dumitru Furdui fam 3 fl.; Miklosy Iózsef 1 fl. 50 cr.

b) din afară: Ilie Dob din Ciugud 1 fl 50 cr.; Nic. Crișian not. în Geomal fam. 3 fl.; Ioan E. Magde par. gr. cath. în Ciugud fam. 2 fl.; Iosif Magda înv. în Feneș fam. 2 fl.; Nic. Florescu din Ighiu fam. 2 fl.; Vasiliu Corvin Sas-sebeș fam. 3 fl.; Ioan Hulea Henig 1 fl.; Aureliu Pascu Gârbova de jos 1 fl.; Nic. Lazarie st. politech. Orĕștie 1 fl.; Ioan Branga Orĕștie 1 fl ; Hanes Toma Orĕștie 1 fl.; Oniț Ioan Sas sebeș 1 fl.; Nic. Anca Kisfalĕu 2 fl.; George Anca Kisfalĕu 1 fl ; Iosif Oniț Sas-sebeș 1 fl.; 50 cr.; Ioachim Medrea not. Cârna fam. 2 fl.; Maria Soica Bucium Poen 1 fl.; Teodosiu Lobonțiu Hepria 2 fl.; Ilariu Rusan st. abs. Mesentea 1 fl.; Ioan Bretoi Teiuș fam. 2 fl.: Nic. Popa Sintimbre fam. 2 fl.; Efrem Rat Teiuș fam. 2 fl.; Simion Lucaciu Teiuș 1 fl.; Simion Suciu 1 fl.; d șóra Micu Aiud 1 fl.; Lascu George Ampoița fam. 2 fl.; Gligor Badilescu înv. Ampoița fam. 2 fl.; Ioan Rusan Mesentea 1 fl.; George Totoian par. gr. cath. în Kisfalĕu fam. 2 fl.; Dionisiu Truța par. gr. or. în Celna fam. 2 fl.; Ilie Bodan magist. post. Săsciori fam. 2 fl.; Procup Herlea not. Cu Isir fam. 3 fl.; Paul Lucaciu Straia fam. 2 fl.; Ioan Patachi par. gr. or. Mihalț fam. 2 fl.; Nic. Medeșan Bucerdea-vinósă 1 fl ; Nic. Dupleș not. Romos fam. 2 fl.; Ioan Cașolțan not. Lancrĕm fam. 2 fl.; Traian Pop teol. Șard 1 fl.: Ioan Veresmartin 1 fl.; Nic. Tămaș Sas-sebeș fam. 2 fl.; Gligor Muntean Cricău fam. 2 fl.; Teodor Bârsan Cricău fam. 2 fl.; Ioan Bitea par. gar. cath. Cut fam. 2 fl.; George Pop Mihalț 1 fl,; Hofbauer Richard jur. abs. Murĕș Porto 1 fl ; Iosif Blaga st. filos. Lancrem 1 fl.; Nic. Cado par. gr. or. Păclișa, Daniil Costea 50 cr.; Stefan Vlad 50 cr.; George Tat 50 cr. toți din Păclișa.; Ales. Vlad Banpatac fam. 2 fl.; Krump Nandor Cuior. 1 fl.; Vasilie Blaga Lancrĕm 1 fl.; Stefan Morariu Săsciori fam. 2 fl.; Vasilie Pop înv. Săsciori fam. 3 fl.; Simion Muntean not. Săsciori fam. 3 fl.; Victor Mihu st. medic. Cacova 1 fl.; Nic. Suciu 1 fl.; Iosif Angyel not. Lapardia 1 fl.; Acsente Sever Cricău 1 fl.; Nic. Cretariu par. gr. or. Spring fam. 2 fl.; Paraschiva Suciu Acmariu fam. 2 fl.; Nichifor Hețegan Scusia fam. 2 fl.; Dionisiu Florian locot. Viena 2 fl. — Venitul brut face 177 fl. 50 cr., după detragerea speselor cu 134 fl. 62 cr., remâne venit curat 42 fl. 88 cr., din acéstă sumă s'a dat pentru fondul corului seminarial 5 fl., remâne pentru biblioteca poporală din Alba-Iulia 37 fl. 88 cr.

Primésc̆ă p. t. domni și dómne contribuenți mulțămita nóstră publică, deasemenea primésc̆ă mulțămita nóstră d șórele Cornelia Nicola și Rosalia Șerban pentru cooperările lor reușite la concert precum și domnii clerici coristi, cari au ostenit din depărtare, ca se ne facă o séră plăcută. In fine esprimăm recunosciința și mulțămita nóstră sinceră față de St. Domn adv. Mateiu Nicola din Alba-Iulia, care a adus jertfe materiale însemnate în interesul întreprinderei nóstre.

Alba-Iulia, 16 Iuliu, 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu

I. Francu. *N. Cadariu,*

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	100.40
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea țecimei de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	306.25	306.20
Sorți de regularea Tisei	127.20	127.20
Oligațiuni urbariale ung	104 80	104.75
Galbin	5.86	5.66
Napoleon	9.59½	9.55
100 marce nemțesci	58.80	58.90
London pe (poliță de trei luni)	119·90	120.25

Nr. 294 [101] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţătoriu la scóla română gr. or. din Turnişor, pentru ocuparea aceleia în mod definitiv, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.
2. Cuartir liber în edificiul scólei;
3. Trei stângini metrici lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi sala de învĕţĕmênt.

Dela concurenţi se cere ca sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci atât pentru instruirea elevilor în scólă, cât şi pentru ţinerea unei strane în biserică Dumineca şi sĕrbătórea; totodată sĕ aibă cualificaţiunea de 4 clase gimnasiale şi sĕ fi absolvat studiile pedagogice.

Concurenţii au a şi înaintá cererile instruite cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 6 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm protopresb.

Nr. 202. [105] 2—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 11 Iuliu a. c. Nr. 4584 B. se publică concurs pentru ocuparea ˊpostului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu ţermin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu următórele venite.

1. Venitul cimiteriului şi a unui fênaţ de 4 cară de fên . .	fl. 28.—
2. Dela 120 familii câte una ferdelă (16 cupe) cucuruz sfărmit	fl. 120.—
3. Dela înmormêntări 1—7 ani 1 fl; şi dela 7 ani în sus à 7 fl.	fl. 78.—
4. Dela cununii à 3 fl.	fl. 24.—
6. Dela botezuri şi apă de móşă	fl. 12.—
6. Dela botezul Domnului	fl. 36.—
7. Dela sfinţirea paştilor	fl. 9.—
8. Dela alte funcţiuni bisericesci	fl. 94.—
Suma	fl. 401.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre pănă la terminul cuvenit la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 18 Iuliu, 1889.

Romul Furduiu,
adm. protopresbiteral.

EDICT.

Ioan Gal din Braşov, legiuitul bărbat al Mariei Ioan Cucu din Hĕghig, domiciliată în Braşov, pe carea a părăsit-o cu necredinţă de trei ani şi mai bine, este provocat a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial intentat de soţia sa şi în absenţa lui. [95] 3—3

Braşov, în 26 Maiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

„Hunedóra“

însoţire de anticipaţiune şi credit în Deva.

primesce depuneri cu Neto 6% fără nici o detragere pentru dare.

[106] 1—1 **Direcţiunea.**

Un elev,

în etate de 13—14 ani,

cu pregătire scolară corespunḑĕtóre, din familiă buná, cu cunoscinţa limbei maghiare sau germane, se primesce în **prăvălia de manufacturi** a subscrisului.

Condiţiunile mai deaprópe prin comunicare privată.

Orĕştie, în 25 Iuliu 1889.

Ioan Lazaroiu,
[100] 2—2 comerciant.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 37—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe esplicarea la întrebuinţarea lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispositiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 11—12

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
[91] 8—14 proprietariu.

Tabela

pentru comunicaţiunea persónelor şi tacsa bagagiului după tariful pe zone.

Comunicaţiunea	Zone	Preţul eălĕtoriei de persónă e: Tren de persóne, omnibus şi mestecat I.	II.	III.	Tren accelerat I.	II.	III.	Zone după Kilometri	Preţul pentru un bagagiu în floreni val. austr. 1—50 Kilograme	51—100 Kilograme	Preste 100 Kilograme
a) în apropiere	1.	—.30	—.15	—.10	—.—	—.—	—.—				
	2.	—.40	—.22	—.15	—.—	—.—	—.—				
	I.	—.50	—.40	—.25	—.60	—.50	—.30	dela			
	II.	1.—	—.80	—.50	1.20	1.—	—.60	1—55	—.25	—.50	1.—
	III.	1.50	1.20	—.75	1.80	1.50	—.90				
	IV.	2.—	1.60	1.—	2.40	2.—	1.20				
	V.	2.50	2.—	1.25	3.—	2.50	1.50				
	VI.	3.—	2.40	1.50	3.60	3.—	1.80	dela			
b) pe zone	VII.	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10	50-100	—.50	1.—	2.—
	VIII	4.—	3.20	2.—	4.80	4.—	2.40				
	IX.	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70				
	X.	5.—	4.—	2.50	6.—	5.—	3.—				
	XI.	5.50	4.40	2.75	6.60	5.50	3.30	preste			
	XII.	6.—	4.80	3.—	7.20	6.—	3.60	100	1.—	2.—	4.—
	XIII.	7.—	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20				
	XIV.	8.—	5.80	4.—	9.60	7.—	4.80				

Staţiunile

dela Sibiiu, cari aparţin zonelor dela I—XIII; tóte celelalte staţiuni pe liniile ungare pănă la Budapesta aparţin zonei a XIV.

Kilometri	Staţiunea	Zona	Kilometri	Staţiunea	Zona	Kilometri	Staţiunea	Zona
Comunicaţiunea în apropiere.	Ocna	1.	201	Feldióra	XIII	189	Mureş-Oşorheiu	XII.
	Lómneş	2.	147	Ghiriş.	X.	127	Uióra	VIII.
141	Şibot	IX.	116	Alba-Iulia . . .	VIII.	56	Mediaş	IV.
163	Racoşul inf. . . .	XI.	105	Haşfalĕu	VII.	55	Micăsasa	III.
126	Vinţul de jos . .	VIII.	149	Homorod	X.	110	Aiud	VII.
186	Apahida	XII.	64	Hususău	IV.	34	Şeica-mare . . .	II.
186	Apaţa	XII.	140	Caţa	IX.	181	Nirestĕu	XII.
173	Agostin	XI.	184	Kalán-Zeykfalva	XII.	170	Piski	XI.
73	Blaş	V.	80	Crăciunel. . . .	V.	214	Pui	XIII.
130	Benne	VIII.	143	Cheţa	IX.	188	Rus	XII.
210	Bod	XIII.	172	Kerelö-Szt.-Pál.	XI.	95	Sighişóra	VI.
193	Branicica	XII.	45	Çopşa mică . .	III.	154	Orĕştie	X.
223	Braşov	XIII.	130	Cucerdea	VIII.	156	Turda	X.
165	Cs.-Radnóth. . .	XI.	181	Cojocna-Cara .	XII.	97	Teiuş	VI.
177	Cserna-Kere-ztur	XII.	199	Cluş	XII.	186	Huniedóra . . .	XII.
84	Daneş	V.	21	Lómneş	I.	200	Váralya-Hátszeg	XII.
179	Deva	XII.	220	Gârboul ung. .	XIII.	163	Virágosvölgy	XI.
121	Erked	VIII.	211	Nadeşul ung. .	XIII.	11	Ocna	I.
74	Elisabetopole . .	V.	203	Ilia	XIII.	225	Zam	XIII.
124	Vinţul de sus . .	VIII.	149	Mureş Ludoş .	X.			

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80 Sibiiu. Marți 25 Iuliu, (6 August) 1889. *Anul* XXXV.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Iuliu.

Epistola canonică a metropolitului Michail din Serbia, adresată metropolitului bisericei nóstre, și publicată în ḑiarul nostru deodată cu rĕspunsul dat de cătră capul bisericei nóstre ortodocse române din Ungaria și Transilvania, a produs încâtva și resens în ḑiaristica ungurĕscă, și și în cea din Cislaitania, și a fost comĕntată din mai multe puncte de vedere.

In epistola sa canonică metropolitul sêrbesc pune în vedere convocarea unui sinod archieresc, care se va prouunța asupra legalității actelor sĕvêrșite de cătră metropolitul Teodosiu până la reocuparea scaunului metropolitan prin actualul metropolit, după renunțarea regelui Milan.

Intre actele sĕvêrșite de cătră metropolitul Teodosiu cel mai de căpetenie este despărțirea regelui Milan de regina Natalia, un act sĕvêrșit între împregiurări anormale, care a provocat resens în întrégă lumea ortodocsă

Ḑiarele din strĕinătate, luând notiță de epistola canonică a metropolitului Michail se opresc la divorțul regelui, și acestui punct dau o deosebită importanță

Ḑiarele din patrie află importanța acestei epistole în altă parte, și o presentéză ca amestec în afacerile bisericelor ortodocse din patria nóstră, un amestec, care trebue condamnat cu tótă asprimea. Pentru aceea ele și provócă pe ministrul de culte sĕ caute calea cea mai potrivită pentru a rĕsbună cutezanța metropolitului sêrbesc.

Nu vom urmări pe calea apucată vederile esprimate de ḑiarele ungurești, și nu vom cercá a ne face posibilă esplicarea: cum o simplă notificare despre ocuparea scaunului metropolitan se póte considerá ca un act diplomatic pentru care sĕ se cĕră repararea pe cale diplomatică; nici aceea nu o vom arĕtá, cum după vederile nóstre legăturile spirituale între bisericile ortodocse pretind tocmai o asemenea notificare.

Nu vom releva din incidentul acesta un lucru, pe care presa dela noi nu ar trebuí sĕ l pérdă din vedere, când condamnă cu atâta asprime pasul metropolitului din Serbia, anume nu vom relevá faptul, că un episcop dela noi a făcut visitațiune canonică în un stat strĕin la credincioși de religiunea sa. Nu vom cercá a arĕta, ce ținută a luat și observat atunci presa maghiară. Vom trece preste aceste lucruri de importanță internă și prea secundară, pe cari le esplică nervositatea și ângustul cerc, în care presa dela noi tractéză cestiunile mari, și ne vom ocupá cu temerile esprimate de ḑiarele strĕine cu privire la starea lucrurilor în Serbia, dacă ierarchii actuali vor declara de anticanonică despărțirea pronunciată de metropolitul Teodosiu.

Inainte de renunțiarea la tron regele Milan a făcut constituția regatului sêrbesc, în care și-a reservat supraveghierea crescerei fiului seu, și prin acésta influența cea mai mare asupra lucrărilor din Serbia.

Fiind divorțul pronunțat atunci, despre regina în întrégă constituțiunea nu se află nici o vorbă.

O eventuală cassare a sentinței de divorț dă lucrurilor îndată altă față. Muierea, pe care regele o a lăpĕdat în mod atât de rușinos, pe care o a eschis de pe teritoriele statelor vecine, căreia i-a răpit copilul în mod brutal, muierea scósă din tóte vredniciile sale, se întórce în Belgrad ca regină, și cine va garantá, că simpatia, de care se bucură ea la poporul sêrbesc nu va da lucrurilor o altă formă în regatul vecin.

Regelui Milan i-se atribue mare inteligență și mare dibăcie politică. Nu ne va surprinde deci sci rea cea mai próspĕtă, în sensul căreia, visita care o a făcut ex-regele regentului Ristici, are chemarea a regulá definitiv întórcerea reginei Natalia în țĕră. Apucătura acésta diplomatică va prevení cassarea sentinței de divorț, și o va face superfluă. Acésta esplicare se dă petrecerei regelui în Serbia.

Noi luăm notiță de noul stadiu, în care au ajuns lucrurile în Serbia, și suntem în asteptare, având témă, că lucrurile din rĕu pot dá în mai rĕu.

Revista politică.

La ordinea ḑilei sunt călĕtoriile monarchilor Monarchul nostru va fi primit la gara din Thiergarten de însu-și împĕratul german, care va fi încungiurat de toți principii și dignitarii împeriului german. Șirul festivităților se va desvoltá după un program definit, și deși monarchul nostru a refusat a se face primiri oficióse și sĕrbări pompóse, totuși pregătirile, ce s'au făcut și cari se fac încă, promit ḑile mari și sĕrbătoresci, în cari se va manifestá tot entusiasmul poporului german, ce-l are pentru monarchul nostru.

Impĕratul german petrece acum la curtea din Londra. Primirea, ce-i o a făcut poporul engles a fost de tot sĕrbătorĕscă și cordială. Acésta călĕtorie este viu discutată în întréga presă europénă. Tema generală, ce și-a pus-o presa este: Șansele ce le póte avé Anglia și Germania, din o alianță germano-englesă. Ea e tractată însĕ în diferite moduri, după coloritul politic al organelor, ce o discută.

Foile statelor aliate din centrul europén, dau cea mai mare importanță acestei visite și desvóltă pe larg șansele, ce le ar avé aceste dóue state prin încheerea unui contract de alianță în ofensivă și în defensivă.

Germania e probabil sĕ se încurce într'un rĕsboiu cu Francia. Flota francesă e fórte puternică în comparație cu cea germană. Ea ușor póte ocupá puținele colonii germane și ușor póte striví flota germană adunată la țĕrmurii imperiului. Când însĕ flota englesă s'ar alia cu cea germană, numai încape nici o îndoială, că resistința nu ar mai fi puternică, dar ar covêrși flota francesă și o ar nimicí cu totul.

Dealtcum aceste dóuĕ puteri au un inimic comun mai vrășmaș póte și decât pe francesii, și acesta este Rusia. Acest stat lucră deocamdată în trei direcțiuni: a slăbí puterea Germaniei, a stricá ecuilibrul europén prin un conflict oriental, și a și estinde puterea în Asia.

Anglia e necesitată a lucrá, ca în peninsula balcanică sĕ domnéscă pacea, și ca dominațiunea rusĕscă sĕ nu se mai estindă în orient, căci atunci interesele ei vor suferí daune enorme; mai interesată este ea însĕ sĕ-și conserve posesiunile, ce și le-a câștigat într'un timp așa de îndelungat și cu multă vĕrsare de sânge. Acestea interese mai bine le póte conservá în alianță cu Germania, care ar ține o însemnată parte din armata rusĕscă în neactivitate, în casul când s'ar iví conflictul între Rusia și Anglia.

Situațiunea actuală europénă o caracteriséză vechiul diplomat, lordul Churchill în urmatoriul mod: Situațiunea europénă e de tot seriósă. Nu voesce sĕ aducă în combinațiune cu acésta situațiunea Franciei, carea prin cumpĕtarea și înțelepciunea bărbaților ei politici în cele din urmă totuși va puté evitá rĕsboiul cu Germania, dând acésta satisfacțiune pe cale pacinică francesilor. Ostul europén însĕ e, care póte dá în tot momentul prilegiu la o mare esplosiune. Evoluțiunile de rasă vor trebuí în cele din urmă sĕ dee ansă la un mare conflict între Austro Ungaria și Rusia. Rĕsboiul va trebuí localisat îndată, ca nu cumva el sĕ se estindă preste întrégă Europa și sĕ se continue pe alte continente. Interesele capitale ale Angliei sunt în Egipet, și în casul unui conflict ea va trebuí sĕ înmulțéscă acolo în cincit forțele armate.

Se vorbesce, că ministeriul român se află în fața unei crise parțiale. Retragerea ministrilor Lahovary și a generalului Manu se dă ca sigură. Causa crisei prevĕḑute sunt diferințele se s'au escat între acești doi ministri și între ministrul de finanță Vernescu. Alte sciri din capitala română vorbesc

FOIȚA.

Copilul de suflet.

— Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan* —

(Urmare.)

Întâlnirea Chioreanului cu morariul și soția a fost pe cât se póte de adênc simțită, el care a plecat ca un băiețandru din casa lor s'a reîntors mai schimbat la față, și și mai schimbat la gânduri.

După salutările obicinuite de bună venire și bine aflare — el se așĕză la masă pe un scaun, tot pe acel scaun, pe care ședea și înainte de acestea cu trei ani, și enarând în scurt pățeniile lui din Bosnia, revine la bucuria ce o simte aflând pe toți în pace, aflând țéra lui, și călcând éră pre pământul nascerei, ce-l iubesce fie-care om, și în fine revine și la primirea ce i s'a făcut din partea primariului din Livezeni și la datorința ce a avut el ca soldat de a se însinuá la primariul, după cum prescriu legile militare.

De Aglaia nu fù nici o vorbă. El se temea sĕ amintéscă acésta témă cu un cuvênt, pentru-că nu scia el de va întêmpiná și complăcerea părinților sei adoptivi și mai cu sémă nu se încumetá din causă, că li erau încă în urechi cuvintele de despărțire soptite de Aglaia: „Nu te duce la móra mĕrului". Saveta tresărì de bucurie, auḑind, că Chiorean nu se duse la Codrescu decât numai din datorința, ce avea ca soldat, și inima ei era cu mult mai liniscită, decât cum fusese până nu venise Chioreanul din Livezeni.

Așa s'a aședat Chiorean ér în casa morariului cum fusesese înainte de asta, lucrurile întrerupte acum trei ani credea că și vor luá cursul lor.

Casa morariului Câmpean, numai era cum fusese și acésta o observase ochiul cel ager al lui Chiorean îndată ce se făcù ḑiuă.

O rótă prin curte, și observase că vitele se împuținase și cele rĕmase numai erau așa bine îngrijite ca odată. I se părĕau aceste lui Chiorean ori erau realitate, în primele ḑile nu puté scí bine, dar din ce petrecù mai multe ḑile la móra mĕrului din ce vedea, că lucrurile nu mai merg ca odată și cel surprinsese și mai neplăcut pre el, care nu era dedat a auḑí certe în casa părintéscă și mai târḑiu în casa morariului, acum le auḑia, dacă nu în tótă ḑiua, dar de bună sémă a dóua, a treia ḑi, și unde întră cérta în casă de acolo norocul iasă, ḑicea Chiorean cu mare dreptate.

Cari ar fi causele acestor divergințe casnice nu le scia decât urḑitoriul lor, morărésa Saveta, care nu era mulțămită, aḑi cu morariul, mâne cu lumea și ca sĕ alunge din inima ei uritul, ce o cuprindea acasă, de multeori pleca de acasă, făr a se întórce o ḑi, dóuă și de căile ei, nu scia nici soțul ei nici Chiorean.

Satul Lobodiste e departe de „móra mĕrului" ca de vre-o 8 kilometri. Ómenii din Lobodiste cunosceau pe morărésa Saveta și cunosceau și pe morariul și de aceea Saveta se feria ca de foc sĕ nu o vadă nimenea, când întra la bordeiul necuratului, — bordeiu, în care acum ședea de câțiva ani o țigancă négră ca iadul, cu fața sbârcită ca o prună prin finea lui Octobre și cu nisce ochi aprinși de te luá spaimă de ea ḑiua la amĕḑi, decum nóptea, când obicinuiá a vení Saveta la ea și încă prin fundul unei grădini plină de tot feliul de buruieni puturóse.

Aḑi Saveta 'și făcuse de cap, ea nu puté asceptá sĕ vie séra, ci pornită la drum, mâniósă de acasă se duse drept spre bordeiu, unde Diția ținganca fermecătóre ședea pe un scaun de cele cu trei picióre și în dinții ei cei rângiți ținea o lulea scurtă și sloboḑia fum pe nările cele largi.

Ostĕnită de drum și de povora, ce aduse în spate, ea trântesce la pământ desagii ce'i plini cu 9 punți de lână négră, tunsă de pe 9 oi.

O căutătură sĕlbatecă asupra țigancei ca și cum o ar fi înfruntat că cei 9 pui negri și cele 9 pâni albe, și cele 9 ferdele de grâu ca jarul, cele 9 óle nóue de nouțe si cei 9 taleri de argint încă nu au fost de ajuns sĕ i móră bărbatul, nici sĕ înduplece

despre demisiunea întregului cabinet Catargiu, care să se reconstrueze apoi într'un ministeriu curat conservatoriu. Deocamdată lipsind regele din ţară nu se póte prejudecá nimica, e însă întrebare, dacă dl Catargiu va mai puté sta la cârmă, dacă vor demisioná cei doi ministrii: Lahovary şi Manu, ori că pe calea acésta dl Catargiu vrea să se despartă de dl Vernescu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De sub Buceciu, 20 Iuliu, 1889. Dle redactor! Cât de frumos şi minunat a întocmit Dumneḑeu natura şi în întreg, dar şi în părţile sale. Într'un loc câmpie întinsă, într'alt loc dealuri şi văi frumóse, acoperite de érbă verde şi de păduri umbróse. Aer curat şi apă bună la munte, recoltă mănósă la şes, cu un cuvênt locurile delóse şi câmpiile întinse, şi unele şi altele, rivaliséză în bunătăţile lor oferite. Fericit ar fi omul, dacă aceste bunătăţi le-ar puté gustá în tignă Dar nu, el nu se póte bucurá de ele, cum ar trebuí; locuitoriul locurilor muntóse nu simte bucuria, pe care ar trebuí să o simtă în mijlocul naturei înfrumseţate. Omul inteligent şi depărtat de grigi pe un moment nu póte admirá din destul locurile nóstre, când pâşesce pe ele; ţéranul care trăesce în aceste locuri rămâne însă rece la privirea lor. De ce? sunt mai multe cause. Şi o causă de căpetenie, — cred eu dle redactor, — că e şi grija de traiul vieţii, în care cei dela putere au adus pe locuitorii mărginaşi, situaţi la diferite pasuri în spre România.

Rĕsboiul vamal, care de vre o câţi va ani duréză — şi e temere mare, ca să nu devină rĕsboiul de 30 ani, — pe locuitorii mărginaşi i-a vulnerat mai rĕu. Ei, cari, în lipsa altei ocupaţiuni, duceau diferite articole de industrie în România şi agonisau odată mai mult, altădată mai puţin, astăḑi a trebuit să încete din causa rĕsboiului vamal şi dacă vréu să mai trăéscă trebue să se facă muncitori de ḑi. Grea posiţie, când cineva din o ocupaţiune onorifică neguţătoréscă, ajunge ca să muncéscă cu ḑiua.

Mai multă pagubă a causat şi causéză rĕsboiul vamal însă economilor de vite. Nĕcasurile acestea în scris nu se pot spune. Constat e, că mai la începutul rĕsboiului, nĕcasurile nu erau atâtea şi numai treptat s'au înmulţit. Atât la ai nostri cât şi la cei din România mĕsurile luate la început nu li s'au părut aşa mari, dar câte alergături trebue să facă oierii nostri: la Predeal, Ploesci, Bucuresci, nu mai D ḑeu i scie. Certificate, constatări, şi câte hârtii de acestea nu trebue să scótă economul dela diferitele birouri mari şi mici vamale. Pentru un cal trecut la păşune în România, dacă din vr'o causă óre care se întêmplă de móre, îl mâncă ursul, ori se surpă de vr'o stâncă ş. a., şi astfeliu nu-l mai poţi trece înapoi în ţara ta, trebue să plătesci 60 franci, (circa 27 fl.) vamă. Vameşii nu vor să scie, că a murit ori l'ai vêndut, lor le este tot una, 60 franci trebue să-i dai, dacă nu întorci calul îndărăt. Din acest singur cas se póte convinge ori şi cine, dacă nu pe deplin, cel puţin numai în parte de vehemenţa rĕsboiului, ce se pórtă.

Ceea ce mai îndulcesce inima economului de vite dela noi în acest timp e, că preţul oilor şi al produselor lor, începênd cu anul acesta, s'a mai ridicat. În anul trecut berbeci şi oi frumóse să fi fost pe cari să le poţi vinde părechea cu $10^1/_2$—11 fl.

În anul acesta preţul berbecilor şi al oilor a ajuns pentru părech 14—15 fl. Ar vinde acum bucuros bietul om oi, dar în timpul din urmă într'a tâta le a împuţinat, încât nu scie, ce să vêndă şi ce se mai şi ţină când în anii trecuţi preţul oilor de mijloc era la părech 8 fl şi spesele cu ele întrecea preţul lor. Trebue să se mire omul, că de unde au mai rĕmas şi oile, cari au mai rĕmas.

In faţa celor constate ar trebuí să scie odată cei dela cârmă, că starea în care ne-au adus cu rĕsboiul vamal, trebue cât mai îngrabă delăturată. O amânare causéză numai daune şi la o parte şi la alta. Dacă starea acésta nu vor a o delătură cu totul, cel puţin locuitorilor mărginaşi, adecă acelora, cari trăesc din dóuĕ ţĕri, să le mai uşureze greutăţile, ca să nu péră cu ḑile; Branul nostru numai aşa se póte aflá în o stare înfloritóre, dacă cu vama nu-i se face greutăţi mari. Statul nu trebue să îngrijéscă numai de imposite grele pe spatele poporului sĕrăcit, ci trebue să caute a înmulţí poporului şi isvórele de venit.

Timpul pe la noi umblă bine; căldurile urméză regulat. Ploile însă sunt cam repeḑi, sémănă de multeori a furtuni, umflă păraele şi văile, rostogolesc petrile şi causéză de multe ori pagube însemnate. Inregistrez acésta, căci vĕḑ, că şi în alte părţi ale ţĕrei nóstre au căḑut ploi repeḑi, au fost furtuni mari, cari au prefăcut locuri întinse în pusietăţi.

Cum ne aflăm pe terenul bisericesc în părţile nóstre, ve voiu descoperí şi acésta, cu altă ocasiune.

Cincinat.

Şulumberg, în 16 Iuliu, 1889. Domnule redactor! În comuna nóstră Şulumberg, lângă Agnita, în dóuĕ rênduri în luna curentă a căḑut grindină, (ghiaţă) estra-ordinară, pe cât de mare, pe atât de multă.

Luni în 3 Iuliu după améḑi pe la 2 óre, s'a descărcat pe comună şi o parte din hotarul cu cucuruze grândină désă fără plóie în mărime ca alunile şi mai mare, carea a cauḑat pagubă numai în o parte a hotarului, éră Mercuri în 13 Iuliu între órele 2—3 după améḑi fără de veste, ba, pot ḑice, că la începutul durduiturei mai nici nu se vedea, în câte-va minute o tempestate înfricoşată între tunete, fulgere şi vênt vehement, s'a descărcat o ghiaţă înfricoşată, la început fără plóie, în mărime ca nucile, durând mai multe minute, cuprinḑênd hotarul întreg cu cucuruzele şi o parte din vii.

Dauna causată prin ghiaţă se compută la 12—13 mii fl. Din comuna nóstră în anul acesta nimenea n'a fost asigurat, chiar nici aceia, cari sunt agenţi la băncile de asigurare.

Grânele, ce e drept se prevedeau încă din primăvară, că vor fi slabe, ceea-ce şi este, că e sec (pălit) la grăunţ.

În cucureze era tótă speranţa bietului plugariu, căci el când are cucuruz e îndestulit; acestea erau aşa de frumóse, încât povestesc bĕtrânii, că de ḑeci de ani, aşa cucuruz n'au vĕḑut, pe cum sunt în anul acesta, însă durere, că pentru comuna nóstră speranţa, ce o avém în cucuruze şi celelalte producte, s'au schimbat în lipsă şi sĕrăcie, aci se póte aplica ḑisa psalmist. David: „Că deschiḑându-ţi mâna ta Dómne, tóte se vor turburá“. Da întru adevĕr, tóte s'au schimbat, căci când privesci pe hotar, pare că şi el compătimesce pe bietul muncitoriu, cucuruzele nimicite total, ovesele, cânepile, cartofii, cu un cuvênt tóte cerealele sunt uscate şi sdrobite.

Viile, cari promiteau în anul acesta un cules bun nisce frunze n'a mai rĕmas pe viţă, necum struguri. Se umple omul de durere până la suflet, când vede strugurii grămeḑi pe jos uscaţi şi viţa cea tinĕră tótă ruptă.

Cu multă îngrigire privesc sĕrmanii ómeni la viitórea érnă, şi la greutăţile, ce trebue să le pórte.

p

Originea sĕrbătorilor.

Deja în legea cea veche au fost statorite ḑile, în cari poporul devenia în mod sublim consciu de dependenţa sa de Dumneḑeu, dând acestei dispoziţiuni espresiune corĕspunḑĕtóre.

Dar fiind-că omul constă din trup şi din suflet, aşa el după trup nu póte de-a pururea petrece în cultul lui Dḑeu, ci de acésta posibilitate se bucură numai âugerii şi sufletele, cari sunt desfăcute de legătura moralităţii. Până când suntem în acéstă lume, până atunci astfeliu trebue să se învocăm şi se venerăm pe Dumneḑeu, precum pretinde starea nóstră actuală şi în urmare este de lipsă, ca spre scopul acela să ne determinăm timpuri anuminte. Pentru-ca însă omul să nu remână tată de un lucru aşa de momentuos tot mereu într'o nedumerire, aşa ómenii din tóte timpurile şi la tóte popórele prin lumina naturei au fost conduşi într'acolo, că în anumite timpuri conveniau la un loc şi acolo esercitau cultul biblic Dḑeesc. Spre acésta erau ei mai întâiu conduşi din esperinţele vieţii naturale, apoi din esperinţele istorice ale guvernării Dḑeesci şi numai cu încetul sĕrbătorile lor naturale primiră o referinţă la fapticile istorice religióse. Dar nu vom scrutá, cari sĕrbători a fost usitate la jidovi şi la păgâni, ci ne vom mărginí numai pe lângă sĕrbătorile creştinilor. Creştinii cei vechi au avut în tóte timpurile ḑilele lor determinate şi ficsate, în care conveniau pentru de a prestá îndatoratul cult Domnului şi Dḑeului lor. Intre aceste ḑile vom numĕrá mai întâiu ḑiua *Dumnecei*, pentru-că acésta premerge tuturor celor ce a urmat mai apoi.

Nu vom reflectá de loc la opiniunile cu privire la sĕrbătorirea Dumnecei, cari s'a dus în discusiune mai ales de cătră savanţii protestanţi ipercritici, ci vom citá numai esemplele acelor scriitori bisericesci, a căror auctoritate este recunoscută de biserica nóstră.

Sĕrbarea ḑilei celei dintâiu a sĕptĕmânei ca ḑiua învierii lui Christos, a fost fără îndoélă usitată la comuna creştinéscă deja pe timpul Apostolilor (asem. Fapt Ap. 20 7; I. Cor 16. 12; Apoc. 1. 10). *Dumineca* a fost în timpul Apostolilor simbolul caracteristic al consciinţii şi al vieţii comune, care basată pe mórtea şi învierea Domnului, să privea ca o societate de cetăţeni ceresci (coelicolae), la care pĕtrund ei prin meritul învierii Domnului din mórte la viéţă.

In timpurile postapostolice cea se privesce ḑiua, în care Dḑeu se venera publice, apoi acea deja pe timpul lui *Iustin Martirul* (a trăit în prima jumĕtate a secl. II.) şi *Tertullian* (a trăit cătră sfêrşitul secl. II. † 220) s'a numit *Duminecă*; cel puţin acésta numire o aflăm în apologiile lor cătră regenţii păgâni. Numirea acésta rĕmas şi după-ce lumea a fost convertită la religiunea creştină, şi numai fórte arare ori se întêmplă, ca să obvină o altă nunumire în decretele imperiale a-le primilor împĕraţi creştini.

Acésta numire o aflăm şi la s. Evangelie Ioan Apoc. 1. 10, şi este în sĕptĕmâna aceea ḑi, în care Mântuitoriul nostru şi-a ţinut învierea sa triumfală din morţi: *„Acésta este adevĕrata origine a acestei numiri. Dumineca convenim toţi la olaltă, pentru că este ḑiua dintâiu, în care Dḑeu a despărţit lumina de întunerec şi a creat lumea, şi fiind-că este chiar aceea ḑi în care a învi t Mântuitoriul nostru din morţi. Căci în preḑiua Sâmbetei a fost el restignit ér în ḑiua cea după Sâmbătă a apĕrut érăşi discipulilor şi apostolilor sei“* (Iustin Mart. în apologia c. 2). Şi astfeliu Dumineca primí parte o ecuivalenţă cu Sâmbăta jidovilor, care a fost ordinată de Dumneḑeu însuşi. Căci precum la jidovi acésta ḑi a fost ţinută în amintirea Sâmbetei Domnului (sabbat), pentru că în aceea a odichnit el de lucrurile creaţiunei lui: aşa şi Dumineca nóstră a fost ordinată pentru creştini spre cultul dḑeesc în amintirea Domnului Christos, pentru că în acea ḑi a odichnit el de lucrările sale pentru mântuirea nóstră, care în ḑiua învierii s'a efeptuit pe deplin. Că creştinii cei dintâiu a deosebit ḑiua Duminecei de celelalte ḑile ale sĕptĕmânei să vede şi de acolo, că ei în tóte ḑilele erau obicinuiţi a îngenunchiá când să rugau; Dumineca însă se rugau stând, cari amêndóue forme de rugăciune le afirma atât *Iust. Mart.* cât şi *Tertullian*: „Se póte întêmpla — ḑice Iustin Mart. apolog. 2. — că ne vom aduce aminte la rugăciune de amêndóue: de căderea nóstră în pĕcat, cât şi de învierea întêmplată prin darul lui Christos. Că şése ḑile după olaltă ne am rugat în genunchi, este un semn, că am căḑut prin pĕcat; că însă în ḑiua Domnului nu îngenunchem, acésta arată în mod metaforic învierea nóstră, în puterea căreia prin darul Domnului Christos ne-am mântnit de tóte pĕcatele nóstre şi de puterea morţii. Usul acesta, se derivă deja din timpurile Apostolilor“.

Usul acesta — de a se rugá Dumineca stând în picióre — a fost disputat şi apĕrat cu o atât de mare pasiune încât marele sinod din Nicea s'a vĕḑut îndemnat a dispune şi a ordiná prin canon. 20: *Dumineca şi în ḑile până la Rusalii să nu se îngenunche, ci stând să se róge ómenii“*. Astfeliu ómenii de atunci a ţinut de corect, ca ḑiua aceea, în care a înviat Christos din morţi, să se onoreze în modul cel mai festiv.

In respectul acestei ḑile aflăm şi în cărţile noutestamentare, că după învierea lui Christos s'au adunat Apostolii şi creştinii cei dintâiu în ḑiua acésta, şi deşi în alte timpuri să mai adunau ei, totuşi se află multe locuri în sânta scriptură a testamentului nou, cari arată, că ḑiua cea dintâiu a sĕptĕmânei a fost timpul cel mai sĕrbătoresc, în cari se obicinuiau ei a convení. Tot ḑiua acésta a fost, în care s'a arĕtat (în adunare) Mântuitoriul âutâia-óră după înviere, precum şi după opt ḑile a apĕrut el lor érăşi în acea ḑi (Luca 24. 36). In acésta ḑi chiar s'a pogorît duchul sfânt asupra lor în chip vĕḑut, când Petru ţinênd minunata cuvêntare, în urma căreia a convertit şi botezat trei mii de suflete (Fapt. Ap. 2. 4 sq). Când Apostolul Pavel s'a despărţit din Troada a fost érăşi ḑiua cea dintâiu a sĕptĕmânei II Cor. 2. 12; Tot astfeliu când se adunau discipulii pentru de a frânge pânea, adecă de a celebrá s. eucharistia, atunci le predică lor în acea ḑi, prin ce a dat să înţelegă ca în modul acesta să se adune creştinii totdeuna în acésta ḑi, (asem. I. Cor 16. 1. 2). Ba când da (Ap. Pavel) vre-un sfat afară de biserica din Corint, că adecă cum au să se adune elemosinele pentru fraţii cei sĕraci şi lipsiţi, atunci el îi ruga, ca acésta să o facă ei în ḑiua cea ḑiua cea din tâiu a sĕptĕmânei (I Cor. 16 2); prin ce dară se învederéză, că sântele lor adunări le a ţinut ei tocmai în acésta ḑi.

(Va urma.)

---

pe Chioreanul ca prin un semn óre care să-i arete, că şi el o iubesce, barem a suta parte, cum ea-l iubesce nu de aḑi de de eri, cĭ decând încă el nu mersese la Bosnia, de când încă era băiat tinĕr de 18 ani.

Aici mai ai şi cele 9 lâni, ce ai cerut, şi cu o cale scósă şi năframa din sîn, în care erau legaţi bani de argint şi hârtie mestecaţi şi făr de ai mai numera îi trântì în pólă la Diţa cu porunca, ca în 8 ḑile ori crépă pământul ori i se împlinesce voia. Făr a mai zăbovi ca altădată în povesti, îşi ea desagii goli pe mână şi plecă din bordeiu aşa ca şi cum nu s'ar fi întêmplat nimica şi ca şi cum numai din întêmplare ar fi întrat acolo, fără nici o trébă.

Pornită la drum, o frământase gândurile, mai mult ca păn aci, şi îngândurată cum era mergea drept spre móra mĕrului, ca şi cum ar fi pus lucrul în mânile cele bune. Numai câte odată se furişa prin gândurile ei temerea, că Chiorean nici după mórtea lui Câmpean nu o va iubi, ci se va îndupleca a luá de soţie pe Aglaia, dar aceste gânduri nu o stăpâneau multă vreme, căci ce nu pot ómenii, póte dracu şi Diţa, cu ajutórele lui a făcut alte isprăvi mai mari, numai lucrul bun are timp şi ca şi mulţămită cu sine se apropia de móră, întră în casă şi făr se spue unde a fost şí de unde vine se aşeḑă pe pat şi dórme dusă pân în ḑiua următóre. (Va urma).

Varietăți.

* (Dela Curte.) Precum se anunță din Gastein, Maj. Sa împărătésa regina și archiducesa Maria Valeria vor mai petrece la Gastein numai încă 8 cel mult dece dile, și apoi vor călětorí la Ischel, unde vor stá până în 15 Septembre. In aceea di vor călětorí la Meran, unde vor petrece patru săptemâni. Pe timpul acesta va sosí acolo și monarchul, unde va stá mai multe dile. Dela Meran împărătésa regina va pleca pentru mai mult timp la Corfu și de acolo ca de obiceiu se va întórce la Gödöllö.

* (Alteța Sa archiducele Albrecht.) După ce Nestorul armatei nóstre a assistat Sâmbătă și la manevrele trupelor staționate aici, cu trenul de séră a părăsit orașul nostru, deplin mulțămit atât cu esercițiile prestate de trupe, cât și cu petrecerea socială, ce o a avut. La gară Alteța Sa a fost însoțit de comandantul corpului de armată bar. Sveteney, de toți generalii și oficerii din tóte branșele, cari s'au adunat încă cu dóuě óre înainte de plecare la hotelul „Neurihrer“.

— La dóuě óre în aceea și di, a dat Alteța Sa un prând, la care a luat parte Escelența Sa I. P. S. archiepiscop și metropolit Miron Romanul și tóte căpeteniile bisericesci, civile și militare.

— La 5 óre făcù Alteța Sa o escursiune la Cisnădie; în diua premergătóre a făcut o escursiune la Rășinari.

* (Invitare). „Inteligența junǎ din Tilișca“ învită la petrecerea de vară, ce o va aranja Duminecă în 11 August st. n. (30 Iuliu st. v.) în „Bărcul verde“. Începutul la 1 óră p. m. Prețul întrării după plac. Venitul curat e destinat bibliotecei scólei locale. Ofertele marinimóse se vor cuitá pe cale publică. Invitări speciale nu se fac. In pausă se va jucá „Căluțeriul“ și Bătuta“. NB. In cas de timp nefavorabil petrecerea se amână.

* (Convocare). Adunarea generală anuală a a despărțământului IV (Sas Sebeș) al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se conchiamă prin acésta în comuna Răhău, pretoriatul Sas-Sebeșiului pe diua de 1 a Septembre n. c.

La acésta adunare se învită cu tótă onórea toți membrii aparținętorí acestui despărțământ precum și alți iubitori de cultura și progresul poporului român.

Sas Sebeș, în 2 August, 1889.

I. Piso, director. — *D. David*, secretariu.

* (Necrolog.) Societatea academică „România Junǎ“ din Viena 'și împlinesce trista datorie a ve aduce la cunoscință încetarea din viéță a membrului ei ordinariu **Dumitru Acsente,** student în medicină, întêmplată în Gleichenberg în 31 Iuliu st. n. a. c.

Viena, 1 August, 1889.

Comitetul Societății.

* (Gimnasiul din Beinș.) Neprimind programa gimnasiului din Beinș, suntem necesitați a reproduce după alte foi datele din anul scol. espirat, referitóre la acest gimnasiu, pentru că aflăm de interes, ca și publicul nostru să fie orientat asupra stărei acestui gimnasiu. In „Familia“ cetim: Dilele trecute primirăm programa gimnasiului român din Beinș pe anul scolariu trecut. Constatând, că și acest institut a adoptat, cel puțin în programul seu, ortografia Academiei, însemnăm următórele date: la gimnasiu au funcționat 12 profesori și 4 catecheți Au fost inscriși 252 scolari, și anume *127 gr. or.*, 81 gr. cat., 19 r. cath., 10 de confesiunea elvetică și 5 israeliți. La esamenul de maturitate s'au representat 15 inși, dintre cari 8 au eșit maturi, pe 4 luni s'au relegat 2, ér unul s'a respins pentru totdeuna. Stipendii au avut 13 scolari; beneficiul de pâne din fundațiunea Samuil Vulcan și din ajutoriul diecesei s'a dat la 53 tineri gimnasiști gr. cat. și 9 dela scólele capitale; din fundațiunea Jigaiană s'au ajutorat 8 tineri gr. or. Societatea de lectură Samuil Vulcan a avut 28 membrii, sub conducerea profesorul V. Stefanica, ér archiva are 229 cărți în diverse limbi. Vĕduva Caterina Sohlich n. Vass a testat pentru sporirea beneficiului de pâne tinerilor gr. cat. 500 fl. Pentru sporirea bibliotecei gimnasiale Iosif Vulcan a dăruit 229 opuri în 286 volumuri; ér dl Vasiliu Leșian, fost profesor, 94 tomuri; pentru colecțiunile naturale dl L. Richter a dăruit o culegere tipică de plante și esotice, ce constă din 600 cóle; dl canonic Artemiu Sarkadi a donat pentru colecțiunea mineralogică 68 bucăți cristale libere de diamant marmațian. Inscrierile pentru anul viitor se vor face în 29, 30 și 31 August n.

* (Desamăgire). Cât timp șachul Persiei călětorì prin Germania, musica germană trebuì să-i cânte marșul frances marsiolesa. Așa o pățiră acum și englesii. Ei voiră să surprindă pe șach, esecutând musica imnul persian. Abia însă începù musica acest imn și șachul ordonà să-i cânte numai marșul frances. Acum șachul petrece în Paris. Primirea ce-i s'a făcut, de și nu așa de pompósă, a fost cu totul pe placul lui și s'a esprimat, că nici la el a casă n'ar puté fi mai mulțămit.

* (Eshumarea cadavrului lui Carnot.) In săptemâna trecută s'a eshumat în Magdeburg cadavrul lui Carnot, tatăl actualului president al republicei francese. Cu tótă inimiciția, ce domnesce între Francia și Germania, eshumarea cadavrului s'a făcut în mod de tot solemn din partea autorităților germane, precum se spune, la espresa porunca împăratului german. După desgropare s'a pus în mișcare cortegiul funebral în frunte cu comandantul general Schauroth. Acestuia ii urmară dóue escadróne alese din armata de cavalerie magdenburgică și 4 batalióne de infanterie din diferite regimente. Prefectul frances Ponbelle a dat pe séma săracilor din Magdenburg 1000 fr., ér locot. Carnot 600 fr.

* (Tarifu l după zone.) Care va fi resultatul tarifului nou pe liniile ferate, încă nu scim. Notăm însă, că Duminecă atâta public s'a conglomerat la gara de aici, ca să mérgă cu trenul de plăcere la Ocna, încât a trebuit, ca să se mai înșire încă 8 vagóne de bagagiu în lipsa altor vagóne, și și în acestea abia s'a putut îndesuí tot publicul, astfeliu, că în un vagon de acestea numărai la 60 de persóne.

* (Un speculant îndrăsneț.) „Kolozsvár“ inregistrézǎ cu mare și adêncă părere de rău, că hotelieriul din Alba Iulia, a predat Alteței Sale un cont de preste 1800 fl. spese, ce le a avut, pe când tóte spesele nu s'ar fi urcat mai mult ca la 800 fl. Archiducele a ordonat adjutantului a depune suma de 1800 fl. primariului, cu aceea recercare, ca să plătéscă hotelieriului numai ce i se cade, ér restul să se împartă între săraci. — Numita fóie se feresce însă a spune numele hotelieriului, căci se numără între neo-maghiari și póte e „kultur egyletist“. După „Herm. Ztg“. pe hotelieriu îl chiamă *Weiss*; ér hotelul e „Hungaria“. — Ce mai cinste pentru oraș!?

* (Nóuele direcțiuni). Incepêndu-și nóule direcțiuni financiare activitatea încă cu prima August a încetat mai esistá așa numitele inspectorate de dare regesci. Se trage deci atențiunea publicului ca ori-ce cereri și informațiuni referitóre la dare au să se astérnă respectiveler direcțiuni.

* (Circ.) Circul Sidoli, care acum dă representațiuni la Cluș va venì pe la finea lunei lui August și în Sibiiu. Precum se scrie, circul Sidoli dispune acum și de elefanți fórte bine dresați.

* (Starea sĕmĕnăturilor). Pe timpul dela 23—29 Iuliu se publică urmĕtórele date: Timpul pe dilele numite a fost fórte schimbăcios. La ordinea dilei au fost furtuni, ghiață și rupturi de nori. Paguba causată pretutindenea în țară este fórte însĕmnată, suferind nu numai semĕnăturile nesecerate, ci și snopii aședați în clăi. Cu deosebire s'au stricat pómele, viile și plantele cu capĕțină, mai mult însĕ cucuruzele. S'a mai secerat pe unele locuri. Resultatul corĕspunde recoltei, ce se prevedea de mainainte. Grâul preste tot are calitate mai rea ea cel din anii trecuți; atât cantitativ, cât și calitativ a dat recoltă slabă. Sĕcara de asemenea. Ordul în deobsce, a fost slab, pe unele locuri n'a eșit nici sămênța. Calitativ încă e slab, va corĕspunde mai mult pentru îngrășat. Ovĕsul, pe unele locuri s'a secerat tot. Resultatul cantitativ este slab și de mij loc. Calitativ se deosebesce, pe unele locuri este bunișor, apoi de mijloc și slab. Cucuruzul a suferit tare de secetă și călduri In urma ploilor din urmă se crede, că se va desvoltá mai bine. Viforele din săptĕmâna din urmă au stricat mult. Păstăió se le și celelalte legume o recoltă îndestulitóre, pe unele locuri au suferit și ele de secetă. Cartofii variézǎ după ținuturi. Tabacul nu corĕspunde asceptărilor. Napii înaintézǎ încet. Póme în tótă țara sunt puține.

„G. T“

* (Un vapor făcut prisonieriu.) Autoritățile vamale spaniole au secuestrat vaporul „Tibor“ din cause de formalitate și l'a condamnat la plătirea unei sume de 165,000 fr. Cu tótă intrepunerea direcțiunei generale „Adria“ și a ministrului nostru de comunicațiune Baross, valsul este încă tot prin sonieriu!

* (Fonografu l Edison, Sadi Carnot și raportorii, diarelor.) D. Carnot, președintele republicei, aprópe în fie-care di visitézǎ câte o secțiune a esposițiunei. Cu acéstă ocasiune raportorii diferitelor diare parisiane se țin dróie după el și unii dintre ei cereau parale comercianților espunători dicênd, că astfeliu vorbind despre dnul Carnot, le vor face și lor reclam lăudându-le marfa.

Acum de curênd însă diaristii aceștia au fost demascați. „Times“ spune că dilele trecut președintele republicei visită secțiunea, unde sunt puse aparatele lui Edison. Cum privia pe acolo, de odată un fontograf se porní și-i spuse: „Cu un sfert de óră mai nainte a trecut pe aici raportor diarelor și după ce ni s'a recomandat, ne a cerut cinci sute de lei ca să ne facă reclamă, dând o dare de sémă lungă despre visita președintelui republicei în secția nóstră; la cas dacă nu-i vom dá bani, nu va scrie nici un rênd despre noi, La cererea lui noi am răspuns pur și simplu, că fonograful este un lucru scientific și nu de negustorie, și deci nu avem nevoie de reclamă. Ținem însă de datoría nóstră a aduce la cunoscința președintelui republicei speculațiunile, ce le fac pe aici raportorii diarelor, scrie „Românul.“

* Banda renumitului musicant Dobrică, în călĕtoria sa spre Paris s'a oprit și în Sibiiu. Duminecă séra a concertat în „Hermannsgarten“ în fața unui public ales și numĕros. Piesele esecutate au fost însoțite de frenetice și repețite aplause. Musicanții, toți în costum național, au încântat publicul prin dibăcia lor artistică; ér Muscalagiul a provocat o adevĕrată furóre mai cu sémă prin esecutarea „Cântecului pĕcurariului“. Dobrică pórtă cu fală la pept decorațiunile regelui român și a regelui italian.

Aséră acelaș succes a avut concertul în grădina dela Hotelul „Haberman“, unde încă înainte de sosirea musicanților astepta un public numĕros și unde vor concertá încă și de séră. Mercuri plécă mai departe.

* (Acțiile turnului Eiffel.) Incassările, ce se fac dela cei cari suie turnul uriaș sunt așa de favorabile încât société dela tour Eiffel a hotărit să împartă deja procentele, cari fac 1.020.000 fr. Acțiile, cari au fost plătite cu 4000 fr. notézǎ de pe acum cu 1050 fr. mai mult.

* (Calea ferată pentru India.) Corespondințe din Londra anunță, că sir Eduard Walkin se ocupă cu un proiect gigantic, în care construirea tunelului sub la Manche ar forma o parte esențială. E vorba a se construí un drum de fer direct între Londra și India. Nóua linie ar merge împrumutând pe cât e posibil liniele căilor ferate esistente dela Londra la Gibraltar. Acolo, un enorm vapor ar luá pe bord întreg trenul și l'ar transportá pe cósta Maroculuì. Pe o cale ferată, care ar merge în lungul Mediteranei, s'ar atinge Egiptul și de acolo golful persic. Prelungind linia în lungul cóstei meridionale a Persiei, ar merge să se împreune la Kurachee cu rețéua căilor ferate ale Indiei engleze.

* (Diarele din lume.) In tótă lumea apar 35.000 de diare. Din acestea în Europa: 20.000; — 5500 de diare în Germania; 4092 în Francia; 4000 în Englitera. Apoi vin după numĕr: Italia, Austria, Spapia, Rusia, România, Elveția, Belgia, Olanda, Grecia, etc.; 3,000 de diare apar în Asia; 209 în Africa; 700 în Australia. Restul apare în america de Nord și de Sud.

* (Vêrsta diarelor din Germania) Din numĕrul de 5500 de diare, cari apar în Germania, 98 au început esistența lor înaintea secolului nostru. Așa d. e. „*Frankfurter Zeitung*“ și-a împlinit anul al 261; „*Magdeburger-Zeitung*“ 253; „*Leipziger Zeitung*“ a întrat în anul 221 al esistenței sale; „*Lenaische Zeitung*“ — 207; „*Augsburger Postzeitung*“ — 190; „*Gothaische Zeitung*“ — 159; „*Berliner Inteligenzblat*“ — 129; „*Kölnische Zeitung*“ — 84; Preste 200 de diare germane au deja 80—50 de ani de esistență; 1,127 au întrat în al 35-lea an; 1552 au împlinit dece ani de când esistă; ĕră restul celorlalte diare sunt înființate de curênd.

Institut de cură ortopedic și de apă rece.

a lui **Victor Fischer** în

Budapesta, pădurícea cetății mai înainte institutul de cură de apă rece al Dr. W. Fischer.

Institutul se află situat în o regiune înaltă și sănĕtósă, în mijlocul unui parc frumos; pentru locuință, comfort și distracțiune se îngrijesce în tot modul. Apă de beut escelentă. In institut se iau sub îngrijire (se curézǎ) **cei-ce au durere la încheeturi și în óse, aprinderi de óse, scrinturi, óse rupte, întărirea încheeturilor, contractări, diferite strîmbături de genunchi și picióre; muschi căduți, spinarea curbă, gâtul strêmb, lucsațiunea înăscută și diferite varicositați ale estremităților. Junghiurile din crucea spinărei** (oftică) tabes dorsalis după cea mai nóuă metodă a renumitului doctor parisian **Charcot**, precum și prin îmbrăcarea de pieptărușe. **Despărțământul de apă rece** este deschis anul întreg. — Se primesc sub cură atât **interni** cât și **ambulanți.** Prospecte gratuit. Cei-ce vor să se anunțe în scris, sunt rugați a face espedițiunea recomandată.

Loterie.

Sâmbătă în 3 August 1889.

Timișoara:	**2**	**11**	**7**	**35**	**19**
Viena:	**89**	**71**	**61**	**49**	**24**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.90	100.20
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.52½	9.51
100 marce nemțesci	58.50	58.65
London pe (poliță de trei luni)	109 70	110.90

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíduilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apreți scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézĕ o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vînde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele resărite de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 18—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 81 Sibiiu, Joi 27 Iuliu, (8 August) 1889. *Anul* XXXV.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Iuliu.

Noul tarif pentru drumul de fer a întrat în viață de o săptămână, și în acest interval diarele din patrie au comentat folósele lui, și în acésta comentare unele au relevat motivele politice, cari au fost decisive la punerea în practică a acestei reforme, altele ér au esprimat dorințele, cari se pot lega și și realisá deodată cu acéstă reformă.

Și fără o deosebită comentare din partea diarelor ungaresci motivul politic al reformei acesteia se puté aflá chiar și de către cel mai simplu muritoriu cu ajutoriul tarifului prețului de călętorie. Căci dacă spre pildă dela Sibiiu la Brașov pe clasa primă solvesce călętoriul suma de 7 fl., ér până la Pesta tot pe clasa acésta solvesce suma de 8 fl., va se dică o diferență de 1 fl., di un floren v. a., atunci numai motive politice pot esplicá o asemenea disproporțiune între distanță și suma, care are călętoriul sĕ o presteze. Mai vine și împregiurarea, că în direcțiunea spre capitală biletele se dau numai până la Pesta, și dacă cineva are sĕ călętoréscă cu o zonă mai departe, trebue sĕ stea la Pesta, și de acolo sĕ și scótă bilet pentru direcțiunea, în care are sĕ călętoréscă.

Motivul politic și fără multă comentare este deci destul de bătătoriu la ochi, și folósele practice încă n'au trebuință de o înșirare indeosebi.

Nu cu acestea ne vom ocupá noi la locul acesta, ci cu o altă cestiune sulevată din incidentul reformei la drumul de fer, cu o dorință, care deși generală, în sine și pentru toți de interes, diarele din patrie ni-o presentéză în haina îngustă și înșinorata a patriotismului modern, o au făcut deci numai de interes esclusiv unguresc, după cum fac ele aprópe tóte cestiunile de interes general.

Dorința, de care vorbim aici este împedecarea emigrărei secuilor, și mai cu sémă împedecarea de a emigrá ei în România, căci acésta este pericol și pentru secui, și pericol și pentru statul nostru.

Diarele din patrie ne spun, că secuii emigréză în mase. Unii petrec numai pe timpul lucrului în România, și după terminarea acestuia se re'ntorc la cele familiare.

Dacă sĕcuii nu ar emigrá în România, acésta ar fi perită, și ar urmá grele catastrofe economice, căci tóte lucrurile economice de mai mare importanță acești fii ai patriei nóstre le esecutéză pe lângă o plată de batjocură.

Un deosebit soiu al acestor sĕcui provisori, le-am dice noi, sunt fetele, cari trec în condițiuni de servitóre, și după o esistență démnă de compătimit se re'ntorc spre a formá elementul proletari lor aici în patria mamă.

Acésta e un pericol pentru țéra nóstră și trebue împedecat cu ori ce preț.

Și mai mare perdere sufere statul prin aceea, că emigrézĕ clasa meseriașilor, și rĕmân în România pentru totdéuna, scădênd prin acésta numĕrul industriașilor din țéră.

Diarele din patrie, sulevând acéstă cestiune, constată, că aici acasă este pămênt în abundanță, care póte dá de lucru sĕcuilor, cari umblă rătăcind prin România. Cu tacsă de 2 fl., dacă se însoțesc 10 ómeni, și sĕ provĕd cu carte pentru lucru, póte călętorí o persónă după noul tarif în ori ce parte a țĕrei, fie ea ori cât de îndepărtată.

O societate înființată spre acest scop ar avé deci datorința a se pune în legătură cu proprietarii mari de pe pustele Ungariei, și a face contracte în numele sĕcuilor pentru timpul lucrului de vară. Cu chipul acesta bieții sĕcui ar avé ocupațiune sigură, și cu bani puțini ar merge la un loc, unde ar fi asigurați, și nu ar trece în România pentru lucruri numai pe întêmplate. In legătură cu acestea ar vení și statul, și ar împedecá emigrările în afară.

Am dis, că cestiunea sulevată este de interes general, și póte fi esploatată, luându-se în considerare interesele tuturor cetățenilor. Diarele unguresci însĕ ca dorință specială ungurésca o au adus în legătură cu noul tarif pentru calea ferată, și tot ca dorință numai în folosul némului unguresc o recomandă în atențiunea guvernului

Am luat și noi notiță, și vom urmărí desvoltarea cestiunei.

Revista politică.

In ministeriul de iustiție, pre cum se anunță, se lucréză la un nou proiect de lege, referitoriu la pronunțarea înaltei curți față cu alegerile deputaților, asupra cărora se protestéză. Acest proiect nu vine însĕ pentru prima dată în casa deputaților, el s'a mai adus la ordinea dilei încă în anii precedenți, a fost însĕ respins cu totul, de o mare maioritate. Se vorbesce, că nici acum nu se află mulți, cari sĕ consimtă cu aceste dispositiuni, dar că ministrul Szilágyi, credincios programului seu, va face tot posibilul, pentru a reușí cu acest proiect și astfeliu a dá o nóuă armă de întărire iustiției.

In 5 August a sĕrbătorit poporul frances una dintre cele mai memorabile dile, înregistrate în istoria acestui popor și in istoria tuturor popórelor. S'au împlinit 100 de ani, decând acest popor consciu de sine, de puterea sa de viață, și consciu de drepturile, de cari trebuie sĕ se bucure omul, a rupt cu legăturile negrului sclavagiu al trecutului și a desfășurat principiile de libertate.

In presara memorabilei dile de 5 August s'a proclamat în metropola europénă egalitatea tuturor francesilor înaintea legilor, libertatea voinții și dreptul, ce l are adi fie-care cetățén. Aristocrația cea înbelșugată, încătușată, singură cu drepturi, s'a coborît, și bourgesimea, carea nu avea nici un drept, s'a înălțat, echilibrându se astfeliu linia de drept a întregului popor.

Și aceste principii umane sămênate odată, a fost natural, ca ele sĕ producă ródă și sĕ schimbe fața întregei Europe și fața pămêntului. Sguduirile sociale și politice, ce s'au succedat în decurs de 100 de ani pentru câștigarea dreptului la diferite popóre, 'și au schinteia în memorabila mișcare, ce s'a întêmplat în Francia în 5 August 1789.

Nu trebue sĕ ne mirăm deci, că adi tóte popórele culte asistă cu capul descoperit prin representanții lor la festivitățile din Paris, înscenate în memoria epocalului eveniment.

Și Francia, după atâtea desastre politice, cele a îndurat în anii din urmă, apare astădi mai mândră, căci victoria scientifică, artistică și industrială ea o a cucerit și cu ea a cucerit simpatiile tuturor popórelor, prin inaugurarea unei espositiuni, de cât carea alta nu s'a vĕdut și carea numai geniul poporului frances o a putut înscená.

Tóte popórele luminate și-au trimis representanți sĕ asiste la inaugurarea vechiei Soborne, alături de celebrul colegiu, precum și la conferințele numeróselor congrese internaționale scientifice.

Și în acésta memorabilă di datori suntem și noi românii a esprimá tributul de recunoscință acelui popor, care a adăpat cu sciințele sale și a înflăcărat simțul național al matadorilor renascerei naționale din România de adi, a acelui popor, de pe tribuna căruia nóue românilor din monarchia Austro-ungară de atâtea ori ni s'a accentuat îndreptățirea națională în timpurile, în cari trăiam mai strimtorați.

Precum se asigură din cercurile competente din Berlin visita țarului rusesc se va face în decursul lunei lui August. Programul călętoriei nu se scie încă nici acum definitiv și nici locul întâlnirei monarchilor nu e determinat. Unile sciri dic, că Berlinul se va învrednicí de visita puternicului țar, ér

FOIȚA.

Copilul de suflet.

— Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan* —

(Urmare.)

Dița nu avea nume bun în Livezeni, de aceea ea 'și vindea mărfurile ce le căpăta pentru boscóne de regulă în Livezeni la jupânul Gidali, evreu venit sărăntoc în Livezeni, dar acum începea a o dá spre domnie, a umblá mai scuturat, pentru-că se simția mai bine la busunariu și mai cu dare de mână ca odată.

Tocmai când târguia Dița lâna cu Gidali, primariul satului dă preste târgul lor, și fiind-că de mult i-se șoptia, că jidanul cuprindea lucruri de furat pentru prețuri bagatele — ocasiunea de a dovedí, că Gidali e un om de nimica, îi fù binevenită.

Gidali luat la întrebări și Dița pusă sub pază îi succese a descoperí, că lâna nu e de furat, ci e dela morărésa Saveta — dela móra mĕrului și drept dovadă i-a arĕtat și talerii cei de argint, ólele cele nóue și altele, ce a cumpĕrat dela Dița și nici Dița nu a negat, că nu ar fi așa, ba ca sĕ scape de tot din încurcală îi descoperì planurile din fir în pĕr.

Atâta îi mai trebuia primariului Codrescu ca sĕ audă cu urechile lui, nimicite cele mai frumóse speranțe ale sale și cu deosebire ale Aglaiei, care iubia pe Chiorean cu tótă căldura inimei. Primariul Codrescu însĕ tot om cu sfat, se făcù că nu înțelege din tot lucrul nimica, dete drumul la Dița cu porunca, ca sĕ nu se mai arete prin Livezeni și jidanului o lecțiune meritată, pentru că 'și face lucru cu țiganii, cuprinde avere dela ei, bunul altor ómeni, numai sĕ se îmbogățéscă și cu aceste plécă către casă cătrănit de cele ce audise și vĕduse.

Todore! „Unge carul bine, dă de mâncare boilor cum se cade, și dute de caută sacii sĕ i umplem cu grâu și cu cucuruz, că diminéța plecăm până se crépă diua la móră și sĕ vedi ca sub saci sĕ pui nisce otavă pentru boi ca nu cum-va sĕ fie mult la móră și sĕ fim siliți se stăm acolo tótă diua"!

După-ce dete poruncă la servitoriu întră în casă, dar nu așa vesel ca altădată, ci părea, că cine scie de ce rĕu a dat.

Aglaia săria de bucurie în tóte părțile, audind, că tată-seu merge însuși la móră, scia ea, că nu merge numai de dragul măcinatului, ci mai are el și alte trebi pe acolo și în veselia ei sărì iute în brațele tată-seu și l năpădì cu întrebări: „Ce-mi aduci dela móră tată? Nu me duci și pe mine tată". Voiu vedé ce-ți voiu aduce, fi pe pace, fù rĕspunsul pe cât de scurt pe atât de impunĕtoriu, și mamă sa, care scia, că Codrescu, când vorbesce apĕsat, e cuprins de vre un nĕcas, o trase la o parte, și îi dădù sĕ înțelégă, ca sĕ cruțe pe tată seu cu rugări și cu întrebări, că de bună sémă ér e cuprins de trebile satului, de dări, cari nu încurg regulat și de drumuri, cari nu se pot face cum ar vrea el, și ca fără de voie îi scapă pintre dinți: „De ar vení schimbarea aceea odată sĕ mai alerge și altul pentru sat".

Sórele nu rĕsărise încă și în curtea morei dela „valea mĕrului" întră un car tras de 6 boi, încărcat cu 14 saci de grâu ales și cu cucuruz. Todor mâna boii cu un biciu împletit în 8 curele, ér de asupra sacilor, peste nisce fên móle ședea primariul din Livezeni cu piciórele atârnate în spre pămênt și când stătù carul în loc, primariul se dete jos în curte, unde l întimpinà morariul și Chiorean cu nisce fețe vesele, din care puteai cetí mulțămire și bucurie. Codrescu nu era așa vesel ca ei, el era de astădată mai posomorit și când se ivì în curte Saveta cu ochii cam înpaingeniți și cu obrădii mai vestediți ca cum o scia el 'și aduse aminte de cele petrecute eri.

La móra mĕrului, când sosiau ómeni mai de frunte erau óspeții morariului, dar mai cu sémă când venia Codrescu, boii lui erau legați la iesle și stăpânul lor omenit cum se cade. Saveta ura pe Codrescu acum din tótă inima, dar se prefăcù, și deși era cam tăcută de fire, începù la vorbă cu primariul și schimbase multe vorbe unul cu altul, dar nici una din care ar fi putut înțelege, că Codrescu scie de cele ce se petrec în mintea Savetei și în casa morariului.

Todor își scia tréba lui, până ce te învĕrți el luà sacii din car, unul câte unul îi duce în móră, îi dă lui Chiorean și morariului ca sĕ macine grăunțele cum vor scí ei mai bine. Când venì Codrescu în móră,

altele spun, că numai Postdamul, și altele, că întâlnirea monarchilor se va face pe pământ străin.

După visita, ce o va face monarchul nostru la Berlin, împăratul german va face o călătorie prin țéra și pe la curțile regente din imperiul seu. Acéstă călătorie se póte aduce în combinațiune cu convocarea unui consiliu de ministrii, presidat de principele de Bismarck, în care se va conferí și asupra alegerilor viitóte .

Congresul anti sclavismului, ce avea să se țină în ḑilele trecute în Luzern s'a amânat deocamdată După împărtășirile din Roma, causa amânărei este numĕrul cel mic al celor insinuați și anume 18 francesi și 5 italieni. Membrii, cari s'au fost însinuat cu teme au desvoltat așa de puțină activitate, încât nu se pot presentá cu elaboratele lor în fața unui congres. Se presupune, că și diferitele guverne au întrevenit, ca să se amâne, împedecând indirect par ciparea la numitul congres.

Cronică din Zarand.

Zarand, 22 Iuliu, 1889.

De ale timpului — Recolta grâului, orḑului. — Dela scălḑile din Vața. — Scóla nóstră confesională din loc. — Scóla din Halmagiu. — O cârcimă în scóla din Bucuresci.

Timpul până la Sântul Ilie — prorocul — a fost schimbăcios în părțile aceste, a ploat de ajuns, căldura încă nu a lipsit. Dela Sântul Ilie avem timp senin și plăcut. Cucuruzul in întreg Zarandul s'a desvoltat bine, chiar și pe malurile Crișului, cât nu a fost spălat de apă, s'a întrămat. Cu secerișul grâului de tómnă, al orḑului și al alacului au gătat ómenii. Rocolta, las că și în alți ani pe aici nu este abundantă — a fost de tot slabă, abia își scot ómenii sămênța. Au început ómenii a îmblătí, fiind constrinși a plătí contribuțiunea, aruncurile, și câte li se mai cer.

Grâul s'a scumpit, mĕsura à 30 litre — curat — s'a vêndut în piața Bradului cu 2 fl. 05 cr. până la 2 fl. 10 cr. Cucuruzul, mĕsura se vinde cu 1 fl. 40 cr. Tótă speranța ómenilor le este în cucuruz, precum și în póme, în prune cu deosebire, pe unde nu a ajuns pétra.

Fên e puțin. Otava nu promite mult. Ovĕsul și grâul de primăvară se desvóltă bine.

— — — — — — — — — — —

De vre-o 12 ḑile sum la Vața de jos la scaldă. Deja îmi gătesc calabalicul spre a me reîntórce acasă — fiind recreat în câtva. Trebue să notez, că sum dintre cei ce caută scălḑile numai constrins, și nu din lucs.

Altcum cine caută scălda din Vața — în genere — nu o caută pentru a aflá petrecere, dans, musică, și ce mai sciu eu, câte se află pe la alte scălḑi de renume.

La Vața vin ómeni mai mult sau mai puțin morboși, cari 'și caută repararea sănĕtății sdruncinate.

Vața e o comună mică română, aparține diecesei Aradului. Ca loc de cură abia este cunoscută decât în comitatul Huniedóra și cele învecinate. Isvórele sunt escelente, dar schimbarea prea désă a proprietarilor a adus cu sine negligarea scaldei. Deja scălḑile sunt proprietatea unui vienes, și sunt esarândate. Elementul chemic predomnitor al isvorului este sulfurul.

Temperatura apoi este + 33—35 °/C. Parc frumos de tei, loc de plimbare, cuină escelentă află omul la Vața, și pe lângă aceea linisce.

Când s'a descoperit isvórele, când a început a se folosí ca scălḑi, este necunoscut. Că sunt vechi scălḑile nu mai sufere îndoéla. Tradițiunea în popor, ne spune, că de pe timpul turcilor au început a se folosí isvórele. Este lucru de mirare, că érna, ori cât de mare ar cădé néua, ea se topesce momentan pe suprafața locului, unde isbucnesc isvórele din pământ. Acésta împregiurare a trebuit să atragă atențiunea ómenilor, pe lângă aceea, apa își păstrézĕ temperatura și érna.

Se vorbesce, că o femee, ce pătimea de durere de picióre, folosind isvorul într'o primăvară s'a vindecat, și astfeliu s'a atras atențiunea ómenilor, asupra puterei vindecătóre a apei. O altă versiune este, că vênându-se tómna târḑiu după porci sĕlbatici, au dat vênătorii de porci, tăvălindu se în morastină — unde apa era fórte caldă. — Isvorul a fost dat după spusa ómenilor prima dată în arêndă cu 2 fl. v. a. astăḑi se suie preste 2000 fl. v. a.

Locuitorii în comună sunt sĕraci, și durere, acésta sĕrăcie provine de acolo, că în ḑilele de lucru încă afli plină casa jidanului.

Preotul nu locuesce în comună, și precum se vede puțin se intereséză de popor. Scóla — edificiul — este necorĕspunḑĕtoriu.

Nota bene, în acésta scólă vin pruncii din 5 comune, cari plătesc învĕțătoriul cu 350 fl. v. a. Precum mi se spune s'au adunat material de edificat, s'a făcut repartițiune între comune, pentru acoperirea speselor de edificare, s'au scos și din parale, și totuși nu se începe edificarea scólei. Causa trăgănărei este directorul scolariu, și protopresbiterul, căci nu se intereséză absolut de loc de edificarea nouei scóle. De altă parte apoi — pe basa informațiunilor ce am — se lucră din resputeri ca să se facă în Vața scólă comunală, și încă ce e mai mult, cu materialul și banii adunați pentru scóla confesională. Ar fi de dorit ca cel puțin în óra a 12 să întrevină părintele protopresbiter al tractului, ca nu să se trezéscă și în Vața ca și în Halmagiu înaintea ochilor cu scólă comunală. Tótă responsabilitatea va cădé asupra șefului tractual, carele nu cred să nu aibă cunoscință despre planul contrarilor nostri.

Cercetând comunele din apropiere, cari aparțin tractului Halmagiu, cu durere o spun, am esperiat, că causa scolară este fórte slab îmbrățișată din partea direcțiunilor scolare și a celoralalți factori competenți.

Convenind cu învĕțătorii mi se tânguiră, că nu li se încasséză salariele cu anii, și trebue înșiși să alerge când pe la notariul când pe la pretorele, ca să li se scótă salariele, fiind-că sunt induse în spesele cultului și se scot prin organele administrative comunale. Pe asta cale nu vom progresá, dacă învĕțătoriul cu anul nu capĕtă o para chióră, cum se aștepți ca el să și facă datoria? Apoi să nu te miri, că inspectorul regesc de scóle s'a esprimat fórte defavorabil, despre scólele ce aparțin tractului Halmagiu.

La scóla centrală din Halmagiu s'a pensionat învĕțătoriul N. I. dela clasa a III și a IV normală.

Acest învĕțătoriu se plătesce din fondul gimnasial din Brad. Până acum nu am cetit să se fi luat vre o dispositiune pentru întregire. De dorit ar fi ca acel post să se ocupe cu un individ apt, carele să aibă atragere cătră scólă, și acésta din motive ponderóse.

Mulți dintre tinerii, cari studiază la scóla centrală din Halmagiu, merg la gimnasiul din Brad, și cel puțin pe venitoriu să mérgă tinerii bine pregătiți. De altă parte căpĕtându-se la scóla din Halmagiu un învĕțătoriu apt, tinerii din loc și jur nu ar mai cercetá scóla maghiară, carea nu ar puté să subsiste, și nu se puté înființá, dacă fruntașii nostrii ar fi fost puțin mai zeloși, și ar mai fi slăbit din dragoste pe cei câți-va maghiari din Halmagiu. Interesul tractului Halmagiu, interesul gimnasiului din Brad este, ca în Halmagiu să vină un învĕțătoriu apt.

Atrag prin acésta atențiunea Venerabilului Consistoriu din Arad, asupra întregirei postului de învĕțătoriu din Halmagiu.

Jidovii nu ne slăbesc din dragoste, vin potop, potop pe capul nostru, și se așĕḑă și prin comunele de munte. În comuna Bucuresci — precum sum bine informat — jidovul Feigenbaum a făcut din scóla frumósă, cârcimă. Nu sciu, dacă mai esistă acolo epitropi și director scolariu, și dacă s'a facut prin cineva arĕtare la oficiul ppresbiteral? Ori dóră epitropii au esarêndat scóla? Atrag atențiunea oficiului ppesc al Zarandului, asupra casului destul de rușinătoriu, și sperez, că cei culpabili vor fi trași la rĕspundere.

Corespondentul.

---

rótele erau amêndóue pornite și pre un scoreț curgea făină de grâu pe celalalt cea de cucuruz.

Codrescu nu era omul, care să dea cu bâta în baltă, lui îi trebuia un prilejiu ca să pótă vorbí în 4 ochi cu Chiorean și acelea el le combinase înainte de ce plecase de acasă.

În apropierea morii, Codrescu avea un loc pe care îl stricase valea, ce curgea pe acolo și Codrescu afla de cu cale să-și vadă locul, móra era bine pornită, morariul om de cinste și de încredere, și Chioreanul putea să-l însoțéscă păn la loc cu învoirea morariului. Chioreanul era bucuros de ocasiunea de a vorbí cu primariul, morariul și mai bucuros ca el, și până bați în pălmi porniră amêndoi spre vale în jos.

Abia se depărtară câți-va pași și primariul începù a vorbí cu Chiorean, ca cu copilul lui: „Se apropie timpul, dragul meu, ca să ți cugeți serios, dacă doresci și dta precum doresc eu, doresce Aglaia, doresce chiar și D-ḑeu, care binecuvêntă însoțirea ómenilor, ce se iubesc și stiméză împrumutat, se faci pasul acela, ce trebue să-l facă tot omul, care simte în sine puterea și tăria de a fericí o familie, de ai fi apărătoriu, mângăitoriu și sprijinitoriu în nĕcasuri și de a te bucurá avênd casă și masă, și dacă esti hotarit spre acésta, cred că ori ce amânare ar fi numai păgubiciósă".

(Va urma.)

Originea sĕrbătorilor.

(Încheere).

După timpurile Apostolilor creștini țineau mereu acésta ḑi: ei conveniau în acéstă ḑi, se rugau, esplicau și ascultau s. scriptură, se împărtășiau de s. taine, și erau cu băgare de sémă la tóte ce să țineau de datorințele cătră religiunea lor: „In ḑiua acésta, care altcum se numesce Dumineca, conveniam toți, cari trăiam sau în orașe sau în sate, la un loc anumit" (Iustin Mart. apol. 2). Ce a lucrat el aci, ne arată el precum vom vedea mai la vale. Acésta fără îndoială a înțeles și Pliniu, când a raportat el împĕratului Traian despre creștini ḑicênd: *„Crestinii sunt astfeliu de ómeni, cari convin într'o ḑi statorită — stato die — pentru de a venerá pe Christos"*; prin ce Pliniu după tótă probabilitatea n'a înțeles altă ḑi, decât Dumineca. Căci deși ei sigur conveniau și în alte ḑile, totuși el accentuéză numai acésta ḑi: ori pentru-că creștinii, pe cari i-a esaminat și sciricit el, nu i-a spus și despre celelalte conveniri ale lor, ori pentru-că acésta a fost convenirea lor cea mai însemnată și sĕrbătorĕscă. Fiind-că pe atunci erau creștinii persecutați în modul cel mai crud, ei conveniau fórte de diminéță înainte de a se face ḑiuă, precum raportéză *Pliniu*: împĕratului: *„ei convin diminéța înainte de rĕsăritul sórelui, și cântă în onórea lui Christos cântări de diminéța"*. De aceea și *Tertullian* face așa de des amintre despre conveniri le lor nocturne: „La casul, că femeea vĕduvă s'ar mărita după un bărbat păgân, atunci acesta de sigur pe lângă alte supĕrări, nu-i va dá nóptea pace, ca să nu se pótă (femea) sculá și să mérgă la convenirile lor nocturne" (Tertull. despre femea căsătorită ad uxor. c. 4). Apoi ḑice cătră *Fabio*: „că chiar să vină o persecutare și să nu-și pótă serbá publice și solemnel Dumineca, atunci totuși nóptea ar avé destulă lumină etc". Acestea tocmai a oferit adversarilor ocasiunea și pretecste, ca necontenit să-i înjure și denunțe. Acel păgân la *Minutius Felix* (un apologet crestinesc din prima jumĕtate a secl. III; a scris o apologie ingeniósă pentru religiunea creștină în formă de dialog intitulată *Octavius* în care *Caecilius* jócă rola păgânului, *Octavius* a apologetului creștin, și *Minutius* singur a judecătoriului), se ride de convenirile lor nocturne numindu-i *laterosam et lucifugam nationem* — un popor misterios și fugĕtoriu de lumină". Ba *Celsus* înfruntă: „că creștinii ar avea unghiuri secrete și ascunḑĕtóre, în cari convin ei". La ce Origen (adv. Cels.) rĕspunde: „că dacă ar fi așa, atunci ei atunci acésta numai lor ar avea de mulțămít, pentru-că nu voesc să le concédă, ca cultul lor ḑeesc să și-l facă publice. Doctrina crestinéscă este cu mult mai chiară și evidentă și mai binecunoscută în lume, ca sistemele și sentințele filosofilor lor celor mai buni. Dacă sunt unele misterii în religiunea creștină, cari nu se pot înțelege de loc de fiecine, apoi și in filosofiile lor sunt atari usuate și profesate."

Dar pentru-ca să me întorc la cele mai de înainte: ei (creștinii) priviau ḑilele domnului ca nisce ḑile, cari sunt a se petrece în cea mai mare bucurie, de câte ori se serbau ele în amintirea învierii lui Christos, încungiurând în acele ḑile tóte, prin ce s'ar fi putut causa întristare și îngrigire. Postul cu tot adinsul a fost oprit în acele ḑile, ținêndu-l după Tertull. (la epistola cătră Filimon) cu totul neadmisibil. A fost o sentință prea aspră, care a enunțat-o *Ignatie Antiochianul* (sau altul nu-mi aduc aminte de loc, la care părinte bis. cu auctoritate, am cetit-o) *că cine postesce în ḑiua Domnului este un uciḑĕtoriu al lui Dumneḑeu.* Fie că acésta sentință este prea esagerată, totu-și sigur este, că creștinii cei dintâiu n'au postit nici când în Dumineci, nici chiar în Duminecile din paresimi. Ba montanisti pe lângă tótă adorarea lor cea mare pentru posturi și pentru chinuirea și restringerea cărnii, totu-și în sabbatul Domnului s'au abținut dela post.

Indată-ce Constantin cel mare trecù la biserica dreptcredinciósă, grija lui cea dintâiu și mai principală a fost pentru ḑiua Domnului. El ordonà, ca tóte persónele fie ele de ori-ce rang să o serbeze cu sfințenie; el o făcù pentru toți ómenii de ḑi pentru repaus, pentru ca în aceea ḑi să se ocupe numai cu venerarea Domnului, sau pentru ca în aceea ḑi să se pótă tot mai mult îndeletnicí în învĕțătura crestinéscă și astfeliu întréga lor viĕță să o petrécă după prescriptele și disciplinele bisericei. Ceea-ce însĕ privia armata sa, care totuși mai adera infamului păgânism, apoi acesteia i-a ordonat, ca în ḑile de Dumineci să mérgă afară la câmp, și acolo să-și facă rugăciunile sale cătră Dḑeu. Ĕră pentru-ca să nu pótă avé care-va pretecst, că nu și-a sciut datorința, și că cum să-și facă aceea rugăciune, așa compusese el singur o rugăciune scurtă, care a dat-o armatei cu porunca, ca aceea să o reciteze în fie-care Duminecă. Tare se îngrija acest mare împĕrat, ca să nu se profaneze acésta ḑi de cătră amicii și inimicii crestinismului (Eusebiu viĕța lui Const. c. 18, 19, 20.)

Mai departe așa ordonà acesta (Cod. Inst. 3 tit. 12 de feriis), să nu se țină nici o judecată în ḑiua aceea, nici să se priméscă incuse de cătra judecĕtori, afară la vre-un cas de caritate și grație s. e. eliberarea unui sclav de sub servitute etc., ceea-ce s'ar mai admite. Apoi nici unui judecătoriu nu-i era permis a ascultá părți litigante sau a primí procese, pe lângă mari pedepse pentru aceia, cari vor lucra în contră (Cod. Theod. lib. 2. tit. 8. de feriis).

Teodosiu cel mare aprobà la an. 386 o lege, care a fost decretat-o el deja cu mult înainte, în vîrtutea căreia se întreḑicea tóte jocurile publice, cari se obicinuiau în ḑile de Dumineci, pentru ca nu cumva să se confundeze cultul ḑeesc cu solemnitățile profane (loc. citat leg. Dumineca). Acésta lege o aprobà și amplificà câți-va ani mai apoi *Teodosiu cel tinĕr*, ordonând *ca în Dumineci* (și în sĕrbătorile indicate în acel decret) *nu numai crestinilor, ci și jidovilor și păgânilor li se interḑice a frecuentá comedii, și tóte teatrale să se închidă.* Și fiind-că se putea întêmpla, ca cu Duminecile să

coincidă și aniversările de nascere și onmastică a împăraților, așa ordonă el (Teod cel tinĕr), ca în casul acesta tóte solemnitățile împĕrătesci sĕ nu se facă în aceea di, pentru ca prin acésta se demonstre poporului, că el prefere venerarea lui Dḑeu față de Maiestatea Sa proprie.

„Fóia diecesană". *B. Biro-Herendescianul,*
preot. ort. român.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul III Deva, prin acésta se convócă în opidul Huniedóra pe ḑilele dela 6/18—8/20 August a. c. în localitatea ce se va designa în fața locului.

La acésta sunt învitați toți membrii reuniunei districtuale precum și alți amici ai scólei iubitori de progres.

Programa.

1. Duminecă în 6/18 August asistarea membrilor la celebrarea cultului divin în biserica parochială gr. or. din loc; după terminarea serviṭului divin participarea în corpore la adunarea generală a despărțĕmêntului VI al asociațiuneí transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

2. Deschiderea adunărei generale a reuniunei după amĕḑi la 6 óre în localitatea ce se va designa.

3. Constatarea membrilor presenți prin birou.

4. Raportul anual al comitetului central despre activitatea sa, care va cuprinde în sine și raportul cassariului și al bibliotecariului.

5. Alegerea comisiunilor pentru censurarea raportului, revisiunea și esaminarea rațiociniilor, și a proiectului de buget pe anul viitoriu, precum și incassarea tacselor.

6 Cetirea disertațiunilor.

7. Discusiunea asupra temelor stabilite din partea comitetului central și aprobate de Venerabilul consistoriu archidiecesan în ordinea următóre:

a) Observatu s'a dela introducerea normativului scolariu vre o dispositiune a lui, la a cărei esecutare întimpinăm greutăți, cari nu se pot delătura, și anumit care sunt dispositiunile de natura acésta; în casul acesta ce modificări ar fi sĕ se facă la o eventuală revisiune a acestui normativ.

b) Invĕțămêntul intuitiv în scóla poporală, tractat de Petru Hadan.

c) Religiunea în scóla poporală, tractat de Nechita Luculeṭiu.

d) Cetirea, prelegere practică de N. Sânzian.

e) Computul Nrii 1—100, prelegere practică de Ioan Branga.

f) O prelegere practică din Limba maghiară de George Joandrea eventual Ioanichiu Ungur.

g) Istoria naturală, prelegere practică din Zoologie (manifere și păsari de Ioan Fleșeriu.

8. Raportul comisiunilor esmise.

9. Constituirea din nou a reuniunei pe un period de trei ani prin alegerea comitetului și a oficialilor sei.

10. Propuneri eventuale.

11. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului.

12. Inchiderea adunării prin presidiu.

Domnii protopresbiteri aparținĕtori acestei reuniuni districtuale vor binevoí a publicá acest convocatoriu în tracturile respective prin un cercolariu separat.

Deva, 23 Iuliu (4 August) 1889.

Ioan Papiu, preș. *Georgiu Gila* secret.

Varietăți.

* (Personal) Preasânția Sa dl episcop al Caransebeșului N. Popea cu trenul de Marți diminéța a sosit aici.

* (Dela Curte.) Majestatea Sa monarchul a sosit din Ischl la Viena. Călĕtoria Maj. Sale la Berlin se va face în 11 l. c. n. cu un tren separat al curții preste Dresda. Maj Sa călĕtorésce dimpreună cu principele Francisc Ferdinand de Austria Este. În suita Maj. Sale se vor aflá ministrii casei imperiale și ministrul de esterne Kalnoky, șeful de secțiune Szögyeny, secretariul curții Windenbruck, adjutanții generali etc. Monarchul va petrece până Joi în Berlin și în aceea-și ḑi se va întórce preste Praga și Budweis la Ischl, unde își va serbá ḑiua nașterei în cerc restrins familiar. În 20 l. c. sosesce monarchul în Viena pentru a salutá în capitala monarchiei pe șahul Persiei, care la reîntórcerea lui din Paris va rĕmâné dóuĕ ḑile în Viena.

* Majestatea Sa monarchul a permis, ca Bar. Pino, consilieriu intim și president al Bucovinei, se priméscă și se pórte ordinul rusesc al s. Anna cl. I.

* (Archiducele Albrecht.) Alteța Sa archiducele Albrecht la reîntórcere spre Viena a fost primit cu mari ovațiuni la stațiunea căii ferate din Piski. La Arad a eșit spre întimpinarea Alteții Sale Preasânțitul episcop Ioan Meṭian, și căpeteniile civile și militare.

* Eminența Sa I. P. S. metropolit al Bucovinei și Dalmației Dr. Silvestru Morariu a plecat în 24 Iuliu la Cosciuia (lângă Banila moldovănéscă), unde va petrece 4 sĕptĕmâni, scrie „R. Politică."

* (Cas de mórte) Comandantul Boemiei, F. Z. M. *Philippovici* a murit în urma unui atac de apoplecsie.

* (Artisti români decoraṭi.) Afară de artistii români Mircea și Grigorescu, cari au fost decoraṭi la esposiția din Paris pentru opurile lor de pictură, a mai fost decorat și tinĕrul pictor Costantin Pascal, ale cărui lopere au fost mult apreṭiate.

* (Esamen.) După-cum ni se scrie din Anvers (Antwerpen) junele Nicolau Dima, fiul dlui profesor dela gimnasiul nostru din Brașov, Pantelimon Dima, a depus cu mare distincṭiune „grande distinction" — esamenul la academia comercială de acolo.

Eminentul june, după-ce a depus cu succes tóte esamenele prin scólele medii, ca primul eminent, a obṭinut un stipendiu dela Societatea „Transilvania" pentru perfecṭionare în sciinṭele comerciale.

Felicităm pe junele eminent, căruia îi dorim succes strălucit și în viața practică.

* (Pod nou preste Mureș). Precum se scrie din Deva, ministrul de comunicațiune a aprobat hotărirea representanții comitatense pentru construirea unui pod preste Mureș la Soimușul-murĕșan. Lucrările se vor și începe în curĕnd!

* (Regularea porṭilor de fer). Pe la mijlocul lunei lui August se vor începe lucrările pentru regularea porṭilor de fer. Ministrul de comerciu Baross a și luat tóte mĕsurile spre scopul acesta.

* (Nenorocire la esercṭiile cavaleriei.) Din Budapesta se comunică: La un atac, ce-l făcù regimentul de husari Nr. 13 înaintea inspectorului de cavalerie, principelui Croy, s'au poticnit mai mulți cai din front și au căḑut. Intreg regimentul a trecut preste ei. Mai mulți soldați au rĕmas grav răniți, unii au murit, 70 de cai nu se mai pot folosí.

* (Scăderea intereselor) Ministrul ungar de comunicațiune s'a adresat la bursa din Budapesta spre a și dá părerea în privința reducerei intereselor legale dela 6 la 5%. Bursa a rĕspuns, că reducerea e de dorit, dar nu e timpul potrivit. Același rĕspuns l'a dàt și camera comercială și reuniunea industrială a ṭĕrei.

* (Frecuența și clasificaṭiunea la gimnasiul c. r. din Rădăuṭ.) La acest institut au fost la finea anului scolastic espirat 225 de elevi publici și 7 privatiști. Dintre acestia au fost 58 români, 64 evrei, 57 germani, 23 poloni, 19 ruteni, 2 armeni, 1 rus și 1 bohem. Cu eminență fură clasificați 16, cu I 137, cu II 25 și cu III 7. Reparatură au 39 și neclasificat a rĕmas din causa bólei 1. R. P.

* (Congresul antropologic). Adunarea comună a societăților antropologice din Berlin și Viena s'a deschis în sĕptĕmâna trecută de cătră ministrul de culte austriac Gautsch. La acest congres participă o mulțime de celebrități și obiectele desbătute sunt de cea mai mare valóre.

* (Facultatea de medicină din Viena.) Semestrul de vară la acésta facultate s'a încheat în sĕptĕmâna trecută. Numĕrul ascultătorilor a fost și în anul acesta fórte considerabil. Cu deosebire s'au supus mulți la rigorosul prim, încât a fost necesitate, ca sĕ funcṭioneze tot câte dóue comisiuni ina inte și după prând. Profesorii s'au retras în provincie, câți-va s'au dus la Paris sĕ cerceteze esposiția și sĕ asiste la congresele internaṭionale.

* (Cea mai vechie carte românească tipărită). Pe spesele archiereului Dr. Gerasim Ṭimuș Pitiștean, decan al facultății teologice din Bucuresci, s'a retipărit „Tetravanghelul" diaconului Coresi. Prefața la acéstă carte, care cuprinde 232 de pagine, a lucrat o dl Costantin Erbicean, profesor la seminariul central din Bucuresci. Dl B. P. Hajdĕu ne spune, că tipăriturile au început în limba românéscă in anul 1577, ér dl Erbicean argumentéză, că inceputul s'au făcut in anul 1560. Frangmente din Tetravanghel au fost până acuma cunoscute numai din analele rĕposatului Timoteiu Cipariu și din un lexicon lucrat de rĕposatul profesor G. Seulescu la „Tetravanghel" și publicat in Buciumul român de Teodor Codrescu

Tetravanghelul deplin s'a aflat prin întêmplarea următóre: în vara anului 1888 archiereul Dr. Gherasim Timuș profesorul Costantin Erbicean și Dr Mironescu, făcênd o escursiune la monăstirea „Cioclanul" din judeṭul Buzĕu, au descoperit intre alte manuscripte și acéstă preṭiósă scriere a lui Coresi. R. Politică.

* Concertele capelei române din Ploesci, Dobrică, despre care am luat notiță în numĕrul premergătoriu a cucerit publicul Sibian. Marți séra grădina cea mare dela hotelul „Habermann" era așa de plină de public, încât mulți au fost necesitați sĕ stea în picióre. Era în adevĕr pentru noi românii lucru încântătoriu sĕ veḑi pe oficerii stând în picióre la podiul unde cântau lăutarii. De astădată a escelat cu deosebire Pădurean, care formal a fermecat publicul cu vióra sa. După programul, ce l'au avut musicanții, erau sĕ plece Mercuri diminéța. În urma stăruințelor oficerilor dela husari însĕ au trebuit sĕ mai dea un concert Mercuri séra în restaurațiunea „Popovici". Imbulḑéla și a séra a fost fórte mare.

* Esposiția francesă e cercetată de public numĕros, a cărui sumă în timpul din urmă n'a scăḑut sub cifra de 220,000 persóne. Șahul Persiei a suit turnul Eiffel și a rĕmas tare impresionat. Inaintea șahului suise acest turn uriaș secretariul seu Vladica. La festivitatea dată în onórea șahului au luat parte preste 300,000 persóne.

* (Industrie de pasageri în Helveṭia) In Helveṭia se află 1000 de hoteluri cu 58,000 paturi. Venitele acestor hoteluri se urcă la 42,400,000 franci, așa dară mai mult decât face bugetul ṭĕrei.

* (Mĕtasă artificială). Francesul Chardonnet era de convingerea, că proprietățile caracteristice ale mĕtasei, precum egalitatea în grosime a firelor, caracterele optice ale acelora, cum ar fi splendórea etc., nu pot fi decât efectul unor fluidități. După multă stăruința lui i a succes a află o soluṭiune de colcodiu, cu ajutoriul căreia scie sĕ producă o materiă pe deplin egală cu mĕtasă. La esposiția din Paris se află deja aspuse câte-va modele de astfeliu de mĕtasă artificială, care în privința frumseṭei întru nimic na stă îndĕrĕtul mĕtasei naturale.

* (Supuși austriaci și ungari în Germania). In 1885 se aflau în Germania 156,762 supuși austro-ungari, dintre cari 152,400 din Austria și 4722 din Ungaria. In 1871 se aflau în Germania numai 75,702 supuși austro-ungari, astădi însĕ se află în Germania vre-o 200,000 supuși austro-ungari. Din datele statistice se vede, că numĕrul emigraților din Austro-Ungaria în Germania este de 2 ori așa de mare, ca al celor din Germania în Austro-Ungaria

* (Mitralióse.) Ministrul de resbel al monarchiei Austro Ungariei a arĕtat membrilor nelegaṭiunei, cu ocasiunea discutărei bugetelor militare, un model de mitraliósă *Maxim*, care se va întrebuința ca piesă de posiṭiune. Mitraliósa acésta are o singură ṭévă, așeḑată pe treped. Pentru a înlătura încălḑirea, ṭéva este cuprinsă într'un tub de alamă plin cu apă; póte se tragă 600 de focuri pe minut și funcṭionéză cu ajutoriul unui singur om.

MONITOR. 29

Calendariul sĕptemânii

30 Iuliu — 5 August.

30 Duminecă: Sila, Siluan, Crischent, Epenetos, Andronic, Iulita. *31 Luni:* Eudochim, Iosif din Arimatea. 1 August, *Marți:* Scóterea cinstitei și de viață făcĕtórei Cruci, Pomenirea SS. șepte mucenici: Macavei, Avim, Antoniu, Guria, Eosevona, Achim, Marcel, a maicei lor Solomoni și a învĕțătoriului lor Eleazar, Leontin, Attu, Alesandru, Chindeu, Minsiteu, Chiriac, Mineu, Catun, Eocleu, Chiric, Teodor, Polieoct, Mini, Mineu. *2 Mercuri:* Stefan, Macsim, Dada, Chindilian, Foca, Iustinian. *3 Joi:* Dalmat, Faust, Isachie, Stefan, Ioan, Salomia. *4 Vineri:* Șepte coconi din Efes: Macsimilian, Ecsacustodian, Iamolich, Martinian, Dionisiu, Ioan și Constantin, Eodochia, Tatuil, Cosma. *5 Sâmbătă:* Eusigniu, Catidiu, Catidian, Noina, Solev și Fabiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 30 Iuliu, a IX-a după Rusalii. Octoich și Mineiu. Tonul al 8-lea. La Utreniă Evangelia Invierii a 9-a.

Loterie.

Mercuri în 7 August 1889.

Brünn: **55 18 36 26 85**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.—	100.20
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 60	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	306.65	306.80
Sorți de regularea Tisei	127.25	127.25
Oligațiuni urbariale ung	104 80	104.75
Galbin	5.68	5.64
Napoleon	9.59½	9.51
100 marce nemțesci	58.52½	58.65
London pe (poliță de trei luni)	109·70	110.90

Nr. 529. [106] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, sĕ escrie concurs cu termin 6/18 August a. c: Emolumentele împreunate cu acest, post sunt:

I. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl. v. a;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl. v. a.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl. v. a.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale, şi despărţĕmintele tractuale 5 fl. v. a.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătoriul ales prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“, va avé se ţină în duminecile şi sĕrbătorile de preste an strană în biserică prelângă cantorele în mod perondatoriu cu ceialalţi doi învĕţători.

Dela concurenţi sĕ cere, ca până la espirarea concursului sĕ se presenteze în vre o duminecă sau sĕrbătóre în biserica din loc, spre a şi arĕta desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá acest post învĕţătoresc, au a şi înaintá cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susindicat.

Sighişóra, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 341 [107] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparţinătóre tractului protopresbiteral al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învĕţători. Pentru învĕţătoriul diriginte cu salariu de fl. 300, cuartir natural în edificiul scólei şi 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalţi învĕţători câte fl. 200 salariu.

2. Brosceni, un post cu salariu de fl. 200.'

3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit,

b) câte o ḑi de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere 333□° pămĕnt fĕnaţ, precum şi grădina scolară în mărime de 350°□.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a-şi plăti contribuţiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum şi darea obvenindă pentru pămĕntul ce-l folosesce.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în inţelesul legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susnumit.

Mercurea, în 24 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

I. Droc,
protp.

Nr. 358/889. [111] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci la scólele române gr. ort. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Almăşel*, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

2. *Almaş-Sĕlişte*, cu salariu de 95 fl. v a. în bani, bucate în valóre de 45 fl. şi lemne de foc în valóre de 20 fl., care tóte computate la olaltă fac 160 fl. v. a.

3. *Brădăţel*, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosinţa unei grădini de legumi în mărime de 450□ stângini şi lemne de foc după trebuinţă.

4. *Brăşeu*, cu salariu anual în bani 120 fl. şi lemnele de foc în preţ de 10 fl. Aci se cere dela învĕţătoriu se cunóscă tipicul şi cântările bisericesci, fiind îndatorat sĕ ţină şi strană în ḑile de Dumineci şi sĕrbatori.

5. *Cărmăzenesti*, cu filia *Boiul de jos*, cu salariu de 100 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. *Furcşóra*, cu léfă anuală de 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi grădină de legumi.

7. *Gialacuta* cu filia *Câbesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir, folosinţa grădinei scolare şi 3 stângini de lemne.

8. *Godinesti*, cu salariu anual 100 fl. în bani, şi bucate 50 mĕsuri mari = 50 fl. cuartir şi lemne de foc; învĕţătoriul are se cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

9. *Micănesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. *Târnava*, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a dóuĕ grădini şi lemne de foc.

11. *Visca* cu *Fueş-Băgara* şi *Lungşóra*, cu emolumentele următóre:

a) dela comuna Visca 85 fl. în bani, 85 ferdele à 16 cupe, ½ grâu şi ½ cucuruz; 3 ferdele fasole; 4 stângini de lemne, cuartir în edificiul scólei şi folosirea a dóuĕ grădini;

b) dela Fueş-Băgara 50 fl. în bani, şi 30 ferdele cucuruz;

c) dela Lungşóra 20 fl. în bani şi 20 ferdele de bucate, ½ grâu şi ½ cucuruz.

Tóte aceste computate în bani dau un salariu anual de 300 fl. v. a.

12. *Vorţa* cu filia *Valea Lungă*, cu salariu de 200 fl., cuartir in edificiul scólei, 5 stângini lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, şi grădină pentru legumi.

13. *Zam* cu filia *Tămăşesti*, cu salariu anual de 150 fl. în bani, éră în naturalii: 63 mĕsuri cucuruz à 1 fl. şi 15 mĕsuri grâu à 1 fl. 20 cr. 6 stângini lemne à 6 fl. la olaltă computate şi aceste în bani dau suma de 269 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post avênd de a sĕvĕrşí şi funcţiunile cantorale, trebue sĕ cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiter gr. or. al tractului Iliei, în conţele cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, la 20 Iuliu, 1889.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

---

[109] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc de cl. I din comuna bis. Sânpetru prin demisiunea învĕţătoriului Ioan Brenciu din 30 Iuniu a. c., prin acésta se escrie concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare cu următoriul salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: 1. din cassa alodială bani gata 187 fl. 50 cr. 2. Didactrul scolarilor. 3. Venitul dela fĕnaţe. 4. Dreptul de păşunat pentru 4 boi. 5. Un strat de verze. 6. Cuartir cu bucătărie, pifniţă, grajd pentru vite, grădină cu pomi şi legumă (care acestea se imparte cu învĕţătoriul din cl. a II)

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor cu documentele recerute în lege la Preaon. oficiu ppesc., deosebit concurentele, care voesce a concurá are a se înfăţişa în ori ce Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre infăţişarea cântărilor sale înaintea poporului, deóre-ce are sĕ ocupe şi cantoria în a dóua sĕptĕmână, Duminecile, sĕrbătorile, cât şi ḑilele de lucru, pentru care serviţiu î-şi va primí plata sa îndatinată.

Sânpetru, în 9 Iuliu 1889.

Comitetul parochial.

A. Inatye, not. — *Ioan Bârsan*, preşedinte.

Nr. 285 [108] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însĕmnate se escrie concurs cu terminul până la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl., solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 8°□ lemne.

2. *Lăpuşnic*, cu salariu de 150 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 carĕ de lemne.

3. *Stâncesti Ohaba*, cu salariu de 130 fl. şi adecă: în bani 120 fl., folosirea a dóuĕ grădini 10 fl., cuartir liber şi 8°□ lemne.

4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* în bani 110 fl; *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. 96 fl.; *c)* 4 mĕs. fasole=8 fl., apoi, cuartir liber şi 8°□ lemne.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 202. [105] 3—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 11 Iuliu a. c. Nr. 4584 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu următórele venite.

1. Venitul cimiteriului şi a unui fĕnaţ de 4 carĕ de fĕn . . fl. 28.—
2. Dela 120 familii câte una ferdelă (16 cupe) cucuruz sfărmit . . . . . fl. 120.—
3. Dela înmormêntări 1—7 ani 1 fl; şi dela 7 ani în sus à 7 fl. . . . . fl. 78.—
4. Dela cununii à 3 fl. fl. 24.—
6. Dela botezuri şi apă de móşă . . . . . fl. 12.—
6. Dela botezul Domnului . . . . . fl. 36.—
7. Dela sfinţirea paştilor . . . . . fl. 9.—
8. Dela alte funcţiuni bisericesci . . . . . fl. 94.—

Suma fl. 401.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 18 Iuliu, 1889.

Romul Furduiu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 328—332. [98] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Breţcu, postul al treilea învĕţătoresc cu salariu *a)* 200 fl. din fonduri, cassa comunală şi repartiţiune, *b)* 50 fl. din venitul cantoral avênd reflectanţii a sĕvĕrşí funcţiunile cantorale în fie care a treia sĕptĕmână, *c)* cuartir liber şi lemne.

2. Chezdi-Mărtănuş, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a)* 150 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, *b)* 50 fl. din a treia parte a venitului stolar, *c)* cuartir liber în edificiul scólei şi 2° lemne.

3. Zagon, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 260 fl. si anume: *a)* 200 fl. plătinḑi în rate trilunare de epitropia parochială, *b)* dela 60 familii câte o povară de lemne din care sĕ se încăl ḑéscă şi scóla 30 fl. *c)* venitul cantoral computat în 30 fl. şi cuartir liber.

4. Teliu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul cu salariu de 230 fl. şi anume: *a)* 184 fl. din repartiţiune şi naturalii, *b)* 16 fl. din arênda unui agru, *c)* 30 fl. venitul cantoral şi cuartir liber în edificiul scólei.

5. Vama-Buzĕu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a)* 165 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, respective colectorul de dare după 5% de dare, *b)* 35 fl. venitul cantoral şi *c)* 10 poveri de lemne şi cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi 'şi vor asterne cererile concursuale, instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis, avênd a se presentá mai înainte în biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cântările rituale şi tipic.

S. Sân Georgiu, 6 Iuliu 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 495. [104] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa, se escrie prin acésta a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jugere 1014□° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, 6 jug. 1299□° agrii, 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

3. Stolele usitate.

4. Molitva la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.

5. Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfârmit.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru servicile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filie dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi subşterne petiţiunile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbit. în terminul deschis.

Deeş, 5 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 82 Sibiiu, Sâmbătă 29 Iuliu, (10 August) 1889. *Anul* XXXV.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Iuliu.

Călĕtoria ministrilor Baross și Wekerle se aduce din nou în combinațiune cu cestiunea convenției comerciale între statul nostru și între România.

Ḑiarele din România observă în privința acésta o reservă, din care iese la ivélă, că cei de dincolo nu prea se cugetă la încheerea convenției, deși păgubicióză este starea actuală pentru România ca și pentru Austro-Ungaria.

Ómenii sistemului protecționist din România se vede, că au sciut sĕ-și câștige tot mai mult teren pentru părerile lor, deși constatat este și remâne, că industria nu se póte avêntá în decurs de câți va ani acolo, ca sĕ acopere tóte trebuințele țĕrei, și așa țéra e necesitată ca sĕ și mulțăméscă trebuințele prin import, împovorat cu tacse vamale fórte grele.

Câștigul deci nu stă nici într'o proporție cu perderile, ce le sufere consumentul român și de aceea va trebuí mai curênd ori mai târḑiu ca aderenții sistemului protecționist sĕ cedeze în favorul încheerei cât mai grabnice a convenției.

Recolta de grâu din anul acesta în Ungaria este mai puțin ca mediocră și nu numai că Ungaria nu va esportá grâu, dar în cele din urmă și cu deosebire în casul unui rĕsboiu va trebuí ca sĕ-și ia refugiu la grânele altor state, și România ar fi preterată și în acest cas, dându-se preferință Serbiei, Bulgariei și chiar Rusiei.

Dar chiar și din motive politice ar fi de dorit ca sĕ vedem stabilite nisce relațiuni mai amicabile între aceste state vecine.

România este stat independent, se află și aḑi în relațiunile cele mai amicabile cu statele vecine, dar în casul unui rĕsboiu europén, ea totuși trebue sĕ se alăture la unul din combatanți, dacă e ca sĕ nu devină teritoriul ei teatrul de rĕsboiu.

Pretenia cu muscalii a încetat din ḑiua, din care acestia au pus ghiarele pe Basarabia și nici un ministru, fie el chiar și dl Catargiu, nu ar puté vení în cameră sau senat ca sĕ spriginéscă o atare politică, apoi dacă Italiei și Austro-Ungariei nu le derógă nimica a întrá în alianță cu Germania ca sĕ-și asigure teritoriul lor contra unei invasiuni muscălesci, nu am înțelege, că pentru ce i ar derogá Românei ca sĕ între în alianță cu Austro Ungaria, când acésta va scí sĕ fie aliat sincer și fără reserve.

E vorba numai de încrederea reciprocă și acésta se póte stabilí între aceste dóuĕ state, a căror interese sunt destul de identice. Austro-Ungaria nu are decât sĕ ocrotéscă interesele celor mai bine de 3 milióne de români, și românii din România se vor entusiasmá cu mic cu mare pentru aderarea la acest stat, care ori cât de mic este, dar în cas de pericul, el póte face însemnate și considerabile servitii Europei, póte chiar ținé în frâu învasiunea moscovită, ceea ce este egal cu asigurarea păcii europene pe ḑeci de ani.

În Bulgaria și Serbia lucră cu mare succes propaganda panslavistică, în România ea nu póte cu prinde teren și ar fi o mare ignoranță, când ómenii din venirea ministrului Catargiu ar crede, că cu el a venit influința ruséscă la putere.

Tocmai deci, că în Serbia monarchia nóstră a perdut mult din influința ei, aceea ar trebuí redobândită, câștigând pe România, și bine sĕ fim înțeleși, nu pe România oficială, pe guvernul român, care aḑi e, mâne nu, ci pe poporul român, sentimentul public al românilor, care aḑi atât e de desvoltat, încât nu se lasă sĕ fie mânat pe móra nimenui — contra intereselor sale bine pricepute.

Acésta însĕ se póte ajunge numai dacă se vor face unele concesiuni de ambele părți, și adecă românii acceptând unele modalități mai convenabile pentru întrarea productelor industriale în țĕră, ér Austro-Ungaria înlesnind întrarea cerealelor și vitelor aici.

Sunt aprópe 4 ani de când s'a început rĕsboiul vamal, și agrarii din Ungaria, cari mai mult au împedecat încheerea convenției se vor fi deșteptat din ilusiunile lor.

Nu s'a scumpit în restimpul acesta grânele și cucuruzele cu nimica, ér dacă la vite se arată ceva prețuri mai ridicate, acésta nu se trage de acolo, că au esportat sau nu România vitele ei la noi, ci acésta se trage din dările de consum, cari au adus cu sine scumpirea cărnei și cu ea scumpirea vitelor.

Dar chiar când acest resultat ar trebuí trecut în activul acestei împregiurări, óre perderile ce le au suferit și le sufer locuitorii mărginași din Transilvania, se pot ele numai aprocsimativ repará prin acest activ?

Nu e bine ca ómenii sĕ fie prea egoiști și sĕ respecteze numai interesele lor, ci trebue ca sĕ-și facă sémă și cu ce este just și cu ce nu vatĕmă pe alții, cu cari voesci sĕ trăesci.

Am accentuat de repetite ori greșala, ce o au făcut ai nostri și ce o au făcut cei din România, punêndu-se în positie de rĕsboiu și o facem și acuma în speranță, că lucrurile își vor luá cursul lor normal.

Emigrările în masse dela noi dovedesc, că noi perdem mult și ne aflăm în positie mai nefavorabilă ca cei din România, deci ai nostri au datorința ca sĕ reîncépă firul negociațiunilor întrerupte. E în interesul ambelor părți sĕ trăéscă în pace și în cele economice, dacă e, ca în cele politice sĕ se pótă dá credĕmênt diplomaților. In rĕsboiul economic, nu se póte închipuí amicitie sinciră și noi pe acésta trebue sĕ punem pondul cuvenit.

Revista politică.

Armata austro-ungară a pus de nou doliu. Ea jelesce pe unul dintre cei mai bravi și mai dibaci comandanți. Prin mórtea neașteptată a comandantului din Praga, bar. Philippovici, ea a suferit o mare perdere. Și acésta perdere se póte apreția mai bine, dacă vom luá în considerare împregiurarea, că într'un eventual rĕsboiu, acest brav general era designat pentru o comandă superióră și că atât monarchul cât și armata aveau o incredere nemărgită de puterea și esperiența în tactica rĕsboiului, ce o a prestat el. Tactica, precauțiunea și curagiul, cu care Philippovici a condus ocuparea Bosniei sunt încă în vie memorie în cercurile conducĕtóre și nu mai puțin în vie memorie și iscusința sa de bărbat diplomatic, prin care a sciut sĕ potoléscă tóte agitățiunile și sĕ câstige inimile poporațiunei din provinciile ocupate pentru Austro-Ungaria. Credința și fidelitatea sa cătră stégul, sub care a servit, încă din fragede tinerețe, au devenit o virtute pentru el, și astfeliu ca esemplu mândru de ostaș el va figurá încă mult timp în șirurile trupelor, ce l'au cunoscut, și al bărbaților, cu cari a cooperat.

Ca cu un feliu de reparatură pentru scandalele ce s'au întêmplat cu prilejul desbaterei proiectului de lege militariu revine Irányi, conducĕtoriul partidului kossuthist și într'un articlu publicat în fóia „Egyetértés" desfășură pe larg vederile, ce le urmăresce acest partid, atât la alegeri, cât și la desbaterile dietale.

La alegeri scopul principal e, ca sĕ cadă candidatul guvernului prin ori-care alt candidat al opositiunei. Opositiunea, dacă nu póte ca sĕ învingă și sĕ câstige victorie, cel puțin sĕ bată. De altfeliu mai deaprópe esaminând lucrul, scopul nu este rĕsturnarea unuia sau altuia dintre minstri precum nici ajutorarea altora, ci tóte acestea: rĕsturnarea și ajutorarea sunt numai mijlóce, prin cari vor ajunge scopul și care este învingerea și victoria principiilor, ce

FOIȚA.

Copilul de suflet.

— Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan* —
(Încheere).

„În timp de câteva ḑile casa părinților va fi reparată cum trebue, puteri de lucru sunt destule, ér de celelalte port eu de grijă, lase-le în socotéla mea. numai am voit și dorit sĕ sciu și sĕ aud o vobă din gura d-tale".

Chiorean nu era surprins de cele auḑite, el scia, că tóte au sĕ urmeze așa, din ochii lui picau lacrimi de bucurie, că de aḑi încolo póte sĕ numéscă pe primariul tată și pe Aglaia mirésa lui. Tot ce rugă el pe primariul era, ca sĕ pună la cale repararea casei, ca sĕ se pótă așeḑá în casa lui, ca se pótă vení mai des la Aglaia sĕ se pótă înțelege mai bine cu părinții despre tóte, ce au sĕ urmeze și sĕ hotăréscă și ḑiua cununii lui cu Aglaia.

Codrescu se întórse cu mult mai vesel decât când plecase din móră, și Chiorean nu era mai puțin vesel ca el.

Măcinatul era isprăvit și prânḑul gătit, pecând întrară ei în casă și morariul și morărésa se simțiau bine, când pot și ei sĕ ospeteze pe un om ca Codrescu. Cesta încă 'și scóse plosca lui cu vin vechiu și așa ca la el acasă se puse la masă cu ai căsei și cu Chiorean. Era lucru de tot natural, că morariul și morărésa sĕ scie și ei cele ce le plănuia primariul și era cu atât mai natural lucru acum, când primariul scia gândurile lui Chiorean. Ocasiune mai bună ca între păhară nu e de a pune la cale treburi de aceste. Morariul era încântat, morărésa se prefăcea, că apróbă tóte, de amânare nu era vorba, nici de o parte nici de alta și între bucurii și strêngeri de mână se depărtară primariul dela móra mĕrului, mulțămit cu resultatul ḑilei de aḑi.

La casele rĕmase de Petru Chiorean în ḑilele următóre se iviră nisce bărdași, nisce mĕsari și zidari ca sĕ se apuce de lucru. Carĕle aduceau cărămidă și țiglă, năsip dela rîu, nisce țigani stingeau varul și duciau cu ciuberele ciment, cu un cuvênt era o miscare neobicinuită și Aglaia între pausă da lucrătorilor sĕ bea câte un păhar de vin, îi ruga sĕ lucre frumos ce lucră și curat, ér lucrătorii 'și ḑiceau așa între ei; „ce mai păreche, ce mai ospățiu sĕ fie, ce haină frumósă va avé Aglaia" și câte tóte.

In locul porții celei dĕrimate, se ridică alta nóuă, ferestile dela casă se mai măriră, ca sĕ între mai multă lumină și mai mult aer, așa doria Aglaia și dorința ei era pentru zidari poruncă; țiglele din coperiș, ce erau crepate înlocuite cu alte nóue, — ușile provĕḑute cu zaruri de boltă, plafondul ridicat și padimentul din nou făcut, aceste ca la comandă în timp de 8 ḑile erau tóte gata și când venì Chiorean în Livezeni abia mai cunoscea casa părintéscă. Bătea la ochi ómenilor din sat, bătea la ochi soții primariului, bătea la ochi Aglaiei, că Chiorean vine numai cu morariul sĕ se așeḑe în sat, — și morărésa, care de alte ori se ducea a fală cu Chiorean preste tot locul, aḑi a rĕmas acasă, nu a luat parte la sânțirea casei, ce o doria primariul în conțelelegere cu preotul sĕ se facă spre esemplu bun sătenilor, — dar primariul nu și spărgea capul cu lucruri băbesci, era om, care credea în D-ḑeu și în niminea altul pe lume.

După sânțirea caselor și stropirea lor cu apă sânțită, merseră cu toții la casa primariului: preotul, morariul, rudeniile cele mai de aprópe și Chiorean era ca și copilul primariului, ér Aglaia aducea și punea pe masă bucatele cu isteține și numai din când în când arunca câte o privire spre el ca sĕ nu pricépă lumea că ea e fermecată de dragostea lui. Așa se finì serbarea sânțirei caselor, rudeniile se depărtară, morariul 'și luă séra bună și Chiorean plécă spre casa lui, unde-l astepta o mătușe vĕḑuvă, până-ce se va așeḑá și el ca lumea!

Ajunul botezului Domnului e ḑi însemnată la noi la români.

In casa fie-cărui om domnesce o evlavie religiósă.

Poporul astéptă cu drag pe preotul ca sĕ-i boteze casa, unii merg și mai departe, se rógă sĕ li se stropéscă și fântâna din curte cu apă sânțită — ba chiar și grașdurile vitelor, ca sĕ nu dea preste an de vre-o pagubă.

In Livezeni datina acésta încă se susține și nu e om bogat ori sĕrac, care sĕ nu astepte pre preotul cu crucea, cu masa încărcată cu bucate de post.

le profesézá. Neobosit trebue sĕ luptăm, ḑice leaderul partidei dela 1848, trebue sĕ nutrim vie credinţă şi sĕ veghiem necontenit şi acolo, unde nu putem sĕ contăm la o învingere, ca noi prin luptă sĕ căpĕtăm putere, curagiu, şi astfeliu oţĕliţi sĕ avem şi perseveranţă; şi notăm, că avem sĕ luptăm numai pentru principiile nóstre proprii, numai pentru vederile nóstre şi numai pentru ómenii nostri.

Foile cehe au deschis o luptă vehementă cu privire la respectarea drepturilor naţionalităţilor din Austro-Ungaria. Sub titlul: „Autonomia naţionalităţilor“ ḑiariul „Politic“ argumentézá în modul cel mai eclatant, că mai ales în Austro Ungaria naţionalităţile se află aşa de compacte, încât autonomia naţională stă în strênsă legătură cu autonomia ţĕrilor respective. Mijlocul cel mai bun pentru împĕcarea intereselor tuturor naţionalităţilor ar fi însĕ infiinţarea unui feliu de sistem de curii naţionale. Acum e şi momentul cel mai potrivit şi mai oportun de a se aduce acéstă cestiune la ordinea ḑilei în parlamentul vienes. Numita fóie face apel la cehii tineri, ca sĕ-şi pună tóte puterile sĕ se alieze cu representanţii altor naţionalităţi si sĕ realiseze vechile dorinţe ale lor.

Primirea, ce i s'a facut monarchului german în călĕtoria sa la Londra va fi încă fórte mult comentată. Ea a fost cât se póte de strălucită şi e o icónă fidelă a simpatiilor, ce le au englesii faţă cu suveranul puternicului imperiu german.

Defilarea flotei englese s'a întêmplat şi a pus în uimire pe înaltul óspe. Cu deosebire se dă mare însĕmnătate acestei flote puternice într'un eventual rĕsboiu. Anglia va trage fórte mult în cumpĕnă şi puterea, la carea va fi ea aliată se póte basá pe un ajutoriu tot atât de puternic ca şi al ori cărui stat mare europén.

Dar manifestaţiunile legăturilor de cordialitate s'au manifestat, mai ales prin distincţiunea reciprocă ce s'a făcut. Monarchul german a numit pe regina Victoria şef al unui regiment german şi tot astfeliu şi pe principele de Vales. Monarchul Wilhem II a fost distins însĕ în grad şi mai înalt. El a fost numit de cătră regina Victoria admiral de onóre al flotei englese. Acésta surprindere neasteptată a provocat mare mulţămire în cercurile din Berlin. Chiar principele mostenitoriu de Vales nu e mai mult de cât un admiral de onóre al flotei indigene.

Resultatul întreg al alegerilor consiliilor generale în Francia se presentézá astfeliu: 946 republicani, 467 conservativi, şi 9 boulangisti. Republicanii au perdut 30 mandate. Acésta o esplică foile republicane aşa, că mulţi dintre boulangisti au fost mai înainte republicani şi a promis, că vor desfăşurá programul republican.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Nordul-Transilvaniei, 4 August 1889. Puţini români vor fi aḑi în ţéra nóstră, cari sĕ nu se intereseze de mersul afacerilor Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, şi şi mai puţini vor fi din ómenii nostri de carte, cari sĕ nu recunóscă, că pe lângă biserici ea e chemată a face bune servicii causelor nóstre culturale românesci.

Eu totdeuna am privit cu încredere la lucrările acestei instituţiuni, în fruntea căreia au stat şi stau cei mai valoroşi bărbaţi ai nostri, ómenii cei mai calmi şi cu cea mai sănĕtósă judecată.

S'au ridicat şi sĕ mai ridică şi aḑi hulă asupra acestui paladiu cultural al nostru din partea unora, dar acest soiu deómeni pătimesc de gălbinare şi nu vĕd lucrurile în colórea cea adevĕrată.

Acum în ajunul ḑilelor adunărei generale a Asociaţiunei me vĕd îndemnat a accentuá unele dorinţe, cu privire la activitatea despărţĕmintelor.

Obiectul acesta a fost discutat mai în tóte adunările generale, fără ca sĕ se fi făcut vre-un pas înainte. Nici aḑi nu sunt arondate despărţĕmintele cum trebue, şi pe unele locuri nici că se mai aude de vre un semn de viaţă.

Trece d. e. din viaţă directorul despărţĕmêntului şi membrii comitetului nu sĕ mai cugetă la desvoltarea activităţii despărţĕmêntului. Étă un cas, ce nu ara reori se repeţesce, şi aştéptă regulare.

Dar acésta ar fi cel mai mic rĕu, rĕul cel mai mare e, că numĕrul membrilor Asociaţiunei, dacă nu începe sĕ scadă, nu se sporesce în modul dorit; poporul începe a nu mai fi în curent cu chemarea Asociaţiunei, căci inteligința din unele centre nu caută ocasiuni a vení în contact cu poporul.

Se pretinde mai mult dela preoţi şi dascăli ca sĕ fie şi aici în frunte, şi dómne, mulţi din ei luptă cu sĕrăcia şi nĕcasul, nu pot satisface aşteptărilor, pe când în mijlocul poporului avem mulţi ómeni cu dare de mână, cari nu sunt membrii ai Asociaţiunei, pentru-că nu sunt clarificaţi cu scopurile ce le urmăresce ea, nici nu sciu câte binefaceri a revĕrsat până acum asupra lipsiţilor de mijlóce, cari au început a studiá pe la universităţi şi gimnasii, nici nu sciu, că măestrii de român ce-i avem aḑi la oraşe, partea cea mai considerabilă sub aripile ei s'au ocrotit, ea le a dat impulsul, ca sĕ se lase de córnele plugului, căci pentru plug avem încă mai mulţi ómeni decât pământ ca sĕ l pótă lucrá cum se cade şi esploatá în mod raţional.

Pentru ca sĕ ne aşteptăm la o lucrare mai intensivă ar fi fără îndoélă necesar ca despărţĕmintele sĕ desvólte mai mare activitate şi ca sĕ fie aşa, este indispensabil ca sĕ se înmulţéscă despărţĕmintele aşa, ca în fie care centru cu ceva inteligință sĕ avem un despărţĕmênt, fiind sigur, că astfeliu inteligința ar lucrá, ca scopul ce-l urmăresce Asociaţiunea sĕ vie la cunoscinţa poporului până în păturile cele mai de jos şi s'ar înmulţí numĕrul membrilor.

Dar sĕ nu punem pondul cel mai mare tocmai pe partea materială, pondul cel mai mare sĕ l punem pe împregiurarea, că inteligința din diferitele centre, vine în contact amicabil cu poporul, şi comunică unul altuia fără reserve dorinţele, fac propagandă pentru scoli şi bună starea lor, pentru ajutorarea învĕţătorilor, ca a unor factori însemnaţi în viaţa culturală a poporului român.

Mai mult. Despărţĕmintele mai mici fiind, cunosc mai bine pe cei ce esceléză în cultivarea grădinilor de pomărit, pe cei ce esceléză cu scóla adulţilor, şi pot sĕ le dea premii, cum se face acésta de un timp încóce în despărţĕmêntul Silvaniei, despărţĕmênt, ce se pare, că are în fruntea lui ómeni, cari au şi inimă şi şi pricepere pentru de a stĕrní în învĕţătoriu şi în popor simţ curat românesc, cultură, care fără bunăstare nu se mai póte închipuí.

Arondarea despărţĕmintelor este o cestiune importantă pentru Asociaţiune, cred deci că o amânare a regulărei despărţĕmintelor şi a înmulţirei lor este o întrelăsare, care se póte resbuná amar.

Sĕ învĕţăm şi noi dela alţii, şi dacă nu am făcut mai multe despărţĕminte în trecut, când nu aveam inteligință de ajuns ca sĕ conducă afacerile, nu e justificată întrelăsarea acum, când mai în fie-care centru avem ómeni însufleţiţi pentru causele nóstre culturale.

Sĕ i căutăm şi îi vom aflá, sĕ le dăm ocasiune ca sĕ facă şi vor face în cercul lor de activitate mult, şi poporul va trage folóse morale în schimb pentru obolul, ce l aduce pe altariul naţiunei.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

Publicăm după „Luminătoriul“ momentele mai însemnate din procesul de presă, ce l'a avut la 31 Iuliu a. c.

Punct la óra 9 din ḑi într'o sală laterală a tribunalului regesc din Arad, de faţă fiind toţi cei citaţi acolo pe acea ḑi, s'a început statorirea listei juraţilor îndreptăţiţi a-şi dá verdictul de aḑi.

Procurorul de stat s'a lăpĕdat de ḑreptul seu de a respinge pe vre-un jurat. Apĕrătoriul acusatului a escipiat contra opt inşi.

Juriul s'a compus deci din membri: Simay István, Ravasz Imre, Hönig Frigyes junior, Mátyás Mihály, Antoneszku Döme, Mihalik Iózsef, Hoffmann Pál, Duschák Ferenz, Kiss István, Illman Otto ordinari; Dr. Steinitzer Mor şi Köpf Kálmán suplenţi.

După acea întrară cu toţii în sala mare de pertractare indesată de un public numĕros din loc şi din afară mai cu sémă români.

In locul liber al salei, despărţit prin o barieră de locul ocupat de publicul privitoriu, s'au aşeḑat la masa verde membrii judeţului aplicători de lege: Otrubay Károly, preşed. tribun.; Fábián Lajos şi Dr. Zubor Gyula juḑi-asesori, Solyom Andor notariu.

Translaitor sau tălmaciu: Dr. Georgiu Plop advocat în Arad.

In drépta şed juraţii în scaune lungi galben văpsite. In faţa lor lângă o mĕsuţa verde vedem pe acusatul Ioan Barcianu cu apĕrătoriul seu Coriolan Brediceanu, advocat în Lugoş

In stânga judeţului, în faţa juraţilor şi a acusatului e puse la o mĕsuţă verde procurorul de stat Parecz György.

Juraţii şi tălmaciul depun jurămêntul cetit de notariul, că vor fi nepărtinitori şi vor lucrá după cea mai bună sciinţă şi consciinţă a lor.

La singuraticele întrebări puse de preşedintele, precum şi în tot decursul pertractării acusatul rĕspunde numai românesce: Me chémă Ioan V. Barcianu, născut în Sebeşul-săsesc, de 38 de ani, publicist, necăsătorit.

Preşed. DTa esci autorul articolilor încriminaţi? — Barcianu: Da eu sum şi primesc rĕspunderea pentru ei!

Preşed: provócă pe acusatorul şi pe acusatul a nu perde din vedere în decursul pertractării regulele cuvenite şi respectul, ce se datoresce legilor şi demnităţii actului.

Notariul cetesce actul de acusă al procurorului de stat (care s'a publicat deja în Nrul 41 din 1889 al „Lumināt.“) precum şi în traducere maghiară articolii încriminaţi: „Nascerea Domnului, apĕrut în „Lumināt.“ din 5 şi „Anul nou“ din 12 Ianuariu 1889.

La cererea apĕrătoriului notariul mai cetesce articolul de Crăciun, apĕrut în Nrul 355 din 25 Decembre 1889 al ḑiariului „Budapester Tagblatt.“

Cu acestea procedura de dovedire se închee.

Preşed. întrébă pe acusatul, dacă voesce sĕ facă vre-o enunciaţiune prealabilă?

Barcianu: „Am sĕ fac în puţine cuvinte declararea, că la scrierea şi publicarea articolilor încriminaţi n'am simţit în mine şi n'am fost condus de ură contra naţionalităţii maghiare şi n'am avut intenţiunea de a provocá sau aţiţá pe poporul român la ură contra poporului maghiar; ci am vrut

---

A se oprí pretutindenea, a gustá dela tótă masa e aprópe imposibil, dar ómenii mai de frunte, stêlpii bisericei, ómeni, morali ţin morţiş ca preotul sĕ şédă cu ei la masa lor şi sĕ le dea un sfat bun, o povaţă nimerită.

Livezenii nu e tocmai sat mic, şi până umblă preotul cu crucea dearêndul, sórele se apropie de sânţit şi mai e încă şi móra mĕrului, mai e încă şi morariul Câmpean, care nu póte fi ocolit, fiind şi el între ómenii de frunte şi de cinste.

Din ḑile s'a pomenit, că sĕrbarea ajunului botezului se sfêrşesce la Câmpean, care ca om mai cu dare de mână şi mai cu pricepere ca mulţi alţii scie şi primì pe preotul cu cinstea cuvenită. Saveta pentru astădată s'a îngrijit ca preotul şi cu ómenii sei sĕ fie mai bine primit ca altedăţi. Avea ea adecă de vorbit cu preotul câte-ceva, voia sĕ scie adecă anume de se întimplă ori nu încredinţarea lui Chiorean cu Aglaia pe ḑiua botezului Domnului, ori se mai amână, ori se strică tréba pentru totdeuna.

După terminarea celor prescrise se aşeḑară cu toţii la masă. Vinul cel ales şi hotărit anume pentru ḑile mai mari începù a deslegá limbile şi Saveta era mai limbută ca altedăţi şi şi preotul nu a avut cause mari de a tăinuí, ca adecă pe ḑiua botezului, peste 24 óre, va fi încredinţarea lui Chiorean cu Aglaia, o scia acésta satul întreg, o scia şi morariul fórte bine, căci şi el era învitat, ba trebuia sĕ fie acolo ca părinte şi Saveta, numai ea încă tot nu voia sĕ crédă, ea încă tot mai avea speranţă, că Chiorean va fi al ei, nu al Aglaiei, şi că morariul Câmpean, soţul ei se va sfêrşí, cum credea ea şi cum o încredinţau vrăjitorii. Auḑind din gura celui mai competent om, din gura preotului, că pe ḑiua următóre tot are sĕ se întêmple încredinţarea — ea combinà un plan îndrăsneţ şi afurisit, un plan care l şi execută încă în séra acésta.

Prefăcută şi vicléna începù a torná în pahară vin, aşa, că când plecà preotul cu ai sei dela móră şí morariul se puse în pat şi adurmì dus.

Saveta se uità în casă jur împrejur, era ca şi spăriată de planul, ce-l făurise, dar fără a şovăí, fără a se mai gândí, trezesce pe servitoriul, care dormia în grajdul boilor şi îi dă poruncă strajnică, că îndată sĕ mérgă la Livezeni şi sĕ îndrepte pe Chiorean până la móră.

Dela móră până în sat este o cale bunicică, dar servitoriul înşelase calul cel mai bun, mergea ca gândul şi când cocoşii cântau de méḑa nópte, servitoriul bătea la pórtă la Chiorean.

Era neobicinuit ca sĕ fie trezit din somn, şi şi mai neobicinuit ca sĕ fie chemat în gróza iernei, în timpul nopţii la móra, şi cugetul, că Câmpean va fi dór bolnav, ori se ar fi întêmplat altceva 'l hotărì sĕ se gate iute şi sĕ încalece el pe cal ca sĕ mérgă mai îngrabă la móră, ér servitoriul după porunca Savetei avea sĕ rĕmână el la casa lui Chiorean, ca sĕ nu se întêmple acolo la el ceva pagubă.

Néua scârţăia sub potcóvele calului, gerul cel mare îi albise părul şi mustéţa, când ajunse de se dase jos de pe cal şi întrà în casă unde-l astepta Saveta. „Am asteptat sĕ vii astă séră la noi când a fost preotul şi cantorii bisericei si nu puteam fi liniscită până nu te-am chemat sĕ vii sĕ gusti din masa nóstră ceva şi sĕ bei un păhar de vin. — Câmpean el îi cam ameţit, nu l mai sculăm şi pe el, ne petrecem niţel amêndoi până încă esti june, până încă nu esti legat“.

Chiorean nu putù presupune din vorbele ei nici un rĕu, se aşeḑà la masă gustă de aici şi de aici şi de acolo, ér ea îi tórnă lui păhar după păhar şi aşa el se simţia ameţit, ceea ce nu i s'a întêmplat în viaţă. Acésta-i trebuia Savetei.

Cu o viclenie necunoscută de el se apropie de el, începe al gugulí, ai vorbí de fericirea, ce l'ar aşteptá şi pe el şi pe ea, dacă el ar abḑice de planul de a se căsătorí cu Aglaia şi de a devení soţul ei.

Chiorean tresări la descoperirea acestora. La aşa ceva el nu s'a gândit, dar mai era la mijloc morariul şi aşa planul nu se putea realisá.

Cu furia unei hiene se repede la securea, ce pusese la îndemână, i o pune lui Chiorean în mână şi înarmat el cu securea, ea cu un cuţit lung şi lat la tăiş — întrà în odaia de durmit şi când orologiul bate 3 după meḑul nopţii, morariul Câmpean încetà de a mai resuflá, capul e sdrobit de muchea securei, grumazii străpunşi de mână ucigătóre a Savetei, ér

numai sĕ contsat şi sĕ dau espresiune adêncei nemulţămiri, de care poporul românesc este pĕtruns faţă de sistemul guvernamentului stăpânitoriu aḑi în ţĕră."

Urmézĕ vorbirea acusatorului public Parecz György, procuror de stat. In nici o fóie din Arad vorbirea dlui Parecz n'a apĕrut întrégă, ci în fie-care se găsesce numai câte o parte din acea vorbire. Pentru esactitatea raportului dară vom reproduce părţile singuratice întregitóre, ce se găsesc în cele trei foi politice maghiare din Arad. Raport.)

In „Alföld" găsim următór-le din vordirea acusatorului public.

Dacă cineva afară din Ungaria cetesce articolul „Luminăt." din acela vede, că aici este un popor gróznic apĕsat şi acela este poporul românesc. Acest popor aşa este de apĕsat, încât dacă caută dreptate: îl aruncă în prinsóre, dacă vrea se înveţe: i se închide calea, dacă se plânge: îşi bat joc de el. El (adecă procurorul) este convins, că mulţi români din Ungaria, cetind acel articol, l'au creḑut: de aici este, că în acésta patrie, unde fie-care se bucură de asemenea drept, mulţi români se simţesc lipsiţi de patriă şi din acésta pricină încolţesce ură în inima lor contra maghiarului. Şi acésta o fac astfeliu de profeţi falşi, nu pentru-că dóră starea lucrurilor ar fi aşa, ci pentru-ca îmbulzind pe „eu"-l lor propriu înainte, se pótă pescui în confusiunea provocată. Pe astfeliu de profeţi falsi statul trebue sĕ-i amuţéscă, căci deşi partea cea mai mare a românimei nu-i ascultă, însĕ sunt destui români cari din pricina mai puţinei lor inteligenţă le cred. Procurorul apoi arată, că observările lui Barcianu, referitóre la revoluţiunea trancesă, una de una sunt aţiţătóre Inainte de 1789 popórele au tângit în prinsorile, ca şi aḑi; însĕ acum va veni şi pentru noi césul judecăţii! Cu un un cuvênt faţă de maghiar românimea nu mai are alta ce face decât revoluţiune, opoziţiune armata şi rumpere. Repeţesce, că acésta văietare făţărită nu afla resunet în inima fie-cărui român; însĕ, durere, sunt mai mulţi cari se fac amărîţi şi neîndestuliţi tocmai în urma astorfeliu de articoli. La astfeliu de domni agitători trebue astupată gura, ba trebue pedepsiţi aşa precum prescrie codicele criminal şi o pretinde vaḑa unui stat. Acésta putere pedepsitóre este în în mâna d-vóstre, judecaţi dară.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Archiducesa vĕduvă Stefania a plecat din Viena la băile olandeze Zandvoort.

* (Părechia regală română) După planul călĕtoriei părechiei regale române M. L.L. s'au retors dela scalde în ţară. M. LL. vor rĕmâné la Sinaia. Dela Viena până la Sinaia au fost însoţiţi de ministrul român din Viena Tudor Văcărescu, carele s'a reintors în ţĕră, căpătênd concediu.

* (Logodnă.) Fica principelui de Muntenegru, princesa Anastasia, s'a logodit în Petropole cu principele George de Leuchtenberg.

* (Reuniunea higienică a cottului Sibiiu). Comitetul acestei reuniuni va ţiné Luni în 12 Aug. n. o şedinţă în sala cea mică a comitatului cu următórea ordine de ḑi: Numĕrul membrilor estraordinari. — 2 Propuneri referitóre la ţinerea concurenţei de copii. — 3 Comunicări şi eventuale alte propuneri.

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor). Din Pesta sĕ scrie foilor vienese următórele: Ministrul de finanţă Wekerle a resolvat până acum preste o mie de cereri referitóre la rĕscumpĕrarea regaliilor. Cu privire la celelalte cereri în numĕr circa 40,000 le va resolvá în luna acésta. Unele cereri se arată a fi cu totul neadmisibile şi presentă pretensiuni de tot interesante. Sunt anume în Ardél drepturi de regale, cari aparţin acumulativ la 10, 20, 50, ba chiar şi la 100 de proprietari. Sunt în Ardél posesori de regale, cari au avut a-şi esercitá dreptul lor pe an 18 minute. Sunt fórte dese casurile, în cari proprietarii au eserciat dreptul asupra regaliilor într'un an 10, 20 óre; ér alţii, cari l'au eserciat 10 şi 20 ḑile pe an.

* (Statute aprobate). Sub Nr. 50,739/1889 a aprobat ministrul reg. ung. de interne statutele „Reuniunei române de cântări din Năsĕud."

* (Reorganisarea artileriei de fortăreţe). In primăvară, când s'a desbătut bugetul ministeriului de resbel, se vorbia, că regimul comun intenţionézĕ a cere delegaţiunilor un credit special pentru reorganisarea artileriei de fortăreţe. Mai târḑiu s'a raportat, că ambii ministrii de finanţă s'au ridicat contra acestor pretensiuni şi astfeliu posiţiunea de credit a fost stérsă cu totul din bugetul comun. Acum fóia „Reichswerh" anunţă, că planul pentru reorganisarea artileriei se va esecuţá cât se póte mai în grabă. Cele 12 batalióne ale artileriei de fortăréţă, cari sunt formate fie care din câte 6 companii, vor fi formate din câte 4 companii şi din cele 24 companii disponibile se vor creá 6 batalióne nóue şi se va sporì după trebuinţe şi în mod corĕspunḑĕtoriu numĕrul soldaţilor.

* (Secerişul în Ungaria). După rapórtele sosite la ministeriul de agricultură până în 5 August secerişul s'a terminat în cele mai multe părţi, afară de dóuĕ comitate, unde nu se face mare producţiune de cereale. Din causa ploilor ce s'au descărcat asupra Ungariei partea cea mai mare nu s'a putut încă căra şi treerá. Recolta, în genere luând, atât calitativ cât şi cantitativ e mai slabă ca de mijloc, escepţionând localităţile dintre Tisza şi Murĕş, unde recolta a fost mai bogată.

* (Conferinţe.) Ministrul de instrucţiune austriac, Gautsch, înaintase încă în sesiunea trecută un proiect de lege referitoriu la cestiunea scolară din Austria. A rĕmas însĕ nedesbătut. După informaţiunile, ce vin acum din Viena, se vor întruní toţi episcopii în mai multe conferinţe, unde vor deliberá asupra proiectului înainte d'a se deschide desbaterile parlamentare.

* (Congresul internaţional de făină şi grâne.) Ministeriul de agricultură din România atrage ateuţiunea agricultorilor asupra congresului internaţional de făină şi grâne, ce se va întruní la 20, 21 şi 22 August n. a. c. în Paris, şi la care va incurge grâu din tóte ţĕrile, formând astfeliu o esposiţiune, la care se vor raportá următórele: Apreţieri asupra recoltelor din lumea întrégă. Prevederile condiţiunilor fie-cărui nou teren de cultură. — Condiţiunile vênḑĕrei şi eliberărei diferitelor varietăţi de grâu ecsotic şi producte indigene. — Greutăţi şi mĕsuri. — Usagiuri (întrebuinţări). — Preţul transportului; transportul. — Comparaţiune din punctul de vedere al măcinişului diferitelor feliuri de grâu, atât ca calitate cât şi ca provenienţă. — Cele mai bune varietăţi din punctul de vedere al calităţii sau al cantităţii produsului. — Grâu tare şi grâu fraged. — Avantagiele şi inconvenientele amestecărei lor. — Proporţiuni. — Grâu de India, întrebuinţarea lui, scăḑământul la care sunt supuse, dificultăţile ce presintă curăţirea lor. E óre de preferat a primí aceste varietăţi de grâu curate? — Ar obţiné ele în acest cas preţuri mai avantagióse?—Care ar fi la 100 kgr. sporirea astfeliu obţinută? — Aceea-şi privire asupra grâului rusesc. — Observaţiuni asupra grâului de America. — Esportaţiune şi importaţiune. — Espansiunea reciprocă a productelor. — Tratate de comerciu, reînoirea lor în 1892. — Esamen asupra restricţiunilor importaţiunei şi esportaţiunei cerealelor şi derivatelor lor. — Regimul vamal al diferitelor regiuni. — Modificări ce trebuesc aduse. — Unificarea şi identificarea tratamentului de la o putere la alta. — Relaţiuni posibile între asociaţiunile sau sindicatele morarilor din tóte ţĕrile. — Schimb periodic de informaţiuni. — Consecinţele acestor relaţiuni asupra afacerilor. — Cestiunea interesului comun.

* (Daune enorme). Precum se comunică din comitatul Odorheiului, furtuna, ce s'a descărcat în 15 Iuliu a nimicit total bucatele de pe hotarele a 20 comune din acel comitat. Pagubele causate se socotesc preste ½ milion. Vice-comitele a conchiemat representanţa comitatului, care a făcut o adresă înaltului guvern sĕ vină în ajutoriul nenorociţilor. Comitele a înaintat adresa cu o comitivă recomândĕtóre.

* (O probă de eserciţii căzăcéscă.) Din Iaşi se comunică: Inainte cu câteva ḑile manevra în apropierea Chievului regimentul cazacilor dela Ural. Pentru a demonstrá locotenent. colonelului din statul maior, Zarabin, ceea ce sunt în stare sĕ prestea soldaţii sei, colonelul regimentului, Mihailov, se socoti ca căzacii sĕ trécă riul Dnipru călări. Porunca s'a şi dat. Aici trebue sĕ se observe însĕ, că riul în acest loc e de 720 metri de larg şi iuţala apei curgĕtóre e de trei urme pe secundă. Pentru a încunjurá însĕ vre-un pericol mai mare, colonelul anunţă de mai înainte soldaţilor, că aceeia, cari nu pot înotá sĕ nu se supună încercărei. Nici unul însĕ nu voí sĕ remână îndărăt. Intreg regimentul, cu colonelul şi oficerii înainte, se puse în mişcare, se asvârli în apă şi ajunseră prin înot pe celalt ţĕrmur, unde érăşi se formară rêndurile, făr a se fi perdut ori periclitat vre-un cal ori vre-un soldat.

Din public.

Avis.

P. T. Domni cari voesc se participe la adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, care se va ţiné la 27 August, a. c. st. n., în Făgăraş, sunt rugaţi a a se însinuá la subscrişii cel mult, până în 23 August a. c. st. n. spre a se putea face dispoziţiunile necesare în privinţa încuartirării.

Spre încunginrarea eventualelor neajunsuri sĕ atrage atenţiune a tuturor participanţilor, cari vor călĕtorí pe linia ferată, se calculeze, a ajunge cu trenul de diminéţa în 26 şi 27 August a. c. la gara Homorodului, ce este în depărtare de Făgăraş, cam 48 klm., căci la din contră sosind cu trenul de séra, încuartirarea, va fi nóptea împreunată cu greutăţi.

Totodată sunt rugaţi P. T. domni participanţi, cari voesc sĕ li se comandeze trăsuri dela Homorod la Făgăraş, sĕ aviseze pe subscrişii.

Făgăraş, în 5 August 1889.

Iuliu Dan, adm. prot. — *Ioan Floria*, ases. orfanal.

Mulţămită publică.

Subscrisul nu pot întrelăsa a nu aduce acésta „mulţămită publică" P. T. publicului la cunoscinţă; pătimind de ani deja de un morb critic de ochi, încât resultatul a fost că am perdut vederea, la acésta tristă jurstare consultând pe stimatul şi ireparabilul dl Dr. med. Bilcz, nu a rĕmas altceva decât dupa nobila şi conscienţiósa consultare a d-sale a me decide la supunerea unei operaţiuni, în urma căreia acum — un veteran la 81 ani — me bucur de reprimirea luminei; deci spre orientare trag atenţiunea P. T. publicului urmând astfeliu de morb a procede acest teren de consultare, reflectând la subsidiul domnului Dr. supra memorat.

Sibiiu, în 8 August n. 1889.

Grigorie Mateiu, comerciant.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 8 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.80	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 60	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99 75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	305 —	309.—
Sorţi de regularea Tisei	127.25	127.75
Oligaţiuni urbariale ung	104 80	104.75
Galbin	5.69	5.64
Napoleon	9.51½	9.50
100 marce nemţesci	58.50	58.50
London pe (poliţă de trei luni)	119·70	011.80

---

*) „Luminătoriul" mai publică şi publicaţiunile din foile: „Arad és Vidéke" şi „Aradi Közlöny". Red. T. R.

---

cadavrul scos de ucigaşi şi pus în carul din curte, sângele, ce stropise părepii ras cu cuţitul, şi tóte mĕsurile luate, ca nici umbră de propus sĕ nu mai fie asupra Savetei şi asupra lui Chiorean.

După îngrozitórea faptă ea se pune la culcuş, Chiorean merge ca un sĕlbatec în Livezeni şi până sĕ se facă ḑiuă, servitoriul era înapoi şi durmia la locul lui obicinuit, când étă morărésa în spre grajd cu o căutătură desperată, sberând şi blăstămând, că ómeni necunoscuţi i au omorît pe soţul ei în car, unde eşise de se culcase, după ce a plecat preotul, fiind cam chefuit.

Vestea despre omorirea lui Câmpean a străbătut vestea satele vecine, a străbătut Livezeniii, au atins dureros pe primariul şi pe Aglaia, dar nimenea nu ar fi creḑut, că Chiorean sau chiar Saveta sĕ fie ucigaşii.

Logodna s'a amênat, nici vorbă nu putea fi de atari lucruri şi pe la amĕḑi judele investigătoriu ajunge la „móra mĕrului" însoţit de medici, canstată omorirea silnică. Rĕsăturile de pe părete din casă şi spusele Savetei erau înflagrantă contraḑicecere, şi şi mai bătătoriu la ochi era cum s'ar fi putut culcá Câmpean în dricul iernei în car afară, lucru, ce el nu făcuse decât vara, dar iarna nici o dată, şi judele învestigătoriu, era în clar că Saveta e complice ori chiar făptuitoriul omorului — pentru-ce îndată fù luată de scurt şi transportată la Deva cu servitoriu cu tot. De Chiorean nici nu credea nimenea şi nici nu putea fi vorbă de el, el a rĕmas acasă, a îngropat pe Câmpean, şi dacă era schimbat, dacă era ca trăsnit de Dḑeu de îngândurat, tótă lumea află acésta de fórte natural.

Fasiunile servitoriului însĕ fac lumină în causa omorului şi nu peste multă vreme, servitoriul este dimis ca nevinovat şi adevĕratul vinovat este dus de gendarmi la tribunalul din Deva.

Primariul, Aglaia erau ca loviţi de trăsnet, satul întreg era acum în mişcare, poporul era iritat, lumea era în nedumerire, dacă póte fi şi Chiorean vinovat ori nu, Chiorean cel serios, Chiorean cel cumpănit la vorbe şi la fapte.

Adevĕrul însĕ eşi la ivélă, Chiorean mărturisì cu lacrimi în ochi modul cum fù sedus de Saveta şi preste puţină vreme se vorbesce, că Chiorean şi Saveta sunt adevĕraţii ucigaşi.

Aglaia, care credea în nevinovăţia lui Chiorean până aci, înebunise la moment, ea nu mai avea mintea la loc, ca sĕ mai simţă greutatea loviturei, ce a dat preste ea şi părinţii ei, justiţia a mers pe calea sa, a condamnat pe ambii culpabili la arest pe viéţă.

In peninteciariul de femei din Maria Nóstră, 'şi plânge pĕcatele Saveta morariului, ér Chiorean după doi ani de mustrare de consciinţă móre de supĕrare în penitenciatul din Aiud, şi o cruce négra de lemn cu Nr. 412 vestesce trecĕtoriului, că aici zace copilul de suflet al lui Câmpean, morariul cel vestit dela móra mĕrului din Livezeni.

Nr. 571—573. [111] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Daneş*, postul învĕţătoresc clasa I, împreunat cu cantoratul, cu salariu anual: *a*) 50 fl., din cassa alodială, solvinḑi în pătrare anuale decursive; *b*) dela fie-care familie cu copii de scólă o jumĕtate de ferdelă bucate în grăunţ, mĕsura veche solvinde la 1 Ianuariu a fie-cărui an, cari dau suma totală cam 70 ferdele; *c)* un loc de cucuruz folosibil în tot anul computat cu 20 fl.; *d*) din cassa bisericei pentru serviţiul cantoral 10 fl., solvinḑi în patru rate anticipative.

Tóte acestea emolumente dau suma de 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ dovedéscă pe lângă cualificaţiunea prescrisă, că au cunoscinţa sau a limbei maghiare sau germane.

2. *Bundorf*, cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 120 fl.; *b*) în viptuale 30 fl., cu totul 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

3. *Hendorf*, cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 80 fl.; *b*) folosirea de 5 jugĕre de pămĕnt, între cari şi cimiteriul bisericei, parte arătoriu, parte fênaţ, cu venit anual de 60 fl.; *c)* dreptul de a îngrăşá un rîmătoriu la ghindă, — cari tóte dau un venit anual de 150 fl, afară de cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat.

Sighişóra, 20 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 266. [112] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v. dela prima publicare, şi anume în:

1. *Iclandul mare*, cu salariu anual, plătibil din repartiţiune în dóuĕ rate egali în luna lui Decembre şi Martiu a fie cărui an, — de 200 fl., apoi cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a cântá în Dumineci şi sĕrbători cu elevii rĕspunsurile liturgice.

2. *Sângiorgiul de munte* (Erdő Szt Görgy) cu următoriul salariu anual:

a) dela 30 familii câte o ferdelă mare cucuruz sfărmit à 1 fl. . fl. 30.—

b) 30 ferdele ovĕs computat în . . . . . fl. 12.—

c) dela venitele stolari fl. 8.—

d) dela 150 familii câte 70 cr. . . . . fl. 105.=

Suma . fl. 155 —

cu prospect de a se mai ridicá acest salariu, după-ce parochia va finalisá edificiul scolariu, la care se fac acum preparativele necesari.

Invĕţătoriul are sĕ îndeplinéscă şi postul cantoral.

Suplicile concursuali, instruite conform legei, sunt a se adresá subscrisului, în Idicel (Idecspatak) p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oşorheiului.

In conţelegere cu comit. parochiale respective.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

Galaction Şagău,
adm. protopresb.

Nr. 439. [113] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mod definitiv la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate sĕ publică concurs cu termin până la 15 August anul curent şi anume în:

a) comuna *Măierĕu*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne;

b) comuna *Potoc*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de focărit.

Aceste salarii se plătesc din repartiţiune în dóuĕ rate semestrale.

c) comuna *G. Hodac*, cu salariu anual de 200 fl., în patru rate egali din fundaţiunea scolară, cuartir şi lemnele trebuincióse de focărit.

Petenţii vor avé a substerne suplicele concursuale, instruite cu documentele prescrise în lege, subscrisului, la Idicel, p. u. M. Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 448. [114] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiteral, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl., în bani şi bucate, loc arătoriu şi de cosit, cuartir şi lemne de foc pentru încălḑit. Invĕţătoriul trebue sĕ fie şi cantore.

2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor şi cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

4. *Călăţele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor şi din fundaţiunea „Panoviciu", cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

7. *Mănăşturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne .pentru încălḑit, Dela fiitoriul învĕţătoriu sĕ repere cu deosebire sĕ fie cântăreţ bun.

8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. *Someşfalĕu*, lângă Cluş, cu de 160 fl. ca învĕţătoriu, 60 fl. din venitul cantoral şi cuartir în edificiuí scólei. Invĕţătoriul are sĕ fie şi cantore.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluş, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 328 [115] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Un post de învĕţătóre la scóla capitală din Sĕlişte cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Alésa învĕţătóre e obligată a propune tóte obiectele de învĕţământ într'o clasă de fetiţe, precum şi lucrul de mână în clasele III şi IV de fetiţe.

2. Un post de învĕţătoriu la scóla din *Aciliu*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemnele trebuincióse pentru încălḑit.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 60. [116] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura e 700 fl. şi decnalele de câte 100 fl.; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor cătră comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificăţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu dispoşiţiunile bisericesci relativ, la cualificăţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 Iuliu, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr. 697. [99] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi adecă:

1. Pórta, cu salariu anual de . . . . . fl. 180.— şi anume 120 fl. din fondul bisericei şi 60 fl. din alodiu.

2. Poiana-Mĕrului pentru cl. I salariu . . . . fl 200.— plătit din alodiul comunal.

3. Poiana-Mĕrului pentru cl. II salariu . . . . fl 200.— plătit din alodiul comunal.

4. Holbav, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.— şi adecă 150 fl. din alodiu şi 50 fl. din lada bisericei.

5. Şimon, cu salariu anual de . . . . . fl. 220.— şi adecă 140 fl. din alodiu şi 80 fl. din repartiţie.

6. Moieciul superior, cu salariu de . . . fl. 150.80 şi adecă 70 fl. din alodiu ér 80 fl. 80 cr. prin repartiţie.

7. Fundata, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.— şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bisericei 90 fl. prin repartiţie.

8. Şirnea, cu salariu anual de . . . . . fl. 170.— şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bis. 120 fl. prin repartiţie.

9. Măgura, cu salariu anual de . . . . . fl. 150.— şi adecă 70 fl. din alodiu şi 80 fl. din fondul bisericei.

Doritoriii de a reflectá la vreuna din aceste staţiuni învĕţătoresci au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legii până la terminul indicat la subscrisul, şi totodată este de dorit ca concurenţii sĕ se presenteze în vre-o duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕţătoresci în genere împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernești, 28 Iuniu 1889.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la dispoşiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 12—12

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 9—14

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83 Sibiiu, Marți 1/13 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 Iuliu.

Secerișul s'a terminat în tótă țéra.

Și-am fi dorit ca cel puțin deastădată, când scriem despre seceriș, sĕ avem ocasiune a esprimá bucuria, ce o simte agricultorul, vĕdĕndu-și ródele muncei sale adunate.

Rapórtele, ce sosesc însĕ din tóte părțile ne presentă o icónă de tot posomorîtă, care adaugă numai la grelele îngrigiri ḑilnice, ce le avem.

In întréga monarchie recolta a fost slabă, așa de slabă, încât special pentru Ungaria de mult nu a fost un an așa de neroditoriu ca acesta.

Lucrul se esplică deci de sine, pentru-ce întréga presă, luând în apĕrare plângerile agricultorilor, cari n'au putut scóte nici ceea-ce au sămĕnat, condamnă rĕsboiul vamal cu statul vecin, căci el a devenit o adevĕrată calamitate pentru țéra nóstră.

Scopurile intenționate de guvernul nostru nu s'au realisat nici pe departe.

Vitele se vênd mai tot numai cu acelea și prețuri, ca și înaintea rĕsboiului vamal, bucatele, fiind anii buni și roditori, nu s'au urcat în preț, făcêndu-se mare concurență prin pieţele strĕine, ér pe terenul industrial am perdut mult, pagubele sunt enorme, și am contribuit cu voia la formarea proletarilor meseriași.

Și ca urmări și mai grave a acestor neînțelegeri pe terenul economic este și rĕcéla relațiunilor politice, legitimată mai ales în timpul din urmă, atât prin evenemintele, ce s'au succedat în regatul român, cât și prin declarările bărbaților competenți în sesiunea delegațiunilor din anul acesta.

Recolta slabă din anul acesta ne-a creat deci o situațiune și mai critică, decât în care am fost obicinuiți sĕ luptăm, atât pe terenul economic, cât și pe cel politic.

Pieţele strĕine, ce le-am câștigat cu atâtea jertfe pentru grânele nóstre, suntem în ajun sĕ le perdem, neputênd esporta bucate în mĕsura cerută.

Rusia se pregătesce mereu de rĕsboiu și de un timp încóce se observă, că mai mult împórtă decât espórtă bucate, se îngrijesce de magazine formidabile, căci consumațiunea e mare și ea va fi și mai mare în casul unui eventual rĕsboiu.

Rĕmâne America și India. Recolta din aceste continente însĕ nu e îndestulitóre pentru a provedé tóte pieţele strĕine, cari se provĕd din granarele lor și cu cari stau în legătură, decum sĕ ne mai pótă provedé și pe noi, unde nu au avut nici o piață.

E deci legitimă condamnarea, ce se ridică contra rĕsboiului vamal cu România, unica țéră, care ne ar puté vení în ajutoriu cu bucate și al cărui ajutoriu atât pe terenul economic cât și politic s'ar simți și mai tare într'un eventual rĕsboiu.

Legitimă e însĕ și temerea, ce de atâtea ori o am esprimat în ḑiariul nostru.

Poporul, care abia mai póte rĕsbí cu poverile cele grele, ce se lasă din tóte părțile pe umerii lui, silit fiind sĕ și vêndă puținele róde, ce le a strîns pentru a-și plătí și a-și mai ușurá pe un timp óre care contribuțiunile de tot soiul, ne mai avênd cu ce trăi aici, va fi silit sĕ ia lumea în cap și sĕ emigreze prin țĕri strĕine pentru a și puté agonisí cele trebuincióse de pe o ḑi pe alta.

Și în fața acestor triste constatări, tóte mĕsurile guvernului contra emigrărilor vor rĕmâné zadarnice, ómenii vor fi siliți sĕ și părăséscă casa și puțina mo-șióră vor fi siliți póte sĕ și o vêndă în mâni strĕine, fără a și-o mai puté reagonisí vre-odată, și dacă mĕsurile guvernului contra emigrării s'ar aplicá cu tótă rigorea, ușor ne am puté trezí în o bună diminéță cu o massă mare de proletari, cari la urma urmelor ar fi mai periculoși decât vrășmașii esterni.

Revista politică.

Dieta Dalmației, carea în anul acesta a fost conchemată și deschisă înaintea sesiunilor dietale din celelalte provincii austriace și a terminat afacerile.

O reprivire asupra lucrărilor și deliberărilor dietei din anul acesta ne înfățișază o situațiune de tot seriósă și un moment de mare însemnătate politică.

Din tóte vorbirile, ce s'au ținut de cătră bărbații mai ponderoși, s'a accentuat în continuu unirea Dalmației cu Croația. Dalmațienii sunt entusiasmați pentru acésta idee și o esprimă nu numai în formă de dorință, dar și lucréză din tóte puterile pentru realisarea ei.

Intrebarea cea mai cardinală care pare a dá mai mult de gândit și de lucru este, că dacă unirea acestor dóue provincii se va face, la care din cele dóue părți mari ale monarchiei nóstre se vor încorporá, fiind ele acum una sub stăpânirea austriacă, ér alta aflându se între țĕrile de sub coróna sântului Stefan.

Foile austriace par a nu se ocupá cu cu atâta predilecțiune de acésta întrebare, o comentézĕ însĕ cu atât mai mult foile maghiare și în special cele opositionale. Ele pretind, ca după unire aceste țĕri sĕ se încorporeze formal la Ungaria. Dalmația e o țéră, care o au câscigat o maghiarii cu armele, și dacă nedreptate s'a făcut, când ea s'a alăturat la provinciile austriace, sĕ se facă cel puțin acum, după atâța ani dreptate, alipind-o la țéra mamă, la Ungaria.

Din atitudinea, ce o au observat pănă acum dalmațienii nu se póte conchide nimic cu siguranță. Ei nu și-au manifestat nici chiar dorința, că unde sĕ se alăture și aceea și atitudine reservată se observă și din partea croaților.

Limba este mai mult mĕrul de cértă și în aceste provincii. Și limba germană li tot atât de urîtă ca și limba maghiară, căci afară de limba lor alta nu pot suferí. Chiar și contra limbei italiene s'a deschis o adevĕrată persecuțiune și președintele a fost aspru atăcat de un deputat din maioritate croat, căcí a salutat la deschidere pe deputați și în limba italiană. Dealtcum în tot decursul desbaterilor atât în plen cât și în comisiuni s'a întêmplat diferințe de păreri și vrașbă, provenite mai cu samă din causa egoismului național.

In timpul din urmă s'a crezut, că victoria ce o au raportat cehii tineri la alegeri în Boemia a ferit pe clericali de a vení în conflict cu celelalte partide și că așa a încetat ori-ce agitațiune pentru scóla confesională. Acésta a fost însĕ numai la aparință Precum am anunțat în unul din numerii trecuți, episcopii au hotărît a ținé o conferință în Viena înainte de deschiderea parlamentului, în carea se vor ocupá cu proiectul ministrului de instrucțiune, Gautsch. Pentru prepararea cât mai bine a lucrurilor pentru acésta conferintă lucră presa și lucră din rĕsputeri deputații clericali.

Pentru-ce s'a luat dela ordinea ḑilei în parlament proiectul lui Lichtenstein a spus-o deputatul Doblhamer, accentuând, că regimul, când a făcut apel la patriotismul clericalilor, a făgăduit, că însu-și va vení cu un proiect pe basa legei dela 1868 și 1869. Regimul însĕ a amênat, și noul proiect nu corĕspunde nici pe departe cu asteptările clericalilor. Acesta e și motivul conferințelor episcopesci. Episcopii trebue sĕ privegheze și sĕ îndrepte proiectul după vederile lor; ér regimul sĕ caute a ținé bune și amicabile legături cu clericalii, ca nu cumva dintre multe scaune, pe care se raḑimă sĕ rĕmână pe jos cu totul.

Călĕtoria monarchului nostru la Berlin o comentézĕ mereu foile germane. „Militär-Wochenblatt" făcênd amintire de călĕtoria cea din urmă a monarchului ḑice, că splendórea acelor ḑile de sĕrbătóre și importanța lor nu s'a stins încă. Legătura urzită atunci între ambele puteri s'a întărit prin contractul de alianță din 1879 și astfeliu pănă as-

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

„Neue Freie Presse" publică despre esposiția din Paris următórele:

I. Priviri generale.

Copacii nu cresc pănă în ceriu. Despre acésta ne putem convinge ḑi de ḑi. Se vede, că crescerea lor nu atârnă dela măiestria omenéscă, căci, dacă ar atârná, ómenii i ar fi fabricat tot mai înalți, astfeliu, că ei ar atinge astădi cel puțin luna, dacă nu chiar sórele. Cam așa s'a purces și cu esposițiile de a tótă lumea. Estensiunea lor s'a mărit tot mai tare, deóre-ce fie care națiune, ba fie-care generațiune nisuia a întrece pe înaintașii sei. Mărimea se vede a fi fost prima țintă, ér frumseța era considerată numai de a dóua. Se afirmă, și după părerea mea cu tot dreptul, că de acésta ideie au fost conduși și francesii. Satisfăcênd acesteia au început a cugetá la înfrumsețarea colosului menit a atrage nenumĕrate mulțimi de privitori.

Astfeliu este omenimea! Drept aceea n'avem de ce sĕ fim surprinși, dacă vedem, că esposițiile s'au abătut tot mai tare dela ținta primitivă. La început esposiția avea numai un caracter industrial. Esposiția industrială a fost mai târḑiu combinată cu cea agronomică, deóre ce și acésta aparține industriei, și încă formézĕ cel mai însemnat ram al industriei. Se póte ḑice, că agronomia este composiția logică a tuturor industriilor. Cu timpul s'au mai adaus acestora și altele. Astfeliu cadrele esposițiunei au ajuns a cuprinde în sine și artele frumóse. S'au luat apoi în considerare ideile și aspirațiunile sociale și astfeliu s'a țintit tot mai dinadins la combinarea folosului cu frumosul, utile dulce. Scopul esposițiunei s'a estins tot mai departe. În anul 1878 a fost politic și ĕst timp tot acela-și în gradul suprem. Tóte esposițiile, ce se pot imaginá, sunt împreunate. Tot posibilul s'a născocit numai de a puté lărgí și înfrumseța aspectul privitorilor. Și tóte aceste nu se întêmplă nici în hatîrul industriei, nici agriculturei, nici al artelor frumóse și libere, ci totul numai pentru a serbá revoluțiunea dela 1789. Spre serbarea acestui centenariu memorabil s'a făcut tot ce a fost posibil.

Pregătirile s'au început de timpuriu. Primul decret a apărut în 10 Novembre 1884. Problema cea dintâiu a fost de natură financiară. Francesii își puseră întrebarea: ce are sĕ coste esposiția? Pe basa esperiențelor câștigate cu ocasiunea esposițiilor de mai nainte, ei au ajuns la conclusiunea, că, subtragêndu-se suma ce va resultá din materialele ce se vor vinde după încheerea esposiției, au lipsă încă de 43 milióne franci pentru construcțiuni și aranḑiamente. Suma acésta s'a adunat în modul următoriu: Statul a contribuit 17 milióne, orașul Paris 8 milióne, ér restul de 18 milióne l'a contribuit respective anticipat o societate de garanță. Dacă suma acésta nu ar fi de ajuns, societatea s'a obligat a contribuí tot ce s'ar mai recere. Din întrate înainte de tóte își reprimesce societatea suma contribuită. Dacă întratele întrec suma contribuită de societate, atunci resultă un câștig. Acesta se împarte în părți egale între: stat, capitală și societatea de garanță. Despre câștig deocamdată nu puté fi vorbă. Preliminariul întratelor de abia s'a urcat la cifra de 18 milióne, între cari tacsele de întrare ar da suma de 14 până la 15 milióne. (In 1878 a încurs din tacsele de întrare numai 12 milióne.) Conscii de puținătatea dobânḑii, întreprinḑĕtorii s'au simțit óre-cum obligați a luá mĕsurile necesari spre a mântuí societatea de ori ce daună. Au hotărît deci sĕ nu acórde nimenui bilete libere, afară de esponenți și personalul de serviciu. (În a. 1878 s'au oferit 2.267,000 bilete gratuite, cu deosebire: învĕțătorilor, scolarilor și lucrătorilor). Nici chiar membrilor din comisia financiară, dintre cari cei mai mulți au fost membrii ai societății de garantare, sĕ nu li se dea bilete gratuite. Au însĕ privilegiul a se abona, în loc de 100 franci cu 26 franci, pe tótă durata esposiției.

(Va urma.)

tăți alianța puternică a celor trei state a putut susține pacea europénă. Domnitorii și popórele Austro-Ungariei și Germaniei sunt învoiți deopotrivă a stá strêns pe lângă legătura binecuvêntătóre, a o întări și apěrá. Acésta voință conduse pe împěratul nostru la Viena spre a îndeplini împuternicirea sfântă a bunului seu moș și carea a fost: o amiciție continuă.

După ce fóia mai face amintire de toastele ținute, continuă: Acum vine împěratul Francisc Iosif la Berlin, supremul beliduce al armatei, cu carea armata germană e atât de strênsă nu numai prin toastele monarchilor, ci prin pulsul inimei și al spiritului, prin rudire de rasă, prin același sentiment de datorință, onóre și cavalerism, și prin aceea voință nestrămutabilă: de a pădí vechiul tron, dreptul, nobila și adevěrata libertate. Armatele sunt frați de cruce, ce s'au měsurat în vitegie pe câmpul de luptă și cari au legat vecinic amiciție prin isbânzile și probele, ce le-au desfășurat la Buda, Salankemen, Malplaguet, Rollendorf, Lipsca, etc. unde în continuu umĕr la umĕr au combětut imperialii, brangdenburgii și prusienii și conduseră stégurile la victorii și triumfuri spre gróza inimicului, așa sĕ rĕmână, acum și pururea, și dacă s'ar întêmplà ca mai curênd ori mai târziu armatele Austro-Ungariei și a Germaniei sĕ mérgă împreună la luptă, sĕ se facă în spiritul amintit. Dumnezeu cu noi! Viribus unitis!

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De sub Meseșiu, 7 August, 1889. Dle redactor! Jurul nostru pot zice că este ținutul acela, în care poporul mai puțin s'a bucurat până acum de interesarea inteliginței. Despărțĕmêntul Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român din Sălagiu a început însĕ a-și revĕrsá și asupra acestui ținut razele sale binefăcĕtóre și se îngrijesce de desvoltarea poporului din acest ținut, carele până acum a fost, pot zice, negles cu totul.

Nu sum omul, carele sĕ me ocup cu scrieri diaristice, însĕ adunarea generală a despărțĕmêntului XI Sĕlagiu, ce s'au ținut în comuna gr. or. Tresnea, me silesce și îmi impune a me ocupa deastădată cu darea în publicitate a resultatelor binefăcĕtóre, ce s'au petrecut în 6 August a. c. pentru poporul român din comuna Tresnea, o comună compactă românĕ, situată la pólele Meseșului, locuită de un popor sirguincios, cari relativ se bucură de bunișóră stare materială.

În acésta zi după serviciul divin și învocarea spiritului sânt, fără de care românul nici o dată nu-și începe nici o lucrare a sa, Reverendissimul domn președinte al acestui despărțĕmênt Alimpiu Barboloviciu, prin o cuvêntare bine precisată a espus în general scopul Asociațiunei și în special al acestui despărțĕmênt, în termini aleși și bine pricepuți, atât de inteligință, cât și de poporul present, carele a fost în numĕr fórte mare; în fine face apel la popor pentru de a se interesá de învățătură și meserie, cari singure numai pot aduce fericirea și înaintarea poporului român.

Administratorul protopresbiteral al tractului Ungurașului, M. O. D. Pavel Roșca, bineventézá comitetul despărțĕmêntului în numele poporului din loc, prin o vorbire însuflețită care cu bucurie primesce în mijlocul seu pe onorații membrii ai comitetului despărțĕmêntului și óspeții acestei adunări.

După aceste inmediat se cetesce raportul comitetului despre activitatea sa, care raport a fost primit din partea membrilor și a întregei adunări cu mulțămire.

Nu pot retăcea, că din raportul comitetului s'a vĕzut și de astădată interesul bărbaților devotați pentru cultura poporului, cari, precum în trecut, așa și acum au succurs cu ajutoriul lor pentru premiarea acelor învățători, cari a dovedit înteres și sirguință în împlinirea chemărei lor sânte. Acesti onorați domni a fost în primul loc dl Georgiu Pop, proprietariu mare din Băsesci, carele și de astădată a donat primele 2 premii, o vacă cu viței și o scrófă cu purcei; dl Dr. Ioan Nichita advocat în Zĕlau 20 fl., dl Andreiu Cosma directorul băncei „Silvania“ din Șimleu 20 fl. și dl vicariu Alimpiu Barboloviciu din Șimleu 10 fl., care premii s'au dat învățătorilor binemeritați. S'au mai premiat apoi încă 2 învățători câte cu un op din istoria Transilvaniei de dl Georgiu Barițiu.*)

După aceste s'a ales comisiunea de patru membrii pentru încassarea tacselor. Din raportul comisiunei a resultat, că de astădată s'a încassat suma de 96 fl., parte dela membrii ordinari vechi și noi și parte dela membrii ajutători.

După aceste s'a deschis adunarea generală a reuniunei femeilor sălăgene, amânêndu se continuarea ședinței despărțĕmêntului până la 3 óre p. m., carea din causa prândului comun s'a redeschis numai la 6½ óre p. m. în care ședință s'a cetit o disertațiune din partea părintelui Valeriu P. Papiriu din Ciumĕrna.

Sĕ revin deci la ședința reuniuniunei femeilor române sălăgene, carea pot zice a fost cununa zilei acesteia.

Ședința s'a deschis prin Ilustra d-na președintă Clara Manu prin o vorbire de un cuprins plin de entusiasm, carea vorbire a fost ascultată cu cea mai mare atențiune din partea întregei adunări și a fost urmată de neintrerupte „sĕ trăéscă“.

După vorbirea de deschidere a urmat cetirea raportului comitetului reuniunei prin secretariul seu dl Andreiu Cosma, ce de asemenea a fost ascultat cu viu interes.

Din raportul comitetului cu bucurie generală s'a constatat deschiderea scólei de fetițe, a cărei deschidere — precum s'a aflat din raport — a întimpinat multe greutăți, pe cari însĕ zelul comitetului pentru de a vedé odată realisată dorința reuniunei femeilor sălăgene le a învins. Tot din acest raport e evident crescerea fondului reuniunei, făcêndu-se colecte pentru acoperirea salariului învĕțătoresei și procurarea recuisitelor necesarii la predarea învĕțămêntului în scóla nou înființată.

După acestea de asemenea prin o comisiune alésă de membrii adunărei s'au încassat tacsele dela membrii noi și vechi ai reuniunei și după cetirea raportul acestei comisiunei ședința s'a încheeat la 3 óre p. m.

De regulă ori-ce început bun, are și sfârșit bun. N'a lipsit nici de aici prândul comun obicinuit la atari ocasiuni. Prândul s'a început inmediat după încheerea ședinței, în casa parochului local Irodion Labo, carele este un preot veteran, și se bucură de cel mai bun nume în acest ținut, ér ospitalitatea sa este, a-și puté zice, proverbială. Nu mai sufere îndoiélă, că la masa păr. Labo, mulțămirea generală a succesului obținut, s'a manifestat cu tótă tăria, și astfeliu lucru natural, că toastele nu a putut lipsí. Insemn ací câteva.

Primul toast l'a ținut Reverendissimul domn vicariu Alimpiu Barboloviciu pentru Maj. Sa și Inalta casă domnitóre, căreia i a urmat neîntreruptele „Sĕ trăéscă“ și cântarea imnului popular din partea scolarilor din acésta comună, cari au delectat óspeții cu cântarea mai multor poesii; dl Georgiu Pop pentru președintele și secretariul despărțĕmêntului; dl Andreiu Cosma pentru președinta și comitetul reuniunei femeilor; dl adm. prot P. Rosca, pentru comitetul despărțĕmêntului; dl preot reformat din loc pentru înfrățirea între popórele Ungariei; dl adm. prot. P. Rosca pentru parochul local, etc.

Tot în acésta zi séra ca o încoronare a tuturor lucrărilor bune ce s'a făcut, s'a ținut și un bal dat în folosul despărțĕmêntului și sorțirea obiectelor incurse pentru reuniunea femeilor sălăgene.

La petrecerea acésta de séră a participat un public inteligent numĕros atât din jur cât și din depărtare, ba chiar și din jurul Oradiei mari și al Deeșului.

Despre buna dispositiune ce a domnit și la bal e de prisos sĕ mai accentuez altceva, decât că a ținut, până în zori de zi.

Cu aceste sau finit ziua de bucurie pentru poporul din Tresnea, carea zi a lăsat urme adênci în inimile acestui popor convingêndu-se despre bună voința inteliginței, pentru de a l vedé odată ridicat la culmea culturei mult simțită. Un suvenir nesters a dus cu sine și óspeții presenți la acésta adunare frumósă și mult animată. *Un óspe.*

*) Ar fi de interes sĕ se scie și numele învățătorilor premiați. Red.

Din jurul Aiudului, 28 Iuliu, 1889. Dle redactor. Din părțile acestea, prea puține corespondențe aveți despre trebile și lucrurile ce se petrec pe aici, deci cred, că fac ceva serviciu publicului cetitoriu, înregistrând următórele:

Suntem deja în ajunul esecuțiunilor, cari de regulă se încep în tot anul în luna lui August; durere numai, că suntem totodată și în ajunul unei miserii, sĕ nu zic chiar fómete prevĕzută, — căci recolta cea slabă a grâului din ĕst an — este deja în genere cunoscută; — cucuruzul (păpușoiul) ne promite încă și mai puțină mângăiere, deși plóia de eri va ajutá ceva puțin; tot astfeliu stă tréba și cu róda viilor, deóre ce strugurii începuseră a se învineți și a încetá cu totul a se desvolta în lipsa de plóie, sperăm însĕ, deși în mijlocul desperațiunei, că desvoltarea lor mai póte urmá.

Acestea vi le notaiu, dle redactor, ca pe nisce lucruri, cari în special privesc hrana și subsistința poporului apucat pe calea desperațiunei și pe care, în stadiul acesta desperătoriu 'l auzi rugându-se: „Dómne sfinte, încă numai o plóie asemenea acestei, și atunci vom fi mai liniștiți“.

Și acum, dle redactor, a-și mai avé de inregistrat o dorință, carea de altcum, spunênd adevĕrul, nu e singură dorința mea individuală, ci pot zice, că e chiar a multor comune românesci din jurul Aiudului, după cum me informaí eri în Aiud, dela unii preoți, juzi comunali, proprietari etc.

E vorba dle redactor despre un advocat român (sau fie și doi) care sĕ se domicilieze în Aiud, unde nu i ca'n palmă nici unul român, fără numai unguri, cărora cei mai mulți crestini români, numai de nevoie 'și încredințézá causele lor procesuale!

Óre dint'ratâța advocați români, ce sunt d. e. în Alba Iulia nu s'ar puté hotărí unul sau doi a se domiciliá în Aiud, unde la tótă întêmplarea ar fo losí fórte mult, atât sie și cât și poporațiunei române din acest ținut. Cugetați deci serios rogu-Ve dlor advocați români la acésta împrejurare, căci împlinind dorințele numĕrosului popor din jurul Aiudului: veți fi, — fiți convinși, — satisfăcuți și on. domniile vóstre; ba cum zîseiu mai sus, n'ar fi rĕu, dacă chiar și doi domni advocați s'ar domiciliá în Aiud, chiar și din motivul, că precum am esperiat cu destulă durere, când se țin la judecătoria cercuală pertractări cu partidele, apoi zĕu 'l dóre pe om inima, când trebue sĕ vezi și auzi, cât chin și frĕmêntătură se stórce în biroul judecătoriei atât din partea partidelor, cât și a advocaților, cari de vor sĕ și apere clienții, nepricepând tot înțelesulin formațiunilor partidelor predau la protocol în mod greșit causele clientilor lor, din causa necunóscerii limbei române.

Un singur protocolist, pretins român, am vĕzut în tot biroul judecătoriei din Aiud, care vorbesce de silă bucuros românesce.

Dacă vom fi norociți dle redactor se ni se împlinéscă dorința arzĕtóre de a avé un domn advocat român domiciliat în Aiud, atunci mi voiu ținé de datorința națională a ve incunoscință.

X.

Procesul de presă al „Luminătorului“

Apĕrătoriul Coriolan Brediceanu, advovocat în Lugoș, a pronunțat următórea vorbire de apĕrare:

Onorabil tribunal regesc ca județ de presă! Prea stimați domni jurați!

Procurorul de stat a strigat: sĕ se pedepséscă! Sĕ se pedepséscă! strig și eu. Sĕ se pedepséscă acela, care a comis ceea-ce a afirmat procurorul reg., sĕ se pedepséscă cel ce a revoltat, care a provocat la revoluțiune, sĕ se pedepséscă care a îndemnat la rumpere, sĕ se pedepséscă, căci este vrednic de pedépsă. Insĕ sĕ nu se pedepséscă și nu se va pedepsí clientul meu, căci n'a agitat, n'a comis revoltare, fiind-că în articolii încriminați nu se póte găsí nici provocare la revoluțiune nici îndemnare la rumpere. In acusă înzadar am căutat fapte positive, cari chiar și numai la aparință ar sprigini acusa N'am putut găsí; și astfeliu scrutând îmi picară în minte cuvintele lui Fr. Deak scrise baronului Wesselényi: „Acésta națiune nici când nu se va puté smulge din mistuitórele lanțuri ale prejudițiilor“.

Prejudițiul a dat nascere acusei, preocupațiunea este tótă motivarea ei. Temeiul prejudițiului este o ideie: procurorul reg. nu numesce ideia, însĕ ia se cuprinde în fiecare cuvênt al motivării acusei.

Aceea idee este: Ideia de stat maghiar, care nu póte fi de sine stătoriu, neatêrnătoriu și constituționalismul ei nu este asigurat, până când nu este maghiară tótă vêna ei, cea ce este de o potrivă cu maghiarisarea universală. In acésta idee se isbesce fie-ce postulat național, acésta idee întratâta inriurézá asupra fie cărei mișcări a vieții publice, încât se amestecă în tóte, pune mâna pe tóte și rĕstórnă tot ce la aparință i se pune în cale și întunecă simțĕmêntul public.

Intunecarea simțĕmêntului public este légănul prejudițiului și consecința lor este persecuțiunea politică.

Noi cerem dreptate, dreptate curată și liberă de ori ce preocupațiune cerem noi, avem drept se cerem acést și e datorința civică a dvóstre se ne faceți dreptate.

In numele sempiternei dreptați fire ar óre cu putință a condamná pe clientul meu pentru agitațiune pe basa celor doi articoli încriminați, în cari nu se găsesce provocare la comiterea nici unui feliu de ilegalități, ori cât de larg se fie conceptul „agitațiune“; cu putință este óre a declará de vinovat pe clientul meu, care în cei doi articoli admonézá la „pace“, la cultivarea „bunavoinții“, îndémnă la respectarea legilor, séu dóră pentru-că glorifică idealul revoluțiunii francese din anul 1789? Nu se póte, căci atunci cugetarea liberă, simțĕmêntul pentru libertate încă ar fi oprite și demne de pedépsă; — sau dóră numai pentru aceea, pentru-că „s'a manifestat într'o fóie redactată românesce?“

Dreptatea este bunul fie-cărui cetățén, unuia a face și a nu face altuia dreptate nu se póte, deci a declara de „agitațiune“ cuprinsul unui articol, pentru că acela s'a publicat în limba română, și a priveghiá nepedepsindu-se articolul cu același cuprins, pentru că a apărut în limba mughiră sau germână, acésta este nedreptate.

Acusa susține, că cele cuprinse în cei doi articoli încriminați „sunt în stare a agitá pe români la ură contra maghiarilor.“

Că „nu sunt în stare“ se vede limpede din resultat; sau cu putință este procurorului de stat a presentá măcar pe un unic român în care cuprinsul acelor articoli ar fi stîrnit ura contra maghiarilor; sau e în stare dl procuror de stat a ne spune o faptă întêmplată dela aparința acelor articoli încóce, prin care românii și-ar fi manifestat ura lor contra maghiarilor?

Resultat nu-i, deci despre agitaţiune nici vorbă nu póte fi, cu atât mai puţin, că în nici unul din articolii încriminaţi nu este nici amintire de naţiunea maghiară, căci în aceia nu se învinovăţesce naţiunea maghiară, nici cu despoiare de drepturi, nici cu apĕsare: nu se vatĕmă constituţiunea ungară, nu se găsesce aţîţare la ură nici provocare către români de a uri naţiunea maghiară, ceea ce nici n'a fost voinţa, sau simţirea sau intenţiunea clientului meu. Aceste sĕ vĕd din întreg cuprinsul articolilor, deci se analisăm părţile singuratice ale articolilor, aşa pre cum fură înşirate de către procurorul de stat în acusă.

Articolul întâiu: „Nascerea Domnului" conţine din pricina sĕrbătorii Crăciunului o reprivire asupra anului trecut şi în partea sa cea mai mare ilustrézĕ starea politică a Europei întregi.

„Popórele gem sub apĕsarea sarcinilor publice; cu lacrămi de durere în ochi privesc la vitele lor flămânde şi tremurânde; alţii cu inima sfâşiată se despart de vetrele lor strĕbune, luând lumea în cap, pentru-ca în alte ţĕri şi sub alte stăpânîri strĕine sĕ-şi afle o esistinţă mai bună; alţii gem prin temniţi, pentru-că a avut cutezanţă de a-şi apĕrá vieţile ori averile atacăcate pe nedrept din partea organelor statului".

Auditau d-nii juraţi în aceste rênduri amintindu-se naţiunea maghiară sau poporul român? Éră cuvêntul „popóre" nu este óre comulativ şi nu se înţeleg óre tóte popórele Europei şi nu se caracterisézĕ óre starea tuturor popórelor cu ocasiunea sĕrbătorii universale a Crăciunului?

Tot astfeliu este şi pasagiul al doilea din articolul întâiu:

„Pacea, de carea ne bucurăm noi astădi, nu e pacea ângerească, sau cerească, sau creştinéscă, ci este o pace păgânéscă, lipsită de suflet şi de inimă omenéscă. Ea este dictatură despotică şi nemilósă, cu multe milióne de baionete obtrudată bietelor popóre suferinde; e o pace ce pretinde imperativ dela cetăţénul îndeptăţit spre viéţă şi esistinţă, ca sĕ-şi calce voinţa şi simţĕmintele, sĕ-şi musce buzele şi inima, sĕ renunţe necondiţionat la drepturile sale, până chiar şi la cele firesci, sĕ se supună poftelor şi fărădelegilor mai marilor, sĕ vadă cu ochii lotriile altora, rătĕcirile şi abusurilor, dar — sĕ tacă tăcerea pescelui şi sĕ sufere tóte, ba încă sĕ mai şi respecteze pe cei abusivi, sĕ se închine lor, aducêndu-le daruri: „aur, smirnă, tămâie şi — sânge".

Este dóră în aceste rênduri ai articolului întâiu vorba despre maghiari şi români? Sau dóră îngerii, pacea îngerească, pacea cerească, pacea crestinéscă este numai maghiar şi românesc?

Aceste numiri generale tocmai eschid „caracterul" naţional al celor ţice.

Espresiunile, la aparinţă vătĕmătóre, din acele pasagiuri, precum: „călcarea voinţei, sĕ se supună poftelor mai marilor, sĕ vadă cu ochii lotriile altora", nu sună la adresa naţiunii maghiare, ci sunt îndreptate asupra sistemului de guvernare şi nici aceea nu este espres spus, că acele epiteturi se referesc la guvernul patriei nóstre.

Dacă însĕ dl procuror de stat vrea sĕ le referéscă asupra sistemului de guvernare a patriei nóstre, atunci apoi sĕ cetim articolul de Crăciun, alăturat protocolului învestigării prealabile, care articol l'a publicat contele Apponyi Albert în fóia „Budapester Tagblatt"; un pasagiu al acelui articol sună astfeliu: „Sĕ privim acum special la patria nóstră; aici stăpânesce dóră pace, nici o resuflare nu se miscă, mărginita minte a supusului gustă în tóta tigna binecuvêntările unui regim deaprópe 13 ani; cetăţénul acestor ţĕri privesce plin de respect la fispanii sei, cari dispun de mandate de deputaţi, oficii şi diplome nobilitare; el preamăresce blândul ochiu al controlei guvernului, care se închide faţă de nenumĕratele defraudaţiuni şi manipulări uşóre cu bani strĕini".

Aceste sunt cu mult mai aspre, decât cele cuprinse în pasagiul al doilea al articolului întâiu încriminat, şi în articolul lui Apponyi neîncetat se vorbesce de: „manipulaţiune de satrapi" şi bâjgăe de asemene espresiuni scandalisătóre; cu tóte aceste contelui Apponyi nu i s'a intentat proces pentru agitaţiune contra constituţiunii. Şi cum se închee amintitul articol al contelui Apponyi? Se închee cu provocarea: „Deştéptă-te!"

Insĕ, ţĕu, dacă clientul meu ar fi încheeat articolul seu cu cuvêntul: „Deştéptă-te", atunci dl procuror deja ar fi auţit sunând trimbiţele de rĕsboiu şi pocniturile puscelor. (Ilaritate generală). De ce. Pentru-că „Deştéptă-te!" este cuvênt revoluţionariu, éră „Erwache" însĕmnă numai scularea de diminéţă comună. (Ilaritate generală).

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Ioan Branga cler. abs. şi învĕţătoriu în Orĕştie şi-a fidanţat de fiitórea sa soţie pe d şóra Antonia Marciacu din Alba Iulia.

* Învitare la petrecerea cu dans, ce se va arangiá la 6/18 August 1889, în sala „Bererii" din Huniedóra, în favorul „Reuniunei femeilor române din comitatul Huniedorii." Începutul la 8 óre séra. Entreé: de familiă 1 fl., de persónă 50 cr. Suprasolvirile se vor cuitá pe calea ţiaristică.

Damele române din Huniedóra.

* (C. D. Ioan Ghica.) Cunoscutul scriitoriu român, dl Ioan Ghica, ministru al României la Londra, petrece la moşia sa din Ghergheni.

* (Dl V. A. Urechiă.) Ţiarele francese aduc scirea, că academianul român, eruditul bărbat dl V. A. Urechiă, a fost ales ca preşedinte de onóre al congresului învĕţământului superior, ce se ţine actualminte în Paris.

Ne bucurăm de acésta onóre — adauge „Românul" — ce se face în persóna dlui V. A. Urechiă învĕţământului superior român.

* (Cas de mórte). Ministrul *Coloman Bedekovich* a rĕposat în Hinterbrühl în urma unui morb de inimă.

* (Grindină.) In Sânt-Mihaiul inferior de lângă Cheia Turdei, ni se scrie, că atât pe sat cât şi pe întreg hotarul în ţiua de 25 Iuliu pe la 2 óre p. m. se descărcă o furtună însoţită de un vênt violent şi plóie cu ghiaţă Tempestatea înfricoşată s'a descărcat între tunete, fulgere şi vênt vehement de cugetai, că e perirea lumei. Furtuna îngrozitóre rumpênd pomii din grădini cât au fost de mari şi scoţindu-i şi din pământ i-a aruncat în depărtare de 10—15 metrii; case, superedificate şi grăşduri au fost stricate, ba unui econom i-a omorît şi un bou, fênurile şi paiele jumĕtate le-au mânat. După finitul furtunii sosiră plóia cu ghiaţă ca alunele de mare, nimicind tot hotarul, de n'a rĕmas numai tuleii la cucuruz, neatingênd alte hotare fără numai pe al nostru.

Cucuruzele erau fórte frumóse, încât povestiau bĕtrânii, că de mulţi ani, aşa cucuruze nau fost, precum a fost în ĕstimp. E dréptă ţisa psalmistului David: Că deschiţênd-ţi mâna ta Dómne, tóte se vor umplé; ér întorcêndu-ţi tu faţa ta, tóte se vor turburá. Când privesci pe hotar la cucuruzele şi ovesele sdrobite te dóre inima, în cucuruz era tótă speranţa bietului plugar, căci plugariul, când are cucuruz e îndestulit.

* (Manevrele de tómnă.) În 11, 12, 13 şi 14 Septembre n. vor manevrá corpurile 9 şi 10 de armată între Zwitau, Märisch-Trübau, Chrudim şi Crast sub comanda archiducelui Albrecht şi în presenţa Maj. Sale monarchului nostru. Numĕrul întreg al trupelor, ce vor luá parte, este de 79 batalióne, 36 escadróne şi 108 tunuri, total 44,800 soldaţi. Se vorbesce, că la aceste manevre va asistá şi şahul Persiei.

— Manevrele în România se vor începe la 20 Septembre şi se vor face pe corpuri.

* (Oficeri români la Paris.) Ministrul de rĕsboiu din România intenţionézĕ trimiterea mai multor oficeri de artilerie la Paris, ca sĕ facă un raport despre obiectele militare dela espositiune.

* (Raportul general al societăţii de lectură „Petru Maior" pe 1888/9.) Conform acestui raport societatea a numĕrat în anul acesta 18 membrii fundatori, 30 onorari, 34 ordinari şi 4 ajutători. Societatea a ţinut 2 şedinţe generale ordinare, 5 generale-estraordinare şi 17 şedinţe ordinare septĕmânare. Biblioteca, care numera 1012 opuri, a crescut cu 126 opuri donate. Foi au incurs 22. Societatea are avere în bani: fondul permanent 4415 fl. 99 cr., fondul disponibil 62 fl. 32 cr., şi restul cassei 30 fl. 45 cr., — 6 lei 50 bani; în total suma de 4508 fl. 76 cr., şi 6 lei 50 bani.

* (Postal). In 2 Septembre a. c. n. se va începe în Budapesta un curs de 10 luni, în care se vor instruá atari indivigi, cari doresc a fi aplicaţi la administraţiunea oficiului postal şi oficiului telegrafic, sau la comptabilitatea, cassa, şi manipulaţiunea acestor oficii, precum şi la direcţiunea institutului postal de economii.

In acest curs se vor predá cu totul 19 studii. Limba de propunere şi esaminare e limba maghiară.

Ascultătorii pot fi ordinari şi estra-ordinari. Ascultătorii ordinari sunt, cari în tot decursul anului frecuentézĕ regulat prelegerile; ér ascultătorii estraordinari sunt, care se află deja în serviciul postal sau telegrafic, şi pot ascultá şi numai anumite studii, pentru completarea studielor lor.

Ca ascultători ordinari pot fi primiţi indivigii, cari pe lângă condiţiunile cuprinse în § 1 al art. de lege I din anul 1883, vor documentá prin documente valide:

a) că au absolvat cursul iuridic, vre-un politechnic, sau academia militară, scóla de artilerie, inginerie sau vre-o academie montanistică;

b) cari au absolvat gimnasiul sau scólele reale, sau vre-o scólă comercială de un rang cu aceste institute, şi a depus cu succes esamenul de maturitate; sau oficerii activi din armata comună sau cea teritorială;

c) că au împlinit vêrsta de 18 ani;

d) că sunt civi ai Ungariei;

e) că limba maghiară o posed perfect în vorbire şi în scris;

f) că au o purtare morală neescepţionabilă şi

g) că trupesce sunt capabili pentru servicii postale şi telegrafice, ce e a se documentá prin atestat medical.

După terminarea cursului acei elevi, cari vor obţiné absolutoriu şi vor depune cu succes esamenul fundamental, se vor împărţí pe la oficiile postale şi telegrafice, unde în decurs de 7 luni vor face pracsă, şi apoi se vor admite la depunerea esamenului de cualificaţiune, dacă dela şefii lor vor obţiné un atestat bun despre pracsa făcută. Indivigii astfeliu cualificaţi vor fi denumiţi apoi în diferite oficii, după regulele de denumire din vigóre.

Didactrul pentru ascultătorii ordinari e 40 fl., ér pentru cei estraordinari pentru fie care studiu 4 fl. Tacsa de inmatriculare pentru ambele categorii de ascultători e 10 fl. Pe basa paupertăţii documentate, şi în urma cererei adresate la direcţiune, se póte obţiné şi eliberarea de didactru.

Cei cari doresc a fi primiţi la acest curs au sĕ-şi adreseze cererile de primire până la 20 August a. c. n. la direcţiunea pentru cursul postal-telegrafic (A posta és tavirda tanfolyam igazgatósága, Budapest, Király utcza 69-ik sz. II em.)

Am aflat de interes sĕ estragem punctele mai cardinali din un anunciu, ce ni se trimite din partea direcţiunei postale telegrafice; la cerere putem serví şi cu deslusiri mai detaiate.

* (Trecere cu vederea). Multe se vorbesc despre uitucia ómenilor învĕţaţi, dar ca întreg corpul profesoral al unei universităţi sĕ sufere de slăbiciunea acésta, nu s'a mai pomenit. Universitatea rusă din Odesa împliniă la 23 Iuliu 25 de ani de când esistă. Toţi aşteptau sĕ se serbeze în acea ţi iubileul de 25 ani. Mare fù însĕ mirarea cetăţenilor şi a autorităţilor, când vĕdură, că acésta ţi trece în tótă linistea. Cercetând causa, aflară, că şi rectorul şi senatul, cu un cuvênt, toţi profesorii universităţii uitaseră cu totul de iubileu!

* (Un tren oprit de omiţi). Un tren, care trecea pe o branşe a liniei Canadian Pacific din America in ţilele din urmă fù oprit óre intregi de o cétă imensă de omiţi cenuşii, care se indesau pe şini. Rótele trenului călcau omidele cu sutele si cu miile, cu tóte acestea era in zădar. Lucrătorii, care veniseră in ajutoriu, ca sĕ le gonéssă, aruncără năsip peste ele, însĕ fără succes, după aceea incercară sĕ le mâture cu ramuri de arbori, dar céta se sporia mereu. In fine trenul a trebuit sĕ facă distanţa de 25 klm. abia in 10 óre.

* (Esposiţie vienesă.) In anul viitoriu se va ţiné în Viena o esposiţiune internaţională economică şi de silvicultură. Reuniunile agricole din Bavaria vor luá parte la esposiţiune sub conducerea principelui Ludovic.

Din public.

Avis.

P. T. Domni cari voesc se participe la adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, care se va ţiné la 27 August, a. c. st. n., în Făgăraş, sunt rugaţi a se însinuá la subscrişii cel mult, până în 23 August a. c. st. n. spre a se putea face dispositiunile necesare în privinţa încuartirării.

Spre încungiurarea eventualelor neajunsuri sĕ atrage atenţiunea a tuturor participanţilor, cari vor călĕtorí pe linia ferată, se calculeze, a ajunge cu trenul de diminéţa în 26 şi 27 August a. c. la gara Homorodului, ce este în depărtare de Făgăraş cam 48 kl., căci la din contră sosind cu trenul de séra, încuartirarea, va fi nóptea împreunată cu greutăţi.

Totodată sunt rugaţi P. T. domni participanţi, cari voesc sĕ li se comandeze trăsuri dela Homorod la Făgăraş, sĕ aviseze pe subscrişii.

Făgăraş, în 5 August 1889.

Iuliu Dan, adm. prot. — *Ioan Floria*, ases. orfanal.

Loterie.

Sâmbătă în 10 August 1889.

Buda: **8 13 79 73 40**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.65	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 60	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.75	309.—
Sorţi de regularea Tisei	127.50	127.75
Oligaţiuni urbariale ung	104.80	104.75
Galbin	5.68	5.64
Napoleon	9.51½	9.50
100 marce nemţesci	58.50	58.50
London pe (poliţă de trei luni)	119 70	119.60

Nr. 301 [116] 1—3

CONCURS.

In scopul instituirei de învĕţători în mod defininitiv la scólele parochiale din *Şura mare*, din *Roşia săséscă* şi din *Mohu*, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Emolumente.

In Şura mare 200 fl., în Roşia 170 fl.. în Mohu 250 fl. în bani; — locuinţă naturală în edificiul scólei şi lemne de foc trebuincióse.

Dela fiitorii învĕţători, pe lângă cualificaţiunea de lege prescrisă, se cere ca sĕ fie binevĕrsaţi în cântările şi ritualele bisericesci, avênd a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

Cererile concursuali sĕ se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 257. [119] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia, *Porumbacul superior rĕsăritén*, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta, pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 6 Iuniu anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acéstă parochie sunt:

1. Folosinţa porţiunei canonice, parte arĕtoriu, parte fênaţ fl. 52.—
2. Dela 140 familii câte o ḑi de lucru computată în bani à 40 cr. . . . . fl. 56.—
3. Dela molitvele de preste an şi dela sântele pasci . . . . . fl. 18.—
4. Dela betezul Domnului în calcul mediu . . fl. 28.—
5. Stolele de botezuri, cununii, înmormêntări şi alte funcţiuni preoţesci — tóte statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iuniu 1888, dau un venit anual de . . . . . fl. 146.—

Suma . fl 300,—

Doritorii de a ocupá acéstă paróchiă au a şi subşterne cererile concursuali instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 24 Iuliu, 1889

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 285 [108] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însĕmnate se escrie concurs cu terminul pănă la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl., solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 8□° lemne.
2. *Lăpuşnic*, cu salariu de 150 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 carĕ de lemne.
3. *Stâncesti Ohaba*, cu salariu de 130 fl. şi adecă: în bani 120 fl., folosirea a dóuĕ grădini 10 fl., cuartir liber şi 8□° lemne.
4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* în bani 110 fl ; *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. 96 fl.; *c)* 4 mĕs. fasole=8 fl., apoi, cuartir liber şi 8□° lemne.

Doritorii de a ocupá una'din aceste staţiuni, au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 529. [106] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, sĕ escrie concurs cu termin 6/18 August a. c: Emolumentele împreunate cu acest, post sunt:

I. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl. v. a;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl. v. a.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl. v. a.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale, şi despărţĕmintele tractuale 5 fl. v. a

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătoriul ales prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“, va avé se ţină în duminecile şi sĕrbătorile de preste an strană în biserică prelângă cantorele în mod perondatoriu cu ceialalţi doi învĕţători.

Dela concurenţi sĕ cere, ca pănă la espirarea concursului sĕ se presenteze în vre o duminecă sau sĕrbătóre în biserica din loc, spre a şi arĕta desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá acest post învĕţătoresc, au a şi înaintá cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris pănă la terminul susindicat.

Sighişóra, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

---

[109] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc de cl. I din comuna bis. Sânpetru prin demisiunea învĕţătoriului Ioan Brenciu din 30 Iuniu a. c., prin acésta se escrie concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare cu următoriul salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: 1. din cassa alodială bani gata 187 fl. 50 cr. 2. Didactrul scolarilor. 3. Venitul dela fênaţe. 4. Dreptul de păşunat pentru 4 boi. 5. Un strat de verze. 6. Cuartir cu bucătărie, pifniţă, grajd pentru vite, grădină cu pomi şi legumă (care acestea se imparte cu învĕţătoriul din cl. a II)

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor cu documentele recerute în lege la Preaon. oficiu ppesb., deosebit concurentele, care voesce a concurá are a se înfăţişa în ori ce Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre infăţişarea cântărilor sale înaintea poporului, deóre-ce are sĕ ocupe şi cantoria în a dóua sĕptĕmână, Duminecile, sĕrbătorile, cât şi ḑilele de lucru, pentru care serviţiu î-şi va primí plata sa îndatinată.

Sânpetru, în 9 Iuliu 1889.

Comitetul parochial.

A. Inatye, not. *Ioan Bârsan*, preşedinte.

Nr. 341 [107] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparţinătóre tractului protopresbiteral al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învĕţători. Pentru învĕţătoriul diriginte cu salariu de fl. 300, cuartir natural în edificiul scólei şi 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalţi învĕţători câte fl. 200 salariu.
2. Brosceni, un post cu salariu de fl. 200.
3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit,

b) câte o ḑi de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere 333□° pământ fênaţ, precum şi grădina scolară în mărime de 350□°.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a-şi plătí contribuţiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum şi darea obvenindă pentru pământul ce-l folosesce.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în inţelesul legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susnumit.

Mercurea, în 24 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

I. Droc,
protp.

Nr. 358/889. [111] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci la scólele române gr. ort. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Almăşel*, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.
2. *Almaş-Sĕlişte*, cu salariu de 95 fl. v. a. în bani, bucate în valóre de 45 fl. şi lemne de foc în valóre de 20 fl., care tóte computate la olaltă fac 160 fl. v. a.
3. *Brădăţel*, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosinţa unei grădini de legumi în mărime de 450□ stângini şi lemne de foc după trebuinţă.
4. *Brăşeu*, cu salariu anual în bani 120 fl. şi lemnele de foc în preţ de 10 fl. Aci se cere dela învĕţătoriu se cunóscă tipicul şi cântările bisericesci, fiind îndatorat sĕ ţină şi strană în ḑile de Dumineci şi sĕrbatori.
5. *Cărmăzenesti*, cu filia *Boiul de jos*, cu salariu de 100 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc
6. *Furcşóra*, cu léfă anuală de 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi grădină de legumi.
7. *Gialacuta* cu filia *Câbesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir, folosinţa grădinei scolare şi 3 stângini de lemne.
8. *Godinesti*, cu salariu anual 100 fl. în bani, şi bucate 50 mĕsuri mari = 50 fl. cuartir şi lemne de foc; învĕţătoriul are se cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.
9. *Micănesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.
10. *Târnava*, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a dóuĕ grădini şi lemne de foc.
11. *Visca* cu *Fueş-Băgara* şi *Lungşóra*, cu emolumentele următóre:

a) dela comuna Visca 85 fl. în bani, 85 ferdele à 16 cupe, ½ grâu şi ½ cucuruz; 3 ferdele fasole; 4 stângini de lemne, cuartir în edificiul scólei şi folosirea a dóuĕ grădini;

b) dela Fueş-Băgara 50 fl. în bani, şi 30 ferdele cucuruz;

c) dela Lungşóra 20 fl. în bani şi 20 ferdele de bucate, ½ grâu şi ½ cucuruz.

Tóte aceste computate în bani dau un salariu anual de 300 fl. v. a.

12. *Vorţa* cu filia *Valea Lungă*, cu salariu de 200 fl, cuartir in edificiul scólei, 5 stângini lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, şi grădină pentru legumi.
13. *Zam* cu filia *Tămăşesti*, cu salariu anual de 150 fl. în bani, éră în naturalii: 63 mĕsuri cucuruz à 1 fl. şi 15 mĕsuri grâu à 1 fl. 20 cr. 6 stângini lemne à 6 fl. la olaltă computate şi aceste în bani dau suma de 269 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post avênd de a sĕvêrşí şi funcţiunile cantorale, trebue sĕ cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, la 20 Iuliu, 1889.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

---

ad Nr. 448. [114] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiteral, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl, în bani şi bucate, loc arătoriu şi de cosit, cuartir şi lemne de foc pentru încălḑit. Invĕţătoriul trebue sĕ fie şi cantore.
2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.
3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor şi cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc
4. *Călăţele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor şi din fundaţiunea „Panoviciu“, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.
7. *Mănăşturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne .pentru încălḑit. Dela fiitoriul învĕţătoriu sĕ repere cu deosebire sĕ fie cântăreţ bun.
8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
9. *Someşfalĕu*, lângă Cluş, cu de 160 fl. ca învĕţătoriu, 60 fl. din venitul cantoral şi cuartir în edificiul scólei. Invĕţătoriul are sĕ fie şi cantoreí

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluş, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 640. [117] 1—3

EDICT.

Maria Alecsandru Tătariu din Vulean, carea a părăsit cu necredinţă de trei ani pe legiuitul ei bărbat Nicolau Ţogoe din Poiana-Mĕrului, fără a scí locul ubicaţiunei ei, este prin acésta citată, că în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră procesul intentat de cătră soţul ei se va pertractá şi decide în absenţa ei.

Zĕrnesti, 28 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului ca for matrimonial de instanţa I.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 84 Sibiiu, Joi 3/15 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 August.

Corespondentul din Blaş al ţiariului „Pesti Napló" se ocupă în numĕrul acelui ţiariu dela 10 August cu programele gimnasiilor române din Beiuş, Blaş şi Braşov şi constată, că românii încep a-şi cresce copii lor tot mai mult la gimnasiile române, şi nu la cele de stat.

Fără de a-şi face corespondentul câtu-şi de puţin sémă cu didactrele cele mari de pe la gimnasiile de stat şi aşa numitele catolice, unde special pentru studenţii de religiunea gr. or. didactrul se ia duplu, în contra cărei procederi nu odată ne am ridicat glasul nostru, — între şirele a acestei corespondenţe cetesce omul nepreocupat, că acésta stare de lucruri sémênă mult cu un feliu de ură, ce o ar avé românii faţă de limba maghiară şi de spiritul ce domnesce în gimnasiile statului, ér în mod vĕdit se atrage atenţiunea guvernului asupra acelei împregiurări, că nu mai puţini ca 121 studenţi sunt fii ai amploiaţilor de stat, şi totuşi cercetézĕ scóle românesci.

Împregiurarea acésta nu are sĕ supere de loc pe corespondentul ţiariului „Pesti Napló". Românul chiar şi ca amploiat de stat, nu se póte deslipí de némul seu, din al cărui sin a eşit, şi acésta îşi află esplicarea sa fórte naturală.

La unguri amploiaţii români, cari îşi mărturisesc pe faţă legea şi limba lor nu sunt bine vĕţuţi, şi dacă ei totuşi sunt toleraţi in oficiile, ce le pórtă, apoi şi acésta e de a se atribuí simţului lor de ómeni nepĕtaţi, de ómeni drepţi, de lucrători cu pricepere şi cu sîrguinţă mai mult ca ori cari amploiaţi de alt ném.

Cei cari şi au renegat legea şi limba, pot sĕ-şi créscă copii după plac ungurésce, căci dela români nu mai au ce sĕ aştepte, cei pe cari îi légă suveniri de vatra părintéscă şi de limba strămoşască, caută ca fii lor sĕ rĕmână şi mai departe români.

Pentru-ca lucrurile sĕ ia altă formă, societatea maghiară e chemată sĕ pornéscă pe altă cale faţă de românul ce e amploiat, şi sĕ nu i spúnă şi aţi şi mâne că mâncă pâne unguréscă, ci sĕ-i dea pace, sĕ înceteze cu ademenirile de desnaţionalisare, căci fructele acestor încercări nu sunt şi nu pot fi dulci nici pentru aploiatul român, dar nici pentru cei-ce urméză atare procedere.

Până acum s'a ţis mereu, că românii nu şi însuşesc limba maghiară în acel grad, ca sĕ pótă fi aplicaţi în funcţiuni.

Motivul acesta cade, decând cu întroducerea limbei maghiare în scólele medii, românii aţi sciu perfect ungurésce, dar nici acésta nu i mulţămesce pe şoviniştii maghiari şi pe cei dela ţiaristica maghiară.

Acum cer ca sĕ-şi ţină legea, dacă le place, dar nu le convine sĕ-i vadă în biserică românéscă, nu le convine sĕ-i vadă stând de vorbă cu o rudenie sau pretin din copilărie şi atât îi trebue omului ca sĕ o facă, ca sĕ se trezască la Nyitra ori la Szegedin, ori în alte părţi.

Românul de omenie nu póte sĕ omóre simţul de naţionalitate în fii sei, nu póte sĕ rumpă legăturile de rudenie şi pretenie cu ai sei, şi dacă maghiarul în America e tot maghiar şi se bucură, că póte remâné credincios limbei şi patriei, nu înţelegem, cum s'ar puté cere ca românul în patria lui sĕ-şi lase limba ori legea de dragul unor ómeni, cari nu-l vĕd bucuros, şi-şi bat joc de el şi de legea lui în tóte ţilele.

Nu e bine ca şovinismul sĕ stăpânéscă pe maghiari în aceea mĕsură ca în tot românul sĕ vadă un duşman, şi până nu vor vení la convingerea contrară, nu póte fi vorbă nici de pace, nici de bună înţelegere. Puterea e în mâna lor, noi căutăm punctele de întâlnire, căutăm pacea, căci de ea avem lipsă, dar dacă nu o aflăm, noi nu purtăm vina.

Revista politică.

In Germania s'au reînceput ţilele de sĕrbătóre. Unul dintre cei mai distinşi principi germani, monarchul nostru, aruncând vĕl preste trecutul istoriei moderne, petrece în capitala imperiului, ridicat şi din hotarele împĕrăţiei austriace, dovedind astfeliu, că pacea şi liniscea generală europénă îi este mai presus şi mai scumpă chiar decât interesele casei sale domnitóre.

Căci prin acéstă călĕtorie şi petrecere a monarchului nostru la curtea berlinesă nu se întăresc numai legăturile hegemoniei germane, accentuată cu atâta aplomb de principele mostenitoriu al Bavariei, ci se consolidézĕ şi mai tare sentimentele de amicie ale duor aliaţi, cari şi-au pus de cea mai sfântă problemă a lor: păţirea păcei europene.

Şi spre realisarea acestei sfinte probleme nimica nu cruţă acesti aliaţi, pentru a atrage în partea lor preponderanţa puterilor, ca sĕ se pótă opune cu tótă hotărirea contra acelora, cari nu privesc cu ochi buni acéstă închiegare binecuvêntătóre, vreau sĕ spargă lanţul puternic, pentru-ca mai uşor sĕ-şi pótă pune mâna pe prada, ce de atâţa ani o vênézĕ.

Tóte actele, ce s'au desfăşurat cu ocasiunea acestor sĕrbători splendide, sunt manifestaţiuni vii despre legăturile, ce esistă între acesti doi monarchi, între casele domnitóre şi între popórele Germaniei şi Austro-Ungariei. Aceste popóre s'au salutat reciproc prin domnitorii lor, şi-au jurat fidelitate şi ajutoriu comun în tóte acţiunile, ce le vor întreprinde.

Incordarea, cu care s'a aşteptat aceste manifestaţiuni, mai ales dela visita regelui italian, justifică de ajuns importanţa actului călĕtoriei monarchului nostru, act nepreţuit în încurcăturile şi uneltirile politice, în cari luptă întréga Europă.

Şi aceste manifestaţiuni de cordialitate intimă au aflat acela-şi echo în popórele Austro-Ungariei, care l'au aflat şi în Germania, simpatiile manifestate cu ocasiunea visitei împĕratului german Wilhelm al II lea la curtea vienesă. Acesta e şi motivul, că presa monarchiei nóstre înregistrézĕ cu acéstă ocasiune articoli tot atât de sĕrbătoresci la adresa Germaniei, precât de sĕrbătorésce a scris presa Germaniei la adresa Austro-Ungariei.

A fost o întêmplare, că tocmai cu ocasiunea acestui mare şi important eveniment sĕ coincidă şi serbarea iubileului de 10 ani de guvernare al regimului contelui Taaffe.

Din acest incident presa cislaitană guvernamentală din tóte părţile şi colţurile Austriei ridică osane premieriului austriac, care în decurs de ţece ani, prelângă tóte greutăţile şi uneltirile, ce i-au stat în cale, a sciut conduce naia regimului prin viforele ispitelor la liman.

Domnia regimului contelui Taaffe se caracterisézĕ prin o ocărmuire conciliantă şi o respectare a dreptului tuturor popórelor, ce locuesc în Cislaitania. Nu e mirare deci, că presa, care apĕră hegemonia germană şi stă în serviciul opositiunei, atacă cu vehemenţă atitudinea de până acum a guvernului Taaffe şi face pe premieriul acestui guvern responsabil pentru tóte urmările ce ar provení din ocârmuirea sa de până acum. Pe aceea-şi córdă cu presa opositională germană cântă şi presa maghiară, carea nu e de loc încântată de succesele guvernului Taaffe şi mai ales din causă, că acest guvern n'a sdrobit cu totul aspiraţiunile cehilor şi nu i-a încătuşat pentru a nu se mai puté miscá si rĕsvrĕtí contra dualismului.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

I. Priviri generale.

(Urmare).

Mĕsuri cam severe se par aceste. Comisia esposiţiei îşi dedea tótă silinţa a nu trece preste spesele preliminate, şi a înmulţí, cât numai se póte, întratelo. Locurile distribuite esponenţilor s'au tacsat cât nu mai se póte de scump. Cafetierii şi restauranţii trebuiau sĕ plătéscă sume enorme. Cu un cuvênt, fiind erogatele mari, trebuiau sĕ se urce şi întratele. Dar totul zădarnic, căci suma 43 milióne franci, cu tóte aceste nu era de ajuns pentru a acoperirí tóte spesele. S'a observat acésta de timpuriu. Spre a delătură acésta calamitate s'a inventat un remediu briliant. Un mijloc de a prinde, după cum se ţice dóue musce de odată. Statul adecă a pactat cu guvernorul creditului fonciar. În sensul acestui pact se concede „Creditului Fonciar" a esmite 1.200,000 bons de l'Exposition à 25 franci. Aceste bonuri sunt losuri de loterie, bons à lots, cu cari, cel ce are noroc, póte câştigá 500,000 fr., 100,000 şi alte sume mai mici. Fie-care bon e provĕţut cu 25 ticheţi (tickets). Cu acestia poţi întrá în esposiţie, solvind 1 sau doi, după numĕrul órelor.

După 1.200,000 de bonuri au incurs sau vor incurge 30 mil. franci. Publicul a fost încântat de acéstă invenţiune genială, a năvălit asupra losurilor şi s'a abonat dóră la de 20 de ori atâtia bonuri, câte se puteau căpĕtá. Acésta împregiurare a adus cu sine, că preţul bonurilor s'a scăriţat îndată după prenumĕrare. De atunci însĕ ér a început a se coborí, şi lucru firesc are sĕ se continue acésta şi mai departe. Din aceste 30 mil. franci s'au destinat 18 mil. pentru societatea de garanţă spre a-i rĕsplătí suma anticipată, $3^1/_2$ mil. s'a dat regimului spre a acoperí spesele următóre ale esposiţiei, $5^1/_2$ mil. au fost destinate pentru losuri (4 mil. franci şi $1^1/_2$ pentru replătirea bonurilor), ér 3 mil. au fost socotite pentru spesele emisiunei.

Urmarea cea mai practică a acestei operaţiuni a fost, că fie-cine, cine numai a putut, şi-a cumpĕrat bonuri. Mulţi au câte 25 sau 50 de bilete de întrare, pe cari, lucru firesc, voesc sĕ le şi foloséscă. Întrarea este pentru ei totodată gratuită, ba chiar şi un câştig, şi deóre ce despre esposiţie se povestesc lucruri admirabile, nu e mirare, că poporaţiunea năvălesce ca roiul. Dar acésta nu e totul. Unii au cumpĕrat, din speculaţie, fórte multe bonuri. Acestia posed mii de ticheţi. Ei îi vênd cu preţ scădut. Astfeliu preţul unui tichet s'a coborît dela un franc la $^1/_2$ franc, ba chiar la 0.45 fr. Statul şi a reservat dreptul a emite ticheţi. La început 1 tichet a costat 1 fr., dar dacă voesce a face têrg trebue sĕ se acomodeze şi el preţului de têrg. Şi acésta o şi face. Ţică se ori ce s'ar ţice, dar una stă şi rĕmâne, că eftinătatea biletelor de întrare a causat ca în ţi de lucru esposiţia sĕ fie cercetată de câte 100,000, ér în dumineci şi sĕrbători de câte 200,000 de ómeni. (În lunea Rusaliilor chiar 300,000).

Cu tóte aceste este anevoie de creţut, că tóte cele 30 mil. de ticheţi sĕ se trécă şi sĕ se întrebuinţeze.

Asigurată fiind suma recerută şi isprăvite planurile, se ivì o nóuă întrebare. Întrebarea locului. Unde şi cât de mare are sĕ fie spaţiul? Un punct nu de puţină însemnătate. S'a făcut diferite şi numeróse propuneri. Dar numai una a fost primită. S'a hotărât deci a rĕmâné pe câmpul lui Marte, şi a nu mai alergá încóce şi încolo. Cine nu cunósce Parisul, va înţelege cam anevoie, căci nu e lucru uşor a înţelege estensiunea spaţiului din o singură descriere. Voesc a încercá a dá o icónă cât se póte de clară despre spaţiul esposiţiei. Cel ce a fost în Paris, acela se va orientá uşor. În Paris, unde podul Jena împreună ţermurul drept al Senei cu cel stâng, se estinde de a drépta colina Trocadero, de a stânga câmpul lui Mars cu un şes, care are o suprafaţă de 45 hectare. Pe colină se ridică palatul Trocadero, care farmecă pe iubitorii esposiţiilor scientifice şi artistice. Aici se află şi sala cea mare, în care se ţin vorbirile sĕrbătoresci şi se arangiazĕ concertele. Intreg colnicul e prefăcut în o grădi provĕţută cu fântâni artese (săritóre) şi cu cat-

Judecătoriu imparţial însĕ se arată o fóie berlineză de mare valóre, care vorbind despre domnirea regimului Taaffe, arată, că acest bărbat a făcut totul spre a împĕcá naţionalităţile. Dacă însĕ nu-i se póte atribuí încă meritul, că le ar fi şi împĕcat, nu e greşala sistemului politicei, ce o a urmat, ci a contrarilor sei, cari au căutat sĕ-l nimicéscă în esecutarea planurilor sale; totuşi însĕ i-se póte atribuí cel puţin meritul, că i-a succes a face ca tóte naţionalităţile din Austria sĕ se pótă înţelege şi sfătuí reciproc şi astfeliu a lucrá tóte la promovarea intereselor statului.

Foile rusesci se ocupă în detaiuri cu manevrele, ce se vor desfăşurá în anul acesta în Galiţia şi le consideră ca tot atâtea încercări şi probe din partea monarchiei nóstre pentru un eventual rĕsboiu, ce va trebuí sĕ se pórte cu Rusia. Aşeḑarea şi posiţiunile, ce le ocupă trupele austro ungare dau pe faţă intenţiunea, ce o au, de a puté respinge d'odată trupele rusesci şi apoi a operá după planul stabilit în conferinţele militare din Viena. E. ne indoios, mai adauge „Novosti“, că înarmările sporite ale Austro-Ungariei formézá pregătirea pentru un rĕsboiu ofensiv.

Acusa ridicată de procurorul general contra generalului Boulanger a fost fulminantă şi a durat câte-va ḑile. Impresiunea, ce o a făcut asupra tribunalului senatorial, e favorabilă acusatoriului. Procurorul s'a provocat la 1200 de acte, cari dovedesc tóte delictele, pentru care statul s'a vĕḑut necesitat a trimite pe acusat pe banca tribunalului. Cu tóte acestea însĕ generalul n'a perdut nimic din energia sa, el declară tóte actele de uneltiri rĕutăsióse şi face apel la ţĕră sĕ-l judece.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Haţeg, 11 August, 1889. Ḑiua de 10 August 1889 va remâné o ḑi însemnată în istoria culturală a orăşelului nostru,, căci în acéstă ḑi au dovedit românii hăţegani, că dacă voiesc şi ei pot face progres. Vorbesc despre concertul dat de reuniunea română de cântări din Haţeg cu concursul binevoitoriu al d-şórelor Maria Popovici, elevă a conservatoriului de musică din Bucuresci, şi Ilona Hadady de Sárpataki.

Programul, în general ḑis, a fost bine esecutat. Corurile, 3 la numĕr: „Inimă de român“, „Uite mamă“ şi „O brum'a dat“, au succes preste asteptare. Aci trebue sĕ observ, că între coristi au fost şi de aceia, cari mai nainte nici idee nu aveau de note şi a costat multă ostenélă pe dl Cornel Popovici până i a instruat în cunóscerea notelor, distingerea tonurilor etc. Mulţi cunoscênd greutăţile amintite — erau plini de îngrijire faţă cu reuşita corurilor. Resultatul obţinut a întrecut asteptările tuturor. Coristii au esecutat cântările cu siguranţa unui om consciu şi sigur de lucrul seu şi deşi puţini la numĕr — 8 dame şi 11 bărbaţi — totuşi au produs efectul cel mai bun.

Punctul 2: Oueverture Dichter und Bauer, piano pentru 4 mâni de Suppé a fost esecutat cu o precisiune admirabilă de d-şórele Maria şi Elena Popovici. Punct 3 romanţa: Hideg szél fuj, de I. Hoós a fost cântată de dşóra Ilona Hadady cu un ton simpatic. Punct 4: Norma de Bellini pentru 2 vióre a fost esecutat cu multă precisiune de dl Cornel Popovici şi tinera d-şóră Hersilia Popovici.

Punctul 6: Improm̃pt, de Fr. Schubert, piano solo şi p. 7: Variaţiunea: Das thüringische Volkslied pentru vióră şi pian de I. Weiss, au format punctul de culminaţiune al concertului. Atât d şóra M. Popovici în piesa: Improm̃pt, cât şi dl Cornel Popovici în piesa: Das thüringische Volkslied au escelat. Precisiunea, acurateţa şi siguranţa concertanţilor, precum şi frumseţa musicei au provocat aplause nesfârşite şi strigări repetite de „bravo!“ Cu tótă căldura cea mare ce domnia în sală publicul nu înceta a cere repetarea pieselor. D-şóra M. Popovici a fost fórte viu aclamată, ér dl C. Popovici a trebuit sĕ repeteze partea ultimă a piesei.

Entusiasmul publicului era mare şi la sfârşitul concertului s'a manifestat în strigări de: sĕ trăéscă dl capelmaistru, sĕ trăéscă dl Cornel Popovici!

După concert, care s'a ţinut în sala hotelului „Ujhelyi“ publicul şi concertanţii s'au dus în grădina hotelului, care era admirabil decorată cu frunḑe şi flori, cu lampióne şi transparente, iluminată frumos şi avênd în mijloc un „turn Eiffel“ de frunḑe iluminat şi acesta. In pavilonul din grădină s'a pus tinerimea la dans, ér bĕtrânii s'au aşeḑat la mese şi se delectau şi şi petreceau fie-care în feliul seu până târḑiu, după meḑul nopţii, când apoi s'au dus toţi la ale sale, ducênd cu sine suvenirul dulce şi plăcut al acelei sĕri frumóse.

Venitul curat, destinat fondului reuniunei, după cum aud ar fi abia de 6 fl. v. a. Este adevĕrat, că spesele au fost fórte mari şi de ací micimea venitului curat.

O împregiurare tristă nu o pot lăsá neamintită, şi anume, că blăstĕmatele certuri şi rivalităţi s'au încuibat între puţina inteligenţă română de aici, şi ce e mai remarcabil, chiar cei ce ar fi chemaţi după posiţiunea şi puterea lor a promová şi ajutá încercările de progres pe terenul cultural, tocmai aceia au căutat sĕ pună pedeci de tot feliul în calea realisărei concertului de eri; ba ei au lucrat chiar şi în contra înfiinţărei reuniunei române de cântări. Dar încercările lor zadarnice au fost, căci adevĕrul şi lumina a triumfat de astădată asupra neadevĕrului şi a întunerecului şi sperăm, că perseveranţa membrilor şi conducĕtorilor reuniunei va învinge şi de aci înainte greutăţile puse în cale i de rĕuvoitori. Ér acestora le ḑic: nu căutaţi interesele proprii şi nu invidiaţi meritele şi succesele altora, dacă înşi-ve nu vreţi sĕ faceţi nimic! *Cato.*

Se mai află în acésta grădină şi esposiţiile unor institute publice.

Grădina (360 m. în lungime şi 470 m. în lăţime) este împreunată prin poduri cu câmpul lui Marte, pe care, se póte afirmá, se estinde capitala esposiţiilor universale. De pe Trocadero privitoriul are o privelisce admirabilă. Giganticul turn a lui Eiffel stă chiar la intrare. El formézá o pórtă pompósă. De a drépta şi de a stânga sunt destule lucruri interesante, despre cari cu altă ocasiune mai în special. Sĕ percurgem astăḑi numai mijlocul câmpiei lui Marte, întrând prin portalul principal al palatului esposiţiei. Până la terasă trecem preste numeróse grădini frumóse. In drépta avem multe fântâni elegante, din cari séră sare apă iluminată şi multi colorată, care desfătézá pe privitoriu. Acésta esercită o deosebită atracţiune. După turnul lui Eiffel aceste au mai numeroşi admiratori.

Dacă ne suim pe terasă (7—8 trepte) avem înaintea ochilor un edificiu colosal cu douĕ aripi prelungite. Fie-care din aceste părţi are în mijlocul seu câte o biserică frumos împodobită. Aceste trei (respective patru, după cum vom vedé) edificii, cari formézá un complecs, sunt cele mai admirabile obiecte ale esposiţiei. Voiu revení asupra lor ceva mai în special. De astădată fie-mi permis a continuá calea începută. Edificiul stâng este închinat artelor frumóse, edificiul drept industriilor libere (art însemnézá atât artă, cât şi industrie, artiste-artist, artisan-industrieş). Partea de mijloc a edificiului cu colosalul portal al ei, şi cu biserica şi mai colosală conduc în propriul palast al industrielor. „Galeria cea de treiḑeci de metri“ ne surprinde întratât, încât nu scim, ce se admirăm mai cu dinadinsul.

(Va urma.)

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

Articolul lui Apponyi a fost numai o probă a ḑiaristicei germâne, cum se atacă sistemul de guvernare.

Insĕ dacă poftiţi, ve pot servi cu probe cum atacă foile maghiare, şi nici nu citez pe „Függetlenség“ şi alte asemeni foi timbrate de escentrice, ci o fóie asemenea seriósă, cum este şi „Bpester Tagblatt“, d. e. Nrul 25 din 1885 al lui „Egyetértés“. Referitoriu la nemulţămirea universală, la casul cu stégul în Zagrabia şi la tendenţa panslavă şi naţională a „omladinei“, aceea fóie scrie din cuvênt aceste: „Motivul agitaţiunii este simplu: aţîţarea naţională era deja aprópe amorţită, însĕ administraţiunea coruptă a guvernului Tisza şi sistemul seu de dare despoietoriu a înviat ĕră aceea agitaţiune“.

Aceste enunciaţiuni sunt cu mult mai aspre decât cele cuprinse în articolul încriminat, şi cu tóte aceste pentru acele nime nu fù înacţionat. Sau dóră limba, în care s'a redactat şi nu cuprinsul articolului sĕ ia de obiect al delictului? Atunci acésta ar fi vătĕmarea principiului fundamental, în tenórea căruia într'un stat de drept nu este iertat unuia a face dreptate, şi altuia a o denegá.

Dar sĕ continuăm. Pasagiul al treilea din articolul întâiu sună astfeliu: „Şi cum stăm cu bunăvoinţa? Cu mult mai rĕu, decât cum stăm cu pacea! Bunăvoinţa pare-ni-se, că a perit de tot din reşedinţele celor dela putere, făcênd loc rĕinţei! Când noi cerem posibilitate şi mijlóce pentru cultură, învĕţătură, limba naţională şi drepturi naţionale, — ni se impune maghiara; când noi spunem adevĕrul, — ne bagă în temniţe; când reclamăm drepturi naturale, când aderăm la legea scrisă, vie şi în vigóre, când pretindem adevĕrata egalitate de drept, sinceră frăţietate, ca sĕ ne putem întrămá şi noi în acésta ţĕră şi sĕ-i putem fi spre ajutoriu — atunci domnii şi organele lor ne insultă în public, ne batjocoresce, ne trimit în alte ţeri, ne tituléză de rei patrioţi, de agitători, de grăvitori spre alte ţĕri, şi tóte acestea se fac fără nici o sfiélă, fără nici o témă! Nu este un unic cas în ţéra cu stăpânirea nóstră, ceea-ce ia dela noi cu putere esecutivă contribuţiunile ţĕrii, sĕ fie tras la rĕspundére pe astfeliu de calumnitori fără obraz!

Nu e bunăvoinţă spre noi, — nu e, şi pace dea bună.“

Cu gravaminile din aceste pasage nu se învinovăţesce naţiunea maghiară, ci sistemul stăpânirii. Sau dóră a învinovăţí nu e drept, nu e datorinţa civică într'un stat constituţional. Sau dóră e pĕcat în Ungaria a spune adevĕrul, a spune ce te dóre, ce este nedrept! Şi póte óre fi în patria nóstră o curte cu juraţi, care ar fi în stare sĕ declare de vinovat pe un cetăţén liber, pentru-că acesta spune bărbătesce curatul adevĕr, fie acela chiar şi greşala sau pĕcatul guvernului? Sentimentul meu constituţional nu este în stare a crede, că aşa ceva ar fi cu putinţă.

Şi apoi gravaminile cuprinse în aceste rênduri sunt unul ca altul prea cunoscute.

I. Dreptul folosinţei limbii, garantat în legea pentru naţionalităţi, este vătĕmat. Durere, este însĕ faptă, că sub guvernul de acum la fie-care pas, la fie-care lege nóuă, garanţele avute încă se sterg sistematice, aşa încât se póte se ḑice, că articolul de lege 44 din 1868 despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor se póte considerá rĕstornat din fundamentele sale. Ce e drept, nici acéstă lege nu îndestulesce postulatele egalei îndreptăţiri, nici ea nu dă naţionalităţilor vre-un drept important, care ar asigurá validitarea lor politică şi desvoltarea naţionalităţii lor; — însĕ şi cele puţine din acea lege, prin cari ni se recunósce esistinţa în anul 1868 şi mai ales legile aduse sub stăpânirea acestui guvern conţin astfeliu de dispoziţii, prin cari statoririle din legea de naţionalităţi se despóie de tótă puterea şi valórea lor.

II. Apoi gravaminul, că cultivarea naţională a naţionalităţilor nu se spriginesce, ci din contră tocmai se împedecă numai şi numai pentru-că e naţională şi nu maghiară — durere, acest gravamin încă este adevĕrat.

Datorinţa statului este a înaintá cultivarea fie-cărui cetăţén şi cetăţenii au dreptul a îmbrăţişá cultivarea lor naţională. Acésta nu mai sufere nici o dispută.

Intreb dar acum: esistă la noi măcar un gimnasiu cu limba de propunere română, susţinut de stat? Nu esistă! Insĕ contribuţiunea aruncată asupra trei milióne de români întră în cassa statului şi din acelea se susţin multe gimnasii maghiare şi alte instituţiuni eschisiv maghiare: ar fi deci cu drept şi cu lege a susţiné şi o instituţiune culturală română.

Écă dară cum stăm cu spriginirea cultivării naţionalităţilor. Insĕ avem doveḑi şi mai eclantante despre împedecarea nisuinţelor nóstre culturale. Pe lângă cunoscutele casuri mai vechi servéscă spre ilustrare următórea faptă nedisputaveră:

a) ministrul de instrucţiune n'a permis tinerimei române universitare în Cluş înfiinţarea unei reuniuni de lectură română, pentru-că la universitate este „reuniunea maghiară“; deci după dl ministru de instrucţiune reg. pentru români este superfiu a cultivá limba română, va fi bine a cultivá cea maghiară în locul celei române;

b) un alt cas, de tot nou, întêmplat în apropiarea nóstră: în Făget inteligința română a vrut sĕ întemeeze o societate de lectură, în care scop, a decopiat şi a tradus statutele esistentei casine maghiare şi le-a înaintat cu tótă cinstea On. Ministeriu de interne reg. ung. — Porunca dlui Baross sună astfeliu: „Nr. 25392—1889. Oficiului comitatului Caraş-Severin. Proiectul de statute şi aclusele sale despre înfiinţata societate de lectură română din Făget, înaintate cu raportul vice-comitelui din 22 Februariu a. c. Nr. 5013, le retrimit cu provocarea, ca oficiul comitatens sĕ încunosciinţeze pe cei interesanţi, că deóre-ce în Făget esistă deja o reuniune cu acela-şi scop, care corĕspunde în tóte privinţele scopului statorit în §-ul 25 al statutului al acelei reuniuni, şi astfeliu relaţiunile locali nici nu pretind înfiinţarea reuniunii din cestiune, — deci n'am aflat cu putinţă a prevedé cu clausula de vidimare proiectul de statut presentat. (Se aud dóue „éljen“-uri din public. Preşedintele admonézá publicul a nu face nici un feliu de manifestaţiune, la din contră va dispune golirea salei de public).

In era stăpânirii absolute sub Bach, guvernul absolutistic de atuaci încă a procedat astefeliu faţa de maghiari, de reuniunile de lectură maghiare ş a. şi ce au ḑis maghiarii? I-a durut; au lamentat. Au lucrat corect. Şi ce facem noi faţă de asemenea procedere vătĕmătóre de drepturi a stăpânitorilor maghiari; noi încă lamentăm, ne plângem, căci ne dóre, însĕ pentru aceea ni se intentézá proces, vreau sĕ ne osêndéscă.

Facă-o, şi noi încă vom suferí pedépsă; însĕ de vină tot numai guvernul, sistemul de cârmuire este.

In pasagiul al treilea din articolul întâiu se ridică gravamin şi asupra împedecării întrebuinţării drepturilor politice şi asupra vătĕmării egalei îndreptăţiri. Şi cu tot dreptul se plânge; căci dacă vom privi la parlament sau la ori-cari teren al activităţii publice, ori care nepreocupat se va convinge, că drepturile politice ale naţionalităţilor sunt paralisate şi egala îndreptăţire vătĕmată Kossuth încă a declarat în cea mai nóuă vorbire a sa în Turin, că pe lângă tótă progresarea patriei, lăţirea nemulţămirii, numai sufere nici o indoélă, căci mai cu séma în ţinuturile nemaghiare cumpĕrarea voturilor graséză fórte.

Numai singur cu „principiul“ egalităţii politice nu se póte nime deobligá, ci tocmai pentru-că în principiu se rerecunósce dreptul, vrem sĕ ne şi folosim de acel drept şi cu tot dreptul ne plângem, că suntem eschişi dela practicarea drepturilor, pe cari şi dl procuror afirmă, că esist. Ḑeu sĕ ferésca pururea pe maghiari de o astfeliu de egalitate, pe cari sistemul de guvernare de acum o practiséză faţă de naţionalităţi, căci dacă un guvern mai târţiu va mĕsurá ma-

ghiarilor egalitatea cu aceea mĕsură, pe cum guvernul de acum ó mĕsură d. e. celor trei milióne de români, atunci la cele trei milióne de maghiari n'ar ajunge nici un secretariu de stat, nici un deputat, astfeliu nici o univesitate, nici un gimnasiu de stat etc. precum în faptă n'au românii sub sistemul de guvernare actual.

In acest pasagiu al treilea încriminat al articolului întâiu s'a accentuat şi motivul, că de ce se cere spriginirea cultivării naţionale şi esecutarea egalităţii; scriitoriul articolului ḑice: „ca şi noi sĕ ne putem întrămá în acésta ţĕră, pentru-că sĕ-i fim spre ajutoriu.“

Acésta intenţiune, cred, că este cinstită, corectă şi patriotică. Ĕră dacă scriitoriul articolului publică în articolul însu-şi pricinile gravaminelor sale, intenţiunea pretensiunilor sale în cuvinte limpeḑi şi nerestălmăcivere, atunci procurorului de stat nu-i este iertat a numí, a afirmá, că acele ar fi „tendinţe de agitare pĕcătósă “

Sau dóră on. domn procuror vrea sĕ respingă ajutoriul oferit? Óre astfeliu sĕ esplicăm motivul acusaţiunii?

Noi nu vrem! pentru-că politicii seriosi sunt încurat cu aceea, că este datorinţă sfântă şi patriotică, pe lângă tóte rătăcirile, a lucrá într'acolo, ca simţĕmêntul frăţietăţii între maghiari şi români sĕ învingă.

Referitoriu la articolul prim, de Crăciun, trebue sĕ accentuez deosebit partea încheetóre, căci acolo se găsesc deducţiunile celor desvoltate în articol, precum şi provocarea cătră poporul român, că ce sĕ facă. Incheerea sună astfeliu:

„Pentru noi însĕ avem tot dreptul că, chiar în pesteră aflându-ne sĕ ne însufleţim noi între noi şi sĕ ne îndulcim de adevĕrata pace şi bunăvoinţă?

Şi acésta o recomândăm noi astădată în preséra ajunului şi Nascerii Domnului, românilor preste tot şi fie-cărui suflet de român în parte.

Sĕ respectăm drepturile, sĕ purtăm cont de nĕcasurile şi suferinţele altora, sĕ-i spriginim şi îndulcim pe cei amăriţi, şi pe acésta cale sĕ manţinem pacea pe pământ, şi sĕ cultivăm bunăvoinţa — între ómeui. Sĕ facem aşa, precum ne-a învĕţat îngerii din ceriu, ca sĕ eşim cândva — din pesteră!“ (Va urma)

Varietăţi.

* (Intimpinarea monarchului nostru.) Călĕtoria monarchului nostru la Berlin a provocat în întréga Germanie ḑile de sĕrbătóre. Iubiléză curtea berlinesă, poporul german şi iubiléză presa în articoli măreţi.

Călĕtoria s'a făcut conform programului. Maj. Sa însoţit de archiducele Francisc Ferdinand şi de înalţii dignitari ai Curţii şi de bărbaţii diplomaţi a plecat din Viena cu tren separat, şi în întréga călĕtorie la staţiunile mai însĕmnate i s'au făcut ovaţiuni pompóse.

In Nieder Sedlitz, monarchul nostru a fost întimpinat de regele Albert, carele purta uniforma dragonilor austro-ungari, dimpreună cu principii casei domnitóre.

In Berlin a sosit Maj. Sa în 12 l. c. la 5 óre p. m. Incă pela 4½ óre eşiră trupele de onóre şi şi-au ocupat posiţia designată la gara din Thiergarten, care împodobită cu baldochine înfăţoşa o privelisce de tot strălucită. Publicul s'a acumulat din tóte părţile, încât în intreg locul nu se vedea decât om lipit de om. Inainte de 5 óre sosì contele Moltke în fruntea generalilor, 5 minute în urmă sosì principele de Bismack cu contele Herbert, salutaţi de viile urări ale poporului. Câteva minute înainte de 5 óre apărù şi împĕratul german Wilhelm II cu principii Henrich, Leopold şi Alecsandru.

Pe peron astepta compania de onóre dela I regiment de gardă cu musica. La sosirea trenului musica întonà imnurile poporale.

Monarchul nostru pâşì lin din tren şi apoi cu paşi repeḑi se îndreptă spre împĕratul german, carele se grăbì îndată a salutá pe înaltul óspe, îmbrăţoşindu-se şi sărutându se de mai multe ori într'un mod de tot mişcătoriu. Deosebită distincţiune arătà împĕratul german archiducelui Francisc Ferdinand, ér monarchul nostru, după-ce fù cordial salutat de prinţii casei domnitóre, distinse pe cancelariul german de mai multe ori prin strângerea cordială a mânei. Monarchii purtau reciproc uniformele regimentelor, ai căror şefi sunt.

După acésta primire mişcătóre se suiră cu toţii în trăsuri, mai întâiu monarchii, apoi archiducele Ferdinand cu principele Henrich. Aceste trăsuri au fost încungiurate de cavaleria din serviciul de onóre. Urmară apoi cu trăsura ministrul Kalnoky cu principele şi contele Bismarck etc.

Conductul imposant se îndreptà spre castelul imperial, în tot drumul trupele de gardă formau spalirul festiv. La întrarea pe pórta brandenburgică apărù colonia austro ungară în strigăte de ura, cari se perdeau prin urările entusiasmate ale poporului, tot deodată 101 de tunuri deteră salutarea imperială.

Inaintea castelului monarchii se deteră jos şi se postară înaintea trupelor cu întréga suită. Compania de onóre păşì înainte, defilând, şi ei îi urmară celelalte trupe. In decursul defilărei stătea împĕratul Wilhelm îndĕrăptul monarchului nostru, carele lăudà ţinuta trupelor şi după care a urmat imediat o salutare militară a împĕratului german.

De aici se îndreptară spre pórta castelului. In castel monarchul fù primit de actuala împĕrătésă şi de împĕrătésa vĕduvă Augusta. La 7 óre avù loc un dineu splendid, dar nu se rostì nici un toast.

Parada cea mare, ce s'a făcut în ḑiua următóre în onórea monarchului nostru, fiind şi timpul favorabil, a reuşit într'un mod strălucit. Insu-şi împĕratul german luà comanda trupelor. După defilarea frontului, monarchul nostru se alăturà lângă comandantul regimentului Francisc-Iosif, conduse însu-şi regimentul seu, salutând părechea imperială. În urmă ḑise comandantului regimentului: „Sunt mândru, că stau în fruntea acestui regiment!“

* (Invitare). In 16 l. c. n. la 3 óre postmeridiane va ţiné comisiunea pentru vitele de prăsilă din comitatul Sibiiului o şedinţă în sala mică a comitatului.

* (O circulară a ministrului de interne.) Ministrul de interne, cont. Teleki a esmis o circulară tuturor iurisdicţiunilor administrative, conform căreia iurisdicţiunile, la cererea ambasadei austro-ungare din Bucuresci, referitóre la legitimarea supuşilor austro ungari din România, sĕ dea grabnic informaţiunile cerute. Acésta circulară a adresat o ministrul ungar în urma unei recercări a ministrului de esterne, prin care se face cunoscut, că toţi strĕinii cari petrec în Bucuresci şi nu se pot legitima, ori n'au mijlóce de traiu se trimit cu escorta preste graniţe, ér ambasada austro ungară a luat sub scutul seu pe supuşii austro ungari, până-ce le sosesc documentele cerute de autorităţile române.

* (Alegere de învĕţătoriu.) Precum ni-se comunică din Braşov, delegaţiunea scólelor române a ales de învĕţătoriu la scólele normale pe dl învĕţătoriu Candid Muşlea. Totodată, avênd în vedere zelul, ce l'a desvoltat acest învĕţătoriu pentru promovarea instrucţiunei a decis, ca dl Muşlea sĕ întredodată cu salariul de 580 fl şi nu cu 300 fl. precum se escrisese concurs.

* (Procesul comunei Jina.) Procesul, ce l'a purtat comuna Jina cu erariul 15 ani s'a terminat. Jinenii au câştigat şi primesc un areal de 8000 jugere de pădure şi dreptul de cârcimărit, a cărui rĕscumpĕrare aduce frumósa sumă de 25—30,000 fl.; apoi încă 4500 jugere pădure şi 4—5000 jugere pământ de păşunat şi de sămênat.

* (Direcţiunile financiare). Precum se asigură din cercurile competente din Budapesta preste 2 ani fie-care comitat îşi va avé direcţiunea financiară. Causa, că acum au rĕmas multe comitate fără direcţiune financiară se atribue numĕrului necorĕspondĕtoriu al personalului.

* (Foc.) Din Viştea inf. se comunică cu data 11 August n. „Gazetei Trans“ următórea durerósă scire: Eri, Sâmbătă, pe la 1 óră p. m. un foc s'a escat în Arpaşul-inferior, comitatul Făgăraşului, şi a nimicit în timp fórte scurt până la 120 edificii, cu tot secerişul din anul acesta. Fiind din nenorocire un vênt nord-vestic, focul a nimicit şi case şi şuri, solid edificate şi acoperite cu ţiglă. Au ars o copilă de 4—5 ani, animale, precum şi mulţi viţei de bivol, porci şi găini fórte multe. Cam într'un pătrariu de óră au fost tóte edificiile un sul de foc, încât nu s'a putut apropia nimenea de ele, bărbaţii au fost mare parte la fênaţ în pădure, ĕră femeile la alte lucruri de câmp economice, din care causă nu s'a putut scăpa din foc nimica. Aceşti nefericiţi ómeni au rĕmas din tótă averea lor numai cu vestmintele avute pe dênşii. Se sfăşie inima omului vĕḑênd acésta nefericire, care nu se póte descrie. Acéstă comună românéscă, frumósă, cu reşedinţă pretorială, este nimicită pentru dóuĕ generaţiuni. Ajutóre cu tótă graba din ori-ce parte sunt fórte de lipsă.

* (Transferare.) „Gaz. Trans.“ i-se scrie din Zĕlau, că prof. dela preparandia de stat de acolo, dl Gavril Trifu, a fost transferat la Szabadka, după un serviciu de 18 ani, prestat spre deplina mulţămire chiar şi a superiorilor sei, căci dl Trifu este recunoscut ca unul dintre cei mai distinşi profesori dela acest institut. A avut însĕ pĕcatul (?) de s'a interesat de promovarea instrucţiunei şi afară de oficiu, fiind zelosul conducĕtoriu al reuniunei învĕţătorilor români din Sĕlagiu, şi acum drept rĕsplată a fost transferat, cu o familie, încât scim noi, destul de numĕrósă. Grele ḑile!

* (August 13.) In acésta ḑi s'a întêmplat înainte de asta cu 40 de ani depunerea armelor la Világos, acum foile maghiare, — mai ales cele opositionale — aduc articoli în amintirea acelei ḑile, şi constată, că dela 1867 prea puţin progres s'a făcut pentru completa independenţă a Ungariei.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Ţaga (ctt. Solnoc-Dobâca). Salariul total e de 208 fl. şi o remuneraţiune pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circulá ḑilnic depărtare de 12 klmt. Reflectanţii sĕ-şi înainteze suplicele în decurs de trei septĕmâni, depunând o cauţiune de 100 fl.

* (Vinurile din Romania la Paris). In urma succesului obţinut de vinurile nóstre pe pieţele din Paris şi la esposiţiunea universală, o companie francesă are intenţiunea de a vení în ţĕră, pentru a cumpĕrá cantităţi enorme de vinuri din viile nóstre dela Drăgăşani; scrie „Curier. Fin“.

Mulţămită publică.

Dle Redactor! In nóptea din 5 August a. c. mi-s'a întêmplat subscrisului un furt de mai multe obiecte, precum: haine, cucuruz, şi o cuantitate de 40 klo slănină dintr'o odae încuiată (Speckzimmer), succeḑênd furilor a rumpe férăle dela o feréstră şi a întrá apoi comod întrânsa şi aşa a transportá cât a vrut. Diminéţa, observând ce daună mi s'a făcut, numai decât am făcut arătare la ofiiciul comunal şi prin acela la gendarmaria postală în Avrig, care la moment s'a presentat în persónele dlui conducătoriu şi sergent Szökŏri Mihály, Câmpean Tóder şi Nagy Márton. Insoţiţi şi de bravul nostru primariu Toma Prie, tótă ḑiua cercetase în locurile suspicióse prin şopuri cu fên şi grâu, dar fără resultat. Sĕ apropia séra şi dl sergent, eruând locul pe unde au trecut respectivii şi au rĕmas obiecte unse de slănină, avură succesul a aflá, că în ce curţi a întrat furii mai pe urmă.

Fiind acei ómeni vecini şi suspiţioşi şi cu alte furături li s'a făcut în diminéţa următóre strașnică cercetare chiar şi în fântâna situată la feréstra furului şi étă, că spre mirarea publicului curios, dl sergent prin un cârlig, dă de ceva în fântână, dar fiind fântâna adêncă nu se putea vedé, că ce e, un pârgariu comunal însĕ sĕ îmbie a se sloboḑí in fântână şi a vedé ce e; spune că, e un sac plin şi legat, dar nu scie, ce e în trênsul. Se slobod funi şi se leagă şi trăgêndu-se de mai mulţi inşi, étă că slănina dărăburită a fost intreagă aruncată, unde nici n'am cugetat.

Se făcură apoi şi în casă serióse cercetări şi aflarăm şi acolo cucuruzul jumĕtate la unul jumĕtate la altul, în urmă a succes dlor gendarmi sĕ afle şi hainele furate.

Deci subsemnatul, deşi s'a făcut arătare din oficiu locurilor competinte, pentru de a primí lăudatoriul meritat d-nii gendarmi cu bravul lor conducĕtoriu, ve rog a-mi publicá şi în colónele mult preţuitului nostru ḑiariu „T.R.“ mulţămita mea publică şi recunoscinţa pentru stăruinţa de dóue ḑile şi succesul neasceptat stimaţilor domni gendarmi şi bravului lor conducĕtoriu, precum şi dlui primariu local. Primiţi etc.

Sĕcădate la 10 August, 1889.

Const. Prie
par. rom. ort.

MONITOR. 30

Calendariul sĕptemânii
6 — 12 August.

6 Duminecă: † Schimbarea la faţă a Dlui şi Mântuitoriului nostru Iisus Christos. *7 Luni:* Dometiu, Or, Potamia, Narchis, Asteriu, Sozont, Iperechiu, Teodosiu, Nicanor. *8 Marţi:* Emilian, Miron, Teodor, Elevteriu, Leonid, Stirachiu, Anastasiu bulgarul, Triamdafil. *9 Mercuri:* Matia, Iulian, Marcian, Ioan, Iacob, Alecsiu, Dimitriu, Fotie, Petru, Leontia, Maria, Patrichia, Antonin, Joe. *10 Joi:* Laurenţiu, Csist, Ipolit, Iron filosoful. *11 Vineri:* Eoplu, Neofit, Zinon, Gaiu, Marcu, Macariu, Glian, Pasarion, Nifon. *12 Sâmbătă:* Fotiu, Anicit, Pamfil, Capiton, Sergiu, Stefan, Palamon, Castor.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 6 August a X-a după Rusalii. Praznicul „Schimbărei la faţă“. Tóte cântările numai din Mineiu ale praznicului, asemenea Evangeliile la Utreniă şi Liturgiă ale praznicului. Catavasiile Crucii. Irmosul „Nascerea ta nestricată s'a arĕtat“, care se cântă până la încheerea sĕrbătórei.

Se observă: că în locuri, unde se află struguri, la praznicul acesta se aduc struguri în biserică şi se sânţesc, ér unde nu se află struguri, se aduc faguri de miere şi póme, se sânţesc şi se împart poporului.

Loterie.

Mercuri în 14 August 1889.

Sibiiu: **37 41 33 4 39**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Oligaţiuni urbariale ung	104.80	104.75
Galbin	5.67	5.64
Napoleon	9.49	9.59
100 marce nemţesci	58.42½	58.40
London (poliţă pe de trei luni)	119.45	119.60

Nr. 601—603. [121] 1—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante, din protopresbiteratul gr. or. al Sighişórei.

1. *Feleag*, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul, cu salariu anual *a)* 120 fl. dela popor prin repartare, *b)* pentru cantorat dela 15 familii câte $1^1/_2$ ferdelă bucate cu grăunţul mĕsura vechie, şi *c)* cam 15 fl. accidenţii cantorale, cu totul 150 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

2. *Zoltan*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

3. *Mucundorf*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

Reflectanţii la vre-una din acestea staţiuni, îşi vor aşterne cererile concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat, — avênd reflectanţii la staţiunea învĕţătorésca primă, a se presenta mai înainte în biserică, spre a şi arĕta desteritatea în cântările rituali şi tipic.

Sighişóra, 25 Iuliu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Demetriu Moldovan,
administrator prot.

Nr. 301/889. [103] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a trei posturi învĕţătoresci la scóla poporală-elementară gr. or. din Gurariului, protopresbiteratul Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de 300 fl. v. a., ce se va solví din cassa epitropiei parochiale.

Deóre-ce pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană şi a conduce conduce corul în biserică, interesaţii sunt poftiţi a se presentá în comună spre a-şi dovedí desteritatea pe acest teren.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕliște, 3 Iuliu, 1889.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 285 [108] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însĕmnate se escrie concurs cu terminul pănă la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl. solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi $8^{\circ}\square$ lemne.

2. *Lăpuşnic*, cu salariu de 150 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 carĕ de lemne.

3. *Stâncesti Ohaba*, cu salariu de 130 fl. şi adecă: în bani 120 fl., folosirea a dóuĕ grădini 10 fl., cuartir liber şi $8^{\circ}\square$ lemne.

4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* în bani 110 fl; *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. 96 fl.; *c)* 4 mĕs. fasole=8 fl., apoi cuartir liber şi $8^{\circ}\square$ lemne.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 266. [112] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu terminul pănă la 15 August a. c. st. v. dela prima publicare, şi anume în:

1. *Iclandul mare*, cu salariu anual, plătibil din repartiţiune în dóuĕ rate egali în luna lui Decembre şi Martiu a fie cărui an, — de 200 fl., apoi cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a cântá în Dumineci şi sĕrbători cu elevii rĕspunsurile liturgice.

2. *Sângiorgiul de munte* (Erdő-Szt-Görgy) cu următoriul salariu anual:

a) dela 30 familii câte o ferdelă mare cucuruz sfărmit à 1 fl. .	fl.	30.—
b) 30 ferdele ovĕs computat în	fl.	12.—
c) dela venitele stolari	fl.	8.—
d) dela 150 familii câte 70 cr.	fl.	105.—
Suma .	fl.	155.—

cu prospect de a se mai ridicá acest salariu, după-ce parochia va finalisá edificiul scolariu, la care se fac acum preparativele necesari.

Invĕţătoriul are sĕ îndeplinéscă şi postul cantoral.

3. *Medeşfaleu*, cu salariu anual de 150 fl., adecă 120 fl. în bani, solviţi din lada bisericei, în rate lunare anticipative, cuartir liber şi grădină, computate în 30 fl.

Suplicile concursuali, instruite conform legei, sunt a se adresá subscrisului, în Idicel (Idecspatak) p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Oşorheiului.

In conţelegere cu comit. parochiale respective.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

Galaction Şagău,
adm. protopresb.

Nr. 439. [113] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mod definitiv la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate sĕ publică concurs cu termin pănă la 15 August anul curent şi anume în:

a) comuna *Măierĕu*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne;

b) comuna *Potoc*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de focărit.

Aceste salarii se plătesc din repartiţiune în dóuĕ rate semestrale.

c) comuna *G. Hodac*, cu salariu anual de 200 fl., în patru rate egali din fundaţiunea scolară, cuartir şi lemnele trebuincióse de focărit.

Petenţii vor avé a substerne suplicele concursuale, instruite cu documentele prescrise în lege, subscrisului, la Idicel, p. u. M. Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 571—573. [111] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Daneş*, postul învĕţătoresc clasa I, împreunat cu cantoratul, cu salariu anual: *a)* 50 fl., din cassa alodială, solvinḑi în pătrare anuale decursive; *b)* dela fie-care familie cu copii de scólă o jumĕtate de ferdelă bucate în grăunţ, mĕsura veche solvinde la 1 Ianuariu a fie cărui an, cari dau suma totală cam 70 ferdele; *c)* un loc de cucuruz folosibil în tot anul computat cu 20 fl.; *d)* din cassa bisericei pentru serviţiul cantoral 10 fl., solvinḑi în patru rate anticipative.

Tóte acestea emolumente dau suma de 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ dovedéscă pe lângă cualificaţiunea prescrisă, că au cunoscinţa sau a limbei maghiare sau germane.

2. *Bundorf*, cu salariu anual: *a)* în bani dela popor 120 fl.; *b)* în viptuale 30 fl., cu totul 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

3. *Hendorf*, cu salariu anual: *a)* în bani dela popor 80 fl.; *b)* folosirea de 5 jugĕre de pămênt, între cari şi cimiteriul bisericei, parte arătoriu, parte fênaţ, cu venit anual de 60 fl.; *c)* dreptul de a îngrăşá un rîmătoriu la ghindă, — cari tóte dau un venit anual de 150 fl, afară de cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat.

Sighişóra, 20 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 328 [115] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Un post de învĕţătóre la scóla capitală din Sĕliște cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Alésa învĕţătóre e obligată a propune tóte obiectele de învĕţĕmênt într'o clasă de fetiţe, precum şi lucrul de mână în clasele III şi IV de fetiţe.

2. Un post de învĕţătoriu la scóla din *Aciliu*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne trebuincióse pentru încălḑit.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sĕliște, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 60. [116] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura e 700 fl. şi decnalele de câte 100 fl; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor cătră comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificăţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu dispoşiţiunile bisericesci relativ, la cualificăţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 Iuliu, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

---

ad Nr. 448. [114] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiteral, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl, în bani şi bucate, loc arătoriu şi de cosit, cuartir şi lemne de foc pentru încălḑit. Invĕţătoriul trebue sĕ fie şi cantore.

2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor şi cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

4. *Călăţele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor şi din fundaţiunea „Panoviciu“, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

7. *Mânăşturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne .pentru încălḑit. Dela fiitoriul învĕţătoriu sĕ repere cu deosebire sĕ fie cântăreţ bun.

8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. *Someşfalĕu*, lângă Cluş, cu de 160 fl. ca învĕţătoriu, 60 fl. din venitul cantoral şi cuartir în edificiul scólei. Invĕţătoriul are sĕ fie şi cantoreí

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluş, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 341 [107] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparţinătóre tractului protopresbiteral al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învĕţători. Pentru învĕţătoriul diriginte cu salariu de fl. 300, cuartir natural în edificiul scólei şi 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalţi învĕţători câte fl. 200 salariu.

2. Brosceni, un post cu salariu de fl. 200.

3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit,

b) câte o ḑi de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere $333\square^{\circ}$ pămênt fênaţ, precum şi grădina scolară în mărime de $350^{\circ}\square$.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a-şi plătí contribuţiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum şi darea obvenindă pentru pămêntul ce-l folosesce.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în inţelesul legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susnumit.

Mercurea, în 24 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

I. Droc,
protp.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 85 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 August.

Monarchul nostru, împĕratul-regele Francisc Iosif I a petrecut în Berlin, însoţit de presumptivul principe de corónă Francisc Ferdinand şi de ministrul afacerilor de esterne, precum şi de alţi mari dignitari ai ţĕrei.

Călĕtoria acésta nu póte sĕ nu aibă importanţă politică asupra constelaţiunei europene; — şi dacă noi privim cu încredere la cele ce s'au petrecut în Berlin, acésta 'şi află esplicarea sa într'aceea, că monarchul nostru iubit, este omul păcii, omul ce Dḑeu l'a pus în fruntea monarchiei austro-ungare, ca sĕ o conducă înţelepţesce spre fericirea popórelor.

Sunt tocmai ḑece ani de ḑile, de când monarchia nóstră a încheeat alianţa cu Germania.

Până ce bĕtrânul împĕrat al Germaniei Wilhelm era în viaţă — contractul acesta de alianţă se întăria totdeuna prin intrevenirile celor doi monarchi la Gastein

Aḑi Wilhelm a închis ochii pentru totdeuna, şi mulţi ómeni erau de credinţă, că cu el s'a băgat în pământ şi pacea.

Lucrurile nu par a fi tocmai aşa. Împĕratul Germaniei se vede, că e pĕtruns tot aşa de bine de însemnătatea alianţei cu monarchia nóstră ca şi antecesorul seu, şi pĕtruns de acésta, caută a întreţiné legături de pretenie cu monarchul nostru. Acestei impregiurări este de a se atribuí visita dela Viena şi contra visita, ce s'a făcut acum la curtea din Berlin.

Că aşa e, lucrul e fórte natural. — Germania este încungiurată de Francia, care nu póte uitá catastrofa dela Sedan şi consecinţele rĕsboiului dela 1870.

Boulanger este pentru pacea europénă un pericul — şi ori dejudecat, ori achitat, el a câştigat atâta teren în păturile de jos ale poporului frances, încât la un signal dat, revoluţiunea póte isbucní şi cu ea flacările rĕsboiului civil, eventual păruiala cu Germania.

Rusia stă la pândă. Influinţa perdută în Bulgaria, o a redobândit în Serbia, prin abḑicerea dela tron a regelui Milan şi prin alte acte de mare importanţă.

Ivindu-se conflictul între Rusia şi monarchia nóstră în peninsula balcanică, francesii nu vor stá tot cu mânile în sîn, şi de aceea legăturile de alianţă trebue din nou sigilate şi întărite.

Aşa esplică lumea călĕtoria la Berlin a monarchului nostru, aşa o esplicăm noi, cei mai adicţi credincioşi ai tronului habsburgilor, noi, cari în rugăciunile nóstre totdeuna implorăm dela Dḑeu fericire asupra monarchului nostru, a cărui ḑi o vom serbá mâne, nu cu mare pompă, nu cu bubuituri şi salve de tunuri, ci cu inimi de sudiţi credincioşi.

Monarchia nóstră are lipsă de pace internă şi esternă.

Prea se grămădesc sarcinile asupra umerilor cetăţenilor, prea e multă amărăciune în lume, decât ca sĕ se sporéscă prin un rĕsboiu, care ar puté înmulţí numĕrul orfanilor, vĕduvelor şi invaliḑilor.

Abia póte omul trăí aḑi ca om întreg, ér ciungărit de mâni şi picióre va trăí şi mai cu greu, şi ori cât este de desvoltat simţul caritĕţii creştinesci, noi încă tot nu am ajuns acolo, ca sĕ avem asile pentru nenorociţii din rĕsbóie, ci vedem şi aḑi pela poduri şi pela rĕspândiile stradelor mulţi, ce apeléză la singuraticii trecĕtori.

Aceste sunt bine cunoscute bunului monarch, şi avem motivată speranţă, că pacea va fi susţinută şi mai departe şi din acest punct de vedere salutăm cu încredere călĕtoria dela Berlin, ca una, ce e chemată a asigurá pacea Europei pe ani înainte.

Revista politică.

Ḑilele de sĕrbătóre s'au continuat la curtea berlinesă cu o pompă rară. Ele au desamăgit pe aceia, cari au vĕḑut în desfăşurarea solemnităţilor cu ocasiunea petrecerei regelui italian o slăbire a raporturilor de amiciţie între casele domnitóre din Austro-Ungaria şi Germania şi între popórele lor.

Aceste raporturi s'au întărit pe multă vreme şi ca dovadă servesc toastele din partea monarchilor, rostite la prânḑul de gală, toaste, prin cari s'au dat espresiune celor mai vii şi sacre sentimente, ce nutresc monarchii întâlniţi în vestita capitală a eroilor din familia Hohenzollern.

Cu inima mişcată — a ḑis împĕratul german — şi cuprins de o deosebită bucurie, salut de bună venire pe Maj. Ta în reşedinţa, în carea cu aceleaşi sentimente ai fost salutat mai în urmă de cătră neuitatul meu moş. Primirea entusiasmată din partea poporului, Te va fi convins pe Maj. Ta, cât de căldurósă şi vie espresiune avem sĕ dăm simţĕmêntului pentru pretenia, ce esistă încă de secoli înainte de acésta între popórele nóstre. Mai întâiu de tóte este armata mea, din care o parte Maj. Ta ai avut ocasiune a o vedé, mândră pe aceea, că i a fost dată a fi presentată ochiului ager de soldat al Maj. Vóstre. Poporul ca şi armata mea ţine strîns în credinţă la alianţa încheeată de noi, şi armata e conscie şi convinsă, că are sĕ asigure dimpreună cu armata austro-ungară susţinerea păcei pentru ambele state, şi dacă ar fi voinţa providenţii, vor luptá ambele umĕr la umĕr. În acest sens ridic păharul şi 'l golesc în sănĕtatea Maj. Tale, a întregei case domnitóre şi în sănĕtatea bravilor nostri camerad austro-ungari.

Împĕratul şi-a început vorbirea lin, dar s'a potenţat tonul în mĕsura, cu care mai tare accentua eventualul moment însemnat, pentru care armatele vor luptá umĕr la umĕr.

Rĕspunsul monarchului nostru a fost: Mulţămind pentru toastul ridicat cu cei mai călduroşi termini, într'un locaş plin de amintiri, de cătră împĕrătescul meu frate şi pentru salutarea, de care m'am împărtăşit într'un mod atât de solemn şi strălucit; mulţămind şi pentru primirea mişcătóre, ce mi-sa făcut şi din partea poporului şi pentru marea cordialitate, de care sum împresurat în mijlocul aliaţilor mei şi în sfĕrşit, în amintirea plină de mulţămire sincerilor simpatii, ce mi s'au dovedit şi manifestat din partea supuşilor acestui mare imperiu, îmi ridic păharul în sănĕtatea amicului şi aliatului meu, carele e atât de aprópe de inima mea, îl ridic pentru continua înfrăţire şi cameraderie dintre vitéza sa ostire şi armata mea, pentru înmulţirea şi întărirea garanţiilor păcei, spre binele şi salutea popórelor aliate, precum şi a întregei Europe. Maj. Sa împĕratul Germaniei şi regele Prusiei, Maj. Sa împărătésa şi regina şi înalta casă domnitóre sĕ trăéscă.

După aceste toasturi, cari vor dá mult material de comentat presei, monarchii 'şi strînseră mânile cu cordialitate şi ambii ridicară toaste pentru cancelariul de Bismarck, ér Moltke a fost distins de monarchul nostru, numindu-l şef de onóre al reg. 71 de inf.

Conferinţele dintre cancelariul de Bismarck şi ministrul nostru de esterne cont. Kalnoky, precum si ale şefilor statului maior austro-ungar şi german încă sunt de cea mai mare momentuositate politică, mai ales acum, după ce monarchul german a făcut şi visită la curtea din Londra şi după ce întréga acţiune politică pare a forţá isbucnirea unui înfricoşat rĕsboiu.

Era lucru natural ca presa opositională, nu numai germână, sĕ rĕspundă foilor guvernamentale, cari din incidentul iubileului de ḑece ani al guvernului Taaffe a lăudat ţinuta de până acum şi intenţiunile,

---

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

I. Priviri generale.

(Urmare).

Acésta galerie conduce drept în palatul maşinelor, despre care voiu vorbí acuşi. In galerie de a drépta şi de a stânga se deschid portale, cari conduc în diferitele localităţi destinate pentru industrie. Trecênd prin primul portal şi apucând la stânga, ajungem în bijuterie. Aci este espus aurul şi juvaerele. Numai decât apare apoi esposiţia austro-ungară, care ne impresionéză destul de plăcut. Spaţiul este în proporţiune mare şi destul de bine folosit şi arangiat. Vom revení asupra acesteia.

La sfĕrşitul „galeriei de treiḑeci de metri" se află a doua întrare, care conduce în palatul maşinelor. Deşí acesta este lipit de palatul industriilor şi cam ascuns în dosul acestuia, totuşi formézĕ un ce întreg şi póte unica zidire, care mai mult este admirată după colosul turn al lui Eiffel. Trebue sĕ revenim, se înţelege de sine, asupra acestei zidiri. Deocamdată fie ne permis a amintí numai, că acésta zidire, în ce privesce estensiunea ei, întrece pe tóte edificiile de acésta specie.

Pe câmpia lui Marte, ḑiserăm, nu putù încăpea tótă esposiţia. Drept aceea s'a luat în considerare şi ţĕrmurul stâng al Senei. Aci sunt aşeḑate cu deosebire maşinele şi productele aparţinĕtóre agriculturei. Astfeliu ajungem la alt teren liber numit „esplanada invalidului." Acesta are un farmec deosebit. Aci sunt representate tóte posesiunile esterne ale Franciei. Representate sunt: Algeria şi Tunis, Senegambia, Madagascar, India, Anam, Tonking, coloniile holandase şi altele. Aici se află nu numai producte agricole, ci şi cele mai bine alese esemplare de ómeni, actori anamitici, jucătóre din Java (ba chiar şi din Egipet şi alte locuri). Aici sunt şi edificiile esposiţionali ale ministrului de rĕsboiu şi postă, precum şi ale altor institute publice.

Trebue sĕ dau uitărei multe lucruri de însemnătate secundară. Nici chiar asupra esponenţilor strĕini nu me pot estinde mai pe larg. Şi acésta din motivul, că multe ţĕri lipsesc cu totul, pe când ĕrăşi altele au nisuit a-şi arătá tótă puterea şi splendórea. Motivul, din care unele dintre statele europene nu sunt representate, este cunoscut. Esposiţia este, după cum am amintit, o manifestaţiune politică, şi acésta împregiurare a fost cu totul indiferentă pentru statele, cari n'au voit sĕ contribue la sĕrbarea unui centenar politic.

Nu voesc sĕ judec faptul ca atare. Observ numai, că în Paris mulţi au aşteptat ca statele monarchice sĕ se abţină dela esposiţie, barem oficial. Alţii ĕrăşi au fost de părere, că centenarul acesta sĕ se serbeze aşa ḑicênd în familiă. Oficial au participat numai republicanii. Oficios sunt representate: Austro-Ungaria, Belgia, Niederlande, Britania, Rusia, Italia, Spania şi alte câte-va state mai mici. Tóte aceste ţĕri nu ocupă atâta spaţiu cât Francia singură, dar cu tóte aceste tuturor ţĕrilor esponente s'a dat destul teren.

Dacă calculăm erogatele statului, ale oraşului Paris şi ale altor esponenţi indigeni şi din ţĕri strĕine, suma speselor se urcă la cifra de 200 mil. franci. Tóte aceste lucruri admirabile, ce ofere atât arta cât şi industria se pot vedé pentru jumĕtate franc (posibil că mai târḑiu pentru 1/4 franc.) Publicul parisian şi alérgă cu grămada. Ba şi din depărtare năvălesc cete întregi de privitori, deóre-ce esposiţia, dupa cum mărturisesce fie-care, care a vĕḑut-o, este nu numai mare şi frumósă, ci şi plăcută, veselă şi voiósă!.. este ceva admirabil încântătoriu!

(Va urma.)

de cari a fost condus acest guvern. Ea caută sĕ arunce o umbră grósă şi aduce în legătură cu acésta sĕrbătorile dela curtea vienesă, când contele Taaffe nu s'a învrednicit nici de o distincţiune din partea împĕratului german, pentru politica sa naţională.

Procesul cel mare intentat de republica francesă generalului Boulanger a decurs până acum în cea mai bună ordine. Tribunalul într'o şedinţă secretă s'a declarat competent a judecá asupra delictelor, de cari generalul a fost acusat şi astfeliu a declarat, prin votare nominală, de vinovaţi pentru delictul de a fi participat la complot contra statului atât pe generalul Boulanger, cât şi pe aprigii conducĕtori ai boulangismului: Roschefort şi Dillon.

În urma acestei grave acusări şi declarări mânile generalului sunt legate şi nu se mai póte bucurá de drepturile unui cive al statului. Din acest motiv consiliul general al statului a şi anulat alegerile lui Boulanger în consiliile generale.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Viena, 10 August. Cercurile conducĕtóre de aici sunt fórte îngrigiate de desvoltarea lucrurilor din orientul Europei.

Rusia, carea la aparinţă stă pasivă, lucră în faptă cu cea mai mare încordare la complicarea lucrurilor, pentru a avé ocasiune ca sĕ se amestece formal şi sĕ pună capĕt conflictelor şi neinţelegerilor, asigurându-şi însĕ pentru acéstă supremaţia, drept rĕsplată a sirguinţelor ce le desfăşură.

Şi e de mirat, că mână în mână cu colosul de nord, care nu cunósce nici o libertate şi care în vécul nostru stă mai îndĕrăt între tóte statele creştine, în ce privesce eserciarea libertăţii al cetăţenilor, care ţine încă şi acum încătuşată voinţa lor, cu acest stat merge statul cel mai liberal din lume, care încă înainte cu 100 de ani a rupt legăturile, ce încătuşau libertatea, şi de 100 de ani s'a nisuit a sămĕna principiile sale sănĕtóse în întréga lume.

Da, Francia e astădi, carea isolată pe deoparte de puterile europene, şi sĕtósă pe de altă parte de o revanşă contra Germaniei, merge mână în mână cu Rusia, o spriginesce şi pregătesce cărările conflictelor, ca la timpul seu, sĕ aibă şi ea ocasiune a-şi luá partea, pentru ostenelele, ce le face.

De astădată punctul operaţiunilor s'a strămutat la Creta.

Diplomaţia ruséscă şi cea francesă şi-au pus tóte silinţele sĕ provóce scandaluri şi turburări între locuitorii mohamedani şi creştini, şi uneltirile lor au fost încoronate de succese.

Intréga insulă se află într'o ferbere continuă, tulburările înscenate au avut drept urmări, jafuri şi omoruri, sate arse şi victime lăsate pe drumuri fără masă şi casă.

Ura înverşunată dintre creştini şi mohamedani a fost potenţată într'un grad aşa de mare, încât forţele armatei turcesci au fost necesitate sĕ cedeze rĕsbunărei reciproce a locuitorilor creteni.

Aceste scene îngrozitóre a atras atenţiunea nu numai a guvernului din Stambul, dar şi a guvernului grecesc, carele voesce cu ori-ce preţ sĕ apere interesele creştinilor, amestecându se în afacerile înaltei Porţi, sub a cărui stăpânire se află şi astădi Creta.

Intrevenirea energică a Porţii în timpul din urmă şi apĕrarea plângerilor mohamedanilor contra creştinilor a mărit jalusia Greciei carea îndemnată póte şi de diplomaţia întrigătóre a adresat o circulară puterilor europene, ca sau ele sĕ intervină şi sĕ aducă la ordinea ḑilei cestiunea cretensă, sau de nu, ea va fi necesitată sĕ apere singură interesele creştinilor.

Scopul Greciei e vĕdit. Ea umblă de mult sĕ şi încorporeze Creta şi motivul intervenirei este numai un mijloc de a-şi realisá mai curênd intenţiunile, ce le urmăresce.

Rĕspunsul la nota grecéscă n'a sosit încă dela tóte puterile, el se póte însĕ prevedé. Puterile centrale nu voesc cu nici un preţ sĕ aducă în discusiune la ordinea ḑilei cestiunea cretensă, bine sciind, că negoţierile vor complicá numai lucrurile, vor înăsprí şi mai tare relaţiunile între state, şi dacă Creta s'ar luá dela Turcia, s'ar putea nasce un rĕsboiu, care ar pune în conflict întréga Europă.

Tot astfeliu s'ar puté însĕ întêmpla şi dacă Grecia ar persistá în atitudinea sa, şi ar voí cu ori-ce preţ sĕ şi încorporeze acésta insulă; şi după presemnele de până acum, atitudinea ei e hotărîtă, căci se simte încuragiată de puteri mari, pe cari se póte rădimá.

De alt-cum mişcarea în acésta insulă nu datézĕ numai din timpul acesta. In anul trecut érăşi s'a manifestat, nu însĕ într'o mĕsură aşa de mare ca şi acum. A fost un tact fin al diplomaţiei, carea a urḑit lucrurile astfeliu, încât ele au fost acoperite şi trăgănate cu anii.

Căci tot acésta diplomaţie a trebuit sĕ pună în mişcare pe bulgari, sĕ atâţe pretensiunea sêrbilor pentru o mare Serbie, sĕ încurageze pe Muntenegru şi în urma urmelor sĕ pună Greciei în vedere mărirea teritoriului şi astfeliu sĕ misce şi spiritul de nemulţămire şi de pretensiune al elinilor, pentru ca mai uşor sĕ pótă pândí după prada, ce o vênézĕ.

Stăm deci în faţa unor evenimente, ale căror urmări sunt de tot misterióse şi necunoscute şi de cari în adevĕr avem cuvênt ca sĕ fim îngrijiţi.

—*i.*—

Aiud, 2/14 August, 1889. Dle redactor! In Nr 83 al ḑiariului, ce ai onóre al redigé, ai binevoit a publicá o corespondenţă din jurul Aiudului.

Corespondentul ar face mai înţelepţesce, dacă nu s'ar face interprete al unei dorinţe generale (?) din aceste părţi, pentru-că cu dorinţele d-sale face altor ómeni greutăţi şi nĕcasuri. Advocat român, aḑi in Aiud nu póte trăí, acésta e convingerea mea, ér advocaţii, ce sĕ mută din un loc in altul prea des, dau garanţă şi mai puţină, că ar satisface trebuinţelor publicului.

Şi mai puţin am puté dorí ca sĕ ne fericéscă cu domiciliare aici advocaţi de soiul aceluia, care mai în ḑilele trecute a vêndut pretensiunea din espensariul seu, ce are la biserica gr ortodocsă din Cricău la evreul Rudolf Glück.

In ce privesce limba română şi amploiaţii judecătoriei regesci de aici, nici aceea nu stă, că partea cea mare un o ar înţelege şi vorbì, ér pretinsul protocolist român, nu e pretins român, ci adevĕrat român, vice-notariu regiu, cu esamen de jude, şi îi place a vorbí în oficiu şi afară de oficiu limba sa maternă, şi din motivul acesta a şi fost denumit aici *).

Dacă corespondentul nu scie face deosebire între protocolist şi vice notariu ar fi bine sĕ pună pêna la grindă.

Informaţiunile, ce şi le a tras dl corespondinte dela unii preoţi, juḑi şi proprietari, se vede, că sunt informaţiuni slabe, dela ómeni, cari nu cunosc împregiurările locali, ori dacă pretind a le cunósce, le cunosc destul de rĕu.

Are jurul Aiudului alte trebuinţe, trebuinţele de advocaţi până aci sunt cele mai puţin simţite, căci fie iertatul Gaetan nu s'a strămutat de aici, că l'au îmbulḑit procesele, ci tocmai din causa că nu avea de lucru şi românii erau cei din urmă, carii ii deschideau cancelaria, afară dacă nu le lucra de jaba.

Am ţinut de datorinţă a mea, a rectificá informaţiunile, ce şi le a tras corespondentul umblând prin Aiud la adevĕrata lor valóre şi acésta şi din motivul, pentru-că am dorí puţinii români ce suntem aici ca sĕ avem pace şi sĕ nu fim suspiţionaţi, că agităm contra advocaţilor din loc şi contra judecătoriei.

Primiţi etc. *Nicolau Ivan,*
spiritual la penitenc. din Aiud.

Procesul de presă al „Luminătoriului"

(Urmare.)

Aceste cuvinte calme şi conscienţióse vorbesc de sine, ele descoper pacinicile intenţiuni ale scriitoriului articolului. El sfătuesce şi légă de inima românilor: pacea, bunăvoirea, lucrarea conform învĕţăturilor îngeresci. Dacă şi acésta este „agitaţiune", atunci apoi On. domn procuror de stat persecută cu acusa sa şi pe îngerii din ceriu; însĕ pe cum nu póte pĕtrunde în acel loc, în numele eternei dreptăţi nici pe pământ nu-şi va puté validita nemotivata sa acusă.

După aceste de abia cred, că un cetăţén cât de cât pĕtruns de simţĕmêntul libertăţii de presă va fi în stare a părtini părerea dlui procuror, că articolul „Nascerea Domnului" ar învólve în sine delictul „agitaţiunii".

Referitoriu la articolul al doilea m'am convins despre impresiunea, ce acela a făcut deja la cetirea sa asupra dvóstre. Acésta este împrospĕtarea ideilor revoluţiunii francese din 1789, nimic alta; în acela nu-i vorbă nici de naţiunea maghiară, nici de apĕsarea lui. Nu voiu ostení pe On. domni juraţi cu cetirea artic. II încriminat, însĕ pentru-ca sĕ ve conving despre nevinovăţia acestui articol, me provoc la articolul ce deputatul dietal Horváth Gyula a scris în fóia guvernamentală „Nemzet", articol asemenea întitulat „Anul nou", din care voiu citá numai următórele: „Cu idei nu se pot nutrì naţiunile, lor le trebue pâne. Cu vorba nu se pot înfrână patimile, trebue biciu şi paloş. Nu naţiunea şi armata dă putere domnitorilor.

Marea revoluţiune francesă, carea umplù cu admiraţiune, gróză şi înfiorare popórele şi curţile Europei, a învĕţat pe popórele a cugetá, pe domnitori a se teme şi a provocat la consciinţa de sine pe om". (Preşedintele întrerupe continuarea citaţiunii, de şi fără drept, căci acel numĕr al lui „Nemzet" a fost alăturat procesului verbal prealabil. Rep).

Nu sunt tot aceléşi idei? Insĕ aceste idei nu sunt ale lui Horváth, nu ale lui Barcianu, ci sunt ale lumii întregi, drept isbânde a'e marei revoluţiuni francese. Incriminatus'a „Horváth Gyula" pentru acest articol? Nu! Cum vine deci „Barcianu" la acésta onóre? Dóră simplu numai penpentru că principiile cari sau scris maghiaresce în „Nemzet" s'au pronunciat românesce în „Luminătoriul", pentru că sună românesce isbesc în marea ideiă de stat, conţin provocare la revoluţiune?!

Deducţiunea procurorului, că prin prin preamărirea revoluţiunii şi a idealelor din 1789, Barcianu încă a vrut se împintene pe români la o asemenea revoluţiune este tare cutezată.

Declar, că numai una naţiune francesă a fost nu numai în Europa, ci şi în lumea tótă, o naţiune gata a se jertfi pe sine însaşi pentru spargerea drumului şi pentru principiile mărete, anume „naţiunea francesă", faţă de carea noi românii tocmai aşa de mici suntem, ca multe alte naţiuni europene încât ne bucurăm dacă ne putem încălḑi la rad̦ele triumfurilor acestei mare naţiuni şi a şi mai marei revoluţiuni, însĕ nu simţim nici puterea, nici capacitatea, nici necesitatea, nici posibilitatea ca se imităm naţiunea francesă şi revoluţiunea ei din 1789.

Glorificarea ideilor revoluţiunii francese din 1789, cari sunt bun comun al tutoror cetăţenilor liberi din lume, nu forma „agitaţiune" nicăiri într'un stat constitulional; deci şi acusa ridicată din acel motiv contra acestni articol asemenea este ne întemeiată.

Mult onorabili domni juraţi! Omul cugetătoriu nici când nu va pricepe şi în veci va rĕmâné memorabil pentru procesele de presă, ce neintrerupt se intentézĕ contra românilor, că „oficiolatele maghiare" au dat în urma articlilor din foile române de „sentimentele române", ele au cualificat impresiunea ce articoli românesci au făcut asupra românilor, ele au descoperit în urma acestor articoli ura românilor contra maghiarilor, de şi românii nici nu spun că în urma acestor articoli ei nutresc ura contra maghiarilor şi preste tot, nu simţesc ura contra maghiarilor, nici nu arată nici un feliu de semn al agitaţiunii.

Şi mai este o împregiurare faptică necuprinsă.

Tóte folie politice române, câte apar în patrie, tóte fără escepţiune se plâng de apĕsare, de vătĕmarea egalităţii, de ne respectarea multor legi positive; în conferinţele lor politice, în cari tótă românimea a fost representată, s'a susţinut gravaminele poporului român, şi programa lor politică unanim se votă dimpreună cu aceleaşi gravamine. Românii deci în foile lor, cari ca la tóte naţiunile aşa şi la noi representa opiniunea publică politică, precum şi în adunările lor politice totdeuna au declarat bărbătesce, că sunt nemulţămiţi cu actualul sistem. Faţă de acésta opiniune publică politică a poporului român întreb: cu ce îndreptăţire procurătura sau acusa publică declară, că poporul român este îndestulit cu actualul sistem de guvernare, că nu este apĕsat, că egalitatea nu este numai dar scris şi că tóte legile sĕ respectézĕ şi se esecută?

Acéstă ţinuta ni se arată astfeliu, ca şi când unul umflă spatele óre-cui, ĕră amicul umflătoriului privesce suriḑênd; omul bătut strigă, se vaieră, amicul bătăuşului însĕ, resucindu-şi muşchele, cu tótă rĕcélă mulcomesce pe cel bătut şi-l admonézĕ se nu facă larmă, căci nui adevĕrat că-l bat, jeuirea lui nu-i întemeiată; ĕră dacă în urma bătăii repeţite îndrĕsnesce a strigá şi mai tare, atunci îi fac proces pentru „agitaţiune", căci cu lamentările sale de durere conturbă tigná comodităţii elementului domnitoriu.

Fie-care simte lovíturile ce le primesce pe trupul seu propriu, şi că bătătoriul nu le simte acele lovituri este prea firesc; aşa stă tréba şi cu popórele când se plâng de apĕsare, de despoiare de drepturi, de vătĕmarea egalităţii, ele singure sunt chemate a simţí şi numai declaraţiunile lor sunt dătătóre de mĕsură.

Declarând deci poporul român prin tóte manifestaţiunile obicinuite ale opiniunii sale publice de vătĕmătóre starea sa croită prin guvernamentul de până acuma, şi dând acestei stări espresiune şi acusatul în articolii încriminaţi, nime nici chiar procurorul de stat nu este în stare a sterge prin „negare" acésta stare faptică şi de loc nu este îndreptăţit a susţiné de adevĕrată o opiniune contrară adevĕratei stări a românilor.

Dóră şi noi românii, ca şi ori care naţiune, vom avea dreptul a ţiné de salutariu pentru noi ceea-ce noi simţim, că ar fi salutariu şi nu aceea, ce procurorul de stat sau maghiarul ţine de salutariu pentru noi. Vrem sĕ ne fericim în cadrul legilor, după pofta nóstră proprie şi nu aşteptăm şi nici nu primim, ca alţii sĕ ne prescrie şi croiéscă modalitatea şi formula, cum sĕ ne fericim.

A ne denegá acest drept, n'ar fi alta decât a denegá drepturile înăscute omului şi naţiunilor; deci dacă procurorul de stat vrea sĕ acuse pe români pentru „agitaţiune", atunci temeiul acusei sale póte fi numai opiniunea pupublică politică a românilor şi de óre-ce în acest proces de presă punctul de vedere al procurorului de stat este în contrarietate cu opiniunea publică a românilor, acusa sa este lipsită de tot temeiul legiuit.

Părerea unei partide nu póte stigmatisá de „delict" părerea celeialalte partide, căci atunci legea pusă în mâna partidei domnitóre o póte schimba în violenţă şi atunci numai este lege. Acolo unde nu este lege, nu este nici libertate, căci libertate fără lege nu póte fi. Acolo unde legea este numai pentru singuratici şi ceialalţi sau publice sau to-

*). Dacă pe acest domn l'a înţeles corespondentul de „pretins român", apoi trebue se constatăm, că nu prea e în curent cu afacerile din jurul Aiudului, căci pe respectivul domn vicenotariu îl cunóscem personal, şi nu putem admite în contra dênsului nici un cuvênt legênat. Red.

leratim sunt eliberaţi de ascultarea şi respectarea ei, acolo domnesce nedreptatea şi libertatea móre. Sub stăpânirea nedreptăţii, apĕsarea şi neîndestulirea sĕ lăţesc, nĕcasurile şi sĕrăcia ajung deasupra; atunci cetăţenii se împart în domnitori şi apĕsaţi, în răbdători de fóme şi în prea îndopaţi şi astfeliu nici blăstĕmul nedreptăţii nu póte întârdiá: perirea libertăţii.

Temeiul justiţiei nu-i iertat sĕ fie prejudiţele, căci atunci cu priceperea rea sau cu alte greşele escusabile, prin slăbiciunea omenéscă, nu putem acoperí nedreptatea, ci temeiul ei atunci este persecutarea tendenţiósă. Dacă însĕ cu intenţiune comitem nedreptatea, atunci siguranţa cetăţénului, încrederea popórelor, temeiul statului sunt espuse pericolului, pe care pericol însĕ-l din pricina multelor mii de prejudiţióse „éljenuri“ şi „deviselor“ nu-l putem numai de cât observá, dară cu atât mai gróznică este suprinderea dacă pe neaşteptate sĕ slobóde asupra capetelor nóstre.

Domnia nedreptăţii, neesecutarea legilor, vătĕmarea egalităţii, este agitaţiunea cea mai cu efect; un sistem de guvernare cu o astfeliu de basă este cel mai mare agitatoriu contra sa însuşi, şi nici un feliu de ideie nu-l póte apĕrá, nici un feliu de gradomanie nu póte stupá grópa ce însuşi şi-a săpat, şi în care mai curênd sau mai târdiu trebue sĕ se prăvăléscă.

Spiritul public, caracterul politic, trebue sĕ fie mai general decât calcularea cu interesele momentelor sburătóre. Astfeliu de idei nu pót creá stări stabile.

Kossuth Lajos, acest conlucrătoriu fruntaşiu al constituţiunii nóstre, care preabine cunósce ţéra şi tóte referinţele ei şi pe poporul, căruia şi în esilul seu îi zace la inimă viitoriul ţĕrii, care cunósce ideia de stat şi tendinţa lui, a dis în Turin cătră cei 850 unguri călĕtori la esposiţiunea din Paris:

„Ambiţiunea şi dorul de estindere, ce pândesc în dosul ideii de stat, a degenerat într'o aşa nisuinţă spre a tot puternicie, cât dacă acelei direcţiuni nu i se opune consciinţa de sine a cetăţenilor, în resultatul seu final se va sfĕrşí negreşit cu paralisarea sentimentului de libertate şi cu minorenitatea politică a popórelor“.

Se dăm dară de o parte prejudeţele, se cultivăm sincer adevĕrata libertate, căci numai acésta ţine la olaltă pe cetăţeni, sĕ împatriăm faptica egalitate, căci acésta trezesce patriotismul însufleţit, pentru-că numai acestea fac tare şi mare patria şi garantézĕ constituţiunea.

Aceste principii sunt punctele de mânecare ale acelor articoli. Noi îmbrăţoşăm cu tótă văpaia convingerii nóstre aceste principii, ne espunem bărbătesce pentru ele tocmai ca pentru viaţa nóstră şi cu fruntea ridicată ne luptam pentru ele asemene precum cu credinţă ne alipim de naţionalitatea nóstră.

Multon. domni! Nu cerem iertare, nu primim graţia. Sĕ ne lăpĕdăm de ori-ce prejudiţiu; Dĕul eternei dreptăţi sĕ ve ţină tréz nepărtinitoriul dvóstre simţemênt de dreptate şi curatul patriotism sĕ ve ridice insufleţirea pentru libertate. Conduşi de acestea: „Judecaţi“. (Va urma)

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit dimpreună cu Preasânţia Sa Dl episcop al Caransebeşului N. Popea, cu trenul de sĕră plécă la Budapesta, în afacerile fundaţiunei „Gozsdu“.

* (Dela Curte.) Maj. Sa împĕrătésa regină şi fica Sa archiducesa Maria Valeria au sosit dela Gastein la Ischl, unde vor serbá în cerc familiar aniversarea nascerei monarchului.

(6/18 August). Pentru aniversarea ţilei nascerei Maj. Sale monarchului nostru comandantul din loc a dat ordin de ţi, ca în preséra aniversărei sĕ se facă retret acompaniat de musica militară, începĕndu-se la 8 óre séra. In ţiua aniversărei — Duminecă diminéţa — la 5 óre, musica va cânta pe stradele Cisnădiei, Ureţului, Măcelarilor şi strada Morii, ér pe câmpul de eserciţiu 24 salve de tunuri vor anunţá ţiua festivă. La 8 óre se vor aduná tóte trupele din Sibiiu şi împregiurime pe câmpul de eserciţiu sub comanda bar. de Waldstätten, se va face rugăciunea obicinuită şi se vor luá trupele în revistă. La cas de timp nefavorabil ceremonialul religios se va sĕvârşí la biserica din cetate.

* (Archiducele Iosif.) Precum se asigură, Alteţa Sa archiducele Iosif, comandantul suprem al honveţimei, va sosí în primele ţile ale lunei lui Septembre în Sibiiu.

* (Universitatea săséscă.) Comitele Andreiu Bethlen, în calitatea sa de comite al sasilor a convocat adunarea generală a universităţii săsesci pe 9 Septembre n. a. c.

*(Depunerea mandatului.) Fostul ministru de comerciu Paul Széchenyi a înaintat preşedintelui casei deputaţilor o scrisóre, prin care abţice de mandatul de deputat din Kaposvár. Motivul principal al abţicerei ar fi împutările multe, ce s'au făcut pentru corupţiunea eserciată cu prilegiul alegerei. Foile opositionale saltă de bucurie.

* (Resultatul tarifului pe zone). In cea dintâiu septĕmâna nu e îmbucurătoriu pentru căile ferate ale statului. Venitul a fost cu 77,892 fl. mai mic ca venitul din sĕptĕmâna corĕspunţĕtóre a anului trecut. Numĕrul călĕtorilor s'a ridicat dela 146,596 la 166,687, tot tot aşa s'a ridicat numĕrul tonelor dela 131,474 la 150,806, dar cu tóte acestea venitele au fost numai de 134,373 fl. Cu totul numĕrul călĕtorilor până la 5 August a fost 3.499,864, al tonelor 1.518,094 şi suma venitelor 21,719,263 fl., cu 53,055 fl. mai puţin ca în perioda corĕsponţĕtóre a anului trecut. De almintrelea din aseste cifre nu se póte vedé resultatele depline ale tarifului pe zone, deóre ce în aceea sĕptĕmână cad şi ţilele de 30 şi 31 Iuliu, în care călĕtorii din întréga Ungarie şi Ardél sau abţinut de a plecá Dar pentru aceea cu atât mai mulţi au călĕtorit în ţilele următóre. E de observat, că sporiul de peste 20,000 călĕtori în sĕptĕmâna din cestiune îl formézĕ mai ales călĕtori din România,

* (Instituiri.) Ilustr. Sa contele Andreiu Bethlen a instituit provisoriu până la adunarea generală comitatensă pe Francisc Huttern de preşedinte al sedriei orfanale, pe vice-notariul al II lea comitatens Stefan Stroia de asesor la sedria orfanală, ér în locul vice-notariului II comitatens pe vice notariul sedriei orfanale Ioan Creţiu.

* (D. Eiffel despre turnul seu.) Intr'o revistă englesă, inginerul ingenios al turnului de 300 metri din Paris scrie un articol despre turnul seu.

Cei ce au cetit articolul, spun că dl Eiffel este un scriitoriu tot atât de bun, pe cât de harnic inginer.

Dênsul scrie cu o claritate rară, într'un stil atât de plăcut, şi totuşi atât de scientific modul cum a făcut turnul, încât articolul a produs sensaţiă, însĕ desigur nu aşa mare ca turnul.

D. Eiffel scrie că şi alţii înainte de el s'au înainte de el s'a încercat sĕ facă planul unui turn atât de înalt. Un inginer engles, înainte de asta cu 50 ani a făcut atâtea planuri, încât şi-a isprăvit tótă hârtia şi nici parale nu mai avea se cumpere alta, dar tot n'a reuşit sĕ facă un plan bun.

La 1876, cu ocasiunea centenariului, statele unite a însărcinat pe inginerii Clarke şi Reeves sĕ facă planul unui turn atât de înalt. Acestia ar fi avut hârtie, dar a observat că n'au îndestulă genialitate, pentru a face un plan care sĕ pótă fi pus în practică.

Lui Eiffel i-a rĕmas deci gloria sĕ facă turnul de 300 metri.

Dênsul a fost ajutat în facerea planului seu de inginerii Nouqier, Köchlin şi Sauvestre, cu acestia împreună a studiat renumitul tunel Garabiti, din studiul cărui şi a făcut apoi planul construirei turnului seu şi pentru care desigur că va întrá în palatul Mazarin, între cei „40 nemuritori“. Şi de sigur că întrând acolo, nu numele lui se va mărí, ci gloria institutului numĕrând între membrii sei şi pe inginerul Eiffel.

*(Un nou proiect.) Precum se anunţă din Bpesta în ministeriul de finanţă se ocupă cu cestiunea reformei dărilor directe şi al celor indirecte. Tot odată se va aduce în sesiunea de tómnă un proiect pentru restanţele de dare şi despre prolungirea favorurilor industriei indigene pe basa legei din 1881.

* (Conversiunea Ungariei.) Grupa cassei Rothschild pâşesce la emisiunea restului ultim din marele împrumut, care s'a creat din causa conversiunei de 5% a împrumutului în aur al statului ungar. Imprumutul întreg cu 4½ procente este de 182 milióne în aur. Indată ce se va acordá din partea pieţelor, se va deschide o nóuă subscripţiune pentru împrumutul ungar.

* (Congresul antropologic.) Congresul antropologic deschis şi continuat câteva ţile în Viena s'a terminat în Budapesta prin un banchet mare. La acest banchet a vorbit preşedintele reuniunei germane Virchov între altele şi următórele, în rĕspunsul la discursul lui Pulszky: Noi germanii încă am fost odată şovinişti, când împĕratul nostru voia sĕ domnéscă preste lumea întrégă. Şi-a trebuit sĕ pătimim multe până la torturile rĕsboiului de 30 de ani. Noi am învĕţat însĕ acésta din *Panonia*, de unde s'au pornit cele dintâiu cete de tâlhari, şi de unde am luat esemplu cum sĕ cucerim pe strĕini. Şovinismul mai póte esista temporal, dar istoria ne învaţă ca sĕ nu năzuim după bunul strĕinului şi noi germanii nici nu o mai voim.

*(Un nou palat de sciinţă în Bucuresci.) Precum scriu foile de preste munţi în sĕptĕmâna acésta s'au început lucrurile pentru clădirea unui palat pe séma institutului botanic, alăturea cu palatul dela Cotroceni.

* (Somnul dela amĕţi.) Atât pentru cei sănĕtoşi cât şi pentru bolnavi nu se recomândă după prânţ o mişcare mai mare ori o încordare spirituală, căci însĕ şi natura ne oferă, dacă nu somn, cel puţin linisce corporală ori spirituală. Astfeliu italieni după mâncare, după puţin somn se simt fórte bine, ér fragedul copil e numai veselie, dacă, după ce a supt ţiţă, a durmit puţin. Au nu e ori-ce animal după mâncare aplicat spre odichnă?! Tóte încercările făcute au dovedit, că după mâncare e necesară liniştea. S'au luat câni, şi după-ce s'au hrănit bine, pe unii i a lăsat sĕ se odichnéscă, ér pe alţii i-au alergat, şi resultatul secţionării a fost, că cânii, cari s'au odihnit au mistuit de tot, pecând cei-ce au alergat abia li s'au putut cunósce începutul mistuirei în stomach. Somnul de după amézi se cade însĕ se fie scurt, ¼ de óră cel puţin şi ½ de óră cel mult, dar sĕ fie liniscit.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, Nr. 15—16 dela 1/15 August 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Necesitatea reimprimărei cărţilor bisericesci cu litere străbune. — Ţiaristica în Bucuresci. — Proiect de lege pentru conservarea monumentelor naţionale. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociaţiunei transilvane“ pe cóla dlui Parteniu Cosma din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889. — Convocare. — Bibliografia.

„*Meseriaşul Român*“, fóie pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii. Nr. 15 dela 1/13 August 1889, a apărut cu următoriul sumariu: Cum se póte ajutá mica industrie. — Un magazin—prăvălie. — Foiţa Mes. român. — Căsătoria la romani. — Poesie, beţivul. — Felurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Insciinţare. — Târgurile. — Cursul pieţei Braşov şi tariful de zone.

Din public.

Avis.

Scóla de fete a „Reuniunei femeilor române selagiene“ avênd a se continuá şi în anul scolastic 1889/90 inscrierile se vor face la subscrisul *în 29 şi 30 August a. c.*

Didactrul anual este *3 floreni* v. a., care dimpreună cu *50 cruceri* pentru biblioteca scólei, este a se plăti cu ocasiunea înscrierei.

Se atrage atenţiunea părinţilor interesaţi, că în acéstă scólă, afară de studiele prescrise, *se pune deosebit pond pe instruarea în lucrurile de mână femeesci şi pe industria de casă.*

Directorul scólei se angagézĕ a se îngrigí ca recercat prin părinţii interesaţi, elevele sĕ fie în cuartirate la case oneste pe lângă plată modestă.

Şimleu, la 12 August, 1889.

A. Cosma,
secret. şi direct. scólei.

P. T. Domni, cari voesc sĕ participe la adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, care se va ţiné la 27 August, a. c. st. n., în Făgăraş, sunt rugaţi a se însinuá la subscrişii cel mult, până în 23 August a. c. st. n. spre a se puté face dispositiunile necesare în privinţa încuartirării.

Spre încungiurarea eventualelor neajunsuri sĕ atrage atenţiunea a tuturor participanţilor, cari vor călĕtorí pe linia ferată, sĕ calculeze, a ajunge cu trenul de diminéţa în 26 şi 27 August a. c. la gara Homorodului, ce este în depărtare de Făgăraş cam 48 kl., căci la din contră sosind cu trenul de séra, încuartirarea, va fi nóptea împreunată cu greutăţi.

Totodată sunt rugaţi P. T. domni participanţi, cari voesc sĕ li se comandeze trăsuri dela Homorod la Făgăraş, sĕ aviseze pe subscrişiii.

Făgăraş, în 5 August 1889.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Ioan Floria,
ases. orfanal.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Oligaţiuni urbariale ung	104.80	104.75
Renta de aur ung. de 4%	94.75	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.60	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.75	309.—
Sorţi de regularea Tisei	129.10	128.—
Galbin	5.67	5.64
Napoleon	9.48	9.49
100 marce nemţesci	58.42	58.40
London (poliţă pe de trei luni)	119.45	119.60

Nr. 260 [120] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele române gr. or. în parochiile gr. or, mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, sĕ escrie concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

În *Neagra de jos*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în rate trei lunare din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. În *Ponorel*, un post de învĕţăloriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

3. În *Lăpuş*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartiţiune şi lemne de încălḑit.

4. În *Sohodol*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţiune, cuartir mobilat şi lemne de foc.

5. In *Poiana*, *Peleş şi Lăzesci*, în fie-care câte un post de învĕţătoriu cu câte un salariu de 150 fl, solvit în pătrare de an prin repartiţiune şi lemne de foc.

6. In *Certegea* şi *Valea verde*, în fie care câte un post de învĕţătoriu cu câte un salariu de 100 fl., solvit în pătrare de an din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi au sĕ şi trimită cererile concursuale întregite cu documentele de lipsă şi cerute de legile scolare din vigóre până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 26 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 169. [122] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului, sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare, şi anumit:

1. *Hida*, cu salariu anual de 50 fl. din repartiţiune şi 30 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţământ, cuartir liber şi folosirea grădinei scólei.

2. *Bodia*, cu salariu anual de 66 fl. 50 cr., 30 vici mari, cucùruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţământ, cuartir liber în edificiul scólei şi folosirea grădinei scólei.

3. *Dânc*, cu salariu anual de 30 fl., 46 vici mari cucuruz cu grăunţele, folosirea casei, grădinei şi a locului cantoral în mărime de 1 jugĕr 26 org.; 24 cr. dela mort mare, 12 cr. dela mort mic, a treia parte din venitul dela ḑiua Botezului Domnului, şi cuartir liber în edificiul scólei. Cu acest salariu e împreunat şi postul cantoral.

4. *Doll*, cu salariu anual de 90 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari vine de a se încălḑí şi sala de învĕţământ, cuartir în edificiul scólei şi folosirea grădinei scólei.

5. *Stina* cu filia *Ciumĕrna*, cu salariu anual de 106 fl., 52 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţământ, cuartir liber; la scóla filială e de a se îngrigì învĕţătoriul şi de un suplent.

6. *Tămaşa*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir liber în edificiul scólei.

7. *Unguraş*, cu salariu anual de 80 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţământ, folosirea grădinei scólei în mărime de 1195 orgii, şi cuartir în edificiul scólei.

8. *Romita*, cu salariu anual de 50 fl., 30 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţământ, folosirea de 2 pământuri arătóre în mărime de 1 şi jumĕtate jugĕr, cuartir liber în edificiul scólei, şi folosirea grădinei scólei în mărime de 400 orgii.

9. *Cubleşul român*, cu salariu anual 79 fl., un stângin de lemne şi cuartir.

Doritorii de a concurá la acestea posturi, au a-şi aşterne cererile de concurs la subscrisul instruite conform prescriselor din vigóre.

Fizes-Sânpetru, 30 Iuliu, 1889.

Pavel Roşca,
adm. prot.

Nr. 380. [126] 1—3

CONCURS.

In sensul veneratului ordin consistorial de sub Nr. 1327 B. a. c. sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III-a Călăţele, din tractul protopresbiteral al Cluşului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 40 jugere, arătoriu, fênaţ, păşune şi pădure à 3 fl. jugĕrul 120 fl.

2. Venitul stolar dela 140 familii 39 fl. 40 cr.

3. Dela 94 familii bir şi clacă 89 fl. 30 cr.

4. Jertfa anuală 90 fl.

5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală antic. 15 fl.

6. Contribuţiunea erarială după sesia bis. solvită din partea epitropiei 18 fl.

7. Folosirea casei parochiale cu grădină şi supraedificatele economice precum şi alte prestaţiuni sigure 30 fl.

Tóte aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă, dau un venit sigur anual de 401 fl. 70 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiţi a-şi aşterne concursul instruit conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, în terminul sus menţionat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluş, 6 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 418 [127] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III Bedeciu din protopresbiteratul Cluşului, sĕ escrie concurs pentru ocuparea acestei parochii cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 8 jug. arătoriu şi 12 jug. fênaţ, care aduc un venit anual . . . . . fl. 101.70

2. Casa parochială cu grădina şi supraedificatele economice . . . . . fl 60.—

3. Dela 180 familii venitele stolari . . . . . fl. 66.50

4 Dela 120 familii câte o merţă mare de bucate à 1 fl. 20. cr. şi câte o ḑi de lucru cu palma . . . . fl. 180.—

5. Alte venite sigure de preste an . . . . . fl. 12.— precum şi dreptul de păşunat la ori şi câte vite va avea preotul, — cari venite computate după calculul mediu de 5 ani dau un venit sigur anual de 420 fl. 20 cr.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele lor de concurs, instruite comform prescrilor statului organic şi a regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul suscris.

Cluş, 6 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 245. [123] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs, în conţelegere cu comitetele parochiale, cu terminul de 31 August a. c. st. v.

1. *Bucium-Sat*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., din fondul scolariu şi repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

2. *Bucium-Isbita*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. *Corna*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit

4. *Galaţi*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din fondul scolar şi din repartiţiune şi lemne de foc şi cuarţir.

5. *Presaca*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din fondul scolariu şi repartiţiune cuartir şi material pentru încălḑit.

6. *Sohar*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi material pentru încălḑit.

7. *Trêmpoele*, un post de învĕţătoriu cu 200 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ şi subştérnă rugările concursuale provĕḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre până la terminul cuvenit la Oficiul protopresbiteral al Abrudului.

Abrud, 30 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 311 [124] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai in jos insemnate din protobresbiteratul gr. or. al Avrigului se scrie concurs cu termin până la 26 August a. c. st. v.

1. *Avrig*, dóue posturi de învĕţători cu salariul anual de câte 200 fl.

2. *Viştea superióră*, postul de învĕţătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc:

3. *Ucea inferióră*, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

4. *Feldióra*, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 105 fl., dela fiecare copil umblătoriu la scólă câte 4 copuri de bucate şi câte doi colaci, unul la crăciun şi altul la pasci, cuartir şi lemne pentru foc.

5. *Glâmbóca*, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 80 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi sĕ-şi subştérnă cererile concursuale instruite conform legilor in vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 30 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop

Nr. 248 [125] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Mihăeşti cu filia Făgeţel, în protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială, curte şi grădină, venit anual	fl. 30.—
2. 19 jugere pământ arătoriu şi fênaţ	fl 100.—
3. Venitul stolariu . .	fl. 44.50
4. Naturalii a dóuĕ mĕsuri cucuruz cu coceni dela un numĕr de casă, preţul de mijloc à 60 cr. . . .	fl. 150.—
5. Polosirea cimiterelor	fl. 25.—
6. Slujirea ss Pasci .	fl. 15.50
7. La umblarea cu crucea	fl. 13.50
Suma totală .	fl. 376.50

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne suplicele lor de concurs, instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Dobra, la 21 Iuliu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 6—6

Se capĕtă în: **E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.**

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 10—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 86 Sibiiu, Marți 8/20 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 August.

Greutățile țeranului se înmulțesc din ḑi în ḑi, și crescerea lui atât e de apropiată de sistemul vechiu de mai înainte, administrațiunea așa de puțin a lucrat pentru priceperea lucrurilor nóue și esploatarea lor cu folos, încât bietul țeran nu mai póte ține ecuilibrul, ci cade, cade în mod îngrozitoriu, vḕḑênd cu ochii. Nu este deci mirare, că emigrările au luat dimensiuni mari, încât guvernul s'a aflat îndemnat ale pune capĕt, îngreunând condițiunile de trecere la graniță.

E dureros a vedé, că de sórtea țeranului nime nu se îngrijesce, ci organele dela administrațiune cu totul alte scopuri au în vedere, scopuri, cari numai în o fantasie bolnavă s'au putut nasce, numai o fantasie bolnavă le póte nutrí în mĕsura, în care ele sunt nutrite aḑi.

În acéstă stare durerósă a lucrurilor numai buna natură mai póte ajutá sĕrmanului econom, și dacă ea se va descărcá cu furia tempestăților asupra muncei țeranului, acesta este de perit.

În adevĕr, dacă avem în vedere marea maioritate a plugarilor nostri, observăm, că el necesitățile cele multe și le acopere tot între condițiunile cele vechi. Cu plugul cel vechiu ereḑit dela strămoși își lucră el pămêntul, după sistemul cel vechiu, fără a fi introdus nóuele instrumente economice. Tot soiul cel vechiu de vite le are el, și o îmbunătățire prin o rassă mai nobilă aflăm fórte în puține locuri.

Nu mai puțin e conservativ țeranul și cu privire la sămênță, la feliul locului, în care ea trebue sămênată și cu privire la conservarea fructelor treerate.

Multele casuri de foc și desele casuri de grindină ne dau doveḑi, că la țeranul nostru încă nu a întrat în trup și sânge necesitatea de a-și asigurá bucatele în jitnițe și până sunt pe pămênt, ba în un cas special, publicat nu de mult în colónele ḑiariului nostru, am vḕḑut, că contra apei și a grindinei nu au fost asigurați nici chiar agenții dela respectivele institute de asigurare, cari altcum în interesul lor propriu, și al institutului, care i a angagiat, erau obligați sĕ mérgă cu esemplu bun pentru îmbărbătarea țeranului.

Nesciința țeranului nici chiar buna natură nu o cruță câte odată, de aceea cu durere inregistrăm calamitățile elementare, care mai vin și ele spre a contribuí la sĕrăcia generală în țéră. Cu asemenea calamitate are sĕ se lupte economii nostri, calamitate, care până acuma cel puțin în părțile ardelene nu a bêntuit, și acésta este philoxera.

Valea Mureșului și cea a Têrnavelor era binecuvêntată dela Dumneḑeu cu vii bogate, și dacă grindina și bruma se îndura de cruța vița de vie, economi nostri la culesul viilor 'și acoperiau tóte nĕcasurile, tóte lipsele, cari în adins le amênau până la cules.

Calamitatea cea nóuă cu philoxera amenință cu stêrpire și acest ultim isvor de venit al țeranului.

In mod oficios s'a constatat esistența acestui verme periculos în jurul Mediașului in timpul cel mai próspĕt.

Administrațiunea a luat lucrul în mână, pretutindinea, pe unde sunt vii, s'au instituit comisiuni, cari sub controla și conducerea unui comisariu al guvernului visitézá vițele de vie, și unde crede, că este locul inficiat, prescrie mĕsurile pentru stirpire.

Ne vedem deci în fața unui pericul amenințătoriu, în fața căruia până acuma numai cu mijlóce paliative se póte lucrá.

Sunt deosebite vederile cu privire la proveniența acestui verme prin părțile nóstre, diferite în ce privesce modul de infectare, și cu privire la stirpirea lui, respective impedecarea de a se mai infectá și alte locuri până acuma cruțate de acest biciu pentru bietul econom.

Energia, cu care guvernul a pășit în fața noului pericol, care amenință un ram însemnat al economiei la noi, ne face sĕ credem, că rĕul se va delătură, întrucât adecă sciința de până acuma póte păși cu succes contra acestui nou pericol, și noi îndemnăm din tótă inima pe cărturarii nostri, ca sĕ dea tot posibilul succurs comisiunilor însărcinate cu stirpirea acestui rĕu

Revista politică.

Evenimentul din Francia e discutat cu mare interes din partea intregei prese europene și a celorlalte continente.

Un general a fost în stare sĕ tulbure pacea unui stat, ca statul frances, sĕ bage frica în administrație și sĕ facă sĕ se témă de persóna sa întreg organismul frances, astfeliu, că statul însu-și s'a vḕḑut necesitat a-l urmări în tóte acțiunile sale, a i pune tóte pedecile spre a-i perde din popularitatea, ce și-o câștigase, atât prin vitejia sa în rĕsboiu, cât și prin atitudinea și apucăturile sale față de cetățenii Franciei, și dacă a vḕḑut, că cu tótă forța ce o desvóltă el, statul, contra generalului Boulanger, nu slăbesce de loc din ambițiunile sale, s'a vḕḑut necesitat a-l trage înaintea forului celui mai suprem, înaintea tribunalului senatorial și a aduce sentința încă de mai înainte prevḕḑută.

Generalul, care s'a bucurat de atâta trecere în Francia, carele da mult de lucru Germaniei, și care a fost distins de soldații Rusiei cu sabie de onóre, e condamnat de concetățenii sei, fără a i se fi luat în considerare gravamine ușurătóre, fără a i se fi ascultat plângerile și apĕrarea, și acésta condamnare, primită acum cu atâta nepĕsare din partea poporului frances, a provocat multă și mare mulțămire atât în Germania, cât și în statele, cari ii sunt aliate și cari au privit cu cea mai mare incordare la desfășurarea evenimentelor.

Generalul petrece încă și acum în Londra și încercările, ce le fac membrii și matadorii partidului boulangist de al aduce în patrie, unde se va aflá scutit de cetățeni contra guvernului, au rĕmas zadarnice. Nici desmințirile, ce le a dat comitetul boulangist contra gravaminelor ridicate în acusă de procurorul general n'au fost luate în considerare, nici chiar de presa, carea mai înainte se ocupa mult cu Boulanger.

Nu se scie acum ce atitudine va luá statul frances față cu generalul, pentru ca sĕ-l pótă încarcerá în fortăréță, căci nu se scie încă dacă Englitera va acceptá propunerea de estradare.

De un timp încóce se ventiléză tot cu mai multă insistință din partea presei monarchiei nóstre reinoirea unui tractat de convențiune cu România. Necesitatea e așa de simțită, încât chiar foile cele radicale, cari mai în primăvară o combăteau din tóte puterile, au inceput sĕ recunóscă daunele enorme, si lăpĕdând masca șovinistică sĕ pledeze pentru o încheere a convențiunei.

Deocamdată în România domnesce pace și linisce. In sînul cabinetului se vorbesce insĕ de unele diferințe, cari pot da ansă la crise ministeriale. Lahovari și Vernescu nu se pot înțelege, ér dl Catargiu e adus în perplesitate, pe care sĕ țină și pe care sĕ dimită. Scirile mai próspete comunică, cum-că dl Vernescu e mai adict al dlui Catargiu și că e ca și sigur, că ministrul de esterne Lahovari va părăsí cabinetul și cu el 'l va părăsí și generalul Manu, ministrul de rĕsboiu.

În întréga peninsula balcanică domnesce mare mișcare. Agitațiunile grecesci și persecuțiunile inscenate de acesti fanatici a desteptat într'un grad așa de mare simțul național, în special în românii din Macedonia, încât s'a escat o adevĕrată rivalitate națională. Puținii profesori ai scólelor românesci și-au pus de sfântă problemă a înfrână atacurile ridicate contra limbei și națiunei române și a se face martiri chiar pentru apĕrarea lor. Marele luptătoriu al românismului, apostolul Mărgărit, a fost la Bucuresci și de acolo a plecat la Costantinopol spre a obține fa-

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

II. Edificiile de fer de pe câmpul lui Marte.

(Urmare).

La întrebarea: prin ce se distinge cu deosebire esposiția presentă? ni se rĕspunde de regulă: prin edificiile ei de fer, mai precis: prin edificiile ei cele înalte construite din fer. Chiar și specialistii rĕspund astfeliu, deși lor le sunt cunoscute tot feliul de edificii admirabile construite din fer. Fără îndoélă se află deci pe câmpul lui Marte cele mai perfecționate edificii de categoria celor construite din fer.

Lucru admirabil! Se află în esposiția de față modele din tóte edificiile, dela cele mai primitive până la cele mai perfecte, ce au produs arta omenéscă. Se înțelege de sine numai în óre care privință, deóre-ce la edificii trebuesc considerate cu deosebire două probleme cu totul divergente, una de natura pur artistică, cealaltă pur technică. Problema technică, adecă construirea unui edificiu, care este cât mai corĕspunḑĕtóre recerințelor, a fost se înțelege de sine, problema principală. Cu tóte acestea nu s'au scăpat din vedere nici pretensiunile artistice. Din compositia amintită a tuturor modelelor de zidire din tóte timpurile și din tóte țĕrile apare cu deosebire progresul făcut pe terenul zidirei. Architectul Ch. Garnier a espus modele din locuințele ómenilor, începênd dela speluncile troglodyților până la cele mai moderne ale timpului nostru. Se află unele lângă altele, deși numai în miniatură locuințele egiptice, ebreice, asirice, persice, romane și elene, arabe și chinese și alte nenumerate. Aceste modele sunt pregătite după isvórele cele mai bune, așa că putem face unele conclusiuni și în ce privesce cultura cutărui popor. Aruncând chiar numai o privire asupra acestor modele ne convingem, că omenimea, de când nnmai a început a zidí locuințe, a intrebuințat ca material de edificat lemne, paie, petri, țigle și trestie, dar nici când metale, cu deosebire fer. Întrebuințarea ferului în construcțiunea edificiilor este invențiunea timpului modern.

Firesce timpul modern datézá deja de 20, 30 séu póte de mai mulți ani, deóre-ce grinḑile de fer se practică cam de mult.

Schelete de case construite de fer, corăbii de fer, ne mai amintind șinele căilor ferate, încă cunóscem mai de multă vreme. Chiar și sale spațióse s'au construit deja mai nainte din fer; totul ce a lipsit este, că nu s'au construit așa de splendide, atât de trumóse și în timp atât de scurt ca chiar în ḑilele nóstre.

Întrebuințarea ferului, așa ḑicênd în masse s'a ivit cu deosebire acum, când deși cărbunele factice nu se răresce, totuși omenimea s'a convins, că acest material arḑĕtoriu se va mistuí în scurt timp. Așa de esemplu s'a constatat, că Anglia numai 102 ani mai póte arde atâta cărbune ca și în timpul din urmă. După acea nu vor mai avea cărbuni, sau dacă da, acestia vor fi așa de afund astrucați, încât scóterea lor nu se va mai rentá. Deși pentru alte țĕri nu avem astfeliu de date esacte, cu tóte aceste este sigur, că cu timpul cărbunii, petroleul și tóte celelalte tesaure pămêntesci vor fi consumate. Nu peste mulți ani omenimea va trebuí sĕ fie cu considerare față de aceste tesaure! Ce se va alege atunci cu edificările construite din fer?

La acésta întrebare va rĕspunde viitoriul deocamdată me aflu inaintea celui mai înalt edificiu din lume, care s'a construit din fer. Fie-mi permis a-l admira! Unii afirmă, că acest edificiu n'ar fi frumos, adecă nu e un cal frumos sau o corabie frumósă. Se póte, că vor avé drept, dar cu tóte aceste este și rĕmâne un turn frumos, ḑică cine ce va vrea. Am întârḑiat prea puțin în admirarea formei sulegete și elegante a acestui turn; dar cu atât mai mult la modul scientific artistic, conform căruia singuraticele rude de fer s'au compus în un edificiu de gratii, în care simetria nicăiri nu lipsesce. Cu deosebire soliditatea acestei grămeḑi de fer m'a pus

voruri pentru români și a demascá pe fanaticii greci. Presa încă se ocupă cu sórtea românilor din balcani cu o mare predilecțiune.

Impĕratul german Wilhelm II a plecat la Strassburg. Acéstă călĕtorie e de mare momentuositate, din împregiurarea, că Strassburgul e locul de cooperațiune al trupelor germane cu cele italiene într'un eventual rĕsboiu cu Francia.

Publicăm după „Fóia diecesană“ cercularíul de instalare al Preasânției Sale dlui episcop N. Popea:

Nr. 30 Pl. ex 1889.

NICOLAE,

din indurarea lui Dumnedeu episcopul bisericei drept-credincióse rĕsăritene în eparchia română a Caransebeșului.

Iubită preoțime, evlavioșilor creștini!

Dar, îndurare și pace dela Dumnedeu Tatăl nostru carele este în ceriuri.

O schimbare însemnată, o prefacere neobicinuită, iubiților fii credincioși, s'a întêmplat în tînĕra și de Dumnedeu scutita eparchie a Caransebeșului!

O voce nóuă rĕsună adi din scaunul archieresc către voi, cari până acum erați dedați a audí numai vocea cea pătrundĕtóre a bunului vostru archiereu de odinióră, care adese ori ve încăldia inimile și ve electrisa mințile cu gura lui de aur. El a dispărut dintre noi, pentru-că astfeliu a întocmit Dumnedeu lumea acésta și tóte câte se cuprind într'ênsa, vĕdute și nevĕdute, ca nici o ființă sĕ nu stea în vecie, afară de el unul, care în mod admirabil, supranatural, necuprins de mintea nóstră stăpânesce și ocârmuesce tóte după cuvintele scripturei: Întru început tu Dómne pământul ai întemeiat, și lucrurile mânilor Tale sunt ceriurile. Acelea vor perí, ér tu... acela-și ești și anii tei nu vor lipsí!“

Da, la plinirea vremii a plăcut cerescului părinte a chemá la sine pe preaiubitul vostru episcop Ioan, rĕmânênd eparchia în jale: biserica fără mirele seu, eparchia fără capul seu, credincioșii eparchiali fără tatăl îngrijitoriu și spriginitoriu al lor.

Dar Dumnedeu, isvorul îndurărilor și al bunătăților, nevoind ca obidarea vóstră sĕ fie îndelung durătóre, cu darul seu și cu ajutoriul seu de sus a făcut, ca durerile vóstre sĕ înceteze și jalele sĕ vi se schimbe în bucurie, prin reîntregirea scaunului vacant al eparchiei obidate.

Fii acestei eparchii adunați în sinodul diecesan electoral din 26 Martiu a. c. însuflețiți de însemnătatea obiectului, pĕtrunși de binele și fericirea eparchiei, inspirați de puterea covêrșitóre a Duchului Sfânt, — conlucrând cu toții în dragoste și bună înțelegere frățéscă, isbutirĕ în sfêrsit a-și concentrá voturile lor în o unică persónă, în persóna umilității mele, alegêndu me de fiitor episcop al vostru. Preasânțitul nostru sinod episcopesc încă își dădu consimțĕmêntul seu din punct de vedere canonic în alegerea acésta; ér Majestatea Sa preaînaltul nostru împĕrat și rege apostolic Francisc Iosif I. prin preaînalta resoluțiune din 1 Iuniu a. c. se îndură prea grațios a întărí actul de alegere și pe mine drept aceea de episcop al eparchiei Caransebeșului. Pe basa acestei preaînalte întăriri, urmă apoi în 11/23 Iuniu a. c. chirotonirea mea întru episcop, sĕvêrșită în biserica catedrală din Sibiiu, prin Escelența Sa Inaltpreasânțitul nostru metropolit Miron Romanul, cu conlucrarea Preasânției Sale episcopului Aradului Ioan Mețianu, ér în 2/14 Iuliu pe basa diplomei regale din 1 Iuniu și a gramatei metropolitane din 11/23 Iuniu instalarea mea de episcop canonic și legal, și introducerea mea faptică în scaunul nostru archieresc al eparchiei Caransebeșului, sĕvêrșite în mod sĕrbătoresc în biserica nóstră catedrală din orașul residențial al Caransebeșului, prin mandatarul metropolitan, Preasânția Sa dl episcoc al Aradului mai susnumit.

Astfeliu iubiților, au decurs și s'au sĕvêrșit lu crurile strîns legate de întregirea eparchiei nóstre a Caransebeșului!

Étă aici, îndurarea și binecuvêntarea ceriului! Étă bunăvoința din partea factorilor, cari în mod legal au concurs la actul acesta de mare însemnătate! Étă bucurie și mângăiere sufletéscă, care adi cuprinde inimile nóstre dela mic până la mare!

Și cum sĕ nu ne bucurăm noi, când vedem, că scaunul cel gol archieresc s'a împlinit, eparchia vĕduvită s'a întregit, dorințele nóstre s'au satisfăcut? Când vedem, că durerile nóstre au încetat și doliul bisericei s'a depus? Când vedem, că una din cele mai cardinale dispositiuni ale legii nóstre organice în faptă s'a adus la valóre?

De tot fericit me simt și eu adi, iubiți fii spirituali, când cel dintâiu cuvênt al meu la cea dintâiu păsire în faptica mea activitate archieréscă, îl pot îndreptá către voi!

Sĕ mulțămim deci lui Dumnedeu și tuturor voitorilor de bine și spriginitorilor causei nóstre celei sfinte, cari au făcut, ca nisuințele și silințele nóstre cele mari și drepte sĕ se încoroneze cu resultatul cel mai dorit.

Dar iubiților, nu sĕ póte negá, că resultatul acesta în mare mĕsură vine de a se atribuí și stării celei regulate, la care am ajuns noi cu afacerile nóstre bisericesci.

Nu póte fi nimeni așa de strĕin în biserica nóstră, care sĕ nu cunóscă folósele cele mari, ce le trage după sine o viață regulată în societate preste tot, și în biserică în deosebi; sĕ nu cunóscă prin urmare cât de bun și folositoriu e organismul nostru bisericesc constituțional, de care ne bucurăm în present, și după care în timp așa de scurt, ne fù cu putință de a ne întregí vacanta nóstră eparchie, spre care sfêrșit mai înainte se cerea timp îndelungat, ani întregi, și și atunci de multe ori fără resultatul dorit. Și acésta pentru că constituționalismul, fie în stat, fie în biserică, e dovedit ca cea mai corĕspundĕtóre formă de administrare, dacă cei ce se fololosesc de el sciu și voesc sĕ facă întrebuințare dréptă de dênsul.

Ce urmézà de aici altă, decât că datori suntem sĕ prețuim acest organism bun cum se cuvine, sĕ-l susținem din tóte puterile și sĕ ne îngrijim cu scumpĕtate pentru viața lui, dacă voim, ca el și în viitoriu sĕ producă asemenea roduri îmbucurătóre, cum sunt cele de acum.

Și grija nóstră pentru dênsul nu cere sacrificii așa de mari, cum dóră s'ar părea unora. Recompensa morala e îndecit mai mare. Facă-și fie-care datoria cu esactitate, împlinéscă-și fie-care parte constitutivă a diecesii chemarea fără șovăire, cum se cere și se astéptă dela ea, și atunci cursul afacerilor va merge bine, ușor și satisfăcĕtoriu.

Aici mai întâiu sunt chemați factorii principali, ca sĕ concurgă cu activitatea lor în sensul statutului organic, ca fie-care sĕ fie la locul seu in sfera sa de activitate, indicată de lege, și sĕ fim siguri, că în modul acesta vom sporí, vom dá înainte în tóte direcțiunile.

Asta e, ce a-și dorí eu pentru cursul regulat al afacerilor nóstre diecesane. Și eu voiu și pretinde dela organele nóstre subordinate bisericesci, scolare și epitropesci cea mai esactă și sinceră, va sĕ dică neinteresată conlucrare în conducerea, pertractarea și esecutarea obiectelor, ce cad în competența activității lor.

Cursul și competența agendelor de altmintrelea sunt deplin normate în legea nóstră organică și în regulamente. Eu me voiu ferí de a trece hotarele acestor legi; facă toți cei chemați asemenea, și atunci pacea și liniscea, și buna înțelegere, esențialele condițiuni de viață și de prosperare ale fiecărei societăți, prin urmare și cu deosebire ale celei bisericesci, vor domní, și viitoriul cel mai îmbucurătoriu posibil va strălucí în biserică.

Dar iubiților, activitatea nóstră nu se póte mărginí numai pe lângă aceste lucrări administrative. Problema bisericei e mult mai grea, scopurile ei mult mai înalte, care au sĕ ocupe gândirile și activitatea nóstră în biserică, față cu cari buna organisațiune vine de a se socotí numai ca un mijloc spre ajungerea scopului. Și scopurile acestea sĕ reduc la starea nóstră religiósă-morală, intelectuală și materială, așa dar la salutea nóstră proprie, va se dică: la insă-și fericirea vremelnică și vecinică a tuturor credincioșilor bisericei nóstre diecesane.

Din acest punct de vedere adresându-me către voi, nu ve pot din destul pune la inimă mai întâiu de tóte grija pentru biserica nóstră drept credinciósă rĕsăriténă, credința nóstră strămoșéscă, pe care ca pe un odor scump o moștenirăm dela moși strămoșii nostrii. Pe acésta sĕ o păzim neclintit și sĕ o apĕrăm ca lumina ochilor, aducêndu-ne aminte, că ea a fost totdeuna scutul cel mai puternic al esistenței nóstre naționale, că ea adese ori ne-a mângăiat în ḑiua nĕcasului, turnând balsam alinătoriu peste ranele și durerile nóstre, și că ea are sĕ ne fie și în viitoriu fortărĕță tare ca stânca în contra tuturor lovirilor dușmane.

Ve recomând mai încolo, iubiților, religiositatea și moralitatea, ca o condițiune de viață preste tot și în parte. O persónă, fie privată, fie morală, o societate chiar fără religiositate și moralitate e stĕrsă neresistibil din cartea vieței. Pentru aceea staturi și impĕrății din cele mai puternice în lume, îndată ce s'au pĕtruns de veninul cutropitoriu al corupțiunii, s'au stins, au perit cu totul, încât numai după nume se mai sciu astădi. Au acest adevĕr trist nu ni-l dovedesce din destul istoria, au nu ni-l arată spre indestulire nenumĕratele casuri ce ḑilnic se strecóră pe denaintea ochilor nostri? Luați aceste două religiositatea și moralitatea dela societate, și ea va devení un caos fără razim!

Ve mai recomând, iubiților, scóla și învĕțământul, ca pe cel mai sigur mijloc spre cultura omenéscă. Căci trebue sĕ scim, că ceea-ce e lumina sórelui pe firmament, care împrăscie întunecimea nopții: aceea e lumina sciinței în capul omului, care de asemenea împrăscie întunecimea minții. Fără cultură, dar adevĕrată și nu numai spoitură, adi nu e cu putință sĕ se numere un popor între popórele cele vii. Dar fundamentul culturei e sciința, și al acesteia scóla. Sĕ ne îngrigim deci cu totadinsul pentru scólă, sĕ ne silim din tóte puterile nóstre pentru luminarea poporului. Unde am sta noi adi, dacă scóla o am fi îmbrățișat mai de mult?

Ve recomând, iubiților, activitatea sau munca, ca o condițiune a stării bune materiale a unui popor. „In sudórea fetii tale, vei agonisí cele de lipsă ale tale“ — și „vrednic e lucrătoriul de plata sa“ sunt cuvinte de aur ale s. Scripturi. Insa-și viéța omului nu e decât o continuă activitate, fără care el devine un corp putred prin urmare mort de viu. Sĕ lucrăm deci ca sĕ trăim; sĕ ne agonisim stare bună materială, prin muncă dréptă, ca sĕ ne putem luminá spiritul și sĕ ne putem îmbunătățí totodată și starea nóstră intelectuală și morală.

În sfêrșit se cuvine sĕ amintim aici și de datorințele nóstre către patrie și legile ei, către înalta stăpânire a patriei și autoritățile dinafară. Sĕ împlinim datorințele acestea cu scumpĕtate, cum le am împlinit totdeuna în interesul bine înțeles al nostru și al patriei nóstre comune, remânênd pururea credincioși Maiestății Sale impĕratului și regelui nostru apostolic Francisc Iosif I și augustei sale case domnitóre.

Acestea sunt, iubit cler și popor diecesan, vederile mele la întrarea faptică în activitatea mea archieréscă la primul meu cuvênt, ce aflu de lipsă a îndreptá către voi. De aceste convingeri sunt eu pĕtruns în momentele cele mai însemnate ale vieții mele, si tot acestea vi le recomând cu tótă căldura și vóue spre primire, și ulterióră desvoltare în interesul cel adevĕrat al tuturor credincioșilor noștri eparchiali.

Dar mai întâiu ție, iubit cler diecesan ți-le recomând cu tótă tăria sufletului meu. Aduți aminte de cele scrise în Scriptură: că tu esci sarea și lumina lumii! Că luminarea aprinsă nu se pune sub obroc, ci pe masă, ca sĕ lumineze celor din casă! Ingrijesce deci de acésta sare, ca se nu se strice, și de acésta lumină, ca sĕ nu se stingă și în tunece! Fii ascultători și implinitoriu cuvintelor sfinte; feresce-te de cele rele, ca sĕ poți fi esemplu viu de imitațiune poporului încredințat păstoriei tale, căci vai! amare sunt fructele neascultării!

Ér tu iubit popor diecesan, fii și tu ascultătoriu și împlinitoriu învĕțăturilor, sfaturilor și poveților învĕțătorilor bisericei; ajutați i și spriginiți i pe ei în lipsele și trebuințele lor; trăiți între voi în pace și dragoste frățéscă, ca sĕ ve fie vóue bine și sĕ aveți ani mulți fericiți pe pământ spre mărirea lui Dḑeu, prosperarea bisericei și a vóstră proprie fericire, cea-ce ve și doresc din adêncul inimei mele. Amin!

Cu binecuvêntarea mea archieréscă rĕmân

Caransebeș, din ședința consistorială plenară ținută în 10/12 Iuliu, 1889.

Al vostru tuturor
de tot binele voitoriu:
Nicolae Popea m. p.,
episcop.

în uimire. Turnul cumpănesce preste 7.300,000 klg. de fer, la care mai adaugêndu-se ornamentarea, resultă o greutate de 9 milióne kilg. Și totuși un orcan ar fi rĕsturnat acésta massă de fer, dacă n'ar fi atât de artistic combinată.

Nu este problema mea a descrie turnul din punct de vedere technic. Numai cu câte-va date statistice voiu serví, cu ajutoriul cărora cetitoriul prea ușor 'și va puté formá o idee despre mărimea și cuprinsul problemei. Planul sau mai bine ḑicênd cele 127 de planuri parțiale ale turnului s'au estins pe 2500 de foi. Fie-care fóie de 1 m. lungă și 80 cm. lată. Patruḑeci de desemnători și matematici fură în continuu ocupați în decurs de 2 ani. Se fabricară apoi 12,000 de dăraburi singuratice de fer. Fie-care părticică în formă și chip propriu, deosebit de celelalte. În platele de metal se găuriră 7 milióne de găuri pentru șurube. Dacă s'ar fi combinat aceste găuri, ar fi resultat o țeve de 70 klm. lungă. Șurubele au cumpănit 450,000 klg. Spesele totale ale turnului se urcă la cifra de 6.500,000 fr., 900,000 basa, 3.800,000 ferul și construcția, 200,000 colorarea, ascensorul și alte diferite mașini 1.200,000, alte spese neprevĕḑute 400,000 fr.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Nordul Transilvaniei, 12 August, 1889. Dați-mi voie, dle redactor, sĕ Ve scriu ceva de astădată în afacerea procesului dlui Dr. V. Lucaciu.

Afacerea procesuală a dlui Dr Vasiliu Lucaciu se află sub apelată, căci precum este lucru cunoscut, procurorul regesc a apelat sentința de achitare a tribunalului regesc din Sătmariu; astfeliu causa încă nu este terminată, și tabla regéscă, póte chiar și înalta curie reg. vor avé încă de aici înainte chemarea a se pronunță în acésta afacere definitiv.

Tribunalul regesc n'a aflat nimica de condamnat în vorbirea d-lui Lucaciu, căci dênsul s'a mărginit a „agitá pe un teren legal și constituțional"; n'au pronunțat nici un cuvênt, ce s'ar puté esplicá în contra maghiarilor, ci a cerut numai, ca sĕ se facă dreptate.

Cum dar a putut devení vorbirea dlui Lucaciu atât de „momentósă" în ochii ḑiaristicei maghiare? Éca așa. După adunarea din Teuții de sus, amploiații cari fuseră de față, au vorbit privatim despre acésta adunare cu corifei Kultur egyletului din Sătmariu, aceștia apoi au referat privatim comitelui suprem și așa mai departe.

Tot kulturegyletistii l'au eliminat pe părintele Lucaciu și din representanța comunală a orașului Sătmariu; de gura kulturegyletiștilor s'a retras dl Lucaciu la sate, în parochia din Șișesci, unde apoi tot de ei este împedecat a rostí câte o vorbire în timp de alegeri.

Tribunalul regesc însĕ prin sensența adusă cei servesce spre multă onóre, au respins pretensiunea corifeilor kulturegyletului. Absurdă este acésta pretensiune, precum si scopul ascuns al tuturor societăților maghiare: că ele ar puté cândva desnaționalisá pre românii din acéstă țéră Pe români ii vor puté atițá, năcăjí, hulí, și ofensá: nu i vor puté însĕ nici odată desnaționalisá.

Guvernul în loc de a dá importanță și credĕmênt șovenistilor maghiari, bine ar face, dacă i-ar ținé în frâu și i-ar desavuá înainte de ce acest șovenism ar nisuí a săpá grópă chiar și guvernului actual.

Șovinistii maghiari predică ură de rasă și mórtea naționalităților. Ei atâță plebea spre a resturná guvernul; ei batjocoresc armata imp. și regală.

Unde rĕmâne dar procurorul regesc, de nu face acusă la tribunale în contra acestor rĕsvretitori și turburători? Cei ce se ocupă în consiliul sanitar de lângă regim, de ce nu-i recomândă pe acesti alienați și turburători a fi pușI la recóre în cutare asil pentru ómenii smintiți!

Românii de ori-ce categorie, preoți și mireni, avuți și sĕraci, moderați și estremisti, sunt în drept, au chiar datorință a luminá poporul spre a se scutí și ferí de aceia, cari sapă grópa bunăstărei în societate, strică armonia între cetățeni; tind a corumpe cu frase góle societatea civilă și militară.

Maghiarii sunt avisați a viețuí în pace cu popórele din acésta țéră. Sunt avisați a fi amici sinceri acestor popóre; căci nesinceritatea se rĕsbună totdeuna.

Martorii români în procesul dlui Dr Lucaciu — după-cum se scie — au fasionat numai în limba română; acest drept îl dă legea sancționată. Șovinismul și de aici s'a încercat a face capital politic, susținênd, că preoțimea română ar nutrí ură ascunsă în contra maghiarilor.

Preoții români din acest ținut iubesc poporul maghiar cu iubire crestinéscă, și totodată îl compătimesc, că se află sedus de nisce scribalei fără modestie, fără judecată și omenie; de nisce lăpĕdături ale altor popóre, cari veniseră aici a vênă popularitate eftină, — respândind patriotismul pe tótă ḑiua cu prețul de 4 cr. v. a.

La un biet popă românesc sovenistii îi impută, că primesce bani pentru slujbe și cărți de rugăciuni dela ómeni evlavioși. Dar apoi din acésta statul profit are, ori pagubă? In tot casul mare profit moral; fiind lucru cunoscut de tótă lumea, că românii sunt un element pacinic de ordine și de bună stare pentru stat. Și așa vom rĕmâné și de ací înainte, — până când nu va succede șovenistilor a ne împinge la estremități.

Noi avem speranță, că atât la a II-a cât și eventual la a III-a instanță procesul se va decide în favorul dlui Dr. Lucaciu. *Moderator.*

Procesul de presă al „Luminătoriului"

(Urmare.)

„Replicele". După vorbirea apĕrătoriului, procurorul de stat Parecz György face următórele replicări, ce le reproducem după foile maghiare din Arad: Că românii din Ungaria în adevĕr sunt amărîți contra maghiarilor, acésta o arată prea limpede vorbirea de apĕrare acum pronunțată. Dar de ce este acésta amărăciune, nici românii nu sciu. Cu aceste ei vreau se oltoéscă în fie-care conațional al lor germinele urei contra maghiarilor.

Écă aici e acusatul, care vorbesce limpede ungurescе, însĕ ține sub demnitatea sa a se folosí, când stă înaintea judecătorilor sei de limba oficială a acelei țĕri, în care s'a născut. Acésta nu este óre amărăciune? Acésta nu este ură? Din nou susține cele înșirate în acusă. El lucra de 22 de ani pe terenul administrării justiției și în acest timp totdeuna a esperiat, că la aplicarea legii nu cunosc nici maghiar, nici român, numai vinovat, pĕcătos și pe acela îl pedepsesc într'o formă, fie de ori-ce naționalitate. Nici cultura n'are naționalitate, căci românul se póte cualificá la universitățile nóstre, n'are trebuință de special institut de învĕțămênt român. Că guvernul nu permite a se înființá astfeliu de reuniuni române Făgetene, causa este, că românii sub pretestul cetirii, al petrecerii sociale, adunându-se domni cu idei de ale acusatului vorbesc și se sfătuesc: cum se trudesc maghiarii ai subjugá pe ei. Apĕrătoriul cu ori ce preț vrea sĕ pună în spatele lui Apponyi și Horváth acusa resvretirii și astfeliu a purificá pe Barcianu. De, Apponyi s'ar mulțămi frumos, dacă patriotismul seu l'am asemĕná, cu al acusatului. Apponyi prin articolul seu a vrut sĕ îndrepte relațiunile, la aceea a țintit și nu la resvretire. Simplaminte acusatul nu-i îndestulit cu guvernul maghiar, nici n'ar fi, ori cine sĕ fie acolo, dacă nu va fi — el însu-și acolo. Négă hotărît, că maghiarii sunt conduși de prejudițuri față de români și că i-ar împedecă în cultivarea lor este numai scornitură. Dacă Barcianu ar fi tradus articolul așa pe cum l'a scris Apponyi, și dacă nu l'ar fi sucit și resucit, dacă n'ar fi amestecat în el erpresiuni degradătóre, vătĕmătóre pentru constituțiunea maghiară, nimenui nici prin vis nu i-ar fi venit în minte sĕ-i facă proces. Astfeliu și „Tatăl nostru" se póte traduce într'o formă, încât acela nu va fi rugăciune, ci un magazin de vătĕmări. Ori și cum vor suci și învârtí lucrul, aceste uneltiri produc astfeliu de relațiuni, pe cari nu se póte a le tolerá. Din nou cere dară ca jurații se enunțe verdictul de vinovat și se osândéscă pe acusatul, căci el o merită și nu este așa nevinovat și neprimejdios, precum îl fac unii.

La aceste apĕrătoriul C. Brediceanu face următórele replicări:

„Față de datele positive și dovedile speciale înșirate prin mine, dl procuror ia refugiu la „negări" și „suspiționări", în acésta direcțiune nu aflu de lipsă a reflectá măcar un singur cuvênt.

Nu pot însĕ trece cu vederea aceea aserțiune a dlui procuror, că tenorul apĕrării probézá cea mai mare amărăciune a clientului meu sau a mele față de poporul maghiar.

Ca apĕrătoriu mi-am păstrat totdeuna decórea chemării mele, nici când nu am amestecat afectele personale cu împlinirea datorinței mele de apĕrătoriu — și cu atât mai puțin am putut torná amărăciune cătră poporul maghiar în apĕrarea mea, — fiind-că de feliu nu nutresc aceea amărăciune. Rĕmâne deci o apucătură neseriósă din partea dlui procuror acésta aserțiune.

Dl procuror se provócă la pracsa sa de 22 ani și cu esperința sa proprie voesce a acoperí esistința călcărilor de lege și neîndreptățirilor înșirate și dovedile în decursul apĕrării. Se înșală dl procuror, dacă crede, că esperința unui procuror în oficiul seu mărginit e suficientă pentru a spălá relele unui sistem întreg de guvernare.

Eu numai de 15 ani funcționez ca apĕrătoriu, dar am în cele politice o pracsă și esperință cel puțin de 50 de ori mai mare, decât dl procuror, prin urmare, dacă ar fi sĕ se cântăréscă esperința mea sau a dlui procuror, fiind acest proces de natură politic — și atunci ar înclină cumpĕna în partea apĕrării.

Și ca sĕ facă efect și ca sĕ ve pórte pe aripile „ideii" prejudițiului — apostrofézá dl procuror clientului meu, ḑicênd „că de și scie ungurescе" fiind-că ține sub demnitatea sa a vorbí ungurescе de acea vorbescе românescе".

Acésta e o nóuă scornitură! par că ar voí dl procuror sĕ ne facă cu sila sĕ ne supĕrăm pe maghiari. Clientul nu ḑice că află sub demnitatea sa a vorbí ungurescе, de ce o ḑice atunci dl procuror? Și apoi când recunosce, că dl Barcianu are o cultură superióră — mai crede d-sa că póte pe un om cu mintea întrégă sĕ-l facă sĕ și crédă vorbelor sale? acum în vécul present, când și cel cu puțină cunoscință e fălos, că scie una sau alta limbă, sciind, că cu câte limbi scie cineva mai mult, cu atât mai mult valoréză. A presupune deci despre clientul meu că ține sub demnitatea sa a vorbí „ungurescе" e cu totului fără basă, ér a o susținé ca faptă e o procedere tendențiósă.

In fine se miră dl procuror de dorința românilor, că ei voesc o cultură specială românéscă, când el scie, că cultura e universală și nu națională.

In țéra nóstră — față de politica de instrucțiune eschisiv maghiară și maghiarisătóre a guvernului actual — se auḑi astfeliu de enunciațiuni, ți se pare că sau nu auḑi bine, sau visezi. Intreb pe dl procuror: mai este în Europa stat cu o cultură separatistică, mai națională decât Ungaria, esistă unde-va politica de instrucțiune publică mai națională, mai intolerantă față de naționalitățile conlocuitóre și față de dreptul acestora a se cultiva în limba lor maternă. Au nu opresce guvernul a dá chiar stipendiele din fundațiuni private tinerilor, cari nu merg la scólele ungurescі, din țéră, — mai este guvern în Europa cu astfeliu de tendință față de maioritatea contribuenților.

Étă cum stăm cu punctele replicei — socotite pentru efect ale dlui procuror și așa sunt tóte, de aceea susținênd cele ḑise în apĕrare, ve rog dlor jurați a judecá nepartial și drept. (Va urmă.)

Avis.

La scóla elementară de fete a Reuniunei femeilor române din Sibiiu *se va începe anul scolariu 1889/90 în 2 Septembre n. a. c.* Inscrierile se vor face in 2, 3 și 4 Septembre între órele 8 — 12 a. m. și 3—5 p. m. in localul direcțiunei (strada Morii Nr 8). Didactrul este de 20 fl., v. a. pe an și este a se plătí anticipative la inceputul fie-cărui pătrariu de an. Elevele, ai căror părinți nu sunt membrii ai Reuniunei femeilor române din Sibiiu, vor avé a solví și o tacsă de inscriere de 2 fl. v. a.

Părinții din provincie își pot adăpostí copilele in internatul Asociațiunei transilvane, cu carele scóla nóstră stă in strênsă legătură. Insinuări se pot face și până la terminul inscrierei.

Sibiiu, 18 August n. 1889.

I. Popoviciu, director.

Varietăți.

*(Aniversarea ḑilei nascerei Maj. Sale.) Din incidentul aniversărei ḑilei nascerei Maj. Sale monarchului nostru s'a ținut un serviciu divin festiv și la biserica nóstră din cetate, celebrat de Preacuviósia Sa părintele archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, asistat de P. O. D. D: Ioan Hannia, ases. const., direct. și prof. sem; Moise Lazar, asesor const; Zaharia Boiu ases. consist; și de dl diacon Ioan Popoviciu.

— Din partea miliției s'a serbat ḑiua monarchului nostru conform programului indigitat în numĕrul trecut. In preséra ḑilei a fost retret cu musica militară, care în diminéța următóre a percurs cântând pe tóte stradele principale ale orașului. Tot diminéța s'au dat 24 salve de tunuri. Parada militară, a succes în mod strălucit. Tóte trupele cari se află dislocate în Sibiiu și jur au luat parte sub comanda bar. de Waldstäten. La 5 óre a fost dineu de gală la comandantul corpului, Escel. Sa bar. de Szveteney.

* (Distincțiuni.) „Armee Verordnungsb." publică distincțiunile ce le-a făcut Maj. Sa monarchul nostru cu ocasiunea visitei la curtea berlinésă și anume: Prințul Henric de Prusia s'a numit șef al regim. de inf. 20; prințul Albert de Prusia regentul Braunsweigului șef. al reg. de dragoni nr. 6 și contele Moltke șef al reg. de infant. nr. 71.

* (Alegere de protopresbiteri.) La alegerile de protopresbiteri în tractele Aradului și Banat-comlosului, diecesa Aradului, maioritatea voturilor o a intrunit in protopresbiteratul Aradului, parochul M. Bocșian, ér in protopresbiteratul B. Comlosului prot. P. Miulescu.

* (Concert românesc in Budapesta.) Precum se scrie „Familiei," o trupă de 10 lăutari din Bucuresci, în călĕtoria lor spre Paris a dat in Budapesta trei concerte. Publicul cel mai ales al Budapestei a asistat la acest concert și lăutarii români au secerat mari triumfuri. Doinele române au impresionat atât de plăcut încât trebuiau repetate de câte trei-ori, căci freneticele aplause și strigătele de „Eljenuri" nu mai avéu sfârșit. Un entusiasm ca acésta nu s'a mai observat pela concertele de musică din Budapesta.

* (Întórcerea lui Stanley.) Dín Sansibar se anunță: că îndrăsnețul scrutătoriu al Africei centrale, Stanley este pe drum cătră Europa. El a ajuns la Kavirondo pe țĕrmurul ostic al Niansei. Acum s'a îndreptat spre Mombosa, unde va ajunge însĕ numai după câte va luni.

* (Zăpadă.) Din Carintia se comunică, că în ḑilele trecute a nins din greu în multe localități și mai ales pe vêrfurile piscurilor Alpilor. În multe locuri însĕ zăpada e grósă și pe liveḑile situate în regiuni mai înalte. De mulți ani nu s'a mai întêmplat intre luna lui Iuliu și August sĕ ningă.

* (Furnici în loc de lăcuste.) Ḑiarele franceze anunță, că în septĕmêna trecută, un nor mare de furnici s'a lăsat asupra orașului Strassburg.

In multe locuri furnicele acopereau pământul cu miile. Pe plat-forma catedralei, gardienii au fost siliți sĕ le mături. O parte din aceste furnici au căḑut în canalul Faur-Resuparts; peștii au avut plĕșă bunișóră

Loterie.

Sâmbătă în 17 August 1889.

Timișóra:	**68**	**66**	**39**	**69**	**85**
Vinea:	**35**	**64**	**48**	**86**	**78**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 17 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.70	99.80
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.80	—.—
Oligațiuni urbariale ung	104.80	104.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	304.75	305.50
Sorți de regularea Tisei	120.25	122.—
Galbin	5.67	5.64
Napoleon	9 48	9.49
100 marce nemțesci	58.27½	58 40
London (poliță pe de trei luni)	119.45	119.60

Nr. 374. [128] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publi care în ḑiariul „Telegraful Român“ pentru următórele staţiuni învĕţătoresci devenite vacante în protopresbiteratul Braşovului I şi adecă:

1. *Cernat*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi din repartiţie dela popor.

2. *Turcheş*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi în 4 rate anticipative, cuartir natural în edificiul scólei, şi 3 stângini lemne de încălḑit.

Dela concurenţii pentru ambele aceste posturi se recere, ca pe lângă recerinţele prescrise de legile scolastice sĕ cunóscă şi cântările spre a le puté propune pruncilor în scólă. Învĕţătorii aleşi vor fi datori a ţiné prelegeri şi cu scóla de repetiţiune, fără altă remuneraţiune. Concursele se vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 29 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 328 [115] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Un post de învĕţătóre la scóla capitală din Sĕliste cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Alésa învĕţătóre e obligată a propune tóte obiectele de învĕţământ într'o clasă de fetiţe, precum şi lucrul de mână în clasele III şi IV de fetiţe.

2. Un post de învĕţătoriu la scóla din *Aciliu*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne trebuincióse pentru încălḑit.

Cererile concursuale, instruite con form legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sĕliste, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 60. [116] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura e 700 fl. şi decnalele de câte 100 fl.; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor cătră comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificăţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu dispoziţiunile bisericesci relativ, la cualificăţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 Iuliu, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr. 601—603. [120] 2—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante, din protopresbiteratul gr. or. al Sighişórei.

1. *Feleag*, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul, cu salariu anual *a)* 120 fl. dela popor prin repartare, *b)* pentru cantorat dela 15 familii câte $1^1/_2$ ferdelă bucate cu grăunţul mĕsura vechie, şi *c)* cam 15 fl accidenţii cantorale, cu totul 150 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

2. *Zoltan*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir si lemnele necesari de foc.

3. *Mucundorf*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

Reflectanţii la vre-una din acestea staţiuni, îşi vor aşterne cererile concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat, — avênd reflectanţii la staţiunea învĕţătorésca primă, a se presenta mai înainte în biserică, spre a şi arĕta desteritatea în cântările rituali şi tipic.

Sighişóra, 25 Iuliu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Demetriu Moldovan,
administrator prot.

Nr. 266. [112] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v. dela prima publicare, şi anume în:

1. *Iclandul mare*, cu salariu anual, plătibil din repartiţiune în dóuĕ rate egali în luna lui Decembre şi Martiu a fie cărui an, — de 200 fl., apoi cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a cântá în Dumineci şi sĕrbători cu elevii rĕspunsurile liturgice.

2. *Sângiorgiul de munte* (Erdő-Szt Görgy) cu următoriul salariu anual:

a) dela 30 familii câte o ferdelă mare cucuruz sfărmit à 1 fl. .	fl.	30.—
b) 30 ferdele ovĕs computat în	fl.	12.—
c) dela venitele stolari	fl.	8.—
d) dela 150 familii câte 70 cr.	fl.	105.—
Suma .	fl.	155.—

cu prospect de a se mai ridicá acest salariu, după-ce parochia va finalisá edificiul scolariu, la care se fac acum preparativele necesari.

Invĕţătoriul are sĕ îndeplinéscă şi postul cantoral.

3. *Medeşfaleu*, cu salariu anual de 150 fl., adecă 120 fl. în bani, solviţi din lada bisericei, în rate lunare anticipative, cuartir liber şi grădină, computate în 30 fl.

Suplicile concursuali, instruite conform legei, sunt a se adresá subscrisului, în Idicel (Idecspatak) p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oşorheiului.

In conţelegere cu comit. parochiale respective.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

Galaction Şagău,
adm. protopresb.

Nr. 358/889. [111] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci la scólele române gr. ort. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Almăşel*, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

2. *Almaş-Sĕlişte*, cu salariu de 95 fl. v. a. în bani, bucate în valóre de 45 fl. şi lemne de foc în valóre de 20 fl., care tóte computate la olaltă fac 160 fl. v. a.

3. *Brădăţel*, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosinţa unei grădini de legumi în mărime de 450 □ stângini şi lemne de foc după trebuinţă.

4. *Brăşeu*, cu salariu anual în bani 120 fl. şi lemnele de foc în preţ de 10 fl. Aci se cere dela învĕţătoriu se cunóscă tipicul şi cântările bisericesci, fiind îndatorat sĕ ţină şi strană în ḑile de Dumineci şi sĕrbatorn

5. *Cărmăzenesti*, cu filia *Boiuli.de jos*, cu salariu de 100 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

6. *Furcşóra*, cu léfă anuală de 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi grădină de legumi.

7. *Gialacuta* cu filia *Câbesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir, folosinţa grădinei scolare şi 3 stângini de lemne.

8. *Godinesti*, cu salariu anual 100 fl. în bani, şi bucate 50 mĕsuri mari = 50 fl. cuartir şi lemne de foc; învĕţătoriul are se cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

9. *Micănesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. *Tĕrnava*, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a dóuĕ grădini şi lemne de foc.

11. *Visca* cu *Fueş-Băgara* şi *Lungşóra*, cu emolumentele următóre:

a) dela comuna Visca 85 fl în bani, 85 ferdele à 16 cupe, $^1/_2$ grâu şi $^1/_2$ cucuruz; 3 ferdele fasole; 4 stângini de lemne, cuartir în edificiul scólei şi folosirea a dóuĕ grădini;

b) dela Fueş-Băgara 50 fl. în bani, şi 30 ferdele cucuruz;

c) dela Lungşóra 20 fl. în bani şi 20 ferdele de bucate, $^1/_2$ grâu şi $^1/_2$ cucuruz.

Tóte aceste computate în bani dau un salariu anual de 300 fl. v. a.

12. *Vorţa* cu filia *Valea Lungă* cu salariu de 200 fl., cuartir in edificiul scólei, 5 stângini lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, şi grădină pentru legumi.

13. *Zam* cu filia *Tămăşesti*, cu salariu anual de 150 fl. în bani, éră în naturalii: 63 mĕsuri cucuruz à 1 fl. şi 15 mĕsuri grâu à 1 fl. 20 cr. 6 stângini lemne à 6 fl. la olaltă computate şi aceste în bani dau suma de 269 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post avênd de a sĕvêrşí şi funcţiunile cantorale, trebue sĕ cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu proto presbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, la 20 Iuliu, 1889.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 529. [106] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, sĕ escrie concurs cu termin 6/18 August a. c: Emolumentele împreunate cu acest, post sunt:

I. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl. v. a;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl. v. a.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl. v. a.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale, şi despărţĕmintele tractuale 5 fl. v. a.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătoriul ales prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“, va avé se ţină în duminecile şi sĕrbătorile de preste an strană în biserică prelângă cantorele în mod perondatoriu cu ceialalţi doi învĕţători.

Dela concurenţi sĕ cere, ca până la espirarea concursului sĕ se presenteze în vre o duminecă sau sĕrbătóre în biserica din loc, spre a şi arĕta desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá acest post învĕţătoresc, au a şi înaintá cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susindicat.

Sighişóra, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

---

[109] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc de cl. I din comuna bis. Sânpetru prin demisiunea învĕţătoriului Ioan Brenciu din 30 Iuniu a. c., prin acésta se escrie concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare cu următoriul salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: 1. din cassa alodială bani gata 187 fl. 50 cr. 2. Didactrul scolarilor. 3. Venitul dela fênaţe. 4. Dreptul de păşunat pentru 4 boi. 5. Un strat de verze. 6. Cuartir cu bucătărie, pifniţă, grajd pentru vite, grădină cu pomi şi legumă (care acestea se imparte cu învĕţătoriul din cl. a II)

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor cu documentele recerute în lege la Preaon. oficiu ppesb., deosebit concurentele, care voesce a concurá are a se înfăţişa în ori ce Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre infăţişarea cântărilor sale înaintea poporului, deóre-ce are sĕ ocupe şi cantoria în a dóua sĕptĕmână, Duminecile, sĕrbătorile, cât şi ḑilele de lucru, pentru care serviţiu î-şi va primí plata sa îndatinată.

Sânpetru, în 9 Iuliu 1889.

Comitetul parochial.

A. Inatye, not. — *Ioan Bârsan*, preşedinte.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dupla 70 cr.** [1907] 38—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87 Sibiiu, Joi 10/22 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 August.

Principele Ferdinand al Bulgariei a făcut fără îndoélă bune servicii Europei, când s'a resolvit şi a ocupat tronul cel spinos al unei ţĕri, ce se afla în cea mai mare disordine.

Erau mulţi politici, cari credeau, că el nu se va susţiné pe tron, şi dacă aḑi 'l vedem tot acolo, acésta o atribuim în prima linie tactului seu ce l'a observat faţă de poporul, ce cu braţele deschise l'a primit şi i a oferit coróna. Sunt remarcabile cuvintele ministrului preşedinte Stambulov, în cari dă espresiune dorinţei poporului, de a vedé în curênd încheiată opera, ce o a întreprins Ferdinand, când şi a lăsat viaţa liniştită spre a o schimbá cu cea furtunósă din Bulgaria. Fără ca sĕ fie cine-va iniţiat tocma de ajuns în coniecturile politice, observă, că aici se ţintesce la recunóscerea principelui de cătră puterile mari şi acésta e cu atât mai necesariu, cu cât Bulgaria are mare lipsă ca sĕ fie cruţată de sguduiri interne, cum ar fi bună óră o nóuă alegere de principe urmată după o revoluţiune de palat, ce în orient şi în statele neconsolidate nu e tocmai raritate. Monarchia nóstră are mare interese ca sĕ susţină pe tronul Bulgariei pe Ferdinand de Coburg, şi dacă în doi ani de ḑile nu a făcut mult pentru recunóscerea lui, nu urméză, că acésta ţinută reservată sĕ o observe şi pentru viitoriu. Ne aducem aminte, că cu ocasiunea deschiderei delegaţiunilor Majestatea Sa monarchul nostru a aflat de bine a adresá bulgarilor cuvinte de încuragiare pentru ordinea esemplară, ce domnesce în Bulgaria şi pentru nisuinţa acestui popor de a cugetá el pentru sine şi a lucrá aşa, cum cer interesele unui popor liber şi consciu de demnitatea sa. Cuvintele acestea rostite de cătră puternicul monarch şi confirmate de cătră ministrul afacerilor esterne în mod limpede, ne dau garanţă, că principele Ferdinand se va stabilí în Bulgaria şi va face din ţĕrişóra dela Dunăre o sentinelă a libertăţii ameninţate de cătră turci şi muscali.

Aceea-şi politică înţeléptă o a observat şi România după tractatul dela Paris din 1856 şi în timpul scurt de un pătrariu de secol şi a redobêndit independenţa perdută sute de ani, şi cu înălţarea la regat a înălţat şi prestigiul némului românesc, rĕstignit pe cruce de cătră fanarioţi şi de cătră duşmanii crestinismului.

Nu am lipsit la rêndul nostru a combate pe cei ce ne-au atribuit tendinţe de gravitare în afară şi în special nu am lipsit atunci, când ortodocsia nóstră s'a adus în legătură cu aspiraţiunile muscălesci din peninsula balcanică şi din alte părţi.

Dar dacă Bulgarii pot contá la spriginul puternic şi eficace al monarchului nostru, credem, că în drept suntem şi noi sĕ apelăm chiar la scutul Majestăţii Sale, atunci, când pe calea legală, pe calea constituţională nu ne vom vedé apĕrate interesele nóstre.

Şi dacă vedem, că din rea credinţă se opresc cărţi nevinovate din mâna băeţilor de scólă şi din bibliotecile scolare, acésta aparinţă o privim de o aparinţă tristă în feliul ei.

Ce vor fi avênd nisce verşurele dela nascerea lui Christos puse în gura copiilor nevinovaţi cu politica şi cu legea ortodocsă, noi nu ne putem dá sémă, remâne ca istoria cea imparţială sĕ judece, dacă stăpânii ţĕrei nóstre lucră bine ori nu, când înveninézĕ şi inimile cele mai candide şi mai curate, oprindu le a săltá la o ḑi de bucurie, cari şi aşa sunt atât de rari în viaţa unui popor, ce luptă cu greutăţile începutului, ce are mai multă voe şi inimă, decât putere pentru de a se afirmá aşa cum trebue.

Înăsprirea relaţiunilor între popórele conlocuitóre a fost şi este totdeuna condamnată de ómenii cu tact politic, şi nu înţelegem nici aḑi politica maghiară, care vede şi în copii şi în cântările lor nevinovate tendinţe ascunse, tendinţe blăstămate de a săpá la temeliile statului ungar. Noi ţinem Ungaria de o ţară cu mult mai tare, decât ca sĕ nu fie în stare a nimicí ori ce mişcare antipatriotică, ţinem, că statul ungar sĕ raḑimă pe iubirea tuturor popórelor, şi tocmai că ţinem morţiş la vederile nóstre, neesplicabil lucru este, cum de un stat ca al nostru află plăcere a se ocupá cu lucruri aşa de mici, pe când o mulţime de alte probleme îi stau spre resolvare, tóte mai importante, tóte mai folositóre, ca bunăóră folosul, ce l'ar scí trage din oprirea unor cărţi din scóle şi din mânile unor fiinţe nevinovate.

Preoţimea nóstră, massa întrégă a poporului cu învĕţători cu tot nu sunt altceva decât nisce suḑiţi buni şi credincioşi ai statului, cu toţii contribuim la bună starea şi înflorirea lui, toţi ţinem pepturile faţă de glónţele duşmanilor, toţi dăm dări pentru ce avem — şi dacă totuşi nu suntem priviţi cu ochi buni, cu ochi de dragoste, cel puţin putem pretinde ca sĕ nu ni se amărască ḑilele prin tot soiul de şicane, căci acţiunea nasce reacţiune, asuprirea produce ómeni nemulţămiţi şi ómenii nemulţămiţi nu prea aleg mijlócele de luptă, şi noi lupta voim sĕ o înlocuim prin adevĕrata frăţietate.

Deci la o parte cu svêrcolirile şi cu persecuţiunile, — dacă voim şi ne place a vedé patria ferită şi locuită de ómeni mulţămiţi. Asta am ḑis-o în nenumĕrate rênduri şi riscăm a o repetá şi cu acésta ocasiune. Ungaria nu póte fi mare şi tare, dacă nu vom pune cu toţii umĕr la umĕr sĕ o apĕrăm şi sĕ-i promovăm interesele spre a devení stat cultural şi cu misiune culturală şi în orientul Europei.

Revista politică.

Ḑiua nascerei monarchului nostru e aniversată de presă prin articoli festivi. Cu deosebită intimitate — scrie „Wiener Abendpost", cu elevarea sentimentului adevĕratului patriotism întimpină deastădată popórele austro-ungare aniversarea ḑilei monarchului nostru.

Încă nu au încetat strigătele entusiasmate, cu cari poporaţiunea capitalei germane a salutat pe cavalerescul nostru împĕrat, şi presei germane i s'a dat érăşi ocasiune sĕ descrie în colónele sale adevĕratele omagialităţi, de care monarchul nostru s'a făcut părtaş. Şi ce au fost aceste omagii alt ceva, decât recunoscinţa marinimosităţii, a spiritului înalt, a credinţei de datorie, a blândeţei şi bunătăţii luminatului purtătoriu al corónei împĕrătesci austriace. Ce au fost alte de cât tributul meritat al veneraţiunei, administraţiunei şi al simpatiilor sincere pentru un domnitoriu, care e o adevĕrată podóbă a genului seu, un adevĕrat model al tuturor virtuţilor de regent.

Patru ḑeci de milióne de suḑiţi se rógă pentru fericirea şi sănĕtatea bunului lor monarch, a vitézului beliduce şi a înţeleptului domnitoriu, care a sciut concentrá în sine dragostea cetăţenilor şi care rĕsplătesce iubirea cu iubire şi credinţa cu credinţă! Iubire pentru iubire şi credinţă pentru credinţă! Acésta e parola tuturor popórelor ale vechiului imperiu, cari îşi sciu preţuí domnitoriul şi care îi arată o iubire fiéscă şi o supunere căldurósă. De aceea aḑi cutrieră din ţéră în ţéră, din sat în sat, in tóte părţile imperiului numai un singur strigăt, o singură dorinţă şi o singură rugăciune: Dumneḑeu sĕ ţină, Dumneḑeu sĕ apere, Dumneḑeu sĕ binecuvinteze pe Maj. monarchul şi pe luminata casă imperială.

Presa germană se află încă sub impresiunile sĕrbătorilor dela Berlin şi în comentariile lor desfăşură şi tema, că cu ocasiunea acestor sĕrbători nu nu-numai, că s'au întărit legăturile de alianţă, dară s'au resolvat chiar şi cestiuni amĕnunţite.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

II. Edificiile de fer de pe câmpul lui Marte.

(Urmare).

Meritul de căpetenie al construitoriului acestui edificiu gigantic (300 m. inalt) constă în aceea, că el s'a construit după un plan anumit în un timp relativ fórte scurt. Totul a fost precalculat şi preveḑut. Nimic din întêmplare. Şi acésta servesce cu deosebire spre gloria dlui Eiffel.

Tot asemenea se póte afirmá şi despre un al doilea edificiu admirabil, care impodobesce câmpul lui Marte. Acésta este hala (sala) maşinelor sau palatul maşinelor, le palais des maschines. Totul a fost, şi la construirea acestuia, prevĕḑut şi precalculat. Directorul general al edificărilor, dl Alphald a destinat în planul seu general pe câmpul lui Marte pentru hala maşinelor o dimensiune ne mai pomenită în feliul seu se înţelege, pe papir. Dl Alphand este un inginer practic şi cu esperinţe vaste. Dacă el află ceva de posibil, atunci este sigur, că acésta e şi realisabil. El a predat proiectul dlui architect Dutert, ca sĕ-l esecute. Conturile lui fură nu preste mult desemnate.

Şi acésta va se ḑică ceva. Dar la tot casul fórte puţin. Partea cea mai grea rĕmase în sarcina dlui inginer Contanin. Architectul, ce i drept, a putut prescrie: că edificiul sĕ fie 421 m. în lungime şi 115 m. cu coridóre cu tot 144 m. lăţime şi 44 metri în înălţime. Dlui Contanin insĕ 'i rĕmase a se convinge, că óre póte suportá ferul, ceea ce se pretinde dela el, sau ba. Ce i drept ferul póte suportá fórte mult. Spre acest scop n'avem decât sĕ-i dăm grosimea recerută. Dar aici trebue sĕ fim cu considerare şi la spese şi acesta a fost un punct de vedere delicat, care a meritat deosebita atenţiune a lui Contanin. El a calculat totul şi la fine a ajuns la resultatul, că spesele edificiului întrec chiar cu un milion, suma ce-i este la dispoşiţie. Dar a trece preste preliminariu îi era strict oprit. A calculat din nou şi a aflat, că se póte, ca edificiul sĕ aibă tăria trebuincióză chiar şi dacă el conţine o massă mai mică de fer.

Ingineriul trebue sĕ studieze modul esecutărei în faţa locului, ceea ce se póte ajunge uşor, deóre-ce a fost decisă susţinerea palatului maşinelor. Pot numai afirmá, că totul este aşeḑat pe 20 de arcuri mari, de câte 115 m în lăţime, cari sunt aşeḑate şi întărite într'un mod unic în feliul seu, aşa incât sunt pe deplin asigurate atât în contra frigului, cât şi a căldurei. Sunt adecă astfeliu grupate, incât nu le lipsesce elasticitatea recerută, de a se comodá temperaturei. Aşa ceva, ce i drept, e aprópe necugetabil la o massă atât de colosală.

Nu numai un inginer, ci şi un laic va aflá în acest edificiu ceva nou. Lucrul cel mai admirabil este impregiurarea, că acest edificiu a fost construit în decurs de şase luni. Ferul l'au espedat două fabrici de fer cu totul deosebite: „La Societé Cail" şi „La campagnie de Fives-Lille". Fie-care a espedat jumĕtate din materialul recerut. Fie care a purces în mod deosebit, în mod şie-şi propriu şi amênduror le-a succes egal de bine. Fabrica Cail este situată aprópe de câmpul lui Marte. Aci se pregătiră singuraticile părţi aparţinĕtóre unui arc fórte mare. Fie care particică s'a şi ţintuit (şurubat) numai decât în faţa locului. Cealaltă fabrică este aşeḑată la o depărtare de 30 până la 40 óre de Paris. Acésta a espedat deodată tóte părticele trebuincióse pentru un arc. Aceste părticele s'au aninat la olaltă pe pământ. Arcul astfeliu pregătit s'a ridicat apoi gata în înălţimea cuvenită. Facem atent pe ingineriul, care va cercetá acésta sală, sĕ nu trécă cu vederea combinaţia prin mijlocirea căreia sunt înţepeniţi stâlpii acestor arcuri în o basă de tot nefavorabilă.

Acest edificiu cu păreţi de fer — şi acoperiş de sticlă acopere şepte jugĕre austriace. A costat 7,514.100 franci. Ferul a costat 5,398.300 franci, acoperişul de sticlă 182.200 franci, sticla şi alte necesare 236.700 franci, ornamentele 256.100 franci, ér coloritura 158.500 franci ş. c. l.

(Va urma.)

Fóiei „Münch. Allg-Ztg“ i-se scrie în acésta privință din Berlin, că relațiunile dintre Germania și Austro Ungaria sunt atât de regulate în privința politică și militară, încât ambii monarchii și sfetnicii lor militari și politici pot lucrá și desvoltá activitatea fără a mai avé sĕ adaugă dispositiuni nóue.

Suita diplomatică a împĕratului Francisc Iosif I au avut mult material de frământat cu diplomații germani, dar au isprăvit, căci diferențe de idei n'au putut sĕ se ivéscă, atât în ce privesce starea politică actuală européná, cât și în ce privesce convențiunea vamală și reciprocele avantage interne ce le ar puté obținé ambele state prin un reciproc ajutoriu. Dar și mai departe au mers conferințele din Berlin. Șefii armatelor sunt bărbați, cari au asistat la manevrele cele mari și adecă șeful armatei germane, la manevrele armatei austro-ungare și viceversa, astfeliu, că ei au avut ocasiune a se consultá asupra terenului de luptă într'un eventual rĕsboiu și a formá planul de apĕrare ori de ofensivă.

Alianța triplă a dat ansă la o vehementă discusiune în casa de jos din Anglia. Flacăra discusiunei o a aprins br. Labouchere, carele a voit sĕ esperieze, ce a discutat din nou lordul Salisbury cu împĕratul Wilhelm și cu contele Herbert Bismarck, și în special, dacă el a îndatorat cu ceva pe Englitera de alianță triplă. Rĕspunsul subsecretariului de stat Fergusson a fost negativ. Englitera, dise Fergusson, are un mai mare interes pentru menținerea păcei ca ori care altă țĕră și totdeuna adóptă numai politica convenabilă intereselor sale. Labouchere n'a fost de loc mulțămit cu acest rĕspuns, a cerut declarări mai detaiate și a atăcat politica guvernului în special, căci arată mai mare intimitate cătră Italia decât cătra Francia.

Foile republicane sunt întru tot mulțămite cu sentința, ce o a adus tribunalul senatorial în afacerea lui Boulanger, precând foile conservative scriu fórte vehement contra pasiunilor, de cari sunt conduse diferitele partide din Francia și în special, de cari au fost conduși republicanii și judecătorii republicani în procesul generalului. Din Londra a îndreptat generalul un manifest cătră cetățenii francesi sub titlul „Cătră ómeni de omenie“ și subscris de Dillon și Rochefort.

La începerea anului scolariu.

(S) Preste 20 de ḑile se încep prelegerile la institutele medii (gimnasii, scólele reale și comerciale) și astfeliu ne simțim datori a face unele reflecsiuni la începutul anului nou scol. 1889/90. Sciut este, că noi avem până acum numai dóue gimnasii, unul la Brad cu 4 clase, altul la Brașov, complet și învestit cu tóte drepturile unui gimnasiu public. Natura lucrului, am puté ḑice, aduce cu sine, ca tinerimea nóstră sĕ cerceteze scólele nóstre medii, care spre lauda lor fie ḑis, sĕ mențin la nivelul scólelor medii cu bun renume din patrie. Este adevĕrat, că sĕ pun în cale și greutățile naturale la ajungerea acestui scop, de óre-ce Brașovul zace la colțul cel mai estrem sudostic al țĕrei, éră Bradul, în punctul cel mai vestic al părților ardelene. Însĕ astăḑi fiind comunicațiunea înlesnită, și aceste greutăți devin disparente. Așadară avem tot dreptul sĕ dorim din tótă inima, ca tinerimea nóstră studiósă în scólele medii, sĕ cerceteze în prima linie scólele nóstre, fără sĕ vrem a-i pune stavilă, de a cercetá și alte scóle.

Sĕ fim bine înțeleși. Nu suntem conduși, nici de o ură națională, ori confesională, ci motivul nostru este curat pedagogic și cultural. Noi așa aredem, că tinerimea nóstră trebue crescută astfeliu, ca eșind din scólele medii, sĕ fie într'adevĕr inzestrată cu sciințe și cunoscințe temeinice. Și cum-că acésta se póte face cu mai bun resultat în scóla cu limbă de propunere maternă, este mai presus de ori ce îndoélă; apoi cerem și grave motive avem de a o cere acésta, ca tinerimea sĕ se créscă în spirit *religios moral*; și acésta pretensiune a nóstră n'o putem în dcstul recomândá atențiunei părinților români.

Numai așa credem noi, că este folositoriu, ca tinerimea sĕ cerceteze scólele medii, deóre-ce un individ sau o națiune sĕracă, care este avisată a ține concurență cu popóre și mai luminate, și mai avute, trebue sĕ fie încurat cu sine la resolvirea întrebării: Ce folos practic pot sĕ am de aci?

La întrebarea, ce putem asceptá dela tinerii, care cercetéză scólele medii, rĕspunsul ne este simplu și categoric, ca ei sĕ devină preoți luminați, profesori, învĕțători, medici, advocați, comercianți și industriași mai mari; în fine câți se vor puté strecurá, facă se și amploiați de stat. Dar la aceste posturi enumerate pot aspirá un numĕr mai restrins, deóre ce dotarea preoțimei și a învĕțătorimii este insuficientă, advocații și medicii se inmulțesc, fără ca sĕ le créscă și clientela; profesorii, abstragênd dela greutățile de a devení astăḑi profesor, sunt restrinși la un numĕr hotărit, și cum-că acésta așa este, ne dă dovadă împregiurarea aceea regretabilă, că partea cea mai mare dintre tinerii, cari absolvéză gimnasiul și scólele comerciale, d. e. în Brașov, cu diploma de bacalaureat în buzunar trece în România, căci aici nu-și află subsistință.

În astfeliu de împregiurări, sĕ ne tragem bine séma, ce facem. După idea nóstră junele gimnasist, sau părinții acestuia, dacă sunt capabili, sĕ si tragă bine séma, pentru care carieră a vieții voesce a se pregătí. Cunóscem multe casuri, că bieții țĕrani în simplicitatea lor se esploatézĕ de nisce băeți cu óre care spoială de învĕțătură și poleitură și își pun averea cu rizic de-a remâné la sapă de lemn, numai și numai sĕ pótă îndestulí pretensiunile drepte și nedrepte ale coconașului.

Veḑi bine acest coconaș de lucru nu mai e capabil, căci a respirat aerul civilisațiunei moderne are gust desvoltat pentru mâncări alese, și îmbrăcăminte elegantă etc., ér în fond este un pierde vară cade la esamene, și în fine alérgă și cade tot pe capul tatălui seu ruinat materialicesce. În comună un astfeliu de individ devine în cele mai multe casuri, cel mai venal instrument al ori-cui îi dă pâne.

De aceea nu putem în destul recomândá, ca fie care om de ai nostri, care voesce sĕ-și învețe copilul în scólele medii, cu deosebire în gimnasii, sĕ-și tragă bine séma cu averea sa și cu aplecarea, ce o are fiul seu; și numai după ce va fi în limpede cu sine, sĕ mérgă mai departe. Sĕ nu se pară, că am voí a desmêntá dela cercetarea scólelor medii pe cineva. Acésta nu o voim; ci dorim un progres real, nu imaginar, sĕ ne tragem totdeuna séma cu nuda ori cruda realitate, care ne vorbesce tot atât de eclatant, ca și cifrele.

Aceste le ḑicem cu deosebire față de cercetarea gimnasiului; suntem însĕ aplicați a admite pe ori cine ar dorí la cercetarea scólelor reale, industriale agricole, în cari și meseriașii, și comercianții, și plugarii chiar, își pot însușí cunoscințele necesare în viața practică.

Póte sĕ ni se reflecteze, că urmând acest drum am avé tendință a închide calea culturei la capacități și genii, cari adeseori se află în stratul cel mai de jos al poporului. N'o voim acésta; și am regretá prea mult, dacă înțelegêndu ne cineva sinistru, ne-ar atribuí astfeliu de tendințe perverse.

Preoții și învĕțătorii nostri rurali, au sacră datorință a scóte la lumină capacitățile chiar din colibi, a le arătá drumul, pe care sĕ mérgă, ér corporațiunile superióre bisericesci și naționale sunt chemate a-și face la rêndul lor datoria.

Mai avem a face vre-o câteva reflecsiuni, și am încheeat aceste reflecsiuni. Nu este de ajuns, ca cineva sĕ-și dea copilul la scólă, sĕ-i procure cărți si vesmintele necesare, ci sĕ cere în mod imperativ ca părinții, cari pórtă sarcina cea grea, „abia suportabilă“ a instruirei fiului lor sĕ-și deschidă bine ochii, unde 'și aşéḑă copii, cui ii încredințézĕ, ca sĕ nu se desamăgéscă în asteptările lor. Suntem convinși, că on. direcțiuni și corpuri prof. vor fi în privința acésta cu cuvenită atențiune, dând îndrumările necesare și aceluia, care le cere, și cui nu le cere. Nu se póte în destul recomândá, ca gazdele sĕ stea în continuă legătură cu părinții; chiar în fie care sĕptĕmână sĕ scie părinții, ce fac copii la gazdă și în scólă. Unde depărtarea nu permite acésta, au datorie părinții a și trage informațiune cel puțin la fie-care lună odată.

Dar aceste informațiuni sĕ fie esacte, nu schimonosite și spoite de meschinul interes, deóre-ce adeseori gazdele comit în privința acésta cele mai detestabile abusuri.

Étă acestea vederi ne conduc la începutul an. scol. 1889/90 cu privire la scólele medii. Ne-am împlinit numai o datorie de consciință, a le fi semnalat, spre a puté contribuí cât de puțin la sanarea unor rele, care adeseori se ivesc la poporul nostru sĕrac și sĕrăcit, chiar și prin vina sa proprie. Fa cĕși deci datoria cei interesați în causă!

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

După încheerea replicelor acusatul Ioan V. Barcianu vorbì cam aceste:

La cele ce o. d. apĕrătoriu avù bunătate a desvoltá întru combaterea acusei, ridicate contra mea, am sĕ mai adaug încă numai unele puține.

Mărturisesc, că acésta acusă este fórte gravă, căci, în cele din urmă, ea învólve în sine cea mai grea învinovățire, ce se póte face unui cetățén liber într'un stat constituțional, învinuirea: de a fi lucrat contra țĕrii proprie.

Însĕ acésta învinuire, me grăbesc a adauge numai de cât, pe cât este de lipsită dela început până la sfĕrșit de ori-ce temeiu real și legiuit, pe atât este deci și de vătĕmătóre și apĕsătóre pentru mine.

La astfeliu de acusă nu pot, nu-mi este iertat sĕ tac.

Dacă consciința-mi, asupra căreia puterea omenéscă nu póte substituí inriurința divină, m'ar fi admoniat când-va în nepretențiósa mea activitate publică de 20 de ani încóce; dacă m'ar nelinisci cât de cât cu acest prilegiu, n'a-și avé cutezanță sĕ-mi ridic privirea la lume, n'a-și avé tăria sĕ grăesc așa precum vedeți și auḑiți, că o fac.

Considerând mancitatea și golătatea motivării acusei contra mea, mai că n'a-și găsí nici o trebuință de a me mai apĕrá. Însĕ din respect cătră legile esistente și din stima cătră d-vóstră, judecătorii mei, cari ce e drept, până în momentul acesta nici nu ne-am vĕḑut și cu atât mai puțin neam cunoscut unul pe altul prin vre-o manifestațiune a esistinții nóstre în acésta lume mare, de și suntem vecini cât de apropiați, sum datoriu sĕ ve dau în puține cuvinte trebuincióse deslușiri, referitóre la substratul acestui proces de presă, pentru-ca cu atât mai sigur și mai clar sĕ ve fie cu putință a ve declará în acésta causă. Mai departe se pricepe, este tréba consciinții d-vóstre ca cetățeni, cărora, trebue se cred, asemenea ve zace la inimă sórtea acestei țĕri locuită și susținută de mai multe popóre lucrătóre de sute de ani și pururea credincióse.

La ascultarea mea prealabilă din 2 Aprile a. c. la on. tribunal regesc din Timișóra am depus și subscris în procesul verbal, spontaneu, neinfluințat și din convingere:

că eu nu sum autorul intelectuală al articolilor încriminați;

că traducerea în limba maghiară din limba originală română a acelor articoli încriminați, cari formézĕ basa acusei procurorului de stat contra mea, nu este autentică, nu este esactă, nici corectă, nici în privința gramaticală nici în privința spiritului și a tendinței articolilor originali românessi, ceea ce ușor a putut contribuí la ducerea în eróre a ḑlui procuror, care, de altcum, însuși trebue sĕ scie perfect în ale limbei române, dacă are sĕ intenteze procese productelor limbei românesci; și

că n'am avut intențiune a agitá sau a aținá la ură contra poporului sau a naționalității maghiare, ci tocmai din contră.

Tóte aceste declarări ale mele le-am și dovedit întru cât mi s'a admis la o așa scurtă și grabnică ascultare protocolară, alăturând procesului verbal acte și date concrete, cari cred, că și acuma se vor găsí acolo.

Articolii încriminați au apĕrut separat, din diferite incidente; cu tóte aceste dl procuror de stat s'a vĕḑut silit a nu le separá, ci ale contopí și mestecá în actul de acusă, părêndu-i că astfeliu va fi în stare a făurí o acusă, mai impunătóre, mai motivată, ceea-ce însĕ dovedesce prea limpede numai neputinciósia și temeinicia acusei, căci dacă părțile singuratice sunt neputincióse și netemeinice, nici colecțiunea lor, nici forostoirea lor nu póte fi altcum.

Articolul „Nascerea Domnului“ s'a scris din incidentul Crăciunului gr. or., éră de basă și cinosură i-a servit articolul apĕrut din acela-și incident, adecă, la Crăciunul rom. cat. în Nrul 355 al fóiei „Budapester Tagblatt“, din péna dlui conte Albert Apponyi. Articolului „Anul nou“ i-a servit de fir conducĕtoriu și de temeiu articolul apĕrut mai nainte în Nrul 1 al fóiei oficióse „Nemzet“, scris tocmai de vicepreședintele de atunci al dietei din Budapesta, adecă de dl Horváth Gyula.

„Luminătoriul“ însĕ ca organ al poporului românesc amărît până preste cap și nemulțămit până în adêncul sufletului seu de nedreptățirile și apĕsările, ce acest popor îndură de cătră inhumanul și greșitul sistem politic de acum al guvernului, „Luminătoriul“ se pricepe, n'are vreme nici chemarea de a se ocupá în rêndul întâiu de ușurarea sorții sclavilor din Africa centrală, ci de a românilor. Deci pe cum acei doi luceferi politici maghiari au scris acele contêmplațiuni ale lor, din punct de vedere al intereselor partidului lor, astfeliu și „Luminătoriul“ simplu a aplicat unele părți din scrierile acelor politici maghiari, la sórtea și starea actuală a poporului românesc.

N'am ținut dară cu putință, însĕ dl procuror de stat totuși a încriminat din articolii „Luminătoriului“ tot ce s'a reprodus chiar si din vorbă în vorbă din scrierile amintiților doi On. concetățeni ai mei.

Astfeliu din „Luminătoriul“ sunt încriminate d. e. ḑicerile dlui Horváth Gyula din „Nemzet“ ... (Vorbitoriul de abia începù a citá și președintele îl și oprì, de și fără drept, căci cele citande erau alăturate protocolului ascultării prealabile. Report).

La aceste însĕ trebue sĕ mai adaug observarea, că alte sentințe cu mult mai aspre și mai înverșunate, judecate din punct de vedere al dlui procuror de stat, cari se găsesc în acei doi articoli neromânesci, nici nu s'au întrebuințat în „Luminătoriul“ românesc.

Dacă dară acele pasage au fost punibile, de ce n'a avut atunci ochi și urechi nici un procuror de stat? Sau dórā ele au devenit punibile numai după-ce de ḑece ḑile au apĕrut traduse românesce în „Luminătoriul“? Sau este de pedepsit, dacă apare românesce ceea ce scrie un bărbat ca contele Apponyi și ca Horváth Gyula? Ori dórā foile maghiare și cetățenii de naționalitate maghiară ai țĕrii sunt mai buni, mai favoriți înaintea legilor țĕrii decât foile române și de cât cetățenii de naționalitate română ai aceleași țĕri? Acésta sĕ fie óre temeiul, devisa și chemarea statutului nostru poliglot? Consult și salutariu ar fi óre prin astfeliu de procedure a silí pe român sĕ vină la convingerea îngrozitóre, că el în țéra sa proprie pentru că este român și pentru că vrea se fie român ar fi lipsit de scutul legii, ar fi eschisdin cadrul constituțiunii țĕrii sale și al egalității de drept?

Și chiar mare minune totuși n'ar fi dacă acésta convingere prea durerósă s'ar înrădăcina la mulți, mai ales la dintre aceea, cari urmăresc cu atențiune o anumită clasă a ḑiaristicei din țéra nóstră. (Va urma).

Varietăți.

* (Aniversarea ḑilei Maj Sale). Aniversarea ḑilei Maj. Sale s'a făcut în întreg imperiul în mod sĕrbătoresc. In tóte bisericele s'au ridicat rugăciuni pentru sănĕtatea monarchului. Familia imperială a serbat acéstă ḑi în Ischl, în mare linisce. Monarchul și înalta sa soție au asistat la serviciul divin, după-care au primit felicitările membrilor casei imperiale. La dineu a luat parte numai monarchul, împĕrătésa-regina, archiducesa Valeria și mirele acesteia, archiducele Francisc Salvator.

* (Distincțiune). Maj. Sa monarchul nostru a distins pe ambasadorul austro-ungar dela Berlin contele Széchenyi cu ordul sf. Stefan, ér pe dramaticul german Ernst A. de Wildenbruch cu ordul coróna de fer cl. III, care l'a intimpinat cu o poesie, în care monarchul nostru e numit „principele păcei.“

* (Donațiuni) Maj. Sa monarchul nostru cu ocasiunea petrecerei la curtea berlineză a dat 24,000 mărci pentru scopuri de binefacere, ér 15,000 mărci special pe sma sĕracilor din oraș.

Tot Maj. Sa a dăruit pe împĕratul german cu 6 cai negri, de o frumsețe rară, cari au și fost puși la trăsură.

* (Avansament la trupele de honvedi.) Maj. Sa monarchul a înaintat pe maiorul comand. al bat. 2 de inf. S. Orgonaș de Sânbenedic de locot. colonel la semi-brigada 21;— pe căpitanul Iuliu Gall de maior la divisiunea I a reg. 9 de husari; — pe Moise Andreiu de căpit. cl I. la semi brigada 23; — pe Petru Baicu de căpit. cl. II la semi brigada 24 și pe Paul Fodor la semi brig. 23; — pe Andrichin Șoldea de supra locotenent la semi-brig 23, și pe Adam Bodo la semi-brig. 24; — pe Iuliu Boeriu de locotenent la semi-brigada 23.

* (Contele Iuliu Andrássy) Contele Iuliu Andrássy a căḑut în ḑilele trecute greu bolnav. Insu-și monarchul nostru a cerut deslușiri detaiate prin telegraf despre morbul marelui bărbat de stat. În ḑilele trecute cont. Andrássy însoțit de familia sa și de prof. med Dr. Puries a fost în Viena, unde s'a ținut consiliu de medici și la care au fost chemat și renumitul medic Dittel. Morbul s'a mai ușurat, încât a putut érăși pleca dela Viena.

* (Alegere de profesori.) Precum anunță „Biserica și Scóla“ din Arad, consistoriul eparchial aradan a ales de profesori la institutul teologic pe dnii: Dr. Ioan Trailescu și Dr. Traian Putici, ér de medic seminarial și profesor de higienă provisoriu s'a numit dl Dr. Vasile Dămian.

* (Iubileul de 50 ani al fotografiei.) Ḑiua de 19 August se privesce de cea mai momentósă pentru invențiunea, ce s'a făcut pe terenul artelor și sciințelor. Renumitul astronom frances Arago a fost, carele impărtăși academiei de sciințe încă la 7 Ianuariu 1839, că cu puterea luminei se pot creá în 4—5 minute chipuri și cari cu o esactitate matematică se pot esecutá după tóte formele originalității naturale. Tóte foile s'au ocupat cu acésta temă și spre surprindere mare, în ședința din 19 August 1839 a academiei de sciințe din Paris Arago și Draguerre au dat informațiuni mai detaiate asupra chipurilor produse cu ajutoriul luminei. Astfeliu 19 August, 1839, este ḑiua nașterei fotografiei. Iosif Nicéphore Niepce, mai nainte oficeriu în cavaleria francesă este înainte mergătoriul lui Draguerre și cu privire la gravurile heliografice pe asfalt se consideră ca primul inventatoriu El a murit însĕ în 1833 fără a-și puté continuá încercările sale, care au fost făcute dimpreună și cu Draguerre și continuate de acesta cu un astfeliu de succes, încât la 1837 putù cu ajutoriul argintului viu produce chipuri.

* (Fond de pensiune.) Conform unui circulariu al ministrului de culte și instrucțiune publică, adresată autorităților confesionale, ministrul întenționéză crearea unui fond de pensiune și pentru profesorii dela scólele medii confesionale, cu escepțiunea gimnasiilor, cari le susține vr'un episcop singuratic, sau care își au fondul de pensiune pentru profesori. Pe lângă subvenționarea fondului de cătră guvern va avé fie-care profesor, care întră în funcțiune a plăti odată pentru totdeuna $^1/_3$ din léfa anului prim, $^1/_3$ din sporirea lefei, ér profesorii vechi $^1/_3$ din léfa anului prim, $^1/_3$ din sporirea lefei și 5% după anii de serviciu. Vor mai contribuí apoi corporațiunile, cari susțin scólele medii, și o tacsă mică vor plăti și studenții.

* (Grânele române la esposiția universală din Paris.) In „Curier. Finan.“ cetim: Congresul internațional de grâne și fâinuri, care va avé loc la 20, 21 și 22 August st. n. la Paris, o a treia întrunire a congresului anual industrial și comercial de grâne și fâinuri, fundat de asociațiunea națională a morăritului francez și care în anual acesta, cu prilejul esposiției, a fost constituit în congres internațional.

Comitetul de organizare e format din toți proprietarii cei mai fruntași de mori din Francia a căror competență în acéstă materie e nediscutabilă. Alături cu acest comitet esistă, anul acesta, pentru a da congresului adevĕratul seu caracter internațional, un comitet de patronaj în care figuréză proprietari de mori din tóte țĕrile lumii. România e representată în el de d nii Danielescu din Târgu Jiu și Milas fiul, de la casa Milas și fiul, care acum patru ani a construit la Brăila o móră cu vapori și cu cilindru după modelul cel mai nou și provĕḑută cu aparatele cele mai perfecționate, care produce 1000 de chintale de făină pe ḑi

Dl Milas a plecat ḑilele astea la Paris, ducênd cu el nu numai mustre de grâurile nóstre, pe cari comitetul le-a cerut, și va putea da tóte sciințele necesare pentru a face pe congresul internațional sĕ înțelégă bine însemnătatea producției nóstre și sĕ convingă pe tótă lumea că, cu tótă concurența Americei, Indiei și Australiei, România e un factor important în acest comerciu cu adevĕrat internațional, și că ea póte prin calitatea produselor sale, sĕ rivaliseze cu țĕrile cele mai renumite printre producĕtórele de cereale.

* (Un uhlan fulgerat.) Pe timpul unei furtuni înfricoșate, ce se descărcà asupra Berlinului, un escadron de uhlani se reîntorcea dela esercitii la casarmă. D odată se veḑù un fulger, căruia îi urma imediat o detunătură, urmată și ea de țipete. Un uhlan din mijlocul escadronului a fost fulgerat cu cal cu tot, ér țipetele de spaimă au fost ale soldaților de lângă el.

Programa

festivităților cu ocasiunea adunărei generale a „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, ce se va ține, incepênd din 27 August 1889 în Făgăraș și adecă:

In 26 August, 1889:

1. Primirea comitetului în Voila.
2. Séra: convenire în grădina „Mecsico“.

In 27 August, 1889:

3. După serviciul divin I-a ședință în sala hotelului „Paris“.
4. La 2 óre după prânḑ: banchet în sala hotelului „Lauritsch“
5. Séra la 9 óre concert în sala hotelului „Lauritsch“.

In 28 August 1889:

6. Inainte de prânḑ ședința a II-a în sala hotelului „Paris“
7. La 9 óre séra bal în sala hotelului „Lauritch“.

In 29 August 1889:

8. Ședința a III-a în sala hotelulni „Paris“.

Comitetul despărțĕmêntului II.

Invitare

la „balul“ „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, ce se va ține în 28 August 1889 st. n. în sala hotelului „Lauritsch“.

Inceputul la 9 óre séra. Venitul curat va incurge în fondul „Asociațiunei.“ Bilete de întrare de de persónă cu 1 fl. 50 cr., se pot căpĕtá în ḑiua balului dela 3—6 óre după amĕḑi la biroul comitetului în hotelul „Lauritsch“ și séra la cassă *).

Comitetul arangiatoriu.

Un act de binefacere.

Din Vălcele (Előpatak) ni se trimite următórea copie a listei ce o a deschis Preastimabila dómnă, *Sevastia Davidescu*, soția dlui ingineriu Constantin Davidescu din Slatina (România) în ajutoriul clădirei bisericei din comuna Dobolii inf., (tractul protopresb. Brașov II).

Lista,

pentru subscrieri în ajutoriul clădirei bisericei din comuna „Dobolii infer.“

1.	N. F. Negruțiu, redactor Gherla	fl.	50.—
2.	N. Maneguțiu, paroch Poiana	fl.	10.—
3.	Ios. Roman, Oradea-mare	fl.	5.—
4.	C. Davidescu, ingineriu Slatina	fl.	10.—
5.	Sache Nicolau, Câmpulung	fl.	5.—
6.	St. Stoicescu, Bucuresci	fl.	10.—
7.	C. M. Ureche, Craiova	fl.	5.—
8.	N. Lupanu, Bucuresci	fl.	2.—
9.	Duțiu Odor, Săcele	fl.	1.—
10.	Petre Ghiurisici, Obedeni	fl.	1.—
11.	Petru Pipoș, Târgul Murĕșului	fl.	2.—
12.	Babeanu, locotenent	fl.	2.—
13.	Tache Constandinescu	fl.	1.—
14.	Piso, procuror Bucuresci	fl.	2.—
15.	Tănăsescu	fl.	2.—
16.	Vasilache Trandafirescu, Bucuresci	fl.	2.—
	Latus	fl.	110.—
17.	D. Cepescu, Bucuresci	fl.	2.—
18.	Păltineanu, Bucuresci 4 franci	fl.	1.86
19.	Crainic, Bucuresci	fl.	0.60
20.	Maria Stinghe, Săcele	fl.	1.—
21.	Dimitrie Ioan, Bucuresci	fl.	1.—
22.	I. V. Ghiurisici, Obedeni	fl.	1.—
23.	P. Costescu, Ploești	fl.	0.30

adecă: una sută opt-spre-ḑece floreni 76 cr. Suma 118.76

Vălcele, 5/17 August, 1889.

Colectantă
Sevastia Davidescu. *)

*) Comitetul arangiatoriu ne rógă a notificá, că învitări deosebite nu se vor trimite. Red.

*) Notăm, că banii colectați de marinimósa dómnă s'au depus la institutul „Albina“ filială în Brașov, până când credincioșii din Dobolii infer. vor fi în poziținne a se apucá de edificarea bisericei.

MONITOR. 31

Calendariul sĕptemânii

13 — 19 August.

13 Dumineca: Macsim, Irina, Dositeiu, Doroteiu, Eudochia, Serida, Coronat. *14 Luni:* Profetul Michea, Marcel, Usichiu, Lucia, Simeon. *15 Marți:* † Adormirea Născătórei de Ḑeu. *16 Mercuri:* Diomid, Cherimon, Alcibiad, Nicodim, Stamatiu. *17 Joi:* Miron, Straton, Filip, Evtichian, Ciprian, Tirs, Levchiu, Coronat. *18 Vineri:* Flor, Lavru, Ermi, Serapion, Polieu, Iuliana, Leon, Ioan și Georgiu patriarchii Constantinopolei, Varnava, Sofroniu, Christofor. *19 Sâmbătă:* Andreiu Stratilat, Timoteiu, Agapiu, Tecla, Evtichiu, Stratigiu, Teofan.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 13 August a XI-a după Rusalii. Serviținl se face după Octoich al Invierii, și după Mineiu ale praznicului „Schimbărei la față“. Tonul al 2-ea. La Utreniă Evangelia Invierei a 11-ea. Catavasia Crucii.

Marți din 15 August, praznicul Adormirei Născătórei de Ḑeu. Slujba întreagă după Mineiu. Deslegarea postului.

(C. r. priv. societate de asigurare „Riunione Adriatica di Sicurta“ în Triest.) Adunarea generală a acestei societăți s'a ținut în 6 Iuniu la Triest. Raportul direcțiunei pro 1888 conține următórele date mai esențiale: 1. Asigurări pe viéță Si anul 1888 a adus un sporiu însemnat. Policele fac suma rotundă de $10^1/_2$ milióne flor. capital și 14 755 flor. rentă. Sporirea față cu anul precedent face 4.779,330 fl. capital și 8947 fl. rentă și starea asigurărilor a trecut acuma peste 50 milióne florini. Acésta face 50 334,381 fl. capital și 129,750 fl. rente. Plățile pentru casurile de mórte și pentru asigurările pe viéță dela începutul operațiunilor în acéstă ramură au cerut 13.871,080 fl. Reserva premiilor a crescut cu 750,550 fl. și face 9.793,653 fl. Scăḑêndu-se partea profitului, ce se cuvine celor asigurați cu participare la profit, resultă în ramura „Vieții“ un câștig de 106.809,45. 2. Asigurările de incendiu, transport și grindină. In decursul anului 1887 din ramura „incendiu“ a resultat pagubă și din ramura grindină profit, ér în anul 1888 afacerea în ramura incendiu a urmat de a fi mai favorabilă, în care timp ramura grindină a produs o perdere considerabilă. Pentru acoperirea acestei perderi stă însĕ la dispositie reserva specială a ramurei grindină, ce se adunase în anii de mai nainte, și care numai parțial a fost atacată, de óre-ce administrația a preferat a acoperí o parte a pegubei grindină din prisosurile celorlalte ramure, astfeliu, că totuși s'a putut înregistrá încă 200,000 fl. ca reservă specială pentru asigurări în contra grindinei. Venitul premiilor dela cele trei asigurări elementare face 7.860,205 florini, pentru contra-asigurări s'a întrebuințat 3.303,268 fl. Pentru daune s'au plătit 5.917,622 fl. din cari 2.177.205 fl. cad asupra acelora, cari fac contra-asigurări; afară de aceste s'au fost reservat 208,421 fl. pentru daune, ce încă nu erau lichidate. Reserva primelor dela ramura incendiu face 1.475,641 fl. și representă $50^1/_2$ procente din venitul primelor ce rĕmân pentru contul propriu; reserva pentru asigurări de transport face 10.109 fl. Portofoliu primelor pe termin a ajuns în anul trecut suma rotundă de 19 milióne florini. Societatea dela înființarea ei a plătit pentru daune din tóte ramurile ce le esploatéză 148 milióne florini. Incheerea generală a conturilor dă un profit de 272,247 fl. 64 cr. și după subtragerea împărțirilor prescrise de statute s'a hotărît o dividendă de 50 fl. pro acție. Profitul, ce resultă din supra-valórea efectelor nu s'a pus în cont, ci s'a întrebuințat pe deplin spre sporirea reservei pentru cursuri Reservele societății (afară de capitalul în acții de patru milióne florini asupra căruia s'a vĕrsat 40 procente = 1.600,000 fl.) fac per ultima Decembre peste 12 milióne florini, și adecă: 8.844,863 fl. reserva primelor asigurațiunilor pe viéță, 1.475,641 fl., reserva primelor asigurațiunilor de incendiu, 10,109 fl., reserva primelor asigurațiunilor de transport, 200,000 fl. reserva specială pentru asigurări în contra grindinei, 240,297 fl., reserva pentru fluctuațiunile cursului, 250,000 fl., reserva profitului special al secțiunei asigurărilor pe viéță, 1.085,129 fl., fondul general al profitului.

Loterie.

Mercuri în 21 August 1889.

Brünn:	**32**	**72**	**57**	**88**	**12**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 20 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	99.80
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.50	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napóleon	9 46	9.49
100 marce nemțesci	58.27½	58 40
London (poliță pe de trei luni)	119·75	119.60

Nr. 283 [129] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa III a Beclian, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolariu dela botezuri, înmormêntări și cununii, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 85.—
2. Dela fie-care familiă câte una ḑi de lucru cu palma à 40 cr. . . . . fl. 80.—
3. Folosirea cimiterelor și porțiunei canonice fl. 45.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea de dóuĕ ori pe an . . . . . fl. 60.—
5. Venitul dela sĕrbătorile paștilor, mărturisit și miruit . . . . . fl. 80.—

Afară de acestea mai sunt venite nesistemisate însĕ sigure următórele::

6. Venitul dela sălindare, liturgii, masle, osfestanii, precum și pomeni de preste an, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă . . . . fl. 120.—

Suma totală . . fl. 470.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-și substerne suplicile lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăras, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgărașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 257. [119] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia, *Porumbacul superior rĕsăritén*, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta, pe basa resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 6 Iuniu anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acéstă parochie sunt:

1. Folosința porțiunei canonice, parte arĕtoriu, parte fênaț fl. 52.—
2. Dela 140 familii câte o ḑi de lucru computată în bani à 40 cr. . . . . fl. 56.—
3. Dela molitvele de preste an și dela sântele pasci . . . . . fl. 18.—
4. Dela botezul Domnului în calcul mediu . . fl. 28.—
5. Stolele de botezuri, cununii, înmormêntări și alte funcțiuni preoțesci — tóte statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iuniu 1888, dau un venit anual de . . . . . fl. 146.—

Suma . fl. 300,—

Doritorii de a ocupá acéstă parochiă au a-și subșterne cererile concursuali instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 24 Iuliu, 1889

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 301 [116] 2—3

CONCURS.

In scopul instituirei de învĕțători în mod definitiv la scólele parochiale din *Șura mare*, din *Roșia săséscă* și din *Mohu*, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Emolumente.

In Șura mare 200 fl., în Roșia 170 fl., în Mohu 250 fl. în bani; — locuință naturală în edificiul scólei și lemne de foc trebuincióse.

Dela fiitorii învĕțători, pe lângă cualificațiunea de lege prescrisă, se cere ca sĕ fie binevĕrsați în cântările și ritualele bisericesci, avênd a ținé strana în biserică Dumineca și sĕrbătórea.

Cererile concursuali sĕ se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 169. [122] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului, sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare, și anumit:

1. *Hida*, cu salariu anual de 50 fl. din repartițiune și 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir liber și folosirea grădinei scólei.

2. *Bodia*, cu salariu anual de 66 fl. 50 cr., 30 vici mari, cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir liber în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.

3. *Dânc*, cu salariu anual de 30 fl., 46 vici mari cucuruz cu grăunțele, folosirea casei, grădinei și a locului cantoral în mărime de 1 jugĕr 26 org.; 24 cr. dela mort mare, 12 cr. dela mort mic, a treia parte din venitul dela ḑiua Botezului Domnului, și cuartir liber în edificiul scólei. Cu acest salariu e împreunat și postul cantoral.

4. *Doll*, cu salariu anual de 90 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari vine de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.

5. *Stina* cu filia *Ciumĕrna*, cu salariu anual de 106 fl., 52 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir liber; la scóla filială e de a se îngrigì învĕțătoriul și de un suplent.

6. *Tămașa*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir liber în edificiul scólei.

7. *Unguraș*, cu salariu anual de 80 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, folosirea grădinei scólei în mărime de 1195 orgii, și cuartir în edificiul scólei.

8. *Romita*, cu salariu anual de 50 fl., 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, folosirea de 2 pământuri arătóre în mărime de 1 și jumĕtate jugĕr, cuartir liber în edificiul scólei, și folosirea grădinei scólei în mărime de 400 orgii.

9. *Cubleșul român*, cu salariu anual 79 fl., un stângin de lemne și cuartir.

Doritorii de a concurá la acestea posturi, au a-și așterne cererile de concurs la subscrisul instruite conform prescriselor din vigóre.

Fizes-Sânpetru, 30 Iuliu, 1889.

Pavel Roșca,
adm. prot.

Nr. 245. [123] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs, în conțelegere cu comitetele parochiale, cu terminul de 31 August a. c. st. v.

1. *Bucium-Sat*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl, din fondul scolariu și repartițiune, cuartir și lemne de foc.

2. *Bucium-Isbita*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.

3. *Corna*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit

4. *Galați*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din fondul scolar și din repartițiune și lemne de foc și cuarțir.

5. *Presaca*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. din fondul scolariu și repartițiune cuartir și material pentru încălḑit.

6. *Sohar*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. din repartițiune, cuartir și material pentru încălḑit.

7. *Trêmpoele*, un post de învĕțătoriu cu 200 fl. din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ și subștérnă rugările concursuale provĕḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre pănă la terminul cuvenit la Oficiul protopresbiteral al Abrudului.

Abrud, 30 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 311 [124] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai in jos insemnate din protobresbiteratul gr. or. al Avrigului se scrie concurs cu termin pănă la 26 August a. c. st. v.

1. *Avrig*, dóue posturi de învĕțători cu salariul anual de câte 200 fl.

2. *Vișlea superióră*, postul de învĕțătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne pentru foc:

3. *Ucea inferióră*, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir și lemne pentru foc.

4. *Feldióra*, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 105 fl., dela fiecare copil umblătoriu la scólă câte 4 copuri de bucate și câte doi colaci, unul la crăciun și altul la pasci, cuartir și lemne pentru foc.

5. *Glâmbóca*, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 80 fl., cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocnpá vre unul din aceste posturi sĕ-și substérnă cererile concursuale instruite conform legilor in vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 30 Iuliu, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr 260. [120] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante dela scólele române gr. or. în parochiile gr. or, mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, sĕ escrie concurs cu termin pănă la 31 August a. c. st. v.

În *Neagra de jos*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în rate trei lunare din repartițiune, cuartir și lemne de încălḑit.

2. În *Ponorel*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de încălḑit.

3. În *Lăpuș*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune și lemne de încălḑit.

4. În *Sohodol*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir mobilat și lemne de foc.

5. In *Poiana*, *Peleș și Lăzesci*, în fie care câte un post de învĕțătoriu cu câte un salariu de 150 fl, solvit în pătrare de an prin repartițiune și lemne de foc.

6. In *Certegea* și *Valea verde*, în fie care câte un post de învĕțătoriu cu câte un salariu de 100 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi au sĕ și trimită cererile concursuale întregite cu documentele de lipsă și cerute de legile scolare din vigóre pănă la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 26 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 248. [125] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Mihăești cu filia Făgețel, în protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială, curte și grădină, venit anual . . . . fl. 30.—
2. 19 jugere pământ arătoriu și fênaț . . . . fl. 100.—
3. Venitul stolariu . . fl. 44.50
4. Naturalii a dóuĕ mĕsuri cucuruz cu coceni dela un numĕr de casă, prețul de mijloc à 60 cr. . . . fl. 150.—
5. Polosirea cimiterelor fl. 25.—
6. Slujirea ss Pasci . fl. 15.50
7. La umblarea cu crucea . . . . . fl. 13.50

Suma totală . fl. 376 50

Doritorii de a ocupá acest post au a-și așterne suplicele lor de concurs, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Dobra, la 21 Iuliu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 380. [126] 2—3

CONCURS.

In sensul veneratului ordin consistorial de sub Nr. 1327 B. a. c. sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III-a Călățele, din tractul protopresbiteral al Clușului, cu terminin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Porțiunea canonică 40 jugere, arătoriu, fênaț, pășune și pădure à 3 fl. jugĕrul 120 fl.

2. Venitul stolar dela 140 familii 39 fl. 40 cr.

3. Dela 94 familii bir și clacă 89 fl. 30 cr.

4. Jertfa anuală 90 fl.

5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală antic. 15 fl.

6. Contribuțiunea erarială după sesia bis. solvită din partea epitropiei 18 fl.

7. Folosirea casei parochiale cu grădină și supraedificatele economice precum și alte prestațiuni sigure 30 fl.

Tóte aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă, dau un venit sigur anual de 401 fl. 70 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiți a-și așterne concursul instruit conform prescriselor statutului organic și a regulamentului pentru parochii, în terminul sus menționat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluș, 6 Iuliu, 1889.

Tuliu Roșescu,
adm protopresb.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Adormirei Născătórei de Dḑeu," Nrul procsim va apăré Joi în 17 August v.

Sibiiu, 11 August.

Numai trei ḑile ne mai despart dela ḑilele Asociaţiunei, care în acest an 'şi ţine adunarea generală la Făgăraş, începênd cu ḑiua de 15 August.

Asociaţiunea transilvană este unica corporaţiune, care ne întrunesce pre toţi românii la lucrare comună, cu puteri unite, este unica corporaţiune, la care toţi cu trup cu suflet trebue sĕ ţinem aḑi mai mult ca ori şi când, deóre ce lucrările începute de corporaţiunea acésta au plantat plugul în o ţarină până acuma lăsată, părăginită la noi români, a luat în mână Asociaţiunea transilvană crescerea fetiţelor nóstre, ca cu timpul sĕ putem dá némului românesc mame, crescute de tinere în institut românesc, iniţiate în viaţa poporului românesc, şi conscie de trecutul lui, conscie de presentul lui se scie prepará şi ele calea la un viitoriu mai fericit.

Sunt aprópe 30 de ani, de când s'a ţinut prima adunare generală a Asociaţiunei transilvane între insufleţiri nespus de mari, între insufleţiri de cari este capabil sufletul unui popor, care abia destep tat din somnul sclăviei, din érna cea grea a nesciinţei, ca copil desmerdat alérgă prin aerul curat al libertăţii sale ivite deodată cu primăvara dulce a desteptărei sale.

Insufleţirea acésta însĕ nu a ţinut mult, şi suntem aplicaţi sĕ credem, că ea s'a rĕcit progresiv cu răcéla, care a intrat în viaţa politică a românilor după nóua constelaţiune, urmată în strinsă legătură cu catastrofa dela 1866, care a schimbat faţa lucrurilor în statul nostru, şi a introdus nóue stări de lucruri, cu cari o mare parte a inteligínţei nóstre nici până acuma nu s'a putut impĕcá.

Fie causa ori care va fi, datori suntem şi noi sĕ constatăm rĕcéla insufleţirei celei mari, şi în legătură cu ea puţina spriginire a acestei corporaţiuni din partea massei poporului nostru.

Pe córda acésta am puté merge mai departe, am puté arĕta, unde am sta, dacă pe fie-care an, fie-care suflet român ar fi contribuit numai câte un cruceriu pe séma scopurilor Asociaţiunei, am puté documentá, că aḑi ar trebuí sĕ dispunem de o avere de cel puţin 1 milion şi jumĕtate; ne am poté provocá în punctul insufleţirei la compatrioţii nostri unguri, cari insufleţirea pentru scopuri naţionale o potenţézĕ până la fanatism, până la intoleranţă chiar.

Am puté trece şi mai departe, şi am scí arĕtá şi folósele mari, la cari ne am fi avêntat intre asemenea condiţiuni.

Insĕ nu acésta ne este scopul. In vederea întrunirei adunărei generale în anul acesta vom face amintire de lucrul principal, care la moment preocupă pe tot românul cu inima şi mintea la loc, şi acesta este scóla de fete susţinută de Asociaţiune aici în Sibiiu.

Binefacerile acestui institut pentru desvoltarea culturală a poporului nostru sunt mari, şi la adevĕrata lor apreţiare mai cu sémă au ajuns românii, avisaţi a trăí în părţi de acelea, unde celelalte naţionalităţi trăesc în masse compacte, ér românii numai ca de sămênţă se află ici colea câte o familiă.

Şi când călcam pragul acestui sânt institut vestal, şi vedeam fetiţe, care de pe marginea Tisei, care din codrii Bihorului, care din părţile Satmarelui, care din Bucovina; şi la esamene vedeam părinţii acestor eleve, cu veselia sufletéscă tipărită în faţă, vedeam pre puţinii nostri veterani, rĕmaşi şi ei ca de mărturie din timpurile vechi, când fetiţele române, femeile mai tinere se sfiau a vorbí românesce chiar şi pe strade; când ne cugetam la femeile nóstre, mamele acestor eleve, cari adunate la un loc trei în societate, dacă se ridică în conversaţiune preste lucrurile din sfera economiei de casă li se impune în mod involuntariu limba germană, în care şi-au făcut educaţiunea: atunci inima nóstră tresărea de bucurie, vĕḑênd în ochii sufletului nostru pe aceste tinere şi plăpânde odrasle ca misionare pentru o nóuă reinviere a limbei nóstre, ca apostoli pentru introducerea cărţilor românesci, şi apreţiarea autorilor români în tóte păturile societăţii românesci.

Binefacerile scólei de fetiţe susţinute de reuniune sunt mari, şi puse odată lucrările Asociaţiunei pe acest teren, până acuma putem ḑice cu totul negles, neinteresarea faţă cu scopurile Asociaţiunei trebue sĕ dispară.

Nu este chemarea nóstră sĕ dăm inviaţiuni, cum sĕ se iasă din amorţéla de până acuma, şi cum se băgăm viaţă în despărţĕmintele Asociaţiunei, care cu puţine escepţiuni, desvóltă fórte puţină activitate. O va face acésta adunarea generală din anul acesta, dacă va avé date condiţiunile necesarie pentru o asemenea lucrare, sau dacă nu le va avé, de bunăsémă va insărcinâ pe comitetul central, ca sĕ reflecteze şi în direcţiunea acésta pentru o mai mare impintenire a problemei pentru scopurile Asociaţiunei.

Avem aḑi în vedere numai un lucru. Ḑilele Asociaţiunei sunt ḑile de veselie pentru noi românii, cărora pentru o lucrare comună numai terenul acesta ne-a mai rĕmas. Odată pe an ne întâlnim noi românii din Transilvania, ca din înţelegere reciprocă sĕ isvoréscă un plan bine chipsuit pentru o lucrare comună, avênd în vedere binele general al poporului nostru.

Acéstă comună înţelegere, acest bine comun, îl avem noi în vedere, şi pentru ajungerea acestora trimitem salutare frăţéscă fraţilor, cari preste trei ḑile se vor aduná la Făgăraş.

Revista politică.

Încă înainte de întâlnirea şi visita, ce o a făcut monarchul nostru la Berlin, foile cehe au început a atacá politica, ce se urméză de Austro-Ungaria în alianţă cu Germania.

Atacurile lor se continuă încă şi acum tot cu mai multă vehemenţă şi merg aşa de departe, încât se declară pe faţă de vrăşmaşii neimpĕcaţi ai alianţii austro-germâne, considerând tractatul de alianţă ca o tradare a dreptului de suveranitate al corónei.

Şi focul lor de luptă se alimentézĕ cu atât mai tare, cu cât observă nesuccese în politica esternă a monarchiei nóstre. Fóia „Politic" observă, că ideile pentru alianţa cu Germania nu pot fi nutrite decât de astfeliu de spirite, cari nu se mai pot răḑimá şi nu mai află alte mijlóce pentru apĕrare. Dacă alianţa cu Germania este o necesitate, din punct de vedere istoric şi naţional german, atunci sistemul, în înţelesul căruia se provócă tóte popórele monarchiei la o lucrare comună, este superfluu şi numai trebuesce adus pe tapet în fie-care ḑi.

Deodată cu acest rĕspuns, ce-l dau foile cehe foilor naţionale germane, reflectézĕ ele şi foilor din Triest, cari comentézĕ un toast al locoţiitoriului de acolo şi în care se ḑice, că numai germanii şi slavii merg mână în mână, ei proteg adevĕrata politică, ce o urmăresce Austro-Ungaria, ér italienii sunt mai mult iredentisti. Rĕspunsul, ce-l dau foile cehe, e de tot potrivit. El se cuprinde în câteva vorbe: Bărbaţii din Triest încă nu sunt pe deplin iniţiaţi în politica monarchiei.

Decorarea presidentului ţĕrei Bucovinei, a bar. Pino, din partea ţarului rusesc cu ordul sf. Ana cl. I. a dat ansă la multe şi varii discusiuni. Din acésta causă, „Revista politică", ce apare în Sucéva, revenind în primul seu articol se pune pe partea acelora, care vĕd prin acésta decorare un însemnat act politic şi nu numai un act de simplă curtuasie.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

III, Esposiţiile ţĕrilor strĕine.

(Urmare).

Multe state s'au reţinut de a participá la esposiţia universală din Paris. Cu tóte aceste este mare numĕrul celor ce sunt representate. Unele oficial, altele numai oficios. Este fórte probabil, că statele oficios representate ar avé o figură mult mai imposantă, dacă regimele respective s'ar fi interesat barem incâtva, dacă ar fi făcut propagandă, dacă ar fi adunat parale spre a plătí funcţionarii. Totdeuna se află indivíḑi, cari trebue împinteniţi, sĕ 'i tiráesci după tine, cari numai sub prestigiul regimului se incumetă a se resolví pentru ceva.

Pe lângă tóte aceste impregiurări nefavorabile şi aceste esposiţii corĕspund ţinţei lor. Sunt, ce-i drept, mai mici, decum ar putea fi, dacă nu s'ar ţintí a se serba prin ele un centenariu revoluţionar, dar cu tóte aceste ele s'unt admirabil arangiate. De altcum sunt representate mai multe state în tótă regula. Astfeliu: Statele-Unite, Şviţera şi alte republice, cari au făcut tot posibilul, ca sĕ apară cu totul independente.

Privind diferitele esposiţiuni adeseori mi s'a întêmplat, că impresia totală a corĕspuns asteptărilor, ce le avem faţă de respectivele state. Adecă fie-care ţĕră se distingea, cu deosebire, prin postulatele corĕspunḑĕtóre firii sale. Statele mai puţin industriali încă ţintesc a escelá prin producte originale. Se dovedesce acésta şi din impregiurarea, că fie-care ţĕră s'a nisuit a-şi păstrá independenţa. Acésta a reuşit pelângă tóte vămile, mai anevoie decum se credea, deóre-ce ómenii sunt avisaţi la ajutoriul reciproc.

Esposiţiile ţĕrilor strĕine sunt incuartirate parte in lăuntrul edificiului principal, parte şi-au edificat loge proprii. Astfeliu au purces cu deosebire statele din America de sud şi medie. Edificiile lor, adese fórte scunde, dar totuşi respectabile, se estind pretutindenea pe câmpia lui Marte. Ele sunt adevĕratele icóne ale productelor indigene din respectivele state. N'au putut-o face acésta esposiţiile statelor mai mari, căci maşinele acestor au trebuit despărţite de celelalte obiecte industriale. Maşinele adecă sunt aşeḑate, conform celor francese, în localitatea maşinăriilor. Aici trebue sĕ căutăm maşinele Angliei, Belgiei, Şviţerei şi ale Statelor-Unite. Câteva ţĕri posed maşini şi în despărţământul agriculturei, care, după-cum se scie este despărţit de cel industrial. Acésta despărţire dă esposiţiunilor celorlalte producte un aspect mai plăcut şi mai curat.

Fie-mi permis a percurge aceste esposiţii! Întrând prin pórta Rapp, dăm numai decât de despărţĕmêntul Britaniei. Nu e de mirat, dacă în esposiţia acestui stat al maşinelor, sunt representate tóte industriile. Vestminte, dantele şi pânze irice brodate. Se află o batistă care se urcă la preţul de 3000 franci, alta la 2000 fr. Se află apoi covóre, tot felul de materii, marfe din lut, porţelan, sticlă şi cristal, parte în forme anumite, parte în dăraburi admirabili de mari. Juvaerii încă au espus unele obiecte demne de admirat. Intre altele un şir de mărgele în valóre de 500,000 fr., un diamant negru, care este preţuit în 62,000 fr. Despre diamantele albastre nici nu voesc sĕ vorbesc. In despărţĕmêntul frances strălucesce un briliant, care valoréză mai multe milióne. Sciu, că nu se află nici un amoresat, care ar puté solví acest tesaur, demn cadou. Sĕ mai amintim în special şi coloniile engleze. Seelanda nouă este bogată în bunḑi, în colecţiune de minerale şi alte obiecte interesante; Victoria în pepite de aur, dintre cari dóuĕ dăraburi de 71 klgr. ar fi preţuite în 250,000 fr. Afară de aceste tóte coloniile australice abundéză în materii de lână, lemne, pei şi alte producte.

(Va urma.)

Acésta fóie şi enumeră mai multe casuri, pentru cari are motive a-şi susţiné părerile şi între acestea cel mai principal e, că sub bar. Pino slavismul s'a lăţit şi a prins rădăcini adênci, nu numai pe terenul bisericesc şi scolariu, dar şi pe terenul administraţiunei politice.

Sub acest president se şi încurăgéză slavisarea în contul germanilor şi la slavisare lucră mână în mână rusii cu polonii şi cu rutenii, chiar şi germanii, cari au avut nefericirea a se căsătorí cu poloneze.

Când generalii austriaci au ocupat Bucovina, — ḑice numita fóie; — n'au aflat decât numai români, acestia însĕ au fost mereu reteraţi de guvernul imperial, încât slavii au ajuns la aşa putere în ḑiua de aḑi, de întrec pe tóte terenele pe poporul bastinaş al ţĕrei. Acest proces însĕ numai în favorul Austriei nu s'a sĕvêrşit, căci bine se scie, că slavii dau Austriei numele de: „Turcia Nr. 2“, şi nu este bine ca slavii sĕ reclame Bucovina ca ţară slavă. Slavii toţi sunt amici ai Rusiei şi pre cum în peninsula balcanică Rusia încuragiată şi încungiurată de popórele slave a putut mai uşor înfrânge ostirile turcesci, tot astfeliu şi la noi şi-ar puté realisá intenţiunile cu mai mare uşurinţă, când s'ar vedé primită cu îmbraţişare din partea popórelor slave.

Foile germane se ocupă cu călĕtoria împĕratului german la Strassburg, dându i o importanţă politică însemnată Impĕratul voesce ca sĕ şi câştige prin acésta şi simpatiile locuitorilor de pe teritoriul adnecsat împeriului german şi totodată ca suprem beliduce al armatei germane sĕ studieze bine Alsaţia şi Lorena. Se vorbesce însĕ că, toţi locuitorii s'au pus în mişcare şi auḑind de visita împĕratului nu s'au îngrigit atât petru ai face o primire splendidă, ci mai mult s'au gândit la greutăţile, ce-i apasă, din care causă au şi inmanuat împĕratului un memoriu tipărit, în care pe lângă alte uşurări, ce le cer, special pretind uşurarea condiţiunilor la frontierele germane şi francese.

In Francia s'a deschis sesiunea de tómnă a consiliilor generale. In faţa alegerilor de deputaţi, ce vor urmá, acésta periodă e de deosebită însemnătate. Aici se vĕd părerile şi se dau pe faţă planurile, ce au de gând sĕ le realiseze diferitele consilii. Că alegerile deputaţilor s'au amênat, este numai meritul, preşedintelui Carnot, care acum e iubilat de întréga presă republicană pentru tactul seu politic. El a ḑis, că esposiţia e un feliu de armistiţiu, ér după armistiţiu succesele republicanilor sunt asigurate.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

Nici de cât nu vreau sĕ ve ostenesc atenţiunea, nici sĕ ve reţin dela seriósele şi mulţămitórele ocupaţiuni tocmai în acéstă vreme scumpă, dară şi în privinţa acésta ve sum datoriu încă cu o constatare lămuritóre. Sciu, că d-vóstre on. domni juraţi norocoşi, cari sunteţi puşi a ve dá dela o vreme încóce tot mai des verdictul asupra părerilor politice ale concetăţenilor d-vóstre de diferite naţionalităţi, de pe un fórte estins teritoriu al ţĕrii, sunteţi în curentul trebuincios cu părerile şi ḑiarele acestor naţionalităţi, şi mai ales cu cele scrise în limba maghiară şi germână. Despre un procuror de stat anticip acésta cu tótă positivitatea.

Nu me îndoesc dară, că asemenea ve veţi aduce aminte de ţinuta destul de contrară legii penale a mai multor foi tot din acésta ţéra, pentru care ţinută însĕ nu s'a găsit nici când nici un procuror fost ar fi fost cât de criminal limbagiul, cât de revoltătóre ţinuta şi cât de infernală tendinţa acelor foi publice de ḑi sau periodice.

Ḑiariul aşa numit liberal d. e. „Kolozsvár“ din Cluş numai în decursul anului 1888, aprópe în fie-care numĕr, cu articolii sei „A popák“ etc a cârtit şi a hulit, a insultat şi a încriminat după dragă voia sa pe preoţii români, aşa în cât a trebuit se provóce cea mai mare despreţuire şi scârbă între cetitorii sei asupra „statului preoţesc român“. Celelalte foi din Cluş şi unele din Budapesta cu deplină vrednicie îi ţineau isonul.

Din incidentul conferinţei naţionale din Sibiiu, şi din al scrintitului proces irredintistic d. e. tóte foile din Cluş, apoi din Bpesta „Budapesti Hirlap“, „Pesti Hirlap“ şi altele batjocoriau port, limba, credinţa, tot ce este românesc; însultau şi batjocoriau cu gura plină întreg poporul românesc într'un mod turbat şi necreḑibil. Destule găsim încă şi în foile frunţaşe ca „Egyetértés“, „Pesti Napló“, „Pester Lloyd“ „Neues P. Journal“, „Függetlenség“ şi alte din provincie, dela 1868 până în ḑilele nóstre. Am adunate multe, fórte multe. Aici încă am la mine o porţiune de ajuns. Dacă poftiţi ve pot delectá.

Alte foi ĕră rivaliséză în antisemitismul cel mai greţos. „Westungarischer Grenzbote“ din Pojon d. e. sistematice agită şi harangézĕ ḑi de ḑi contra israeliţilor. Despre partida acestor insultători „Pester Lloyd“ din 6 Iuniu 1887 d. e. scrise din cuvênt în cuvênt: „Die Antisemitem-Partei steht manchmal auf der strafrechtlichen Basis“.

Tóte aceste sunt declarate, pronunţate agitări la ură, la despreţuire contra unui popor, contra unei tagme şi confesiuni. Şi totuşi nici un procuror nu s'a găsit, care sĕ acuse e autorii astor feliu de scrieri, care sĕ întindă scutul legilor ţĕrii asupra tagmei preoţesci române, asupra poporului românesc...

In privinţa meritului însuşi, adecă a aţiţării românilor la ură contra maghiarilor, acusa este, pe cum ḑiseiu, absolut fără temeiu. Legea de presă dela noi, chiar şi în starea ei de aḑi, întregită anume de codicele penal, circumscrie esigenţele pentru un lucru punibil, deci indică apriat ce este de a se timbrá şi încriminá ca agitaţiune Dl procuror însĕ e silit sĕ-şi iee refugiu la generalităţi, la deducţiuni, la inchipuiri, ba chiar şi la gândirile nepronunciate ale scriitoriului pentru ca sĕ-si pótă formulá acusa, ceea-ce însĕ de loc nu este în spiritul, în tendinţa legii de presă.

Legea de presă cere enunciamente clare, fapte concrete, nu sofistării.

In articolii încriminaţi însĕ nici singuratici, nici chiar contopiţi nime, nici chiar dl procuror, nu póte arĕtá nici o ḑicere, nici o enunciaţiune, nici chiar o alusiune despre aţîţare de ură în români contra poporului maghiar. Dacă dl procuror va fi în stare a ve produce acele pasage sau sentinţe, eu renunciu la ori ce cuvênt ulterior.

Provocare sau aţîţare la ură contra vre unui popor din lumea acésta nu s'a întêmplat nici când în colónele „Luminătoriului“. Ci din contră am fost cu deplina inimă şi sinceritate tocmai şi pentru poporul maghiar şi pentru interesele sale ca concetăţeni ai nostri de sute de ani în acéstă ţĕră, ceea-ce am dovedit şi prin mai multe esemplare ale „Luminătoriului“ de până acuma, alăturate protocolui la ascultarea mea prealabilă.

Atâta scim şi noi, că nu poporul maghiar abusézĕ de potestatea şi autoritatea de stat, nu el ne apasă şi persecută ci fórte mulţi alţii, cari, în cele din urmă, n'au suflet nici pentru poporul maghiar. Şi mai scim noi de mult şi prea bine, că ce sórte astéptă aici în rĕsăritul Europei pe poporul maghiar şi pe poporul român. Este numai o însinuaţiune, o denunciaţiune sau o orbie piramidală dacă ni se impută, că noi agităm pe români la óră contra maghiarilor.

Ĕră eu din parte-mi protestez contra unei astfeliu de nvinuiri inhumane şi barbare. Insinuarea, că am agitat sau a-şi aţîţá la ură contra unui popor, fie chiar şi maghiar, este o rănire a demnităţii mele ca om, care am absolvat studiile universitare în Bpesta şi Cluş, care am servit ţĕrii mele şi în statul civil şi în cel militariu, care şi aḑi am dreptul sĕ port brâul Maiestăţii Sale a domnitoriului nostru şi sum pus de 19 ani în rêndul acelora, cari în ori-ce clipită am sĕ-mi vĕrs sângele pentru ţéra acésta.

Este o injurie asupra capului bĕtrânului meu tată, care în cinste şi omenie a încărunţit servind şi aḑi interesele ţĕrii prin cultivarea moşiei sale, prin prompta plătire a dărilor şi prin credinţa şi onestitatea sa dovedită de mai 40 ani, de când este în serviciul oraşului seu.

Şi este o blasfemiă şi asupra fratelui, şi a uncheşilor mei, cari toţi sunt numai spre folosul ţĕrii şi parte au fost, parte sunt şi aḑi încă obligaţi tot momentul la serviciul militariu.

Nu sum venetic, nu sum parasit, nu sum cerşitoriu, ci din sânge românesc, din viéţa acelui popor, care de sute de ani a lucrat şi a suferit pentru acésta ţĕră, pe pământul seu si în averea sa, fără sĕ vateme pe altul. Resping deci însinuarea de a fi agitat la ură contra poporului maghiar şi de a fi lucrat contra constituţiuni ţerii mele.

Tot de aceste însuşiri humane şi de civilisaţiune a fost şi este pĕtruns şi poporul românesc în totalitatea sa. Ca sĕ nu ating momente preabine cunoscute şi d-lor vóstre: casurile din Folea şi Chevereşul mare. Óre acolo românii au fost provocătorii duşmăniei şi aţîţătorii la ură contra unui popor?

(Va urma).

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Zarand se va ţiné în ḑilele de 24, 25 şi 26 August st. v. 1889 în localitatea scólei gr. or. din Brad. La acésta adunare sunt invitaţi a participá toţi membrii ordinari, precum şi publicul, carele se intereséză de causa scolară.

Şedinţa I, Joi la 24 August v. a. m.

1. La 9 óre antem. întrunirea membrilor în scóla gr. or. din Brad, chemarea Duchului sânt, şi deschiderea adunărei prin presidiu.
2. Constatarea membrilor presenţi.
3. Cetirea raportului comitetului central pro 1888/9.
4. Alegerea comisiunilor.

Şedinţa II a, Joi după amĕḑi

5. Pertractarea cuvêntului normal „foc“ după I. Popescu de Georgiu Ignaton.
6. „Numĕrul 8“ tóte 4 operaţiunile de Arsene Duma.
7. Pertractarea „timpului presente, perfect şi venitoriu“ din limba maghiră cu despărţĕmêntul al IV lea, de I. Safta.
8. „Scumpul mult perde, şi leneşul mult alérgă“ după I. Popescu, tractată din punct de vedere logic gramatical prin Olimpiu Oprea.

Şedinţa a III-a, Vineri a. m.

9. „Remuneraţiunile în scóla poporală“ disertaţiune de Alecsandru Vlad.
10. „Ungaria cu privire la productele, locuitorii ei, şi ocupaţiunea lor“ prelegere practică cu desp. al IV-lea de Gavriil Simedria.
11. „Biografia lui Şaguna“ prelegere cu despărţ. al VI lea de I. Bogdan.
12. Adiţiunea frângerilor comune mental cu desp. al IV-lea de Petru Gabor.

Şedinţa a IV, Vineri d. a.

13 Verificarea proceselor din I II, şi III a şedinţă.
14. Pertractarea piesei „Epistola“ după I. Popescu din cartea a II-a de lectură din punct de vedere stilistic d> Avram Glava cu despărţ. al VI-lea.
15. „Isvorul“ pag. 211 din a II-a carte de I. Popescu, tractat cu privire la ortografie şi interpuncţiune prin G. Forraş.
16 Raportul comisiunilor.

Şedinţa a V-a, Sâmbătă a. m.

17. „Cântul în scóla populară,“ disertaţiune de Ioan German.
18. Staverirea bugetului pro 1889/90.
19. Propuneri eventuale.
20. Constituirea reuniunei pe o nouă periódă 1889/90—1891/92.

Şedinţa a VI-a, Sâmbătă d. a.

21. Verificarea protocólelor, şi eventual alegerea unei comisiuni de verificare.
22. Închiderea adunărei prin presidiu.

În 26 August st. v. séra la cas de a fi timpul favorabil se va ţiné o petrecere în favorul reuniunii.

Brad, la 7 August, 1889.

Vasiliu R Dămian, preşedinte. — *I. German,* v. preş. notar adhoc.

Comitetul central al reuniunei învĕţătorilor romani gr. or. din districtul Zarand, se va întruní Joi la 17/29 August a. c. în scóla gr. or. din Brad, la órele 9 antemeridiane. P. T. membri comitetului sunt învitaţi a participá.

Obiectele de pertractat.

1. Censurarea protocólelor întrate dela adunările generale ale despărţemintelor I, II şi III a, precum şi a raportelor acelora.
2. Censurarea raţiociniilor despărţĕmintelor.
3. Cetirea şi aprobarea raportului general a comitetului central pe 1888/9.
4. Raportul comisiunilor emise din comitet la 8 Iuniu a. c.
5. Eventualia.

Brad, la 7 August, v. 1889.

Ioan German.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul nostru petrece acum în Viena, unde are un înalt óspe, pe şahul Persiei. Primirea, ce i-s'a făcut şahului a fost de tot pompósă. Până la curte au fost înşiraţi soldaţii pe ambele părţi ale stradelor, prin cari a trecut. Mai mulţi membrii ai familiei imperiale au sosit în Viena pentru a face visită şahului. La teatrul curţii se vor dá mai multe representaţiuni festive în onórea óspelui.

* (Sĕrbarea aniversărei nascerei Maj. Sale în Agnita.) Din Agnita ni se scrie: Aniversarea ḑilei naşcerei Maj. Sale la 6/18 August în biserica nóstră gr. or. s'a serbat cu mare festivitate. Serviciul d ḑeesc s'a început la 8 óre diminéţa, la care pe lângă numĕrosul popor a luat parte: dl jude cercual de Steinburg, dl prot-pretore Schlosser, dimpreună cu întregul personal dela pretură, amploiaţii dela cartea funduară şi gendarmăria din loc.

După ce zelosul nostru preot Ioachim Părĕu într'o vorbire fórte frumósă a arĕtat însemnătea ḑilei, accentuând în cuvinte nemărginita bine alese bunătate a Maj. Sale, părintésca Sa îngrigire pentru bunăstarea poporului, şi preste tot binefacerile, ce s'ar evĕrsat asupra patriei sub gloriósa Sa stăpânire, serviciul d-ḑeesc s'a încheeat cu cântarea imnului popular.

X.

* (Inaintări în armată) Maj. Sa a numit pe elevii academiei militare din Viena Arcadian Popsavin sublocot. la reg. 62 inf.; ér de cadeţi pe Iosif Nemeş la reg. 85 şi Luca Iovanovics la reg. 53,; pe F. Opra, căpit cl. II la semibrig 23 de honveḑi şi pe Alesandru Stanciu la semi-brig. 22.

† **Ana Veronica Micle**. Scurt timp după apunerea lucéfărului poesiei române, Mihail Eminescu, ne vine vestea tristă, că nemilósa mórte a stêns ĕrăşi viaţa unei stele, ce împodobia scumpa pleiadă a poeţilor nostri. *Ana Varonica Micle,* după o muncă îndelungată, consacrată literaturei nóstre, s'a mutat la cele vecinice, în cea mai frumósă vêrstă de 36 ani.

Veronica Micle s'a născut la anul 1853 în Iaşi, unde percurse cu mare diligínţă cursurile scólei centrale. Abia părăsi băncile scólei si se şi dedică terenului literar, scriind în un stil propriu,

plăcut. Dela acésta activitate n'a putut-o împedecá nici chiar grijile familiare. Dênsa, ca soţia prof. şi rectorului univers. din Iaşi, Micle, scia sĕ conducă cu aceea şi predilecţiune afacerile casnice, cu carea se dedicase şi scrierei, găsind totdeuna timp pentru acéstă muncă plăcută.

Scrierile sale publicate în mai multe jurnale sunt novele şi traduceri din autori francesi. Cu deosebire s'a făcut însĕ cunoscută prin drăgălaşele sale poesii originale, provocate de inspiraţiunile iubirei şi de sentimentul castităţii femeesci, publicate în „Convorbiri Literare".

In timpul din urmă suferia mult de nervi şi pentru a-şi alină durerile se duse în timpul vacanţelor la mănăstirea „Văratic", dar tóte silinţele, ce şi le dedea în romanticele locuri a potolí furia morbului, au rĕmas zadarnice Ele au pus capĕt firului vieţii sale. Rĕmăşiţele pământesci s'au aşedat la Botoşani!

* (Miserie.) Din Satulung (Săcele) se scrie „P. H.", că medicul veterinariu de acolo, Kauffmann, venind în mare strimtóre de parale, şi nemai avênd cu ce şi ţiné numĕrósa familie, a fost surprins de măcelariul din loc tocmai precând voia sĕ-i scótă banii din protofoiul. Deşi măcelariul la rugările în genunchi ale nefericitului nu la pîrât, totuşi din vorbele ómenilor s'a auḑit despre furt şi d'odată veterinariul se pomenesce cu doi gendarmi la casă. Din considerare la familie gendarmii rĕmaseră în curte până-ce stăpânul casei avea sĕ se îmbrace şi sĕ le urmeze. Profitând de acésta împregiurare, veterinariul se otrăvi cu cianchali şi rĕmase mort pe loc, lăsând în cea mai mare miserie numĕrósa familie.

* (Lăutarii români în Paris.) La concursul cel mare internaţional, ce s'a dat înfaţa ministeriului de instrucţiune din partea musicanţilor, cari se află în Paris, premiul prim l'a obţinut muscalagiul Anghelescu, ér al doilea premiu lăutariul Cornescu. Aristocraţia parisiană ori lumea oficială nu dă o singură serată, unde se nu fie şi lăutarii români.

* (Un grav accident) Joi séra după 10 óre, trei saşi din Cisnădie, după-ce s'au veselit mult de nectarul lui Bachus şi cu beutura de predilecţiune a lui Gambrinus, au plecat spre casă. Înainte însĕ de a luá drumul Cisnădiei au voit sĕ probeze fuga calului prin strada morii. In aceste eserciţii căruţa se resturnă de dòue ori şi calul — mai cu minte — ori de câte ori s'a resturnat căruţa, a rĕmas liniscit, până ce cei trei stăpâni cu chin cu vai au aşedat trebile la loc. A treia óră însĕ, voind sĕ se întórcă în galopul cel mare al calului, căruţa se resturnă cu atâta vehemenţă, încât poticni aşa de tare calul de rĕmase resturnat pe cóste. Unul dintre atleţi — primí o astfeliu de lovitură la cap, deasupra templei, încât 'l năpădì sângele in şiróie şi rĕmase tins, inconsciu, tăr a se mai puté mişcá; ceialalţi doi, de frică o luară la sĕnătósa. Din întêmplare, trecênd un medic dela regiment, 'şi oprí trăsura si în urma stăruinţelor putù înduplecá pe câţi-va ómeni dintre numĕrosul public, ce se adunase, sĕ transpórte în căruţă la spital pe nenorocitul, care devenise pălid ca mórtea, şi al cărui puls începea a bate tot mai nere gulat. — Observăm, că în cele ¾ de óră, cât a durat acéstă scenă tristă nu s a arĕtat nici măcar un singur poliţaiu, cu tóte că păḑitoriul de nópte în continuu a dat signalele cunoscute, ér presenţa poliţaiului era neapĕrată de lipsă!

* (O fulgerătură în turnul Eiffel). Precum se anunţă din Paris în 20 August n. la ¾ 10 óre séra fulgerul lovì turnul Eiffel. Zuruitul a fost asurḑitoriu şi a sămênat cu spargerea unei mase mari de sticlă. Vêrful turnului a fost învĕlit mai multe secunde într'un nor luminos. Electricii, cari lucrau la proiector au vĕḑut căḑênd mai multe ţanduri de fer, cari au fost despicate de pe parafulger Nimenea însĕ n'a suferit nimica şi nu s'a produs nici o daună.

* (Bóla de vite). In Braşov şi împregiurime băntue durerea de gură şi de unghii între vitele cornute, mai cu sémă între boi. S'au luat aspre mĕsuri pentru stârpirea ei.

* (Un proces american picant.) Un proces din cele mai nostime se judecă acum înaintea instanţelor judecătoresci de New York.

Étă causa procesului:

Nisce fabricanţi de hârtie de ţigară, cari au firma W. Duca et C. desfac marfa lor într'un mod atât de repede şi în cantităţi atât de mari, că nici nu s'a mai pomenit una ca asta. Şi sciţi de ce? Pentru că pe învĕlitórea ei au pus portretul unei artiste dintre cele mai frumóse ale Americei, d-şórei Graţia Wada.

Atâta lucru nu a fi supĕrat póte pe artistă, dar ea spune, că fabricanţii nu i-au pus pe posă de cât capul, restul trupului este făcut după fantasie.

Şi cel puţin de l'ar fi făcut cum se cade, dacă ar fi pus pe el şi haine, măcar de o palmă. Nu, fabricanţii au avut cutesanţa de a nu i pune pe corp de cât nisce pantalonaşi atât de subţiri şi transparenţi, încât ea de sigur nici în baiă n'ar avé curagiul sĕ între cu ei.

Lucrul acesta n'a putut sĕ-l sufere artista şi de aceea a dat în judecată pe fabricanţi, cerênd ca ei afară de pedépsa, ce li se cuvine, pentru-că i-au făcut un desonor, sĕ mai fie condamnaţi şi la o amendă de 10,000 dolari.

Advocatul fabricanţilor a obiectat la prima instanţă judecătoréscă următórele: Chipurile de pe învĕlitórele hârtiei nu sunt a d-şórei Graţia, şi chiar de ar fi, nu póte sĕ se simţă ofensată, deóre-ce sunt şi alte artiste puse, (în adevĕr sunt în feliul acesta date în lume tóte artistele din America) rógă pe judecătoriu a respinge cererea d şórei.

Sĕ vedem însĕ ce vor ḑice şi celelalte instanţe.

Lumea americană aştéptă cu mult interes sfêrşitul acestui proces, deóre ce dacă fabricanţii vor fi condamnaţi, desigur, că are sĕ le intenteze proces şi celelalte artiste, şi astfel ei vor fi condamnaţi la sume atât de mari, încât de sigur le va trece pofta de a mai întinde hârtii cu pose. „Românul".

Bibliografic.

„*Candela,*" fóie bisericéscă literară, ce apare în Cernăuţi, Nr. 8, pro August, are următoriul cuprins românesc: Doctrina romano occidentală despre satisfacţiune. — Morala testamentulni vechiu în periodul iudaistic. — Cuvêntarea la Schimbarea la faţă a Domnului nostru Iisus Christos. — Cronică.

„*Biserica ortodocsă română*", revistă periodică eclesiastică, ce apare în Bucuresci Nr. 5 pro August are următoriul sumariu: Frăţéscă îmbrăţoşare. — Din catechetica sau metodica specială a studiului religiunei. — Cuvênt epitafic. — Scrierea Ierochim. Chiriac Rômnicén. — Scurtă privire asupra Evangeliei Stului Marcu. — Despre formele şi caracteristica predicămêntului bisericesc. — Cronica bisericéscă. — Donaţiuni. — Bibliografic.

Din public*).

Mult stimate dle redactor! Cu multă reverinţă ve rugăm a dá publicităţi în preţuitul ḑiariu „Telegraful Român" următórele şiruri:

Mai din tóte părţile se aude, că bietul plugariu o duce rĕu, şi tot mai rĕu, acum cu una, acum cu alta: dări multe, esecuţiuni dese, recoltă slabă, calamităţi preste calamităţi; dar dóră nicăiri nu vor fi atâtea ca la noi, unde pe lângă tóte s'a mai făcut şi comasare, a cărei bunătate n'a gustat-o, decât numai câţi-va, şi şi aceia de altă naţionalitate, ér mulţimea, şi cu deosebire cei mai sĕraci au ajuns aprópe de tot la sapă de lemn.

Astfeliu de plăgi pe popor 'l aduc la desperare şi în cele din urmă la indiferentism; de aci urmézĕ apoi, că biserica şi scóla, cari sunt a se susţiné de un astfeliu de popor scăpătat — şi apoi la noi tot numai din repartiţiuni se susţin tóte — încă nu se póte aflá într'o stare mulţămitóre. Stăm rĕu, stăm fórte rĕu, şi pare-că am perdut tótă speranţa de nescari timpuri mai bune; o am perdut cu atât mai vêrtos, căci nu suntem bântuiţi numai din afară, ci stăm rĕu şi cu ale nóstre cele din lăuntru, ca fii ai bisericei nóstre, căci afară de preot cei din gremiul comunei nóstre bisericesci nu şi sparg capul cu apĕrarea intereselor nóstre bisericesci.

Vĕḑênd că astfeliu de ómeni, cari se ḑic a fi din clasa celor cu carte şi a fruntaşilor, nu încetézĕ cu apucăturile lor nici în césul al 11-lea, ba acum se pornesc mai cu putere spre a-şi face mendrele, suntem necesitaţi a i arĕta publicului, că dóră în chipul acesta se vor ruşiná, căci altă putere nu mai avem.

Ne este silă şi nici nu voim a descrie pe larg trecutul şi presentul bisericei nóstre, căci la acésta s'ar cere ómeni dibaci de condeiu, dar nu ca noi bieţi ómeni de rênd, economi nĕcăjiţi şi sĕraci, cari suntem necesitaţi a ne plânge în tăcere amara nóstră sĕrăcie.

Biserica nóstră înainte cu vre o 18 ani avea o o fundaţiune de bucate de preste 600 florini, care dacă ar fi fost bine administrată, astăḑi noi ne-am puté ajutora mult mai uşor în susţinerea bisericii şi scólei nóstre.

Dar durere, căci administrarea ei fiind în mâna unui conducĕtoriu de ai nostri, care au căutat numai interesele sale, în câţi va ani s'a mistuit în partea cea mare; ce s'a incassat mari tot s'a şi păpat, ér de altă parte din nepăsare o parte s'a lăsat până ce unii şi alţii datornici a decăḑut materialicesce, încât astăḑi numai găsesci la ei nimic şi prin urmare pretensiuni de ale bisericei de câte 30—40 fl. s'a perdut, şi acésta numai curat din pricina actualului vice-jude, stéua nóstră întunecătóre, Eusebiu Dogariu care până bine de curênd au făcut singur, ce a voit cu comuna nóstră bisericéscă şi cu averea ei. De ar vedé cine-va protocólele purtate de dlui s'ar puté convinge de adevĕrul celor ce le spunem aci. Pofta dênsului de a stá în inimiciţie continuă cu preotul şi cu ómenii mai de cinste şi iubitori de dreptate şi de adevĕr, nu i póte face laudă. Comuna nóstră bisericéscă, avênd înainte cu 9 ani o scólă rea de lemn, fiind amenińţată cu închiderea scólei şi silirea la scóla comunală, ne am vĕḑut deci siliţi la îndemnul şi stăruinţa parochului a face arunc fórte îngreunător pe popor, şi a mai împrumutá încă 600 fl. spre a se zidí o scólă nóuă corespunḑĕtóre, care datorie încă nici până aḑi nu s'a putut plătí, ba din an în an se plătesc ratele tot mai greu, căci nu mai sunt isvóre.

Dênsul şi cu ocasiunea facerei acestei scóle, în loc sĕ-l dóră inima de popor, de fraţii lui, şi ací a umblat cu speculări în interesul seu, îmbulḑindu-se cu puterea la intreprindere şi cauḑând din nou pagubă bisericii.

Domnialui scie fórte bine, ce a făcut şi nu va puté nega.

Acum de când este scóla gata, noi din pricina lui nu ne am putut căpĕta un învĕţătoriu statornic în locul celui bĕtrân pensionat. Copii s'au stricat cu totul, căci pe care învĕţătoriu a venit, l'a luat în cuartir la sine cu scop de a şi-l face ginere, apoi ori au fost bun, ori au fost rĕu, numai sĕ-şi vadă pe fia sa odată nevastă de învĕţătoriu s'au chiar preotésă. Prin astfeliu de apucături, cu cari vrea sĕ-şi ajungă scopul se causézĕ numai demoralisare în popor.

De aici dară ne esplicăm pentru-ce el fabrică pâri asupra parochului nostru, ţine pe fostul învĕţătoriu provisor şi cleric absolut Daniil Cojocariu şi acum în vacanţe la sine, umblă cu el, cu nevasta, cu fia sa prin sat pe la ómeni, ţine adunări, dă rachiu şi altele; se vede dară, că pentru ce? Oamenii nostri, fiind sĕraci şi creduli, póte-că pentru o glaje de rachiu îi vor şi da vot la alegerea viitóre, dară dacă acesta va ajunge unde ţintesce, apoi ne-a bătut D-ḑeu şi mai rĕu ca până aci; căci acest tinĕr simpluţ şi sumeţ sub tactica lui şi în condiţiunile, în care se află, nu se va face nici odată vrednic de chemarea sa.

Şi dacă acest tinĕr, care încă acum când este atârnătoriu de poporeni şi paroch scie sĕ se pórte atât de necuviincios, ca în biserică sub durata Sf. liturgii în presenţă creştinilor de faţă adunaţi la sluşbă ḑice: „am isprăvit părinte! părinte am isprăvit!" éră şi éră părinte!, apoi ce se póte asceptá dela dênsul în viitoriu, dacă el la Sf. liturgie n'are nici un simţ de evlavie, frica lui D ḑeu, şi respect faţă de sluşbă şi de şeful seu?

Noi scim, că tinerii, cari vor sĕ se facă odată preoţi, trebue sĕ aibă o purtare esemplară, domólă, împreunată cu arĕtare de cinste cătră mic şi mare, bĕtrân şi tinĕr.

Noi lipsă de paroch acum nu avem, ci numai de învĕţătoriu, apoi nici de un învĕţătoriu ca Daniil Cojocariu, care nu se subordinézĕ nimenui, decât numai închipuitului seu socru, care-şi bate numai joc de ómeni.

Plângerea nóstră este espresiunea adevĕrului, şi dacă ne rugăm cu tótă supunerea, ca sĕ se dea acestea publicităţii o facem spre a se trage şi atenţiunea P. O D. protopop până a nu vení alegerea, ca Preaonor. D-nia sa care în persónă s'a convins de silinţa lui Daniil Cojocariu în scólă, de relaţiunile lui cu dl Eusebiu Dogariu, de corupţiunile, ce le-au făcut şi le face în popor chiar şi acum, apoi de purtarea lui, sĕ nu l pună în candidaţie, şi prin acésta vom scăpá de incurcături, sĕcaturi, şi alte rele viitóre, la cari ne putem sigur asceptá din partea acestor indivíḑi cu capul mare. La din contră „Videant Consules".

Teliu, în 4 August, 1889.

Ai mult stimat DVóstre

cu profundă respect.

Ion I. Comşa, George Pop, Ioan Nedelea, George P. Pop, Alexe Comşa, George Stan Baţiulea junior. Ioan Lazar, George Miloiu, Ioan Blendică, Alexe Martin, Todor Pál etc.

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.75	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	—.—
Obligaţiuni de credit austr.	305.—	306.30
Sorţi de regularea Tisei	129.50	129.50
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9 46	9.45
100 marce nemţesci	58.30	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119·30	119.35

Nr. 270 [130] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilori învĕţătoresci împreunate cu cantorat în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Braşovului II, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Lisnĕu*, cu salariu de 134 fl., şi adecă:

a) dela popor 12 găléte vechi cucuruz à 4 fl.; *b)* 7 cară lemne à 1 fl.; *c)* din fondul bucatelor 11 găléte cucuruz; *d)* din didactrul scólei 10 fl.; *e)* din venitul stolar, afară de umblarea cu crucea la botezul Domnului 12 fl.; *f)* cuartir liber şi grădină 10 fl.

2. *Apaţa*, cu salariu de 85 fl. şi anume:

a) dela popor 30 fl.; *b)* din alte isvóre 30 fl.; *c)* victuale în valóre 5 fl.; *d)* lemne de foc în valóre 10 fl.; *e)* cuartir liber în valóre 10 fl.

Baştelec, cu salariu de 218 fl. şi anume:

a) dela 80 familii à 25 litre cucuruz 80 fl.; *b)* dela 60 elevi didactrul à 1 fl. 50 cr. 90 fl.; *c)* dela 30 elevi, scóla de repetiţie 15 fl.; *d)* dela lemne în valóre de 5 fl.; *e)* dela cantorat în valóre de 20 fl.: *f)* dela un fênaţ în valóre de 6 fl.; *g)* dela un cuartir liber 2 fl.

4. *Dobolii inferiori*, cu salariu de 300 fl. şi anume:

a) dela popor în valóre de 50 fl.: *b)* din alte isvóre în valóre de 20 fl.; *c)* victuale în valóre de 200 fl.; *d)* cuartir liber în valóre de 30 fl.

5. *Nou* filiă, cu salariu de 65 fl., şi anume:

a) dela popor în valóre de 30 fl.; *b)* din alte isvóre în valóre de 25 fl.; *c)* cuartir liber în valóre de 10 fl.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Braşov, în 8 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Braşovului II.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 339. [131] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate, aparţinătóre protopresbiteratului Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare, şi anume:

1. *Mateiaş*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne.

2. *Bogata olteană*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

3. *Fântâna*, cu salariu anual de 100 fl, cuartir şi lemne, avênd tot odată învĕţătoriul a împliní şi serviciul de cantor în dumineci şi sĕrbători, pentru care îşi primesce partea competentă din venit.

4. *Merchiaşa*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne, şi dreptul la beneficiile comunale.

5. *Ticuşul românesc*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

6. *Caţa*, postul de învĕţătoriu primariu, salariu anual 200 fl, cuartir şi lemne. Învĕţătoriul va instruá pe copii în cântările dela liturghiă.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus numit.

Cohalm, 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale

N. D. Mircea,
protopop.

Nr. 195 [132] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei se escrie concurs în termin până la 31 Augus 1889.

1. Un post învĕţătoresc în parochia *Ighiel*, cu un salariu de 70 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

2. Un post învĕţătoresc în parochia *Ţelna*, cu un salariu de 100 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

3. Un post învĕţătoresc în parochia *Cricău*, cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi didactru. Concurenţii au a se presenta în vre-o sĕrbătóre ori Duminecă la biserica gr. or. din Cricău spre a se produce în cântări.

4. Un post învĕţătoresc în parochia *Tibru*, cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi din fondul bisericii, lemne suficiente, cuartir, şi léfa se va plăti în 3 rate lunare.

5. Un post învĕţătoresc în parochia *Pâclişa*, cu un salariu de 120 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

Alba-Iulia, 7 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 47. [133] 1—3

CONCURS.

La scóla nóstră confesională din comuna Şugag au devenit vacante dóue staţiuni învĕţătoresci pentru a cărora întregire se escrie concurs cu termin până la 27 August st. v. 1889, când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de câte 200 fl., cari se plătesc în rate lunare anticipative din cassa comunei.

2. Cortel liber şi câte doi stângini de lemne de foc pentru un învĕţătoriu, celui mai cualificat şi folosinţa grădinei scolare.

Cei-ce cugetă a reflectá la numitele staţiuni au sĕ-şi înainteze petiţiunile lor oficiului protopr. gr. or. în Sebeş în supra arĕtatul termin instruite conform legilor în vigóre. Învĕţătorii cari se vor alege se deobligă sĕ cânte în dumineci şi sĕrbători în strană.

Şugag, în 30 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 314. [134] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc pentru clasa a III a dela scóla poporală gr. or din *Herman*, protopresbiteratul Braşovului II, pentru întregirea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 359 fl. anual şi anume: 300 fl. din cassa alodială şi 50 fl. din cassa bisericei, solviţi în rate treilunare decursive şi cuartir grătuit în edificiul scólei.

Dela cóncurenţi sĕ cere, ca pe lângă recerinţele pretinse de legile în vigóre, sĕ documenteze, că cunosc bine cântările bisericesci, spre a puté tinea strana Dumineca şi sĕrbătórea, pentru care vor primí $^1/_3$ parte din venitele dela epatrafir, împărţit cu al II lea cântareţ; vor fi obligaţi a ţinea scóla de repetiţiune cu tinerimea dela 12—15 ani, fără altă remuneraţiunei

Cei cu cualificaţiune superióră şi cu ani de serviciu pe cariera învĕţătorescă vor fi preferiţi.

Cererile de concurs bine însemnate sĕ vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul de mai sus.

Birasov, în 1 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II.

În conţelegere cu comitetul parocbial respectiv.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 308 [137] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Berivoii-mari*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. *Berivoii mici*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. *Breaza*, postul secundar cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

4. *Comana inferióră*, cu salariu anual de 100 fl., şi lemne de foc

5. *Comana superióră*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

6 *Făgăraş*, cu salariu anual de 200 fl. cuartir liber şi lemne de foc.

7. *Grid*, cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

8. *Herşeni*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

9. *Hurez*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. *Luţa*, cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

11. *Ludişor*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

12 *Mândra*, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne de foc.

13 *Perşani*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. *Riuşor*, cu salariu anual de 80 fl. şi lemne de foc.

15. *Rucăr*, cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.

16. *Sâmbăta sup. rĕs.*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

17. *Sâmbăta sup. apus.*, cu salariu anual de 125 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

18. *Şona*, cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.

19. *Toderiţa*, cu salariul anual de 140 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

20. *Veneţia superióră*, cu salariu anual de 80 fl., şi lemne de foc.

21. *Voivodeoii mari* împreunat cu *Voivodenii mici*, cu salariul anual de 150 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vreunni din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor învigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 August, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan, adm. ppresb.

Nr. 264. 136 1—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea *unui post de învĕţătoriu* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs nou cu terminul *până la 15 Septembre n. anul curent.*

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ presente următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scólele civile;

c) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arĕtarea specialităţii pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

e) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere.

Concurentul ales se obligă a propune până la macsimum de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu postul, ce este de a se ocupá sunt împreunate următórele beneficii:

a) salariu anual de 700 fl.;

c) bani de cuartir 150 fl. pe an.

In lipsa de concurenţi deplin cualificaţi de parte bărbătéscă, comitetul îşi reservă a reflectá şi pentru acest post la concurenţi de partea femeéscă cu cualificaţiunea cerută prin legea statului.

Din şedinţa comitetului Asociaţinei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 22 August 1889.

G. Baritiu, preşedinte. **I. Crişian,** secretariu II.

---

[135] 1—3

CONURS.

Pentru întregirea a patru posturi învĕţătoresci la scóla capitală gr. or. din Rĕşinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariul anual 350 fl. şi 32 fl. ca relut de cuartir şi lemne

Pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi deobligaţi a ţiné strana in fie care Duminecă şi sĕrbătóre, precum şi doi a ţiné scólă de repetiţiune, unul a conduce grădina scolară, şi unul a conduce eserciţiile gimnastice cu toţi elevii.

Cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rĕşinari.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rĕşinari, în 7 August 1889 st. v.

Bucur Dancăş. *Liviu Brote,* notariu.

Sibiiu, 8 August, 1889.

Am vĕḑut,

I. Hannia, adm. ppresb.

---

[102] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II a la scóla nóstră gr. or. din comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebeşului, se deschide concurs cu terminul până la 10 August a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. v. a. din cassa bisericei plătite în rate lunare;

2. 2 stângini lemne;

3. Cuartir în edificiul scólei;

4. 6 fl. diurne pentru participarea la conferinţele învĕţătoresci.

Doritorii de a ocupá acest post sunt datori a-şi asterne suplicele lor instruate cu documentele prescrise, şi că sunt în deplină cunoscinţă a cântărilor bisericesci, precum şi a tipicului, ca sĕ pótă instruá băeţii din ambe clasele din cântări. Cererile de concurs sunt a se adresá preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş. Alesul de învĕţătoriu va fi îndatorat a ţiné strană în biserică atât la utrenie cât şi la liturgiă, şi mai nainte de alegere a se presentá în biserică în vre-o duminecă sau sĕrbătóre spre a-şi arĕtá desteritatea în cântări şi tipic.

Săsciori, în 6 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 640. [117] 2—3

EDICT.

Maria Alecsandru Tătariu din Vulean, carea a părăsit cu necredinţă de trei ani pe legiuitul ei bărbat Nicolau Ţogoe din Poiana Mĕrului, fără a scí locul ubicaţiunei ei, este prin acésta citată, că în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră procesul intentat de cătră soţul ei se va pertractá şi decide în absenţa ei.

Zĕrneşti, 28 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului ca for matrimonial de instanţa I.

Traian Meţian, protopresbiter.

---

[138] 1—3

Copii de scólă

se primesc *într'o casă privată bună în cuartir şi alimentare.*

Informaţiuni se dau la proprietărésa căsii, strada faurului Nr. 14.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89 Sibiiu, Joi 17/29 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 August.

Preste puţine ḑile şi porţile gimnasiilor se deschid éră, ceea-ce ne indémnă, sĕ ne mai ocupăm de acésta cestiune importantă pentru némul nostru.

Nici odată nu veḑi pe părinţi mai ingrijaţi ca în timpul acesta. Didactrul s'a urcat, cărţile sunt de lipsă, modul de traiu s'a ingreunat şi anul a fost slab.

Grâu puţin, cucuruz şi mai puţin, ér stipendii sunt atât de puţine, încât e greu a fi om cu inimă şi a votá cu consciinţa linistită, că căruia din 50—60 concurenţi sĕ oferi un stipendiu.

Aşa ḑile am ajuns noi românii, şi din ce merge se impuţinézá tot mai tare numĕrul acelor scolari, cari percurg scólele medii spre a se pregătí pentru studii mai inalte.

Este evident, că gimnasiile nóstre nu pot adăpostí pe toţi tinerii nostri din causă de depărtări mari şi din alte motive, deci copii sĕ impart unii la un gimnasiu, alţii la altul.

Aceia puţini însĕ ar fi bine ca sĕ nu petrécă timpul în zădar, ér cei mai puţin ca mediocri în genere nu ar trebuí lăsaţi la studiu, pentru-că aşa percurg doue trei clase şi rĕmân repetenţi, inmulţesc clasa semidocţilor celor periculoşi şi a ómenilor neimpăcaţi cu sórtea.

Cade mai ales în sarcina catecheţilor dela scólele strĕine, ca sĕ priveghieze cu incordată atenţiune asupra paşilor, ce-i face tinerimea nóstră, cade în sarcina lor, ca se-i intăréscă în principiile legii crescine şi ortodocse, şi tot în sarcina lor cade, ca se stea în contact cu părinţii, şi sĕ-i facă de timpuriu atenţi la greşelele, ce le obsérvă la scolari.

Dacă fac aşa, implinesc o chemare, pentru care nu pot avé rĕsplată mai frumósă decât mulţămirea lor internă de a-şi fi făcut datoria faţă de némul lor, din al cărui sîn au eşit, şi pentru care sunt datori sĕ facă şi ei ceva.

Şi dacă catecheţii dela scólele strĕine au atari datorinţe de implinit, ar trebuí căutat, ca acolo se avem ómenii cei mai harnici, ómenii cei mai zeloşi, ómeni, cari nu trăesc numai pentru sine şi interesele lor, ci fac şi pentru binele public, cât îi értă impregiurările.

Sinodul nostru, consciu de chemarea, ce o au catecheţii dela scólele strĕine, a şi hotărit, ca acestia pentru serviţiile lor se fie şi remuneraţi.

Ni se comunică din unele părţi, că mulţi trans pun acest nobile officium asupra invĕţătorilor din loc, dacă sunt, sau asupra unui elev mai inaintat, şi ei 'şi reservă dreptul de a subscrie numai testimoniile.

Aşa nu e bine. Trebue sĕ priveghiăm asupra celor ce lucră aşa, căci lucrarea acésta a lor este în detrimentul némului nostru, lucrarea lor este bine venită celor ce au interes ca românul sĕ iasă din gimnasiu fără sĕ-şi cunóscă legea sa, fără se scie drepturile ce le oferă biserica nóstră credincioşilor sei, şi fără sĕ scie, că biserica este scutul şi mângăierea nóstră în ḑile grele.

Biserica nóstră lucră şi trebue sĕ lucre cu un plan anumit în ce privesce crescerea religiósă şi morală a fiilor sei, şi nicăiri nu sunt jertfele, ce le aduce un capital mai bine fructificat, ca aplicând la gimnasii strĕine ómeni tari în credinţă şi şi mai tari în cunoscinţele lor.

De aceea am reclamat mereu ca protopresbiterii din oraşele cu gimnasii strĕine se fie cei mai destoinici bărbaţi ai nostri şi de aceea ni se umple inima de durere, când mai vedem în atari oraşe ómeni fără pic de simţ pentru inaintarea némului nostru.

Ne place a crede, că cei chemaţi vor face în direcţiunea acésta dispoziţiunile necesare şi reclamate de impregiurări.

Revista politică.

Aniversarea ḑilei numelui espatriatului Kossuth a pus tótă suflarea maghiară în mişcare şi cu o insufleţire generala a ridicat osane bĕtrânului esilat, ér presa la rêndul seu a ţinut cu demnitate isonul manifestaţiunilor entusiasmate.

Şi e lucru caracteristic, că tocmai foile, cari cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu împroşcau opoziţiunea cu feliu şi feliu de invective şi scriau cele mai drastice injurii la adresa ei, uită de tóte greutăţile şi pedecile ce le-a pus opoziţiunea partidului gurernamental, aruncă vel preste tóte scenele tragice petrecute, şi mână în mână cu opoziţiunea, serbătoresc în articoli măreţi pe pretensivul guvernor al Ungariei.

Nu trebue sĕ ne mirăm deci, dacă presa opoziţională, alimentată în entusiasmul seu chiar de presa guvernamentală, cade în estasuri şi aiurări, preamărind pletele albe ale aceluia, care în tótă viéţa sa n'a visat decât de o Ungarie „independentă", cu regele ei propriu, şi carele întréga sa viéţă şi'a sacrificat-o în activitate pentru realisarea visului seu, luptând contra tronulni şi contra dinastiei.

Şi nu e mirare, dacă în aceste estasuri năvălesc tot deodată cu biciu de foc asupra partidului liberal şi în special asupra premieriului ungar, făcêndu-l responsabil de sórtea tristă, ce astéptă Ungaria, dacă şi în viitoriu va observá atitudinea de până acum, atât faţă cu politica internă a ţĕrei, unde nu i-a succes a cutropí pe celelalte naţionalităţi, cât şi faţă cu politica esternă, în care Ungaria singură nu figuréză, ci ea trebue sĕ mérgă numai legată de Austria, dacă voesce sĕ jóce vre o rolă.

Condamnarea generalului Boulanger a potolit în Francia tóte spiritele agitate. Nici foile republicane nu-şi mai ridică vocea contra generalului şi nici foile boulangiste numai fac o cestiune principală din procesul generalului.

Cu atât mai forte apare însĕ republica. Esposiţiunea universală a înălţat mândria poporului francez şi cu acésta şi fala şi vaḑa statului frances. Incă şi acum se discută de presa universală, împresiunea adêncă, ce o a făcut primarii satelor şi oraşelor francese, cari la o singură invitare s'au adunat cu toţii în Paris. 13,000 de primari, representanţi ai poporului, în unire cu preşedintele Sadi Carnot au întărit basele republicei, au sigilat raporturile cele mai intime de amiciţie în fie-care frances prin toastele ridicate la banchetul dat în onórea celor 13.000 primari, unde primariului celei mai mici comune din Francia i s'a dat loc la drépta preşedintelui republicei.

Visita împĕratului german la Strassburg e viu discutată. Impĕratul Wilhelm s'a împĕrtăşit de cele mai solemne ovaţiuni şi poporaţiunea, condusă de autorităţile politice, au pregătit monarchului un drum de triumf.

Se pune mare pond pe acéstă visită mai ales din causa, că se svonise, cum că împĕratul german va visitá Strassburgul dimpreună cu regele italian. Acésta cetate e considerată ca punctul cel mai corespundĕtoriu de operaţiune al trupelor germane unite cu cele italiene într'un eventual rĕsboiu cu Francia, şi aşa domnitorii anume au avut în cuget sĕ studieze bine terenul.

Causa, că totuşi călĕtoria s'a amênat şi visita nu s'a făcut de ambii monarchi impreună se atribue politicei principelui de Bismarck. Cancelariul de fer, îndată-ce a cunoscut intenţiunea împĕratului german şi a vĕḑut lucrările, ce se desvóltă în Alsaţia şi Lotaringia, a intervenit cu tótă autoritatea sa pe lângă monarchul şi i-a succes a împedecá şi nimicí acele planuri, cari ar fi putut provocá mari miscări şi póte chiar schimbări în ecuilibrul europén.

Lumea diplomată a fost surprinsă de un articol al fóiei guvernamentale din Bĕlgradul Sĕrbiei „Odiek", carea sub titlul: „Un cuvênt sincer bulgarilor", îndómnă popórele din peninsula balcanică la

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

III, Esposiţiile ţĕrilor strĕine.

(Urmare).

Trecem acum în despărţĕmêntul Belgiei. Acéstă ţerişóră şi-a dat tótă silinţa. Covórele frumóse din manufactura regiă (Malines) ne atrag atenţiunea, oglinḑile cele mari ($6^1/_2$ m. înalte şi 4 m. late) fayencele şi porţolanele sunt frumos ornate. Aflăm tot feliul de pânḑării cu deosebire esceléză în pânză de in, vestminte, parfumerii şi arme ş. c. l. Se află espus în acest despărţĕmênt şi un bulgăre de argint, care cumpănesce 2000 klg. este 995/1000 fin şi valoréză 309,000 fr. Ar mai fi de amintit nisce obiecte de sticlă şi aparatele de gaz precum şi alte obiecte espuse în secţia belgică, dar spaţiul nu ne permite.

Lângă esposiţia Belgiei este situată cea a Danemarcei şi Olandei. Danemarca a espus pânḑării şi alte mărfuri ordinare, cari sunt de folos tuturor muritorilor. Privirea ni se răpesce cu deosebire de escepţiunile acestor esposiţiuni. De a drépta dăm peste lucrurile minarilor minelor de aur, statue de argint de valóre adevĕrat artistică, pelângă aceste reproducţiuni de obiecte antice. De a stânga se află esposiţia productelor de porcelan din manufactura regiă. Obiecte fórte frumóse, sunt aici espuse, cari însĕ nu sunt de vêndut. Un al doilea aurariu danez a espus numĕróse obiecte antice. Aceste sunt reproduse după cele din museu. Aceste încă farmecă pe privitoriu.

Olanda a fost mai practică, întru-cât ea a destinat mai mult spaţiu pentru mărfurile comune. Totuşi se află şi ací numeróse obiecte de lucs, cu deosebire este admirabil porcelanul de colóre vineţie, şi cel de diferite colori, tot asemenea şi diferite postovării. Este bătătoriu la ochi şi stâlpul format din sticle. Pe lângă aceste se mai află şi alte obiecte demne de admirat sculpate din os de elefant, precum şi numĕróse producte coloniale. Se pot vedea aici şi numai indigitaţiuni de obiecte. Astfeliu un fabricant de calese s'a mulţămit a espune numai modelele caleselor sale, ceea-ce de sigur este mai puţin costisitoriu, ca dacă ar fi adus calesele în natură.

Trecem la esposiţia austro-ungară. Trebue sĕ me mărginesc şi aici numai la câteva cuvinte, fără a numí persóne. Dacă aş numí doi sau trei esponenţi (căci pentru mai mulţi şi aşa nu am loc) a căror obiecte espuse cu deosebire mi-au plăcut, aş face nedreptate la vre-o dóueḑeci sau treiḑeci sau póte chiar mai multor, pe cari nu i amintesc. Aşadar mai bine pe nimeni.

Pot însĕ asigurá pe ori şi cine, că esposiţia austro ungară, ne impresionézá, în general destul de satisfăcĕtoriu. Cel ce va judecá după esposiţie fără a se folosí de date statistice sau de alte remedii, pentru a pregătí tabela comparativă despre industria şi comerciul statelor lor, acela de sigur va pune Austro-Ungaria pe o tréptă mai inaltă decum i s'ar cuvení conform mulţimei producţiunilor sale. Perferţiunea producţiunilor întrece pe departe impresiunea pe care ni o produce numai cantitatea. Tóte industriile se par a fi binişor representate. Fayencele ungare şi porcelanele în diferite figuri frumóse emailate şi aurite din greu, pelângă aceste vasele mari şi figurinele, dintre cari o fetiţă frumuşică, care vine dela têrg cu corfiţa gólă numerându-şi suma agonisită; dantele şi alte multe sunt tot atâtea obiecte, cari atrag atenţia privitoriului. Mai mult însĕ sticla boemă. Acésta ne ofere obiecte splendide atât ce privesce forma ce s'a dat sticlei, cât şi desemnurile, figurile şi aurifurile, ce se pot observa. Cu sticla sau cristalul s'au imitat agatul şi alte obiecte de lucs. S'au espus şi lucrări de mosaic, covóre, producţiuni de lână şi in, precum şi instrumente musicali. Croaţia esceléză prin brodării frumóse, prin pânḑături albe pentru perblele şi prin alte obiecte interesante şi din punct de vedere ethnografic.

(Va urma.)

solidaritate comună. Impresiunea, ce a provocat acest jurnal a fost cu atât mai adêncă, cu cât se scia, că Sêrbia a căḑut în mrejele Rusiei şi că jócă după placul ei.

Idea solidarităţii popórelor balcanice -- scrie numita fóie, — este o idee a viitoriului. Numai când tóte aceste popóră: românii, sêrbii, bulgarii şi grecii vor înţelege pe deplin interesele lor comune, când vor vedé, că puterea lor constă în solidaritatea, ce trebue sĕ domnéscă între dênşii, vor puté cu toţii sĕ apere împreună cu succes mosteuirea părinţilor contra invasiunei streine şi vor puté dobândí garanţii noue pentru independenţă.

Condamnând politica bulgarilor scrie:

Politica ce domnesce aḑi în Bulgaria nu póte aduce nici un folos popórelor din peninsula balcanică. Ea a încercat sĕ găséscă teren şi la Belgrad, ea a fost nemulţămită şi cu cabinetul Ristici şi cu a lui Gruici, până ce cercurile au ajuns la o crisă desĕvêrşită. Cu acésta politică nu ne vom puté nici odată înţelege, pentru că acésta ar însemná a părăsí cele mai sfinte interese ale poporului sêrb, precum şi ale tuturor celorlalte popóre balcanice.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Încheere).

Insĕ nu neg, că despre nedreptăţile, apĕsările şi călcările de legi, ce se comit contra românilor ca singuratici şi ca popor întreg, m'am amărît des, le-am dat lumii şi am încercat a face sĕ încete, fie ele provenite dela guvernul ţĕrii, ori dela organele sale, sau dela ori-cine. Şi acésta o voiu face negresit de câte ori voiu avé ocasiune şi de câte ori va fi trebuinţă, ceea-ce, durere, se arată preste mĕsură prea des.

Tóte aceste d-vóstre, dlor juraţi, încă le sciţi, mai bine de cât mine. Nu trebue sĕ ve ostenesc enumĕrându-vi le tóte. Voiu aminti numai unele generale.

Legea de naţionalităţi, artic 44 din 1868, legalminte neabrogat încă în nici o formă, totuşi aḑi prin numĕrósele şi variile ordinaţiuni ministeriale simple d. e. aşa este de sfêrticată şi denaturată încât nici autorii ei n'ar mai cunósce-o în practisarea ei de aḑi.

Cele ce se îndréptă contra bisericei române şi a scólelor nóstre confesionale; cele ce se pregătesc contra averilor grăniţerilor români din Bănat şi din Ardeal; asprimea ce sufer unii pentru-că la portul lor se vede secularîul tricolor ardelenesc, ér alţii pentru-că şi botézá copii Horea, este strigătoriu la ceriu şi, ve asigur, că nu sunt mĕsuri şi mijlóce nimerite, înţelepte şi cu anevoie vor avé sfêrşit folositoriu; locuitorilor din România nu le este iertat a sprigini nici un institut cultural român, nici chiar pe Asociaţiunea pentru cultura poporului român dela noi, pe când pe singuratici ca şi pe reuniuni maghiare dela noi nime din România nu i-a împedecat şi nu-i opresce a sprigini în tot modul şi în tótă forma reuniunile şi bisericile maghiare din România, apoi nu veţi fi uitat că nici până aḑi nu ni s'a dat îngăduirea a zidí şi a institui gimnasiu român nici în Caransebeş nici aici în Arad, deşi fondurile trebuincióse şi corespundĕtóre n'ar lipsí, ĕră cele esistente sunt espuse şi amenin̦ate sub feliurite pretecste; în Sat-mare nu-i permis a înfiinţá nici o reuniune de femei română; tot acolo se încassézá şi din sudórea românilor grei şi mulţi bani sub titlul de dare culturală, din cari însĕ pentru învĕţămêntul românesc, pentru cultura română nu se strecórá nici un ban frânt; şi tot în Satmare s'a întêmplat la un celebru proces politic, că s'a luat în nume de reu, că românii au vorbit în limba lor, ba judecĕtorii au ţinut chiar sfat asupra întrebării, dacă sĕ permită sau ba românilor a se apĕrá şi a mărturisí în limba maicii lor, şi alte multe încă.

Ba, s'a întêmplat şi aceea, că români au fost prin jandarmi armaţi opriţi a întrá Dumineca în biserica lor şi a ţiné sf. slusbă bisericéscă. Acésta s'a eternisat în analele comunei Lupsia din Munţii-apuseni, comitatul Arieş-Turda.

Despre acest cas însu-şi patrioticul „Egyetértés“ în Nrul seu 118 din 30 Aprile 1885 se espeptorase astfeliu: „ . . . Diregătoria a încuiat biserica, înaintea bisericii a pus gendarmi cu baioneta pe puscă şi a împedecat pe preotul şi pe popor dela întrarea în biserică. O astfeliu de procedere de loc nu se póte motivá faţă de locuitorimea pacinică, nearmată chiar şi dacă eventual sfânta slusbă dḑeéscă s'ar fi întrebuinţat spre ori ce feliu de demonstraţiune. Contra aceluia sau contra acelora, cari profanézá evlavia bisericéscă, da, este de a se aplicá cea mai aspră pedépsă, însĕ a oprí pe însaşi îndatinata slusbă divină de Duminecă nu este iertat. Un astfeliu de esces de zel de comun este împreunat cu mai mare daună decât cu folos, căci cu puţină reutate un astfeliu de lucru se póte înfăţişá ca o persecuţiunee religionară . . .“

Şi apoi mai afirmă dl procuror de stat, că lamentăm din senin, că ne plângem fără temeiu. Nu ve veţi mai îndoí dară nici d-vóstre dlor juraţi, că Ḑeu, românii din Ungaria au temeiuri sute şi mii de a se plânge asupra apĕsărilor, ce li se fac. Un domn procuror de stat, care cetesce de atâţa ani atâtea jurnale, raporturi şi sciri, o scie acésta şi mai bine de cât noi toţi.

Inainte de a încheeá însĕ dlor juraţi, ve rog sĕ socotiţi, dacă este întemeiată sau ba convingerea mea, că acusa ridicată contra persónei mele nu este basată nici în litera nici în spiritul legii de presă dela noi.

Legea de presă statoresce categoric, că fie care cetăţén are libertate a-şi spune părerea sa, adecă statoresce libertatea cuvêntului, a părerii. Spiritul acestei legi dară este în cea mai vedită opositiune cu actul acusaţiunii; aceea deci nici decât nu are tendinţa de a me pedepsí pe mine, căci şi eu mi-am spus numai părerea într'o formă, pe cum s'a vĕḑut fórte nevinovată. Legea de presă, repeţesc, nu vrea sĕ pedepséscă persóna mea, cu atât mai vêrtos nu, că aceea părere a mea nu este numai a mea isolată, ci o susţin şi aderézá la ea, dacă nu tóta suflarea română din nascere, cel puţin sutele de abonenţi şi spriginitorii ai „Luminătoriului“. Acesti aderenţi încă ar fi dară culpabili; dl procuror de stat şi pe aceia ar fi trebuit sĕ-i incuse si sĕ-i pună înaintea judeţului. Eu şi aceste sute de aderenţi suntem una; este părerea lor, pe carea eu, consimţind, o aduc pentru ei şi în numele lor la cunoscinţa publică prin organul lor publicistic în colónele fóiei.

Spiritul legii de presă este, ca părerile libere, convingerile, sfaturile sutelor şi miilor de cetăţeni plătitori de dare şi purtători de poveri publice, aduse pe calea grabnică şi lăţită a presei la cunoscinţa guvernului ţĕrii, acesta sĕ le ia la cunoscinţă, se le apreţieze şi după trebuinţă sĕ se acomodeze sau sĕ ia mĕsurile trebuincióse de îndreptarea treburilor, dacă părerea a fost bună, sau de combatere, de abatere, dacă părerea e greşită, stricăciósă ori chiar periculósă. Din acest spirit al libertăţii de presă se esplică soiurile de censură, practisate în unele monarchii mai încetişóre, mai puţin înaintate în liberalism, nu în libertate.

Referitoriu la acésta tot ḑiariul „Egyetértés“ în Nrl. seu 322 din 23 Novembre 1886 scrie . . . „Cu dispositiuni violente poţi face ca poporul sĕ tacă pe un timp scurt, însĕ a plantá iubire în inimi este cu neputinţă. Însĕ regularisarea presei este tocmai o astfeliu de dispositiune violentă“.

Spiritul legii de pressă dar nu este corect interpretat de on. dni, cari m'au adus la acest loc, nici în casul acesta. Eu sum mic şi puţin, voiu suferí ori ce pedépsă, dacă aḑi lumea e aşa şi nu me spariu de nici un feliu de pedépsă, când e vorba de fericirea poporului meu, de binele ţĕrii mele. Alţii au suferit altele şi mai sunt alţi mulţi gata la ori ce sórte, în a cărora asemănare cu un numĕr şi dispar cu totul. Însĕ este mare întrebarea, dacă prin pedepsirea persónei mele, prin regularisarea unui singuratic s'a ajuns scopul sau ba. Pot afirmá cu tótă hotărirea, că faţă de noi românii acel scop nu se ajunge nici decum, ceea-ce încă dovedesce că nici acest proces de presă nu este întemeeat nici în litera nici în spiritul legii de presă dela noi.

Drept esemplu îmi picá în minte casul publicistului frances Manuel, care prin gendarmi fu smuls din parlamentul ţĕrii şi aruncat în temniţă pentru părerile sale liberale; la urmă însĕ nu ideile sale liberale periră, ci se resturnà tronul Bourbonilor.

N'am încă motive a me îndí, că şi d-vóstre dlor juraţi, astfeliu esplicaţi spiritul legii de presa cu atât mai vêrtos, că special orasul Arad, ai cărui cetăţeni compun acest juriu de presă, totdeuna a fost fortăréţă a libertaţilor civice şi a democraţiei contra nedreptăţilor şi persecuţiunilor.

Însĕ ori şi cum se sune verdictul d-vóstre ve asigur, că dela aceea ce civilisaţiunea, cultura şi caracterul cer dela mine a fiu convins şi credincios al poporului meu, nu me voiu abate nici când, nici un moment şi sub nici o condiţiune, şi chiar şi dacă verdictul d-vóstre ar fi „vinovat“, credeţi-mi, că nici acest verdict nu m'ar seduce sĕ me abat dela calea mea românéscă patriotică ca publicist şi cetăţén observată până acuma, nici n'ar stêrní în mine cândva dorul de resbunare, cu atât mai puţin pofta de a propagá neînţelegere şi de a aţiţá la ură pe un om contra altui om, pe un popor contra altui popor, căci sciu şi cunosc gréua şi sublima datorinţă şi chemare a unui conscienţios scriitoriu public în ţéra mea; sum petruus de ea şi o voiu ţiné-o sfântă tot-deuna.

Aceste lămuriri, precum ḑiseiu, me ţinuiu datoriu a le dá cu acésta ocasiune, pentru-ca cu atât mai întemeecat sĕ ve puteţi dá verdictul. Consciinţa mea e deplin liniscită.

Ĕră d-vóstre, dlor juraţi, dacă veţi cumpĕní bine tóte, consciinţa d-vóstre nu ve póte şoptí alt-ce-va, de cât: respingerea acusei şi declararea mea de nevinovat.

La dorinţa juriului translatorul, provocat de presedintele tălmăcesce pe scurt în limba maghiară părţi esenţiale din vorbirea acusatului.

După acésta presedintele Otrubay reasumă cu tótă obiectivitatea cele înşirate de procurorul de stat precum şi cele desvoltate din partea apĕrătoriului şi a acusatului. Apoi dete juraţilor a se sfătuí şi a rĕspunde la următórele întrebări:

I. Sunt juraţii convinşi, că Ioan Barcianu este autorul articolului încriminat publicat în „Luminătoriul“ din 5 Ianuariu 1888?

II. Sunt juraţii convinşi, că Ioan Barcianu este autorul articolului încriminat publicat în „Luminătoriul“ din 12 Ianuariu 1888?

III. In articolul întâiu cuprinde-se delictul agitaţiunii contra naţionalităţii?

IV. In articolul al doilea cuprinde-se delictul agitaţiunii contra naţionalităţii?

V. Acusatul vinovat este în articolul prim de delictul agitaţiuni contra naţionalităţii?

VI. Acusatul vinovat este în articolul al doilea de delictul ugitaţiunei contra naţionalităţii?

Imanuindu li-se actele trebuincióse juraţii se retraseră în sala laterală; ĕră presedintele, dispunêud încuiarea uşilor acelei sale şi punerea pazelor la acele uşi, suspendă şedinţa.

In acest timp al pausei presedintele se interesa, cine va primí chizesia pentru acusatul, dacă va fi osândit şi numai decât se însinuară dnii C. Brediceanu, adv. în Lugoş şi Georgiu Lazar, adv. în Vinga.

După un timp de o jumĕtate de óră bună juraţii reîntornând in sala de pertractare, presedintele declară şedinţa de deschisă, ĕră juratul Simay István, provocându-se la onórea şi consciinţa juraţilor, în numele acestora raportézá următoriul verdict:

Juraţii au rĕspuns la întrebarea

prima:	11	dá	1	nu.
a dóua:	10	dá	2	nu.
a treia:	7	dá	5	nu.
a patra:	7	dá	5	nu.
a cincia:	5	dá	7	nu.
a şésa:	5	dá	7	nu.

Numai decât după încheerea acestui raport presedintele publică sentinţa în numele Maiestăţii Sale a regelui, că acusatul Ioan Barcianu este şi din partea juriului de presă declarat nevinovat deci absolvit de acusa ridicată contra lui pe basa §-ului 172 al codicelui penal, ĕră acusătoriul public se judecă la plătirea speselor în suma de 75 fl.

Cu aceste pertractarea finală, decursă în cea mai frumósă ordine şi conform tuturor prescriselor, s'a încheeat.

Numĕrosul public prorumpêud într'un detunătoriu „Sĕ trăéscă!“ părăsì sala şi zidirea tribunalului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din ppresbiteratul Aradului, August, 1889. La 1/13 Aug. a. c. s'a efeptuit alegerea de protopresbiter în tractul protopresbiteral al Banat-Comloşului, ér în 2/14 Aug. a. c. tot asemenea act s'a sĕvârşit în tractul protopresbiteral al Aradului, deodată dar doue acte de mare importanţă în biserica nóstră.

Despre actul prim s'a strecurat în publicitate şi anume chiar în fóia „Luminatoriul“, că de şi a decurs în ordine, totuşi insu-şi actului i a premers o agitaţiune formală în ppresbiterat afirmative din partea unui interesat. Nu scim sunt adevĕrate ori nu faimele respandite, încât ar fi însĕ adevĕrate regretăm faţă de agitările nepermise de lege.

In protopresbiteratul Aradului atari faime nu s'au rĕspândit, pentru că aici întru adevĕr lucrurile s'au petrecut în cea mai esemplară ordine.

Este constatat, că ambele aceste alegeri au fost fórte interesante, nunumai pentru că cei din ppresbiterate s'au interesat de ele, ci şi pentru-că publicul astepta cu încordare sĕ vadă, cari vor fi persónele cele mai iubite ale respectivelor protopopiate, pe cari persóne le-ar dorí dênsele ale avé de protopopi.

Şi ce s'a întêmplat? In protopresbiteratul Banat Comloşului opinia publică s'a manifestat pentru părintele protopop din diecesa Caransebeşului P. Miulescu; ér în protopresbiteratul Aradului maioritatea preponderantă a protopopiatului s'a dechiarat pe lângă părintele adm. protopop Moise Bocşian; cu adevĕrat la acest resultat nici că s'a gândit publicul.

Anume nu s'a asteptat publicul la resultatul obţinut în sinodul ppresbiteral din Arad, căci pre aici era lăţită credinţa, că ppresbiteratul Aradului se va pronunţá contra părintelui Moise Bocşian din causă, că dênsul fiind deja ales şi întărit odată de protopop al Aradului, nemutându se dênsul la Arad, pentru acésta s'a declarat ppresbiteratul de vacant.

S'a dovedit însĕ contrariul, anume că ppresbiteratul Aradului e cu iubire cătră alesul seu şi dela acela nu abstă; nu altcum s'a dovedit, că ppresbiteratul Aradulni află motivată causa pentru carea părintele Moise Bocşian nu s'a mutat la Arad, — şi când maioritatea protopopiatului s'a pronunţat pe lângă alesul seu a avut în considerare doue înpregiurări, anume: una, că prin nemutarea alesului până acum la Arad protopopiatul nimica n'a suferit, şi astfeliu netemeinice s'au dovedit strigătile celor ce aveau bănueli pentru acésta, — alta, că protopopiatul s'a arĕtat recunoscătoriu părintelui Moise Bocşian pentru bunele sérviţii, ce a făcut prin nemutarea sa la Arad chiar însă-şi parochiei ppresbiterale; pentru-că este cunoscut în Arad, că de când administréză părintele Bocşian ppresbiteratul Aradului sesiunea protopopéscă dată la an în arĕndă cu 600 fl., birul protopopului paroch al Aradului anualminte 585 fl. au fost cedate parochiei ppresbiterale din Arad respective comunei bisericesci spre depurarea datoriilor sale, şi acest ajutoriu în 8 ani face o sumă de 9480 fl. şi astfeliu comuna bisericéscă din Arad este curăţită de datorii; afară de acésta tóte venitele stolari din parochia ppresbiterală le-a folosit preotul din Arad Gavril Bodea.

Din aceste dar se vede, că părintele Moise Bocşian a administrat ppresbiteratul Aradului dela 23 Febr. 1881 până în ḑiua de aḑi, aşa ḑicênd pentru

nimica, şi aşa nimenea sĕ nu se mire, că părintele Moise Bocşian este iubit de protopopiatul Aradului, căci acésta o pretinde şi bunacuviinţa.

Este sciut însĕ, că aceste alegeri sunt numai candidări, pentru că acum e rêndul veneratului Consistoriu sĕ alégă; acesta e dreptul archiereului şi al consistoriului!

Precum suntem informaţi spre scopul acesta s'a convocat consistoriu plenariu la Arad pe 17/29 Aug. a. c, şi aşa dar atunci are sĕ se decidă sórtea acestor douĕ ppresbiterate.

Acum ómenii pe aici fac combinări diferite, unii ḑicu, că din considerări politice are sĕ fie de judecată alegerea dela Banat-Comloş, alţii éră ḑic că din considerări personale se va deliberá alegerea dela Arad; noi însĕ ḑicem, că nici una nici alta, ci forurile superióre vor considerá numai interesul bisericei, şi vor considerá numai legea; ér ac este luându-se în considerare va trebuí sĕ se ţină cont de dorinţa manifestată din partea respectivelor tracte ppresbiterale, căci la din contră în acelea tracte s'ar produce numai o amărăciune, alecăreia urmări astăḑi încă nu se pot prevedé, şi noi avem tótă speranţa, că cei superiori nu ţintesc a face nedreptate celor subalterni, cu atât mai vêrtos, căci nu e lipsă de a provocá certe şi sguduiri în biserică: şi ar fi o mare nedreptate a se denumí de protopopi dintre persónele, cari n'au popularitate în protopopiate, aibă acelea ori ce conduită politică, sau nu scim ce legături sociali ori familiari.

Avênd deci tótă încrederea în bunăvoinţa celor chiemaţi, închiem cu speranţă, că votul poporului nu va fi desconsiderat! *Mai mulţi alegători.*

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P. S .D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a reîntors din Budapesta cu trenul de Duminecă diminéţa. — Tot cu acel tren a sosit în Sibiiu şi Preasânţia Sa Domnul episcop al Caransebeşului, Nicolau Popea.

* Fiind astăḑi ḑiua numelui Escelenţiei Sale Inalt Prealuminatului şi Preasânţitului Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, la 8 óre s'a celebrat în biserica din Cetate sânta liturgie impreunată cu rugăciunile de mulţămită, la care au asistat membrii consistoriului şi alţi onoraţiori din Sibiiu, şi cari după celebrarea sântei liturghii sub conducerea domnului asesor consistorial Moise Lazar, ca acelui mai bĕtrân dintre asesorii consistoriali aflători de present în Sibiiu, s'au presentat la Escelenţia Sa, aducêndu-i felicitări.

* Maj. Sa monarchul nostru s'a indurat preagraţios a trimite 800 fl. din caseta Sa privată pe séma nenorociţilor prin foc din Arpaşul-inferior.

* (Concurenţa de copii a reuniunei higienice din Sibiiu.) Comitetul acestei reuniuni face cunoscut, că în scopul promovărei educaţiunei sanitare a copiilor, reuniunea higienică arangéză la 13 Sept. n. 10 óre a. m. în sala cea mare a cott. o concurenţă de copii cu premii, la care pot luá parte toţi copii din comitat în vêrstră dela 1—5 ani.

Premii generale pentru copii dela 1 până la 5 ani de o infăţişare mai sănătósă şi mai bine desvoltată: Premiul I 5 galbini (donaţi de Ilustritatea Sa dl comite-suprem contele Andreiu Bethlen); premiul II 3 galbini; premiul III 2 galbini.

Premii speciale câte unul pentru copii de 1, 2 3, 4 şi 5 ani: Premiul I 5 fl. în argint; premiul II 3 fl. în argint.

Disposiţiuni generale 1. După deschiderea concurenţei singuraticii copii concurenţi vor fi visitaţi cu intervenţiune medicală, eventual vor fi cumpăniţi, mĕsuraţi, şi dacă va fi necesar şi căutaţi mai cu deamĕruntul. Numele şi etatea copilului, precum şi numele, caracterul şi starea materială a părinţilor se vor luá la protocol. Se póte pretinde şi estrasul matricular (cartea de botez.)

2. După visitarea copilului, insoţitorului îi e liber a se depărtá cu el din local.

3. Îndată-ce frecuenţa insinuărilor se va micşorá, se va anunţá încheerea concurenţei cu termin de ½ óră, făcându-se totodată cunoscut, când se va publicá resultatul, şi când se vor impărţí premiile.

4. Cu fie-care copil concurent au întrare liberă în localul de concurenţă douĕ persóne, asemenea au întrare liberă şi membrii societăţii higienice; pentru ceialalţi visitatori sunt bilete de întrare à 10 cr. de persónă.

5. Juriul (compus din 10 membrii, domni şi dómne) la decernarea premiilor va luá în considerare în prima linie copii din părinţi sĕraci, şi anume cel puţin a treia parte a premilor se va conferí copiilor dela sate cu condiţiunea însĕ, că aceia în privinţa sanitară vor corĕspunde recerinţelor generale.

6. Insinuări speciale la concurenţă nu se recer, dar în ḑiua concurenţei au reflectanţii sĕ se insinue numai la servitoriul postat la pórta edificiului comitatens, care le va dá bilete numerisate. Reflectanţii vor fi chemaţi apoi în sala de concurenţă pe rênd.

* (Manevrele corpului 12 de armată.) Manevrele mari ale corpului 12 de armată se vor face în 9, 10, 11 şi 12 Septembre a. c. între Sibiiu şi Mediaş.

* (Direcţiunea financiară.) Localităţile oficiului direcţiunei financiare din comtt. Sibiiu vor fi de acum înainte în edificiul Nr. 7 în târgul lemnelor (Hermannsplatz.)

* Înscrierile la universitatea din Cluş pentru anul scolariu viitoriu se vor începe la 1 Septembre şi vor durá până la 12 a aceleaşi luni.

* (Conferinţe învĕţătorisci.) În septĕmêna trecută au ţinut învĕţătorii din Ungaria, fără deosebire de confesiune, o adunare regnicolară în Bpesta. Dintre hotărîrile aduse de acéstă adunare amintim pe cea mai importantă. S'a decis adecă a cere dela legislaţiunea ţerei statorirea minimului salarelor învĕţătoresci cu *şese sute fl. v. a.*, care sumă *sĕ o plătéscă* învĕţătorilor *oficiile de dare* şi cu tóte acestea *carasterul actual al scólelor sĕ remână nealterat.* Se inţelege, că susţinătorii scólelor vor contribuí şi de ací înainte ca şi până acum. E bine şi de dorit îmbunătăţirea salarielor învĕţătoreci, dar dacă acésta se face numai pe hârtie ca în fórte multe casuri până acum, ce folos?! şi minimul deacum de trei sute fl. e numai pe hârtie; când va fi acela de şesesute apoi vor puté flămândí învĕţătorii mai bine.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că oficiul postal al băilor dela Homorod (comtt. Odorheiu) cu finea lunei lui August încétă a mai funcţioná şi înmanuarea scrisorilor şi a pachetelor pentru numita localitate o va face oficiul postal din Olafalu.

— Tot numita direcţiune face cunoscut, că cu finea acestei luni va încetá şi oficiul postal din Cisnădióra, ér locul de inmanuare va fi Cisnădia.

* (Drum de fer) Deputatul dietal, cont. Dominic Teleki iun. — precum scrie „Herm. Ztg", şi comitele bar. Desideriu Banffy intenţionézĕ aconstruí o linie ferată care sĕ atingă comunele: Dorna, Candreni, Dorna-Vatra Ausetri, Iacobeni, Poşoriţa şi Sodova, şi sĕ mérgă până la Câmpu-lung, şi deoparte sĕ fie împreunată cu linia ferată locală a Bucovinei ér de altă parte cu drumul de fer Betlean-Valea Someşului. Proiectanţii au şi primit concesiunea din partea ministrului de comerciu ungar pentru construirea drumului dela graniţă ér pentru concesiune pe teritoriul Bucovinei s'au făcut paşii necesari la ministeriul austriac.

* (Condamnări.) In 15 Februariu a. trecut Martin Emerik, D. Puiu, şi Ioan Maurer au năpădit asupra postei între Paraid şi Udorheiu, au omorît pe un jendarm, care supraveghia posta şi au luat 2840 fl., carí i-au împărţit. Mai târḑiu fură însĕ prinşi şi dejudecaţi de tribunalul regesc: cel dintâiu la mórte prin stréng, ér ceilalţi doi la robie pe intréga viaţă.

* (Edison.) Lumea parisiană şi chiar americană continuă a scrie despre petrecerea dlui Edison la Paris.

Un colaborator al ḑiarului „New York Herald" l'a visitat mai ḑilele trecute pe dl Edison pentru al intrebá ce mai face, cum se simte şi mai ales, că la ce fel de invenţie lucréză acum. Este adeverat, că lucrezi acum la facerea unui telescop, cu care poţi vedé din America la Paris, astfeliu că cine va fi curios 'şi va puté vedé nevasta peste mări şi ţĕri că ce face, a întrebat ḑiaristul american.

Domnul Edison respunse riḑênd:

In adevĕr nu sciu, dacă asemenea invenţie ar puté se serve la ceva. Ca sĕ-ţi spun însĕ adevĕr, caută sĕ mărturisesc, că lucrez la o maşină, cu care nu numai că voiu putea vorbí cu ajutoriul telefonului, dar voiu puté sĕ vĕd chiar pe cel cu care vorbesc. O asemenea invenţie este şi frumósă şi utilă indată-ce voiu sosí acasă am sĕ termin cu lucrarea. Pot însĕ a ve spune de acum, că va fi imposibil a vedé cu acest aparat din America în Europa. Pământul fiind rotund, imdedecă asta. Se incepù apoi vorba asupra fonografului. D. Edison a ḑis, că cu fonograful a ajuns la cel mai înalt grad de perfecţie. Fonografele ce se întrebuinţézĕ în present, a ḑis inventatoriul, abia se pot compará cu cele ce le are dênsul acasă, şi pe care le va dá de ací încolo lumei. A arĕtat ce mult a trebuit sĕ lucreze şi sĕ se ostenéscă până ce a putut sĕ-şi perfecţioneze aparatul. Am lucrat la un fonograf şepte luni intregi, a ḑis dl Edison, şi nu vorbiam intrênsul decât atâta: „Specia" şi fonograful 'mi respundea mereu „pecia" şi tot „pecia". Pe „s" nu-l puteam scóte nici de cum. Era se inebunesc, până ce sĕ-i pot dá de cap sĕ mi dea tóte sonurile.

Dl Edison a mai spus, că dênsul nu lucréză cu un învĕţat teorician, ci intr'un mod practic, căci crede că astfeliu póte folosí mai mult societăţii. A mai vorbit şi despre balonul, ce se póte cărmuí, şi a ḑis, că speră, că ajutându-se de electricitate, se facă şi aici ceva perfect de tot, scrie „Românul".

* (Locuitorii de peşteri în Mexico). O descoperire estraordinară se raportézĕ din regiunile neesplorate din Nordul Mexicùlui. Locotenetnul Schwatka a descoperit un mare trib de ómeni care locuesce în peşteri şi trăesc în modul cel mai primativ. Acesti locuitori de peşteri sunt sĕlbetici şi aşa de fricoşi, că se retrag în peşterile stâncilor, îndată ce zăresc ómeni albi. Ei se urcă cu o uşurinţă estraordinară pe arbori în tocmai ca şi măimuţele. Pelea lor este roşetică închisă.

Bibliografic.

„*Transilvania*" Nr. 17—18 din 1—15 Septembre 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Raportul comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1888. — Consemnarea tinerilor stipendiaţi şi ajutoraţi. — Consemnarea membrilor insinuaţi. — Consemnarea despre membrii reposaţi. — Program pentru adunarea generală é XXVIII a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, care se va ţina în 15/27 August a. c. şi ḑilele următóre în Făgăraş. Raţiociniu despre averea Asociaţiunei transilvane pe periodul dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1888. Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociaţiunei transilvane" pe cóla dlui Parteniu Cosma, din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889 (Urmare).

Telegramă particulară a „Telegr. Român."

Făgăraş, August 29, 8 óre diminéţa. Adunarea binecercetată. Comitetul: *Bariţiu George*, preşedinte; *Puşcariu Ilarion Dr.*, vice-preşedinte; *Popescu Ioan*, secretariu I; *Crişan Ioan Dr.*, secretariu II; *Candrea Gerasim*, cassariu; *Nicanor Frateşiu*, controlor; *Nicolau Togan*, bibliotecariu. Membrii în comitet: *David Ursu Br.*, *Augustin Láday*, *Ioan Hannia*, *Ilie Măcellariu*. *Parteniu Cosma*, *Ioan Popescu*, *Ioan Rusu*, *Zacharie Boiu*, *Nicanor Frateşiu*, *Iosif St. Şuluţ*, *Ioan Creţu*, *Ioan Pop de Galaţi*. Suplenţi: *Leontin Simonescu*, *Gerasim Candrea*, *Dr. Ioan Crişan*, *Moldovan*, *Macsim*, *Nicolau Togan*.

MONITOR. 32

Calendariul sĕptemânii

20 — 26 August.

20 Duminecă: Prof. Samuil, Sever, Memnon, Lucian, Iliodor, Soda. *21 Luni:* Tadeiu, Vassa, Teogniu, Agapiu, Pistos, Teoclita. *22 Marţi:* Agatonic, Zotic, Zimon, Teoprepiu, Achindin, Severian, Antusa, Atanasiu, Charisim, Neofit, Irineu, Or, Oropsiu. *23 Mercuri:* Lup, Irineu episcopul Sirmiului, Calinic. *24 Joi:* Eutichiu, Tation, Georgiu. *25 Vineri:* Bartolomeiu, Tit, Mina, Epifaniu, Genadiu, Ioan. *26 Sâmbătă:* Adrian, Natalia, Atic, Sisiniu, Ivistion, Iosat, Titoc.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 20 August a XII-a după Rusalii. După prăznuirea Adormirei. Octoich tonul al 3-lea. Din Mineiu ale prazniculuí şi ale Sântului ḑilei. La Utreniă Evangelia Invierii I-a. Catavasia prazniculuí.

Mercuri, 23 August: Eşirea prazniculuí Adormirei. Serbare particulară.

Loterie.

Mercuri în 28 August 1889.

Sibiiu:	**25**	**32**	**5**	**55**	**50**

Sâmbătă în 24 August 1889.

Buda:	**5**	**77**	**51**	**38**	**33**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 August 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.75	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	—.—
Obligaţiuni de credit austr.	305.—	306.30
Sorţi de regularea Tisei	129.50	129.50
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.46	9.45
100 marce nemţesci	58.22	58.20
London (poliţă pe de trei luni)	119.30	119.25

Nr. 353 [142] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteralul Mercurei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugĕre 1219 □° orgii pămênt arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 jugĕr 975 □° orgii fênaţe, tóte cu un venit anual computat în culcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfêrmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru eu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea la „Bobotéză“ fl. 30.—
5. Venitele stolari dela betezuri, cununii şi îngropăciuni, după calculul mediu a celor 5 ani din urmă . fl. 60.—
6. Folosirea unui pămênt al bisericei cu venit anual de . . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 400.—

Reflectanţii la acest au a-şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Mercurea, la 4 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Droc,
ppresbiter.

Nr. 82 [143] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Grind-Cristur, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dele prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei parochiale şi a grădinei . . , . . fl. 6.—
2. Folosirea a dóuĕ cimitere . . . . . fl. 6.—
3. Folosirea porţiunei canonice de 8½ jugĕre comasate în una tablă, à 6 fl jugĕrul . . . . . fl. 51.—
4. Dela 67 familii câte 1½ litră cucuruz sfêrmit, sau 3 litre (merţă nóue) cu ciucalĕu, litra à 60 cr. . . fl. 60.—
5. Dela 67 familii câte o ḑi de lucru cu palma prelângă intertenţia lucrătoriului à 40 cr. . , . . fl. 26.80
6. Dóuĕ drepturi de păşunit à 5 fl. . . . . fl. 10.—
7. Dela funcţiunile preţesci: botez, cununii, înmormêntări, sântul maslu, sânţirea apei, botezul Domnului, sântele Pasci, venitele stolari după calcul mediu şi statorite în sinodul parochial din Maiu 1889 . . fl. 35.—

Tóte acestea dau un venit anual în suma de . fl. 194.80

Doritorii ce a ocupá acest post au a-şi înaintá, până la terminul mai sus indicat, concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în eonţelerere cu comitetul parochial concernent.

Agârbiciu, 26 Iuliu, 1889.

Petru Roşca,
ppresbiter.

Nr. 279. [141] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Stanciu din Feldióra, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta se escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 17 Ianuariu a. c, Nr. 6712 B. din 1888 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 300 fl. 40 cr., al parochiei de clasa a treia Feldióra.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi substerne cererile concursuali instruite conform dispositiunei statutului organic şi a regulamentului pentru paróchii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 10 Iuliu, 1889.

În conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral greco oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 308 [137] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Berivoii-mari,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.
2. *Berivoii mici,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.
3. *Breaza,* postul secundar cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber şi lemne de foc.
4. *Comana inferióră,* cu salariu anual de 100 fl., şi lemne de foc
5. *Comana superióră,* cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
6. *Făgăraş,* cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
7. *Grid,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
8. *Herşeni,* cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
9. *Hurez,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.
10. *Luţa,* cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber şi lemne de foc.
11. *Ludişor,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
12. *Mândra,* cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne de foc.
13. *Perşani,* cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
14. *Riuşor,* cu salariu anual de 80 fl. şi lemne de foc.
15. *Rucăr,* cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.
16. *Sâmbăta sup. rĕs.,* cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
17. *Sâmbăta sup. apus.,* cu salariu anual de 125 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
18. *Şona,* cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.
19. *Toderiţa,* cu salariul anual de 140 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
20. *Veneţia superióră,* cu salariu anual de 80 fl., şi lemne de foc.
21. *Voivodeoii mari* împreunat cu *Voivodenii mici,* cu salariul anual de 150 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vreunni din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor învigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 August, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Iuliu Dan, adm. ppresb.

---

[135] 1—3

CONURS.

Pentru întregirea a patru posturi învĕţătoresci la scóla capitală gr. or. din Rĕşinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariul anual 350 fl. şi 32 fl. ca relut de cuartir şi lemne

Pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi deobligaţi a ţiné strana in fie care Duminecă şi sĕrbătóre, precum şi doi a ţiné scólă de repetiţiune, unul a conduce grădina scolară, şi unul a conduce esercitiile gimnastice cu toţi elevii.

Cererile concursuale, instruite con form legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rĕşinari.

In conţelegere cu oficiul proto presbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rĕşinari, în 7 August 1889 st. v.

Bucur Dancăş. *Liviu Brote,*
notariu.

Sibiiu, 8 August, 1889.

Am vĕḑut,

I. Hannia, adm. ppresb.

Nr 435. [144] 1—1

Anunciu.

Paraschiva Teclu din Braşov prin sentinţa Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 11 Iuliu anul curent Nr. 4003 B. fù totalminte despărţită de pribegitul ei bărbat George Mihail Baboie tot din Braşov, ceea-ce se aduce la cunoscinţă publică în sensul §-lui 124 din Regulamentul pentru procedură judecătorésca în cause matrimoniali.

Braşov, în 9 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Nr. 69. [139] 1—3

I. Publicare de licitaţiune.

Se dă în arêndă pământurile fondului gimnasiului român gr. or. din Brad aflătóre pe teritoriul comunei Mihăleni (staţiune între Brad şi Abrud) şi anumit: *agrii în estensiune de 75 jugĕre, fênaţe 45 jugĕre,* şi *păşune 18 jugĕre precum şi localul de cârcimă pe anul 1889 cu dreptul 3 lunar de cârcimărit,* constătătoriu din 6 odăi şi alte apartinenţe: *graşd, pivniţă* etc., — pe terminul din **1 Octobre 1889,** pe 6 ani consecutivi, **până în 30 Septembre 1895** cu preţul dela **1000 fl.** în sus, eventual separat pământurile dela **600 fl.,** ér localul de cârcimă dela **400 fl.** în sus.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul arêndatore îl va întregí la 10%. Terminul de licitaţiune e **8 Septembre st. n. la 10 óre a. m.**

Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitaţiunei. Condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Presidiul comitetului gimasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr. 70. [140] 1—3

II. Publicare de licitaţiune.

Se dă în întreprindere pe calea licitaţiunii ţinêndă la **12 Septembre st. n. clădirea pavilonului de gimnastică dela gimnasiul român gr. or. din Brad,** pentru preţul dela **4462 fl. 19 cr.** în jos.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul întreprinḑĕtoriu îl va întregí la 10%. Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc îna inte de începerea licitaţiunii. Planul de edificare, preliminariului de spese precum şi condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Lucrările pregătitóre se încep încă în tómna anului curent şi pavilonul are sĕ fie gata până în **30 Iuniu 1890.**

Presidiul comitetului gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

---

[138] 2—3

Copii de scólă

se primesc *într'o casă privată bună în cuartir şi alimentare.*

Informaţiuni se dau la proprietărésa căsii, strada faurului Nr. 14.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 40—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ înconjĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 11—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

La numĕrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 374. [128] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“ pentru următórele staţiuni învĕţătoresci devenite vacante în protopresbiteratul Braşovului I şi adecă:

1. *Cernat*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi din repartiţie dela popor.

2. *Turcheş*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi în 4 rate anticipative, cuartir natural în edificiul scólei, şi 3 stângini lemne de încălḑit.

Dela concurenţii pentru ambele aceste posturi se recere, ca pe lângă recerinţele prescrise de legile scolastice sĕ cunóscă şi cântările spre a le puté propune pruncilor în scólă. Învĕţătorii aleşi vor fi datori a ţiné prelegeri şi cu scóla de repetiţiune, fără altă remuneraţiune. Concursele se vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 29 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 380. [126] 3—3

CONCURS.

In sensul veneratului ordin consistorial de sub Nr. 1327 B. a. c. sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III-a Călăţele, din tractul protopresbiteral al Cluşului, cu terınin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 40 jugere, arătoriu, fênaţ, păşune şi pădure à 3 fl. jugĕrul 120 fl.

2. Venitul stolar dela 140 familii 39 fl. 40 cr.

3. Dela 94 familii bir şi clacă 89 fl. 30 cr.

4. Jertfa anuală 90 fl.

5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală antic. 15 fl.

6. Contribuţiunea erarială după sesia bis. solvită din partea epitropiei 18 fl.

7. Folosirea casei parochiale cu grădină şi supraedificatele economice precum şi alte prestaţiuni sigure 30 fl.

Tóte aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă, dau un venit sigur anual de 401 fl. 70 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiţi a-şi aşterne concursul instruit conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, în terminul sus menţionat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluş, 6 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 571—573. [111] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Daneş*, postul învĕţătoresc clasa I, împreunat cu cantoratul, cu salariu anual: *a*) 50 fl., din cassa alodială, solvinḑi în pătrare anuale decursive; *b*) dela fie-care familie cu copii de scólă o jumĕtate de ferdelă bucate în grăunţ, mĕsura veche solvinde la 1 Ianuariu a fie cărui an, cari dau suma totală cam 70 ferdele; *c*) un loc de cucuruz folosibil în tot anul computat cu 20 fl.; *d*) din cassa bisericei pentru serviţiul cantoral 10 fl., solvinḑi în patru rate anticipative.

Tóte acestea emolumente dau suma de 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ dovedéscă pe lângă cualificaţiunea prescrisă, că au cunoscinţa sau a limbei maghiare sau germane.

2. *Bundorf*, cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 120 fl.; *b*) în viptuale 30 fl., cu totul 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

3. *Hendorf*, cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 80 fl.; *b*) folosirea de 5 jugĕre de pămênt, între cari şi cimiteriul bisericei, parte arătoriu, parte fênaţ, cu venit anual de 60 fl.; *c*) dreptul de a îngrăşá un rîmătoriu la ghindă, — cari tóte dau un venit anual de 150 fl, afară de cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat.

Sighişóra, 20 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 439. [113] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mod definitiv la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate sĕ publică concurs cu termin până la 15 August anul curent şi anume în:

a) comuna *Măierĕu*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne;

b) comuna *Potoc*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de focărit.

Aceste salarii se plătesc din repartiţiune în dóuĕ rate semestrale.

c) comuna *G. Hodac*, cu salariu anual de 200 fl., în patru rate egali din fundaţiunea scolară, cuartir şi lemnele trebuincióse de focărit.

Petenţii vor avé a substerne suplicele concursuale, instruite cu documentele prescrise în lege, subscrisului, la Idicel, p. u. M. Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 418 [127] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III Bedeciu din protopresbiteratul Cluşului, sĕ escrie concurs pentru ocuparea acestei parochii cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 8 jug. arătoriu şi 12 jug. fênaţ, care aduc un venit anual . . . . . fl. 101.70

2. Casa parochială cu grădina şi supraedificatele economice . . . . . fl. 60.—

3. Dela 180 familii venitele stolari . . . . . fl. 66.50

4. Dela 120 familii câte o merţă mare de bucate à 1 fl. 20. cr. şi câte o ḑi de lucru cu palma . . . . fl. 180.—

5. Alte venite sigure de preste an . . . . . fl. 12.—

precum şi dreptul de păşunat la ori şi câte vite va avea preotul, — cari venite computate după calculul mediu de 5 ani dau un venit sigur anual de 420 fl. 20 cr.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele lor de concurs, instruite comform prescrilor statului organic şi a regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul suscris.

Cluş, 6 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 270 [130] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilori învĕţătoresci împreunate cu cantorat în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Braşovului II, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Lisnĕu*, cu salariu de 134 fl., şi adecă:

a) dela popor 12 găléte vechi cucuruz à 4 fl.; *b*) 7 cară lemne à 1 fl.; *c*) din fondul bucatelor 11 găléte cucuruz; *d*) din didactrul scólei 10 fl.; *e*) din venitul stolar, afară de umblarea cu crucea la botezul Domnului 12 fl.; *f*) cuartir liber şi grădină 10 fl.

2. *Apaţa*, cu salariu de 85 fl. şi anume:

a) dela popor 30 fl.; *b*) din alte isvóre 30 fl.; *c*) victuale în valóre 5 fl.; *d*) lemne de foc în valóre 10 fl.; *e*) cuartir liber în valóre 10 fl.

Baştelec, cu salariu de 218 fl. şi anume:

a) dela 80 familii à 25 litre cucuruz 80 fl.; *b*) dela 60 elevi didactrul à 1 fl. 50 cr. 90 fl.; *c*) dela 30 elevi, scóla de repetiţie 15 fl.; *d*) dela lemne în valóre de 5 fl.; *e*) dela cantorat în valóre de 20 fl.: *f*) dela un fênaţ în valóre de 6 fl.; *g*) dela un cuartir liber 2 fl.

4. *Dobolii inferiori*, cu salariu de 300 fl. şi anume:

a) dela popor în valóre de 50 fl.; *b*) din alte isvóre în valóre de 20 fl.; *c*) victuale în valóre de 200 fl.; *d*) cuartir liber în valóre de 30 fl.

5. *Nou* filiă, cu salariu de 65 fl., şi anume:

a) dela popor în valóre de 30 fl.; *b*) din alte isvóre în valóre de 25 fl.; *c*) cuartir liber în valóre de 10 fl.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Braşov, în 8 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Braşovului II.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 339. [131] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate, aparţinătóre protopresbiteratului Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare, şi anume:

1. *Mateiaş*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne.

2. *Bogata olteană*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

3. *Fântâna*, cu salariu anual de 100 fl, cuartir şi lemne, avênd totodată învĕţătoriul a împlini şi serviciul de cantor în dumineci şi sĕrbători, pentru care îşi primesce partea competentă din venit.

4. *Merchiaşa*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne, şi dreptul la beneficiile comunale.

5. *Ticuşul românesc*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

6. *Caţa*, postul de învĕţătoriu primariu, salariu anual 200 fl, cuartir şi lemne. Învĕţătoriul va instruá pe copii în cântările dela liturghiă.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus numit.

Cohalm, 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale

N. D. Mircea,
protopop.

Nr. 195 [132] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei se escrie concurs în termin până la 31 Augus 1889.

1. Uu post învĕţătoresc în parochia *Ighiel*, cu un salariu de 70 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

2. Un post învĕţătoresc în parochia *Ţelna*, cu un salariu de 100 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

3. Un post învĕţătoresc în parochia *Cricău*, cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi didactru. Concurenţii au a se presenta în vre-o sĕrbătóre ori Duminecă la biserica gr. or. din Cricău spre a se produce în cântări.

4. Un post învĕţătoresc în parochia *Tibru*, cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi din fondul bisericii, lemne suficiente, cuartir, şi léfa se va plăti în 3 rate lunare.

5. Un post învĕţătoresc în parochia *Pâclişa*, cu un salariu de 120 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

Alba-Iulia, 7 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 47. [133] 2—3

CONCURS.

La scóla nóstră confesională din comuna Şugag au devenit vacante dóue staţiuni învĕţătoresci pentru a cărora întregire se escrie concurs cu termin până la 27 August st. v. 1889, când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de câte 200 fl., cari se plătesc în rate lunare anticipative din cassa comunei.

2. Cortel liber şi câte doi stângini de lemne de foc pentru un învĕţătoriu, celui mai cualificat şi folosinţa grădinei scolare.

Cei-ce cugetă a reflectá la numitele staţiuni au sĕ-şi înainteze petiţiunile lor oficiului protopr. gr. or. în Sebeş în supra arĕtatul termin instruite conform legilor în vigóre. Învĕţătorii cari se vor alege se deobligă sĕ cânte în dumineci şi sĕrbători în strană.

Şugag, în 30 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 314. [134] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc pentru clasa a III-a dela scóla poporală gr. or. din *Herman*, protopresbiteratul Braşovului II, pentru întregirea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 359 fl. anual şi anume: 300 fl. din cassa alodială şi 50 fl. din cassa bisericei, solviţi în rate treilunare decursive şi cuartir grătuit în edificiul scólei.

Dela cóncurenţi sĕ cere, ca pe lângă recerinţele pretinse de legile în vigóre, sĕ documenteze, că cunosc bine cântările bisericesci, spre a puté tinea strana Dumineca şi sĕrbătórea, pentru care vor primí 1/3 parte din venitele dela epatrafir, împărţit cu al II lea cântăreţ; vor fi obligaţi a ţinea scóla de repetiţiune cu tinerimea dela 12—15 ani, fără altă remuneraţiunei

Cei cu cualificaţiune superióră şi cu ani de serviciu pe cariera învĕţătorésca vor fi preferiţi.

Cererile de concurs bine însemnate sĕ vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul de mai sus.

Braşov, în 1 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 283 [129] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa III a Beclian, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolariu dela botezuri, înmormêntări și cununii, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 85.—
2. Dela fie-care familiă câte una ḑi de lucru cu palma à 40 cr. . . . . fl. 80.—
3. Folosirea cimiterelor și porțiunei canonice fl. 45.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea de dóuĕ ori pe an . . . . . fl. 60.—
5. Venitul dela sĕrbătorile pașilor, mărturisit și miruit . . . . . fl. 80.—

Afară de acestea mai sunt venite nesistemisate însĕ sigure următórele::

6. Venitul dela sălindare, liturgii, masle, osfestanii, precum și pomeni de preste an, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă . . . . fl. 120.—

Suma totală . . fl. 470.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-și substerne suplicile lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăras, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgărașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 257. [119] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia, *Porumbacul superior rĕsăritén*, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta, pe basa resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 6 Iuniu anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acéstă parochie sunt:

1. Folosința porțiunei canonice, parte arĕtoriu, parte fênaț fl. 52.—
2. Dela 140 familii câte o ḑi de lucru computată în bani à 40 cr. . . . . fl. 56.—
3. Dela molitvele de preste an și dela sântele pasci . . . . . fl. 18.—
4. Dela botezul Domnului în calcul mediu . . fl. 28.—
5. Stolele de botezuri, cununii, înmormêntări și alte funcțiuni preoțesci — tóte statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iuniu 1888, dau un venit anual de . . . . . fl. 146.—

Suma . fl. 300,—

Doritorii de a ocupá acéstă parochiă au a și subșterne cererile concursuali instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 24 Iuliu, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 301 [118] 3—3

CONCURS.

In scopul instituirei de învĕțători în mod definitiv la scólele parochiale din *Șura mare*, din *Roșia sășéscă* și din *Mohu*, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Emolumente.

In Șura mare 200 fl., în Roșia 170 fl., în Mohu 250 fl. în bani; — locuință naturală în edificiul scólei și lemne de foc trebuincióse.

Dela fiitorii învĕțători, pe lângă cualificațiunea de lege prescrisă, se cere ca sĕ fie binevĕrsați în cântările și ritualele bisericesci, avênd a ține strana în biserică Dumineca și sĕrbătórea.

Cererile concursuali sĕ se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 169. [122] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului, sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare, și anumit:

1. *Hida*, cu salariu anual de 50 fl. din repartițiune și 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir liber și folosirea grădinei scólei.
2. *Bodia*, cu salariu anual de 66 fl. 50 cr., 30 vici mari, cucúruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir liber în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.
3. *Dânc*, cu salariu anual de 30 fl., 46 vici mari cucuruz cu grăunțele, folosirea casei, grădinei și a locului cantoral în mărime de 1 jugĕr 26 org.; 24 cr. dela mort mare, 12 cr. dela mort mic, a treia parte din venitul dela ḑiua Botezului Domnului, și cuartir liber în edificiul scólei. Cu acest salariu e împreunat și postul cantoral.
4. *Doll*, cu salariu anual de 90 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari vine de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.
5. *Stîna* cu filia *Ciumĕrna*, cu salariu anual de 106 fl., 52 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, cuartir liber; la scóla filială e de a se îngrigì învĕțătoriul și de un suplent.
6. *Tămașa*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir liber în edificiul scólei.
7. *Ungurași*, cu salariu anual de 80 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, folosirea grădinei scólei în mărime de 1195 orgii, și cuartir în edificiul scólei.
8. *Romita*, cu salariu anual de 50 fl., 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțământ, folosirea de 2 pămênturi arătóre în mărime de 1 și jumĕtate jugĕr, cuartir liber în edificiul scólei, și folosirea grădinei scólei în mărime de 400 orgii.
9. *Cubleșul român*, cu salariu anual 79 fl., un stângin de lemne și cuartir.

Doritorii de a concurá la acestea posturi, au a-și aștherne cererile de concurs la subscrisul instruite conform prescriselor din vigóre.

Fizes-Sânpetru, 30 Iuliu, 1889.

Pavel Roșca,
adm. prot.

Nr. 245. [123] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs, în conțelegere cu comitetele parochiale, cu terminul de 31 August a. c. st. v.

1. *Bucium-Sat*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl., din fondul scolariu și repartițiune, cuartir și lemne de foc.
2. *Bucium-Isbita*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.
3. *Corna*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit
4. *Galați*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din fondul scolar și din repartițiune și lemne de foc și cuarțir.
5. *Presaca*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. din fondul scolariu și repartițiune cuartir și material pentru încălḑit.
6. *Sohar*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. din repartițiune, cuartir și material pentru încălḑit.
7. *Trêmpoele*, un post de învĕțătoriu cu 200 fl. din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ și subștérnă rugările concursuale provĕḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre până la terminul cuvenit la Oficiul protopresbiteral al Abrudului.

Abrud, 30 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 311 [124] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai in jos insemnate din protobresbiteratul gr. or. al Avrigului se scrie concurs cu termin până la 26 August a. c. st. v.

1. *Avrig*, dóue posturi de învĕțători cu salariul anual de câte 200 fl.
2. *Vișlea superiórĕ*, postul de învĕțătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne pentru foc:
3. *Ucea inferiórĕ*, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir și lemne pentru foc.
4. *Feldióra*, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 105 fl., dela fiecare copil umblătoriu la scólă câte 4 copuri de bucate și câte doi colaci, unul la crăciun și altul la pasci, cuartir și lemne pentru foc.
5. *Glâmbóca*, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 80 fl., cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocnpá vre unul din aceste posturi sĕ-și substérnă cererile concursuale instruite conform legilor in vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 30 Iuliu, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop

Nr 260. [120] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante dela scólele române gr. or. în parochiile gr. or, mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, sĕ escrie concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

În *Neagra de jos*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în rate trei lunare din repartițiune, cuartir și lemne de încălḑit.

2. În *Ponorel*, un post de învĕțăloriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de încălḑit.

3. În *Lăpuș*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune și lemne de încălḑit.

4. În *Sohodol*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir mobilat și lemne de foc.

5. In *Poiana*, *Peleș și Lăzesci*, în fie-care câte un post de învĕțătoriu cu câte un salariu de 150 fl, solvit în pătrare de an prin repartițiune și lemne de foc.

6. In *Certegea* și *Valea verde*, în fie care câte un post de învĕțătoriu cu câte un salariu de 100 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi au sĕ și trimită cererile concursuale întregite cu documentele de lipsă și cerute de legile scolare din vigóre până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 26 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 248. [125] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Mihăești cu filia Făgețel, în protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială, curte și grădină, venit anual . . . . fl. 30.—
2. 19 jugere pămênt arătoriu și fênaț . . . . fl. 100.—
3. Venitul stolariu . . fl. 44.50
4. Naturalii a dóuĕ mĕsuri cucuruz cu coceni dela un numĕr de casă, prețul de mijloc à 60 cr. . . . fl. 150.—
5. Polosirea cimiterelor fl. 25.—
6. Slujirea ss Pasci . fl. 15.50
7. La umblarea cu crucea . . . . . fl. 13.50

Suma totală . fl. 376.50

Doritorii de a ocupá acest post au a-și așterne suplicele lor de concurs, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Dobra, la 21 Iuliu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 571—573. [111] 3—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru următórele stațiuni învĕțătoresci vacante, din protopresbiteratul gr. or. al Sighișórei.

1. *Feleag*, postul învĕțătoresc împreunat cu cantoratul, cu salariu anual *a)* 120 fl. dela popor prin repartare, *b)* pentru cantorat dela 15 familii câte 1½ ferdelă bucate cu grăunțul mĕsura vechie, și *c)* cam 15 fl. accidenții cantorale, cu totul 150 fl. prelângă cuartir și lemnele necesari de foc.
2. *Zoltan*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir si lemnele necesari de foc.
3. *Mucundorf*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir și lemnele necesari de foc.

Reflectanții la vre-una din acestea stațiuni, își vor aștherne cererile concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat, — avênd reflectanții la stațiunea învĕțătorésca primă, a se presenta mai înainte în biserică, spre a și arĕta desteritatea în cântările rituali și tipic.

Sighișóra, 25 Iuliu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Demetriu Moldovan,
administrator prot.

Nr. 90 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 August.

Cu cât ne apropiem mai tare spre tómnă, cu atâta păşesce tot mai tare în discusiune cestiunea Bulgariei, şi sfêrşitul lunei lui August se vede, că e destinat a jucá rol fatal în istoria Bulgariei.

Sunt tocmai astăḑi trei ani, dela memorabila ḑi, când principele Alecsandru de Battemberg, după o detronare în mod atât de miṣelesc, se reîntórce din nou în Bulgaria şi în Rusciuc este primit de popor în numĕr preste 60,000, în frunte cu actualul ministru Stambulov, pe care principele între lacrimi l-a îmbrăţoşat, astăḑi sunt trei ani, de când tribunalul de rĕsboiu a condamnat pe capii revoluţiei la mórte, escepţiune făcênd cu metropolitul Clemente, pe care l-a condamnat la muncă silnică pe viaţă.

Un popor deşteptat abia de curênd din somnul secular iu al sclăviei, căruia numai atunci i s'au luat de pe braţe lanţurile grele ale robiei musulmane, un popor tinĕr, abia ajuns la consciinţa de sine, se vede deodată împins în o nóuă sclăvie, şi el în faţa atentatului, îşi revócă în minte ḑilele de glorie dela Pirot sub conducerea principelui de Battemberg. Şi la acésta scânteie divină a consciinţei sale poporul bulgar se grupézĕ în jurul puţinilor bărbaţi, cari s'au decis sĕ suprime revolta, poporul bulgar sterge ruşinea adusă pe capul lui de uneltele Rusiei, şi acuma sunt trei ani, la Sistova desprinde caii dela trăsura principelul rentors în principat, trage însuşi poporul trăsura până la biserică, unde cu docsologie se serbézĕ norocósa rentórcere a principelui Alecsandru de Battemberg.

Scenele petrecute apoi între principele Alecsandru de Battemberg şi între oficerii bulgari după telegrama, prin care principele a pus coróna la destinaţiunea ţarului rusesc, despărţirea lui de cătră armată, ministri şi popor ne presentézĕ momente uimitóre, încât omul se crede, că viséză.

Sunt abia 2 ani, de când tot în luna lui August junele principe Ferdinand de Coburg păşesce pe pământul Bulgariei, şi anunţă, prin o proclamaţiune, ocuparea tronului bulgar.

În faţa tuturor intrigelor şi uneltirilor junele principe s'a sciut susţiné, şi a sciut susţiné ordinea şi disciplina în ţĕră, lucrând în acela-şi timp din resputeri pentru prosperarea tinĕrului principat. Şi abia a trecut anul, când luna Bulgarilor, căci suntem seduşi sĕ o numim aşa, luna August dă ocasiune junelui principe a se presentá în lume la deschiderea liniei ferate Viena Constantinopol, şi a dá dovedi, că Bulgaria lucră nunumai pentru sine, ci şi pentru binele general al omenimei, dovadă linia Varel Bellova, care a făcut posibil, ca comerciul european pe uscat sĕ fie în strênsă legătură cu orientul.

Ḑilelele trecute se lăţise faima, că în Bulgaria de nou se pregătesce ceva. Anume se vorbia, că în Bulgaria domnesce o mare mişcare, cu scopul de a declará regatul, şi acésta era sĕ se facă înainte cu câteva ḑile, la a dóua aniversare a sosirei principelui actual în Bulgaria.

Mişcarea nu a isbucnit la ḑiua acésta, deóre-ce după cum s'a anunţat mai ales din isvor românesc, ministrul president Stambulov, nesocotind timpul de oportun, a dat ordin prefecţilor sĕ impedece cu ori ce preţ o asemenea manifestaţiune, care nu póte fi în interesul principatului.

Cum-că referinţele din Bulgaria sunt sănĕtóse, şi au sciut stórce bunăvoinţa Europei, despre acésta ne-a convins cuvêntarea, cu carea monarchul nostru a deschis sesiunea delegaţiunilor din anul acesta, vorbind adecă cu multă bunăvoinţă despre raporturile sănĕtóse din Bulgaria, care ne indreptăţesc la o durabilă stare de lucruri.

Ministrul bulgar de bună sémă va fi avut în vedere acéstă primă manifestaţiune de bunăvoinţă din partea unei puteri mari, şi la acésta se reduce mĕsura, de a suprimá manifestaţiunile în favorul proclamărei principatului de regat.

Cestiunea este numai de oportunitate, anume când sĕ se facă proclamarea, căci despre necesitatea ei este convins şi guvernul bulgar. Acesteia organul oficios al guvernului i-a dat espresiune mai ḑilele trecute.

Suntem în luna fatală pentru istoria Bulgariei, şi ne putem asteptá la lucruri, pe cari nu le putem prevedé, lucruri, cari uşor pot provocá sguduiri în Europa.

Revista politică.

In diferite puncte ale monarchiei nóstre se observă de un timp încóce mişcări de o ponderósă insemnătate atât pentru politica internă a imperiului austro ungar, cât şi pentru direcţiunea politică esternă a lui.

In Ungaria sĕrbătorirea onomasticei lui Kossuth a atras atenţiunea întregei prese strĕine şi cu drept cuvênt întrébă, în ce grad de desvoltare se află lucrurile la noi, ca cu ocasiunea sĕrbătorirei unii dintre cei mai însemnaţi bărbaţi sĕ facă cele mai escentrice demonstraţiuni pentru bĕtrânul esilat, care a pus imperiul în flacără, şi tot acei bărbaţi sĕ-şi permită în timpul şi în împregiurările acestea a-l felicitá sub adresa: „Guvernorului Ungariei la Turin".

Paralel cu aceste manifestaţiuni se desvóltă mişcarea croaţilor din Croaţia şi Dalmaţia. Partea cea mai mare a locuitorilor din Croaţia nu sunt de loc mulţămiţi cu denumirea lui Emeric de Iosipovici de ministru al Croaţiei în locul celui repausat, şi presa combate acéstă denumire, aducêndu-o în legătură cu „manoperile" premieriului ungar, care, ḑic foile croate, n'are nici o înclinare a ne fericí, ci lucră după macsima cunoscută: „sic vollo sic iubeo"!

Croaţii din Dalmaţia sunt şi mai îndrăsneţi în aspiraţiunile lor. Ei vor cu totul sĕ alunge limba germană şi cea italiană şi în locul ei sĕ introducă limba croată ca limbă de ofiiciu. Lupta lor contra germanismului o pórtă pe faţă şi cu mare vehemenţă. Partidul naţional croat pare a nu fi de loc mulţămit nici cu sgomotul ce s'a făcut în dieta croată, şi nici cu pretensiunile, ce le-a ridicat.

In organul principal „Narodni Listi" au cerut drepturile istorice politice ale individualităţii statului dalmatin, şi partidul naţional a publicat o programă subscrisă de maioritatea deputaţilor. Ea este scurtă, dar precisă: Unirea Dalmaţiei cu Croaţia şi Slavonia, despărţirea ţĕrei de coróná din conecsul provinciilor austriace, restabilirea vechilor privilegii ale regatului de odinióră, croatisarea tuturor scólelor şi oficiilor din provincie prin eschiderea totală a limbei germane şi italiene, întroducerea liturgiei vechi slavice pentru biserica ortodocsă şi cea catolică şi legăturile căii ferate între Bosnia şi porturile dalmatice.

Slavii din nord apar şi mai nemulţămiţi, şi nemulţămirea şi agitaţiunea lor o a alimentat o nóuă ordinaţiune a ministrului de instrucţiune, prin care s'a desfiinţat reuniunea academică de lectură cehică din Praga. Acésta reuniune a fost întemiată încă în 1848. Ea numĕra 1000 de membri. Motivele desfiinţărei sunt, că membrii acestei reuniuni au luat parte la desbaterile congreselor francese şi au făcut demonstraţiuni politice, nefiind ea o reuniune politică. Adresa ce o a trimis acéstă reuniune în Paris e de următoriul cuprins: Iubiţi francesi! Noi iubim, ba apoteozăm Francia, privim spre acéstă ţĕră cu entusiasm şi sacru devotament. Numai Francia a elevat triumfătórea idee a libertăţii, pentru-care naţiunea nóstră a sângerat în evul mediu. Noi suntem fii unui popor mic al presentului, stăm însĕ pe pedestalul puternic al unui trecut bogat şi aşa zadarnice vor rĕmâné nisuinţele inimicilor nostri de a ne nimicí. Noi ne vom ridicá érăşi la gloria din trecut. Pentru acéstă înfrăţim convingerea şi entusiasmul nostru cu a fiilor marelui popor frances. Vóue ve premerge lumina libertăţii, ale carei raḑe se reflectézĕ asupra întregei lumi civilisate; iluminaţi de ea voim şi noi sĕ ne ridicăm la acele ideale, cari voi deja le a-ţi ajuns.

FOIŢA.

Espoşiţia universală din Paris.

III, Espoşiţiile ţĕrilor strĕine.

(Urmare).

Figurile costumate şi-au aflat numĕroşi cumpĕrători. Suntem departe de a fi amintit tot ce e de amintit, dar trebue sĕ aruncăm o privire barem fugitivă şi asupra espoşiţiilor celorlalte ţĕri.

Celelalte ţĕri sunt aşeḑate de cealaltă parte. Trecem deci prin „Bijouterie ou Orfévrerie" francesă şi ajungem în despărţĕmêntul espoşiţiei rusesci. Mai întâiu ne intimpină diferitele soiuri de bunḑi. Rusia este bine representată, drept aceea 'i s'a dat un loc de frunte. Sunt espuşi fórte numeroşi urşi albi, negri, bruneţi, în tóte atitudinile. Ţĕsăturile espuse încă sunt numeróse, atât cele de mĕtasă, cât şi cele de in. Tóte aceste au un espres caracter oriental; tocmai aşa şi schimburile brodate cu aur şi alte colori, precum şi covórele persice. De altcum unele din aceste materii sau brodării 'şi trag originea din depărtare din ţĕrile semi-civilisate ale Asiei. De sine se inţelege, se află espusă şi piele de iucst, producte chemice, minerale, lână nelucrată şi alte multe de tóte. Rusia îşi dă de altcum tótă silinţa ca sĕ rĕmână independentă de civilisatul apus. Ea voesce a şi acoperí lipsele sale din producţiunile proprii. Se pare, că inlăuntrul ţĕrei a şi ajuns óre cari resultate, ceea-ce considerând gustul estetic al poporaţiunei, n'a fost lucru greu. La esportarea fabricaţiunilor sale însĕ deocamdată Rusia n'are ce cugeta.

Trecem la despărţĕmêntul Şviţerei, lăsând la stânga espoşiţiile Japanei, Siamului, Egiptului şi Persiei. Ne aflăm érăşi în un stat industrial, ceea-ce dovedesce din varietatea productelor, ce ne preintimpină. Numai decât la intrare ne atrage atenţia o mulţime de orológe strălucite dín Genf. Despre acésta industrie de abia mai putem amintí ceva nou decât póte numai că catonul Genf a controlat oficial la cererea espresă a fabricantului aceste cea sornice şi le-a marcat cu sigilul seu propriu. Controla garantézĕ cursul lor. Afara de aceste mai are Şviţera espuse şi alte specialităţi de mĕtasă şi bumbac, cu deosebire pânḑături pentru perdele, dantele, brodării, precum şi dose de jucat. Pânzăriile ocupă mai mult teren, dar cu tóte aceste sunt din greu representate şi celelalte producţiuni indigene. Amintim, că maşinele Şviţerei sunt espuse în hala cea mare a maşinăriilor. Aceste nu sunt de puţină însemnătate.

Inmediat lângă Şviţera se află Italia. Hotarĕle graniţele lor se ating şi aici. Italia ne ofere multe de admirat. Cu deosebire interesante sunt statuele şi sculpturele în lemn. Sculptura ne ofere diferite lucruri produse pare cu ajutoriul fabricelor. Cu deosebire sunt representate scene copilăresci, cari de sigur se vor şi vinde bine. Afară de aceste se află espuse mobile frumóse, oglinḑi, mosaicuri, cristale, de sine se inţelege corale, mĕtasă, pânzării, cămeşi, bronzuri s. c. l. In mijlocul espoşiţiei se inalţă un chiosc, în care se pot vedé reproducţiuni de juvaeruri antice fórte interesante. Aceste au un caracter: elen, estruc şi roman.

In acéstă parte se află şi espoşiţia Statelor-Unite. Ea cuprinde un spaţiu fórte mare, deşi maşinele sunt în hala maşinăriilor. Tóte industriile sunt aici în natură representate. Se află cară, a căror róte au nisce spiţe atât de subţiri, încât credeam, că sunt de fer. Şi în acésta convingere aşi fi rĕmas, dacă cineva nu-mi spunea, că America posede un soiu de lemn fórte tare. Se află aici şi nisce maşine mici, menite pentru economia casnică, dar nu tocmai aşa de practice, după-cum suntem dedaţi a asteptá dela americani. Ce vei ḑice d. e. despre o maşină pentru tăierea cărnii, care dacă nu greşesc, taie intr'un ceas 70 funţi de carne? (Va urma.)

Regimul frances a ficsat terminnl de alegere al deputaţilor pe 22 Septembre. Din tóte părţile se fac mari pregătiri pentru reuşita la alegerile viitóre. Bocher a călĕtorit la Londra ca dimpreună cu contele de Paris sĕ compună lista candidaţilor conservativi şi precum crede „Figaro“, sĕ redigeze şi un manifest cătră alegĕtorii Franciei. Şi în cuartirul general a lui Boulanger încă se lucréză din rĕsputeri pentru reuşirea boulangiştilor.

Scirile despre călĕtoria ţarului la Berlin se desmint ḑilnic unele pe altele. Până acum, dacă ar fi fost după împărtăşirile foilor oficióse germane ţarul trebuia sĕ fie întors visita impĕratului german. Se desmint acum chiar şi scirile, că s'ar face vre o pregătire de călĕtorie. Şeful ambasadei rusesci petrece în concediu, ér la curtea din Petersburg nu se vede nici o mişcare în acéstă direcţiune. Relaţiunile între Rusia şi Germania sunt tot cele de până acum şi foile rusesci se mângăe, că cel puţin atitudinea de acum a Rusiei nu conturbă ecuilibrul europén.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraş, 15/27 August, 1889. Între împregiurările grele ale vieţii, în care se află astăḑi mai ales poporul român, îi vine de tot bine, când mai are parte şi de o ḑi dóuă mai senine. O ḑi de sĕrbătóre naţională e în special pentru popoul român adunarea generală a Asociaţiunei transilvane, ce de regulă se ţine prin luna lui August în diferite părţi ale Transilvaniei.

Pentru prima dată la anul 1871 s'a ţinut ádunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Făgăraş; aşadară după un restimp de 18 ani se ţine adunarea generală a Asociaţiunei tot în acest oraş din ţéra odinióră a lui Radu-Negru-Vodă, care oraş — dupăcum se scie — este situat la pólele munţilor celor mai inalţi din Transilvania, şi este centrul comitatului Făgărăşului.

Sum convins, că nu este suflet de român adevĕrat, care sĕ nu se intereseze de acésta instituţiune a nóstră culturală, şi pentru aceea 'mi voiu dá silinţa a descrie decurgerea adunărei generale posibil cât se póte în detaiu.

Dl preşedinte al Asociaţiunei G. Bariţiu şi membri comitetului încă la graniţa ţĕrei Oltului, la aşa numita „Hula Bradului“ au fost întimpinaţi de un banderiu de călăreţi din Avrig, în frunte cu dl protopop Ioan Cândea, învĕţătorii şi notariul din loc, precum şi alţi învĕţători din jur. La sosirea dlui preşedinte şi a membrilor din comitet dl protopop în numele poporului, în termini plini de insufleţire îşi esprimă bucuria, că după 18 ani érăşi póte sĕ salute în mijlocul lor pe distinşii membrii ai naţiunei, cari conduc destinele institutului celui mai binefăcĕtoriu pentru poporul român.

Incungiurate trăsurile de acest banderiu, în sunetul trimbiţei unui fost hornist la miliţie au fost conduşi membrii comitetului până în comuna Porumbacul inferior, de unde călăreţii după o pausă óre care, în aceea-şi ordine esemplară s'au reintors.

Conform programului comitetului arangiatoriu din Făgăraş, intimpinarea a doua a comitetului s'a făcut la Voila. Aici — pot ḑice — elita inteligenţei din Făgăraş şi jur, şi un numĕr considerabil de călăreţi din popor postaţi înaintea unei frumóse porţi triumfale, ce purta inscripţiunea: „*Bine a-ţi venit,*“ astepta sosirea membrilor comitetului, ce a urmat cam pe la 5 óre d. m. Intre rĕsunetele nesfârşite de „Sĕ trăéscă“ ale poporului întrară trăsurile în comuna Voila. Ací dl adm. prot. Iuliu Dan se adresă cătră preşedintele comitetului cam cu următórea vorbire:

„In numele comitetului despărţĕmêntului al II-lea al Asociaţiunei transilvane din Făgăraş. Ve salut apostoli ai păcii şi amici ai labórei. Ḑiua de aḑi este o serbătóre mărĕţă pentru poporul român în general, ér în special pentru poporul din aşa numita „ţéra Oltului“, când are ocasiune plină de bucurie şi desfătare nespusă de a puté onorá după un interval de 18 ani de ḑile aici în comuna acésta Voila, una dintre cele mai de frunte comune grăniţăresci, pe conducĕtorii cei neobosiţi ai instituţiunei nóstre culturale ai Asociaţiunei transilvane.

A-ţi venit, nu a-ţi întârḑiat de a incepe aceea lucrare sublimă, pentru care v'a destinat poporul nostru român.

Nu a-ţi cruţat sănĕtatea, n'a-ţi considerat ostenelele şi fără întârḑiere a-ţi alergat întru implinirea misiunei sublime, ce o aveţi.

Poporul nostru român ca un popor plin de viĕţă, însufleţit pentru progres, un popor, care pricepe spiritul timpului şi după modestele sale puteri se nisuesce spre perfecţionare, va scí apreţiá faptele şi meritele conducĕtorilor sei, şi va scí purtá în inima sa recunoscinţă faţă de acei bărbaţi.

Astfeliu comitetul despărţĕmêntului ca o ramură rĕsărită din arborele cel puternic al Asociaţiunei a alergat spre întêmpinarea acelor bărbaţi ai naţiunii, despre cari s'a convins poporul nostru, că sunt adevĕraţi apostoli ai păcii şi amici ai labórei.“

După-ce dl preşedinte al Asociaţiunei dl G. Bariţiu în cuvinte pline de emonţionare a mulţămit pentru ovaţiunile, ce i s'au făcut dênsului şi membrilor comitetului, o fiică drăgălaşe a preotului din loc Serban, sub conducerea dnei Bunea, învĕţătóre la scóla grăniţĕréscă din loc, îi presentă dlui preşedinte un frumos buchet de flori, apoi se puse în mişcare întreg bandieriul, în frunte mergênd dl preşedinte cu dl vicariu B. Raţiu, într'o trăsură elegantă a păr. Şerban din Voila, trasă de 4 cai, căreia le urmară celelalte trăsuri în rêndul cel mai esemplar E de prisos sĕ mai accentuez, că în Făgăraş de asemenea o mulţime mare de public era concentrat în strada principală prin care s'a făcut întrarea.

Tot în acéstă ḑi séra s'a ţinut în grădina „Mexico“ o convenire a óspeţilor sosiţi, fiind aici binevenţaţi de dl vicariu B. Raţiu, şi apoi cu acestea s'a încheiat ḑiua de Luni.

Marţi la 8 óre s'a ţinut serviciu Dḑeesc în biserica gr. or., esecutând cântările liturgice corul elevilor seminariului „Andreian“ din Sibiiu, sub conducerea dlui prof. sem. G. Dima, cu un succes fórte bun, încât întreg publicul a rĕmas încântat.

Cam pe la 12 óre s'a făcut deschiderea şedinţei I, în sala hotelului „Paris“, în presenţa unui public numĕros, fiind de faţă dl comite suprem M. Horváth precum şi dl vice-comite D. Grămoiu. Dl preşedinte prin o vorbire plină de cuvinte emoţionătóre, cum suntem dedaţi a auḑí din gura veteranului nostru literat dl G. Bariţiu, în care pe scurt s'a espus greutăţile începutului Asociaţiunei şi resultatele produse de ea, între cele mai entusiasmate aplaudări, declară şedinţa adunărei generale a XXVIII a de deschisă. La acésta vorbire a rĕspuns prin o vorbire cam lungă dl vicariu B. Raţiu.

Inainte de a se procede la esecutarea ordinei ḑilei, s'a cetit următórele telegrame sosite la adresa dlui preşedinte al Asociaţiunei:

Salutarea mea cordială Asociaţiunei nóstre culturale, şi succese bune în nisuinţele ei de consolidare şi prosperare. *Miron Romanul,*
metropolit.

Primiţi felicitările mele sincere. Viaţă în concordie, prosperare poftesc Asociaţiunei nóstre.
Nicolae Popea,
episcop.

Iubirea frăţéscă şi rêvna spre adevĕrata cultură sĕ planeze asupra lucrărilor D-vóstre, la care aderăm noi cu tótă inima şi tot sufletul nostru.
Românii din Deva.

Românii din Bucium, salutăm focolariul geniului Romei şi paladiul vieţei nóstre social cultural. Asiguraţi i scopul.
Alesandru Danciu, Victor Bariţiu, Aviron Macaveiu, Nicolau Ţura, Candin David, Ioan Cuvinca, Nicolau Ţiondrău, Ioan David academist, Aurel Danciu, academist, Ioan Todescu, Virgil Todescu.

După cetirea acestor telegrame s'a ales comisiunea pentru înscrierea de membrii noi şi încassarea de tacse, în care comisiune s'a ales domnii: N. Cosgarea, Aldulea Meţian şi N. Chiorniţă. Raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1888 s'a dat comisiunei constătătóre din membrii: George Pop de Băsesci, Dr. Aurel Mureşianu şi Ioan Turcu, ér censurarea raţiocinului pe anul 1888 şi proiectul de buget pe 1890 s'a dat comisiunei constătătóre din membri: V. Stanciu, I. Degenariu şi Dr. Georgiu Ilea.

S'a mai ales în urmă o comisiune de 5 membri, care sĕ combineze, resp. sĕ candideze asupra persónelor ce vor fi a se alege de funcţionari şi membri in comitet, în care comisiune s'a ales dnii: B. Raţiu, Georgiu Pop de Băsesci, A. Filip, Patriciu Barbu şi Iuliu Dan. Aflu de interes a observá la acest loc, mai ales pentru cele ce s'au desvoltat ulterióre, că dl Parteniu Cosma încă cu acésta ocasiune şi-a esprimat dorinţa, ca alegerile sĕ se facă cu votare secretă, şi astfeliu s'a terminat şedinţa primă.

La 2 óre s'a ţinut banchetul, la care a luat parte cam la vre o 130—140 persóne, între cari şi o cunună frumoşică de dame. Spre lauda comitetului arangiatoriu fie ḑis, provisiunea a fost destul de bună, un lucru, ce nu totdeuna se póte constatá la astfeliu de ocasiuni. De sine urmézĕ, că sub impresiunea bunei dispositiuni, n'au putut lipsí nici toastele. Inregistrăm ací pe cele mai principale. Toastul prim l'a ridicat dl preşedinte al Asociaţiunei pentru Maj. Sa, preabunul nostru impĕrat şi rege, ce a fost ascultat în picióre, şi a fost urmat de entusiasmate şi nesfârşite urări de „Sĕ trăéscă.“ Au mai toastat dl director semin. Ioan Hannia pentru dl comite suprem al Făgăraşului M. Horváth; Ilustritatea Sa dl comite suprem Horváth pentru Asociaţiune, meritatul ei preşedinte şi membri Asociaţiunei; dl asesor cons. Zacharia Boiu pentru urbea Făgăraş şi primariul acestui oraş Keresztényi; dl primariu Keresztényi pentru comitele suprem Horváth şi locuitorii comitatului Făgăraşului; dl Dr. Aurel Mureşianu pentru buna înţelegere între locuitorii patriei, ce este basa culturei; dl profesor sem. Ioan Popescu pentru comitetul arangiatoriu; dl rigorosant în drepturi Nicolau Şerban pentru binemeritatul preşedinte al Asociaţiunei G. Bariţiu, ér dl advocat Ioan Popa, desvoltând cu cunoscutui humor însuşirile cepei, ce se cultivă în mare cantitate pe la Făgăraş, a toastat pentru femeile, cari mâncă cépă fără a se teme, că nu vor fi sărutate.

Tot în acésta ḑi la 9 óre séra s'a ţinut concertul arangiat de dl prof. sem. G Dima cu corul elevilor seminariului „Andreean.“

Recomândat acest cor prin succesul cel bun al esecutărei cântărilor liturgice deoparte, ér de altă parte cunoscut publicului român prin producţiunile sale aprópe în tóte centrele române, e urmare naturală, că interesul publicului pentru concert a fost fórte mare, şi astfeliu sala spaţiósă a hotelului „Lauritsch“ a fost formal îndesuită cu public nu numai român, dar şi public strĕin, din loc şi jur, începênd dela căpeteniile comitatului şi oraşului până la popor. Resultatul material — dupăcum ni s'a spus — se apropie de 400 fl., ér resultatul moral este şi rĕmâne mulţămirea generală cu acésta producţiune. Laudă meritä tinerii nostrii, că n'au pregetat a se aduna din tóte unghiurile ţĕrei; dar laudă şi recunoscinţă meritä mai ales dl profesor sem. G. Dima, carele fără nici o remuneraţiune a sciut câstigá pentru Asociaţiune acest venit frumos, şi cu deosebire pentru-că în faţa strĕinilor a sciut presentá prestigiul naţional într'o formă atât de satisfăcĕtóre, dându-le dovadă, de ce este capace românul şi pe terenul artelor, deşi are a se luptá chiar şi cu necesităţile cele mai cardinale. Alţi domni, astfeliu de ocasiuni le a esploatat numai în favorul lor, dar spre onórea dlui Dima fie ḑis, dsa a sciut se apreţieze scopul salutariu ce-l urmăresce Asociaţiunea mai pre sus decât interesele sale, şi recunoscinţa naţiunei, cred a şi fi mai mult vrednică, decât acei câţi va floreni.

Sub aceste bune impresiuni s'a incheat programul ḑilei de Marţi.

Despre şedinţa a dóua cu procsima ocasiune.

Coresp.

Huniedóra, 15 Agust, 1889. Multonorate dle redactor! Fiind martor ocular la adunarea generală a despărţĕmêntului VI al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, precum şi la şedinţele adunării generale a reuniunei învĕţătoresci din districtul Devei ţinute în 6/18 August şi ḑilele următore în opidul Huniedóra, fie-mi permis, ca sub impresiunea acelor sentimente plăcute, cari vor rĕmâné nesterse din inimia mea, sĕ ve descriu tot decursul acestor festivităţi.

Deja Sâmbătă în 5/17 August au sosit în opidul Huniedóra vre-o 30 de învĕţători şi alţi óspeţi cu trenul de după améḑi. Un nor posomorît ne ameninţa la gara Hniedórei, în urma căruia inimile nóstre au căḑut încâtva in displăcere, dar mulţămită ceriului, displăcerea a dispărut şi noi conduşi de doi membri ai comitetului parochial gr. or. din loc, am apucat calea spre opid cătră locuinţa parochului local dl George Oprea. Bunăvoinţa şi generositatea parochului local şi a primariului orăşenesc dl George Dănilă s'a manifestat în cea mai mare mĕsură cu deosebire în ce privesce încuartirarea óspeţilor. Bravii Huniedoreni, a căror ospitalitate meritä tótă lauda, au primit óspeţii cu cea mai mare bunăvoinţă. Cu deosebire domnii: Georgiu Dănilă, Georgiu Oprea, Alesandru Dima, Nicolau Stoichiţa sen. Nicolau Dima şi Nicolau Stoichiţa jun. au provĕḑutgratuit pe câte 2—4 învĕţători cu cuartire şi vipt în tot decursul şedinţelor, pentru care act de binefacere priméscă şi pe calea acésta espresiunea mulţămirilor nóstre.

In preséra ḑilei nascerii Maiestăţii Sale regelui nostru întreg oraşul a fost iluminat. Vechiul castel al lui Ioan Huniade provĕḑut cu sute de luminări aprinsĕ îţi oferia un aspect încântătoriu. Capela reuniunei musicale dela topitórea de fer şi cea orăşenéscă cutrierau stradele anunţând apropierea ḑilei memorabile de 6/18 August.

Duminecă diminĕţa românii de tóte clasele se apropiau între sunetele clopotelor spre cele dóuĕ biserici române. La serviciul divin în biserica gr. or. a celebrat Reverendisimul domn, Romul de Crainic, protopresbiterul Dobrei, asistat de parochul local George Oprea şi capelanul Ghila. Cântările liturghice au fost esecutate cu pietatea cuvenită de cătră învĕţătorii adunaţi în numĕr de preste 50. Asemenea s'a intonat şi „Imnul poporal“ de cătră toţi învĕţătorii. După invocarea spiritului sânt directorul despărţĕmêntului VI al Asociaţiunei transilvane, dl protopresbiter Ioan Papiu, prin cuvinte dulci şi binesimţite atinge scopul întrunirei despărţĕmêntului, la care rĕspunde părintele protopresbiter gr. cat. din loc dl Ioan Pop printr'un discurs potrivit, întimpină frăţesce în numele Huniedorenilor pe comitetul despărţĕmêntului şi pe óspeţii întruniţi din depărtare la adunarea acésta.

După acésta urmézĕ deschiderea festivă a adunării despărţĕmêntului prin o cuvêntare fórte potrivită cam de următoriul cuprins:

Preastimate Dómne, Multonoraţi domni! Sórele când se ivesce pe orison, revarsă şi împrăştie lumina şi căldura preste tot pământul, cu tóte acestea sunt unele părţi ale glo-

bului, unde sórele nu póte străbate îndeplina lui putere și prin urmare acolo natura e mórtă. Așa stă lucrul și cu lumina intelectuală. Acésta împrăsciată odată printre popóre, ea 'și revarsă rădele sale binefăcătóre, și pe unde nu ajunge, pe acolo popórele rămân în întunerec, în nesciință. Datorința nóstră este a propagá și sciințele pe tóte terenele vieții nóstre naționale. Libertatea popórelor e mijlocul cel mai sigur pentru cultură. Popórele din occident s'a bucurat cu seculi înainte de fructele binefacătóre ale culturei, poporul român însă abia de câteva decenii se ocupă cu propagarea culturei și a sciințelor, și cu tóte acestea ne putem ținé mândri, că pe lângă tóte greutățile, ce le-am suportat și le suportăm și adi, poporul român ocupă un loc fórte onorific între celelalte popóre. Acest progres avem al mulțâmi în prima linie bisericei nóstre naționale. Poporul român întreg aparține la biserica aceea, care oferă mângăere sufletéscă fie-cărui credincios, în limba lui națională în limba lui dulce și bine înțelésă. Inteligința română în frunte cu prelații ei bisericesci au susceput la anul 1860 idea unei asocieri pe terenul cultural, ér la anul 1861 idea devení realitate înființându-se „Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român". In respectul popularisării acestei idei pe de o parte, și în scopul producerii resultatelor îmbucurătóre în diferitele părți ale Transilvaniei pe de altă parte, adunarea generală din anul 1869 ținută în Șomcuta mare a decis înființarea de despărțeminte ale Asociațiunei. Ideea înființăre de despărțăminte a fost a acelui mare bărbat al națiunei nóstre, pe care adi durere — nu-l mai avem în mijlocul nostru! Iacob Bologa, vicepreședintele Asociațiunei nu mai este între cei vii! Datorința nóstră este, ca români adevărați să ne esprimăm condolențele nóstre față de acest distins bărbat, să o facem acésta prin sculare, rugând pe atotputernicul să-i conserve sufletul lui nobil în locașurile dreptilor!

Despărțământul VI al Asociațiunei nóstre la învitarea fraților Huniedoreni s'a întrunit de astădată aici în opidul Huniedóra, pentru ca se vi se ofere și domniilor vóstre ocasiunea de a sprigini între marginile posibilității atât moralminte cât și materialminte acésta instituțiune salutară. Ne este la toți cunoscut, onorată adunare, că câte greutăți și pe lângă mari spese a înființat asociațiunea scóla civilă de fetițe cu internat din Sibiiu, pentru-că crescute fetițele nóstre în acésta scólă, cu timpul se devină mame bune românce adevărate, económe harnice și cetățene distinse. Ve rog și pe d-vóstră în calitate de director al acestui despărțământ ce spriginiți acésta nobilă instituțiune oferindu-și fie-care denariul seu pe altariul culturei. Faceți-ve și d-vóstră membri ai acestei asociațiuni, stăruiți ca să se încasseze tacsele restante dela acei domni, cari sunt deja membrii. Ca un esemplu demn de imitat, ve aduc la cunoscință că domnul Ioan Moțoiu jud. reg. la tribunalul din Deva s'a făcut membru fundator solvind odată pentru totdeuna suma de 100 fl. (Să trăéscă!). In vederea acestora frații Huniedioreni priméscă salutările nóstre frățesci, și cu acestea am onorul a declará adunarea despărțământului VI al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român de deschisă! (Va urma.)

Nr. 238. 1889.

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1888.

Onorată adunare generală!

În sensul §-lui 32 lit. *g* din statutele Asociațiunei, comitetul ales de d-vóstră în adunarea generală din anul 1886 din Alba-Iulia 'și ia voia a Ve presentá următoriul raport general despre activitatea sa și starea Asociațiunei în timpul dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1888.

I.

În decursul anului 1888 s'au ținut 20 ședinte. Presidiul l'a purtat actualul președinte al Asociațiunei, dl George Barițiu, ér în casurile de împedecare membrul comitetului, dl D. Br. Ursu. Lucrul se are astfeliu: Alegerile de președinte și de vice-președinte efeptuite în adunarea generală din anul trecut substernute fiind în sensul §-lui 11 din statute, spre întărire la locurile mai înalte: Inaltul ministeriu de interue prin hârtia dto 24 Octobre 1888 Nr. 70171 a întărit numai alegerea președintelui, a dlui G. Barițiu, ér alegerea vice-președintelui, a dlui archimandrit și vicariu arehiepiscopesc, acum episcop al Caransebeșului, *Nicolau Popea*, nu o a întărit. Comitetul la timpul seu a luat cu părere de rău la cunoscință hârtia de mai sus a înaltului ministeriu, cât pentru partea referitóre la alegerea de vice-președinte, și a decis a se face despre cuprinsul ei raport on. adunări generale, ceea-ce prin acésta și îndeplinim.

În ședințele sale comitetul a făcut dispositiunile pentru esecutarea concluselor adunărei generale, pentru folosirea sumelor votate în buget cu privire la administrațiune, la sprijinirea de studenți și învățăcei de meserii, pentru fóia Asociațiunei și pentru scóla de fete, resolvind în același timp și curențiile întrate. Stipendiile conferite în anii premergători s'au lăsat în folosirea respectivilor stipendisti și ajutorați, cari n'au terminat încă cursul învățăturei, dar au dovedit progres indestulitoriu și purtare morală corăspundétóre. Încât pentru stipendiile devenite vacante în anul 1888 și pentru ajutórele date in favorul învățăceilor de meserii din partea societății „Transilvania" s'au escris concurs și ele au fost conferite tinerilor însemnați în conspectul alăturat sub 1/. la acest raport.

Din stipendiile amintite mai sus unul de 20 fl. din fundațiunea „Tofalénă", nu s'a putut conferí, din lipsa de concurenți, și astfeliu suma acelui stipendiu s'a adaus la fond.

Cererile pentru ajutorarea scólelor și a studenților, între acestea și cele transpuse de către adunarea generală din anul 1888, comitetul s'a vădut necesitat a le resolvá în mod negativ, din lipsa de mijlóce disponibile.

În causa lăsămintelor Asociațiunei încă pendente comitetul continuă a ține evidență recerută și a urmări resolvirea cât mai grabnică a acelora.

Însărcinării primite:

a) de a se îngrigí de procurarea portretelor conducătorilor de până acum ai Asociațiunei și

b) de a se îngrijí de compunerea biografiilor conducătorilor deceedați — comitetul, deși a luat tóte dispositiile de lipsă, n'a ajuns în plăcuta posițiune de a satisfaee. Lucrul e în curgere, ér realisarea lui numai o cestiune de timp.

Insărcinarii primite în causa fundațiunei scólei centrale române, care ar fi să se înființeze în Gherla, comitetul a satisfăcut prin câstigarea datelor necesare; resultatul ne luam voia a'l comunicá on. adunări generale prin esibit separat ce se alătură sub 2/. la acest raport.

Pașii întreprinși pentru o mai corăspundétóre arondare a despărțământelor Asociațiunei, comitetul i-a continuat și se află în posiție a presentá on. adunări sub 3/. un proiect în acest obiect. In ceea-ce privesce propunerile făcute de dl B. Bașota, în ședințele adunării generale din Abrud, în causa lăsământului după fericitul Pop Bota, și a întrebuințării venitului din lăsământul după fericitul Avram Iancu: comitetul, pe lângă tóte silințele sale de a se accelerá regularea și punerea lor în evidență n'a putut întrá în meritul lor, fiind ambele lăsămintele încă pendent la autoritățile respective.

De asemenea n'a putut întrá comitetul nici în meritul propunerii făcute de dl archidiacon Gavriil Pop tot în adunarea numită referitóre la crearea a două stipendii menite pentru tineri din munții apuseni, cari ar voí să învețe industria de sculptură în lemn — și acésta din considerare la starea materială a Asociațiunei, care dacă s'a înmulțit în realități, a scădut însă în fonduri mobile mai alés în urmarea înființării institutelor de învățământ și educațiune pentru secsul femeesc, reclamate de interesele nóstre vitali și de toți părinții, cari sciu să alégă între educațiunea proprie și între cea străină. De altmintrea comitetele acestei Asociațiuni, câte au funționat în cursul celor 27 de ani, nici odată n'au perdut din vedere condițiunile de viață, în care se află locuitorii acelor regiuni montane.

II.

Relativ la scóla civilă de fete cu internat a Asociațiunei ne luăm voia a Ve relatá, că ia și în anul acesta a fost în progres.

In legătură cu cele espuse în raportul nostru din anul trecut însemnăm, că după-ce cei 3 învățători provisori din trecut 'și au cerut și primit demisiunea din posturile avute, comitetul în urma concursului escris, a îndeplinit numitele posturi în mod provisoriu prin domnii: Dr. Petru Span, Dr. Vas. Bologa și Michaiu Pârvu. Directoratul l'a încredințat dlui I. Popescu, profesor seminarial, ér directoratul internatului d-șórei E. Petrașcu. Ca delegat a funcționat dl D. Br. Ursu, colonel c. r. în pensiune. Datele speciale se cuprind în programa a III a scólei, ce se aclude aici sub 4/. Fiind tóte puterile didactice amintite bărbați bine cualificați, ér directorul și delegatul ómeni probați în ale scólei, scóla Asociațiunei a făcut cursul regulat și spre cea mai mare mulțămire a tuturora.

Astfeliu s'a putut pune învățământul pe base solide, asigurându-se locul cuvenit, ca cel mai puternic mijloc al educațiunei. Astfeliu i s'a pututut dá lucrului de mână, unuia din obiectelele de căpetenie dintr'o scólă de fete, cea mai corăspundétóre direcțiune și estensiune. La acésta a contribuit „Reuniunea femeilor române din Sibiiu", carea cu o prevenire îndatoritóre s'a pus în serviciul scólei nóstre, colectând cu multă ostenélă modele de lucruri de mână femeesci, de pe la țărancele nóstre, ca cel mai bun și mai corăspundétoriu material din obiectul de sub întrebare. Cu un cuvênt, scóla nóstră se află la nivelul dorit și merită a fi spriginită din tóte părțile fără șovăire.

Temeiurile neapărat de lipsă pentru o desvoltare pe cât de sănétósă pe atât și de folositóre îi sunt date scólei nóstre, chemarea bărbaților, pe care încrederea D-Vóstre îi va pune în fruntea afacerilor Asociațiunei, va fi se clădéscă înainte pe acestea temeiuri.

In interesul economiei, comitetul a luat alimentarea în regia proprie și a continuat și continuă și adi cu succes îmbucurătoriu colectele puse la cale încă în anii trecuți.

(Va urma).

Varietăți.

* (Căsătorii princiare). Principele de muntenegru a fost tare norocos în anul acesta. În scurt timp principele și-a câștigat trei gineri. Marele duce Petru și principele de Leuchtemberg și-au și serbat cununia în Petersburg și acum se fac pregătiri pentru serbarea cununiei cu Milița, princesa cea mai tinără de muntenegru, și totdeodată cea mai frumósă. În curênd 'și va serbá cununia și principele moștenitoriu al Greciei cu princesa Sofia din Germania. Actul cununiei se va întêmpla în Athena și va luá parte împăratul Wilhelm.

* (Diua hramului mănăstirei dela Sinaia). Diua sf. Marii s'a serbat la Sinaia în un mod solemn și pompos. Preste 2000 de persóne s'au adunat acolo, numai pentru-ca să asiste la serbare așa, că de abia s'au aflat odăi destule pentru călători. Regele a dat un banchet la care a asistat Eminența sa metropolitul, ministrii români și străini, precum și un număr mare de învitați.

* (In amintirea regelui Matia.) Comitetul arangiatoriu pentru serbătórea desvălirei tablei comemorative pusă pe casa unde s'a născut regele Matia Corvin, încunosciințéză, că acéstă serbare se va face la 2 Septembre. Se va începe cu un serviciu solemn în biserică.

* (Alegere de deputat.)În urma depunerei mandatului noului secretariu de stat Tibad s'a făcut alegere nóuă în cercul Odorheiului, și s'a ales cu unanimitate tot actualul secretariu Tibad.

* (Adunare de alegători). Dumineca trecută au fost convocați la Hălchii alegătorii partidului național săsesc, unde deputatul dietal I. W. Filtsch și-a desfășurat vederile asupra situațiunei politice interne și esterne. Sașii vor continua atitudinea de până acum, câtă vreme mai stă dl Tisza la putere, când însă ar vení la putere un alt guvern, care să le convină, sunt gata a luptá alături cu el.

* (Tren accelerat). Conform unei încunosciințări a direcțiunei căilor ferate ungare din 28 l. c. n. a început să circuleze un tren nou accelerat direct între Budapesta și Predeal via Cluș. Cu acest tren se póte călători între Budapesta și Brașov numai pe cl. I și a II-a, între Brașov și Predeal însă și pe clasa III și se pot căpetá bilete și pentru comunicațiunea din apropiere. Trenul separat accelerat Nr. 310 plécă din Budapesta la 9 óre 20 minute séra, sosesce la Predeal la 3 óre 49 minute p. m., ér în Bucuresci la 9 óre 30 minute séra. Pornesce din Bucuresci la 7 óre 35 minute diminéța, ajunge în Budapesta la 7 óre 15 minute diminéța. Dodată cu acésta vor încetá a mai circulá între. Predeal și Brașov trenurile micste Nr. 317 și 318.

* (Esposiția parisiană.) Din Paris se scrie, că consiliul de ministri se ocupă cu cestiunea prelungirei esposițiunei universale. Se dă ca și sigură vestea, că dacă frecuența va continuá ca și până acum, esposiția se va închide numai la 15 Novembre. a. c.

* (Situațiunea monetară în Francia.) Fenomenul interesant ce se produce acum în Francia, scrie „Cur. Fin." este demn de studiat. De câte-va luni, asemenea unei mări, care se ridică, aurul inundă piețele Franciei și cea mai mare parte din aceste enorme importațiuni vin de se grămădesc în tesaurul băncii Franciei.

La 27 Decembre trecut, bilanțul acestei bănci constata în încaso aur de 1.016.208.000 lei; la 17 Ianuariu, se descindea la 998.423.00 lei și până la 16 Maiu incasul metalic se ținé în apropierea unui miliard. De atunci, el a început a se mărí din săptămână în săptămână pentru a atinge 1.263.186.000 lei la 1 August și e probabil, că în curênd se va atinge cifra din 1877, când aurul figurá în bancă pentru suma enormă de 1.556 500.000 lei.

Diferite esplicațiuni se dau acestei afluențe de aur la banca Franciei. Unii o atribue esposițiunei, sau mai bine numărului considerabil de călători, cari vin să vadă esposițiunea și aduc cu ei și aurul lor, alții găsesc, că ori cât de însemnat, ar fi aurul ce aduc acesti voiagiori, tot nu se póte esplica sporiul de 241.133.000 lei aur întrați la banca Franciei în 2½ luni, cu atât mai mult, că voiagierii vin cu scrisuri de credit și cekuri. Ei esplică nifluența de aur la banca Franciei, esaminând bilanțele celorlalte bănci.

Astfeliu, dic ei, dela 15 Maiu până la 20 Iuliu incasul aural al băncei Engliterei a perdut 50 milióne lei, al băncei Germane 58.500.008 lei; care probabil au luat drumul Franciei, restul provine de sigur din Statele-Unite.

Posta redacțiunei.

Dlui Nicolau Butariu în Bodesti. Dacă ne autorisați se reducem părțile neesențiale din reflecsiunile ce le faceți le publicăm, — altfeliu nu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9 46	9.45
100 marce nemțesci	58.17½	58 20
London (poliță pe de trei luni)	119.25	119.25

[138] 3—3

Copii de scólă

se primesc *într'o casă privată bună în cuartir și alimentare.*

Informațiuni se dau la proprietărésa căsii, strada faurului Nr. 14.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scóla, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scóla. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scóla cât și afară de scóla: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apreți scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 19—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91 Sibiiu, Marți 22 August, (3 Septembre) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 August.

(N.) Partidul independent câștigă tot mai mult teren în Ungaria.

Nu a fost strein lucru înaintea nóstră, că maghiarii sunt în marea lor maioritate aderenți ai exguvernatoriului esilat la Turin și nu ne a fost necunoscut nici aceea, că în entusiasmul lor pentru o patrie independentă sunt în stare sĕ pună totul pe o carte.

Resonul politic insĕ îi reține de a rumpe cu dualismul, și tot acel reson politic este, care pune în frâu dorințele pentru acum nerealisabile.

Casa Habsburgilor pentru mulți maghiari este strĕină, căci nu domiciliéză în Budapesta și incă nu a devenit dinastie maghiară, ci dinastie, care are în vedere, că monarchia este un stat poliglot și că ca atare impĕratul și regele este datoriu a fi tuturor tată, a se îngrijí de bunăstarea și inaintarea tuturor.

Dl ministru Tisza în ministeriu a trebuit sĕ cheme la puteri ómeni, cari l'au combătut o serie de ani, față cu legea armatei a trebuit sĕ facă concesiuni, și tóte aceste amărăciuni, nu i le au causat naționalitățile din Ungaria, ci curat numai maghiarii cei neaoși, maghiarii cei ce tind la alte scopuri, decât cari le urmăresce dl ministru Tisza cu politica sa.

În special românii nu i-au făcut dlui Tisza nici o greutate, ba aceia, cari s'au decretat pentru pasivitate i-au făcut bune servicii, i-au lăsat cercurile pe mână, ca sĕ-și căpĕtuéscă ómenii, cari îl urmézĕ *„durch dick und dünn"*, ér cestialalți moderați dela fire, ómeni cu judecată destul de limpede, au lăsat curs liber lucrurilor.

Unica dorință a acestora de a se luá la revisiune legea electorală din Transilvania a rĕmas neimplinită, și pănă-ce acésta dorință nutrită de toți românii nu va fi implinită, e greu de a o scóte la cale cu ei, și și mai greu de a iniția o mișcare electorală între români, fie în municipii, fie pentru legislativă. Sĕ-i convină acésta dlui Tisza, noi nu credem, și nu o credem, pentru-că dacă voesce sĕ se mențină la putere, trebue sĕ se radime pe acele elemente, cari sunt dinastice și cari vor sĕ țină intactă legătura cu Austria.

Ungurii se vede că nu o vor, și cea mai eclatantă dovadă o avem în manifestarea alegĕtorilor dietali, cari dearêndul se pronunță pentru candidații partidului independent, și așa dlui Tisza nu i remâne decât sĕ inaugureze un sistem nou, așa pe cum l'a inaugurat dl Taaffe în Austria și sistemul acesta ar fi impĕcarea tuturor naționalităților.

Cu inaugurarea unui atare sistem, românii ar fi gata a spriginí actuala formă de stat și nu numai românii, dar tóte naționalitățile din Ungaria.

Și óre ar fi nejust acésta.

Noi credem că nu. Ungaria se află în stadiul de reforme interne, are necesitate de linisce, și și mai mare necesitate ca sĕ fie cruțată de sguduiri interne.

Dacă dar dl Tisza ca bărbat de stat le scie pe tóte aceste, imposibil ca sĕ nu se cugete la mĕsurile, ce are sĕ le ia pentru apĕrarea actualei forme de stat și noi asteptăm ca românii, ca cel mai numĕros popor din Transilvania sĕ fie chemați cât mai curênd ca se iasă din starea actuală, unde i-a impins șovinismul național maghiar și fatala lege electorală escepțională pentru părțile ardelene, ca sĕ nu se pótă validita și afirma românii ca români.

Nu credem, că un politic maghiar, fie el dl Tisza, fie contele Apponyi, va crede, că cu mĕsuri escepționale se póte regulamentá un popor de preste 3 milióne, ci credem în special noi, că românii s'ar apropiá cu tótă sinceritatea de maghiari, ar conlucrá impreună, și patria ar fi mult mai fericită ca adi, când este guvernată numai de elementul maghiar, cu nesocotirea și ignorarea totală a celorlalți.

Are multe pĕcate administrația, este târdie justiția, este greu de a avé curagiul convingerilor, pentru că ómenii, cari vênéză interese află totdeuna motive plausibile de a strigá urbi et orbi, că românii gravitézĕ în afară și dacă nu le crede om serios, sunt destui păsăratici ca sĕ îi crédă, sunt destui, cari trăesc bine pănă e zizanie între popóre și pescuesc în tulbure — în contul patriei comune tuturor.

Vom face tot posibilul ca sĕ dispară neințelegerile, am făcut și pănă acum mult — fórte mult, dar avem dreptul sĕ pretindem, ca sĕ fie considerate justele nóstre pretensiuni, mai cu sémă când cultul lui Kossuth începe a devení periculos pentru patrie.

Revista politică.

Dieta croată se va deschide pe la finea lunei lui Septembre pentru sesiunea de tómnă. Precum se asigură din cercurile pardidului național ea va dură pănă pe la Crăciun și va avé sĕ se ocupe cu un progam bogat de desbatere.

Posițiunile mai principale ale programului vor fi: raportul deputațiunei regnicolare croate, bugetul țĕrei pro 1890, legea pentru rĕscumpĕrarea regalelor. Raportul deputațiunei regnicolare se va redactá pentru ultima óră și va venî în prima linie la desbatere.

Cu deosebită încordare se astéptă sĕ se vadă, ce atitudine vor luá croații în urma mișcărilor din Dalmația.

Aceste mișcări se comentézĕ cu multă insistință de foile monarchiei nóstre și în special de foile mai principale austriace. Presa oposițională află și aici prilegiu a atacá pe premieriul austriac, cont. Taaffe, și politica urmată de el. Numai in urma atitudinei neenergice a regimului, a putut devení croații atât de indrăsneți, încât persecuta limba germană și nici nu vor sĕ mai bage în sémă bunătățile, ce li le-au făcut nemții.

O mare furtună se pregătesce pe peninsula balcanică. Scirile cele mai próspete anunță, că atât Bulgaria cât și Sêrbia 'și concentrézĕ o mulțime de trupe la locuri întărite și că mișcările, ce domnesc de câtva timp incóce nu samĕnă de loc a mișcări pacinice.

Bulgaria 'și motivézĕ acésta activitate neobicinuită sub cuvêntul, că în tótă bună-vremea se póte asteptá la un atac din partea Sêrbiei, ér Sêrbia, că bulgarii sunt aplicați a-și mărí teritoriul din pământul sêrbesc.

In acéstă luptă ascunsă se amestecă și foile ruse pentru a ațițá și mai tare aceste dóue state unul asupra altuia. Potentații bulgari, — scrie „Grajdanin" sunt inimici jurați ai Sêrbiei, Rusiei și a întregei lumi slavice; de aceea și țin ei așa de tare la Austria.

Nici un singur sêrb nu se póte considerá de amic al unui bulgar și vice-versa. Ambele aceste popóre sunt invrășmășie și numai politicii austriaci s'au folosit cu succes de acest contrast. Sêrbii nu pot pune nici un temeiu pe jurămintele de conscință ale bulgarilor, ci trebue înainte de tóte sĕ se pregătéscă pentru tóte eventualitățile Sêrbia nu posede nici măcar un singur port, ce i-ar fi asigurat și în viitoriu.

Dacă ar venî la ordinea ḑilei cestiunea macedonénă, — și acésta va trebuí sĕ se întêmple mai curênd sau mai târdiu, — sêrbii vor fi chemați de factori sĕ covêrșéscă puterea bulgară. Ca sĕ nu se repețéscă însĕ istoria tragică din 1885, Sêrbia trebue sĕ fie puternică. Sêrbia va trebuí sĕ i-a locul prim pe peninsula balcanică, va trebuí sĕ stea sigură pe picior și sĕ nu facă apel la sentimentele bulgarilor.

Paralel cu acésta agitațiune pentru înflăcărarea orientului europén, i a succes Rusiei a-și câștigá simpatiile danesilor, cărora le pune în vedere reinființarea regatului de odinióră al Danemarcei cu tot teritoriul, ce l'a avut. Porturile și fortărețele Dane-

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

III, Esposițiile țĕrilor strĕine.

(Urmare).

Nu cunosc nici o familie, care sĕ o pótă intrebuințá. Țĕsăturile, mobilele și alte numeróse producte americane, ce i drept de mare valóre pentru indigeni, sunt lipsite de ori ce gust. In acésta privință este și remâne Europa superióră. Și Edison a espus ceva. Trecĕtoriul se póte apropiá póte prinde dóue țevi de cauciuc și le póte pune la ureche spre a audí musica reprodusă de fonograf. Ea este destul de tare, dar lipsită de ori-cari alte insușiri. Asemenea aflăm espuse nenumerate incălțăminte croite și cusute cu mașina, parfumării și tăbac (d. e. în forma țigaretei), mineralie și alte de tóte.

O întrégă mulțime de state: Spania, Portugalia, România, Luxemburgul, Norvegia, Grecia, Sêrbia sunt grămădite pe un teritoriu mai ângust. Altele, după cum amintirăm, și-au construit pavilóne proprii. Dar nici unul din aceste state, cu escepțiunea Spaniei, n'a avut ambiția de a representá tóte industriile. Aceste ne ofer puține fabricate. Cu deosebire producte crude sau alt ceva propriu lor. Se póte observá chiar și în țĕrile cele mai indĕrăpt rĕmase, unde numai începuturi se află, că fie care stat nisuesce a se menținé independent de celelalte și a concurge și el cu productele sale pe piațul târgului. Din întêmplare insĕ statele singuratice vor fi multă vreme incă avisate unele la altele. Acésta necesitate reciprocă este menită a contribuí la consolidarea civilisațiunei, ba chiar și la menținerea pácei.

IV. Industria francesă.

Secțiunea francesă a esposiției ne servesce drept icónă despre industria Franciei. Au espus nu numai aceia, cari au vre-un interes óre-care, ci și alți numĕroși fabricanți. Ei au dus productele lor pe câmpul lui Marte din patriotism, deóre-ce participarea la o esposiție óre-care adeseori este costisitóre și nerentabilă. Din dóue motive au făcut-o acésta, parte pentru a serbá aniversarea centenariului revoluției, parte pentru-că au sciut, că multe țĕri strĕine se vor retiné și astfeliu s'au simțit óre cum obligați a umplé golul. Dar tocmai fiind-că localitatea este așa de îndesată, ne este cu neputință, a ne dimite în înșirarea tuturor obiectelor demne de amintit. De altcum nici un visitătoriu nu e atât de pretensiv. Nime nu poftesce a vedé tot ce este de vĕḑut. Fie cine se îndestulesce cu cât îi cuprind ochii. Se urmăm și noi acest esemplu bun.

Păsind din despărțĕmêntul esposiției Austro-ungare, trecem numai decât în cel frances. De odată ne vedem încungiurați de tóte lăturile de dantele, brodării și alte obiecte de posamenterie. Aceste se află în imbelșugare mai mare decât ar fi de ajuns pentru a delectá pe o femee iubitóre de lucs. Lucrările de posamenterie ne ofer obiecte fórte pompóse. Cu tóte aceste nu putem afirmá, că obiectul cel mai pompos ar fi cel mai important articlu industrial, este mai mult numai escepție. Cu mult mai interesante sunt ornamentele mai eftine, sau obiectele de lucs, deóre-ce în posesia acestora póte ajunge și marea mulțime. De altcum se află dantele și brodării și cu deosebire articuli de posamenterie cu totul independenți de modă.

Asemenea se póte afirmá si despre flori. Ele sunt fórte numĕróse. Pe lângă aceste strălucesc în șiruri lungi vestminte bărbătesci și femeesci, pălării și călțuni, schimburi și ciorapi, cravate și ploiere, mănuși și alte multe de natura acésta. Cu tóte aceste nu putem folosí cuvêntul „pompos" pentru tóte obiectele, deóre-ce sunt numĕróse, care sunt acomodate și pentru publicul de rênd. Magazinele cele mari precum este: Louore, Bon Marché, Printemps au espus numai articuli de lucs. Vestminte încărcate de decorațiuni, cari de sigur se nimeresc numai unei actrice. De altcum în trebile de lucs improbabilul e adeseori mai nimerit decât probabilul. (Va urma.)

marcei sunt de tot puternice și în casul unui rĕsboiu acéstă mică ţĕrișóră ar dá mult de lucru armatei germane.

Visitele împĕratului german la curtea daneză n'au avut deci efectul dorit. Cele mai multe foi daneze sunt acum eutusiasmate pentru Rusia și trimit atacuri vehemente contra Germaniei. Acest fenomen neasteptat a provocat în Germania o adevĕrată panică și neîncredere, și tema e pusă în discusiune în tótă presa germană.

Diariul berlinez „Post“ consideră acéstă mișcare momentană resultatul uneltirilor rusesci, din care pricină și scrie în ton de tot aspru la adresa Prusiei. Ea caracteriséză pe Rusia de vatra pericolului păcei europene, pe când o împĕcare între Francia și Germania numai din aceea împregiurare n'a fost posibilă încă, căci în acéstă vatră s'au fabricat uneltirile, ér Francia se baséză fórte mult în present pe puterea Rusiei. Dacă Vestul Europei ar lăsá drum liber Rusiei prin peninsula balcanică și în Asia, póte că ar fi posibil evitarea unui rĕsboiu europén. Acéstă temă s'a discutat și mai nainte, dar numai în mod academicén, acum însĕ se dau pe față tóte planurile. Călĕtoria ţarului la Berlin va lumirí lucrurile și mai bine, el va insistá ca alianța triplă se nu o împedece în planurile sale și sĕ nu sĕ pună pe partea Turciei, la cas contrar se vor escá divergenţe serióse între ambele puteri. Germania și Austro-Ungaria n'au dĕcât sĕ promită ţarului, că nu-l vor împedecá în realisarea planurilor, ce le urmăresce, și pacea va fi asigărată. Acésta însĕ taie prea afund in interesele puterilor aliate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraș, 17/29 August, 1889. Ședința a dóua s'a ţinut eri în 16/28 a l. c., ce s'a deschis cam pe la 10 óre a. m. După cetirea și verificarea protocolului ședinței I, președintele cetesce următórele telegrame de felicitare:

Dorim ca succesele adunărei sĕ întrécă resultatele adunărilor anterióre ale Asociațiunei. Sĕ trăéscă cei co adunați. Viéță lungă Asociațiunei.

Românii Clușeni.

Primiți în ḑiua de astădi recunoscință sinceră pentru stăruința de fer ce puneți în interesul progresului și culturei nóstre naționale. Ne asociem cu toții la lupta pentru propagarea culturei române.

Brăila. Subscriși 42 inși.

Sunt cu voi. Ve salut. Inainte cu prudență și unire

Acsente.

Literatura și cultura sunt factorii esistinței unui popor. Acestea sunt și devisa Asociațiunei transilvane, căreia îi dorim viéță îndelungată și succes ferice.

I. Gherman, Dr. Marcu, G. Bărbat, Dr. I. Radu, A. Papiu, I. Orga, I. Mărculeţiu, E. Viciu, N. Pop, I. Stoica.

Dela hotarele românismului ungurén cu alipire neclinlită salut adunarea. Dḑeu binecuvinte munca sântă și protégă tóte lucrările culturei românesci. Trăéscă membrii Asociațiunei transilvane. *Alecsiu Berinde,*

protopop conmembru.

Președintele presentéză apoi o epistolă a dlui B. Bașiotă, prin care trimite o acțiune de a societății „Auraria“ cu rugarea, ca sĕ se primésca deocamdată de membru pe viață, ér după-ce, — capitalisându-se interesele escedentului acestei acțiuni ce resultă astădi preste valórea ei nominală de 100 fl. și va ajunge la suma de 100 fl., sĕ se declare de membru fundator.

Dl Parteniu Cosma propune, ca acest obiect sĕ se ia la desbatere în legătură cu raportul comisiunei esmise pentru incassarea de tacse restante și inscrierea de membri noi, ce se și primesce.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei esmise pentru incassarea de tacse restante și înscrierea de membri noi, și raportorul acestei comisiuni, dl Aldulea Meţian, dând cetire membrilor inscriși, cu vii aclămări se primesc de membri ai Asociațiunei, resultând preste tot din inscrieri și incassări suma aprópe de 300 fl.

Dl B. Bașiota, la propunerea dlui P. Cosma, se primesce pe basa valórei nominale a acțiunei de membru pe viață, ér în ce privesce partea a dóua a rugării sale, aceea se concrede deliberărei comitetului Asociațiunei.

Raportul comitetului Asociațiunei despre activitatea sa în decursul anului 1888 la propunerea comisiunei esmise pentru censurarea acestui raport, al cărei referent a fost dl I. Turcu, atât în general cât și la desbaterea specială s'a luat spre sciință cu adaugerea, că dlui Br. David Ursu, ca fost delegat al comitetului, și dlui Ioan Popescu, ca fost director al scólei civile de fete, pentru fatigiile prestate și sacrificiile aduse în interesul acestei scóle sĕ li se aducă mulţămită protocolară, cu vii aclămări de: „Sĕ trăéscă“ li s'a esprimat mulţămită la protocol.

La o discusiune mai animată a dat ansă raportul comitetului referitoriu la arondarea din nou a despărţĕmintelor Asociațiunei, propunênd comitetul a se inmulți numĕrul despărţĕmintelor, dar la propunerea dlui G. Pop de Băsesci cestiunea s'a relegat comitetului, ca acesta sĕ și adune informațiunile necesare, pe basa cărora sĕ lucre un proiect binestudiat, și inmulţirea despărţĕmintelor sĕ se facă numai întru cât în unele părți ar fi reclamată de impregiurări, comitetul sĕ insiste însĕ, ca tóte despărţĕmintele sĕ funcționeze regulat.

Observ ací, că acésta e una dintre cele mai bune dispositiuni, ce s'a luat de acésta adunare generală, pentru că intregul numai atunci póte produce resultate eficace, dacă fiesce care parte funcționéză normal. Acest obiect altfeliu a fost atins și intr'o corespondință din „Nordul Transilvaniei“ publicată în „Tel Rom.“; și publicul tare a fost suprins audind în decursul desbaterilor, că în vre-o 5 despărţĕminte nici o activitate nu se desvóltă. Se nu amintesc altul decât Bistrița, în care centru cu o impregiurime curat română nici o activitate nu sĕ desvóltă pe acest teren.

Comisiunea esmisă pentru censurarea raţiocinului pe anul 1888 și a statorirei bugetului pe anul 1890 raportéză prin membrul Dr. G. Ilea, și după unele deslușiri date din partea cassariului, comitetului i se dă absolutoriu și sĕ statorésce bugetul.

Deși după ordinea programei locul pentru propuneri nu era, adunarea fără contradicere s'a învoit se asculte o propunere a lui Dr. A. Mureșianu, ca sĕ sĕ preliminéze 1000 fl. pentru lucrări scrise în limbagiu corect român și ușor de înţeles de popor, menite aceste lucrări direct pentru cultivarea poporului și preste tot pentru rĕspândirea gustului de cetit in popor.

Acésta propunere fără îndoéla de o importanță mare pentru desvoltarea némului nostru a dat ansă la discursuri lungi, ce a ținut prea mult, mai ales considerând la scurtimea timpului. Adunarea generală a votat însĕ acésta sumă și esecutarea o a concredut comitetului.

La ordinea ḑilei urmă alegerea funcționarilor și a comitetului pe un period nou de 3 ani, dar publicul fiind timpul inaintat cătră 3 óre d. m. își perduse paciința, și însistă pentru ridicarea ședinței până la 5 óre d. m.

Din considerare la timpul inaintat nime n'a fost pentru ca sĕ se facă alegerile, dl P. Cosma însĕ, ca membri se pótă fi orientați cu combinațiunile resp. candidările făcute de comisiunea esmisă pentru candidare a propus și însistat chiar, ca înaite de ridicarea ședinței, referentul comisiunei sĕ cetéscă lista candidaților, ca astfeliu până la redeschiderea ședinței se-și pótă face și membrii combinațiunile lor, a fost însĕ combătut chiar din partea aceea, care apoi la alegere, cu cea mai mare încordare s'a pus pe acésta procedere, și astfeliu ședința s'a ridicat fără a se dá cetire listei de candidare.

La 5 óre d. m. s'a redeschis ședința și după ce s'a cetit o telegramă de felicitare din Turda, subscrisă de mai mulți români de acolo, și după ce s'a luat dispositiunea, ca autenticarea protocolului ședinței de astădi sĕ se autentice prin membrii presenți aici din Sibiiu, la ordinea ḑilei s'a pus referada comisiunei esmisă pentru candidarea funcționarilor. și membrilor comitetului pe noul period de 3 ani, Referentul comisiunei dl. A. Filip raportând, că comisiunea, considerând meritele dlui G. Bariţiu neperitóre pentru literatura română îl rógă, ca se primésca a stá în fruntea acestei instituțiuni culturale și în periodul nou. Aplausa și esclamări entusiastice, de „Sĕ trăéscă“ rĕsunară din tóte unghiurile salei. Tot în considerarea meritelor pe terenul literar și cultural, precum și a zelului pentru prosperarea Asociațiunei, de vice-președinte se propune dl archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, ce deasemenea se primesce cu vii esclamări de „Sĕ trăéscă“. Considerând activitatea și cunoscințele vaste literare ale distinsului pedagog și prof. I. Popescu, de secretariu I, comisiunea îl propune pe dl prof. sem. Ioan Popescu, ceea ce din partea publicului deasemenea a fost viu aprobată. La acest loc se desvoltă însĕ o situațiune dintre cele mai penibile. Clarissimul domn Dr. A. Bunea, sprigiuit de Clarissimul domn Dr. V. Hossu, ambii din Blaș, precum și de dl prot. I. Russu din Sibiiu, aflând că într'o formă óre-care se periclitéză interesele gr. cath., accentuéză principiul parității confesionale, și ei, cari mai nainte erau contra cetirei listei de candidare, insistă, după-ce s'a făcut 2 alegeri, sĕ se cetéscă întréga listă de candidare. Bărbați de confesiune gr. cath. și de valóre ca dl G. Bariţiu, G. Pop de Băsesci și Al. Filip, cu indignare și vehemență a trebuit sĕ combată vîrîrea și în sînul Asociațiunei a acestui verme otrăvitoriu de confesionalism, și de și li s'a spus respectivilor domni chiar prin dl președinte G. Bariţiu, că în decurs de 17 ani dsa a funcționat ca secretariu I, ér dl prot. I. Russu ca secretariu al II-lea, fără ca sĕ-și fiet de om sĕ se împedece de împregiurarea, că ambii a fost gr. cath., cu un feliu de cinism a insistat pe lângă punctul de vedere al lor.

Publicul disgustat de acésta procedere a insistat cu energie sĕ se trécă la alegerile următóre, ce a și urmat.

De secretariu al II-lea comisiunea a propus pe dl prof. sem. Dr. Ioan Crișian, ér ca contra candidat din partea partidului gr. cath. i s'a pus dl capelan gr. cath. din Sibiiu Nicolau Togan, și s'a cerut votare nominală, din care a resultat că dl Dr. I. Crișian a întrunit 38 voturi, ér dl N Togan 1 vot. Observ aci pentru de a și face onoratul public conclusiunile sale, că chiar acei domni, cari au insistat pentru votare s'a abținut dela vot!

Cu unanimitate s'au ales: Cassariu dl asesor cons. Gherasim Candrea, controlor dl protosincel și ases. cons. Nicanor Frateșiu, și de bibliotecariu dl capelan Nicolau Togan.

Membrii în comitet sa ales: Br. David Ursu colonel c. r. în pens., Augustin Laday septemvir în pens., Ioan Hannia dir. sem., Ilie Măcellariu consil. gubern în pens., Parteniu Cosma dir. de bancă, Nicanor Frateșiu ases. cons., Ioan Popescu prof. sem, Zacharia Boiu ases. cons., Iosif St. Șuluțiu jude reg. în pens., Ioan Pop de Galați adv. și Ioan Creţu vicenotariu comit.

Membrii suplenți: Leontin Simonescu secret. metrop., Ioan Moldovan canonic, Gherasim Candrea ases. cons., George Macsim major în pens, Dr. Ioan Crișian prof. sem. și Nicolau Togan capelan.

Spre completarea acestui raport trebue sĕ observ, că tot domnii de mai sus au cerut votare resp. a propus față de Il. Sa dl septemvir în pens. A. Laday pe dl advocat B. Pop de Harșian, dar acest din urmă n'a întrunit decât 16 voturi.

La 9 óre séra s'a ținut balul obicinuit la atari adunări, care a fost binecercetat, și spre onórea damelor fie ḑis, costumul național a fost fórte bine representat. Cu tóte acestea însĕ premiul, ce era sĕ se confere unei dame, care va purtá costumul cel mai frumos din Transilvania, făcut cu mâna proprie, nu s'a putut conferí, pentru-că special costumele din Transilvania n'au fost representate, așa după cum se cerea.

Câteva cuvinte încă și am încheeat.

Adunarea preste tot a fost binișor cercetată, mai slab a fost cercetată din părțile Brașovului, de unde cu drept cuvênt sĕ astepta presența mai multora.

Se vede însĕ, că calamitățile cu vama din Romănia 'și manifestéză efectele în tóte direcțiunile așa trebue sĕ conchid.

Nu pot rĕtăcé observarea că și aici preoțimea nóstră nĕcăjită și sĕracă, cum e, a fost la locul seu, căci după proporțiune, preoțimea a fost mai bine representată. Onóre ei! *Coresp.*

Huniedóra, 15 August, 1889. (Urmare și încheere). Conform programului statorit actuariul comitetului, dl Francisc Hossu-Longin dă cetire raportului aceluia-și comitet, din care se vede, că de astădată nu se pot constată resultate satisfăcĕtóre. Causa stagnării trebue căutată în împregiurarea, că pe teritoriul comitatului Huniedórei mai sunt 3 despărţĕminte de ale Asociațiunei, mai punênd apoi în cumpĕnă și anii cei vitregi precum și pedecile neatĕrnătóre dela noi, urméză de sine, că activitatea despărţĕmêntului nu póte sĕ fie satisfăcĕtóre, se speră însĕ, că în adunarea acésta de despărţĕmênt frații Huniedoreni și inteligința română din jur vor îmbrățoșá cu căldură acéstă instituțiune contribuind fie-care la ajungerea scopului, ce-l urmăresce Asociațiunea transilvană.

Dându-se cu mulţămită absolutoriu comitetului de despărţămênt sĕ procede la alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii noi și încassarea tacsolor restanțe și sĕ aleg domnii: Ioan Pop, George Oprea, Alecsanru Dima, Nicolau Dima și Al. Tulea.

După aceea clericul absolut George Munteanu își cetesce disertațiunea sa „Ponderositatea căsătoriei“, carea se ascultă cu plăcere. După cetirea disertațiunei urméză referada comisiunei pentru înscrierea de membrii noi. Referintele acesteia dl Al. Tulea raportéză, că pe lângă suma de 100 fl. dela dl. Moțoiu, devenit membru fundator, s'a mai încassat încă suma de 53 fl., ceea ce se ia spre plăcută sciință.

In fine se procede la alegerea comitetului de despărţĕmênt și se aleg dnii: Ioan Papiu, director; Dr. Alesandru Hossu-Longin, actuariu; ér membrii în comitet: Romul de Crainic, Ioan Raţ, Ioan Pop, și alții, pe cari i-am scăpat din memorie.

Cu acésta ocasiune dl Francisc Hossu-Longin, advocat în Deva depune pe masa biroului 2 galbeni austriaci drept premiu pentru cel mai bun învĕțătoriu dela scólele nóstre poporale fără deosebire de confesiune, care în decursul anului scolariu viitoriu 1889/90 va arĕtá cel mai mare sporiu în învĕțământ, ceea-ce se ia spre plăcută sciință.

Cu acestea directorul despărţĕmêntului declară adunarea de închisă, la care dl primariu orășenesc George Dănilă în termini călduroși mulţămesce comitetului despărţĕmêntului pentru deosebita onóre, ce li s'a dat Huniedorenilor prin ținerea adunării despărţĕmêntului aici în Huniedóra, asigu-

rând pe On. comitet al despărţĕmêntului, că încât le va fi dată putinţa Huniedorenilor, ei vor face tot posibilul pentru înaintarea culturală a poporului român.

La órele 2 s'a arangiat în hotelul „Strauss“ un prând comun, la care au luat parte notabilităţile din Huniedóra, comitetul despărţĕmêntului şi alţi onoraţiori din jur.

Din incidentul adunării despărţĕmêntului, damele române din Huniedóra a arangiat Duminecă la 6/18 A gust în „hotelul cel mare“ un bal în favorul reuniunei femeilor române din comitatul Huniedórei. Stimabilele dómne Elisa Dănilă, Louisa Pop, Maria Oprea, Maria Munteau, Sofia Stoichiţa, Amalia Dima, Elena Tulea şi Maria Rimbaş, ca arangiatóre ale balului, au făcut tot posibilul, pentru ca acesta sĕ reuşéscă cât se póte de splendid. Sala a fost cu mult gust decorată. Jocurile în colóne, cadrilul şi romana s'au jucat de cătră vre-o 80 părechi. Cu deosebire „Romana“ a fost jucată cu mult tact, ceea ce a plăcut publicului strĕin fórte mult. In costume naţionale s'au presentat la bal stimabila dómnă Hossu-Longin, dómnă Louisa Pop, Maria Oprea, domnişórele Adela şi Ema Popovici, şi altele. Petrecerea a durat până la órele 5 din ḑi, ducênd fie-care suvenirile cele mai plăcute, dar cu deosebire afabilele d-şóre şi tinerii s'au depărtat dela acésta petrecere plini de speranţă, şi privind fie-care dulce într'un viitoriu bogat în ilusii. Venitul curat abstrăgênd spesele de 65 fl. au fost 85 fl.

In numĕrul procsim îmi voiu luá libertatea, cu permisiunea d-vóstre, a ve descrie decursul şedinţelor adunării generale ale reuniunei învĕţătoresci din districtul Deva ţinută tot în Huniedóra. *J.*

Nr. 238. 1889.

Raportul

comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1888.

(Încheere).

III.

Privitoriu la administrarea averii Asociaţiunii amintim, că după-ce în privinţa încassării tacselor de pe la membrii chiar şi modalitatea atât de mult promiţătóre, anume mobalitatea de a le încassa prin mandate postale, a întimpinat greutăţi fórte mari, comitetul s'a vĕḑut necesitat a suspendá acésta modalitate şi a reluá deocamdată, până la stabilirea unei nóue căi, care este în lucrare, modalitatea cea veche: încassarea pe calea direcţiunilor. Dar cu regret trebue sĕ accentuăm, că despărţĕmintele — deşi la cererea unora dintrênsele am reîntrodus modalitatea acésta, — în mare parte nu şi-au împlinit datorinţa în asta privinţă. Tot cu privire la acest obiect ne luăm voie a presentá onoratei adunări generale raţiociniul pe anul scolariu 1888, pregătit de cassariul Asociaţiunei, dl Gherasim Candrea.

Din acest raţiociniu este evident, că din venitele încassate sub diverse titluri, s'au acoperit nu numai trebuinţele bugetare, ci şi o parte însemnată, şi anume 3568 fl. 86 cr. din datoria veche, contrasă la banca „Albina“, decând cu clădirea şi adaptarea edificiului nou, a scólei de fetiţe cu internat; s'au achitat mai departe spesele avute cu investiţiuni şi datorii vechi la scólă cu suma de 4647 fl. 47 cr. precum şi alte imposite nóue: bunăóra ca tacsa la fondul regnicolar de pensiune a învĕţătorilor, şi altele.

Acest raţiociniu, revisuindu-se prin o comisiune din sinul comitetului, s'a aflat esact şi în conformitate cu registrele şi documentele justificative.

Aici este locul se amintim, că în decursul anului 1888, au întrat la cassa Asociaţiunei:

a) suma de 2000 fl. v. a., pe care sumă a fost asigurat la banca „Transilvania“ în favorul Asociaţiunei, fostul preot român gr. ort. din Orĕşti, Ioan Mezei rĕposat la anul 1887.

b) suma de 500 fl. v. a. legat testamentariu dela reposatul Simeon Popoviciu, fost notariu cercual în Huniedóra.

c) suma de 300 fl. v. a. legat dela George Anghel, fost consilieriu da curte în pensiune.

d) suma de 50 fl. v. a. legat lăsat de Nicolau Lazar, fost preot român gr. or. din Sas-Sebeş.

e) suma de 600 fl. întrată dela institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, ca ajutoriu pentru trebuinţele scólei.

In legătură cu raţiociniul pro 1887 presentăm proiectul de buget pro 1890 sub %.

Membri ai Asociaţiunei pro 1888 au fost:

a) fundatori 60.

b) ordinari pe viéţă 154;

c) ordinari cu tacse anuale 461, dintre cari 167 sunt în restanţă cu tacsa.

Intre membrii arĕtaţi nu se află şi cei însemnaţi în lista alăturată sub %. ca însinuaţi dela adunarea generală din Abrud încóce până la finea anului 1888 şi dela 1 Ianuariu 1889 până la presenta adunare generală.

Dintre membrii Asociaţiunei au rĕposat în decursul anului 1888 şi până la presenta adunare generală, întru cât dispunem de datele respective, cei însemnaţi în lista alăturată sub %.

IV.

Biblioteca Asociaţiunei cu finea anului 1888 a constat din 6118 tomuri, cu 236 mai mult decât în anul precedent. Sporiul acesta a provenit din donaţiuni şi întrări în schimb dela Academia română din Bucuresci, dela Academia de sciinţă din Budapesta, dela Academia de sciinţă ces. reg. din Viena, dela Universitatea săséscă din Sibiiu, dela societatea „Verein für Siebenbürgische Landeskunde“ în Sibiiu, dela biblioteca naţională din Florenţa şi Roma, dela dl Meitani din Bucuresci, dela dl Valeriu Bologa director de bancă în Braşov, biblioteca fericitului Iacob Bologa, fostul vice-preşedinte al Asociaţiuuei, dela dl G. Bariţiu în Sibiiu, dela d-na E. Plesoian în Bucuresci etc.

Reflectând la frumosul numĕr de 6118 tomuri, din care este compusă biblioteca Asociaţiunei; considerând totodată, că în acésta bibliotecă se află un numĕr considerabil cărţi de o valóre internă fórte mare, preste acésta multe fórte rare, care astăḑi voind ale avé cineva, numai cu preţuri grele s'ar putea câştigá, Comitetul DVvóstre crede, că onor. adunare va fi de acord, ca bibliotecei sĕ i se dea de ací înainte şi un preţ real computat în bani, ca la tóte celelalte obiecte ale Asociaţiunei. Se votézĕ în fie-care an câte o sumă, deşi prea modestă, pentru înavuţirea bibliotecei. Dacă n 28 de ani s'ar fi votat şi cheltuit numai câte 100 fl. spre scopul acesta, totuşi chiar şi numai acelea sume anuali ar face un capital de 2800 fl.; bărbaţii competenţi însĕ pun valórea bibliotecei Asociaţiunei, cel puţin la sama corespunḑĕtóre la numĕrul tomurilor, adecă v. a. fl. 6118 sau în cifra rotundă 6100, că parte de avere efectivă a Asociaţiunei, care se merite a fi trecută în bilanţul fie-cărui an.

Dintre scrierile periodice au încurs gratuit: „Telegraful român“, „Gazeta Transilvaniei“, „Luminătoriul“ din Timişóra, „Biserica orthodocsă română“, Convorbiri literare“, „Biserica şi scóla“, „Fóia Diecesană“, „Românische Revue“, „Familia“, „Amicul Familiei“, „Preotul român“, „Scóla şi Familia“, „George Lazar“, „Economia naţională“, „Meseriaşul român“ şi „Gazeta poporului“.

Inventariul bibliotecei s'a sporit cu 110 esemplare din „Transilvania“ pro 1888, şi a scăḑut cu 5 colecţiuni de câte un esemplariu din organul Asociaţiunei dela începutul apariţiunei lui, parte donate la scóle şi reuniuni învĕţătoresci, parte vêndute la privaţi.

V.

„Transilvania“, organul Asociaţiunei, a continuat a se edá şi în anul 1888 tot sub redacţiunea d-lui prim secretariu al Asociaţiunei. Ea s'a scos în 700 esemplare, din care 570 s'au trimis membrilor fundatori şi ordinari ai Asociaţiunei 2 la prenumĕranţi, 18 la despărţĕminte, 48 la biblioteci scolare şi în schimb, şi 9 oficióse. Organul Asociaţiunei s'a trimis gratuit membrilor, cari plătesc tacsele regulat.

VI.

Cu privire la despărţĕmintele Asociaţiunei însemnăm cu plăcere, că, mai ales dela adunarea generală din urmă încóce, în cele mai multe s'a desvoltat o activitate îmbucurătóre întru promovarea scopurilor Asociaţiunei. Sperăm, că activitatea acésta în viitoriu va cresce tot mai mult, mai cu sémă, dacă îi va fi succes comitetului a nimeri prin proiectul seu de arondare, amintit la alt loc (sub p. I al acestui raport) modalitatea cea mai corĕspunḑĕtóre pentru împărţirea în despărţĕminte a teritoriului Asociaţiunei.

VII.

In fine adacêndu ve la cunoscinţă, că cu acésta adunare generală espiră şi mandatul comitetului actual şi mulţămindu-Ve pentru încrederea, de care ne-aţi făcut părtaşi până aci, Ve supunem spre apreţiare în legătură cu aclusele:

a) raţiociniul pro 1888;

b) bugetul pro 1890;

c) consemnarea membrilor nou-însinuaţi;

d) consemnarea celor ajutoraţi prin stipendii;

e) consemnarea celor rĕposaţi dintre membrii Asociaţiunei;

f) părerea comitetului în causa fundaţiunea scólei centrale române, care ar fi sĕ se înfiinţeze în Gherla;

g) proiectul de o nóuă arondare a despărţĕmintelor Asociaţiunei:

adunarea generală se binevoéscă:

1. a dá comitetului absolutoriul pentru activitatea lui din anul 1888;

2. a aprobá bugetul propus pro 1890;

3. a declará de membrii pe cei consemnaţi în lista presentată;

4. a face amintirea obicinuită pentru membrii rĕposaţi;

5. a luá la cunoscinţă cu aprobare părerea comitetului în afacerea fundaţiunei scólei centrale din Gherla;

6. a dá aprobare proiectului de o nouă arondare a despărţĕmintelor;

7. a alege pe preşedintele, pe vice-preşedintele, pe membrii comitetului şi pe ceialalţi funcţionari ai Asociaţiunei pe un nou period de 3 ani, 1890—1893.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literature română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 22 August st. n.

G. Bariţiu, preşedinte. Dr. *I. Crişian*, secretariu al II-lea.

Varietăţi.

* Maj. Sa s'a îndurat preagraţios a trimite pe séma locuitorilor din cele 42 comune din comitatul Odorheiului păgubiţi prin grindină 4000 fl.

* (Consistoriul metrolitan). Duminecă la 11 óre a. m. s'a întrunit consistoriul metropolitan pentru resolvirea mai multor agende. Spre acest scop a sosit aici Preasânţia Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţian, ér dintre membrii esterni: Preacuviosia Sa dl archim. şi vicariu episcopesc Ieroteiu Beleş din Oradea-mare, Ilustritatea Sa dl Dr. Iosif Gall, Ilustritatea Sa dl I. Bran de Lemeni, P. O. DD. ppresbiteri: Michail Popoviciu din Orşova, Georgiu Crăciunescu din Belinţ, C. Gurban din Buteni şi dl advocat Nicolau Zigre din Oradea-mare.

* (Chirotonire.) Duminecă diminéţa s'a chirotonit întru presbiter clericul absolut Vasilie Nascu, ales paroch în Bârlad protopresb. Bistriţei; şi s'a chirotonit întru diacon clericul absolut George Babeş, ales capelan în Sohodol, biserica nóuă, tractul Branului.

* (Denumire.) Dl Ioan Buzura, preot din archidiecesa nóstră a fost numit capelan militar cl. II in reservă.

— Dl Dr. George Moga s'a transferat dela spitalul garnisónei din Sibiiu Nr. 22 la reg. 31 de infanterie.

* (Necrolog) Marina Cărpinişan ca soţie' Maria, Gerasim, Marina, Ana, Flóre, Nicolae şi Iuliana ca fii, Maria Cărpinişan născ. Almăşan ca noră, Ioan Sedean, Nicolae Salcu, Dumitru Floca, Ioan Vulcu ca gineri; cu inimă frântă de durere anunţă încetarea din viaţă a regretatului lor soţ, părinte şi socru *Avram Cărpinişan*, paroch gr. or. în Rĕhĕu, care după un morb scurt, dară greu, şi-au dat în mânile creatoriului nobilul seu suflet totdeuna devotat binelui comun şi al iubitei sale famlii în 17 August 1889 st. v. la 8 óre séra în etate de 59 ani a vieţii şi al 36 lea an a păstoriei sale.

Osamentele neuitabilului defunct se vor astrucá spre eternul repaus în 19 August a. c. st. v. la 2 óre d. a. în cimiteriul gr. or. din loc.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată.

Rĕhĕu, 18 August 1889.

— In Făgăraş a încetat din viaţă *George Etveş*, fost pretore şi notariu la sedria orfanală de acolo.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunosout, că cu 6 Septembre a. c. n. va întrá în activitate oficiu postal din „Kerlés“ situat lângă linia ferată.

* (Cameraderie.) Ministrul comun de rĕsboiu a esmis o circulară cătră comandanţii de corp, prin care arată necesitatea de a vení oficerii activi în un contact mai intim cu oficerii din reservă pentru o mai bună instruire şi destoinicie în deprinderea esercitiilor. Spre a se ajunge scopul acesta, mai cu suces, comandanţii sunt recercaţi sĕ foloséscă nunumai ocasiuni curat de serviciu, ci şi întruniri şi festivităţi, unde sĕ ia parte şi oficerii din reservă, încheindu se intre ei o adevĕrată tovărăşie.

* (Vêrsta paserilor) In privinţa vêrstei paserilor se vorbesc multe. Vêrsta cea mai înaintată o ajunge lebeda. Se susţine, că ea póte trăí 300 de ani. Knauer istorisesce în cartea sa „Naturhistoriker“, că a vĕḑut mai mulţi falconi, dintre cari unul ajunsese vêrsta de 162 ani. In anul 1819 murì un vultur de mare, care fusese prins în anul 1715, aşadară cu 104 ani mai înainte, şi se înţelege de sine, că deja atunci avea o vêrstă de mai mulţi ani. Un uliu cu capul alb, ce a fost prins în anul 1706, a murit în castelul impĕrătesc din Schönbrunn lângă Viena în anul 1824, prin urmare numai în prinsóre a trăit paserea 118 ani. Papagalii pot trăí din timpul, în care sunt prinşi şi imblânditi, încă peste 100 de ani. Pasĕrile de mare şi baltă au o viaţă, care trece peste mai multe generatiuni. Gâscele şi cucul ajung o viaţă înaintată. Corbii, precum se asigură, trăesc peste 100 de ani. Ţarca (coţofana) trăesce, dacă e prinsă, numai 20—25 ani, ér dacă e liberă mult mai mulţi ani. Cocoşul póte trăí 15—20 ani. Porumbii pot trăí până la 10 ani. Micile paseri cântătóre trăesc 8—16 ani. Relativ scurt trăesce priveghitórea, cel mult 10 ani dacă e prinsă. Mierla ajunge o vêrstă de cel mult 15 ani. Canarii prinşi pot trăí 12—15, ér liberi în insulele canarice trăesc mai mult.

* (Licitaţiune.) Atragem atenţiunea celor interesaţi asupra „*Licitaţiunei minuendo*“ ce se publică din partea direcţiunei institutului alienaţilor pentru liferarea lemnelor de foc, pâne, table de feresti şi încălţĕmintele necesare pe anul 1890. Licitaţiunea se va ţiné în 10 Septembre a. c. n. la 11 óre a. m. în localul direcţiunei.

Loterie.

Sâmbătă în 31 August 1889.

Timişóra:	**65**	**43**	**90**	**4**	**19**
Viena:	**24**	**36**	**42**	**74**	**90**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 31 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.63	5.63
Napoleon	9 47	9.45
100 marce nemţesci	58.25	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119.35	119.40

Nr. 229. [146] 1—3

CONCURS.

Pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 22 Novembre 1888 Nr. 4895 B. pentru întregirea parochiei gr. or. Mureș-Decea, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt următórele:

1. Folosirea casei, supraedificatelor și a grădinei parochiale fl. 20.—
2. Folosirea porțiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu și fênaț, jugĕrul à 7 fl. fl. 56.—
3. Dela 16 familii câte o litră (merță nóuă) cucuruz sfêrmit à 60 cr. . . fl. 9.60
4. Dela 16 familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . fl. 6.40
5. Una delniță pădure din pădurea comunală pentru focărit . . . . . fl. 8.—
6. Dreptul de pășunat liber . . . . . fl. 15.—
7. Alte venite stolare după calculul mediu . . . fl. 8.—

Tóte acestea dau un venit anual în sumă de . . fl. 123.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul susindicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Agârbiciu, 26 Iuliu, 1889.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 124 [147] 1—3

CONCURS.

După ce pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Maerĕu, protopresbiteratul Turdei, nici în urma celor dóuĕ concurse publicate în Nr. 41 și 132 și următorii din ḑiariul „Telegraful Român“ în anul 1886 nu s'a ivit nici un concurent cualificat, — pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Maiu 1889 Nr. 2364 B., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei și a grădinei parochiale de un jugĕr în estensiune, pământ și arătoriu . . . fl. 50.—
2. Folosirea porțiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu și fênaț, jugĕrul à 10 fl. fl. 80.—
3. Dela 70 familii câte o merță veche (16 copuri) cucuruz sfêrmit și câte o ḑi de lucru . . . . . fl. 60.—
4. Venitele stolari usuate, socotite cu . . . . fl. 107.—

Tóte acestea dau un venit anual în suma de . fl. 297.—

Doritorii de a ocupá acest post au a-și înaintá până la terminul mai sus indicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor, subsemnatului oficiu protopresbiteral per Gyéres în Agârbiciu.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei.

Agârbiciu, 27 Iuliu, 1889.

Pentru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 337 [145] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante în parochiele mai jos insemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriței, se escrie prin acésta concurs cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Borgo-Bistríța, cu salarlu de 200 fl. și 3 orgii de lemne.
2. Coșna, cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne.
3. Galați, cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne.
4. Blașfalĕul de sus, cu salariu de 150 fl., cuartir și lemne.
5. Blașfalĕul de jos, cu salariu de 150 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de ocupá aceste posturi au sĕ se adreseze cu suplicile lor, instruite conform legei, până la terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței.

Borgo Bistrița, în 5 August 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 264. [136] 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea *unui post de învĕțătoriu* la scóla civilă de fete cu internat a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs nou cu terminul *până la 15 Septembre n. anul curent.*

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ presente următórele document:e

a) atestat de botez;

b) document despre cualificațiunea cerută prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕțători la scólele civile;

c) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre și despre ocupațiunea de până acum;

d) arĕtarea specialității pentru care sunt pregătiți cu deosebire, și

e) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire și în scriere.

Concurentul ales se obligă a propune până la macsimum de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu postul, ce este de a se ocupá sunt împreunate următórele beneficii:

a) salariu anual de 700 fl.;

c) bani de cuartir 150 fl. pe an.

In lipsa de concurenți deplin cualificați de parte bărbătéscă, comitetul își reservă a reflectá și pentru acest post la concurenți de partea ḑie meéscă cu cualificațiunea cerută prnlegea statului.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu, la 22 August 1889.

G. Baritiu, președinte. **I. Crișian,** secretariu II

Nr. 283 [129] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa III a Beclian, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolariu dela botezuri, înmormêntări și cununii, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 85.—
2. Dela fie-care familiă câte una ḑi de lucru cu palma à 40 cr. . . . . fl. 80.—
3. Folosirea cimiterelor și porțiunei canonice fl. 45.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea de dóuĕ ori pe an . . . . . fl. 60.—
5. Venitul dela sĕrbătorile paștilor, mărturisit și miruit . . . . . fl. 80.—

Afară de acestea mai sunt venite nesistemisate însĕ sigure următórele::

6. Venitul dela sălindare, liturgii, masle, osfestanii, precum și pomeni de preste an, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă . . . . fl. 120.—

Suma totală . . fl. 470.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-și substerne suplicile lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăras, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgărașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 339. [131] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate, aparținătóre protopresbiteratului Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare, și anume:

1. *Mateiaș*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir și lemne.
2. *Bogata olteană*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne.
3. *Fântâna*, cu salariu anual de 100 fl, cuartir și lemne, avênd tot odată învĕțătoriul a împlini și serviciul de cantor în dumineci și sĕrbători, pentru care își primesce partea competentă din venit.
4. *Merchiașa*, cu salariu anual de 160 fl, cuartir și lemne, și dreptul la beneficiile comunale.
5. *Ticușul românesc*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.
6. *Cața*, postul de învĕțătoriu primariu, salariu anual 200 fl, cuartir și lemne. Învĕțătoriul va instruá pe copii în cântările dela liturghiă.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus numit.

Cohalm, 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conțelegere cu respectivele comitete parochiale

N. D. Mircea,
protopop.

Nr. 418 [127] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III Bedeciu din protopresbiteratul Clușului, sĕ escrie concurs pentru ocuparea acestei parochii cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiunea canonică 8 jug. arătoriu și 12 jug. fênaț, care aduc un venit anual . . . . . fl. 101.70
2. Casa parochială cu grădina și supraedificatele economice . . . . . fl. 60.—
3. Dela 180 familii venitele stolari . . . . . fl. 66.50
4. Dela 120 familii câte o merță mare de bucate à 1 fl. 20. cr. și câte o ḑi de lucru cu palma . . . . fl. 180.—
5. Alte venite sigure de preste an . . . . . fl. 12.—

precum și dreptul de pășunat la ori și câte vite va avea preotul, — cari venite computate după calculul mediu de 5 ani dau un venit sigur anual de 420 fl. 20 cr.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiți a-și așterne suplicele lor de concurs, instruite comform prescrilor statului organic și a regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul înscris.

Cluș, 6 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 308 [148] 1—3

EDICT.

Maria Ioan Comșa Căpățină gr. or. din Porumbacul superior rĕsăritean, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, carea mai bine de șase ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Dănilă Preotesi gr. or. tot din Porumbacul superior rĕsăritean, și a pribegit în lume fără a se scì locul ubicațiunei ei, sĕ citézĕ prin acésta a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de șase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei se va pertracta și decide și in absența ei.

Avrig, 27 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cândea,
ppresbiter.

Nr. 475 [149] 1—3

EDICT.

Paraschiva G. Thiu din Brașov-Scheiu de religiunea gr. or., carea înainte cu trei ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Găitănariu, tot din Brașov, este acésta citată, ca în termin de șase luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va pertractá și decide procesul divorțial, intentat de bărbatul ei, și în absența ei.

Brașov, în 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Brașovului.

loan Petric,
protopop ca administr.

Nr. 69. [139] 2—3

I. Publicare de licitațiune.

Se dă în arĕndă pământurile fondului gimnasiului român gr. or. din Brad aflătóre pe teritoriul comunei Mihăleni (stațiune între Brad și Abrud) și anumit: *agrii în estensiune de 75 jugĕre, fênațe 45 jugĕre*, și *pășune 18 jugĕre precum și localul de cârcimă pe anul 1889 cu dreptul 3 lunar de cârcimărit*, constătătoriu din 6 odăi și alte apartinențe: *grașd, pivniță* etc., — pe terminul din **1 Octobre 1889,** pe 6 ani consecutivi, **până în 30 Septembre 1895** cu prețul dela **1000 fl.** în sus, eventual separat pământurile dela **600 fl.,** ér localul de cârcimă dela **400 fl.** în sus.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul arĕndatore îl va întregí la 10%. Terminul de licitațiune e **8 Septembre st. n. la 10 óre a. m.**

Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitațiunei. Condițiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcțiunii gimnasiale.

Presidiul comitetului gimasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
președinte.

Nr.. 70 [140[2—3

II. Publicare de licitațiune.

Se dă în întreprindere pe calea licitațiunii ținêndă la **12 Septembre st. n. clădirea pavilonului de gimnastică dela gimnasiul român gr. or. din Brad,** pentru prețul dela **4462 fl. 19 cr.** în jos.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul întreprinḑĕtoriu îl va întregí la 10%. Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitațiunii. Planul de edificare, preliminariului de spese precum și condițiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcțiunii gimnasiale.

Lucrările pregătitóre se încep încă în tómna anului curent și pavilonul are sĕ fie gata până în **30 Iuniu 1890.**

Presidiul comitetului gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
președinte.

---

[150] 1—3

Arlejtési hirdetés.

A nagy-szebeni magyar királyi országos tébolyda számára az **1890-dik évre** szükséges *tüzifa, kenyér, ablaktábla* és *lábbeliek* szállitása kiadatik; az irásbeli verseny-tárgyalás, **folyó évi szeptember hó 10-ikén d. elött 11 órakor** alolirt helyen fog megtartatni, hol az ajánlatok is bennyujtandók

A részletes feltételek a „Budapesti közlöny“ folyó évi 199-ik számában egész terjedelmében közölve vannak.

Nagy-Szeben, 1889 évi augusztus hó 21-dikén.

M. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92 Sibiiu, Joi 24 August, (5 Septembre) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 23 August.

Republica francesă trece prin crise, și prin condamnarea generalului Boulanger încă nu s'a ajuns la delăturarea periculului, care amenință pacea internă a Franciei, și cu ea cea a Europei.

Dela suirea pe scaunul de președinte a actualului cap al republicei francese, pacea internă a început a prinde basă tot mai sigură, și astădi presidentul Carnot este persóna, care a întrunit încrederea tuturor partidelor republicane, stima și respectarea monarchistilor, și recunoscința cabinetelor europene, cari în persóna actualului președinte privesc garanța păcii eterne în Francia, și prin aceea pacea și în celelalte state, mai cu sémă în peninsula balcanică, unde atâta material esplosibil este adunat, încât o detunătură de pușcă în Francia, ușor póte pune în flacări întreg orientul.

Cu deosebire s'a accentuat în diaristica nemțéscă importanța actualului președinte în dilele trecute, după banchetul grandios dat în onórea primarilor din Francia, care se privesce ca o manifestațiune a țĕrei în fața alegerilor, cari sunt puse la ordinea dilei în luna lui Septembre a. c.

Numĕrul cel imposant al primarilor, cari s'au presentat în Paris la invitarea guvernului, manifestațiunile de iubire cătră aședĕmintele republicane, și cele de stimă și încredere cătră actualul cap al Franciei, au făcut bună impresiune în întréga Europa, și au întărit credința în puterea de viață a republicei.

Acésta s'a accentuat din partea presei europene ca câștig pentru Francia, și ca colorit al politicei de pace, care se urmăresce din alianța celor trei puteri mari din centrul Europei, politica de pace, accentuată cu multă tărie în toastele celor doi puternici monarchi, rostite în dilele trecute în Berlin.

Sub asemenea signatură a politicei generale s'au escris nóuele alegeri în Francia, și încât combinațiunile omenesci pot ajunge la un resultat órecare, acesta vorbesce pentru triumfarea republicanilor.

Că lucrurile în dóuĕ sĕptĕmâni nu vor luá altă formă, politica francesă nu va apucá pe alt teren, care de mult se încércă a dominá în Francia, despre acésta nime nu póte dá garanțe.

Diarele mai próspete ne-au surprins cu scirea, că adi puternicul țar al tuturor rușilor este óspele împĕratului german, și că acesta s'a grăbit spre casă, spre a supraveghiá însuși lucrările pentru primirea autocratului rus.

Paralel cu scirea acésta tot telegramele de eri ne aduc scirea, că moștenitoriul de tron al Rusiei este în misiune specială spre Paris, spre a visitá esposițiunea universală de acolo în mod oficial, ca representantele țarului, de acolo apoi va merge în Germania spre a asistá tot în mod oficial la manevrele cele mari de tómnă.

Telegramele aceste au sosit pe neasteptate, și deodată ne au adus aceste sciri, cari în efectele lor sunt opuse, și chemate a conturbá ecuilibrul politic dominant de present în Europa.

Impregiurarea, că țarul Rusiei așa de târdiu întórce visita împĕratului german se consideră ca un feliu de rĕcélă între puternicele monarchii, representate prin aceste dóue capete încoronate.

Impregiurarea, că țarul Rusiei nu a plecat de acasă deadreptul spre Berlin, ca să facă visita împĕratului, ci din escursiunea făcută la Danemarca, cu o cale se abate pentru o di la Berlin, detrage mult din caracterul visitei, un lucru acesta de etichetă, pe care de altă dată țarul nu l'a făcut față cu un potentat din Europa.

Și dacă aceste vor produce resens, de bună sémă tot resens va produce și scirea, ca dintre tóte monarchiile, Rusia este unica, care s'a representat în mod oficial la esposițiunea arangiată de republica francesă.

Aceste împregiurări pot fi considerate ca córdă discordantă în armonia politicei europene, și nime nu scie, dacă ele nu pot dá o direcțiune nóuă alegerilor în Francia, pe care să nu o pótă impedecá nici chiar autoritatea presidentului Sadi Carnot.

Revista politică.

Atitudinea energică și constantă a croaților din Dalmația a provocat o adevĕrată panică în presa austriacă, și tema pusă la ordinea dilei încă decând s'a deschis dieta dalmatină se comentéză și discută încă și acum cu mare vehemență.

Foile germane sunt secundate și de foile maghiare, căci nici germanilor din Austria și nici maghiarilor nu le convine o închegare și mai mare a slavilor din sud, care ar puté la vreme opune o mai tare resistință principiilor ce le urmăresc atât maghiarii cât și germanii.

Cu deosebire punctul doi al programului partidului național, unde se accentuéză, că sub scutul de drept al statului croat numai croații și sêrbii se bucură de drepturi egale, formând ei o singură națiune, ér altă națiunalitate nici decum nu póte să mai fie recunoscută în Dalmația, e combătut din tóte părțile, ca un punct, care lovesce chiar și în principiul politicei dlui Taaffe, sub al cărui regim aspirațiunile croaților au luat un avênt atât de puternic.

În România domnesce deocamdată liniste. Guvernul 'și continuă activitatea neconturbat. „Monitoriul oficial" a publicat dispositiile referitóre la vêndarea a 34 mosii de ale statutului cetățenilor, precum și planurile după cum vor fi ele arondate; astfeliu se speră, că in primăvara viitóre, toți locuitorii bastinași vor avé unde să are și vor lucrá in propia lor mosie, fără a se mai provoca scene tulburătóre.

O viuă discută s'a încins însĕ intre foile opositionale și inspecial între ale liberalilor de tóte nuanțele. Liberalii au inceput reciproc a recunósce greșelile precum și meritele din trecut și urmăresc nobila intențiune de a se uní cu toții pentru a puté silí guvernul dlui Catargiu să se retragă. Lucru nu e greu, dacă tóte nuanțele liberale s'ar uní sub un stindard, căci mână în mână cu constituționalii dlui Carp ar formá o maioritate covêrșitóre în cameră.

Dealtfeliu să și observă o apropiere intre iunimisti și liberali. De când dl Ioan Brătianu petrece în Bucuresci, dl Carp îi face dese visite și au avut mai multe intrevederi lungi, dar al căror resultat pentru lume a rĕmas încă tainic.

Foile române iubiléză un nou triumf pe terenul economic. Congresul internațional din Paris secțiunea a IV-a a declarat de superióră calitatea grânelor și a făinei, ce se produce în România și astfeliu a dat de gol pe consulatul austro-ungar dela Londra, care a avut îndrăsnélă să accentueze, că România espórtă bucate sub firma de bucate unguresci.

Meritul acestei victorii se atribue morarilor din România, cari au luat parte la congres și în special dlui Milas proprietariu de mori la Brăila, care a documentat calitatea superióră a granelor române; și în o scrisóre adresată președintelui congresului, a alăturat totdeodată actele congreselor anterióre precum și părerile președintelui camerei de comerciu din Anvers.

În Englitera s'a închis sesiunea parlamentului prin mesagiu regal. Regina a accentuat, că relațiunile cu statele strĕine sunt intime. De când s'a deschis actuala sesiune nu s'a întêmplat nimic, ce ar puté tulburá linistea și ar amenință pacea europénă, pentru mantinerea căreia Anglia lucră din tóte puterile.

Mersul linistit al evenimentelor l'a conturbat pentru Anglia mișcările machdistilor, cari au voit să năvăléscă preste granița meridională a Egyptului, dar ele au fost curênd suprimate și ordinea și linistea restabilită.

Creditele votate pentru sporirea apĕrărilor navale ale imperiului vor permite supușilor să conti-

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

IV. Industria francesă.

(Urmare).

Trecem acum în regiunea mătăsărilor. Lyon posede numĕróse castăue de sticlă, în cari sunt rinduite mătăsăriile cele mari frumóse. Aceste sunt în raport prea puține netede sau unicolore, cele mai multe sunt brachate, țĕsute cu fir de aur sau diferite fiori. Nici nu ți vine a crede, că în timpul nostru cu înclinări și vederi democratice, se află cumpĕrători și pentru aceste. Póte chiar în timpul nostru, când fiecare se nisuesce a întrece pe semenul seu. Dar natura lucrului 'și mantine dreptul seu, adecă: cel ce are numai o sută nu se póte întrece cu cel ce are o miă. Cel puțin în realitate nu, deși la aparință se întêmplă așa ceva. Fabricantul vine întra'jutoriu. Indată ce fabricanții află, că sunt puțini cumpĕrători, cari pot plătí un metru cu 20 fl. ofer materii cu 10 fl. Ba merg și mai departe, se acomodéză și celor ce pot plătí metrul numai cu 5 fl. sau mai puțin și așa se cobóră tot mai jos până ajunge la 1 fl. riful sau metrul. „Eftin" este lozinca timpului modern!

Se înțelege de sine, materia e mai rea. Ea este compusă din mătasă mai puțină sau mai ușóră, sau chiar din amestecături, așa numită semi-mătasă. Cu tóte aceste calitatea mai puțină nu trebue să fie chiar observabilă. Și acésta o pricep fabricanții. Chiar acésta ține industria în flóre. Aceste marfe mai secundare 'și află cumpĕrătorii lor între orășeni sau între țĕrani, cari mai mult sau mai puțin se socotesc între burgesi. Țĕrenilor adevĕrați cu deosebire în regiunile, în cari sunt avuți, li se ofere marfă solidă. Intre acestia poți vedé adeseori țĕrane și fete mari în dumineci și di de sĕrbătóre în costume de mătasă veritabilă. Acesti ómeni au averi considerabile. Dar luni diminéța ér urmézá la rind vestmintele de lucru, cari se pórtă în decursul intregei sĕptĕmâni. Dacă întâlnesci câte o țĕrană astfeliu îmbrăcata și cu corfa grea pe cap sau purtând alte unelte și ducêndu-se la câmp, desigur ai socoti-o între sĕracii comunei, décă nu vei fi informat asupra împregiurărilor locali.

In împregiurimea Lyonului se află centrul manufacturilor de mătasă. Este locul cel mai însemnat în acésta privință nu numai pentru Francia ci pentru întrégă lumea. Dar cu tóte aceste nu este unicul loc, unde se produce mătasă. Se distinge, afară de acesta, St. Etieme, Rîmes și alte locuri, ba aprópe întreg sudul, dacă este vorba de mătasă crudă neprelucrată. Dar în Lyon este centrul comerciului și industriei. Fie-care nisuesce spre acest centru, unde se luptă cu tóte conjecturile. Aflăm indigitări spre acésta chiar și în esposiție. Așa d. e. diferitele colecțiuni ale fluturilor de mătasă (Bombyx mori), care trăesc din frunde de frăgari, sau chiar pe frăgari se află larve, cari țĕs coconi din tóte țĕrile posibile: China, India, America, Madagoscar s. c. l. Acesti vermi sunt fórte mari. Ei se nutresc și din frundele altor arbori, nu numai din a frăgarilor. Așa d. e. din ale stejarilor. Mulți fluturi produc coconi fără de a fi bombyx. Dar de sine se înțelege, mătasa lor, până acum, incă nu e de mare valóre. Cu timpul ne vom dedá a-i folosí in cas de nĕcas. Atunci și aceste insecte vor primí dreptul de cetățeni ai industriei. Părăsim numai cu greu localitățile, cari sunt din greu și atât de splendid impodobite cu mătasă. Dar totuși . . .

Trecênd mai departe, pe calea apucată, dăm preste lână, parte nelucrată, parte tórsă. Apoi preste diferitele țĕsături pregătite din acésta. Aflăm țĕsături fine pentru vară și pentru suschimburi, apoi și de cele călduróse și des bătute pentru érnă și pentru vestminte de ori-ce natură. Sunt diferite soiuri de lână: aspră și móle, ne mai amintind diferitele combinațiuni. Mi se pare, că aceste materii nu se folosesc pentru pregătirea vestmintelor bărbătesci în aceea mĕsură, în care Francia este în stare a le produce, tocmai de aceea sunt numĕróse pânzăriile

nue întreprinderile industriale în pace şi în cea mai mare siguranţă. Dealtcum în tot locul se observă prosperare, care este un semn îmbucurătoriu pentru ulterióra desvoltare a imperiului britanic.

Mesagiul de inchidere a fost primit de întréga presă européná cu mare bunăvoinţă şi interpretat în mod de tot favorabil pentru manţinerea ecuilibrului europén. Ponderositatea, ce i se atribue mesagiului e corespunḑătoriu forţei maritime, ce o ar puté desfăşurá Anglia într'un eventual rĕsboiu.

Cum trebue se fie învĕţământul.

Ori-ce lucrare sĕvĕrşesce cineva, e bine ca din când în când sĕ reprivéscă asupra celor isprăvite deja şi sĕ judece, sĕ vadă, dacă a făcut bine, ori nu, şi dacă vede ceva defecte sĕ tragă din acelea învĕţătură pentru viitoriu şi îndreptându se póte sĕ se feréscă a mai comite acelea şi erori. O lucrare de mare — ba de cea mai mare — importanţă este aceea asupra căreia voesc a reflectá de astădată. Ea este o lucrare, dela carea atârnă viitoriul, ba chiar esistinţa nóstră ca popor, ca naţiune şi ca bisericá. Este vorba de lucrarea culturală, ce o sĕvĕrşesce o clasă de ómeni, carea nu se bucură încă de considerarea şi respectul, ce i s'ar cuvení. Acéstă lipsă de considerare şi de respect provine parte din vina clasei respective, parte din vina altora.

Ca sĕ vorbesc mai la înţeles: este vorba de scólă şi de învĕţătorii nostri. Lucrarea, de care vorbim e instrucţiunea; lucrătorii sunt dascălii. E bine sĕ ne dăm sémă despre lucrarea sĕvĕrşită de acesti ḑileri ai culturei poporului nostru; e bine sĕ reprivim asupra isprăvilor făcute de ei şi aflând adevĕrul, vĕḑênd resultatele, sĕ tragem conclusiunile de lipsă pentru viitoriu.

Va admite ori şi cine, că acéstă problemă e una dintre cele mai grele. In adevĕr: vrênd sĕ-ţi dai sémă despre resultatele instrucţiunei din scólele poporale, nu e de ajuns sĕ cetesci datele statistice despre numĕrul pruncilor umblători la scólă, al celor presenţi la esamene şi despre numĕrul celor ce sciu c e t í şi s c r i e. Căci dacă numai în cetit şi scris ar stá cultura, atunci am puté ḑice fără témă de a fi desmînţiţi, că stăm fórte bine. Atunci nu ar avé motiv nimeni de a ḑice, că „scóla de aḑi nu înmulţesce numĕrul ó m e n i l o r d e c a r t e în popor", că cei eşiţi din scólă „nu se sciu folosí de cunoscinţele lor" etc. *).

Pentru a cunósce deci adevĕratatele resultate ale instrucţiunei poporale, e de lipsă sĕ mergi în tóte părţile, sĕ întri în scóle, sĕ asistezi la esamene, sĕ vorbesci cu cei ce au eşit mai de mult şi mai de curênd din scólă; sĕ veḑi ce se face în scólă, ce resultate *aparente şi reale* se arată la esamene, sĕ veḑi ce şi cum cugetă cei eşiţi din scólă asupra scólei şi asupra celor ce au învĕţat acolo, sĕ afli întrucât le a rĕmas din scólă vre-un interes faţă de cultură, întru cât, cum şi cu ce se ocupă acum în timp liber pentru cultivarea proprie.

După ce vei fi vĕḑut şi vei fi auḑit tóte însuţi, vei puté avé o idee clară despre starea adevĕrată, în care se află poporul şi scóla în diferite părţi, în privinţa culturei. Şi ori cine va fi încercat acésta şi într'un ţinut mai restrins, va trebuí — vrênd, nevrênd — sĕ recunóscă dimpreună cu mine, că în lucrarea importantă a cultivărei poporului se află multe şi adese ori grave erori, cari cu atât mai curênd trebuesc reparate sau cel puţin evitate pe viitoriu, cu cât ele sunt de natură a săpá la vaḑa şi esistinţa bisericei nóstre şi prin acésta la dreptul nostru de esistenţă ca popor.

*). Veḑi „Telegraful Roman" Nr. 19 din 1889.

Sĕ vedem dară, cari ar fi erorile sĕvĕrşite până acum şi cum ar puté fi ele evitate pe viitoriu? Erorile instrucţiunei poporale se cunosc în resultatele acesteia. Ér resultatele sunt, că cei eşiţi din scóle saltă de bucurie, că au scăpat de amarnica de carte şi pe acésta o aruncă de nici în cale sĕ nu-i mai cadă. De cetirea şi a altor cărţi ori scrieri poporale nici vorbă nu mai este. Şi aşa rĕmâne cu ce biet le a rĕmas din scólă. Dar şi cunoscinţele câştigate în scólă le sunt de puţin folos „nu se sciu folosí de ele", dar nici nu pot, căci mechanice au învĕţat şi iute au şi uitat.

Dar şi în privinţa religiósă morală sunt mai periculoşi acestia. Ciobanul dela munte, care numai după nume a auḑit de scólă, diminéţa, séra şi înainte de mâncare îşi pune căciula la o parte, îngenunche, 'şi ridică ochii şi cugetul cătră cel de sus, se rógă, mulţămesce, prémăresce. Se întêmplă, că cel eşit din scólă vĕḑêndu-l, ride de el şi punêndu-şi pălăria pe urechie fluieră şi conturbă pe cela în contemplaţiunea lui. Cu indiferentism religionariu ómeni nu găsesci între cei dintâiu, cu atât mai mulţi afli între cei eşiţi din scólă. Aceştia nu vor sĕ scie nici de dascăl, nici de popă, nici de vlădică; ei sunt ei, şi cine e ca ei! Tot între de acestia se întêmplă şi cele mai multe acte inmorale.

Căutând după causa acestor resultate dureróse cu părere de rĕu trebue sĕ constatăm, că pe lângă familiă şi societate în genere, scóla încă îşi are partea sa în producerea acestor resultate. Pare că vĕd pe învĕţători, ridicându-se cu idignaţiune în contra acestei constatări. Dar nu ve grăbiţi dlor! Puneţi mâna pe inimă, trageţi-ve séma cu conscinţa şi rĕspundeţi la întrebările următóre: „Câştigata ţi i n i m i l e m i c u ţ i l o r e l e v i p e n t r u s c ó l ă. Sădita-ţi într'ênşii i n t e r e s p e n t r u î n v ĕ ţ ă t u r ă?

Sădita-ţi în inimile fragede ale elevilor f r i c a l u i D ḑ e u — s e n t i m e n t e r e l i g i ó s e *adevĕrate*? Cei ce cu inima liniscită şi cu consciinţă curată vor respunde *„da!"*, aceia sunt esemţi de sub constatarea de mai sus; ei pot privi cu fruntea deschisă în faţa ori cui; ér cei ce vor trebuí se rĕspundă la întrebările de mai sus cu *„nu!"*, asupra acelora cade tótă greutatea vinovăţiei, ce resultă din constatarea de sus. Acestia trebue sĕ scie, că învĕţătura nu se póte dá cu sila; ei trebue sĕ scie, că a dá elevilor „de aici şi până aici" sĕ înveţe de rost, nu însemnéză a învĕţá, ci a dresá; mai trebue sĕ scie, că iubirea produce iubire religiositatea produce religiositate, încrederea produce încredere. Tracteze deci pe elevii lor cu iubire şi încredere şi vor avé iubirea şi încrederea acelora, fie dênşii m o d e l de religiositate şi moralitate, şi elevii lor îi vor imitá; silĕscă-se a face pe elevi s ĕ î n ţ e l é g ă b i n e ce se propune şi ei vor învĕţá uşor şi cu plăcere, ér ceea ce vor învĕţá astfeliu, nu vor uitá nici odată. Nu propuneţi multe, ci puţin, dar acel puţin, sĕ devină adevĕrată şi inalienabilă proprietate a elevilor. Mai bine puţin şi bun, decât m u l t şi r ĕ u! În feliul acesta, „scóla de aḑi va înmulţí numĕrul ómenilor de carte în popor", ér cei eşiţi din scólă „se vor scí folosí de cunoscinţele lor" şi vor fi podóba scólei şi fala învĕţătorilor.

p.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Codlea, în 20 August 1889. Domnule redactor! In biseriba nóstră gr. or. română din Codlea şi acum ca în toţi anii, în onórea ḑilei onomastice a Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului archiepiscop şi metropolt Miron R o m a n u l s'a ţinut aḑi după sânta liturgie cu solemnitate cuvenită o rugăciune împreunată cu ingenunchiare pentru îndelungata şi fericita viaţă a Escelenţiei Sale, ca şi pe vitoriu sĕ-l invrednicéscă Ḑeu a conduce naia bisericei nóstre la limanul cel dorit. Parochul nostru cu acésta ocasiune prin o cuvêntare bine intocmită, arătând fasele, prin care a trecut biserica nóstră, atinse cu cuvinte bine simţite chemarea fiesce cărui crestin faţă de religiunea sa. Atinse o schiţă biografică a Escelenţiei Sale arătând că prin zel, activitate şi modestie, ori ce crestin este insoţit de binecuvêntarea lui Ḑeu, descrise virtuţile eminente, cu care a dăruit Ḑeu pe archiepiscopul şi metropolitul bisericei nóstre şi datorinţele crestinilor nóstri faţă de prelaţii bisericei nóstre, indemnând pe credincioşi ca în rugăciunile lor totdeuna sĕ róge pe Ḑeu a dăruí E scelenţiei Sale incă mulţi ani, se conducă naia bisericei nóstre pe marea vieţii acesteia; şi ridicând cu mâna dréptă crucea, arma crestinilor, prin care se apără de nĕcas ḑise:

Nu te teme turmă mică,
Căci credinţa strămoşéscă
Apărată cu dorinţă,
În etern o sĕ domnéscă,
Prin păstoriu ce creatoriul
Ţi va da spre apărare,
Ca prin cruce şi credinţă
Sĕ-ţi servéscă la altare.

Poporul cuprinḑênd cu mare plăcere cuvêntarea parochului Iosif Comanescu, dorind viaţa fericită Escelenţiei Sale printr'un întreit „Sĕ trăéscă la ani mulţi" se depărtă din sânta biserică fórte vesel.

Un parochian.

Din jurul Orĕştiei, la 1 Septembre, a. c. st. n. 1889. Poporul nostru dela ţéră are ḑile de tot grele. Recolta grâului din acest an e slabă, recolta cucuruzului promite a fi şi mai slabă din causa secetei celei mari din August. Póte că viile vor mai repará ceva în urma ploilor mănóse din sĕptĕmâna trecută. În genere însĕ starea economilor e deplorabilă, pentru că îi apasă dările, interesele după imprumutările contractete dela cele trei casse de păstrare din Orĕstie şi ratele de amortisare. Mulţi economi se gândesc a părăsí ţéra şi a merge în România pentru a câştigá parale şi a se scutură succesive de datorii, — dar emigrarea este pusă acum sub controlă aspră din partea stăpânirei, din motivul, că în România sunt mulţi sudiţi austro ungari, cari nu se pot chivernisí. Ministeriul a şi luat unele mĕsuri aspre în privinţa celor ce sunt astăḑi în România şi de aceea noi am sfătuí pe economii nostri se rĕmână acasă, ori cât de mari ar fi greutăţile, ce-i apasă. Dealtmintrenea organele politice sunt indrumate a nu mai eliberá pasapórte decât indiviḑilor, cari pot documenta că merg la locuri sigure.

Prelângă acésta mai sunt şi alte miserii. In unele comune au degenerat ómenii cu totul, aşa incât abia mai pot trăí la olaltă. O astfeliu de comună este comuna Şibot. Acésta comună este o comună bătută de Ḑeu. Acum patru ani fù ucis într'un mod de tot mişelesc fostul jude Vasilie M a d e a n din partea unor asasini infami, cari nici astăḑi nu sunt descoperiţi. De atunci relaţiunile s'au înăsprit, astăḑi siguranţa p e r s ó n e i şi a a v e r e i a devenit p r o b l e m a t i c ă în Şibot. In vara acésta nisce ómeni mişei au tăiat notariului comunal dóuĕ vii întregi din rădăcină şi i-au smuls napii de zăhar de pe un loc cultivat anume spre acest scop. După o hotărire a congregaţiunei comitatense din D e v a paguba, ce se face notariului şi judelui comunal sunt obligaţi sătenii sĕ o plătéscă — şi după informaţiunile ce le am, acésta pagubă e preţuită cu 560 fl — care sumă se va incassá pe cale esecutivă. S'au tăiat şi la privaţi holde întregi de bucate. Preste tot comuna Şibot ar meritá d r e p t u l s t a t a r, atât de tare au degenerat ómenii. Şi nu sunt decât 3—4 indiviḑi, cari au provocat acésta stare de tot escepţională, nimicirea acestora ar restaurá vechia ordine şi liniste în sat, dar ómenii, deşí cunosc bine pe acesti turburători, totuşi se tem a-i descoperí, ca sĕ nu fie espuşi la neplăceri. Starea nesigură de aḑi, ce domnesce în Ş i b o t, va trebuí sĕ induplece stăpânirea politică la mĕsuri preventive escepţionale, căci altmintrenea se vor întêmplá lucruri ne mai pomenite, în acésta comună total demoralisată.

Atât deocamdată despre şiboteni!

Mai sunt şi alte fatalităţi prin pregiurul Orĕstiei. Economii nostri, în simplitatea lor rurală, sunt espuşi la multe înşelăciuni şi pagube. In Orĕstie se află un jidan cu numele Samuel S i g m u n d, care ca agent al unor firme din Budapesta a impus mai multor economi români nisce maşini de trierat (îmblătit) pe căi mişelesci. Oamenii au comandat asemenea maşini la uneltirile acestui agent şi în urmă s'au aflat înşelaţi. Bieţii ómeni au venit sĕ se informeze despre condiţiunile, cu cari s'ar puté procurá maşini de trierat, jidovul şiret sub pretecst, că va cere informaţiuni din Budapesta, i-a făcut sĕ subscrie adevĕrate contracte de comandă, provĕḑute şi cu clausula de intabulare a averei a celui ce a comandat. Omul s'a treḑit deodată cu o maşină rea la staţiunea călei ferate dela Orĕştie, pentru care a trebuit sĕ mai rĕspunḑă şi spesele de transport — cu tóte că după contract firmele din Pesta trebuia se espedeze marfa f r a n c o. O astfeliu de firmă nereală e firma jidovéscă „Steiner et Dénes", care a realisat multe afaceri în acest cerc cu apucături jidovesci.

Atragem atenţiunea preoţilor, învĕţătorilor şi a notarilor nostri comunali asupra acestor înşelătorii şi-i rugăm sĕ dea poporului poveţele necesare, ca sĕ nu mai devină şi alţii victime ale ticălósei speculaţiuni jidovesci, fie de ajuns victimele de până acum!

Preste tot în acest an stăm rĕu cu treburile nóstre. Nu sunt bucate, nu sunt isvóre de venit, dar sunt dări grele, sunt datorii, sunt miserii, sunt stări, cari dacă nu se vor îndreptá, ne duc nesmintit la o completă r u i n ă. D ḑ e u s e n e f e r é s c ă!!

X.

---

de merinos, satins, mousseli, caşmir, apoi şaluri şi flanele, straie şi covóre şi tot feliul de lucruri de posamant. Ca la mătasă aşa şi aci, fie-cine se nisuesce, ca sĕ pótă liferá marfa cât mai eftin. Publicul voesce a cumpĕrá deodată eftin şi se pare a uitá că „precum e preţul aşa-i şi marfa". Cea ce i bun, este totdeuna scump. Dar sunt ómeni, cari nu sunt bogaţi, şi totuşi ţintesc a avé vestminte fine. Se póte ḑice, că acestia se mulţămesc cu aparinţa. Tocmai de aceea şi esistă materiă, care numai pe jumĕtate este de lână. Lână amestecată cu bumbac sau lână şi in, ba chiar obvine şi bumbac pregătit ca lâna, ceea-ce ar trebuí sĕ fie interḑis. Dar fabricanţii se întrec a liferá marfă cât mai lesne. Urmarea desavantagiósă este, că cumpĕrătoriul adese-ori este înşelat, ĕră urmarea favorabilă e, că se face órecare progres pe terenul fabricaţiunei.

Am uitat aprópe cu totul bumbacul. Dar sĕ nu-i facem nedreptate. Sunt espuse vestminte de vară admirabile de bumbac. Se vede, că el este stêlpul „democraţiei", deóre-ce acésta liferă materii fórte eftine şi elegante. El este acomodat şi spre a imitá alte ţĕsături. adeseori destul de înşelător, spre a dá prilegiu în căutarea mijlócelor contra înşelăciunei.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Dela Curte.) Cu prima Septembre s'a încheeat sesonul petrecerei Maj. Sale la Ischl și în numita ḑi s'a reintors la Viena. La despărțire a fost de față pe peronul gărei întréga representanță și o mulțime de popor din Ischl.

Maj. Sa călătorește acum prin Galiția.

Vênătórele de Curte, precum se scrie din Mürzsteg se vor începe la 2 Octobre. Vor luá parte, împăratul german, regele Sacsoniei și ducele de Braganza.

* (Ḑiua nascerei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit.) Eri în 23 a l. c. sub conducerea Preasânției Sale dlui episcop al Aradului Ioan Mețianu, Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit din incidentul ḑilei nascerei a fost felicitat corporativ de toți membrii consistoriului metropolitan.

* (Ministrul croat). In 2 Septembre n. a depus jurământul înaintea Maj. Sale noul ministru croat slavon Iosipovici. Formula jurământului a cetit-o secretariul de stat Bartos, ér ca representant al guvernului maghiar a asistat bar. Orczy Béla. După depunerea jurământului noul ministru a fost primit în audiență de Maj. Sa.

* (Alegerea de protopresbiteri.) Precum anunță fóia „Biserica și Scóla“ consistoriul eparchial aradan întrunit aḑi e septemână în ședința plenară, a întărit alegerea părintelui Paul Miulescu, protopresbiterul Ciacovei de protopresb. al Banat-Comloșului și a părintelui Moise Bocșan, paroch în Curtici de protopresbiter al Aradului.

* (Înundări.) In urma vêrsărei ploilor din săptămâna din urmă a esundat Prutul și a causat pagube enorme. Comunicațiunea e intreruptă în multe locuri ale Bucovinei. Drumul de fer Cernăuți-Lemberg e cu totul ruinat.

* (Dislocări de trupe.) Luni între 11 și 12 óre a sosit în Sibiiu regimentul Nr. 2 din Brașov și batalionul de vênători din Făgăraș. Numêrul miliției dislocată în Sibiiu ajunge cifra de 10,000. Numai honveḑi se află preste 3,500.

* (Pentru învețători) In editura librăriei „Ciurcu“ în Brașov a apărut o broșură „*Avis scolariu*“ însoțit de regulamentul disciplinariu. Prin mijlocirea acestei broșuri părinții se informéză în tótă luna de purtarea morală și zelul ce-l desvóltă elevul. Prețul: 100 esemplare 3 fl. 50 cr.

* (Tesaur în Francia) Pe lângă aurul cel mult, ce s'a aglomerat în Francia în timpul din urmă, s'a mai adaus încă dóue vagóne încărcate cu aur, cari au trecut prin Berlin la Paris în preț de 27,000,000 mărci germane. Acest aur e destinat pentru consolidarea împrumutului rusesc dela 1870.

* (Sporirea oficerilor de honveḑi.) Pentru sporirea oficerilor la honveḑi ministrul comun de rêsboiu s'a vêḑut necesitat a esmite o circulară, prin care din nou se provócă oficerii armatei comune, că dacă sunt aplicați a trece la honveḑi o pot face acésta și mai înainte de espirarea anului al ḑecelea de serviciu.

* (Bóla de vite.) In Apoldul superior și în împregiurime s'au ivit mai multe casuri de bólă de vite cornute și rimători. În urma raportului medicului veterinariu s'au luat cele mai aspre mêsuri pentru stêrpirea ei.

* (Êrăși serbări pentru Kossuth.) Abia s.au sfêrșit tambălaurile inscenate cu serbarea onomasticei bêtrânului esilat și se anunță, că în Budapesta se fac din nou pregătiri pentru serbări în onórea lui, căci la 21 Septembre împlinesce tocmai 87 ani.

* (Scólă froebeliană.) Din Piski ni se scrie: In colonia Simeria (Piski) s'a început lucrul pentru grădina froebeliană spre care scop după cum sunt informat stau la dispositie 13,800 fl.

Frecuența din partea comunelor învecinate situate cam departe nu va fi mare, dar nici positiunea economilor nostri nu admite ca se fie acésta scólă cercetată precum se speréză, întreprinderea deci nu va putea obținea resultatul asteptat.

Tótă lucrarea acésta se învêrtesce impregiurul unui interes particular. Domnii de aici, ca amploiați la calea ferată, își dau tótă silința ca sĕ-și procure de o parte asigurarea esistenței, de altă parte un laudatoriu dela superiori.

Institutul acesta deci va fi frecuentat numai de copii lucrătorilor și amploiaților din susnumita colonie, dar nici numêrul acelora, considerând starea lucrătorilor, cari abia vegetéză, nu va fi mare, căci reducêndu-se lucrul după nóua impărțire, lucrătorii își caută întralte locuri asigurarea esistinții. Banii deci, cari se risipesc pentru scopul sus arătat cu cunoscuta tendință, nu le vor cóce pómele. X.

* (Hotelieriul Weiss.) Precum se anunță, hotelieriul din Alba-Iulia, Weiss, care făcuse archiducelui Albrecht contul de 1800 fi., persistă în pretensiunea sa. Archiducele a depus însĕ prin adv. Dr. Wil. Bruckner suma de 800 fl. la tribunalul din Alba-Iulia pentru achitarea contului.

* (Semne triste.) De ḑeci de ani nu s'a mai pomenit, ca la têrgul de sĕptĕmână din Sibiiu Marța sĕ se adune atâtea bucate și alte producte agricole, precum s'a întêmplat în Marța trecută Bieții ómeni abia și au strêns de pe câmp și'au și alergat sĕ și vêndă ródele muncei de preste vară. Imbulzala era așa de mare, încât pela 7 óre diminéța circulațiunea în piața mare era imposibilă, carăle erau lipite de olaltă, la 8 óre tóte stradele laterale erau îndesuite pe ambele părți, încât numai cu mare ostenélă mai puteau circulá prin mijlocul stradelor și alte trăsuri. Speculanții de bucate au putut face bune „Geschäft“uri, căci lipsa de bani e tare simțită.

* (Regularea Prutului). Guvernului român i a succes a înduplecá atât pe guvernul rusesc cât și pe cel austro-ungar a participá la suportarea speselor de regulare pentru rectificarea și adêncimea Prutului. In prima linie profită de acésta regulare Moldova.

* (Turnul Eiffel în Englitera). Se scrie din Londra, că englezii vĕḑênd faima și succesul turnului Eiffel, s'au hotărît sĕ facă și ei un asemenea turn. Pentru acest scop dl Eduard Watkin, directorul drumurilor de fer South, și inițiatoriul canalului submarin dintre Dover și Calais s'a asociat cu deputatul Carbutt și Walker și a adunat un capital de 5 milióne franci pentru a face un turn de 650 metri înalt. Turnul se va construí numai din fer și oțel englez. Turnul se va întrebuință și pentru scopuri sciientifice, scrie „Românul“.

Din public.

Însciințare.

Se aduce la cunoscința părinților și tutorilor cari voesc a-și dá copii la Scólele medii române din Brașov (gimanasiu scóla reală infer. și scóla comercială), că înscrierile la aceste scóle pentru anul scolariu 1889/90 se vor face în 31 August și 1 Septembre v. a. c. dela 8—12 óre a. m. și dela 2—5 óre p. m.

Condițiunile de primire în scólele, despre care e vorba, sunt următórele:

1. Scolarii începĕtori, cari voesc a fi primiți în cl. I. gimn. sau reală, trebue sĕ fie trecuți de 9 ani și au sĕ presenteze testimoniu de botez, de vacinare și revacinare (că au fost oltuiți a dóua óră), precum și testimoniu, că au absolvat cu succes 4 clase primare. Cei ce nu pot produce acest testimoniu, vor fi supuși unui esamen, în care vor avé sĕ dovedéscă, că posed cunoscințele ce se pot câștigá în cele patru clase primare. De asemenea toți scolarii, cari nu vin dela scóla română din Brașov împreunată cu scólele medii, vor fi supuși unui esamen de primire din limba română și din Aritmetică. — Scolarii, cari vor sĕ fie primiți în cl. I comercială trebue sĕ fie absolvat cu succes 4 clase gimnasiale, reale sau civile. La cas, când nu ar puté produce testimoniu, că au absolvat aceste clase, vor fi supuși unui esamen, în care vor avé sĕ dovedéscă, că posed cunoscințele, ce se pot câștiga în clasele, despre care e vorba.

2. Scolarii, cari voesc a fi inmatriculați în alte clase și vin dela institute strĕine, au a produce testimoniu scolariu de clasa precedentă, testimoniu de botez și cei mai tineri de 14 ani certificat de de revacinare. Scolarii, cari au cercetat în anul precedent scólele nóstre, nu trebue sĕ producă aceste testimonii.

3. Didactrul (tacsa scolară), care are a se depune la inmatriculare sau întreg sau cel puțin jumĕtate, este pentru scolarii de confesiunea gr. or. și gr. cath. de 7 fl. 30 cr. pe an pentru gimn. inf. și scóla reală, 11 fl. 50 cr. pe an pentru gimn. sup. și scóla comercială. Pentru scolarii de alte confesiuni didactrul este de patru ori mai mare. — Cei ce se inmatriculéză pentru prima óră la aceste scóle, plătesc odată pentru totdeuna 2 fl. v. a. ca tacsă de primire.

4. De didactru se vor dispensá scolarii cari vor cere acésta în scris și vor dovedí, că ei sau părinți lor sunt cu totul lipsiți ed mijlóce materiale și vor produce testimoniu cu calcul de cel puțin „bine“ și cu purtare morală bună. Cererile pentru dispensare împreună cu atestatele necesare se vor înaintá subscrisei direcțiuni cel mult până în 15 Septembre v. a. c. Dispensarea duréză numai pănăcând condițiunile de mai sus sunt împlinite. Scolarii din cl. I gimn. sau reală în sem. I nu se dispenséză de didactru.

Esamenele de repetițiune pentru scolarii dela scólele nóstre se vor ține în 2 Septembre v. a. c.

Brașov, 17 August v. 1889.

Direcțiunea scólelor medii române gr. or.

Andreiu Bârseanu,
conrect. provis.

Mulțămită publică.

Făcêndu-se apel la bunăvoința mai multor autori și editori spre a ne dá gratuit opurile d-lor pe séma bibliotecei „reuniunei învețătorilor români gr. or. din districtul al VIII-lea de învețământ al Reghinului“, mulți au satisfăcut rugărei nóstre.

După-ce și în adunarea generală a reuniunei ținută în Reghinul săsesc la 13—15 August a. c. st. v. s'au esprimat la protocol mulțămită și recunoscință generoșilor donatori, reuniunea își ține de sântă datorință a-și esprimá căldurósele sale mulțămiri și pe cale acéstă, de aceea ne rugăm onorate dle redactor, a dá loc în prețuitul ḑiar, ce redigeți la următórea: mulțămită publică:

a) Dela Academia română am primit următórele opuri: Analele societății academice române și Analele Academiei române 31 tomuri. Observațiuni meteorologice făcute la Brăila, Iași și Ferestrêu (Bucuresci) 3 tomuri. Dicționariul limbei române de A. T. Laurian și I. C. Massim 2 volume. Glosariul de A. T. Laurian și I. C. Massim 1 volum. Operele principelui Demetriu Cantemir 6 tomuri. Istoria românilor sub Mihaiu Vodă Vitézul de Nicolau Bâlcescu 1 volum. Catechismul Calvinescu de Georgiu Barițiu 1 volum. Psaltirea diaconului Coresi tomul 1. Pravila bisericéscă numită cea mică 1 volum. Psaltirea în verșuri de Dosoftei metropolitul Moldovei 1 volum. Cultul păgân și crestin de Dr. A. M. Mărienescu tomul I. Codicele Voronețian 1 volum. Miron Costin opere complete tomul I si II. Operele lui Caiu Corneliu Tacit traduse de G. I. Muntean 1 volum. Operele lui C. I. Cesare traduse de C. Copăcinean și D. Caian 1 volum. M. T. Cicerone, Filipicele, traduse de D. Aug. Laurian 1 volum. Dione Cassiu Istoria romanilor dela Nerone până la Alesandru Sever, traducere de Angel Dimitrescu 1 volum. Tit Liviu istoria romană, tradusă de Niolae Barbu tomul I (cărțile I—VI).

b) Dela Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român: Fóia „Transilvania“ pe anii 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886 și 1888 în 16 tomuri. Studii asupra constituțiunii românilor de Meitani 8 fascicule dela V-XII. Actele înființării Asociațiunei transilvane 4 fascicule. Analele Asociațiunei transilvane pro 1880 1 fascicul. Necesitatea promovării meseriilor de Baiulescu 1 fascicul. Acte și date despre conferința din Mercurea 1 fascicul. Elemente de poetica română de I. Lazariciu 1 fascicul. Ceste 4 din urmă le-am primit prin mijlocirea Asociațiunei transilvane etc.

c) Opere complete de V. A. Ureche donate de autorul. Drame și comedii seria A tomul I. Conferință și discursuri seria B. tomul I. Discursuri academice seria C tomul II. Didactica seria D tomul I. Novele seria E tomul I. Anuariul institutului Ureche pro anii 1877—1881 1 volum. Portretele domnilor români din Moldova și Muntenia 1 volum. Fraților întru dreptate „Gazeta românilor de preste Balcani“ 1 volum. Fragmente din Albumul Macedo-român 1 fascicul. Fotografia statuei lui Miron Costin. Banlirief de pe statua lui Miron Costin.

d) Domnul D. A. Sturdza ne-a donat: Monografia bisericei dela Argeș 1 volum. Discursuri pedagogice 1 volum.

e) Erbicén profesor în Bucuresci: Didachiele lui Antin Ivireanul 1 volum. Viața lui Nifon 1 volum.

f) Dr. P. Pipoș profesor în Arad: Metodica generală.

g) Ioan Lazariciu profesor în Deva: Istoria limbei și literaturei române 1 volum. (Va urma.)

MONITOR. 33

Calendariul sĕptemânii

27 August — 2 Septembre.

27 Duminecă: Pimen, Evtalia, Liveriu, Osie, Etiop, Antusa, Fanuriu. *28 Luni:* Moise Arapul, Diomid, Laurentiu, Ezechia, Ana. *29 Marți:* † Tăerea capului S. Ioan Botezătoriul, Teodora. *30 Mercuri:* Alecsandru, Ioan și Pavel cel nou, patriarchi ai Constantinopolei, Fantin, Sarmata, Vriena, Evlaviu, Filics, Furinian, Septimiu, Ianuariu. *31 Joi:* Brâul Preasântei Născătórei de Ḑeu, Fileort, Diadoch, Mina, Faust, Andreiu, Iracliu. *1* Septembre *Vineri:* Începutul Indictului, adecă al anului nou bisericesc, Simeon Stâlpnicul, Marta, Evantia, Aetala, Amun, Calista, Evod, Ermogen, Iisus al lui Navi, Meletiu cel nou, Angel. *2* Septembre *Sâmbătă:* Mamant, Ioan Postnicul, Diomid, Iulian, Filip, Evtichian, Isichiu, Evtichiu, Filadelf, Melanip, Partagapa, Eleazar, Finees, Aitala, Amun.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 27 August a XIII-a după Rusalii. Octoich tonul al 4-lea. Din Mineiu ale Sântului ḑilei. La Utreniă Evangelia Invierii II-a. Catavasia Crucii.

Marți în 29 August: Sĕrbătórea: „Tăerea Capului S. Ioan Botezătoriul.“ Tótă slujba din Mineiu, și e ḑi de post.

Loterie.

Mercuri în 4 Septembre 1889.

Brünn: **48** **56** **46** **68** **55**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9 47	9.45
100 marce nemțesci	58.25	58 25
London (poliță pe de trei luni)	119.35	119.30

[135] 2—3

CONURS.

Pentru întregirea a patru posturi învĕţătoresci la scóla capitală gr. or. din Rĕşinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariul anual 350 fl. şi 32 fl. ca relut de cuartir şi lemne

Pe lângă datorinţele provĕdute în lege, aleşii învĕţători vor fi deobligaţi a ţiné strana in fie care Duminecă şi sĕrbătóre, precum şi doi a ţiné scólă de repetiţiune, unul a conduce grădina scolară, şi unul a conduce esercitiile gimnastice cu toţi elevii.

Cererile concursuale, instruite con form legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rĕşinari.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rĕşinari, în 7 August 1889 st. v.

Bucur Dancăş. *Liviu Brote*, notariu.

Sibiiu, 8 August, 1889.

Am vĕdut,

I. Hannia, adm. ppresb.

Nr. 308 [137] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Berivoii-mari*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. *Berivoii mici*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. *Breaza*, postul secundar cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

4. *Comana inferióră*, cu salariu anual de 100 fl., şi lemne de foc

5. *Comana superióră*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

6 *Făgăraş*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

7. *Grid*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

8. *Herşeni*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

9. *Hurez*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. *Luţa*, cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

11. *Ludişor*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

12 *Mândra*, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne de foc.

13 *Perşani*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. *Riuşor*, cu salariu anual de 80 fl. şi lemne de foc.

15. *Rucăr*, cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.

16. *Sâmbăta sup. rĕs.*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

17. *Sâmbăta sup. apus.*, cu salariu anual de 125 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

18. *Şona*, cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.

19. *Toderiţa*, cu salariul anual de 140 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

20. *Veneţia superióră*, cu salariu anual de 80 fl., şi lemne de foc.

21. *Voivodeoii mari* împreunat cu *Voivodenii mici*, cu salariul anual de 150 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vreunni din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor învigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 August, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan, adm. ppresb.

Nr. 353 [142] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Brosceni, protopresbiteralul Mercurei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugĕre 1219 □° orgii pămênt arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 jugĕr 975 □° orgii fênaţe, tóte cu un venit anual computat în culcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—

2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfĕrmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—

3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru eu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—

4. Venitul dela umblarea cu crucea la „Bobotéză“ fl. 30.—

5. Venitele stolari dela betezuri, cununii şi îngropăciuni, după calculul mediu a celor 5 ani din urmă . fl. 60.—

6. Folosirea unui pămênt al bisericei cu venit anual de . . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 400.—

Reflectanţii la acest au a-şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Mercurea, la 4 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Droc, ppresbiter.

Nr. 47. [133] 3—3

CONCURS.

La scóla nóstră confesională din comuna Şugag au devenit vacante dóue staţiuni învĕţătoresci pentru a cărora întregire se escrie concurs cu termin până la 27 August st. v. 1889, când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de câte 200 fl., cari se plătesc în rate lunare anticipative din cassa comunei.

2. Cortel liber şi câte doi stângini de lemne de foc pentru un învĕţătoriu, celui mai cualificat şi folosinţa grădinei scolare.

Cei-ce cugetă a reflectá la numitele staţiuni au sĕ-şi înainteze petiţiunile lor oficiului protopr. gr. or. în Sebeş în supra arĕtatul termin instruite conform legilor în vigóre. Învĕţătorii cari se vor alege se deobligă sĕ cânte în dumineci şi sĕrbători în strană.

Şugag în 30 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu, prot.

Nr. 195 [132] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei Iuliei se escrie concurs în termin până la 31 Augus 1889.

1. Uu post învĕţătoresc în parochia *Ighiel*, cu un salariu de 70 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

2. Un post învĕţătoresc în parochia *Ţelna*, cu un salariu de 100 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

3. Un post învĕţătoresc în parochia *Cricău*, cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi didactru. Concurenţii au a se presenta în vre-o sĕrbătóre ori Duminecă la biserica gr. or. din Cricău spre a se produce în cântări.

4. Un post învĕţătoresc în parochia *Tibru* cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi din fondul bisericii, lemne suficiente, cuartir, şi léfa se va plăti în 3 rate lunare.

5. Un post învĕţătoresc în parochia *Pâclişa*, cu un salariu de 120 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

Alba Iulia, 7 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Alesandru Tordăşan, protopresbiter gr. or.

Nr. 279. [141] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau' Stanciu diu Feldióra, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta se escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 17 Ianuariu a. c, Nr. 6712 B. din 1888 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 300 fl. 40 cr., al parochiei de clasa a treia Feldióra.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi substerne cererile concursuali instruite conform dispositiunei statutului organic şi a regulamentului pentru paróchii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 10 Iuliu, 1889.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Avrigului.

Ioan Cândea, protopop.

Nr. 374. [128] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“ pentru următórele staţiuni învĕţătoresci devenite vacante în protopresbiteratul Braşovului I şi adecă:

1. *Cernat*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi din repartiţie dela popor.

2. *Turcheş*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi în 4 rate anticipative, cuartir natural în edificiul scólei, şi 3 stângini lemne de încălḑit.

Dela concurenţii pentru ambele aceste posturi se recere, ca pe lângă recerinţele prescrise de legile scolastice sĕ cunóscă şi cântările spre a le puté propune pruncilor în scólă. Învĕţătorii aleşi vor fi datori a ţiné prelegeri şi cu scóla de repetiţiune, fără altă remuneraţiune. Concursele se vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 29 Iuliu. 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Nr. 314. [134] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc pentru clasa a III-a dela scóla poporală gr. or din *Herman*, protopresbiteratul Braşovului II, pentru intregirea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 359 fl. anual şi anume: 300 fl. din cassa alodială şi 50 fl. din cassa bisericei, solviţi în rate treilunare decursive şi cuartir grătuit în edificiul scólei.

Dela cóncurenţi sĕ cere, ca pe lângă rlcerinţele pretinse de legile în vigóre, sĕ documenteze, că cunosc bine cântările bisericesci, spre a puté tinea strana Dumineca şi sĕrbătórea, pentru care vor primí $^1/_3$ parte din venitele dela epatrafir, împărţit cu al II lea cântăreţ; vor fi obligaţi a ţinea scóla de repetiţiune cu tinerimea dela 12—15 ani, fără altă remuneraţiunei

Cei cu cualificaţiune superióră şi cu ani de serviciu pe cariera învĕţătorescă vor fi preferiţi.

Cererile de concurs bine însemnate sĕ vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul de mai sus.

Braşov, în 1 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 308 [148] 2—3

EDICT.

Maria Ioan Comşa Căpăţină gr. or. din Porumbacul superior rĕsăritean, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, carea mai bine de şase ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Dănilă Preotesi gr. or. tot din Porumbacul superior rĕsăritean, şi a pribegit în lume fără a se scì locul ubicaţiunei ei, sĕ citéză prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi in absenţa ei.

Avrig, 27 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea, ppresbiter.

Nr. 69. [139] 3—3

I. Publicare de licitaţiune.

Se dă în arêndă pămênturile fondului gimnasiului român gr. or. din Brad aflătóre pe teritoriul comunei Mihăleni (staţiune între Brad şi Abrud) şi anumit: *agrii în estensiune de 75 jugĕre, fênaţe 45 jugĕre*, şi *păşune 18 jugĕre precum şi localul de cârcimă pe anul 1889 cu dreptul 3 lunar de cârcimărit*, constătătoriu din 6 odăi şi alte apartinenţe: *grajd, pivniţă* etc., — pe terminul din **1 Octobre 1889,** pe 6 ani consecutivi, **până în 30 Septembre 1895** cu preţul dela **1000 fl.** în sus, eventual separat pămênturile dela **600 fl.,** ér localul de cârcimă dela **400 fl.** în sus.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul arêndatore îl va întregí la 10%. Terminul de licitaţiune e **8 Septembre st. n. la 10 óre a. m.**

Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitaţiunei. Condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Presidiul comitetului gimasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian, preşedinte.

Nr.. 70 [140] 3—3

II. Publicare de licitaţiune.

Se dă în întreprindere pe calea licitaţiunii ţinêndă la **12 Septembre st. n. clădirea pavilonului de gimnastică dela gimnasiul român gr. or. din Brad,** pentru preţul dela **4462 fl. 19 cr.** în jos.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul întreprinḑĕtoriu îl va întregí la 10%. Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitaţiunii. Planul de edificare, preliminariului de spese precum şi condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Lucrările pregătitóre se încep încă în tómna anului curent şi pavilonul are sĕ fie gata până în **30 Iuniu 1890**.

Presidiul comitetului gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian, preşedinte.

---

[150] 2—3

Arlejtési hirdetés.

A nagy-szebeni magyar királyi országos tébolyda számára az **1890-dik évre** szükséges *tüzifa, kenyér, ablaktábla* és *lábbeliek* szállitása kiadatik; az irásbeli verseny-tárgyalás, **folyó évi szeptember hó 10-ikén d. elött 11 órakor** alolirt helyen fog megtartatni, hol az ajánlatok is bennyujtandók

A részletes feltételek a „Budapesti közlöny“ folyó évi 199-ik számában egész terjedelmében közölve vannak.

Nagy-Szeben, 1889 évi augusztus hó 21-dikén.

M. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93 Sibiiu, Sâmbătă 26 August, (7 Septembre) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 August.

S'a făcut mult svon la timpul seu, când cu ocasiunea înfiinţărei reuniunei Emke — şi noi la rêndul nostru încă ne am dat părerile faţă de acésta reuniune

În fine aḑi o vedem organisată, vedem activitatea ce o desvóltă şi putem şi mai bine sĕ ne dăm verdictul nostru asupra ei.

In programul activităţii acestei reuniuni vedem două puncte, cari ne ating mai deaprópe: colonisarea ţinuturilor românesci cu sĕcui, şi înfiinţarea de scóle maghiare în centre românesci. Aceste sunt fapte, cari nu se pot negá şi al căror scop final e şi rĕmâne, ca cu timpul limba maghiară sĕ câstige tot mai mult teren, şi câstigând teren în ţinuturi întregi şi în familii singuratice sĕ se pótă arĕtá, că în special în Transilvania unicul popor cu forţă de viaţă este poporul maghiar, celelalte nu au nici o vitalitate, nu au nici dreptul de a esistá ca popor, ci ca indivíḑi singuratici, ce se pot bucurá şi de lumină şi de aer, dacă plătesc darea ţĕrei, şi pot umblá şi liberi până nu vin în conflict cu codicele criminal.

Acésta este sórtea, ce astéptă cu deosebire pe românii din Ardél, dacă vor stá cu mânile în sin, şi dacă nu vor dá ultimul cruceriu, ce-l au, ca sĕ ţină şi ei învĕţători cum se cade şi scoli cu chemarea de a paralisá activitatea domnilor dela Emke.

Dar activitatea acéstá a reuniunei Emke nu este activitate literară, nici culturală, ea este şi rĕmâne o societate cu tendinţe politice, cu tendinţe de a produce în sinul poporului român amărăciune. Şi cum nu?

In Blaş românii au un gimnasiu bunişor, au scóle elementare-capitale şi scóle de fetiţe, dar tocmai, pentru-că aceste scóle par ca un spin în ochii celor dela Emke — trebuia înfiinţată chiar în Blaş şi o scólă ungurésca.

In comitatul Albei de jos însĕ în două puncte românesci a înfiinţat patrioţii dela Emke scóle. Dacă reuniunea Emke doresce în adevĕr cultura şi prin ea bunăstarea tuturor cetăţenilor, atunci în comitatul Albei de jos sunt ḑeci de scóle fără învĕţători, sunt multe comune, în cari nu sunt edificii corĕspunḑĕtóre de scolă, şi dacă ar fi sărit în ajutoriul acelor comune, ca se le ajute spre a-şi ridicá scóle, în care sĕ se înveţe şi limba maghiară conform legei, noi am fi fost cei din urmă, cari am fi ḑis un cuvênt contra domnilor dela Emke, din contră am fi apreţiat activitatea lor ca una ce e crestinéscă, ca una ce dă acolo unde lipsa e mai simţită şi ajută pe aceia, cari au mai multă lipsă de lumină şi de binefacerile ei.

Emke nu face aşa. Prin ómenii sei de încredere, — şi care maghiar nu ar fi om de încredere al acestei societăţi — pune la cale cumpĕrarea de case în Blaş şi airea, le adaptézá pentru scóle acolo unde se află scóle, acolo unde necesitate nu e, şi aşa crede a-şi împliní chemarea de reuniune culturalá.

Nu vom fi nici odată duşmani ai culturei şi nu vom fi atunci, când prin cultură se ţintesce la nivelarea moravurilor şi la apropiarea omului de om.

Ne vine însĕ greu a crede, că muncitorii aplicaţi la scólele dela Emke vor pĕtrunde în spiritul acesta evangelic cu lucrarea lor; avem esemple în Huniedóra, unde lucrătoriul, care nu şi trimite copilul la scóla maghiară e demis din lucru şi lăsat fără pâne, fără sĕ i se spună de ce şi pentru ce.

Ceea ce sĕ face cu muncitoriul din băile dela Huniedóra, mâne póte sĕ se facă cu amploiatul de stat ori comitatens, căci rociul cultural este întins peste întréga Transilvania.

Intrebăm acum, că óre aceste stări de lucruri sunt ele suportabile? Sunt provederile aceste atât de onorabile ca sĕ nu ne pună la gânduri, şi încă mai cu sémă, când scim, că noi suntem ún popor sĕrac şi noi nu putem ca sĕ ţinem scóle paralele cu Emke, noi nu putem jertfí atâta ca sĕ le adjustăm cu utensiliile necesare, nici se zidim palaturi, şi neputêndu-o face, noue ni sĕ închid unul după altul stabilimentele nostre de cultură, rĕmânênd preste vreme domni ai situaţiunei cei dela reuniunile de cultură maghiară, ca sĕ-şi facă trebile.

In faţa acestor stări de lucruri e datoria fiecărui român a face tot posibilul ca sĕ avem scóle bune şi învĕţători plătiţi cum se cade.

Incordarea ce se face din partea reuniunilor acestora e prea mare ca sĕ ne pótă lăsá multă vreme în nelucrare. Ori ce minut perdut este pentru noi egal cu surparea terenului de sub piciórele nóstre, şi acésta românul ce-şi iubesce limba lui nu o póte dorí. Dacă fraţii maghiari lucră, avem datorinţa sĕ lucrăm şi noi, căci numai lucrând vom salvá interesele periclitate ale némului nostru.

Ni se ḑice, că prin limba maghiară nu sĕ intenţionézá nimica alta decât ca sĕ ne înţelegem mai bine unii cu alţii, şi din acésta înţelegere, sĕ se pregătéscă pe terenul social o apropiere între noi.

Istoria ne e martoră, că au fost timpuri, când românii se înţelegeau şi mai bine cu maghiarii ca aḑi, deşí nu le vorbiau limba, şi tot istoria ne spune, că popórele ce au lăsat pe altele sĕ le impună limba şi-au perdut caracterul lor naţional şi s'au contopit, fără sĕ le mai rĕmână decât reminiscenţa de a fi fost. Românii odată cu capul nu vor ca sĕ-şi dea invoeala la desnaţionalisarea lor, pună contele Kocsard Khun tótă averea sa la dispositiunea celor dela Emke, pună o şi alţi magnaţi după el, dacă pot şi le dă mâna, şi tocmai că nu vor sĕ-şi dea consensul la desnaţionalisarea lor au însutită şi inmiită datorinţă de a se pune la lucru, de a se înarmá cu tot feliul de mĕsuri de precauţiune.

Mĕsurile însĕ le reasumăm în scólă şi ĕră scólă. Şi pentru ca sĕ avem scóle avem lipsă de cruţare şi ĕră cruţare.

Ḑilele albe, când muntenii nostri puneau banconote de sute în mânile lăutarilor, trebue se facă loc altor gândiri mai serióse, dacă voim ca sĕ nu ne cânte „în veci pomenirea" înainte de vreme. Sunt şi români ingânduraţi, sunt încă destui sburdalnici, sĕ vedem ca sĕ se impuţineze numĕrul celor din urmă, şi societatea română nu póte fi pasivă faţă de privaţi şi de aceea cum 'şi arangézá trebile.

Revista politică.

Precum am anunţat în numĕrul precedent al fóiei nóstre, Maj. Sa monarchul se află în Galiţia.

Călĕtoria supremului beliduce pe ţĕmêntul Galiţiei, deşí se aduce în legătură cu cestiuni curat militare, totuşi se comentézá şi din punct de vedere politic şi i se atribue o însemnată importanţă politică.

Maj. Sa a călĕtorit în adins, ca sĕ asiste la manevrele cele mari, căci terenul, pe care se fac aceste manevre este considerat de scena unui eventual rĕsboiu şi acésta împregiurare motivézá din de ajuns causa comentărilor din punct de vedere politic.

Dar mai sunt şi alte împregiurări, cari întăresc şi mai mult afirmaţiunile celor ce atribue călĕtoriei monarchului însemnătate politică şi încă deciḑĕtóre din punct de vedere al situaţiunei europene internaţionale.

Ataşatul militar rusesc, dela ambasada rusă din Viena n'a fost învitat sĕ asiste la aceste manevre, cari se vor face în faţa Maj. Sale, a fost învitat însĕ atăşatul german şi precum comunică scirile mai próspete şi ataşatul italian. S'au luat şi mĕsurile cele mai energice ca sĕ se pună mâna pe spionii secreţi, căci e sigur, că Rusia nu va întârḑiá a-şi trimite astfeliu de spioni, considerate fiind aceste manevre strategice ca o probă generală de rĕsboiu, pentru care şi Austro Ungaria şi mai ales Rusia de şir de ani mereu se pregătesc.

De aceea, precum spune o fóie din Pesta, Galiţia e aḑi perfect provĕḑută cu căi ferate strategice,

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

IV. Industria francesă.

(Încheere).

Bumbacul mlădios şi flecsibil a rĕstrins nobila pânză de in la un teritoriu mai îngust, ba se póte ḑice, i-a răpit o parte din teritoriu. Inul ocupă şi în esposiţie mai puţin teritoriu. Dar cu tóte acestea ne ofere aţă frumósă şi trainică, straie frumos damasate, măsăriţe şi lepedee, deşí unele progrese cu totul surprinḑĕtóre se par a lipsí.

Nu ne este permis a trece nici pe lângă cânepă, fără a o amintí! Pânza de vêntrele, pânza de saci, apoi funile şi strénsurile bine ordinate nu ne lasă a uitá de cânepă.

În apropierea pânzăriilor se află espuse probe despre activitatea unor industrii ajutătóre: înălbirea şi văpsirea (colorarea). Ele formézá continuarea esposiţiei pânzăriilor. Valórea lor nu póte fi estimată aşa numai în trécât, deóre-ce technicul încă îşi are însemnătatea sa. In o esposiţie adese ocură marfe, a căror preţ zădarnic îl căutăm în curant. El nu este espus, pentru-că marfele sunt prea scumpe.

La ocasiuni sĕrbătoresci aduce omul atâta jertfă. Amorul propriu ba chiar ambiţia neguţătorésca, pretind acésta, dar zădarnic am dorí aşa ceva în viaţa ḑilnică.

Sĕ amintim chiar şi numai în trécât salonul, care este lipsit de aceste producte. In el sunt espuse producte, cari nu aparţin strêns la economiă şi pare mi-se a nu fi chiar la locul seu. Spaţiul cel mai mare îl umplu uleiurile, apoi tăbacul, lâna, bumbacul s. c. l. Totul este elegant rênduit, dar ele intereséză numai pe specialisti.

Peile şi călţunii sunt nimerit aşeḑate lângă pânzării. Aci se află aşeḑate şi pălăriile în tot şi de tot feliul. Acest soiu de industrie, nu ocupă atât loc, cât ar meritá. Probabil, că argăsitorii nu au asteptat mult dela esposiţie. Cu tóte aceste acésta industrie este în Francia bine rĕspândită. Fabrica din Tours a espus şi ea. Ea se ḑice a fi întemeiată la 1584, şi nu fără ambiţie se aminteşce acésta. Fabrici pentru bunḑi sunt puţine în Francia. Materia neprelucrată se impórtă cu deosebire din nord. Dar o sciu prelucrá. Clima este însĕ prea indulgentă de cât se aibă lipsă de bunḑi.

Trecênd astfeliu prin galerii, este greu a aflá ceva nou, abstracţie făcênd dela articulii de modă. Imbunătăţiri technice, cu deosebire de acele, cari ar avé de urmare scăderea preţului, nu se prea află în esposiţie. Aceste sunt de a se căutá în laboratorii şi adese este necesar a fi specialist, pentru a puté înţelege întregul lor mers. Şi în altă privinţă au perdut esposiţiile, cel puţin în ochii mei: ele au abḑis, după-cum am amintit, de scopul lor practic. Căci altcum ar fi espus fie-care pentru sine — din ambiţie şi interes, şi ar fi făcut tot posibilul spre a-şi face renume şieşi şi fabricaţiunei proprie. Fiecare avé tipărituri, în cari se esplică şi se laudă cutare marfă. Pretutindenea erau de faţă principali şi comis esperti. Cu un cuvênt visitătoriul primia instrucţiune, câtă numai ii trebuia.

De present esposiţiile colective sunt în preponderanţă. Câte odată camera comercială, care representéză un district óre-care, constrânge moralicesce fabricele mai însemnate, a face contribuţiile necesari pentru acoperirea speselor productelor de espus; de altădată se formézá un indicat, sau esistă vre o corporaţie, care ea asupra şi povara speselor. Cine se intereséză de esposiţiile colective? Dóră visitatoriul, care trece pe aici în colo, admirând ce-i place, fără a cumpĕrá ceva? Şi ce folos póte avé singuraticul individ? Póte că esposiţiile s'ar repetá mai adeseori, şi ar fi lucru înţelepţesc, a asteptá o vêrstă întrégă, 33 de ani, până-ce órăşi ni se ofere un asemenea spectacol. In 33 de ani, însĕ numĕrul esponenţilor şi al cercetătorilor s'ar sporí de minune.

Paul Oprişa.

și nici un corp de armată nu se află mai preparat de rĕsboiu ca corpul din Cracovia și din Lemberg, precum nici o provincie din lume nu are mai multe garnisóne militare ca și Galiția, despre care se póte ḑice, că fie-ce urmă de pămênt e pregătită și întocmită pentru rĕsboiu,

Combaterile, ce s'au ridicat contra făimosului program al maiorității deputaților din Dalmația de către presa austriacă și cea maghiară îndémnă pe organul german al opositiei croate la o apĕrare de tot îndrăsnéță. „Agram. Tgblatt" se provócă spre acest scop la compromisul ungaro-croat din anul 1868 cu privire la revindicațiunea Dalmației și declară, că nu se află nici dincóce și nici dincolo de Velibet un singur patriot consciu, un singur croat, care n'ar recunósce, că prin unirea Dalmației cu Bosnia nu s'ar face cel mai mare bine națiunei. Numita fóie designéză pe Starcevici și Barici ca pro totipul patriotismului sincer și al adevĕraților croați.

Atacurile foilor opositionale maghiare continuă însĕ și acum, deși aceste foi nu declină o încorporare a Dalmației la Ungaria. Astfeliu „P. Napló" scrie: Dacă cetesci cu atențiune programul dalmatin, observi, că în el nu se vorbesce nici de Ungaria, nici de Austria, ci numai de dreptul statului croat, ca sĕ se redea Croației tóte privilegiile din trecut. Ce înțeleg însĕ dalmațienii prin acestea? Póte o „Illirie" ilegitimă dela 1767 și 1777, carea a fost ocârmuită din Viena absolut prin o deputațiune de curte illirică.

Sau concesiunile, cari în August 1848 i s'au făcut banului Jellacici în mod unilateral și ilegitim? „Independența" absolutismului austriac s'au adresele nesuccese și promovările dietei croate dela 1861 și 1865? Intențiunea patrioților dalmatini și a matadorilor lor nici decum nu e, ca Dalmația sĕ rĕmână pe terenul dualismului la Ungaria, ci contrariu dualismului, ei voesc un federalism ca sĕ se formeze prin uniunea tuturor slavilor un imperiu mare slavic de sud sub domnirea habsburgilor, la care sĕ se alăture Bosnia și Herțegovina

Pe aceeași córdă o mână și „Egyetértés" organul stângei estreme, care aruncă tótă ura asupra politicei premieriului ungar, căci n'a fost atât de precaut sĕ înfrâne emulațiunile croaților și poftele panslave ale Stărcevicenilor.

Cererile, ce s'au adresat împĕratului german cu ocasiunea călĕtoriei sale prin Alsația și Lorena spre a se pune capĕt pedecilor grele, ce se pun la granița germano-fraucesă par a rĕmâné fără resultatul dorit și impresiunea, ce o a produs scirea ḑiarelor germane, că împĕratul nici decum n'ar fi aplicat a satisface cererilor sunt de tot nemulțămitóre și locuitorii provinciilor adnecsate încep a perde și din puțina fidelitate, ce o mai nutriau în timpul din urmă pentru tinĕrul împĕrat.

Presa francesă de tóte nuanțele se ocupă cu comentarea manifestului contelui de Paris. Acest manifest are în vedere numai pur ideile conservatóre și apeléză la simțul de patriotism al francesilor ca la viitórele alegeri sĕ-și dea silința a triumfá monarchia, carea va înălță vaḑa Franciei și îi va redá positiunea de mai înainte în șirul puterilor europene.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Mediaș, 23 August, 1889. Domnule Redactor! În 20 și 21 a l. c. v. s'a ținut în Moșna protopresbiteratul Mediașului, adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Sighișóra. Permiteți a Ve dá aici în liniamente generale un tablou al acelei adunări cu rugarea de a dá publicității acésta corespondință.

In 19 c. óspeții strĕini, cari veniseră cu trenul până la Mediaș, se adunară la „Hotel Schütz" pentru a se intâlní și cu alți colegi. După-ce petrecură puțin acolo, se suiră în trăsurile ce au fost trimise din Moșna pentru transportarea lor. Acolo aflară o primire fórte căldurosă. Toți au fost primiți dintâiu la dl paroch local, de unde, spuinduli-se cortelele, plecară pentru a face cunoscință cu gazdele respective și a scutură praful de pe îmbrăcăminte.

Fiind vremea vecerniei, în corpore au asistat la vecernie ér după aceea plecară în grupe pentru a vedé satul, respective opidul.

Moșna e cam 1½ óră departe de Mediaș. Positiunea e frumósă pe o cale încungiarată de déluri plantate în parte mare cu vită, căci e țéra vinului. Locuitorii sunt în majoritate sasi; români mai puțini, și acestia desbinați în gr. or. și gr. cath.

A doua ḑi fiind Duminecă toți asistară la serviciul divin, care a fost celebrat de cinci preoți, între cari doi administratori protopresbiterali, sub conducerea președintelui reuniunei dl administrator protopresbiteral Demetriu Moldovan. După slujbă ținù dl adm. prot. I. Chendi o cuvêntare fórte potrivită, căreia a urmat cuvêntarea escelentă a dlui adm. prot. D. Moldovan; în urmă dl paroch local intr'o vorbire bine chibzuită a bineventat óspeții. Ingenunchiând apoi toți, dl adm. prot. și președinte al reuniunei D. Moldovan a cetit rugăciunea obicinuită la astfeliu de ocasiuni pentru invocarea st. Duch.

Fiind chemați în corpore la dl paroch local spre recomândare, petrecurăm acolo cam ½ óră rentorcêndu-ne la semnalul clopotului în biserică, unde aveau sĕ se țină ședințele. Prin o cuvêntare fórte potrivită dl adm. prot. D. Moldovan, ca președinte al reuniunei declară I a ședință de deschisă. La acésta ședință a asistat aprópe tot poporul de acolo Pertractând agendele conform programului, după finirea lor s'a încheiat prima ședință.

Dl paroch local invită pe toți óspeții la dsa la prând Prândul a fost adevĕrat banchet. Primul toast l'a ținut președintele reuniunei, dl adm. prot. D. Moldovan pentru Escelența Sa Inalt Preasfințitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul. După acesta a urmat o serie întrégă de toasturi pentru Veneratul consistoriu etc. etc.

După banchet s'a ținut a II-a ședință, care încă a fost cercetată de partea cea mai mare a poporului din loc. In acésta ședință zelosul învĕțătoriu din Bertan, Dumitru Stuchireanu, a cetit elaboratul seu interesant și plin de adevĕruri intitulat: „Cari sunt causele regresului în cele materiale la poporul român?" După ședință s'a ținut vecernie, la care au luat parte toți învĕțătorii óspeți.

Intrunindu se învĕțătorii după vecernie, au hotărit a aduce o ovațiune indreptățită demnului paroch din loc.

La 8 óre séra toți au întrat în curtea parochului, la care erau încortelați toți óspeții preoți, și după esecutarea a trei piese musicale 'l salută și felicită directorul scolar din Sighișóra Ioan Muntean prin o vorbire fórte bine nimerită.

Luni diminéța în ședința a III a au incântat pe toți ascultătorii directorul din Sighișóra Ioan Muntean prin elaboratul seu despre folosul lucrului de mână și Nicolae Muntean învĕțătoriu în Ferihaz prin prelegerea sa despre mĕsurile metrice.

Ca și eri toți au fost invitați ĕră la parochul local la prând, unde s'au ținut ĕrăși multe toaste.

În ședința de după prând, fiind a se alege de nou funcționarii pentru periodul următoriu de președinte fù reales dl adm. prot. Demetriu Moldovan, care intr'adevĕr și merită acésta, dând destule dovedi despre aceea că este: un escelent conducĕtoriu. Chiar și la acésta ocasiune, ca și de alte dăți, reuniunea n'a întârḑiat a-i aduce juste mulțămite pentru ostenelele ce a avut, dându-i vot de laudă și salutându-l prin sculare și un întreit „Se trăéscă!"

Terminându și reuniunea afacerile sale, cătră sĕră au plecat mai toți cătră vetrele lor, ducênd fiesce-cĕre un suvenir plăcut din Moșna.

Nu pot încheiá fără a amintí încă nisce lucruri de tótă lăuda.

Reuniunea a fost cercetată din partea a mai mulți vrednici preoți de ai nostri, cari unii au venit din depărtări chiar bunișóre. Au asistat la tóte ședințele reuniunei, dovedind interesul viu ce l'au față de reuniune și de scólă în general prin vorbiri și alte observări.

Deasemenea și dl adm. prot. I. Chendi a participat la ședințele și afacerile reuniunei dela început până la sfĕrșit, ceea-ce cu drept cuvênt pot ḑice, că i-a fost ca o grea sarcină, considerând multele agende, ce le are ca paroch în Frâua și adm. prot. cu reședința prot. în Mediaș.

Astfeliu de preoți ca cei amintiți, cari din inimă și adevĕrat zel se interesézā pentru binele și prosperarea națiunei nóstre, sunt totdeuna vrednici ca se ne mândrim cu ei.

Ér acuma mi e frică, că gingașul meu condeiu nu va fi în stare a puté dá espresiune profundei stime și considerațiuni, ce mi-a însuflat dl paroch al Moșnei

Precum am amintit mai sus, în amêndóuĕ ḑilele a fost banchet la dl paroch local pentru toți strĕinii. Afară de acésta, toți dnii preoți, cari au luat parte la reuniune în numĕr de vre-o opt, au avut cortel și vipt la acest demn preot în decursul duratei adunării.

Considerând spesele considerabile, ce le va fi avut; considerând nelinistea și ostenéla, în care a fost pusă casa dsale prin atâța óspeți, 'mi pun eu întrebarea: „Óre nu este demn un astfeliu de preot și o astfeliu de preotésă ca se scie toți, câte spese și osteneli au indurat pentru noi?"

Ba este încă prea demn de aceea, și acest preot este părintele Ioan Bozoșan cu stimata dsale soție Raveca Bozoșan.

Dar ori-cine merge la Moșna chiar fără a cunósce pe preademnul paroch I. Bozoșan se póte convinge, că acel popor credincios stă sub o escelentă conducere.

Au biserică amĕsurată numĕrului poporațiunei; au scólă frumósă, casele românilor preste tot, deși unele mai mici acoperite cu pae, erau curate, am puté ḑice de o curățenie aprópe olandeză, și tóte în curți și în case la locul lor potrivit. Poporul tot cinstelnic și prevenitoriu față de strĕini! Și aceste tóte: biserica cea frumosică și curată, scóla, moravurile cele bune ale poporului, sunt opera demnului preot I. Bozoșan.

Treiḑeci și patru ani sunt de când acel popor credincios este fericit a stá sub o astfeliu de conducere, și ii doresc încă mulți ani a stá sub conducerea actualului seu paroch; deasemenea doresc ca Dḑeu sĕ dea mulți preoți poporului nostru, cari sĕ fie adevĕrați păstori ai turmelor lor, precum este dl părinte I. Bozoșan, pre carele îl rugăm și pe calea acéstă sĕ priméscă sincerile nóstre mulțămiri! *anil.*

Convocare.

Toți P. T. membrii „Reuniunei învĕțătorilor rom. ort. din districtul al X-lea Brașov al archidiecesii transilvane" precum și alte persóne amice scólei se învită prin acésta a luá parte la adunarea generală a acestei reuniuni, ce se va ținé la 11, 12 și 13 Septembre a. c. v. în Brașov cu următórea

Programă.

Luni 11 Septembre la 9 óre a. m.

Membrii reuniunei vor asistá în corpore la serviciul divin împreunat cu învocarea Spiritului sânt și părăstas în memoria membrilor decedați ai reuniunei, în biserica Stului Nicolae din Scheiu.

Ședința I-a, Luni, 11 Sept. la 10 óre a. m.

1. Deschiderea ședinței prin presidiu în sala de desemn a scólelor centrale române.
2. Apelul nominal.
3. Presentarea rapórtelor comitetului central despre activitatea sa în decursul anului reunional 1888/89.
4. Alegerea comisiunilor pentru censurarea acestor rapórte.

Ședința II a, Luni, 11 Sept. la 4 óre p. m.

5. Prelegere practică din Geometrie de Ioan Dariu și desbateri asupra acestei prelegeri.

Ședința a III-a, Marți, 12 Sept. la 9 óre a. m.

6. Deliberarea asupra temei, ce eventual s'ar ficsá de V. Consistoriu.

Ședința a IV-a, Marți, 12 Sept. la 3 óre p. m.

7. Presentarea și desbaterea asupra elaboratelor din despărțămintele reuniunei nóstre despre „Autoritatea învĕțătoriului în, și afară de scólă și mijlócele de a o susține".

Ședința a V-a, Mercuri, 13 Sept. la 9 óre a. m.

8. Continuare în desbaterea asupra temei: „Mijlócele, prin cari s'ar puté introduce mai cu înlesnire lucrul de mână în scólele poporale".

Ședința a VI-a Mercuri, 13 Sept. la 3 óre p m.

9. Rapórtele comisiunilor.
10. Stabilirea bugetului pe anul 1889/90.
11. Propuneri de sine stătătóre.

Din ședința comitetului central al reuniunei, ținută la 30 Iuniu v. 1889 în Brașov.

G. C Bellissimus, vice-preș. — *I. Dariu*, secret.

Insciințare.

La scóla civilă de fete a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, se mai pot face înscrieri numai *până la 15 Septembre n.* Tot odată se aduce la cunoscința on. public românesc, că cursul complementar proiectat, fiind anunțate destule eleve pentru a-l puté începe, va funcționá în anul scolariu 1889/90.

Sibiiu, în 6 Septembre, 1889.

Direcțiunea scólei.

Varietăți.

* (Stipendii.) Se vor conferí în anul acesta, 6 stipendii de câte 50 fl. pentru elevii de lemnărie ai scólei industriale din loc și 5 stipendii à 30 fl. pentru elevii scólei din resortul cismăriei. Cursul scólei de lemnărie s'a început cu prima Septembre și duréză 10 luni, ér celalat curs se va începe cu 1 Oct. și duréză 6 luni. Cererile se vor adresá cătră vice-comitele, ca președintele comisiunei economice a cott. Sibiiu până la 20 Sept. n. a. c. La cerere sĕ se mai alăture atestat: de îndiginitate, de pe anul din urmă scolariul, de paupertate, dela măestru și de primire în scólele respective.

* (Esamenele de forestrierie.) Conform unei circulări a ministrului de agricultură, esamenele de forestrierie se vor ținé anul acesta în 21 Octobre, începêndu-se la 9 óre în salele edificiilor comitatense din următórele orașe: Budapesta, Pojon, Neusohl, Mișcolț, Cașovia, Sigetul-Marmației, Debrețin, Cluș, Brașov, Sibiiu, Timișóra, Zombor, Cinci biserici. Reflectanții au a-și înaintá cererile la inspectoratul de forestrierie competent.

* („Kulturegyletul.) In ḑilele trecute și-a ținut reuniunea maghiară „Kultur egylet" adunarea

nerală în Gherla. Şi de astădată insufleţirea a fost generală. Preşedintele n'a putut asistá din motive sanitare. Averea reuniunei a fost până la 31 Aug. fără ce a donat contele Khun Kocsárd de 435.233 fl. 4 cr. Din 15 Aug. a. tr. şi până în 31 Aug. a. c. a întrat frumósă sumă de 109.132 fl.

* (Teatru român) După cum scriu foile din Braşov va sosí acolo dl Ioan Ionescu din Bucuresci cu trupa sa teatrală şi va dá mai multe representaţiuni. Braşovenii 'l astéptă cu mare dor, căci dl Ionescu a lăsat braşovenilor plăcute aduceri aminte, cu tóte-că de un şir de ani, din causa greutăţilor, ce i s'au făcut, n'a mai trecut graniţa dincóce.

* (Filocsera.) Afară de comitatul Tĕrnavei-mari s'a ivit filocsera şi în cott. Cojocnei, din care causă mai multe comune s'au pus sub priveghere din ordinaţiune ministerială.

* (Numerarea poporaţiunei.) Precum se asigură din Budapesta la prima Ianuariu a. c. se va face érăsi numĕrarea poporaţiunei în Ungaria. Spre scopul acesta ministrul Baross va asterne dietei un proiect de spese.

* (Transferări.) Maj. Sa a ordonat transferarea din armata activă comună în armata de honvedi a căp. cl. II Iosif Cec, Moise Baina şi Paul Costanc.

* (Dreptatea şahului din Persia Nasr-Eddin.) Foile din Budapesta comunică, că cu ocasiunea petrecerei şahului Persiei în capitala Ungariei s'a întêmplat un act, ce ar puté fi luat drept esemplu şi de domnitorii din Europa. Jidanii din Urmia, o cetate în nordul Persiei, au avut sĕ îndure din partea organelor administrative şi a oficianţilor politici o mulţime de nedreptăţi strigătóre la ceriu. Aceste motive au şi îndemnat pe bĕtrânul Chadji-Rachim că sĕ călĕtoréscă dimpreună cu servitoriul seu pe jos din Persia până la Budapesta spre a se plânge şahului de păsurile, ce le sufer conaţionalii lor. Cei drept, sfetnicii şahului n'au voit sĕ céră audienţă pentru călĕtori, s'au hotărît însĕ totuşi în cele din urmă a le primí plângerea în scris, şi o presentară şahului, spuindu-i tot deodată, că jidanii n'au drept a se plânge. Şahul însĕ după-ce secretariul seu Mirza Ali ii cetì plângerea, strigà iritat: Ce însemnéză acésta? Voi îmi spuneţi, că jidanii n'au motiv de a se plânge, dar uitaţi acesti doi ómeni au trebuit sĕ facă o călĕtorie de 4 luni la Europa spre a se plânge. Mirza îngĕlbinì şi nu puté nici sĕ mai gângĕvéscă. Şahul însĕ strigà: „Voi veţi cercetá cestiunea, da, sciu şi eu, dar şi eu voiu fi de faţă". Mânia şahului crescù, încât nimenea nu mai díse nimic. Jidanii, cari au fost chemaţi apoi de faţă sĕ despărţiră ducênd conaţionalilor lor speranţă de mântuire.

* (Dilele critice.) Prorocia lui Falb se adeveresce tot mai mult. Dilele de 28, 29, 30 August au fost adevĕrate dile critice. Din tóte locurile se semnaléză potópe şi vĕrsări de apă, rupturi de nori şi pagube enorme. Pela noi după ploile centinue ce s'au descărat, a scădut temperatura şi pe munţii Făgăraşului se póte vedé, cum sclipesce zăpada până aprópe de şes.

Apel.

cătră toţi ómenii de inimă şi în special cătră preoţimea, învĕţătorii şi alţi inteligenţi ai tractelor Mercurea şi Sĕlişte!

P. T. Domni!

Apelez la Dvóstră în interesul nenorocitului Nicolae Aleman pe care 'l cunósceţi.

Este şi el unul din acei ómeni, care în un moment de slăbiciune uitându-şi de sine, de numele seu şi de numĕrósa familie — a pĕcătuit, şi în urma pĕcatului — sufere.

Suferinţele lui se potenţéză când scie că fiul seu Ioan, a absolvat gimnasiul şi nu póte continua studiile clericale din causa didactrului de 100 fl.

Ce nu mai póte el da fiului seu, sĕ-i dăm noi societatea, ca sĕ-l scăpăm de torturile ce-l apasă, grijile familiare!

Sĕ-i dăm cu atât mai vêrtos, căci fii nu pot suferí din causa părinţilor, ei sunt nevinovaţi.

Sper că apelul meu va aflá rĕsunet în inimile ómenilor ce trăesc în tignă şi vor uşurá povara unui om, ce sufere mai mult pentru grijea fiilor sei, decât pentru sine.

Sper că colegii sei de odinióră, şi alţi factori cari s'au bucurat de el până era viu, nu-l vor părăsí când este neputincios de a i mai puté serví.

Mĕ măgulesc cu speranţa că suma de 100 fl. va încurge în restimpul cel mai scurt.

Colecta o deschid eu cu 5 fl, şi rog pe on. Redacţiune a-i primí dimpreună cu sumele ce vor încurge a le administrá pentru Ioan Aleman la On. Direcţiune a seminariului Andreian la timpul seu!

Aiud, 19/31 August, 1889.

Nicolau Ivan,
spiritual la penit. reg. din Aiud.

Din public*).

Teliu, în 20 August 1889.

Dle redactor! In preţiuitul ţiariu „Telegratul Român" Nr. 88 din anul curent a apărut o corespondenţă datată din Teliu şi subsemnată de unii poporeni. În aceea tendenţiósă corespondenţă e trasă în joc între alţii şi persóna mea.

Nu voiu sĕ me fac advocatul nimenuia, dar Ve rog ca în ce privesce persóna mea sĕ aveţi bunătate a publicá următórea rectificare:

In menţionata corespondenţă se ţice despre mine:

a) că eu a-şi ţiné adunări secrete cu poporul, pe care, pentru ca sĕ-l câstig pe partea mea, l'a-şi tractá cu beuturi etc.;

b) că eu ca cleric absolut, nu me subordinez nimenuia fără numai închipuitului meu socru, şi că nu parez directorului meu scolariu şi că am avut cutezanţă de a ţice în biserică: „am isprăvit părinte", „éră şi éră părinte" şi alte multe de acestea.

Cu astfeliu de afirmaţiuni maliţióse şi ne temeinice cred autorii şi respective autorul intelectual al acelui articlu, — căci Telinenii nostri subsemnaţi în acel articul s'au folosit numai de instrumente — cred că îşi vor puté dovedí aserţiunile lor din fruntea corespondenţei, unde lamentézá că poporul ar fi sărac lipit, stors, supt până în măduvă!

Scopul ascuns al corespondenţei sĕ dă pe faţă însĕ în rêndurile ultime ale ei, în care se atrage atenţiunea P. O. D. protopresbiter tractual, ca pe subsemnatul la viitórea alegere de învĕţătoriu nici în candidaţiune sĕ nu l pună.

Mai lipsia sĕ ne spună autorul corespondenţei că pe cine anume sĕ pună în candidaţiune, dacă nu pe mine, şi atunci agitaţiunea ar fi fost completă.

Eu sum un tinĕr eşit anul trecut din scólă, şi singurul sprijin de am creá un viitoriu în viaţă au fost şi este purtarea mea, dar părintele Cristofor Dogariu nu se sfiesce de nici un mijloc spre a me goní din Teliu, temêndu şi tare posiţiunea sa, care şi de altcum sĕ clatină prea tare.

Declar de calumnie aserţiunea, că eu a şi fi ţinut adunări ori aşi fi influinţat în persónă sau prin alţii cu ori ce mijlóce corumpĕtóre asupra alegĕtorilor ca sĕ mĕ alégă pe mine de învĕţătoriu.

Susţin însĕ, că esistă acte oficióse, că chiar părintele Cristofor Dogariu a ţinut astfeliu de adunări, şi a adăpat lumea cu spirt, acelea acte se află la oficiul protopopesc tractual.

Aserţiunea că a-şi fi avut purtare rea şi nu a şi fi făcut sporiu în scólă etc. o dechiar de asemenea de calumnie rĕutăciósă, căci chiar subscrişii în corespondenţă dimpreună cu părintele Cristofor Dogariu mi-au estradat atestatul de serviciu pe care am onóre a vi-l alătură aci sub A, din care se vede contrariul, şi anume, că am avut o purtare „esemplară".

Subordinat? pre tot omul de omenie îl stimez, astept însĕ asemenea stimă. Apoi cum subordinat? póte că părintole are ideile dsale de subordinaţiune! ar dorí póte sĕ i pun vacile la car, sau sĕ i fiu la îndemână în tóte trebuinţele sale.

Se póte vre-odată sĕ se fi întêmplat că eu ca cântăreţ isprăvindu-mi rĕspunsurile stranei şi părintele tăcênd mulcom în altariu sĕ i fi adus aminte, că a venit timpul sĕ ţică „éră şi éră", adecă ectenia. Dar acésta am făcut-o într'un mod fórte lin şi fără ca sĕ se scandalizeze cineva, deşi sciam şi sciu şi alţii, că părintele în mai multe rênduri a venit în biserică numai noi scim cum.

Celelalte afirmaţiuni din maliţiósa corespondenţă, că sunt simpluţ, sumeţ, şi că me supun numai închipuitului meu socru, le trec cu vederea, căci alţii cu mult mai competenţi au judecat despre mine, că ce sunt şi cum sunt.

Şi ca de încheere mai amintesc numai atât, că poporenii subsemnaţi în aceea corespondenţă dupăcum se póte vedé din aici B alăturatul proces verbal au dechiarat toţi, că ei au fost seduşi de părintele Cristofor Dogariu, şi de pensionatul învĕţătoriu Nicolae Dogariu, a şi pune iscăliturile sub o corespondenţă, care nu li s'a cetit de loc**).

Din tóte acestea puteţi vedé Dle redactor cum-că corespondenţa amintită n'a avut alt scop, fĕr acela amintit de mine, ca, adecă părintele Cristofor Dogariu sĕ-şi pótă face trebşórele sale la alegerea de învĕţătoriu, nimicindu-me pe mine.

Multe a şi avé de a Ve mai scrie despre nenorocita conducere şi administrare a comunei bis. Teliu, dar nu voiu sĕ abusez prea mult de bunătatea onorabilei redacţiuni, căci şi aşa în scurt timp, — după-cum aud — vor eşí multe, multe la lumină.

Primiţi etc.

Daniil Cojocariu,
cleric abs. şi învĕţătoriu.

*) Pentu cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Nu scim cine a pus la cale acésta procedură, dar constatăm, că prin acésta s'a făcut un lucru necorect. Red

Mulţămită publică.

(Urmare şi încheere.)

h) Aron Densuşan profesor Iaşi: Negriada tomul I şi II. Cercetări literare 1 volum. Istoria limbei şi literaturei române 1 volum.

i) Dr. I. C. Dragescu: Maternologia 1 volum. Higiena popolară 1 volum. Publiu Ovidiu Nasone 1 fascicul.

j) I. Manliu profesor Bucuresci: Stil şi compositiune partea I. 1 volum. Stil şi compositiune partea II. 1 volum. Gramatica română partea etimologică 1 volum. Gramatica română partea sintactică 1 volum. Etimologie, ortografie şi compositiune 1 volum.

k) Dr. Ilarion Puscariu vicariu archiepiscopesc: Documente pentru limbă şi istoriă tomul I.

l) Teodor Ceontea profesor în Arad: Geografia universală.

m) Georgiu Şandor: Dumitru Stan, istorie localisată 1 volum. Norocul unui Satmarian 1 fascicul.

n) George Moian: Economia câmpului şi grădinăritul.

o) P. O. D. Galacteon Şagău protopresbiter: Protocolul congresului naţional-bisericesc din anul 1868. Thier Leben von Brehms. Catalogul esposiţii române dela 15/27 August 1881 din Sibiiu.

p) Ioan Branea paroch în Măierău: Papalitatea schismatică de Vladimir Gutteé, traduse de episcopul Iosif a Dunarei de jos.

r) Alesandru Pop archivariu la Academia română: Cuvinte sufletesci de Carmen Sylva.

Cu ajutoriul marinimoşilor donatori biblioteca s'a înmulţit în decursul anului 1888/9 cu 94 volume şi 3 fascicule în 106 tomuri. Deşi mică biblioteca nóstră, dar face un bun serviciu tuturor iubitorilor de sciinţă şi literatură, fiind deschisă nu numai membrilor reuniunei învĕţătoresci, ci şi fie-cărui român adevĕrat. Şi acésta avem a o mulţămí în mare parte marinimoşilor donatori susamintiţi, prin ajutoriul cărora am putut deschide mica, dar unica bibliotecă română în partea N. O. a Transilvaniei. Acésta bibliotecă deşi mică avem însĕ speranţă că se va înmulţi şi va devení odată un adevĕrat tesaur moral şi intelectual pentru instrucţiunea publică şi cultura naţională în acestĕa părţi, dacă va fi spriginită cu acelaşi interes şi din partea inteligiinţii din Reghin şi jur.

Până când marinimositatea şi bunăvoinţa acelora, cari ne-au dat succurs nu va lipsí, până atunci şi noi, de şi puţini la numĕr, ne vom nisuí ca causa, pe care o representăm şi care esta adevĕrată causă naţională, sĕ o ridicăm la cel mai înalt nivel posibil, delăturând cu tótă abnegaţiunea nĕcasurile şi greutăţile, ce întimpinăm în tóte dilele.

Esprimând încă odată mulţămitele nóstre donatorilor amintiţi, nu putem trece cu vederea de a aduce sincere mulţămiri şi dlui Alesandru Pop archivariu al Academiei române, care ne-a înlesnit mult corespondinţa cu bărbaţi însĕmnaţi din România, dându-ne şi deslusirile de lipsă, precum şi espedându-ne opurile donate de aceia.

In fine mulţămind şi dlui Vasiliu Duma învĕţătoriu în Hodac şi membru al reuniunei pentru donarea frumóselor vestminte de Iroḑi la Nascerea Domnului pe séma reuniunei, acestea vestminte conform actului de donaţiune se vor putea folosí în venitoriu de elevii ori cărei scóle confesionale din tractul Reghinului pe lângă o anumită tacsă în favorul reuniunei.

Din şedinţa a III-a a adunărei generale, ţinută în Reghinul săsesc la 14 August a. c. st. v.

Preşedintele reuniunei
Galacteon Şagău
protopresbiter.

secretariul reuniunei
Ioan Duma,
înv.

— La petrecerea de vară a pompierilor din Tilişca ţinută în 16/28 Iuliu 1889 au binevoit a suprasolví următorii p. t. domni: Dr Nicolau Maier protopresbiter 1 fl., Nicolau Henţ notariu 1 fl. 60 cr., Valeriu Pop adj. notarial 60 cr., Dimitrie Lăpĕdat învĕţătoriu 60 cr., toţi din Sĕlişte. N. Pipoş profesor 60 cr., Stefan Milea notariu, Ioan Iosof paroch, Petru Iuga paroch şi Zacharie Ioanoviciu not. pens. toţi din Tilişca câte 60 cr., Macsimilian Beu din Rod 60 cr., Neaga Iosof preutésă vĕd. 40 cr., Ilie Flóş comerciant în Tilişca 30 cr., Pantilimon Bănciu primariu, Savu Fracea, Stefan Bratu şi Avram Prică economi în Tilişca câte 20 cr., şi Nicolau Plaiu din Galeş 10 cr.

Venitul brut este de	26 fl. 44 cr.
Spesele fac	17 fl. 40 cr.
Resultă deci un venit curat de . . .	9 fl. 04 cr.

eare sumă s'a alăturat la fondul reuniunii.

Priméscă deci toţi acei p. t. domni, cari deşi fiind timpul nefavorabil, totuşi n'a pregetat a ne onorá cu presenţa şi de a contribuí la sporirea fondului reuniunei şi pe calea publicităţii cele mai adênci şi ferbinţi mulţămite din partea comitetului arangiatoriu.

Tilişca, în 20 August v. 1889.

Comitetul arangiatoriu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%, ...	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9 49	9.46
100 marce nemţesci	58.25	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119 90	119,49

Nr. 501 [151] 1—3

CONCURS.

Pentru următórele posturi învĕţătoresci din protopresbiteratul Braşovului I, devenite vacante, sĕ escrie prin acésta concurs, cu termin până la 31 August a. c. st. v. şi anume:

1. Purcăreni, postul de învĕţătoriu pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl., — pentru scóla de repetiţie 35 fl., — şi din ¼ parte a venitului cantoral jumĕtate.

2. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., între cari sunt computate şi venitele cantorale, şi cuartir natural.

3. Filia Cărpiniş, aparţinĕtóre de parochia Tărlungeni, în locul veteranului învĕţătoriu Nicolau Beştea cu un salariu anual de 40 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi îşi vor înaintá suplicele lor instruate conform legilor scolastice în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Braşov, în 9 August, 1889,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 358 [152] 1—3

CONCURS

care prin acésta sĕ publică în scopul întregirei staţiunilor învĕţătoresci dela scólele parochiale gr. or. din următórele comune parochiale:

1. Poplaca, şi anume:

a) pentru învĕţătoriul de clasa I, cu salariu anual de 210 fl., din cassa bisericei;

b) pentru învĕţătoriul de clasa a II-a cu salariu anual de 250 fl., din alodiul comunei, cuartir natural şi lemne de foc pentru amĕndoi.

2. Cristian, pentru clasa I, cu salariu anual de 168 fl., relut de cuartir 20 fl., din cassa alodială a comunei politice şi lemne de foc 4 stângini metrici.

3. Vurper, cu salariu anual de 150 fl., care sĕ încassézĕ din repartiţie, cuartir natural şi lemne de foc trebuincióse.

4. Slimnic, cu salarir anual de 150 fl., solvibil prin repartiţiune dela popor, cuartir natural în edificiul scólei, şi 2 orgii metrici lemne de foc.

5. Veseud, cu salariu anual de 140 fl. în bani, repartiţiat asupra parochienilor, locuinţa în edificiul scólei şi lemne de foc.

Dela concurenţi, pe lângă cualificaţiunea de lege prescrisă, sĕ cere ca sĕ fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Cererile de concurs stilisate anume, pentru care din sus numitele staţiuni? sĕ se adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Telegraful Român“. Se recomândă concurenţilor ca, încât nu vor fi cunoscuţi în comuna parochială pentru care vor concurá, sĕ se presenteze în aceea în vre o Duminecă sau sĕrbătóre spre a se face cunoscuţi poporului şi spre a dá probe în biserică despre desteritatea lor în cântările şi în ritualele bisericesci.

Sibiiu, 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Hannia,
adm. protopresbit.

Nr. 321 [153] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. In Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir, o odaiă în edificiul scólei, şi lemnele pentru încălḑit.

2. In Crăciuneşti, cu salariu anual de 100 fl., cuartir o odaiă în edificiul scólei şi lemnele pentru încălḑit.

3. In Trestia, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemnele pentru călḑit.

4. In Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemnele pentru încălḑit.

Concurenţii au a-şi aşterne petiţiunile lor, în terminul deschis, instruate în sensul legii — subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 9 August, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 612 [154] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele însemnate mai în jos în protopresbiteratul Târnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. Boian, cu salariu anual de 300 fl., care constă din folosinţa alor 8 jugĕre pĕmênt arătoriu calculate cu 148 fl. 22 cr., repartiţie pe popor 129 fl. 80 cr., cuartir în edificiul scólei, grădina de legumi, 4□ lemne de foc computate 22 fl

2. Cergidul mare, cu salariu anual de 300 fl, şi anume:

a) salariu învĕţătoresc în bani din repartiţie pe popor 134 fl, în bucate (cucuruz) 60 metrete à 1 fl. 60 fl.;

b) salariu cantoral: curtea scólei împreună cu porţiunea canonică în mărime de 4 jugĕre 466 °□ cu venit anual de 45 fl., cuartir în edificiul scólei 5 fl., a treia parte din feldere cucuruz 36 feldere à 1 fl 36 fl., din celelalte venite stolari ale preotului terţialitatea computată 20 fl.

3. Chesler şi Crăciunel, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 302 fl. şi anume:

a) Chesler, cu salariu anual de preste 250 fl. Acest post e împreunat cu cantoratul; ca învĕţătoriu: din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz à 1 fl. 50 fl., dară numai până când fondul va puté corĕspunde solvirei prin interesele sale; din repartiţie pe popor 80 fl. în bani in 2 rate egale:

ca cantor folosinţa alor 3 grădini în comună, una cu un prunet frumos, cedate de paroch până la buna sa învoire, pe cari are a şi le închide cu gard şi a şi le grijí cantorul cu venit circiter preste 25 fl., terţialitatea preotului computată minimum 30 fl., dela aprópe 100 fumuri à 4 cupe cucuruz eventual grâu mestecat à 1 fl 25 fl., şi câte o cupă must de vin tómna computate 10 fl. Stola cantorală e inprespectivă de a se îmbunătăţí prin câştigarea unei vii cantorale de 50—80 vedre prin proccsul, ce are a se intenta contra ereḑilor defunctului cantor, ce a întabulat o pe numele seu. Cuartir liber în edificiul scólei preţuit în 20 fl., şi un stângin de lemne în 12 fl.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică spre a şi arĕtá desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

b) Crăciunel, cu salariu anual în bani gata 50 fl. din repartiţie pe popor, ce au a se solví până 1 Iuniu în 2 rate.

4. Chinciş şi Herepea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 350 fl. constătătoriu pentru Chinciş din 200 fl. şi anume:

a) ca învĕţătoriu în bani 10 fl, cucuruz stârmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;

b) ca cantor 30 pui de găină à 20 cr. 6 fl, ḑile de lucru 30 à 40 cr. 12 fl, folosinţa alor 4 ½ jugĕre pĕmênt parte arĕtoriu parte fênaţ preţuit în 45 fl, venite stolari şi accidentalii 20 fl. cuartir în edificiu.

Pentru Herepea, cu salariu anual de 150 fl., care constă din:

ca învĕţătoriu în bani 7 fl. 50 cr., cucuruz stărmit 70 litre à 1 fl. 70 fl., folosinţa casei şi grădinei cantorale 10 fl., folosinţa alor 4 jugĕre 1212 °□ porţiune cunonică 20 fl., terţialitatea felderilor 21 fl., ḑile de lucru 21 à 30 cr., 6 fl. 30 cr.

Venite stolari şi accidentalii 15 fl. 20 cr.

5 Cuştelnic şi Subpădure, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 335 fl. şi anume:

a) Cuştelnic, în bani din repartiţie pe popor 40 fl., în cucuruz 100 feldere à 1 fl. 100 fl.; cuartir în preţ de 10 fl.;

b) Subpădure, 10 ferii vin à 1 fl. 10 fl., 10 ḑile de lucru à 40 cr., loc arătoriu 10 feldere, terţialitatea din stolă circa 10 fl., loc de casă cantorală folosită ca cositură în preţ de 5 fl.

Ca salariu învĕţătoresc: dela 36 familii câte o felderă de cucuruz à 1 fl 36 fl.

Dela familiile cu copii umblători la scólă câte 1 fl., circa 20 familii à 1 fl. 20 fl., după 6 ani va primi în folosinţă 6 jugĕre şi jumĕtate loc arătoriu, care astăḑi este esarêndată pe atâţa ani cu venit de 70 fl.

6. Şilea maghiară, scólă micstă cu gr. cath. cu salariu anual de 260 fl., şi postul e împreunat cu cantoratul gr. or., salariul constă:

ca învĕţătoriu din 143 metrete cu curuz sfărmit à 1 fl. în bani 10 fl. 40 cr.; ca cantor casă şi grădină cu venit de 20 fl., folosinţa porţiunei canonice de 1 jug. 1291 °□ şi a cimiteriului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz sfărmit à 1 fl., 27 ḑile de lucru à 30 cr., şi venite stolari şi accidentalii 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni, au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülővár).

Cetate de baltă, 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnava-inferióră.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 393-394 [155] 1—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci în tractul protopresbiteral al Treiscaunelor.

1. Covasna, al doilea post învĕţătoresc acum sistemisat cu salariul *a)* 100 fl, din fondul bisericei, *b)* 30 fl., jumĕtate din ⅓ parte a venitului stolar, *c)* 70 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu de 160 fl., din fond, bucate şi repartiţiune, cuartir liber în edificiul scólei şi lemne trebuincióse de foc.

Concurenţii, cari vor sĕvêrşi şi funcţiunile cantorali, 'şi vor asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral în termin deschis.

S. Sân-Georgiu, 17 August, 1889.

Demitrie Coltofean,
protopop.

Nr. 428. [156] 1—3

CONCURS.

La scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei cerêndu se îndeplinirea posturilor cu învĕţători definitivi, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicrea în fóia archid. „Tel. Rom“.

1. Batiz, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

2. Buituri, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

3. Socet, cu salariu anual 100 fl. şi 15 mĕsuri grâu cuartir şi lemne.

3. Runcu mare şi Poiana rechi ţelii, cu salariu anual de 225 fl. şi 50 mĕsuri cucuruz, 50 cartofi, cuartir şi lemne, învĕţătoriul ambulant.

Cei ce doresc a reflectá la vre-unul din aceste posturi vor avé a-şi asterne suplicile lor instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, 9 August, 1889.

Of. protopresb. al Devei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

---

[135] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a patru posturi învĕţătoresci la scóla capitală gr. or. din Rĕşinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariul anual 350 fl. şi 32 fl. ca relut de cuartir şi lemne

Pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi deobligaţi a ţiné strana in fie care Duminecă şi sĕrbătóre, precum şi doi a ţiné scólă de repetiţiune, unul a conduce grădina scolară, şi unul a conduce esercitiile gimnastice cu toţi elevii.

Cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rĕşinari.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rĕşinari, în 7 August 1889 st. v.

Bucur Dancăş. *Liviu Brote,*
notariu.

Sibiiu, 8 August, 1889.

Am vĕḑut,

I. Hannia, adm. ppresb.

---

[150] 3—3

Arlejtési hirdetés.

A nagy-szebeni magyar királyi országos tébolyda számára az **1890-dik évre** szükséges *tüzifa, kenyér, ablaktábla* és *lábbeliek* szállítása kiadatik; az irásbeli verseny-tárgyalás, **folyó évi szeptember hó 10-ikén d. elött 11 órakor** alolirt helyen fog megtartatni, hol az ajánlatok is bennyujtandók

A részletes feltételek a „Budapesti közlöny“ folyó évi 199-ik számában egész terjedelmében közölve vannak.

Nagy-Szeben, 1889 évi augusztus hó 21-dikén.

M. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann
în Sibiiu

din 6 Septembre a. c. până mai departe.

Băii de vană:

Afară de Dumineca in tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa până la 8 séra.

Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 după améḑi.

Băii de aburi:

Pentru domni: afară de Lunea în tóte ḑilele ḑela 6 óre diminéţa până la 1 după améḑi.

Pentru dame: Marţia, Mercurea, Joia, şi Sâmbăta dela 3 óre după améḑi până la 7 séra.

Observaţiune; Tacsa cea de băi este afişată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoscinţa onoratutui public. [157] 1—3

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 94 Sibiiu, Marți 29 August, (10 Septembre) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 August.

De câte ori e vorba, ca să stabilim vre o regulă în o direcțiune sau în alta, suntem siliți să ne facem sémă cu tóte greutățile. Așa s'a urmat până acuma în tóte afacerile bisericesci și au fost destui ómeni, cari necunoscênd pedecile, ce se pun în calea progresului nostru în viața practică, ar fi dorit ca să stabilim procederi póte mai radicale în una sau în altă privință, și pe când am recunoscut de multe ori, că bine ar fi, dacă s'ar putea urmá așa, a venit trista realitate ca se ne rețină de a fi prea radicali și ne a indemnat să fim cât se póte de conservativi, să îndreptăm încet, dar pe bază sigură.

Cu tóte aceste credem de sosit timpul ca în o direcțiune să dăm și mai mult înainte — și direcțiunea, ce voim a o vedé mai bine regulată este alegerea feților bisericesci.

Rĕul se începe de regulă dela primirea la cursul clerical.

Nu arare ori s'au primit ómeni fără pic de vocațiune pentru acésta carieră, și pe când unul ori altul ar fi fost medic bun, iurist escelent, e slab preot, pentru că nu are darul și vocațiunea a se scí apropia de popor, a-i fi de ajutoriu în lipse, și așa cunoscințele lui sunt numai pentru el, poporul póte mai puțin să se ajute și indulcéscă de ele.

Acésta s'a arĕtat chiar și la unii cu pregătiri mai înalte, căci când au fost puși ca să ne facă trebi, s'au dovedit de ómenii cei mai neajutorați, ér poporul a dat din umeri și a început a-și pierde încrederea în atari ómeni.

Din norocire însĕ numĕrul acestora nu e mare, e bine însĕ să se țină cont de acésta impregiurare cu tótă rigórea, căci devenind aplicați atari indivizi în locuri mai espuse, periclitézá interesele bisericei nóstre și sucumb vada și ordinea cea bună, ce trebue să esiste la preoțimea nóstră

De aceea este bine ca să ne tragem séma, că pe cine înrolăm sub stindardul nostru, și că ce calități și aplicări are, și indată ce descoperim numai cât de puține semne din inclinările cele rele, să-i dăm să înțelégă omul nostru, că face bine, dacă ne dă pace. Aici ne ar puté face bune servicii tot numai protopresbiterii, ei cunosc tinerii de prin parochiile lor, ei le sciu cărările, aplicările, și tot ei sunt chemați ca să esercieze un feliu de control asupra acelora, cari adi mâne au să intre în rêndul celor chemați și aleși de popor ca presbiteri.

Considerațiunile de tot soiul trebue să încete, și dacă ele trebue să încete, când unul ori altul e chemat a raportá consciențios asupra cutărui cleric, aceste trebue să înceteze mai ales până ce clericul este în seminariu.

Abstrăgênd dela aceea, că el e sub disciplină și trebue să fie, spre a dá dovadă despre aceea că ce reserve 'și scie impune, pretindem ca și cel ce eserciézá disciplina internă să fie întru tóte la locul seu.

„Ordo est anima rerum". Acésta se invață însĕ numai sub o conducere consciențiósă, înțeléptă, strictă și impreunată cu multă bunăvoință, și învĕțând elevul odată ordine, el devine om consciu de datorințele sale pentru întrégă viața, om punctuos, om ce ordinea o privesce de o a dóua hrană și de care nu se lasă ușor pentru întrégă viața. Sunt departe dela noi personalitățile, nu cunóscem nimic înaintea nóstră mai pe sus decât binele bisericei, și binele bisericei cere ca să atingem cestiunea acésta acum la începutul anului scolariu, de ceea ce să ne bucurăm mai târdiu, și de care fiitorii preoți să aibă folos pentru întrégă viața.

Rĕul curat dela isvor, póte să incete, cu mĕsuri paliative. Nu am fost și nu suntem pentru o crescere a fiitorilor nostri preoți între reguli disciplinare de o rigóre estravagantă, suntem conscii de impregiurările preoțimei nóstre în viața practică, dar de altă parte suntem datori a ține în evidență și neajunsurile, ce trebue să dispară pe viitoriu, și credem a fi de ajuns, dacă de ocamdată reflectăm în acésta direcțiune în tesă generală.

Revista politică.

Manevrele din Galiția au dat mult material de discutat presei rusesci și în special alarmările și amenințările foilor din Budapesta, cari în avêntul lor îndrăsneț, n'au tăinuit nimic din scopul, ce s'a urmărit cu manevrele făcute în fața Maj. Sale monarchului, au stêrnit în presa rusă un foc pasionat de a luptá pe față.

Ea și declară alarmările și manevrele mari din Galiția de demonstrațiune vĕdită contra Rusiei și amenințarea ecuilibrului de pace europén, ce Austro Ungaria se girézá, că voesce să-l susțină neconturbat. Manifestațiuni și demonstrațiuni antirusesci sunt și asistarea atășatului militar german și italian, precum și a mai multor oficeri bulgari, cari să fi luat parte la aceste manevre sub conducerea unui colonel din armata bulgară.

Ce-i drept, scirea acéstă din urmă nu se confirmă încă în mod oficios, ea n'a fost însĕ desmințită, și împregiurarea acésta e de ajuns, pentru-ca presa ruséscă să esclame, că Rusia nu va uitá când manoperile Austro Ungariei, de a-și întinde domnia în orient și a câștigá supremație influinții sale asupra desvoltărei statelor balcanice.

Politicii din Viena par a nu se gândí, ce urmări fatale pot avé astfeliu de demonstrațiuni și aținări, cari nu urmăresc alt scop, decât a ține Bulgaria în conflict cu Rusia și a pune astfeliu stavilă și greutăți întențiunilor, ce voesce Rusia să le realiseze în orient, întențiuni, cari nu caută o subjugare a popórelor balcanice, ci din contră o fericire și un bine pentru ele, fĕr a fi angagiate așa precum Austro-Ungaria voesce să le angageze în detrimentul Rusiei.

Generalul Boulanger a vorbit érăși, și vorbele lui au aflat rĕsunet nu numai în Francia, ci în întréga presă europénă.

Se credea pe un moment, că boulangismul a amorțit cu totul, și că generalul nu se va mai încercá a-și manifestá nici măcar dorințele, decum să se mai încerce a face politică.

Și pre-când tótă lumea era preocupată de acésta credință, ministrul president se pomenescee cu o scrisóre, prin care generalul promite, că se va întórce în Francia, dacă causa sa se va judecá de cătră un tribunal de resbel, sau de cătră prima cameră de apelațiune. In aceste casuri generalul se va înfățișa insu-și ca să se apere. Dacă însĕ guvernul n'ar fi aplicat, atunci el va asteptá verdictul patriei sale pe ziua de 22 Septembre.

Acésta zi, precum se scie, e destinată pentru alegerile generale, și generalul sperá, că adicții lui ii vor dá un verdict mulțămitoriu, cu atât mai vêrtos, că i-s'a făcut o mare nedreptate, fiind el acusat și dejudecat de cei mai aprigi dușmani ai sei.

După cele mai próspete sciri guvernul francés a hotărît, ca să nu ia în considerațiune de loc acésta scrisóre a generalului și să nu-i dea nici un rĕspuns, ér procurorul general să și urmeze activitatea și mai departe.

Ori cât s'ar acusá generalul din partea guvernului, totuși trebue să se recunóscă, că prevederile sale, pe când încă era ministru de rĕsboiu au fost fórte sănĕtóse. De acésta s'a convins chiar și actualul guvern, care a pregătit un proiect de lege, conform căruia ostășimea francesă se va puté ridicá „en masse", proiect imițiat de generalul Boulanger.

Acéta mĕsură neasteptată a pus Germania pe gânduri și a insuflat mari îngrigiri în cercurile conducĕtóre germane. Scirile mai próspete asigură, că guvernul german pregătesce un proiect pentru sporirea armatei germane și sporirea inarmărilor.

FOIȚA.

O căsătorie la țéră.

(Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan*)

Nu era tocmai cel din urmă între feciorii din Dumbravă nici Teslovean, și că nu era cel din urmă nu purta el vina, ci părinții lui, cari erau ómeni cu stare bună și din a căror curte nici odată nu eșiau mai puțin de 4 pluguri cu câte patru boi.

Dar ce folos de avere. Unicul fecior nu le era spre mare bucurie.

Dela fire era tăcut, buzele îi erau dĕbălăzate în jos, pĕrul sta tot sbĕrlit și din gura lui rar audiai o vorbă de dai dómne, trebuia să-l intrebi de 2 de 3 ori până căpătai un rĕspuns.

Mai era cam greu și la auz, ca să nu dicem tocmai, că Teslovean era surd, și acésta îl cam supera pe tatăl seu și pre mumă sa foc, așa, că în Dumbravă nu erau ómeni mai nĕcăjiți ca ei, nici între cei mai sĕraci, cari câștiga cu palma bucătura în gură și hainele pe trup. Supĕrarea lor era și mai mare acum, când Teslovean era ajuns la anii însuratului.

Ceea-ce nu i a dat Dzeu îi vom da noi, dicea lelea Salomie către bărbatul seu Ispas, și Ispas credea, că bine dice muierea lui, care era o femeie destul de înțeléptă.

Era adecă vorba ca să însóre pe Teslovean și insurătórea e loteriă, din 18 numeri câștiguri mai ușor unul decât să se nimeréscă din 18 căsătorii una așa, cum ar plăcé și la cei tineri și la părinți și la lume.

Ispas nu era om să umble după altele, el ar fi fost mulțămit numai se vadă odată cu cap și pe feciorul lui, dar Salomia era mai cu pretensiuni, ea ar fi voit să capete cu feciorul ei o fată frumósă și blăgósă, și din neam bun.

În Dumbravă erau mulți părinți cu fete, și erau multe fete destul de cuminte, cari nu se uitau la Teslovean tocmai, cât la averile lui și s'ar fi și măritat bucuros după el.

Vorba e, că fata sĕracă se bucură și de un bărbat mai necioplit, și Teslovean era cum e mutul mai voinic, după cum ziceau fetele, când vreau să și facă și ele haz și césuri bune.

Cam după Sânta Mărie pe sate se încep șezĕtorile.

Fetele merg cu caerii întregi și vin cu fusele pline și cu furcile góle. Cel puțin așa fac fetele cele harnice, cari stau mai puțin în vorbe ca celelalte.

Melania lui Gerasim însĕ nu avea mamă, era orfană, rĕmasă de 9 zile de mamă sa, ei nu avea cine îi trage séma acasă, când vine cu fusul plin și cu furca góla, ori cu fusul gol și cu furca plină, ea era sburdalnică și totodată și destul de drăgălașă, tocmai contrariul dela tatăl ei, care era un om ursos, de nu-i scia nimenea voia și nevoia.

Melania era copilă fără mamă, crescută cam desmerdată pe la rudenii, toți o lăsau în voia ei, și tatăl ei, nu prea scia el, ce grijă trebue la o fată mare.

Sĕracă nu era Melania, dar nici prea bogată, avea ea ce i trebue, și tocmai că nu scia ce e lipsa și sĕrăcia, ea 'și făcea hăinuțe chindisite frumos, și dacă nu le făcea ea, erau în Dumbravă destule cusătóre ca să-i facă haine cu gust și ea scia, să le imbrace ca să nu-i fie rușine, când eșia între ómeni.

Așa era Melania lui Gerasim, și ea era destul de drăgălașă în forma cum se scia presenta publicului sătesc.

În anul acesta a fost și ea pentru prima dată în șezĕtóre și par că nu i-a fost de bună. Atât a fost de veselă, atât de vorbărĕță, încât invĕțătoriul, care venise atunci în sat puse ochiul pe ea, și și schimbase cu ea dóue trei vorbe așa în trécăt. Celelalte fete cu mame și cu povață de acasă apropiau cu torsul, dar Melania abia începuse să resucéscă câteva fire.

(Va urma)

Pentru acésta se va și cere dela parlament ca sĕ voteze credite de mai multe milióne.

Și mai mari îngrigiri insuflă în cercurile conducĕtóre comunicarea oficiósă din Petersburg, că moștenitoriul tronului rusesc va călĕtorí la Paris pentru a cercetá espositiunea și a representá pe țarul. După espresa voință a țarului mostenitoriul de tron va descinde la președintele republicei, Carnot, și va fi óspele lui, cât timp va petrece în Paris.

Presa germană face fel de combinațiuni și prevede o adevĕrată legătură de ofensivă și defensivă intre Rusia și Francia. Se va stabilí și „Ordre de batallie“ pentru casul unui eventual rĕsboiu. Cu acésta visită a mostenitoriului de tron rusesc se aduce în legătură și visitá ce o a fost făcut ministrul de resbel rusesc în Paris înainte de acésta, când s'au proiectat punctele de mânecare între aceste dóue state.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Rĕșinari, în 8 Septembre n. 1889. Astădi s'a ținut in comuna nóstră sinod parochial estraordinariu pentru alegerea alor 4 învĕțători definitivi la scóla nóstră capitală în urma concursului escris.

După terminarea liturghiei, adunându se membri, parochiei și dela biserica veche la biserica cea nóuă din dél, sinodul l'a deschis la 11 óre dl adm. prot. și dir. sem. Ioan Hannia, desfășurând insemnătatea ḑilei de aḑi pentru comună și viitoriul ei, și arătând insemnătatea și misiunea ce o au învĕțătorii preste tot și in special invĕțătorii, ce se vor alege aici, unde pentru scolă și învĕțători buni s'au îngrigit in mod de tot mulțămitoriu încă antecesori alegĕtorilor presenți; rugând cu cuvinte blânde și sfătuind sinodul, a și alege pe cei mai cualificați și pe cei mai harnici de invĕțători dintre cei 15 concurenți declară ședința de deschisă, in urma căreia se alege de notariu, dl L. Brote, ĕră de bărbați de incredere se proclamă: Hămbășan și Sfraciogu.

După acésta comunică presidiul, că se află 15 concurenți, dintre cari 4 sunt cu maturitate, 1 cu 6 clase gimnasiale, 8 cu 4 clase gimnasiale și 2 numai cu 3 clase gimnasiale, insĕ fiesce care are atestat de cualificațiune invĕțătoresc. Comitetul parochial in unanimitate a candidat pe A. Galea, I. Marin și G. Enescu toți 3 inși absoluți clerici, și cu maturitate; ĕră pentru al 4 candidat, maioritatea comitetului s'a pronunțat pentru pedagogul cu 3 clase gimnasiale M. Stoia, ĕr minoritatea, la care s'a alăturat și dl adm. și dir. sem. I. Hannia, pentru clericul abs. și cu maturitate V. Milea.

După puțină desbatere sinodul unanim a decis ca cei trei candidați de comitet în unanimitate, sĕ se proclame de aleși, cari punêndu-se de presidiu la rênd pentru a se alege, sinodul proclamă pe A. Galea, I. Marinu, ambii din Rĕșinari, și pe G. Enescu din Moeciul inf. de invĕțători aleși.

Referitoriu la alegerea invĕțătoriului al 4-lea N. Ciucian propune, ca sinodul proclame de ales pe candidatul minorității comitetului, pe V. Milea, ca pe cel mai cualificat și cu maturitate, și afară de aceea fost deja învĕțătoriu.

Nici cuvintele președintelui, nici vorbirile obiective și în interesul comun ḑise de păr. I. Goga și S. Cioran, că adecă sĕ alégă pe cel mai cualificat și nu pe unul cu 3 clase gimnasiale și cu calculi slăbuți, față de un cleric absolut cu maturitate și calculi mai buni, n'au fost în stare a abate sinodul dela propusul seu, ca sĕ nu alégă pe cel mai slab din toți 15 concurenți, pe M. Stoia din Cacova, pe care sinodul, cam 50 de membri din 900 votanți, la și proclamat, fiind numai 5 inși contra acestui candidat, pe care majoritatea îl aduse în buzunariu din singurul și nejustificatul motiv, că M. Stoia are némuri și rudenii în Rĕșinari și acestia au făcut propaganda pentru a introduce și în scólă nepotismul *).

N. Ciucian et socii a însinuat cu tot dreptul protest. Nu dubităm nici un moment, că venind actul alegerei la Veneratul consistoriu archidiecesan, venerat acesta va cercetá starea lucrului și în probatai dreptate nu va întărí alegerea lui M. Stoia, — cel mai slăbuț dintre candidați — pentru scólele nóstre capitale din Rĕșinari unde preste tot a concurat învĕțători de cei mai buni și mai cualificați; și unde, până acuma, încât ne este cunoscut, n'a funcționat un învĕțătoriu cu cualificațiune așa puțină precum e alesul.

Cât de parțial a proces maioritatea sinodului, dovedesce împregiurarea, că tocmai comuna Rĕșinari a insistat în anul trecut la Ven. consistoriu, ca acesta sĕ institue pe Milea de învĕțătoriu, ce nu s'a întêmplat; acuma însĕ cerutul lor din anul trecut n'a fost ales, din motive, că nu are némuri în Rĕșinari ca alesul.

Dacă nu li-a plăcut Milea apoi între cei 15 erau alți învĕțători cualificați și probați ca Medeșian, Mardan, și ceialalți, căci toți au avut cualificațiune mai superióră față cu alesul.

Am fost numai privitoriu la sinod, me dóre însĕ de o alegere atât de nenimerită, căci numai și numai binele acestei scóle 'l doresc, și nu se póte aprobá un astfeliu de act bătătoriu la ochi, pentru că aici nu s'au avut in vedere binele, prosperarea și vaḑa scólei nóstre capitale, ci curat numai nepotismul și spiritul de partid, acésta cangrenă, ce se pare a nu se fi stirpit încă; căci alt cum era imposibil a se alege unul cu 3 clase gimnasiale contra unuia cu maturitate.

Rugăm și atragem deosebita atențiune a veneratului consistoriu la întărirea acestui învĕțătoriu, căci un astfeliu de învĕțătoriu póte fi bun și corespunḑĕtoriu pentru altă comună, nici decum însĕ pentru o scólă capitală ca cea din Rĕșinari.

Nu dubităm cât mai puțin, că și dl adm. prot. dir. I. Hannia își va face raportul cuvenit la consistoriu în asta direcțiune.

Sĕ fim odată drepți, sĕ ne desbrăcăm de subjectivități și interes personal, și preferind binele și interesul scólei sĕ fim una, unde cere binele comun, ĕră acésta sĕ nu o periclităm, de dragul cutărui puternic, pentru ai face pe voe, căci astfeliu nu numai nu vom progresá, ci vom face retrograda, pentru care mâne poimâne ne vom căí și ne vom sfií a mărturisí pre față faptele nóstre comise în detrimentul scólei și în detrimentul viitoriului comunei, ca se nu fim rĕu judecați de posteritate.

Sperăm cu siguritate, că consistoriul nostru archidiecesan va sanâ acésta incorectitate, acest pas greșit și nu va aprobá o alegere atât de nenorocită, ca cea pentru al 4-lea învĕțătoriu.

Preoții nostri locali însĕ bine vor face, dacă la astfeliu de ocasiuni vor arătá în față mai cu energie poporului pașii incorecți, ce voesce sĕ-i facă, căci, ei sunt chemați, spre a păzí biserica și scóla și spre a păstorí poporul la ce nu le lipsesce nici starea culturală nici materială; căci altcum ușor pot fi bănuiți de indiferentism, ce de feliu nu voim a presupune.

Mărginénul.

*) Dacă din acest motiv s'ar fi format maioritatea în favorul candidatului M. Stoia ar fi lucrude regretat, altfeliu dênsul ca pedagog absolut e deplin cualificat, și póte fi un învĕțătoriu bun. Red.

Meseriașii nostri.

Poporul român pe lângă tóte greutățile, ce i se pun în cale, face și el progres, dar de pesimist ce sum, trebue sĕ mi pun întrebarea, că óre acest progres neinsemnat ii va asigurá poporului nostru, acum în secolul sciințelor, esistința sa duraverá?!

Nu me voiu ocupa de astă-dată cu cestiunea, că óre ce direcțiune sĕ dă aḑi generațiunei mai tinere, cresce-se tinerimea nóstră în simțeminte religióse morale solide, fi va óre în positiune generațiunea mai tinĕră a clasei inteligente sĕ ocupe locul bĕtrânilor nostri, sĕ se lupte și ea cu zel și devotament, căci și mai grele timpuri vor venî pentru conservarea națiunalității nóstre și înaintarea némului nostru în cultură și civilisațiune!

Apreție alții mai competenți aceste cestiuni de o mare importanță pentru noi, îndrepte, unde este de îndreptat, eu de astădată voiu supune apreției onoratului public cetitoriu al prețuitului ḑiar „Telegraful Român“ părerile mele individuale privitóre la aceea clasă, pe care voim sĕ o creăm, căreia ii venim într'ajutoriu cu mijlóce materiale, dar care aḑi încă nu se bucură de base destul de solide. Mi voiu pune întrebarea: Care e sórtea actuală a meseriașilor nostri, ce viitoriu ii astéptă, și cari sunt remediile privitóre la îmbunătățirea stării materiale și morale a acestei clase?

Cam de vre-o doue decenii încóce inteligința română din Ungaria și Transilvania si-a luat de problemă intemeierea unei clase de meseriași și neguțătorii români, în convingerea, că numai așa se va puté înaintá starea materială a némului nostru. Și cu tot dreptul. Un popor, care nu are industrie, acela'și varsă averea lui materială câștigată cu multă trudă și sudori în mânile strĕinilor, sĕrăcesce, și în urma sĕrăciei decade atât moralminte, cât și spiritualminte, și la urma urmelor dispare din rêndul celorlalte națiuni.

S'au pus dar ómenii nostri pe lucru. Preoți și învĕțători și resp. tot toți sceia, cari stau în concontact cu poporul, încep sĕ îndemne pe părinți sĕ-și dea copii la meserii. Poporul nostru îi ascultă și în scurt timp vedem, că avem un numĕr considerabil de meseriași, un numĕr suficient de învĕțăcei și sodali, cu cari într'adevĕr ne-am puté mândrí, dacă acesti meseriași și acești sodali ar fi la înălțimea chemării lor. Asociațiunea transilvană pentru literatura si cultura poporului român împarte în fie-care an ajutóre și stipendii pentru învățăceii și sodalii români de o parte pentru de a stimulá în poporul nostru sentimentul de iubire cătră meserii și industrie, pe de altă parte pentru a le acoperí încât va lipsele lor ḑilnice. Nemuritoriul Demetriu Andronic, pĕtruns de idea salutară de a promová interesele materiale ale poporului român, 'și lasă mai tótă averea sa drept fundațiune pentru acei tineri de religiunea gr. or., cari se vor aplicá la meserii. Preaveneratul nostru consistoriu archidiecesan, administrând acésta frumósă fundațiune, împarte érăși în fie-care an sute de ajutóre învĕțăceilor și sodalilor români, avênd asemenea nobilul scop, de a îmbunătățí între marginile posibilității sórtea poporului român.

Persóne distinse, pĕtrunse de sentimentul caritații, alină și ele suferințele meseriașilor nostri atât prin ajutóre materiale, cât și morale. Cu tóte acestea — sĕ mai fie încă vre o 3—4 fundațiuni mari ca a fericitului Andronic — clasa meseriașilor nostri nu póte progresá, ea nu póte concurá cu meseriașii de altă națiunalitate, și astfeliu, clasa meseriașilor nostri, preste tot nu ofere națiunei serviciile și folósele, pe cari le reclamă ea din punct de vedere național și cultural! Și acestea din mai multe motive.

Sĕ vedem mai întâiu, în ce chip ne recrutăm noi învĕțăceii pentru meserii. In lipsa de scóle civile pentru băeți, cari sunt unicele institute de învĕțământ, din cari ies elevii înzestrați încât-va cu o cultură omnilaterală, noi românii, în cea mai mare parte suntem mulțămiți, dacă putem aplicá la meserii tineri, cari au cercetat vreo 3—4 ani o scólă poporală. Ei bine. Sunt óre scólele nóstre poporale în positia de a oferí elevului tóte cunoscințele necesare, cari se reclamă dela un bun meseriaș?

La acésta întrebare unii vor rĕspunde cu da, alții cu ba! — Planul nostru de învĕțământ din Normativul scolariu recomândă un bogat material pentru elevii scólelor nóstre populare, care — esecutat odată întru tóte — ne-ar pune în positie de a dispune de tineri cu cunoscințe suficiente pentru îmbrățoșarea meseriilor. Dar se satisface óre întru tóte acestui plan? Nu. Un singur învĕțătoriu la o scólă poporală pe lângă tot zelul lui, în lipsa de recuisite și mijlóce necesare de învĕțământ, cu greu va fi în positie sĕ obțină resultate îmbucurătóre la finea anului scolariu. El trebue sĕ instrueze 4—5 cursuri de băeți, ba în cele mai multe locuri pe băeți cu fetițele la olaltă din tóte studiile obligate, în unul și același timp. Vorbesc în general și nu me ocup cu particularități. Sĕ mai luăm în considerare și cercetarea neregulată a elevilor preste an, și vom vedé, la cari conclusiuni vom ajunge.

Dar mi se va face observarea: Sunt tineri, cari cercetézĕ alte scoli strĕine, și numai după aceea se dau la meserii. Așa este. Ei cercetézĕ scólele strĕine, dar trebue sĕ învețe într'o limbă strĕină și astfeliu trebue sĕ-și pérdă vre o doi trei ani pe acolo fumai ca sĕ învețe puțină limbă.

Și apoi, ce e mai mult, cea mai mare parte dintre tinerii nostri aplicați la meserii, sunt de aceia, cari au studiat mai rĕu prin scoli, și ca sĕ se scape părinții de ei, îi dau la meserii. Au nu audim noi de multe-ori ḑicêndu se: „Nu învĕță copilul tĕu la scólă, dă-l la meserie, că-l va învață sasul omenie“.

Étă dar cu ce pregătiri înscriem noi pe cei mai mulți dintre tinerii nostri la meserii.

(Va urma.)

Avis.

Anul scolastic 1889/90 la gimnsiul român gr. or. din Brad se va începe cu *1 Septembre 1889 st. v.* Inscrierile au a se face cel mult până la 2 Septembre. Tinerii, cari au frecuentat scóla normală și gimnasiul din loc, și doresc a fi suscepuți și mai departe la gimnasiu și scóla normală au a sĕ presenta la direcțiunea gimnasială însoțiți de părinții sau tutorii lor, provĕḑuți cu atestate de pe semestrul ultim. Elevii strĕini, cari doresc a fi suscepați în ori-care clasă gimnasială sau normală pre lângă acestea au sĕ producă și carte de botez și de revaccinare.

Didactru solvesc la acest gimnasiu, precum și la scóla normală, toți elevii din fostul comitat al Zarandului 4 fl., pe an; ĕră cei străini câte 8 fl., pentru bibliotecă și unii și alții câte 1 fl. anual.

Fără scirea și învoirea direcțiunii, nici unui elev, nu-i este permis a ocupá cuartir.

Direcțunea gimnasială.

Varietăți.

* (Personal.) Preasânția Sa dl episcop al Caransebeșului N. Popea cu trenul de astădi a plecat la Săcele pentru de a și cercetá rudeniile, ĕr de acolo după câteva ḑile se va rentórce la Caransebeș.

* (Chirotoniri.) Duminecă diminéța s'a chirotonit întru presbiter cler. abs. George Babeș, ales capelan în Sohodol; ĕr întru diacon s'a chiro-

tonit clericul abs. Aron Cotruș, ales preot în Hașag, tract. Mediașului.

* (Denumiri). In urma propunerei ministrului președinte a fost numit: Dr. Stefan Pap și Dr. Col. Pojor judi la tribunalul din Deva Antonie Columban jude la trib. din Alba Iulia și Stefan Gal jude la tribunalul din Chezdi Oșorheiu și Alecsiu Nagy, jude la tribunalul din Deeș.

* (Necrolog). **Teodor Colbasi** de **Mező-Örményes**, *proprietariu și membru ordinariu al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român*, în etate de 69 ani, după un morb greu și indelungat, astădi la 12 óre m. și-a dat nobilul suflet în mârile Creatoriului.

Rĕmășițele pământesci ale scumpului decedat se vor transportá după ritul gr. cath. Luni în 9 Septembre (28 August) la 4 óre după amédi din casa proprie, strada lungă Nr. 4, în cimiteriul gr. or. dela Pórta turnului spre repaus etern.

Subscrișii aduc acésta jalnică și durerósă scire la cunoscința tuturor consângenilor, amicilor și cunoscuților.

Sibiiu, în 7 Septembre (26 August), 1889.

Elisabeta Colbasi născ. *Piso*, ca soție; *Constantin Colbasi* de *M. Örményes*, proprietariu; Dr. *Iustin Colbasi* de *M. Örményes*, c. r. protomedic; *Sever*, *Valeria*, *Teodora*, și *Octavia Colbasi*, ca fii; *Sabin Piso* protopresbiter gr. or. din Sĕcărĕmb ca socru; *Valeria Colbasi* născ. *Papiu* ca noră; *Teodor*, *Eugeniu*, *Constantin* și *Ioan Colbasi*, ca nepoți.

Intristata familie priméscă și din partea nóstră sincere condolențe.

* (Scóla superóră de fetițe) Precum scrie „Foia diecesană“ se intenționézĕ în Lugoș înființarea unei scoli superióre de fete. La conferința primă, ținută la inițiativa damelor române din Lugoș s'a și subscris frumoșica sumă de 1200 fl

* (Târg de vite oprit). Dilele trecute a avut să îndure Clușul o mare pată de rușine. Ministrul de agricultură a oprit ținerea târgului de vite, din motiv, că piéța e în mare disordine și neregulată. Acésta a produs asupra economilor o impresiune deprimătóre, ér magistratul lucră acum din rĕsputeri pentru îndreptarea lucrurilor.

* (Sporirea armatei). „Armeé-Verordnungsblatt“ publică decisiunea preainaltă, conform căreia dela 1 Ianuariu se va inființă la fie-care reg. de artilerie câte o baterie grea, precum și 4 compănii de inf. bosnie-herczegovinene

* (Licitațiune). Realitățile aparținĕtóre la massa concursuală Carol Tatarzi dela băile herculane le-a cumpĕrat banca generală ungară de credit din Budapesta cu 361.000 fl. Erariul a oferit 360.000 fl. Se crede, că se va ține însĕ o nóuă licitațiune, deóre-ce erariul voesce să facă ofert ulterior.

* (Regularea porților de fer). De câtva timp se lucră cu mare activitate la regularea porților de fer. Cu ocasiunea solemnă a începerei lucrărilor a fost de față și ministrul de comunicațiune Baross și alte notabilități.

* (Atentat.) Cu ocasiunea petrecerei monarchului în Galiția s'a întêmplat în Iaroslau un atentat. Doi oficeri au picat jertfă. Atentatele s'au făcut cu sĕcurea. Motivele nu se cunosc, și făptuitorilor nu li s'au dat nici până acum de urmă.

* (Delairare.) Mare măchnire a pricinuit la curtea din Petersburg scirea, că trenul cu care a călĕtorit șahul Persiei pe liniile ferate rusesci a delairat de 2 ori. Țarul pentru-ca să facă șahului un deosebit onor a dispus, ca șahul să fie adus dela granițele austro ungare cu trenul de curte rusesc. Tocmai acest tren a delairat. La a dóua delairare viața șahului a fost în pericol și s'a mântuit numai ca prin minune.

* (O nóuă fabrică de zăhar) Se va ridicá în Chezdi Oșorheiu de cătră un consorțiu. Guvernul a aprobat cererea consorțiului, în cas când se vor angagiá economi din deajuns pentru cultivarea napilor de zăhar.

* (Mĕsurile învechite.) Dintr'o parte órecare ni se scrie, și póte nu fără reson, că ar fi timpul, ca în concursele pentru ocuparea posturilor de parochi și învĕțători, în loc de „ferdele“, „merțe“ și „vici“ să se foloséscă mĕsurile metrice.

* (Dacă te grăbesci?!) Dilele trecute dlui A. Scholl i se întêmplă următórea istorie, ce o descrie în diariul „Matin.“ In Brussela me aflam înaintea unei feliu de prăvălii cu firma: „Mănuși și Mercerie“. O damă cam de 40 ani ședea după gardiróbă: „Madame“ disei eu respectuos, — vreau o pĕreche de mănuși. Dama me salută zimbind și se ridică încet. O pĕreche de mănuși, dl meu? — Da, madame, o pĕreche de mănuși cenușii; dar nu în colórea perlelor, ci șorecéscă. — Șorecéscă dl meu? Da madame, $7^3/_4$. — Bine dl meu $7^3/_4$; ai bunătate ocupă loc! — Mulțămesc, nu i de lipsă, me cam grăbesc. — Te cam grăbesci? — Da, căci me astéptă. — Ve rog ședeți nițel. — Dama se depărtă puțin, sui câteva trepte și strigă: Jenie! O voce tineră, vióe și îmbătătóre rĕspunse de sus: Mama! — Vin-o puțin jos, este un domn care se grăbesce — Sunt gata îndată cu frisura și vin — Grăbesce-te! — Da, mamă. Dama se întórce. — Totuși ocupați puțin loc, dl meu. Nĕcăjit puțin, dar cu dorința d'a vedé pe dșóra Eugenia me aședai pe un scaun. — Rĕmâi mult în Brussela, dl meu? Trei sau 4 dile! — Dar cunosci cetatea? — Incă de mult, Brussela, Neapolul și Parisul sunt cele mai plăcute orașe Europene. — Eu încă am fost în Paris, dl meu, am iubit acolo pe cineva. — Ii invidiez norocul. — A fost însĕ un vagabund — Nu me surprinde, francesii sunt de regulă cam ușuratici. — Dar ia-ți pălĕria din cap! — Mulțămesc, me tem de întârdiere! Dama se întórce érăși la trepte: Eugenia, dl vrea sĕ plece. — Vin mama, vin! — Blondă, cu obrăjorii de rosă și lilie, cu buzele de cireșe, și cu un șir de dinți ca mărgăritarele apĕrù tinera brusseliană și zimbind ușor întrebă: Ce poftiți dle? — Dșóră, voesc o pĕrechie de mănuși.— Cenușii deschise.—Nu, întunecate. — Pardon dle, pălĕria ve incomodézĕ. — Me rog, nici decât— Pardon, voesc sĕ vi o pun pe garderóbă. — Dacă ve face plăcere, n'am nimic în contră! – Așa dar mănuși bărbătesci? — Da, dșóră! — Ce numĕr — $7^3/_4$ — Domnișóra Eugenia gângăvi încet $7^3/_4$ . . . .! Apoi dise zimbind, de acelea n'avem, dl meu! — A-ți putut sĕ-mi spuneți dela început. — De altă dată, nu e așa, dle. Și dama adăugă: Jenie însoțesce pe dl! — Da, mama! — O, ve rog nu ve obosiți — Eu vreau sĕ ve deschid. Aici. — Mulțămesc! Foile din Brussela au făcut din acest dialog un humor întreg, și una ca încheere a adus, că astfeliu de lucruri se pot întêmplá unuia și în Paris.

* (Esplosiune de dinamită). Scirile din Anvers anunță, că în o magazie de praf de lângă port s'a întêmplat o întricoșată esplosiune de dinamită, care a lăsat 150 victime mórte și 50 lucrători grav răniți. Reservoarele de petroleu s'au aprins din schinteiele, ce au sărit, și flacăra s'a întins în dimensiune preste un hectar. Pagubele ce se semnaléză sunt enorme.

* (O aniversare). E vorba sĕ se organiseze pentru diua de 12 Octobre la Paris o mare serbare americană în onórea aniversării a 397-a a descoperirei Americei de cătră Cristof Columb. Dl. Alphand unul din organisătorii esposiției, se va însărcină cu pregătirile în numele coloniei americane. Delegațiunile se vor duce la Eliseu și la hotel de Ville. O serbare nautică se va face pe Sena, unde o flotilă va amintí pe aceea ce comanda altădată Cristof Columb. Un cortegiu istoric se va îndreptá spre I'le de Cygnes și diua se va terminá printr'un banchet apoi printr'o serbare de nópte la esposiție.

* (Vêrsta ómenilor înainte de potop). Un diar frances scrie: Din bibliă aflăm, că ómenii au trăit înainte de potop cu sutele de ani. Așa d. e. se spune, că Methusalem a trăit numai 969 de de ani. De altă parte tot în bibliă găsim pasagiul următoriu: „Și Domnul a dis: dilele omului sunt o sută și dóuĕ deci de ani“. Cum rĕmâne atunci cu sutele de ani ale lui Methusalem? Étă cum stă. La traducerea din limba ebraică a bibliei s'au făcut greșeli în ceea ce privesce cifrele. Acésta se póte dovedí fórte ușor. Reese din scrierile ebraice, că la epoca când s'a scris biblia, sistemul numeric al Ebreilor era atât de primitiv, încât numerii, cari însemnau mai multe sutimi, nu se puteau esprimá prin repetițiuni sau parafrase. Așa d. e. numĕrul 900 nu s'ar fi putut esprima nici în vorbe nici în cifre în modul cum îl esprimăm noi acum. Aici s'a încurcat traducĕtorii bibliei. Numerile cu o singură sută le-au descifrat corect, așa că acésta a făcut sĕ nu se vadă greșelile ce făceau când ajungeau la numerii cu mai multe sutimi. Écă o probă despre cele ce afirmăm. Versul 3 din „Genesă“ (Bibliă) este tradus în mod corect în chipul următoriu: „Și a trăit Adam 130 de ani.“ Versul 5 însĕ s'a tradus în modul următoriu: „Și dilele, care le a trăit Adam, au fost 9 sute și 30 de ani.“ Acésta traducțiune este greșită, fiind-că dacă s'ar fi tradus versul 3 tot cum s'a tradus și versul 5, ar fi trebuit sĕ se dică că: „Adam a trăit 30 sute de ani, ér nu 130 de ani.“ Trei deci de sute de ani era însĕ o cifră pré mare, ca sĕ se pótă admite ca vêrsta unui om, și recunoscêndu-se greșéla ce făceau, s'a tradus esact cu 130 de ani. Versul 5 tradus greșit trebue însĕ în mod consecuent sĕ se traducă în modul următoriu: „Și dilele cât a trăit Adam au fost 130 de ani și 9 ani“. Făcêndu se în chipul acesta rectificări în traducerea cifrelor din bibliă, se reduce în mod considerabil vêrsta patriarhilor, cari au trăit înainte de potop. Așa su trăit:

	după tecstul original al bibliei.			după tecstul tradus.		
Adam	numai 139	ani	în loc de	930	ani	
Seth	„ 121	„	„ „	912	„	
Methusalem	„ 124	„	„ „	969	„	
Noe	„ 159	„	„ „	950	„	

* (Congres pentru chronometrie). Din 7—14 Septembre se va ține în Paris la observatoriul național, un congres internațional care se va ocupá cu tóte întrebările technice și scientifice cu privire la timp. Presidiul 'l va ocupá viceadmiralul de Fauque Iognieres. Cei mai renumiți specialiști ai Franciei și ai statelor culturale vor luá parte.

Bibliografie.

„*Legendar sau Carte de cetire*“ pentru al 3 lea și 4-lea an de scólă de V. Petri, Sibiiu 1889. Acest legendar a apărut în ediție nóuă emendată și aprobată de In. Ministeriu de culte și instrucțiune publică. Prețul 50 cr;

De sub presele Tipo-litografiei H. Goldner din Iași va apăré in curênd întâia fascicula din „*Dicționar german-român*“ de S. I. Grossmann.

Întregul op va cuprinde 40—45 fascicule, câte 2 coli formatul 4°. — La fie care 15 dile va apăré o fasciculă și se va vinde cu 50 bani în tótă țéra.

Prima fasciculă se trimite gratis și franco, după cerere adresată autoriului (strada Golia 7).

In tipografia archiepiscopală din Cernăuți a apărut: „*Nouĕ spređe Omilii*“ ale celui dintru sfinți părintelui nostru *Ioan Gură de aur* la epistola sfântului apostol Paul cătră romani traduse din tecstul original, ediția Migne, cu ajutoriul traducerei latine a aceleeași ediții și cu ajutoriul traducerei germane ediția Kempten de Constantin Morariu cooperat, la bis. s. Paraschiva din Cernăuți și Stefan Saghin Dr. de teologie.

Din partea traducĕtorilor s'a esmis următoriul *Apel*:

P. T. Domnule!

Prețul cel vecinic și recunoscut de tótă lumea al scrierilor sfântului Ioan Gură de aur ne a indemnat a reproduce „Omiliile“ de față din fóia bisericéscă bucovinénă „Candela“ în 1000 esemplare separate, a le vinde în folosul societății „Scóla română“ din Sucéva cu câte *1 fl. sau 2 fr.* esemplariul, plus postportul pentru Austria 10 cr. de esemplar, ér pentru România 1 franc.

Avênd noi de acoperit încă 150 fl. spesele tipariului și dorind se resară din acésta întreprindere a nóstră un folos cât de mare și pentru „Scóla română“ institutul cel mai binefăcĕtoriu pentru Bucovina, Vĕ rugăm se binevoiți a spriginí cu tótă căldura scopul filantropic, pentru care se vênd aceste Omilii, cumpĕrându-le înși Ve și indemnând și pe alți domni se le cumpere, mai ales pentru bibliotecile parochiale.

Până când se va acoperí numita sumă de 150 fl. aceste esemplare se vor vinde numai în tipografia archiepiscopală.

Cernăuți, în 24 August (5 Septembre) 1889.

Cu tótă stima

Traducĕtorii.

Mulțămită publică.

Cu ocasiunea balului arangiat în 18 August n. a. c. în Huniedóra de cătră damele române din opidul Huniedóra în favorul reuniunei femeilor române din comitatul Huniedórei, a incurs preste tot 145 fl. 60 cr., din cari substrăgêndu-se suma speselor de 66 fl. '53 cr., resultă un venit curat de 79 fl. 07 cr., carele conform destinațiunei sale s'a administrat dómnei cassiere a reuniunei femeilor române din Deva.

Suprasolviri au incurs dela stimabilii domni: Francisc Hossu Longin advocat în Deva 4 fl., Dr. Lazar Petco advocat în Arad 2 fl., Nicolae Sinca paroch gr. or. în Simeria 1 fl. 50 fl., Petru Sinca paroch gr. or. în Batiz 1 fl.; Corneliu Popoviciu din Hațeg 20 cr., Valeriu Popoviciu din Hațeg 20 cr., Virgil Popoviciu din Hațeg 10 cr., Nichita Luculețiu învĕțătoriu în Deva 50 cr., Ioane Muntean propriet. din Hațeg 50 cr., Michail Bontescu advocat din Hațeg 50 cr., dna Aurelia Vlad din Orĕștie 50 cr., George Ghila paroch gr. or. din Chersiți 50 cr., Petru Rimbaș învĕțătoriu din Brad 50 cr., Romul de Crainic protopresbiter gr. or. din Dobra 50 cr., Emil Prodan prof. din Brașov 50 cr., Dr. Alesandru Hossu adv. din Deva 1 fl. 50 cr., Dr. Stănilă medic în armată 50 cr., Simonis pretore din Sibiiu 1 fl. 50 cr., Aurel Csat medicinist din Deva 1 fl., Dr. Turcu medicinist 50 cr. Avram P. Pĕcurariu protopresbiter gr. or. din Ilia-Mureșană 2 fl., Ioan Papiu protopresbiter gr. or. din Deva 1 fl., Petru Popoviciu paroch gr. or. din Sta-Maria de pétră 50 cr., Georgiu Popoviciu paroch gr. or. din Nadasthia-superióră 50 cr., Victor Tordoșan teol. abs. 50 cr., Toma Hanes funcționariu la

banca rom. „Ardeléna“ din Orĕştie 50 cr., Petru Hĕdan învĕţătoriu 50 cr; Petru Bariţiu 50 cr, Şandor Gali 50 cr., Dumitru Berariu paroch gr. or. 50 cr., apoi dela următorii domni locuitori în Huniedóra: Nicolae Dima proprietariu 1 fl.. Iosef Schalat şeful topitórei de fer 1 fl., Rudolf Mureşan 50 cr., Liviu Mureşan 50 cr., Tornya Sándor jude reg. 50 cr., Strausz Nándor pretore 50 cr., Dr. Iuchio Ferencz apotecariu 2 fl., Demetriu Banciu mag. farm. 50 cr., Teofil Tulea notariu cercual 1 fl, Nicolae Muntean 50 cr., Nicolae Stoichiţa 50 cr., vĕduva Popini Nándor 50 cr., Adalbert Czintei căpitan polit. 50 cr., Alesandru Némethi 10 cr., Francisc Bogaciu propriet. 50 cr., Bauholczer Károly propriet. 50 cr., Alesandru Mureşan proprietariu 1 fl., Benedikty Béla 50 cr, Carol Ciuciu comerciante 50 cr., Georgiu Oprea paroch gr. or. 1 fl., Petru Szabó 50 cr. şi Dr. Büchler Mór medic 50 cruceri.

Succesul moral şi material obţinut cu ocasiunea acestei petreceri şi conveniri realisate preste asteptările nóstre este şi se atribue spriginului dat de cătră publicul, ce a participat în numĕr mare din loc, din jur şi din depărtări însemnate, pentru care le esprimăm şi priméscă stimaţii domni pe acéstă cale sincera nóstră mulţămită şi recunoscinţă.

Balul carele a fost atât de bine cercetat, încât spaţiósa sală de dans de astădată era prea mică, a fost unul dintre cele mai animate, drept acésta e superfluu a mai aminti, că a durat cu vioiciune nestĕmpĕrată până diminéţa în ḑori, când fiesce carele s'a depărtat ducênd eu sine impresiunile şi suvenirile cele mai dulci şi mai plăcute a acestei conveniri românesci.

Pentru comitetul arangiatoriu:
Teofil Tulea.

Loterie

Sâmbătă în 7 Septembre 1889.

Buda: 88 87 36 67 24

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Septembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.45	99.50
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni de credit austr.	305.—	306.30
orţi de regularea Tisei	129.50	129.50
Galbin	5.64	5.68
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemţesci	58.25	58.25
London (poliţă pe de trei luni)	119.90	119.49

[160] 1—3

CONCURS.

Devenid vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 10 Seprembre 1889 st. v.

1. Laz, cu salariu la an de fl. 130, ce se plătesce în rate lunare de la comună, cortel în edificiul scólei şi doi stângini de lemne.

2. Tărtăria, cu leafă de 150 fl. cortel şi o sórte de lemne.

3. Pianul de sus, cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericei, cortel şi doi stângini de lemne, se cere însĕ ca alesul învĕţătoriu se scie cântá ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ cânte la strană.

4. Pianul de jos, cu léfă anuală de 200 fl., din repartiţie, léfa se plătescc în cuartale decursive şi se cere ca alegêndu l învĕţătoriu se cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

5. Rĕhĕu, un post cu salariu de 180 fl., din alodiu, ér alt post cu salariu de 150 fl., dela biserică şi cortel, cei ce vor fi aleşi învĕţători aci sunt datori sĕ cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

Doritorii, cari vor reflectá la acestea staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi substérnă petiţiunile instruate în mod legal subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 18 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Tipeiu, protopop.

Nr. 450. [161] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 10/22 Sept. 1889.

1. Ocolişul mare, cu salariul în bani 230 fl., 20 ferd. bucate, 35 chilog. legumă şi folosinţa grădinei scolare de 1000□.

2. Ocolişul mic, cu salariu în bani 130 fl., 10 ferdele bucate, şi 25 chilog. legumă.

3. Bedeleu, cu salariul 150 fl. în bani, 15 ferdele bucate şi 35 chilog. legumă.

4. Mogoş Valea-bârnei, cu salariul în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

Afară de acestea dela fie care comună primesce diurnele pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ şi trimită cererile concursuale până la terminul ficsat provĕḑute cu documentele prescrise de stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul.

Ofenbaia, în 10 August, 1889.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr. 270 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrudului se publică concurs cu terminul 10 Septembre 1889 stil. vechiu.

1. In Bunirginea, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. In Cărpiniş, un post de învĕţătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. In Ciuruleasa, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

4. In Vêrtop, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 August, 1889.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Nr. 460. [163] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Haţegului se escrie concurs cu terminul până în 12 Septembre st. v. a. c.

1. Scóla ambulantă din Fizesci-Federi afiliată cu Ohaba ponorului — cu salariu anual de 360 fl.

2. *Nucşóra*, 240 fl., în dumineci şi sĕrbători va avea a ţiné strană în biserică.

3. *Nadastia superibră*, salariu anual 210 fl. In dumineci şi sĕrbători va avea a dá ajutoriu la strană.

4. *Huniedóra*, cu salariu anual 200 fl.

5. *Valea sângeorgiu*, 200 fl. salariu anual.

6. *Grid*, salariu anual 200 fl.

7. *Sântămăria de pétră*, salariu anual 120 fl. v. a.

De sine înţelegêndu se, că cuartirul şi lemnele locale sĕ dau în natură pentru menţionatele staţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a şi trimite cererile, instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Haţeg, la 12 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresb. gr. or.

168 1—3

CONCURS.

Devenind la scólele din comunele mai jos numite staţiunile învĕţătoresci vacante se escrie concurs pentru întregirea lor cu termin până la 20 Septembre 1889 st. v.

1. *Loman*, cu salariu la an de 150 fl. din cassa comunală, dela învĕţătoriu se cere ca în dumineci şi sĕrbători se cânte în strană.

2. *Drombariu*, cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosinţa unui loc comunal numit „Fundul lungii“ computat în 100 fl. şi cortel în edificiul scólei.

3. *Cióra*, cu léfă de 200 fl., cortel şi doi stângini de lemne; şi

4. *Rechita-Purcăreţ*, (învĕţătoriu ambulant) cu salariu anual de 200 fl.

Doritorii cari vor reflecta la numitele staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi adreseze suplicile instruite în formă legală subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 21 August, 1889.

Oficiul protopr. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Tipeiu,
prot.

Nr. 647 [167] 1—3

Concurs repetit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român“ Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repetesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ḑile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

1. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 758/889. [165] 1—1

ANUNŢ.

În sensul Regulamentului în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţa publică, că conform sentinţei consistoriale Nr. 4591 B. dto 25 Iuliu 1889, Ecaterina Runcén din Măgura este total divorţiată de cătră bărbatul ei pribegit Ioan Ceposul din Moeciul inferior.

Zernesti, 17 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, ca for matrimonial.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 757/889. [166] 1—1

ANUNŢ.

În sensul procedurei în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţa publică, că prin sentinţa consistorială dto 25 Iuliu 1889 Nr. 4588 B. Maria I. Pivodă din Rĕşnov este total divorţiată de bărbatul ei pribegit Nicolau Pădure din Vulcan.

Zernesti, 17 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului, ca for matrimonial.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 5713/89 [164] 1—3

Publicaţiune.

Pentru esarêndarea **păşunei de oi pe érna 1889/90** pe hotarul Sighişórei, se escrie prin acésta licitaţiune pe **a 26-lea Septembre a. c. st. n. la 11 óre ante-amĕḑi** în cancelaria magistratului subscris.

Licitanţii au a depune la începerea licitaţiunei suma de 50 fl. ca vadiu, respective au a aclude acésta sumă înainte de începerea licitaţiunei verbale, ofertelor făcênde în scris.

Condiţiunile de licitaţiune se pot vedé în órele de oficiu în loc.

Sighişóra, în 5 Septembre, 1889.

Magistratul orăşan.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgâeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcare stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splinficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 70 cr., o sticlă dublă 70 cr.** [1907] 41—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 12—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

La numĕrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 95 Sibiiu, Joi 31 August, (12 Septembre) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 August.

Cu venirea actualului ministru de culte ca succesor în resortul condus până la mórte de fostul ministru de culte și instrucțiune publică Augustin Trefort, s'au pus în vedere mai multe reforme pe terenul invețământului. În cuvêntarea, prin care actualul ministru și a desvoltat programa în parlament, s'au atins în general reformele plănuite, cari astéptă sĕ fie puse în lucrare. Programa desvoltată s'a mișcat tot în generalități, încât ne-a fost cu greu sĕ scótem ceva conclusiuni, și a trebuit sĕ asteptăm punerea în viață a singuraticelor puncte de reforme, ca atunci sĕ ne putem dá părerea și noi, sĕ le putem apreția cu aceea bunăvoință, care a fost firul roșu în intrégă activitatea acestui diariu, de câte ori s'a cerut ca instituțiunile publice sĕ fie aprețiate și făcute cunoscute la poporul român în general și la credincioșii bisericei nóstre în special. S'a simțit necesitatea de a se asteptá esecutarea programei în casuri concrete cu atât mai vêrtos, cu cât principiile generale de respectarea libertăților date confesiunilor, de concordie intre stat și confesiuni erau astfeliu presentate, incât nimenea nu puté avea nici o obiecțiune. Și trebuia ca tocmai noi, cari sun tem strênși legați de biserică, noi cari pentru interesele bisericei am suferit și suferim incă cu multă abnegațiune insulte chiar dela ai nostri, cari nu-și mai pot face economiile în feliul, cum erau dedați mai inainte sĕ le facă, trebuia ca tocmai noi sĕ fim în asteptare, sĕ asteptăm desvoltarea lucrurilor sub noul ministru de culte, deóre ce tocmai era în curgere finalisarea unui important act la biserica nóstră, care noi l'am considerat ca bun și fericit augur pentru sórtea bisericei nóstre, și acuma după ricita finalisare conform dorinței bisericei și norm elor statorite, credința nóstră în o sórte mai bună a bisericei este și mai tare.

Dintre reformele anunțate până acum unele au și început a fi studiate spre a puté fi puse în lucrare.

S'a anunțat revisiunea articolului de lege XXXII din 1875, privitoriu la pensionarea invețătorilor dela scólele poporale, și după cât avem noi cunoscință până acuma s'au și cerut datele statistice, cari privesc pe învețători și totodată și cele privitóre la comunele bisericesci, cari susțin scóla.

Cestiunea acésta pre noi ne intereséză de aprópe, deóre-ce biserica nóstră voesce sĕ ingrijéscă ea de sórtea invețătorilor sei, și cere cu insistință, ca statul sĕ-i recunóscă și ei, ca și celorlalte confesiuni din patrie dreptul acesta. De 14 ani controversa intre stat și biserica nóstră în punctul acesta este în curgere, și la representațiunea inaintată prin consistoriul metropolitan din indemnul congresului național bisericesc guvernul țĕrei de 4 ani de dile nu a dat nici un rĕspuns.

Pusă cestiunea revisiunei citatului articol de lege la ordinea dilei, devine actuală și cererea provinciei nóstre metropolitane pentru acordarea dreptului de a putea inființă un fond de pensiune invețătoresc, și dacă până acuma din motive noue necunoscute la cererea nóstră nu a urmat rĕspuns, va trebuí sĕ urmeze, și cestiunea va trebuí sĕ fie finalisată acuma din incidentul revenirei asupra legei pentru pensionarea invețătorilor.

Cam pe la sfêrșitul anului scolariu trecut ministrul de culte a cerut raport dela inspectorii de scóle despre resultatul dispositiunilor articolului de lege XVIII din 1879, privitoriu la introducerea limbei maghiare în scólele poporale.

Nu putem scí, ce rĕspuns au dat domnii inspectori de scóle. Nu putem scí nici aceea, dacă și în punctul acesta domnul ministru voesce sĕ facă vre-o reformă. Totul ce scim este, că din incidentul acestor rapórte domnul ministru a dat ordin comitetelor administrative dela comitate, asemenea și inspectorilor regesci de scóle, ca cu privire la esecutarea acestui articol de lege sĕ fie cu stricteță, avênd de cinosură ordinațiunea ministerială din 28 Maiu 1885 Nr. 20,301. In ordinațiunea acésta ministrul de culte a trecut peste dispositiunile articolului de lege XVIII din 1879 incât adecă a dispus ca prelângă invețătorii aplicați înainte de 1872, dacă ei nu sciu ungurește, sĕ se institue invețători adjuncți special pentru propunerea limbei maghiare. Dispositiunea acésta nu e cuprinsă în articolul de lege citat, ea inăspresce fără nici o trebuință simțită dispositiunile legei și altcum destul de oneróse pentru scólele poporale, și mai ales la noi, cari abia susținem cu chin și vaiu un invețătoriu, pune în cumpĕnă esistența scólei chiar.

Biserica și în punctul acesta a făcut representațiune la guvernul țĕrei, fără resultat.

Dacă noua dispositiune ministerială este a se considerá ca reformă și totodată ca rĕspuns la gravaminele bisericei, atunci lucrurile au apucat în punctul acesta tot în ogașa cea veche.

Noi incă nu ne pronunțăm, asteptând rĕspuns la gravaminele bisericei.

Dilele trecute s'a mai anunțat o reformă în punctul pensionărei invețătorilor dela scólele medii, și astădi ne vine scirea despre o reformă a planului de învețământ, care s'a fost introdus pe basa articolului de lege XXX din 1883. După cum se semnaléză din planul de învețământ se va sterge limba grecéscă, și istoria universală va fi luată ca obiect ordinariu la esamenul de maturitate.

Sunt puse deci în lucrare reformele pe terenul învețământului, noi le semnalăm în stadiul, în care ele se află, și la timpul seu le vom apreția după adevĕr și dreptate.

Revista politică.

Cu cât se apropie mai mult terminul pentru deschiderea dietei ungare, cu atât mai tare publicistica din capitala Ungariei 'și deschide colónele și înregistréză articoli lungi, referitori la desbaterile din sesiunea procsimă.

Ea se presintă de tot bogată în desbateri. Guvernul stă gata cu un șir de proiecte noue, care le va aduce la ordinea dilei.

Foile guvernamentale sunt pline cu osane și laude la adresa guvernului, care în timpul din urmă a dovedit o activitate de invidiat, și care n'a pregetat a introduce tóte reformele posibile, reclamate de binele țĕrei și fericirea cetățenilor.

In special laudele se descarcă asupra primului ministru, carele împreună cu ministrul seu de finanță sunt în positie sĕ presenteze viitórei sesiuni dietale un buget fără deficit.

Foile opositionale luând la cunoscință acestea măguliri au și inceput a atacá cu mare vehemență asigurările și afirmațiunile foilor guvernamentale, și în atacurile lor îndrăsnețe nu se sfiesc de loc a trimite săgeți în ómenii guvernului.

Din ținuta presei opositionale, care aduce rapórte lungi cu privire la administrațiunea pe tóte terenele, reiese, că opositia 'și strînge de pe acum rêndurile, priveghéză cu ochi de argus asupra tuturor mișcărilor ce le face guvernul, și amenință cu o ținută tot ca în trecut.

În fața acestor presemne, avem sĕ ne așteptăm la o sesiune dietală tot așa de furtunósă ca în trecut, căci opositia caută tóte căile spre a puté dá lovitura de mórte guvernului, fără a mai luá în considerare, dacă mijlócele cu cari luptă, sunt legitime sau nu.

Campania electorală s'a deschis cu multă putere și cu mult foc in Francia. Foile boulângiste rĕspândesc feliu de feliu de sgomote și acusă gu-

FOIȚA.

O căsătorie la țĕră.

(Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan.*)

(Urmare).

Turturean invețătoriul satului, nu se uita la fus nici la degetile ei cum resucesc, ci sĕ uita la ținuta ei, la curățeniaei, și cum dicea el, îi plăcea fata lui Gerasim, și dĕu nici Melania nu ar fi dis ba, când ar fi venit lucrul la adecă.

Ispas nu locuia așa departe de Gerasim, ei se întâlniau mai des ca alți ómeni și-și povestiau vorbele cu destulă sinceritate unul altuia.

Povestiau și de copii, și vorba mersese în sat, că Ispas e de mult înțeles cu Gerasim, dar lumea scia, că Melania nu are sĕ se înțelégă bine cu Teslovean al lui Ispas, și lumea mai scia, că Melania e indrăgită foc în Turturean dascălul din sat.

Vorbele aceste intrară și în urechile Salomiei, le audise și Ispas, dar ei tot nu ar fi crednt odată cu capul, că dacă se vor hotărí ei sĕ bage în averea lor pe Melania, ea nu ar primí acésta cu brațele deschise, nu ar omení pre Ispas și pe Salomia ba și pe Teslovean; care dacă nu e tocmai ca Turturean, cel puțin e fecior de sat, moștean din Dumbravă, nu un venetic de cine scie unde, care nu are casă nici masă, ci e ca melcul cu casa în spinare.

Melania nu avea mamă, și dómne ce nefericită trebue sĕ fie o fată fără de mamă, mai cu sémă, când are și un tată nemilos, un om aspru și greoiu la vorbă.

Din diua ce fusese la sedétóre o cuprinse un feliu de neliniste.

Nu-și scia da sémă nici ea, de ce e supĕrată și băgată în griji. Tómna se apropia cu pași repedi, dilele incepură a se micí, frundele se îngălbinesc și cad jos, ér ómenii, cari au feciori de insurat și fete de măritat încep a se gândí la nescari pregătiri pentru astfeliu de trebi.

Ea nu se pregătia, căci pe ea nimenea nu o intreba, dar vedé, că se fac câte ceva prin casă, ca și când ar sămêná cu lucruri cam de acele.

Se puné prea multă varză în bute, se puseră prea mulți crastaveți în butóie, și rudeniile ei preste tot incepeau ca sĕ cumpere mai una alta, care sămêna mult cu zestrea, ce o duce mirésa de acasă, ér dacă intreba și ea câte odată, că de ce se fac aceste anul acesta mai altmintrea ca în alți ani, 'i se spunea, că acésta nu e tréba ei ca sĕ scie de acum.

Într'aceea fetele merg la sedétóre des, merge și Melania cu ele, merg și flăcăi din sat, se pierde câte odată pe acolo și invețătoriul, un băiat isteț și făcut bine, cum nu a mai fost invețătoriu în Dumbravă până ací.

Melania numai era veselă la dilele de sedétóre ca până ací, ea începù a fi mai ingândurată și dacă alte fete sciau tórce mult și vorbí puțin, incepù a face și ea ca ele.

Gurile fetelor din sedétóre erau rele și Melania nici nu le ar fi băgat mult în sémă, dacă câte odată nu o ar fi impuns și pe ea cu câte o vorbă.

Unele 'i diceau, că a început sĕ fie și ea harnică, ca sĕ facă bogătoiului Ispas și lui Teslovean cămașă de nuntă, altele, că Turturean și așa nu are cu ce se lega la deget, când se taie, și 'i trebue pânză nu nimica până va imbrăcá o casă mare și gólă cum e odaia scólei din Dumbravă, în care locuia Turturean.

Își muscase de multe ori buzele de nĕcaz, când voia sĕ rĕspundă la vorbele lor, dar totuși preferì sĕ tacă, ca cu atât mai vêrtos sĕ-și ascundă cugetele, căci dór fetele nici nu voiau alta fără sĕ audă din gura ei, că uresce pe Teslovean și iubesce pe Turturean, ca sĕ scie mâne satul, și ele sĕ-și facă haz de nĕcazul ei.

Sfătósa de Teodosie a lui Samson când erau fetele mai rele de gură se întórse cătră Melania și îi dise: Nici pe Dĕu nu l cârtí, dar nici pe dracul nu l prea hulí, că nu scii a cui vei fi, și când terminase cu vorba Melania ingălbinise de nĕcaz și în acéstă stare o găsiră feciorii ce tocmai intrau pe ușă, între ei și Teslovean, Turturean și alți flăcăi, ce vin în sedétóre sĕ trécă din timp un cés dóue și sĕ mai facă câte o glumă nevinovată.

(Va urma.)

vernul, că nu lasă voința liberă alegătorilor, ci li o îngrădesce, amestecându se și el în campania electorală. Manoperele, de cari se folosesc sunt de tot indrăsnețe. In avêntul ei pasionat presa boulangistă iscodesce circulare de ale ministrilor și le presentéză francesilor, ca și cum acele circulare ar fi și emanat în adevĕr din partea ministrilor.

Presa republicană încă 'și dă tóte puterile spre a eși victorióse urnele republicanilor și astfeliu a asigurá isbândă candidaților guvernului.

Guvernul are mare încredere în actualul ministru de interne, Constans, carele ori de câte ori a fost la cârmă, a dovedit o deosebită iscusință și un deosebit tact la conducerea alegerilor.

Astfeliu pe nesimțite, dar sigur, republicanii au covêrșit cu voturile lor pe monarchisti și pe tóte celelalte partide, cari lucră contra republicei.

Acesta e și motivul, că actualul guvern nu apare așa de strădalnic spre a și asigurá posiția. E destul să scie, că ministrul Constans conduce alegerile țĕrei, pentru-ca să nu se mai témă de nici o furtună și vifor, ce i-ar clătiná esistința.

Lumea se întrébă însĕ, și cu drept cuvênt, cum rĕmâne cu judecata țĕrei asupra generalului Boulanger, căci generalul a făcut apel la patriotismul francezilor să-l judece și a și designat ḑiua de 22 Septembre, în care țara se va pronunță asupra sorții sale din viitoriu.

S'a crezut pe un moment, că tulburările și revolta din insula Creta sunt stirpite cu desĕvêrșire. In aparență așa și este. Porții otomane i a succes prin o energie deosebită a potolí tóte rĕscólele și succesive a succes miliției turcesci a pune mâna pe posițiunile, ce le au ocupat rĕsculații și așa a asigurá érăși domnia guvernorului turcesc.

Acest succes se atribue în prima linie și puterilor centrale, cari au rĕspuns negativ circulara Greciei și au încuragiat Pórta, ca să pășască cu energie, declarând starea de asediu.

Dar tótă potolirea este numai în aparență. Intrigile se țes și mai departe în metropola Greciei in Atena, și s'a format chiar un comitet, care fabrică mereu la intrigi și informéză lumea, descriind sórtea insulei Creta cu colorile cele mai posomorîte.

In fața acestor intrigi creștinii creteni mereu atâțați nu se pot astempĕrá, se ridică în mase contra otomanilor și astfeliu rĕmân victime ale iataganilor musulmane, căci musulmanilor li s'a conces a umblá înarmați, pe când creștinilor li s'au luat tóte armele.

Un apel al comitetului grecesc din Atena întitulat: „comitetul central al confederațiunei orientale“ rĕspândesce fel de faime, și nu numai că încuragézĕ pe creteni, ca să stea cu perseverență în atitudinea lor de până acum pentru a-și eluptá drepturile civile și politice, dar chiamă pe toți amicii libertății în ajutoriu spre a ajutá sfintei cause cretense. Apelul însĕ ca și circulara guvernului a fost întimpinat de tot rece, deóre ce intențiunile grecilor sunt cu noscute mai de mult.

Meseriașii nostri.

(Urmare).

Să petrecem acum pe acești învățăcei până la „stăpânul“ lor, să fim cu atențiune la tractamentul lor în atelier și apoi să privim mai departe la desvoltarea lor morală și intelectuală în cei 3—4 ani de învățătură.

Ne avênd până acum o clasă proprie de meseriași, suntem siliți a înscrie tinerii nostri la măestrii de națională strĕină. Sunt măestri, cari — onóre escepțiunilor — puțin să interesézĕ de învățăceii încredințați lor. Lucrul de căpetenie e, să lucre și ér să lucre.

In anul prim învățăcelul duce mai mult o rolă de servitoriu. El e pus le tóte lucrurile, cari de loc nu aparțin meseriei respective. Abia în anul al doilea se pune să se deprindă, în ramul, ce și la ales. Pus odată la lucru în atelier, 'l iau la mână calfele, „că să-l învețe.“ Aceștia pe lângă mărginitele lor cunoscințe, încep a tractá dur pe băét, îl șicanézĕ, îl învață vorbe urîte, nu-l îndréptă în apucăturile lui cele rele, și bietul băét în nevinovăția lui rabdă tóte dela toți. Inzadar se va plânge la măestru, căci acesta în cele mai multe casuri e indiferent. „Nu te dóre, nu te legi.“

Vine însĕ statul și întemeiază scoli industriale, avênd buna intențiune de a completá pregătirea intelectuală a elevului, și a controlá purtarea morală a învățăcelului precum și tractarea lui din partea respectivului măestru.

Ca învățătoriu la scólele industriale din Orĕștie am făcut în decurs de 4 ani trista esperiență, că nimic nu e mai greu, decât a instruí pe acesti învățăcei în órele de séra, fiind sêrmanii osteniți de lucrul de preste ḑi!

Bietul învățăcel apropiindu-se óra 6 séra, aruncă ciocanul, sau barda la o parte, își ia cărțile de pe vre-un dulap și plin de bucurie, că póte odichní vre-o dóue óre, vine la scólă. Sburdalnic din firea lui începe a sĕ jucá, a se bate cu ceialalți colegi, ér când învățătoriul prelege mai cu interes, el adórme! Acésta cu deosebire in timpul de érnă. In atelier e de regulă frig, venind însĕ ostenit în sala de învățământ, unde se face foc, învățăcelul se simte bine și se lasă în brațele lui Morfeu.

Acésta însĕ ar mai fi, ce ar mai fi. Dar sunt măestri, cari privesc instituirea scólelor industriale de o lovitură în contra lor. Cum sĕ lase măestrul pe învățăcel sĕ mérgă la scólă, când lucră el mai bine, sau când are lucru urgent? Te pomenesci ca învățătoriu, cu câte un elev, că vine după 7 óre. Dojenindu-l, pentru că a venit târḑiu, primesci rĕspunsul, că nu l'a lăsat măestrul. Faci arătare asupra respectivului măestru la magistrat, în cele mai multe casuri te pomenesci fără obținerea resultatului dorit.

Mai obvine apoi și împregiurarea, că în urma nesuficientei pregătiri și a firei lui sburdalnice, în vățăcelul nu prea învață bucuros, devine leneș, și în cele mai multe casuri renitent chiar.

In privința purtării lor morale, dacă nu se ingrijesce stăpânul lor, apoi cine sĕ se ingrijéscă?! Cele mai elementare principii religióse și morale sunt aprópe necunoscute acestor tineri. In planul de invățământ pentru scólele industriale, nu e statorită nici batăr o óră pe săptĕmână pentru studiul religiunei. Biserica o cercetézĕ abia intr'un an odată, sau nici odată în tot decursul pracsei lui.

Intreb acuma: Ce feliu de ómeni vor eși din astfeliu de învățăcei? Mediocrități în tóte privințele în ințelesul cel mai strict al cuvêntului! Inzestrați cu puține cunoscințe, crescuți sub influință strĕină, lipsiți, ca români, de simțĕminte naționale, despoéți de cele mai cardinali principii religióse și morale, devine un element bun pentru principiile socialistice.

Cultura superficială, viața socială destrăbălată, strĕinismul de tot ce e românesc contribue — durere — la incuibarea semi-doctismului în acésta clasă, cel mai periculos element de distrugere în viața unui popor! *Cultura adevĕrată a minții și a inimei le lipsesce acestora, unica garanță pentru respectarea ordinei sociale!* Étă basa fundamentală, ce trebue sĕ punem acestei clase pentru a-i asigurá o esistință duraverĕ. Numai atunci póte asteptá națiunea nóstră dela clasa industriașilor servicii și folóse, *dacă îi vom dá o cultură omnilaterală amĕsurat spiritului timpului de astăḑi, cultivând mintea și inima deopotrivă și stêrnind în ea simțeminte naționale.* In casul contrariu ea va fi perdută pentru noi, ca români, căci *ea va deveni cu timpul cea mai periculósă sectă, din care vor rĕsări renegații ca ciupercile!* (Va urma.)

Varietăți.

* Maj. Sa monarchul s'a îndurat a dărui din casseta sa privată pe sama locuitorilor din Bucovina, păgubiți prin vĕrsări de ape, 3000 fl. Tot cu ocasiunea petrecerei Maj. Sale în Galiția a mai dăruit monarchul încă 4000 fl. spre scopuri de bine facere.

* (Dóuĕ festivități.) In ḑilele trecute a avut Bistrița, oraș săsesc, în sinul seu dóuĕ festivități, despre cari presa maghiară buciumă în lumea largă. Una este conferirea distincțiunei preainalte deputatului guvernamental Carl Fluger prin comitele Bánffy. Cu acésta ocasiune comitele a accentuat meritele deputatului pentru lățirea cât mai mult a idei de stat între diferitele naționalități, merite pe cari le a aprobat Maj. Sa monarchul. A dóua a fost deschiderea grădinei de copii. Cu acésta ocasiune au sosit membrii esmiși de comitetul lui Emke. Inspectorul Dr. Havas în vorbirea sa a documentat cu date istorice, că „instituțiunea grădinilor de copii a prins în Ungaria cu mult mai de timpuriu rădăcini decât în cultivata Germanie.“ Br. Banffy a accentuat la banchet în toastul seu intre altele: Scopul acestei grădini de copii nu e precum s'a afirmat în unele cercuri a maghiarisá pe sasi și români, ci ca părinții de aici maghiari sĕ-și pótă cresce copii ungureste, ér celorlalte naționalități sĕ li se dea ocasiune a și însușí acésta limbă conducĕtóre.

* (Bustul lui Eminescu.) Sculptorul Filip Marinescu va începe în curênd sĕ facă bustul poetului Eminescu în teracóta. Bustul va fi instalat în sala Ateneului înainte d'a se face înagurarea.

* (Universitatea săséscă.) In 9 l. c. la 10 óre antemerid. a fost deschisă sesiunea ordinară a universității sasesci prin comitele Andreiu de Bethlen în sala de ședințe a edificiului universității. Președintele în vorbirea sa de deschidere a fost întrerupt de mai multe ori prin vii aprobări.

* (Scrisori.) Ni se spune, scrie „Românul“, că decedata poetă Veronica Micle a lăsat în urmă-i un volum înĕdit de corespondențe cu unul dintre poeții cei mai cunoscuți ai României. Ficele ei vor pune în curênd acest volum sub presă.

* (Catastrofa dela Anvers.) Victimele catastrofei dela Anvers sunt până acum la 400, dintre cari morți s'au găsit 200 ómeni. In multe locuri, unde s'au rĕsturnat edificii se mai scot morți. O parte dintre răniți au puțină speranță de scăpare și cei ce vor scăpá sunt de deplâns. Regele însuși s'a dus la fața locului și a predat pentru familiile nenorocite 12 000 franci. Din tóte locurile sosesc călĕtori spre a vedé tristul spectacol. Daunele se urcă la ḑeci de milióne. Ancheta încă n'a putut descoperí causa esplosiunei de dinamită.

* (Emke spriginită de jidovi.) Din Murĕș-Oșorheiu ni se scrie:

In ḑilele acestea s'a instalat în capitala sĕcuéscă Murĕș-Oșorheiu, un al doilea rabin jidovesc, care la instalarea sa ținù o vorbire mult promițătóre pentru Emke. Acest apostol jidovesc ḑice, că va sprijiní maghiarisarea din tóte puterile. S'a ținut apoi și un banchet strălucit, cu care ocasiune toastară cetățenii Schwarz, Wallerstein și alți jidani, accentuând asemenea promovarea maghiarisării.

Toastatorii jidani au uitat însĕ sĕ spună și aceea, că ei și ceialalți ai lor cuprind tóte intreprinderile de câștig, încât crestinii unguri și de alte naționalități nu pot ajunge nici la o arêndă; că ei păgubesc pe crestinii vênḑĕtori de cereale, fên, etc. dând cu apucăturile lor mult de lucru judecătoriei cercuale și poliției, deși în urma urmelor crestinul rĕmâne păgubit, ér jidanul cu câștig.

Scriitoriul acestor șire a fost martor ocular, când — nu de mult — un biet om vênduse un car de cărbuni în saci, și după ce sacii îi goliră de cărbuni în magazinul jidanului, i-a plătit cu un sac de cărbuni mai puțin, și zădarnică a fost stăruința bietului om pentru plătirea sacului de cărbuni, mai plângênd bietul om, a rĕmas păgubit.

Casele cele mai frumóse din M. Oșorheiu din stradele principale sunt astăḑi cumpĕrate de jidani, fosti sĕraci la venirea lor aici.

Tóte acestea nu bat la ochii maghiarilor, câtă vreme sprijinesc pe Emke.

* (Circul Sidoli.) Luni a sosit în Sibiiu Circul Sidoli. In fie-care séră se dă representățiuni. Dumineca și sĕrbătórea sunt câte 2 representațiuni. Circul e cercetat binișor de publicul sibian.

* (Numĕrul advocaților în Ungaria.) Precum impărtășesce o fóie maghiară în anul 1887 numĕrul advocaților a fost în Ungaria 4216, ér în anul curent numĕrul s'a sporit la 4668. Pe Budapesta se vin 763, pe Oradea mare 83, Arad 81, Pojon 77 etc. In China e obiceul, că la promovare candidatul se bate cu nuele preste tălpi până țisnesce sângele și observă fóia maghiară, că de nu ar fi contra moravurilor nóstre și la noi ar fi bună aplicarea acelui mijloc.

* (Prav de siguranță.) In ḑilele trecute s'a făcut mai multe probe cu pravul de siguranță contra aprinderei petroleului în lampă „Petroleum Sicherheits Pulver“, a lui „Wilhelm Kiss și Comp“. Indată-ce se va depune în deposit la vr'o firmă din Sibiiu vom anunța în inserat acésta invențiune atât de folositóre, cu ajutoriul căreia petroleul nici când nu póte face esplosiune.

* (Pe velociped). Profesorul dela scólele reale din Cluș, George Borbeli a întregrins o călĕtorie pe velociped la esposiția diu Paris.

In ḑilele trecute s'a întors tot pe velociped din Paris și la întrarea s'a în Cluș i s'au făcut mari ovațiuni. Președintele clubului atletic din Cluș și toți membrii numitului club au eșit spre întimpinarea îndrăsnețului voiager, ér numĕrosul public present l'a aclamat în mod entusiasmat.

Cuvênt

ținut cu ocasiunea adunărei generale a despărțĕmêntului XVII *al Asociațiunei transilvane pentru cultura și literatura poporului român, ținută în comuna Idicel.*

Stimați domni, stimate dómne, frați ai or români!

I.

Am venit sĕ ținem în mijlocul d-vóstre acéstă adunare, că vĕḑênd și auḑind multe lucruri bune și folositóre sĕ ve putem aduce un leac de alinare și vindecare.

Tóte relele usturătóre trebue delăturate, trebue stirpite din rădăcină mai curênd de a se lăți mai tare, mai înainte de a cuprinde massa întrégă.

Mijlocul cel mai bun de a estirpá aceste rele din popor este scóla.

Toți dar sĕ ne nisuim la formarea și întreținerea acestui institut de mântuire al poporului nostru.

Nu e vorbă! Ostenélă de tot mare dă și va dá celor chemați întru inființarea de scóle bune, fiind-că un prejudițiu de tot stricăcios și nepăsare de tot mare față de scólă domnesc în poporul nostru.

Aceste rele sunt cu atât mai mari, fiind-că sunt moștenite dela moși strămoși, cari fiind împilați de trista jobăgie erau în stare de plâns.

Românul era lipsit de tóte drepturile cetățenesci, era privat de ori-ce institut de cultură. Și impilatorii nu lăsau pe poporul nostru sĕ-și ridice scóle. Nu-l lăsau, fiind-că sciau,

că îndată-ce acest popor, — care de sute de ani n'a avut scóle și cu tóte aceste nu era mai prost, ca alte némuri, ce aveau scóle prea bune — când se va luminá cu lumina sciințelor și a învețăturilor nu va fi altul ca el în patria nóstră.

Fiind deci românul atunci abătut dela scólă, ține anume, că scóla nu e pentru el, și de aceea și în ḑiua de aḑi cea mai mare greutate e pentru el a-și dá copii la scólă, a susține scóla și pre învețătoriu.

Acesta e pĕcatul cel mai mare al românului. El nu scie binele și fericirea, ce i-o dă scóla.

Minte, minte națiune românéscă, a ḑis un bărbat învețat al nostru. La aceste eu adaug: Scóla și numai scóla e mijlocul de scăpare a națiunei nóstre, e pétra cea din unghiu a poporului nostru. Acésta voiu cercá a dovedí.

II.

Omul face pământul, și scóla face pe om
Iules Simon.

Omul în viață atâta póte, cât scie, drept aceea, ca sĕ pótă cineva mult, trebue sĕ și scie mult. Ér ca sĕ scie cineva mult, trebue sĕ și învețe mult. Și óre unde póte omul mai cu înlesnire sĕ învețe multe? Negreșit, că numai în scólă.

Scóla este mijlocul, prin care putem vedé lumina spre a cunósce adevĕrul. Ea este cheia, cu care putem deschide ușile palatului binelui, adevĕrului și moralei.

Scóla este înaintarea și scăparea de întunerec și sĕrăcie.

Póte avea cineva, fie acela individ, ori popor, tóte bunătățile aeestei lumi, nimic nu-i vor folosí, zădarnice vor fi pentru el, dacă nu va scí, cum sĕ le esploateze, cum sĕ le utiliseze pentru sine, pentru némul seu și pentru următori.

Acel individ, dar mai vêrtos acel popor, căruia ii lipsesce scóla, este nefericit.

Câteva esemple ne vor lămurí:

Un om din Grădiște primì o epistolă. Bietul om se uită la ea și pe față și pe dos, căci nu scia cetí. Cât de greu ii venia sĕ dee epistola altuia, ca sĕ i-o cetéscă! Dar n'are ce face. Merge la un neguțătoriu de acolo din sat. — Uite domnule epistola asta o fi dela fratele meu din România, fii bun spune-mi, ce e scris în ea. — Neguțătoriul o desfăcù și se uită în ea apoi ḑise: Omule! cartea acésta nu e dela fratele teu, ci dela diregătoria orașului Hotin, unde se ḑice, că a murit fratele teu. Scrie, că au rĕmas după el și bani .... au rĕmas 100 fl. sĕ mergi sĕ ții iei, fiind-că tu esci mostenitoriul lui.

Omul nostru la acésta veste neasceptată nu putù ḑice nimic de plâns. Dorul de frate și durerea perderei acestuia erau prea mari și timp îndelungat îl înecau suspinele.

Venindu-și în ori însĕ omul nostru ḑise: dar cum voiu puté eu merge pe acolo, fiind sĕrac și prelângă aceea necunoscênd nici țéra. — Bine, eu chiar am de a merge în Basarabia într'o afacere de ale mele și me voiu abate și prin Hotin, ca sĕ ieu banii tei, dacă mi vei plătí pe jumĕtate din aceea sumă adecă 50 fl. și dacă te învoesci sĕ-mi dai numai o plenipotență.

— Prea bine, me învoesc îngână omul nostru și-ți voiu fi totdeuna mulțămitoriu pentru bunătatea dtale. Dḑeu sĕ-ți ajute și sĕ te pórte pe calea norocului.

Bietul român! El binecuvêntà și mulțămesce, celui ce l'au înșelat îndoit.

Întâiu: în carte au fost scris, că de fratele seu au rĕmas 500 galbeni și nu o sută de fiorini, a dóua: avênd neguțătoriul și așa de a merge în afacerile lui, puté ca sĕ-i aducă banii și pentru un premiu mai mic. Ce sĕ-i faci omului, care nu scie carte! Prea adese este înșelat și tras pe sfóră din partea șarlatanilor. Astfeilu și omul nostru numai fiind-că n'a sciut cetí a perdut preste 2000 fl. și a fost bun bucuros, când a primit cei 50 fl. dela neguțătoriu.

Vedeți dar dragii mei, cât de nefericit e omul, care nu scie carte.

Sĕ ve mai spun un cas și mai trist, unde ómenii fără carte au fost amar înșelați.

În Bucovina s'a întêmplat nu de mult dupĕ-cum ne spune părintele Ir. Porumbescu, că purtând ómenii unei comune proces cu un jidan pentru munții și pădurile lor luate prin uneltirile aceluia, au fost înșelați în un mod nespus de mișelesc.

Doi representanți ai comunei, umblând pe la toți diregătorii, au fost îndreptați de un diregătoriu din Cernăuți la Gubernie în Liov. Aici ajungênd ómenii nostri au fost despoiați de documentele lor, dându-le un domn de acolo în în schimb altă hârtie pe care de desupt se aflà un L. S. în un cerc mare. Afurisitul din Liov le spuse ómenilor, că acel semn e pecetea împĕratului, ér hârtia aceea e judecata împĕrătéscă, prin care ei au câștigat procesul. Trebue însĕ sĕ aștepte trei ani și sĕ nu spună nimenui acésta, pănă-ce va vení dela împĕratul un trimis ca sĕ le dee în sémă locurile de pricină. Ómeni proști au creḑut, fiind că nu sciau cetí. Și astfeliu li s'a nimicit tótă judecata perḑênd bieții ómeni tóte terminurile și pe lângă aceea tóte documentele.

Étă, care e cheia la dreptatea țĕranului, dacă el e orb și fără carte. Pățit-ar fi bieții ómeni acésta nenorocire, dacă ar fi sciut ei singuri cetí?

Așa este! Și țĕranul are și găsesce dreptate la împĕratul nostru cel bun, dară cheia țĕranului la dreptatea lui e scóla și numai scóla.

De aici scóla e fericirea sau raiul, lipsa ei este nefericirea sau iadul.

In scólă învață omul lucruri, de care are cea mai mare lipsă în viéță. Dar mai mult, în scóle învețăm morală, ca sĕ putem sci: cine e Dumnedeu? care e puterea lui? Prin aceste învețături religióse sufletul nostru se nobilitézà, datinele nóstre se indulcesc, inimile nóstre bat pentru alte scopuri mai înalte, prin cari ne deosebim de animalele propriu ḑise.

Scóla numai ne dă pe bărbații nostri cei învețați cum sunt: preoții, archiereii, judecătorii, medicii, advocații, inginerii, mechanicii ș. a., cari fie-care în parte aduce folos societăților.

Unii ne conduc moralicesce pe adevĕrata cale cătră mântuire la fericirea vecinică; alții érăși ne dau drumurile cele bune și ne înlesnesc comunicațiile și comerciul.

In scólă învețăm a fi și soldați buni, acolo învețăm arta militară adecă: cum sĕ înmanuăm armele și curagiul nostru spre a fi buni căpitani, buni generali.

Tot în scólă învețăm cum sĕ ne iubim patria și națiunea nóstră. In urmarea căreia când cere trebuința sĕ ne jertfim pentru aceste.

Tóte aceste bunătăți mai repet nu le găsim decât în scólă.

Toți acei bărbați, cari voesc a ajunge la demnitățile spuse, trebue sĕ trécă prin scólă. Căci trebue sĕ fie demn ori cine de locul, ce-l ocupă în societate, și sĕ pótă conduce cu succes și la locul de onóre destinele de sus lui încredințate.

III.

Venind acum a vorbí despre misiunea scólei poporale elementare în specie, observ, că aceea trebue sĕ facă din tinerimea nóstră: creștini buni, cetățeni luminați și ómeni muncitori (activi).

Ca crestini sĕ scie drepturile și datorințele lor față de biserică, ba chiar sĕ aibă tragere de inimă cătră acésta instituțiune per eminențiam națională, și singura nădejde în timpul de astăḑi în potriva desnaționalisărei nóstre.

Ca cetățeni luminați sĕ scie drepturile, pe cari ni le dau legile și sĕ le apere, pe cele perdute sĕ le céră cu stĕruință, după-ce se supune datorințelor față de patrie și tron.

Ca ómeni muncitori sĕ scie lucrá și esploatá moșiile lor astfeliu, ca sĕ dea cel mai mare profit posibil. Căci fără a scí românul de astăḑi sĕ lucre moșia sa în mod național potrivit cu înaintările în agronomie a popórelor celor mari, productele sale nu numai că rĕmân cele mai slabe și mai neplătite, dar nici atât nu va puté produce, de cât însuși are trebuință.

Ce folosim noi, că hotarele nóstre sunt estinse, dacă nu scim sĕ utilisăm de ele, dacă nu scim sĕ esploatăm aceste isvóre nesĕcate de avuții, ci ne uităm cum strĕinii se îmbogățesc din esploatarea munților nostri, din esploatarea pădurilor și câmpurilor nóstre.

Numai scóla póte face din poporul nostru un adevĕrat popor agricol. Numai scóla îl póte mântuí de esploratorii strĕini.

Nimenea nu póte folosi acest capital mort al românilor, ce stă ascuns în fundul munților și adêncimea câmpiilor decât scóla.

Dar apoi meseriile, cari sunt cu fundul de aur, și cari astăḑi sunt urgisite de poporul nostru, nu le póte împământení în mijlocul lui decât numai singură scóla.

Sĕ ne grăbim dară la formarea adevĕratelor scóle, ca se putem avé și un pământ mare, pământul românesc, și o meserie și industrie românéscà, prin ajutoriul cărora sigur se va ridicá și românul pe o tréptă cu celelalte popóre din Europa.

Unde scóla se ivesce
Pământul se îmbogățesce,
Unde scóla se arată
Sĕrăcia fuge îndată.

Astfeliu de efecte minunate arată scóla.

Dar óre scólele nóstre tot astfeliu 'și împlinesc sublima și salutara misiune, ce o au?

Ar trebuí sĕ fie, dar durere, că tocmai unde este mai mare lipsă de lumină, acolo lipsesce. La satele nóstre se simte trebuința mai mult ca ori unde, ca sĕ sămĕnăm și sĕ întemeiăm învețămêntul public. Căci așa după cum este astăḑi pe la scólele cele mai multe, nu se póte numí de loc învețămênt.

Invețătorii nostri, deși au cea mai însemnată și mai grea muncă, sunt fórte rĕu dotați și pe lângă aceea și desconsiderați.

Astfeliu un învețătoriu, care ar fi adevĕrată lumină, adevĕrat părinte al copiilor tuturor, nu este primit de ómenii nostri, ci ei mai vreau pe unul, care scie numai buchile lui Ciril și ucinașele, fiind că accésta se imbie cu simbrie mai puțină. Și așa-i place bietului nostru țĕran, pentru-că în ignoranța lui prețuesce mai mult óia și boul decât pe copilul seu.

Apoi încă ceva le mai place unor ómeni de ai nostri, le place când învețătoriul merge la cârcimă cu ei și le cântă. Acela învețătoriu e omul lor, căci nu se ține mândru nici domn prea mare ci bea cu ei, și apoi vine din cârcimă beat în scólă, omórâ astfeliu și cele mai bune simțuri ale frageḑilor copilași. Un astfeliu de învețătoriu chiar când el ar plăti ómenilor, nu ar trebuí lăsat sĕ între în scólă.

Póte mi-a reflectá cineva din popor: Ei bine! Dle, dar cum și de unde sĕ plătim un învețătoriu, precum ḑici DTa, judecă, ne apasă sĕrăcia?! Sĕrăcia? Se vaietă românul că e sĕrac? Nu, căci cine are dóue brațe sĕnĕtos este bogat, îi voiu rĕspunde. Si totuși dacă cu tóte aceste e sĕrac, este numai vina lui. Causa la acésta este numai prostia în care trăesce, căci nu e sĕrac cel ce n'are tată și mamă, ci e sĕrac cel ce n'are învețătură bună.

Dar se calculăm numai cu ce sunt folosiți sătenii nostri în timpul de astăḑi. Inainte și până la anul 1848 erau iobagi, lucrau dlui pământesc cu mămăliga lor câte 2 ḑile pe sĕptĕmână. Așa dară pe an se vinia 104 ḑile. Apoi câte ḑile perdute la vênat la dișmuit ș. a. Pot ḑice că lucrau dlui pământesc și 150 ḑile pe an mai fie-care țĕran.

Se prețuim ḑiua ce o presta dlui pământesc cum am ḑis cu mâncarea sa numai cu 50 cr., ne dă suma de 75 fl. Sĕ calculăm dișma, care trebuia se o dea dlui și alte greutăți tóte la olaltă numai numai în 25 fl., și écă avem suma de 100 fl., câștigată în tot anul.

Se calculăm greutățile de acum, și ori cât sunt ele de mari, totuși la o gazdă de frunte nu se sue preste 50 fl., la an. Fie-care țĕran deci a câștigat 50 fl., la an, firesce în ḑile. Dar ce se ḑic? ómenii a câștigat ḑile, apoi dór ḑilele aceste încă vor fi bani, căci englesul ḑice: dă-mi timp și-ți voi da bani!

Vedeți deci că tot insul a câștigat fórte mult cu stergerea iobăgiei, deși în ḑile, dar cum am ḑis ele se pot face în bani, dacă suntem ómeni iubitori de lucru. Și dacă din câștigul acésta ar dá unul fie-care numai 5 fl. la an pentru scólă și învețătoriu, atunci a-ți avé în tot satul o lumină, un adevĕrat părinte al copiilor tuturor și atunci tot românul ar eși din întunerec la lumină. Atunci ar sci fie-care român cum sĕ trăéscă, și sĕrăcia s'ar uita numai pe ferésră, dar în casă la el nu ar îndrăsní se între. Atunci va fi românul în ḑile mai bune, atunci va avea parte, căci va avea și carte.

Căci cei fără carte, of cum se muncesc
In câmp și acasă și tot nu sporesc.
Sciți, care e causa, de au astă sórte?
Căci nu au sciință, căci ei nu sciu carte.

IV.

Din cele până aci espuse se póte vede, cât de nefericită, cât de ticălósă e sórtea celor, cari nu sciu carte. Am vĕḑut érăși ce inriurință binefăcĕtóre are scóla asupra omenirei.

Dați-mi instrucția publică și me oblig a reformá omenirea a ḑis marele pedagog Leibnitz. Se ne punem dar la lucru, se instruim publicul român, se instruim tinerimea română.

Prin ce, pe lângă aceea, că ne facem în același timp și o datorie cătră civilisațiune, respândind lumina, ca cu toții apoi se putem ḑice, că ḑiuă s'a făcut și întunerecul numai este pentru români.

Se ne adunăm deci cu toții forțele și sĕ le punem în serviciul scólei, căci nici un serviciu nu este mai mare și mai bun pentru patrie și națiune, decât dacă învețăm și instruim tinerimea ḑice Cicero. Și într'adevĕr numai prin instrucțiune și educațiune vom puté respinge relele, cari tind a ne perde renumele de de descendenți ai bĕtrânei Rome.

Se întreținem dar aprins focul sacru al scólelor, căci scólele ne dau pe ómeni și ómenii ne dau pământul după cum a ḑis Jules Simon. Se luminăm deci poporul, căci acolo e e salvarea. Sĕ ne luminăm națiunea ca se putem formá cu toții lanțul unirei morale, pe care sĕ nu-l mai pótă rumpe nimenea, nimenea, nici un element ori cât de puternic fie acela.

Vasilie Duma,
cler. abs. și învețătoriu.

MONITOR. 34

Calendariul sĕptemânii

3 — 9 Septembre.

3 Duminecă: Antim, Teoctist, Zinon, Vasilissa, Aristion, Chasiton, Archontiul, Polidor. *4 Luni:* Vavila, Profetul Moise, Teotim, Teodul, Ermionia, Chentirion, Ocean, Teodor, Amian, Iulian, Petroniu, Charitina, Zarvil, Tatuil, Velea. *5 Marți:* Profetul Zacharia, Urban, Teodor, Medini, Avdei, Petru. *6 Mercuri:* Pomenirea minunei făcute în Chones de archangelul Michail, Evdocsiu, Zinon, Romil, Macariu, Faust, Andreiu, Niv, Chiriac, Dionisiu, Andronic, Andropelagia, Tecla, Teoctist, Sarapavom. *7 Joi:* Sozont, Evod, Onisifor, Evpsichiu, Luca. *8 Vineri:* (†) Nascerea Preasântei Născătórei de Dḑeu și pururea Feciórei Mariei, Ruf și Rufian, Sevir. *9 Sâmbătă:* Ioachim și Ana, Sevirian, Teofan, Chariton.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 3 Septembre a XIV-a după Rusalii. Octoich tonul al 5-lea. Din Mineiu ale Sântului ḑilei. La Utreniă Evangelia Invierii a 3-a. Catavasia Crucii.

Vineri în 8 Septembre: Nascerea présântei Născĕtórei de Dḑeu. Sĕrbătóre legată. Cântările numai din Mineiu. La Utreniă: Polieleu. Catavasia Crucii. La oda IX în loc de „Ceea ce esti mai cinstită“ se cântă troparele din Mineiu cu pripelele lor. La Liturgiă: în loc de „Cuvinese cu adevĕrat“ se cântă Irmosul „Strĕin lucru este maicelor“ cu pripéla lui.

Loterie.

Mercuri în 11 Septembre 1889.

Sibiiu: 4 62 16 30 9

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.63
Napoleon	9 48	9.48
100 marce nemțesci	58.27	58 25
London (poliță pe de trei luni)	119.45	119.50

Nr. 229. [146] 3—3

CONCURS.

Pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 22 Novembre 1888 Nr. 4895 B. pentru întregirea parochiei gr. or. Mureș-Decea, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt următórele:

1. Folosirea casei, supraedificatelor și a grădinei parochiale fl. 20.—
2. Folosirea porțiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu și fênaț, jugĕrul à 7 fl. fl. 56.—
3. Dela 16 familii câte o litră (merță nóuă) cucuruz sfêrmit à 60 cr. . . fl. 9.60
4. Dela 16 familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . fl 6.40
5. Una delniță pădure din pădurea comunală pentru focărit . . . . . fl. 8.—
6. Dreptul de pășunat liber . . . . . fl 15.—
7. Alte venite stolare după calculul mediu . . . fl. 8.—

Tóte acestea dau un venit anual în sumă de . . fl. 123.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul susindicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Agârbiciu, 26 Iuliu, 1889.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 501 [151] 3—3

CONCURS.

Pentru următórele posturi învĕțătoresci din protopresbiteratul Brașovului I, devenite vacante, sĕ escrie prin acésta concurs, cu termin până la 31 August a. c. st. v. și anume:

1. Purcăreni, postul de învĕțătoriu pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl., — pentru scóla de repetiție 35 fl., — și din ¼ parte a venitului cantoral jumĕtate.
2. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., între cari sunt computate și venitele cantorale, și cuartir natural.
3. Filia Cărpiniș aparținĕtóre de parochia Tărlungeni, în locul veteranului învĕțătoriu Nicolau Beștea cu un salariu anual de 40 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi își vor înaintá suplicele lor instruate conform legilor scolastice în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Brașov, în 9 August, 1889,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 358 [152] 3—3

CONCURS

care prin acésta sĕ publică în scopul întregirei stațiunilor învĕțătoresci dela scólele parochiale gr. or. din următórele comune parochiale:

1. Poplaca, și anume:

a) pentru învĕțătoriul de clasa I, cu salariu anual de 210 fl., din cassa bisericei;

b) pentru învĕțătoriul de clasa a II-a cu salariu anual de 250 fl., din alodiul comunei, cuartir natural și lemne de foc pentru amêndoi.

2. Cristian, pentru clasa I, cu salariu anual de 168 fl., relut de cuartir 20 fl., din cassa alodială a comunei politice și lemne de foc 4 stângini metrici.

3. Vurper, cu salariu anual de 150 fl., care sĕ încasséză din repartiție, cuartir natural și lemne de foc trebuincióse.

4. Slimnic, cu salarir anual de 150 fl., solvibil prin repartițiune dela popor, cuartir natural în edificiul scólei, și 2 orgii metrici lemne de foc.

5. Veseud, cu salariu anual de 140 fl. în bani, repartițiat asupra parochienilor, locuința în edificiul scólei și lemne de foc.

Dela concurenți, pe lângă cualificațiunea de lege prescrisă, sĕ cere ca sĕ fie binevĕrsați în cântările și în ritualele bisericesci îndatorați fiind a ține strana în biserică Dumineca și sĕrbătórea și a instruá în acelea și tinerimea scolară.

Cererile de concurs stilisate anume, pentru care din sus numitele stațiuni? sĕ se adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Telegraful Român". Se recomândă concurenților ca, încât nu vor fi cunoscuți în comuna parochială pentru care vor concurá, sĕ se presenteze în aceea în vre o Duminecă sau sĕrbătóre spre a se face cunoscuți poporului și spre a dá probe în biserică despre desteritatea lor în cântările și în ritualele bisericesci.

Sibiiu, 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Hannia,
adm. protopresbit.

Nr. 321 [153] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. In Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir, o odaiă în edificiul scólei, și lemnele pentru încălḑit.
2. In Crăciunești, cu salariu anual de 100 fl., cuartir o odaiă în edificiul scólei și lemnele pentru încălḑit.
3. In Trestia, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemnele pentru călḑit.
4. In Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir și lemnele pentru încălḑit.

Concurenții au a-și așterne petițiunile lor, în terminul deschis, instruate în sensul legii — subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 9 August, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 612 [154] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele însemnate mai în jos în protopresbiteratul Târnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român".

1. Boian, cu salariu anual de 300 fl., care constă din folosința alor 8 jugĕre pământ arătoriu calculate cu 148 fl. 22 cr., repartiție pe popor 129 fl. 80 cr., cuartir în edificiul scólei, grădina de legumi, 4 □ lemne de foc computate 22 fl
2. Cergidul mare, cu salariu anual de 300 fl, și anume:

a) salariu învĕțătoresc în bani din repartiție pe popor 134 fl, în bucate (cucuruz) 60 metrete à 1 fl. 60 fl.;

b) salariu cantoral: curtea scólei împreună cu porțiunea canonică în mărime de 4 jugĕre 466 □° cu venit anual de 45 fl., cuartir în edificiul scólei 5 fl., a treia parte din feldere cucuruz 36 feldere à 1 fl 36 fl., din celelalte venite stolari ale preotului terțialitatea computată 20 fl.

3. Chesler și Crăciunel, un post de învĕțătoriu ambulant cu salariu anual de 302 fl. și anume:

a) Chesler, cu salariu anual de preste 250 fl. Acest post e împreunat cu cantoratul; ca învĕțătoriu: din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz à 1 fl. 50 fl., dară numai până când fondul va puté corĕspunde solvirei prin interesele sale; din repartiție pe popor 80 fl în bani în 2 rate egale:

ca cantor folosința alor 3 grădini în comună, una cu un prunet frumos, cedate de paroch până la buna sa învoire, pe cari are a și le închide cu gard și a și le grijí cantorul cu venit circiter preste 25 fl., terțialitatea preotului computată minimum 30 fl., dela aprópe 100 fumuri à 4 cupe cucuruz eventual grâu mestecat à 1 fl 25 fl., și câte o cupă must de vin tómna computate 10 fl. Stola cantorală e inprespectivă de a se îmbunătățí prin câștigarea unei vii cantorale de 50—80 vedre prin proccsul, ce are a se intenta contra ereḑilor defunctului cantor, ce a întabulat o pe numele seu. Cuartir liber în edificiul scólei prețuit în 20 fl., și un stângin de lemne în 12 fl.

Concurenții la acest post au sĕ se presenteze în o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică spre a și arĕtá desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

b) Crăciunel, cu salariu anual în bani gata 50 fl. din repartiție pe popor, ce au a se solví până 1 Iuniu în 2 rate.

4. Chinciș și Herepea, un post de învĕțătoriu ambulant cu salariu anual de 350 fl. constătătoriu pentru Chinciș din 200 fl. și anume:

a) ca învĕțătoriu în bani 10 fl, cucuruz stârmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;

b) ca cantor 30 pui de găină à 20 cr. 6 fl, ḑile de lucru 30 à 40 cr. 12 fl, folosința alor 4 ½ jugĕre pământ parte arĕtoriu parte fênaț prețuit în 45 fl, venite stolari și accidentalii 20 fl. cuartir în edificiu.

Pentru Herepea, cu salariu anual de 150 fl., care constă din:

ca învĕțătoriu în bani 7 fl. 50 cr., cucuruz stârmit 70 litre à 1 fl. 70 fl., folosința casei și grădinei cantorale 10 fl., folosința alor 4 jugĕre 1212 □° porțiune cunonică 20 fl., terțialitatea felderilor 21 fl., ḑile de lucru 21 à 30 cr., 6 fl. 30 cr.

Venite stolari și accidentalii 15 fl. 20 cr.

5 Cușteinic și Subpădure, un post de învĕțătoriu ambulant cu salariu anual de 335 fl. și anume:

a) Cușteinic, în bani din repartiție pe popor 40 fl., în cucuruz 100 feldere à 1 fl. 100 fl.; cuartir în preț de 10 fl.;

b) Subpădure, 10 ferii vin à 1 fl. 10 fl., 10 ḑile de lucru à 40 cr., loc arătoriu 10 feldere, terțialitatea din stolă circa 10 fl, loc de casă cantorală folosită ca cositură în preț de 5 fl.

Ca salariu învĕțătoresc: dela 36 familii câte o felderă de cucuruz à 1 fl 36 fl.

Dela familiile cu copii umblători la scólă câte 1 fl., circa 20 familii à 1 fl. 20 fl., după 6 ani va primi în folosință 6 jugĕre și jumĕtate loc arătoriu, care astăḑi este esarêndată pe atâța ani cu venit de 70 fl.

6. Șilea maghiară scólă micstă cu gr. cath. cu salariu anual de 260 fl., și postul e împreunat cu cantoratul gr. or., salariul constă:

ca învĕțătoriu din 143 metrete cu curuz sfârmit à 1 fl. în bani 10 fl. 40 cr.; ca cantor casă și grădină cu venit de 20 fl., folosința porțiunei canonice de 1 jug. 1291 □° și a cimiteriului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz sfârmit à 1 fl., 27 ḑile de lucru à 30 cr., și venite stolari și accidentalii 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste stațiuni, au a și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülővár).

Cetate de baltă, 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnava inferióră.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 393-394 [155] 3—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele stațiuni învĕțătoresci în tractul protopresbiteral al Treiscaunelor.

1. Covasna, al doilea post învĕțătoresc acum sistemisat cu salariul *a)* 100 fl, din fondul bisericei, *b)* 30 fl., jumĕtate din ⅓ parte a venitului stolar, *c)* 70 fl., din repartițiune, cuartir liber și lemne.
2. Cernatul inferior, cu salariu de 160 fl., din fond, bucate și repartițiune, cuartir liber în edificiul scólei și lemne trebuincióse de foc.

Concurenții, cari vor sĕvârși și funcțiunile cantorali, 'și vor asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral în termin deschis.

S. Sân-Georgiu, 17 August, 1889.

Demitrie Coltofean,
protopop.

Nr. 428. [156] 3—3

CONCURS.

La scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei cerêndu se îndeplinirea posturilor cu învĕțători definitivi, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicrea în fóia archid. „Tel. Rom".

1. Batiz, cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne.
2. Buituri, cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne.
3. Socet, cu salariu anual 100 fl. și 15 mĕsuri grâu cuartir și lemne.
4. Runcu mare și Poiana rechițelii, cu salariu anual de 225 fl. și 50 mĕsuri cucuruz, 50 cartofi, cuartir și lemne, învĕțătoriul ambulant.

Cei ce doresc a reflectá la vre unul din aceste posturi vor avé a-și asterne suplicile lor instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, 9 August, 1889.

Of. protopresb. al Devei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Sz 2937/889 polg. [169] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátaridejeül **1889 évi October hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek, a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád* jegyző.

Sz. 2589/889 polg. [170] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Grof Teleky Samuel által beadott kereset folytán Mátéfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátáridejéül **1889 évi November hó 5-ik** napjának d. e. 9 órája Mátéfalva község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Mátéfalva elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 96 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Septembre.

A inceput în unele părți a se introduce la noi un nou soiu de învețători, altfeliu provĕduți și în legea de instrucțiune de stat, pe care insĕ noi nu o aflăm de acomodată, și astfeliu nici nu am dorí ca sĕ prindă prea mult rădăcini, ci sĕ rĕmână ca o dispositiune escepțională, pentru unele casuri de tot escepționale. Acest soiu de invĕțători ar fi așa numiții „invĕțătorii ambulanți".

Nepracticabilitatea acestor învĕțători e un lucru fórte invederat, căci se admitem că o comună este indepărtare numai de trei chilometri situată de ceialaltă, invĕțătoriul trebue se fie sau inainte sau după prând în una sau în ceialaltă comună. Calea nu ar fi tocmai greutatea cea mai mare de invins, învinge ei învĕțătorii nostrii alte greutăți mai mari, luptă ei cu alte nĕcasuri, dar e de invins timpul de érnă, viforul, néua și vênturile rĕci, precum și alte calamități impreunate cu aceste; și incă nici aceste nu ar fi cel mai mare rĕu, dar rĕul e, că invĕțătoriul nu e acasă nici aici în comună, nici în ceialaltă, nu are cuartir regulat, nu are timp de a se pregătí și el, cu un cuvênt devine un om fără aședĕmênt.

Am rĕsfoit analele istoriei pedagogiei și noi, și credem, că a trecut timpul, când se puté învĕță pe stradă, cum o practica Socrate.

E mare deosebire între scólă cum o dorim noi și intre o scólă, cum vor sĕ o facă cei cari siste miséză posturi învĕțătoresci ambulante. Că s'a pus cei dela Kulturegylet sĕ facă posturi ambulante de preoți 'i înțelegem bine, dacă afiliază pe reformații din Mercurea și din Sĕliște la Sângătin, pentrucă nici în Mercurea nici în Séliște nu dai de reformat, decât póte, din întêmplare de vre o 1—2 familii.

Admitem, că cutare parochie e numai de 35 familii și susține cu greu un invĕțătoriu. Afiliarea scólei la altă comună este imposibilă, dar în astfeliu de comune sarcina acésta trebue se și-o impună sieși de bună voe preotul.

E la alții bine așa, nu înțelegem de ce sĕ fie reu la noi, un lucru probat de deci și sute de ani

Copii nu pot merge din o comună în altă la scólă, afară, dacă acele nu sunt chiar lipite una de alta.

Indată ce dai de o indepărtare de cel puțin 2 – 3 kilometri, parochia trebue sĕ-și facă și susțină scólă. Dacă nu un palat, un local modest, și dacă invĕțătoriul nu póte fi plătit cu sute de florini, va fi remunerat cu bucate și salariu în bani după putință, și dacă sub atari condițiuni nu sĕ capĕtă invĕțătoriu, ací e preotul, el incă e datoriu sĕ mérgă la scólă, el incă trebue sĕ jertféscă din timpul seu ceva pentru luminarea némului seu, și aci mulțămită lui Dĕeu nu avem preoti ca înainte cu 40 de ani sĕ nu scie invĕță cât de puțin nisce copilași, ca sĕ scie și ei cetí și scrie și sĕ se róge la Dĕeu, condițiuni ușóre aceste de implinit, unde e bunăvoință, unde e tragere de inimă, unde e interes pentru binele unui popor, ce sufere de seculi în letargie și amorțélă.

Aședarea de invĕțători ambulanți este o anomalie și o vom combate totdeauna din punct de vedere pedagogic cât și în interesul invĕțătorilor. Nu ajutăm nici decât positiunei unui învĕțătoriu, dacă în loc de 200 fl. îl mai afiliăm la o comună și i dăm 300 fl, pentru-că suta aceea o plătesce, umblând prin frig și tină, ér scóla va fi ca vai de capul ei și în un loc și în altul.

Sau dór își inchipuesc domnii cu inventiunea lor cea nouă altmintrea esecutarea în practică decât ne o închipuim noi? se póte, că vor se ție în o di scólă în o comună, în altă di în ceealaltă, dar lucrul tot acolo ese. Poporul va fi nemulțămit, scóla nu va face nici un progres, și esperimentări de soiul acesta sunt făcute în contul învĕțământului și în contul intereselor poporului. Dacă voim sĕ ușurăm sarcinile de pe umerii poporului sĕ le ușurăm în alt chip. Sĕ combinăm alte planuri, dar scóla sĕ fie un „nolli me tangere."

Ne invoim bucuros ca sĕ se afilieze parochii, dar nu ne putem învoí cu invĕțători ambulanți și stăm la vorbă bucuros cu cei ce altmintrea cugetă decât noi!

Revista politică.

Două cestiuni preocupă în present mai ales presa monarchiei nóstre, cestiuni, cari de și se referesc mai mult la afacerile politice interne ale monarchiei nóstre, totuși sunt de o insĕmnătate deciditóre și în direcțiunea politicei esterne, ce o urmărésce imperiul austro-ungar.

Din discusiunea presei din capitala Ungariei, discusiune alimentată de focul pasionat al ambelor partide asupra desbaterilor viitórei sesiuni dietale, a esit la ivélă și scirea, că actualul ministru președinte se simte fórte rĕu a mai stá pe fotoliul ministerial, și că incă înainte de a se începe desbaterile bugetare 'și va înaintá demisiunea.

Scirea odată rĕspândită, e supusă unei aspre comentări, și foile emuléză unele cu altele în determinarea motivelor, ce l'ar silí pe conducĕtoriul actualului cabinet la abdicere.

Ori cât de verosimilă s'ar presentá forma espunerilor de motive, totuși ele nu par așa de puternice, ca bĕtrânul premieriu sĕ fie silit sĕ-și părăséscă positia de până acum, și tocmai după o victorie așa de strălucită contra oposiției suportată mai ales în sesiunea trecută dietală sĕ facă loc altora, cari cine scie, dacă mai sunt conduși de acelea-și principii, care le-a nutrit în întréga sa viétă dl Tisza și pentru cari nu arare ori și-a pus în joc autoritatea și chiar esistința persónei sale.

O împregiurare totuși dă ansă la bănueli. Guvernul în timpul din urmă s'a pus pe reforme și în parte ele sunt și realisate, și tot guvernul dlui Tisza se pregătesce cu un proiect de buget ecuilibrat. Acésta împregiurare este una dintre cele mai puternice, ce dă ansă la bănuélă: dl Tisza voesce sĕ se retragă cu victorie și incă până ce e în putere.

Intrebarea e acum, cine sĕ i urmeze. Sforțările oposițiunei caută partidul liberal sĕ le paraliseze cu totul și pe urmele dlui Tisza sĕ păsĕscă un bărbat cu acelea-și vederi politice spre a nu suferí politica inaugurată de acest partid.

Se și vorbesce, că șanse mai mari ar avé actualul comite din Pojon, Zichy și că el ar fi chiar înțeles cu dl Tisza, ca sĕ-i urmeze și că cu acésta înțelegere consimt și cercurile conducĕtóre din Viena.

A doua cestiune nu mai dă ansă la bănueli, ea e faptă implinită. Boemia a căpĕtat un nou guvernor în persóna contelui Francisc Thun.

Acest bărbat și l'a ales contele Taffe premieriul austriac și prin aprobarea preainaltă s'a confirmat de nou, că positia guvernului Taaffe în loc sĕ se clatine, ea e incă duraverĕ.

Actualul guvernor al Boemiei nutresce esclusiv vederile cehilor și a fost cel mai aprig spriginitoriu a politicei inaugurată de premieriul Taaffe. In zelul seu pentru propagarea acestor idei a mers așa de departe, încât de și german, a pretins din tóte puterile recunóscerea dreptului public al Boemiei și încoronarea monarchului de rege al acestei țĕri.

Cu suirea sa pe scaunul de gubernator al regatului boem se începe deci o nouă ĕră în Boemia, ér regimul Taaffe capĕtă sprigin în butul tuturor străduințelor, ce le pun nemții centraliști pentru resturnarea actualului cabinet austriac. —

Sêrbii din Dalmația nici decum nu vor sĕ se învoéscă cu programul croaților. Până la publicarea acestui program, scrie fóia partidei sêrbesci, credeam că trăim în Austria și ne folosim de drepturile statului austriac. Am fost însĕ fără de veste incunoscințați, că suntem sub scutul statului croat și că formăm o națiune cu croații. Națiunea sêrbéscă, care a eliberat Dalmația de Turcia, a făcut acele fapte

---

FOIȚA.

O căsătorie la țéră.

(Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan.*)

(Urmare).

Teslovean nu prea fusese la ședĕtóre. Neindemânatec dela fire nu-și află nici loc în casă cum se cade, ci se puse pe vatră sĕ șédă și până ceialalți feciori spuneau glume, până ce învĕțătoriul le cetí o poveste, el sta ca intepenit pe vatră, cu gura inclestată și cu ochii impăengeniți.

Melania 'și furișa ochii când la Teslovean când la învĕțătoriu și până-ce pentru cel dintâiu avea cele mai mari simpatii, față cu Teslovean se născu în ea o ură neesplicabilă și în mănia ei, că de ce o năcăjesc pre ea fetele tocmai cu Teslovean, hotări ca sĕ nu mai vină nici odată la ședĕtóre, ca se nu mai dea ochi nici cu Teslovean, dar nici cu fetele, cari nu o cruțau.

Hotărirea ei de a numai merge la ședĕtóre o comunicase și cu alte fete, și în dilele următóre Melania lipsia din cununa fetelor din sat, dar nici invĕțătoriul Turturean nu ar fi mai dat pe acolo pentru lumea intrégă.

Acum sĕ fi audit la gurile cele rele. Unele diceau că înțelesul luat este la voia invĕțătoriului, altele, că Melania se ține mai mărétă ca alte fete, cele mai rele insĕ diceau, că nu póte umplé fusul și nu scie tórce frumos și de aceea nu mai merge la ședĕtóre.

Teslovean, adecă vorbă sĕ fie, nu el, ci lelea Salomie și cu Ispas credeau, că Melania nu se mai duce la ședĕtóre pentru-că vrea și ea ce vrea tatăl ei, sĕ se mărite după Teslovean, și o fată când are gânduri de măritat și și a ales pe cineva, numai are lipsă de a merge la ședĕtóre, ba nici nu se mai cade sĕ umble în rênd cu celelalte fete și așa tótă lumea era impĕcată, și invĕțătoriul, impĕcat tatăl Melaniei, numai ea sĕrmana, numai ea nu era impĕcată cu hotărirea ei, dar așa trebuia sĕ fie, ca se nu o mai năcăjéscă fetele și se nu mai vadă pe Teslovean, de care 'și făceau feciorii și fetele mult ris și ea muria de nĕcaz, când îi spuneau pe deasupra, că are sĕ fie a lui.

Vorba românului „de ce te temi nu te trece" avù sĕ se intêmple și cu ea.

Din ce simția, că o apasă ceva greu, când audia numai de numele lui Teslovean, din ce 'i venia sĕ se ducă în lume, dar lumea era mică pentru ea, care după mamă nu avea rudenii mai de dai dómne și mai cu milă.

In o séră cina numai singură cu tatăl ei. Luna intra pe feréstă, séra era așa de plăcută încât dacă ar fi avut și ea mamă ca alte fete și ar fi avut și un tată, care sĕ o pricépă, ea ar fi fost cea mai fericită ființă de pe pământ.

Dar ei 'i lipsiau condițiunile, intre cari póte fi cineva fericit.

Ea nu avea ceea-ce doria și din ce începù a trece de 17 ani în sus, din ce vedea mai limpede situațiunea ei tristă.

Tatăl ei nu o iubia, pentru că era un om incăpĕținat, el trăia în credință, că acésta ființă e causa de și-a perdut el soția lui, și în nĕcasurile lui de multe ori dicea cătră Melania chiar: „bine era de nu te ai fi născut."

In astă séră voia sĕ fie și el mai altmintrenea, voia sĕ schimbe fruntea cea deapururea încrețită, cu o căutătură mai veselă și Melania, care era dedată a vedé tot cam supĕrat pe tatăl ei, incepù a i vorbí mai cu incredere și mai fără sfială ca alte dăți.

Venì vorba și despre ședĕtóre și tatăl ei aprobă hotărirea ei, ca sĕ nu mai mérgă la ședĕtóre, căci după înțelesul cel are cu Ispas în curênd vor fi tóte gata pentru cununia ei cu Teslovean.

(Va urma).

vitejesci de sigur cu ajutoriu strĕin, fără a stá sub scutul de drept al statului croat, care drept sêrbii nici când nu l'a cunoscut, şi noi fii lor nici nu străduesc a l cunósce. Noi sêrbii din Dalmaţia nu voim sĕ scim de nici un scut al Croaţiei şi de nici un drept al statului croat. Am vĕdut şi acum, cum se fac alegerile în Croaţia. Scim din esperinţă, ce însĕmnézĕ „consciinţa croată“ şi ce se înţelege sub croatisarea scólelor. Croaţii prin o trăsătură de condeiu pot presentá ori anulá o naţiune în Dalmaţia, ei ne pun în vedere lupte nóue, atacuri etc. Noi le vom rĕspunde printr'o opunere puternică: à la guerre, comme à la guerre.

In fine după multe şi încordate asteptări ţarul Rusiei tot e aplicat a întórce visita împĕratului german. Timpul hotărît nu se scie încă nici acum, dar se asigură, că în tómna acésta se va întêmplá însemnatul eveniment.

Semnalul s'a dat din Petersburg. Marele principe, mostenitoriul tronului a sosit în Germania pentru a asistá la manevrele mari ale armatei germane dimpreună cu monarchul. Acéstă ocasiune se va folosí şi pentru a staverí definitiv timpul sosirei ţarului la Berlin. In tot casul se va face visita după încheerea manevrelor germane.

Meseriaşii nostri.

(Încheere.)

Devenind odată învĕţăcelul s o d a l, lucru firesc el se simte mai liber. Şi tocmai gustând libertatea acésta, el comite cele mai multe şi mai mari erori sau din vina lui, sau din nepăsarea altora. Şi étă cum: Sodalul român avênd buna intenţiune a se perfecţioná în ramul seu industrial, plécă în strĕinătate*). Aci i se deschide o altă lume, o altă atmosferă socială şi bietul sodal trebue sĕ se deprindă şi în nóua lui sferă de activitate. Cât câstigă pe deoparte, pe atât perde de altă parte. Sodalul în strĕinătate 'şi insuşesce multe lucruri folositóre pentru viéţă pierde însĕ din simţĕmintele lui naţionale, 'şi uită datinile şi obiceiurile strămoşesci, se esprimă cu dispreţ despre ele, 'şi pierde elasticitatea în vorbirea limbei.

După óre-care pracsă se întórce l a a i s e i. Dedat din strĕinătate a trăí în societăţi mai mult sau mai puţin culte, el abandonézĕ societatea clasei agricole, din carea a eşit, 'şi dă silinţa a întrá în mijlocul societăţii culte românesci, dar — durere — nimenea nu-l primesce, p e n t r u - c ă e m e s e r i a ş, p e n t r u - c ă n u e d e s t u l d e i n t e l i g e n t.

Şi aci comitem noi cea mai mare greşală. In loc sĕ l primim cu bunăvoinţă, sĕ i oferim tot ajutoriul nostru moral şi material, în loc sĕ i întrunim pe acesti tineri în scóle, în casine, unde sĕ le oferim o lectură plăcută şi folositóre lor, noi ne purtăm cu óre-care indiferentism faţă de ei. Urmarea e, că cei mai mulţi dintre sodalii nostri români cercetézĕ societăţi strĕine, acolo bine primiţi, se simt mai b i n e şi la urma urmelor te ai pomenit, că şi-a schimbat numele şi că şi iau de soţii fete de altă naţionalitate**). Sciu casuri, unde într'un singur centru românesc în timp de 2 ani de ḑile 5 sodali români s'au căsĕtorit cu fete de naţionalitate strĕină. Ce limbă vorbesc ei în casele lor? Numai românesce nu! Işi schimbă numele, îşi părăsesce legea şi naţionalitatea. Următorii lor ce simţĕminte vor avé drept moştenire dela mamele lor? Numai românesci nu!

Ce fac fraţii nostrii saşi cu sodalii lor? Ei le ofere ocasiuni de a vení în contact mai des cu dênşii, constituindu-i în reuniuni pentru promovarea intereselor lor industriale şi pentru sprijinirea lor la eventuale lipse.

Inteligința săséscă nu se sepr ézĕ aşa de tare de clasa meseriaşilor, şi tocmai împrejurarea acésta contribue în mare parte la înaintarea lor pe tóte terenele.

Nu-i vorbă, avem şi noi bărbaţi distinşi, cari de ḑeci de ani lucră pentru cultivarea meseriaşilor nostri. Binemeritatul nostru paroch din Braşov, B a r t o l o m e i u B a i u l e s c u, zelosul redactor al fóiei „Meseriaşul român“ desvóltă o activitate deosebită în direcţiunea acésta. Reuniuni pentru sodalii nostri români încă avem, una în Sibiiu şi alta la Braşov. Acestea arată încâtva semne de viéţă. Cu tóte acestea mult mai este de făcut. *Trebue sĕ formăm în tóte centrele românesci reuniuni pentru sprijinirea meseriaşilor români, reuniuni de sodali pentru cultivarea morală şi intelectuală a lor, pentru că numai aşa ne vom puté formá o clasă industrială română!*

După tóte acestea ca de încheere reasum următórele păreri:

a) Tot românul, căruia ii zace la inimă înaintarea némului seu, sprijinéscă f a p t i c e pe meseriaşii români! Sĕ le dăm de lucru n o i, pentru că strĕinii mai cu greu se vor decide sĕ le dea;

b) Sĕ stêrnim în inimile învĕţăceilor simţĕminte religióse şi morale, dându le o cultură omnilaterală suficientă;

c) Sĕ avem în vedere cultivarea simţĕmintelor naţionale, şi păstrarea datinilor, obiceiurilor nóstre strămoşesci, dar cu deosebire a l i m b e i nóstre, uni cul nostru scut de scăpare în timpuri fortunóse;

d) Sĕ formăm reuniuni atât pentru meseriaşi cât şi pentru sodali, venind mai des în contact cu dênşii şi oferindu le ajutoriul şi sfaturile nóstre în tóte împrejurările şi la tóte ocasiunile;

e) La împărţirea de stipendii şi ajutóre atât Preaveneratul nostru consistoriu archidiecesan cât şi onoratul comitet al Asociaţiunei transilvane sĕ observe prin organele subalterne, că óre stipendiile, cari se dau sodalilor pentru a devení meseriaşi, nu se folosesc pentru alte scopuri? Sciu casuri, că unii sodali cu tóte că au primit ajutóre de 100—200 fl. ei nici după 3 —4 ani n'au devenit măestri de sine stătători, şi érăşi, că ajutórele date învĕţăceilor dela meserii — fiind sau măestrul lor, sau părinţii săraci — se folosesc de acestia pentru acoperirea speselor lor familiare si bieţii învĕţăcei nu se aleg cu nimic din aceste ajutóre.

Multe ar mai fi de ḑis în meritul acestei cestiuni. Din ceea-ce am esperiat eu de când lucru şi eu în via Domnului, am espus onoratului public cetitoriu numai unele observări, avênd nobilul scop în vedere de a îmbunătăţí încâtva sórtea clasei industriaşilor nostri.

George Joandrea,
înv. şi dir. la scóla capit. gr. or. din Orĕstie.

*) Astăḑi în detrimentul perfecţionărei lor — durere — mai rar o fac, ci e o scădere fórte mare pentru măestrii nostri. Red.

**) Acésta e mare scădere. Red.

Cântul în scóla populară.

S'a cetit în adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand — ţinută la 25 August st. v. 1889 în Brad.

Onorată adunare!

Cine a studiat cât de cât poporul românesc, şi a fost cu atenţiune la manifestaţiunile vieţii lui, a putut sĕ constate, că cântarea este un soţ nedespărţit a românului şi la bine şi la rĕu. Cântarea a fermecat, a îndulcit, şi a mângăiat inima românului ori pe unde a locuit el, la munte, la şes, ori pe câmpia întinsă.

Este un fapt sciut, ce până astăḑi îl putem esperiá la poporul nostru, că el iubesce ori pe cine 'l aude cântând frumos. Până astăḑi, poporul mai bucuros 'şi alege paroch şi învĕţătoriu o persónă, carea cânta bine, decât pe alta, carea póte sĕ aibă pregătiri cu mult mai frumóse, nu póte însĕ sĕ cânte bine.

Literatura nóstră populară -- poesiile, colinḑile, bocetele la morţi, descântatul în joc, s'au cântat şi se cântă, 'şi au melodia lor, şi coloritul lor naţional specific. Ea se va înmulţi din generaţiune în generaţiune pentru următori. Ea va fi un ducument etern, despre iubirea românului faţă de cântări, şi despre vitalitatea poporului nostru.

Micul copilaş aude cântându-i-se în jurul légănului, apoi cântă el în viaţă, éră în giurul sicriului tot cântarea 'l însoţesce. In ḑilele de bucurie, la ospeţe, la petrecere, în şeḑĕtóre, la păşune cu vitele, 'l auḑi pe român cântând şi descântând.

In ḑile de jale şi durere, tot de durere şi jale îşi cântă.

Este însĕ un loc sfânt la noi, unde până acum s'a dat prea puţină însemnătate cântului şi acest loc este scóla română populară, cu fórte puţine escepţiuni. Aici se ne îndreptăm atenţiunea, şi cu atât mai vêrtos, că contrarii nostri cei astuţi au început a ne interḑice cărţile, în cari sunt adunate poesiile, ce ne îndatinăm a cântá. Bag sémă cei vicleni sciu, că un popor carele nu-şi are cântările lui naţionale este pe calea perirei sau contopirei în alte popóre. Étă motivul cel mai ponderos, pentru care am luat asupra-mi sarcina, nu prea uşóră, ca sĕ tractez despre cânt în scóla nóstră populară.

In cele următóre deci vom tractá despre însemnătatea cântului, influinţa lui, scopul cântului în scóla populară, mijlócele de cari sĕ ne folosim pentru ajungerea scopului, materialul ce avem sĕ propunem şi alegerea lui, metoda de a propune cântările, când se încep cu cântările în scóla populară, şi câte óre sĕ se propună pe sĕptĕmână? indrumări practice la propunerea cântărei, şi în fine planul de învĕţământ pentru cei şase ani de scólă.

Iubirea de cântare este cevaşi inăscut omului, pentru aceea cântarea o aflăm la tóte popórele, ce au esistat, o aflăm în ţĕrile sudice, ca şi în cele nordice, preste întreg continentul. Pretutindenea cântarea a devenit o limbă comună a simţemintelor, care străbate la inima fie-cărui ascultătoriu.

Mare însemnătate a avut cântarea la vechii romani şi greci. Vechile tradiţiuni despre Orfeu, carele a liniscit furtuna prin cântare, despre Amfion, carele a pus în miscare petrile, ne sunt destule doveḑi.

Atât spartanii belicoşi, cât şi marii artisti atenieni, au privit cântarea ca un mijloc de frunte întru promovarea educaţiunei.

Indată după întroducerea crestinismului vedem, că cântarea jócă un rol însemnat la crestini, ea este considerată ca un mijloc de a stêrní simţeminte religióse şi morale în ascultători. Urmarea fù, că în scóle până la Pestalozzi aflăm întrodus esclusiv numai cântul bisericesc, abia dela Pestalozzi încóce a început a se întroduce în scólă şi cântul profan sau lumesc, după-ce adecă s'a recunoscut, că fără cântare este imposibilă o cultură omnilaterală.

Influinţa, ce o are cântarea asupra desvoltărei spiritului şi asupra inimei, a adus cu sine, ca cântarea — cântul bisericesc şi profan sĕ se întroducă ca studiu obligat în scóla poporală.

Kehr vorbind despre influinţa musicei (cântului) ḑice: „Dacă cântul s'ar eschide din scóla poporală, atunci ne am lipsí de cel mai în emnat mijloc, carele promovézĕ cultura inimei, şi despre o cultură armonică nu ar puté fi vorba“.

In special cântarea înfloinţézĕ asupra desvoltărei auḑului, asupra memoriei şi raţiunei, asupra simţemintelor, şi asupra desvoltărei simţului pentru tot ce e frumos şi bun.

In scólă, în biserică, în viaţa civilă şi socială ne putem convinge ce rol însemnat jócă cântarea.

Asupra auḑului! Se aude vorbindu-se, că cutare are auḑ musical. Urechia omului este un aparat complicat — un organ, — lucrul principal însĕ este şi aici spiritul omului.

Spiritul percepe tonurile 'şi formézĕ representaţiunile sale despre tonurile auḑite, şi numai pe basa acestora se pot reproduce în tocmai sau cu mici diferinţe tonurile auḑite. Prin un eserciţiu îndelungat în cântare, şi pe lângă o bună instruire ne însuşim auḑul musical, adecă devenim în stare a deosebí tonurile după afunḑimea tăriei şi coloritul lor, şi prin urmare devenim în stare a învĕţá cu uşurătate ori-ce cântare, ori-ce melodie.

Asupra memoriei şi raţiunei influinţézĕ cântarea prin aceea, că învĕţând elevul tecstul unei melodii, împreună cu melodia, prin acésta memoria devine mai vie şi mai fidelă. O poesie a cărei tecst îl scim de rost, îl putem uşor uitá, anevoie se uită însĕ un tecst a cărui melodie o scim şi cântá.

Prin învĕţarea unei melodii, elevul trebue sĕ facă minuţióse deosebiri cu privire la afunḑimea, tăria şi coloritul tonului, şi prin acésta raţiunea elevului se desvóltă.

Cântarea influinţézĕ asupra desvoltărei simţĕmintelor. Ohler ḑice: „Cântul înmóiă moravurile şi nobilitézĕ inimile, plantézĕ în inima omului tot ce e frumos şi bun“. Cel mai însemnat preţ al cânterei stă în aceea, că ne înalţă inimile la Dḑeu şi ni-le umple cu iubire, speranţă şi încredere în el De aci provine împregiurarea, că cântul a fost şi este partea cea mai însemnată a serviciului divin.

Asupra desvoltărei simţului pentru-ce e frumos şi bun influinţézĕ cântarea prin aceea, că elevii se dedau a fi atenţi şi disciplinaţi. O melodie frumósă este representaţiunea unei ordini perfecte, unde totul este bine regulat.

Ce impresiuni adênci produce cântarea în scólă, ne putem convinge prea uşor. La ori şi ce obiect de învĕţămênt nu toţi elevii sunt atenţi, la auḑirea unei melodii plăcute însĕ clasa întrĕgă este atentă — o linisce mormêntală pare-că cuprinde întrĕga clasă. Cu câtă pietate nu ascultăm în biserică la o cântare frumósă, şi pare-că te simţi în o stare de fericire, când un cor bine condus 'l auḑi întonând cântările bisericesci. Tot astfeliu ni se întêmplă în viaţa civilă şi socială. Cântarea nu lipsesce nici la o festivitate fie aceea publică sau familiară.

La escursiuni, la petrecerile sociale, la sĕrbările scolare, şi naţionale, în luptă, la muncă, unde numai păşesce omul vedem, că cântarea îi este de tot nedespărţită. (Va urma.)

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul după manevrele din Galiţia s'a reintors sĕ asiste şi la manevrele din Boemia. Primirea ce i-s'a făcut de poporaţiunea Boemiei a fost de tot splen idă şi entusiasmată. La ovaţiunile, ce i sau adus, Maj. Sa a rĕspuns în limba cehă sau germană precum au cerut împregiurările.

* (C o n c u r e n ţ a d e c o p i i.) Eri, Vineri, s'a ţinut în spaţiósa sală a comitatului concurenţa de copii cu premii arangiată de comitetul reuniunei higienice a comitatului Sibiiu, în frunte cu Ilustritatea Sa comitele cont. Andreiu Bethlen preşedinte, Parteniu Cosma şi G. Thalmann vice-preşedinţi. Au luat parte la acésta concurenţă copii din tóte părţile comitatului şi cu bucurie anunţăm, că copii de român s'au presentat în numĕr covêrşitoriu.

Copii au fost supuşi mai întâiu unei cercetări medicale şi apoi s'a intrunit juriul compus din dómnele: Maria C o s m a, B r e n n e r b e r g, Z i k e l i, şi C o n r a d. După o minuţiósă şi lungă esaminare s'au premiat:

A. Premiul I în aur: Ioan D u b e n s c h i, român de 3 ani din Sĕliste, 5 galbini (dăruiţi de Il. Sa com. Andreiu Bethlen); 2. Iohan M e s s e l, sas, 3 ani, Gusteriţa, 3 galbeni; 3 Dumitru S ê r b u, român, 4 ani, Sĕliste, 2 galbini.

B. Premiul II în argint: *a)* C o p i i d e 1 a n: Carl P h l e p s din Cisnădióra 5 fl.; 2. Paraschiva P u s c h i l ă, Sĕlişte 3 fl.

b) C o p i i d e 2 a n i: Susane Miess, Şura mare 5 fl.; Ilie P i s o u, Mohu 3 fl

c) C o p i i d e 3 a n i: Gustav F e r n e r, Sibiiu, 5 fl.; Ioan C â n d r e a, Aciliu 3 fl.

d) C o p i i d e 4 a n i: Dezső I b o l k a, Sibiiu, 5 fl.; Anna T h e i s, Şura-mare 3 fl.

e) C o p i i d e 5 a n i: Ilie B u c ş a, Mohu 5 fl. 2 Bertha Benedek, Sibiiu 3 fl.

După distribuirea premiilor dl Dr. Ioan M o g a a ţinut o vorbire de incuragiare, în termini popu-

lari, arĕtând scopul cel urmăresce reuniunea şi însemnătatea esposiţiunii. Mulţămí în numele comitetului tuturor părinţilor, cari şi-au adus copii, şi în special acelora, cari le-au dat o îngrijire atât de bună şi cari ar mai fi meritat premii, dar din causa lipselor pecuniare, comitetul s'a vĕḑut necesitat a se mărginí numai la atâta.

* (Sciri militare.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat a concede archiducelui Francisc Ferdinand de Austria Este, major în regimentul de infanterie 102, purtarea ordinului „marea cruce a vulturului negru," oferită de impĕratul german.

— Dr. Daniel Lupini, loc. de medic asistent în reservă a fost denumit medic la spitalul garnisónei Nr. 22 din Sibiiu.

— Depunerea şargei a fost încuviinţată capelanilor de clasa II: Nicolau Aron (Galaţi) Ioan Mănoiu (Şimon), Ioan Manta (Gurariu), Ioan Medeşan (Pretaiu,) Ioan Moşoiu (Şimon,) Alecsiu Staicu (Vestem).

* (Manevrele.) Manevrele corpului XII de armată, recrutat din feciori ardeleni s'au terminat alaltăeri, Joi, şi precum avem informaţiuni cu succes deplin. Tóte trupele, cari au luat parte s'au întors Joi după amĕḑi în Sibiiu, 12,000 ómeni O parte — 7000 — au fost incuartiraţi pe la particulari în Sibiiu, ér 5000 au format taberă în apropierea Sibiiului. Cu tóte strapaţele cele mari feciorii erau veseli şi plini de viaţă.

* (Schimbări de generali.) După-cum scrie o fóie autorisată germană din Viena se vor face următórele schimbări: bar. König general de artil. va fi numit inspector general de infant.; cont. Uexküll-Gyllebband loc. mar. se va numí inspector general de cavalerie; archiducele Frideric va fi numit comandant peste corpul 5 de armată Pojon; contele Grünne peste corpul de armată Praga; br. Schönfeld comandant de corp în Viena; archiducele Ioan comandant de corp în Graz.

* (Patriarch în Ierusalim.) Patriach latin la Ierusalim a fost numit Msgr. Piavi.

* (Învitare) Comitetul arangiatoriu învită la *„Adunarea generală"* a societăţii pentru crearea fondului de teatru român, precum şi la festivităţile, ce se vor aranja în incidentul acesta în oraşul Caransebeş la 17/29 şi 18/30 Septembre 1889 după programul următoriu:

Programa

adunărei generale a societăţii pentru crearea fondului de teatru român, care sĕ va ţiné în Caransebeş la 17/29 şi 18/30 Septembre 1889.

I. Sâmbătă în 16/28 Septembre.

1. Primirea preşedintelui adunărei generale şi eventual a óspeţilor la sară la órele 2 după amĕḑi.

II. Duminecă în 17/29 Septembre.

2. La 9 óre diminĕţa serviciu divin în biserica catedrală. Cântările liturgice le esecută societatea de cântări din loc.

3. După finirea sftei liturghii la 11 óre adunarea generală se începe cu următórea ordine de ḑi:

a) Presidentul deschide adunarea;

b) presidentul comitetului arangiatoriu bineventéză óspeţii;

c) sĕ eleg 2 notari pentru şedinţele adunării:

d) sĕ cetesce raportul comitetului societăţii des re activitatea sa dela ultima adunare generală încóce;

e) sĕ alege o comisiune de 5 membrii pentru esaminarea raportului de sub d) şi pentru eventuale propuneri speciale.

f) sĕ cetesce raportul cassariului despre starea cassei şi averea ei;

g) sĕ alege o comisiune de 5 membrii pentru revisiunea socotelelor;

h) sĕ alege o comisiunc spre a câstigá membrii noi pentru societate;

i) disertaţiune de dl Vasilie Goldiş despre „Pesimismul în poesiile lui M. Eminescu".

Cu acésta şedinţa primă sĕ încheie.

4. După amĕḑi la 2 óre banchet la „Pomul verde."

5. Séra la 8 óre concert dat de societatea rom. de cântări şi musică din Caransebeş. Programul urmézĕ separat. După concert teatru: „Ruga dela Chiseteu de Iosif Vulcan, jucat de membrii societăţii de cântări din Chiseteu. După aceste intrunire la mese cu cântări de coruri.

III. Luni în 18/30 Septembre.

6. Şedinţa adunării generale se deschide la 11 óre cu următórea ordine de ḑi:

a) autenticarea procesului verbal al şedinţei prime;

b) raportul comisiunei pentru câstigarea membrilor noi:

c) raportul comisiunei asupra socotelelor societăţii;

d) referada comisiunei asupra raportului comitetului şi eventual asupra propunerilor speciale;

e) defigerea locului adunării generale pe anul viitoriu;

f) alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru autenticarea protocolului acestei şedinţe;

g) încheerea adunării generale.

7. Séra la órele 7½ serenadă presidentului adunării.

8. La 9 óre petrecere cu joc în sala la „Pomul verde."

Considerând scopul, pe care îl urmăresce susamintita societate sperăm cá ne Ve-ţi onorá cu presenţa.

Caransebeş, în 15/25 August 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Andreiu Ghidiu, preşedinte. *David Terfaloga,* secretariu.

* (Comunicaţiunea pe tren.) Trenul omnibus Nr. 1813 şi 1814 ce circulu între Sibiiu şi staţiunea dela Ocna cu ḑiua de 9 Sept. n. a. c. a încetat a mai circulá.

* (Statul romano catolic.) În anul acesta statul romano-catolic din Ardél se va întruní la Cluş pe ḑilele de 24 şi 25 Septembre.

* (Proces de presă). In 24 l. c. n. se va pertractá înaintea curţii cu juraţi din Cluş procesul de presă intentat de publicistul Iosif Petran contra direct. teatral Moriţ Ditroi, pentru vătĕmarea de onóre.

* (Mulţămită publică!) Dl Dr. în sciinţele chimice Macsimilian, fiul parochului Ioan Eft. Popoviciu din Ţinţari, acum funcţionariu la monetăria statului în Bucuresci, cu ocasiunea călĕtoriei sale la Berlin şi a cercetărei părinţilor sei în vara a. c. a avut interesul nobil pentru progresarea scolarilor din comuna sa natală, donând fie-căruia scolariu din tóte 3 clasele câte un libel de scris, câte un stil şi pénă, câte un creon de pétră şi câte o cerusă de lemn. Primésc deci în numele scolarilor respectivi dela subscrisul mulţămita cea mai sinceră.

Ţinţari în 11 Septembre, 1889.

G. D. Păltinean, înv. dirig.

* (Teatru român în Braşov) Dl. Ionescu precum spune „Gaz. Tr." a sosit în Braşov cu trupa sa şi va da representaţiune şi în Săcele.

* (Eliberat) precum se anunţă din Cluş redactorul fóiei maghiare „Erd. Hir.", carele a fost condamnat de juriul de presă la 6 luni de închisóre a fost graţiat de cătră Maj. Sa după 3 luni de închisóre. Dl Iosif Korbuly, a şi luat conducerea numitei foi.

* (Telefon.) În 10 Sept. n. s'a deschis linia telefonică între Viena şi Praga.

* (Bóla de vite.) Mai multe comune din pregiurul Reghinului sunt aspru priveghiate din causă că bântue bóla de unghii şi de gură la vite.

Bibliografie.

In editura librăriei Nicolau I. Ciurcu Braşov a apărut *„Curs metodic de istoria naturală"* pentru scólele poporale de Ipolit Ilasievici, prof. de sciinţele nat. la gimn. rom. gr. or. Braşov. Ediţiunea II emandată şi amplificată în tecst şi cu ilustraţiuni. Preţul 30 cr.

— Tot în editura numită a apărut *„Religiunea crestine"*, cuprinḑênd invĕţături despre credinţa şi faptele bune crestinesci pentru scólele elementare de ambe secse de Ioan Popea prof. la gimn. rom. gr. or. Braşov. Ediţiunea a VI. Preţul 12 cr.

Publicaţiune.

La scóla de economia câmpului a comitatului Sibiiu (în Sibiiu, târgul de vite Nr. 10) se vor primí pe anul 1888/90 7 servitori, în linia primă feciori de economi.

Cursul de învĕţământ se începe la 1 Octobre a. c.

Cari vor se între trebue:

a) sĕ fie împlinit al septe-spreḑecelea an al etăţii,

b) sĕ fie sănĕtos şi trupesce astfeliu de întărit spre a putea suporta lucrurile de câmp neintrerupt,

c) se aibă deja în lucrurile economice esperinţă şi óre-care desteritate,

d) sĕ fie absolvat o scólă poporală cu succes bun,

e) a se legitima despre purtarea sa morală prin un atestat dela deregătoria comunală,

f) a se supune unui esamen de primire.

Servitorii capĕtă instrucţiune, locuinţă şi alimentare (hrană) grătuită şi afară de aceea o simbrie lunară de 3 fl., care jumĕtate se predă în fie-care lună în bani gata, ér ceealaltă jumĕtate se depune fructificativ pentru servitori intr'un institut de bani şi se estradă numai la eşirea lor din scóla economică; economia de învĕţământ mai îngrijeste spălatul hainelor de purtat şi de pat.

Servitorii au a-şi ingrigí singuri de hainele lor (ţĕrănesci) şi anume de încălţăminte şi imbrăcăminte.

Rugările de primire sunt a se îndreptá mult până *la 25 Septembre st. n.* cătră conducĕtoriul institutului de economiă Iuliu Schuster în tĕrgul de vite Nr. 10 care va dá bucuros şi alte desluşiri.

Sibiiu, în 6 Septembre, 1888.

Thalmann.

Din public*).

Onorabilă Redacţiune! În Nr. 88 al ḑiarului „Telegraful Român" am cetit o calumnie provenită din partea unor poporeni ai comunei nóstre Teliu. Acesti poporeni aruncă cu noroiu în subsemnatul, învinovăţindu-me: Cumcă ca administrator al fondului scólei a-şi fi defraudat acest fond, făcêndu-l a scădé aprópe la nula, deşi el când l'am luat în administrare trecea peste suma de 600 fl.

Mai departe sunt învinuit, cumcă a-şi fii speculat banii încassaţi prin aruncuri pentru edificarea scólei în folosul meu propriu; că decând este scóla gata numai póte comuna afla un învĕţătoriu stabil, din causa mea, deóre-ce eu pe fie care din ceice vin ca învĕţătoriu îl iau în cuartir la mine numai şi numai ce sĕ-mi pot măritá pe fica mea după el, şi astfeliu sĕ o fac învĕţătorésă sau chiar preoteasă; că astfeliu a-şi procede şi cu actualul învĕţătoriu corumpênd lumea cu rachiu şi altele spre ai asigurá reuşita la viitórea alegere de învĕţătoriu.

Neputênd trece cu vederea aceste calumnii şi învinuiri, nedrepte aruncate asupra mea şi aduse la cunostinţa publică prin preţuitul ḑiariu „Telegraful Român" nu din partea beţilor îndivi ḑi subscrişi în acel articul, ci din partea preotului Christofor Dogariu, cu care a bătut Dumneḑeu biata comuna nóstră şi din partea fiului seu Alesandru Dogariu, care până eri alaltăeri s'a sbătut ca pestele pe uscat până a ajunge preot; rog pe Onorata redacţiune a dá loc în acest jurnal următórei rectificări respective desvinovăţiri.

Mai întâiu de tóte declar prima învinuire de o calumnie rĕutăcióasă, care a putut provení numai din negrele inimi ale lui Christofor şi Alesandru Dogariu, deóre ce eu înainte cu 18 ani, pecând se susţine că a-şi fi defraudat fondul scolar de 600 fl. nu am fost nici epitrop, nici în comitetul bisericesc, fondul amintit nu l'am administrat nici odată, prin urmare nici nu l'am putut defrauda nici împrăstia. Este adevĕrat, că dela 1884 am funcţionat ca notariu al comitetului parochial, dar ca atare nu aveam nici vot în comitet, cu atât mai puţin influinţă asupra fondului menţionat. Deci dară cele susţinute de rĕutacioşii mei contrari în acésta privinţia sunt nisce calumnii nerusinate, pentru cari am şi făcut arătare criminală la locurile competente, de unde sper, că cei vinovaţi îşi vor luá pedépsa meritată.

Ce se atinge de aruncurile încassate pentru edificarea unei scoli corĕspunḑĕtóre recerinţelor timpului adevĕrul este, că nu eu sunt acela, care am păpat aceste aruncuri, deóre-ce eu nu am făcut alta decât ca oficiant comunal am silit pe ómeni la contribuire, şi celce a păpat colectele în parte mare este părintele Christofor Dogariu, pentru care fapte este şi tras la rĕspundere**).

Încât priveşte pasagiul articului din public ce se atinge de învĕţătoriu şi referinţele mele faţă de el, am de a refletá numai următórele: Este adevĕrat, că am luat pe învĕţătoriul Daniel Cojocariu în cuartir la mine, dar acésta am făcut-o numai la espresa rugare a I-lui epitrop al bisericei, căci la din contră, ne rĕmânea scóla fără invĕţătoriu, deóre-ce în tótă comuna nu-şi găsise cuartir. De întenţiunea ce am dá fica după el şi astfeliu a o face învĕţătorésca sau chiar preoteasă nici vorba nu póte fi, fiind fica mea numai o copilă abia de 14 ani. In fine am de a observá, că le póte fi rusine scriitorilor articolului „din public" de ei însuşi atunci, când aruncă calumnii şi asupra acestui tiner model de învĕţătoriu şi de om moral, pecând tot ei pe de alta parte îi dau testimoniu de serviciu, că a avut morală esemplară şi destul zel.

Cumcă nu cei subscrişi în articul sunt autorii lui, ci părintele Christofor Dogariu ca autor întelectual şi bunătatea de fiul seu părintele Alesandru Dogariu ca făptuitoriu direct, voiu probá înaintea tribunalului ***).

Teliu, în 28 August, 1889.

Cu tótă stima

Eusebiu Dogariu.

*) Pentru eele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Unele lucruri, cari nu stau nici într'o legătură cu cele ḑise în articolul provocat, am trebuit sĕ le omitem. Red.

***) Reducêndu-se la cestiuni şi instituţiuni publice celea sulevate de mai mulţi inşi din Teliu în articolul din Nr. 88 al fóiei nóstre, le-am dat loc, şi am dat loc şi rectificărilor celor atinşi prin acest articol, dar cu acestea discusiunea publică în fóia nóstră o privim de încheiată. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.65
Napoleon	9 48½	9.49
100 marce nemţesci	58.30	58 30
Lo don (poliţă pe de trei luni)	119.55	119.60

Nr. 340 [171] 1—3

In scopul instituirei unui capelan lângă veteranul şi neputinciosul paroch Nicolau Rociu din Nucet, pe basa încuviinţărei consistoriale dela 15 Novembre 1888 Nr. 4441 prin acésta se deschide

CONCURS.

Parochia Nucet numĕră între parochiile de clasa III, cu un venit anual calculat de comitetul parochial la suma de 405 fl. v. a. şi adecă:

1. porţiunea canonică în mărime de 15 jugere . . . . . fl. 90.—
2. Folosirea cimiteriului, a unei grădini şi a unei vii fl. 62.—
3. Competinţele stolari: botezuri, cununii, înmormên tări şi alte funcţiuni preo ţesci . . . . . fl. 253.—

Suma fl. 405.—

Din aceste venituri — casă parochială nu este, parochul se deobligă a dá jumĕtate adecă 202 fl. 50 cr. fiitoriului seu capelan.

Concurenţii, dela cari se cere se aibă cualificaţiunea prescrisă în regulamentul congresual dela 1878 § 14, cererile concursuale sĕ le adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful Român.“

Sibiiu, 7 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
administrator protopresbit.

Nr. 470. [172] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg se escrie concurs cu terminul până în 23 Septembre st. v.

1. Booş, cu salariu anual de 200 fl.
2. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl.
3. Teliuc, cu salariuiu anual de 200 fl.
4. Cincişiu cu filiile: Cerna şi Părósa cu salariu anual de 220 fl.
5. Ruda cu filiile: Plop, Poenita voinei şi Alun, cu filia Bunila, — unde din causa situaţiunei locului învĕţămêntul este ambulant, cu salariu anual de 250 fl.
6. Haşdĕu, cu filiele: Dobica, Florese şi Cernişóra, cu învĕţămênt ambulant cu salariu anual de 150 fl.
7. Baia lui Craiu-Topliţa, cu filiele: Goleş-Vălariu, Buzdulariu, învĕţămênt ambulant, cu salariu de 150 fl.

De sine înţelegêndu se la tóte aceatea staţiuni cuartirul şi lemnele focale.

Doritorii de a reflectá la acestea posturi, au a-şi asterne cererile in struite conform prescriselor legali.

Haţeg, la 23 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresbit.

---

[173] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scólele confesionale române greco-orientale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-orietal al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.
2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.
3. Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.
4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.
5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl, cu cuartir şi lemne de încălḑit.
6. S Copalnic, salariu anual 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.
7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.
8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) până la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochi ale concerninte.

Ioan Şiovrea,
protopresbiter.

Nr. 541. [174] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legume şi 20 fl, pentru lemne de foc.
2. Bărei, cu salariu de 90 fl, dela popor, 60 merţe mari de cucuruz, cuartir şi lemne de foc.
3. Bedeciu, cu salariu de 250 fl dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
4. Bica română, cu salariu de 60 fl. ca învĕţătoriu şi 60 fl., din venitul cantoral, cuartir liber şi 5 cară lemne de foc.
5. Cara, cu salariu de 200 fl, dela popor şi cuartir în edificiul scólei.
6. Geröfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
7. Giurcuţa, cu salariu de 80 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
8. Mănăsturul-român, cu salariu de 180 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
9. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor.
10. Nadeşul-român, cu salariu de 200 fl., dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.
11. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir liber şi lemne de foc.
12. Someşul-rece, cu salariu de 120 fl., dela popor, 24 merţe mari de bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Cluş, 26 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Clușului.

Tulliu Roşescu,
adm. protopresb.

---

[175] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea vacantelor staţiuni învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

1. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., solvibili în rate lunari decursive.
2. Hundrubechiu, cu salariu anual de 100 fl., solvibili în rate lunari decursive, cuartir şi lemne de foc.
3. Nostat, cu un salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc.
4. Ighişdorf, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, alesul învĕţătoriu va avé a provedé în Dumineci şi sĕrbători şi postul de cantor fără a pretinde vre-un alt beneficiu.
5. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
6. Vecerd, cu salariul de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii, cari voesc a reflectá la vre-una din aceste staţiuni au a-şi asterne petiţiunile instruite eomform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 21 August, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 124 [147] 3—3

CONCURS.

După ce pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Maerĕu, protopresbiteratul Turdei, nici în urma celor dóuĕ concurse publicate în Nr. 41 şi 132 şi următorii din ḑiariul „Telegraful Român“ în anul 1886 nu s'a ivit nici un concurent cualificat, — pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Maiu 1889 Nr. 2364 B., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei şi a grădinei parochiale de un jugĕr în estensiune, pămênt şi arătoriu . . . fl. 50.—
2. Folosirea porţiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu şi fênaţ, jugĕrul à 10 fl. fl. 80.—
3. Dela 70 familii câte o merţă veche (16 copuri) cucuruz sfêrmit şi câte o ḑi de lucru . . . . . fl. 60.—
4. Venitele stolari usuate, socotite cu . . . . fi. 107.—

Tóte acestea dau un venit anual în suma de . fl. 297.—

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi înaintá până la terminul mai sus indicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor, subsemnatului oficiu protopresbiteral per Gyéres în Agârbiciu.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei.

Agârbiciu, 27 Iuliu, 1889.

Petru Roşca, protopresbiter.

Nr. 337 [145] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiele mai jos insemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Borgo Bistríţa, cu salarlu de 200 fl. şi 3 orgii de lemne.
2. Coşna, cu salariu de 200 fl, cuartir şi lemne.
3. Galaţi, cu salariu de 200 fl. cuartir şi lemne.
4. Blaşfalĕul de sus, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne.
5. Blaşfalĕul de jos, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de ocupá aceste posturi au sĕ se adreseze cu suplicile lor, nstruite conform legei, până la terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo Bistriţa, în 5 August 1889

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 405 [158] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune aparţinĕtóre protopresbiteratului Geógiului I., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Hărău, cu salariu anual de 200 fl. cuartir gratuit în edificiul scólei, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.
2. Uroiu şi filia Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl., şi lemne de ajuns pentru încălḑit.
3. Fizeş-Barbura, cu salariu anual 180 fl, cuartir gratuit şi 2 °□ lemne pentru încălḑit.

Respectivul învĕţătoriu după un an de probă va puté ridicá şi venitele cantorale.

4. Certeşul-superior, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi lemne de ajuns pentru încălḑit.
2. Nevoeş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.
6. Voia, cu salariu anual de 150 fl., şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.
7. Porcurea, cu salariu anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne pentru încălḑit.

Salariile se ridică prin repartiţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a se adresá cu cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Hondol, 16 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Giógiului I., în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Vasilie Pipoş,
protopresbiter.

Nr. 168 [164] 2—3

CONCURS.

Devenind la scólele din comunele mai jos numite staţiunile învĕţătoresci vacante se escrie concurs pentru întregirea lor cu termin până la 20 Septembre 1889 st. v.

1. *Loman*, cu salariu la an de 150 fl. din cassa comunală, dela învĕţătoriu se cere ca în dumineci şi sĕrbători se cânte în strană.
2. *Drombariu*, cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosinţa unui loc comunal numit „Fundul lungii“ computat în 100 fl. şi cortel în edificiul scólei.
3. *Cióra*, cu léfă de 200 fl., cortel şi doi stângini de lemne; şi
4. *Rechita-Purcăreţ*, (învĕţătoriu ambulant) cu salariu anual de 200 fl.

Doritorii cari vor reflecta la numitele staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi adreseze suplicile instruite în formă legală subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 21 August, 1889.

Oficiul protopr. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Tipeiu,
prot.

Sz. 3592 polg. [176] 1—5

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Dániel Mihály és társainak beadott kérése folytán Erdőalya község határának általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra **a határnap 1889 évi November 23-ra d. elötti 10 órára tüzetik ki, Erdőalya községébe**, a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beléegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *V. Jakab,* jegyző.

„Petroleum- Sicherheits- Pulver“

Prav de asigurare contra esplosiunei petroleului şi a crepărei cilindrului (sticlei) de lampă.

Detaiuri în instrucţiunea de folosire.

Pentru Sibiiu şi întreg comitatul Sibiiului se capetă numai la domnul **R. Gardik**, strada Măcelarilor. [177] 1—3

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 97 Sibiiu, Marți 5/17 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Septembre.

Preste puțină vreme se va incepe activitatea parlamentului unguresc, care ér promite a fi mai mult furtunósă decât fecundă. In dricul verei s'a lucrat bugetul pentru anul viitoriu și pre cât transpiră până acum în publicitate, deficitul nu va dispăré nici pentru anul viitoriu din buget, deși ministrul de finanțe de mai nainte promisese a vení pe anul acesta cu un buget ecuilibrat.

Causa, că nu s'a putut incă aduce venitele țĕ rei în ecuilibru cu erogatele, este ușor de aflat.

Sĕ luăm numai spirtul, dela care promisese ministrul de finanțe venite colosale. Darea după hectolitru s'a urcat la 35 fl. v. a., dar consumul s'a impuținat în proporțiune și mai mare, decât cum s'a urcat darea după spirt, și așa sunt aruncate peste cap tóte combinațiunile, ce s'au făcut.

Cât pentru noi, nu avem decât sĕ dăm laudă lui Dțeu, că s'a impuținat consumul de spirt, căci impuținêndu se acesta se impuținézĕ numĕrul crimelor, se impuținézĕ și numĕrul ómenilor sĕraci, și se impuținézĕ numĕrul acelora, cari vênd moșia și vatra strĕbună ca sĕ ajungă în mânile strĕinilor și ovreilor, cari pe unele părți a le țĕrei fac adevĕrate minuni, progresézĕ în avere în mĕsura, în care ajunge poporul la sapă de lemn și la proletariat.

Dar nu numai din acésta causă nu este posibil ca sĕ se aducă ecuilibriul în finanțele țĕrei, ci ele sunt multe altele. Au fost chemați la ministeriu ómeni noi, cu idei nóue și cu propuneri de reforme, și de regulă reformele costă părale. Ministrul de comerciu și comunicațiune pentru introducerea inlesnirei călĕtoriilor pe căile ferate după zone, a causat visteriei statului un deficit însemnat față cu venitele de până acum.

Mai vine și ministrul iustiției cu decentralisarea tablelor și cu inmulțirea personalului judecătoriilor de prima instanță, și dacă e ca sĕ se pună aceste tóte în lucrare, atunci este imposibil ca sĕ nu se ia refugiu la nóuĕ jertfe din partea statului, jertfe, cari trebue aduse de cătră acesta, indată-ce voesce ca sĕ țină pas cu alte state europene, cari nici în iustiție, nici în alte privințe nu rĕmân și nu vor sĕ rĕmână inapoi.

Nu se scie incă, că ce reforme va suferí administrația, și despre acésta se astéptă cu incordare declarațiunea ministrului președinte la 20 Septembre în Oradea mare, inaintea alegĕtorilor sei. Ministrul președinte este municipalist în sensul strict al cuvêntului, opisițiunea moderată a pledat tot acuma consecuent pentru denumirea amploiaților și se vede, că programul ei află spriginitori și în sinul ministeriului reconstruit.

Impinge vor pe dl ministru-președinte ca sĕ cedeze, nu scim, tot ce scim e, că reforma nu se va face pentru acum, ci pe periodul venitor amploiații se vor alege érăși și incă pe timp nederminat, în urma unei legi anume aduse spre acest scop.

Nici nu ne am puté inchipuí altmintrenea mișcările electorale din unele comitate, cum e și mișcarea din comitatul Timișului, și cum-că un comite de valórea dlui Victor Molnár scie ce se petrece în sinul ministeriului, nu mai incape indoélă. Va se ḑică, pentru anul acesta cel mult la forurile orfanale pot vení schimbări, ca adecă sĕ se impartă aceste agende după-cum se sună la judecătorii, și dacă așa va urmá, nimenea în lume nu se va bucurá mai mult ca noi, cari nu odată ne am plâns, că la forurile orfanali se fac mari greșeli, că averile pupilare nu se administrézĕ în regulă, că ici colea se fac și ne scari defraudări, cum nu arare-ori s'a constatat, și că în judecătorii avem mai multă incredere, lucrul se esplică ușor. Omenii judecătoriei nu sunt recrutați din clicele comitatelor, ci sunt ómeni cu scólă și ómenii cu scólă, tot au mai multă pricepere și și inimă, ca cei ce au cam gătat cu averea lor, și apoi voesc cu ori ce preț ca se vină, unde erau odată în ḑilele de aur.

Aceste cu greu se pot ajunge pe căi óble și drepte, și la comitate era ușor de a tăinuí câte un lucru, care la judecătorie iese ori mai curênd ori mai târḑiu la ivélă.

Suntem deci în asteptare, numai de ar vení timpul ca sĕ se bucure de favoruri toți cetățenii și nu numai evreii și alți privilegiați și atunci suportăm cu plăcere greutățile, ce se pun pe umerii nostrii.

Revista politică.

Denumirei contelui Thun de guvernor în Boemia i se dă o importanță cu mult mai mare, de cât se credea la început chiar de dujmanii cei mai inverșunați ai principiilor politice, ce le urmăresce poporul ceh.

Cestiunea încoronărei regatului boem preocupă discusiunea publică în Praga, Viena, Budapesta, și chiar foile berlineze pare că și au făcut o temă de predilecțiune din acésta cestiune.

În un punct concordézĕ întréga presă, și anume, că încoronarea regatului boem nu va fi numai o simplă ceremonie, nu numai un act de etichetă, ci în faptă ea va avé o însemnătate importantă din punct de vedere al dreptului de stat.

Foile maghiare atât cele guvernamentale cât și opositionale, trăgênd conclusiunile, ce ar urmá din realisarea încoronărei regatului boem strigă cu un glas, că Ungaria nu va mai puté fi angagétă la nimica cu partea cislaitană a monarchiei si va trebuí sĕ-și tragă sémă cu uniunea personală.

Din alt punct de vedere privesce însĕ presa berlinezĕ acest act. Prin el s'ar slĕbí fórte mult referințele interne ale monarchiei, s'ar dá avênt și prea mare forță nisuințelor slave și astfeliu și raporturile esterne ale monarchiei cu celelalte puteri intime nu se vor mai puté mantiné la înălțimea aceea, ce se recere pentru ca statele sĕ pótă trăí în alianță de ofensivă și de defensivă.

Presa cehă e necesitată sĕ țină luptă 'aprinsă cu tóte foile, cari în comentările lor nu nutresc acelea-și vederi, ce le nutresce ea. Astfeliu „Hlas Naroda", luând în revistă articolul fundamental a lui „Pester Lloyd" și comentările nefavorabile, ce le face, nu se mulțămesce numai cu rĕspunsuri obiective, ci revarsă o umbră de tot posomorită asupra statului ungar. Organul marelui luptătoriu Rieger se provócă la procesul, ce se pertractézĕ tocmai acum contra lui Kókán în Budapesta, la dărimarea din nou a Seghedinului, la ruinarea bancelor ungare în urma administrărei rele a funcționarilor, la defraudațiunile dela cassele de păstrare ungare, la afacerea lotăriei în Timișóra și la alte multe neajunsuri, ce bântue Ungaria și apoi adauge: Nu e deci nici o mirare, dacă între astfeliu de impregiurări creditul public al Ungariei se clatină și dacă starea financiară din Ungaria tot mai tare se ruinézĕ. Cu acésta sufere și Cislaitania, deóre-ce prosperarea Cislaitaniei se mĕsură și după venitele de stat ale Ungariei. Noi cel puțin de sigur, că în privința financiară vom prestá mai mult.

O parte a presei germane iubilézĕ. Mostenitoriul tronului rusesc a călĕtorit în Germania ca sĕ asiste de a drépta monarchului german la manevrele cele mari.

Sosirea sa în Germania e salutată și din punct de vedere al unui act politic însemnat, ce se va întêmplá, și anume, ea este o prevestire a visitei țarului rusesc, visită ce de mult s'a ventilat prin presă și pentru care foile germane au iscodit o mulțime de termini, dar care din motive incă necunoscute mereu s'a amênat.

Primirea, ce i s'a făcut viitoriului autocrat la Hanovera de împĕratul german a fost de tot cordială și ea dovedesce, că monarchul german mai are incă speranță a trăí mult timp în legături de pace cu Rusia.

FOIȚA.

O căsătorie la țĕră.

(Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan.*)

(Urmare).

Atâta îi trebuia bietei Melanie.

Sângele i se urcă în obrajii cei rumeni, inima îi înghețase, și diminéța medicul adus anume în Dumbravă constantézĕ nisce friguri din cele mai periculóse, impreunate cu tifus.

La patul ei nu veghia decât nisce rudenii mai indepărtate, căci pe adevĕratele ei rudenii despre mamă, tatăl ei nu le suferia la casa lui.

Din când în când se mai arĕta și Gerasim, dar era rece ca sloiul, el nu intelegea morbul, nu vedea, că fata lui se consumă de ferbinteli, că colórea feței celei rumene se preface în galbenă ca céra, și că mănuțele ei se subție ca nisce plante, la cari le lipsesce aerul și căldura. Era tare nesimțitoriu Gerasim, față de morbul ce cuprinsese pe unica lui fiică, și dacă el totuși a chemat medicul în ajutoriu, o a făcut de gura lumii, o a făcut căci 'l rugase cu deosebire mama lui Teslovean, Salomia, care credea, că după reinsănătoșarea Melaniei va fi nora ei.

Timpul vindecă ranele cele mai grele, timpul a vindecat și durerile Melaniei, și după 6 sĕptĕmâni, ea se ridică din pat, incepe a umblá și prin casă, mai mult rădimată, ca pe puterile ei, cari o părăsiseră mai de tot.

Nime nu scia causa adevĕrată a morbului decât numai medicul și Turturean, căruia ca amic îi comunicase medicul cele ce se petrec la casa lui Gerasim.

Melania avea acum liniste cel puțin de gurile rele, era slăbită, dar mai mulțămită ca și când era deplin sănĕtósă.

Nu o mai nĕcăja nimenea, nici fetele, nici tatăl ei, toți aveau mai multă compătimire față de ea.

Era în dricul iernei. Ea nu esise ca altedăți din casă, nu a fost nici chiar la apă-botézĕ cu celelalte fete, ea trăia în o retragere și în o singuritate, de credeai că are sĕ se pregătéscă pentru o mănăstire.

Fatal a fost pentru ea anul trecut, lung i a fost morbul și și mai grea i a fost ei singurătatea din casă, dar le a invins pe tóte, și din ce da în spre primăvară din ce reapărù puțină rumenélă în față și puterile la loc, așa cum fusese ea anul trecut după sânta Mărie, când fù prima dată la șeḑétóre.

Gerasim se bucura și el că Melania dă în spre bine, dar și mai mult se bucura Salomia, căci ea era mai interesată chiar și decât Teslovean, ca sĕ se facă sănĕtósă.

Turturean învĕțătoriul din Dumbravă avea și el motive a se bucurá de reinsănĕtoșarea ei, tot ce i era lui cu supĕrare, că nu se póte apropia de tatăl ei ca se i pótă descoperí dorința lui, și mai cu supĕrare i era că nu puté da față cu Melania, nu se puté înțelege, cu ea cum se cade și nu scia cu siguritate, dacă ea și-ar dá consimțemêntul ca sĕ-i fie soție.

E greu la sate sĕ te vêresci în casa cuiva, și e și mai greu pentru un om ca Turturean, care era strĕin și pe carele Gerasim 'l lua peste picior și se uita cam peste umĕr la el

Melania avea o verișóră cu care 'și vorbea vorbele. Verișóra ei — Măriuța se furișà când și când la ea și ea pĕtrunsese de mult în secretele învĕțătoriului, secrete, cari odată tot trebuia sĕ le scie și Melania.

Gerasim lipsesce pe câteva ḑile de acasă și Mărióra are timp de a aflá tot ce doresce dela Melania. Medicul incă era bine inițiat în lucru, deci cu toții hotăriră ca sĕ pună la cale o trébă bună, trébă, pe carea și ceriul o ar fi binecuvêntat în urmările ei.

Dar cu Gerasim nu era de vorbit.

(Va urma).

Dar precum am accentuat numai o parte a presei iubiléză. Multe foi se ocupă însĕ cu discusiuni interesante asupra acestei călĕtorii şi a călĕtoriei, ce s'a proiectat sĕ o facă mostenitoriul de tron la esposiţiunea din Paris ca representat al ţarului la marea sĕrbătóre naţională francesă.

Pusă discusiunea pe acest teren, ea insuflă mari îngrigiri şi o parte a presei germane sĕ încércă a motivá greşala cea mare politică, ce s'ar face, dacă în adevĕr s'ar şi realisá planul de călĕtorie la Paris. Prin aceea că Rusia ia parte la sĕrbătórea revoluţionară, ḑic foile garmane, nihilismul din Rusia, care nu e de loc stîns, se va iví érá şi mai periculos ca pănă-acum.

Acésta nu póte sĕ o apróbe nici cercurile francese, care în adevĕr voesc binele Rusiei şi dacă totuşi se încurăjază la realisarea planului, încurajarea nu póte vení decât din cercurile panslave, care şi-au câştigat o mare influinţă la ţarul şi cari îi pun în vedere, că numai astfeliu se mai póte manţiné autoritatea ţarismului.

Cu cât se discută mai viu acéstă cestiune, cu atât se astéptă cu mai mare încordare la desvoltarea ulterióră a lucrurilor şi în special se astéptă la toastul ţarului, care se sperá, că va lămurí discusiunea publică asupra politicei, ce o urmăresce Rusia.

Sibiiu, 4 Septembre, 1889.

(Ol.) În înţelesul normativelor nóstre privitóre la afacerile scolare cu inceputul lunei Septembre se incepe instrucţiunea la scólele poporale de prin cetăţi, şi de prin comunele mai mari, am puté ḑice comunele situate pe la pólele munţilor, ai căror locuitori trăesc mai mult din economia de vite şi din meserii, şi ai căror prunci pot cercetá scóla regulat, nefiind impedecaţi prin lucrul la câmp, care aprópe în intrégă Transilvania aduce cu sine, că scólele poporale numai cu 1 Octobre 'şi pot începe activitatea.

Instrucţiunea publică este un bine comun al omenimei, în special este ea un bine comun pentru românii rĕmaşi mult indĕrĕptul altor naţiuni, cărora le a fost dat sĕ se incălḑéscă mai de multă vreme la raḑele binefăcĕtóre ale libertăţii.

Este datorinţă sfântă pentru fie care om interesarea de instrucţiunea publică, şi cu deosebire presa este chemată sĕ pórte cu tărie făclia luminei în acésta cestiune publică, şi sĕ-şi pună ce are mai nobil pentru ameliorarea instrucţiunei publice, dela care se condiţionézá fericirea poporului nostru.

„Sine ira et studio“ trebue sĕ tractăm cestiunea instrucţiunei publice.

Şi dacă statul este sedus în unele părţi a degradá scóla la rolul de servitoriu al unei porniri pentru cutare scopuri — după mine periculóse în urmările lor şi pentru stat ca întregul, şi pentru noi ca cetăţeni ai statului; dacă unii din noi seduşi de spiritul de rĕsbunare lovesc cu timă în autoritatea bisericéscă, luându-şi de pretecst afaceri scolare, pe cari le tractézá după-cum le dictézá interesul lor de rĕsbunare; se nu cădem noi puţinii ómeni rĕmaşi credincioşi binelui bisericei, se nu cădem noi în greşală de a criticá lucrurile privitóre la ameliorarea instrucţiunei, punêndu le ca motor tendenţe, cari, dacă în adevĕr din acelea ar fi isvorit ele, cu drept cuvênt ar trebuí aspru criticate.

Şi asupra mea asemenea impressiune a făcut primul articol din numĕrul de Sâmbătă al ḑiariului „Telegraful Român“, care ocupându se cu cestiunea învĕţătorilor ámbulanţi, o consideră de o „anomalie“, de o „invenţiune a unor domni“, cari au mâncărimea de a face „esperimentări în contul învĕţămêntului“.

În chipul acesta presentată cestiunea, aruncă o umbră după sine, ce uşor póte prinde rădăcini şi in alte inimi.

Lucrul însĕ are alte base, şi datorinţa e sĕ se restabiléscă adevĕrul, avênd în vedere instrucţiunea publică ca bun comun, pentru-care toţi trebue sĕ aducem jertfe, şi se răbdăm suspiţionări şi dela strĕini, şi dela ai nostri, căci aşa ne este de present sórtea.

Concursele pentru învĕţătorii ambulanţi sunt publicate cu aprobarea autorităţei bisericesci.

Nu sunt deci lucrul singuraticelor oficii protopresbiterale, mai puţin sunt ele invenţiunea vre-unui domn cu veleităţi de esperimentare.

La acest soiu de învĕţători a ajuns autoritatea bisericéscă numai din suprema necesitate, acésta este credinţa mea, precum numai la supremă necesitate o admite şi legea de stat, când adecă numai póte fi practicabilă altă modalitate pentru îndreptarea rĕului.

S'a constatat în casuri concrete, că spre esemplu în cutare comună de ḑeci de ani nu se póte urmá regulat cu instrucţiunea, din lipsa puterilor de a sistemisá un salariu, care sĕ asigure cât decât esistenţa unui învĕţătoriu.

S'a cercat ajutorarea prin aceea, că s'a dispus afiliarea la o scólă din comuna vecină, deóre ce în comune de acestea de regulă nu se află nici preoţi, cărora sĕ le poţi încrede instrucţiunea. Incercarea a fost zadarnică, căci chiar şi la depărtări mai mici, frecuentarea a fost aprópe nulă, din motive în general cunoscute. Mai mult: după observările de până acuma în unele locuri s'a dat instrucţiunea în mâna preotului, sau în cas şi mai rĕu în mâna vre-unui cântăreţ dela biserică, şi resultatul a fost, că din o sută de percente abia unul a ajuns, ca în un an sĕ pótă cetí şi scrie, aşa că oficiile protopresbiterale şi autoritatea bisericéscă a trebuit sĕ constate, că pe calea acésta nu mai pot merge lucrurile.

Sunt şi casuri de acelea, unde în întrégă comuna nu s'a aflat un singur om, care sĕ scie ceva carte, şi copii au rĕmas cu totul fără de nici o instrucţiune*).

Refugiul din urmă s'a luat la învĕţătorii ambulanţi.

Se înţelege, că în casuri estreme de asemenea natură, omul care în tóte ḑilele se lovesce de ne milósa realitate a trebuit se reflecteze la învĕţătorii ambulanţi, căci altă modalitate nu i-a mai rĕmas.

Cumcă scóla acésta nu va fi în starea, în care este scóla, care 'şi are pe învĕţătoriul seu în tótă bună vremea, despre acésta nime nu se îndoesce. Ne îndoim însĕ în alte puncte. Eu cred, că dacă un învĕţătoriu cu cualificaţiune şi cu inimă pentru scólă va aduná tot a dóua ḑi pe elevii sei nu în un palat, ci în o localitate modestă, şi îi va instruá după cum se cade, totuşi se va face mai mult progres, ca cu un cântăreţ dela biserică fără de nici o pricepere în instrucţiune, sau ca preotul, care pre lângă cea mai mare bunăvoinţă chiar — deşí cu pricepere în ale scólei — fórte cu anevoie póte pune cele ale scólei la locul prim. Despre comunele, în cari nu a fost nici o instrucţiune sĕ nu mai fac amintire la locul acesta.

Acésta este convingerea mea în punctul învĕţătorilor ambulanţi după-cum îi aplică pe ei autoritatea nóstră bisericéscă, şi eu încă stau bucuros la vorbă cu cei ce în asemenea casuri de estremă necesitate altmintrea cugetă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Apahida, la 1/13 Septembre, 1889. Domnule Redactor! O catastrofă nefericită întêmplată în comuna Apahida la 30 August st. c. me face sĕ ve comunic următórele:

După-cum este sciut, parochia gr. or. Apahida la a 1877 din incidentul alegerei de paroch, formându-se dóue partide: una pentru fostul paroch dl Tuliu Roşescu, ér alta pentru cunoscutul I. Farcaş din Sec, a făcut atunci, ceea ce candidatul lor a făcut cu 10 ani mai târḑiu, a trecut la unire.

Incă atunci — după cum am aflat — celor trecuţi la unire li s'au făcut promisiune din partea consistoriu lui Blaş, că o sĕ le facă biserică. Acésta se vede, că cu ascunsa intenţiune, ca desbinarea între poporul comunei Apahida, care era un model de bună stare materiale şi de religioşitate, sĕ ia dimensiuni tot mai mari, ca astfeliu poporul sĕ decadă moralminte şi materialminte, şi ca învĕţamêntul sĕ pausese, ceea ce s'a şi ajuns în tóte direcţiunile; preoţii de ambe confesiunile neplătiţi pentru serviciu, căci scia că dacă va fi silit la plătire trece la unire sau viceversa, şi atunci preotul cedézá. In cele economice deasemenea desbinaţi: turma găzdacilor, pusta găzdacilor, care este identic cu gr. orientali. In comună douĕ biserici ambele rĕu cercetate, ear gr. cath. abia au avut în 2 ani scólă în decurs de 12 ani, ér la gr. or. deşi s'a ţinut scóla în tot anul, abia s'a putut face ceva progres, căci vḑênd, că ceialalţi nu sunt siliţi a şi trimite copii la scólă, nu-i trimiteau nici ei; ear de pedepsire nici vorbă, căci atunci merg, unde e maí uşor. Salariele deşi neînsemnate nu se pot încassá. Étă unirea ce mare bine a făcut acestei nefericite comune! Dar sĕ revin la catastrofa ce voesc a Vi-o comunicá.

Promisiunea făcută abia după 12 ani în primăvara a. c. s'a împlinit, dânduli se dela Blaş suma de 2500 fl. v. a., cu care sumă s'a şi început la zidirea bisericei şi s'a continuat până la 30 August st. v. In numita ḑi la 5 óre d. m. tocmai în momentul, cênd suiau cel din urmă ciubăr de var la turn, care era peste 10 stângini de înalt, o detunătură grozavă a pus în fricá întréga comună. Turnul s'a derimat la pămênt, aducênd cu sine pe 4 zidari şi 8 ḑileri ocupaţi cu suirea materialului de lipsă. Pravul se ridică ca un nor şi opria de a se vedé golul rĕmas în locul turnului, ér vaetele şi ţipetele celor ocupaţi cu lucrul ce aveau rudenii, rĕsunau preste sat. S'a dat signalul de primejdie prin clopotele dela biserica gr. or. şi poporul curgea din tóte părţile la faţa locului, unde s'a întêmplat catastrofa. Ajungênd acolo încă se mai auḑiau vaetele înăduşite a celor ce se aflau sub ruine. Omenii începură la lucru pentru de a scăpá pe cei ce erau în viéţă. Durere însĕ că ura confesională nu putù sĕ nu se manifesteze într'un mod fórte drastic şi aici în faţa acestei catastrofe. Anume: preotul gr. cath., teologul absolut din Sibiiu Eliseu Moga, vḑênd între cei-ce conlucrau la scóterea celor răniţi şi poporeni gr. or. i-a luat de mână şi înjurându i le-a ḑis, se nu se apropie acolo: „că avem noi destui de ai nostri“.

Étă ura confesională manifestată de un renegat de religiune, atunci când gemetele străbăteau de sub colosul de piatră derimată din turn! Din norocire fiind în comună dl proto-pretore Hoszu şi venind la faţa locului, făcù capĕt deosebirei confesionale, şi în faţa primejdiei făcù ca omul sĕ fie numai om, datoriu de a şi apĕrá pe semenul seu.

S'a scos o femeie de sub ruine vie încă, dând în agonia morţii, căci la 31 August deminéţa i-s'a terminat suferinţele; 3 inşi răniţi greu, ceialalţi mai puţin, ér 2 nu s'a rănit de loc. S'a constatat prin dl proto-pretore, că o femee lipsesce, dar nu s'a găsit numai a dóua ḑi mórtă.

Spaima şi jelea, ce domnesce în întréga comună nu se póte descrie, ér poporul în cele întêmplate, vede mâna lui Dḑeu.

E de notat: că confesiunea gr. cath s'a format din discordie, menageată fiind de contrării naţiunei şi confesiunei nóstre.

Locul, pe care s'a zidit biserica s'a luat cu proces dela un biet om, care îl cumpĕrase mai nainte cu 2 ani, fără de al fi fost întabulat. Matadorii bisericei gr. cath. l'a cumpĕrat de a 2-a óra dela vêndĕtorele dintâiu. Astfeliu bietul om, care întrase în posesiunea locului şi l'a folosit 2 ani s'a opus prin proces, procesul l'a ruinat pe bietul om costându-l aprópe 200 fl. Şi el bietul blastămă pe cei ce l'au adus la sapă de lemn.

Omul, care a vêndut de 2 ori locul, avênd bani a beut şi póte de nĕcas sau de bucurie a lovit pe alt om în cap şi omorîndu-l a şeḑut 3 ani în temniţă în Gherla

Pe astfeliu de temeiu cu greu póte omul zidí!

Un apahidean.

Braşov, 2/14 Septembre 1889. Dle redactor! E în deobsce cunoscută încordarea, ce esistă de de câtăva vreme între statul nostru şi între statul vecin al României, referitoriu la interesele vamale ale amêndurora. E sciut că, trecĕtorii pe la pasurile de cătră România au a îndurá multe greutăţi şi neajunsuri, chiar şi atunci când au împlinit tóte formele legilor şi ordinaţiunilor, celor atât de riguróse din patria nóstră.

Se vede, că s'au obicinuit ómenii cu astfeliu de nevoi, pentru că sufer în tăcere şicanale atât cele cu óre-şi care umbră de basă, cât şi cele introduse prin abus din partea vre unui sau altui amploiat de vamă.

Mi-a venit la cunoscinţă mulţime deastfeliu de abusuri, aşa ḑicênd, numai din întêmplare. Dacă nu se fac arătări la locurile competente sau în public din partea celor ce sufer, acésta se esplică de sine fórte uşor. Bieţii ómeni, cari au afacerile dese cu vama dela graniţă, mai vêrtos cu vămile mai mici, sciu prea bine, ce-i ascéptă din partea domnilor mici, dacă vor cutezá a se plânge la cei mari, şi decât sĕ sufere necurmat mai târḑiu remuşcări, de cari se i usture sufletul, mai bine rabdă dela început şi sĕ supun în tăcere la prescrierile volnice ale funcţionarilor birocratici. Rabdă poporul nostru, căci aşa e crescut din vécurile trecute, apoi e sciut, că poporul nostru şi mai vêrtos românii din comunele mărginaşe au mai multă trecere pela pasurile dela graniţă. Ei pentru îmblânḑirea şi potolirea tractamentului aspru, mai bucuros îşi aleg altă cale şi anume calea darurilor, calea cinsturilor. Acéstă cale încă e primejdiósă dintr'alte puncte de vedere. Cei îmbiaţi cu daruri pentru uşurarea unor sau altor condiţiuni, capĕtă curagiu a purcede tot astfeliu şi pe viitoriu, dacă nu şi mai aspru încă, ca în modul acesta sĕ încurgă cu atâta mai mult şi mai multe din darul Domnului.

Nu vreau sĕ ating deocamdată casuri speciale, însĕ cu altă ocasiune voiu deschide reservoarul datelor speciale, de care dispun în acéstă privinţă. *G.*

Cântul în scóla populară.

S'a cetit în adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand — ţinută la 25 August st. v. 1889 în Brad.

(Urmare şi încheere.)

Cântul are mare influinţă şi asupra celorlalte obiecte de învĕţământ: asupra religiunei, asupra cetirei, a istoriei geografiei ect. etc.

---

*) Pentru asemenea casuri de estremă necesitate am admis şi noi „învĕţătorii ambulanţi“, am dat însĕ espresiune dorinţei nóstre, ca se nu se prea generaliseze acest soiu de învĕţători. Red.

Nu este un al doilea obiect de învĕţĕmênt, care sĕ ne aducă atâtea folóse, şi atâtea plăceri ca şi cântarea.

După cele premerse sĕ vedem, care e scopul cântărei în scólele nóstre populare?

Scopul cântărei este: a face pe elevi capaci a luá parte activă, cântând la serviciul dumnedeesc în biserică, de altă parte ale însuşí un numĕr însemnat de cântece bune (lumesci) profane, cari sĕ le ducă elevul cu el în viaţa socială.

Cântările bisericesci-liturghice trebue sĕ şi le însuşéscă elevii pentru legătura ceea strînsă, ce este între biserică şi scólă, şi pentru-că au o influinţă asupra simţemintelor religióse morale a poporului.

Cântările profane în un anumit numĕr trebue sĕ şi le însuşéscă elevul, pentru-că au influinţă asupra desvoltărei lui spirituale, şi pentru rolul ce-l au în viaţa de tóte ḑilele.

Pentru ajungerea scopului sunt neapĕrat de lipsă unele condiţiuni şi anume:

a) învĕţătoriul sĕ fie un bun cântăreţ, sĕ aibă voce;

b) sĕ aibă desteritate în cântări şi sĕ cunóscă multe melodii;

c) sĕ recere un auḑ musical şi zel mare cu deosebire dela învĕţătorii ce au un ton mai mediocru;

d) sĕ aibă cunoscinţe din musică;

e) sĕ scie cântá în violină.

Vocea bună e un dar al naturei, şi nu se póte acuirá, e posibilă însĕ ca o voce debilă sĕ se cultive. Desteritatea în cântări se câştigă pe încetul, tot astfeliu şi cunoscinţele speciale din musica vocală şi instrumentală. Chiar pentru aceea în pedagogii trebue sĕ se pună un pond fórte mare pe musică, pe cântări. Un învĕţătoriu consciu de misiunea sa însĕ nu se va îndestulí, eşind în viaţa practică, cu ceea ce a câştigat în seminariu, ci va trebui sĕ studieze mai departe. Acésta e necesariu şi din acel motiv, că la întrarea în seminariu cei mai mulţi elevi nu posed absolut de loc cunoscinţe musicale.

Materialul ce avem sĕ-l propunem în órele de cant în general este: de natură bisericéscă şi lumésca, adecă cântările bisericesci şi profane, cum s'a aminit mai sus.

Cântările bisericesci rĕmân acelea-şi şi sunt stabilite de autoritatea bisericéscă, le putem afla în cărţile bisericesci, parte în manualele menite a se dá în mâna pruncilor spre e. „Micul cântăreţ“ etc.

Cântările profane le aflăm parte în sinul poporului, în poesia populară, sau în colecţiuniunile de poesii populare. Cine e autorul poesii populare, cine e autorul cutărei melodii, ce o auḑim în sinul poporului, nu scie nime sĕ-ţi spună, destul că poporul o cântă.

Mai departe cântările de lume le aflăm în abecedare, în cărţile de cetire, sau în colecţiunile nóstre de poesii, de cari avem o mulţime. Aici aflăm tecstul, melodia însĕ nu, acésta trebue sĕ ni-o însuşim dela cei competenţi în musică, ori dacă se simte în stare însuşi învĕţătoriul póte sĕ dea tecstului melodia acomodată.

Durere însĕ, că pănă acum prea putin s'a interesat cei chemaţi, ca tecsturilor acomodate pentru scólă sĕ li se dea şi melodii convenabile, ca întroducêndu-se cântările în scólă, de acolo sĕ străbată în sinul poporului. Tot atât de puţin s'a făcut şi în ce privesce întroducerea ariilor populare în scólă. Specialistii nostri au un câmp destul de vast, spre a puté face mari servicii scólei şi naţiunei.

Ce privesce alegerea materialului la cântările bisericesci, e lucru uşor şi deja stabilit materialul ce sĕ se cânte; greu însĕ peste mĕsură e a-ţi alege materialul din cântările profane! Normativul nostru scolariu, nu ne dă materialul anumit. A cântat pănă acum care ce a voit, ce a sciut, cum l'a tăiat capul, ĕră cei mai mulţi au negles şi negleg cântările profane spre marea nóstră daună. Ar fi timpul sĕ se reguleze în câtva şi acésta anomaliă.

La alegerea cântărilor profane trubue sĕ fie conduşim de următórele consideraţiuni.

a) Cântarile alese (poesiile) trebue sĕ fie după tecst şi melodie fórte acomodate desvoltărei elevilor, şi intenţiunei, de cari suntem conduşi la propunerea cântării. Dacă se póte aplicá undeva macsima germână, ea 'şi are locul aci: „Das Beste ist für Kinder gut genug“. Nu numai când cântă elevii o poesie sĕ simtă plăcere, ci şi mai târḑiu afară de scólă, în viaţa socială.

b) Trebue sĕ fim cu atenţiune, că nu totdeuna ceea-ce e frumos şi bun pentru ómeni mari, e acomodat şi pentru prunci, şi ceea ce e acomodat pentru prunci va fi bun şi se va cântá cu plăcere şi de cătră ómenii mari.

e) Poesiile de iubire nu sunt pentru scólă.

d) Sĕ fim cu atenţiune la alegerea poesiilor, prin cari se desvóltă iubirea de limbă, de naţiune şi patrie, mai departe la alegerea poesiilor, prin cari se influinţézĕ asupra desvoltărei caracterului si ţinutei elevului. Sĕ nu se facă abus de cântecele naţionali, dar se scii îndată ce vei auḑí pe elevi cântând, că es din scólă bine condusă în spirit naţional.

e) Sĕ se dea atenţiune tecsturilor şi melodielor, ce se află în sinul poporului.

După-ce am vorbit despre alegerea materialului, sĕ vedem de ce metode sĕ se foloséscă un învĕţătoriu la propunerea cântărilor?

Metode sunt două: metoda de a învĕţá pe prunci sĕ cânte după auḑ, şi metoda de ai învĕţá după note, sau după cifre. In cele mai multe locuri metodele vin combinate, premergênd metoda după auḑ, ĕră în anii din urmă ai scólei se întrebuinţézĕ melodia după note. La noi la români se folosesce mai preste tot numai metoda după auḑ.

Şi una şi alta metodă îşi au apĕrătorii lor. Cei mai mulţi sunt pentru întrebuinţarea ambelor metode.

Kehr şi Hentzschel ḑic că: cântarea pe note nu este ocupaţiunea scólei poporale. Este fapt şi aceea, că poporul sau nu cântă de loc după note, sau cântă numai la părere pentru-că este mare deosebire în a afla o notă, şi în a cunósce notele.

Şi după una şi după cealaltă se póte face progres imitătoriu. Resultatul la tótă întêmplarea este mai strălucit, folosind combinate ambele metode.

A începe cu metoda după note este lucru ostenitoriu, şi resultatul în primii ani de scólă, nu corespunde ostenelii. La tótă întêmplarea va fi mai bine a începe cu elevii cu metoda după auḑ, şi dacă învĕţătoriul are cunoscinţe de note, atunci în cei doi ani din urmă se facă cunoscute elevilor şi notele. Instruarea în a cântá după note, trebue sĕ-şi aibă marginile sale, pentru-că scóla populară nu e scóla de specialitate.

Este sciut, că cântarea este şi o desteritate ca şi vorbirea şi metoda de a-ţi insuşi o desteritate este imitaţiunea. Mai uşor va învĕţá elevul a cântá, dacă aude pe altul. „Ceea ce trebue se faci, trebue se veḑi mai întâiu pe altul făcênd“, ḑice Comenius. Acest principiu 'l aprobă şi Dr. F. W. Lindner din Lipsca.

Vom urmá deci şi noi acésta metodă.

In urmă ne mai restézĕ întrebarea, când sĕ se încépă cu cântările în scóla poporală, şi câte óre pe sĕptĕmână? Inceputul se face în anul prim de scólă şi duréză tot timpul prescris de lege în cei şase ani de scólă, şi apoi în scóla de repetiţiune, unde încă trebue sĕ se pună mare pond pe cântări.

Pe sĕptĕmână va trebui sĕ avem cel puţin 1 óră, în carea sĕ propună cântarea, ce voim a învĕţá pe prunci. O óră însĕ nu va fi de ajuns pentru-ca se tractăm piesa, sĕ o memoriseze şi sĕ o cânte elevii, va trebuí dară ca sĕ se cânte şi în celelalte óre dela alte obiecte de învĕţămênt.

Astfeliu se va cântá în órele de religiune, de istoriă, de geografiă, acum însĕ cântarea nu va dura mai mult de 10 minute şi macsimul $^1/_4$ de óră. Cu ocasiunea sĕrbărilor scolare ori naţionale, la escursiuni vom cântá cu elevii. Cu puţine vorbe ḑis:

Nu vom intrelăsá un moment, unde cântarea se fie la locul seu, şi sĕ nu cântăm.

De sine se înţelege că poesiile, ce cântăm la annmite ocasiuni vor trebui sĕ fie sciute de mai înainte, şi învĕţatoriul cel mult va acompania pe elevi.

Pentru a face ca cântările învĕţate sĕ pĕtrundă în sinul poporului, ar contribuí mult ţinerea cântului cu adulţii, şi unde se póte sĕ se înfiinţeze coruri micste cel puţin în dóue voci.

Procedura practică la învĕţarea unei cântări ar fi următórea:

a) Maiântâiu elevii trebue sĕ cunóscă tecstul poesiei ce li se cântă, şi sĕ-l înţelégă Tecstul 'l vor înţeleg numai în urma esercitielor logice făcute din partea învĕţătoriului. Mai întâiu sunt dară vorbele, apoi melodia. A ne folosi de la, la, la, la învĕţarea unei melodii nu admit cei mai mulţi pedagogi, după-ce odată e dat tecstul.

b) Poesia, ce avem sĕ cântăm, eventual prosa, trebue se o scim de rost, sau cel puţin se o putem ceti corect estetice.

c) După cunóscerea tecstului, după ce adecă elevii 'l sciu de rost sau cel puţin ceti corect, învĕţătoriul cântă întrégă melodia odată sau de doue óri spre a desceptá atenţiunea elevilor. După aceea cântă şi elevii după învĕţătoriu sau dacă acesta scie violină, atunci elevii 'l acompaniază după violină. După-ce în total au pruncii idea despre melodie, învĕţătoriul procede la părţile singuratice şi le cântă pănă ce şi le însuşesc elevii. La deprinderea unei părţi a melodiei cântă învĕţătoriul, apoi 1 bancă, sau elevi singuratici, şi pe urmă toţi elevii. In fine se caută întrégа melodie pănă când elevii de sine vor sci-o cântá.

d) Se nu ne grăbim cu învĕţarea cântărilor, şi ceea ce se propune, se devină proprietatea elevului, se nu se oboséscă elevii la cântare, şi se nu-i forţăm se strige. Sĕ-i dedăm apoi pe elevi a şi luá aerul la cântare. La cântare elevii vor stá în picióre. Cântările se vor învĕţá numai în o voce în anii de întâiu şi după aceea în dóue voci.

e) In propunerea unei cântări sĕ se esercite bine elementul melodic, apoi cel ritmic şi în fine cel dinamic fără a separá cu totul aceste părţi una de alta. La întonare se cu mare atenţiune. Elevilor sĕ se dea în mână o colecţiune din cele mai alese poesii şi mai acomodate.

La tótă întêmplarea specialistii nostri, ar fi de dorit a lucrá în acésta direcţiune pentru sccólă. De dorit ar fi ca pedagogii când es din seminariu sĕ aibă un reportoriu anumit de poesii şi melodii acomodate pentru scólă.

Ioan German.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Georgiu Romanul, cleric abs. din diecesa Aradului, Joi în 31 August a. c. v. şi-a încredinţat de fiitórea sa soţie pe dşóra Emilia Papiu, fiica protopresbiterului nostru Ioan Papiu din Deva. — Felicitările nóstre amicale!

* (Dela academia militară.) In academia militară din Viena vor întrá în anul acesta mai mulţi elevi din case princiale.

* Comitetul central de alegere al cttului Sibiiu va ţiné în 18 l. c. n. $3^1/_2$ óre o şedinţă în sala cea mică a comitatului. La ordinea ḑilei sunt mai multe rapórte de resolvit.

* (Pentru cei arşi din Arpaşul inferior.) Precum se comunică din Făgăraş ḑiariului din loc „Hermannstätd. Ztg“ s'au împărţit celor arşi din Arpaşul inferior următórele sume prin comitele suprem al Făgăraşului: 800 din casseta privată a Maj. Sale monarchului, 600 fl. dela înaltul regim, 300 din cassa comitatensă, 200 fl dela deputatul Alecsandru Ullmann, 350 fi. 20 cr. din venitul curat al unei petreceri, 200 fl. dela institutul „Albina“, şi 119 fl. 30 cr. dela privaţi.

* (Procesul Kókán.) In ḑilele trecute s'a luat în pertractare procesul directorului de cancelarie în ministeriul de comerciu Kókán, carele a defraudat 42,000 fl. După mărturisirile lui Kókán, n'a fost numai el mângit, ci şi alţi funcţionari mai inalţi ai statului. După scirile ce vin acum din Budapesta, procesul s'a amênat, deóre-ce mai e de lipsă sĕ se facă încă o mulţime de investigaţiuni.

* („Emke“) Comitetul Kulturegyletului a hotărit sĕ esprime mulţămită Maj. Sale pentru că a fost representat la sfinţirea stégului. In Debreţin şi în Mişcolţ se vor înfiinţá fiiliale. In Blaş se va deschide în decursul acestei luni scóla ridicată cu suma de 15.000 fl.

* (Restanţe de dare.) Restanţa de dare în comitatul Albei-inferióre în cele trei cuartale ale anului curent se urcă după raportul inspectorului de dare preste un milion fl.

* (Maghiarisări de nume.) După statistica presentată de misitrul de înterne asupra maghiarisărilor, ce s'au făcut în jumĕtatea primă a. c., numĕrul familiilor maghiarisate e de 584. Contingentul cel mai mare îl dau jidovii. După religiune se împart astfeliu: 286 jidovi, 212 romano-catolici, 28 evangelici, 15 reformaţi şi 9 greco-catolici. Nici un greco-oriental!

* (Pentru practicanţii în drepturi.) Precum anunţă o fóie maghiară, minstrul de iustiţie a hotărit a imbunătăţí staiea materială a practicanţilor de drept. E cunoscut, că o mulţime de iuristi talentaţi, dar lipsiţi de mijlóce materiale, după ce au absolvat cu succes studiile iuridice, nu se aplică la cariera judecătoriilor, din causa soldului mic de 360 fl., cu care adese-ori nu-şi pot acoperí nici cele mai necesari trebuinţe. Ministrul a hotărit a li se urcá salariul la 500 fl.

* (Uniforma oficianţilor de stat.) In consiliul de ministri austriac s'a presentat un proiect, conform căruia toţi funcţionarii statului vor trebuí ca în órele de oficiu sĕ pórte un costum anumit, ĕr în órele libere nu sunt obligaţi. Diferiţii funcţionari se vor deosebí prin parole, căruia resort aparţin, şi prin steluţe la parole gradul respective posiţiunea, ce o ocupă.

* In nóptea de 13 şi 14 l. c. n., a fost jăfuită cariola postală între Sepsi S.-Georg şi Feldióra. Servitoriul de postă Imre József a fost omorît prin un gloţ de revolver în pept şi transportat într'o pădure din apropiere. Hoţii au luat suma de 800 fl. 55 cr.

Bibliografic.

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Braşov a eşit de sub tipariu „*Carte de cetire*“ pentru gimnasii, scóle reale, comerciale, pedagogice (normale) şi pentru scóle de adulţi de Ioan Popea, profesor la gimnasiul român gr. or. din Braşov. Tomul I. Ediţiunea II. Preţul *1 fl. 20 cr.* Ediţiunea I a acestei „*Carte de cetire*“ a fost favorabil apreţiată în mai multe ḑiare.

„*Candela*“ fóie bisericéscă-literară ce apare în Cernăuţi Nr. 9 din 1 Septembre 1889 are următoriul sumariu:

Doctrina romano-occidentală despre satisfacţiune. — Morala testamentului vechiu în periodul iudaistic. — Omiliile sântului Ioan Chrisostom la epistola cătră romani. — Cuvêntare la Schimbarea la faţă a Domnului nostru Iisus Christos. — Cronică.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Septembre 1889.

Timişóra:	**47**	**8**	**73**	**84**	**56**
Viena:	**14**	**18**	**16**	**82**	**40**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9 49½	9.49
100 marce nemţesci	58.20	58 30
London (poliţă pe de trei luni)	119.65	119.65

Nr. 293 [177] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Câmpuri-Câmpeni-Surduc, protopresbitetatul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei, curţii şi a grădinei parochiale cu supraedificatele economice, precum şi a porţiunei canonice, care computate tóte în bani după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 73 fl.

2. Venitul stolariu dela botezuri, cununii şi înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 150 fl.

3. Dela 170 familii câte o mĕsură mare (de 30 litrii) de cucuruz sfârmit ori 1 fl. în bani, 170 fl.

4. Venitul dela umblarea cu crucea, dela sĕrbătorile Pascilor, maslu în Vinerea mare şi dela osfeştanii etc., computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 47 fl. Suma totală 440 fl.

5. Cătră acestea şi folosirea a 4 locuri de cimiterii necomputate la cele de mai sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor Statutului organic şi ale Regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la termiuul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ilia, la 18 August, 1889.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 265 [178] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Feneş, din protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs la încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 30 August a. c. Nr. 5737 B. 1889 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din venitele parochiale stavelite de comitetul şi sinodul parochial în sumă de 450 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi substérnă concursele cu documentele recerute pănă la terminul pus subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 1 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca administr.

Nr. 413 [179] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Laz se escrie în sensul inaltului ordin consistorial dela 1 August a. c. Nr. 4356/B concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii — vedre — must à 8 cupe vechi védra, cari computate în bani fac fl. 213.60.

b) dela acestea familii 130 ḑile de lucru à 20 cr. fl. 26.—

c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă . . . . fl. 39.—

d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni şi celelalte, dela altariu şi alte funcţiuni usitate a se prestá fl 121.70

Dau suma de fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochiă au a-şi asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit; concurenţilor le stă în voiă ca sub dura.a terminului în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presenteze la biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cele rituale.

Sebeş, în 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 340 [159] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie concurs cu termin pănă la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Drăguş, dóuĕ posturi de învĕţători unul cu salariul anual 200 floreni, cuartir şi lemne pentru foc şi loc de legumi în grădina scólei; ér altul cu salariul anual de 50 floreni.

2. Sebeşul-superior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 250 floreni, cuartir şi lemne pentru foc.

3. Porcesti, postul de învĕţătoriu secundariu cu salariul anual de 200 floreni.

4 Sebeşul inferior, postul de adjunct învĕţătoresc cu salariul anual de 150 fl.; alesul adjunct învĕţătoresc este deobligat a ţiné o strană în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

5. Porumbacul inferior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 floreni şi cuartir.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek) pănă la terminul pus, adecă 16 Septembre a. c. st. v.

Avrig, 18 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului

Ioan Cândea,
protopop.

---

[160] 2—3

CONCURS.

Devenid vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin pănă la 10 Seprembre 1889 st. v.

1. Laz, cu salariu la an de fl. 130, ce se plătesce în rate lunare de la comună, cortel în edificiul scólei şi doi stângini de lemne.

2. Tărtăria, cu leafă de 150 fl. cortel şi o sórte de lemne.

3. Pianul de sus, cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericei, cortel şi doi stângini de lemne, se cere însĕ ca alesul învĕţătoriu se scie cântá ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ cânte la strană.

4. Pianul de jos, cu léfă anuală de 200 fl., din repartiţie, léfa se plătescc în cuartale decursive şi se cere ca alegêndu l învĕţătoriu se cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

5. Rĕhĕu, un post cu salariu de 180 fl., din alodiu, ér alt post cu salariu de 150 fl., dela biserică şi cortel, cei ce vor fi aleşi învĕţători aci sunt datori sĕ cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

Doritorii, cari vor reflectá la acestea staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi substérnă petiţiunile instruate în mod legal subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 18 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Tipeiu, protopop.

Nr. 450. [161] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 10/22 Sept. 1889.

1. Ocolişul mare, cu salariul în bani 230 fl., 20 ferd. bucate, 35 chilog. legumă şi folosinţa grădinei scolare de 1000□.

2. Ocolişul mic, cu salariu în bani 130 fl., 10 ferdele bucate, şi 25 chilog. legumă.

3. Bedeleu, cu salariul 150 fl. în bani, 15 ferdele bucate şi 35 chilog. legumă.

4. Mogoş Valea bârnei, cu salariul în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

Afară de acestea dela fie care comună primesce diurnele pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ şi trimită cererile concursuale pănă la terminul ficsat provĕḑute cu documentele prescrise de stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul.

Ofenbaia, în 10 August, 1889.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr 270 [162] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrudului se publică concurs cu terminul 10 Septembre 1889 stil. vechiu.

1. In Bunirginea, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. In Cărpiniş, un post de învĕţătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. In Ciuruleasa, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

4. In Vêrtop, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu pănă la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 August, 1889.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Sz 2937/889 polg. [169] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jogának arányosítása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátaridejeül **1889 évi October hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek, a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök — *Iakab Árpád* jegyző.

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann
în Sibiiu

din 6 Septembre a. c. până mai departe.

Băi de vană:

Afară de Dumineca in tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa până la 8 séra.

Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 după améḑi.

Băi de aburi:

Pentru domni: afară de Lunea în tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa până la 1 după améḑi.

Pentru dame: Marţia, Mercurea, Joia, şi Sâmbăta dela 3 óre după améḑi până la 7 séra.

Observaţiune; Tacsa cea de băi este afişată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoscinţa onoratutui public. [157] 2—3

„Petroleum-Sicherheits-Pulver“

Prav de asigurare contra esplosiunei petroleului şi a crepărei cilindrului (sticlei) de lampă.

Detaiuri în instrucţiunea de folosire. [177] 2—3

Pentru Sibiiu şi întreg comitatul Sibiiului se capetă numai la domnul **R. Gardik**, strada Măcelarilor şi **Franz I. Wagner** Strada Cisnădiei.

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 13—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 98 Sibiiu, Joi 7/19 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Nascerei Născătórei de Dumneḑeu", Nrul procsim va apăré Marţi în 12 Septembre v.

Sibiiu, 6 Septembre.

La inceputul anului scolariu ni se presentéză înaintea ochilor icóna posomorită a celor mai multe scóle din patria nóstră, şi raporturile nenaturale, cari măiestrit se mai susţin spre dauna nespus de mare a instrucţiunei publice, şi prin acésta a înaintărei statului, ale cărui adevĕrate interese nu se pot închipuí fără interesele singuraticilor, ca cetăţeni ai statului.

Am luat privire în raportul ministeriului cătră dietă, în care credem, că s'a presentat adevĕrata icónă a scólelor din stat, am luat privire în rapórtele singuraticilor biserici române, cari 'şi tractéză publice tóte afacerile lor, fie ele de natură bisericéscă, scolară sau economică, şi pretutindenea se constată, că în punctul instrucţiunei publice stăm încă cu mult inderĕptul statelor europene, pe cari ar trebuí sĕ le avem de model în nisuinţele nóstre culturale.

Legea nóstră de instrucţiune permite sub anumite condiţiuni confesiunilor, reuniunilor şi singuraticilor susţinerea de institute publice de învĕţămênt, şi tot sub anumite condiţiuni le pune în vedere şi ajutoriul direct şi indirect al statului.

Paralel cu acestea insĕ dă voie guvernului, ca el ori unde va voi sĕ pótă deschide scóle aşa numite de stat, prelângă acésta obligate pentru fiecare comună sunt aşa numitele scóle comunale cu al căror caracter până acuma, noi românii puţin ne am tras séma, şi aşa uşor ne putem trezí în o singură comună politică cu cel puţin şepte scóle poporale inferióre, pe lângă cari statul în ori ce moment póte deschide tot de categoria acésta a opta, cea de stat, dacă aşa vor cere interesele lui.

Dacă vom avé deci în vedere posibilitatea de a infiinţá scóle, atunci uşor putem ajunge la conclusiunea, că fericitóre stare de lucruri trebue sĕ fie în statul nostru cu scóle paralele de o ambundanţă aşa de mare.

Cine nu trăesce în insuşi statul nostru, cine nu cunósce specialele referinţe dela noi, acela nu va puté pricepe raţiunea acestor scóle, mai puţin va pricepe el pentru ce stăruesc confesiunile la susţinerea de scóle proprie faţă cu cele comunale, şi mai puţin va pricepe resonul scólelor de stat în singuraticile comune, cari susţin scólă confesională în regulă.

Abundanţa de scóle în una şi aceeaşi comună între impregiurările nóstre de regulă este semnul sĕrăciei, şi de regulă din scólele esistente nici una nu corĕspunde pe deplin recerinţelor unei scoli bune.

Noi ne cunóscem, fórte bine ne cunóscem noi între noi. Scim raţiunea, pentru care confesiunile persistă la dreptul de a şi susţiné scóla lor proprie. Scim şi raţiunea scólelor aşa numite comunale, şi în cele din urmă o scim şi pre cea a scólelor de stat. Nu vom zăboví deci la acest loc, ci vom trece la scopul acestui articol la natura scólelor comune susţinute în timpurile înainte de crearea actualei legi de instrucţiune, înainte de crearea articolului de lege XXXVIII din 1868, de confesiunile bisericilor române, scóle cu caracter duplu, greco-orientale şi greco-catolice totdeodată, dar cari în sensul actualei legi de instrucţiune ipso facto că sunt comune ambelor confesiuni devin scóle comunale, asupra cărora au valóre disposiţiunile legei privitóre la scólele comunale.

Din cunoscinţa acestor stări de lucruri se esplică în multe casuri pentru-ce în o comună curat românéscă, care altcum ar puté susţiné o scólă în stare infloritóre, se află dóuĕ scóle, ambele în stare necorĕspundĕtóre.

Şi se întêmplă de multe ori, că în o asemenea comună salariele invĕţătorilor se licitéză minuendo.

Şi se întêmplă de multeori în o asemenea comună, că învĕţătoriul din motive binecuvêntate 'şi schimbă confesiunea, şi produce turburare nespus de mare în mersul regulat al scólei, deóre-ce poporul nostru uşor întórce spatele, şi inclină în acea parte, care cere dela el mai puţine jertfe în afacerile scolare.

Şi se întêmplă de multeori, ca în asemenea casuri noi perdem şi scólă şi popor, deóre-ce noi nu dispunem nici de fonduri spre a remunerá convertirile, nici inimă spre a stricá scóla în faţa câştigului de câteva suflete.

Pentru sanarea rĕului numai o singură cale ne stă deschisă: sĕ ne înţelegem noi între noi.

Am făcut cercarea, şi ea numai la cercare a rĕmas.

Avem credinţă în vitalitatea poporului român, asteptăm timpuri mai bune, căci adunarea generală a Asociaţiunei din Făgăraş ne a convins, că acuma nu e timpul de a sperá o înţelegere în interesul culturei.

Cultura nu este încă scop. Asteptăm timpuri mai bune.

Revista politică.

Ori-ce mişcare se face în partidul guvernamentale urmărită cu ochi vii din partea presei oposiţionale şi nu numai partidul are sĕ supórte asprele critici, ce se descarcă asupra lui, dar chiar şi singuraticii membrii sunt siliţi sĕ sufere cele mai ascuţite satire.

Acest fenomen se repeţesce sistematic, mai ales de când presa guvernamentală a anunţat, că sesiunea parlamentară din anul acesta va fi una din cele mai mănóse.

Premieriul Tisza, carele în ḑilele trecute s'a întors din o lungă călĕtorie e ironic apoteozat, ér aderenţii sei presentaţi ca toţi atâţa ḑei, cari privesc spre piscul Olimpului şi nu încétă cu osanele ḑeului dintru înălţime, făr a-şi trage sémă şi cu conscinţa dacă în adevĕr se cad aceste laude acum, când ţara are sĕ lupte cu cele mai grave neajunsuri şi pentru a căror salvare nimica nu s'a făcut din tot ceea-ce până acum s'a făcut.

In avêntul seu presa oposiţională e de tot cutezantă şi caută pe tóte căile a discrediţioná actualul regim, zugrăvind scandalele întêmplate în timpul din urmă, scandale, ce le-a desaprobat ţara, şi tóte foile speră, că ḑilele ministeriului Tisza sunt numĕrate, deóre-ce căile apucate de actualul guvern duc sigur la demisionarea presidentului.

Pentru alimentarea ilusiunilor se astéptă vorbirea, ce o va desfăşurá dl Tisza înaintea alegĕtorilor, vor bire, în care crede presa oposiţională, că se va dá primul signal al retragerei, după-ce se vor lăudá tóte faptele, ce le a sĕvêrşit regimul dlui Tisza şi peripeţiile, prin care a trecut, până-ce a putut realisá o parte din vederile sale politice.

La întórcerea sa din călĕtorie dl Tisza a cercetat pe premieriul austriac, cont. Taaffe, şi cu tóte că conferenţa acestor doi bărbaţi de stat a rĕmas tainică, totuşi i-se atribue mare însĕmnătate politică, aducêndu se în legătură cu denumirea guvernorului Boemiei.

Acésta denumire a rĕsculat întréga presă maghiară fără deosebire de colorit politic şi asupra cercurilor conducĕtóre n'a făcut tocmai o impresiune favorabilă cestiunea încoronărei regelui boem, ce se ventilitéză cu atâta stăruinţă, şi pentru-care dl Tisza s'a vĕḑut necesitat a auḑí din gura premieriului austriac scopurile, ce le urmăresce cu denumirea, ce s'a făcut.

Acéstă însĕ nu împedecă de loc ca cestiunea sĕ nu mai fie discutată mai ales în presa cehă, care sĕ lasă până în cele mai mici amĕnunte şi care a

---

FOIŢA.

O căsătorie la ţéră.

(Schiţă din viaţa unui criminalist de *N. Ivan.*)
(Urmare şi încheere.)

El era angagiat cu Ispas şi Ispas era om de influinţă în Dumbravă, ce ḑicea Ispas trebuia sĕ se întêmple, nu-i stricau lui voia nici domnii cei mari.

Cu dare de mână, cum era, îi succede a se apropiá de preotul şi cu ajutoriul acestuia de protopopul, şi prin uneltirile lor Turturean capĕtă decretul de permutare din Dumbravă la Golfin, loc de câteva óre departe de ací şi în modul acesta se credeau omnipotenţii satului şi cercului a fi făcut o ispravă bună.

Trimful în casa lui Ispas ajunse la culme, poporul da din umere, dar nepăsătoriu pentru lucruri de aceste, trecù preste ele, ca peste nisce întêmplări, cari aşa au sĕ urmeze, căci sciu ei domnii ce fac, şi ce fac ei e făcut cu calcul, în interesul bine priceput al binelui public, şi dacă causa strămutărei o simţia cineva mai tare, era Melania, Mărióra, verişóra ei, şi medicul.

Munte cu munte nu se intâlnesc, dar om cu om când nici nu gândesci, ḑicea Melania, şi ea era mulţămită, că Turturean a fost permutat la Golfin, el nici de acolo nu va incetá a o iubí şi ea şi mai puţin pe el. Impresiunea cea dintâiu e dătătóre de mĕsură şi acésta impresiune nu se sterge cu una cu dóuĕ.

Măriuca avea rolul sĕ priméscă epistolele, ce le aducea un curier dela Golfin, ea da rĕspunsurile Melaniei şi lucrurile par ca de minune bine pregătite.

Intr'aceea Gerasim se reintórce dela afaceri, petrece o séră în casa lui Ispas, şi cu el pune la cale tóte pentru căsătoria fiicei lui cu Teslovean, ér diminéţa următóre, fără sĕ mai întrebe pe Melania de vrea ea ori ba, o duce de silă bucuros la preotul, acolo e şi Teslovean cu părinţii şi se face contractul bunelor invoiri între ea şi Teslovean, feciorul bogătanulni Ispas din Dumbravă.

Promulgaţiunile din scurţimea timpului se rescumpĕră în bani, totul e gata ca în Dumineca viitóre sĕ se facă cununia nefericitei Melania cu omul, pe care ea 'l ura din tot sufletul ei, fără sĕ aibă curagiul sĕ se impotrivéscă ea la o atare impreunare din pricina tată seu, de care scia numai de fricĕ, dar pe care nu-l stima nici iubia pentru sĕlbatica lui purtare faţă de ea.

Se predase deci cu totul în mâna sorţii, casa pentru ea era o temniţă, mâncările pentru ea erau nisce spini, cari o inţepau, vestmintele erau pentru ea o povară, vorbele încetară de pe buzele ei, cu un cuvênt era la culmea desperaţiunei. Sĕrmana Melania, în acésta stare se afla in presara cununiei ei.

I mai rĕmase o speranţă, incercarea sĕ fugă peste nópte, unde o vor duce ochii, dar casa era plină de rudenii, ómeni veniţi ca sĕ ajute la cele ce erau de lipsă pentru ḑiua de mâne, şi acésta speranţă o vĕḑù nimicită, când se crepă de ḑiuă.

Cu lacrămi în ochi, cu suspinări sfăşietóre imbracă haina de mirésă, şi plină de spaimă astéptă pe naşul şi naşa ei, nisce ómeni tot aşa de nemiloşi ca şi Gerasim tatăl ei, şi cu ei dimpreună plécă la biserică, blăstămând óra, în care s'a născut, blăstămând pe cei ce o duc la un act aşa important cu de a sila, întocmai cum duci pe un osêndit la furci.

Ajunsă în biserică nici nu a mai vĕḑut nici nu a mai auḑit nimica, era ca şi pe altă lume, şi resoluţiunea ei de a ḑice un b a era paralisată prin ochii tatălui ei, care o ficsa şi nu o lăsa din vedere.

Aşa s'a intêmplat fără voia ei cununia, acasă lumea 'şi petrecea, vinul se scurgea păhar de păhar pe gâturile ómenilor nesimţitori, numai ea era gândită, nemulţumită şi pare că îi era ruşine, când se apropia Teslovean de ea, ca sĕ o numéscă de mirésa lui.

Inzădar îi vorbia frumos Salomia, sora ei, inzădar o imbunau rudeniile, ea era rece la tóte, era ca şi cum ar fi fost lovită de trăsnet, şi supĕrarea ei era şi mai mare când 'şi aducea aminte, că ea 'şi dase cuvêntul lui Turturean şi îi promise, că va fi a lui.

Dela cununie au trecut patru sĕptĕ mâni şi Melania incă nu schimbase o vorbă cu Teslovean, dar

provocat între slavii austriaci o adevĕrată agitaţiune cu scop a se uní tóte provinciile slave, învecinate Boemiei sub coróna regelui boem.

Aceste împregiurări au deşteptat în presa slavă a provinciilor mărginăşe o mulţime de pretensiuni şi unile foi se ocupă de pe acum cu planul, cum s'ar şi putea realisá un mare regat boem sub sceptrul Maj. Sale actualului monarch.

Pornirile din Boemia, după telegramele mai pró spete, sunt de un bun augur. Deputaţii germani, cari au părăsit dieta boemă s'au înduplecat a pâşí din nou la împĕcare şi succesul se asigură cu atât mai vêrtos, căci însuşi principele Schönburg desvóltă cea mai mare activitate spre a se ajunge la un resultat favorabil; pe de altă parte chiar feudalii cehi şi proprietarii mari germani lucră în unire la o împĕcare comună.

Nici când nu s'a observat în presa din România o mai aprinsă dar şi mai seriósă discusiune asupra cestiunei de împĕcare şi de unire a tuturor liberalilor ca şi acuma. La aceste momentuóse discusiuni nu ia parte numai presa diferitelor nuanţe liberale, dar ea silesce şi pe foile guvernamentale la discusiune şi elevările acestor sunt adeseori de tot importante.

Prin ele se face tot mai mare lumină asupra situaţiunei guvernului, situaţiune nu prea favorabilă în casul, când liberalilor le-ar succede a-se uní sub un singur stindard.

Istoria desbinărilor se condamnă de întréga presă liberală si e remarcabil lucru, că şi foile, cari strigau mai tare contra d-lui Ioan Brătianu aḑi recunosc, că numai dênsul e chemat a studiá mai bine împregiurările şi a se pronunţá asupra persónelor, cari în adevĕr nutresc aceleaşi vederi şi ar puté luptá sub acelaşi steag, după o împĕcare şi înţelegere comună.

O penibilă impresiune a făcut asupra cercurilor conducĕtóre ale monarchiei nóstre evenimentele, ce s'au desfăşurat în Belgrad cu ocasiunea serbărei ḑilei onomastice a ţarului ruşilor. Astfeliu de serbare, care a fost şi o demonstraţie contra monarchiei nóstre, ce nu s'a mai întêmplat de un deceniu în Serbia.

Cu acésta ocasiune emigranţii bosniaci s'ar fi presentat la palatul legaţiunei rusesci, rugând pe representantul Rusiei a le ajutá în calea, ce o au apucat, ér conducĕtoriul acestora a scris şi un articol fulminant în „Velica Serbia“ în care rógă pe ţar să nu-şi uite de slavii de sub „robia“ Austriei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Agnita, 4/16 Septembre, 1889. Dle redactor! Insinuările ecuivoce sunt totdeuna fenomene triste şi aruncă umbră posomorită asupra vieţii unui om.

Cu atât mai triste, dar şi mai condamnabile sunt ele, când se ivesc în viaţa unui bărbat, care se încércă a face politică, adăpostindu-se la umbra lor.

De cât va timp ne a fost dat însĕ să vedem cam des repeţindu-se astfeliu de lucruri în contul poporului nostru, atât de pacinic şi atât de răbdătoriu.

Nu mai vorbesc aici de fraţii maghari, cari încă n'au pĕtruns de ajuns în viaţa poporului nostru şi cu ale căror suspiţionări ne-am dedat, încât suntem siliţi a trece de multe ori preste ele la ordinea ḑilei, ci trebue să ne mirăm de atitudinea bărbaţilor saşi, cu cari trăim împreună şi cari ne cunosc atât de bine.

In ajunul deschiderei sesiunei dietale s'au pornit caroiul deputaţii guvernului spre a şi dá séma de activitatea lor înaintea alegĕtorilor, şi între ei şi deputaţii conlocuitorilor nostri saşi.

Deputatul Fluger la Bistriţă prin vorbirea sa a pus întrégă presa maghiară în mişcare, încărcându-l cu laude, în urma cărora dl Fluger a şi fost distins de cercurile mai înalte.

Jalus póte de atâtea osane, câte s'a adus d lui Fluger, deputatul cercului electoral al Agnitei, n'a putut să se lase mai prejos decât colegul seu, şi în ḑilele trecute şi-a desvoltat şirul vederilor sale politice.

Şi pentru-ca mai cu succes să şi ajungă scopul onorabilul deputat se pune pe basa insinuărilor celor mai condamnabile.

Nu e vorbă, ne-am mai obicinuit noi românii să luăm în revistă astfeliu de uneltiri d'ale fraţilor saşi, dar nici când nu s'a manifestat ele în mod mai îndrăsneţ ca şi acum.

Fericirea poporului săsesc şi nepatriotismul poporului român şi al altor popóre conlocuitóre. Acestea sunt punctele cardinali ale vederilor sale politice.

Poporul săsesc, a ḑis deputatul Baussnern, se póte socotí între cele mai fericite, fiind el mai bine situat şi bucurându se de privilegii deosebite; ca rĕsplată pentru tóte aceste bunătăţi ale părintescului guvern datori sunt saşii a îmbrăţişá maghiarismul, a spriginí din rĕsputeri idea de stat, maghiar şi acestea se vor puté realisá cu succes numai când saşii vor învĕţá din temelie limba maghiară, când vor coborí cu toţii pe povêrnişul şovinismului maghiar.

Cât pentru poporul conlocuitoriu român el nu póte fi fericit şi să se bucure de binefacerile isvorîte din uniune, căci *gravitézá în afară, e nepatriotic*, şi lucră prin urmare în detrimentul patriei comune.

Icóna desfăşurărei acestei teme şi espectoraţiunile, de cari s'a folosit deputatul Bausenern sunt uşor de închipuit şi me dispensézá a le mai presentá.

Constat însĕ, că calea, pe care au apucat deputaţii saşi de un timp încóce, e de tot periculósă.

Ea înăsprsce numai relaţiunile popórelor conlocuitóre şi în faţa evenimentelor politice ce se desfăşură crează o situaţiune internă de tot problematică.

Mai mult. Prin espectoraţiunile dlui deputat se măresce numai mania suspicionărei în cercurile conducĕtóre, se falsifică adevĕrul şi în urma urmelor ne putem trezí cu evenimente, cari vor dá fórte mult de lucru, până-ce vor fi aduse lucrurile în starea lor normală.

Guvernul încă nu póte avé nici un folos de astfeliu de sateliţi, care în loc să lucre pentru binele comun agravézá numai situaţiunea.

Me opresc aici cu constatările şi ne măgulim, că suspiţionările, de cari s'a folosit dl deputat au isvorît numai din egoism personal: a se insinuá şi mai tare sus la guvern şi a se bucurá de mai multe simpatii la conaţionalii sei.

Că şi va şi ajunge scopul, despre acésta nu mai vorbesc, precum nici de impresiunea, ce o a produs vorbirea sa asupra alegĕtorilor. X.

Bodeşti, 1 Septembre, 1889. Domnule redactor! In numĕrul 81 al „Telegraful Român“ sub titlul „Cronică din Zarand“ a apĕrut o corespondenţă, în care dl autor să ocupă cu unele şi altele d'ale scólelor şi învĕţământului din tractul ppresbiteral al Halmagiului, după informaţiunile primite dela cei cu cari a convenit. Lucru natural aşadară, că după cum le-a cumpĕrat aşa le şi vinde!

N'am nimic contra astor feliu de controle, cari încă folosesc ceva, deşí o atare controlă îşi are locul seu de vindecare nu pe la Vaţa, ci de esemplu în sinódele protopresbiterale, unde se pot interpelá, ori pe la consistoriu şi sinódele eparchiale, ca foruri superióre, legale şi competente!

Pentru reducerea corespondenţei de sub întrebare la adevĕrata stare a lucrului, îmi ţin şi eu de datorinţă a serví cu aceste clarificări, culese nu din informaţiuni, ci din esperinţă proprie.

Dl corespondent ocupându-se cu scóla din Vaţa ḑice: „Scóla — edificiul este necorĕspunḑĕtoriu“, îi conced, dar material pentru edificânda scólă sau sală de învĕţământ esistă, pentru acésta s'au spesat însĕ din banii aruncaţi şi parte scoşi, restul se află la respectivii colectori, şi nu lipsesce decât încassarea restului şi apoi edificarea, încă nu va întârḑiá.

Despre starea lucrului acestuia ori cine se póte convinge din socotelile bisericesci ale respectivelor comune, cari aparţin acestei scóle, şi cari socoteli să află în ordine.

Că cu isprăvirea lucrului nu se merge mai iute, să nu se pérdă din vedere greutatea ce se intimpină la încassarea banilor, după-cum şi alte intrigi retăcute póte înadins, căci după-cum se vede într'un loc se dă, dar într'altul crépă. Şi aci nu ppresbiterul, ca şef tractual, ci mai verosimil acel vespe periculos, care a intrigat şi la denegarea salarielor pentru susţinerea scólelor tractuale din Halmagiu este causa! De ce óre nu se scóte la ivélă adevĕrata stare a lucrurilor în tótă golătatea ei? Aci e dar preocupaţiunea informatorilor dlui corespondent!

Că se lucră pentru prefacerea scólei confesionale din Vaţa în scólă comunală, o fi, n'o fi.

Pe cât e de imposibil, ori nu tocmai aşa de uşor, pe atât despre aşa ceva pe aici nu se are nici o cunoscinţă seriósă.

Apoi după câte fleacuri tóte, nici că avem a ne luá. Las că aci suntem şi noi, şi pre cum până acum, aşa şi de aci înainte atenţi vom fi, şi ne vom scí face cuvenita datorinţă.

Dacă în Halmagiu s'au înfiinţat scólă nu comunală, ci ungurescă, după cum i se ḑice şi este, la acésta nu noi, şi nimenea dintre români nu este causa, şi aşa nici dl ppresbiter, căci écă cum stă tréba şi cu acésta:

Deşi în Halmagiu esistă scóle tractuale cu IV clase şi de fetiţe destul de bune, ungurii capriţioşi din fire nu le place a-şi dá fii la scóle d'ale nóstre, de aceea de vre-o câteva ori au petiţionat la consiliul comunal a li-se dá concediu pentru infiinţarea unei scóle pe spesele lor proprii. Aci nici că era, ce le pune pedecă, afară de aceea: că n'avéu scolari in numĕrul recerut de lege, din care causă totdeuna li s'au denegat cererea.

In cele din urmă făcură o adunătură de prunci unguri, jidovi, nemţi şi câte tóte, până şi din cele mai mari îndepărtări ale cercului, şi nici aşa nu putură eşí la cale, până când numai procurară de prin alte ţinuturi şi oraşe la slugnice de cele cu copileţi, şi aşa deabia încărăbară cu buni, cu rĕi, numĕrul necesar recerut de lege a scolarilor pentru scóla lor, când apoi nu li-se mai putù denegá înfiinţarea.

Fiind însĕ, că aceea ei înşi-şi o susţin, cum pot din al lor propriu, fiind-că pentrn noi şi aşa e ea mai inofensivă, şi fiind că după scóterea la cale a lucrului scolarii adunaţi ér se împrăştiérá pe ici

---

nici el nu se prea incumeta ca să vorbéscă cu ea mai cu sémă, că o vedea tot supĕrată şi tot cu lacrămi în ochi.

Târgul dela Calimanesci era ací şi Teslovean prinse la trăsură doi cai negri ca iadul şi iuţi ca gândul, şi cu voia tată seu şi a mamei sale, se hotărí a merge şi el la târg ca alţi ómeni tineri.

Melania era o păpuşă în mânile astor ómeni, ea nu ḑicea nici că merge nici că nu merge şi când a fost tóte pregătite se urcă în trăsură ca să mérgă la târg.

La târgurile de ţéră se adună multă lume de om şi Melania acum vedea şi mai limpede, că cu cine merge ea la târg, cu un om necunoscut de nime, nebăgat în sémă de nime şi pe lângă aceea şi necioplit.

Ajunşi în Calimanesci descălecară şi ei ca lumea, dase o rótă prin târg şi cine le vine în cale învĕţătoriul din Golfin, cunoscutul lui Teslovean şi prietinul Melaniei din ḑile.

Melania trăsări, când vĕḑù pe acest om, care era hotărit ca să fie al ei, dar ómeni fără de milă îl smulse din braţele ei, ca ea să nu mai fie fericită pe lume şi cu reservele ce trebue să le aibă o femeie măritată schimbă totuşi câteva vorbe cu el în presenţa lui Teslovean.

Óra acésta a fost fatală pentru ea. Teslovean s'a infuriat ca o hienă, şi fără să şi mai isprăvéscă trebile, ce a avut prin Calimanesci la târgul de ţéră dete poruncă să se prindă caii şi să se reintórcă acasă Pe drum nu a schimbat nici o vorbă cu ea şi ajuns acasă, nu avù altă de tânguit părinţilor lui şi tatălui ei, decât că s'a întêlnit cu Turturean şi a stat de vorbă cu el, şi pe el l'a făcut de ruşine. Melania nu mai vĕḑù ḑi bună. Mustrată de tatăl ei, certată de sócră-sa, impunsă de Teslovean cu vorbe grele, era cea mai nenorocită fiinţă din lume.

Plânge nu se putea, că nu avea cui, era încungiurată de ómeni nemiloşi, de ómeni, cari nu i-ar fi vrut binele nici odată.

Aşa se hotărì să sufere şi trecură multe ḑile, săptĕmâni şi luni, fără ca să se mai îndrepte lucrurile spre bine.

Era o ḑi cam de ploíe. Lucrul câmpului trebuia să înceteze şi să se îndrepte atenţiunea lui Ispas spre munte, unde erau vitele la păşune.

Să mergi la munte şi să veḑi de vite; ér sócrăsa bag sémă voind dór să aducă lucrurile în ogaşa cea bună adause, că să mérgă cu Melania impreună.

Pentru Teslovean voia părinţilor era poruncă şi nici Melania nu era dedată la nesupunere, când era vorba a face ale căsei.

S'ar fi impotrivit a plecá la drum cu un om, care nu schimbase vorbă cu ea de multă vreme, dar 'i era témă de toţi ai căsei şi şi mai témă îi era de tatăl ei, care nu mai înceta cu mustrările de pe capul ei.

Se imbrăcà de munte şi plecà din curte cu ochii plini de lacrimi. Pe drum a incercat să prindă la vorbă cu Teslovean, dar el era mut pentru ea, ori cât de drăgălaş îi scia vorbí.

Din Dumbravă până la munte este o cale bunişóră şi chiar şi ómenii cei mai deprinşi cu strapaţele trebue să odichnéscă odată ori de dóue ori, ca să-şi mai domoléscă fómea şi setea.

Ajunşi la un isvor, ea se oprì, se plécă să bea apă.

Teslovean, se apropie şi el de isvor, dar nu se bea apă, ci se verse sânge. Scóse deci cuţitul cel ascuţit de după şerpar — şi când era ea cu capul plecat spre isvor, o străpunge drept în grumaḑi.

Din isvor curge sânge în loc de apă, ciobanii, cari aud ţipete de durere alérgă spre locul fatal şi află pe Melania svêrcolindu-se în braţele morţii. Ucigaşule — îi fù vorba cea din urmă — şi cu acésta incetà de a mai rĕsuflá.

În penitenţiarul din Aiud îşi plânge pĕcatele Teslovean, ér urḑitorii crimei dela isvorul din munţii Dumbravei, tatăl Melaniei, şi Salomia nu sunt mai puţin nefericiţi ca el.

Cine încércă de a mai face căsătorii ca Gerasim şi cu Ispas, să le fie de învĕţătură crima dela isvorul din Dumbravă.

încólea, care dincătr'o au venit, încât abia le a mai rămas 8—9 scolari, dintre cari vre-o 2—3 de român, ai căror părinți au ceva slujbe, ori altcum interesați, nici că avem sĕ ne spargem capul cu ea.

Adevĕrat e, că kulturegyletul li-a venit într'a jutoriu! Mai dĕunădile jupânul „Alföld“ din Arad au împărtășit un comunicat sub titlul: „Kulturegylet-ul și Halmagiul“ din care se vede, cum filiala din Arad a kulturepyletului ardelenesc și au făcut pomană cu scóla ungurésca din Halmagiu, cinstindu o cu 50 fl pelângă recercarea comitetului scolastic de aí comunicá: dacă și ce fel de trebuință ar mai avé?

A fost destul atâta, în urma căruia comitetul scolastic mi ți-se încordă cu un apel dintre cele mai strasnice, cu frase șovinistice înfrumsețat sub pretecstul, că p'aci ungurii dispar printre olahii covârșitori, se perd și se olahiséză și că nu preste mult de va merge tot așa, numai carta va înregistrá esistința lor pe aci, de aceea socotitu-s'au ca sĕ și ia misiunea de a reungurisá pe ungurii deja olahisați!

Ei cred, că românii cu pronumele ca: Turuc, Magher, Farkas, Mizes ș. a. óre cândva au fost unguri anume: Török, Magyar, Farkas, Mézes s. a.

Se póte și una ca asta, întocmai după-cum noi nu credem!

Așa stând lucrul, fi liniscit dle corespondent, că încercările cu scólele comunale, și dacă s'ar face, nu vor avé nici cel mai puțin resultat.

Nici scólele și învĕțamêntul în tractul protopresbiteral al Halmagiului nu stau atât de rĕu, și cu nimic mai rĕu decât pe alte locuri.

Nui vorbă, escepțiuni sunt și pururea vor fi pretutindenea! Sĕ nu se pérdă însĕ din vedere nici aceea, adecă multele și feliuritele greutăți și dificultăți, ce ocur la mijloc, mai ales din causa nefavorabilei situațiuni a locurilor muntóse, precum nici aceea împregiurare, că în tractul protopresbiteral al Halmagiului scólele și învĕțământul sunt împărțite în mai multe inspectorate scolastice, și apoi ce are de a face protopresbiterul cu scólele și învĕțământul din alte inspectorate, în a căror afaceri nici că se póte girá. In al seu propriu însĕ scólele și învĕțământul stau destul de bine și au luat un avênt îmbucurătoriu.

Acésta s'a constatat la ultimele esamene, și cu deosebire la scólele tractuale din Halmagiu, unde învĕțătorii Ioan Costina și cu deosebire învĕțătoriul de a IV clasă dl Enea Galdea și învĕțătorésa dna Paraschiva Moldovan au prestat resultate escelente.

La esamene a luat parte mai mult public, mai ales părinți d'ai pruncilor și alți onorațiori ceea-ce do dovedesce interesul viu, ce a început a se manifestá de un timp încóce față de scóle și învĕțământ.

Apare cam misterios, cum dl corespondent atât de'nadins sĕ preocupă numai de starea lucrurilor din tractul protopresbiteratului Halmagiu, pecând de cele din tractul seu de fel, sau numai eac'așa vorbesce.

Dl corespondent ca om al scólei și bisericei sĕ nu pérdă din vedere: „Vedi paiul în ochii altora, bârna însĕ în ochiul tĕu nu“? mătură adecă mai întâiu naintea casei tale, și apoi naintea casei altora!

De altcum dl corespondent merită lauda și recunoscința nóstră pentru pericolul, ce ni-l semnalisézĕ și atențiunea ce ni se atrage, cari nu mai binevoitóre vor fi

In fine mai fie dl corespondent și despre aceea convins, că precum la timpul seu și eu am semnalat publice pericolul, ce ne amenință, așa și de aci 'nainte vom petrece tot pasul contrarilor cu cea mai mare atențiune, și ne vom scí face datorința, căci nimic alta nu ne zace la inimă, decât interesul binelui nostru comun. *Nicolae Buta.*

Convocare.

Toți p. t. membrii, ai reuniunei învĕțătorilor gr. or. români din districtul Deșului — archidiecesa Transilvaniei, — precum și alți amici și binevoitori ai promovărei învĕțământului popular sunt și pe acésta cale invitați a participá la adunarea generelă ordinară a acestei reuniuni, ce se va ține în Deș, la 22 și 23 Septembre a. c. st. v., cu următórea

Programă:

Ședința I, la 22 Septembre a. m.

1. Serviciu divin împreunat cu invocarea Duchului Sânt.
2. Deschiderea adunărei prin președinte.
3. Constatarea membrilor presenți.
4. Statorirea programei acestei adunări.
5. Alegerea unei comisiuui censurătóre.
6. Presentarea raportului general anual al comitetului central despre activitatea sa în anul scolariu 1888/89.
7. Încassarea tacselor.
8. Intuițiune despre „Dumnedeu“ din lucrurile naturei. Prelegere practică pentru anul II de scólă de Teodor Păușan.

Ședința II, la 22 Septembre p. m.

9. Conducerea elevilor la cunóscerea numĕrului și a persónelor verbelor pe basa piesei de cetire „Cimiteriul“ din ABCdariul de I. Popescu. Prelegere practică pentru anul III de scólă de Vartolomeiu Farcaș.

10. Cunóscerea celor trei timpuri principale ale verbelor, adecă present, perfect și viitoriu pe basa piesei de cetire „Cimiteriul“ din ABCdariul de I. Popescu. Prelegere practică pentru anul II de scólă de Constantin Conțiș.

11. Prelegere practică din limba maghiară pentru anul II de scólă de Alesandru Sighiartĕu.

Ședința III, la 23 Septembre a. m.

12. Adițiunea și subtragerea cu numeri întregi. Prelegere practică pentru anul II de scólă de Vasiliu Petrulea.

13. Inmulțirea și divisiunea cu numerii întregi Prelegere practică pentru anul II de scólă de Elia Gog.

14. Lipsa învĕțărei sciințelor naturale în scólele poporale. Disertațiune de Grigoriu Gavriș.

Ședința IV, la 23 Septembre p. m.

15. Referada comisiunei censurătóre asupra raportului general al comitetului central.

16. Reconstituirea reuniunei pe un period nou de trei ani: 1889/90—1891/92.

17. Inchiderea adunărei prin președinte.

Deeș, din ședința comitetului central al reuniunei învĕțătorilor gr. orient. români din districtul Deșului, ținută în Deeș la 10 August, 1889.

Teodor Herman, președinte. *Gregoriu Gavriș*, secretariu.

Varietăți.

* (Dela curte.) Maj. Sa împĕrătésa-regină petrece dimpreună cu archiducesa Maria Valeria la Madonna di Campiglio, de unde face dese escursiuni prin locurile romantice din apropiere. — Archiducesa vĕduvă Stefania a făcut o visită părinților sei și a petrecut mai mult timp în Brussela.

* (Regina României.) Cu ocasiunea petrecerei reginei Elisabeta la băile din Domburg i s'au făcut deosebite distincțiuni și ovațiuni. Intre altele regina a fost rugată sĕ priméscă și protectoratul mai multor reuniuni d'ale savanților apuseni.

* (Regina Natalia). Scirile din Belgrad vestesc, că deși nu se va face primiri oficióse reginei Natalia, totuși se fac mari pregătiri mai ales în cercul damelor înalte pentru regina expatriată. Regina Natalia va sosí în Bucuresci, unde 'și va cercetá rudeniile și apoi se va duce la Belgrad. E asteptată pe 29 Septembre.

* (Reorganisarea trupelor dela tren.) Precum anunță o fóie militară vienesă trupele dela tren se vor reorganisá astfeliu, încât ele se vor presentá independente de regiment, avêndu-și staționariul lor propriu. Se crede, că în modul acesta ele vor puté sperá cu mai mult succes, dispunênd și de timp mai mult; făr a fi angagiate cu multe alte servicii, ce nu cad în resortul lor.

* (Auria Ardélului.) Societățile strĕine, cari esploatézĕ munții de aur ai Transilvaniei, adună mari bogățății. „Harkotiche-Bergwerk-Actien Gesellschaft“ a fost în posițiune, ca sĕ plătéscă pe anul trecut dividende de 16½ procente. Cel mai mult aur l'a aflat acésta societate la Ruda. Și pe când societățile streine ne cară afară din țĕră bogățiile, românii bastinași trebue sĕ pribegéscă prin țĕri streine ca cu ziua sĕ-și câștige pânea. Sunt semne de tot triste acestea!

* (Seghedinul). Dela catastrofa nefericită, ce o a suferit Seghedinul prin inundarea Tiszei nu se mai póte restaurá cu tóte ajutórele bogate, ce au incurs din tóte părțile lumei. Pământul se surpă mereu și cu el sĕ derimă și edificiile cele mai frumóse și a fost minune în una din zilele din urmă, când s'a constatat că în decurs de 24 óre nu s'a întêmplat nici o surpătură nóuă a cheiului. Va trebuí sĕ se desvólte o activitate uriașă și mari sume vor trebuí din nou chieltuite până se va puté regulá din nou. O comisiune a guveruului a sosit la fața locului spre a-și începe lucrările și a face rapórtele necesare cătră ministrul de agricultură.

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu a escris concurs pentru ocuparea postului de magistru postal la băile din Tușnad (ctt Cic). Durata oficiului ține în fie-care an trei luni din 16 Iuniu —15 Septembre și e împreunat cu o remunerațiune de 350 fl. și 10% dela venitul brut al telegrafului. Reflectanții au a depune cauțiune de 100 fl. și sĕ-și astérnă cererile în decurs de 2½ septĕmâni.

* (Starcevics eliberat). Matadorul croat, care în anii precedenți devenise celebru prin purtările sale provocătóre în dieta Croației, după-cum se scie a fost dejudecat la 2 închisóre în urma unui proces criminal. Prestându-și pedépsa în zile trecute s'a rentors în Zagrabia. La gară a fost întimpinat de câțiva amici ai sei.

* (Legațiunea spaniolă.) Conform unei scrisori, ce o a primit regele român din partea reginei spaniole, legațiunea spaniolă a încetat a mai funcționá în Bucuresci din cause de economisare.

* (Érnă.) Din Austria-superióră, Stiria, Tirol și de prin alte localități ale monarchiei se comunică că în zilele din urmă a căzut zăpadă ca în puterea ernei și temperatura a scăzut într'un mod de tot simțitoriu. Se póte deci ușor esplicá și causa frigului, ce domnesce prin părțile nóstre.

Bibliografic.

Meseriașul Român“, fóiă pentru învĕtătură și petrecere, întocmită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii Nr. 17 1/13 Septembre 1889. Anul IV, are următoriul sumariu:

O corparațiune industrială americană în călĕtorie prin Europa. — Industria de spumă de mare. — Istoricul fundării: Asociațiunea pentru spriginerea învĕțăceilor și sodalilor români meseriași. — Foița „Mes Roman“: Pe fundul mării. — Patria plantelor indigene. — Poesia: Somnuróse păsărele. — Feliurite pentru meseriași. — Sciri economice și industriale. — Multe și mĕrunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Bibliografie. — Concurs. — Avis. — Anunț. — Târgurile. — Cursul pieței Brașov.

Publicațiune.

În sensul §-ului 25 din art. lege XXI din anul 1886 se aduce la cunoscința publică, cumcă comisiunea chemată de a rectificá lista contribuabililor celor mai mari (a virilistilor), 'și va ține ședințele în cancelaria protonotariului comitatens din Sibiiu *dela 27 până în 30 Septembre a. c.*, că sub timpul sus atins vor fi listele menționate espuse întuițiunei publice, și cumcă în decursul acestui termin se vor primí eventuale reclamări pentru înducerea îndreptățiților în liste.

In sensul §-ului 27 din citatul art. de lege se provócă toți aceia, care voesc a profitá de favórea §-ului 26 a legii menționate, ca în decursul ședințelor sĕ-și documenteze îndreptățirea căci în casul contrariu vor rĕmânea cu asta ocasiune lipsiți de favórea §-ului 26 de a li se socotí contribuțiunea dublă.

Totodată se face cunoscut cumcă conspectele dela perceptorat, cari servesc de basă la rectificarea consemării virilistilor este espusă în biroul protonotariului și cumcă din ziua de astădi până în 27 Septembre se pot substerne eventuale reclamări contra acelor conspecte.

Sibiiu, în 17 Septembre, 1889.

Gustav Thalmann m. p., vice-comite.

MONITOR. 35

Calendariul sĕptemânii

10 — 16 Septembre.

10 Duminecă: Minodora, Mitrodora, Nimfodora, Voripsava, Pulcheria, Apeliu, Luca, Clement, Ja, Petru episcop al Nicheii. *11 Luni:* Teodora, Evfrosiu, Diodor, Diomid, Didim, Dimitriu, Evantiu, Dimitrian. *12 Marți:* Avtonom, Curnut, Teodor, Macedoniu, Tatian, Teodul, Daniil, Ocean, Iulian. *13 Mercuri:* Corneliu, Cronid, Leontin, Serapion, Straton, Seleve, Gordian, Macroviu, Ili, Zotic, Lucian, Valerian, Petru din Angreea, Jeroteiu. *14 Joi:* (†) Înălțarea S. Cruci. Plachila, Papa, Teoclit, Valerian, Macariu. *15 Vineri:* Nichita Romanul, Filoteiu, Porfiriu, Acaciu, Macsim, Stefan, Visarion, Gerasim, Ioan Criteanul. *16 Sâmbătă:* Eufimia, Melitina.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 10 Septembre a XV-a după Rusalii. După prăznuirea Nascerei preacuratei fecióre. Cântări din Octoich ton 6, din Mineiu ale praznicului și ale zilei. La Utreniă Evangelia Invierii a 5-a. Catavasia: „Cruce însemnând Moise“. La Liturgiă: Irmosul praznicului: „Strĕin lucru este.“

Marți în 12 Septembre: Eșirea praznicului Nascerei preacuratei fecióre.

Mercuri, 13 Septembre. Serbarea inoirilor și înainte-prăznuirea Inălțării Sântei Cruci.

Joi, 14 Septembre. Înălțarea Crucei. Praznic legat cu post. Cântări numai din Mineiu. La Utreniă: Catavasia Crucii. La oda IX troparele și irmosul din Mineiu. La finea Utreniei: Înălțarea Crucei. La Liturgiă: Antifóne în loc de Sânte Dzeule. „Crucii tale ne închinăm.“ Irmosul crucii.

Loterie.

Mercuri în 18 Septembre 1889.

Brünn: **10 57 14 80 56**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9 43½	9.49
100 marcenemțesci	58.32½	58 30
London (poliță pe trei luni)	119.55	119 65

Nr. 350. [180] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr., şi adecă: *a*) 100 fl. în bani; *b*) 80 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz per 1 fl. 20 cr., 96 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl. 80 cr.; *d*) folosirea a dóue grădini cu venit anual de 20 fl., apoi cuartir liber şi 4 □° cubici lemne.

2. Panc-Seliştе, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

3. Sĕcămaş, cu salariu, de 153 fl., şi adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz, 60 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl.; *d*) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8 °□ lemne.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruire conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Dobrei.

Dobra, la 31 August, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 446. [181] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scólele comunelor mai în jos numite se escrie acest concurs cu termin până în 30 Septembre 1889.

1. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl., ce se rĕspunde din cassa comunală în rate decursive, 4 stângini de lemne şi cuartir.

2 Sebeşel, cu léfă la an de 130 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu de 200 fi, cuartir şi lemne:

4. Vurpĕr, cu plată la an de 170 fl., cortel şi lemne.

Doritorii ce vor se competeze la acestea staţiuni învĕţătoresci au sĕ-şi substérnă în terminul prescris suplicile înzestrate cu documentele provĕḑute în legile din vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 4 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 354. [182] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci vacante în comunităţile bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. In comunitatea Borgo Prund, pentru un post de învĕţătóre cu salariu de 240 fl. bani, folosirea grădinei scolare în mărime de 1 jugĕr 1471 °□ şi 6 orgii lemne de foc.

2. In comunitatea Buduş, pentru un post de învĕţătoriu cu salariu 150 fl. în bani, cuartir şi un orgiu lemne de foc.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre în terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 28 August 1889,

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simion Monda,
protopresbiter.

---

[173] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scólele confesionale române greco-orientale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-oriental al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

3 Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

6. S Copalnic, salariu anual, 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) până la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochi ale concerninte.

Ioan Şiovrea,
protopresbiter.

Nr. 541. [174] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legume şi 20 fl, pentru lemne de foc.

2. Bărei, cu salariu de 90 fl, dela popor, 60 merţe mari de cucuruz, cuartir şi lemne de foc.

3. Bedeciu, cu salariu de 250 fl dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

4. Bica română, cu salariu de 60 fl. ca învĕţătoriu şi 60 fl., din venitul cantoral, cuartir liber şi 5 cară lemne de foc.

5 Cara, cu salariu de 200 fl, dela popor şi cuartir în edificiul scólei.

6. Geröfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

7. Giurcuţa, cu salariu de 80 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

8. Mănăsturul-român, cu salariu de 180 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor.

10. Nadeşul-român, cu salariu de 200 fl., dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

11. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir liber şi lemne de foc.

12 Someşul-rece, cu salariu de 120 fl., dela popor, 24 merţe mari de bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Cluş, 26 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Clușului.

Tulliu Roşescu,
adm. protopresb.

---

[175] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea vacantelor staţiuni învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

1. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., solvibili în rate lunari decursive.

2. Hundrubechiu, cu salariu anual de 100 fl., solvibili în rate lunari decursive, cuartir şi lemne de foc.

3. Nostat, cu un salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Ighişdorf, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, alesul învĕţătoriu va avé a provedé în Dumineci şi sĕrbători şi postul de cantor fără a pretinde vre-un alt beneficiu.

5. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Vecerd, cu salariul de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii, cari voesc a reflectá la vre-una din aceste staţiuni au a-şi asterne petiţiunile instruite eomform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 21 August, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 168 [164] 3—3

CONCURS.

Devenind la scólele din comunele mai jos numite staţiunile învĕţătoresci vacante se escrie concurs pentru întregirea lor cu termin până la 20 Septembre 1889 st. v.

1. *Loman*, cu salariu la an de 150 fl. din cassa comunală, dela învĕţătoriu se cere ca în dumineci şi sĕr bători se cânte în strană.

2. *Drombariu*, cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosinţa unui loc comunal numit „Fundul lungii“ computat în 100 fl. şi cortel în edificiul scólei.

3. *Cióra*, cu léfă de 200 fl., cortel şi doi stângini de lemne; şi

4. *Rechita-Purcăreţ*, (învĕţătoriu ambulant) cu salariu anual de 200 fl.

Doritorii cari vor reflecta la numitele staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi adreseze suplicile instruite în formă legală subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 21 August, 1889.

Oficiul protopr. în conţelegere cu co mitetele parochiale.

Ioan Tipeiu,
prot.

Nr. 340 [171] 2—3

In scopul instituirei unui capelan lângă veteranul şi neputinciosul paroch Nicolau Rociu din Nucet, pe basa încuviinţărei consistoriale dela 15 Novembre 1888 Nr. 4441 prin acésta se deschide

CONCURS.

Parochia Nucet numĕră între parochiile de clasa III, cu un venit anual calculat de comitetul parochial la suma de 405 fl. v. a. şi adecă:

1. porţiunea canonică în mărime de 15 jugere	fl. 90.—
2. Folosirea cimiteriului, a unei grădini şi a unei vii	fl. 62.—
3 Competinţele stolari: botezuri, cununii, înmormĕn tări şi alte funcţiuni preo ţesci	fl. 253.—
Snma	fl. 405.—

Din aceste venituri — casă parochială nu este, parochul se deobligă a dá jumĕtate adecă 202 fl. 50 cr. fiitoriului seu capelan.

Concurenţii, dela cari se cere se aibă cualificaţiunea prescrisă în regulamentul congresual dela 1878 § 14, cererile concursuale sĕ le adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful Român.“

Sibiiu, 7 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
administrator protopresbit.

---

[160] 3—3

CONCURS.

Devenid vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 10 Seprembre 1889 st. v.

1. Laz, cu salariu la an de fl. 130, ce se plătesce în rate lunare de la comună, cortel în edificiul scólei şi doi stângini de lemne.

2. Tărtăria, cu leafă de 150 fl. cortel şi o sórte de lemne.

3. Pianul de sus, cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericei, cortel şi doi stângini de lemne, se cere însĕ ca alesul învĕţătoriu se scie cântá ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ cânte la strană.

4. Pianul de jos, cu léfă anuală de 200 fl., din repartiţie, léfa se plătescc în cuartale decursive şi se cere ca alegêndu l învĕţătoriu se cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

5. Rĕhĕu, un post cu salariu de 180 fl., din alodiu, ér alt post cu salariu de 150 fl., dela biserică şi cortel, cei ce vor fi aleşi învĕţători aci sunt datori sĕ cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

Doritorii, cari vor reflectá la acestea staţiuni învĕţătoresci, au sĕ şi substérnă petiţiunile instruate în mod legal subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 18 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Tipeiu, protopop.

Nr. 450. [161] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 10/22 Sept. 1889.

1. Ocolişulmare, cu salariul în bani 230 fl., 20 ferd. bucate, 35 chilog. legumă şi folosinţa grădinei scolare de 1000 °□.

2. Ocolişul mic, cu salariu în bani 130 fl., 10 ferdele bucate, şi 25 chilog. legumă.

3. Bedeleu, cu salariul 150 fl. în bani, 15 ferdele bucate şi 35 chilog. legumă.

4. Mogoş Valea-bârnei, cu salariul în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

Afară de acestea dela fie care comună primesce diurnele pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ şi trimită cererile concursuale până la terminul ficsat provĕḑute cu documentele prescrise de stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul.

Ofenbaia, în 10 August, 1889.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr. 270 [162] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrudului se publică concurs cu terminul 10 Septembre 1889 stil. vechiu.

1. In Bunirginea, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. In Cărpiniş, un post de învĕţătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. In Ciuruleasa, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

4. In Vêrtop, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 August, 1889.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 99 Sibiiu, Marți 12/24 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Înălțărei Sfintei Cruci" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 16 Septembre v.

Sibiiu, 11 Septembre.

In diarele de dincolo cetim, că în România luptele de partid au degenerat până acolo, încât un ministru după celalalt e gata a se retrage de pe spinosul fotoliu ministerial.

Ce o fi causa de românii după atâtea jertfe în sânge și avere, ajunși acum a fi ei domni pe capul lor, nu-și sciu face sémă cu situațiunea cea grea, care apasă asupra Europei, noi nu o putem înțelege.

Sunt și airea frecări, vedem și în alte țĕri opo siții contra ministrilor, suspiționări, dar în urma urmelor nu vedem incuibată ura de frate contra fratelui în mĕsură așa de mare ca în țĕrișóra dela Dunăre, care după posiția ei geografică ar fi chemată sĕ jóce un rol frumos în orientul Europei și care organisată cum e, cu o armată, ce a luat botezul de sânge pe câmpiile Bulgariei, ar trebuí sĕ dea probe de un stat bine consolidat în cele interne.

Este firea românului dela Dunăre atât de neastêmpĕrată, încât nu-'i place pacea, ori sunt dușmani din afară, cari atâtă pasiunile, noi de aici nu putem scí, tot ce scim e, că diaristica de dincolo ne presentézĕ lucrurile în colorit posomorit.

Nu ne-am amestecat nici odată în trebile interne ale unui stat vecin, și și mai puțin ne vine la socotélă, ca noi de aici, cari avem nevoile nóstre dilnice, sĕ punem la cale trebile fraților dela Dunăre, tot ce ni se pare noue din punctul nostru de vedere greșit este, că biserica din România și clerul ei înalt și cel de jos nu și a sciut câștigá aceea influință ca sĕ fie factor deciḑĕtor în afacerile statului. Biserica e o instituție morală, în jurul ei se grupézĕ numai ómenii ordinei și ai pĕcei.

E mare eróre, că în România tot omul ascéptă de airea binefacerile și numai dela biserică nu. Statul a luat în mânile sale educațiunea tineretului și a ignorat vocea bisericei, care scie și ea sĕ-și facă datorința. Negligată biserica, — ca sĕ nu ḑicem luată preste picior — s'a negligat crescerea religiósă și morală, ómenii mai noi sunt creaturile socialismului, creaturile indiferentismului religios, și unde nu e religie, nu e simț moral, armele cu cari luptă ómenii sunt arme nedrepte, arme cu dóuĕ tăișuri ascuțite, cari taie statul, taie biserica, amenință cu distrugere tot ce le stă în cale.

In natura non datur saltus, și și mai puțin în educațiunea unui popor.

S'au făcut erori, luându-se scóla de sub influința bisericei, s'a degradat clerul la nisce simpli administratori ai tainelor, pe cari mai ales în România se pune aḑi prea puțin preț, și dovadă ne e căsătoria civilă, cu a cărei introducere s'a introdus și destrăbălarea în viața familiară.

Și cum sĕ aibă respect de o legătură făcută înaintea unui oficial civil un om fără crescere solidă, când aceea e făcută ca un contract de schimb, sau de vênḑare, fără seriositatea, care o cere atare causă, în care e vorba de soț și soție, de drepturi și datorințe reciproce, și de marea responsabilitate, ce o are unul față de altul, față de Ḑeu, față de societate și față de descendenții, ce urmézĕ din atare împreunare.

Dacă atari ómeni părăsesc caminul familiar și greutățile impreunate cu el cu atâta ușurință, tot așa de ușor părăsesc căile virtuții, tot așa de ușor devin în politică schimbăcioși, tot așa sĕ pot seduce de agenți strĕini, tot așa servesc interesele dușmane, pentru de a-și astêmpĕrá dorul de plăceri momentane și deșerte. Până acum nu vedem nici o mișcare, care ne ar îndreptățí a crede, că clerul s'a pus pe lucru, și rĕul se constată dela isvor Un bărbat de stat al României a ḑis mai anii trecuți în senatul român, că de aceea nu se acórdă drepturi prea mari clerului, ca sĕ nu devie puternic și mai pe urmă o calamitate pentru stat, cum bună óră e clerul înalt în Ungaria. Noi nu scim, că clerul din Ungaria sĕ fie o calamitate pentru țĕră, tot ce scim e, că acel cler și episcopate întregi 'și pun tótă influința lor, ca sĕ impedece căsătoria cu evrei și căsătoria civilă, ca nisce lucruri, cari ar dá societății forma, care ar fi spre perirea statului în ḑiua în care s'ar decretá. Elementul mirén a fost câștigat ușor pentru atare scornire, clerul s'a pus în opositie și a invins și țĕră se bucură de linisce și de ordine.

Inzădar vor spune francmasonii, că ei vor libertate și egalitate pentru toți, căci credința nóstră este și rĕmâne, că libertatea și egalitatea fără simț moral bine desvoltat rĕmân frase góle.

Revista politică.

Trei sunt cu deosebire cestiunile, ce se află aḑi la ordinea ḑilei, și se discută cu mai multă intețire de presa europénă.

Sosirea ex-reginei Natalia în Belgrad s'a anunțat încă de multă vreme, dar nimenea nu credea, că după sosirea ex-regelui Milan în Bĕlgrad, atitudinea sa smerita față de metropolitul Mihail și consfătuirile intime cu regenții, ex regina, contrariul înverșunat al tuturor actelor politice ale lui Milan, va mai aflá și dênsa loc în capitala regatului sêrbesc.

Scirile însĕ s'a adeverit și regina Natalia, în butul tuturor pedecilor, ce i-s'au pus, va întrá în Bĕlgrad.

Nu se scie încă, dacă regina va fi obiectul ovațiunilor, pentru care o samă dintre damele cele mai de frunte s'au pregătit de mult timp, căci nu se scie, dacă guvernul — pentru ochii lumei, — va fi aplicat sĕ concédă, că sĕ se aducă ovațiuni unei regine, care a fost alungată din țară sub pretecst, că periclitézĕ interesele ei.

Un lucru însĕ se confirmă. Regina Natalia în o scrisóre a amintit, că și dacă vine în Bĕlgrad și ii vor fi închise porțile palatului, va găsí un adăpost în cea mai modestă casă, de unde se va îngrigí pentru educațiunea fiului seu. Acum deodată cu apropierea reginei de capitala Serbiei vine scirea, că porțile palatului ii sunt deschise și că ea va puté sĕ supravegheze neintrerupt asupra fiului seu, cât timp va petrece în Bĕlgrad.

Și d'odată cu acésta scire neasteptată se semnaléză și sosirea ex-regelui Milan în Sêrbia, pentru a fi de față la tóte actele, câte se vor sĕvêrși în regatul sêrbesc pe timpul petrecerei reginei Natalia.

Din tóte acestea transpiră o lucrare a metropolitului Michail, care inmediat după sosirea sa în Bĕlgrad a luat în mână politica țĕrei și o a pus pe ogașia, ce duce la Petersburg și pentru cari merite în ḑilele din urmă a fost decorat cu ordul „Sf. Sava. Lumea se întrĕbă acum, și cu drept cuvênt, că cineva mai scóte pe regina din palatul regal, după ce ea odată se va stabilí acolo, și cine va mai îndrăsní sĕ o mai alunge din țĕră, când ea e încungiurată aḑi de toți potentații Sêrbiei.

In sosirea ex-regelui Milan zace o enigmă, carea numai mai târḑiu se va puté deslegá. Divorțul seu cu regina Natalia a fost declarat de nevalabil de actualul metropolit, și cine scie încă, că până în urma urmelor ex-regele Milan nu se va impreună érăși cu Natalia și lumea nu se va pomení cu o nóuă schimbare a lucrurilor în Sêrbia, schimbare, ce după presemnele de până acum se va face numai în favorul Rusiei.

A dóua cestiune, ce preocupă aḑi publicistica, e călĕtoria țarului rusesc la Berlin, care, precum se afirmă de ḑiarele berlineze, se va face de sigur pe la finea lunei acesteia.

In acésta călĕtorie presa germană vede o impĕcare totală a lucrurilor dintre Rusia și Germania; un lucru, ce se și recere de actualele impregiurări

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

(Urmare din Nr. 93.)

V. Industria francesă.

Trecênd din colosala galerie centrală prin portalul prim și apucând la stênga, dăm numai decât de prețiósele de aur și argint și de juvaere. Castenele de sticlă sunt pline de șiruri de diamante, inele, lanțuri, broșuri și alte diferite obiecte. Tóte aceste mărturisesc despre finețа gustului estetic al Franciei. Se vede, că acesta nu se nimicesce, ci din contră este în crescere. Se vede totodată și aceea, că numĕrul musteriilor bijouteriilor francese n'a scăḑut. În privința gustului se pare a se fi schimbat ceva pe acest teren. Se cam vede influința modelelor orientale și cu deosebire a celor japaneze. Nisuința merge de present într'acolo: a imitá natura cât mai fidel. In posesia diamantelor ajunge acum ușor și clasa de mijloc, cu deosebire prin ornamentarea aurului cu diamante. Aci s'a luat în consideraținne și eftinătatea, care se pare a fi aprópe în tóte punctul de mânecare.

Pe când astfeliu clasa de mijloc rĕmâne la aur și se nisuesce a ridicá valórea juvaerelor prin adăugarea altor pietri nobile, pe atunci se pare că clasele mai înalte inclină mai mult spre argint. Impĕrătésa Rusiei s'a arătat odinióră în o călĕtorie a sa în Anglia numai cu un ornament de argint și damele engleze s'au și grăbit a urmá esemplul dat de sus. Acestora au urmat cele francese. Se înțelege de sine, acésta impregiurare a fost binevenită făurarilor de argint.

Bijouteriile neveritabile, așa numite bijouterie d'imitation, n'au ce se plânge. Fabricanții parisieni fabrică cu 25—30,000 de lucrători. In fie care an se investézĕ cu 60 mil. franci mai mult. Și se ḑice, că marfa are bună treeere. De curênd s'a înființat în Francia o nóuă industrie, ea prepară bijouterii de aur cu un preț mai scăḑut. Până în anul 1884 a fost iertat a prelucrá în Francia nu mai aurul de 18 carate (750 din o 1000 de părți) sau de mai multe. Scopul a fost de a ferí pe cumpĕrătoriu de ori-ce inșelăciune. Dar Anglia, Germania și alte țĕri au fabricat marfe din mai puțin aur și astfeliu causară Franciei daune considerabile. Legislatoriul s'a acomodat necesității și a permis a prelucrá și aurul de mai puține carate, aurul mai puțin curat. Consumul a ajuns astfeliu domnul piației (târgului). Nu numai că nu se lasă a fi condus de gustul seu, ci se nisuesce a corĕspunde curentului, ba necesității, de a delătură deficitul din cassa sa privată.

Veritabilele bijouterii de aur și argint se află de a drépta galeriei celei mari. In acest despărțĕ mênt se află inainte de tóte obiecte menite pentru scopuri bisericesci d. e. un altar principal, apoi monstranze, potire, cădelnițe, cârje archieresci ș. c. l.; mai departe se află mese de argint, și alte obiecte. Ornamentele bisericesci de argint sunt numeróse, pe când cele de masă mai rari.

In inmediată vecinătate se află, de o parte industria de cuțite și fórfeci, de altă parte productele cheramice, sticlă, porcelan, fayence. Ací aflăm câteva obiecte demne de admirat, cu deosebire în porcelan deși renumita fabrică Sèvres 'și are salonul seu ceva mai depărtișor. Ea s'a isolat, deóre-ce n'a voit sĕ se supună judecății juriului cu ceea-ce juriul până în momentul de față nu s'a declarat mulțămit. Ea își susține dreptul de a judecá însăși asupra tuturor obiectelor espuse în clasa sa. Un drept, care probabil se va puté dubitá. Póte cineva espune, fără a pretinde vre o premiare. Sèvres ca institut al statului a influințat favorabil asupra marfelor fabricate în Paris și impregiurime. Se află frumóse imității de mania celor Sèvresene. De altcum Francia posede în Limoges un soiu propriu de porcelan și fayence. Cu deosebire se distinge prin un feliu de email frumos. In cantitate mai restrinsă posede și în Vierson o astfeliu de fabrică, care liferézĕ din când în când lucruri adevĕrat interesante.

(Va urmá.)

pentru desvoltarea pacinică a acestor dóuĕ state puternice.

Deodată însĕ cu aceste sciri imbucurătóre pentru pacea europénă, se semnaléză altele de tot grave. Rusia își concentréză mereu trupe la marginile ostice ale monarchiei nóstre și telegramele cele mai próspete comunică, că o însemnată parte din cavaleria ruséscă a trecut prin Basarabia și s'a stabilit la marginea Bucovinei. Tot în legătură cu aceste sciri se mai comunică, că presa rusă a primit ordin espres, ca sĕ încépă cu agitațiunile contra Bulgariei.

A treia cestiune, cea mai actuală și mai importantă sunt alegerile din Francia. Încă nu ne sunt cunoscute definitiv resultatele obținute de diferitele partide, dar după manifestațiunile vii, ce s'au desvoltat în ajunul alegerilor, pare-că republica va eși triumfătóre.

Pentru cercurile deputaților s'au anunțat până acum de toți 1929 candidați, afară de Boulanger, Dillon și Roschefort, a căror candidație n'a fost primită. Noua camera va numerá 576 de deputați cu 123 mai mulți ca în perioda trecută.

Resultatul definitiv al alegerilor se astéptă cu o încordare cu atât mai mare, cu cât se scie, că în Francia alegerea hotăresce nu numai asupra sorții cabinetului, ci e normativă pentru întréga activitate politică atât internă cât și esternă a Franciei.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De lângă Sibiiu, 6 Septembre, 1889. Dle redactor! Pe lângă multele corespondențe de interes, ce apar în prețuitul diar, ce redactați, am asteptat ca vre-o persónă mai desteră de condeiu ca mine se va ocupá și de sórtea preoțimei nóstre, ce din di în di devine tot mai tristă.

Preoțimea nóstră ortodocsă română în genere, după cum e cunoscut, este avisată a și acoperí necesitățile dilnice prin munca brațelor sale, ca oricare plugariu, mai adăugându-i-se și puținul venit după epitrafir, ce primesce dela credincioși și ce din di in di decresce, paralel cu inmulțirea semidocților, cari durere se sporesc mereu. Salarii ficse preoțesci la noi putem dice că mai nu esistă; porțiunea canonică în cele mai multe locuri e prea puțină și aprópe sterilă; venitele epitrafirului și dela altar decresc din di ce merge, ér averea proprie a preoților în cele mai favorabile casuri e mediocră. Care va fi óre viitoriul preoților nostri și a familiilor lor?

E trist a vedé o corporațiune, și mai ales o corporațiune, despre care cu dreptul a dis poetul „sĕ mérgă cu crucea în frunte“, unde este vorba de binele bisericei și al națiunei, a o vedé dic, la starea cea mai umilită, căci până când preotul va fi necesitat a trăí din îndurarea credincioșilor sei, nu va puté eșí din aceea umilință. Dar care va fi óre viitoriul acelui nefericit preot, care va ajunge la neputință și astfeliu va fi silit a se susținé pe sine și familia sa din jumĕtatea venitului, ce întreg nu i ajungea? Aceste triste stări sunt tuturor prea cunoscute, și óri ce se face pentru îmbunătățirea lor? Trebue sĕ rĕspundem: că puțin de tot!

Compatrioții sasi, precum și alte națiuni conlocuitóre incă de timpuriu și-au format fonduri din cari de presinte nu numai se pensionéză, ci preoțimea lor se chiar salariséză corespundĕtoriu cu fl. 2000—4000 anual.

Inființatu-s'au în timpul din urmă fonduri pentru pensionarea, eventual salarisarea silvicultorilor și a ingrigitorilor de drumuri (Wegmeister), inființatu-s'au fonduri pentru pensionarea notarilor comunali și a amploiaților de stat; inființatu s'a fond pentru pensionarea învĕțătorilor (la tóte acestea contribuim și noi), numai preoțimei pare a fi interdisă a se desteptá din letargia în care se află, numai ei pare ai fi interdis ingrigirea pentru viitoriu.

Póte mi se va reflectá, că nu preoțimea e chemată a intreprinde un astfeliu de lucru, ci capii ei au sĕ ia inițiativa.

Dar óre nu pe preoțime o privesce în linia primă, nu are ea voe ba chiar datorința sântă a se îngrigí de viitoriul ei? Numai energie și stăruință din parte ne și autoritățile nóstre de sigur vor sprijiní — ca totdeuna — intreprinderea nóstră. Dacă s'ar părea lucru cam anevoios înființarea unui fond de pensiune preoțesc pentru Archidiecesa întrégă, s'ar puté mai cu înlesnire face pentru fie-care tract protopresbiteral deosebit, împărțindu-se atât sumele de pensionare, cât și tacsele de contribuire după cele trei clase în care sunt împărțite parochiile. Nu pot crede, că ar esistá un singur preot, care — pelângă tóte neajunsurile — nu ar fi în stare și aplicat a solví anual suma de 5—10 fl., sciind prea bine, că acésta o face — dacă nu tocmai pentru sine — pentru viitorii lucrători în via Domnului.

Asemenea s'ar puté îndatorá și respectivele biserici a prestá o sumă anuală, după-cum o fac de presinte pentru fundul de pensiune învĕțătoresc. Astfeliu în restimp de cel mult 30—40 ani am dispune de un fond destul de considerabil, ér preotul nu ar mai fi chinuit di și nópte de cugetul: că ce se va alege de el și familia sa la cas de neputință, viitoriul seu ar fi asigurat.

Spre scopul acesta ar fi nu numai de dorit, ci chiar de cea mai mare necesitate o întrunire a tuturor preoților ortodocși din tractul Sibiiului, ca sub presidiul P. O. D. conducĕtoriu al protopresbiteratului sĕ se consulte asupra causei, eventual sĕ se afle modalitatea spre a se înființá un fond de pensiune preoțesc.

Cei ce vor binele preoțimei nóstre, sum sigur, că vor fi de acord cu mine. O grabnică întrunire a preoțimei nóstre tractuale, un început e necesar și tóte se vor face; ér la din contră blăstĕmul următorilor va fi rĕsplatá nepăsărei nóstre. Sĕ ne desceptăm din somnul mortual baremi în césul al 11-lea și Dumnedeu va fi cu noi.

Un preot și membru al scaunului protopresbiteral ort. român al tractului Sibiiu.

De sub Mesești, 4/16 Septembre, 1889. Dle redactor. Abia a trecut cinci septĕmâni de când în comuna Tresnea din ppresbiteratul gr. or. al Ungurașului au fost întruniți un numĕr considerabil din inteligința nóstră pentru scopuri culturale, resultatul cărei întruniri a fost publicat în mult prețuitul diariu „Telegraful Român.“

In 3/15 Septembre érăși ni s'a dat ocasiune a vedé întruniți tot în acéstă frumósă comună un numĕr însemnat de preoți, învĕțători, inteligință și mulțime de popor. Scopul acestei întruniri a fost: Sânțirea renovărei bisericei gr. or. din Tresnea, pe care zelosul popor de aici, în frunte cu preotul lor binemeritat Irodion Labo o a reparat și adus într'o stare atât de pompósă, încât este raritate în jurul nostru o astfeliu de biserică, laudă zelosului paroch și religiosului popor, care s'au silit spre atâta înfrumsețare a casei lui Ddeu.

In urma unui cerculariu al M. O. D. adm. ppresbit. Pavel Roșca adresat cătră preoțimea, învĕțătorimea și poporul tractual, încă înainte de începutul ritualelor bisericesci era biserica încunjurată de mulțime de popor din întreg jurul acesta, asceptând cu sete împlinirea mărețului act. După întrarea în biserică, M. O. D. adm. protopresbiteral Pavel Roșca prin o cuvêntare acomodată a făcut cunoscut numĕrosului public scopul acestei sĕrbări, îndemnându-l totodată a contribuí după puteri, respective a vení într'ajutoriu fraților lor din Tresnea spre acoperirea speselor, ce a avut cu acestea renovări

După ce s'a făcut sânțirea apei, și a rugăciunilor prescrise pentru astfeliu de ocasiuni, s'a încungiurat biserica prin evlavióse cântări.

După întrarea în biserică s'a celebrat s. liturgie sub conducerea M O. D. adm. ppresb. însoțit de mai mulți preoți, ce s'a sĕvêrșit în cea mai frumósă ordine, asistând chiar și fruntașii înteliginței maghiare din loc până la finea ceremonialelor bisericesci. Nu au lipsit cu acéstă ocasiune nici sĕvêrșirea sântului maslu pentru cei morboși și neputincioși.

După finitul tuturor ceremonialelor bisericesci M. O. D. adm. ppresb. a ținut de pe amvon o cuvêntare de tot potrivită pentru însemnătatea acestui act, după care mulțămind Atotputernicului Ddeu pentru nemărginita sa îndurare Ddeéscă ce o revarsă asupra întregei omenimi, mulțămind publicului pentru bunăvoința, cu care a participat la acest act măreț, cam pe la 1 óră p. m. s'a terminat acest frumos ceremonial.

Resultatul contribuirilor benevole a fost că: biserica din Tresnea din dăruiri benevole au primit peste 250 fl. v. a. ca venit curat. Laudă înțeleptei conduceri a M. O. D. adm. ppresbit. Pavel Roșca, care cu mult zel și bunăvoință lucră pentru binele și prosperarea credincioșilor concreduți conducerei sale.

Nu pot trece cu vederea a nu amintí de încheere, că ospitalul paroch din loc Irodion Labo, ne a întrunit la un prând comun, la care au fost învitată tótă preoțimea și inteligența, ce a fost presentă, unde n'au lipsit nici toastele întru sănĕtatea Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul; pentru membrii Preaveneratului consistoriu, înțelepții nostrii părinți și conducĕtori.

S'a mai ținut apoi și alte toaste pentru persónele binemeritate, ce într'un chip sau altul a conlucrat la înfrumsețarea casei lui Ddeu din acésta comună.

Astfeliu decurgênd tóte în cea mai bună ordine, mângăiați și mulțămiți în inimile nóstre, ne-am îndepărtat la ale nóstre. *Un participante.*

Varietăți.

* (Sciri militare.) Maj. Sa s'a îndurat a acordá gener. de cavalerie, archid. Carol Ludovic primirea portretului cu decorațiuni al șahului Persiei.

Ducele Wilhelm de Würtemberg, comandantul corpului 11 din Lemberg a fost transferat ca comandant al corp. 3 din Gratz; bar. de Schönfeld din Gratz a fost transferat la corpul 2. în Viena, principele Ludovic de comandant la corp. 11 în Lemberg; bar. Wilhelm de Reinländer de comandant la corp. 10 în Przemyl; cont. Filip Grünne, comd. la corp 8 în Praga, Edmund nobil de Krieghammer de comd. corp. 1. în Cracovia.

Depunerea șargei a fost încuviințată capelanilor cl II. în reservă: Stefan Bușița, Petru Cherestes, Aurel Dumbravă, Gregorie Lador, Teofil Moldovan și Alecsandru Pop.

* Vice-comitele comit. Sibiiu face cunoscut, că decisiunile și observările comitetului central asupra reclamațiunilor și observațiunilor contra listelor provisorice ale alegĕtorilor dietali din tóte 4 cercurile electorale ale comitatului Sibiiului se află depuse în cancelaria de espedit comitantensă și se pot vedé din 20—30 l. c. în órele de oficiu dela 8—12 a. m. și dela 3—6 p. m.

* (Liferare). In 28 Septembre n. a. c. la 9 óre a m. se va ținé în sala cea mică comitatensă din Sibiiu pertractarea ofertelor pentru 400 grămedi de petriș, de 2 m.³ trebuincióse pe drumul Nocrichiu-Alțina-Vecerd, și anume între Alțina și Vecerd. Reflectanții au a-și înaintá ofertele până la terminul susamintit vice comitelui, de unde se pot căpĕtá și informațiuni mai detaiate.

* (Maghiarisări.) O mare nemulțămire s'a provocat în comuna Chireleș. Notariul comunal, în urma unui ordin pretorial a induplecat representanța comunală se schimbe numele comunei în „Cserhalom“ și se cĕră pentru acésta aprobarea guvernului. Locuitorii români și sasi, după-ce au audit depre acésta au făcut recurs la guvern. Urmările se pot prevedé.

* Invitare la solemnitatea sânțirei noului edificiu scolar gr. cat. din Rodna-veche, care se va celebrá la 29 Septembre st. n. a. c. după următoriul

Program:

1. Oficiarea cultului divin în biserica parochială gr. cat. cu începutul la 8 óre a. m.
2. Sânțirea edificiului scolariu la 10 óre a. m.
3. Prând festiv la 1 óră p. m. cu prețul de persónă 1 fl. 20 cr.
4. Petrecere de joc cu începutul la 8 óre séra.

Prețul de întrare pentru o persónă singuratică 1 fl. ér în familie 80 cr. de persónă. Venitul curat este destinat în favorul fondului scolariu gr. cat. local. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor achitá pe cale diaristică.

Rodna veche, la 15 Septembre 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Gerasim Domide, președinte. *Ioan Pop Reteganul*, secretariu.

* (Postal) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs cu termin de 2 ½ sĕptemâni pentru ocuparea postului de magistru postal în Mercurea (ctt. Sibiiului), care e împreunat cu o léfă anuală de 570 fl.; 75 fl, spese de cancelarie, 100 fl. pentru inmanuare și 10 % din venitul brut al telegrafiei. Reflectanții au a depune o cautiune de 400 fl.

* (Scólele industriale.) Conform raportului scólelor industriale susținute de universitatea săséscă, în anul scolariu 1888/9 au fost: la scóla industrială din Sibiu: *47 învĕțăcei români* și adecă *39 gr. or.* pelângă 353 germani și 81 unguri; la cea din Brașov: *152 români, 140 gr. or.* pe lângă 234 germani și 53 unguri; la cea din Sighișóra: *24 români* pe lângă 161 germani și 1 țigan; la cea din Bistrița: *21 români* pelângă 86 germani și 42 unguri; la cea din Mediaș: *8 români* pelângă 121 germani, 6 unguri și 9 israeliți; la cea din Sebeș: *13 români gr. or.* pelângă 62 germani, 70 unguri, un israelit 1 de altă națiunalitate; la cea din Orĕștie: *34 români* 30 gr. or. pe lângă 34 germani, 46 unguri și 4 cehi; la cea din Agnita: *4 români* gr. or. pelângă 109 germani, 3 unguri și 1 israelit; la cea din Cohalm: *4 români* gr. or. pelângă 58 germani și 9 unguri. Cu totul sunt deci: *307 români* pelângă 1218 germani, 213 unguri, 43 jidovi, 4 cehi 1 armén, 1 țigan și 1 de altă națiunalitate.

* (Congresul studenților.) Congresul studenților din România s'a ținut anul acesta în Ploesci. Studenții au fost primiți de comuna Ploesci cu mare solemnitate militară și civilă. In prima ședință dl Lates și-a desvoltat tema sa despre: „*Genealitate și nebunie*“; în ședința a II-a a ținut conferența dl Dumitrescu student al facultății de sciințe despre „*Filocseră*“; ér dl Săvean student al facultății de litere despre „*Libertate și liberalism.*“ La banchet au luat parte preste 250 persóne. Studenții au făcut apoi mai multe escursiuni.

* (Numĕr de loterie încuiat.) Numĕrul de loterie „65“ n'a fost tras de ani de dile la loteria din Brünn. În timpul din urmă depunerile pentru acest numĕr s'a îngrămădit într'o mĕsură așa de mare, încât numĕrul a trebuit sĕ se „încuie“. Co-

lectura din Gratz a primit de mai multe septemâni ordinul, ca pentru numĕrul sus amintit sĕ nu ia dela nimenea mai mult de 1 fl.

* (Catolicismul periclitat). Mai multe foi aduc scirea, că episcopul greco catolic din Gherla a intentat proces disciplinariu preoţilor, cari au ţinut serviciu Dţeesc cu ocasiunea procesului dlui Dr. V. Lucaciu. Caracteristic e, că un corespondent din Gherla al „Tribunei“ afacerea acésta o reduce aprópe esclusiv la catolicismul românilor, şi ameninţă, că dacă nu se va sistá procesul disciplinariu, părţile Satmarene şi Selăgene trec la *neunire*! Mai plausibil remediu de presionare nici că 'şi puté alege corespondentul. Sĕracă neunire, ce spaimă ai devenit pentru fraţii de un sânge!

Bibliografic.

Ministeriul de instrucţiune şi culte din România a aprobat: *Prima carte de cetire şi scriere* după metoda cuvintelor normale de C. Meissner, director şi profesor de pedagogie şi Vistor Dogariu profesor, fost revisor scolariu, Iaşi. Amintim, că acésta carte cu o introducere de mare valóre pentru învĕţători e compusă după sistema „Abc.“ d lui Ioan Popescu, în astfeliu de mod, că scolarii începĕtori vĕd literile scrise tot pe pagina a dóua alăturea cu cele tipărite.

„*Cărţi didactice aprobate*“. Inaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică prin ordinaţiunea sa ministerială dto 20 Decembre, 1888, Nr. 17,358, a aprobat următórele cărţi didactice din editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Braşov:

Abecedar sau întâia carte de cetire pentru copii şi copilele din anul I. de scólă; întocmit de mai mulţi pretini ai scólei, legat în pele 25 cr; cartonat 20 cr.

Dariu I, *Elemente de Fisică* pentru scólele poporale. Cu mai multe figuri intercalate în tecst. Preţul legat 30 cr.

Dariu I. „*Geografia patriei*“ şi elemente din geografia universală pentru scólele poporale române. Cu 12 figuri intercalate în tecst împreună cu mapa Ungariei. Preţul legat 30 cr.; broş. 25 cr.

Dariu I. „*Istoria patriei*“ şi elemente din istoria universală tractată după metodul biografic în dóuĕ cursuri concentrice pentru scólele poporale române Cu portretele mai multor regenţi şi bărbaţi aleşi. Preţul legat 25 cr.; broş. 20.

„Cuvinte sufletesci“ de *Carmen Sylva*. Acesta este titlul unei cărţi apărute în anul 1888 în Bucuresci, tipografia cărţilor bisericesci, scrisă de regina binecunscută sub acest pseudonim. Acest op — după cum se póte conchide şi din titlu — este de un cuprins, ce are meniţiunea a propagá moralitatea, şi astfeliu — fără îndoélă — acésta lucrare plină de spirit, în literatura nóstră umple o mare lacună, un mare gol.

Se vede, că autóra, care ca un lucéfăr, ce şi revarsă lumina în puterea nopţii în mari depărtări a voit sĕ lase ceva din productul genialului seu spirit şi pe acest teren.

Fără a intrá în apreţiarea mai deaprópe a acestui op observ, că el este compus într'un limbagiu uşor de înţeles; ideile ce sclipesc ca miile de picături de róuă diminéţa în faţa sórelui, precum şi doctrinele morale desvoltate, fac pe cel ce le urmézá de un judecătoriu, care împarte binele cu multă ecuitate, încât în internul seu nici când nu va provocá vre-un resbel, resp. nemulţămire.

Atât citaţiunile din sânta scriptură, cât şi ideile, ce pe întrecute curg din isvorul cristalin al distinsei autóre, posed tóte recerinţele filosofii morale; pentru aceea se vede, că acésta carte nu este menită numai pentru cei cari de pe amvon sunt chemaţi sĕ propage şi susţină moralitatea, ci ea procură o lectură plăcută, folositóre, şi de un interes deosebit pentru ori şi cine. Invĕţăturile geniale de a împĕcá, pe cel ce a suferit naufragiu într'o privinţă sau alta sunt alese cu multă îngrijire. Caracteristic este casul, cum autóra face pe nemulţămitul sĕ se esamineze insu-şi, dacă dênsul a fost capace pentru o altă stare mai favorabilă.

Din tot cuprinsul acestui op reese deci sublima intenţiune de a regenerá şi a ridicá la un nivou mai înalt moravurile decădute ale omenimei, şi noi preoţii, cărora special ne face un fórte bun serviciu întru implinirea chemărei nóstre, nu putem decât sĕ salutăm cu deosebită veneraţiune acésta lucrare, dorindu i distinsei autóre ca pe cetăţile dĕrimate ale moravurilor bune, sĕ vadă cu satisfacţiune din ce în ce mai mult fâlfăind stindardul moralităţii!

Nu pot aşadară sĕ recomând de ajuns colegilor mei preoţi acest op, ce pentru multe casuri grele, le póte serví cu învĕţături folositóre *N. S.*
par. gr. or.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Edificiul bisericei române ort. orientale din Dobolii inf. în Treiscaune, devenind ruină totală, oficiul politic l'a inchis din motiv, că ameninţă viaţa credincioşilor sub decursul serviciului divin. Lipsită fiind acésta comună bisericéscă isolată total de avere mobilă şi imobilă, precum şi ori ce venit anual, credincioşii în numer fórte mic şi-au încordat tóte puterile spre delăturarea rĕului, contribuind după starea lor faţă de împregiurările economice de astădi prin impunerea unui arunc mare, într'un mod estraordinariu la edificarea unei nóue biserici, carea singură a fost în deceniile şi secolii trecuţi, precum este şi astădi conservatoriul esistinţei nóstre naţionale.

Jertfa estraordinară, ce a adus poporul credincios al acestei comune bisericesci însĕ, este numai o picătură în mare, faţă de suma necesară, ce reclamă edificarea unei nóue biserici. Din acest motiv, recurgênd la locurile mai înalte bisericesci, a primit voie de a puté apelá la marinimositatea fraţilor lor de sânge şi credinţă, ca prin contribuirile benevole sĕ se pótă ridicá biserica — asilul — carea singură susţine poporul nostru din acest ţinut isolat.

Spriginul prim l'am primit din partea P. O. domn Diamandi I. Manole din Braşov, contribuind dênsul cu suma însemnată de 100 fl., spre scopul zidindei nóstre biserici; dênsului i-a urmat fraţii Stănescu şi alţii după cum vor urma mai jos.

In 23 Iuliu a. c. într'o escursiune anume intreprinsă de dl ingineriu Constantin Davidescu cu soţia sa dna Sevastia Davidescu născ. Murĕşanu, asociaţi şi de alţi domni notabili dela băile din Vâlcele (Elöpatak) cercetându-ne, au remas adênc mişcaţi de situaţia critică în carea a ajuns comuna nóstră bisericéscă, căreia numai în anii trecuţi i s'a nimicit supraedificatele total prin focul pus, ér astădi e închisă şi biserica, singura mângăere ce are poporul nostru mult cercat din acest ţinut în aceste dile de grele încercări.

Preastimabila dómnă Davidescu născ. Murĕşanu, ca nepótă deamnă a marelui bard naţional Andrei Murĕşanu, asociată respective prin colaborarea nobilului şi distinsului seu bărbat şi a altora, cu nobleţa-i înăscută proprie a adevĕratei femei române, carea în toţi timpii, între tóte împregiurările a sciut sĕ-şi validiteze înfluinţa şi activitatea ei, când a reclamat interesele comune ale poporului din sinul căruia a eşit, s'a pus în frunte şi cu abnegaţiune nobilă a sărit în ajutoriul nostru, intreprinzênd o colectă între óspeţii băilor din Vălcele, şi în puţine dile a adunat suma considerabilă de 118 fl. 76 cr., în favorul nou edificândei nóstre biserici.

Numele şi suma contribuită de generoşii binevoitori ai nostri s'a publicat într'unul din numerii trecuţi ai „Telegrafului român“.

Afară de acésta în Braşov a subscris Preaveneratul domn Diamandi I. Manole 100 fl., fraţii Stănescu 50 fl., şi N. N. 30 fl, la olaltă 180 fl.

In Satulung (biserica nóuă) au contribuit domnii: George Mandaiu 1 fl., Ioan I. Popea făclieriu 2 fl., Radu Ovesea 1 fl., George Todoran 10 cr., Dumitru Petău 1 fl., Stan Jencică 20 cr., Sandu Bucurenciu 20 cr., George I. Moroian 40 cr., Cseh Sándor 10 cr., P. Davidescu 20 cr., Nicolae Sasu sen. 3 fl., Jordache Muntean 40 cr., Maria Rosculeţ 20 cr., Irimie Zorilă 10 cr., Radu Dan 10 cr., Nicolae Bĕtrânu 20 cr., Neagoe Rosculeţi 10 cr., Ioan Serafin Popa 10 cr., Ioan Şeitan 5 fl., Ioan Zacharia Todoran 1 franc., Ioan Boncotă 1 fl., Ienea Cernat 10 cr., George şi Maria Delean 1 fl., Lazar Olariu 10 cr., Irimie Poenariu 40 cr., Samuel Kohn 1 fl., P. Stoia 50 cr., Duţu Popea 50 cr., Ioan St. Fĕtu 1 fl., Ioan Bucurenciu 40 cr., Alecsie Jarnea 1 fl., Moise Bónţă 30 cr., Maria Radu Urez 1 fl., George Ovesea 1 fl., Ursu Şeitan 1 fl., George Şeitan 20 cr., Voicu Stroia 1 fl., Ioan I. Barbu 40 cr., George Voina 1 fl. Dumitru I. Coffeiu 1 fl., Nicolae Clinci 1 fl., I. Apoe 1 fl., Radu Filip 10 cr., Alecsiu Voicu Stroie 1 fl. 50 cr., Petru Ghia 40 cr., Constantin Stoica 10 cr., Ioan Clinci 1 fl., Ioan Adam 3 fl., Nicolau Balca 20 cr, Ioan Gologan 2 fl., Stan Găietan 10 cr., Nicolae N. Gologan 1 fl., vĕduva Voica N. Popea 60 cr., Voicu Roşculeţi 4 fl., N. Jugenariu din Turcheş 1 fl., Sandu Mutean 2 franci, Radu Popea comers. 1 fl., Ioan V. Roşculeţiu cassariu comunal 2 fl., şi dl Giro Szász András 5 fl. — Suma totală 54 fl. 2 0cr., şi 3 franci.

Tóte aceste sume întrate până astădi s'au aşedat prin comitetul parochial conform ordinului superiorităţii bisericii în cassa bisericei sub îngrijirea epitropiei.

Comitetul comunei nóstre bisericesci împlinesce deci o plăcută şi sântă datorinţă, când aduce adêncă mulţămită şi pe acésta cale tuturor marinimoşilor contribuitori, cari prin jertfa adusă au contribuit la salvarea esistinţei unei comune bisericesci.

Dar cu deosebire mulţămesce dnei Sevastia Murĕşanu, mărit. Davidescu, carea pĕtrunsă de posiţia nóstră critică, n'a cruţat timp şi ostenélă nici în timpul, când a venit sĕ caute de scumpa sa sănĕtate şi a familiei sale nobile, ci bătênd la uşile inimilor generóse şi umane, a contribuit mult la ajungerea scopului nostru sânt. Binefacerea dênsei, şi a celor cari au conlucrat cu dênsa va fi cu litere de aur gravate în analele comunei nóstre bisericesci, şi buzele a sute de suflete vor înălţá rugăciuni la tronul Tatălui ceresc pentru sănĕtatea, fericita şi îndelungata viaţă a dênsei şi a familiei sale.

Asemenea Preavener. domn Diamandi I. Manole, comers. în Braşov, ajutătoriul şi spriginitoriul lipsiţilor, suferinzilor şi al sĕracilor, şi al tuturor intreprinderilor salutare, carele la tóte ocasiunile între tóte împregiurările s'a aflat în frunte cu cuvêntul şi fapta, când a reclamat interesele poporului ca un mecenat, dând şi de astădată împreună cu domnii N. F. Negruţiu şi fraţii Stănescu esemplu şi impuls la esercitarea caritĕţii creştinesci.

Priméscă şi pe acéstă cale adênca mulţămită pentru jertfa adusă pe altariul sacru al bisericei şi naţiunei.

Dumnezeul părinţilor nostri, sĕ resplătéscă tuturor generoşilor contribuitori însutit şi înmiit. Dee ceriul ca esemplul dat de dênşii sĕ afle mulţi imitători, căci numai generositatea fraţilor noştri de sânge şi credinţă ne póte salvá din posiţia critică în carea ne aflăm.

Dobolii inf., 29 August, 1889.

În numele comitetului parochial
N. Puian,
preot.

Mulţămită publică.

— Subsemnata reuniune se simte cu plăcere îndemnată a aduce prin acésta mulţămita sa cea mai căldurósă următorilor dni, cari au binevoit a contribuí la înfiinţarea şi respective înmulţirea modestei sale biblioteci prin marinimósa donare a următórelor opuri şi anume:

1. Ilustritatea sa dl Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit în Sibiiu a donat: „Predicatoriul, jurnal eclesiastic, periodul I. din anul 1857 de redactorii: archidiaconul Dionisie şi Elie Bonescu;“ — „Foişóra Telegrafului Român din anul 1876“. „Foişóra Telegraful Român din anul 1877“. — „Convorbiri literare“, 12 fascicle complete din anul 1884. — „O broşură de predici“. — „Familia crestină“ de I. m. Riurean. — Disertaţiune asupra temei: „Învĕţătoriul şi instrucţiunea fundamentală“ de Georgiu Bellisim, 2 esemplare. — „Órele libere“ de I. c. de P. — „Kurzgefaste Gramatik der Romänischen Sprache für Militärs“. „Iubirea faţă de copii“, de Lazĕr Petroviciu. — „Despre legume“ plantarea şi crescerea lor“, de Nicolau Avram. — „Snóve sau povesti populare“, adunate de un tipograf. — „Despre necesitatea promovărei şi protecţionării meseriilor intre români“, disertaţiune de Bartolomeiu Baiulescu. — „Sunete şi resunete, cercări poetice“ de Zaharia Boiu.

2. Preaonorabilul comitet central al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român a donat fasciclul al IX din opul „Studii asupra constituţiunei românilor“ de G. G. Meitani.

3. Preastimaţii domni: Dionisie Făgărăşan şi Silvestru Moldovan profesori în Braşov, un esemplar din opul lor „Geografia pentru scólele poporale române“; George Moian învĕţătoriu în Braşov opul seu „Economia câmpului şi grădinăritul pentru scólele poporale“. — Silvestru Moldovan, profesor în Braşov un esemplariu din opul seu „Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală pentru scólele poporale, şi Dionisie Făgărăşan profesor în Braşov un esemplariu din opul seu „Fisica pentru scólele poporale“.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români, din districtul Deeşului, ţinută în Deeşiu a 24 Septembre, 1887.

Teodor Herman, preşedinte. *Gregoriu Gavriş,* secretariu.

MONITOR. 36

Calendariul sĕptemânii

17 — 23 Septembre.

17 Dumineca: Sofia, Pistis, Elpis, Agapi, Agatoclia, Macsim, Teodot, Asclipiodota, Lucia, Geminian, Teodota, Pileus, Nil, Charalampiu, Pandoleon, Iraclid, Miron. *18 Luni:* Eumeniu, Sofia, Irina, Ariadna, Castor. *19 Marţi:* Trofim, Sabatiu, Dorimedont. *20 Mercuri:* Eustatiu, Teopisti, Agapiu, Ipatiu, Andreiu, Antemidor, Talu, Meletiu, Ioan, Ilarion. *21 Joi:* Codrat, Iona, Eusebiu, Meletiu, Isaciu, Prisc Macsimian. *22 Vineri:* Foca, Isaac, Martin, Cosma. *23 Sâmbătă:* Ioan, Andreiu, Petru, Antoniu, Raida, Csantipa, Policsena, Nicolau.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 17 Septembre a XVI-a dela Rusalii. După-prăznuirea inălţării Sântei Cruci. Cântările din Octoich tonul 7, şi din Mineiu ale prazniculuí şi ale dilei. La Utreniă Evangelia invierii a 5-a. Catavasia Crucii. La Liturgiă: Fericirile din Octoich şi din canonul prazniculuí. Irmosul prazniculuí.

Joi, 21 Septembre. Eşirea prazniculuí înălţărei sântei Cruci.

Sâmbătă, 23 Septembre. Concepţiunea sântului Ioan botezătoriul. Sĕrbătóre nelegată. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“, şi Docsologia mare.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Septembre 1889.

Buda: **62 63 71 23 51**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.69	5.66
Napoleon	9.50	9.50½
100 marcenemţesci	58.65	58.52½
London (poliţă pe trei luni)	119.80	120.—

La nrul acesta sa adauge un suplement.

Nr. 2668 [191] 1—3

CONCURS.

Postul de vice-notariu comunal în comuna *Sĕlişte* devenind vacant prin mórte, pentru ocuparea acestu-i post împreunat cu salariu anual de 400 fl. prin acésta se escrie concurs.

Cererile de concurs instruite conform dispositiunilor legei sĕ se astérnă subscrisului până în *5 Novembre a. c. st. n.*

Sĕlişte, în 21 Septembre 1889.

Liviu de Lemeny,
pretorul suprem

[192] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scóla populară elementară gr. or. din Braşov vechiu devenit vacant prin dimisionarea fostului învĕţĕtoriu Candid Muşlea, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege se cere se fie de religia gr. or., se fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi aşterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arĕtat, prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului la subscrisul comitet.

Braşov, 6 Septembre, 1889.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşov vechiu în contelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I lea al Braşovului prin

George Perşinariu, paroch

Avis.

Aduc la cunoscinţa onoratului public, **cumcă cancelaria mea advocaţială din Deva am transpus'o la Arad** (*strada bisericei, templom utcza, Kirchengasse Nr. 10, casa propriă*), unde la **1 Octobre a. c.** o voiu deschide.

Arad, Septembre, 1889.

Dr. Lazar Petco,
advocat.

[183] 1—1

Sz. 2589/889 polg. [170] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Grof Teleky Samuel által beadott kereset folytán Mátéfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetösége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátáridejéül **1889 évi November hó 5-ik** napjának d. e. 9 órája Mátéfalva község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Mátéfalva elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyzö.

Sz. 3592 polg. [176] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Dániel Mihály és társainak beadott kérése folytán Erdöalya község határának általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra **a határnap 1889 évi November 23-ra d. elötti 10 órára tüzetik ki, Erdöalya községébe**, a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beléegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *V. Jakab,* jegyzö.

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann
în Sibiiu

din 6 Septembre a. c. până mai departe.

Băi de vană:

Afară de Dumineca in tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa până la 8 séra.

Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 după améḑi.

Băi de aburi:

Pentru domni: afară de Lunea în tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa până la 1 după améḑi.

Pentru dame: Marţia, Mercurea, Joia, şi Sâmbăta dela 3 óre după améḑi până la 7 séra.

Observaţiune; Tacsa cea de băi este afişată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoscinţa onoratutui public. [157] 3—3

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 13—14

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persóne.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.4

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 195. [184] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei devenite vacante se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

1. Un post învĕţătoresc în parochia Geomal, cu un salariu de 200 fl., care sumă se va solví jumĕtate din fondul învĕţătoresc şi jumĕtate din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

2. Un post învĕţătoresc în parochia Meteşiu Poiana şi Găureni, cu un salariu anual de 160 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá aceste posturi se binevoiască a-şi aşterne concursele lor până la terminul susindicat la oficiul subscris, instruite conform Normativului scolariu.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Alba-Iulia, 22 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter.

Nr. 284 [185] 1—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 5 Septembre a. c. Nr. 5878 B. se publică a dóua óră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III a în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 dile dela prima publicare

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., specificat în „Telegraful Român“ Nr. 78 din 20 Iuliu 1889 v.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre, subscrisului oficiu până la terminul pus şi sĕ se presenteze în parochiă pentru orientare, cu observarea §-lui 18 din regulamentul pen tru parochii.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Abrud, 8 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 22 [186] 1—3

CONCURS.

Prin încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 30 August a. c. Nr. 5421/B. se publică concurs pentru întregirea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Trêmpoele de clasa a III-a din protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din următórele venite staverit prin comitetul şi sinodul parochial.

1. Dela 30 casuri boteze à 40 cr. şi 10 cununii à 3 fl. pe an fl. 42.—
2. Dela 6 înmormêntări sub 12 ani à 1—3 fl., 6 înmormêntări preste 12 ani clasa I à 10 fl,. 6 înmormêntări clasa a II a à 8 fl., şi 6 înmormêntări à 6 fl. . . . . fl. 156.—
3. Dela 240 familii à 30 cr. pe an . , . . . fl. 70.—
4. Venitul dela botezul Domnului dela fie-care familie ori 10 cr. şi fuiur, ori grâu şi carne . . . fl. 60.—
5. Dela 50 casuri cununa anului à 50 cr. şi 30 festanii à 50 cr. . . . fl. 40.—
6. Dela molitvele posturilor şi a prasnicilor şi dela sfinţirea paştilor şi servirea parochului . . . . fl. 46.—
7. Dela masle, sărutatul icónelor şi miruit . . fl. 25.—
8. Venitul cimiteriului fl. 15.—
9. Dela casa parochială, care se va căpĕta mai târdiu . . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 484.—

Doritorii de a ocupă acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre la subscrisul oficiu în timpul cuvenit la care pot aflá şi alte informaţiuni pentru orientare.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 2 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

---

[187] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Agnita se escrie con concurs cu terminul de 15 dile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

1. Alţina, pentru postul prim învĕţătoresc un salariu anual în suma de 250 fl. şi lemne de foc.

Pentru postul al II-lea un salariu anual în suma de 110 fl., şi lemne de foc.

2. Cincul-mare, pentru postul al II-lea învĕţătoresc 100 fl,. cuartir şi lemne de foc.

3. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Prostea, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Şoars, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Zlagna, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre-una din acestea staţiuni au a şi aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral mai sus menţionat până la terminul indigitat.

Agnita, 2 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 368 [188] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 30 Septembre 1889 st. v.

1. Libotin, cu salariu la an 150 fl v. a., ce se plătesoe din repartiţiune pre popor.

2. Vălени, cu leafa anuală de 120 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

3. Cupşeni, cu salariu anual de 100 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare dir. vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 29 August, 1889.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 526 [189] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători diu comunele mai jos numite se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare.

1. Dobârca, un post cu salariu de 200 fl.

2. Cunţa, un post cu salariu de 210 fl.

3. Ludoş, 2 posturi, fie care cu salariu de 200 fl.

Cencurenţii î-şi vor adresá cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Aleşii, respective instituiţii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană în dumineci şi serbători.

Mercurea, la 5 Septembre, 1889.

Dela oficiul ppresbiteral al Mercurei.

I. Droc
protop.

Nr. 334. [190] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Geoagiului II. se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare:

1. Balşa, cu salariu anual de 210 fl. v. a. şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 160.—

b) bucate în valóre de fl. 40.—

c) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 10.—

suma fl. 210.—

2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 162 fl. şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 150.—

b) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 12.—

suma fl. 162.—

3. Noşag, cu salariu anual de 150 şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 100.—

b) bucate în valóre de fl. 40.—

c) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 10.—

suma fl. 150.—

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi au a şi aşterne rugările instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Sĕcărêmb, 6 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr. 293 [177] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III a Câmpuri-Câmpeni-Surduc, protopresbitetatul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei, curţii şi a grădinei parochiale cu supraedificatele economice, precum şi a porţiunei canonice, care computate tóte în bani după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 73 fl.

2. Venitul stolariu dela botezuri, cununii şi înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 150 fl.

3. Dela 170 familii câte o mĕsură mare (de 30 litrii) de cucuruz sfârmit ori 1 fl. în bani, 170 fl.

4. Venitul dela umblarea cu crucea, dela sĕrbătorile Pascilor, maslu în Vinerea mare şi dela osfeştanii etc., computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 47 fl. Suma totală 440 fl.

5. Cătră acestea şi folosirea a 4 locuri de cimiterii necomputate la cele de mai sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor Statutului organic şi ale Regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la termiuul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ilia, la 18 August, 1889.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 265 [178] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Feneş, din protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs la încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 30 August a. c. Nr. 5737 B. 1889 cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din venitele parochiale staverite de comitetul şi sinodul parochial în sumă de 450 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele recerute până la terminul pus subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 1 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca administr.

Nr. 413 [179] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Laz se escrie în sensul inaltului ordin consistorial dela 1 August a. c. Nr. 4356/B, concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii — vedre — must à 8 cupe vechi védra, cari computate în bani fac fl. 213.60.

b) dela acestea familii 130 dile de lucru à 20 cr. fl. 26.—

c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă . . . . fl. 39.—

d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni şi celelalte, dela altariu şi alte funcţiuni usitate a se prestá fl 121.70

Dau suma de fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochiă au a-şi asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕdute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit; concurenţilor le stă în voiă ca sub dura.a terminului în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presenteze la biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cele rituale.

Sebeş, în 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 350. [180] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr., şi adecă: *a*) 100 fl. în bani; *b*) 80 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz per 1 fl. 20 cr., 96 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl. 80 cr.; *d*) folosirea a dóue grădini cu venit anual de 20 fl., apoi cuartir liber şi 4 □° cubici lemne.

2. Panc-Selişte, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8°□ lemne.

3. Sĕcămaş, cu salariu, de 153 fl., şi adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz, 60 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl.; *d*) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8 °□ lemne.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruire conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Dobrei.

Dobra, la 31 August, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 446. [181] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scólele comunelor mai în jos numite se escrie acest concurs cu termin până în 30 Septembre 1889.

1. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl., ce se rĕspunde din cassa comunală în rate decursive, 4 stângini de lemne şi cuartir.

2. Sebeşel, cu léfă la an de 130 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu de 200 fi, cuartir şi lemne:

4. Vurpĕr, cu plată la an de 170 fl., cortel şi lemne.

Doritorii ce vor se competeze la acestea staţiuni învĕţătoresci au sĕ-şi substérnă în terminul prescris suplicile înzestrate cu documentele provĕdute în legile din vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 4 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 470. [172] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg se escrie concurs cu terminul până în 23 Septembre st. v.

1. Booş, cu salariu anual de 200 fl.

2. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl.

3. Teliuc, cu salariu anual de 200 fl.

4. Cincişiu cu filiile: Cerna şi Părósa cu salariu anual de 220 fl.

5. Ruda cu filiile: Plop, Poenita voinei şi Alun, cu filia Bunila, — unde din causa situaţiunei locului învĕţământul este ambulant, cu salariu anual de 250 fl.

6. Haşdĕu, cu filiele: Dobica Florese şi Cernişóra, cu învĕţământ ambulant cu salariu anual de 150 fl.

7. Baia lui Craiu-Topliţa' cu filiele: Goleş-Vălariu, Buzdulariu, învĕţământ ambulant, cu salariu de 150 fl.

De sine înţelegêndu se la tóte aceatea staţiuni cuartirul şi lemnele focale.

Doritorii de a reflectá la acestea posturi, au a-şi asterne cererile instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, la 23 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresbit.

---

[173] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scólele confesionale române greco-orientale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-orietal al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

6. S. Copalnic, salariu anual, 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) până la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale ale concerninte.

Ioan Şiovrea,
protopresbiter.

Nr. 460. [163] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Haţegului se escrie concurs cu terminul până în 12 Septembre st. v. a. c.

1. Scóla ambulantă din Fizesci-Federi afiliată cu Ohaba ponorului — cu salariu anual de 360 fl.

2. *Nucşóra*, 240 fl., în dumineci şi sĕrbători va avea a ţiné strană în biserică.

3. *Nadastia superióră*, salariu anual 210 fl. In dumineci şi sĕrbători va avea a dá ajutoriu la strană.

4. *Huniedóra*, cu salariu anual 200 fl.

5. *Valea sângeorgiu*, 200 fl. salariu anual.

6. *Grid*, salariu anual 200 fl.

7. *Sântămăria de pétră*, salariu anual 120 fl. v. a.

De sine înţelegêndu se, că cuartirul şi lemnele focale sĕ dau în natură pentru menţionatele staţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a şi trimite cererile, instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Haţeg, la 12 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresb. gr. or.

Nr. 541. [174] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legume şi 20 fl, pentru lemne de foc.

2. Bărei, cu salariu de 90 fl, dela popor, 60 merţe mari de cucuruz, cuartir şi lemne de foc.

3. Bedeciu, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

4. Bica română, cu salariu de 60 fl. ca învĕţătoriu şi 60 fl., din venitul cantoral, cuartir liber şi 5 cară lemne de foc.

5. Cara, cu salariu de 200 fl, dela popor şi cuartir în edificiul scólei.

6. Geröfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

7. Giurcuţa, cu salariu de 80 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

8. Mănăsturul-român, cu salariu de 180 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor.

10. Nadeşul-român, cu salariu de 200 fl., dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

11. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir liber şi lemne de foc.

12 Someşul-rece, cu salariu de 120 fl., dela popor, 24 merţe mari de bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Cluş, 26 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Clusului.

Tulliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 647 [168] 1—3

Concurs repeţit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român“ Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repeţesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ḑile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

1. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 340 [171] 3—3

In scopul instituirei unui capelan lângă veteranul şi neputinciosul paroch Nicolau Rociu din Nucet, pe basa încuviinţărei consistoriale dela 15 Novembre 1888 Nr. 4441 prin acésta se deschide

CONCURS.

Parochia Nucet numĕră între parochiile de clasa III, cu un venit anual calculat de comitetul parochial la suma de 405 fl. v. a. şi adecă:

1. porţiunea canonică în mărime de 15 jugere	fl. 90.—
2. Folosirea cimiteriului, a unei grădini şi a unei vii	fl. 62.—
3. Competinţele stolari: botezuri, cununii, înmormĕntări şi alte funcţiuni preoţesci	fl. 253.—
Snma	fl. 405.—

Din aceste venituri — casă parochială nu este, parochul se deobligă a dá jumĕtate adecă 202 fl. 50 cr. fiitoriului seu capelan.

Concurenţii, dela cari se cere se aibă cualificaţiunea prescrisă în regulamentul congresual dela 1878 § 14, cererile concursuale sĕ le adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful Român.“

Sibiiu, 7 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
administrator protopresbit.

Nr. 405 [158] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune aparţinĕtóre protopresbiteratului Geógiului I., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Hărău, cu salariu anual de 200 fl. cuartir gratuit în edificiul scólei, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

2. Uroiu şi filia Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl., şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

3. Fizeş-Barbura, cu salariu anual 180 fl, cuartir gratuit şi 2 °□ lemne pentru încălḑit.

Respectivul învĕţătoriu după un an de probă va puté ridicá şi venitele cantorale.

4. Certeşul-superior, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

2. Nevoeş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

6. Voia, cu salariu anual de 150 fl., şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

7. Porcurea, cu salariu anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne pentru încălḑit.

Salariile se ridică prin repartiţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a se adresá cu cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Hondol, 16 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Giógiului I., în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Vasilie Pipoş,
protopresbiter.

Nr. 340 [159] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie concurs cu termin până la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Drăguş, dóuĕ posturi de învĕţători unul cu salariul anual 200 floreni, cuartir şi lemne pentru foc şi loc de legumi în grădina scólei; ér altul cu salariul anual de 50 floreni.

2. Sebeşul-superior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 250 floreni, cuartir şi lemne pentru foc.

3. Porceşti, postul de învĕţătoriu secundariu cu salariul anual de 200 floreni.

4 Sebeşul inferior, postul de adjunct învĕţătoresc cu salariul anual de 150 fl.; alesul adjunct învĕţătoresc este deobligat a ţiné o strană în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

5. Porumbacul inferior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 floreni şi cuartir.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ şi substérnă cererile concursuale înstruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek) până la terminul pus, adecă 16 Septembre a. c. st. v.

Avrig, 18 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului

Ioan Cândea,
protopop.

---

[175] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea vacantelor staţiuni învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

1. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., solvibili în rate lunari decursive.

2. Hundrubechiu, cu salariu anual de 100 fl., solvibili în rate lunari decursive, cuartir şi lemne de foc.

3. Nostat, cu un salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Ighişdorf, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, alesul învĕţătoriu va avé a provedé în Dumineci şi sĕrbători şi postul de cantor fără a pretinde vre-un alt beneficiu.

5. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Vecerd, cu salariul de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii, cari voesc a reflectá la vre-una din aceste staţiuni au a-şi asterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 21 August, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 100 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Septembre.

Resultatul alegerilor pentru camerele franceze a pus în uimire pe aderenții guvernului, și chiar Europa întrégă.

Generalul Boulanger, care prin sentința senatului se credea a fi cel puțin moralicesce nimicit, a eșit triumfătoriu din urnele electorale dimpreună cu soții sei de luptă.

Sunt multe versiunile privitóre la disposițiunea luată de guvern față de acest om unic în feliul seu. Unii cred, că guvernul republicei s'a simțit destul de puternic în fața lui Boulanger de a nu oprí pe comisiunile de alegere, ca să priméscă voturile date pentru Boulanger, ér alții cred, că respingerea voturilor ar fi semnalat revoluțiunea internă, cu tóte consecuențele ei.

Desastrul guvernului în fața acestui fapt complinit este cu atât mai remarcabil, cu cât actualul guvern a asigurat Franciei pacea pe timpul esposițiunei, ér președintele republicei a fost intimpinat pretutindenea cu mari ovațiuni.

Diarele dela noi presentéză pe Boulanger ca pe un om plin de vanități, ca pe un om fără nici un program, în ochii alegătorilor el însă este și rămâne programul: r e v a n c h e.

Inainte de acésta cu câteva săptămâni petrece în Strassburg impératul german și drept rěspuns la visita, ce o a făcut în Elsația și Lorena primesce alegerea de deputat a omului, ce luptă pentru reocuparea acelui teritoriu.

Situațiunea acésta póte aduce republicei mari încurcăli, 'i póte pune esistența sub intrebare și nu e nici decât eschisă posibilitatea, ca anul 1889 să aducă Europei dile de grea cercare.

Așa ne putem esplicá și manevrele din Galiția, așa va interpretá lumea manevrele germane, cari anul acesta au fost altmintrea ca în alți ani, și tóte aceste de bună sémă 'și au isvorul lor în temerea de o alianță franceso-rusă, care póte dá de lucru armatelor imperiilor aliate.

In orient trebile incă nu stau prea bine. Cu sosirea reginei Natalia în Belgrad și cu întrarea ei în palatul regal, întră și alt aer. Radicalii câstigă tot mai mult teren. Turcia concentréză trupe la granițe și judecând după semnele din lăuntrul monarchiei, judecând după conferințele între cehii și germanii din Boemia, e ușor de aflat, că trebue că se petrece ceva afară și acel ceva nu póte fi decât un apropiat rěsboiu, care póte să dea Europei altă față.

Deocamdată periculul e panslavismul, și monarchia nóstră față de acest pericul trebue să stea armată din tălpi până în crescet. Austro Ungaria e stat poliglot, în ea trebue să și afle scut tot cetățénul, fie el de ori ce limbă și lege, și dacă în óra de nevoe, va fi silită să tragă sabia, acolo vor fi toți fii patriei, unde va fi impératul-rege.

Am dis de multe-ori, că e o adevărată nefericire politica internă din un stat, care nu mulțămesce pe toți cetățenii, și care umblă de a le impune altă limbă, de a suspiționá cetățeni pacinici și muncitori, e o politică nefericită, și la noi se pare că s'a inaugurat acest sistem cu tóte consecințele lui.

Patria aprópe de pericul, cetățenii merg în masse la Kossuth, și cetăți, una după alta, îl aleg de cetățén de onóre.

In loc de a căutá punctele de intâlnire și apropiere între noi aici acasă, abisul devine tot mai mare și mai afund și prăpastia de a ne înghiți nu e departe, fără ca să ne trediscă pre toți și să ne dea signalul la concordie și bună înțelegere. Dela noi nu atârnă și nu a atârnat nici odată ca să fie pace, noi ca cetățeni ne am implinit datorințele nóstre, fără ca în schimb să fi fost părtași de acele drepturi, cari le dă legile firei omului

Scoși din viața publică, trântiți la părete, cum se esprima mai anii trecuți premierul nostru, așteptăm dile mai senine!

Revista politică.

In dilele din urmă s'a întêmplat în Austria un act, ce preocupă fórte mult cercurile politice, nu numai de dincolo de Laita, ci și pe ale nóstre.

Principele Alois de Lichtenstein s'a retras fără de veste din posițiunea sa de conducětoriu al centrului din parlamentul austriac, motivându și retragerea cu ultimele evenimente, ce s'au întêmplat în Boemia la alegeri între cehii tineri, cari au ținut o luptă atât de bărbătéscă față cu cehii bětrâni.

Retragerea sa e mult comentată mai ales din împrejurarea, că principele era un bărbat de stat însemnat, și adese-ori atitudinea sa era deciditóre în afacerile cislaitane.

Să ne reîmprospětăm numai cestiunea scólelor, și ni se va face o icónă fidelă despre influința, ce o avut acest bărbat în afacerile interne ale Cislaitaniei. Ministrul de culte și instrucțiune Gautsch s'a vědut necesitat a slăbí din energia sa și a face concesiuni mari clericalilor, concesiuni în direcțiunea proiectului, ce l'a fost presentat principele.

Și dacă principele nu și a putut vedé realisat pe deplin planul seu pentru scólele confesionale, s'a retras totuși cu succes, înduplecând guvernul a luá cel puțin în parte în considerare pretensiunile centrului.

Retragerea sa a provocat mare amărăciune între clericali, cari tocmai acum se oțeliau pentru o nouă luptă, spre a și realisá principiile, ce le au urmărit. Chiar și în cercurile guvernamentale a provocat nemulțămire, căci principele de Liechtenstein era omul, cu care guvernul se puté înțelege în dile critice și putea contá mult pe vorba lui.

Diua de 22 Septembre a fost deciditóre pentru sórtea Franciei. Deci de milióne de cetățeni au alergat la urnă și au încredut vederile lor representanților, în cari au nutrit mai mare încredere, că le vor apěrá interesele și vor ridicá prestigiul patriei.

A fost o luptă grea și obositóre, și din acéstă luptă, după scirile comunicate din Paris, republica a raportat victorie, căci partea cea mai însemnată a cetățenilor francesi și-au dat votul pentru representanții republicani.

Cu tótă victoria, se vede însă din acéstă luptă, că oposițiunea e încă puternică și rădăcinile ei sunt cu mult mai adênci, decât ca să se pótă nimicí prin străduințele actualilor bărbați, cari duc cârma țării.

Cu drept cuvênt se pot lăudá conservatorii, căci pe lângă activitatea uriașă, ce o a desfășurat guvernul pentru a-și asigurá isbânda, mișcările, ce le-au făcut ei sunt cu mult mai neînsemnate.

Cu tóte acestea însă capii tuturor conservatorilor au fost aleși, pe când din partea guvernului chiar și ministrii au rěmas în minoritate și în multe locuri în balotagii.

Ingerințele, ce le a eserciat guvernul asupra generalului Boulanger au avut puțin efect. Generalul a fost ales, cu tóte că nu i s'a primit candidatura, și e lucru caracteristic, că toți conducětorii boulangisti au eșit cu maioritate covêrșitóre, deasemenea aprópe toți candidații, ce iau propus boulangistii.

În genere diua alegerei a fost linistită și numai séra, după-ce se mai sciau resultatele s'au provocat mici incidente. Diua, în care se vor constatá definitiv tóte alegerile va fi 6 Octobre. După ultimele sciri au eșit din urnă 224 republicanii, 159 oposisiționali, ér balotagii 177. Viitórea cameră se prevede a avé: 369 republicani de tóte nuanțele și 201 oposiționali.—

După scirile din Constantinopol se semnaléză în peninsula balcanică mișcări serióse, cari sunt in

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

(Urmare.)

Să trecem la mobile. Se află și câteva grupe de mobile; dar cu deosebire avem inainte-ne chilii de dormit, chilii pentru prând și numai puține salóne Modul cum singuraticele grupe sunt făcute, ne promite a observá bunele insușiri ale mobilelor și cu deosebire stilul lor destul de marcant. Lucrul se vede a fi mai bine presentat decât frumosul. Se vede chiar pe unele obiecte, că ele au fost anume pregătite pentru esposiție. Se află de altcum și modele bune de mobile ordinari sau eftine. Nisuința precumpănitóre se vede a fi a reproduce un stil anumit. Astfeliu se află mobile în stilul lui Ludovic XIV, XV și XVI și a altor. Acésta a dat ansă órecui a întrebá: unde este stilul anului 1889? N'am audit să se fi rěspuns la întrebarea acésta. Mi se pare, că moda, care un timp indelungat a imitat în literatură evul mediu, a influințat și asupra artei aplicate, asupra industriei artistice. S'a imitat cu atât mai mult deóre ce parveniții timpului modern doriau în continuu ori care stil renumit, și tocmai fiind-că au imitat cu atâta zel, au fost cu mult prea ocupați, așa încât le a lipsit și timpul și voia spre a produce ceva propriu, original.

Între fabricațiunile de mobile și covóre s'a vârit tapecierul și decoratorul. Aceste sunt nisce persóne însemnate, indispensabile. Dar nu sum sigur, dacă ele pot esistá de sine. Fabricanții de mobile, cu deosebire fabricele mai avute, precum este Louvre și Bon Marché, cari au espus chilii de dormit, arangiate cu cel mai mare gust și lucs, nu s'au putut lipsí de tapecieri. Ei au sěvêrșit cel puțin 3 din 4 părți a lucrului. Drept aceea, tot ce se află espus sub rubrica „lucruri de tapicerie" aparține esposiției mobilelor sau covórelor.

Sub numirea francesă „tapis" se înțeleg diferite materii. Se póte de sigur sub impěrți cel puțin în 3 clase principali: *a*) materii pentru imbrăcarea părețelui; *c*) covóre; *e*) materii pentru acoperirea mobilelor cu gardine, măsărițe ș. c. l. Pentru imbrăcarea păreților se folosesce cu deosebire grobelinul, pe care il liferă manufactura statului numită „Gobelius". Filiala acesteia din Beauvais liferă materii de mobile. După manufactura Gobelius sunt mai renumite câteva fabrice din Aubusson, dintre care una concuréză cu institutul statului. Se mai află afară de aceste materii de tot simple, cari au numai o colóre. Aceste sunt de mătasă, lână și de diferită natură, dar tóte fórte fin țesute.

Covórele incă represintă forme deosebite. Unele au figuri, altele represintă vre-un peisagiu sau chiar diferite desemnuri. Trăinicia și practicabilitatea lor încă variază. Este a se face deosebire între covóre țesute din un dărab pentru o chilie de o anumită mărime, și între covóre impreunate după trebuință din mai multe părticele. Varietatea materiilor de mobile este fórte mare atât acelor cu, cât și acelor fără figuri. În Aubusson se prepară, cei drept, cele mai frumóse, mai simple se pregătesc în diferite alte părți ale Franciei.

Putem totodată amintí la acest loc și tapetele sau „hârtia colorată", după-cum se numesc ele în Francia, cari se află chiar în apropiere. Acésta esposiție nu corěspunde rangului, ce i se atribue, deși ofere unele modele escelente, cari atrag atenția privitoriului. Pentru-ce s'au reținut fabricanții de tapete?

Despărțământul destinat pentru clopote, pendule și césornice este bine indesuit. Lângă marfele ordinare se estind césornicele astronomice și maritime, césornicele de trezire și năsip, pentru měsurarea pulsului, cele cu musică și alte diferite, ce ofere acésta industriă. Esponenții atrag prin aceste pe visitatorii trecětori. E destul ca să-și tragă césornicul și paserile incep numai decât a fluerá, ér privitoriul rěmâne locului. Paseri pe césornice! Ele ne trezesc și ne fac atenți la bătutul césornicului, pe care de altcum nu l'am audí. Acésta își are ințelesul seu, dar la ce paseri mórte pe arboraș morți? Ce insemnătate are acésta? Eu prefer mai bine numěrósele chronometre de tot feliul de mărimi. Este un premiu mare, care din când în când se distribue pentru a stimulá spiritul de progres.

(Va urmá.)

registrate cu deosebire și de presa română și pretinde a fi din isvor demn de creḑĕmânt Bulgaria se pregătesce mereu de rĕsboiu și consulul român din Sofia a incunosciințat direct ministeriul afacerilor esterne. In Constantinopol s'au ținut mai multe conferințe și la ordinea ḑilei a fost și cestiunea ocupărei Rumeliei ostice, în cas, când Bulgaria s'ar mișcá.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Viena, 25 Septembre. Manevrele cele mari de tómnă s'au terminat în tóte părțile monarchiei nóstre.

O însemnată parte a armatei a făcut aceste manevre sub ochii Maj. Sale monarchului și prestațiunile dovedite și de astădată de bravele nóstre trupe au umplut de bucurie și de mândrie inima supremului beliduce, și a adaus noue alimente credinței, că în timp de rĕsboiu 'și vor scí face datoria după esemplul trupelor bĕtrânei Austrie.

Aceste au și fost motivele, ce l'a indemnat pe Majestatea Sa monarchul sĕ deschidă o serie de autografe, prin care sĕ laude armata, ce-și păzesce jurământul cu atâta sânțenie și se mulțăméscă în primul loc nestorului armatei, archiducelui Albrecht, care în calitate de inspector general n'a lăsat nimic de dorit pentru perfecționarea artei militare după cerințele actuale.

In termini tot așa de măgulitori a mulțămit supremul beliduce și singuraticilor comandanți de corp și șefilor de armată, cari s'au invrednicit în anul acesta a conduce esercițiile în presența Maj. Sale.

La aceste eserciții au luat parte, alături cu Maj. Sa și atașații militari ai Germaniei și Italiei, ba chiar mai mulți oficeri bulgari.

Nu me voiu ocupá în acésta corespondență de însemnătatea politică, ce se atribue acestei impregiurări, care se consideră de o demonstrațiune vĕdită, contra tuturor acelor puteri, cari nu aderă la liga de pace centrală; și nici că voiu mai amintí de astădată de limbagiul vehement, ce-l pórtă în special presa rusă din cestionata impregiurare.

Me ocup însĕ cu o altă cestiune, care e tot atât de gravă și până la urma urmelor póte fi mai periculósă pentru monarchie decât desconsiderarea atașaților militari strĕini de a luá adecă și ei parte la esercițiile de arme ale armatei nóstre.

Precum se scie, șovinismul maghiar căută ca sĕ se propage și în armată și se caută tóte căile și cărările spre a puté fi transplantat, fără a se mai luá în considerare și gravele consecințe, ce ar urmá prin o astfeliu de procedură greșită.

O scurtă reamintire despre atitudinea opositiei în dieta țĕrei și a agitațiunilor propagate în tinerime și avem o fidelă icónă despre tot ceea-ce se lucră pe acest teren și în acésta direcțiune.

Urmările campaniei intreprinse de șovinismul maghiar contra esistinței unei armate comune și spriginite cu tótă puterea din partea presei opositionale s'au arĕtat încă dela început.

Agitațiunile și tulburările au mers atât de departe, încât nu numai bărbații guvernului au fost presentați de trădători ai patriei și de slugarnici ai casei domnitóre, dar în Cluș s'a violat chiar și pajura impĕrătéscă, fără sĕ îndrăsnéscă cineva a trage la rĕspundere pe făptuitori.

Tocmai acésta neprecauțiune însĕ a adaus la îndrăsnéla și la avêntul șovinistic și nu trebue sĕ ne mirăm de loc dacă astfeliu de lucruri se repetesc fără pic de temere.

Precum comunică scirile mai próspete în Monor s'a luat stégul împĕrătesc „negru galben" de pe edificiul comandantului trupelor honveḑimei și acésta tocmai în ajunul călĕtoriei Maj. Sale ca sĕ asiste la esercițiile de arme. Stégul a fost sfĕrticat și târit prin noroiul drumului. Același lucru s'a repetat și în Üllő.

Numai amintesc aici de împresiunea, ce o a provocat aceste incidente asupra monarchului, carele a rĕspuns măchnit deputațiunei condusă de pretorul suprem, accentuând, că astéptă ca fidelitatea sĕ se manifesteze și *prin fapte* nunumai prin *vorbe*.

Legitima ingrijire ce a cuprins cercurile conducĕtóre din Viena din aceste incidente provine și din împrejurarea, că tocmai acum cultul pretensivului guvernor al Ungariei și-a ajuns culminațiunea, fără a se pune stavilă astorfeliu de porniri, dela cari s'a transportat șovinismul și in armată.

E drept, că aceste escese se vor pedepsí aspru și că se vor căutá căi spre a se duce lucrurile în ogașa normală, dar nimenea numai crede, că dacă rĕul nu s'a îndreptat dela început, se va puté stĕrpí acum, după ce a prins rădăcini atât de afunde, încât insuși ministrul Fejérvary s'a vĕḑut necesitat sĕ dea un rĕspuns atât de ecuivoc în mărturisirile sale cu privire la stégul „negru-galbin" și stégul așa numit „național".

Și apoi cine va mai stá bun, că asfeliu de lucruri și scene nu se vor transplantá și în Boemia, unde tocmai acum curge cea mai înfiăcărată luptă pentru apĕrarea intereselor de rasă și unde se făuresce planul pentru încoronarea actualului monarch de rege.

Pusă odată cestiunea pe acest teren, ea póte sĕ se ivéscă în tóte provinciile și sĕ provóce o încurcătură, carea va da mult de lucru, și carea numai bine-venită nu e intre actualele impregiurări, când avem sânta datorință sĕ trăim în bune relațiuni interne.

E lucru caracteristic însĕ, că presa maghiară nu dă nici o importanță acestor incidente, ci se mărginesce numai a înfruntá pe acela, cari au informat pe monarchul despre ele, dându i astfeliu ocasiune a intrevení însuși.

Prin aceste apucături se vĕḑesce din destul scopul, ce se urmăresce. X.

Zarand, 10 Septembre 1889. Dle redactor! La o corespondență a mea apĕrută în Nr. 81, dl Nicolae Butariu se vede îndemnat a mi dá un rĕspuns în nr. 98 al „Tel. Rom". Nu a-și rĕspunde cirtă dlui B., și încă cu atât mai vêrtos, că nu négă nimica din cele ce am scris eu. După-ce vĕḑ însĕ, că dl B. pe care l cunosc deaprópe s'a angajat a scóte castane pentru alții, îmi permit a-i reflectá următórele:

Informațiunile mele sunt dela ómeni de ai scólei, și însu-mi m'am convins la fața locului, că sunt adevĕrate.

Nu este óre negligință din partea directorilor scolari și a șefului tractual a lăsá cu anii, ca din banii încassați pentru scóla din Vața o parte se stee pe la colectori fără interese, éră de altă parte sĕ stea materialul adunat, pecând scóla e necorĕspunḑĕtóre, și e vorbă de 5 comune?

Referitoriu la scóla maghiară din Halmagiu, după datele scolari, ce am, nu au fost numai vre-o 2—3 scolari de român, cum afirmă d. B.

Dl B ḑice sĕ nu ne spargem capul cu ea (scóla maghiară), dar apoi vedeți, că ve cășunéză neplăceri.

Un punct și finesc. Amintesce dl B de scóla tractuală din Halmagiu și ridică pe învĕțătoriul Enea Joldea. Sum cel dintâiu, carele me bucur de resultatul esamenului.

Destul a fost timpul de peste un deceniu, în carele din scóla din Halmagiu au eșit elevii rĕu preparați.

Regret însĕ de altă parte, că a venit vorba de dl Enea Joldea, un tinĕr cu bune pregătiri și îmi permit unele modeste întrebări. Dacă On. dta dnule B. și alți onorațiori a ți luat parte la esamen, atunci pentru-ce nu a-ți întrebat pe șeful tractual, cum vine dl Enea Joldea învĕțătoriu la scóla tractuală, pecând dênsul nu are nici un salariu, și pe când Nicolau Joldea, figuréză ca învĕțătoriu și dênsul trage salariul.

Eu sciam, că dl Nic. Joldea a fost pensionat. Și legal era sĕ se fi escris concurs și întregit postul de învĕțătoriu după forma legală. Eu a și fi fost cel dintâiu, care ași fi gratulat dlui Enea J. putênd fi ales învĕțătoriu. Era datorința șefului tractual, era și datorința dlui B ca membru al sinodului ppresbiteral ca sĕ fi întrevenit îndată după pensionarea învĕțătoriului N. J. și sĕ se fi ocupat postul în tótă regula, căci bine vedem, că timpurile sunt critice. Cred că e destul atâta, și cred că pe veni toriu Nic. Joldea nu va mai figurá ca învĕțătoriu salarisat.

Când e vorbă de scólă și biserică, casa mea e pretutindenea, și dacă aflu ce sĕ mătur iau mătura. O putea face acésta și dnul B. și avé datorință sĕ o facă. Incât pentru tractul, în carele me aflu, cu plăcere pun la dispositie d-lui B. numerii „Telegrafului Român" ca se vadă, că adeseori me ocup de el. Cred, că nu voiu fi forțat a ridicá mai tare vĕlul. Sapienti sat.! *Corespondentul.*

Originea sĕrbătorilor.

Voiu citá acum încă un esemplu, cât de festiv se ținea acea ḑi (Dumineca), că preste tot sĕ serba cu cult public, ḑeesc. Nu era destul, că se rugau lui Dumneḑeu acasă, ci trebuiau în aceea ḑi sĕ se adune la un anumit loc public, în casa lui Dumneḑeu, dela a cărei cercetare îi escusau numai lipsele nedispensabile ori morburile. Dar creștinilor celor dintâiu, cari erau bolnavi sau în temnițe ori în miserii, le era mare superare, că nu puteu merge la biserică, pentru ca în comunitate sĕ-și facă rugăciunea lor lui Dḑeu. Dacă se aflau sub óre-cari persecutări astfeliu, că erau siliți se rĕmână acasă, atunci îndată ce se slăbiau puțin atari persecutări, nu pregetau a și împlini datorința lor de mai nainte. Dela neparticipare la cultul public ḑeesc nime nu se putea mântuí cu pretecste și escuse dubióse, ci în casurile aceste, se pedepséu conform împregiurărilor. In sinodul ecumenic al șeselea „trulan" s'a decretat prin canonul 80: *„că episcopul, presbiterul sau diaconul, ori luménul de nu va merge în trei Dumineci sau tu trei sĕptĕmâni la biserică cu alții fără mare causă, de va fi cleric sĕ se depună, ér luménul sĕ se escomunice"*. Ei nu permiteau întruniri separate de cele comune, ci fie-care trebuia sĕ se presinte în biserica publică. Dacă se încumetá cineva a călcá acéstă ordinațiune, atrăgênd poporul de rênd în unghiuri secrete, atunci acela a devenit penibil, aplicêndu-i-se o pedépsă corĕspunḑetóre. Când odată *Eustatiu*, episcopul din Sebastia, — care de altcum se mândria a fi un om, care duce o viață fórte retrasă și ascetică — încercà a atăcá disciplina bisericei, întroducênd alte obiceiuri după mintea sa, așa că s. e. pe preoții căsătoriți îi batjocoria, postea în ḑiua Domnului, a dispus conveniri publice în căsi private și a atras către sine multe femei, facêndu-le sĕ-și părăséscă bărbații lor etc. etc. (Sozomen, ist. bis. cartea 3 cap. 14), atunci îndată ce se informară episcopii despre rĕtăcirea lui, îl și condemnară cu toți aderenții lui în sinodul din Gangra, și-l scóseră din biserică dând ansă spre decretarea următórelor canóne: *care s'ar îndoí a se cumineca de către preotul înșurat — se fie afurisit; care va desprețuí casa lui Dumneḑeu și adunările ținute acolo — se fie afurisit; care ar predicá afară de biserică și ar funcționá acolo fără încuviințarea episcopului și ne fiind de față presbiterul concerninte — se fie afurisit"*. (Sinod. Gangra 4,5 și 6). Ceea-ce aprópe consună cu cele decretate prin canonul 31 apost. și prin can. 5 al sinodului din Antiochia, că adecă: *„dacă vre-un presbiter defăimând pre episcopul seu, ar ține adunări separate, și ar ridicá alt altariu* (adecă după interpretarea lui *Zonara*, ar ținea adunări neadmise, ar predicá în secret și ar distribui sacramentele — *sĕ se depună ca un ambițios, împreună cu conlucrătorii clerici; ér lumenii sĕ se escumenice* (can. 31 apost.) *ca nisce turburători* (can. 5 Antiochian); *însĕ tóte aceste sĕ se facă după a treia admoniațiune"*.

După tóte cele ḑise până aci se póte demonstrá însemnătatea sĕrbătorésca a Duminecei la crestinii cei dintâiu și din elogiile s. s. părinți bisericesci dedicate acelei ḑile. Așa aflăm un elogiu sublim despre Duminecă în epistola lui *Ignatie* către *Magnesie*: „Ori și care iubesce pe Christos trebue sĕ țină sfântă ḑiua Domnului, pentru-că aceea este ḑiua învierii, cea mai însemnată între tóte, și este aceea ḑi, în care viéța nóstră érăși a înviat și a fost înfrântă mórtea prin Mântuitoriul nostru". Alt elogiu aflăm la *Teofil*, episcopul din Alecsandria, care sună astfeliu: „Că atât obiceiul de până aci, cât și ecuitatea pretinde dela noi, ca sĕ onorăm și sĕ ținem sfântă ḑiua Domnului, fiind-că scim, că în ḑiua acésta a efeptuit Domnul și mântuitoriul nostru Iisus Christos învierea sa din morți".

Aprópe de Duminecă s'a ținut în mare onóre de către creștinii cei dintâiu ḑiua *Sâmbetei*, (Sabbatul, cuvênt care pretutindeni se amintesce la părinții vechi bisericesci de câte ori se referesce aceea la creștini) si cu deosebire în părțile rĕsăritului aceea ḑi s'a sĕvêrșit cu tóte solemnitățile și ceremoniile. Trebue însĕ sĕ observăm, că de aceea sĕ face vorbă despre serbarea Sâmbetei deosebit în părțile rĕsăritului, pentru-că în acele părți ale lumei evangelice cu deosebire era respândită la jidovi, cari pe lângă tótă convertirea lor la creștinătate, totuși ținênd sfântă legca lui Moise, deosebit onorau Sabbatul ca ḑiua, care e statorită de marele lor învĕțătoriu (Moise) pentru de a se serbá în amintirea lui Dḑeu, că a odichnit în aceea ḑi, si care ḑi, a fost cu mii de ani înainte serbată și ținută de străbunii lor ca o ḑi sfântă Pentru eceea le și era lor fórte cu anevoie de a se desface de acest obiceiu. In considerarea acésta s'a socotit atunci de fórte înțelepcesce, ca, ămĕsurat și a altor obiceiuri trecute din iudaism la crestinism, sĕ se lase în voia poporului de a sĕrbá Sabbatul sau Sâmbăta. De acaea și practicau ei în acésta ḑi lucrurile cele mai principale ale religiunei: conveniau pentru de a se rugá împreună, de a cetí în scriptură și a se împărtăși cu ss. sacramente. Acésta se invederéză din mai mulți scriitori bisericesci, astfeliu aflăm la *Ignatie* și la *Clemente*. *Atanasie* din Alecsandria ne spune: „că ei de aceea se adunau Sâmbăta, nu pentru că ar fi infectați de iudaism, ci pentru-că ei onoréză pre Iisus Christos, Domnul Sâmbetei" (homil. de Clement).

Socrate (ist. bis. cartea IV cap. 8) când vorbesce despre timpurile lor obicinuite pentru adunări publice numesce *Sâmbăta* și *Dumineca* „sĕrbătorile sĕptĕmânale, în care obicinuiau ei a se aduná spre a prestá Domnului și Dḑeului nostru cuviinciosul cult". Pentru aceea sinodul din Laodicea (a. 364) între altele a decretat prin canónele 14, 49 și 51: *Sâmbătă pe lângă alte scripturi sĕ se cetéssă și evangelia; în paresimi numai Sâmbăta și Dumineca sĕ se facă liturghie: nu se cade a face în păresimi amintirea martirilor* (în ḑiua morții lor), *ci numai Sâmbăta și Dumineca, când se face liturghie deplină"*. (Va urma).

Convocare.

În urma decisului luat în ședința comitetului central ținută la 22 August a. c. prin acésta se convócă adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români din districtul Sibiiului pe ḑilele de 29, 30 Septembre și 1 Octobre a. c. în localul scólei parochiale din Ocna-superióră, cu următoriul

Proiect de program:

Vineri 29 Septembre.

1. Deschiderea ședinței prin presidiu la órele 10 a. m.

*) Vedi și Nr. 81.

2. Apelul nominal.
3. Statorirea definitivă a programului:
4. Presentarea raportului general despre activitatea comitetului central dela ultima adunare încóce precum și a eventualelor esibite întrate.
5. Alegerea comisiunilor pentru esaminarea actelor de sub pct. precedent.
6. „Cum trebue sĕ se predea în mod intuitiv frângerile vulgare în scóla poporală“; prelegere tractată în mod practic de învĕțătoriul Ioan Bratu.

Sâmbătă, 30 Septembre.

7. „Stări de agregațiune“ prelegere din fisică tractată de învĕțătoriul Moise Frățilă.
8. „Observatu-s'au dela introducerea Normativului scolariu vre-o dispositiune a lui, la a cărei esecutare întimpinăm greutăți, cari nu se pot delătură și anumit, cari sunt acele dispositiuni? în casul acesta ce modificări ar trebuí sĕ se facă la o eventuală revisiune a acestui Normativ? Studiu asupra acestei teme din partea corpului învĕțătoresc din Sĕliște.

Duminecă, 1 Octobre.

9. „Care este causa pentru care grădinile scolare nu se sporesc, și pentru ce unii învĕțători, avênd pămênt pentru grădina de scólă nu-l cultivă pentru instruarea scolarilor în grădinărit, și ce mĕsuri ar fi a se luá peentru a se dá un avênt mai mare și în instruirea acestui ram folositoriu“. Temă elaborată în despărțĕmêntul reuniunei din protopresbiteratul Sibiiului.
10. Rapórtele comisiunilor.
11. Statorirea bugetului.
12. Eventuale propuneri.

Sibiiu, în 8 Septembre 1889.

Presidiul reuniunei:
G. Bobeș,
v. președinte.

Varietăți.

* (Denumire.) Dl Dr. Iuliu Pușcariu s'a denumit de subjude la judecătoria cercuală I — III din Budapesta.

* (Trecere la ortodocsie.) Precum se semnaléză din Laibach locuitorii mai multor comune din apropiere s'au presentat la decanul lor, declarând, că vreau se trécă la biserica gr. orientală; apoi acesti locuitori au esmis o deputațiune la episcopul ortodocs, ca sĕ-l róge a-i primí sub păstorirea sa.

* Vice comitele comitatului Sibiiu face cunoscut, că în 1 Oct. n. a. c. la 9 óre a. m. se va ținé în sala cea mică a comitatului pertractarea ofertelor escrise pentru construirea din nou a canalelor Nr. 56 și 65 de pe drumul Sibiiu—Nocrich.

* (Universitatea săséscă). Universitatea săséscă și a terminat ședințele și astfeliu sesiunea din anul acesta a fost inchisă. Tóte ședințele au fost conduse de dl comite suprem Andreiu Bethlen în calitate de comes al sasilor. Dispositiuni de o deosebită însemnătate nu s'au luat. S'au rĕspins însĕ cererile mai multor comune românesci pentru unele pretensiuni iuste spriginite de dnii Laurian Barcianu și Pișcu. Cu o mare ușurință s'a trecut la ordinea ₫ilei și asupra vorbirei dlui Laurian Barcianu, care a accentuat, că poporul român nu se bucură nici pe departe de binefacerile acestei instituțiuni, în mĕsura numĕrului locuitorilor și a cerut a se respectá pretensiunile lui.

* (Scólele grănițeresci.) Precum a raportat inspectorul reg. din comitatul Făgărașului, la tóte scólele grănițeresci din comitat s'au ales nóuele comitete comunale în locul celor grănițăresci. Protestele întrate contra nóuĕlor alegeri au fost respinse, făr a se luá în considerare

* (Seghedinul.) Dărîmarea întăriturilor dela Seghedin se continuă, nefiind terenul bine ales dela început. Comisiunea esmisă de ministrul agriculturei și a terminat lucrările și a presentat raportul ministrului. Din el se constată, că reinoirea cheului, care a costat 2 milióne, ar fi un lucru de prisos și că în locul lui sĕ se ridice alt zid puternic pedș, spriginit de stêlpi de pétră și în cas de inundare a Tisei și de alte grămeḑi de pétră, cari sĕ stea la dispositie. Pe când comisia propune nóue credite pentru Seghedin, locuitorii, cari nu pot plătí cuota cătră stat părăsesc orașul.

Bibliografie.

Transilvania Nr. 19—20 din 1—15 Octobre 1889. Fóia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, a apĕrut cu următoriul sumariu: Prescurtare din discursul presidial, cu care s'a deschis ședințele adunărei generale ale Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român la Făgăraș în 15/27 August 1889. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Procese verbale ale comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședințele dela 21 și 22 August n. 1889. — Procesele verbale luate în ședința I. și II. a adunărei generale a XVIII a a Asociațiunei transílvane ținută în Făgăraș la 15/27 și 16/28 August n. 1889. — Procese verbale ale comitetului Asociațiunei transilvane luate în ședințele dela 7 și 16 Septembre n. 1889. — Suplement la „Părți alese din istoria Transilvaniei. — Bibliografia.

„*Biserica ortodocsă română*“, revistă periodică eclesiastică. Nr. 6 a apĕrut cu următoriul sumariu: Scrisórea munténului ca rĕspuns la scrisórea moldovénului. — Mănăstirile românesci. — Scrierea Ieroschim Chiriac Rômnicénu. — Istoria bisericei. — Despre formele și caracteristica predicămêntului bisericesc. — Monica, muma fericitului Augustin. — Cronică bisericéscă. — Acsióne pe tóte glasurile. — Donațiuni.

„*Aron Pumnul*“, voci asupra vieții și însemnătății lui, dimpreună cu documentele relative la înființarea catredei de limba și literatura românéscă la gimnasiul superior din Cernăuți, precum și scrierile lui mărunte și fragmentare, publicate de D-rul Ioan al lui G. Sbiera, profesor i. r. la universitatea din Cernăuți, membru al Academiei române din Bucuresci, membru onorariu sau fundatoriu al mai multor societăți literare etc. Cu spesele acordate din fundațiunea Pumnuléná de cătră „Societatea pentru cultura și literatura română în Cernăuți“. Cu portretul lui Pumnul. Cernăuți, 1889 Editura societății. — Tipografia archiepiscopală.

— In tipografia Alexi Brașov a apĕrut „*Noul călindariu de casă*“ pe anul comun 1890. Anul X. Prețul 30 cr. Acest călendariu cuprinde și portretul bar. Leonida Pop. —

„*Curs practic de economie*“, cuprinḑênd noțiuni despre grădinărit, economia câmpului, vierit, cultura pădurilor, crescerea vitelor, stupărit și cultivarea vermilor de mătase, întocmit pentru scólele poporale și pentru toți, cari se intereséză de aceste ramuri ale economiei, de Ioan Georgescu, învĕț. dirig. Ediț. II. Editura librăriei N. I. Ciurcu Brașov. Prețul 25 cr. sau 75 bani.

Congres pentru lucrul de mână.

Aḑi, mâne și poimâne (28—30 Septembre n.) se ține în Hamburg al

IX-lea congres pentru lucrul de mână

Acest congres promite a fi și mai bine cercetat ca cel din anul trecut, la care au fost representate aprópe tóte statele Europei.

Publicăm aci tecstul învitării la acest congres, căci ne póte serví de cinosură despre însemnătatea nedisputabilă a lucrului de mână pentru crescere și învĕțământ.

„Desvoltarea învĕțământului public în multe privințe a făcut progrese considerabile în deceniile din urmă Comuna ca și statul emuléză în perfecționarea continuă a instrucțiunei scolare și opinia publică sprijinesce prin graiu și în scris aceste întreprinderi, ori unde i se oferă ocasiunea spre scopul acesta.

In acest curent îmbucurătoriu este îndreptat procesul de desvoltare mai vêrtos numai în aceea direcțiune, ca sĕ se dea copilului sciință bogată și temeinică, sĕ i se desvólte priceperea și sĕ se conducă la o activitate spirituală spontanee, astfeliu ca acela sĕ se scie conduce de sine în viață. Numai în mică mĕsură se desvóltă aḑi *simțirile, facultatea intuițiunei* ca și *a representațiunei* precum și *puterea musculară*; ba mai că lipsesce cu totul cultivarea puterilor corporale spre acest scop, ca sĕ se deștepte în copil și *plăcerea* și *facultățile practice spirituale* astfeliu ca sĕ-și însușéscă *îndemânare mecanică*, carea constitue partea cea mai mare a chemărilor omului în viață. Ca urmare a acestui mod de educațiune resultă desvoltarea unilaterală a puterilor abstracte spirituale și conform acesteia inclinarea precumpănitóre spre *chemările spirituale* ale vieții.

Contra acestei direcțiuni unilaterale de crescere își ține de datorință a lucrá și reuniunea germană pentru lucrul de mână. Reuniunea numită consideră ca o problemă a educațiunei, de a fi desvoltat omul omnilateral în talentele și în puterile sale, ca sĕ se destepte întrênsul și dispositia și inclinarea spre *chemările practice ale vieții*, precum și *prețuirea acestora*, deóre-ce vieții are de a serví educațiunea.

Prin acésta la alegerea de mai târḑiu a chemării, ar trebuí condus copilul și mai mult ca până acuma pre calea activității lucrative.

A începe de timpuriu esercitarea și desvoltarea bine ordinată a puterilor corporale în direcțiunea activității lucrative și prin acésta totodată a promová în mai mare mĕsură desvoltarea simțurilor, a facultății de observare și a talentelor practice în copil *este cel mai potrivit mijloc* pentru de a satisface cerințelor culturei sociale, care a fost prea puțin considerată până acuma.

Spre ajungerea acestui scop, de altcum destul de greu de esecutat, reuniunea întreține discuțiune prin graiu și în scris într'un cerc fórte estins; prin institutul seu din Lipsca pregătesce învĕțători în *lucrul de mână*, adecă în indemânare sau în dibăcia mânilor ca mijloc de educațiune; desvóltă sistemul și metodul instrucțiunei în lucrul de mână pe basele pedagogiei și îngrijesce, ca sĕ se înființeze ateliere pelângă scóle în locuri cât se póte mai multe din imperiul Germaniei. Acéstă activitate se mărginesce deocamdată numai la atâta, ca sĕ provóce înclinare și pricepere pentru acéstă direcțiune a educațiunei, și ca sĕ esamineze și se promoveze esecutarea însăși. Cum se va desvoltá ea mai târḑiu, remâne o problemă a viitoriului și de aceea o lasă reuniunea în cursul natural al desvoltării lucrurilor.

Aceste străduințe au aflat până acum aprobare și sprigin însuflețitoriu la fórte numĕróse autorități scolare și administrative, la corporațiuni de tóte categoriile, la institute de crescere, la persóne private și la tóte cercurile de învĕțători, cari s'au ocupat cu acéstă problemă a educațiunei. Numai puțin și au îndreptat atențiunea cu tótă seriositatea și *autoritățile cele înalte ale imperiului ca și ale stateler provinciare* spre lucrările reuniunei, dându-i totodată sume considerabile spre promovarea scopurilor sale.

Pentru de a înaintá și mai mult scopurile reuniunei germane, acésta își va ținé al IX-*lea congres germ. pentru lucrul de mână la băeți*, în Hamburg din 28—30 Sept. a. c. Alăturând ordinea de ḑi a congresului prin acésta învităm cu respect la desbaterile congresului pe membrii reuniunei nóstre pre-cum și pe toți aceia, cari se intereséză de acésta întrebare actuală. Cu congresul va fi împreunată și o esposiție de lucrări de ale scolarilor. Invitări, pentru de a participá la acésta esposiție s'au trimis la atelierele scolare mai însemnate din Germania, Dania, Șvedia, Anglia, Holanda, Belgia, Francia, Șvițera, Austria, Italia, Rusia și America nordică. După promisiunile primite până acum, participarea va fi de astădată fórte numerósă.

Desbaterile nóstre ar trebuí sĕ fie atrăgĕtóre și prin aceea, că participanții acelora află totodată ocasiune bine venită, de a cercetá esposiția profesională și industrială, care e deschisă tot pe timpul congresului în Hamburg, și care e recunoscută de locuri competente că are producte mecanice de însemnătate mare.

Despre tóte celelalte afaceri referitóre la congres secretariul reuniunei germ., E. d. Schenckendorff din Görlitz, membru al casei deputaților, va împărtăși bucuros ori ce informațiune.

La dênsul se află disponibile și esemplare din învitarea de față spre scopul împărțirii în cercuri mai depărtate.

Presidiul și comitetul plenar al reuniunei germ. pentru lucrul de mână la băeți. (34 de subscrieri).

Comitetul local din Hamburg. (38 de subscrieri).

Dare de sémă și mulțămită publică.

Cu ocasiunea representațiunei teatrale impreunate cu joc, ce s'a arangiat la 15 August st. v. a. c. în Brad, au binevoit a contribuí fără a puté luá parte: P. On. D. Vasiliu Dămian, protopresbiter 1 fl. v. a.; Dna Aurelia Dămian 1 fl.; Dl Constantin Cotișel 1 fl.; I Comșa 50 cr.

Intratele au fost 83 fl. 55 cr.; Erogatele au fost 65 fl. 75 cr.; Venitul curat 17 fl. 80 cr.

La a dóua representațiune impreunată cu dans arangiată la 27 August st. v. a. c. în cerc mai rĕstrins, venitele au fost 40 fl. 25 cr., eșitele au fost 39 fl. 75 cr.: Venitul curat 50 cr.

Preste tot venitul a fost 18 fl. 30 cr.

Acésta sumă s'a predat universitarilor lipsiți de mijlóce pecuniare: d-lor Ioan Radu, student de filosofie și Nicolau Vraciu medicinist, conform scopului, pentru care s'au arangiat representațiunile.

In numele societății diletante, viu a esprimá cea mai profundă mulțămită, celor ce au asistat la representațiune, în genere binevoitorilor contribuenți.

Brad, la 10 Septembre, 1889.

Ioan German,
cassariu.

Loterie.

Mercuri în 25 Septembre 1889.

Sibiiu: **1 39 88 41 44**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47½	9.46
100 marcenemțesci	58.30	58 35
London (poliță pe trei luni)	119.60	119.70

Nr. 125. [193] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Ruha Agriş, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi ½ merţă nóuă de cucuruz sfârmit dela fie-care elev.

2. Frata, cu salariu anual de 100 fl. şi pentru serviţele cantorali 30 fl., cu totul 130 fl.

3. Găbud, cu salariu anual de 30 fl., şi 80 ferdele cucuruz sfârmit dela popor.

4. Hărastăş, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 117 fl. 10 cr. şi cu artir în edificiul scólei.

5. Măiĕrĕu, cu salariu anual de 100 fl. dela popor.

6. Miheş, cu salariu anual de 90 fl. dela popor.

7. St. Iacobul de mureş, cu salariu anual de 60 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

8. St. Michaiu, cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

9. Soporul de câmpiă, cu salariu anual de 156 fl. şi

10. Vaidasig, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, la care salariu dacă concurentul va fi în stare a purtá şi oficiul cantoral se adauge încă un venit anual de 50 fl. şi terţialitatea din jertfe şi stole.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă concursele instruite conform legilor în vigóre la oficiul ppresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei.

Agârbiciu, 11 Septembre, 1889.

Petru Roşca,
ppresbiter.

Nr. 649 [194] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scolele confesionale gr. or. din comunele însemnate mai jos în protopresbiteratul Târnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Blăşel şi Păucea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu de 220 fl. şi anume:

a) Blăşel în bani 150 fl. în dóue rate egali, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc în preţ de 20 fl.

b) Păucea, cu salariu anual de 50 fl.

2. Bobohalma, cu salariu anual de 155 fl., care constă din 145 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani cuartir şi lemne de foc.

3. Botez, Heria şi Fărău un post de învĕţătoriu ambulant, cu salariu de 625 fl. şi anume;

a) Botez, cu salariu de 225 fl. şi anume din fondul scólei 40 fl, din fondul bisericei 20 fl., folosirea unui agru de 1 jug. 1529 □° cu venit de 20 fl., folosirea unui fĕnaţ de 1 jug. 800 □° cu venit de 15 fl. dela popor repartiţie 45 metrete cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpĕtat cu ocasiunea segregării păşunatului în preţ de 85 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

b) Heria, cu salariu de 250 fl, şi anume folosinţa alor 10 jug. 172 □° pământ comasat cu venit de 100 fl., în bani, 65 fl. în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl., venitele stolari şi accidentali 42 fl., cuartir în edificiul scólei, folosinţa grădinei scolare în preţ 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

c) Fărău, cu salariu 150 fl. din repartiţie pe popor, cuartir şi grădină de legumi.

4. Deag, cu salariu anual 200 fl, şi anume 180 fl., în bani, ér 20 fl., computaţi în cuartirul scólei şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor, conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 10 Sept. 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferióre.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 469. [195] 1—3

CONCURS.

La scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Haşag, cu salariu anual de 150 floreni.

2. Moşna, cu salariu anual de 150 fl.

3. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a competá au a şi asterne suplicele instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 7 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
admin. ppresbiteral.

[196] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

1. Bulzesti, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. Tomnatec, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

4 Bucesiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir şi lemnele pentru încălḑit.

5. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 5 Septembre, 1889!

Vasilie Dămian,
protopresbiter.

[197] 1—3

CONCURS.

În scopul întregirei definitive a staţiunilor învĕţătoresci vacante la scólele parochiale gr. or. din Ocna parochia inferióră şi Loamneş cu filia Mândra, prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile, anumit până în 30 Septembre.

Staţiunea din Ocna este dotată cu 200 fl., salariu în bani, 10 fl., relut de cuartir şi 26 klg. sare.

Dotaţiunea staţiunei din Loamneş Mândra este 150 fl., în bani; dela fie-care parochian ½ pâne sau 10 cr.; 5 fl., relut de lemne de foc şi locuinţă în edificiul scólei.

Cererile concursuale instruite cu documentele recerute sĕ se înainteze la oficiul protopresbiteral subscris în terminul arĕtat. Duminecă în 1. Octobre a. c. se va face şi alegerea.

Sibiiu 13 Septembre 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respctive.

I. Hannia,
administr. protopp.

Nr. 413 [179] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Laz se escrie în sensul inaltului ordin consistorial dela 1 August a. c. Nr. 4356/B concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii — vedre — must à 8 cupe vechi védra, cari computate în bani fac fl. 213 60.

b) dela acestea familii 130 ḑile de lucru à 20 cr. fl. 26.—

c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă . . . . fl. 39.—

d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni şi celelalte, dela altariu şi alte funcţiuni usitate a se prestá fl 121.70

Dau suma de fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochiă au a-şi asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit; concurenţilor le stă în voiă ca sub dura.a terminului în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presenteze la biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cele rituale.

Sebeş, în 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 293 [177] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III a Câmpuri-Câmpeni-Surduc, protopresbitatul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei, curţii şi a grădinei parochiale cu supraedificatele economice, precum şi a porţiunei canonice, care computate tóte în bani după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 73 fl.

2. Venitul stolariu dela botezuri, cununii şi înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 150 fl.

3. Dela 170 familii câte o mĕsură mare (de 30 litrii) de cucuruz sfârmit ori 1 fl. în bani, 170 fl.

4. Venitul dela umblarea cu crucea, dela sĕrbătorile Pascilor, maslu în Vinerea mare şi dela osfeştanii etc., computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 47 fl. Suma totală 440 fl.

5. Cătră acestea şi folosirea a 4 locuri de cimiterii necomputate la cele de mai sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor Statutului organic şi ale Regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la termiuul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ilia, la 18 August, 1889.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 446. [181] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scólele comunelor mai în jos numite se escrie acest concurs cu termin până în 30 Septembre 1889.

1. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl., ce se rĕspunde din cassa comunală în rate decursive, 4 stângini de lemne şi cuartir.

2 Sebeşel, cu léfă la an de 130 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu de 200 fi, cuartir şi lemne:

4. Vurpĕr, cu plată la an de 170 fl., cortel şi lemne.

Doritorii ce vor se compeetez la acestea staţiuni învĕţătoresci au sĕ-şi substérnă în terminul prescris suplicile înzestrate cu documentele provĕḑute în legile din vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 4 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 470. [172] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg se escrie concurs cu terminul până în 23 Septembre st. v.

1. Booş, cu salariu anual de 200 fl.

2. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl.

3. Teliuc, cu salariu anual de 200 fl.

4. Cincişiu cu filiile: Cerna şi Părósa cu salariu anual de 220 fl.

5. Ruda cu filiile: Plop, Poenita voinei şi Alun, cu filia Bunila, — unde din causa situaţiunei locului învĕţământul este ambulant, cu salariu anual de 250 fl.

6. Haşdĕu, cu filiele: Dobica Florese şi Cernişóra, cu învĕţământ ambulant cu salariu anual de 150 fl.

7. Baia lui Craiu-Topliţa‘ cu filiele: Goleş Vălariu, Buzdulariu, învĕţământ ambulant, cu salariu de 150 fl.

De sine înţelegêndu se la tóte aceatea staţiuni cuartirul şi lemnele focale.

Doritorii de a reflectá la acestea posturi, au a-şi asterne cererile instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, la 23 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresbit.

[173] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scólele confesionale române greco oriéntale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-orietal al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

3 Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl, cu cuartir şi lemne de încălḑit.

6. S. Copalnic, salariu anual, 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) până la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Ioan Şiovrea,
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. **Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.**

Nr. 101 Sibiiu, Marți 19 Septembre, (1 Octobre.) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Septembre.

Cu cât se apropie mai tare sesiunea parlamentară de tómnă, cu atâta devine mai iritată opiniunea publică, cu atât câștigă mai multă materie presa întrégă, una pentru a lăudá tóte mĕsurile guvernului, tóte proiectele, cu cari el crede a îmbunătăți instituțiunile din patrie, alta pentru a criticà totul, a presentá proiectele guvernului în cea mai sinistră lumină, denegând din capul locului buna intențiune la croirea lor.

Situațiunea internă în anii din urmă a devenit fórte critică, opositiunea, sătulă de a mai așteptá în liniște retragerea actualului ministru a luat refugiul la mĕsurile estreme, a apelat la massele poporului, și astfeliu s'au provocat scenele turbulente cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu, cari rĕmân pată négră în manifestațiunile poporului din capitala Ungariei.

Meritul principal la degenerarea manifestațiunilor cade asupra presei, care uitându-și de nobila sa misiune, s'a pus pe agitațiunea poporului, agitațiunea maselor neculte, cari ușor degenerézĕ, întocmai după cum degenerézĕ și agitațiunea presei, căreia i s'a dat și i se dă frêu liber.

Rĕul de comun se rĕsbună, și tare se înșală acela, care crede, că dacă agitațiunea face servicii momentane unui scop închipuit, trebue sĕ se dea pasiunilor frêu liber, ca cu atât mai ușor sĕ ajungă lucrurile la ținta dorită.

In general rĕu au făcut bărbații de stat ai Ungariei, că au dat presei frêu liber în agitațiunile contra naționalităților, și că ori ce teren, fie el legal, fie ilegal, a fost la dispositiunea presei unguresci contra nóstră. Și de tot rĕu au lucrat bărbații de stat ai Ungariei, că au dat presa în mâna jidanilor, cari fățărnicesc un patriotism potentat, ca nu alt om în Ungaria.

Pe calea apucată s'a pornit curentul, și el s'a prefăcut în furtună, încât amenință acuma cu pericol nu numai traiul pacinic al cetățenilor, cari nu se închină dogmei: „maghiarisare", nu numai esistința guvernului, ci chiar coróna sufere insulte, în fața cărora bărbații de stat ar trebuí sĕ și vină în ori și sĕ strige un puternic: Stați!

In adevĕr insulta, de care vorbim este a se atribuí agitațiunilor fără margini, comise de presa opositională și guvernamentală contra armatei comune, contra stindardului armatei comune, și omul cu mintea sănĕtósă trebuia sĕ ajungă la convingerea: că resultatul acesta și nu altul trebue sĕ fie, și cu un pas mergênd mai departe trebue sĕ accentuăm, că des repetate asemenea insulte la adresa corónei, urmarea nu póte fi salutară pentru patrie.

Cu mâni sacrilege s'a luat de pe casa unui colonel stindardul armatei comune, și s'a aflat călcat în noroiu.

Majestatea Sa monarchul în fața deputațiunei orașului Monor, unde s'a întêmplat acéstă faptă rușinósă, a dat espresiune indignațiunei sale, și și a esprimat convingerea, că făcĕtoriul de rele va fi eruat și pedepsit.

Ca rĕspuns la acéstă manifestațiune de indignare a monarchului, în ḑiua a dóua tot asemenea s'a purces cu un stindard negru-galben în o altă localitate din Ungaria.

Dacă asemenea fapte încep a se perondá cu sistem, unde vom ajunge?

Și pentru numele lui Dumneḑeu, unde vom ajunge cu agitațiunea, dacă ḑiarele din capitală în loc de a condamná asemenea fapte de rușine, le esploatézĕ cu nóue arme de agitațiune contra guvernului, avênd curagiul a face imputări, că cuvintele de indignațiune au fost puse în gura monarchului de cătră guvern, și cu chipul acesta coróna, monarchul e presentat ca o păpușă în mânile guvernului.

Până când se va tolerá o agitațiune în asemenea mod, și cu asemenea arme?

Revista politică.

Cestiunea stégului „negru-galben" preocupă întréga publicistica monarchiei nóstre, fără deosebire de colorit politic.

Vederile însĕ sunt diferite, unele foi 'și dau silința sĕ ascundă cât se póte mai tare faptul și sĕ tăinuéscă importanța, ce în adevĕr trebue se i-se dea.

Mai ales presa opositională maghiară merge pe acésta córdă și în avêntul seu îndrăsnet merge așa de departe, încât afirmă, că chiar dându-se de urma făptuitorilor, ei nu se pot pedepsí, deóre-ce nu este lege ungară pe care s'ar puté basá motive pentru astfeliu de penalitate.

Nu atât însĕ faptul în sine, în cât mai ales cuvintele grave ale monarchului, prin cari se trage la îndoélă fidelitatea cătră casa domnitóre, sunt motivele pentru care presa opositională a provocat o adevĕrată luptă publicistică

Ea acusă pe bărbații de stat și pe consilierii monarchului de ómeni fără tact, căci n'au avut motive de a a informá pe Maj. Sa despre acest incident, și astfeliu tot lucrul rĕmânea uitat.

La aceste invinuiri presa oficiósă se mărginesce numai a rĕspunde, că nu consilierii monarchului, ci însuși Maj. Sa a cunoscut casul și a adresat cuvintele grave tăr a sfătuí pe cineva.

Din discusia înflăcărată a presei maghiare s'a mai dat încă un cas analog la ivélă, care dovedesce, că șovinismul maghiar și-a arĕtat ródele încă de mult în acésta direcțiune, și că nimenea nu i-s'a împotrivit, din contră lucrul a rĕmas cu totul ascuns. Acest cas s'a întêmplat încă în August la Aiud, unde cu ocasiunea manevrelor de bigradă, érăși a fost rupt nóptea stégul de pe cuartirul generalului comandant.

Cestiunea stégului „negru galbin", nefiind încă limpedită, se așteptă cu mare încordare la consecințele ei, mai ales, căci lumea vrea sĕ vadă, ce feliu de energie se desvóltă pentru a apune capĕt astorfeliu de escese.

În ḑilele trecute se vorbia cu multă insistință, că țarul rusesc va întórce încă in luna acésta visita împĕratului german la Berlin. Acésta se credea cu atât mai vêrtos, că mostenitoriul rusesc a luat parte la manevrele armatei germane și se presupunea, că a fost împuternicit de țarul a anunță visita în mod oficial, ér la curtea berlinesă s'au observat chiar pregătiri pentru primirea marelui suveran.

Ca din senin însĕ foile berlineze aduc acum scirea, că visita érăși s'a amênat din motive cu totul necunoscute și că nu se scie pe când se va duce țarul la Berlin. Acestui eveniment i-se dă o mare însemnătate politică și se aduce în legătură cu alegerile, ce tocmai acum se fac în Sêrbia și cu călĕtoria ex-reginei Natalia, carea însoțită de principele Ghica, după-ce a petrecut cât-va timp pe la rudeniile sale din România s'a dus la Bĕlgrad, cu tóte pedecile, ce i s'a pus.

Țarul, sĕ ḑice, că așteptă sĕ vadă, ce față vor luá lucrurile în Sêrbia după alegeri și după-ce regina se va așeḑá în Bĕlgrad și numai apoi 'și va începe călĕtoria spre Germania.

De odată cu aceste sciri grave, sosesc altele și mai îngrijitóre pentru pacea europénă și în special pentru monarchia nóstră. Mișcările de trupe în Rusia nu mai încetézĕ și dislocările din centrul Rusiei și din Caucasia se acumuléză la hotarĕle Ostice ale monarchiei nóstre fără a se mai tăinuí intențiunea.

Acestea au și fost motivele, cari au provocat în armata nóstră mari schimbări între oficerii superiori și totodată s'a creat în Galiția un nou corp de armată și precum anunță scirile mai prós-

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

(Urmare.)

Cu industriile supra amintite stă în óre care în rudire industria de bronz, deóre-ce multe césornice sau pendule se află așeḑate în șatule de bronz. Industria de bronz cu industriile secundare dependente de acésta ocupă un spațiu destul de vast. Ea este una dintre industriile specifice ale Franciei, care a întemeiat în parte gloria industrială a Franciei și care tocmai de aceea nu se negligă. Tóte firmele mai mari sunt representate. Cutez a rĕmăși, că dacă vre una ar fi lipsit, de sigur ar fi primit o epistolă, în care i s'ar impune ca datorință patriotică, de a contribuí la înălțarea splendórei esposițiunei.

Ce-i drept, este greu a descrie obiectele espuse, ba e chiar de prisos. Fie care, care a veḑut vre-o esposiție mai mare, și cine n'a vĕḑut? își póte ușor forma o ideă despre acésta. Nu e întru tóte ca atunci, dar fórte mult întru tóte asemenea. Se póte, că va fi și cu acésta ca cu dulapul cel mare sculptat, ce l'am vĕḑut eri în despărțĕmêntul altei esposiții. Pe el era scris: „Același lucrătoriu a sculptat la el 5 ani." Dar acesta stă deja de 5 sau 10 ani nevêndut. Vinderea e la tot casul mai de importanță decât sculptarea. Imprejurarea, că a rĕmas atât timp nevêndut indigitézĕ, că el a fost și la alte esposiții de mai nainte premiat, remunerat. De altcum sunt diferite industrii, în cari cutare firmă păstrézĕ câte un obiect de esposiție, care deși este splendid, totuși nu este practicabil. Acésta splendóre me lasă rece, eu sum „practic" și voesc ca mai întâiu sĕ se influințeze folositoriul, utile dulce, apoi frumosul.

Din acest motiv 'mi permit a rĕmâné ceva mai mult la un vas de aramă, care deși este marcant prin marginea sa, totuși cu totul din alte considerante a atras atențiunea privitoriului. Este opera, póte nu a unui inventator, idea fundamentală, se susține, a o fi aflat concepută, dar totuși a unui bărbat nisuitoriu. Este posibil, ca acestui individ sĕ-i succédă prin acésta a introduce o nóuă metodă, de turnare „în pĕmênt móle", după cum acésta se numesce.

Sunt adecă cunoscute până acum două metode de turnare. Întâiu în formă de năsip și a două óra în céră. La turnare în năsip artistul liferă figuri de gips, turnătoriul formézĕ pe acésta forma tescuită cu nĕsip și o descompune în dóuĕ jumĕtăți. Acestora le dă vêrtoșimea recerută, și deóre-ce figura trebue sĕ fie gólă, se pregătesce un simbure, care corĕspunde interiorului statuei. Intre simbure și mantaua esterióră rĕmâne un spațiu gol pe care are sĕ-l umple arama. După-ce turnarea s'a sĕvêrșit, mantaua cea năsipósă se scóte afară în dăraburi. De sine se înțelege fie-care părticică a întregului trebue apoi revidată și îndreptată, poleită ș. c. l. Procedura cu céră s'a început tot așa. Scórța esterióră a figurei de gips se prepară din năsip, asemenea se prepară și simburele din năsip. Între acésta și mantaua esterióră rĕmâne un spațiu gol pentru aramă. Acest spațiu gol se umple cu céră curată. Prin acésta se dă nascere statuei de céră. Artistul póte corege acésta după plac; se tórnă apoi de nou în formă, acésta se intocmesce, se pune încă odată în foc spre a se învêrtoșá. Céra prin acésta se topesce și curge pe anumite crepături. Numai decât apoi se sĕvêrșesce turnarea și resultatul este: realisarea unui product mai bun în tótă privința.

Metoda cea nouă, care se vede a fi învĕțată dela japanezi este mai complicată. Numai în câte-va cuvinte voiu a o descrie.

Ea se construéză tocmai ca statua de céră supra amintită. Dar în loc de a o pune în mantaua esterióră de năsip se coloréză pe forma de céră mai de multe ori cu penelul de pĕmênt subțiat. Apoi pĕmênt mai gros, în fine năsip condesat. Astfeliu căpĕtăm o nóuă figură esterióră cu mult mai precisă. Se înțelege, că și turnarea va fi cu atât mai perfectă. Trebue însĕ sĕ așteptăm, ca sĕ vedem, că óre acésta nóuă procedură avé-va aderenți, sau ba. Se pare, că merită a avé.

(Va urmá.)

pete s'a creat în Jaroslau, unde monarchul a fost la manevre o nouă comandă de geniu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Criscior la 26 Septembre, 1889. Domnule redactor! In numĕrul 98 al „Telegrafului român“ între varietăți a ți binevoit a notificá sub titlu „Auria Ardélului“, că societățile strĕine esploatézĕ munții Transilvaniei. Este adevĕrat că societatea „Hartkotische-Bergwerk-Actien Gesellschaft“ din Germania a esploatat minele dela Ruda lângă Brad. Așa d. e. nu mai aur curat la lună dela 30—40 klo., și și mai mult! Minele dela Ruda datézĕ de sub romani și se lucră de sute de ani, nime nu-și aduce aminte însĕ sĕ fi esploatat în timp relativ scurt atâta aur. Poporul din jur e sĕrac, ce e drept, dar de emigrat n'a ajuns până acolo; — cu tóte că sus numita societate plătesce de un timp încóce fórte rĕu pe lucrătorii bĕești, încât de va durá mult timp astfeliu nu va fi departe și timpul, când va trebuí sĕ emigreze poporul.

Sus numita societate este puternică, ea dispune de părale, dar cu tóte acestea este și o împrejurare, carea fiind de interes vital pentru proprietarii mici de mine din Criscior și jur — partea cea mai mare români, voesc în cele următóre a o împărtăși Preaon. public cetitoriu, și anume:

Sus numita societate, ce e drept, a ocupat un teren de esploatat mărișor, carele s'a mărit în anul acesta prin cumpĕrarea minei numite „St. Ioan“ (Zdraholț) pe teritoriul comunei Criscior. Dar funcționarii dela aceea societate, toți strĕini, nu s'au îngrijit de a-și asigurá un teritoriu antea lor, după cum e direcțiunea vinelor dela Ruda, spre Sud-Ost, ci au ocupat alte terene secundare. Terenul acela antea lor — este ocupat de vre o 7—8 societăți mici, cum am ḑis de locuitorii din Criscior și jur cu hotare îngremiate în cărțile montane (Frei fahrungen Bánya adományozások) și cu scrutinii libere (Freischürfe-Szabadkutatások) în numĕr considerabil. Acum sus numita societate pe deoparte în lumea largă arată, că tot terenul cel bun de minărit este ocupat de dênsa, și prin urmare alte societăți, ce ar voí sĕ mai ocupe nu ar avé ce ocupa; pe de altă parte se silesce a ocupá teren înainte, însĕ nu pe calea sa, ci cu totul într'un mod ce, cel puțin funcționarilor respectivi nu le póte serví spre onóre. Anume: proprietariul unor scrutinii libere (Freischürfe) lucrătoriu la minele societății a fost tractat cu injurături și amenințări de a fi pălmuit ca cu prețul oferit de funcționari sĕ-și vêndă scrutiniile sale societății, la ce însĕ nu a fost înduplecat de loc până acum. Notez aci, că astfeliu de apucături nu sunt prea pentru ómeni culți, dóră nici nu sunt sciute de acționarii acelei societăți. Altcum în genere lucrătorii dela acele mine sunt rĕu tractați, rĕu plătiți, ba și de multe ori bătuți și pedepsiți cu detragerea plătiților.

Dacă d nii dela societatea amintită voesc a-și mărí teritoriul, au de a întrá în pertractări cu proprietarii terenului ocupat pe calea sa, nu cu amenințări, și fie siguri, că nu le va părea nici odată rĕu. Dacă nu voesc, atunci sĕ ne vedem noi de treburi neconturbați.

Acestea ve rog domnule redactor a le publicá în jurnalul ce-l redigiați în interesul poporului nostru, ca sĕ se vadă justările nóstre conform adevĕrului. Ar fi de interes bine înțeles pentru noi, când s'ar reproduce acestea jurstări și în alte jurnale din patrie, pentru orientarea societăților indigene, cari ar puté sĕ ocupe taren de minărit, care ar egalisá chiar și cu terenul ocupat de societatea acésta din Germania. *Unul din ceialalți.*

Originea sĕrbătorilor. (2)

(Urmare).

Și aceste tóte sunt lucruri cunoscute, cari n'au lipsă de nici o argumentare. Dar deși biserica a aflat de consult ca în acord cu jidovii sĕ se serbeze și Sâmbăta, totuși însĕ pentru de a preîntimpiná ori ce bănuélă de iudaisare, mărturisiau fățiș, (precum s. e. *Atanasiu Nazianzanul* ș. a.) că aceea sĕrbare o fac ei numai în mod absolut creștinesc, și că Sâmbăta nu o obsérvă ei ca un Sabbat jidovesc; de altcum în respectul acestei ḑile a dispus și sinodul din Laodicea prin canonul 29: „*Sâmbăta sĕ nu se serbeze* (adecă după timpul jidovesc) *ci sĕ se lucre, și numai Dumineca sĕ sĕrbeze* (cu solemnitate) *sub anatemă*

Astfeliu era biserica rĕsăritului; în a apusului însĕ aflăm o óre-care diferință. La apuseni Sâmbăta nu se ținea ca o sĕrbătóre sfântă, dar s'a dispus ca o ḑi de post. Causa acestei dispositiuni se invederézĕ dintr'o epistolă a papei *Innocentie I.* (402—417) cătră *Deciu* (sau Decențiu?) episcopul Eugubiei, în care cetim: „Dacă ne aducem aminte. de învierea Domnului Christos nu numai la Pasci, ci și în fie-care Duminecă, și dacă postim Vinerea pentru-că în acésta ḑi a fost restignit, atunci nici Sâmbăta nu trebue sĕ o trecem cu vederea, fiind-că ea este ḑiua de mijloc dintre bucurie și întristare; singuri Apostolii petrecéu cestea dóuĕ ḑile (Vinerea si Sâmbăta) cu mari griji și întristare. Ba ḑice acest părinte: câtuși de puțin sĕ nu ne îndoim, că apostolii în aceste douĕ ḑile (Vineri și Sâmbătă) au postit; pe lângă acésta biserica posede o tradițiune veche, ca în aceste dóuĕ ḑile ss. sacramente nu s'a administrat. De aci urmézĕ, că în fie-care Sâmbătă s'a ținut post.

Tot spre acest sfĕrșit s'a ordinat în un sinod al apusenilor ținut la Elvira (an. 365 în Spania): că dacă Sâmbătă se dispune ca ḑi de sĕrbătóre, atunci acésta este o nedreptate și o greșélă, care trebue îndreptată: poporul mai mult sĕ caute se țină Sâmbăta ca o ḑi de post.

Dar cu tóte usul acesta n'a fost general în biserica apusenilor. În Roma a fost usitat, pe când în Milano a fost cu totul altcum; aci Sâmbăta a fost o ḑi de sĕrbătóre. Astfeliu ne naréză *Paulin* (a. 353) episcopul din *Nola* în *Campania*, în viața lui *Ambrosie*, episcopul din *Milano*, că acesta în tótă Sâmbăta se ¦tracta cu mâncări ca și Dumineca (pe când în celelalte ḑile nici când nu mânca la amédi); de acea obicinuia în tótă Sâmbăta a predicá poporului; dar cu tóte acestea acest evlavios și venerat părinte a fost așa de prudent, că nu s'a lăsat a fi așa de strîns legat de acest lucru secundariu, ci dacă se afla în Milano, atunci mânca el Sâmbăta; dacă se afla el însĕ în Roma, atunci postia în aceea ḑi după obiceiul de acolo. „Acésta“ — ḑice fericitul Augustin în epistola sa cătră Ianuarie, episcopul din Benevent — „am audit-o eu singur din gura lui Ambrosie“. Căci când a venit la el (Augustin) în Milano (unde petrecea el atunci) mamă sa *Monica*, fórte s'a superat, că acolo nu se postesce ca în celelalte locuri. Deci pentru de a liniscí *Augustin* pe mama sa, sĕ duse cu ea la *Ambrosie*, care pe atunci era acolo episcop, și cerênd deslușiri dela el acesta îi respunse: „El (Ambrosie) în causa acésta nu le póte dá alt sfat mai bun, decât ca ei sĕ facă așa, precum a fost obicinuiți a face: dacă merg — ḑice *Ambrosie* — la Roma, atunci postesc Sâmbăta conform usului de acolo; dacă sunt însĕ aici, atunci nu postesc. Deci faceți și voi așișderea; la ori-care biserică veți merge, orientați ve întru tóte după usurile aceleia, pentru ca sĕ nu ve causați nici vóue nici respectivei biserici supĕrări“. — Cu rĕspunsul acesta linisci *Augustin* pe mama sa, și de câte ori gândia el la acel sfat totdeuna îl ținea ca un oracul și ca o sentință, care i s'a inspirat din ceriu.

Astfeliu nici la apus postul în ḑiua Sâmbetei n'a fost preste tot acceptat. Ba un învețat catolic din timpurile nóue, carele a fost și episcop, credo de fórte verosimil: că deose bit la Roma în timpurile primitive tocmai ca și în bisericile rĕsăritului nu s'a ținut Sâmbăta ca o ḑi de post, ci numai mai târḑiu s'a statorit acésta.

Fiind-că fără a scí cum, întrai într'o materie, care nu e anunțată în fruntea acestui tractat, așa înainte de a procede în cercetarea celorlalte sĕrbători creștinesci, voiu rĕmâné niț¢l și lângă acest obiect. Sigur este, că creștinii cei vechi au avut dóuĕ feliuri de posturi solene: cele sĕptĕmânale și cele anuale. Posturile sĕptĕmânale (cari le numiau ei *jejunia quartae et sextae feriae*, posturile ḑilei a patra și a șésa) le țineau ei în tóte Mercurile și Vinerile, cari pentru aceea s'a dispus de atari, fiind-că Mântuitoriul nostru a fost într'o Mercuri vêndut de Iuda, și într'o Vineri a fost restignit de jidovi. Usul acesta îl derivă *Epifanie* dela Apostoli, ḑicênd, că aceste ḑile au fost de lumea întrégă recunoscute și ținute ca ḑile de post. Aceste ḑile se numiau *stationes* și *priveghieri* (nu pentru ca și când în acele ḑile în întreg timpul lor ar fi petrecut stând, ci numirea este parabolică în asemânare cu stațiunile militare și resbelice, cari asemenea sĕ țineau tare și strîns până când adecă dura straja), și aceste posturi durau după *Epifanie* („despre credință“) de regulă până la a nóua óră, adecă până la trei óre p. m. după calcularea nóstră de astĕḑi; când apoi îndată se împărtășiau cu sf. cuminecătură, părăsind stațiunile și străjile lor și eșind din biserică mergênd érăși acasă. De aceea le și numesce *Tertulliam* („de jejun. c. 13) *stationum semijejunia* sau posturile de jumĕtate, și desaprobă postul acelora, cari în acele ḑile postíau în secret ḑiua întrégă, și cari de aceea refusau de a se împărtăși cu ss. taine sub cuvênt, că primind ss. taine se alteréză postul lor. (Va urma).

Varietăți.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul a petrecut la Vișegrad, unde a făcut escursiuni dese de vênătóre. Vênătórele se vor începe în tómna acésta și la Gurghiu, unde s'au ivit mai mulți urși, cari causézĕ pagube însemnate.

Archiducesa vĕduvă Stefania, după-ce a făcut cura de scaldă și a visitat părinții, s'a întors la Viena și va petrece în apartamentele sale din „Hofburg“.

* (Himen.) Dl George Romanul, ales de preot. în Sân-Nicolaul mic, diecesa Aradului, Joi în 3 Octobre a. c. st. n. la 12 óre a. m. 'și va serbá cununia cu amabila dșóră Emilia Papiu din Deva. Incă odată felicitările nóstre amicale!

— Dl Acsente Moșoiu notariu cercual in Bran și serbézĕ cununia cu dșóra Livia Iuga-Pușcariu din Bran, Duminecă la 6 Octobre a. c. n.

* (Archimandritul Popescu.) Din colónele ḑiarului nostru acest nume este binecunoscut publicului român. Ceea ce ne face sĕ revenim asupra dlui archimandrit Veniamin Popescu de astădată este un articol prim din „Luminătoriul“ Nr. 70, în care nu fără causă se revine asupra procederei dênsului. Nu împărtășim întru tóte resónele desvoltate în acel articol, dar un lucru nu se mai póte ignorá. Dl archimandrit V. Popescu în anii precedenți a umblat prin tóte centrele române de aici, și a adunat sume fórte considerabile sub titlul: ca cărțile bisericesci sĕ se tipărésca în limba română macedoniană. resp. dialectul macedonian, și în acésta întreprindere a sa a fost sprijinit de toți bărbații nostrii mai de frunte.

Căile din urmă ale părintelui Popescu dau ansă la bănueli, și póte nu fără causă, mai ales, când vedem aprópe doi ani împliniți, fără de a fi publicul informat, cum s'a întrebuințat sumele considerabile adunate spre scopul indicat mai sus.

Credem și noi a fi sosit timpul suprem, ca părintele Popescu sĕ justifice intrebuințarea banilor colectați și preste tot a ofertelor primite, căci altfeliu bănuelile¦ivite în timpul din urmă față de procederile dsale devin întemeiate și ne-ar părĕ de tot rĕu, dacă bunele simțeminte ale românilor ar fi esploatate cu reserve neadmisibile In acésta privință ne alăturăm „Luminătoriului“.

* (Deschiderea dietelor provinciale.) Prin un patent preainalt al Maj. Sale monarchului se face cunoscut, că în 10 Octobre se vor deschide dietele provinciale din Boemia, Galiția și Lodomeria, Austria inf și superióră, Salsburgia, Stiria, Carintia, Carniolia, Bucovina, Moravia, Silesia, Tirol, Foralberg, Istria, Gŏrcz și Gradișca.

* (Sciri militare.) Maj. Sa a conces archiducelui Iosif, supremului comandant al honvedimei, ca sĕ primĕscă portretul în briliante al șahului Persiei.

* Ministrul de instrucțiune a recercat prin o circulară pe toți inspectorii scolari, ca sĕ notifice pe toți acei învețători, al căror salariu nu ajunge suma de 300 fl. și totdeodată sĕ amintéscă și despre léfa, ce o capĕtă fie care dintre învețători.

* (Reforma judiciară.) Intre alte reforme, ce le va introduce ministru de iustiție, va fi și decentralisarea tablelor reg. Spre acest scop va și asterne dl ministru Szilágyi în procsima sesiune dietală proiectul seu și va cere totodată dietei uncredit suplementar pentru a se puté esecutá proiectul numit.

* Esamenul practic la scóla agronomică a comitatului Sibiiu se va ținé Vineri în 11 Octobre a. c. la 8 óre a. m. în edificiul de instrucțiune agricolă (târgul vitelor Nr. 10).

* (Comitat nou.) In ḑilele din urmă s'au făcut între locuitorii din împrejurul Băiei mari vii mișcări pentru a mijlocí la guvern formarea unui comitat nou cu reședința în Baia-mare. Spre scopul acesta s'a ținut și o întrunire sub conducerea cont. A Teleki, în care s'a stabilit și principiile din adresa, ce se va asterne guvernului!

* Representanța municipală a cetății libere Cluș a votat o adresă ministrului de iustiție. O deputațiune va inmanuá adresa și totdeodată îl va rugá ca la decentralisarea tablelor regesci sĕ se înființeze și în Cluș una.

* (Troeniți.) În ḑilele trecute s'au întors preste munții Salcova cătră Reghin 7 pĕcurari cu 16,000 oi, 10 câni și 2 rimători. Pe cóma muntelui i a apucat un vifor de zăpadă și îi troenirĕ cu totul, încât numai trei ciobani au putut scăpa. Până acum nu s'a dat de nici o urmă despre ceialalți ciobani, nici despre turma de oi.

* (Procesul „Luminătoriului“). Din Budapesta se comunică, că înalta curie a cassat sentința, ce o a adus curtea cu juați din Arad, în procesul de presă intentat dlui Barcianu, motivând, că un jurat a comunicat pe timpul pertractărei cu publicul de afară.

* (Esposiții) Cultura pómelor în prejurul Bistriței c ajuns la un grad îmbucurătoriu de desvoltare. In toți anii s'au esportat mari cantități pentru țĕrile strĕine și mai ales în Germania. Pentru promovarea și mai cu succes a pomologiei bistrițenii vor arangiá în anul acesta o esposiție de póme.

—In anul viitoriu se va arangiá în Timișóra o esposițune industrială și agricolă sub auspiciile camerei comerciale și industriale din Timișóra.

* (Kossuth la Abrud). De o vreme încóce nu numai orașele din Ungaria dar și în părțile ardelene s'a produs o adevĕrată rivalitate de a alege pe expatriatul Kossuth cetățén de onóre. Se comunică că și *Abrudul* l'ar fi ales. Cât sună de frumos, Abrudul și Kossuth, dacă ne vom reinprospetá anii 1848 și 1849.

* (Târgul Agnitei). Ministrul de industrie și comerciu a conces, ca târgul anual ce se ținea în comuna Agnita (ctt. Târnava-mare) la 21 Decembre n. sĕ se pótă ținé de acum înaite la 7 Septembre.

* (Iconari.) Dl Popoff, marele comerciant din Moscova a organisat o companiă de 273 iconari, cari plécă ḑilele acestea din Moscova în peninsula balcanică, pentru vêndarea produselor picturei ruse. După cum e informat „Telegraful Român," din Bucuresci aceşti iconari plécă cu marfa în valóre de preste 70,000 ruble.

* O dramă familiară dintre cele mai triste s'a întêmplat la Odesa ḑilele trecute. Profesorul dela liceul Richelieu cu numele Robert Sause trăia aici de mai mulţi ani dimpreună cu nevasta sa şi patru copii. Fiind că era însĕ austriac, i se spuse că va fi depărtat din slusbă, ceea ce l întristă atât de mult încât se spânḑură. Nevasta sa vĕḑêndu-l mort, se sinucise şi ea sărind de pe feréstră dela etagiul al patrulea, mai înainte însĕ şi-a omorît pe cei trei copii, unul, cel mai mic, însĕ se ascunsese sub pat astfeliu a scăpat cu viaţă.

* (Inmormêntată de viă.) Un econom scrie „G. Trans." din Zabor trăia de câtva timp tot în cértă cu nevastă-sa. Din cel mai neinsemnat motiv o chinuia pe nevastă-sa atât de cumplit, încât comuna întrégă vorbia despre purtarea lui cea rea. Mama economului îl aţiţă încă şi mai mult în contra nevestei lui. Cătră sfêrşitul lui August acésta dispărù fără veste. Lucrul le bătù la ochi multor locuitori din comună, dar bărbatul nenorocitei femei le spunea, că ea s'a dus pentru câte-va ḑile de acasă. In ḑilele trecute veni la Zabor un despărţĕmênt de dragoni, cari mergeau la manevre la Leutomischl (Boemia.) Mai mulţi din ei fură încuartiraţi la economul din vorbă. Cătră séră auḑiră nisce vaete dureróse, ce păreau a veni din adêncime. Se luară după vaete şi aflară, că acestea veniau din un grajd vechiu de oi. Voiră se intre înlăuntru, uşa însĕ era închisă cu două lăcate. Sparseră uşa dar nu găsiră suflet de om. Jur impregiur era liniste. Deodată rĕsunară din nou vaetele după ajutoriu. Unul dintre soldaţi se puse cu urechia pe pământ şi ascultă. Spre gróza lui descoperí că strigătele veniau din adêncime. Fără sĕ se gândéscă mult, soldaţii începură a săpa şi deodată deteră peste o fântână veche care era astupată cu lut. Când auḑiră vaetele mai lămurit, soldaţii se puseră pe lucru se mântuéscă pe nenorocit fiinţă din fântână. Unul din ei îşi legă o funie peste mijloc şi ţinênd un felinariu (lămpaş) în mână fù lăsat înlăuntru Acolo i se înfăţişa o priveliste înfiorătóre: o femeiă zăcea într'un lac de sânge, cu ochii jumĕtate închişi şi cu gura căscată. După mari opintiri isbutí dragonul se scótă din fântână pe nenorocita femeiă, care când vĕḑù lumina ḑilei leşină. Fù dusă în spital, unde se recreà cu încetul. Se făcù arĕtare şi ţĕranul împreună cu mumă sa fură daţi pe mâna judecătoriei din Kuttenberg, fiindcă tótă comuna îi bănuesce că au aruncat pe sĕrmana femeiă în fântână, unde a stat patru ḑile pline de chin.

* (Un papă femenin!) Scirile din Budapesta anunţă, că era gata gata, ca érăşi sĕ se repetéscă casul, ca sĕ ajungă o femee papă. In seminariul rom. cat. din Calocea îi succese unei tinere şi frumóse fete, ca sĕ se inscrie de elev seminarial, avênd testimoniu de maturitate şi celelalte testimonii în regulă. Umbla în haine bărbătesci şi nimenui nu i-ar fi trecut prin minte, că e fată, decât numai póte după făptură. Câteva ḑile petrecù în seminariu. Odată învĕţênd prin grădină se intâlnesce cu cardinalul Haynald, 'l salută, fără însĕ a-i sărutá şi mâna, cum o fac de obiceiu şi din datorinţă elevii seminariali. Acésta imprejurare făcù pe cardinal sĕ se uite cu mai mare atenţiune la mişcările seminaristului, se apropie şi îl esamină bine, îi puse apoi mai multe întrebări aspre şi începù al dojení. Impresionat seminaristul s'a dat de gol şi luându-o la picior dispărù din seminariu.

* (Un cal scump). Renumitul cal de întrecere „Ormond" ce l'a vêndut ducele Westminster lui Don Ioan Bocan a trecut în ḑilele trecute cu vaporul „Elba" din Anglia la America sudică. Calul a fost cumpĕrat cu 14,000 funţi sterling; cel mai mare preţ, ce s'a dat până acum pe vr'un cal.

Bibliografic.

„Prima carte de cetire şi scriere" după metoda cuvintelor normale de C. Meissner, profesor de pedagogie şi director al scólei normale Vas. Lupu din Iaşi, şi Victor Dogariu, provisor la liceul din Iaşi şi fost revisor scolariu", este titula unei cărţi ce a apĕrut la Iaşi în tipografia naţională în anul acesta şi a fost aprobată de On Ministeriu din Bucuresci.

Cartea este una din cele mai nóue aparińiuni în literatura nóstră pedagogică. La prima vedere se deosebesce de alte cărţi de feliul ei la noi mai ales prin aceea, că pe primele pagini dela început scrisórea e în colóre albă pe hârtie négră, întocmai precum se face scrisórea pe tăbliţa négră.

Nu putem scí, dacă modul acesta de a înfăţişá la început scrisórea elevilor începĕtori este o invenţiune a dlor autori, căci nu ni o spun, dară întocmirea acésta încă se póte considerá ca o încercare seriósă în scopul ameliorării cărţilor nóstre de scólă. Am fi dorit, ca colórea albă a hârtiei sĕ fi fost înlocuită prin colóre galbină închisă (Chamois), prin care se cruţă mult vederea elevilor.

Cât pentru metoda, ce în carte se ia de basă pentru învĕţarea cetirii şi a scrierii, aceea e cea mai raţională: este metoda analitică sintetică pe care autorii o numesc, după germani „metoda cuvintelor normale". Noi, dacă găsim un adevĕrat merit pentru acésta carte, este cu deosebire faptul, că cu ea se face încercarea de a se familiarisá şi învĕţătorii din România cu ḑisa metoda, despre care astăḑi pedagogii, cu fórte puţine escepţiuni, nu se mai îndoesc de loc, că nu ar fi superióră tuturor celorlalte metóde.

Noi punem un deosebit accent pe faptul acesta, deóre ce nu e de mult, decând şi aici la noi şi mai ales în România unii pedagogi susţineau, că deşí metoda analitică sintetică póte sĕ fie bună pentru alţii, pentru limba nóstră însĕ nu ar fi potrivită. Nu va trece însĕ mult, aşa credem, şi susţinătorii acestei păreri eronate încă se vor convinge, că tocmai limba română este, pentru care se potrivesce mai bine metoda analitică-sintetică

Cum că în adevĕr limba română inlesnesce mai mult decât alte limbi aplicarea metodei numite, acésta s'a arĕtat şi continuă a se arătá ḑilnic prin „Ântâia carte de lectură şi învĕţătură" cu conductor de dl I. Popescu, carte, care a apĕrut în prima ediţiune la anul 1870 şi carea este judecată de ómeni de scólă fórte competenţi, ca cea mai bună între cărţile române de feliul ei. (Veḑi „Fóia diecesană" din Caransebeş Nr. 39, 40 şi 42 din anul 1887, şi „George Lazar" din Bĕrlad Nr. 10 din anul 1887 pag. 301—303 *).

Revenind la „Prima carte de cetire" a dlor Meissner şi Dogariu, pe lângă recunóscerea meritului ei, de a fi prima încercare seriósă pentru introducerea şi în România a metodei analitice-sintetice, nu putem a nu relevá şi unele erori, ce credem că ar fi bine sĕ se îndrepte la a dóua ediţiune.

Cea-ce nu ni se pare nimerit în esecutarea metodei este mai întâiu şi mai întâiu, că drept „cuvinte normale" s'au ales şi nisce nume, ce nu sunt cunoscute decât póte numai într'un ţinut mărginit d. e. „holub", „apar" etc., pe când cărţile de scólă au sĕ introducă pe elevi, în limba înţelesă şi vorbită de toţi românii, sau cel puţin de majoritatea lor, şi sĕ nu cultive provincialisme. Apoi ca defect trebue sĕ se considere şi acea, că unele figuri prin cari se înfăţişézĕ obiectele ale căror nume s'au luat ca „cuvinte normale", sunt astfeliu esecutate, încât nu numai micii elevi, dar chiar şi ómenii mari nu ar sci ce represintă, dacă nu ar cetí numele acelor obiecte scrise sub ele. Şi trebue insemnat, că atât „cuvintele normale" cât şi obiectele ce sunt representate prin acelea, precum şi figurile lor, trebue sĕ se pótă bine cunósce.

Almintrelea nu ar fi observat principiul fundamentalu al metodei analitice sintetice: de a duce pe elevi dela cunoscut la necunoscut.

O eróre nu neînsemnată comit dnii autori şi prin acea că, precum se vede din precuvêntare, dnilor nu consideră aşa numitele „cuvinte normale" de acea ce ele au se fie: de mijlóce, de substrate menite de a fi supuse analisărei, pentru a se scóte din ele pe rênd sonurile limbei. Dnii autori pe pagina primă ḑic, că „terminând studiarea cuvintelor normale, scolarii trebue se scie cetí şi scrie". Dar faţă de acelea cuvinte nu póte fi vorbă de nici o studiare. Acelea cuvinte, după-ce s'a scos din ele sonurile limbei, pot sĕ fie şi uitate, deóre ce nu ele sunt lucrurile principale, ci sonurile şi semnele acestora, literile. Făcênd o asemănare, am puté ḑice, că cuvintele normale sunt cojile, în care se află simburii.

Trecând peste alte erori mai mici, vom mai reflectá încă numai la una şi vom terminá. Chiar la început în precuvêntare se ḑice: Cele mai multe din abecedarele nóstre sunt lucrate după metoda scriptolegă fórte puţine numai după metoda aşa numită a „cuvintelor normale" sau analitico-sintetică. In ḑicerea acésta se repetă cuvêntul pocit „sciptolegă, ce constă din dóuĕ cuvinte stricate, fără de nici un înţeles şi care s'a furişat în limba nóstră, traducându se de unii în mod servil cuvêntul german „schreib-lese" şi din acel barbarism s'a format prin derivaţiune un alt barbarism pare că şi mai încornorat: cuvêntul „scriptolegiă" în loc sĕ se ḑică „metodă" legografică" sau metodădupăcare se învaţă cetitul scriind. Dar sĕ nu ne oprim la nomenclatura acésta nefericită, carea sperăm, că se va eliminá ea singură din limba nóstră. Erórea, ce voim sĕ relevăm aici este, că metoda analitică-sintetică se consideră de dnii autori ca opusă metodei lego-grafice, pecând acésta din urmă nu este decât o metodă întregitóre a celei dintâiu, deóre-ce cetirea se póte învĕţá şi s'a şi învĕţat într'una cu scrierea şi când se procedea dela litere singuratice, după anticuata metodă nominală (a slovenirii sau literisării) şi când se procede dela sonuri, după metodă fonetică, şi în fine şi când se procede dela cuvinte, după metoda analitică-sintetică, (veḑi Geschichte der Methodik des deutschen Volksunterichtes, tomul II, pag. 400, de Kehr, Gotha 1879.)

Recensentul cărţii din discusiune, dl C. Dimitrescu în raportul seu către On. Ministeriu din Bucuresci susţine, că lucrarea dlor Meissner Dogariu, e superióră încercărilor de până acum, făcute în limba română, prin faptul, că a pĕtruns mai bine adevĕratul scop al acestei metode. Noi, după-cum din cele espuse se póte înţelege, nu putem admite afirmaţiunea acésta a dlui Dimitrescu, şi ne am crĕḑut datori, a semnalá în cartea dlor Meissner Dogariu mai multe scăderi şi erori esenţiale, ce derógă mult metodei analitice sintetice şi cari am dorí sĕ se îndrepte în interesul învĕţământului şi chiar al d-lor autori. *X.*

*) Mai cunóscem încă o carte, făcută pentru a representá metoda analitică-sintetică în România: „Cartea scolariului începĕtoriu" publicată în a V-a ediţiune la Bucuresci în editura librăriei Ionniţiu, de Basile Haram. Aşa numitele „Cuvinte normale" în cartea acésta sunt aprópe tóte luate mai în aceeaşi ordine din „Ântâia carte" a dlui I. Popescu, şi întrucât dl Haram a făcut vre-o abatere, se póte uşor cunósce, că aceea numai îngreunézĕ aplicarea metodei. Dl Haram însĕ a voit sĕ apară original! De aceea domnia sa nu amintesce de loc de amintita carte română după care şi-a făcut plagiatul seu, ci se ascunde în dosul, mai multor nume de autori de abcedare, chiar şi strĕini, pentru a nu puté fi controlat. Astfeliu cartea d-lui Haram deşi e aprobată şi ea de On. Ministeriu din Bucuresci, rĕmâne o carte într'adevĕr de „haram" cum se ḑice pe la noi.

Ca de un curiosum nu putem sĕ nu facem menţiune aici şi de apreţierile cu totului tot eronate, ce dnii V. Răcean, Gh. Ienăchescu, C. Grigorescu, şi Ioan Creangă fac metodei analitice sintetice într'un „Rĕspuns" tipărit în tipografia naţională din Iaşi la anul 1888 şi dat dlui Ioan P. Florantin. Acelea apreţieri de nótă, că susţinĕtorii lor se află în o completă neştiinţă, în ceace privesce fiinţa metodei analitice sintetice, şi nu sunt nici decum demne de ómeni, cari 'şi dau aerul de a discutá cu seriositate cestiuni pedagogice în public. Nu întrăm aici in analisarea acelor apreţieri, pentru a cruţá pe susţinĕtorii lor, şi ne mărginim a arĕtá numai că amatorii de curiosităţi le pot ceti pe paginile 16, 17, 18, ale amintitului „Rĕspuns."

Publicaţiune

pentru conchemarea la adunarea de controlă pro 1889.

Pe basa coinţelegerii avută cu comanda cercuală de intregire a regimentului de infanterie c. r. Nr. 31 adunarea din ĕst-an a reservistilor concediaţi pe timp nederminat şi-a reservistilor substituiţi are loc în Sibiiu la *10/22 Octobre 1889.*

Afacerea oficială, la care are sĕ-şi aducă fiecare *obligat la controlă pasul militariu, începe la 9 óre diminĕţa în cancelaria cercuală de completare, uliţa Schewis Nr. 34.*

La adunarea de controlă sunt obligaţi de a se înfăţoşá toţi concediaţii pe timp nedeterminat, reservistii şi reservistii substituţi ai tuturor corpurilor de trupă, a institutelor armatei stătătóre şi a marinei, fără considerare că óre aparţin ei locului de petrecere ori petrec ací numai temporalmente; escepţiune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, sau au luat parte la instruarea militară sau deprinderea periodică în arme.

Obligaţii la controlă, îndreptându se la punctele 24—28, care sunt de a se cetí, ale instrucţiunei pasului militar, sunt serios provocaţi spre a aparé punctuos, deóre-ce tot acela concediat pe timp nedeterminat şi reservist, care rĕmâne dela adunarea de controlă şi care rĕmâne fără escusare suficientă *dela controla ulterióră ţinută în staţiunea cercului de intregire Sibiiu în ḑilele de 19, 20 şi 21 Novembre* va fi tractat după prescrisele militari penali.

In fine se face cunoscut, că conform § 45 punctul 4 al instrucţiunei de evidenţă, se vor ţiné adunările de controlă şi în Dumineci şi în sĕrbători, de aceea ţinerea ḑilelor de controlă odată pentru totdeuna statorită, nu póte fi supusă nici unei modificări.

24 Septembre 1889.

Magistratul.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Septembre 1889.

Timişóra:	**28**	**1**	**81**	**79**	**25**
Viena:	**49**	**48**	**12**	**5**	**68**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 48	9.47
100 marcenemţesci	58.40	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.70	119 75

Nr. 460. [163] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Haţegului se escrie concurs cu terminul până în 12 Septembre st. v. a. c.

1. Scóla ambulantă din Fizesci-Federi afiliată cu Ohaba ponorului — cu salariu anual de 360 fl.

2. *Nucşóra*, 240 fl., în dumineci şi sĕrbători va avea a ţiné strană în biserică.

3. *Nadastia superióră*, salariu anual 210 fl. In dumineci şi sĕrbători va avea a dá ajutoriu la strană.

4. *Huniedóra*, cu salariu anual 200 fl.

5. *Valea sângeorgiu*, 200 fl. salariu anual.

6. *Grid*, salariu anual 200 fl.

7. *Sântămăria de pétră*, salariu anual 120 fl. v. a.

De sine înţelegêndu se, că cuartirul şi lemnele focale sĕ dau în natură pentru menţionatele staţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a şi trimite cererile, instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Haţeg, la 12 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protoresb. gr. or.

Nr. 647 [168] 3—3

Concurs repeţit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român“ Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repeţesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ţile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

1. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 195. [184] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei devenite vacante se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

1. Un post învĕţătoresc în parochia Geomal, cu un salariu de 200 fl., care sumă se va solví jumĕtate din fondul învĕţătoresc şi jumĕtate din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

2. Un post învĕţătoresc în parochia Meteşiu-Poiana şi Găureni, cu un salariu anual de 160 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá aceste posturi se binevoiască a-şi aşterne concursele lor până la terminul susindicat la oficiul subscris, instruite conform Normativului scolariu.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Alba-Iulia, 22 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter.

Nr. 284 [185] 2—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 5 Septembre a. c. Nr. 5878 B. se publică a dóua óră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III a în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ţile dela prima publicare

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., specificat în „Telegraful Român“ Nr. 78 din 20 Iuliu 1889 v.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre, subscrisului oficiu până la terminul pus şi sĕ se presenteze în parochiă pentru orientare, cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Abrud, 8 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 22 [186] 2—3

CONCURS.

Prin încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 30 August a. c. Nr. 5421/B. se publică concurs pentru întregirea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Trêmpoele de clasa a III-a din protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din următórele venite staverit prin comitetul şi sinodul parochial.

1. Dela 30 casuri boteze à 40 cr. şi 10 cununii à 3 fl. pe an fl. 42.—

2. Dela 6 înmormêntări sub 12 ani à 1—3 fl., 6 înmormêntări preste 12 ani clasa I à 10 fl,. 6 înmormêntări clasa a II-a à 8 fl., şi 6 înmormêntări à 6 fl. . . . . fl. 156.—

3. Dela 240 familii à 30 cr. pe an . . . . . fl. 70.—

4. Venitul dela botezul Domnului dela fie-care familie ori 10 cr. şi fuiur, ori grâu şi carne . . . fl. 60.—

5. Dela 50 casuri cununa anului à 50 cr. şi 30 festanii à 50 cr. . . . fl. 40.—

6. Dela molitvele posturilor şi a prasnicilor şi dela sfinţirea paştilor şi servirea parochului . . . . fl. 46.—

7. Dela masle, sărutatul icónelor şi miruit . . fl. 25.—

8. Venitul cimiteriului fl. 15.—

9. Dela casa parochială, care se va căpĕta mai târdiu . . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 484.—

Doritorii de a ocupă acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre la subscrisul oficiu în timpul cuvenit la care pot aflá şi alte informaţiuni pentru orientare.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 2 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

---

[187] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Agnita se escrie con concurs cu terminul de 15 ţile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

1. Alţina, pentru postul prim învĕţătoresc un salariu anual în suma de 250 fl. şi lemne de foc.

Pentru postul al II-lea un salariu anual în suma de 110 fl., şi lemne de foc.

2. Cincul-mare, pentru postul al II-lea învĕţătoresc 100 fl,. cuartir şi lemne de foc.

3. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Prostea, cu salariu de 150 fl cuartir şi lemne.

5. Şoars, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Zlagna, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre una din acestea staţiuni au a şi aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral mai sus menţionat până la terminul indigitat.

Agnita, 2 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 368 [188] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 30 Septembre 1889 st. v.

1. Libotin, cu salariu la an 150 fl v. a., ce se plătesce din repartiţiune pre popor.

2. Văleni, cu leafa anuală de 120 fl v. a., ce se plătesce din repartiţiune.

3. Cupşeni, cu salariu anual de 100 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 29 August, 1889.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 526 [189] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători diu comunele mai jos numite se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare.

1. Dobârca, un post cu salariu de 200 fl.

2. Cunţa, un post cu salariu de 210 fl.

3. Ludoş, 2 posturí, fie care cu salariu de 200 fl.

Cencurenţii îşi vor adresá cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Aleşii, respective instituţii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană în dumineci şi serbători.

Mercurea, la 5 Septembre, 1889.

Dela oficiul ppresbiteral al Mercurei.

I. Droc
protop.

Nr. 354. [182] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci vacante în comunităţile bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. In comunitatea Borgo Prund, pentru un post de învĕţătóre cu salariu de 240 fl. bani, folosirea grădinei scolare în mărime de 1 jugĕr 1471□ şi 6 orgii lemne de foc.

2. In comunitatea Budus, penpost de tru un învĕţătoriu cu salariu 150 fl. în bani, cuartir şi un orgiu lemne de foc.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre în terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Bistriţei.

Borgo Bistriţa, în 28 August 1889,

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simion Monda,
protopresbiter.

Sz. 208/889 végreh. [96] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 6345 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1888 évi 1385 számu kiküldő végzése folytán „Albina“ hitelintézet végrehajtató részére Moga Atenaszie és társai végrehajtást szenvedők ellen 380 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1888 évi October hó 17-ik napján biróilag lefoglalt és 440 frt. becsült ingóságokra a nagyszebeni törvényszék 1889 évi 3082 számu végzésével a további kielégitési végrehajtást elrendelte. Ennek folytán a vizaknai kir. járásbiróság 1889 évi 680/889 számu, kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 380 frt. tőke, ennek 1888 évi junius hó 20-dik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 38 frt. 46 krban megállapitott költségek iránt számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek Sorostélyon Aron Georg végrehajtás szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul **1889 évi October hó 27-ik** napjának délelötti 11 órája kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt 3 boglya széna, 1 ökörszekér, 18 hektó tiszta buza és 150 véka csös kukuricza a legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsöbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy rásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják

Kelt Vizaknán 1889-ik évi szeptember hó 22 napján.

Eichner Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 3004/889. polg. [197] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Baró Miske Adelnak beadott kérése folytán Salhó község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-re dél után 3 órára** tüzetik ki Salhó községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe, — ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 3005/889. polg. [198] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint báró Miske Adel által beadott kérés folytán Sáldorf község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-ére d. e. 9 órára** tüzetik ki Sáldorf községébe a helyszinére a községi iroda helyiségbe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 3592 polg. [176] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Dániel Mihály és társainak beadott kérése folytán Erdőalya község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra **a határnap 1889 évi November 23-ra d. elötti 10 órára tüzetik ki, Erdőalya községébe**, a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *V. Jakab,* jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Joi 21 Septembre, (3 Octobre.) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Septembre.

(*I*) De câte ori a fost vorba de rapoturile în care se află românii faţă de conlocuitorii saşi din fundul regiu, unica fóie, care le a presentat în adevĕrata lor colóre a fost fóia nóstră.

Credem însĕ, că a fost o mare nenorocire, când acele raporturi nu au fost presentate şi de celelalte foi române, aşa cum trebue.

Nu pentru români, ci pentru strĕini trebue sĕ o facă. Românii sunt de mult în clar cu bunătăţile de cari i-au făcut sasii părtaşi.

Conclusul adunărei celor şepte judeţe adus în şedinţa universităţii săsesci la 24 Septembre nu a surprins — dar a provocat fără îndoélă dispreţ şi indignaţiune.

Cum nu? Sasii un popor din cel mai bine situat din Transilvania şi tot ei sunt cei ce se vaetă şi se plâng mereu de asupriri, de goniri şi de apĕsări faţă cu stăpânire, şi plângerile lor nu află resunet numai în presa de aici, ci trec şi preste graniţele imperiului.

La rêndul lor însĕ sasii, unde au şi ei puterea în mână, în universitatea săséscă, graţie legei electorale celei escepţionale pentru Transilvania, sĕ arată atât de îngusti la inimă încât cu însuşirile aceste proprii ale lor trec tóte marginile. Şi ca sĕ presenteze pe mielul căruia îi turbură lupul apa — „Pester Loyd" motivéză vinderea drepturilor regale din fostul cerc al Sĕliştei şi din comuna Boiţa ca o continuă vecsaţiune pentru ei, şi sătui de aceste manopere românesci le au vêndut, însĕ făr sĕ abdică la o eventuală rĕscumpĕrare în închipuitul lor drept.

Nu suntem tocmai aşa de scurţi la vedere, că nu ei au bătut alarmul în „Pester Loyd", — şi la manopere de aceste se înţeleg connaţionalii nostri sasi fórte bine. E vorba de a pregăti cercurile conducĕtóre guvernamentale pentru părerea lor, părere nedréptă în ce privesce drepturile regale ale fostului scaun al Sĕliştei şi a comunei Boiţa.

Nu e locul în cadrele unui diariu a arĕtă, că pe ce cale au venit sasii în posesiunea drepturilor regali din fóstul scaun al Sĕliştei, tot ce notăm la acest loc e, că sasii s'au susţinut cu forţa în acele drepturi, au curs şi sânge în piaţa din Sĕlişte şi s'au umplut şi temniţele de ómeni, cari au avut curagiul a dovedí, că sasii nu sunt în drept de a eserciá cărciumăritul în Sĕlişte şi celelalte comune.

Procesele scandalóse trase de pĕr de cătră ei au fost curmate prin pace, — în cari comunele s'au obligat a plătí în 16 ani 22 mii de floreni universităţii, şi acésta pace s'a încheiat atunci, când sasii vedeau causa lor de desperată, când erau informaţi, că nu vor puté dobândí. Actele acelui proces, ce le am avut şi noi în mână, — sunt dovadă vie despre demersul lucrurilor.

Şi óre pentru ce sĕ se fi împotrivit conlocuitorii sasi, când ei erau avuţi de nu sciau ce au în comunele românesci l i b e r e unde eserciază acest drept?

Lucru uşor de esplicat. Nu le a venit lor la socotélă, că şi acele comune se aibă vre-un venit, după care sĕ-şi pótă creá institute de cultură, cum sunt scólele din acele comune, edificate şi adiustate mai târdiu cu aplicarea de puteri didactice bineinţiate în ale scólei. Românii după părerea sasilor sunt buni se tragă bâta după oi şi după vite pe câmpiile Bulgariei, prin Crimea şi Bâragan, ér nu sĕ se avênte, şi sĕ se înalţe şi ei, cum cere demnitatea unui popor. Vĕdênd sasii progresul, ce au făcut în urma venitelor, ce au resultat din regale, vor sĕ pună ér pedeca la rótă, ca sĕ nu mérgă oblu inainte şi ca cei ce trag la car sĕ tragă mai greu până se vor ostení, şi osteniţi sĕ dea bâha. Numai facem nici amintire de scandalósele „Zunfturi", cu cari s'au îngrădit sasii până bine de curênd, ca românul se nu pótă învĕţá vre-o meserie, ci se cumpere în veci pălăria şi şerparul dela sas. Aşa era parola, şi în „hoc signo vinces" au lucrat deci şi sute de ani.

Au venit era cea nóuă, a venit timpul de s'au luat cătuşele de pe braţele cele vênjóse ale românului, şi însĕtat de libertate acest popor a progresat prea mult după părerea fraţilor sasi. Trebue luată ţiţa din gura acestor copii desmerdaţi, trebue supuşi la aruncuri grele, dacă vor sĕ susţină scóle, acésta e înţelesul conclusului adus la cererea românilor.

Nu înţelegem pentru ce românii au venit cu cereri cătră universitate, când ei sciau bine, că cu cine au de a face, şi nu înţelegem cu atât mai puţin, cu cât scim, că legea apriat dispune, că la rĕscumpĕrare de cătră stat, proprietariul este acela, care a plătit darea în cei 5 ani din urmă şi a eserciat dreptul.

Ei, dar dacă o au făcut, de bună sémă, că vor fi avut în vedere vreun punct din contract făcut şi compus tot de sasi şi póte trecut de români cu vederea cu ocasiunea păcii.

Românul e deschis, el dacă face pacea, crede că pacea e sântă şi neviolabilă şi în acésta credinţă a lui vĕdêndu-se înşelat, a credut, că tot pe cale pacinică sĕ se îndrepte o eróre trecută cu vederea. Cu cârnituri de aceste au făcut sasii isprăvile în trecut, cu aceste s'au îngrădit, cu documente făcute după placul lor, şi cu aceste îşi iau refugiu şi ádi la finea seclului al XIX lea.

Nu putem nici noi românii fi tocmai orbi, ca sĕ le cetim în cărţi şi dacă ei au adus conclusul sciut, numai românéscă putem numí purtarea deputaţilor români, cari au protestat contra călcărei dreptului.

Guvernul ţĕrei, nu avem nici cea mai mică îndoélă, că va face dreptate, şi românii au datorinţa ca sĕ-şi apere drepturile lor câştigate pe banii lor. Este cumplită procederea sasilor, sunt fariseesci osanele, ce le ridică ilustrului comite suprem contelui Andreiu Betlen, şi acesta nu póte vătĕmá memoria străbunilor sei, protegând o causă nedréptă, cum e cea din cestiune. Interesele generale ale statului maghiar nu pot cere, ca se fie părtinită o causă nedréptă, şi avem speranţă, că se va nimicí un conclus — care sémênă mult cu pumnalul pus în peptul a şepte comune românesci, ai căror fii sunt cei mai onorabili şi mai pacinici cetăţeni din câţi are fundul regiu, şi cari strimtoraţi şi aşa destul prin rĕsboiul vamal ar fi siliţi sĕ ia lumea în cap, partea cea mai mare. Unde e aici aşa numita ecuitate, unde e aici simţul de crestin al deaprópelui faţă de deaprópele?

Spirite mici şi rĕutăcióse pot lucrá aşa, românii însĕ în faţa lor trebue sĕ aibă curagiul de a-şi validitá dreptul lor fie chiar şi cu intrevenirea legislativei.

Deocamdată încheiăm cu cuvintele germane: *„Es ist Methode in diesem Wahnsinn."*

Revista politică.

Mişcările opositiunei devin tot mai importante, cu cât ne apropiem mai mult de sesiunea parlamentară de tómnă.

Dl Tisza a anunţat, că se va presentá înaintea alegĕtorilor din Oradea-mare, unde 'şi va dá sémă despre activitatea sa şi tot deodată va desfăşurá un program pentru viitoriu, program, ce va lămurí multe cestiuni interne, cari încă n'au ajuns a fi discutate în public.

Vorbirea dlui Tisza se aştéptă cu mare încordare şi din împrejurarea, că precum au promis foile guvernamentale, dênsul va face şi descoperiri însemnate cu privire la situaţiunea şi legăturile esterne ale statului nostru cu celelalte state, şi astfeliu se va lămurí încât va şi politica esternă, ce se urmăresce de bărbaţii nostrii de stat. Acésta se crede cu atât mai vêrtos, căci dl Tisza a conferit în timpul din urmă de mai multe ori cu monarchul, şi aşa isvórele informaţiunilor sale vor fi autentice şi li se vor atribuí însĕmnătatea cuvenită.

Precum am accentuat însĕ mişcările opositiunei sunt tóte mai importante. Abia s'a semnalat, că dl

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

(Urmare.)

VI. Economia naţională. Esposiţiile lucrătorilor.

Totul pentru popor, nimic prin popor, a fost, dacă mi-aduc bine aminte, devisa lui Guizot. Dacă cetim scrierile socialistice, adese aflăm: totul pentru, totul prin popor. Poporul, sau mai bine conducĕtorii socialistilor doresc acésta, deóre-ce zace în interesul lor, ca nisuinţa poporului spre imbunătăţire se legitimeze dreptul lor de conducere. Dacă m'ar întrebá cineva, óre care din aceste metode este pentru popor mai suportabilă? l-aşi îndreptá numai decât sĕ mérgă la esposiţia din Paris şi sĕ privéscă în „Pavillon dela ville de Paris" sau pe câmpul Elyseului, „Esposition ouvriére" sĕ privéscă apoi esposiţia de pe aplanada invalidului, sau grupa esposiţiilor economice sociale. Acésta formézĕ un stat de sine stătătoriu, în care se póte ori şi cine convinge, că măestrul sau dătătoriul de lucru póte conlucrá neasemênat mai mult pentru lucrători, decât ei insişi pe lângă tótă povaţa conducĕtorilor lor. Acésta provine de acolo, căci acesti din urmă nu sunt adevĕraţii şi firestii conducĕtori, precând dătătorii de lucru sunt totdeuna. Totul, ce pot face conducĕtorii pentru clasa muncitorilor este dreptul de a i apĕrá, de a nu apucá pe căi greşite. Şi acésta va se ţică ceva, deşi numai arareori succede aşa după cum s'ar cuvení. Acésta provine de acolo, că conducĕtorii în loc de a apĕrá muncitorii înţelepţesce, se dedau numai decât dela început, a atăcá măiestrii. De altcum împărţitorii de muncă contribuesc mai mult spre binele lucrătoriului, decât acesta însuşi ar fi în stare din puterile proprii. Ei contribue de bună voiă cu ceva, câte odată cu sume considerabile din bunul lor propriu, spre a mărí remuneraţia lucrătorilor, îi învaţă totodată, ba chiar îi constring a chivernisí mai bine, a economisá mai cu precauţiune.

Spre documentarea celor supra amintite a-şi puté înşirá mai multe dovedi. Me mărginesc însĕ a scóte dovedile necesari numai din esposiţia din Paris. Am amintit esposiţia lucrătorilor. Nu este cea dintâiu, pe care am avut ocasie a o vedé pre câmpul Elyseului. Cea din trecut n'a contribuit chiar nimic la ridicarea gloriei industriei franceze şi şi mai puţin spre a ridicá gloria darului de economie şi administraţie al muncitorilor parisieni. Conducĕtorii socialisti n'au reflectat de loc la acésta şi nici n'au visat, că în esposiţia dela 1889 vor păşí publice.

Din dóuĕ părţi diferite se ivirĕ pretensiuni. Fie-care cerea câte 500,000; la olaltă 1.000,000 fr. O parte părea obrasnică, cealaltă numai naivă. Se pretindeau parale spre a acoperí spesele esposiţiei, dar se reţinea fie-care a cuitá suma primită. Dar în un mod atât de neraţional nu aruncă paralele nici consiliul municipal. Milionul deci s'a denegat. Dar s'a adus la cunoscinţa muncitorilor, că comisia generală a esposiţiei dispune de fonduri, din cari se pot acoperí spesele muncitorilor lipsiţi de mijlóce. Lipsa de spaţiu nu-mi permite a întrá în detail. Fie destul a amintí numai, că câteva ţile după deschiderea solemnelă a esposiţiei, s'a mai deschis o deosebită esposiţie a lucrătorilor fără de nici o sĕrbătorire. Acésta ocupă o părticică din Pavillon dela ville de Paris (lângă Palais de l'Industrie.) Are mărimea unei sale, pe care o cercetézĕ numai puţini, deşi întrarea este gratuită. În ţilele acestea am cetit un apel în jurnale, unde se rógă publicul a vení intr'ajutoriu spre a alungá uritul şi singurătatea. Numele oficial al acestei esposiţii este: „Annexe de l'Exposition universselle", şi se ţice, că se află ací espuse numai astfeliu de obiecte, cari nu pot fi primite în esposiţia principală. Parisienii 'şi fac haz asupra acestei esposiţii. (Va urmá.)

Tisza va vorbí şi în şirurile opoziţiunei s'a şi început a se pregătí un contra curent puternic, ca să răspundă la tóte punctele, ce le va desfăşurá premieriul ungar.

Macsima este tot cea învechită: Sistemul lui Tisza formézá rădăcina tuturor corupţiunilor; sau cu alte vorbe: Tóte sunt şi rémân rele, câtă vreme dl Tisza rémâne în fruntea regimului, şi tóte cele rele vor dispăré, îndată ce dênsul se va retrage.

Cu aceste frase fanatice obicinuite a împuternicit radicalii kosutisti pe conducătoriul lor, dl Irányi, a răspunde vorbirei dlui Tisza şi tot în modul acesta s'a pregătit a vorbí şi conducătoriul opoziţiunei moderate dl Apponyi; ér mai teribil decât acesti doi matadori ai opoziţiunei din dieta maghiară va apăré neîmpăcatul Ugron înaintea alegătorior sei.

In publicistică se discută cu mare inteţire un memorand, datorit penei celui mai mare panslavist şi totodată bărbat de influinţă la curtea din Petersburg. Memorandul se ocupă cu situaţiunea actuală şi cu referinţele politice ale singuraticilor state, ér ca conclusiune din tóte reese isbucnirea cât mai apropiată a unui înfricoşat războiu, ce Rusia la nici un cas nu va mai puté ca să-l evite.

Memorandul a fost cetit şi ţarului şi autocratul Rusiei a împărtăşit întru tóte vederile autorului, ér pentru-ca să i dea şi o mai mare importanţă a subscris însuşi cele desfăşurate în memorand.

Deodată cu apariţiunea memorandului sosesc sciri despre un mare împrumut al Rusiei pentru a plătí 300,000 pusci sistem Lebel din Francia, cari vor fi introduse şi în armata rusă cu posibila grăbire. Tot cu aceste sciri se semnaléză o nouă scenă de înfrăţire franceso-ruséscă la Sevastopol. Acolo a sosit în dilele trecute o corabie de războiu francesă, ai cărei oficeri au depus cununi pe mormintele francesilor, căduţi în războiul crimeic. Comandantul cetăţii Sevastopol şi 80 de oficeri superiori de marină ruşi au pregătit camerazilor francesi o primire de tot strălucită şi s'a dat şi un banchet în onórea lor, în carea s'a toastat pentru înfrăţirea armelor franceso-ruse spre nimicirea duşmanului comun. Şi pe când se semnaléză astfeliu de lucruri despre statele puternice şi învecinate Germaniei, in imperiul german încă se fac serióse pregătiri pentru a se pune capét curentului, ce se desvóltă contra Germaniei.

În sesiunea parlamentară se va dicutá şi un proiect pentru sporirea armatei, proiect, cu care „Köln Ztg." a spăriat pe contribuabilii germani, că le va luá şi cel din urmă cruceriu pentru întărirea armatei. Numai e vorbă acum numai pentru crearea duor corpuri de armată, ci pe lângă aceste tóte trupele vor fi spo rite în tóte părţile Germaniei. De o camdată se pun în perspectivă încă crearea a 33 de batalióne de infanterie fără artileria şi cavaleria trebuincióşă acestor trupe şi pentru a se puté esecutá se vor cere credite, cari vor ingreuná preste mĕsurà puterile cetăţenilor germani.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Sĕlagiu, 28 Septembre, 1889 n. Dle redactor! La timpul seu în colónele diarului, ce aveţi onóre al redigiá, a-ţi publicat un raport despre decurgerea adunărei generale a despărţĕmêntului XI al Asociaţiunei transilvane, ce în anul acesta s'a ţinut în comuna Tresnea. Nu voiu revení deci cu acésta ocasiune asupra activităţii plină de zel şi devotament, ce desvóltă acest despărţĕmênt în timpul din urmă, avênd în frunte pe cei mai distinşi membrii ai inteligínţei nóstre din acestea părţi, ci pe scurt voesc a completá acel raport, cu descrierea predărei premiului al doilea.

S'a amintit în acel raport, că mecenatele şi distinsul nostru naţionalist Georgiu Pop de Băsesci, care dispune de un capital material adecuat celui spiritual, între altele a oferit din al seu spre premiarea celor mai buni învĕţători şi o scrófă cu 5 purcei mari, ce a format premiul al doilea, şi acest premiu a fost conferit zelosului învĕţătoriu gr. or. Elia Gog din Tresnea.

Designându-se diua predărei acestui premiu pe o o di de Duminecă, premiatul dimpreună cu dl secretariu Dr. Ioan Nichita, advocat în Zelau, precum şi unii învĕţători din jur ne am întrunit în comuna Băsesci, asistând alătărea cu o mare mulţime din popor la s. liturghiă.

După terminarea s. liturghii în frunte cu dl Dr. I. Nichita, fruntaşii comunei şi bravul învĕţătoriu din loc I. Chira cu scolarii sei, ne am dus la locuinţa dlui G. Pop. Aici învĕţătoriul cu elevii întonară cu multă precisiune mai multe poesii naţionale, apoi dl secretariu al despărţĕmêntului Dr. I. Nichita pe lângă o vorbire fórte acomodată şi rostită cu mare însufleţire i-a predat dlui învĕţătoriu E. Gog premiul, ce se póté preţuí la insemnata suma de 80 fl. de 80 fl.

La vorbirea dlui secretariu răspunse dl premiat cu cuvinte de mulţămire la adresa dlui donatoriu, accentuând fórte nimerit — cu deosebire în ce privesce aceste părţi ungurene — că pronia Dumnedeéscă e neadormită, ea trimite din când în când câte un lucéfăr pe câmpul de străduinţe al popórelor, ca să lumineze spiritele şi să nobiliteze inima confraţilor sei, spre ai cultivá şi desteptá. Un atare lucéfĕr e pe orisontul culturei naţionale — şi în special pentru noi românii sĕlăgeni — şi dl G. Pop de Basesci, înzestrându-l pronia cerésca cu însuşiri şi nisuinţe măreţe, ca să devină un stêlp, un focular al naţiunei nóstre în aceste timpuri grele.

De sine se înţelege, că dl G. Pop, carele ca todeauna cu plăcere folosesce ocasiunile binevenite de a ne împărtăşí instructivele sale povĕţuiri, n'a lipsit nici cu acésta ocasiune a ne mângăiá şi a ne spune multe învĕţături bune şi folsitóre; apoi ca de încheere dl învĕţătoriu Chira a mai intonat câteva cântece naţionale, şi cu acestea s'a încheiat — a şi puté dice — acésta festivitate.

Datoriu sum în fine a amintí, că la prând am fost cu toţii intruniţi la masa bogată şi ospitală a dlui G. Pop, unde s'a ridicat mai multe toaste, pentru d sa şi pentru stimata dsale familie, precum şi pentru ceialalţi factori însemnaţi din acest ţinut, cari cu rar zel şi bunăvoinţă lucră pentru cultivarea poporului.

Încheiu cu dorinţa ferbinte: ca bunul Dzeu să ne dăruéscă naţiunea nóstră cu mulţi asemenea bărbaţi valoroşi.

—*n*—

Originea sĕrbătorilor.

3 (Urmare).

Usul acesta de a postí diua întrégă se pare a fi fost la creştinii vechi fórte estins, căci vedem, că acela a ajuns până în dilele nóstre. Istoricul bisericesc *Socrate* (născ. 380) ne spune, că a fost un us fórte vechiu în biserica din Alecsandria, că în acele dile se cetia şi esplica cuvêntul lui Dzeu, dar nu se administrau s. taine, şi acest us a esistat cu deosebire pe timpul lui Origen. Acum nu sciu cu siguritate, dacă intrelăsarea administrării s. taine a fost usitată numai în biserica din Alecsandria; sunt însă convins, că s'a administrat în acele dile în cele mai multe locuri. Aşa aflăm, că sf. Vasile cel mare, când a voit să insciinţeze, că de câte ori în săptĕmână s'a administrat (pe timpul seu) ss. taine, numĕra şi Mercurile şi Vinerile, precum acésta se usitézá până astădi şi în bicerica nóstră.

Posturile anuale se ţineau pe timpul păresemilor nóstre actuale, adecă înainte de Pasci, pentru ca în modul acesta să se póte pregăti pentru serbarea învierii Mântuitoriului nostru. Şi acest post era deja cu mult înainte în us, deşi el n'a fost introdus prin vre-o sentinţă apostolică (afară de Mat. 4. 2). Deja pe timpurile cele mai dintâiu ale bisericei creştinesci a fost dispus postul înainte de Pasci; dar cât a durat acesta, nu se póte positiv constatá, pentru-că după diferenţa timpului şi a locului şi durata lui a fost diferită: postind unii atâtea dile, alţii atâtea săptĕmâni, alţii érăşi atâtea dile în fie-care septĕmână. Este fórte verosimil, că acest post nu s'a numit de aceea „quadragessima", pentru că ar fi durat patru-deci de dile, ci pentru-că a durat 40 de óre: adecă de Vineri la 12 óre amédi (pe care timp Mântuitoriul nostru a căzut în puterea morţii) până Duminecă diminéţa, când érăşi a înviat din morti. După aceea a fost estins preste mai multe săptĕmâni; aşa la răsărit se începea cu şepte săptĕmâni înainte de Pasci, să postia însă numai treideci şi şése de dile, fiind-că Sâmbetele şi Duminecile nu să socotiau ca dile de post; la apus se începea cu şése săptĕmâni înainte de Pasci, pentru-că acolo să postea şi Dumineca. În sfĕrşit a ajuns postul acesta în amêndóuă bisericile la patrudeci de dile.

Postul acesta de patru-deci de dile îl ţineau crestinii dintâiu cu mare evlavie şi solemnitate, punêndu-se fie-care cu cel mai mare zel pe penitenţă şi înfrânarea cărnii; de aceea îl şi numesce „Chrisostom" (Omil. 1 asupra „Genesei" doftoria sufletului nostru. Éră pentru-ca să fie observat şi cu mai mare scumpĕtate decretă Teodosiu cel mare dóuă legi (cod. Theod. lib. 9 tit. 35) „că pe timpul postului tóte procesele să se sistaze, şi nime se nu fie pedepsit cu chinuri, pentru că nu este just, ca pe timpul s. post corpul să sufere pedepse, pre când sufletul să agraţiază".

Dar fie fost acest post la creştinii cei dintâiu de ori şi câte săptĕmâni, ţinutu-s'a el cu scumpĕtate tóte patru-deci de dile, aşa precum îl avem noi acuma, — una este sigur, că săptĕmâna din urmă, adecă cea nemijlocit înainte de Pasci, a fost ţinută cu cea mai mare evlavie şi rigorositate. Săptĕmâna acésta mai cu sémă se consacra spre rugăciune, penitenţă şi absţinere dela mâncări; şi pe când celelalte sărbători să ţineau séra, aceste din săptĕmâna cea din urmă să ţineau până la cântatul cocoşului, adecă până la medul nopţii şi dacă cineva terminá postul înainte de acest timp, atunci acésta să considera ca o desfrânare şi nemoderare (*Zonara* în interpretarea canónelor tit. 2 partea I.) Acésta a fost *hebdomada magna, săptămâna cea mare sau cea sfântă*, care nu se numesce mare, ca şi când ar cuprinde mai multe dile sau óre decât celelalte săptĕmâni, ci pentru că a fost aceea săptămână, în care am esperiat atâtea lucruri mari şi nespus de bune. Căci în aceea a fost mórtea învinsă, blăstĕmul şters, puterea diavolului şi lucrurile lui distruse, ceriul deschis, îngerii îmbucuraţi, păretele despărţitoriu s'a rupt şi a împreunat pe Dzeu cu omul.

Acésta este adevĕrata causă, că pentru-ce ómenii postesc, priveghiază şi dau elemosine, pentru-că cu atât mai mult să fie cinstiţi înaintea lui Dzeu. Însuşi împĕraţii, pentru de a arătá, că cât de sfântă ţin ei acésta săptĕmână, au ordinat ca în acéstă săptĕmână să nu se ţină judecăţi, ca judecătoriile să se închidă şi captivii să se elibereze; prin ce urmézá ei Domnului nostru Christos, „carele prin mórtea şi închisórea sa ne-a scos pe noi din legătura păcatului" (Chrisost. Om. 30 asupra „Genesei").

Intre posturile anuale ar vení să numĕrăm şi posturile înaintea nascerii, a ss. Apostoli şi a Născătórei de Dzeu, care sunt introduse de biserică deja din secl.IV si se ţin strict şi astădi în biserica nóstră, dar nefiind acésta problema mea de faţă, 'mi reserv a revení cu o altă ocasiune special asupra postului ca aşezĕmênt în biserica nóstră; — deci credincios temei din fruntea tractatului voiu merge mai departe şi voiu cercetá: cari sĕrbători au fost usitate în timpurile dintâiu ale vieţii creştinesci? Intre aceste cu deosebire aflăm: „Pascile", „Rusaliile", „Arĕtarea Domnului", care cuprindea dóuă sĕrbători în sine, adecă „Nascerea şi Botezul Domnului, „Sĕrbătorile martirilor" şi altele precum vor urma.

Iau aceste sĕrbători nu după ordinea lor, ci aşa după cum cred, că au fost introduse ele în biserică. Intre tóte însĕ sĕrbătórea Pascilor are întâietate, atât pentru vechimea ei, cât şi pentru lucrurile cele mari, cari au causat-o. Că deja pe timpul Apostolilor, şi după ei, s'a serbat în tot anul aniversarea Invierii lui Christos, nu se póte trage la îndoélă; tóte disputele şi contraversele cu privire la acéstă sĕrbătóre s'a referit la timpul, când să se ţină aceea? cari de altcum a causat una din cele mai însemnate controverse, care a adus atunci lumea crestinéscă în mare ferbere.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Regina Natalia.) Regina Natalia a sosit în Bĕlgrad. Incă înainte de sosire sêrbii iau pregătit splendide ovaţiuni. La întrarea sa tot oraşul i-a eşit în intimpinare asemenea poporaţiunea dimpregiur şi din depărtări considerabile. Primire oficială nu i s'a făcut, dar până acum s'au presentat tóte corporaţiunile spre a salutá pe regina. In special damele sêrbesci au pregătit reginei un drum de triumf şi séra tot oraşul a fost iluminat.

* (Ţarul la Berlin.) Foile berlineze aduc scirea, că ţarul va întórce visita împĕratului la Berlin pe 10 Octobre. S'a dispus totdeodată că întréga linie ferată pe unde va trece ţarul se fie păzită de soldaţi. Astfeliu 50,000 soldaţi sunt necesari ca să păzéscă linia ferată rusésca, pentru a se delătură ori-ce accident din partea nihilistilor.

* (Secerişul în Ungaria). După datele oficiale s'a constată, că de 5 ani nu s'a mai pomenit seceriş aşa slab ca în anul acesta. Cei doi ani premergĕtori au dat la an 40 milióne măji metrice, pe când în anul acesta abia a dat 25½ milióne.

* (Cas de mórte). Familia Billot face cunoscut perderea mult iubitului *Charles Billot*, doctor în medicină al facultăţii din Paris. Decedatul, frances de origine, a fost un filo român înfocat, aducênd jertfe însemnate pentru causa poporului nostru. Perderea acésta o deplâng în special românii bănăţeni, în sinul cărora a trăit.

* (Aur). In dilele trecute s'a aflat într'o vênă dela Roşia 20 funţi aur curat în valóre de 12,000 fl. Atâta aur la un loc nu s'a mai aflat de multă vreme.

* (Foc.) Precum ni se comunică din Avrig eri la órele 2½ a isbucnit un foc înfricoşat în comuna Avrig, care a prefăcut o parte fórte mare din comună în cenuşă.

* (Un proces interesant). In curênd se va pertractá în România un proces interesant. Foile de preste munţi împărtăşesc, că D. Brăniscean va intentá proces pentru revindecarea óselor străbunului seu, ce dl Ureche le-a transferat la Iaşi sub cuvênt, că sunt ósele renumitului cronicariu Miron Costin.

* (Dragoste „postumă".) Se comunică din Londra următórea istorie: Contele Hatzfeld ambasador al Germaniei la Londra, venind în cértă cu nevasta-sa s'au despărţit, ne mai putând trăí împreună din causa urei nedumerite. Mult timp au trăit astteliu, când o mică împrejurare contribui ca ura să dispară şi contele să jure érăşi iubire fostei sale soţii. Acum scirile comunică, că ambasadorul se va cununá din nou.

* (Furturi la staţiunile ferate) Din comitatul Severinului s'au semnalat, că în mai multe rênduri s'au comis furturi mari, împreunate cu spargeri pe la staţiunile căilor ferate. In dilele trecute s'a spart şi cassa dela gara din Lugoş şi s'au furat 1700 fl. Precând se presupune, că făptuitorii acestor spargeri

sunt strĕini, din Pojon se anunţă, că funcţionarii dela drumurile de fer au comis în vr'o 70 de rênduri furturi din marfa, ce se transportă pe tren.

* (Taurul şi velocipedul.) O stranie vênătóre s'a întêmplat în ḑilele trecute în Elveţia pe drumul dintre Chaux de Fonds şi Neuenburg Un călĕtoriu cu róta (velocipedist) întêlnì pe drum o ciurdă mică de vaci cu un taur puternic în frunte. Călĕtoriul întrebà pe păzitoriul ciurḑii, dacă póte trece pe lângă taur fără primejdie, ori nu? Rĕspunsul fù cam nehotărît, în urmă călĕtoriul trecù îndrĕsneţ înainte. Când trecù pe lângă taur, aceste făcù o întorsĕtură şi se aruncà cu furie asupra călĕtoriului, carele din norocire nu şi perdù presenţa de spirit, ci o luà la fuga cea mai mare cu velocipedul seu .., pe când taurul se ţinea după el. Astfeliu ţinù vênătórea mai mulţi chilometri până-ce a încetat sforăitul îndĕrătul călĕtoriului gonit. Urmăritoriul nu mai putea, se ostenì şi remase îndĕrăt. Călĕtoriul cu róta lui uşóră a rĕmas învingĕtoriu în acéstă fugă pe mórte şi viéţă.

* (Lupta cu un lup). Un moşnég, mânând nisce rîmători la tĕrg, pe drum se slobóde deodată un lup între rîmători şi omorì unul. Copila tinĕră ce însoţia pe bĕtrân, creḑând că e un câne, î-l huiduì, dându i câteva lovituri cu bĕţul, lupul se repede însĕ asupra iei. Bĕtrânul atunci ii trase vre-o câteva bâte şi lupul înfuriat, lăsând pe copilă, sărì în faţa bĕtrânului. Moşnégul îl prinde de grumaḑi şi cu putere 'l isbì de o pétră, încât lupul remase câtva timp tins. D'odată se scólă, sărì în obraz, muşcându-l reu de umeri. Moşnégul mai avù atâta presenţă de îl trântì la pământ şi-l spintecà cu cuţitul. Nefericitul însĕ acuma se află în spital şi se mângâe cu vorba, că a fost cătană la împĕratul şi scie cum sĕ se lupte.

* (Un leu). Cu ocasiunea tĕrgului din Birgmiham a scăpat din minagerie un leu african şi a luat la fugă printre poporul îndesuit. Spaima, ce a cuprins populaţiunea a fost de tot mare şi numai ţipete de desperare se auḑiau. Leul însĕ nu s'a atins de nimeni, cu tóte acestea lumea e în ferbere, căci prinderea lui e tare anevóioasă.

Raport

despre activitatea comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or din districtul Zarand, precum şi despre activitatea celor 3 despărţeminte ale reuniunei pe durata din 9 August 1888 până 24 August, 1889 v.

In general.

Comitetul are onóre a aduce la cunoscinţa adunărei genrale, că în restimpul din 9 August 1888 până în 24 August 1889 numĕrul esebitelor — acte principale — au fost 30. Aceste acte au fost parte proprii, parte întrate dela despărţĕminte. Comitetul în decursul anului de gestiune (9 August 1888—24 August 1889) deşi a fost convocat de 4 ori, s'a putut întrunì numai de 3 ori.

In şedinţa I dela 16 Martiu 1889 s'a staverit materialul de pertractat în adunările despărţĕmintelor I Brad, II Hondol, şi al III-lea Sĕcărêmb. Pentru tóte 3 despărţĕmintele s'au staverit unele şi acelea-şi prelegeri practice în numĕr de 9 şi 2 disertaţiuni: „Cum s'ar puté îmbunătăţí starea materială a învĕţătorilor"? şi de ce mijlóce are sĕ se foloséscă învĕţătoriul pentru susţinerea ordinei, pelângă instrucţiune, pe timpul prelegerilor?

In şedinţa a II a dela 8 Iuniu, 1889:

a) s'au cetit protocólele întrate dela adunările generale ale despărţĕmintelor I Brad, şi II Hondol.

Incât privesce despărţĕmêntul al III-lea Sĕcărêmb, acesta a trimis comitetului central o hârtie simplă, prin care se relatézĕ, că despărţĕmêntul şi-a ţinut adunarea generala în 15 şi 16 Aprile 1889 în Sĕcărêmb n'a asternut însĕ protocolul acelei adunări.

b) s'a ficsat terminul pentru adunarea generală districtuală ţinêndă în Brad la 24—26 August 1889 pe lângă o programă constătătóre din 22 puncte. In şirul acestei programe sunt 2 disertaţiuni, anume: „Remuneraţiunile în scóla populară" şi „Cântul în scóla poporală"?

Referitoriu la activitatea despărţĕmîntelor s'au cetit protocólele întrate dela comitetul despărţĕmêntului I Brad, şi al II lea Hondol, şi s'au aprobat conclusele acelora. Obiect de discusiune a fost: Censurarea socotelilor despărţĕmêntului al II-lea pro 1888/9 şi încassarea tacselor restante.

Din rapórtele anuale ale despărţĕmintelor, şi din protocólele adunărilor generale, se póte constatá, că în despărţĕmêntul I Brad, şi al II-lea Hondol lucrurile au decurs normal conform statutelor. Nu se póte sĕ nu constatăm, că adunările sunt fórte rĕu cercetate, şi că chiar dintre membrii prelegĕtori a absentat dela şedinţele adunărilor. Tacsele cele mai multe sunt restante.

In despărţĕmêntul al III lea Sĕcărêmb, lucrurile se mişcă fórte cu greu, şi nici după repeţitele provocări din partea comitetului central nu şi a satisfăcut datorinţele impuse prin statutele reuniunei.

In şedinţa a IIÌ a cea din urmă dela 24 August v. s'a aprobat raportul general anual al comitetului central, s'au cetit şi aprobat protocólele incurse dela adunările generale ale despărţemintelor, precum şi rapórtele acelora, s'a censurat raţiociniile şi s'a staverit bugetul pro 1889/90.

Starea averei reuniunei districtuale, afară de a despărţĕmintelor, constă în bani gata din 6 fl 95 cr; 49 fl 70 cr. elocaţi la „Hunedóra" institut de credit în Deva, şi 5 fl 15 cr. valórea cărţilor bibliotecei reuniunei, suma totală 61 fl. 80 cr.

Incât pentru conclusele adunărei generale, ce s'a ţinut la 6—8 August a. tr. în Băiţa, acele au fost aprobate decătră Ven. consistoriu arch., asemenea este aprobată şi programa adunărei generale presente.

Mai în detaiu se va oglindá în cele următóre întréga activitate a despărţĕmintelor I. II şi III, ca rea însa şi formézĕ viéţa reuniunei nóstre.

In special.

a) Activitatea despărţĕmêntului I Brad.

Agendele acestui despărţĕmênt s'au purtat prin vico-preşedintele şi secretariul despărţĕmêntului. Comitetul convocat de 5 ori s'a putut întruní de 3 ori în decursul anului espirat. Nrul esebitelor a fost 30. Curenţiile despărţĕmêntului s'au resolvit tóte. Adunarea generală I s'a ţinut la 14 şi 15 Aprile 1889, ér a doua la 10 şi 11 Iuniu 1889. Membrii au cercetat rĕu adunările.

Tacsele asemenea au încurs rĕu. Donaţiuni de cărţi nu s'a făcut în decursul anului, s'au primit însĕ mai multe cărţi de valóre în preţ de tacse. Pe bani s'a procurat 3 opuri şi 3 ḑiare pedagogice: „Scóla şi familia", „Pedagogul român" şi „Convorbiri pedagogice". Cele dintâiu au apĕrut neregulat éră cea din urmă a încetat cu totul.

Nrul membrilor despărţĕmêntului prim este: 41 ordinari şi 5 estra-ordinari cu totul 46 inşi. Cu tacse restézĕ cei mai mulţi. In corpul învĕţătoresc au funcţionat 4 parochi — învĕţători. Invĕţători noi veniţi în tract au fost 6 inşi: Virgil Pop, P. Stanciu, A. Zacharie, Nicolau Simulescu, Avram Glava, şi Nicolau Crăciun.

Biblioteca despărţĕmêntului constă din 163 opuri în 169 volume în preţ de 156 fl. 9 cr. Crescĕmênt faţă de anul trecut 29 opuri în preţ de 28 fl. v. a. Starea cassei despărţĕmêntului în bani gata 24 fl. 82 cr. în tacse restante 207 fl v. a. cu totul 231 fl. 82 cr. Crescĕmênt faţă de anul trecut 16 fl. 68 cr.

Cărţi din bibliotecă au scos numai 11 inşi, éră 30 nu.

Referitoriu la activitatea desparţĕmêntului în adunările generale se constată că: au ţinut prelegeri practice Avram Glava, Romul Jurca, Marc Huţ, Nic. Simulescu, Ales. Florea şi Gavril Simedrea cu resultat bun, Iosif Başa şi Nic. Crăciun cu resultat mijlociu, éră Eliseu Coţoiu debil.

Disertaţiune a ţinut In. Bogdan cu resultat bun.

Au lipsit dela şedinţe dintre cei insărcinaţi cu prelegeri practice: Dimitrie Resiga, Savu Stanilă şi Virgil Pop, de 2 ori.

Raţiociniul despărţĕmêntului e în ordine, provĕḑut cu documentele de lipsă. Bugetul pro 1889/90 s'a staverit la percepţiuni cu 281 fl. 82 cr., la erogate cu 56 fl. v. a. Suma totală a averei e de 387 fl. 91 cr.

Adunările generale au decurs în ordine şi au luat parte mai însemnată la desbateri: I German, P. Rimbaş, Romul Jurca, In. Bogdan, Avram Glava şi Ales. Draea.

b) Activitatea despărţĕmêntului II-lea Hondol.

Agendele despărţĕmêntului le au provĕḑut preşedintele şi secretariul. Comitetul despărţĕmêntului s'a întrunit de 3 ori. Numĕrul pieselor resolvite 8.

Membrii despărţĕmêntului 21 ordinari şi 1 estra-ordinariu.

Au funcţionat 5 preoţi învĕţători. Biblioteca constă din 101 opuri în 136 volume în preţ de 79 fl. 19 cr., crescĕmênt 2 opuri în preţ de 4 fl. 75 cr.

Averea despărţĕmêntului: 8 fl. bani gata, 72 fl. restanţe de tacse şi 79 fl. 19 cr. valórea cărţilor. Suma totală 159 fl. 19 cr.

Bugetul s'a staverit cu 103 fl. percepţiuni şi 21 fl. erogate.

Referitoriu la activitatea despărţĕmêntului în adunări se constată, că au fost convocate 2 adunări generale, s'au ţinut însĕ numai una la 14 şi 15 Aprile a. c.

Prelegeri practice au ţinut: Ales. Vlad, Ales. Iovan, Nic. Becşa, toţi cu resultat bun. Disertaţiune a ţinut G. Foraş.

Cărţi din bibliotecă au scos 4 inşi; restul nu!

c) Activitatea despărţĕmêntului al III-lea Sĕcărêmb.

Agendele despărţĕmêntului s'au purtat prin presidiu şi secretariu.

Comitetul nu s'a întrunit nici odată. Numĕrul membrilor ordinari 22 şi 1 estraordinariu. Au funcţionat ca învĕţători şi 3 preoţi.

Referitoriu la activitatea despărţĕmêntului, comitetul central vine a observá cu părere de rĕu că: precum se vede din scripta presidială dto 23 Maiu 1889 Nr 212 prot. s'ar fi ţinut o adunare generală în 15 şi 16 Aprile în Sĕcărêmb, la carea ar fi participat 10 învĕţători, şi s'ar fi pertractat 8 din temele prescrise. Nu s'a substernut însĕ comitetului central nici protocolul adunării, nici vre un raport despre starea averei despărţĕmêntului sau despre biblioteca aceluia. Drept aceea comitetul nu este în stare a raportá cevaşi despre afacerile acestui despărţĕmênt, constată însĕ, că lucrurile acolo sunt cu totul neglese.

Aducênd aceste la cunoscinţa Preaon. adunări în legătură cu

a) raţiociniile acluse;

b) bugetul pro 1889/90;

c) consemnarea membrilor reuniunei;

adunarea sĕ binevoéscă:

1. A dá absolutoriu comitetului central pro 1888/9.

2. A aprobá raţiociniul pro 1888/9 şi bugetul pro 1889/90.

Biroul comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand.

Publicaţiune

pentru conchemarea la adunarea de controlă pro 1889.

Pe basa coinţelegerii avută cu comanda cercuală de intregire a regimentului de infanterie c. r. Nr. 31 adunarea din ĕst-an a reservistilor concediaţi pe timp nederminat şi-a reservistilor substituiţi are loc în Sibiiu la *10/22 Octobre 1889.*

Afacerea oficială, la care are sĕ-şi aducă fiecare *obligat la controlă pasul militariu, începe la 9 óre diminéţa în cancelaria cercuală de completare, uliţa Schewis Nr. 34.*

La adunarea de controlă sunt obligaţi de a se înfăţoşá toţi concediaţii pe timp nedeterminat, reservistii şi reservistii substituţi ai tuturor corpurilor de trupă, a institutelor armatei stătătóre şi a marinei, fără considerare că óre aparţin ei locului de petrecere ori petrec ací numai temporalmente; escep-lune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, sau au luat parte la instruarea militară sau deprinderea periodică în arme.

Obligaţii la controlă, îndreptându se la punctele 24—28, care sunt de a se cetí, ale instrucţiunei pasului militar, sunt serios provocaţi spre a aparé punctuos, deóre-ce tot acela concediat pe timp nedeterminat şi reservist, care rĕmâne dela adunarea de controlă şi care rĕmâne fără escusare suficientă *dela controla ulterióră ţinută în staţiunea cercului de intregire Sibiiu în ḑilele de 19, 20 şi 21 Novembre* va fi tractat după prescrisele militari penali.

In fine se face cunoscut, că conform § 45 punctul 4 al instrucţiunei de evidenţă, se vor ţiné adunările de controlă şi în Dumineci şi în sĕrbători, de aceea ţinerea ḑilelor de controlă odată pentru totdeuna statorită, nu póte fi supusă nici unei modificări.

24 Septembre 1889.

Magistratul.

MONITOR. 37

Calendariul sĕptemânii

24 — 30 Septembre.

24 Duminecă: Tecla, Copriu. *25 Luni:* Eufrusina, Pafnutiu, Pavel, Tatis. *26 Marţi:* † Apostolul şi Evangelistul Ioan, Chira, Gedeon. *27 Mercuri:* Calistrat, Epicharis, Ignatiu, Marcu, Aristarch, Zinon, Filimon, Gaiania. *28 Joi:* Chariton, Profetul Varuch, Marcu, Alesandru, Afiu, Zozima, Pimen, Nicon, Neon, Iliodor, Calinic, Evstatiu, Alesandru. *29 Vineri:* Chiriac, Trifon, Trofim, Dorimedont. Petronia, Gudelia, Casdou, Casdoas, Dada, Govdeloa. *30 Sâmbătă:* Grigoriu, Ripsimia, Gaiana, Stratonic, Mardoniu,

Rituale bisericesci.

Duminеca din 24 Septembre a XVII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 8 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 6-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea",

Marţi, 26 Septembre. S. Apostol şi evangelistul Ioan. Sĕrbătóre nelegală. Polieleu şi Docsologia mare.

Loterie.

Mercuri în 2 Octobre 1889.

Brünn: **27 80 81 75 57**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 48	9.47
100 marcenemţesci	58.42½	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.75	119 75

Nr. 429 [203] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Mogoş-Miclesci, salariul în bani 200 fl. şi 20 dklitre bucate.

2. Sartăş-Brăzesti, salariul în bani 160 fl.

3. Sălciva de sus, salariul în bani 250 fl.

4. Lunca, salariul în bani 100 fl., 20 dkl. bucate şi 25 kilo legumă.

5. Vidolm, salariul în bani 80 fl., 20 dkl. bucate, 30 klo legumă

6. Buru, salariu în bani 70 fl.

7. Valea-Lupşei, salariul în bani 125 fl.

Pre lângă acestea cu fie-care post este împreunat încă 7 fl. diurne pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a-şi aşterne petiţiunile provĕḑute cu documentele prescrise de Stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul oficiu proto presbiteral.

Ofenbaia, în 25 Iuliu, 1889.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 470. [204] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în comuna Bărĕsti se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumente sunt: 150 fl. salariu.

Concurenţii 'şi vor asterne cererile la oficiul protopresbiteral subscris, în terminul legal, şi provĕḑute cu tóte documentele necesare.

Haţeg, 4 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 368 [188] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 30 Septembre 1889 st. v.

1. Libotin, cu salariu la an 150 fl v. a., ce se plătesoe din repartiţiune pre popor.

2. Văleni, cu leafa anuală de 120 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

3. Cupşeni, cu salariu anual de 100 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 29 August, 1889.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 125. [193] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Ruha Agriş, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi ½ merţă nóuă de cucuruz sfârmit dela fie-care elev.

2. Frata, cu salariu anual de 100 fl. şi pentru serviţele cantorali 30 fl., cu totul 130 fl.

3. Găbud, cu salariu anual de 30 fl., şi 80 ferdele cucuruz sfârmit dela popor.

4. Hărastăş, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 117 fl. 10 cr. şi cu artir în edificiul scólei.

5. Măiĕrĕu, cu salariu anual de 100 fl. dela popor.

6. Miheş, cu salariu anual de 90 fl. dela popor.

7. St. Iacobul de mureş, cu salariu anual de 60 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

8. St. Michaiu, cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

9. Soporul de câmpiă, cu salariu anual de 156 fl. şi

10. Vaidasig, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, la care salariu dacă concurentul va fi în stare a purtá şi oficiul cantoral se adauge încă un venit anual de 50 fl. şi terţialitatea din jertfe şi stole.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă concursele instruite conform legilor în vigóre la oficiul ppresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei.

Agârbiciu, 11 Septembre, 1889.

Petru Roşca,
ppresbiter.

Nr. 649 [194] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scolele confesionale gr. or. din comunele însemnate mai jos în protopresbiteratul Târnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român."

1. Blăşel şi Păucea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu de 220 fl. şi anume:

a) Blăşel în bani 150 fl. în dóue rate egali, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc în preţ de 20 fl.

b) Păucea, cu salariu anual de 50 fl.

2. Bobohalma, cu salariu anual de 155 fl., care constă din 145 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani cuartir şi lemne de foc.

3. Botez, Heria şi Fărău un post de învĕţătoriu ambulant, cu salariu de 625 fl. şi anume;

a) Botez, cu salariu de 225 fl. şi anume din fondul scólei 40 fl, din fondul bisericei 20 fl., folosirea unui agru de 1 jug. 1529 □° cu venit de 20 fl., folosirea unui fĕnaţ de 1 jug. 800 □° cu venit de 15 fl. dela popor repartiţie 45 metrete cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpĕtat cu ocasiunea segregării păşunatului în preţ de 85 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

b) Heria, cu salariu de 250 fl., şi anume folosinţa alor 10 jug. 172 □° pământ comasat cu venit de 100 fl., în bani, 65 fl. în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl., venitele stolari şi accidentali 42 fl., cuartir în edificiul scólei, folosinţa grădinei scolare în preţ 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

c) Fărău, cu salariu 150 fl. din repartiţie pe popor, cuartir şi grădină de legumi.

4. Deag, cu salariu anual 200 fl., şi anume 180 fl., în bani, ér 20 fl., computaţi în cuartirul scólei şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor, conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 10 Sept. 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferióre.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

---

[197] 2—3

CONCURS.

În scopul întregirei definitive a staţiunilor învĕţătoresci vacante la scólele parochiale gr. or. din Ocna parochia inferióră şi Loamneş cu filia Mândra, prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile, anumit până în 30 Septembre.

Staţiunea din Ocna este dotată cu 200 fl., salariu în bani, 10 fl., relut de cuartir şi 26 klg. sare.

Dotaţiunea staţiunei din Loamneş Mândra este 150 fl., în bani; dela fie-care parochian ½ pâne sau 10 cr.; 5 fl., relut de lemne de foc şi locuinţă în edificiul scólei.

Cererile concursuale instruite cu documentele recerute sĕ se înainteze la oficiul protopresbiteral subscris în terminul arĕtat. Duminecă în 1. Octobre a. c. se va face şi alegerea.

Sibiiu 13 Septembre 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respctive.

I. Hannia,
administr. protop.

Nr. 469. [195] 2—3

CONCURS.

La scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Haşag, cu salariu anual de 150 floreni.

2. Moşna, cu salariu anual de 150 fl.

3. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a competá au a şi asterne suplicele instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 7 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
admin. ppresbiteral.

---

[192] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scóla populară elementară gr. or. din Braşov vechiu devenit vacant prin dimisionarea fostului învĕţĕtoriu Candid Muşlea, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege se cere se fie de religia gr. or., se fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi aşterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arĕtat, prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului la subscrisul comitet.

Braşov, 6 Septembre, 1889.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşov vechiu în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I lea al Braşovului prin

George Perşinariu, paroch

Nr. 2668 [191] 2—3

CONCURS.

Postul de vice-notariu comunal în comuna *Sĕlişte* devenind vacant prin mórte, pentru ocuparea acestu-i post împreunat cu salariu anual de 400 fl. prin acésta se escrie concurs.

Cererile de concurs instruite conform dispositiunilor legei sĕ se astérnă subscrisului până în *5 Novembre a. c. st. n.*

Sĕlişte, în 21 Septembre 1889.

Liviu de Lemeny,
pretorul suprem

---

[196] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

1. Bulzesti, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. Tomnatec, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

4. Bucesiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir şi lemnele pentru încălḑit.

5. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 5 Septembre, 1889!

Vasilie Dămian,
protopresbiter.

Nr. 475 [149] 3—3

EDICT.

Paraschiva G. Thiu din Braşov-Scheiu de religiunea gr. or., carea înainte cu trei ani de ḑile a părăsît cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Găităriariu, tot din Braşov, este acésta citată, ca în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial, intentat de bărbatul ei, şi în absenţa ei.

Braşov, în 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Braşovului.

Ioan Petric, protopop ca adm.

Sz. 3487 polg. [201] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 25-én délelött 11 órára** tüzetik ki szász Rudály községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző

Sz. 3487 ½ polg. [202] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a hatánap **1889 November 26-án délelött 9 órára** tüzetik ki szász Ujfalu községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 2589/889 polg. [170] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Grof Teleky Samuel által beadott kereset folytán Mátéfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátáridejéül **1889 évi November hó 5-ik** napjának d. e. 9 órája Mátéfalva község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Mátéfalva elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Sâmbătă 23 Septembre, (5 Octobre.) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Septembre.

Dumineca trecută capitala Sêrbiei a vĕḑut lucruri, cari merită sĕ fie binecunoscute şi apreţiate, căci ele pot fi considerate ca preludiul unei mari schimbări în viaţa tinĕrului regat sbuciumat de mişcări interne, şi greu cercat prin cele dóuĕ rĕsbóie, în cari l'a împins nenorocósa politică a regelui Milan. Regina Natalia după un interval de preste un an, în care a trebuit sĕ sufere umilirea de a fi dată preste graniţa ţĕrei nemţesci, de a fi lipsită de fiul seu, şi de a nu puté pune piciorul pe pămênt sêrbesc, regina Natalia a sosit Dumineca trecută în Bĕlgrad şi a fost primită de populaţiune în mod fórte simpatic.

Regina de odinióră a trebuit sĕ se re'ntórcă în patrie ca persónă privată. Aşa cere nóua constituţiune a ţĕrei, care nu are nici o dispoşiţiune, în care sĕ ocure şi regina Sêrbiei.

Regina de odinióră nu a fost întimpinată de nici o persónă oficiósă. Aşa a fost dorinţa regelui de odinióră, a fostului ei soţ Milan, care din consideraţiuni politice a fost respectată cu multă rigóre.

In faţa reginei a rĕmas încuiat palatul regal, al cărui podóbă până în vara anului trecut a fost ea. La vederea ei nu a ridicat arma sĕ salute vigila, care păḑia la pórta palatului regal, şi băĕtul rege, mica păpuşă în mâna bărbaţilor de stat, nu s'a arĕtat, ca sĕ alerge în braţele mamei doióse, care l'a născut între dureri şi l'a crescut spre a fi fala bĕtrâneţelor ei.

Rigórea consideraţiunilor politice a înnecat cu forţa simţemintele inimilor omenesci, şi a dat valóre simţului de rĕsbunare al fostului rege, care a voit sĕ-şi documenteze înaintea mamei drepturile de tată, potestatea de tată, care i s'a asigurat şi în constituţiunea patriei.

Cu rigórea cercurilor politice a rivalisat căldura, cu care cercurile nepolitice au întimpinat sosirea reginei, şi simpatia poporului mai sgomotos s'a manifestat pre acele locuri, unde mai bătătoriu la ochi s'a manifestat rigórea regenţei, şi în faţa porţilor palatului aclamaţiunea poporului se părea, că nu voesce sĕ se sfĕrşéscă.

Capitala Bĕlgrad a fost Dumineca trecută terenul demonstraţiunilor celor mai vehemente. In mod bătătoriu la ochi au demonstrat cercurile politice prin absentare la sosirea reginei, şi în mod bătătoriu la ochi au demonstrat femeile din Bĕlgrad şi poporul prelângă regina, care s'a reintors în patrie.

Demonstraţiunilor acestora li se dă o deosebită importanţă politică. Regenţa şi guvern se intrec în oficiositatea de a esecută voinţa regelui Milan, pentru a umilí pe regina Natalia.

Lumea neoficială, care nici când n'a făcut secret din ura contra regelui Milan, ostentativ şi a manifestat simpatia faţă cu regina, care e idolul poporului sêrbesc.

Regele Milan a făcut politică personală, şi regenţa, guvern, esecută încă acéstă politică a regelui, care înainte de abḑicere a creat o constituţiune şi a numit însuşi o regenţă, spre a puté continuá politica în sensul vederilor, cărora li s'a dat teren liber.

Maioritatea poporului nu odată a dat doveḑi, că nu apróbă politica regelui.

In procesul seu de despărţire, ba chiar şi în conversaţiunea sa cu un redactor dela un ḑiariu german regele a insinuat reginei tendenţe politice, contrare actualei politice din Sêrbia.

In lumina acésta demonstraţiunile de Duminecă se presentéză ca demonstraţiuni cu caracter per eminentiam politic, şi anume abţinerea cercurilor oficiale la venirea reginei se consideră ca demonstraţiune pentru politica actuală, simpatia poporului ca făcută contra politicei actuale.

Regina se presentéză deci ca centrul politicei, care vrea sĕ delăture pe cea actuală. Şi în lumina acésta demonstraţiunile de Duminecă sunt de o mare importanţă.

Ḑiarele de eri ne au adus telegrame, care fac o lumină obscură în situaţiunea creată prin sosirea reginei în Bĕlgrad. Nemulţămirea pentru ţinuta regenţei şi a guvernului faţă cu regina cresce în popor, şi posiţiunea regenţei se presentéză ca sdruncinată.

Noi însĕ în tóte, câte se petrec în Sêrbia, vedem o admirabilă rafinărie politică, cu care se continuă acţiunea începută cu abḑicerea regelui Milan. Reintornarea reginei Natalia este identică cu espulsarea regelui Milan şi cu nimicirea politicei urmate de el.

Astăḑi destinele Sêrbiei sunt puse în mânile dlui Ristici, şi acest probat patriot cu mintea sa ageră scie preabine cum are sĕ stîmpere frigurile nervóse ale vecinilor, cărora nu le convine nóua direcţiune ce a luat-o Sêrbia cu căderea lui Milan.

A urmat una după alta în cea mai bună ordine: abḑicerea regelui Milan, rentornarea metropolitului Michail, apostol premergĕtoriu în misiunea regatului sêrbesc, şi acum triumful evident al reginei Natalia, care triumf nimic nu perde din importanţa sa prin rĕcéla ce o simuléză regenţa şi guvernul faţă cu regina.

Mâne-poimâne se va întruní scupscina, mai ales pentru ca se reguleze cestiunile de drept dintre Milan şi Natalia, şi pentru noi nu va fi nici o surprindere, dacă în loc de a se adeverí faimele telegrafice despre intenţionata espulsare a reginei, ne vom pomení, că Milan este ecsilat pentru totdeuna din Sêrbia şi că mama îmbrăţişéză şi conduce pe fiiul seu negenată de nimeni.

Când situaţiunea este încurcată, ómenii cu minte fac lucrurile mari cu mare tact şi cu mare moderaţiune.

Revista politică.

In ḑilele trecute s'a deschis dieta Croaţiei cu solemnitatea cuvenită, dându-se espresiune condolenţii pentru mórtea mostenitoriului de tron Rudolf şi a patriarchului sêrbesc Anghelici.

Sesiunea dietală se astéptă ca sĕ fie de tot roditóre, aducêndu-se la ordinea ḑilei mai multe proiecte, ce reclamă o resolvare definitivă în actuala sesiune.

Importantă va fi discusiunea asupra raportului deputaţiunei regnicolare, care s'a anunţat, că se va presentá la ordinea ḑilei pe 10 Octobre şi pentru care vor vorbí cei dintâi deputaţi din partidul guvernului spre a puté ţiné pept cu starcevicenii, cari se oţelesc la luptă crâncenă.

Încordarea, cu carea se astéptă resultatul actualei sesiuni a dietei croate o legitiméză evenimentele, ce s'au succedat în timpul din urmă în dieta Dalmaţiei şi în Dalmaţia preste tot.

Nu se scie încă positiv dacă acele evenimente vor provocá în dieta croată discusiune adusă la ordinea ḑilei prin influinţa cercurilor conducĕtóre, e sigur însĕ, că dacă cestiunea unirei Dalmaţiei cu Croaţia nu va obvení din partea cercurilor mai înalte, va fi adusă în discusiune prin interpelări din partea opoşiţiunei.

Acésta se crede cu atât mai vêrtos, cu cât în publicistica maghiară s'a început discusiunea şi foile opoşiţionale în special sunt pentru resolvarea acestei cestiuni în favorul regatului ungar. Nu trebue sĕ considere croaţii protestele sêrbilor din Dalmaţia şi ale italienilor, ei se iniţieze lucrul şi totodată sĕ-l pună în ogaşa cea adevĕrat spre a se puté realisá după dorinţele croaţilor şi ale maghiarilor.—

Agitaţiunea, ce se provócă de un timp încóce în şirurile cehilor tineri dă mult de lucru publicisticei monarchiei nóstre şi în special foilor cislaitane.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

VI. Economia naţională. Esposiţiile lucrătorilor.

(Urmare.)

Eu am cercetat acest despărţĕmênt înainte de a fi apărut apelul supra numit. N'am avut cuvinte destul de aspre, spre a puté combate acésta întreprindere. Ce-i drept în sală se aflau şi câteva obiecte de dai dómne, dar şi de cele fórte ordinare. Ele nu erau arangiate, după cum se cuvine şi de aceea nici nu impresionau plăcut asupra publicului. Era o miserie ne mai pomenită în comparare cu adevĕrata esposiţiă. Şi de ce? N'am aflat causa, dar au aflat alţii Pur şi simplu nu este adevĕrat, că industriaşul pregătesce singur totul. Lui trebue sĕ-i vină într'ajutoriu şi un lucrătoriu ca intelect, un price pĕtoriu. Numai astfeliu indiferentismul firesc al industriaşului, care adese conduce la negligenţă póte fi delăturat prin ochiul stăpânului. A-şi mai avé multe de adăugat, dar fie-cine scie, că menirea unei esposiţii este de a contribuí favorabil la ridicarea nimbului industriei indigene (industriei ţĕrei respective), şi nici decum nu numai a face renume cutărui industriaş isteţ, căci pentru acésta nici un stat nu şi-ar vĕrsá miliónele. Lucrul cel mai admirabil este, că una din aceste dóuĕ grupe ale industriaşilor, care a pretins 500,000 fr. constă din colectivisti Ei sunt inimicii burghesilor şi au lucrat din rĕsputeri pentru idea de a împedecá pe ori-ce industriaş de a-şi espune singur, individual articlii sei. Totul trebuia sĕ se espună — după vederile lor — în mod colectivist. Nici o individualitate sĕ nu fie! Acésta apare unora de absurditate.

Prin urmare industriaşii nu pot sĕ fie mândrii de resultatele, ce le au ajuns prin isolarea lor de massa comună. Dacă voim sĕ vedem, ce au produs dătătorii de lucru, trebue sĕ trecem podul şi sĕ mergem la esposiţia social-economică de pe esplanadă. Spre a fi destul de esact, trebue sĕ amintesc, că aici sunt espuse numai puţine lucruri, cari sunt pregătite din iniţiativa propriă a lucrătorilor, fără a avé vre un alt ajutoriu. Acest despărţĕmênt în genere a fost considerat de ceva vag, nehotarît şi lucrurile cele mai diverse se aflau aci espuse. Economia socială? Din punct de vedere scientific un cuvênt atât de nedefinit, care n'are nici un înţeles; dar în practică este a se înţelege, în sens mai larg, sub acésta totul ce uşuréză viaţa ómenilor mai sĕraci. Un scop demn de tótă lauda, de care şi avem sĕ ne ţinem, fără a luá în considerare tóte escrescĕturile sale.

Acésta esposiţie specială, după cum am amintit formézĕ un întreg sat. Aci aflăm înainte de tóte galeria generală. Mese, piedestale, desenuri, carte, modele şi alte documente servesc ca doveḑi despre învĕţăcei şi sodali, cari s'au distins în diferite industrii. Nu departe de acésta este situată casina industriaşilor (cercle, ouvrier). Casinele de feliul acesteia sunt cu deosebire rĕspândite în Anglia. Ele conţin sale de lectură, biblioteci şi alte localităţi. Aceste, după-cum în general este cunoscut, influinţéză într'un mod fórte salutar. Localitatea din Paris este de tot simplă. In mijlocul ei se estinde o masă lungă provedută cu jurnale şi cu multe scaune, deóre-ce aci se ţin numĕróse conferinţe. Părepii sunt acoperiţi cu tipărituri, tabele, tablouri, programe, prevaze cu medalii, cu cari au fost distinse respectivele institute la diferite ocasiuni, şi alte diferite lucruri. Un loc anumit este destinat pentru societăţile musicale, orfee şi altele de talia acestora. Aceste sunt numai de aceea „sociale", deórece póte fi cineva sĕrman şi totuşi iubitoriu de musică, şi de óre-ce musica tocmai ca şi vinul, înveselesce inima omului. Dar de ce este gimnastica „socială", — numai ei vor scí. Am auḑit numai o deslusire: pentru-că esistă reuniuni de gimnastică, al căror nume frances este: „Société de gymnastique". Mai sunt espuse şi alte obiecte asupra căror n'am primit nici o chiarificare, dacă numai nu m'a-şi îndestulí cu atâta, că nu se scie de ce au fost espuse.

Deputaţii cei mai însemnaţi în desvoltarea programei lor înaintea alegătorilor au protestat solemn contra însinuaţiunilor şi sforţărilor ce se fac, de a presentá dorinţele poporului ceh în icónă falsă. Poporul boem, a ḑis Gregr, nu cere numai ca încoronărei monarchului de rege al Boemiei să i se dea numai o insemnătate formală şi bisericéscă, ci stărue cu tótă insistinţa ca Boemia să redobândéscă acelea-şi drepturi şi raporturi, cari le are Ungaria, eserciindu-şi afacerile după dreptul de stat, ce i s'a dat Ungariei.

Şi e lucru remarcabil, că de o dată cu aceste mişcări şi agitaţiuni pentru realisarea încoronărei, au încetat incât-va şi certele interne dintre partidele din Boemia şi chiar cehii tineri, încércă o alianţă şi o împăcare cu cehii bătrâni şi cestiunea acésta se discută de publicistica ambelor partide cu un interes deosebit. —

În sfârşit regina Natalia a ajuns şi în Bălgrad şi cu tóte promisiunile, ce le făcea mai inainte, că nu va favorisá lupta de partide şi va stá de parte de afacerile politice, regina Natalia pare a se fi aruncat cu totul în lupta politică.

Ea a denegat hotărit tóte condiţiunile, ce regenţa şi cu ex regele Milan le au stipulat ca să le păḑéscă şi a declarat ministrului-preşedinte, că va rămâné definitiv în Bălgrad.

Entusiasmul, cu care regina a fost primită dovedesce, că întréga populaţiune din Sêrbia e pe partea reginei şi e chiar pericol, că dacă nu s'ar duce în indeplinire dorinţele Nataliei va isbucní o revoluţiune.

Acésta situaţiune e alimentată de pretendentul de tron Carageorgevici şi de radicalii estremi, cari şi-au câştigat o influinţă hotăritóre în Sêrbia.

Rusia încă pândesce cu ochi de argus şi lucră din rĕsputeri pentru ajungerea planurilor sale. Se crede chiar, că regina Natalia a dat cuvêntul hotă rîtoriu prim ministrului, că va rămâné todeuna lângă fiul seu, numai îmbărbătată de representantul Rusiei Persiani. Pelângă acestea alegerile deputaţilor pentru scupcină, la cari radicalii au câştigat isbânde, eşind în maioritate covĕrşitóre, au produs în Rusia cele mai favorabile impresiuni.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Zarand la 15 Septembre, 1889.

Conferinţe învĕţătoresci. O dorinţă. Representanţa gimnasială din Brad.

La 24, 25 şi 26 August st. v. ş'a ţinut adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand şedinţale sale în Brad, sub conducerea preşedintelui Vasiliu R. Damian protopresbiter.

Adunarea a durat trei ḑile. Programa adună rei destul de copiósă, şi variată, putea să atragă atenţiunea tuturor membrilor reuniunei, şi a unei bune părţi din directorii scolari. Dar durere! Adunarea a fost prea puţin cercetată. Dintre 91 membrii ai reuniunei abia o terţialitate s'au presentat la şedinţele adunărei, celelalte dóuĕ părţi s'au făcut insemnate prin absenţe.

Vre-o 5—6 membrii ordinari au aflat cel puţin de bine, a se escusá, că nu pot participá la adunare, din causă că nu capĕtă diurne.

Cei mai mulţi insĕ nu au făcut nici atâta. Dintre membrii estraordinari au cercetat adunarea corpul profesoral dela gimnasiul din Brad, apoi vre-o doi directori scolari. Pentru prima dată am putut sa lutá la adunare şi vre-o câteva dame române din loc După despărţĕminte au participat învĕţătorii din tractul Zarand 19 inşi, din tractul Hondol 6 inşi, ér restul din tractul Sĕcărêmb.

Desbaterea obiectelor puse la ordinea ḑilei a fost destul de interesantă. Adunarea a decurs în cea mai bună ordine. Present era şi pretorul din loc, ca însărcinat din partea inspectorului reg. ung. al comitatului Huniedora.

În prima şedinţă dela 24 August v. s'au ales comisiunile şi s'a cetit raportul general al comitetului central despre activitatea sa şi a despărţĕmintelor pro 1888/9. Raportul aclus,*) 'mi iau libertate a ve rugá ca să-l publicaţi, nu atât pentru insemnătatea lui, cât mai vêrtos ca un indemn, ca să vedem publicate atari rapórte, şi din partea altor reuniuni. Eu cred, că afacerile reuniunilor nóstre merită a le scóte mai mult la publicitate, decât s'au arĕtat până acum. De o parte prin publicarea de dări de sémă despre adunările reuniunilor, am puté ajunge în cele administrative la óre-şi care uniformitate, ér de altă parte s'ar puté dá o direcţiune anumită adunărilor, pentru ca mai cu succes să-şi pótă ajunge scopul lor.

În şedinţa a II-a au ţinut prelegeri practice învĕţătorii G. Ignaton despre cuvêntul normal „foc", Arsene Duma numĕrul 8 tóte 4 operaţiunile, şi Ioan Safta timpurile principali, presente, perfect şi viitoriu — din limba maghiară.

Prima şi ultima prelegere au fost reuşite; ér a cea din comput debilă. In special învĕţătoriul Ignaton a fost fórte practic în propunere, şi a arĕtat, că prin diligínţă omul ajunge departe.

In şedinţa a III a a preles Gavriil Simedrea de spre „Ungaria, productele ei, locuitorii şi ocupaţiunile lor." Inocenţiu Bogdan „Biografia lui Şaguna", şi Avram Glava despre „Epistole." Tóte trei prelegerile au fost reuşite. A disertat apoi Alecsandru Vlad despre „Remuneraţiuni în scóla poporală" de stul de bine. La finea şedinţei s'a pus la ordinea ḑilei raportul comisiunei insărcinate cu censurarea raportului comitetului. La propunerea comisiunei adunarea a luat următoriul conlcus: „Avênd în vedere, că adunările despărţĕmintelor şi a reuniunei districtuale, sunt fórte debil cercetate din causa, că învĕţătorii nu capĕtă diurne, adunarea decide: Ven. cons. archidiecesan să binevoéscă a impune parochiilor pe cale circulară ca acele sub titula spese de conferinţe să voteze în bugetele bisericesci pentru învĕţători suma de 10 fl. anual pentru participarea la adunările generale tractuale şi districtuale."

In şedinţa IV-a a preles Georgiu Foraş piesa: „Isvorul" cu privire la ortografie şi interpuncţiune, ér I. German şi a cetit disertaţiunea sa: „Cântul în scóla populară."

Prelegerea practică a reuşit. Disertaţiunea a apĕrut deja în colónele „Telegrafului Român".

In şedinţa a V-a a preles Alesandru Florea piesa: „Scumpul mult perde, leneşul mult alérgă" din punct de vedere logic-gramatical; ér Petru Rimbaş despre „Aḑiţiunea trângerii comune." Prima prelegere a fost bună, cea din urmă a fost fórte bună.

Comisiunea însărcinată cu incassarea tacselor — a referat verbal, că nu a incassat — nu a putut incassá nimic.

Voiu să notez aci că cei mai buni învĕţători cercetézá adunările, solvesc şi din tacse din trênşii; ér cei, cari au mai mult lipsă de reuniune, nici nu participă, nici nu solvesc tacse.

Propunerea membrului I. German ca să se céră pentru reuniune opurile edate de academie a fost primită.

Apoi s'a constituit de nou reuniunea pe o periodă de 3 ani, 1889/90—1891/2.

Au fost aleşi: Vasiliu Damian preşedinte, I. German vice preşedinte, Alecsandru Vlad şi I. Bogdan secretari, A. Draea cassariu, Iosif Popescu controlor I. Angel bibliotecariu. Membrii în comitet: Petru Rimbaş, G. Forraş, Ioan Safta, Romul Jurca.

In şedinţa a VI a s'a cetit raportul comitetului central relativ la tema: „Observatu s'a dela introducerea normativului scolariu vre-o dispositiune a lui, la a cărei esecutare intimpinăm greutăţi, cari nu se pot delătură şi anumit. cari sunt de natura acésta? In casul acesta, ce modificări ar fi să se facă la o eventuală revisiune a acestui normativ? Raportul a fost primit de adunare. Cu altă ocasiune voiu revení la acest raport, publicându-l.

După verificarea protocólelor — finite — s'a ales comisiunea pentru verificarea protocolului ultim, şi în fine adunarea se închide prin vorbirea vice preşedintelui.

Inainte de a încheiá acésta dare de sémă 'mi permit a notá, că: după fie-care prelegere practică şi disertaţiune, au urmat critice din partea membrilor. Fiind prelegerile cunoscute de mai înainte criticile, au fost prea interesante şi au făcut o impresiune plăcută asupra ascultătorilor. Dureros lucru este, că nu participă toţi membrii şi încă dóuĕ din trei părţi. Eu cred, că numai puţină stricteţă e de lipsă din partea forului nostru scolariu suprem şi reuniunile nóstre ar puté să ia un avênt imbucurătoriu, aşa cum sunt însĕ, cele mai multe numai vegetézá.

După finirea şedinţelor — séra — s'au întrunit învĕţătorii presenţi la o cină comună în scóla populară din loc.

Au luat parte şi alţi inteligenţi din loc precum şi dame. Voia bună şi toastele nu au lipsit.

Cina comună — ne a fost o mângăere — pentru representaţiunea teatrală proiectată de o societate de diletanţi, carea nefiind concesă pentru 26 August séra s'a putut ţiné numai la 27 August séra, firesce acum în cerc restrins, şi fără óre-care profit material.

La 29 August v. şi-a ţinut representanţa gimnasiului din Brad adunarea estraordinară.

La ordine între alte obiecte a fost alegerea unui profesor la gimnasiu, dar neconcurênd nimenea — deşi concursul a fost cu salariul ridicat la 700 fl. — alegerea nu s'a putut efeptuí. Se va escrie concurs nou cu salariu anual de 700 fl eventual 800 fl.

Nu póte să nu se intrebe omul, unde sunt tinerii nostri, cari au folosit stipendii? Pentru ce îşi părăsesc patria, naţiunea, când ea are lipsă de ei?

S'a referat apoi din partea comitetului, că sala de gimnastică de érnă după-ce pe bani nu s'a putut căpĕtá nici cum loc acomodat se va edificá pe locul cedat cu drept de intabulare din partea parochiei nóstre din Brad, şi cum-că s'a şi dat în intreprindere cu preţul de 4300 fl. v. a. Edificarea se va începe acum în tómnă şi se va finí cu luna lui Iuliu anul venitoriu. *Corespondentul.*

*) Publicat în Nr. precedent. Red.

Avrig, 21 Septembre, 1889. Dle redactor! Mercuri în 20 Septembre a. c. pe la 3 óre d. m. a isbucnit în comuna Avrig dintr'o şură un foc teribil, care ajutat de un vênt vehement în timp de una şi jumătate óră a prefăcut în cenuşă preste 40 şuri şi vr'o douĕḑeci de case, nimicind totul, remânênd numai casele de pétră şi zidurile dela supraedificate nemistuite de foc; toţi locuitorii cu case de lemn au rĕmas numai cu hainele, ce au fost pe ei, neputênd scóte nimica din case. S'a mistuit apoi o mulţime de grâu cucuruz şi tóte bucatele şi nutreţele.

S'a causat prin foc pagube mai însemnate şi în vitele mai mĕrunte: porci, viţei, galiţe etc., ómeni însĕ nu s'au periclitat, numai doi prunci erau închişi într'o casă ce ardea, însĕ un gendarm cu numele Rusu s'a băgat prin flacări şi i-a scos vii cu risicul a-şi periclitá viaţa sa. Ajutoriu de braţe omenesci a fost destul, căci tocmai în acésta ḑi a avut batalionul de vênători, care mergea dela Făgăraş la Bosnia ḑiua de odichnă în comuna nóstră şi apoi dênşii în frunte cu oficerii au dat ajutoriu. Din cât au putut a venit într'ajutoriu pompierii din Racoviţa şi Brad, şi mai pe séră şi din Secădate. Mulţămită ceriului că s'a linistit încâtva vêntul de s'a putut localisá focul, căci altcum numai esistá comuna Avrig, aşa începuse de tare focul.

Pagubele sunt mari, unii ómeni precum ḑiseiu au rĕmas sub ceriul liber fără bucată de pâne şi plâng pe ruinele rĕmase, cari şi astăḑi fumegă; ér alţii au rĕmas numai cu cele din casă, nimicindu-li se tóte bucatele, fênurile şi alte ce au avut omul adunate.

Satului social-economic aparţine şi societatea de zink, societatea văpsitorilor, societatea pentru promovarea ideilor, societăţile de asigurare şi edificiile lor, mai departe case ale lucrătorilor în mărime naturală, la aparenţă locuite. Una din aceste case a fost construită de Ménier, fabricant de ciocoladă, alta de un belgian cu numele Meyer.

Fie amintit, barem în trécăt, că valórea instructivă a acestei compositiuni se măresce cu deosebire prin espositiile din vecinătate. Aci se află palatul-higienic, apoi representaţa institutelor umanitare francese pentru orbi, muţi, bolnavi, pentru copii etc. Aceste sunt sub îngrijirea ministeriului de interne.

Viaţa nóstră este fórte varie, tocmai de acea se şi fac întreprinderi cu menirea de a o îmfrumseţá s'au îmbunătăţi. Fără a tinde ale descrie în special me voiu încercá a înşirá barem lista institutelor, aşeḑemintelor şi nisuinţelor despre a căror cunoscinţă m'am convins cu ocasiunea cercetărei economiei sociale, şi lucru firesc, fórte multe mi-a fost încă de mainte cunoscute. Aflăm esle pentru copii, scóle pentru copii mici, institute pentru hrănirea cu supă (Fourneaux économiques), locuinţe sfinte, reuniuni de moderare, casine pentru recreare, scoli pentru învĕţăcei, societăţi de asigurare, de lectură, bibliotece poporale, casse de păstrare, casse pentru bolnavi, case pentru îngrigirea bătrânilor, case pentru asecurarea nenorociţilor, reuniuni de consum, gimnastică, musică şi alte pentru recreare şi cultivare. De sigur am trecut câteva cu vederea, deóre ce este aprópe imposibil a fi perfect în astfeliu de lucruri.

De altcum numai amintirea lor nu este satisfăcĕtóre. Ar trebuí a amintí barem şi diferitele institute, care aparţin acelea-şi clase, deóre-ce numele adese ne înşală şi adese diverse lucruri au aceea-şi numire. Spre a înţelege ceva esact, trebue bine desmembrat

Cred a fi de prisos descrierea aşeḑĕmintelor, cari sunt întocmite sau chiar numai îngrigite din partea regimului. Pentru cassele de asecurare, bolnavi şi asigurare se gătesc şi aşa în decursul unui an diferite planuri. De altcum este şi anevoios a nu face nedreptate în acésta privinţă ţĕrilor strĕine, deóre-ce acestea adeseori sunt lipsite de perfecţiune. Vorbesc, de sine se înţelege, numai de cea-ce a aflat în espositie. Apoi trebue să-mi esprim regretele mele, că nu s'a observat pretutindenea esact deosebirea, ce se face între binefacere şi „economie socială". La cea din urmă ar trebuí (în sens mai strêns) a se numĕrá numai institutele şi nisuinţele cari ţintesc a îmbunătăţi positia muncitorimei, clasei muncitorilor, şi adecă întru cât ar fi posibil sau numai prin ajutorare proprie sau şi prin spriginirea ajutorărei proprie. (Va urmá.)

Focul nu se scie încă din ce și cum s'a escat, însĕ probabil, că a isbucnit dintr'o șură, unde îmblătiau cu mașina de cai și ciuruiau grâul și se vede, că aceia, cari suciau la ciur au fumat, și din alor negrijă s'a pustiit o parte din sat.

Dintre preoții locali n'a suferit pagube afară de parochul Mihail Cândea, căruia i s'a mistuit tot nutrețul, avêndu l într'o grădină la marginea satului tocmai în apropierea locului, de unde s'a escat focul, dênsul a rĕmas fără nutreț; aprópe 40 cară de fên și otavă s'a făcut cenușă, așa încât și locul unde a fost fênul este pârlitț; pagube în fên au avut asemenea primariul și colectorul comunal — avênd magazine de fên în grădini separate. — Era aprópe focul și de biserică, dar linistindu-se vêntul s'a putut localisá. X

Originea sĕrbătorilor.

Y (Urmare).

Étă pe scurt acele controverse:

Bisericile din Asia mică usuau a ținé Pascile în ḑiua, în care și jidovii își serbau pascha lor, adecă în ḑiua a patru-spre-ḑecea a lunei dintâiu după ecuinocțiul de primăvară, care cam coincide cu Martiu al nostru; și acésta o făceau ei fie ea căḑută în ori-care ḑi a sĕptĕmânei, de aceea s'a și numit „quarto decimana", pentru-că ei țineau Pascile, „quartadecima luna," adecă în a patru-spre-ḑecea ḑi după lumina lunei. Celetalte biserici însĕ, cu deosebire cea apusénă, nu se ținea de acest obiceiu, ci serba Pascile în aceea Duminecă, care urma după Pascile jidovilor. Și acésta o făceau ei parte pentru ca sĕ dea ḑilei o mai mare cinste, parte pentru de a faae o deosebire între jidovi și crestini. PopoRele asiatice se provocau la obiceiul apostolilor, și mai vêrtos la Polycarp, episcopul din Smirna, carele a trăit și a umblat cu ei, serbând cu Ioan și cu ceialalți apostoli Pascile în modul de mai sus, precum ne spune Ireneu, carele a cunoscut pe Polycarp, și fără îndoélă a auḑit din gura lui într'o epistolă despre acest lucru, deși el (Ireneu) a fost de altă părere (Eusebiu, ist. bis. cartea 5 cap 24). Ba Polycarp confirmă acésta în o carte scrisă anume spre acel scop, nu numai despre Ioan ci și despre apost. Filip, carele cu familia sa întrégă sĕrba Pascile deodată cu jidovii, dela cari apoi a trecut în ordine nestêrpită la toți episcopii următorii din acele locuri (Eusebiu. ist bis. loc citat).

Dar nu trebue sĕ înțelegem așa, ca și când ap. Ioan și ceialalți apostoti insuși ar fi dispus astfeliu și ar fi ordinat, că chiar în aceea ḑi și nu în alta sĕ se serbeze, ci ei au făcut numai pentru-ca sĕ se acomodeze jidovilor (din cari fórte mulți sa'u convertit), precum s'a făcut și în alte casuri, bună-óră cu serbarea Sâmbetei (Eusebiu, loc. cit).

Diferența acésta a causat apoi în biserică mari turburări. Căci episcopii din Roma voiau cu forța sĕ impună bisericilor resăritene obiceiurile lor; de aceea și merse Polycarp la an. 160 (Euseb. loc. cit.; Șaguna ist. bis. I. p. 119–120). la Roma pentru-ca sĕ confereze cu Aniceto, carele pe atunci era episcopul Romei; ci cu tóte că nu s'a putut pe deplin înțelege, totuși s'a despărțit în pace. După acésta reîncepù la an. 196 cérta Papa Victor, care a fost în causă atât de pasionat, încât a anatemisat bisericile rĕsăritene pentru opoșiția lor. Dar acéstă cutezanță obraznică a sa a fost fórte reu interpretată chiar de ómeni de ai sei. însĕ ómeni moderați și resonabili. Cu deosebire Ireneu, episcopul din Lyon fórte aspru a mustrat prin o epistolă pe papa, pentru-că a conturbat astfeliu pacea bisericei, neliniștind deadreptul atâtea biserici renumite, numai pentru-că momentan nu se pot lăsá de obiceiurile moștenite dela predecesorii lor. Din contră bisericile din Asia puțin întrebau de cele ce se hotăra și ordina în Roma, ci își țineau mereu obiceiul lor până pe timpul lui Constantin cel mare, carele vĕḑênd, cum între altele și acéstă cértă nu alteréză puțin pacea bisericei, convocà atât pentru aplănarea acesteia, cât și a altor cause marele sinod în Nicea, în care punêndu-se capĕt acestor certe s'a ordinat:

„ca Pascile sĕ se serbeze totdeauna Dumineca; în întréga creștinătate în acea Duminecă, care nemijlocit urmézĕ după pleniul lunei ecuinocțiului de primăvară; că dacă pleniul lunei ar cădé tocmai într'o Duminecă, atunci sĕ se țină în procsima Duminecă; nici când însĕ deodată cu jidovii".

Hotărîrea acesta a fost apoi confirmată prin decrete împĕrătesci.

Preséra acestei sfiinte ḑile se serba cu mare pompă, așa cu priveghiere, cu multe făclii și lumini, cari se aprindeau nu numai în biserici, ci și în căsi private, încât sĕ părea, ca și când nóptea s'a prefăcut în ḑiuă; apoi se adunau la un loc ómenii de tot rangul, principi și domni servi și supuși (Nazianzanul, orat. 2.)

Obiceiul acesta al luminilor s'a confirmat și estins cu deosebire prin Constantin cel mare, carele a ordonat pretutindeni, ca atât în biserică cât și afară de biserică sĕ se aprindă lampióne și făclii, așa încât une-ori lucea orașul la lumina lor mai tare ca ḑiua la amĕḑi la lumina sórelui (Eusebiu, viéța marelui Constantin cartea 4 cap 22.) „Și acésta făceau ei — ḑice Nazianzanul loc. citat — spre închipuirea luminei celei mari, adecă a sórelui dreptății, care în ḑiua următóre are se apară în lume". Pentru aceea sĕrbătórea acésta o numesee acest sfânt părinte (orat. 19). „cea mai însemnată ḑi între tóte, sĕrbătórea sĕrbătorilor, și care întrece pe celelalte sĕrbători — așeḑate érăși numai spre mărirea mărirea lui Christos — cum întrece sórele pre celelalte stele".

Remarcabilă a fost acésta sĕrbătóre pentru faptele de caritate, cari se esercitau de către statul preoțesc și lumesc față de cei sĕraci. „De aceea Constantin îndată-ce crepa de ḑiuă (în acésta sĕrbătóre) se scula, aducênd după esemplul de iubire și bunătate al Mântuitoriului, cele mai bogate daruri, și dispunênd sĕ se reverse grația sa peste tóte părțile împĕrăției sale" (Eusebiu viața lui Constantin l. c.) Esemplului acestuia i-a urmat și o parte mare din succesorii sei, practicând obiceiul de a eliberá pe toți captivii, — afară dacă aceea au fost deținuți pantru crimele de înaltă trădare, omoruri, inceste, furturi și altele asemenea crime ordinare. La acésta amintesce Chisostom (om. 20 către poporul antiochian) o epistolă a împĕratului Teodosiu cel mare, care s'a circulat în întréga țĕră, în care se cuprindea: „că nu numai că sĕ se elibereze captivii, ci că dacă ar stá în puterea lui atunci și pe cei esecutați deja i-ar reînvia, dăruindu-le viață. Și fiind-că ușor se putea întêmpla, ca pentru negligența cursorilor, sau și din alte întêmplări neprevĕḑute ordinele împĕrătesci ar ajunge prea târḑiu, așa pentru pre-întîmpinarea acestei fatalități împĕratul Valentian decretà ordinul permanent: „ca judecĕtorii, capete ei ori nu capete alte invitațiuni, sĕ dee captivilor libertate obicinuită, și sĕ deschidă diminéța în sĕrbătórea Pascilor tóte ușile dela temnițe, se scuture lanțele, și pe ómeni deținuți sĕ-i pună pe picior liber" (Teod. tit. 38 de indulg. cartea 8). —

Procsima sĕrbătóre, care a fost de mare însemnătate în biserica dintâiu, se numia Rusaliile, care la jidovi de aceea a fost așa de însemnată parte pentru-că în aceea își aminteau legea dată lor pe muntele Sinai (II Moise 34. 22; III Moise 23. 30; Tob. 2. 1; Mac. 12. 31, 32) parte pentru-că ei atunci își adunau tóte fructele și rodurile lor în grânare (II Moise 23, 16).

Dar la crestini a devenit însemnată sĕrbătórea Rusaliilor, pentru că în acésta ḑi s'a pogorît s. duch în chip vĕḑut asupra apostolilor și a altor crestini, precum acésta se află descris în apostolul ḑilei și în ritualele nóstre.

Erau tocmai așa departe de Pasci, precum erau și Rusaliile jidovilor de pascha lor, adecă chiar cinci-ḑeci de ḑile, socotinde din a dóua ḑi de Pasci.

Când s'a întrodus acéstă sĕrbătóre bisericéscă nu se póte cu posivitate constată. Probabil că deja pe timpul apostolilor usuau crestinii a o serbà, căci altcum pentru ce se grabia așa de tare ap. Pavel de a ajunge în ḑiua cinci-ḑecimei în Ierusalim (v. fapt. Ap. 20. 16). Irineu o amintesce în cartea sa despre sĕrbătórea Pascilor ca sĕrbătóre veche; tot așa și Tertullian (de idololatria c. 14). și la Origen (ad. Celsus lit. 38) vine mai mult de odată înainte.

(Va urma).

Convocare.

Cu provocare la §. 9 alinea a dóua din Statute prin acésta se conchiamă adunarea generală estraordinară a reuniunei române de cântări din Sibiiu pe *Luni 25 Septembre (7 Octobre) a. c. séra la 6 óre* în localitatea de probe din institutul archidiecesan pedagogic-teologic de aici

Obiecte de pertractare:

Alegerea de președinte la locul devenit vacant prin renunciarea alesului președinte Dr. Aurel Brote.

Din ședința comitetului reuniunei române de cântări din Sibiiu ținută la 19 Septembre (1 Octobre) 1889.

Mateiu Voilean, preș. substit. — *Ioan Stroia*, not. substit.

Varietăți.

* Maj. Sa monarchul a dăruit cu ocasiunea vênătórelor dela Vișegrad 300 fl. pentru sĕracii de acolo.

* (Sĕrbarea onomasticei Majestății Sale.) Din incidentul ḑilei onomastice a Maj. Sale preagrațiosului nostru împĕrat și rege eri s'a ținut și în biserica nóstră catedrală Docsologia, ce s'a sĕvêrșit de insuși Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit, fiind asistat de Preacuv. Sa dl archim. și vicariu archiepiscop. Dr. Il. Pușcariu, P. O. DD: I. Hannia prot. și dir. sem., M. Lazar prot. și ases. cons., N. Cristea prot. și ases. cons; și Dr. I. Crișian protodiacon și prof. sem. La acest serviciu au luat parte toți membrii gremiului consistorial, corpul profesoral și elevii seminariului archidiecesan, de asemenea și elevele scólei de fete civile a Asociațiunei transilvane. După cetirea rugăciunei pentru astfeliu de ocasiuni, elevii seminariali au intonat 2 strofe din imnul poporal.

* (Schimbare de garnisónă.) Joi la 12 óre m. a sosit în Sibiiu batalionul de vênători, care a fost staționat în Făgăraș. În oraș batalionul a întrat în frunte cu comandantul de corp bar. Sveteney și cu musica militară dela reg. 31 de aici. Acest batalion face drumul spre Bosnia și va fi garnisonat la Biellina.

* (Sinod.) Sfinții părinți ai sinodului din România sunt convocați la ședințele sinodului, cari se vor începe cu ḑiua de 5 Octobre.

* (O îngrigire părintéscă). Ministrul de cult și instrucțiune a ordonat ca pe viitoriu la copii de scólă jidovi, când li se designézĕ religiunea sĕ nu se mai foloséscă atribuțiunile: jidov, ovreu, mosaic, ci numai israelit.

* (Împĕratul Wilhelm în pericol de mórte). Puțin a lipsit ca în ḑilele trecute împĕratul Germaniei sĕ nu pață ceea-ce a pățit țarul la Borki. „Volkszeitung" spune, că într'o séră împĕratul a plecat la Letzingen pentru a vêná. Vagonul împĕratului era deci gata pentru a plecá și se aștepta numai sĕ soséscă óspeții imperiali. Atunci sosì în gară un funcționariu prăpădit de óstenélă; fugise de era sĕ-și dea sufletul pentru a spune șefului gărei, că pe drumul ce este sĕ plece împĕratul s'au descoperit șine stricate. Atunci trenul fù pornit pe altă linie. In urmă se făcù o anchetă, care mergênd la fața locului, constată, că în adevĕr, dacă trenul imperial pleca pe acolo, catastrofa era inevitabilă.

* (Rĕscumpĕrarea regalelor.) Din tóte părțile sosesc plângeri la guvernul din Budapesta pentru nedreptățile, ce s'au comis până acum cu rĕscumpĕrarea regalelor. In ḑilele trecute s'au presentat ministrului de finanță un numĕr considerabil de deputațiuni din orașe și sate, plângêndu-se de ilegalitățile, ce se fac.

* (Călĕtoria împĕratului german). Foile berlineze aduc scirea, că împĕratul german cu ocasiunea petrecerei sale în Atena va cercetá și Constantinopolul și apoi va fi óspele regelui din România în Bucuresci.

* (Censura de notariu). In 27 și 28 Sept. s'a ținut în Făgăraș sub conducerea vice comitelui Daniil Grămoiu esamene de notari. S'au supus la esamene 5 suplicanți și toți au eșit cu succes.

* (Eminescu.) Societatea studenților „Unirea" a desbătut procedeele pentru realisarea bustului poetului Eminescu, cu ocasiunea congresului viitoriu la Botoșani.

S'a însărcinat comitetul organisătoriu al congresului cu acésta. Se vor distribuí liste de subscripții, care se vor inmanuá pentru acoperire în mânile studenților și altor persóne de incredere.

— Representanța de beneficiu, dată sub patronagiul dlui Al. G. Suțu de către elevii conservatoriului din Iași, pentru ridicarea unei statue lui Eminescu, a produs suma netto de 116 lei și 50 bani, pe care d-sa i-a trimis dlui T. Maiorescu președintele comitetului de inițiativă pentru acest frumos scop; scrie „Românul."

* (Revoluțiunea negrilor). Din New-York se telegrafézĕ, că între negrii din Prattmines a isbucnit o revoluție, cum n'a mai fost. Un numĕr de câteva sute negri au dat foc orașului, din care au fugit, care unde au putut. S'au întêmplat mai multe răniri și chiar mórte de om. Causa pentru care negrii s'au resculat a fost că un europén a omorit o négră. Numai după ce s'a concentrat la fața locului trupe din mai multe părți a putut fi potolită revoluția.

* (Târgul Sĕlistei.) Târgul Sĕlistei nu s'a ținut din causa bólei contagióse, ce bântue vitele, a durerei de unghii și de gură. Târgul avea sĕ se țină din 3—6 l. c. Totdeodată s'a amênat și ḑiua târgului liber din 7 Octobre. Dispositiunile ulterióre pentru un târg estraordinariu se vor face cunoscut mai târḑiu.

* (Oficiu postal nou.) In Tulgheș, comitatul Ciuc s'a deschis un nou oficiu postal-telegrafic.

* (Scóla de fete din Cluș.) Ministrul de instrucțiune ungar a ordinat ca scóla de fetițe de 4 clase din Cluș sĕ se prefacă în scólă cu 6 clase. Dacă cetatea nu va avé parale sĕ întrețină scóla de șase clase, o va întreținé statul și în casul acesta scóla și edificiul scolariu trec în proprietatea statului.

* (Kossuth.) De o va mai duce mult bĕtrânul Kossuth, va fi deochiat de lumea întrégă, așa de parte a ajuns cultul pentru el în Ungaria. După-ce l'au insărcinat cu „cetățénia de onóre", de d'abia o mai póte suportá, incep a-i ridicá și stéguri. Inceputul l'a făcut societatea de lectură a universității din Budapesta, care va esmite o deputațiune cu „Stégul Kossuth" la Turiu spre a căpĕtá binecuvêntare.

* (Esposițiune universală.) Foile din capitală discută cestiunea, ca maghiarii sĕ arangeze cu ocasiunea serbărei de 1000 de ani a venirei lor o esposițiune universală în Budapesta. — Idea e frumósă numai sĕ fie putere!

* (Timpul). Timpul e de tot schimbăcios. Temperatura a căḑut érăși în mod simțitoriu. Mercuri și Joi ceriul a fost brăsdat de fulgere, cărora a urmat durduituri ca în timpul verei.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.68
Napoleon	9 49	9.47
100 marcenemțesci	58.55	58 40
London (poliță pe trei luni)	119,95	119 75

Nr. 272. [204] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucerdea-vinósă, cu un salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne sufiiciente.

2. Gârbova de sus, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne suficiente.

3. Măgina, cu un salariu anual de: *a*) 100 fl. în bani; *b*) 40 ferdele cucuruz din magazinul scólei; *c*) tacsele de cantor în sumă de 60 fl., în care se cuprinde şi una parcelă de 800 □ orgii, ce vine sămĕnat cu cucuruz.

4. Ponor, cu un salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne suficiente.

5. Stremţ, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá vre un post au sĕ-şi aştérnă concursele lor până la terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral conform legilor în vigóre.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental.

Alba-Iulia, 19 Septembre, 1889.

Alesandru Tordăşian,
protopresbiter

Nr. 647 [168] 3—3

Concurs repeţit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român“ Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repeţesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ḑile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

1. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 195. [184] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei devenite vacante se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

1. Un post învĕţătoresc în parochia Geomal, cu un salariu de 200 fl., care sumă se va solví jumĕtate din fondul învĕţătoresc şi jumĕtate din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

2. Un post învĕţătoresc în parochia Meteşiu-Poiana şi Găureni, cu un salariu anual de 160 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá aceste posturi se binevoiască a-şi aşterne concursele lor până la terminul susindicat la oficiul subscris, instruite conform Normativului scolariu.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Alba-Iulia, 22 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter.

Nr. 284 [185] 3—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 5 Septembre a. c. Nr. 5878 B. se publică a dóua óră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III-a în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., specificat în „Telegraful Român“ Nr. 78 din 20 Iuliu 1889 v.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre, subscrisului oficiu până la terminul pus şi sĕ se presenteze în parochiă pentru orientare, cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Abrud, 8 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 22 [186] 3—3

CONCURS.

Prin încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 30 August a. c. Nr. 5421/B. se publică concurs pentru întregirea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Trêmpoele de clasa a III-a din protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din următórele venite staverit prin comitetul şi sinodul parochial.

1. Dela 30 casuri boteze à 40 cr. şi 10 cununii à 3 fl. pe an	fl. 42.—
2. Dela 6 înmormêntări sub 12 ani à 1—3 fl., 9 înmormêntări preste 12 ani clasa I à 10 fl,. 6 înmormêntări clasa a II-a à 8 fl., şi 6 înmormêntări à 6 fl.	fl. 156.—
3. Dela 240 familii à 30 cr. pe an	fl. 70.—
4. Venitul dela botezul Domnului dela fie-care familie ori 10 cr. şi fuiur, ori grâu şi carne . . .	fl. 60.—
5. Dela 50 casuri cununa anului à 50 cr. şi 30 festanii à 50 cr. . . .	fl. 40.—
6. Dela molitvele posturilor şi a prasnicilor şi dela sfinţirea paştilor şi servirea parochului	fl. 46.—
7. Dela masle, sărutatul icónelor şi miruit . .	fl. 25.—
8. Venitul cimiteriului	fl. 15.—
9. Dela casa parochială, care se va căpĕta mai târḑiu	fl. 30.—
Suma .	fl. 484.—

Doritorii de a ocupă acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre la subscrisul oficiu în timpul cuvenit la care pot aflá şi alte informaţiuni pentru orientare.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 2 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 526 [189] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători diu comunele mai jos numite se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Dobârca, un post cu salariu de 200 fl.

2. Cunţa, un post cu salariu de 210 fl.

3. Ludoş, 2 posturí, fie care cu salariu de 200 fl.

Cencurenţii îi-şi vor adresá cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Aleşii, respective instituţii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană în dumineci şi serbători.

Mercurea, la 5 Septembre, 1889.

Dela oficiul ppresbiteral al Mercurei.

I. Droc
protop.

---

[187] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Agnita se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

1. Alţina, pentru postul prim învĕţătoresc un salariu anual în suma de 250 fl. şi lemne de foc.

Pentru postul al II-lea un salariu anual în suma de 110 fl., şi lemne de foc.

2. Cincul-mare, pentru postul al II-lea învĕţătoresc 100 fl,. cuartir şi lemne de foc.

3. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Prostea, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Şoars, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Zlagna, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre una din acestea staţiuni au a şi aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral mai sus menţionat până la terminul indigitat.

Agnita, 2 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 350. [180] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr., şi adecă: *a*) 100 fl. în bani; *b*) 80 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz per 1 fl. 20 cr., 96 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl. 80 cr.; *d*) folosirea a dóue grădini cu venit anual de 20 fl, apoi cuartir liber şi 4 □° cubici lemne.

2. Panc Selişte, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

3. Sĕcămaş, cu salariu, de 153 fl., şi adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz, 60 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl.; *d*) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8 °□ lemne.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruire conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Dobrei.

Dobra, la 31 August, 1889.

Romul de Crainic, ppresbiter.

Nr. 265 [178] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Feneş, din protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs la încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 30 August a. c. Nr. 5737 B. 1889 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din venitele parochiale staverite de comitetul şi sinodul parochial în sumă de 450 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi substérnă concursele cu documentele recerute până la terminul pus subscrisului oficiu.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca administr

Nr. 481 [205] 1—3

EDICT.

Ioan Manole Panţu din Bacifalu, care de trei ani părăsì cu neccredinţă pre legiuita lui soţie Stana Vasilie Tibără tot din Bacifalu, şi nu se scie ubicaţiuuea, se citéză prin acésta ca în termin de şese luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului for matrimonial căci la din contră se va aduce sentenţă şi în absenţa lui.

Braşov, în 12 August. 1889.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I ca for matrimonial.

Ioan Petric, protop. ca adm.

Sz. 3005/889. polg. [200] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint báró Miske Adel által beadott kérés folytán Sáldorf község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-ére d. e. 9 órára** tüzetik ki Sáldorf községébe a helyszinére a községi iroda helyiségbe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök — *Zöld Gábor,* jegyzö.

Sz. 3004/889. polg. [199] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Baró Miske Adelnak beadott kérése folytán Salhó község határának általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-re dél után 3 órára** tüzetik ki Salhó községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe, — ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök — *Zöld Gábor,* jegyzö.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“,

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

[91] 14—14

J. Kührer,
proprietariu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Marți 26 Septembre, (8 Octobre.) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Septembre 1889, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei tăișii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 25 Septembre.

Nóua programă desvoltată de ministrul președinte la Oradea-mare nu mai lasă nici o îndoélă că va rumpe și cu vechia sistemă municipală spre a face loc amploiaților denumiți de către guvern și respec. de Majestatea Sa.

Reforma acésta însă, după cum se vede, se va introduce numai succesive și póte să trécă ani până la resolvarea definitivă.

Accentuasem la rêndul seu și noi în colónele diarului nostru, că așa după cum se fac adi alegerile pe noi nu ne mulțămesce, și nu ne mulțămesce, pentru-că representanțele municipale nu mai represintă opiniunea publică a comitatului, ci sunt mai mult falsificarea aceleia. In special comitatele cu maiorități românesci în timpul din urmă nu au mai putut dá nici un semn de viață, deóre-ce alegerile s'au făcut la comandă și sub influințele unor clice, cari dominézá tot terenul. Așa am vědut rênd pe rênd scoși toți bărbații nostri mai de valóre din consiliile municipale și i-am vědut inlocuiți cu' ómeni, pe cari nu îi dóre de popor, nu mult le pasă dacă poporul sufere și este tractat mișelesce de către organele administrației.

Atare sistem trebuia să se rĕsbune asupra celor ce așa au lucrat și au dat ansă la o mulțime de plângeri și nemulțămiri, până când în fine guvernul cu tendințele sale de centralisare a isbutit a câstigá opiniunea publică pe partea sa, și acum e numai cestiune de timp reforma administrației.

Nu ne facem prea mari ilusiuni nici cu denumirile.

Scim noi, că și acele se pot face după sprâncénă, scim că și până sus se pot intinde firele corupțiunei spre a face pe guvern să crédă, că în cutare și cutare loc trebue aplicat un ungur, căci românul ar face dungă preste socotelile cutărui magnat ori potentat, dar cel puțin vom face pe guvern responsabil mai ușor pentru tirăniile comise, ca până ací pe nu sciu cine, și dacă s'ar respectá drepturile națiunalităților numai în mĕsura aceea unică ca la iustiție, noi nu am perdut nimica.

Ungurii la tot casul perd mai mult ca noi. Ei erau dedați a căpětuí pe ori ce om scăpětat, și acum le va fi mai greu de a o face, căci nu atârnă numai dela ei, ci se va respectá legea de cualificațiune mai bine ca până acum. Până ací era de ajuns ca cineva să aibă connecsiuni familiari, pentru de a i se pune țița comitatului în gură. În viitoriu un ministru al unei țĕri nu o mai póte face, fără de a se compromite înaintea lumei.

Plătit-am bani de drumuri, fără ca să putem umblá ziua la amédi pe ele, plătit-am aruncuri pentru medici comunali, fără ca în cele sanitare să stăm mai bine ca pe timpul când nu erau medici decât în centre, și tóte aceste pentru că nu s'a esecutat controlă și ómenii nu și-au implinit datorințele.

Avem o lege sanitară după cele mai bune modele europene, dar ea se esecută numai acolo, unde le vine la socotélă celor puternici.

Progresézá concubinatele în mod inspăimêntătoriu, și dacă recercăm oficiile administrației de adi să ne vină în ajutoriu tot ele ajută ca să se eludă litera și spiritul legei, prin estradarea de bilete de serviț. Așa se lucră apoi cu sistem la demoralisarea poporului, la slăbirea legăturilor și la discreditarea bisericei.

Póte să se intêmple aceste și cu credincioșii altor biserici, cu ai nostrii însă se intêmplă mai des ca cu credincioșii bisericilor celelalte, și dacă ne ridicăm vocea, ni se spune că suntem réi patrioți, că căutăm arme de a săpá la vadra și la temelia statului. Amploiații, ce au făcut dreptatea au fost corbi albi și și aceia au fost rĕu vědуți și impinși de șovinismul maghiar ca să lucre altmintrea, și cu acel altmintrea le-a succes a se rehabilitá.

Nu este locul tocmai aici ca să scótem la ivélă tóte pĕcatele administrației, tot ce voim să constatăm e, că ea a fost de multeori nemilósă și dacă a suferit cineva mai mult, am fost noi românii sub ea. Sistemul spionagiului tot prin ómenii administrației s'a practicat, și unii au mers până a-și face isvor de câstig din acésta meserie, ca să trécă cu atât mai tare de patrioți buni.

Aceste pĕcate ale vechei administrațiuni a intrat la mulți în sânge, s'au prefăcut în o a dóua natură și va trece multă apă pe Dunăre în jos, până când cetățenii Ungariei se vor puté bucurá de binefacerile păcii interne, va trece mult timp până se vor trezí omnipotenții și vor priví în cetățén pe cetățén, pe om de om, fire-ar el de ori ce lege și de ori ce limbă.

Până nu se va croí un curent mai sănĕtos, până nu se vor ocrotí interesele tuturor deopotrivă, noi nu credem că Ungaria póte să se avênte la rangul de stat cultural europén, ci va remâné în detrimentul tuturora înapoi și cetățenii vor luá drumul parte spre America, parte spre Orient așa, că mostenii cei vechi se vor înlocuí cu evrei, cari acum deja se simt aici mai bine ca în Palestina.

Fie ca cei ce au urechi să audă până nu e prea târziu.

Revista politică.

In sfârșit mult asteptatul discurs al premieriului ungar s'a ținut, și el a fost audit de întréga lume politică europénă.

Își făcuse obiceiu dl Tisza ca totdeuna în dările de sémă, ce și le espunea înaintea alegĕtorilor să facă declarațiuni însemnate în privința politicei esterne, ce urmăresce statul nostru și pentru a dá o importanță și mai mare descoperirilor sale să presente totdeuna raporturile interne ale statului bineconsolidate și puternice, ér pe șoviniști să-i magufescă cu osane ridicate la adresa națiunei maghiare „unica națiune" purtătóre de civilisațiune și de ordine în orientul europén.

De astădată premieriul ungar s'a abătut dela obiceiu. Declarațiunile dlui Tisza în privința politicei esterne și în general a situațiunei actuale sunt destul de mance, ca să nu zicem, că dl Tisza n'a vorbit nimic. Căci ce a zis: Să alăture și dênsul la convingerea esprimată de alți bărbați de stat europeni, prin care se speră, că pacea va mai fi încă asigurată, statele însă nu pot renunță la mantinerea puterei armate, fiind acesta cel mai eficace mijloc spre îndelăturarea unui conflict europén.

Cu bugetul încă nu s'a putut lăudá mult și după presemnele de până acuma, guvernului, cu tóte sforțările și meșteșugurile de cari s'a folosit, nu i-a succes ca la procsima sesiune dietală să se presente cu un buget ecuilibrat; pre-cum astéptă țéra și precum se facuse mari promisiuni în anii din urmă.

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

VI. Economia națională. Esposițiile lucrătorilor.

(Urmare.)

Ajutorarea proprie este de importanță generală, pe când sprijinirea ajutorării proprie este ceva îmbucurătoriu. Parte pentru-că ea îmbunătățesce sórtea industriașului, dar cu deosebire fiind-că ea promovézá pacea, unitatea, și încrederea reciprocă între cei doi agenți viețuitori ai producțiunei, între măestrii și sodali. Acésta conlucrare merită înainte de tóte a fi consolidată și rĕspândită, căci de acésta depinde ori-ce prosperare, atât cea morală cât și cea materială. Dar durere, sunt indivizi, cari sunt contrari acestei conlucrări armonice. Ei țintesc în continuu a produce vrajbă între interprenor (dătătoriul de muncă) și muncitoriu. Intre astfeliu de împrejurări este anevoios a susține pacea. Dar să sperăm, că elementele sociale stricăcióse nu se vor puté validitá față de cele sănĕtóse, sau deși numai pe o durată de tot scurtă.

In cele următóre voiu vorbí ceva mai special despre unele institute, cari au menirea de a promová prosperarea și bunăstarea industriașului.

Esposițiile de pe „Esplanada invalidului" n'au fost destul de spațióse pentru-ca să pótă încăpé tóte institutele economico-sociale atât din Francia, cât și din țĕrile strĕine. Drept aceea se și află numai câteva modele în mărime naturală; cele mai multe sunt representate numai prin desemnuri și tablouri sau fotografii, cari sunt compactate în diferite albumuri.

I-mi este imposibil a amintí tot ce a produs Parisul. Ce-i drept, despre institutele și fabricele Parisului au apĕrut mai multe broșuri, cu tóte aceste, ele nu sunt de ajuns pentru a ne puté formá o judecată chiară despre cea-ce a espus Parisul în feliul acesta. Trebue deci să lăsăm la o parte capitala Franciei. Dór ne stau la dispositie colecțiuni esacte și destul de perfecte despre cea-ce a espus al doilea oraș al Franciei, Lyonul, asemenea Marsseille, Bordeaux și Roneu. Voiu a me serví numai de rapórtele celor dóuĕ dintre aceste orașe. In aceste se află in detaiat descris tot ce s'a întreprins în departamentul Rhônului și cu deosebire în Lyon, pentru îmbunătățirea sorții claselor muncitóre.

Raportul este împărțit în secțiuni. Secțiunea primă conține indigitări despre tot ce au întreprins unii fabricanți din Lyon pentru a urcá salariul conlucrătorilor. Astfeliu vedem, că în unele fabrici se practică un sistem de premieri destul de rațional. Fabricanții de mătase, nu suut aici amintiți. Causa este parte numĕrul fórte diferit al materiilor de mătase, parte fiind-că urcarea salariilor se propune comform lucrărei sĕvârșite împreună, ér lucrătorii din Lyon, cea mai mare parte, sunt de sine stătători. Aprópe fie-care posede laboratoriile și muncitorii, sodalii sei.

Secțiunea a doua tractézá despre împărtășirea din câștigul avut și cooperare. Firma din Lyon îndeplinesce distribuirea. Acésta se face proporțional și rațional. Firma acésta a distribuit în 20 ani un capital de 243,059 fr., ceea-ce face pe an în termin mediu computat, 12,153 fr. Anul cel mai mănos a fost 1882, în care s'au distribuit 22,991 fr., cel mai sterp 1877 numai cu 2454 fr. Afară de acésta mai esistă și uniunea de consum numită: „La ruche" (stupul) care s'a înființat la 1866. Intemietorii ei au fost 30 lucrători de mătasă. Ea dispune de un capital de 15,000 fr. și un fond de reservă de 32,840 fr. Acésta vinde spițeriile sale și ale membrilor și astfeliu are un profit destul de considerabil. In catalog se mai află înșirate și vre-o 16 sindicate (reuniuni) agricole, care se află în Lyon abstrăgênd dela cele profesionale, cari sunt espuse în altă secție. Aflu a nu fi de prisos a amintí date referitóre la aceste sindicate.

Reformele administrative se vor reintroduce, și spre acest scop lucră guvernul cu mare activitate mai ales că se dă tótă silința a presentá un proiect de reformă administrativă, care sĕ nu scadă din autonomia, ce o au comunele, dar totodată sĕ stea în directă controlă cu guvernul.

Mai mult a vorbit premieriul de persóna sa, care a fost un obiect de batjocură în fața celor cari s'au încercat în periodul trecut a nimicí principiile fundamentale constituționale, și cari ne avênd mijióce mai sfinte de a lucrá s'au descărcat cu învinuiri asupra persónei sale.

Aceste au fost în liniamente generale espunerile premieriului ungar și din ele transpiră, că lucrurile nu sunt tocmai așa netede precum le presentau foile guvernamentale în cea ce privesce politica internă a statului nostru, ér încât privesce politica esternă premieriul nostru s'a mărginit mai bine a tăcé, decât sĕ atingă vre o córdă simțitóre, și a lăsá aceste enunciațiuni altora, cari póte se află în împrejurări mai favoritóre, decum ne aflăm noi.

În necs cu călĕtoria împĕratului german la Atena, unde va convení cu mostenitoriul de tron din Engiitera și cu alți membrii din case domnitóre se aduce și călĕtoria la Costantinopol

Acésta călĕtorie la înalta pórtă s'a anunțat oficios, și presa se ocupă cu viu interes, căci de ea par a fi legate multe cestiuni de însemnătate politică, ce se vor regulá pe acésta cale, dacă ele nu s'au putut regulá pe calea lor diplomatică.

Se susține chiar, că împĕratul german va fi și óspele României. Acésta scire se dă însĕ sub tótă reserva.

Cu atât mai importantă este însĕ cea dintâiu, deóre-ce tocmai în ajunul călĕtoriei presa austriacă și în special cea berlineză se ocupă cu o cestiune, ce se trăgănéză atâta vreme: cu recunóscerea principelui Ferdinad de principe legal pe tronul bulgar.

Începutul l'a făcut o fóie oficiósă din Viena, esprimându și părerea, că sultanul e chemat a luá în mănă acésta afacere și a lucrá pentru resolvarea ei. Înalta pórtă sĕ premérgă cu esemplu, recunoscênd pe principele Ferdinad și ei îi vor urmá celelalte puteri centrale europene.

E lucru remarcabil, că presa berlinesă, care după ḑisa lui Bismarck privia Bulgaria de o Hecuba pentru Germania, merge și mai de parte de cât oficiosul din Viena și ḑice ca sĕ se proclame tot deodată unirea Rumeliei cu Bulgaria, făcênd apel la cele lalte puteri ca sĕ propage și sĕ sprijinéscă aceste propuneri spre a se resolví cât mai îngrabă cestiunea orientală și a se pune astfeliu capĕt conflictelor, ce s'ar puté nasce.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Munții apuseni, 22 Septembre, 1889. Dle redactor! Intre bogățiile cele mari, cu cari póte se mândrí statul nostru, se numĕră și aurul cel mult, ce se scóte din așa numiții „munții apuseni“ ai Ardélului.

In adevĕr vinele acestor munți au dat din timpurile cele mai vechi cel mai bun aur și cu tótă activitatea uriașă, ce s'a desvoltat în tóte epocele de a esploatá cât se póte mai mult aur, totuși munții acestia de renume istoric cuprind încă in sinul lor cantități enorme de aur și vinele lor par nesecate. Dovadă despre acésta ne dau descoperirile cele nóuĕ ce s'au făcut și cantitățile mari de aur, ce s'au scos mai ales în timpul din urmă.

Ceea-ce me face sĕ prind condeiul în mână nu e însĕ nici decum intențiunea de a face istoricul acestor mine bogate și a amintí peripețiile, ce s'au succedat până în ḑilele nótre, ci me mărginesc numai la actualele împrejurări, cari în adevĕr ne pun pe gânduri.

Legea din 1884 a țintit a ușurá lucrătorilor formarea de reuniuni. Dar a eschis pe economi. Acestia însĕ au aflat mijlóce spre a se puté folosí de ea. Ei formară reuniuni pentru a puté cumpĕrá în comun gunoiuri măiestrite, sĕmênțe, mașine agricole s. c. Din acest motiv ei aparțin în Lyon, reuniunilor de consum. Sindicatele industriale sunt de mai multe feliuri. In Lyon intreprinḑetorii (patronii, dătători de muncă) formézĕ vre-o 44 de sindicate In comunele din apropiere sunt numai 4 Primitorii de lucru dispun de 85 de sindicate. 8 s'au 9 'și au etablismentul afară de oraș, 9 sindicate sunt micste, compuse din măestrii și sodali, tóte celelalte se află în Lyon.

Sindicatele sunt reuniuni, cari sunt conduse de un consiliu Acesta supraveghézĕ asupra întregului, se îngrijesce și represintă reuniunea. Membrii solvesc o anumită tacsă pe fie-care septĕmână sau lună. Sindicatele sunt organe, a căror valóre depinde dela întrebuințarea lor.

(Va urma)

În fóia, ce redigeați, dle redactor, s'a ventilat de mai multe ori despre aurăria Ardélului și s'a accentuat în mai multe rênduri, că am ajuns în țéra nóstră de strĕinii ne esploatézĕ bogăția pămêntului, ér noi bastinașii, cari o am apĕrat cu peptul și cu brațele nóstre între cele mai triste și periculóse vremi, va trebuí sĕ luăm lumea în cap și sĕ ne căutăm pânea de tóte ḑilele în alte părți și în alte țĕri.

Cine s'ar încercá sĕ desmințéscă aceste afirmațiuni atât de sincere, comite nu numai nedreptate strigătóre la ceriu, dar chiar și pĕcat pentru némul seu.

Cine a cunoscut numai înainte cu 10—20 de ani aceste părți și face o comparațiune între viața de atunci a poporului și cea de astăḑi, ajunge la un resultat de tot trist.

Lucrul se esplică de sine.

Românul nostru, — căci numai el era stăpân preste aceste locuri bogate, — scotia aurul pentru sine, plătind numai o mică contribuțiune, și deși mijlócele cu cari se folosia la esploatarea lui erau destul de primitive, totuși 'și putea agonisí din munca sa încât trăia îndestulit și nu arare ori au fost întêmplări, cari au contribuit la îmbunătățirea sa materială în mod însemnat.

Pare însĕ că tocmai acest traiu tignit nu l'a mai făcut sĕ se îngrijéscă și pentru viitoriu, ci gândind, că sórtea ii e destul de asigurată, s'a încredințat cu totul numai destinului.

Până-ce era cu dare de mână, nu s'a îndupleca sĕ și perfecționeze ómeni în ale montanisticei, nu s'au îngrijit a-și perfecționá mijlócele de esploatare după cerințele timpului și mai presus de tóte nu l'a lăsat egoismul sĕ se asocieze, ca cu capitaluri mari sĕ se apuce de lucru și sĕ esploateze bogăția moșiei lor pe séma lor.

Acestea sunt cele dintâiu cause, pentru care vedem aḑi partea cea mai mare a populațiunei din aceste părți sĕracă și servilă.

Strĕinii au trimis bărbați esperți în aceste părți, au studiat locurile, și încredințându-se de bogăția cea mare, ce zace în pământul nostru, ne-am pomenit cu o mulțime de societăți strĕine: francese, engleze, germane, cari pe intrecute caută sĕ ne care tot aurul.

E imposibil sĕ te mai opui concurenții, ce o desvóltă ele. Capitalele insemnate și mijlócele cele mai perfecționate sunt factorii, ce ne scot bogăția din țéră.

A fost destul câți-va ani pentru-ca capitalele sĕ li se sporéscă și cu ele și activitatea, ce o a desvoltat, și a fost destul câțiva ani, ca românul sĕ dea de tot îndĕrăpt, partea cea mai mare dintre proprietarii de mine sĕ-și vêndă averea și sĕ fie buni bucuroși, că au fost primiți de societățile strĕine ca sĕ muncéscă pe o plată destul de neînsemnată.

Aḑi băeșii sunt cei mai nĕcăjiți ómeni, nimenea nu-i mai îmbie cu lucrul, ci sunt siliți sĕ se îmbie ei mai pe nimica; ér cei-cari totuși mai au mine, de nu și le vor scí bine apĕrá, vor trece în curênd în proprietatea strĕinilor.

Imbogățirea strĕinilor deoparte, ér pe de altă parte miseria cu care luptă poporul și tractarea batjocoritóre au fost și motivele esceselor de rĕsbunare, ce s'au întêmplat în anii trecuți la Vulcoiu și airea.

Mi-ar fi venit în adevĕr de tot neesplicabilă corespondența mai próspĕtă datată din Criscior, în care un domn se încércă a repará greșala, ce o a făcut o societate și a o sfătuí, cum sĕ purcédă, dacă vo esce sĕ cumpere „proprietatea“ micilor societăți române, când a și presupune, că ea n'ar fi fost scrisă *bona fide* pentru îmbunătățirea și îndreptarea lucrurilor și a împrejurărilor, în cari ne aflăm noi băeșii.

Strĕinii sciu sĕ-și ajute și își și pot ajutá, ei dispun de capitaluri și au început a și aduce chiar și ómeni din némul lor și pe băeșii nostri îi folosesc numai în estrema necesitate.

Incheiu aceste șiruri, esprimând dorința, ca sĕ ne inspirăm mai mult de duchul social, sĕ nu fim așa de egoisti, și sĕ ne ajutăm noi de noi, dacă voim sĕ mai stăpânim ceva dintre aceste locuri romantice și pline de amintiri istorice, cari formézĕ o pagină de mândrie în istoria poporului nostru.

Munténul.

Originea sĕrbătorilor.

(Urmare).

Insemnăm aci, că pe timpul lui Tertullian († 220) tóte ḑilele dela Pasci până la Rusalii s'au serbat cu serviciu ḑeesc fără post și îngenunchiare (Tertull. loc. citat; Șaguna ist. bis. I p. 119. § 108). In aceste ḑile — dela Pasci până la Rusalii — se cetiau în biserică Faptele Apostolilor, precum acésta se vede și dintr'un decret a lui Teodosiu cel tiner (cod. Theod. lit 15 tit. 5) în care se amintesce cetirea acestei cărți biblice, și precum acésta cu deosebire aflăm la s. Chrisostom, carele a scris amenunțit despre acésta o omilie întrégă, în care destășură el causa, că de ce în acest timp se cetesc „faptele apostolilor“ la liturghie, pe când în celelalte timpuri „apostolurile“ sunt împărțite după ocasiunea timpului. Anume el ḑice: „că de óre-ce faptele miraculóse ale apostolilor confirmă adevĕrul învierii lui Christos, ér acele (fapte) sunt însemnate în acéstă carte, așa este fórte ecuitabil, ca sĕ se cetéscă în sĕrbătórea Invierii“ (sub care Chrysostom înțelege timpul dela Pasci până la Rusalii).

După acésta urmézĕ sĕrbătórea Arătării Domnului. Sub Arătarea Domnului în vechime se înțelegea acușî Nascerea lui Christos, acușî Botezul Domnului. Mai târḑiu apoi amêndóuĕ aceste numiri se deschiliniră în Nascerea lui Christos, (care noi o numim alteum Crăciunul) și în Theophania, Arătarea lui Christos in trup, cari ambe numiri aveau unul și același înțeles, precum observă Nazianzanul (orat. 39).

Ceea-ce privesce vechimea acestei sĕrbători, așa aflăm urme despre ea deja în seclul al doilea, deși nu se póte trage la îndoélă, că s'a serbat deja și mai nainte, amintită fiind de episcopul Cesariei Teofil, cam pe timpul împĕratu-Commod (180 — 192). Ba dacă am admite autenticitatea epistolelor decretale ale papilor din Roma, (despre cari se îndoesce și Șaguna, ist. bis. I p. 141) atunci sĕrbătórea acésta apare și mai veche, căci aflăm la papa Telesfor, carele a trăit pe timpul lui Antonin Piul (138—161; acest împĕrat roman a apĕrat creștinii contra furiei poporului), — decretat, „că nóptea înaintea Nascerii lui Christos sĕ se serbeze și sĕ se petrécă cu serviț ḑeesc și cântări“. Că s'a serbat însĕ înainte de împĕratul Constantin cel mare,, este mai mult ca sigur (v. Șaguna, l. c. p. 163, § 149).

Că în ce ḑi s'a ținut, sĕrbatu-s'a ea în 25 Decembre, precum o serbăm noi astăḑi ori în altă ḑi — nu voiu disputa verosimil este, că cei din rĕsărit o serbau la 6 Ianuariu sub numirea de Arătarea Domnului, până-ce în fine influințați de lumina apusénă o așeḑară pe ḑiua, în care o ținem și astăḑi. Când s'a statorit se învederéză dintr'o omiliă a lui Chrysostom despre Nascerea Domnului ținută la anul 386, ḑicênd: „nu s'a împlinit încă ḑece ani, de când sĕrbătórea acésta se ține în biserica nóstră (dela rĕsărit) în acéstă ḑi; — la început ea a fost cunoscută celor dela apus, cari nu de prea mult timp ne-au învĕțat și pe noi; — cu deosebire cei din Roma au avut cunoscință apriată despre ea, căci ei o serbau deja de mult și conform unei tradițiuni vechi,“ aducênd înainte diferite cause, prin cari demonstră, că acésta este adevĕrata ḑi, în care s'a născut Christos. Și acum s'ar fi și putut afla un timp mai potrivit pentru Nascerea Mântuitoriului lumei, ca acela, în care stăpânirea întunereculuí (solsticiul de érnă) ajunsă la culme începe a face loc luminei (solisticului de primăvară) triumfătóre.

În seclul al cincilea sĕrbătórea acésta deveni generală, fiind socotită între sĕrbătorile cele mai de căpetenie, însĕ nici în acel véc nu se sĕrba preste tot la rĕsărit in 25 Decembre. Cei din Egipet mai puțin adoptau acéstă ḑi. Mai mulți episcopi credeau, că sĕrbătórea Arătării (Epiphania) coincide cu timpul Nascerei lui Christos. Episcopul Iuvenal din Ierusalim abia pe la anul 431 introduse în eparchia sa sĕrbătórea Nascerii după usul roman pe 25 Decembre. Prin o lege a împĕratului Iustian din seclul al șasele se statorì definitiv în tóte bisericile, adecă s'a separat cu totul de sĕrbătórea Arătării sau Botezului Domnului, care s'a sĕrbat la 6 Ianuariu.

Numirea acésta își trage originea dela o arătare sau descoperire întreită, cari tóte trei deși nu în unul și același timp s'a întêmplat.

Arătarea cea dintâiu s'a întêmplat când cu stéua, care a condus pe maghi la Christos; a dóua a fost cunoscuta descoperire la Botezul Domnului Christos, când tóte persónele din s. treime s'au arătat în mod vĕḑut: și anume Tatăl sub o voce din ceriu, Fiul în apa Iordanului, ér Duchul sfânt sub chipul vĕḑut al unui porumb.

Sĕrbatórea acésta (asem. Tit. 2. 12; 3. 4) a fost totdeuna ținută ca o sĕrbătóre mare, și după Chrisostom (om. 22 despre Botezul lui Christos) acésta este adevĕrata Arătare a Domnului, pentru-că Christos la nascerea sa a apărut în lume incognito, în mod ascuns, pe când la Botezul seu a mărturisit și a vestit public lumei, că el este Fiul lui Dḑeu. Și în acest timp întrând el în Iordan a sfințit apa, care în mod spiritual sĕ ne spele de pĕcate: „In amintirea aceleia — ḑice Chrysostom loc. c tat — au fost creștinii obicinuiți a duce după medul nopții apă la solenitățile Botezului, care în aceea ḑi se sfința, după aceea o duceau acasă și o păstrau, rĕmânênd un an întreg, ba doi și până la trei ani frumósă, curată și limpede.“

A treia Arătare, care se închipuesce în acéstă ḑi, a fost descoperirea Dḑeiri lui Christos, care s'a întêmplat, când cu miraculósa prefacere a apei în vin dela nunta din Cana Galileii, la care și Mântuitoriul nostru a participat cu înalta sa presență.

Tóte acestei trei apariții, cred eu, că se închipue sub Arătarea Domnului; deși biserica nóstră la Arătarea Domnului amintesce eschisiv Botezul Domnului și nu face ca cea apusénă, care în acéstă ḑi amintesce pe cei trei crai (maghi).

Dacă căutăm după originea acestei sĕrbăt ori, apoi aceea se trage din orient, și verosimil din Egipet. Póte fi că ortodocsii de acolo dela Basilideni, ér Basilides*) probabil a fost îndemnat spre alegerea acestei ḑile prin sĕrbătórea lui Isis. Comunele ortodocse egiptene a voit sĕ opună sĕrbătorii eretice a basilidenilor o sĕrbătóre ortodocsă.

(Va urma).

*) Basilides a trăit pe timpul lui Traian și Hadrian, el a fost fundatoriul unei dintre cele mai însemnate sisteme gnostice.

Convocare.

La adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Abrudului, care se va ţiné în Abrud la 8, 9 şi 10 Octobre st. v. a. c. cu următórea

Programă:

Duminecă, 8 Octobre.

Înainte de prânḑ:

1. Participare în corpore la serviciul divin în biserica din Abrudsat.
2. Deschiderea şedinţei prin presidiu.
3. Cetirea apelului nominal.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Presentarea rapórtelor şi împărţirea lor comisiunilor.

După prânḑ:

1. Cetirea disertaţiunei: „Insemnătatea, chemarea şi folosul gramaticei în scólele poporale“ de învĕţătoriul George Lupu din B.-Cerbu.
2. Prelegere practică: „Introducerea în istoria biblică şi partea prescrisă din Normativul scolariu pentru despărţĕmêntul I de învĕţătoriul Ioan Lupu din B.-Poeni şi preotul Vasilie Ganu din Sălciua de sus.

Luni, 9 Octobre.

Înainte de prânḑ:

1. Cetirea disertaţiunei: „Ce să se propună din sciinţele naturale în scólele poporale“ de învĕţătoriul Iosif Gomboş din Vidra de sus.
2. Prelegere practică din comput pentru despărţĕmêntul III şi IV de învĕţătoriul Nicolae Fodorea din Offenbaia şi Solomon Coroiu din Abrud-sat.

După prânḑ:

1. Prelegere practică: „Introducerea în istoriă, evul vechiu de învĕţătoriul Ioan Motora din Câmpeni.

Marţi, 10 Octobre.

Înainte de prânḑ:

1. Prelegere practică: „Limba maghiară în despărţământul II de învĕţătoriul Vasilie Ruşdea din Poşaga de jos şi Radu Savu din Zlatna.
2. Prelegere practică; „Tractarea substantivului“ de învĕţătoriul Andreiu Muntean din Sălciua de jos şi Iosif Magda din Feneş.

După prânḑ:

1. Raportul comisiunilor.
2. Propuneri.
3. Reconstituirea reuniunei.
4. Incheiere.

La acéstă adunare se învită toţi învĕţătorii din protopresbiteratele Abrud, Câmpeni şi Lupşa cum şi alţi onoraţiori, cari se intereséză de învĕţământul nostru.

Din şedinţa comitetului central, ţinută în Câmpeni la 15 Septembre 1889 st. v.

Romul Furduiu, protopop preşedinte. — *Nicolau Corchesiu,* secretariul reuniunei.

Varietăţi.

* (Adunarea generală a societăţii pentru fond de teatru român). Acésta adunare s'a ţinut în anul acesta în Caransebeş, şi după raportul, ce l face „Familia“ a avut un resultat îmbucurătoriu. Deschiderea s'a făcut prin o vorbire scientifică a dlui Iosif Vulcan, care şi-a luat de temă: cultura naţională. Şedinţele adunărei au decurs în ordine şi cu viu interes. Cu mare atenţiune a fost ascultată tema dlui Goldiş, actual profesor la gimn. din Braşov, despre: Pesimismul în poesiile lui Eminescu. Concertul a avut o bună reuşită şi a escelat în special corul din Chiseteu atât în esecutarea pieselor singuratice cât şi mai ales în representaţiunea teatrală: „Ruga dela Chiseteu“. Despre acest cor de plugari se susţine a fi cel dintâiu din câte le avem noi românii în Austro-Ungaria. Onóre părintelui Şepeţén, care l instruéză şi conduce. De asemenea cu bun succes a reuşit şi balul, ér banchetul a fost splendid.

Averea societăţii, după raportul, ce s'a presentat constă în următórele:

a) Obligaţiuni de stat în preţ de 23,176 fl. 78 cr; *b)* Acţiuni de ale „Albinei“ 7,800 fl; *c)* Acţiuni de ale „Transilvanei“ 900 fl.; *d)* Deposite la „Albina“ 19,575 fl. 73 cr.; *e)* Obligaţiuni private 200 fl.; *f)* Bani gata 306 fl. 72 cr. *La olaltă averea societăţii e de: 51,959 fl. 28 cr.*, cu 3,910 fl. 72 cr. mai mare ca în anul trecut.

* (Himen.) Dl Ioan Frâncu, cleric absolut 'şi va serbá actul cununiei cu d-şóra Maria Morariu Duminecă la 1/13 Octobre în biserica gr. or. din Săsciori.

— Dl Toma Popovici învĕţătoriu în Boşorod şi-a serbat actul cununiei cu d-şóra Maria Eli Duminecă în 6 Octobre n. la 3 óre p. m. în biserica gr. or. din Orĕştie.

* (Visitarea scólelor medii). Ministrul de culte şi instrucţiune publică a încredinţat cu visitarea scólelor pe anul 1889/90 pe directorul suprem dl Iosif Elischer şi anume pentru tóte scólele medii ev. A. B. din Transilvania, pentru gimnasiul superior gr. or. din Braşov, pentru scólele reale gr. or. din Braşov, pentru gimnas. inf. gr. or. din Brad, pentru gim. din Odorheiu, Orĕştie, Sângeorgiu şi Cristur; ér pe dl Béla Erődi cu visitarea gimn. ev. ref. din Cluş, Aiud, Murĕş-Vaşarheiu şi Zilah precum şi pentru gimnasiul unitariu din Cluş.

* (Carmen Sylva.) In curênd va apăré un nou volum de nuvele de Carmen Sylva în limba francesă, cu o prefaţă scrisă de marele romancier Pierre Loti.

* (Vătĕmarea împĕrătesei Friderica). Intr'un articol vehement al ḑiariului „Kől. Ztg.“ a fost atăcată împĕrătésa Friderica. Acest articol a fost reprodus şi de ḑiariul liberalilor „Hamb. H-Ztg“. din care causă şeful redactor al acestui ḑiariu a fost condamnat pentru vătĕmare de onóre la 4 săptĕmâni închisóre grea.

* D. prof. Babeş, care în vara trecută a descoperit în globulii de sânge microbul bólei de vite numite până aci „gastro-entero nefrită“, care descredita vitele nóstre pe pieţele străinătăţii, ér d sa a numit o „hemoglobinuria bacteriană a boului“, acum a confirmat cu desĕvêrşire acéstă descoperire scientifică importantă prin faptul, că a reuşit cu bacteriile descoperite de d-sa se producă esperimental la institut bóla caracteristică la vite. Eri dl primariu a fost în persónă la institut şi s'a convins de acest esperiment. Acum nimic nu mai rĕmâne la îndoélă ca să se aplice de poliţia sanitară mĕsusurile cele mai energice ca să combată acéstă bólă, după propunerile comisiunei veterinare spre acest scop sub preşedinţa dlui dr. Babeş; scrie „Românul“.

* (Monument lui Luther.) In Eisenach s'a pus pétra fundamentală pentru ridicarea unui monument pompos marelui reformator Luther. Sĕrbatórea a fost strălucită si mai mulţi savanţi germani au ţinut vorbiri comemorative.

* (Catastrofă pe drum de fer.) Asupra catastrofei, ce s'a întêmplat în tunelul dintre Ariano şi Pianerottolo se dau următórele amĕnunte:

Un tren venia despre Neapole celalalt dela Foggia. Dóuĕ ḑeci de vagóne au fost făcute prav. Posta a întârḑiat şi ea din causa catastrofei. Până acum s'au găsit morţi 20 de persóne.

Dintre cei răniţi sunt şi 6 militari.

Catastrofa s'a întêmplat din causa negligenţei conducĕtorilor şi a şefilor de staţie, cari au permis unui tren să mérgă mai departe, cu tóte că trebuia să se întâlnéscă în staţiă cu trenul, ce întârḑia în direcţiunea opusă.

Ciocnirea a fost cu atât mai grósnică, cu cât trenul ce întârḑiase venia cu o repeḑiciune grozav de mare şi cu cât în tunel era întunerec mare. Voiagerii rĕmaşi în viaţă pipăiau desperaţi prin întunerec, lovindu-se când de vr'un om mort, când de vagóne rupte ori de boii, cari scăpaseră din vagónele lor.

* (Scólele de cadeţi). In anul acesta au fost primiţi în scólele de cadeţi 709 elevi din 810 apţi de a fi primiţi. Numĕrul total din cele 12 scóle de infanterie e de 2200.

* (Despăgubiri de regale.) Representanţa oraşului Bistriţa a cerut o despăgubire a dreptului de regal în suma de 884.925 fl. Representantul guvernului a declarat, că suma e prea mare şi astfeliu nu s'a putut aduce nici o învoélă.

* (Târgul din Mediaş.) Târgul de ţĕră din Mediaş, precum i se scrie ḑiariului de aici „Siebb. Deuts. Tgblt“, cu tóte că timpul a fost destul de favorabil, a fost fórte slab cercetat. Vite multe n'au venit, căci bântue bóla de gură şi de unghii prin împrejurime, ér cumpĕrători încă au fost de tot puţini. — Bóla de gură şi de unghii la vitele cornute bântue şi in Cluş şi împrejurime.

* (Grindină.) In ḑilele trecute s'a descărcat o vreme grea cu fulgere şi tunete asupra comunei Haşag şi a altor comune din apropiere, după care a urmat o grindină de mărimea nucilor. Omenii, ce se aflau la culesul cucuruzului s'au luat de gróză şi au fugit spre sat, mai mulţi au fost răniţi. Viile au fost cu totul prăbuşite şi sêrmanii ómeni, cari asteptau ca prin vinderea mustului să facă ceva bani pentru acoperirea contribuţiei, se vĕd înşelaţi în speranţă. Grâul a fost de tot slab şi mulţi se tem de miserie. La Aciliu şi în alte comune viile érăşi au fost distruse de grindină.

* Marele măestru al ordinului legiunei de onóre generalul Faidherbe, se scie că a murit.

Acésta înaltă demnitate în curênd va trebuí să fie încredinţată unei alte persóne.

Se ḑice, că printre candidaţi ar fi generalii Billot, Fevrier şi Levol, apoi admiralii Thomasset şi Kranz, dar se susţine că guvernul de astădată va încredinţá acest post de onóre unui civil.

Se crede, că dintre cei civili candidaţi vor fi d nii Pasteur, Renau şi Alphand.

* (Furt.) Foile din România anunţă, că în ḑilele trecute s'a furat bancheriului ovreu din Iaşi Michael Daniel peste ½ milion (partea cea mai mare, napoleoni de aur). Făptuitorii, se ḑice, că s'au folosit de serbătorile ovreesci, când biroul fuse închis trei ḑile. Ei au spart o ladă werthaimiană şi din ea au scos banii. Furii s'au întrodus prin podul casei, spărgându-l. Ei au trăit însĕ mai multe ḑile în pod, făr a fi observaţi, căci s'au aflat sticle de vin deşertate şi resturi de mâncare. Coreligionarii bancheriului se bucură, căci el era de o sgârcenie proverbială. Pentru nici un scop de bine facere n'a dat un cruceriu!

* (Nebunie religiósă.) „Jelisawet Westnik“ din Cherson istorisesce următoriul cas de nebunie religiósă: Lemnariul Gavrilo cetia de mult viaţa sfinţilor şi a martirilor şi se destingea prin rugăciuni necontenite şi posturi. La Pasci făcênd mătănii în biserică, aşa de tare s'a lovit cu fruntea de podine, încât tótă i s'a sângerat. Când era să-l scótă din biserică strigà: „Cine se atinge de mine îşi ia pĕcatele mele asupră-şi.“ De curênd omul 'şi bătù în picióre cuie de un deget şi jumĕtate de lungi. La sfatul ca să se lase să i se scótă cuiele, răspunse: „Nu sunt piciórele vóstre.“ In picíorul stâng 'şi bătù patru, în cel drept trei cuie anume prin talpă, astfeliu că vêrfurile se vedeau bine deasupra. Scoţêndu-i se cuiele cu multă greutate, nenorocitul privia la piciórele lui sfăşiate şi ḑise: „Ce feliu de picióre sunt acestea? Aşa li se cuvine, de ce duc omul la pĕcat. Sfântul Macarie încă şi-a bătut cuie în picióre şi juca în cârciumă.“

* (Infrumseţare periculósă.) Din Londra se scrie: Unei dame americane, anume Miss Chancey, care avea obiceiul a-şi unge obrazul cu feliurite unsori otrăvicióse, în credinţa, că se face frumósă, i s'a întêmplat un mare neajuns. Amestecând şorecióică cu acreală de puciósă şi cu argint viu, s'a uns cu acésta unsóre şi a făcut şi baiă de puciósă. Cât ai da din pălmi Miss Chancey s'a făcut négră ca un arap. Acum şede închisă acasă, căutându se cu medicii, ca să-şi redobêndéscă colórea de mai nainte a feţii. Dar după cum spun acestia, are să trécă multă vreme până atunci. Asta e o învĕţătură pentru cele ce se spoiesc pe obraz, că mai bine se rĕmână cum le a lăsat Dumneḑeu.

* (Un porc sĕlbatic.) In ḑilele trecute mai mulţi locuitori din Feldióra au prins un porc sĕlbatic viu. Din mai multe părţi se semnaléză, că aceste animale s'au înmulţit de tot şi că adeseori se scobóră până prin apropierea satelor.

* („Präsentirt“.) Cu prima l. c. n. a întrat în vigóre noul regulament de eserciţii, din care s'a omis cu totul presentarea armei, astfeliu că soldatul în serviciu nici când nu-şi va mai presentá arma, ci va pune numai mâna pe patul puscei. S'a omis şi mersul „singuraticilor“, care da fórte mult de lucru atât şargelor cât şi mai ales recruţilor.

* (Cum să pornesci „caii cu năravˮ?) Se întêmplă adese-ori, că caii dela căruţă stau în drum, „au năravˮ şi nu-i poţi face să plece, dacă i-ai bate cât de tare. Mijlocul de ai porní este, se le bagi pământ în gură. Calul se trudesce să scótă pământul din gură, uită de indĕrătnicie şi plécă; scrie „Gaz. Trans.“.

Bibliografic.

A apĕrut *„Călindariul Calicului“* pe anul 1890, sau călindariu humoristic şi satiric cu ilustraţiuni compus după gradele climatice ale pungii românilor din tótă lumea. Anul V. editura W. Krafft Sibiiu. Preţul 36 cr. sau un 1 franc.

— Tot în editura W. Krafft a apĕrut *„Amicul poporului“*, călendariu pe anul comun 1890, întocmit de Gr. Sima alui Ion. Preţul 50 cr. sau 1 leu 50 bani.

— In ḑilele trecute a eşit de sub tipariu în limba maghiară în broşură, cuvêntarea de apĕrare a dlui advocat *Iuliu Coroian* din Cluş, ţinută cu ocasiunea procesului cunoscut al dlui Dr. V. Lucaciu. Preţul broşurei e 20 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 5 Octobre 1889.

Buda: **41 37 51 19 22**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.67
Napoleon	9 48½	9.49
100 marce nemţesci	58.45	58 55
London (poliţă pe trei luni)	119.90	120 —

Nr. 472 [206] 1 –3

CONCURS.

După-ce în urma concursului pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Alun cu filiele, Bunila şi Vadu-Dobrei publicat în ţiariul nostru „Telegraful român“ Nr. 57, 58 şi 59 a. c. fără ca sĕ fie reflectat la acel post vre-un individ cu cualificaţiunea prescrisă, aşa în urma părintescei resoluţiuni consistoriale din 11 Iuliu a. c. Nr. 4661 B. se publică prin acésta concurs din nou cu terminul de 30 de ţile dela prima publicare tot pe lângă aceleaşi

Emolumente, şi anumit:

1. Simbriă preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr. suma 120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estra-ordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl., la olaltă 250 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, 12 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 195. [207] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele sub însemnate devenite vacante pe anul scolastic 1889/90 se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare în ţiariul „Telegraful Român“.

1. Un post învĕţătoresc în Valea Geogelului cu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încălţit.

2. Un post învĕţătoresc în Bradesti, filia Valea Uzei et Oltenicu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încălţit.

3. Un post învĕţătoresc în Cristesti şi Tecsesti cu un salariu de 80 fl. în bani, 10 ferdele de grâu în mĕsura cea veche, cuartir liber şi lemne suficiente de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, sĕ binevoéscă a şi asterne concursele lor la oficiul subscris. In conţelegere cu comitetele parochiale. Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba Iulia, 31 August, 1889.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 470. [204] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în comuna Bărĕsti se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 150 fl. salariu.

Concurenţii 'şi vor asterne cererile la oficiul protopresbiteral subscris, în terminul legal, şi provĕţute cu tóte documentele necesare.

Haţeg, 4 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 649 [194] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scolele confesionale gr. or. din comunele însemnate mai jos în protopresbiteratul Târnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Blăşel şi Păucea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu de 220 fl. şi anume:

a) Blăşel în bani 150 fl. în dóue rate egali, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc în preţ de 20 fl.

b) Păucea, cu salariu anual de 50 fl.

2. Bobohalma, cu salariu anual de 155 fl., care constă din 145 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani cuartir şi lemne de foc.

3. Botez, Heria şi Fărău, un post de învĕţătoriu ambulant, cu salariu de 625 fl. şi anume;

a) Botez, cu salariu de 225 fl. şi anume din fondul scólei 40 fl, din fondul bisericei 20 fl., folosirea unui agru de 1 jug. 1529 □° cu venit de 20 fl., folosirea unui fĕnaţ de 1 jug. 800 □° cu venit de 15 fl dela popor repartiţie 45 metrete cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpĕtat cu ocasiunea segregării păşunatului în preţ de 85 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

b) Heria, cu salariu de 250 fl., şi anume folosinţa alor 10 jug. 172 □° pământ comasat cu venit de 100 fl., în bani, 65 fl. în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl., venitele stolari şi accidentali 42 fl., cuartir în edificiul scólei, folosinţa grădinei scolare în preţ 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

c) Fărău, cu salariu 150 fl. din repartiţie pe popor, cuartir şi grădină de legumi.

4. Deag, cu salariu anual 200 fl., şi anume 180 fl., în bani, ér 20 fl., computaţi în cuartirul scólei şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor, conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 10 Sept. 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferióre.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

[196] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare:

1. Bulzesti, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălţit.

2. Tomnatec, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne pentru încălţit.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne pentru încălţit.

4. Bucesiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir şi lemnele pentru încălţit.

5. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălţit.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 5 Septembre, 1889!

Vasilie Dămian,
protopresbiter.

Nr. 429 [203] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul de 15 ţile dela prima publicare.

1. Mogoş-Miclesci, salariul în bani 200 fl. şi 20 dklitre bucate.

2. Sartăş-Brăzesti, salariul în bani 160 fl.

3. Sălciva de sus, salariul în bani 250 fl.

4. Lunca, salariul în bani 100 fl. 20 dkl. bucate şi 25 kilo legumă.

5. Vidolm, salariul în bani 80 fl., 20 dkl. bucate, 30 klo legumă

6. Buru, salariu în bani 70 fl.

7. Valea-Lupşei, salariul în bani 125 fl.

Pre lângă acestea cu fie care post este împreunat încă 7 fl. diurne pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a-şi aşterne petiţiunile provĕţute cu documentele prescrise de Stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 25 Iuliu, 1889.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 125. [193] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare.

1. Ruha Agriş, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi ½ merţă nóuă de cucuruz sfârmit dela fie-care elev.

2. Frata, cu salariu anual de 100 fl. şi pentru serviţele cantorali 30 fl., cu totul 130 fl.

3. Găbud, cu salariu anual de 30 fl., şi 80 ferdele cucuruz sfârmit dela popor.

4. Hărastăş, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 117 fl. 10 cr. şi cu artir în edificiul scólei.

5. Măiĕrĕu, cu salariu anual de 100 fl. dela popor.

6. Miheş, cu salariu anual de 90 fl. dela popor.

7. St. Iacobul de mureş, cu salariu anual de 60 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

8. St. Michaiu, cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

9. Soporul de câmpiă, cu salariu anual de 156 fl. şi

10. Vaidasig, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, la care salariu dacă concurentul va fi în stare a purtá şi oficiul cantoral se adauge încă un venit anual de 50 fl. şi terţialitatea din jertfe şi stole.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă concursele instruite conform legilor în vigóre la oficiul ppresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei.

Agârbiciu, 11 Septembre, 1889.

Petru Roşca,
ppresbiter.

[197] 3—3

CONCURS.

In scopul întregirei definitive a staţiunilor învĕţătoresci vacante la scólele parochiale gr. or. din Ocna parochia inferióră şi Loamneş cu filia Mândra, prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ţile, anumit până în 30 Septembre.

Staţiunea din Ocna este dotată cu 200 fl., salariu în bani, 10 fl., relut de cuartir şi 26 klg. sare.

Dotaţiunea staţiunei din Loamneş Mândra este 150 fl., în bani; dela fie-care parochian ½ pâne sau 10 cr.; 5 fl., relut de lemne de foc şi locuinţă în edificiul scólei.

Cererile concursuale instruite cu documentele recerute sĕ se înainteze la oficiul protopresbiteral subscris în terminul arĕtat. Duminecă în 1. Octobre a. c. se va face şi alegerea.

Sibiiu 13 Septembre 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respctive.

I. Hannia,
administr. protop.

Nr. 469. [195] 3—3

CONCURS.

La scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare.

1. Haşag, cu salariu anual de 150 floreni.

2. Moşna, cu salariu anual de 150 fl.

3. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a competá au a şi asterne suplicele instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 7 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
admin. ppresbiteral.

Nr. 334. [190] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Geoagiului II. se escrie concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare:

1. Balşa, cu salariu anual de 210 fl. v. a. şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 160.—

b) bucate în valóre de fl. 40.—

c) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 10.—

suma fl. 210.—

2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 162 fl. şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 150.—

b) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 12.—

suma fl. 162.—

3. Noşag, cu salariu anual de 150 şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 100.—

b) bucate în valóre de fl. 40.—

c) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 10.—

suma fl. 150.—

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi au a şi asterne rugările instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Sĕcărĕmb, 6 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr 2668 [191] 3—3

CONCURS.

Postul de vice-notariu comunal în comuna *Sĕliste* devenind vacant prin mórte, pentru ocuparea acestu-i post împreunat cu salariu anual de 400 fl. prin acésta se escrie concurs.

Cererile de concurs instruite conform dispositiunilor legei sĕ se astérnă subscrisului până în *5 Novembre a. c. st. n.*

Sĕliste, în 21 Septembre 1889.

Liviu de Lemeny,
pretorul suprem

[192] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scóla populară elementară gr. or. din Braşov vechiu devenit vacant prin dimisionarea fostului învĕţĕtoriu Candid Muşlea, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege se cere se fie de religia gr. or., se fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi aşterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arĕtat, prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului la subscrisul comitet.

Braşov, 6 Septembre, 1889.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşov vechiu în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I lea al Braşovului prin

George Perşinariu, paroch.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Joi 28 Septembre, (10 Octobre.) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre Decembre al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfîrşesce cu ultima Septembre 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Septembre.

Se apropie anul, de când scaunul patriarchal din Carlovit este vacant, şi biserica sêrbéscă nici acum nu este în plăcuta posiţie de a şi avea pe conducĕtoriul ei firesc. În sensul canónelor după o vacanţă de trei luni scaunul episcopesc trebue sĕ se ocupe, dar la sêrbi canónele aceste se vede, că nu se pot aplicá.

Pórtă guvernul vina la trăgânare, ori pórtă în suşi sêrbii, noi nu scim, tot ce scim e, că sêrbii nu-şi sciu regulá trebile lor în biserică cum se cade, şi acésta de un şir de ani încóce.

Ierarchia sêrbéscă se opune din tóte puterile de a chemá şi elementul mirén în afacerile bisericesci, şi aici e de a se căutá tótă posiţia nefericită, în care se găsesce biserica sêrbéscă.

De altă parte elementul mirén in congresul sêrbesc s'a arătat atât de nepolitic, încât a provocat luptă între guvern şi congres, şi resultatul acelei lupte a fost fórte puţin de folos pentru biserica sêrbéscă. In urma acelui conflict am vĕdut ridicându-se pe scaunul patriarchal un bărbat, care nu a fost binevĕdut la sêrbi, şi tot în urma acelui conflict stă administratorele patriarchal 10 luni de dile în scaunul patriarchal.

Esperimentările aceste se vede însĕ că au causat şi guvernului destule greutăţi, şi greutăţile nu pot fi delăturate, până-ce guvernul nu va iniţiá firele unor pertractări, cari sĕ ducă acolo, ca pe scaunul patriarchal sĕ se ridice o persónă, care întimpină şi simpatiile poporului şi clerului sêrbesc. După cum se sună dintre bărbaţii din clerul superior numai episcopul de Buda, dl Arseniu Stoicovici, ar fi binevĕdut de cătră sêrbi, şi dacă guvernul şi ar dá consimţemêntul seu, acésta alegere ar fi cea mai nimerită. Preasânţia Sa însĕ a mai fost ales de patriarch încă înainte de chemarea fie iertatului metropolit Procopiu Ivacicovici şi aşa abia credem, că guvernul va aprobá aţi ceea-ce nu a voit sĕ apróbe înainte de acésta cu 14 ani, mai cu sémă când ţinuta acelui guvern întru nimica nu s'a schimbat faţă de bisericile ortodocse din ţéră. Ér ca sĕ se afle guvernul în vre-o strimtóre óre care şi silit sĕ facă concesiuni atât de mari nu ne vine a crede. Biserica sêrbéscă va trebuí deci póte sĕ mai stea multă vreme în acéstă stare escepţională.

Avem încă multe cause comune pendente cu sêrbii în afacerile comunelor micste din diecesa Aradului şi Caransebeşului, şi am fi dorit ca sĕ le vedem aplanate pe cale pacinică.

Inalta curie a stabilit o normă în un cas concret şi după norma acésta s'ar puté desface pretutindenea credincioşii nostri de cătră sêrbi, fără sĕ mai decurgă procese indelungate şi mult costisitóre.

Congresul nostru din anul trecut în acest spirit a voit ca sĕ se delibereze causele pendente, şi bărbaţii aleşi în comisiunea pentru despărţirea de cătră sêrbi aşa ar dorí ca sĕ se inţelégă, — dar durere — nu au cu cine, căci biserica sêrbéscă este lipsită de capul ei şi aşa pertractările de pace nu se pot face cu succes, ci trebue asteptat sau ocuparea scaunului patriarchal, sau apoi intentarea proceselor.

Credincioşii nostri din acele comune nu se pot organisá după statutul orgenic, nu pot alege feţele bisericesci, nu pot susţiné scólă română, nu pot audí sf. liturgie în limba lor, ba pe unele locuri sunt daţi afară chiar din biserică, cum este acésta chiar în Timişóra, din biserica sf. Georgiu. Venitele acelor biserici întră şi aţi în pungile sêrbilor şi ori cât am iubí pe deaprópele, totuşi atâta abnegaţiune nu putem avé, ca sĕ răbdăm dreptatea lovită în faţă, căci în atare cas comitem pĕcatul sinuciderei nóstre naţionale, şi biserica nóstră română nu vrea sĕ se uite cu ochii la desnaţionalisarea fiilor ei prin biserică şi scólă, cari după drept ar fi sĕ fie şi a le nóstre, dar le ţin alţii cu torţa, fără pic de genare, fără temere de Dĕeu, şi fără mustrare de consciinţă.

Cine scie, dacă nu aceste pĕcate sunt, cari a adus cu sine biserica sêrbéscă în atare posiţie, în care se află acum de ţeci de ani, şi dacă aceste sunt, e un semn, că sêrbii ar trebuí se apuce pe calea dreptăţii faţă de biserica nóstră.

Ni s'au pus destule pedeci la ridicarea metropoliei, ni s'au impus cărţile bisericesci cu idiomii slavici de cari nu ne putem scăpa aşa uşor şi acum acele comune, cari au avut nefericirea de a fi locuite de români şi sêrbi ar trebuí ca sĕ le vedem odată şi pe ele puse în ordine.

Dela noi nu atêrnă şi nu a atêrnat nici odată ca sĕ se reguleze afacerile aceste pendente, dar pedecile le au pus totdeuna sêrbii, cari în acest cas nu au nici o grabă de a vedé lucrurile regulate, căci lor mai bine le vine la socotélă ca sĕ nu se reguleze.

Dar pedecile, ce ni le pun trebue sĕ aibă margini, şi ori cât de conciliant este spiritul ce domnesce în biserica nóstră, tot nu vom suferí ca o mulţime de credincioşi de ai nostri sĕ se afle afară din barierile legale şi autonome şi după cum vedem nici iustiţia nu póte avé interes ca sĕ se tragăne lucrurile cu ţecii de ani. Sunt mai bine de 20 de ani, decând ne am organisat biserica după normele statutului organic şi dacă acest timp nu a fost de ajuns pentru sêrbi, ca sĕ ne dea, ce ne compete, vom trebuí sĕ reclamăm cu legea în mână drepturile nóstre garantate prin legi. Nu am nici înţelege, că de ce sĕ fim tocmai numai noi cei ce sĕ suferim mereu?

In procesele cu grecii din Braşov şi B-pesta ne au scos din drepturile nóstre şi în speranţa unor ţile mai bune asteptăm. Numai cu anevoe ne-am impĕcat cu aceste stări de lucruri, cedând forţei, şi de aceea vom trebuí sĕ solicităm resolvarea causelor pendente cu sêrbii, ca sĕ nu păţim şi cu ei, ca cu grecii. Ne dóre, că nu o putem face pe cale pacinică şi ne dóre, când vedem în biserica sêrbéscă atari stări escepţionale, dar sĕ ni se ierte, dacă susţinem, că şi la noi ar fi putut sĕ se întêmple aşa, dacă conducĕtorii bisericei nu se grupau cu toţii în şirul acelui stindard, care pórtă inscripţiunea păcii şi dacă în fruntea bisericei nu am fi avut norocirea a avé pe cel mai ales, între aleşi, şi pe cel mai devotat între devotaţi. Nu e uşor aţi a stá cu demnitate în fruntea unei biserici, şi de acésta ar trebuí sĕ-şi facă sémă cei ce mereu strigă şi aţiţă pe faţă şi în ascuns.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

VI. Economia naţională. Esposiţiile lucrătorilor.

(Înheere.)

Cele cinci secţiuni următóre se ocupă cu descrierea institutelor pentru instruirea sodalilor, cu casele pentru îngrijirea bolnavilor, nenorociţilor şi casele de păstrare. Astfeliu de casse esistă şi în Lyon. Ele sunt cu atât mai folositóre, cu cât sunt mai rĕspândite.

De curênd s'a încuibat în Lyon un feliu de cassă de păstrare cu menirea de a capitalisá sumele economisate, cruţate. Ea este întocmită după modelul societăţii „La Formi" (Furnica) din Paris şi se numesce: „Sociétés d' épargnes capitalisées" (Societate pentru capitalisarea economisărilor).

Cea dintâiu s'a întemeiat la a. 1880, şi de present sunt vre o 31 asemenea societăţi. Ele se întemeéză de obiceiu pe cinci ani. Membrii lor solvesc o anumită tacsă lunară. Cu acésta se cumpĕră hârtii de valóre, cu deosebire de cele ce sunt proveţute cu losuri. După cinci ani suma adunată se distribue între membrii. Tacsele incurg regulat. Fie care membru este îndreptăţit a solví mai multe rênduri de tacse şi conform tacselor se întêmplă şi împărţirea.

Secţiunea a noua se ocupă cu reuniunile cooperative. Societăţile cooperative din Lyon se împart în trei categorii: *a*) Reuniunea pitarilor (brutarilor). Esistă şi de acele, cari vênd numai pentru membrii lor proprii, precum şi de acele, cari vênd pentru întreg publicul. De cele dintâiu sunt 7, de celelalte 8., cu totul 15. Şi acesta este un număr considerabil; *b*) Reuniuni pentru spiţerii, recuisite de casă şi culină. De aceste sunt 20, dintre cari 5 vênd numai pentru membrii lor, 15 ori şi cui; *c*) Reuniuni pentru încălţire. De aceste sunt 5, dintre cari 2 vênd numai membrilor lor, 3 ori şi cui. Cu totul sunt 40 de reuniuni.

Se află în Lyon şi reuniuni de credit. Cu totul sunt numai trei. Două dintre aceste au scopuri speciale, a treia este mai mult o bancă poporală. Ea se numesce „Credit au travail". S'a întemeiat la a. 1865. A început operaţlile cu 13,000 fr. şi probabil, că acum dispune de un capital de 200,000 fr.

Secţiunea a unsprĕ-ţecea conţine date despre locuinţele lucrătorilor S'au constituit societăţi şi spre scopul acesta. Aceste însĕ nu edifică case pentru o familie singuratică, ci case mai mari pentru mai multe familii. La sate sistemul prim póte fi încă în folosinţă, dar la oraşe este de prefcrit al doilea. In Paris se pot vedé ambe sistemele.

In celelalte secţiuni se tractézá despre casine, institute de recreaţie, umanitare, şi spitale, s. c. l. Dar fie-mi permis a trece preste aceste. Ar fi la loc a amintí ceva şi despre Marsseille. Dar catalogul e atât de voluminos, încât este peste putinţă a estrage din el numai câteva şire. Drept aceea îmi permit ai face cunoscut numai titula: „Les Questions d'économie sociale das une grande ville populaire par Eugene Rosland (Paris Guillaumin, 1889). Se află în acéstă carte multe lucruri folositóre.

Catalogul e dat de comitetul din Gironde-Departament (Bordeaux), este împărţit în tot atâtea secţiuni, ca şi cel din Lyon. De unde uşor se póte conclude, că împărţirea a fost comandată din Paris. N'aflu de lipsă a analisá secţiunile dearêndul, va fi de ajuns, dacă voiu amintí ici şi cólea unele lucruri mai interesante.

Înainte de tóte, în ce privesce salariul, aflăm, că acesta s'a mărit aprópe la tóte meşteşugurile, atât în Lyon cât şi airea. In Bordeaux se compută mărimea salariului în termin mediu, aprópe cu 30 percente. Că bunastarea lucrătorilor a crescut acésta, este evident din cruţările anuale ale lucrătorilor. In a. 1880 lucrătorii din Bordeaux au cruţat, după cum se vede din socotelile casselor de păstrare, 6 931,823 fr., în a. 1885 15.069,894 fr., şi în a. 1887 15.474,889 fr. Asemenea arată şi celelalte casse un crescĕmênt îmbucurătoriu.

S'au făcut în Bordeaux încercări şi cu reuniuni pentru împărţirea profitului şi societăţi cooperative, dar făr de un resultat deosebit.

Revista politică.

La timpul seu am accentuat, că oposiţiunea se miscă, şi în faţa activităţii, ce o desvóltă deputaţii guvernamentali înaintea alegătorilor, pregătesce un contra curent puternic spre a discreditá pe dl Tisza, guvernul seu şi pe toţi aderenţii vederilor, ce le profesézá premieriul ungar.

Adi stăm în faţa faptului împlinit. Încă n'a ajuns neîmpăcatul Ugron la vorbă, a ajuns însă leadărul oposiţiunei moderate, contele Apponyi, care pândesce ori-ce ocasiune ca să pótă pune mâna pe cârmă şi să conducă după principiile, ce le a desfăşurat de atâtea ori în dieta ungară.

Vorbele, ce le a rostit conducătoriul şi cel mai cu vadă bărbat al oposiţiei maghiare înaintea alegătorilor sei din Jászberény sunt grave şi întreg discursul este o polemie a discursului d lui Tisza, ce l'a ţinut la Oradea-mare.

In urma desbaterei legei militare din sesiunea trecută a dis contele Apponyi, dl Tisza s'a simţit aşa de neajutorat, încât a trebuit să-şi premenéscă cabinetul cu bărbaţi, cari nu au întru tóte acelea-şi vederi cu dênsul. Oposiţia va fi la locul seu şi va controlá cu cea mai mare stricteţă tóte reformele, ce guvernul voesce să le îndeplinéscă, deóre ce acele reforme nu pot să fie salutare câtă vreme vin dela guvernul dlui Tisza şi câtă vreme va mai fi dênsul şeful cabinetului. De aceea prima grijă, ce o va avé oposiţiunea, va fi, ca să răstórne pe dl Tisza şi pe guvernul seu pentru a salvá cu o óră mai înainte, ceea-ce mai este salvat.

Aşa e bunăóră cu introducerea administraţiunei de stat, care nici decât nu se póte lăsá să fie realisată din partea dlui Tisza, căci multe casuri au dovedit, de când e la guvern, că prin acésta reformă esecutată de d-sa în loc a se îmbunătăţí relaţiunile, ele vor merge din rău tot în mai rău.

Cât se atinge de plângerile privitóre la atacurile ridicate asupra persónei sale, ele nu sunt de loc justificate. Un om, care comite greşeli atât de mari, trebue atăcat violent şi să şi sufere pentru tóte greşelile, ce le comite. Cea mai ferbinte dorinţă a contelui Apponyi e ca armata să trăéscă în cea mai bună înţelegere cu „naţiunea", şi acésta să se întemeeze pe cele mai consolidate base.

Acestea sunt în liniamente generale espunerile conducătoriului oposiţiunei moderate, care sunt pe acela-şi calapod formulate cu ale conducătoriului radicalilor a d lui Irányi. Acum se astéptă şi espunerile radicalului Ugron.

Atitudinea nóuă, ce o a luat deputaţii germani din Boemia e hotărîtă: a urmá şi de aici în colo politica de abstinenţă. Acésta s'a decis în adunarea comitetului central şi ea a surprins atât guvernul lui Taaffe, care s'a încercat să împace lucrurile, cât şi pe cehi.

Motivele, ce ii îndémnă la acésta sunt în prima linie evenimentele, ce s'au succedat în timpul din urmă, şi anumit denumirea contelui Thun şi cesti unea discutată a încoronărei monarchului de rege al Boemiei.

Germanii véd în denumirea contelui Thun realisată dorinţa cehilor, ér ei nici decum nu pot luá parte la desbateri, unde cu mare maioritate se lucră la slăbirea hegemoniei germane. În faţa acestei atitudini guvernul lui Taaffe, care a căutat a împăcá şi pe cehi şi pe germani pare a se clătiná, deóre ce rêndurile oposiţiei s'au înmulţit nu numai prin germani hegemonisti, ci şi prin cehi, a căror pretensiuni guvernul nu le póte satisface.

Alegerile din Francia s'au terminat definitiv. În 6 Octobre n. s'au început şi cele mai de pe urmă scrutinii şi din urnă au eşit 129 republicani şi 45 oposiţionali. Nóua camără va fi compusă deci pe viitoriu din 362 republicani şi 206 oposiţionali. Republicanii se împart în 236 moderaţi şi 126 radicali, ér oposiţionali în 100 roialisti, 58 bonapartisti şi ceilalţi boulangisti.

E remarcabil, că conducătorii oposiţiunei, — căci ei au spriginit pe generalul Boulanger cu bani, după-ce au vădut, că generalului i s'au luat tóte mijlócele de a mai puté desvoltá vre-o energie, au renunţat a-l mai ajutorá cu bani şi astfeliu generalul, care se credea chemat a dá republicei o lovitură din cele mai puternice, se vede necesitat să şi petrécă restul vieţii în insula Jersei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Bucuresci, 23 Septembre, 1889. Dle redactor! Cine a urmărit cu atenţiune desvoltarea lucrurilor din regatul nostru, mai ales în timpul din urmă, îşi va puté face o icónă fidelă despre nestatornicia lor.

Cu venirea la putere a actualului guvern se credea, că cel puţin câţi va ani e dat leadărului partidei conservătóre, dlui Lascar Catargiu, ca să conducă destinele statului, după vederile şi principiile, ce le a avut în trecut. Şi se credea acésta cu atât mai vêrtos, cu cât fostul guvern al junimistilor aşa numit de „transiţiune" nu se putea măsurá cu oposiţia uriaşă a dlui Catargiu, ér guvernul, ce a precedat celui junimist îşi atrasese odiul ţărei din pricina mai multor fapte condamnabile, ce le-au comis persóne însemnate, abusând de încrederea mai marilor şi a ţărei în genere.

Curênd însă s'a vădut, că nici guvernul d lui Catargiu nu e tocmai forte şi el se clătină la cea mai uşóră adiere din partea oposiţiunei, cu tóte că vechii boerii mai dispun de parale multe.

Causele sunt mai multe şi de tot varii. În cabinet dl Catargiu a trebuit să priméscă şi bărbaţi, cu cari nu se potrivesce în vederi, dar cari îi erau neapăraţi de lipsă pentru a se puté susţiné în faţa oposiţiei, ce s'a format mai târdiu sub conducerea d lui Carp.

Şi acesti bărbaţi de diferite nuanţe politice au avut şi ei interesele lor, sprijinind din răsputeri pe aderenţii lor, când era vorba de a fi denumiţi în o funcţiune, sau precum se dice acum spre ai „căpătuí"; ér spre ajungerea scopului lor amenințau chiar cu repâşirea din cabinet.

Cu astfeliu de neajunsuri a trebuit să lupte şeful conservatorilor până în momentul de faţă.

Dar paralel cu acésta se desvolta un alt curent cu mult mai primejdios. Liberalii de tóte nuanţele s'au desteptat în faţa politicei îndârgite a conservatorilor, politică, ce nu mai corăspunde actualelor împrejurări din timpul nostru şi desteptaţi odată au început o mişcare vie prin presă şi prin intruniri, de a se uní sub un stég, însă nu ca şi mai înainte, ci „purificaţi".

Nu me voiu oprí însă la acest termin destul de manc, ci amintesc numai, că lucrurile au ajuns în adevăr la o împăcare şi consolidare.

Persóna, în care se concentréză adi érăşi tóte aspiraţiunile liberalilor e dl I. Bratianu, care e recunoscut ca cel mai competent bărbat, ce póte repará greşala trecutului şi dá direcţie desvoltărei lucrurilor pentru viitoriu.

Adi cel puţin lucrurile de împăcare au ajuns aşa de departe, încât nici nu se mai întrébă de persóne, şi precum se ventiléză, cei doi fraţi dl Ioan Brătianu şi Dimitrie Brătianu, cari au trăit într'o dusmănie continuă între sine, avênd vederi deosebite, au ajuns la o împăcare.

Acésta veste răspândită odată, a avut o mare influinţă asupra tuturor liberarilor, cari acum pe întrecute caută mijlócele de apropiere între diferi tele nuanţe.

Cu aceste discusiuni şi peripeţii s'a ajuns şi la un alt resultat. Liberalii au câstigat multe consilii comunale şi judeţene cu tótă străjnicia, ce o a desvoltat organele administrative, ér casul mai recent, alegerea baroului de disciplină al advocaţilor din capitală, carea a căđut érăşi pe partea liberalilor, dovedesce, că şirurile acestora s'a strêns, şi că puterea sporesce atât la ţară, cât şi în oraşele rurale şi în capitală.

Şi paralel cu sporirea puterei liberalilor, guvernul a început a se discreditá tot mai tare.

Dl Lascar Catargiu, ocupat cu luptele şi rivalităţile dintre diferiţii ministri, a dat puţină atenţiune în afară, unde ómenii sei din funcţii au comis o mulţime de acte condamnabile, cari au atras ura ţărei şi mai pre sus de tóte nici până astădi nu e împăcat cu ţăranii, cărora încă sub guvernul precedent li s'au votat pământ, dar care numai o parte li sau împărţit până acum.

Tóte aceste împrejurări ne legitiméză presupunerea, că actualul cabinet se clătină şi încă se clătină rău, şi că dl. Lascar Catargiu, decum-va nu i va succede o împăcare cu junimiştii, nu va îndrăsní să păşéscă în sesiunea parlamentară de tómnă cu puterile de până acum.

De aceea nici nu ne cuprinde mirarea, când audim, că disolvarea camerei e neapărat de lipsă şi că se vor face noue alegeri, conducênd până atunci afacerile un guvern provisor.

Mandatul de disolvare 'l va căpătá dl Lascar Catargiu. Noi asteptăm însă în casul acesta cu mare încordare să vedem pentru cine se va pronunţá ţara, care a trecut până acum prin atâtea peripeţii de dragul ómenilor dela cârmă. —*j*—

In ce privesce reuniunile de consum ni se spune din Bordeaux, că deşi aceste în oraşele mai mici din apropiere, succed de minune, totuşi în Bordeaux din causa concurenţei, ce domnesce între negutători îi silesce a vinde cu un preţ adese bagatel. Nu cred, că acésta informaţie este întru tóte démnă de crédut şi paremi-se sunt îndreptăţit a mai adauge la acésta şi împregiurarea, că lipsesce lucrătorilor din oraşele mai mari perseveranţa şi femeile lor nu se pricep aşa bine la economie ca surorile lor dela sate.

Reuniunile mesteşugarilor din Bordeaux sunt numéróse şi se vede că preste tot influinţéză binefăcătoriu asupra membrilor lor. Se află sindicate pentru dătători şi primitori de muncă. Ambele trăesc împreună şi în linisce. Cu deosebire este a se amintí laboratoriul călţiunarilor, care constă din măestrii şi sodali (micst). Atât întreprindătorii, cât şi primitorii de muncă stau în legături de reciprocitate. Ei formézá reuniuni. Călţiunarii aparţin la ambele. Ca măestru este membru al uneia, ca sodal al alteia. Uniunile au fost destul de liberale spre a concede acésta.

Reuniuni de credit încă nu s'au împământenit aici. Ar mai fi multe amănănţuşuri de înşirat, dar este imposibil a fi esact în astfeliu de lucruri. Raportul juriului asupra economiei sociale a esposiţiei ne dă o icónă destul de chiară despre tóte cele demne de sciut. Deodată ne putem mulţămi cu convincţiunea, ea se face destul de mult pentru a asigurá industriei pacea şi că mulţi întreprindători jertfesc bucuros pentru promovarea bunei stări a lucrătorilor. Acésta este ce ne face să sperăm, că industria va progresá în continuu. *Paul Oprişa.*

Originea sărbătorilor.

6 (Urmare).

Şaguna (ist. bis. I. p. 163,235) enumeră în secl. III după Tertullian: Înălţarea Domnului; după Grigorie Taumaturgul: Buna vestire. Biserica din Tir serba Intimpinarea Domnului şi Dumineca Floriilor. În secl. IV enumeră afară de sărbătorile domnesci: Sărbătórea ss. Ap. Petru şi Pavel; Aniversarea hramului bisericei; Înălţarea s. cruci. In secl. V: Aflarea capului s. Ioan Botezătoriul. In secl. VI şi VII: Amintirea s. Ioan Botezăt.; Schimbarea la faţă, sărbarea Adormirei şi a Nascerei Născătórei. Intrarea în biserică a fost cunoscută la răsărit numai în seclul al treispredecelea.

Înălţarea Domnului numai în secl. IV a devenit generală, şi s'a serbat la 40 de dile după Pasci şi 10 dile înainte de Rusale. In cele dintâiu trei vécuri a fost numai simplu indicată între sărbătorile quinquagesimale (dilele dela Pasci până la Rusalii, cari — precum am vădut mai sus — să ţineau tóte de sărbători). Abia după ce s'a ivit mai mulţi eretici în biserică, cari negând Invierea lui Christos negau şi Înălţarea lui la ceriu, fu serbată diua Inălţării mai solemn ca celelalte dile quinquagesimale. Chrisostom în omilia sa despre Inălţarea lui Christos dice: „Astădi némul omenesc este érăşi împăcat cu Dumnedeu... astădi suntem înălţaţi la ceriu, sau suntem fericiţi!" Inălţarea lui Christos să privia ca deplina esecutare a scopului lui Isus de a fi om şi de a mântui pe om.

Bunavestire. Biserica veche serba prin ea concepţiunea cuvêntului Christos şi acesta a fost obiectul sărbării ei. Positiv nu se scie când s'a introdus acésta sărbătóre, probabil că către sfârşitul seclului al şaselea; căci canonul 52 trulan (sinodul VI ecum. din anul 680 sau 692?) dispune ceva cu privire la ea.

Intimpinarea Domnului se serba la 40 de dile după Crăciun în amintirea atât a curăţirii Mariei, cât şi în amintirea docsologiei lui Simeon la prima presentare a lui Iisus în biserică. Sărbătórea acésta se trage din Orient, unde ea s'a ţinut deja înainte de ordinul privitoriu la ea al împăratului Iustin din Antiochia 526; la Roma se dice a fi introdusă la 494 prin papa Gelasie.

Dumineca Floriilor s'a serbat în amintirea întrării lui Iisus în Ierusalim. În biserica răsăritului a devenit în us abia în secl. IV; pe când în cea apusénă abia prin secl. VII sau VIII. Atât în biserica res. cât şi în cea apusénă se sfinţiau în aceea di stâlpări de finici, cari stâlpări sfinţite se purtau în aceea di în mână.

Shimbarra la faţă (Thaborion). Despre originea acestei sărbători atâta se scie, că în seclul al şaselea şi al şeptelea la răsărit era generală, şi se ţinea pr tutindenea în 6 August; în biserica apusénă se amintesce în martirologionul lui Wandelbert abia în seclul al nóuălea. Papa Calicst. III la anul 1456 reîmpróspătă serbarea ei, deodată şi în amintirea învingerii creştinilor asupra turcilor şi respingerea acestora din Bălgrad (6 August 1456).

În acéstă di atât în biserica răs. cât şi în cea apusénă sfinţa la liturghie vinul cel nou, sau dacă acesta nu era, atunci strugurii.

Adormirea Născătórei. Originea acestei mari sărbători statorită pe 15 August este a se află mai curênd în biserica răsăriténă decât în cea apusénă. În aceea verosimil a fost întrodusă îndată după sinodul din Efes 431; căci Ciril din Alecsandria de sigur că şi-a dat tótă truda, ca în contra lui Nestoriu se promoveze venerarea Mariei; totuşi ca sărbătóre definitivă o putem lua abia din seclul al şeptelea.

Despre *Nascerea născătórei* se află urme deja din seclul VI, însă abia în seclulul VIII s'a statorit serbarea ei pe 8 Septembre.

Mai sunt şi alte sărbători pe lângă mai sus citatele după Şaguna încă şi altele, cari sunt în us şi astădi, însă ne-am estinde prea departe voind a reflectá la tóte, ba nici nu aflu da interes, pentru-că unele din ele nu se serbéză de către toţi în asemenea măsură; ér altele sunt prea cunoscute din sinacsariile bisericei.

Venim dară la sărbătorile martirilor.

Dacă însĕ voim, ca aceste sĕ le marcăm bine, atunci înainte de tóte trebue sĕ luăm în socotinţă, că pe acele timpuri triste şi sângeróse, când religiunea crestină se estindea numai prin meritul suferinţelor şi tortureler îndurate de bună voie de cătră mărturisitorii ei, şi când acestia nici de frica ameninţărilor şi torturelor nu cădeau din credinţa în Christos, — poporul, carele a vĕdut aceste, a trebuit sĕ ţină în mare onóre pe aceia, cari atât de mult au suferit pentru crestinism, lăsându-şi şi viaţa pentru confirmarea lui. Poporul a şi ţinut pe acei scumpi mărturisitori şi martiri de eroii religiunei lor, cari până la sânge a resistat şi voioşi s'au dat morţii, pentru ca sĕ pună basă religiunei crestine şi sĕ apere onórea şi demnitatea ei.

De aceea au şi socotit crestinii cei dintâiu de fórte drept şi cuviincios, ca memoriile martirilor sĕ se onoreze cu cuviinţă parte ca prin acésta sĕ animeze şi încurageze şi pe alţii spre asemenea bravuri, parte pentru ca virtutea deja în acésta lume sĕ nu rĕmână fără rĕsplată. In urmare crestinii primitivi obicinuiau în fie-care an odată a merge la mormintele martirilor, pentru de a preamări aci suferinţele şi triumful lor, a lăudá virtuţile lor şi a mulţămi lui Dĕeu pentru bunele lor esemple, pentru viaţa lor sfântă, pentru mórtea lor fericită, şi pentru corónele, cari le-a pus Dĕeu pe capetele lor.

Aceste sĕrbători apoi se numiră aniversările martirilor.

Când s'a întrodus în biserică sĕrbătorile în memoriile martirilor nu pot scí cu positivitate. Şaguna (ist. bis. I. 5. 108) susţine, că în seclul al doilea s'a aşedat acele. Cea dintâiu sĕrbătóre de feliul acesta o aflăm la Eusebiu (ist. bis. cartea IV cap. 15) întru amintirea lui Policarp (a cărui mórte martirică Eusebiu o pune în anul 168), despre a cărui mórte şi chin şi cu deosebire despre locul, în care s'a aşedat ósele lui, biserica din Smirna a avisat pe cea din Filomelia: „că ei sunt hotărîţi (încât nu-i va împedecá rĕutatea vrăşmaşilor) a se aduná la mormêntul lui, pentru ca ḑiua nascerii martiriului lui sĕ o petrecă cu bucurie şi triumfare (Eusebiu loc citat) La acésta trebue sĕ observăm, că creştini cei dintâiu numiau anumit ḑiua morţii martiriului ḑiua nascerii lui. Ei, în contra obiceiului păgânilor, cari ţineau numai ḑiua nascerii bărbaţilor lor renumiţi şi meritaţi, — serbau ḑiua morţii sfinţilor, pentru-că în mórte prin eliberarea din valea plângeriler şi a durerilor priviau ei adevĕrata nascere spre bucria şi fericirea vieţii cei vecinice.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Scirile din Viena anunţă, că monarchul s'a îngrijit pentru locuinţa viitóre a ficei sale Maria-Valeria, cumpĕrând castelul contesei Fürstenberg Esseng, unde va locuí după ce va încheiá căsătoria cu archiducele Salvator.

* (Adunarea generală de tómnă a comitatului Sibiiu.) Acésta adunare s'a ţinut Luni şi Marţi sub conducerea vice-comitelui. La órdinea ḑilei a fost proiectul de spese pentru intreţinerea cassei comitatense şi a administraţiunei pro 1890 şi în legătură cu acésta aruncul de $^1/_3$% pentru scopuri administrative şi sporirea lefei vice-comitelui. La propunerea comisiunei s'a primit aruncul şi s'a statorit bugetul cu 56,840 fl. erogate şi 57.340 fl. venite, rĕmânênd un plus de 500 fl. Salariul vice comitelui e de 2400 fl., la care se mai adauge încă 600 fl. După-ce s'a votat mai multe proiecte de credit pentru fondul bolnavilor, fondul economic, fondul scólei de agricultură şi s'a adaus la salariul pretorului cercului Sibiiu 100 fl. a venit la ordinea ḑilei linia ferată Sibiiu—Avrig—Făgăraş şi după o desbatere minuţiósă, la care a luat parte Dr. Wolff, vicariul şi archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, Dr. Aurel Brote, Dr. E. Neugeboren etc. se primesce raportul comisiunei pentru crearea drumului. S'a ales apoi preşedinte al sedriei orfanale Franz de Huttern, asesor R. Sigerus, în locul acestuia de vice-notariu I comit. Stefan Stroia, de al II-lea vice-notariu comitatens Ioan Creţiu şi de vicenotariu la sedria orfanală Gustav Bedeus. S'a luat la cunoscinţă mai multe esmise ministeriale şi se alege în comisiunea verificătóre a comitatului Dr. E. Neugeboren şi N. Cristea. Terminul pentru intregirea representanţei comunale s'a statorit pe 14 Novembre. In comisiunea pentru vitele de prăsilă din Mercurea s'a ales Ioan Măcellariu. S'a aprobat şi s'au respins încă multe cereri de ale comunelor şi singuraticilor şi s'a hotărit modificarea unor statute.

* (Natalia Keşco.) Sub titlul acesta cetim în „Telegraful Român“ din Bucuresci următórele:

Nu cunosc, n'am înalta onóre a cunósce pe regina Sêrbiei, dar am avut onóre de a cunósce acum dóuĕ ḑeci de ani şi ceva pe d-şóra Natalia Keşco.

Am cunoscut-o, pe când făceam parte din nobilimea basarabénă. Pe atunci d-sa o gingaşă şi candidă copilă româncă, trăia într'un cerc de mari proprietari din nenorocita Basarabie, toţi boeri români, cari nu voiau şi nu permiteau sĕ între în cercul lor intim parveniţi din Rusia, ce năvăliau în partea Moldovei, răpită la 1812.

In salonul bĕtrânului Keşco nu se permitea de a vorbí muscălesce şi toţi cei cari întrasĕră în casele sale, conversau sau românesce sau franţusesce. Când murì bĕtrânul Keşco, boerii români reformară salonul lor intim la d na Keşco.

Aci, acelea şi obiceiuri, aceea-şi ură în contra strĕinului cutropitoriu însufleţia pe toţi.

Eram tinĕr pe atunci, gonit din universitate, pentru că am luat parte la o manifestaţiă ostilă guvernului a studenţilor, am fost adus între doi gendarmi la Chişineu, n'am frecuentat altă casă decât aceea a d-nei Keşco, pe care o numiam noi toţi curtea română. Aci petreceam ḑiua, aci prândiam, aci petreceam sările.

Pe toţi câţi eram, ne lega aceea şi ură, acela şi dispreţ pentru partea muscălésca a societĕţii din Chişineu.

Tóte acestea-mi vin aḑi în memorie, când aud că ex-regina Natalia a devenit acum o ruso-filo înfocată, că o iubire adêncă pentru Sf. Rusie însufleţesce acéstă inimă română şi că patria A. S. R e Rusia, precum a declarat o regina la Odesa.

Tempora mutantur!... Aşa este, dar schimbarea e prea mare.

Rĕmâne a se scí, dacă acéstă schimbare e sinceră, e adênc săpată în sufletul acestei femei ambiţióse. *Z. A.*

* (Banii de hârtie.) Conform unui raport al comisiunei pentru controlarea datoriei pendente a statului ungar, hârtia de valóre representă suma de 411.998,443 fl., dintre cari 343.381,523 fl. în bancnote de 1 fl. de 5 şi de 50 fl.

* (Trenul accelerat.) In urma unei representaţiuni a comisiunei administrative a comit. Sibiiu, ministrul de comunicaţiune a ordonat ca trenul accelerat sĕ stea la Copşa-mică 1 minută spre a se puté uní cu trenul din Sibiiu Nr. 309 şi 310.

* (Ḑilele critice ale lui Falb.) Falb a prorocit şi pentru anul următoriu o mulţime de ḑile critice, şi pentru ca sĕ fie mai bine ţinute în evidenţă, le a înşirat într'un călendariu împărţindu le în ḑile de tot critice şi ḑile, cari sunt mai puţin critice. Astfeliu în prima linie cad: 20 Ianuariu, 19 Faur, 20 Martiu, 31 Iuliu, 30 August, 28 Septembre; apoi 5 şi 9 Aprile 4 Maiu, 3 Iuniu, 4 Iuliu, 13 Octobre, 12 Novembre şi 12 Decembre cad în linia a dóua. Acestor ḑile se dă o importanţă cu atât mai mare, căci prorociile din anul curent s'au cam implinit şi nu l'a lăsat profet fals.

* (Tariful pe zone). In urma circulaţiunei celei mari, ce s'a format de când cu introducerea tarifului nou pe zone, darea biletelor la cassă se face numai cu mare greutate din causa îmbulzelei celei mări. Spre a sĕ ajutá acestui neajuns s'a ţinut o conferinţă în ministeriul de comuicaţiune şi s'a şi hotărit ca biletele sĕ se estradea şi la oficiile postale, căpĕtând acestea un percent anumit.

* (Târgul din Sân-Georgiu.) Ministrul de comunicaţiune a conces ca târgul, ce era sĕ se ţină în Sân-Georgiu (comit Trei-scaune) pe 8, 9 şi 10 Oct. a. c. sĕ se amâne pe un timp nedeterminat.

* (Afacerea Farkas.) Afacerea Farkas a trebuit sĕ întârḑie din motiv, că judele instructor n'a putut de loc înduplecá pe Farkas sĕ se lase a fi fotografat. Numai după multă insistinţă şi după ce complicii sei au mărturisit totul, s'a hotărît a se fotografá. După fotografare Farkas a fost lăsat sĕ se preumble o óră în odaia temniceriului. Se crede, că afacerea se va încheiá în curênd.

* (Esposiţii.) Alaltăeri, Marţi, a avut loc în Sibiiu o esposiţiune de cai, de rimători şi de póme. Caii au fost de tot frumoşi şi mai mulţi proprietari au primit premii, deasemenea au fost şi porci de mai multe rase. Esposiţia de póme a dovedit, că progresăm în ramul acesta al economiei. Ea a fost cercetată de preste 1000 de persóne. S'au vĕḑut strĕini de prin locuri destul de depărtate ale ţĕrei.

* (Bóla de vite) Se pare, că bóla contagiósă de unghii şi de gură la vitele cornute şi la rimători s'a intins peste ţéra întrĕgă. Din tóte lăturile se semnaléză casuri de acésta bólă epidemică Ḑilele trecute s'au ivit unele casuri şi în vitele din satele din imprejurimea Sibiiului precum şi în Sibiu.

* (Vênătóre de urşi.) La ordinul espres al Maj. Sale în anul acesta nu se va face vênătóre de urşi la Gurghiu.

— La Cuşma în comit. Bistriţa Năseud, făcându-se góne de urşi au fost aduşi de gonaci 14 urşi mari, numai unul însĕ a fost puşcat. În ḑiua următóre a mai căḑut încă unul în greutate de 256 klgr. In ambele casuri norocul l'a favorisat pe contele Eugen Lazar.

* (Starea viilor în România) In „Curier Financ“. cetim: Din causa necontenitelor ploi, mare parte din vii sufere. Strugurii sunt bine copţi şi culesul grăbesce; deja cea mai mare parte din podgogereni au început. Preţurile sunt derisorii, sau mai bine ḑis nu sunt de loc. Câţi-va cumpĕrători din ţéră şi strĕinătate caută sĕ cumpere vinurile pe nimic, cu un cuvênt, cu tótă abundanţa ce ecsistă, cultivatorii abia îşi vor puté scóte cheltuelile. Preţul vinurilor variéză între 70 bani şi 1 franc.

Bibliografic.

„*Românische Revue*“, politisch-litterarische Monatsschrift, Heft VIII und IX, Wien, 1889. Inhalt: Zur Lage der Romänen in Ungarn. — Politische Processe in Ungarn. — Die Gimnasien der Bukovina. — Michail Eminescu. — Der Abendstern. Von M. Eminescu. — Jonea, das Muttersöhnchen. Von P. Brosteanu. — Des Murgu Töchterlein. Von K. Heinzendorf. — Romänische Volkslieder. Von K. Heinzendorf. — Der Rhapsode der Dimbovitza. — Rundschau: Der Bericht des kön. romänischen Ministerpräsidenten über die Lage der Bevölkerung in der Dobrudscha. – Romänien bei der Pariser Ausstellung. — Eine Ausstelung landwirtschaftlicher und industrieler Producte der Balkanländer in Bukarest. Die Industrie in Romänien. — Die Jahresversamlung des siebenbürgischen Vereines für romänische Litteratur und die Kultur des romänischen Volkes. — Der magyarische Nationalstaat. — Aus der Bukovina. — Litteratur und Kunst: Koloman von Tisza und der magyarische Chauvinismus. — Die Heimat der Hohenzollern in den ältesten Zeiten. — Die Thronfolge in Romänien. — Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. — Wanderungen im Mühlbachgebirge. — Romänische Dichtungen von A. Franken. — Das baltische Deutschtuhm. — Elf Jahre im Balkan. — Neue Bücher. — Carmen Sylva's Werke. Istoria românilor din Dacia Traiană. — J. L. Caragiale; Teatru. — Berichtigung.

Mulţămită publică.

De vre-o patru ani încóce familia dlui Alesandru Beldiman, fost ministru plenipotenţiar al României în strĕinătate, petrece peste vară în comuna Bacifalul-Săcelelor pentru cură de aer.

În vara acésta aflându-se acéstă ilustră familie éră în comuna nóstră a aflat de bine, ca pe copilul născut încă în Decembre 1888 în Bucuresci sĕ-l boteze în biserica nóstră ortodocsă română de aici. Botezul s'a sĕvêrşit Duminecă în 17/29 Septembre a. c. Ca naş al copilului a funcţionat dl Dimitriu A. Sturdza, fost ministru de culte şi instrucţiune publică în România.

Cu ocasiunea acestei festivităţi familiare dl fost ministru Dimitriu A. Sturdza a binevoit a dărui pentru biblioteca parochială de aici următórele opuri:

1. „*Cuvinte sufletesci*“ de Carmen Sylva. Bucuresci 1888.
2. „*Discursuri pedagogice*“ ale dlui Dimitriu A. Sturdza, ministru de culte şi instrucţiune publică. Bucuresci 1887.
3. „*Istoria română*“ pentru scólele primare de ambele secse, de Gr. G. Tocilescu, profesor la Universitate. Bucuresci 1889.

Asemenea dl Alesandru Beldiman a binevoit a dărui tot pentru biblioteca parochială opul seu „O crimă de stat. Rescóla sătenilor din primăvara anului 1888“. Bucuresci 1889.

Pentru acésta binevoitóre atenţiune faţă cu parochia de aici subscrisul, ca paroch local, me simt prea plăcut îndatorat a esprimá şi pe calea acésta adênc simţita mea recunoscinţă susnumiţilor ilustri bărbaţi de stat ai regatului România, dorindu-le dela Atotputernicul Dumneḑeu sănătate şi viaţă îndelungată.

Rugându ve, dle redactor, a dá loc în preţuitul d-vóstre ḑiariu acestor şire, me însemn

Bacifalu, 22 Septembre, 1889.

Toma Frateşiu,
paroch ortodocs-român.

MONITOR. 38

Calendariul sĕptemânii

1 — 7 Octobre.

1 Duminecă: Anania, Roman, Michail, Domnin, Ioan, Grigoriu, *2 Luni:* Ciprian, Iustina, Teofil, Georgiu. *3 Marţi:* Dionisiu Areopagitul, Rustic, Elevteriu, Teoctist, Ioan Chozevitul. *4 Mercuri:* Ieroteiu, Petru, Domnina, Verina, Prozdoca, Avdact, Calestina, Amun, Faust, Gaie, Evseviu, Cherimon. *5 Joi:* Charitina, Mamelchtia. *6 Vineri:* † Apostolul Toma, Erotinda, Macariu. *7 Sâmbătă:* Sergiu, Vacch, Iulian presbiterul, Cesariu diaconul, Leontie Ipatul, Evseviu presbiterul, Filics, Polichroniu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 1-a Octobre a XVIII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 1 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 7-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“,

Vineri 6 Octobre. S. Apostol Toma. Sĕrbătóre negată. Docsologia mare.

Loterie.

Mercuri în 5 Octobre 1889.

Sibiiu: **57 37 53 46 35**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 8 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47½	9.46
100 marce nemţesci	58.35	58 35
London (poliţă pe trei luni)	119.60	119 65

Nr. 622. [210] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela scólele confesionale gr. or. române a înfra scriselor comune bisericesci din protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Călian, cu salariu de 200 fl. dela popor, fără cuartir.

2. Lăpustesti, cu salariu de 60 fl. în bani, 40 merţe mari de bucate, cuartir în edificiul scólei, lemne de foc și venitele cantorale computate în 10 fl.

3. Rișca, cu salariu de 50 fl. dela popor, cuartir liber, lemne de foc și venitul cantoral 10 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a și asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. Cluș, 22 Septembre, 1889.

Tuliu Roșescu,
administr. protop.

---

[209] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului al doilea de învĕţătoriu la scóla din Cebea protopresbiteratul Zarandului, lângă care sunt afiliate și comunele: Risca și Caracus, — se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ cu emolumentele acestea:

Salariu anual de: 160 fl., care se va solví în rate trei-lunare anticipative din alodiul comunal.

3 orgii de lemne pentru încălḑitul scólei și cuartirul învĕţătoriului care i-se va dá afară de edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ-și înainteze rugările instruite în sensul legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral mai sus pomenit, în terminul sus arĕtat.

Cebea, la 2 Februariu, 1889.

Presidele comitetului comun. scolariu.

Ioan Jurca,
paroch.

Nr. 272. [206] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕţĕtoresci din comunele mai jos însemnate, din protoprebiteratul gr. or. al Albei Iuliei prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucerdea-vinósă, cu un salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne sufiiciente.

2. Gârbova de sus, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir și lemne suficiente.

3. Măgina, cu un salariu anual de: *a*) 100 fl, în bani; *b*) 40 ferdele cucuruz din magazinul scólei: *c)* tacsele de cantor în sumă de 60 fl., în care se cuprinde și una parcelă de 800□ orgii, ce vine sămênat cu cucuruz.

4. Ponor, cu un salariu anual de 250 fl., cuartir și lemne suficiente

5. Stremţ, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir și lemne suficiente.

Doritorii de a ooupá vre un post au sĕ-și aștérnă concursele lor pănă la terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral conform ligilor în vigóre.

În conţeledere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental Alba Iulia, 19 Septembre, 1889.

Alesandru Tordășan,
protopresbiter.

Nr. 472 [207] 2—3

CONCURS.

După ce în urma concursului pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Alun cu filiele, Bunila și Vadu-Dobrei publicat în ḑiariul nostru „Telegraful român“ Nr. 57, 58 și 59 a. c. fără ca sĕ fie reflectat la acel post vre un individ cu cualificaţiunea prescrisă, așa în urma părintescei re soluţiuni consistoriale din 11 Iuliu a. c. Nr. 4661 B. se publică prin acésta concurs din nou cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare tot pe lângă aceleași

Emolumente, și anumit:

1. Simbriă preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr. suma 120 fl.

2. Venitele stolari statorite în ședinţa sinodului parochial estra ordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl., la olaltă 250 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-și așterne petiţiunile la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor legali

Haţeg, 12 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 470. [204] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în comuna Bărĕsti se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 150 fl. salariu.

Concurenţii 'și vor asterne cererile la oficiul protopresbiteral subscris, în terminul legal, și provĕḑute cu tóte documentele necesare.

Haţeg, 4 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 481 [205] 2—3

EDICT.

Ioan Manole Panţu din Bacifalu, care de trei ani părăsì cu neccredinţă pre legiuita lui soţie Stana Vasilie Tibără tot din Bacifalu și nu se scie ubicaţiunea, se citézĕ prin acésta ca în termin de șese luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului for matrimonial căci la din contră se va aduce sentenţă și în absenţa lui.

Brașov, în 12 August. 1889.

Oficiul protopresbiteral al Brașovulu I ca for matrimonial.

Ioan Petric, protop. ca adm.

Sz. 3005/889. polg. [200] 3—3

Hirdetmény.

Az erszébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint báró Miske Adel által beadott kérés folytán Sáldorf község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-ére d. e. 9 órára** tüzetik ki Sáldorf községébe a helyszinére a községi iroda helyiségbe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök — *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 3004/889. polg. [199] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Baró Miske Adelnak beadott kérése folytán Salhó község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-re délután 3 órára** tüzetik ki Salhó községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe, — ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. — *Zöld Gábor,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	
Cluș	5.56	—	5.08	
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicica	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicica	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Mureș-Ludoș—Bistriţa

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureș—Ludoș

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureș-Ludoș	—	—	—	9.35

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	6.—
Sighișóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase inseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Sâmbătă 30 Septembre, (12 Octobre.) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre Decembre al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfârşesce cu ultima Septembre 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedipiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 29 Septembre.

Nu noi am fost aceia, cari din capul locului fac opositiune tuturor mĕsurilor luate de guvernul ţĕrei. Nici astăţi nu noi conbatem cu vreme şi fără vreme ori ce stare de lucruri se introduc la noi, fie bună sau rea, acésta sĕ nu impórte Din contră ţinem şi aţi la programa de acuma 36 de ani, improspĕtată în punctele cardinale chiar şi la începutul acestui an. Fără a fi angajaţi a priori în o parte sau în alta, totdeuna avem în vedere binele public, fericirea patriei prin fericirea cetăţenilor. De aceea apreţiăm binele totdeuna, vină el ori şi din ce parte, şi combatem rĕul unde l aflăm, vină el dela guvern, vină dela presă, sau vină dela singuraticii amploiaţi ai statului sau ai cutărei confesiuni din patrie.

În cadrele programei nóstre, fideli tradiţiunilor ţiariului nostru, cu plăcere luăm act despre mĕsurile luate de către actualul ministru de interne, cari după a nóstră părere sunt pentru binele public şi fericirea cetăţenilor, şi prin ei pentru fericirea patriei, cu energie vom ridicá glasul contra acelor mĕsuri, cari uşor pot seduce pre amploiaţii subalterni la esces de zel mai cu sémă pe lunecosul teren al maghiarisărei, care este tema de predilecţiune a tuturor elementelor de disordine din patria nóstră, care durere multe asemenea elemente are.

Cu deosebită satisfacţiune am luat la timpul seu act despre luarea afacerilor interne de către actualul ministru, şi de persóna lui am legat şi legăm speranţe indreptăţite. Actualul ministru de interne cunósce din propria vieţuire aici tóte referinţele ardelenesci. Cunósce în special referinţele dintre românii şi ungurii de aici, ne vorbesce perfect limba nóstră. Cu un cuvênt nu este strĕin de afacerile de aici, şi póte dá informaţiuni autentice, când se vor cere, şi scie la ce valóre se reducă denunciaţiunile de tot soiul, cari cu abundanţă iau drumul spre capitala Ungariei despre nisuinţele nóstre ale românilor.

Pregătiţi deci cu un fel de indreptăţită simpatie pentru persóna domnului ministru de interne, iam urmărit cu atenţiune mĕsurile luate pentru binele public.

Scontrarea casselor de prin comitate şi dela magistrate este o mĕsură, care a fost salutată de presa întrégă fără deosebire de partidă sau naţionalitate.

Mĕsurile umanitare de a se pune în fie-care comună o móşă diplomată din partea statului a produs adevĕrată mulţămire în toţi ómenii, cari sciu apreţiá efectele unei asemenea mĕsuri.

Mĕsurile privitóre la concipiarea actelor oficióse în ministeriu în un stil mai uşor, şi mai la înţeles cu abatere dela şablonul observat până acuma, de bună sémă póte fi numai în interesul serviciului public, şi póte şi a purificărei limbei pe basa unui plan mai sănĕtos.

Nu putem condamná nici aceea mĕsură a ministrului de interne de a se scrie numele de botez tóte unguresce, şi noi încă nu am urmat altcum, când am stat în faţa numelor unguresci

O asemenea traducere o admitem şi o folosim noi, fără a ne teme de vre-o încurcătură în privinţa numelor de botez, şi fără de a vedé aici vre o incercare de maghiarisare.

Convingerea nóstră este, că acésta este şi basa morală, care a indemnat pe ministru la emanarea unei ordinaţiuni de soiul acesta. Tare ne temem însĕ, că organele subalterne în zelul lor de a face servicii în altă direcţiune vor trece preste nobilele tendinţe ale domnului ministru, şi vor trece în esces de zel spre a face servicii maghiarisărei.

Şi temerea nóstră este fundată, deóre-ce avem esemple, că organele din comitatul Solnoc-Dobâca, un comitat vecin cu cela al actualului ministru de interne, mai inainte numai cu 6 ani s'a apucat de traducerea numelor românesci în acte publice, şi au comis greşeli, încât identitatea persónelor s'a făcut absolut imposibilă.

Aşa am vĕdut, că din Artemie s'a făcut Aureliu, din Ioachim=Jen, Hariton=Ambrosiu, Eufrosina=Elisabeta, Firóna=Francisc, Gerasim=Gyárfás, Eutimiu=Imre şi ca sĕ incheiem cu catalogul acesta de traduceri vom mai pune şi Samfira=Samu.

Avem deci temere fundată, că ordinaţiunea domnului ministru, de care facem amintire va resuscitá asemenea lucruri învechite, despre cari la timpul seu multe s'au scris, şi un asemenea catalog, ca şi cele ilustrate s'au publicat în comitatul Solnoc Dobâca în fie-care comună, şi s'a dat spre folosire amploiaţilor în cele publice.

Confusiunea şi o póte închipuí ori ce om cu minte.

De aceea credem, că nu e consult provocarea de asemenea lucruri, cari nu sunt în interesul bunei administraţiuni, şi pot provocá numai scene, ca şi cele petrecute acuma 6 ani cu traduceri monstre la slavoni şi germani, ca confusia sĕ fie şi mai mare.

Revista politică.

O adevĕrată surprindere a provocat în cercurile conducĕtóre din Budapesta espunerile ţiarului maghiar „P. Napló," prin care afirmă, că în întreg Ardélul domnesce o nemulţămire generală.

Acésta nemulţămire nu este a se căutá numai la poporul român, care cu numĕrul seu covêrşesce pe tóte celelalte naţionalităţi, şi nici la poporul săsesc, ci chiar şi în societăţile maghiare.

Causa principală a acestor nemulţămiri se aduce în legătură cu uniunea, sub care formă de când stă Ardélul nici un folos nu a tras. El a fost esploatat pentru Ungaria proprie, fără a se bucurá şi el de vre un beneficiu.

Mai mult, s'a creat pentru Ardél chiar şi legi escepţionale, prin cari cetăţenii sei nu sunt puşi în positiune ca ceialalţi cetăţeni ai statului ungar, şi prin cari li se scurtézá drepturile la o viaţă mai însemnată în afacerile statului.

Aţi în Ardél domnesce miseria, industria e înăbuşită, bucate sunt puţine şi ardelenii nu sunt în stare sĕ se ajutoreze ei pe ei, ér dela ajutoriul Ungariei propie nu pot aşteptá nimic.

După conclusiunea, ce o face cestionata fóie, ar fi mai consult ca deputaţii ardeleni sĕ între în şirurile opositiunei, pentru-ca cu acésta sĕ combată

FOIŢA.

Esposiţia scolară din Paris.

Un pedagog maghiar (Léderer Á) cercetând esposiţia din Paris, scrie în fóia „Egyetértés" doi articoli despre esposiţia scolară din Francia, Algeria, Tunis, Egipet şi Iaponia. Fiind de interes publicăm în traducere din articolii amintiţi, cea-ce se refere la scóle, din care putem trage conclusiuni folositóre în privinţa scólelor nóstre. Cei doi articoli sunt:

I.

Dacă umblăm aici în Paris printre mărepele palate şi pavilóne; dacă privind admirabilul turn Eiffel şi edificiile din jurul lui, pline cu cele mai scumpe comori ale lumei, şi în fine dacă răpiţi de creaţiunile clasice ale artei, sciinţei şi industriei, de minunatele promenade, pre-cum şi de teatrele europene şi orientale — voim sĕ ne consacrăm tot timpul privirei acestora: apoi în adevĕr mare abnegaţiune trebue sĕ avem ca sĕ folosim o parte a puţinului timp şi pentru cercetarea esposiţiei modeste, fără pompă şi lucs a scólelor, cu deosebire dacă cugetăm, că acésta e împreunată cu multă ostenélă şi jertfă de timp, pentru că esposiţia scólelor nu este în palate separate, făcute anume spre acest scop, ca espoţia picturei, sculpturei, industriei şi a maşinelor, ci e imprăştiată în diferite pavilóne.

De altcum cercetarea esposiţiei scolare a Europei, Asiei, Africei şi Americei, pre-cum şi comparărea scólelor apusene şi rĕseritene, aflătóre în esposiţia dela Paris nu numai bărbaţilor de scólă si amicilor scólei le oferă destule momente interesante şi instructive, ci şi celor ce se ocupă cu istoria culturală, amicilor progresului omenesc, ba chiar şi multor industriaşi aşa, că se rĕsplătesce din destul ostenéla.

Sĕ începem dară revista cu scólele francese, a căror esposiţie se află în pavilonul artelor libere („Palais des Arts libéraux"). Acest pavilon se află îndrépta turnului Eiffel şi în faţa palatului artelor frumóse („Palais beaux Art") şi cuprinde despărţĕmêntul al doilea cu 11 grupe, dintre cari grupa a 6 a represintă scólele inferióre, grupa a 7-a pe cele medii şi a 8-a pe cele superióre. — Sĕ privim mai întâiu gradinile de copii francese Aceste scóle menite pentru copii de 2—6 ani au numiri diferite: salles d'asile, écoles enfantines, în timpul mai neu şi écoles maternelles, jardins d'éfants. Dela art. de lege din 1886 fie-care comună trebue sĕ înfiinţeze de acestea şi între obiectele de învĕţămênt prescrise de lege se află spre cea mai mare mirare a mea şi primele elemente ale desemnului, cetirei, scrierei şi calculărei. Din tabelele statistice vedem, că de present „écoles maternelles sunt la 6000 şi sunt cercetate de 767,767 copii. Acestea sunt mai mult apendice la scólele poporale, puteri didactice sunt la 9219 şi supravegherea e încredinţată esclusiv femeilor. Lucrările espuse dau dovadă despre gustul artistic desvoltat al francesilor.

Acum mergem mai departe la esposiţia scólelor poporale, cari dela esposiţia din Viena, aşadară din 1873, au făcut progres surprinţĕtoriu. Acésta o dovedesc în mod strălucit lucrările numeróse ale elevilor din clasele superióre ale scólelor poporale, din preparandiile inferióre şi superióre şi din alte institute. Frunţărim d. e. în lucrarea voluminósă a elevei din Bordeaux Eva Reau. Primele două pagine sunt umplute cu notiţe scrise şi subscrise de învĕţătóre: locuinţa şi ocupaţiunea tatălui şi a mamei, locul şi anul nascerei, caracterul, diligenţa şi capacitatea elevei, ţinuta părinţilor faţă cu scóla; numai după aceia urmézá lucrările de casă din diferitele obiecte de învăţĕmênt ale scólei elementare.

Luăm un alt caiet: acesta cuprinde descrierile unui elev din Lyon despre 25 escursiuni scolare cu diferite desemnuri şi plante comprimate.

Intre multele reuniuni, cari ne atrag atenţiunea prin lucrările elevilor şi programe scolare, se distinge cu deosebire reuniunea Canton de Montfort L'Amaury, carea îşi pune de problemă a promóvá învĕţămêntul poporal, cu deosebire în privinţa învĕţămêntului moral şi civil (L'enseignement primaire moral et civique), a încurajá pe elevi pe şi învĕţă-

sistemul actual, sĕ rĕstórne guvernul şi sĕ asigure Ardélului drepturile, ce i compet. —

Nu e destul cu învinovăţirile, ce se năpăstuesc pe capul dlui Tisza din partea opositiunei maghiare, mai era de lipsă, ca şi clerul catolic sĕ se năpăstuéscă asupra sa.

In adevĕr, de când cu rĕspunsul, ce l'a dat monarchul la Kisbér episcopului de Raab, o adevĕrată agitaţiune s'a provocat în rêndurile clerului catolic. Dl Tisza e învinuit, că dênsul ca „protestant" a pus în gura monarchului vorbele, prin cari se apostrofézĕ clerul catolic. Agitaţiunea a ajuns aşa de departe încât s'au luat proteste protocolare subscrise de bărbaţi de valóre şi influinţă în tabera catolicilor. —

Publicistica din Germania se ocupă mereu cu evenimentul important, ce s'a întêmplat în ḑilele trecute. Mai multe foi şi în special „Kr. Ztg" au scris articli dejositori la adresa lui Bismarck, atăcând politica, ce o urmăresce şi în general starea lucrurilor anormale, ce s'au creat în Germania şi a căror provenienţă se atribue numai conducerei îndârjite a cancelariului de fer.

Aceste enunciaţiuni au făcut pe monarchul german sĕ se cobóre de pe tronul imparţialităţii şi sĕ se amestece în luptele politice ale presei. Astfeliu la ordinul seu oficiósa imperiului a scris un articol în care ia în apĕrare pe Bismarck şi respinge espunerile amintite.

Acésta procedură a monarchului a fost în adevĕr surprinḑĕtóre. Ea n'a avut însĕ efectul dorit, de óre-ce foile, cari s'au ocupat cu acéstă costiune au luat mai mult curagiu, vĕḑênd, că chiar monarchul s'a vĕḑut necesitat sĕ intervină spre a luá în apĕrare pe prietenul seu Bismarck. —

Evenimentul ḑilei este venirea ţarului rusesc la Berlin, la care a asistat marele principe Vladimir, aprigul luptătoriu pentru intreţinerea bunelor relaţiuni dintre Rusia şi Germania.

Foile nu discută încă cestiunile politice, ce ar resultá din aceste intrevederi, şi tóte se mărginesc numai a comentá întrebarea pentru-ce s'a întârḑiat contra visita şi s'a amênat în atâtea rênduri.

De odată însĕ cu acest eveniment e adusă la ordinea ḑilei şi cestiunea bulgară. Foile puterilor centrale au scris mult pentru resolvarea acestei cestiuni prin recunóscerea principelui Ferdinand de principe legal. La ele se alătură şi foile englese, cari fac pe sultanul responsabil, că nu iniţiază lucrul ca suveran a bulgarilor şi că prin acésta bulgarii au motiv a nu mai recunósce vasalitatea Turciei. La acestea rĕspund foile rusesci hotărît, că ar fi bine a nu se mai discutá acéstă cestiune, tocmai acum, când ţarul e la Berlin. Dacă s'ar face şi acel pas greşit, de sigur lucrurile se vor complicá în Bulgaria şi Rusia va avé motiv a ḑice: că nu s'a respectat tractatul de Berlin.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

De pe Târnave, 7 Octobre, 1889. Dle redactor! In şedinţa comitatului Târnavei mici dela 4 Octobre s'a adus o hotărire de mare importanţă. Este vorba de o ispravă, care o a făcut acest comitat, când a decis a contribuí din aruncul de 2% la inmulţirea averei reuniunei Emke. Şi ca acésta ispravă sĕ nu rĕmână localisată numai în acest comitat fericit — s'a decis sĕ se facă apel şi la celelalte comitate, cari la rêndul lor érăşi vor trebuí sĕ arete, că în cât au la inimă interesele culturale şi în cât nu. Vom vedé deci pe întréga linie un apel făcut la pungile contribuenţilor de dare şi nu ne îndoim, că şi comitate, cari au deja restanţe de dare de preste un milion nu vor stá cu mânile în sîn şi vor aduce şi ele pre altariul patriotismului vr'o 10 mii de floreni, o sumă bagatelă, cum o a adus cel mai sĕrac comitat din Ardél.

Tactica acésta trebuia observată. Comitatele din iniţiativa proprie nu puteau sĕ vină şi sĕ se îmbie ele cu sume reuniunei maghiare şi nu o puteau face, pentru-că mai în tot comitatul s'ar fi ridicat voci, cari ar fi combătut o atare pornire de a tacsá pe ómeni pentru interesele unui popor, care şi aşa e destul de favorisat de sórte şi destul de menagiat şi proptit de guvern.

Ceea-ce nu se póte pune la cale din iniţiativa proprie, are sĕ se pună la cale în forma petiţionară, cum e presentat tot lucrul de cătră şeful comitatului Târnavei, care ca preşedinte al reuniunei Emke i se pare că nu au incurs destui bani şi ca şi cum s'ar fi potolit focul de contribuiri.

Nu mai încape deci îndoélă, că cele mai multe comitate vor urmá patrioticei cereri dela Târnava şi aşa în curênd se va mai sporí averea reuniunei Emke spre a-şi întinde tot mai mult fericitórea activitate asupra locuitorilor din nefericitul Ardél, ér cari vor avé curagiul sĕ le spună, că poporul e stors până la mĕduvă, ajuns la sapă de lemn, sleit de nu mai póte contribuí la celelalte multe dări şi cu acésta, aceia vor fi apoi timbraţi de rĕi patrioţi, vor fi puşi în lista celor ce sunt inimici ai ideii de stat maghiar.

Până când sĕ se continue cu astfeliu de şicane şi cu atari apucături noi nu mai înţelegem, ci tot lucrul ni se pare ca o poveste din o mie şi una de nopţi.

Statul e maghiar, noi pe acela îl susţinem ca cetăţeni ai lui bucuros cu contribuiri, dar o reuniune privată pusă în serviciul confesiunei calvine din Ardél sĕ vie şi sĕ céră bani dela noi — dela români — o ţinem de o ruşinare din cele mai necualificabile.

Dacă ungurii sunt membrii ai acelei reuniuni puţin ne pasă, dacă s'a făcut presiuni asupra amploiaţilor de stat ca sĕ sprijinéscă acésta reuniune, ér am mai închis ochii, dar ca sĕ vie ómenii şi sĕ pună dare pentru scopurile maghiarisărei, acésta e prea mult.

Ni s'a ḑis, că Emke nu maghiariséză, ci caută ca sĕ ţină pe maghiari de maghiari şi sĕ nu se romaniseze. Atunci de ce nu o fac din propria lor sudóre şi avere de ce apeléză la pungile nóstre.

Dar apoi una e ceea ce ḑic domnii şi alta ce-ea-ce fac.

Deja în Blaş e o scólă maghiară, în alte centre românesci alte, şi dacă nu e vorba de maghiarisare, atunci nu înţelegem scopul scólei din Blaş înfiinţată de cei dela Emke! Contribuirile făcute de bună voie sunt una, cele făcute fără voia nóstră, impuse de representanţele comitatelor ce nu au interesele poporului în vedere, érăşi e alta, şi trebue sĕ se scie, că noi cu atari mĕsuri nu numai că nu putem fi mulţămiţi, dar suntem siliţi a protestá contra lor, ca a unora ce sunt menite a conturbá ordinea socială.

Şi pentru Dḑeu, unde e acel concept de drept care sĕ me oblige pe mine, confesiunea ortodocsă, care abia îmi ţin scóla mea, abia-mi trăesce învĕţătoriul meu, ca sĕ mai dau şi la o altă reuniune, pentru că din întêmplare aceea reuniune e maghiară, főispanul e maghiar, óre nu se vatĕmă prin acésta în modul cel mai vĕdit dreptul de proprietate al averei cetăţenilor, aducêndu i în faţă unui conclus, cu care ei nu sunt mulţămiţi, şi căruia îi lipsesce tótă basa de drept şi regulile eticei crestine.

Dar acésta puţin impórtă dlor dela Emke. Ei vor cu ori ce preţ sĕ facă şi din petri maghiari, vor sĕ cuceréscă teren pentru limba lor, teren pentru de a ne scóte din tóte positiile în care am mai rĕmas.

Pornirea acésta însĕ samĕnă mult cu a sămĕna vênt ca sĕ secere furtună. Europa se află în ajunul unei mari catastrofe, aerul e plin de materii esplosibile şi în loc ca sĕ se curăţe miasmele aceste, ele se tot înmulţesc până ce în o bună diminéţă ne vom trezí cu pacea conturbată între cetăţeni.

S'a ḑis de multe ori, că rĕu fac fraţii maghiari, că se lasă conduşi de pasiuni şi lasă frĕu liber pasiunilor, o ḑicem şi acum. Din români nu fac ei maghiari, dar pot face ei din proletari, şi dacă statul crede că cu cetăţeni proletari îşi ajunge scopurile sale, atunci este în mare rĕtăcire.

E ne mai pomenită în istoria popórelor civilisate o atare mĕsură şi nu credem că sĕ aibă păreche în Europa o atare procedere, şi noi la tóte ne am asteptat, dar la una ca acésta nu ne am putut asteptá nici odată.

Absolutismul a fost crâncen, a fost nesuferibil chiar, şi era condamnat de tótă suflarea din Ardél, dar nu i-a venit némţului nici prin cuget sĕ facă în interesul germanisărei aceea ce fac aḑi fără pic de mustrare de consciinţe domnii dela reuniunile de maghiarisare. Ni se va obiectá, că nu ni se ia cu de a sila. Aşa e informă, dar nu şi în merit, căci nimenea nu întrĕbă pe popor, ci întrĕbă pe adunarea municipală şi de acolo de mult au dispărut ómenii, cari au durere pentru popor şi pentru suferinţele lui, căci alegerile se fac sub presiuni. *G.*

De lângă Piatra Cetii, în 26 Sept. 1889 v. Ne aflăm la începutul anului scolastic. Partea cea mai mare dintre învĕţătorii nostri de pe la sate încep de nou munca cea grea: învĕţămêntul elementar.

Vor fi mulţi invĕţători, cari cunoscêndu şi chemarea, cu o nóuă nespusă sete şi dor sufletesc abia astéptă ca sĕ se încépă învĕţămêntul; abia astéptă ca sĕ se vaḑă în mijlocul micuţilor, drăgălaşilor şi nevinovaţilor pruncuţi, cari privesc pe învĕţătoriu de un al doilea părinte, care se ingrijesce de binele lor.

Aşa se şi cuvine sĕ fie fie care învĕţătoriu. Vor fi însĕ învĕţători şi de aceia, cari anul scolastic 'l privesc de un feliu de ocupaţiune neinsemnată: ca sĕ nu fie scóla fără de învĕţătoriu, şi respectivul sĕ nu pérḑă timpul pe nimic; ba vor fi şi de aceia, cărora anul scolastic le pare un dél mare după cap.

Plugariul harnic se delectézĕ lucrând şi-i pare, că prea curênd trece ḑiua de lucru, pe când celui leneş îi pare ḑiua cât anul.

Economului harnic îi plătesce mult o ḑi frumósă de vară, când e timpul lucrului; dar pre cum 'i folosesce mult tocmai, aşa-i aduce stricăciune şi daună, când perde o ḑi ori dóuĕ nelucrând în timpul lucrului.

Rĕul, de care un econom harnic nu s'a sciut păzí odată — de bună sémă în alt an îl va scí încungiurá.

Învĕţătorii însĕ nu pot, nu le este permis sĕ aplice sau sĕ foloséscă astfeliu de metóde.

Invĕţătoriul încă dela începutul anului scolastic trebue sĕ fie preocupat de viitoriul fie-cărui scolariu, încredinţat conducerii sale, sĕ cugete adecă, că perḑênd un scolariu anul scolastic, cu acela nu se mai întâlnesce nici odată, despre urmări nu mai vorbim la acest loc, căci le scim cu toţii.

Avênd invĕţătoriul acestea în vedere, trebue sĕ aibă totodată în vedere, că ce respundere are fiecare învĕţătoriu faţă de o tinără generaţiune încredinţată conducerii sale.

De aici lămurit putem vedé cât pond trebue sĕ pună fie-care învĕţătoriu pe timpul de instrucţiune; de aceea învĕţătoriul încă dela începutul anului scolastic sĕ-şi tragă bine séma cu sine, sĕ se ispitéscă pre sine, că cine este şi ce trebue sĕ facă. Cu alte cuvinte: sĕ aibă totdeuna înaintea ochilor că ce datorinţe are ca invĕţătoriu faţă de 40—80 de scolari incredinţaţi crescerii sale, şi ce datorinţă are ca învĕţătoriu faţă de némul seu, din care face parte.

Incă dela începutul anului scolastic învĕţătoriul trebue sĕ-şi facă planul, că până unde are sĕ mérgă cu scolarii sei, căci terminându-se anul scolastic în zădar se va căí, că ar fi trebuit altmintrea sĕ foloséscă timpul cel scump.

Mi am făcut datorinţa: am ţinut prelegeri în órele prescrise, ḑice invĕţătoriul, care voesce numai sĕ-şi plătéscă urechea faţă de scólă şi faţă de superiori. Va se ḑică dênsul numai de plată sau pentru plata, care o are ca învĕţătoriu lucră şi mai mult nu, ceea ce ar face o şi un strĕin.

Când un învĕţătoriu 'şi face datorinţa după prescrisele legilor scolare, e lucru cinstit; dacă învĕţătoriul face mai mult, ceea-ce vorbind cea dréptă e şi dator sĕ facă faţă de némul seu, e lucru şi mai cinstit. Durere însĕ, când se află şi de aceia învĕţători, cari nu fac nici cât le dictézĕ legea scolară. Un astfeliu de invĕţătoriu ar face fórte bine, dacă n'ar mai îmbĕtá lumea cu apă rece şi sĕ se lase a-şi câştigá mijlócele de esistenţă pe o cale atât de gingaşă, căci plata puţină e prea multă pentru un meşter-strică, şi mai bine strice-şi dênsului pe nimica decât altora pentru plată.

Negligenţa nici la un lucru nu are urmări aşa triste ca negligenţa în oficiul învĕţătoresc.

Invĕţătoriul ca persóna cea dintâiu chemată are a se îngrijí de viitoriul unui popor în mijlocul căruia se află, trebue sĕ cerce tóte mijlócele posibile spre a puté ajunge mai cu inlesnire la ţintă.

Scim cu toţii, că partea cea mai mare dintre învĕţătorii nostri au sĕ lupte cu mari greutăţi, cari greutăţi în mare parte numai preoţilor şi comitetelor parochiale respective le putem atribuí.

Ori ce nemulţămiri, ori ce greutăţi sau obstaculi ar întimpiná învĕţătoriul, nu trebue, ba pot sĕ ḑic, că nici nu i-ar fi permis sĕ-şi pérḑă ecuilibrul sau sĕ ţină cont de nemulţămirile lui Nan şi Bran, cari n'au nici atâta în glavă, cât sĕ pricépă ce va se ḑică cuvêntul scólă, necum sĕ i cunóscă chemarea şi sĕ i apreţieze ostenelele.

Nici un învĕţătoriu nu póte contá la aceea, că dela dênsul ca dela unul cu pregătire mai puţină nu s'ar cere ca sĕ şi facă datorinţa, ca ori-care învĕţătoriu. Au nu toţi învĕţătorii urmăresc unul şi acela-şi scop? Nu toţi au una şi aceia-şi chemare? Pentru ce sĕ nu mérgă paralel unul cu altul? Toţi unul ca altul sunt datori a aduce jertfe pe altariul naţiunei.

Vor fi însĕ şi de aceia învĕţători, cari orbiţi de interesele egoismului vor cugetá în mintea lor:

---

tori prin premieri şi distincţiuni. — Aici vedem câte-va lucrări premiate ale învĕţătorilor de acolo d. e. una, carea tractézĕ despre cel mai bun metod de urmat la învĕţămêntul moral şi civil *).

Un loc mare cuprind scólele industriale sau profesionale „écoles professionelles" pentru care francesii au multă îngrijire şi jertfesc mulţi bani. Intre desemnurile espuse am observat următórea gradaţiune recomandabilă. Elevii desemnézĕ mai întâiu flori după natură, apoi părţile singuratice ale acestora, după aceea le modeléză pe acestea şi aşa formele singuratice ale florilor desemnate devin folosibile la formarea de ornamente. In chipul acesta elevii înţeleg mai uşor necesitatea desemnărei florilor şi animalelor, interesul devine intensiv şi desvóltă facultatea de a combiná şi de a inventá.

(Va urma)

*). Ceace la noi ar fi: „Religiunea" şi „Drepturile şi datorinţele civile". Trad.

ce sĕ mi mai sfarm capul cu sciinţa, mi-am ajuns scopul, adecă: am făcut esamenul de cualificaţiune învĕţătóresc, cu acela pot trăí. Pe un asemenea învĕţătoriu nu-l poţi asemănă cu altul, decât cu sluga cea leneşe din scriptură, care a îngropat talantul domnului seu în pământ.

Ori şi cui îi şede rĕu când în loc de a face progres, de a se perfecţioná pe sine, face regres; dar mai rĕu ca ori şi cui îi şede învĕţătoriului, care trebue sĕ fie isvor nesecat de înţelepciune şi sciinţă, şi acestea ori şi cine scie pe ce cale sĕ pot câstigá, de aceea tragă-şi învĕţătorii nostrii bine séma, ce chemare au şi ce trebue sĕ facă, ca nu mâne poimâne după un serviciu de vre-o 4—5 ani într'o comună sĕ aibă cineva cuvênt a ḑice; unde ne-au aflat acolo ne lasă! *Un învĕţătoriu.*

Originea sĕrbătorilor.

7 (Încheere).

Tot aşa ne informézĕ despre acésta şi Origen în interpretarea lui Ioan, când ḑice: „Noi serbăm memoria sfinţilor, a amicilor şi a predecesorilor noştri, cari au murit în credinţă, şi ne bucurăm de acésta nu numai pentru odichna la care a ajuns ei, ci ne rugăm lui Dḑeu, ca sĕ ne dea şi nóue un asemenea sfĕrşit sfânt al vieţii. Noi nu serbăm ḑiua nascerii lor, fiind-că aceea este numai o introducere în grije, ispite şi nĕcasuri, ci serbăm numai ḑiua morţii lor, pentru că acésta este sfĕrşitul miseriei lor, care (mórte) îi scóte din lanţurile şi cursele ispitelor. Aceste le făcem cu următórele ceremonii: se adună la un loc atât preoţimea nóstră cât şi laicii; învităm pe cei sĕraci şi lipsiţi, ajutăm pe vĕduve şi pe orfani; şi aşa acéstă sĕrbătóre este atât în memoria fericirii, de care se bucură sufletele lor, cât şi prin acésta sĕ aducem lui Dḑeu jertfe frumos mirositóre".

Pe timpul lui Constantin cel mare s'a emanat un ordin „ca aceste ḑile sĕ se ţină cu grije şi solenitate"; ordinându-se tuturor căpităniilor din fie-care oraş şi sat „ca sĕ bage bine de sémă, ca memoriile martirilor sĕ se serbeze cu tótă cuviinţa" (Eusebiu, viaţa lui Constantin, cartea IV. cap 23). Ba aceste ḑile sĕ ţineau aşa de sfânt, în cât absentarea dela solenităţile lor se priviau ca o impietate mare. De aceea ḑice s. Vasilie cel mare (epist. 336) când poftia la sine în acele ḑile pe un episcop rugându-l „că dacă nu pentru persóna sa apoi se vină cel puţin pentru onórea martirilor, cărora nu le póte el detrage nici cea mai mică necinste."

Cu privire la timpul când se aranjau acele adunări, apoi acele se făceau de comun numai odată în an pentru fie-care sfânt, şi anume în ḑiua, în care respectivul a îndurat martirul seu; drept-ce a compus ei cu mare sirguinţă registre, în cari însemnau ei suferinţele martirilor lor. Astfeliu ordinéză Ciprian (epist. 37) preoţimei sale: „ca ḑiua (morţii lor (a preoţimei) sĕ se însemne în diptice, pentru-ca la aniversările martirilor sĕ se amintéscă şi numele lor". Teodoret — un episcop şi istoric bis. din secl. V — ne spune, că pe timpul seu nu se adunau numai odată, de dóuĕ sau de cinci ori în an spre sfĕrşitul de mai sus, ci cu mult mai des şi încă de multe ori în tóte ḑilele se serba cu cântări şi mulţămiri lui Dḑeu memoria cutărui martir. De aici ḑilele determinate pentru fie-care martir.

Ce privesce însĕ la locul, în care s'a întêmplat în timpii primitivi aceste solenităţi, aceste sĕ făceau la mormintele, unde zăceau martirii, cari (morminte) de comun se aflau în cimitere, cari erau separate de locurile pentru cultul lor dḑeesc, fiind departe de aceste afară de oraş. Aici îşi aveau martirii criptele lor, pesceri ,sau gropi sub pământ, în cari pe timpul persecuţiunilor şi când bisericile lor erau distruse 'şi făceau obicinuitele lor rugăciuni.

Când Emilian guvernatoriul din Egipet pe timpul lui Valerian începù persecuţiunea contra creştinilor, atunci mai nainte de tóte le interḑise adunările lor publice ordinându-le că la nici un cas sĕ nu se adune ei în acele locuri, cari le numesc ei cimitere; acésta libertate a fost suprimată deja de Macsimin (Eusebiu ist. bis. VII. tit. II).

Ér când crestinismul a început a se estinde tot mai mult în lume, atunci crestinii ridicară biserici la mormintele martirilor. „Bisericile martirilor — ḑice Teodoret — sunt mari şi frumóse, pompos decorate, şi strălucesc minunat. Solenităţile aceste — ḑice mai departe Teodoret — nu s'au petrecut cu banchetări şi în întunerec, ca bună óră sĕrbările păgâne, ci cu evlavie, cu moderaţiune, cu cântări duhovnicesci, cu predici şi cu rugăciuni, a fost îmbinate cu lacrĕmi şi suspinări". Aci ascultau ei predici cu rugăciuni şi cântări publice, primiau s. cuminecătura, dedeau daruri pentru sĕraci, enarau virtuţile respectivului martir, în a cărui memorie s'a adunat şi-şi espuneau virtuţile aceluia spre imitare. Spre acest sfĕrşit îşi aveau ei notarii sau scriitorii anumiţi, cari însemnau istoria, viaţa, faptele, vorbirile şi chinurile martirilor, cari însemnări mai apoi s'au legat la olaltă în tractate speciale, pentru ca la adunările lor aniversare sĕ se pótă proceti; şi tocmai acésta este originea martirologiilor în biserica creştină.

Dela obiceiul acesta de a se rugá, de a preamări şi de a împărţí elemosine în acele ḑile vine, că s. părinţi vorbesc aşa de des despre jertfele şi darurile, cari se aduceau în ḑilele sfinţilor şi a martirilor. Tertullian (cătră martir c. 3) ḑice: „că la aceste aniversări jertfim noi pentru aceia, cari au murit, în memoria nascerii lor". Ciprian (epist. 34) de câte ori sĕrbăm aniversarea chinurilor şi a morţii martirilor, de atâtea ori jertfim noi în onórea lor, pentru-că rugăciunea martirilor la Dḑeu mult ajutoréză etc." (veḑi Şaguna, ist. bis. I. 155 §. 142).

Etă dară, că prasnicile sau pomenile nóstre îşi trag originea lor dela s. părinţi, cari au trăit în primele acte ale vieţii evangelice „când — după-cum ḑice Ieronim (ad. Demetr. tit. I) sângele lui Christos a fost încă cald în peptul creştinilor, ér credinţa şi spiritul religinnei a fost cu mult mai rĕvnos şi înfocat"; când adecă crestinii au fost mult mai aprópe de timpul, în care a trăit fundatorul religiunei nóstre şi Apostolii sei.

Vedeţi, că praznicele şi respective „pomenile" îşi au basa lor, nu sunt instituţiuni păgâne, precum le place la mulţi — a calumniá!

Étă dară de unde vine, că biserica nóstră venerézĕ sfiinţii şi se folosesce de mijlocirea lor la Dumneḑeu...!!

Creştinilor! Nu ve lăsare-ţi a fi orbiţi de spiritul resultatelor lumei de astăḑi materialistice; în cele ale religiunei nóstre moştenite dela părinţi, nu ve acomodare-ţi modelor, prejudiţiilor şi viţurilor acestui véc: ci „staţi prin căi şi vedeţi, şi întrebaţi cărările Domnului cele vecinice, şi vedeţi, care este calea cea bună, şi mergeţi pe ea, şi ve-ţi află curăţirea (mântuirea) sufletelor vóstre!" Ieremia 6. 16.

„Fóia diecesană." *B. Biro-Herendescianul,*
preot ort. român.

Varietăţi.

* (Pensiunile vĕduvelor preotese). Maj. Sa impĕratul a hotărit prin Inalta Sa resoluţiune din 14 August a. c. că dela 1 Ianuariu 1890 sĕ se amelioreze cu 25% pensiile vĕduvelor după preoţii ort.-or. din Bucuvina. Acésta ameliorare se referă şi la sprijinul, care se acórdă din fondul religionar ort. or. bucovinén orfanilor minoreni ai preoţilor ort. or.; scrie „Rev. pol."

* (Sciri militare.) Prin un ordin al Maj. Sale monarchului au fost transferaţi la honvedime: căpit. de clasa I. George Horvat şi Mateiu Zutic.

* (O carte a împĕrătesei-regine Elisabeta.) In curênd va apăré o carte sub titlul: „*O tómnă în Sud*" „Ein Herbst im Süden" Opul are doi autori pe Maj. Sa împĕrat reg. Elisabeta, care s'a ocupat cu descrieri ale locurilor, ce le-a cercetat şi pe fica Sa archiducesa Maria-Valeria, care a descris diferiţi ómeni ce i-a întâlnit. Cartea va fi ilustrată cu desemnuri d'ale archiducelui Francisc Salvator, logodnicul archiducesei.

* (Mănăstirea din Mayerling.) In Duminecа trecută s a sfinţit crucea de pe mănăstirea, ce s'a ridicat în locul castelului dela Mayerling. Cu acésta ocasiune s'a săvĕrşit şi cea dintâiu „missă" în mănăstire. In ḑiua de sf. Theresia (15 Oct.) ea va fi împopulată cu călugăriţe.

* (Necrolog.) Vĕduva *Sigismund Pop*, născ. *Rosalia Drăgan*, fiica *Silvia* măr. *Ladislau Papp Szilágyi* concepist ministerial, fii: *Ladislau, Victor* şi *Aurel*, mai departe *Iosif Pop*, advocat şi socia născ. *Susana Szaplonczay, Rosalia Pop*, Dr. *Iosif Pop*, jude la tribunal şi socia *Dora Mihalca*, împreună cu fiii lor; în fine *Măria Pop*, atât în numele lor, cât şi în numele tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor, cu inimă plină de durere anunţă că mult iubitul şi neuitatul lor: soţ, tată, socru, moşiu, frate, cumnat şi respective unchiu, Ilustritatea Sa Dl **Sigismund Victor Pop** de **Şomcuta-mare,** fostul căpitan suprem al Chiórului şi în mai multe rênduri ablegat dietal a încetat din viaţă la 8 Octobre a. c., în etate de 73 ani.

Rĕmăşiţele defunctului se vor aşeḑa spre eternă odichnă după ritul gr. or. la 28 Septembre v. a. c., la 3 óre d. a. din locuinţa sa cerc. IV Ferencz-József rakpart Nr. 2 în cimiteriul central.

Budapesta, la 27 Septembre v. 1889.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

— In 9 Octobre n. a. c. a încetat din viéţă în vêrstă de 88 de ani **Friderie Michail Herbert,** directorul casei de păstrare (Sparkassa) pensionat.

* (Constituirea societăţii „*Andreiu Şaguna*".) Societatea de lectură „Andreiu Şaguna" s'a constituit în şedinţa ţinută la 17 Sept. st. v. 1889 sub presidiul onoratului domn director seminarial Ioan Hannia pentru anul scolastic 1889/90 în modul următoriu:

De preşedinte al societăţii s'a proclamat domnul profesor seminarial Ioan Ghibu; de vice-preşedinte al societăţii şi de preşedintre al comitetului s'a ales Elie Cristea, cl. c. III; de secretariu Corneliu Perşinariu, cl. c. II; de redactor al fóiei „Musa" Niculae Dura, cl. c. III; de notariu al corespondinţelor Michail Paşcu, cl c. III; de bibliotecariu Georgiu Negoescu, cl. c. II; de vicebibliotecariu Ioan Olariu, ped. c. I; de cassariu Nicolae Nicola, cl. c. I; şi de controlor Iosif Popescu, cl. c. III; ér de membrii în comitet s'au ales: Baptist I. Boiu şi Mateiu Folea, cl. c. III; Ioan G. Oltean, cl. c. II şi Iovian Mureşan, cl. c. II; Octavian Popescu şi Nicolae Vătăşan, cl. c. I; Samuil Chiffa, ped. c. III şi Ioan Sperchezu ped. c. II.

* (Trofeele bar. Philippovici.) Baronesa vĕd. Philippovici a dăruit trofeele luate în ultimul rĕsboiu bosniac museului armatei ces. reg. din arsenalul din Viena, precum şi o mulţime de arme şi însignii, ce le a avut baronul.

* (Vice-comite în Sătmar.) La alegerea din 3 l. c. s'a ales de vice-comite în comitatul Satmar, Nagy Laszló. „Gutinul" se plânge amar, că cu tóte mişcările vii, ce s'au desfăşurat de a merge românii mână în mână, n'au succes. Puterea corteşiei a fost cu mult mai mare, decât ca sĕ nu ademenéscă pe mulţi.

* (Espropriarea polonilor din Galiţia) Gazeta „Rusia roşie" aduce grava scire, că societatea „Alianţa israelită" din Paris a adresat tuturor comunelor israelite din Galiţia o circulară, prin care le provócă, sĕ câştige prin tóte mijlócele pământ în Galiţia cât se póte de mult. Mijlócele trebuincióse le pun spre dispositie jidovilor din Galiţia milionarii israeliţi Rotschild, Br. Hirsch, Bleichröder, Nendelsohn ş. a.

* („**Adrian Caşoltan la locul seu**") Sub acest titlu cetim în „Gaz. Transilvaniei" din Braşov: „Ni se scrie: Adrian Caşoltan, după-ce a înşelat mulţime de inteligenţi români, colectând bani sub diverse titluri — aşa pentru ridicarea unui palat naţional în Sibiiu ş. a. — în urmă în 2. l. c. s'a presentat la „Cancelaria Negruţiu" în Gherla, recomandându-se sub numele cunoscutului scriitoriu din Bucuresci Alesandru Vlăhuţă şi oferindu se ca colaborator la fóia „Amicul Familiei". Cancelaria Negruţiu, necunoscênd personal nici pe Caşoltan nici pe dl Vlăhuţă, cu bucurie a primit ofertul făcut sub numele cunoscutului scriitoriu Vlăhuţă şi primind dela dênsul şi o novelă subscrisă Alesandru Vlăhuţă, i-a dat 100 fl., pe lângă obligămêntul ca dênsul sĕ trimită pentru fie care numĕr câte un elaborat de al seu... Caşoltan, luând banii, şi-a petrecut nóptea la hotel, ér în ḑiua următóre a călĕtorit la Deşiu spre a şi continuá manoperele sale. Aici însĕ a fost prins şi dat pe mâna poliţiei prin un armean din Gherla, care aflase atunci diminéţa de modul, cum comisese înşelăciunea din Gherla. Luat de scurt el mărturisí faptul, precum şi aceea, că a colectat pentru ridicarea unui palat naţional în Sibiiu, spre acésta însĕ a ḑis, că a fost împuternicit, şi drept dovadă a presentat o plenipotenţă provĕḑută cu subscrierile: Georgiu Bariţiu, Br. Ursu şi Dr. Aurel Mureşian. Curênd însĕ s'a constatat, că plenipotenţa e falsă şi subscrierile făcute de mâna lui Caşoltan, ceea ce, luat de scurt, şi însuşi a mărturisit-o. Şi acum petrece dumnealui în prinsórea tribunalului din Deeş, asteptându şi resplata pentru înşelătoriile sale."

Până aci „Gaz. Trans." Noi spre completarea datelor biografice a acestui savant politic naţional mai adaugem, că în anii trecuţi a fost redactorul-şef al „Tribunei", şi ca atare făcea mare politică naţională, şi se bucura de mare trecere şi la unii din tribunistii nostri de posiţii înalte clericale. Ba conform programului amicilor sei de un princip, cu multă obrăznicie a tras în noroiu chiar şi numele binefăcĕtorilor sei.

Avis.

„Reuniunea română de cântări" din Sibiiu îşi va începe probele *Luni în 2/14 Octobre a. c.* séra la órele 6. în locul cel vechiu pentru probă. (Seminariul archidiecesan pedagogic-teologic).

Pentru orientarea acelora, cari voesc sĕ între ca membrii în acésta reuniune se reproduc respectivele dispositiuni din statute:

§ 4. „Cine doresce se devină membru activ al Reuniunei, după-ce a făcut arătare la presidentul reuniunei, are a se supune unui esamen la dirigentul corului.

„Aflându-se cualificaţiunea musicală a competentului indestulitóre, e de a se comunicá numele şi caracterul lui în procsima óră de probă.

„Primirea urmézĕ după opt ḑile, dacă nu se face din nici o parte vre o obiecţiune fundată; este obiecţiunea fundată sau nu, decide comitetul Reuniunei.

„Membrii ajutători sunt acele persóne, cari promovézĕ prin contribuiri înflorirea Reuniunei.

„Ei se obligă, că luând parte la reuniune, îi vor aparţiné cel puţin un an, şi vor plătí tacsa ficsată pentru timpul acesta.

„Primirea se face în acela-şi mod, care s'a ficsat în privinţa membrilor activi.

Din şedinţa comitetului reuniunei române de Cântări din Sibiiu ţinută la 27 Septembre (9 Octobre), 1889.

Georgiu Dima,
president.

Mateiu Voileanu,
secret. substit.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 46½	9.46
100 marce nemţesci	58.35	58 35
London (poliţă pe trei luni)	119.50	119 50

Nr. 474. [211] 1—3

CONCURS.

Pe basa părintescei încuviinţări a Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 5 Septembre a. c. Nr. 5289 B., se escrie concurs pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Sartăş, protopresbiteratul Lupşei, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate următórele

Emolumente.

1. Dela 100 case de fie-care câte 2 dekalitre bucate în bómbe.
2. Dela 100 case câte o ḑi de lucru.
3. Folosirea cimiteriului şi a 2 fênaţe de 5 care fên, şi
4. Venitele stolari, cari tóte la olaltă computate în bani dau un venit anual de 310 fl.

Doritorii de a competá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite cu documentele recerute de „Stat. org.“ şi „Regulamentul pentru parochii“ la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prescris.

Ofenbaia, în 15 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 334. [190] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Geoagiului II. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Balşa, cu salariu anual de 210 fl. v. a. şi anume:
   a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 160.—
   b) bucate în valóre de fl. 40.—
   c) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 10.—
   suma fl. 210.—
2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 162 fl. şi anume:
   a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 150.—
   b) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 12.—
   suma fl. 162.—
3. Noşag, cu salariu anual de 150 şi anume:
   a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . . fl. 100.—
   b) bucate în valóre de fl. 40.—
   c) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 10.—
   suma fl. 150.—

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi au a şi aşterne rugările instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Sĕcărĕmb, 6 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr. 195. [208] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele sub însemnate devenite vacante pe anul scolastic 1889/90 se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

1. Un post învĕţătoresc în Valea Geogelului cu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încălḑit.
2. Un post învĕţătoresc în Bradesti, filia Valea Uzei et Oltenicu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încălḑit.
3. Un post învĕţătoresc în Cristesti şi Tecsesti cu un salariu de 80 fl. în bani, 10 ferdele de grâu în mĕsura cea veche, cuartir liber şi lemne suficiente de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, sĕ binevoéscă a şi aşterne concursele lor la oficiul subscris. In conţelegere cu comitetele parochiale. Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 31 August, 1889.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 429 [203] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Mogoş-Miclesci, salariul în bani 200 fl. şi 20 dklitre bucate.
2. Sartăş-Brăzesti, salariul în bani 160 fl.
3. Sălciva de sus, salariul în bani 250 fl.
4. Lunca, salariul în bani 100 fl. 20 dkl. bucate şi 25 kilo legumă.
5. Vidolm, salariul în bani 80 fl., 20 dkl. bucate, 30 klo legumă
6. Buru, salariu în bani 70 fl.
7. Valea-Lupşei, salariul în bani 125 fl.

Pre lângă acestea cu fie care post este împreunat încă 7 fl. diurne pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a-şi aşterne petiţiunile provĕḑute cu documentele prescrise de Stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 25 Iuliu, 1889.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Sz. 3487 polg. [201] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 25-én délelött 11 órára** tüzetik ki szász Rudály községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző

Sz. 3487 1/2 polg. [202] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 26-án délelött 9 órára** tüzetik ki szász Ujfalu községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persone	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Cincia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persone	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6.22
	—	10.17	2.32	7.23
Braşov	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	—
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9.37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persone	Tren de persone
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bĕrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicica	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persone	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicica	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bĕrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.	
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persone.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6.05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8.56

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Marți 3/15 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre Decembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfĕrșesce cu ultima Septembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediție se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 2 Octobre.

(*N.*) Nici odată nu s'a făcut mai mare abus sub masca culturei, ca și cum se face în ḑilele nóstre, și acest abus nicăiri nu se face cu atâta lipsă de sfiélă ca și în părțile Ardélului.

Și în părțile Ardélului la locul prim este comitatul Têrnava mică, care fără léc de sfiélă sub masca culturei plesnesce în față cultura, sub masca legalității comite cea mai mare nelegiuire, și presentându-se pre sine ca model, făcênd ca fariseul din evangelie, provócă pe tóte comitatele din patrie sĕ facă și ele așișderea.

Sĕ vedem, ce a făcut comitatul Têrnava mică.

Indată după constituirea reuniunei de maghiarisare din Cluș, comitatul Têrnava mică a impus 2% dare asupra tuturor locuitorilor din comitat spre scopurile urmărite de reuniunea de maghiarisare.

Cu chipul acesta a stors de pe spatele poporului din acel nefericit comitat 10,000 fl.

După cum vedem din un apel publicat în ḑiariul „Brassó" din Brașov, congregațiunea comitatensă ținută la 22 Septembre a. c. în comuna Dicsö-Szent-Márton a decis a face provocare la tóte comitatele din patrie, ca și ele sĕ facă așișderea.

Congregațiunea comitatensă în acest apel constată, că ea este insuflețită de idea apĕrărei intereselor binepricepute ale patriei, constată, că ea a spart ghiața pe terenul de imposite din indemn propriu, constată că asemenea imposite sunt eserciarea celui mai sânt drept; și pe basa acestor constatări provócă pe tóte comitatele sĕ prindă cu putere stindardul reuniunei de maghiarisare, care luptă pentru mărirea patriei, ridicarea puterilor ei și pentru a ei esistență vecinică.

Făcênd provocare la dispositiunile articlului de lege XV din 1883, care asigură congregațiunilor comitatense dreptul de imposite pentru scopuri culturale, laudă bunăvoința guvernului, care apróbă asemenea imposite, cari deși sunt jertfe, trebue aduse, căci le pretinde patria.

In firul acestor idei apelul a trebuit negreșit sĕ ajungă la scopurile urmărite de reuniunea de maghiarisare, pe cari le urmézĕ în chipul următoriu: „*Sciți*, se ḑice în apel, *că inteligința și cultura sunt factorii principali ai salutei materiale și morale a națiunei nóstre, patriotismul desvoltat prin cultură în direcțiune națională însĕ este fundamentul și unicul, singurul apĕrătoriu al întărirei elementului maghiar ca aceluia care constitue patria, a forțăreței ideei de stat unguresc, a esistinței Ungariei*"

In acésta culminézĕ apelul. Elementul maghiar trebue întărit, și el trebue întărit prin o reuniune specială, pentru a cărei esistență toți cetățenii trebue supuși la imposite speciale, căci cele ordinare de tot soiul nu sunt suficiente.

Mai marcat nu se póte vorbí, mai pe față nu se póte provocá.

Trebue întărită rasa maghiară prin cultură specială, dictată și urmată între marginile unui patriotism modern, dela care se condiționézĕ fericirea patriei.

Și pentru acésta trebuesc nóue imposite.

Nici odată sub numele culturei nu s'a făcut mai mare abus Am trăit o jumĕtate de viață de om în comitatul Têrnava-mică. Un comitat mai sĕrac nu este în întréga țéră. Biserici mai părăsite, scóle mai ruinate, invĕțători mai rĕu dotați, cercetare mai neregulată a scólelor din partea pruncilor obligați a frecuentá scóla ca și în comitatul acesta nu este în țéra întrégă.

Putem trece pe Têrnava mică în jos tóte comunele, începênd cu comuna Balavásár pe ambele țĕrmuri ale Têrnavei, putem trece pe malul stâng al Murĕșului până la marginea comitatului Alba-inferiórĕ, pe malul drept al Têrnavei mari până unde se întêlnesce cu cea mică și vom găsí starea cea mai miserĕ culturală, ḑicem cea mai miserĕ, care se póte închipuí.

Și când am cetit iubirea cea mare a congregațiunei pentru cultură, am crezut, că ea va începe lucrarea la scólele din comitat, va luá sórtea acestora în mâna sa, va dá bisericilor mână de ajutoriu în nisuințele lor pentru asigurarea scólelor din comune, vor folosí dreptul sânt dat de lege pentru imposite pentru scólele acestea, le vor ridicá, prin ele vor ridicá cultura în comitat, și în chipul acesta inmulțind numĕrul inteligenților, promovând cultura, vor pune basă binelui patriei, vor pune fundamentul esistinței ei, și din fie-care cetățén vor face un apĕrătoriu — ḑicem vor face apĕrătoriu al fortăreței patriei.

Congregațiunea însĕ nu acésta o voesce. Ea nu are în vedere binele populațiunei, nu întărirea, nu cultivarea acesteia, căci ea pre acéstă populațiune nu o considerĕ de basă, nu de fundament al patriei.

Populațiunea trebue sĕ rĕmână așa după-cum este: necultivată, lipsită de biserică, lipsită de scólă, lipsită de morală, pretutindinea plesnită preste față și batjocorită.

Lucrul principal este întărirea elementului maghiar, care constitue statul, pentru întărirea acestuia trebue sĕ rĕmână înderĕt populațiunea, care nu e de rassă maghiară, pentru ridicarea elementului unguresc sĕ contribue elementul neunguresc, și sĕ și rĕmână în prostie, ca sĕ se pótă consolidá elementul, pe care radimă statul.

Așa se urmézĕ în comitatul Têrnava mică. Și apelul la acésta provócă pe celelalte comitate.

Lucrarea acésta după părerea nóstră este lucrare de nihilisti îndreptată spre ruinarea statului, căci imensa maioritate din comitat cu pași repeḑi e împinsă spre ruină.

A face asemenea lucruri sub masca culturei este rușine. Rușine pentru corporațiunea care face asemenea lucruri, rușine pentru statul, care sufere sĕ vĕdă asemenea lucruri, rușine pentru seclul, care trebue sĕ vadă asemenea nerușinare.

Revista politică.

Evenimentul ḑilei îl formézĕ mult asteptata contra visită a țarului rusesc, Alecsandru al III-lea, la Berlin.

Pe cât de mare și de încordată era atențiunea, ce s'a dat acestei visite înainte de a se face, pe atât de însemnat apare evenimentul politic după realisarea ei.

Primirea, ce s'a fost făcut regelui italian și apoi monarchului nostru de cătră poporul german au dovedit, că poporul e entusiasmat de politica, ce

FOIȚA.

Esposiția scolară din Paris.

(Urmare).

Preparandiile în Francia, ca și la noi, au un curs de 4 ani, dar numĕrul obiectelor propuse întrênsele e cu mult mai mare decât în ale nóstre, și programele lucrărilor și organisarea lor vestesc sus și tare progresul cel mare, ce l'a făcut Francia în cele din urmă 2 decenii și pentru care are sĕ mulțăméscă cu deosebire dlor: Iules Simon, M. Duruy, Paul Bert, Iules Ferry. Cel dintâiu încă în 1871 a ḑis: „Din ḑiua, când am fost bătuți, fie care frances a vĕḑut, că cel mai mare interes, cea mai sântă datorință a nóstră este sĕ organisăm învĕțământul și cu deosebire sĕ ridicăm scóla poporală".

Aici auḑim disertația unui anumit dn Richard asupra Stenarithmiei sau artei de a calculá iute, inventate de dênsul; din colo pre altul carele prémărésce avantagele caietelor gătite mai întâiu de dênsul, dar atențiunea ne o atrage mai mult esposiția museului pedagogic, aflătoriu în Rue Gay Lussac, al cărui scop corĕspunde cu al museului nostru pentru aparate de învĕțământ cu deosebirea, că acela cupridne și aparatele de învĕțământ ale scólelor medii, mai departe edă o revistă lunară sub titlul „Revue paedagogique" și multe alte publicațiuni folositóre și instructive.

Esposiția scólelor poporale ale orașului Paris se află lângă fântâna cea mare săritóre, într'un pavilon ridicat cu multă cheltuélă de consiliul comunal din Paris. Scólele poporale din Paris se urcă la numĕrul de 381, sunt cercetate de 81,130 elevi și stau sub conducerea alor 17 inspectori scolari. Într'o odaie se află modelul unei grădine de copii bine arangiate, și într'una mai mare acela al clasei scólei poporale. Dintre aparatele de învĕțământ e de notat cu deosebire o tablă de părete cu aripi mobile și un aparat acomodat pentru păstrarea mapelor.

Afară de aceea vedem aici o tabelă, pe carea este o declarațiune: „Declaration des droits de l'homme et citoyen", mai departe o tablă de distincție (table d'honneur"), pe care se scriu în fie care lună numele elevilor eminenți și se espun în public. Fórte instructivă este esposiția scólei poporale superióre numită „*Chapsal*". Scólele poporale de felul acesta de regulă pórtă numele unui bărbat însemnat, ca „*école Colbert*", „*école Lavoisier*" etc. Scóla poporală superióră amintită mai sus destéptă interes deosebit prin bogăția sa și prin arangiamentul frumos al obiectelor sale: tabele, programe, planuri, lucrări de ale elevilor, colecțiuni, fotografii de ale învĕțătorilor și elevilor dau o icónă clară despre forma esterióră și interióră a acestei scóle. Mai departe merită a fi cetite rapórtele inspectorilor scolari din Paris; titula lor e d. e. „*Compositions générales graphiques de 19 et. 20 arrondissements*" și cuprind întrebările tipărite ale inspectorilor scolari și rĕspunsurile scrise ale elevilor din fie-care scólă.

Dar, ca sĕ avem o icónă adevĕrată a scólei poporale din Paris, am cercetat scóla poporală din „Rue de fleurs", carea deci se află într'un suburbiu de lucrători. Edificiul acestei scóle e decorat cu stindardul național. Deasupra întrărei strălucesc cuvintele: „Liberté, égalité, fraternité" și pe părețele din afară cuvintele: „Loi de 1881", adecă amintirea legei aduse în causa instrucțiunei laicilor și a învĕțământului poporal gratuit. Edificiul are curte, grădină scolară, sală anume de desemn și un laboratoriu cu totul separat. M'a surprins în mod deosebit sala de învĕțământ provĕḑută cu pusci mici și cu alte arme, în carea elevii clasei 4 primesc instrucțiune din esercițiile militare; mai departe aceea instituțiune, că acolo și în alte scóle poporale din Paris, elevii sĕraci, ai căror părinți sunt ocupați afară de casă, capĕtă în scólă al doilea dejeuner, adecă carne și legume, pe spesele comunei, deci gratuit. Dl director Gode a avut bunătatea a me conduce în singuraticele sale ale scólei. Odăile singuratice nu corĕspund asteptărilor, dar colecțiunea bogată de aparate de învĕțământ; îndestulirea învĕțătorilor cu sórtea lor, mai departe cărțile frumóse și scumpe, ce se aflau pe masa directorului și cari au fost dăruite pentru premii, tóte acestea dovedesc viul interes față de scólă. Directorii au salar anual de 4000.

o a urmat cancelariul de fer şi monarchul seu şi-a dovedit, că apróbă legăturile de pretenie pentru susţinerea păcei şi apărarea intereselor europene în genere.

Şi cu primirea ţarului s'a dovedit, cât de loială e poporaţiunea germană faţă de bărbaţii sei de stat.

Incercările principelui de Bismarck de a face pe Rusia să simţéscă inimiciţia germană, prin scóterea valorilor rusesci de pe pieţele germane şi prin închiderea graniţelor au avut o influinţă deosebită şi asupra poporaţiunei germane.

De aici se şi esplică entusiasmul cel mare ce l'a manifestat poporaţiunea din Germania la primirea domnitorilor celor două state aliate şi răcéla, cu care ea a primit pe ţarul rusesc.

Primirea, ce i s'a făcut ţarului nu face nici o impresiune, care ne-ar întări speranţa, că pacea va mai fi mult susţinută, din contra ea ne presintă lucrurile ca şi cum s'ar fi sters şi cea din urmă simpatie între aceste dóuă state.

Mai tare s'a simţit însă acésta la prânḑul de gală, ce s'a dat în onórea ţarului şi a fiului seu. Impĕratul german ca şi la Petersburg, şi-a descoperit sentimentele de amiciţie mostenite încă dela strămoşi, purtând păharul cu următoriul toast: Beau în sănĕtatea şi pentru binele scumpului meu amic şi óspe, Maj. Sale imperatorului Rusiei, şi pentru trăinicia amiciţiei, ce se află între casele nóstre mai mult de un secol, şi pe care sunt hotărit a o păstrá ca o scumpă mostenire dela antecesorii mei. Finea vorbirei o a încheeat impĕratul german în limba ruséscă. La acésta a rĕspuns ţarul în limba francesă, în ton lin şi fórte scurt: Mulţămesc Maj. Vóstre pentru sentimentele, ce a-ţi binevoit a-mi esprimá. In sănĕtatea Maj. Sale, impĕratului, Să trăéscă!

Aceste vorbe vor fi comentate multă vreme. Ţarul n'a amintit de amiciţie, n'a numit pretin pe impĕratul german şi mai pe sus de tóte n'a ridicat păharul pentru prosperarea imperiului german. Acésta e insemnătatea evenimentului, care dovedesce lămurit, că rĕsboiul e inevitabil.

Presa germană se abţine încă dela ori-ce comentarii şi e remarcabil, că cele mai însemnate foi iau simplu numai notiţă despre visita autocratului rusesc. —

Şi pe timpul, când impĕratul rusesc a călĕtorit la Berlin, un al doilea eveniment de importanţă s'a întêmplat în Bulgaria. Principele Ferdinand a plecat fără de veste din capitală, incredinţând conducerea statului, conform constituţiunei, primului seu ministru.

Planul călĕtoriei până acum se ţine secret şi versiunile, care circulă, sunt de multe feliuri. Unii aduc în legătură cu călĕtoria logodirea principelui cu o princesă din casa Orleans din Francia, alţii contractarea unui împrumut al Bulgariei cu bar. Hirsch, ér opinia publică în Bulgaria mai cu séma e, că principele săturându se de atâtea şicanări şi nĕcasuri, are de gând să demisioneze, de aceea se şi întrébă multe foi, că e tare problematic lucru, că principele se va mai întórce.

Pe când premieriul italian Crispi îşi dă tótă silinţa a se întări şi consolidá raporturile între cele trei state aliate, opinia şi poporul italian manifestéză întenţiuni contrare. Acestea s'au observat mai ales în timpul din urmă, când cu atacul, ce s'a făcut la viaţa premieriului. Acum se semnaléză, că la graniţa din spre Austro Ungaria s'au format o mulţime de societăţi iridentistice, cari cuceresc tot mai mult teren în lăuntrul ţĕrei, predispunênd pe italieni contra politicei, ce o urmăresce guvernul actual.

---

franci, învĕţătorii 1500—3000 franci; după anul 55 al vieţii şi 25 al funcţionărei se pot pensioná. Interesul cel mare ce domnesce în genere faţă de educaţiunea poporului îl dovedesc şi multele congrese, ce se ocupă cu scóla.

— — — — — — — — — — — — — — —

Voiu să mai atrag atenţiunea on. public cetitoriu asupra a 2 edificii referitóre la scóla poporală. Unul este un palat zidit pentru copii de o femee privată anume Emile Ulmann. Deja esteriorul palatului împodobit cu larve, paiaţi, cai şi alte sculpturi din lumea copiilor, vestesce publicului, care cercetéză esposiţia, că acest palat s'a făcut pentru copii şi pentru petrecerea lor. Pe prag ne întimpină deja sunete de trimbiţe şi fluierice; ici ne surprind păpuşi jucătóre, animale automate; colo jucării de copii ş. a. ne atrag atenţiunea. Dintre jucării cele mai multe ne provócă rîsul prin originalitatea lor. In acest palat înzadar vom căutá principii, cari au în vedere instrucţiunea, scopul petrecerei însă în tótă privinţa e ajuns la valóre. Mulţi industriaşi au espus aci îmbrăcăminte, mobile, alimente, jucării de copii, în genere tot ce se refere la viaţa copiilor. Sistem înzadar căutăm aici, dar dăm de o grămadă mare de copii cu feţele riḑênde. Aici se destéptă în noi iubirea către copii, precum şi sentimentul către tinerime, interiorul palatului e menit mai mult pentru ómeni mari şi crescuţi, pentru-că întrênsul este „grand Theatre de l'Exposition“. (Va urmá.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 10 Octobre n. E caracteristică icóna, ce se presentéză la începutul sesiunilor de tómnă din monarchia nóstră, şi e bine să ne câstigăm cunoscinţe cât mai fidele despre desfăşurea lucrurilor din diferitele părţi ale monarchiei.

Pentru a nu promová susceptibilităţi de rĕu patriot, precum sunt obicinuiţi a ne bănuí pe români în genere fraţii maghiari, voiu incepe cu deschiderea dietală în sesiunea de tómnă din Budapesta.

Aici lucrurile se presentă de tot abnormale. Dl Tisza rădimat numai pe mulţimea aderenţilor şi prin dreptul votului, mai póte luptá înainte contra opositiei, care pândesce ocasiunea a dá ultima lovitură şefului actual al cabinetului ungar.

Şi acésta luptă avêntată a opositiunei maghiare o favoriséză şi evenimentele, nu de puţină însemnătate, ce s'au succedat dela închiderea sesiunei dietale precendente.

Afacerea Kókán, diferite defraudări şi pungăşii, ce s'au ivit pe tóte terenele administraţiunei şi mai presus decât tóte acestea cestiunea stégului „negru-galbin“, ce se consideră ca un atentat la esistenţa poporului maghiar sunt tóte mijlóce, cu care opositia are cuvênt a ridicá bănueli şi invinuiri asupra dlui Tisza şi asupra guvernului seu.

Acestea sunt şi motivele, pentru cari încă la începutul sesiunei opositia s'a presentat cu un şir de interpelaţiuni, pentru-ca să amărască ḑilele premierului şi să discrediteze în faţă guvernul.

Mai mult, ea după vorba iesuitică: scopul sfinţesce mijlócele, nici nu se mai uită mult după mijlóce, lupta e pusă pe povêrnişul şovinismului şi al patimei, urmărind unicul scop: rĕsturnarea guvernului Tisza.

In astfeliu de icónă presentată desfăşurarea lucrurilor şi activitatea dietei la începutul ei, sesiunea promite a fi de tot furtunósă, vom avé să ne aşteptăm şi la alte inscenări cu mult mai grave decât cele ce le-am vĕḑut provocate în sesiunea trecută cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militar.

Nu mai puţin nefavorabile se presentă lucrurile în Boemia. Victoria, ce o au raportat cehii tineri la alegeri o simt tare partidele din Boemia şi o simte mai mult guvernul lui Taaffe, a cărui esistinţă, mai ales acum după retragerea conducĕtoriului centrului Lichtenstein, este de tot problematică.

Şi cu cât mai mult sunt favorisaţi de sórte aderenţii dlui Gregr, cu atât mai mare le e indrăznéla şi lucră cu un entusiasm caracteristic.

Ei au lucrat adresa pentru recunóscerea drepturilor de stat al Boemiei şi incoronarea monarchului de rege, un lucru care le-a câstigat înaintea cehilor mari simpatii.

D'odată cu acest proiect de adresă, ce l'au înmanuat guvernorului au pretins şi schimbarea constituţiei şi ridicarea drepturilor estra-ordinare, ce le eserciau proprietarii mari.

Nu se scie, cum vor eşí aceste pretensiuni din desbaterile dietali, un lucru stă însă: cehii tineri câştigă tot mai mulţi aderenţi şi tot mai mult teren, în vreme ce cehii bĕtrâni perd mereu din influinţa, ce o au avut, ér germanii, cari au rĕmas în minoritate, nici nu mai sunt consideraţi, şi preste pretensiunile lor se trece simplu la ordinea ḑilei.

In Galiţia ura cea veche între poloni şi ruteni în loc să dispară, ea se măresce mereu. Acésta s'a manifestat deodată cu deschiderea dietei întru'n mod nedemn de un parlamentarism modern. Aspiraţiunile rutenilor încă sunt mari, póte mult prea mari în mĕsură cu numĕrul lor, şi spriginiţi şi de o mână streină ei lucră din rĕsputeri a şi le realisá. Pe de altă parte îndărjirea polonilor e proverbială şi nu e lucru surprinḑĕtoriu, dacă ne vom pomení deodată cu scene neasteptate şi revoltătóre.

Aceste lucruri abnormale din provinciile cislaitane, vor avé o influinţă deosebită asupra guvernului dlui Taaffe.

Acest conducĕtoriu demn de vécul, în care trăim, voesce cu ori ce preţ să împace naţionalităţile, dar pretensiunile lor sunt cu mult mai mari şi lupta de esistinţă cu mult mai puternică, de cât ca să şi pótă duce în îndeplinire scopul nobil ce l'a urmărit.

Sistemul de până acum s'a dovedit de nepractic, póte cu alt sistem să-şi ajungă scopul, dar până la schimbarea sistemului trebue să ne temem în tot momentul de căderea actualului guvern.

Acésta este icóna, ce o zugrăvesce statul dualist la începutul sesiunilor dietale. Lupta pentru putere este mare şi mai mare e rivalitatea pentru esisitinţă.

Permite-mi însĕ, dle redactor, a pune întrebarea, că în desfăşurarea acésta a lucrurilor: Ce facem noi români, cari ne mândrim cu mulţimea numĕrului?

Scusă-me însĕ de ai dá de astădată rĕspuns şi a o comentá?!

X.

Prescurtare din discursul presidial,

cu care s'a deschis şedinţele adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român la Făgăraş în 15/27 August 1889.

In 7 August se împliniră 18 ani, de când acésta societate destinată a înaintá cultura cea adevĕrată la poporul român se bucurase mai întâiu de ospitalitatea frăţésca a acestui oraş păzit de Dḑeu.

Pentru acésta a 28-a adunare generală a Asociaţiunei transilvane i se făcù érăşi onórea de a fi învitată la locul acesta bogat de reminiscenţe istorice, precum prea puţine altele din tot cuprinsul acestei ţĕri impresurate de munţi.

Pe lângă descoperirea recunoscinţei nóstre călduróse, ne vom folosí de acésta ospitalitate mai vêrtos cu scop, ca comitetul D-Vóstre însărcinat cu purtarea afacerilor Asociaţiunei de preste an să-şi dea séma despre activitatea sa şi să presinte membrilor Asociaţiunei o icónă întru tóte credinciósă a stărei sale, ceea ce se va întêmplá îndată prin raportul confratelui şi colegului meu secretariu.

Intr'aceea 28 de ani ai esistinţei unei societăţi precum este acésta a nóstră, fac un period lung destul mai vêrtos în acest véc dominat de vapor, de electricitate şi de alte minuni ale sciinţei, pentru-ca să merite, ba chiar să se simtă trebuinţa de a privi înapoi şi a trece cu ochii sufletesci prin revistă tótă activitatea Asociaţiunei transilvane din acei 28 ani. Pruncii născuţi în anul nascerei acestui institut de cultură cum şi aceia cari în 1861 amblau în cămaşă lungă, astăḑi sunt juni şi bărbaţi în tótă puterea vieţii, şi ei dacă voesc să se orienteze în viitoriu, ar face fórte rĕu, dacă nu ar întrebá, care a fost trecutul părinţilor.

Scopul acestei societăţi este definitiv limpede în statutele sale, cum şi sfera sa de activitate, care apoi este interpretată cu mai multă precisiune în regulamentul seu.

Cu ocasiunea frumósei adunări generale din Abrud, celebrate în anul trecut, eu mi-am ţinut de datorinţă patriotică a trece întru o revistă repede activitatea Asociaţiunei nóstre desvoltată în cei dintâi cinci-spre-ḑece ani ai vieţii sale. Am lăsat apoi altor pene mai viguróse, ca să ia la revisiunei restul de 12 ani cu ochiu critic, însĕ cu totul obiectiv al unui om cu temperament rece, care nu scie se iubéscă, dară nici se urască.

In cât pentru mine, Ve rog, on. domni membri, ca mai vêrtos în interesul generaţiunilor moderne, care ne urmḑă nóue bĕtrânilor, se ve trag luare-aminte la trei momente, care mie mi se par de importanţă supremă, dacă voim să judecăm drept activitatea Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Acele trei momente sunt:

1. Epoca, în care s'a infiinţat acésta Asociaţiune.
2. Programa s'au sfera ei de activitate, pe care Asociaţiunea îşi propuse a o percurge şi realisá.
3. Resultatele ei.

Să vedem deci mai întâiu, între ce împregiurări trăia poporul român pe la finea anului 1860, când s'au înaintat proiectul de statute la gubernatorul principele Lichtenstein cu rugarea, ca să le substérnă Majestăţii Sale pentru prea înalta şi graţiósa confirmare, ceea-ce s'a şi întêmplat prin prea înalta decisiune din 6 Septembre 1861 spre nespusa bucurie nu numai acelor 180 de români, cari au subscris prima petiţiune în acésta causă, ci spre bucria miriadelor de ómeni, câţi au înţeles la moment mărimea acestui dar al Augustului Domnitoriu, un dar acesta, de care poporul român nu era dedat până atunci să priméscă dela nimeni în 70 de ani. Un Iosif II în vécul trecut şi un Francisc Iosif în vécul acesta în modul lor sublim de a cugetá au sciut să ḑică şi naţiunei nóstre: Voi cereţi să vi se permită a ve cultivá voi de voi, limba, literatura vóstră, a ve perfecţioná în tóte sciinţele practice. Étă, Eu ve deschid calea la tóte, cu singura condiţiune, că voi să fiţi şi se remâneţi ómeni cu mintea întrégă.

Ce nu ar fi dat străbunii nostri înainte cu dóuă şi cu trei sute de ani pentru o libertate cum a fost acésta?

Dară vai, pe cât era darul monarchului de nepreţuit, pe atâta mijlócele materiali ale poporului nostru aici în acésta ţĕră nefericită erau cerute şi împărţite la mii de alte lipse şi neajunsuri. Sub dominaţiunea austriacă s'au fost întrodus mai multe imposite nóue, necunoscute până atunci în acésta ţĕră; nu sciu însĕ cum se întêmplă, că acelaşi regim îngrijise, că poporul care muncia şi voia să muncéscă să pótă şi câscigá bine, ca să aibă din ce dá, precum şi dedea.

Erau însĕ alte lipse şi nevoi nenumĕrate, rĕmase din trecutul dureros pe umerii nostrii.

In cei ḑece ani trecuţi dela rĕsboiul civil până la 1860 preste dóuă sute de comune rurali românesci parte arse întregi, altele pe jumĕtate sau pe a treia parte, poporul a fost silit să le restaure ca să aibă unde se scutí de asprimea climei nóstre. In scurtul timp din Octobre până în 16 Decembre 1848 fostul pe atunci comandante general br. Anton Puchner constată în raportul seu înaintat supremului comandante principe Windischgraetz preste una sută de co-

mune date flacărilor și devastate, între cari și câteva săsesci, éră după aceea până în 1 Iuliu 1849 s'au prefăcut și mai multe comune în tăciuni și cenușă.

In același timp de ₫ece ani mulțime de biserici și case parochiali arse ori ruinate, s'au restaurst tot de către popor.

Sub sistemele vechi feudali se decisese de repetite ori ca să se mai facă și pentru români 3 (₫icem trei) scóle românesci: în Făgăraș, în Hațeg și Cetatea-de-pétră.

(Va urma).

Convocare.

Adunarea generală de tómnă a sub reuniunei învĕtătoresci din protopresbiteratul Mercurei, — ce în înțelesul § 18 din regulament, — are a se ținé în Octobre, se convócă pe ₫ilele de 29 și 30 Octobre a. c. st. v. în Gârbova cu următoriul

Program:

1. Duminecă în 29 Octobre la 9 óre a. m. participarea învĕțătorilor în corpore la serviciul divin, invocarea Duchului sfânt, și după eșirea din biserică întrunirea în ședință și constatarea membrilor presenți.

2. Încassarea tacselor și pedepselor restante și curente.

3. Computul în clasa I cu numerii dela 1—20 de Ilie Georgescu, critică de Ioan Sava.

4. Geografia și istoria în cursul IV de Ioan Bendorfean, critică de Nic. Dobrota.

5. Materialul din religiune pentru cursul IV V și VI de Romul Pop, critică de Victor Lazar.

6. „Necesitatea educațiunei femeilor“ disertațiune de Emanuil Beța

7. Teme libere, eventual prelegeri practice, cu cari este indatorat a se pregătí fie care membru în sensul regulamentului.

8. Interpelări și propuneri independente.

Zace în interesul tuturor învĕțătorilor, ca adunările sub-reuniunei să fie cât mai numĕros cercetate; de aceea și de astădată este recercat fie-care membru a luá parte la adunare și a lucrá umĕr la umĕr pentru imbunătățirea învĕțământului; ér onorații dir. scolari, respective on. epitropii parochiale, sunt poftite să nu întârdie a înlesní întrunirile învĕțătorilor nostri, dându-le diurnele și viaticul cuviincios.

Poiană, din ședința comitetului sub-reuniunei, ținută la 24 Septembre, 1889.

Emanuil Beșa, președinte. — *Romul Pop*, secretariu.

Varietăți.

* Regina României se află încă tot în strĕinătate, la Hamburg, unde s'a supus unei cure severe de masagiu, pentru a scăpá de suferința ei de reumatism. Regina se află de 5 săptemâni în Hamburg și va mai stá acolo încă două săptĕmâni. Cu tóte durerile, ce le are din când în când, regina Elisabeta desvóltă o viuă activitate literară.

— In timpul de 5 săptemâni, cât a petrecut la băi a compus un mare ciclu de poesii, cari au și fost așe₫ate pe note de marele componist Bungert. Acuma regina lucréză o operă cu subiectul luat din literatura nóstră populară.

* (Necrolog). **Susana Nasta** născută **Wallner,** vĕduvă de anteprenor și proprietărésă de case, astă₫i la 1 óră d. p. și-a dat nobilul seu suflet, după un morb îndelungat, în etate de 61 ani, în mânile Creatoriului.

Remășițele pământesci ale scumpei defuncte, se vor astruca din casa proprie, strada Bruckenthal Nr. 34, Luni în 2/14 Octobre a. c. la 4 óre d. p. în cimiteriul gr. or. din Suburbiul Iosefin.

Sibiiu, în 12 Octobre (30 Septembre) 1889.

Luisa Popescu născută *Nasta*, *Alesandru Nasta*, funcționariu de bancă, *Victor Nasta*, funcționariu de bancă ca fii. *Irina Nasta* n. *Constantinides* ca noră. *Mateiu Savu*, pretore. *Victor Popescu*, advocat. *Iosif Popescu*, inginer, ca gineri.

* (Ancheta în ministeriul de comerciu.) Ancheta pentru industrie și comerciu, la care au luat parte membrii din tóte camerile comerciale ardelene, și-a încheeat conferințele sub presidiul ministrului de comerciu Baross și s'au mai desbătut următórele dóuĕ întrebări: In ce mod s'ar puté mai bine asigurá și sporí consumul productelor nóstre industriale în țĕră? și cari sunt părerile și dorințele camerilor cu privire la comerciul nostru estern.

* (Adunarea generală a societății „Scóla română“ se va ținé în anul acesta în 1 Novembre a. c. în localitățile „Clubului român“ din Sucéva la $3^1/_2$ óre d. a.

* (Schimbarea circulațiunei trenurilor din Sibiiu.) În urma ordinațiunei ministrului de comunicațiune de a se oprí trenul accelerat separat la Copșa mică 1 minut, s'a schimbat și circulațiunea trenului sibian. Trenul accelerat separat Nr. 309 plécă din Copșa mică la 6 óre 34 m. séra, ér trenul accelerat Nr. 310 plécă la 9 óre 54 m. diminéța. Trenul din Sibiiu plécă acum diminéța la 7 óre 35 min. și ajunge la Copșa-mică la 9 óre 34 minute. În Brașov sosesce trenul accelerat la 2 óre 14 m., la Bucuresci la 10 óre nóptea.

* (Didactrul la universitatea din Budapesta.) În urma unor nemulțămiri, ce s'au ivit între profesori s'a hotărît, ca să se reformeze plătirea didactrului la facultatea filosofică și de medicină. Se va plătí didactru dela 25—50 fl. pe semestru și profesorii vor fi honorați din el după numĕrul órelor și după studiile, ce le propun.

* (Universitatea din Cluș.) Numĕrul ascultătorilor la universitatea din Cluș pe semestrul prim 1889/90 este de 588, dintre cari 230 iuristi, 150 medicinisti, 90 fiilosofi, 56 naturalisti, 56 farmacisti.

* (Curs de limba română.) Suntem informați, scrie „Gaz Trans.“, că dl profosor Ioan Popea la indemnul mai multor părinți, ale căror fice cercetéză scólele strĕine din loc, simțind insu-și necesitatea de a dá ficelor române o adevĕrată cultură, *care nu póte fi decât pe basa unei temeinice cunoscințe a limbei lor materne*, e determinat a ținé un curs de limba și literatura română pentru fetițe. Cursul se va începe cu 15 Octobre st. v. a. c. Nu putem din destul lăudá acésta românéscă hotărire a dlui profesor Popea, fiind adênc simțită necesitatea unui astfeliu de curs. Părinții ficelor române dela institutele de învĕțământ strĕine vor fi de sigur recunoscĕtori zelosului domn profesor Popea.

* (Ministrul Crispi în pericol.) ₫ilele trecute scrie „Românul“: bĕtrânul bărbat de stat al Italiei, care tocmai acum își serbézá a 79 aniversare, a fost în mare pericol.

Se scie, că în Neapol rupându-se norii, întreg orașul a fost înundat, și astfeliu cum stetea în casă dl Crispi, d'odată au₫ì un sgomot teribil: zidul mare, care înconjura villa sa, a fost rupt de apă, care cu o putere mare a curs înainte și a umplut odăile de jos ale villei, în care dl Crispi tocmai lucra, astfeliu că abia a avut atâta timp, încât să ajungă în etagiu și să scape de apă, care-i umplù odaia.

* Lista virilistilor din comitatul Sibiiu s'a compus cu dreptul de reclamare până la 25 Octobre nou. Ea cuprinde 146 virilisti ordinari și 29 suplenți. Dintre români figuréză următorii: Ioan Popa advocat și redactor; Parteniu Cosma directorul „Albinei“; Atanasie Cimponeriu, jude la tablă în pens.; Ioan Hannia dir. sem., Dr. Oct. Russu adv.; Zaharia Boiu ases. consist.; Dr. Stefan Pĕcurariu, adv.; Dr. Ioan Nemeș adv; Dr. Ioan Moga, medic; Ioan Drăgan not. public; Ioan Preda adv.; Nicolau Vidrighin arêndaș; Dr. Aurel Brote director la „Transilvania“; Ioan Comșa arêndaș; Ioan Oniț comerc.; Arsenie Iacob proprietariu; Teodor Muntean proprietariu; Ioan Măcellariu proprietariu. Suplenți: Petru Petra proprietariu; Nicolau Hudițan, proprietariu.

* (Districtul reformat din Ardél). Ședințele, ce le-a ținut districtul reformat din Ardél în Cluș s'au terminat. In ședința ulterióră au dăruit mai mulți membrii de valóre sume însemnate de bani. Intre decisiunile mai importante, ce s'au luat, s'au hotărit în principiu și strămutarea colegiului dela Aiud la Cluș. Lucrul s'a dat unei comisiuni ca să l studieze și să vină cu un raport detait în adunarea viitóre.

* (Liferare.) Vice-comitele comit. Sibiiu face cunoscut, că în 19 Oct. a. c. la 9 óre a. m. se va ținé în sala cea mică comitatensă pertractarea ofertelor pentru procurarea a 400 grămeḑi de petriș de 2 m^3 pe drumul Alțina Vecerd.

* (Miseria în Bucovina). In urma daunelor causate de apele, ce s'au vĕrsat în Bucovina în primăvara și vara acestui an, locuitorii părților inundate au rĕmas în o miserie tristă. Insu-și presidentul țĕrei, bar. Pino, a trebuit să intervină spre a ajutorá pe cei ce sufer. Spre scopul acesta s'a conchemat o anchetă la Cernăuți, la care au luat parte toți prefecții țĕrei și delegațiuni din partea locurilor inundate. S'au desbătut mijlócele, prin cari s'ar puté ajutorá și s'a hotărit, că e neapărat de lipsă a se trimite cereale pe séma locuitorilor, agricultorilor să li-se dea măş̦ine și vite spre a puté lucrá pe viitoriu locurile inundate. Presidentul țĕrei astéptă dela guvernul central din Viena, la care s'a adresat, o sumă de bani spre a puté vení într'ajutoriul celor lipsiți. Tot presidentul a promis, că se va adresá la guvernul țĕrei, apoi la guvernul central cu cererea spre a-i permite să deschidă o colectă pe séma celor nenorociți. Pentru a nu stagná industria și comerciul se va purcede la repararea drumurilor și spre a se evitá astfeliu de calastrofe se vor regulá și riurile din temelie. Presidentul a declarat, că miseria totuși s'ar potolí cu mult mai ușor, dacă granițele cu România ar fi deschise.

* Durerea de ochi egipténă bântue în comunele Opra-Cârțișóra, Streza-Cârțișóra și în Arpașul-superior.

* Soldații din Indii, după cum scrie o gazetă engleză, duc o viață cât se póte de pĕcătósă. Pentru ca viața lor să fie mai plăcută, ei s'au pus pe beție, spre care scop au înființat o mulțime de cantine (cârciume în tabără), în cari nu se mai sprăviau cu chefurile. Vĕ₫ênd gradul de beție la care au ajuns cei mai mulți soldați, comandantul trupelor a desființat cantinele și a aranjat el însu-și locuri de petreceri, unde soldații jócă biliard, fac eserciții de arme și învață cu toții scrima, și cetesc ₫iare. Aceste locuri de petreceri sunt conduse de către un oficer, și soldatul care calcă regulamentul, este esclus din petreceri.

* (Nóue descoperiri în biblioteca din Constantinopol.) Am amintit într'un numĕr precedent, că sultanul a dat voie unor învĕțați a căutá prin archivul bibliotecei din Stâmbul. Printre învĕțați se află și bărbați din Budapesta, și precum am amintit, ei au descoperit multe documente istorice, privitóre la Ungaria și Transilvania, cari sunt de interes și pentru istoria nóstră. Acum de curênd s'a aflat: „*Mappeae maritime*“ compusă de marele scriitoriu oceanic Gratiosus Rennincasa, care a fost în serviciul regelui Mateiu Corvin. Dintre opurile acestui scriitoriu numai trei au fost până acum cunoscute· Acéstă lucrare pare a fi fost în biblioteca lui Ioan Vitézul (Vitéz), de acolo a ajuns în a regelui, ér după lupta dela Mohaciu în Stambul. „O carte de socotélă“ din sec. XV; dóuĕ „Codecse“ indaice pe hârtie și pergament. Delegații museului din Cașovia încă au dat de lucruri fórte importante cu privire la popórele slavice. S'a aflat și o epistolă a regelui sêrb Uros.

* (Căile ferate române). Pre-cum se anunță de peste munți s'a hotărit ca dela 1 Novembre a. c. să se reducă tarifa pe tóte liniile ferate din România cu 30% atât pentru persóne cât și pentru mărfuri.

* (Originea numirilor trandafirilor.) Se scie, că trandafirii mai frumoși la colóre, mai plăcuți la miros și trainici, pórtă toți diferite numiri de persóne însemnate, și mai ales persóne, cari s'au distins în viața lor prin romanticism, au fost poetici, viteji sau au avut alte calități.

În adevĕr nimic mai interesant decât, ca avênd la piept un trandafir, acela să-ți aducă în minte, prin numele ce l pórtă, pe Lady Stuart, Maria Teresia, Cristine Maistre, Louise Dier, Lard Raylon, Grace Deasiang etc.

Dintre toți trandafirii, originea cea mai frumósă și mai romantică, și tot deodată mai tristă, o are trandafirul rege, numit Souvenir dela Malmaison, sau pe scurt trandafirul Malmaison, care prin odorul seu plăcut, prin colórea sa frumósă, albă palidă, cu drept cuvênt este considerat de rege al trandafirilor.

Numele și l'a luat dela una dintre cele mai simpatice, mai nenorocită, mai frumósă și mai mărétă martiră dintre figurile istorice, dela Iosefina, fosta soție a lui Napoleon cel mare.

Ér naș a fost unul dintre cei mai puternici monarchi din Europa, Alecsandru I, țar al rușilor.

Étă cum s'a întêmplat: Nefericita Iosefina, după ce a fost isgonită de bărbatul ei, trăia retrasă în castelul ei numit Malmaison, sub numele de Imperatrice Reine Douarier.

Când au₫ì nefericita sórte, ce-l ajunsese pe Napoleon, că a fost detronat și făcut prisonier, scirea îi făcù o impresiuue atât de adêncă și puternică, în cât s'a bolnăvit și nu părăsia patul de cât când îi venea vre un visitatoriu pré distins.

Așa s'a întêmplat ca să o visitéze Alecsandru I, puternicul monarch al Rusiei, care contribuise forte mult la căderea lui Napoleon.

Revederea Iosefinei cu împeratul și mai ales despărțirea fù dintre cele mai mișcătóre. El venise să o asigure pe împĕrătésa despre stima și consideraținea, ce i-o pórta monarchii aliați.

Când el plecă, împĕrătésa rupse cel mai frumos trandafir, ce găsí în parcul ei, și dându-l țarului, i ₫ise: „Un souvenir dela Malmaison.“

Cu ocasiunea acésta împĕrătésa primise impresiuni atât de mari și se sforță așa de mult, în cât preste puțin timp murì.

Suvenirul seu îl păstréză însĕ și a₫i nu numai istoria, dar chiar botanica, care a luat numele din cuvintele ei către țarul și a numit cu ele cel mai frumos trandafir.

„Lumin.“

Loterie.

Sâmbătă în 12 Octobre 1889.

Timișóra:	**85**	**16**	**60**	**6**	**48**
Viena:	**65**	**73**	**23**	**32**	**59**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 12 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47½	9.46
100 marce nemțesci	58.40	58 35
London (poliță pe trei luni)	119.45	119 50

[209] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului al doilea de învĕţătoriu la scóla din Cebea protopresbiteratul Zarandului, lângă care sunt afiliate şi comunele: Risca şi Caracus, — se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ cu emolumentele acestea:

Salariu anual de: 160 fl., care se va solví în rate trei-lunare anticipative din alodiul comunal.

3 orgii de lemne pentru încălḑitul scólei şi cuartirul învăţĕtoriului care i-se va dá afară de edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ-şi înainteze rugările instruite în sensul legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral mai sus pomenit, în terminul susarĕtat.

Cebea, la 2 Februariu, 1889.

Presidele comitetului comun. scolariu.

Ioan Jurca,
paroch.

Nr. 622. [210] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela scólele confesionale gr. or. române a înfra scriselor comune bisericesci din protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Călian, cu salariu de 200 fl. dela popor, fără cuartir.

2. Lăpustesti, cu salariu de 60 fl. în bani, 40 merţe mari de bucate, cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi venitele cantorale computate în 10 fl.

3. Rîşca, cu salariu de 50 fl. dela popor, cuartir liber, lemne de foc şi venitul cantoral 10 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluş, 22 Septembre, 1889.

Tuliu Roşescu,
administr. protop.

Nr. 195. [208] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele sub însemnate devenite vacante pe anul scolastic 1889/90 se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

1. Un post învĕţătoresc în Valea Geogelului cu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încălḑit.

2. Un post învĕţătoresc în Bradesti, filia Valea Uzei et Oltenicu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încălḑit.

3. Un post învĕţătoresc în Cristesti şi Tecsesti cu un salariu de 80 fl. în bani, 10 ferdele de grâu în mĕsura cea veche, cuartir liber şi lemne suficiente de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, sĕ binevoéscă a şi asterne concursele lor la oficiul subscris. In conţelegere cu comitetele parochiale. Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 31 August, 1889.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 272. [206] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕţĕtoresci din comunele mai jos însemnate, din protoprebiteratul gr. or. al Albei Iuliei prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucerdea-vinósă, cu un salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne sufiiciente.

2. Gârbova de sus, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne suficiente.

3. Măgina, cu un salariu anual de: *a)* 100 fl, în bani; *b)* 40 ferdele cucuruz din magazinul scólei: *c)* tacsele de cantor în sumă de 60 fl., în care se cuprinde şi una parcelă de 800□ orgii, ce vine sămênat cu cucuruz.

4. Ponor, cu un salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne suficiente

5. Stremţ, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne suficiente.

Doritorii de a ooupá vre un post au sĕ-şi aştérnă concursele lor pănă la terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral conform ligilor în vigóre.

In conţeledere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental

Alba Iulia, 19 Septembre, 1889.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter.

Nr. 474. [211] 2—3

CONCURS.

Pe basa părintescei încuviinţări a Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 5 Septembre a. c. Nr. 5289 B., se escrie concurs pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Sartăş protopresbiteratul Lupşei, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate următórele

Emolumente.

1. Dela 100 case de fie-care câte 2 dekalitre bucate în bómbe.

2. Dela 100 case câte o ḑi de lucru.

3. Folosirea cimiteriului şi a 2 fênaţe de 5 care fên, şi

4. Venitele stolari, cari tóte la olaltă computate în bani dau un venit anual de 310 fl.

Doritorii de a competá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite cu documentele recerute de „Stat. org.“ şi „Regulamentul pentru parochii“ la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prescris.

Ofenbaia, în 15 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Danciu,
protopresb.

Sz. 3487 polg. [201] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 25-én délelött 11 órára** tüzetik ki szász Rudály községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persone	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persone	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persone	Tren de persone
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persone	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persone.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 108 Sibiiu, Joi 5/17 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Octobre.

I.

(*I.*) Favorisat prin posiţiunea sa geografică comitatul Sibiiului ar fi fost chemat de multă vreme ca sĕ ia iniţiativă pentru lucruri mai importante ca şi cele curente şi de tóte ḑilele.

Cu tóte acestea nu am vĕḑut o concepţiune mai înaltă, ca sĕ şi ia avêntul din sinul acelei corporaţiuni.

E drept, că mai anii trecuţi contele Schweinitz ca representante al municipiului Sibiiu venise cu o propunere pentru regularea Oltului, dar aceea propunere a rĕmas la alegerea unei comisiuni, care sĕ se pună în contact cu o altă comisiune din comitatul Făgăraşului şi al Braşovului, fără ca sĕ mai dăm de urmele vre-unei activităţi. Se vor fi cugetat dênşii póte, că ţéra Oltului e locuită de români şi nu e pentru ce sĕ se aducă jertfe însemnate pentru scăparea teritoriului lor de tot feliul de esundări şi calamităţi, şi aşa lucrul a rĕmas baltă.

O asemenea sórte a avut şi misiunea fericitului, în domnul, a consiliarului Iacob Bologa şi a senatorului Schochterus încât privesce juncţiunea unei linii ferate cu Turnul roşu spre Râmnic, deşi acesti zeloşi bărbaţi au făcut totul ca sĕ înlesnéscă comerciul cu România prin cel mai însemnat punct strategic — dupăcum a accentuat un espert inginer în o disertaţiune ţinută înaintea unui public fórte numĕros din comitatul Sibiiului.

De ce nu vor fi ajuns lucrurile ca sĕ ia o formă concretă, ne va scí spune mai bine dl Adolf Zay, care ca deputat al Braşovului s'a sciut virí, cu tótă programa lui oposiţională până în cercurile dătătóre de ton, şi aşa a zădărnicit o intreprindere destul de salutară în feliul ei. Românii din comitatul Sibiiului impărţiţi şi ei în mai multe tabere au pus mânile în şolduri, nu au voit sĕ inţelégă pe fericitul Bologa, ori dacă l'au înţeles, nu au voit sĕ-i dea succursul lor pentru ca sĕ nu se strice cu sasii, cari erau conduşi mai mult de interesele Braşovenilor decât de a le Sibiiului.

Acum vin la rêndul lor sasii se repareze greşalele din trecut.

Cel puţin aşa înţelegem noi conclusul luat în adunarea din urmă a comitatului Sibiiului, cu privire la construirea unei linii ferate Sibiiu—Făgăraş.

Vĕḑ şi ei, că Sibiiul e degradat la rolul de cetate de a dóua mână, vĕḑ, că totul lăncezesce, vĕḑ că industria trage de mórte, vĕḑ că nici favorul acela nu li se face decât numai după mari petiţiuni, ca sĕ li se concédă legătura cu trenul accelerat, vĕḑ că oficiile unul după altul se permută în alte locuri; cu un cuvênt vĕḑ, că Sibiiul dă indĕrĕpt, pe când alte oraşe fac progrese, edifică şi desvóltă cea mai încordată activitate pentru de a susţiné şi merge înainte.

Dar fiind-că ideia fericitului Bologa a fost combătută de sasi, ei cu o incăpăţinare proprie lor, nu vor sĕ şi-o facă de a lor, ci caută remedii de îndreptare pe alte căi.

Înţelegem bine, de ce s'a lucrat ca sĕ nu se lege Sibiiul în linie ferată cu România.

Erau de credinţă, că elementul român din comitat va prinde rădăcini şi mai puternice, vor primí românii nóue isvóre de câstig şi venite.

Noi aşa am înţeles lucrul atunci şi nu avem motive sĕ-l înţelegem aḑi altmintrelea.

Cu tóte aceste greşala făcută atunci se vede, că vor sĕ o îndrepte prin construirea linii ferate din cestiune.

E altă cestiune, dacă acésta linie se va dovedí de folositóre, ca cum ar fi fost cea în spre Râmnic şi viitoriul va judecá, încât avem noi drept.

Din punctul nostru de vedere am fi dorit şi acum ca şi atunci, ca linia ferată sĕ se clădéscă spre Râmnic şi părtaşii competenţi din România cu guvernul dimpreună au si solicitat cestiunea în mai multe rênduri, dar denunţiaţiunile totdeuna au fost mai puternice, decât ca sĕ nu prindă rădăcini afunde la guvernul nostru spre a nu dá din parte şi nici un succurs intreprinderei.

Acésta e genesa cestiunei şi ómeni, cari au stat aprópe de fie iertatul şi bunul român Bologa ne ar puté dá póte şi alte detailuri, dacă cumva acele nu vor fi semnate în hârtiile rĕmase de prea timpuriu reposatul.

Vom vorbí în numĕrul procsim despre linia ferată Sibiiu—Făgăraş şi vom espune vederile nóstre din punct de vedere naţional economic, ca sĕ fie în clar românii cu binefacerile, ce îi astéptă şi şi cu eventualele neajunsuri. Cât pentru acum notăm, că noi din parte ne suntem amici ai intreprinderei şi o şi sprijinim după meritul ei.

Revista politică.

Deodată cu deschiderea dietei ungare foile guvernamentale îşi dau silinţa a presentá posiţiunea regimului de asigurată şi cu mult mai puternică, decât ca sĕ o pótă sguduí încercările, şi atacurile îndreptate din partea oposiţiunei.

Cabinetul dlui Tisza, ḑic ele, s'a presentat întreg în cea mai bună înţelegere cu un program de activitate bine precisat înaintea parlamentului. Diferitele proiecte de reforme au fost desbătute în consiliile ministeriale astfeliu, că fie-care ministru le cunósce în detaiu şi aşa şeful ori-cărui resort póte păşí sigur cu proiectul seu de reforme, făr a se teme, deóre ce întâmpină nu numai solidaritatea membrilor cabinetului, dar şi a întregului partid, ce merge cu guvernul.

De tot blânde se arată foile guvernamentale, şi faţă de şirul interpelatorilor, cari încă în prima şedinţă au voit sĕ esceleze prin patriotismul lor. Aşa faţă de interpelarea conducĕtoriului partidului independent, Irányi, foile guvernamentale sĕ mărginesce a lăudá tactul, ce l'a sciut observá de astădată acest aprie combatante prin aceea, că nici n'a făcut pomenire de vorbele Maj. Sale monarchului în interpelare, sa referitóre la afacerea steagului „negru galbin" carea şi aşa s'a discutat prea mult in presă şi a cărei deslegare trebuia sĕ o astepte dela actualul ministru al honveḑimei bar. Fejéváry.

Aceea-şi tactică a observat-o presa şi faţă cu interpelaţiunea făcută cu privire la lucrările din Seghedin şi la dărimarea cheului, lucruri acestea, cari au înghiţit sume considerabile de bani, dar cari n'au arĕtat până acum decât pagube enorme. Interpelaţiunea cu privire la convocarea congresului sêrbesc, prin care se presintă lucrurile de abnormale' nu o discută presa maghiară, ci o lasă în sarcina guvernului.

Remarcabil lucru este, că mai multe foi însemnate din capitală fac alusiune la şovinismul, care a ajuns aşa de departe, încât ameninţă, că va trece şi preste graniţele resonului de stat. De aici şi provin atâtea confusiuni şi iregularităţi pe tóte terenele, de aici scenele turbulente şi provocătóre. De aceea ar fi bine, ca ómenii conducĕtori sĕ şi tragă séma cu împregiurările şi sĕ nu se pună încurentul acesta periculos, pentru care vor avé sĕ se căéscă mai târḑiu nu numai ei, dar şi patria întrégă.

Ţarul Rusiei după-ce a conferit şi cu principele de Bismarck mai bine de 1 óră a părăsit Berlinul între salutările cordiale ale casei imperiale.

Presa nu e de loc aplicată a se lăsá în comentari mai lungi şi mai amĕnunţite asupra celor ce s'au petrecut la Berlin şi asupra insemnătăţii acestui eveniment. Chiar foile cele mai însemnate din monarchia nóstră, cari altădată discutau cu predilecţiune astfeliu de evenimente se mulţămesc cu notiţele din alte jurnale germane şi cu telegramele ce le primesc.

Cât despre presa germană espunerile ei sunt de tot reci şi sibilice, încât o orientare mai lămurită despre politica, ce se urmăresce, nu se póte face

---

FOIŢA.

Esposiţia scolară din Paris.

(Urmare.)

Cu cea mai mare mulţămire sufletéscă părăsind acest eliseu al copiilor, privim colosalul glob terestru înaintând printre palmi, cykade, muse şi pandami atingem pavilonul anamic şi tonkingic şi ajungem la esposiţia „Sociétes de secours mutuels". Aici privim în trécăt esposiţiile societăţilor filantropice; între altele 40 bucăţi de păpuşi mari învĕlite în haine naţionale, mai vedem aici şi aparate antice şi moderne pentru învĕţarea umblatului; vedem esposiţia comitetului „superieur de protection des enfants du premiér age" şi când părăsim acéstă esposiţie fórte instructivă vedem un edificiu cu inscripţia: „Une école normale de garçons". Acest edificiu a fost ridicat de o reuniune formată pentru promovarea instrucţiunei şi educaţiunei. Edificiul este în o grădină, în care sunt aşeḑate aparatele de gimnastică şi armele trebuincióse la esercitiile militare. In o sală e arangiată o grădină de copii bine provĕḑută, ér în a dóua sală, sala de învĕţământ a unei scóle elementare. Sunt de recomandat cu deosebire tabelele de părete şi mapele.

Dacă asemĕnăm scóla francesă de aḑi cu cea dela 1873 aflăm, că francesii şi acum pun mare pond pe desemn, pe propunerea desterităţilor manuale, dar în privinţa metodei şi sistemului au făcut un progres însemnat. Mehanismul omorîtoriu de spirit a fost înlocuit cu realismul, ce desvóltă mintea şi cu raţionalismul metodic.

Despre progresul scólelor francese ne conving tabelele statistice espuse. Din acestea aflăm, că la finea anului 1888 numĕrul scólelor poporale publice din Francia ajunge la 61,275 cu 97,520 clase, şi numĕrul scólelor poporale private la 13,613 cu 34,789 clase. Aceste 74,888 scóle poporale au fost cercetate în faptă de 5.596,919 elevi şi au funcţionat în ele 138,655 învĕţători şi adecă 98,769 învĕţători în scólele publice şi 39,886 în cele private.

Pelângă acest progres frumos însĕ tot mai este mult de făcut, căci francesii încă tot simţesc numĕrul mic al scólelor poporale; numĕrul scólelor publice cu o clasă faţă cu acela al celor cu 8 clase încă tot e fórte mare; numĕrul celor dintâiu e de 50,325, pe când al acestora numai 700; clasele singuratice în termin mediu sunt cercetatate încă tot de mai mult decât 100 elevi, cu tóte că numĕrul celor umblători la scólă face numai 80% din numĕrul celor obligaţi.

II.

Algeria fiind din 1830 o colonie francesă stă sub guvernul şi administraţia francesă, deci ne-am silit a cunósce şi starea scólelor acestei mari provincii francese. Trecênd spre scopul acesta prin „Esplanade des Invalides" vedem în calea nóstră ministeriului francez de rĕsboiu, esposiţia higienică, în sfĕrşit ajungem la esposiţia Algeriei. Acésta esposiţie cuprinde un teren de 25,000 metri pătraţi. Aici vedem inmediat productele ecsotice, industria, comerciul, cafenelele, obiceiurile, modul de traiu şi armata Algeriei. Scólele sunt representate prin o scólă susţinută de guvernul frances pe séma musulmanilor şi prin un institut privat pentru indigeni. Aci vedem esposiţia preparandiei din Algeria mai departe o scólă şi o grădină de copii din Constantine. Din caietele şi lucrările elevilor şi elevelor din scólele poporale vedem, că materialul, planul şi mersul învĕţământului e lucrat după modelul scólelor francese cu deosebire, că aci între obiectele de învĕţământ e suscepută şi limba arabă. Limba italiană şi spaniolă încă se propune în unele scóle, pentru-că o parte mare din cei 3.817,465 locuitori aparţin naţionalităţilor amintite. Cu tóte că astăḑi mulţi indigeni arabi îşi trimit copii în scólele francese, mai sunt mulţi indigeni, cari nu voesc sĕ-şi trimită copii între copii europeni la scólă. Pentru aceea guvernul a ridicat pe séma acestora scóle separate şi

Nici chiar presa rusă nu e tocmai inspirată de a se ocupá cu acésta cetiune. Ea accentuéză, că dacă efectul întêlnirei monarchilor nu s'a simţit momentan, se va simţí mai târdiu şi va fi cu atât mai important.

Spre a încheiá şirul despre călĕtoria autocratului rusesc, mai amintim, că 'şi teme viéţa în tot momentul. Acésta a şi fost causa de şi-a aduso mulţime de cazaci, cari făceau mişcări estraordinari de iuţi, ér la întórcerea sa întréga linie ruséscă a fost păzită de soldaţi.

Evenimentele, ce s'au ivit în Bulgaria în absenţa principelui Ferdinand încă nu sunt de puţină importanţă. Masa poporaţiunei e mereu agitată nu umai de partisanii Zancovisti, dar chiar şi de principele Dulgurukoff. Acesta a sosit pe neasteptate din Rusia şi a cerut să vadă mai multe instituţiuni militare, a pretins chiar să i-se permită a face parastas pentru soldaţii ruşi şi pentru bulgarii, cari au picat în rĕsboiul ruso-româno-turc.

Tot acest principe a călĕtorit pe neasteptate şi la Bĕlgrad. In Bĕlgrad lucrurile nu sunt de tot normale şi chiar posiţia ministeriului se clătină. Regina Natalia a convenit cu fiul seu şi a petrecut mai bine de o óră. Poporaţiunea entusiasmată adunată înaintea locuinţei reginei a aclamat mereu. La adresa ce i a înmanuat o trei sute de dame, regina le-a asigurat, că va petrece în cercul lor până la mórte. In ton de tot mişcătoriu a rĕspuns regina şi deputaţiunei comercianţilor, cari érăşi i-a presentat o adresă de omagialitate.

Foile din patriă, şi cu deosebire cele magiare din Cluş, au pornit acum de curênd o vehementă bombardare asupra Escelenţiei Sale Dlui archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul pentru respunsul ce l'a dat acum aprópe dóuĕ luni preşedintelui reuniunei maghiare de cultură din Ardeal dlui conte Gabriel de Bethlen, la invitarea acestuia, ca la festivitatea sânţirei steagului acelei reuniuni să fie representată în rêndul celorlalte confesiuni din patriă şi biserica nóstră greco-orientală.

Suntem în posiţiune a publicá în tecst autentic atât scrisórea de invitare a numitului preşedinte, cât şi rĕspunsul archiepiscopului metropolit al nostru, mărginindune de astădată numai la observarea: că dacă în adevĕr numita reuniune nu are scopuri şovinistice, scopuri mari de magiarisare, care însĕ nu sunt de a se profesá în gura mare: atunci remâne neesplicabilă furia, cu care celea mai multe foi magiare să pronunţă asupra rĕspunsului din cestiune, care este ţinut în termini de tot moderaţi, şi în merit nu conţine altă, de cât o preaumbrită, preapalidă mărturisire a adevĕrului, de care este încântat întreg publicul magiar, că adecă reuniunea „Emke“ are de scop a întărí în Ardeal naţionalitatea magiară mai cu sémă prin slăbirea românilor.

Eată ambele corespondenţe:

I.

Sz. 503/89.

Kis-és Nagy Küküllő megyék főispánja, s az E. M. K. E. elnöke.

Nagyméltóságu Érsek, Metropolita Úr!

Tudvalévőleg Szamos-Ujvárt f. év september hó 3-án lesz megtartva az erdélyrészi közmiv. egylet közgyülése, mely alkalommal az egylet zászlója is felfog szenteltetni, miután pedig egyletünk — mint közmüvelödési egylet — ez ország-részben előforduló minden felekezetekre is kiterjed, - valamennyi hitfelekezet részt veend e zászló szentelési ünnepélyen.

Zászlónkra az ország védasszonya van himezve, és kilátásunk van, hogy Ö felsége apostoli Királyunk szintén képviseltetni fogja legmagasabb személyét.

A gör. keleti vallásuak részéről Moldován Demeter segesvári esperes kéretett fel a szertartás megtartására, kiis készséggel felajánlotta magát, hogy ha Nagyméltóságod az engedélyt erre neki megadja.

Azon kéréssel fordulok tehát Nagyméltóságodhoz, méltoztat nevezett esperes urnak az engedélyt erre megadni, s ugy öt, mint engem kegyes intézkedéséről haladék nélkül értesiteni. — Fogadja nagyméltóságod tiszteletem nyilvánitását.

Segesvár, 1889, augustus 21.

Gróf Bethlen Gábor s. k.,
Főispán és Elnök.

(Românesce.)

Nr. 503/1889.

Comitele suprem al comitatelor Tĕrnavei mici şi mari, şi preşedintele EMKE (reuniunei magiare de cultură din Ardeal).

Escelenţa Vóstră, Domnule archiepiscópe şi metropolite! — Precum este sciut de comun la 3 Septembre a. c. se va ţiné în Gherla adunarea generală a reuniunei culturale din partea transilvanică, la care ocasiune se va sânţi şi steagul reuniunei, şi fiindcă reuniunea nóstră — ca reuniune culturală — se estinde şi la tóte confesiunile din acésta parte a ţĕrei, vor participá tóte confesiunile la festivitatea sânţirii steagului.

Pe steagul nostru este brodată patróna ţĕrei, şi avem prospecte că Majestatea Sa regele nostru apostolic va dispune să fie representată şi preainalta Sa persónă.

Din partea celor de religiunea greco-orientală este invitat protopresbiterul Sighişórei Demetriu Moldovan pentru a celebrá ritualele, carele s'a şi oferit cu promptitudine, dacă Escelenţa Vóstră îi veţi dá spre acest scop licenţă.

Deci me adresez cătră Escelenţa Vóstră cu rugarea, să binevoiţi a dá numitului protopresbiter licenţă spre acésta, şi despre graţiósele dispositiuni a ne însciinţa şi pe el şi pe mine fără amânare.

Primiţi Escelenţa Vóstră espresiunea stimei mele.

Sighişóra, 21 August, 1889.

Conte Gabriel Bethlen m. p.,
comite suprem şi preşedinte.

II.

Eln. 5511 sz.

Nagy-és kis-küküllő megyék főispánja, Méltóságos Gróf Bethlen Gábor Úrnak, mint az erdélyi magyar közmüvelödési egylet elnökének.

Méltóságos Gróf, Egyleti Elnök Úr! Köztudomásu dolog, hogy az erdélyi magyar közmüvelödési egylet, mint eddigi müködése is bizonyitja, kizárólag a magyar faj nemzetiségi érdekeinek elömozditása czéljából jött létre, a más nemzetiségü honpolgárok müvelödési érdekeit pedig csak annyiban hajlandó felkarolni, a mennyiben kilátása lehet arra, hogy sikerülni fog ezeket a kizárólagos magyar müveltség révén az elmagyarosodásnak megnyerni és ez uton a magyar fajba beolvasztani.

Minthogy én ugy is, mint az erdélyi gör. kel. román egyház főpásztora, hazafias kötelességem tudatában, a hazánkban megkisérthető minden akár vallási, akár nemzetiségi mesterséges áttéritésnek bevallott elveim és meggyőződésemnél fogva nyilt ellenzője voltam mindenkor: az erdélyi magyar közmüvelödési egylettől, emlitett müködési irányára való tekintettel szándékosan távol tartottam magamat, még pedig annál könnyebben, mert a viszonyok természetéből kifolyólag az emlitett közmüvelödési egylet érdekében eddigelő senki által és semmi szin alatt hozzájárulásra fölhiva nem voltam.

Most azonban megvallom, egészen váratlanul lepett meg Méltóságodnak e hó 21-én 503. sz. a. hozzám intézett, különben igen becses levele és az abban kifejezett azon óhajtása, hogy a nevezett közmüvelödési egyletnek f. é. szept. 3-án Szamosujvárt tartandó közgyülésén, illetőleg zászlószentelési ünnepélyén a többi hazai hitfelekezetek sorában a görög keleti is képviselve legyen és ennek részéről Moldován Demeter segesvári esperesi helyettes alkalmi beszédet tartson.

Méltóságodnak ez által irányomban tanusitott nagybecsü bizalma engem öszinte hálára kötelez ugyan, de a jelen esetben mély sajnálattal vagyok kénytelen tiszteletteljesen kijelenti, hogy Méltóságod emlitett óhajtását a fennebb jelzett okoknál fogva nem teljesithetem; ez azonban a nevezett esperesi helyettest legkevésbbé sem gátolja abban, hogy ő, ha maga is jónak találja, az emltett közgyülésen mint magán egyén részt vehessen és saját nevében beszédet is tarthasson.

Fogadja egyébiránt Méltóságod öszinte tiszteletem és nagyrabecsülésem nyilvánitását.

Nagyszebenben, 1889 augusztus hó 26-án.

Görög-keleti román érsek és metropolita:

Román Miron.

(Românesce.)

Ilustrisime Dle Conte, Preşedinte al Reuniunei!

E lucru de publică notorietate, că reuniunea magiară de cultură din Ardeal, după-cum adeverésce şi activitatea ei de până acum, s'a înfiinţat esclusiv pentru scopul de a promová interesele naţionale ale rasei maghiare, ér interesele culturale ale cetăţenilor patriei celor de altă naţionalitate numai întru atâta e aplecată a le îmbrăţişá, încât póte avé prospect, că prin cultura esclusiv maghiară i va succede a-i câstigá pe acestia pentru magiarisare şi pe calea acésta a-i contopí în rasa magiară.

După-ce eu, şi ca archipăstoriu al bisericei greco-orientale române din Ardeal, consciu de datorinţa mea patriotică, după principiile mele profesate şi după convingerea mea am fost totdeuna contrariu declarat al totfeliul de convertiri măestrite, fie ele religionare, fie naţionale, ce se pot încercá în patria nóstră: eu în vederea direcţiunei amintite a activităţii reuniunei magiare de cultură din Ardeal, m'am ţinut din adins departe de acea reuniune, şi încă cu atât mai lesne, căci după-cum urméză din natura referinţelor, eu până acum n'am fost provocat de nimenea şi sub nici un pretecst, ca să me alătur la ceva în interesul amintitei reuniuni de cultură.

Acum însĕ o mărturisesc, m'a surprins cu totul pe ne asteptat epistola adresată mie, dealmintre fórte preţuită a Ilustrităţii Vóstre din 21 a curentei Nr. 503, şi dorinţa esprimată în acea epistolă, ca la adunarea generală a numitei reuniuni de cultură, ce se va ţiné la 3 Septembre a. c. în Gherla, respective la festivitatea sânţirei steagului ei, să fie representată în rêndul celorlalte confesiuni din patriă şi cea greco-orientală, şi ca din partea acesteia administratorul protopresbiteral al Sighişórei Demetriu Moldovan să ţină o cuvêntare ocasională.

Increderea preapreţuită, ce Ilustritatea Vóstră o a-ţi manifestat prin acésta faţă cu mine, me deobligă în adevĕr la mulţămită sinceră; în casul present însĕ cu adêncă părere de rĕu trebue să Vĕ declar cu tótă stima, că amintita dorinţă a Ilustrităţii Vóstre din causele mai sus indicate nu o pot împliní; acésta însĕ întru nimic nu impedecă pe numitul administrator protopresbiteral, ca, dacă şi el va află de bine, să pótă luá parte ca om privat la adunarea generală amintită şi în numele seu să pótă ţiné şi cuvêntare.

Dealtmintre Vĕ rog, Ilustrisime, să primiţi espresiunea sincerei mele stime şi înalte consideraţiuni.

Sibiiu, 26 August, 1389

Archiepiscopul şi metropolitul greco oriental român:

Miron Romanul m. p.

Prescurtare din discursul presidial,

cu care s'a deschis şedinţele adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român la Făgăraş în 15/27 August 1889.

(Urmare).

A venit însĕ sistema absolutistică şi aflând anume pe poporaţiunile rurali de tóte naţionalităţile în stare de semibarbare, cu voinţa sa de fer a impus şi poporului român din acestea dóuĕ ţĕri Ungaria şi Transilvania, în loc de trei scóle preste trei mii cu limba de propunere maternă. Combinând după desele raporturi ale celor doi referenţi scolastici din acel period numit al absolutismului de 10 ani, vom afla, că în disul period în mănia tuturor greutăţilor tot se deschiseră până la 600 de scóle de ambele confesiuni.

Comune biserici, case parochiale, scóle au costat restaurarea lor milióne scóse din sudórea poporului preste cele vre-o 19 milióne fl. m. c., care se scoteau din Transilvania pentru tesaurul statului.

Nu ne este permis a uitá, că îndată în 1849 prin arderea notelor kosuthiane în piaţele publice câteva milióne au sburat şi din pungile poporului român.

Cu tóte aceste perderi enorme, fruntaşii poporului trebuiau să cugete la restaurarea şi respective înfiinţarea din nou şi cât mai curênd de institute superióre de cultură. Localităţile din Blaş serviseră când ca prinsori, când de casarme, batjocorite, ruinate, asteptau redeschiderea lor. In urmarea devastaţiunilor 17 ani nu s'a dat pâne la 200 de studenţi din fundaţiunile vechi.

La episcopia (acum metropolia) din Sibiiu nu ar fi ajuns nici un milion spre a o scóte din vechia desolaţiune. De unde să ésă milionul, dacă nu tot din sudórea poporului, şi el a eşit, este de faţă vĕdut şi pipăit în fonduri şi realităţi. Seminariu pentru teologi, institut de preparandie trebuia să se înfiinţeze, cum ai dice, storcênd apa din pétra.

Este un colţiu de pământ în acésta ţĕră, locuit de o rasă de ómeni fórte valoroşi, activ pe atâta, pecât şi destepţi; aceia însĕ mergeau cu căciula în mână şi cu punga plină, ca să se róge de alţii, să priméscă şi pe pruncii lor pe la scóle de alte limbi. Până când acésta umilire şi rusine, îşi dîseră ei; scóseră în vre-o cinci ani 74 de mii fl. mon. conv, şi ridicară cu ei partea cea mai mai mare a scólelor gimnasiali, ér apoi obosiţi deocamdată de a mai înfiinţá şi fond de salarii, se obligară pe dece ani, ca să plătéscă salariile prin caotisaţiune, fie-care după puterile sale. Acestia erau braşovenii cu împregiurimea.

Tot în Braşov s'a înfiinţat în 1850/1 prima reuniune de femei pentru crescerea fetiţelor rĕmase orfane de părinţi după omorirea lor în revoluţiune. Spre scopul acesta s'a cerut un alt fond de 30 până în 40.000 fl. m. c.

Statul absolutistic cerea mereu dela român funcţionari din sângele lor, cari se scie tóte trei limbile patriei. Până in anul 1861 numĕrul tinerilor români ascultători de drepturi la academia din Sibiiu în cursul de 5 ani trecea preste 100, mulţi însĕ din acei tineri erau susţinuţi la studiu din colecte naţionali.

In tot cuprinsul acestei ţĕri abia erau vre-o dece advocaţi de naţionalitate română, cari cunosceau şi limba germână; alţi câţi-va întraseră în funcţiuni de ale statului!

După spusa unor membrii dela curtea înaltă, numai procesele urbariali se grămădiseră până la un numĕr de treidieci de mii. Să cugetăm la spesele împreunate cu acelea.

Nu ne este permis a trece cu vederea nici grijile celo mari ale poporaţiunilor militarisate, până ce le-au ajutat Ddeu ca sĕ-şi asigure fondurile şi să le aducă la destinaţiunea lor, de care astădi se bucură tot poporul nostru.

A-şi mai puté atinge şi alte greutăţi fatali, cu care luptau românii pe la 1860, dară fiind acelea de natură mai delicată decât tóte celelalte memorate până aci, nu voiu să supĕr auzul D-Vóstră cu de acelea.

Eu din partea mea ori când trec prin memoria mea tóte acele lupte ale vieţii poporului român, reflectând totodată la Asociaţiunea transilvană, nu me pot mirá de modestele sale începuturi şi nu me alteréză întru nimic nici suma resultatelor activităţii sale, care unor ómeni se par mult mai puţine decât sunt ele în realitate.

Dacă vom ţinea înaintea ochilor numai programa vastă, piramidala, a cărei realisare o luase asupra-şi Asociaţiunea transilvană, şi dacă nu vom uitá cu totul, că numai Dumnedeu făcuse lumea în 6 dile şi încă din nimica, atunci da, Asociaţiunea nóstră va fi făcut fórte puţin în 28 de ani. Şi érăşi dacă cineva ar preţui activitatea unei societăţi literare şi de cultură numai din punct de vedere material, după averi în bani şi realităţi, după fonduri consolidate, atunci da, s'ar putea érăşi dice cu tot dreptul, că Asociaţiunea nóstră a făcut puţin şi că este săracă.

O socieiate literară, sau scientifică, sau cultivătóre de arte şi de diverse ramuri ale industriei, ori de agricultură, nu este nici bancă de speculat cu bani şi nici consorţ de

---

anume: écoles ordinaires, écoles principales ou de centre, écoles préparatoires et écoles enfantines; dar şi acestea sunt organisate după sistem frances. In aestea e aplicat totdeuna un musulman, numit „taleb“, carele grijesce şi conduce pe copii indigeni, lui îşi încredinţéză arabii copii. Aci vedem fotografia unei astfeliu de scóle, în carea taleb propune corannl elevilor sei, cari şed pe pământ cu picióre le încrucişate. Din tabelele statistice vedem, că în Algeria sunt pentru europeni 808 scóle publice şi 111 scóle private, pe cari le frecuentéză 90,000 elevi europeni pe séma indigenilor sunt 72 scóle, frecuentate de 6000 copii. Din datele, ce ne stau înainte cu bucurie observăm, că acum şi dintre tinerii şi fetele indigiene mulţi păşesc pe cariera învĕţătorésca şi că în unele părţi ale Algeriei, anume în Algir, Constantine, Cabylia şi în jurul Djur-Djurra locuitorii indigeni încep a se convinge despre necesitatea şi folosul instrucţiunei tinerimei. (Va urmá.)

comercianţi, cari alérgă după câştiguri pe uscat şi pe mare. Lucră şi societăţile literare şi de cultură, cu óre-şi care capitaluri, dară câştigul pe care-l aruncă acestea nu mai este imediat cel material, ci cu totul altul neasămênat mai mare, pe care numai un Harpagon îl va dejosí ca se voéscă al preţui în bani şi sĕ întrebe ca şi speculanţii dela burse, „was kauf ich mir dafür?“

Asociaţiunea nóstră a împărţit în 28 de ani în burse la studenţi în diverse clase şi specialităţi, în ţéră şi în afară 32,077 fl.

In acela-şi period s'au numĕrat în ajutóre la învĕţăcei şi sodali de meseriesi de diverse industrii 6630 fl. S'au împărţit ajutóre pentru scóle lipsite şi ţinuturi periclitate 3400 fl. S'au votat şi unele premii literare fórte modeste cu 601 fl. (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul a plecat la Meran, unde cercetéză pe Maj Sa împĕrătésa-regină. Cătră finea acestei luni Maj. Sa va vení la Gödöllő, unde va petrece mai mult timp, acolo va sosí şi împĕrătésa-regina după-ce va petrece încă în Corfu. Maj. Sa monarchul, cunoscênd deosebita predilecţiune, ce o are archiducesa Stefania pentru flori, e hotărît ai pregătí o grădină de érnă în unul din salónele mari ale Maj. Sale.

* (Himen). Dl Alesandru Gherghelu cleric absolut 'şi va serbá cununia cu domnişóra Ludovica Rusu Duminecă la 27 Octobre st. n. a. c. la 3 óre p. m. în biserica gr. or. din Ida-mare.

* (Lista civilă a monarchului). Ambelor legislative din Viena şi Budapesta li se va presentá încă în sesiunea de tómnă câte un proiect despre statorirea listei civile pentru deceniul următoriu. Dotaţiunea întreţinerei curţii imperiale se statorésce adecă din ḑece în ḑece ani prin lege. Mai în urmă a fost ea starorită prin legea din 6 Novembre 1879 în parlamentul austriac şi prin art. de lege 43 din 1879 în dieta ungară în suma pentru fie-care din aceste state de 4,650,000 fl., pe deceniul din 1 Ianuariu 1880—30 Decembre 1889 Fiind că aceste legi cu finea acestui an es din vigóre, elĕ se vor renoí pe deceniul 1 Ianuariu 1890—30 Decembre 1899.

* (Afacerea stégului „negru galbin.) Partida liberală s'a întrunit spre a discutá rĕspunsul, ce se va dá la interpelarea lui Irányi în afacerea stégului „negru galbin“ dela Monor. In urma propunerei dep. Horváth s'a amĕnat rĕspunsul, cu tóte că ministrul Fejérváry s'a declarat gata a rĕspunde ori şi când. Rĕspunsul s'a amĕnat din motiv, că în şedinţa pentru care a fost proiectat s'a adus la desbatere proiectul de buget.

* (Academia de sciinţe.) Academia de sciinţe maghiară din Bpesta a ales de secretariu pe academicianul Coloman Szilyi cu 32 voturi contra 25 date lui Zoltán Beöthy.

* (Întărire de protopresbiter). Prin un cerculariu al Preasânţiei Sale dlui episcop al Aradului, Ioan Meţianu, se aduce la cunoscinţă, că veneratul consistoriu din Arad a întărit pe basa actului de alegere de protopresbiter al tractului Arad şi totdeodată de paroch la parochia protopresb. din Arad pe administratorul de până acum al tractului P. O. D. Moise Bocşianu, fost paroch în Curticiu.

* (Episcopul Strossmayer.) De când cu telegrama de felicitare, ce o a fost trimis episcopul din Diakovar cu ocasiunea increstinărei ruşilor, pentru care primise o aspră dojană chiar din partea monarchului, puţine s'au vorbit despre acest prelat bisericesc. Scirile, ce sosesc din Eszék anunţă, că acum episcopul se află sub acusă din causă, că s'ar fi îmbogăţit pe cale nelegală. Anume vice comitele Cavay a destăinuit în şedinţa comisiunei administrative, că acest episcop a devastat în decurs de 40 de ani 30,000 jugĕre din pădurea episcopiei din Diakovar, cari i-au adus un capital de mai multe milióne. Acésta a făcut-o contra legei forestiere. Episcopul nici nu voesce sĕ scie de autorităţile politice, din care causă vice-comitele s'a vĕḑut necesitat a pune pădurile episcopiei sub secuestru.

* (Alegerea oficianţilor comitatensi.) Contrariu unelor sciri aduse de foile din capitala Budapesta, se afirmă, că în consiliul de ministrii nu s'a luat nici o decisiune, referitóre la alegerea funcţionarilor comitatensi şi că prin urmare alegerile se vor face la terminul ordinariu.

* (Abḑicerea lui Daniil Irányi). Conducĕtoriul stângei estreme, Daniil Irányi şi-a dat demisiunea din posiţia sa de conducĕtoriu al partidei independente. Se crede, că urmaş al seu va fi Ugron Gábor. Partidul s'a întrunit în conferinţă, unde a desbătut motivele pentru-cari Irányi s'a retras şi în care Polonyi a desfăşurat pe scurt călĕtoria dela Turin şi a presentat o epistolă a lui Kossuth.

* (Venitele vămilor). Dela prima Ianuariu până în Iuniu venitele vămilor austro ungare au fost în total de 14,693,462 fl. în aur, 8,480,523 fl. în argint şi 114,628 fl. în note de bancă. Din aceste se vine pe Austria 12,409,743 fl. în aur, 7,622,368 fl în argint şi 103,148 fl. în note de bancă; ĕr pe Ungaria numai 2.206,509 fl. în aur, 845,872 fl. în argint şi 10.886 în note de bancă. Restul cade pe Bosnia şi Herţegovina.

* (Voluntarii.) Fóia militară „Katonai Lapok“ publică tecstul, ce s'a primit în dieta ungară cu privire la esamenul voluntarilor. El sună astfeliu: Esamenul teoretic are a se face în limba germană, ca limbă de serviciu în armată ces. reg. E destul, dacă aspiranţii o înţeleg în afacerile serviciului. Dela aceia deci, a căror limbă maternă nu e cea germană, nu se recere o peroraţiune fluentă şi alésă şi nici o acurateţă limbistică în temele scripturistice. Aceia, cari împlinesc aceste condiţiuni, le stă în voie a-şi espune cunoscinţele la esamenul de oficeri în limba maternă sau în limba statului recunoscută prin lege. La compunerea comisiunei esaminătóre trebue sĕ se ia în vedere ca sĕ se afle cel puţin 2 membri, cari sciu limba respectivă. Faţă cu acei voluntari, cari cad la esamen, pot fi admişi la al doilea numai după ce 'şi va dá comisiunea părerea, că mai sunt apţi a mai depune esamenul, la cas, dacă s'ar constatá lenevire, neîmplinirea datorinţelor respectivul va face serviciu la companie ca ori şi care alt soldat, fiind ters cu totul dintre aspiranţii de oficeri.

* (Scóla reală de stat în Braşov.) Edificiul acestei scóle s'a sfinţit în mod solemn în 12 l. c. n. de faţa fiind directorul suprem scolariu I. Elischer, vice-comitele I. de Roll, representanţi ai corpurilor profesorale din Braşov şi corpul oficeresc.

* (Două companii de soldaţi măcelărite.) In statele Aronga s'a întêmplat ḑilele trecute un mare măcel. Două companii de soldaţi, cari făceau eserciţii au fost atăcate de indieni şi măcelărite astfeliu, încât nici un soldat n'a mai rĕmas cu viaţă. Indienii s'au retras ducêndu-şi şi răniţi cu ei. Numai târḑiu s'a aflat despre acest măcel şi s'au trimis trupe spre urmărirea vrăşmaşului.

* (Filocsera). Filocsera se intinde tot mai tare în viile de pe Târnave. In ḑilele din urmă s'a constatat, că şi viile din Retisdorf şi Nemşa sunt bântuite de filocseră. Ele s'au alăturat prin o ordinaţiune a ministrului de agricultură la grupa viilor dela Mediaş.

* (Tariful pe zone). Conform rapórtelor oficióse dela ministeriul de finanţă numĕrul călĕtorilor în lunile August şi Septembre în comparare cu acelea-şi luni din anul trecut s'a sporit cu 1.200.000; ér încassarea pentru bagaj s'a sporit érăşi cu 441,000 fl.

* Comerciul cu sclavii este încă în flóre, cu tóte că puterile mari din Europa au protestat şi au luat mĕsuri contra acestui ruşinos comerciu.

Cu deosebire regele din Dahomey face acest comerciu, care însĕ pentru a avé ce vinde, aranjază adevĕrate vênătorii pentru a prinde sclavi.

Ḑilele trecute el a făcut o astfeliu de escursiune în Porto Novo, care este sub protecţia Franciei. A şi prins aici o mulţime de nefericiţi negri, pe cari de sigur de atunci i-a şi vêndut.

Ceea ce este mai trist e, că funcţionarii portugezi din statul Kongo se uitau pacinic, cum regele Dahomey plecă la vênătóre şi nu au luat nici o mĕsură contra lui.

*(Reuniunea germană pentru scrierea latină). Acésta reuniune a făcut progrese însemnate în scopul ce-l urmăresce. Şi acest scop este ca în locul ortografiei, ce se întrebuinţézĕ în mare parte în Germania sĕ se întroducă numai ortografia latină (scrierea rotundă) Reuniunea a numĕrat în Maiu 1888 5269 membrii, între cari preste 4000 profesori, directori şi învĕţători. Când numĕrul membrilor va fi suficient, ea se va adresă cătră parlament ca sĕ scótă din us prin lege literile gotice, şi sĕ se impună literile latine. Reuniunea edă şi o revistă, prin care se arată în mod pedagogic avantagiele, ce resultă prin eschiderea cu totul a literilor gotice şi întrebuinţarea literilor latine.

* (Redacţiunea şi administraţiunea lui „Figaro“ din Paris.) Localul redacţiunei jurnalului numit: „Figaro“ este în strada Drout, un palat de tótă frumseţa în Paris. Administraţiunea este instalată jos, ér redacţiunea în etagiul întâiu. — Tipografia este într'o casă vecină. Afară de acésta pentru facerea espediţiei mai au o casă închiriată in rue de Provence.

Tipografia a instalat-o Marinoni, care are aici patru maşini puternice. Una este pusă în mişcare cu gaz, ér trei cu aburi. Cea dintâiu are o putere de 25 cai, ceste din urmă o putere de 10 cai una. In tipografie lucréză de diminéţa şi până după meḑiul nopţii 30 culegĕtori, dintre cei mai buni. Cu totul 55 muncitori. Un numĕr ordinariu al lui „Figaro“ conţine 4,000 de rênduri, ér un numĕr duplu are 8,000.

Ḑiarul se tipăresce pe o fóiă lungă de 8 chilometri. Hârtia acésta se face în fabrica „Darblay pèr et fils“, care lucréză esclusiv numai pentru „Figaro,“ ce pe an consumă un milion şi 330,000 chilograme de hârtie şi care hârtie costă 1 milion şi jumĕtate de franci.

Un statistic curios a făcut socotéla şi a aflat că hârtia cât consumă „Figaro“ pe an umple 130 de vagóne. Inşirată în lung, s'ar puté încinge cu ea pământul. Pusă grămadă, s'ar înălţă la 102,000 metri, aşa dar de 340 de ori mai înaltă ca turnul Eiffel. Pusă dea latul, ar acoperí întréga esposiţiune de 91 de ori. Când ḑiarul ese de sub presă, sub conducerea espeditoriului şi 8 ajutóre ale sale, lucréză 60 de bărbaţi şi femei, cari lipesc adresele. Numai aceste adrese tipărite costă pe an 3,953 fr. Când aceşti lucrători au isprăvit, vin 80 de împărţitori, cari împart ḑiarele în tóte părţile oraşului. Foile pentru departamente şi strĕinătate le duc la postă 20 de căruţaşi. Acéstă espediţie, numai până la gară, costă 18,000 franci pe an.

Alţi agenţi merg prin tóte cuartirele şi caută, că pe unde trebue numeri mai mulţi ca de ordinariu, şi cari sciu fórte bine, că d. e. în care parte a oraşului se cetesc mai mult cele scrise de Ignotus (în Saint Germaine) unde se cetesc mai mult cele scrise de Wolf în „Salon“.

Venitul lui „Figaro“ în cei din urmă 10 ani este următoriul:

Abonamente	20,067,313	franci.
Vinderea cu numerile . .	20,121,478	„
Anunciuri	14,731,288	„
Diverse	1,236,707	„

Din capitalul de 2,400 acţiuni à 500 aḑi s'a făcut 25,290,000 franci. În cei din urmă 10 ani „Figaro“ a adunat pentru scopuri filantropice 3 milióne 936 mii lei.

La redacţiunea ḑiarului este instalată o sală de scrimă, un salon de conversaţiune, telefon şi telegraf.

Fóia ce acum 35 ani a început cu 150 lei aḑi se vinde ḑi pe ḑi în 80,000 esemplare. „Românul.“

Bibliografic.

In editura fondului religionariu gr. or. al Bucovinei a apĕrut „*Istoria sântă a testamentului nou*“, compusă pentru scólele secundare de Calistrat Coca prof de rel. la scóla reală superióră gr. or. din Cernăuţi. — Cartea e aprobată de I. P. S. D. metropolit al Bucovinei Silvestru. Preţul 85 cr.

„*Meseriaşul Român*“ Fóie pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii, Nr. 19 din 1/13 Octobre, a apĕrut cu următoriul sumariu: Despre uscarea lemnelor. — Industria cheramică sau olăria veche. — Firmele măestrilor. — Istoricul fundării Asociaţiunei pentru sprigînirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Mes. Român“ — Parapleul: L'ai făcut de ris săracul — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. Recepte folositóre. — Glume. — Bibliografie — Târgurile şi cursul pieţei Braşov.

MONITOR. 39

Calendariul sĕptemânii

8 — 14 Octobre.

8 Duminecă: Pelagia, Taisia. *9 Luni:* † Apostolul Iacob, Andronic, Atanasia, Poplia, Petru, Avraam şi Lot. *10 Marţi:* Evlampiu, Evlampia, Vagian, Teofil. *11 Mercuri:* † Apostolul Filip, Teofan, Zinaida, Filoniala, Nectariu, Arsachiu, Sinesiu. *12 Joi:* Prob, Tarach, Andronic, Cosma, Domnina, Anastasia, Teodot, Malfeta, Antia, Iuventin, Macsim, Iason, Andromach, Diodor. *13 Vineri:* Carp, Papil, Agatodor, Agatonica, Florentiu, Dioscor, Nichita Patrichiu, Veniamin, Antigon, Chrisi. *14 Sâmbătă:* (†) Cuviósa Paraschiva, Pazariu, Gervasiu, Prosasiu şi Celsiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 8 Octobre a XIX-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 2 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 8-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Luni 9 Octobre. S. Apostol Iacob. Sĕrbătóre nelegată. Docsologia mare.

Mercuri 11 Octobre. S. Apostol Filip. Sĕrbătóre nelegată. Docsologia mare.

Sâmbătă 14 Octobre. (†) S. Cuviósa Paraschiva. Sĕrbătóre legată. Polieleu. Docsologia mare.

Loterie.

Mercuri în 16 Octobre 1889.

Brünn: **5 63 85 70 73**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%, ...	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 48	9.46
100 marce nemţesci	58.38	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.40	119 50

Nr. 496. [212] 1—3

CONCURS.

Incuviinţându-se instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a dóua din Cióra prin inaltul ordin consistorial dela 30 August 1889 Nr. 5290 B. pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

O terţialitate din tóte venitele parochiei, cari după calcularea şi regularea din urmă trec cu ceva preste suma de 750 fl.

Cei ce vor voi şi vor cugetá se reflecteze la ocuparea menţionatei staţiuni de capelan în parochia Cióra, au sĕ-şi adreseze suplicele instruite conform legilor esistente în terminul preclus oficiului ppresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopop.

[209] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului al doilea de învĕţătoriu la scóla din Cebea protopresbiteratul Zarandului, lângă care sunt afiliate şi comunele: Risca şi Caracus, — se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ cu emolumentele acestea:

Salariu anual de: 160 fl., care se va solví în rate trei-lunare anticipative din alodiul comunal.

3 orgii de lemne pentru încălḑitul scólei şi cuartirul învĕţĕtoriului care i-se va dá afară de edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ-şi înainteze rugările instruite în sensul legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral mai sus pomenit, în terminul sus arĕtat.

Cebea, la 2 Februariu, 1889.

Presidele comitetului comun. scolariu.

Ioan Jurca,
paroch.

Nr. 622. [210] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela scólele confesionale gr. or. române a înfra scriselor comune bisericesci din protopresbiteratul Clusului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Călian, cu salariu de 200 fl. dela popor, fără cuartir.

2. Lăpustesti, cu salariu de 60 fl. în bani, 40 merţe mari de bucate, cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi venitele cantorale computate în 10 fl

3. Rîşca, cu salariu de 50 fl. dela popor, cuartir liber, lemne de foc şi venitul cantoral 10 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluş, 22 Septembre, 1889.

Tuliu Roşescu,
administr. protop.

Nr. 472 [207] 3 –3

CONCURS.

După-ce în urma concursului pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Alun cu filiele, Bunila şi Vadu-Dobrei publicat în ḑiariul nostru „Telegraful român“ Nr. 57, 58 şi 59 a. c. fără ca sĕ fie reflectat la acel post vre-un individ cu cualificaţiunea prescrisă, aşa în urma părintescei resoluţiuni consistoriale din 11 Iuliu a. c. Nr. 4661 B. se publică prin acésta concurs din nou cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare tot pe lângă aceleaşi

Emolumente, şi anumit:

1. Simbriă preoţéscă (adául) dela 200 familii à 60 cr. suma 120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estra ordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl, la olaltă 250 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, 12 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 474. [211] 3—3

CONCURS.

Pe basa părintescei încuviinţări a Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 5 Septembre a c. Nr. 5289 B., se escrie concurs pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Sartăş protopresbiteratul Lupşei, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate următórele

Emolumente.

1. Dela 100 case de fie-care câte 2 dekalitre bucate în bómbe.

2. Dela 100 case câte o ḑi de lucru.

3. Folosirea cimiteriului şi a 2 fênaţe de 5 care fên, şi

4. Venitele stolari, cari tóte la olaltă computate în bani dau un venit anual de 310 fl.

Doritorii de a competá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile con cursuale instruite cu documentele recerute de „Stat. org.“ si „Regulamentul pentru parochii“ la subsemnatul oficiu ppresbiteral în terminul prescris.

Ofenbaia, în 15 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 481 [205] 3—3

EDICT.

Ioan Manole Panţu din Bacifalu, care de trei ani părăsi cu neccredinţă pre legiuita lui soţie Stana Vasilie Tibără tot din Bacifalu, şi nu se scie ubicaţiuuea, se citéză prin acésta ca în termin de şese luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului for matrimonial căci la din contră se va aduce sentenţă şi în absenţa lui.

Braşov, în 12 August. 1889.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I ca for matrimonial.

Ioan Petric, protop. ca adm.

Sz. 3487 1/2 polg. [202] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a hatánap **1889 November 26-án délelött 9 órára** tüzetik ki szász Ujfalu községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Casă de închiriat

în etaglul I, constătătóre din **3 odăi, o bucătărie, sală de mâncare, cămară de lemne,** şi **pivniţă, strada Weinanger Nr. 8.** [213[1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	—
Feldioara	5.37	—	7.44	—
Apaţa	6.15	—	8.09	—
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	*)
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 109 Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Octobre.

II.

(*I.*) Liniile ferate din Ardél partea cea mai mare sunt făcute şi cu óre-cari combinaţiuni politice.

Totdeuna s'a avut în vedere interesele cutărui oraş ori cutărei familii, şi în special pe Valea-Mureşului am vĕḑut respectate interesele unor magnaţi contra intereselor unor oraşe ori chiar ţinuturi întregi.

Nu e mirare deci, că poporul trage mult prea puţin folos din ele, ca şi cum ar fi tras dacă s'ar fi avut în vedere interesele generale ale locuitorilor.

Sĕ sperăm, că linia ferată Sibiiu-Avrig-Făgăraş, nu se va construá după modelul celor de pe Valea Mureşului, nici nu se va face ca şi linia ferată Copşa mică—Braşov — cu încungiurări de sute de kilometri pentru de a atinge ţinuturi sĕcuesci, ca acele sĕ tragă folóse, şi tocmai că avem speranţă, că lucrurile se vor face pe cale legiuită şi aprobată de morala publică, cade în contul poporului nostru de a se şi scí folosí de tóte avantagiile, ce le oferă o linie ferată.

În prima linie va trebuí poporul român sĕ aibă representanţii sei în branşele comerciului.

Până acum comerciul cu puţine escepţiuni este în mânile evreilor.

Toleranţa românilor în punctul acesta e prea mare.

Nu suntem antisemiţi, dar voim ca poporul nostru sĕ se destepte din letargie şi voim ca banii ce ies din pungile nóstre sĕ nu intre în ale evreilor spre ai îmbogăţí pe ei, şi după ce s'au îmbogăţit în loc de mulţămire sĕ se alieze cu cortrarii némului nostru şi sĕ sape la esistenţa nóstră materială, culturală şi morală.

Evreii aşa au făcut şi aşa fac, dacă ei nu pot contá cu drept la spriginul nostru.

Preoţi şi învĕţători, notari şi alţi fruntaşi trebue sĕ caute ca se câstige în fie-care comună un comerciant român.

În Sĕlişte şi comunele mărginaşe avem atari ómeni, cari au trăit cu negoţul şi se aşéză bucuros în o comună, unde sunt siguri de spriginul fruntaşilor şi au ceva capital, spre a acoperí trebuinţele poporului din comună.

In comitatul Albei de jos s'au aşeḑat în ḑeci de comune, au susţinut concurenţa cu evreii şi şi-au făcut bine şi lor şi poporului.

Unii din ei stau bine şi nu se plâng că şi au lăsat oile, ori negoţul ce făceau cu România, care şi aşa nu ar fi mai mers multă vreme.

Dacă românii nostri din ţéra Oltului nu vor profitá de ocasiunea dată, de a se pune în conţelegere cu neguţătorii români, cari se vină la ei, vor fi robiţi pe vecie, căci unde îşi pune odată ovreul piciorul, e greu de al scóte afară.

Dacă nu se vor căpĕta români sunt germani şi maghiari de omenie, numai pe mâna jidanilor sĕ se feréscă ca sĕ nu apuce negoţul şi birturile, căci odată apucaţi ei la şea e greu de ai dá jos. Tocmai acum e ocasiunea sĕ se pună la cale trebile cum se cade şi dacă nu ar merge în satul cutare, ca sĕ se înţelégă ca sĕ aducă ce le trebue dela alt neguţătoriu român din alt sat, ér de cârcima evreului sĕ se feréscă, şi aşa se va duce el de silă bucuros din sat.

In legătură cu negoţul va trebuí căutat ca cultura vitelor sĕ se facă în mod mai raţional.

Pe ţéra Oltului şi acuma se iernézĕ caii tótă érna afară ca şi vara, astfeliu degenerézĕ, şi din vite nu au nici un profit. Deasemenea în cele ale agriculturei încă trebue căutate îndreptări radicale.

Dacă vĕd ómenii că nu merge cu ovĕsul şi cu sĕcara, au sĕ facă iucercări cu napi şi se îngraşe vite cornute cu ei, se încerce cu linte, care se plătesce mai bine ca grâul cel mai curat, cu fasole, mazere, căci acele acum le pot transporta mai cu inlesnire până în cele mai îndepărtate locuri.

Numai aşa vor avé folos de bunătăţile ce le va oferí drumul ferat.

Remênênd totul la sistemul cel vechiu de economie, remênênd ţéra Oltului tot ţéra sĕcărei şi a ovĕsului, ómenii în loc se dea înainte cu drumul de fer, vor dá cu paşi repeḑi înapoi.

De asemenea au oltenii păduri frumóse, brădeţi, unde érăşi pot aşeḑá ferestréuă, pot face scânduri şi le pot trimite până în cele mai mari indepărtări. Aşa fac sĕcui acum, trimet scânduri până în cele mai indepărtate oraşe şi fac concurinţă chiar şi intreprinderilor erariale dela Turda şi Sas Sebeş.

In privinţa meseriilor, şi cu deosebire ale acelora de care poporul are mai mare necesitate trebue se caute ca se inveţe fii poporului, ér încât unul sau altul ar fi deja măestru, acela trebue adus cu ori ce preţ în Avrig, în Vistea, in Voila şi pe întrégă linia. Avem lipsă de curelari, de funari, de pantofari, pălărieri şi croitori, deci trebue căutaţi, protegiaţi, dat chiar locuinţe gratuite în edificiile scólei ori ale comunelor, ca cu atât mai cu tragere de inimă sĕ se aşeḑe, ér poporul încuragiat şi învĕţat se caute atelierele lor.

Aşa vom face isprăvi, aşa va fi binecuvêntată linia ferată, din contră va fi scârnire de dinţi şi aservire totală

Revista politică.

O adevĕrată surprindere a provocat în dieta ungară din Budapesta esposeul ministrului de finanţe, al dlui Weckerle.

Urmaşul dlui Tisza în resortul de finanţă a păḑit cu sânţenie promisiunile, ce le făcea premieriul ungar, că în curênd va fi în stare sĕ presenteze dietei un proiect de buget ecuilibrat şi în şedinţa din 15 Octobre aceste promisiuni s'au şi realisat.

Ministrul Weckerle a presentat un buget aprópe ecuilibrat cu o diferinţă de deficit abia de ½ milion, adecă de 404,399, o sumă acésta cu mult mai neînsemnată, decât ca sĕ nu fi putut fi ecuilibrată.

Se vede însĕ, că aici a fost o manoperă iscusită a ministrului pentru a căpĕtá mai multă fidelitate espunerilor sale, lucrând treptat la scopul, ce-l are în vedere.

Ceea-ce este şi mai favorabil pentru esposeul ministrului e împregiurarea, că diferitele posiţiuni ale venitelor nu s'au umplut cu cifre şi cu sume riscate, ci s'au luat în considerare numai şi numai venitele, ce în adevĕr pot sĕ încurgă în visteria statului. In cât privesce posiţiile erogaţiunilor ele sunt destul de marcante în cifre şi în sume. Speselo se presintă în adevĕr mari, lucruri, cari provin mai ales din diferitele credite estraordinare pentru armată şi alte scopuri de reforme ale guvernului.

S'ar părea deci, că cu acésta ecuilibrare darea asupra locuitorilor nu va mai îngreuiá ca şi până acum. Acésta este însĕ e numai o ilusiune, căcì în actualele împregiurări la tot momentul ne putem aşteptá la sporirea dărilor. De asemenea nici statul nu s'a scăpat de loc din datoriile cele mari ce le are şi amortisarea sutelor de milióne, dacă are efect îmbucurătoriu asupra contribuenţilor de acum, va avé efect deprimătoriu asupra cetăţenilor din viitoriu, cari vor trebuí sĕ plătéscă scump amortisările, ce s'au făcut acum numai şi numai pentru a presentá guvernul un buget ecuilibrut.

In tot casul însĕ esposeul ministrului de finanţe a făcut o impresiune îmbucurătóre şi tot deodată a fost un duş de apă rece asupra opositiei, care îl comentézĕ în detaiu, arĕtând greşelile, ce s'au făcut pentru sórtea viitoriului.

FOIŢA.

Esposiţia scolară din Paris.

(Urmare.)

Lângă pavilonul Algeriei este acela din Tunis, ale cărui mosee şi bazare cu productele lor bogate, cu dantelele şi armăriile lor ne atrag atenţiunea; dar noi şi aici căutăm esposiţia scolară şi aflăm, că scólele din Tunis asemenea celor din Algeria sunt organisate în parte după sistem frances. Şi aici sunt espuse dóuĕ feliuri de scóle. Fotografia unei clase de a indigienilor ne presintă o odae gólă, fără bance, scaune, tablă şi icóne de intuiţiune, numai câteva unelte de scris sunt precum: pene de trestie, foiţe liniale, pe care scriu lecţiunea, ce o cetesce învĕţătoriul din coran; apoi câteva vase, în cari spală tablele scrise, şi în fine câte-va călimare de pămênt. Mai vedem o fotografie, carea represintă o scólă superióră din Tunis. Acéstă ne presintă o sală, carea sĕ află în moşea „Djama Zitouna"; într'ênsa vedem mai mulţi profesori, fie-care încungiurat de fórte mulţi copii. Scóla francesă din Tunis ne arată din destul ce misiune însemnată au europenii pe terenul instrucţiunei în ţĕrile din afară de Europa. Aici vedem şi o scólă, pe carea a înfiinţat-o „Aliance Israelite universelle" în Tunis şi e cercetată de 1099 elevi.

In cursul revistei nóstre auḑim un cântec selbatic; urmând tonurilor ajungem înaintea teatrelor din Anam şi Tonking. Aici vedem cum trăesc, cum lucră şi-şi petrec acesti indigeni cu pelea galbină, precum şi flora şi fauna lor bogată. Dar scólele acestui stat, precum şi cele din Malgache, Tahaiti, Madagascar şi Senegambia nu le vedem representate. Dar esposiţiile acestor state nu sunt mai puţin instructive din punct de vedere etnografic, geografic şi istorico cultural. Pare că ne aflăm în mijlocul Asiei, Africei şi Australiei şi în scurt timp putem sĕ ne facem o idee clară despre natura acestor ţĕri şi despre obiceiurile locuitorilor lor.

Fiind-că dintre ţĕrile Africei Egipetul e cel mai interesant din punct de vedere istorico-cultural, curiositatea ne îndémnă a cercetá şi esposiţia scolară a acestei ţĕri. Aci fotografia unei preparandii din Cairo ne orientézĕ numai decât, că aici a influinţat deja civilisaţiunea europénă. Din planul de învĕţămênt vedem, că institutul are un curs de 3 ani, la care e adausă o scólă pregătitóre cu un curs de 4 ani, pe care o frecuentézĕ elevi de 12—19 ani. Fiundărind prin caiete aflăm întrênsele teme lucrate de elevi d. e. Hafez Hassan, elev din cursul I. a scris din Coran, Achmed Thamy din c. II. a scris din limba arabă şi Arer Habacchi din c. III a lucrat o disertaţie cosmografică deja în limba francesă.

In vecinătatea esposiţiei Egipetului se află a Iaponiei. Ajungênd ací, ce sĕ privim mai întâiu? Tot ce ni se presintă aici în numĕr mare şi cu gust e grandios. Ţĕsăturile de mătasă covórele de vată, vase, odóre, umbrele, păpuşi — tóte pórtă timbrul originalităţii şi al genialităţii. Acéstă însuşire a japonezilor o dovedesce destul de bine scóla japoneză. Acest popor inteligent se silesce a şi însuşí calităţile bune ale tuturor naţiunilor; învaţă dela englez, dar tot aşa şi dela frances, german şi italian. Esposiţia scolară a Iaponiei sĕ începe cu o „salle d'asile", în care vedem jocuri, cocori, elefanţi, crocodili, papagai din hârtiă, din pămênt sau din lemn; vedem albumuri, cutii, desemnuri, bance pentru copiĭ trase cu postav roşu, tăbliţe, fotografii, ce represintă mai multe grădini de copii iaponeze, istoria acestora, din care aflăm, că dela „de Meiji", ca şi la noi dela 1876 s'a făcut reformă grandiósă pe terenul politic şi scolar. In 1876 s'a înfiinţat cea dintâiu grădină de copii în Tokyó din partea ministrului instrucţiunei publice şi de atunci multe Fu (oraşe mari) şi Ken (comitate) au înfiinţat şi susţin grădine de copii, după modelul celei din Tokyó. Mergênd mai departe dăm de o mulţime de fotografii de ale scólelor poporale din Tokyó, Kójimahi, Banchós, Fukagava, Kendu Saitama, Kende Toihigi etc; cari dau dovadă eclatantă despre interesul cel viu şi îngrijirea patriotică, ce au iaponezii faţă de scólă. Aci vedem cărţile scolare, mapele, mijlócele de învĕţămênt, tabelele, călimare speciale, tuşuri, icóne de intuiţiune şi maşine de calculat surprinḑĕtóre; cele mai multe edate de ministrul japonez de instrucţie. (Va urmá.)

La ordinea ḑilei sunt enunciaţiunile primului ministru italian Crispi, cari le a rostit cu ocasiunea unui banchet solemn în Palermo, dat în onórea sa.

Ministrul s'a ocupat mai în detâiu cu afacerile politicei esterne şi a asigurat pe ascultători, că pacea europénă va fi asigurată încă pe mult timp, dacă se va urmá tot politica de până acum. Aruncênd acuse grave asupra vaticanului şi a radicalilor ministrul Crispi nu póte felicitá din destul ţinuta Italiei la puterile centrale mari europene, prin care s'a închegat o alianţă, ce cu greu va puté fi spartă, şi acărei tărie s'a dovedit prin manifestaţiunile desfăşurate de poporul italian cu ocasiunea visitei din partea împĕratului german şi ale ovaţiunilor entusiasmate a le germanilor în onórea regelui italian, când acesta a fost óspele Berlinului. Prin acésta alianţă se măresce vaḑa şi puterea Italiei şi ea îşi câştigă posiţiunea cuvenită în concertul puterilor europene.

Vorbirea premierului italian a avut un efect de tot îmbucurătoriu, afară de espunerile, ce sau făcut cu privire la politica colonială şi mai ales la cea din Africa, pentru care s'au sacrificat sume enorme făr a trage alt folos de cât vĕrsarea de sânge italian şi daune enorme.

În cercurile republicane din Francia se observă o mişcare caracteristică. Ideea urmărită de a se împĕca tóte partidele mari câştigă tot mai mult teren şi anume în direcţiunea ce o au observat republicanii moderaţi. Jurnalele din drépta cu „Figaro“ în frunte, apoi ḑiariul „Moniteur“ şi chiar şi jurnalul orleanistic „Soleil“ îndémnă pe aderenţii lor a lucrá în spritul acestei mişcări şi a pâşí cu toţii la o împĕcare şi la o aplanare a diferenţelor, ce-i despart. Dacă ar succede o împĕcare şi cu monarchistii, atunci de sigur agitaţiunile şi încercările, ce se fac de deputaţii intransingenţi pentru despărţirea cu totul a bisericei de cătră stat vor rĕmâné total zădărnicite.

Metropolitul nostru şi „Emke“.

Contele Bethlen Gábor ca preşedintele aşa numitului „Kulturegylet“ sau „Emke“ din Cluş a aflat de cuviinţă în şedinţa direcţiunei acelei reuniuni a presentá rĕspunsul ce l'a dat Escelenţia Sa Metropolitul nostru la provocarea îndrăsnéţă, ce i o făcuse, ca sĕ dee voie administratorului protopopesc din Sighişóra sĕ celebreze la sânţirea steagului „Emke“-i sĕvĕrşită la 3 Septembre a. c. în Gherla, şi pe acésta cale a dá publicităţii acel act.

Foile magiare din Cluş şi peste tot din Transilvania, se întrec întru espresiuni de indignaţiune „patriotică“ pentru refusul ce conţine acel rĕspuns, cele din capitală însĕ — afară de unul — până când scriem aceste şire nu împĕrtăşesc vederile foilor provinciale, ci tac.

Ca focul sĕ trécă deodată, era corect ca cu o cale sĕ fi publicat „Emke“ şi rĕspunsurile ce le a primit dela episcopatul gr. cath. şi dela biserica săséscă, căci dacă e vorbă, ca la acel act sĕ fie participat — „minden felekezet“ — tóte confesiunile din Transilvania, şi acelea trebue sĕ fi fost învitate, la solemnitate, însĕ n'a participat nici preot gr. cath., nici săsesc.

Am fi într'adevĕr curioşi a cunósce şi acele rĕspunsuri, — dóră cu acelea ar fi mulţămită şi „Tribuna“, carea relativ la rĕspunsul metropolitului nostru face observări mai maliţióse decât jurnalele magiare.

In introducerea apreţierilor sale „Tribuna“ de Joi sub titlul „O supĕrare nemotivată“ ḑice, că Metropolitul rugat întâiu prin o depeşă, „avênd ceva în petto“ a rĕspuns tot prin o depeşă „în care a cerut se i-se facă învitaţiunea în scris, pentruca tot în scris sĕ se şi pronunţe asupra ei.“

Nu scim ce înţelege „Tribuna“ sub cuvintele „avênd ceva în petto“ cunoscêndu i firea însĕ presupunem, că şi prin asta voesce sĕ deie se pricépă cetitorii sei, că la început ar fi avut intenţiuni ne corecte.

Suntem în posiţiune a dá publicităţii şi depeşele din cestiune în original şi în traducere românéscă.

Metropolitul era pe timpul acela în Bpesta la şedinţele representanţei fundaţiunei lui „Gozsdu“.

La 20 August a. c. a primit acolo următórea depeşă:

„Méltoztat Moldován Demeter segesvári esperesnek táviratilag engedélyt adni, hogy a szeptember harmadikán Szamosujvártt tartandó zászlószentelésen, görög-keleti szertartást személyesen végezhesse, miről kérem engemet is értesiteni. Gróf Bethlen Gábor egyleti elnök“.

(Românesce.)

„Binevoiţi a dá voie pe cale telegrafică protopopului din Sighişóra Dumitru Moldovan, ca la sânţirea steagului, ce se va sâvĕrşi în 3 Septembre în Gherla, sĕ celebreze în persónă ceremonia greco-orientală, despre ce me rog se me însciinţaţi şi pe mine. „Conte Gabriel Bethlen, preşedintele reuniunei“.

La acésta metropolitul încă în aceea şi ḑi a rĕspuns cu următórea depeşă:

„A szamosujvári zászlószentelésről nincs tudomásom. Pár nap mulva otthon leszek. Kegyeskedjék az ügyet levélben megismertetni, hogy annak folytán hazulról készséggel intézkedhessem. Román Miron.

(Românesce.)

„Nu am scire de sânţirea steagului din Gherla. Peste vre-o dóue ḑile voiu fi acasă. Binevoiţi a me pune in cunocinţa causei prin epistolă, ca în urma aceleia sĕ dispun de acasă cu tótă promptitudinea. Miron Romanul“.

„Care va se ḑică“ Metropolitul nu avea nimic „în petto“,.. ci voia se cunóscă causa ca se o pótă resolvá.

„Pentru noi, cari nu numai am vorbit totdeuna aşa — ḑice „Tribuna“, — dar am şi prevĕḑut, că pot sĕ vie timpuri, ca cei mai mulţi dintre adversarii nostri români vor vorbí tot ca noi, manifestaţiunea acésta e o satisfacţiune şi totodată un nou semn, că ne apropiem de nisce timpuri pe care mult le-am asceptat.“

„Altă importanţă n'are însĕ scrisórea acésta“.

„Căci tocmai aşa, precum guvernamentalii din Cluş nu sciau eri, cum are sĕ vorbéscă părintele metropolit Miron astăḑi, nu putem nici noi se scim astăḑi cum are sĕ vorbéscă mâne“.

Dóră nu-şi închipuesce „Tribuna“, că Metropolitul nostru a învĕţat dela ea sĕ vorbéscă resolut, cum a vorbit totdeuna în cestiunile naţionali şi bisericesci?

Dela ea, care nici într'o cestiune de interes public naţional n'a vorbit limpede şi hotărit, ci totdeuna în doi peri.

Dar care român, când i-s'au dat ocasiune, a luat altă posiţiune faţă de tendiţele „Emke“-i decât cea manifestată în rĕspunsul metropolitului nostru!

Este însĕ mare diferinţă între a scrie în „Tribuna“ şi între a scrie oficios un cap al bisericii la provocări oficióse.

Dóră „Tribuna“ a iniţiat lupta contra tendinţelor şoviniste de magiarisare?

Este un punct acesta din cele cardinali primite cu unanimitate al programei naţionale din 1881 pe carele mai târḑiu l'au primit şi sasii în a lor programă, pe când „Tribuna“ nu esista nici chiar în „petto“.

Ér metropolitul nostru, dacă e vorbă de iniţiativă, dispune de un dat în causa acésta, carele cu tezăm a afirmá, că este cel dintâiu.

Mişcările pentru maghiarisarea românilor după tipicul „Emke“-i le a început deputatul Devei Szathmáry György încă în anii 1876—1877, înfiinţând o reuniune de ajutorare lângă scóla reală din Deva, cu scopul ruşinos pentru magiari de a „remagiarisá pe magiarii valachisaţi“ din comitatul Hunedórei. Pe aceste base apoi s'a înfiinţat mai târḑiu „Emke“ pentru întreg Ardealul.

Acea reuniune a trimis un apel cătră tóte autorităţile publice şi în special şi cătră metropolitul nostru.

Suntem în posiţiune a publicá din acest incident şi rĕspunsul, ce l'a dat metropolitul nostru în tecstul original şi în traducere.

Eată l:

A dévai m. kir állami reáltanoda tisztelt igazgatóságának Déván.

— Tisztelt Igazgatóság! — Habár igen megtisztelő reám nézve a bizalom, melylyel a tisztelt Igazgatóság e hó 26-án kelt becses levelében a vezetése alatt álló m. kir. államireáltanoda segélyző egyletének czéljaihoz való hozzájárulásomat igénybe vette, s habár tiszta szivből óhajtom, hogy az emlitett segélyző egylet müködése a környékbeli nép szegényebb sorsu fiainak természetes irányban ió kiképeztetését sikeresen elömozdithassa: mindazonáltal csak sajnálnom kell, hogy az emlitett segélyzőegylet akár erkölcsi, akár anyagi támogatásához — nem csak azért, mert állásom és hajlamaimnál fogva mindenkép a felekezeti vagyis a vallási jeleggel biró iskolák gyámolitására vagyok hivatva, de a létező viszonyok közt különösen azért sem járulhatok: mert a hazai magyar lapokban élénken nyilvánuló hangulat arról látszik bizonyságot tenni, hogy a nevezett segélyző egylethez egy oly czél és füzödik, melyet én sem helyeselni, sem pártolni nem tudok, és ez: az állitólag magyar eredetü románok magyarositása, vagy a hirlapok szerint „az elolához hosodott magyarok visszamagyarositása“; mire nézve minden törekvés valamint merö fiction alapszik, ugy erös hitem szerint soha üdvös sikerre vezetni nem fog, s ennél fogva az elfogulatlan hazafiak részéről pártolásban nem részesülend.

Fogadja egyébiránt a tisztelt Igazgatóság öszinte tiszteletem nyilvánitazát és hazafias üdvözletemet.

Nagyszeben, január hó 30-án, 1877.

Görög-keleti román érsek metropolita:

Román Miron s. k.

(Românesce).

Onorabilei Direcţiuni a scólei reale reg. ung. de stat din Deva.

Onorabilă Direcţiune!

Cu tóte că pentru mine este fórte onorifică încrederea, cu care Onorabila Direcţiune prin preţuita epistolă din 26 a lunei curente mi-a cerut succursul la scopurile reuniunei de ajutorare dela scóla reală reg. ung de stat, ce o are sub conducerea sa, şi cu tóte că eu doresc din inimă curată, ca activitatea menţionatei reuniuni de ajutorare sĕ pótă promová cu succes în direcţiune naturală buna erudiţiune a fiilor mai sĕraci ai poporului din impregiur; mie totuşi nu-mi rĕmâne decât a regretá, că nu me pot pune sĕ sprijinesc fie moral, fie material reuniunea amintită de ajutorare, şi adecă nu numai pentru-că după posiţiunea şi inclinările mele sum chemat a sprijini în tot chipul scólele confesionale, va sĕ ḑică celea cu caracter religios, ci întro impregiurările actuale în special nici pentru aceea, pentru-că tonul ce se manifestă viu în ḑiarele magiare din ţĕră, se vede a constatá, că de reuniunea numită mai este legat şi un atare scop, pre care eu nu l pot nici aprobá, nici părtini, şi acesta este: magiarisarea românilor, despre cari se susţine, că ar fi de origine magiară, sau — după ḑiare — „remagiarisarea magiarilor românisaţi“; în carea direcţiune tótă silinţa precum este clădită pe o ficţiune gólă, aşa după firma mea credinţă nu va produce nici când succese salutari, şi de aceea nu va avé parte de spriginirea patrioţilor nepre ocupaţi.

Dealtmintre Onorabila Direcţiune primĕscă espresiunea sincerei mele stime şi salutarea mea patriotică.

Sibiiu, 30 Ianuariu, 1377.

Archiepiscop şi metropolit greco oriental român:

Miron Romanul m. p.

Conducĕtorii „Emke“-i a trebuit sĕ aibă scire de acest act, carele pentru ei formézĕ un ante-act, ér „Tribuna“ a trebuit sĕ aibă scire cel puţin de clasica adresă, eşită din péna metropolitului, cătră împĕrat şi regele nostru, când a condus deputaţiunea în cestiunea proiectului de lege pentru scólele elementare, de cuvêntarea metropolitului ţinută în casa magnaţilor la desbaterea acelui proiect de lege; de adresa înaintată dietei în cestiunea scólelor medii, apoi de cuvêntările şi multele amendamente ce le a făcut cu multă profunditate în casa magnaţilor la desbaterea acelui proiect de lege; în fine de tóte cuvêntările ce le-a adresat Tronului în numele bisericei, când i s'au dat ocasiuni, în Szeghedin, Arad, Cluş etc. etc., lucruri care se află ,tipărite prin protocólele sinódelor şi congreselor nóstre bisericesci.

Şi astfeliu atât guvernamentalii din Cluş „au putut sci eri, cum are sĕ vorbéscă părintele metropolit astăḑi“ în o cestiune naţională cum este şi acésta, cât şi „Tribuna“ dacă n'ar fi stăpânită de patimi, ar puté „sĕ scie astăḑi cum are sĕ vorbéscă mâne“ metropolitul nostru, căci Acela în asemenea cestiuni totdeuna şi în tot locul a vorbit sincer, resolut, cu tótă demnitatea, consecuent şi românesce.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din tractul protopresbiteral al Sibiiului,

3 Octobre 1889. Dle redactor! Cred a fi de interes, dacă în preţuitul ḑiar, ce redactaţi, veţi binevoí a publicá acest scurt raport despre decursul adunărei generale a învĕţătorilor din districtul Sibiiu, ce în anul acesta conform convocării publicate, s'a ţinut în Ocna-Sibiiului în ḑilele: 29, 30 şi 1 Octobre a.

Adunarea generală a fost binişor cercetată. Partea cea mai mare a învĕţătorilor din tractul protopresbiteral al Sibiiului şi al Sĕlistei şi-au ţinut de datorinţă a participá la acésta adunare. Numai învĕţătorii din tractul Avrigului nici în anul acesta, ca şi în alţi ani, n'au fost representaţi prin nici un singur învĕţătoriu.

Conform convocărei membrii reuniunei, după-ce s'a făcut invocarea duchului sânt, s'au intrunit în edificiul scolariu, unde vice preşedintele reuniunei dl paroch Georgiu Bobeş din Sibiiu a deschis şedinţa prin un cuvênt acomodat. S'a cetit apoi apelul nominal, şi constatându-se un numĕr destul de mare de membri pentru a aduce concluse valide s'a statorit programa adunării.

Mai multe impregiurări au adus cu sine, că mai aprópe în fie care şedinţă sĕ se facă câte un program deosebit. Punctele pentru prelegeri practice şi disertaţiuni au trebuit sĕ se schimbe între sine, fiind-că altcum nu se putea ajunge scopul intenţionat.

Ceea-ce însĕ mai mult a contribuit la schimbarea programului odată statorit a fost esemplul dat de P. O. D. protopresbiter Dr. Nicolau Maier, care apĕrênd în adunarea din 30 Sept. tocmai când se făceau reflecsiuni asupra unei prelegeri practice, făr a mai asteptá rêndul obiectului, ce vrea sĕ-l comunice, a cetit confidenţial o epistolă scurtă, dar plină de sentimente a fostului preşedinte al reuniunei Simeon Popescu. In acéstă epistolă cetită cu accentul şi modulaţiunea cuvenită, dl Simeon Popescu plânge plângerea lui Ieremia prorocul, că din impregiurări politice nu póte ocupá oficiul de preşedinte al reuniunei ce după drept 'l are şi rógă adunarea sĕ-i primĕscă demisiunea Curios lucru, dl Simeon Popescu, care a eşit din gremiul preoţimei nóstre archidiecesane, tot 'şi mai dă dimisiunea de preşedinte al unei reuniuni din archidiecesă!

Adunarea la propunerea P. O. D. protopresbiter Dr. Nicolau Maier, se înţelege, o a primit demisiunea şi stante sesione cum au ḑis învĕţătorii D. Lăpĕdat, sau după-cum l'a agrăit şeful seu în adunare „Trică,“ Chirca, Hociotă, diaconul Neamţ din Sĕliste, apoi Mardan din Gurariului, Istrate diu

Boiță și Necșa din Tălmăcel s'a telegrafat la București,că adunarea învățătorilor salută pe președintele ei ad honorem, cum a dis bătrânul Stoica din Sălişte *).

Actul acesta de sine se înțelege, că a provocat mult sgomot

Primită demisiunea dlui S. Popescu, adunarea imediat a purces la alegerea noului președinte. Modalitățile prompte de alegere: aclamațiunea și votarea nominală nu s'au primit, ci s'a făcut votare secretă prin ședule. Resultatul a fost că cu maioritate de voturi a fost ales de președinte al reuniunei On. D. profesor sem. Dr. D. P. Barcian, cunoscutul nostru bărbat de scólă. După părerea mea unul dintre cei mai capabili bărbați ai nostri de a stá în fruntea unei reuniuni învățătoresci.

Cu actul acesta ședința de Sâmbătă diminéța s'a încheiat și după prând sub conducerea inspectorului dela băile de sare, dl Veress, s'a făcut o frumósă și pentru mine neuitată escursiune în baia de sare.

Coridórele frumóse și săpate în sare, boltiturile admirabile, cavernele largi și regulate la o afundime uriașe, cristalele de sare sunt tot atâtea frumsețe subpământene ale băiei acestia. Incântător până la sublim a fost când pentru observarea mai bună a băiei s'a aruncat în baie mai mulți mănunchi de paie aprinși, care până au ajuns în fundul băei făceau un vuiet sfâșiitoriu. Vor fi luat parte la acésta descursiune vre o 40 învățători în frunte cu P. O. D. prot. Dr. Maier toți cu lumină în mână și toți absolvați de tacsa de întrare. Laudă persónelor, cari au pus la cale ca învățătorii adunați în Ocna se vadă un lucru ce rar se dă ocasiune omului a-l vedé, în deosebi laudă parochilor: Isaia Popa, Isaia Henteș și I. Vințeleriu. După visitarea băiei s'a cetit în ședință un elaborat dat spre studiere tuturor învățătorilor de Prea ven. consistoriu: „Causa pentru ce grădinile scolare nu se sporesc," lucrat de subreuniunea învățătorilor din tractul Sibiiului. Elaboratul acesta dimpreună cu celelalte se vor dá publicității.

Duminecă după serviciul divin s'a ținut ultima ședință a adunării generale. In acésta tema lucrată de învățătorii din Sălişte: „Observatu-s'au dela introducerea Normativului vre o dispositiune a lui," s'a dat unei comisiuni în frunte cu corpul învățătoresc din Rășinari spre studiere și raportare procsimei adunări generale. E vorba, ca tema, lucrată de învățătorii din Sălişte anumit pe basa scólei din Sălişte, să se generaliseze și acomodeze pentru tóte scólele din districtul reuniunei. Venind la rând raportul comisiunei preste tot s'a observat, că afacerile reuniunei în timpul din urmă au cam stagnat. Despre mijlócele spre ajungerea scopului reuniunei, despre biblioteca și cassa nu s'a făcut nici un raport esact. Raportul general al comitetului central n'a constat decât din nisce date fórte dubióse.

Cu referada comisiunei ședințelc adunării s'au declarat de încheiate, lăsându se la chibsuința comitetului central a ficsá locul viitórei adunări generale.

Încă vre o câteva cuvinte dle redactor, și apoi să încheiu. Învățătorii nostri în Ocna au fost fórte bine primiți. Preoții nostri de acolo s'au îngrijit pentru cuartire mulțămitóre. Dênșii au luat la sine în cuartire câte 6 și 7 învățători și nu numai că le au dat cuartir dar i au provedut și cu mâncare. Fie-le spre laudă!

In general vorbind adunarea generală din acest an în Ocna a fost una din cele mai reușite. Prelegerile practice și disertațiunile au fost discutate cu viu interes și scopul intruniri cu acestea pare a se fi ajuns. Diurnele date învățătoriler de comitetele parochiale nu s'au dat în zadar. Ele vor fi résplătite cu resultate frumóse pe terenul învățământului. Dacă nu obvenea în discusiune cestiunea cu dl Simeon Popescu, pusă pe tapet de P. O. D. prot. al Sălistei și de dl G. Bobeș v. preș., care cestiune a provocat sentimentalism, puté se plece din acéstă adunare fie-care membru cu cele mai dulci suveniri.

Un membru

*) Credem că cu acésta se va fi terminat „alaiul" introdus în anii din urmă în acest protopresbiterat. Red.

Varietăți.

* (Ovațiune.) La atacurile Kultur-egyletului și a jurnalisticei magiare îndreptate contra persónei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, fiind-că ca un adevărat părinte sufletesc în ton resolut a luat positiunea față de reuniunea, ce în tendențele ei sovinistice tinde la atăcarea esistenței nóstre naționale, românii fără deosebire de confesiune și nuanțe politice în mod vădit dau espresiune consimțământului lor prin un conduct de torțe, ce se va face de séră, precum și prin înmanuarea unei adrese de mulțămită pentru resoluta apărare și părintésca îngrijire de interesele fiilor sei sufletesci.

Spre scopurile acestea într'o conferință ținută Joi séra la inițiativa dlor advocați Dr. Ioan Nemeș, Ioan de Preda și Ioan Popa s'a ales o comisiune în persónele dlor: Dr. Ioan Nemeș, Ioan de Preda Dr. Ioan Moga, Dr. Octavianu Russu, și I. Barițiu, care se redacteze *adresa*: ér în persónele dlor: I. Popa, Dr. Nicolau Olariu, Dr. Vasiliu Bologa, Dr. Nicolau Vecerdea și Corneliu Aiser s'a ales un comitet, care se arangeze conductul de torțe. Să o scie deci domnii Kultur-egyletist, că vócea archipăstoriului român află résunet în inima fie cărui român, și ei réspund la atacuri cu ovațiuni.

* (Casa magnaților.) Casa magnaților s'a deschis sub președintele bar. Nicolau Vay. In ședința din 14 l. c., conform raportului comisiunei verificatóre a fost introdus în lista membrilor Preasânția Sa părintele episcop al Caransebeșului Nicolau Popea.

* (Costituirea societății din Arad.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogico teologic ortodocs român din Arad s'a constituit în 9/21 Septembre sub presidiul Rvdssm. domn directoru Augustin Hamsea, alegênd de funcționari pe următorii: vice președinte Alesandru Popoviciu; cassariu Ioan Leucuția cl. curs. III; secretariu Simion Cornea; notariu Aureliu Givulescu cl. a. II; bibliotecariu Silviu V. Bichicén cl. a. I; v. bibliotecariu Damaschin Medrea; v. notariu Ioan Caba pedagog a. III. Controlor Ioan Roman pedagog a. II. Membrii în comisia literară: Manuilă Fabriciu, Georgie Telescu cl. a III; Teodor Papp, Alesandru Nica cl. a. II; Ioan Stana, Traian Secula cl. a. I. Comisia revisóre: Emanuil Pap cl. a. III, Ioan Popovici cl. a. II. Traian Catone cl. a. I.

* (Dreptul de alegere al femeilor în Austria.) Marele proprietărese din Austria-inferióră, cari aveau drept la alegerile comunale vor fi de acum încolo scurtate în drepturile lor. In dilele trecute s'a presentat un proiect de lege, conform căruia numai bărbații au drept a-și da voturile la alegerile comunale.

* Târgul Aiudului de la 16 c. a fost fórte slab cercetat din causa ploilor continue din 15 și 16. Cu atât mai bine au fost cercetat târgul de vite, Boi mari s'au vêndut și cu 300 fl; vacile cu lapte au fost fórte rari, dar bine cercetate, cele de tăiat mari la os și în carne fórte scumpe, cele de munte și mici fără nici un preț. Rimătorii sunt peste mésură de scumpi așa că un purcelaș de 4—5 luni trece la 10—12 fl. v. a. Bucatele încep a se scumpí, grâu a fost puțin, cucuruz și mai puțin. Dela munte a sosit mulți cumpărători de bucate și s'a reintors cu sacii goli.— Semne de an lipsit și de o érnă grea pentru bieții ómeni dela sate. Culesul viilor s'a început, mustul bun dar puțin, vom vedé prețurile.

* (Convenția cu România). Ministrul român de esterne d-l Lahovary a fost dilele trecute la Paris, unde a fost primit decătră președintele republicei francese, dl Carnot, în o audență lungă. Cu ocasiunea întórcerei ministrul a dat și prin Viena și foile vieneze anunță că dênsul a făcut visita ministrului nostru de esterne. Cu acésta ocasiune, dic foile vienese, de sigur se va fi vorbit și despre convenția cu România, o cestiune mai importantă decât tóte cu privire la desvoltarea statului nostru. Pagubele enorme din résboiul vamal le a suferit România, dar le-am suferit și noi într'o mésură cu mult mai mare și mai simțitóre. Ar fi bine, ca cel puțin acum să se ajungă la o înțelegere. Ne temem însă, că bunii nostri vecini nu vor fi tocmai aplicați nici de astădată, mai întâiu, că noi suferim mai mult și apoi nesiguranța îndurată actualului guvern care a suferit atâtea daune electorale în provincie, încă e un motiv a crede, că lucrurile nu vor ajunge la nici o ispravă.

* (Linie ferată) Un rescript al ministrului de comunicațiune, cetit în adunarea comitatensă din Murăș-Turda concede cont. Gabriel Bethlen și consoților a face lucrurile pregătitóre pentru construirea liniei ferate dela Reghinul săsesc în sus prin strimtórea din Tulgheș până la granița României.

* (Fortificațiuni) Fortificațiunile în România continuă cu mare activitate. Scirile din Bucuresci anunță, că ministrul de résboiu va cere un nou credit estra ordinariu de 15 milióne franci spre a se puté terminá cât mai îngrabă

* (Linie telefonică.) D'odată cu deschiderea liniei telefonice Budapesta—Viena se va deschide și linia telefonică cu Praga. Comunicațiunea conversațiunei se va face în limba francesă și numai persónele inalte, dacă sciu perfect limba germană vor comunicá în acéstă limbă.

* (Pregătirii în Constantinopol.) In Constantinopol s'au început a se face mari pregătiri pentru primirea împăratului german. Astfeliu s'a constituit o comisiune deosebită sub conducerea șefului ceremonial de curte, Munir Pașa, să facă tóte lucrările preparative spre a fi primirea cât mai solemnă.

* (Recolta viilor.) În cele mai multe părți ale țérei au început a se culege strugurii. Recolta promite a fi bogată. Din multe locuri se semnaléză însă că în ce privesce calitatea strugurilor ea nu e tocmai îmbucurătóre. În urma ploilor pré dese ce au urmat timpului frumos strugurii au perdut mult în privința zaharósă. In România culesul viilor s'a terminat. Strugurii în calitate sunt cu mult mai superiori ca în anii trecuți, ér încât privesce cantitatea, proprietarii de vii, ne mai avênd vase dea juns, au fost necesitați a face gropi mari cimentate în pământ și acolo a slobozit mustul. Mai multe case francese cumpără în cantități mari vinurile române, cari s'au dovedit de fórte bune pentru fabricarea șampaniei.

* (Congresul etnografilor.) Din Paris se scrie „Românului": Congresul etnografilor a fost unul din cele mai cu succes din câte s'au ținut aci. Cele opt dile cât a durat, a fost pe deplin ocupate cu o stăruință și cu o animațiune vrednică de frumósele teze ce-și pune congresul au luat parte Congresul, Representații ilustri din Francia, Anglia, Belgia Spania, Rusia, America, Africa, Asia și chiar Oceania.— Din România avea să vie dnii Esarcu, Urechiă și Butculescu. N'au venit decât acest din urmă. D. Urechiă, care a cules altă dată succese mari în acest congres nu putù vení. Prin o delicată atențiune, biroul congresului din care d. Urechiă este vechiu președinte, i-a pus bustul în sala ședințelor alăturea cu al repausatului președinte Carnot. D. Butculescu s'a purtat ca un brav român. A susținut cu căldură în față cu delegații unguri causa românilor, a românilor în hotarele lor nu politice ci străvechi teritoriale, în ziua de 5 Octobre.

In ziua când compatriotul nostru avé să și citéscă memoriul seu prin o delicată atențiune a biroului, în sala mare dela colegiul de Francia reaședară si portretele M. M. L. L. Regelui și al Reginei decorate cu stofe românesci dela Muscel.

Cu tóte protestele amicilor părții etnografice a lui Bergheues, aprópe unanimitatea congresului isbucnì în aplause și strigate: „Vive le Roumaine!"

In ședința de închidere a congresului, ilustrul membru Oppert dela institut, a propus congresului ca viitórea sesiune să o țină la Bucuresci.

Delegatul Angliei cere se fie în Londra, oferind din partea guvernului seu chiar locuința gratuită pentru 150 de membrii.

Asemenea făcù belgianul. Dar d. Oppert, ascultând căldurósele cuvinte ale d nului Butculescu, zise cu vócea sea autoritară:

Nu, domnilor să nu ne gândim la altă localitate pentru viitoriul congres ci numai la România. Pe acolo s'au strecurat cele mai multe din națiunile Europei. Ea este légănul multora din aceste națiuni. Apoi este țéra, care și prin organele ei și prin imensele progrese ce le-a realisat în câțiva ani, merită tótă atențiunea și simpatia sciinței.

Bucuresci!

—La Bucuresci! la Bucuresci strigară cele câteva sute de congresiști în cea mai mare emoțiune a dlui Butculescu.

Onórea va fi mare pentru noi, dle director, dar îndată pe lucru! O comisiune sub președința dd. N. Cretzulescu, Esarcu, general Fălcoian, dela Ateneu, la care se vor adaógá membrii din congres, care să se pună pe lucru „à couer".

Bibliografic.

Chiar acum au apărut 365 *Anecdote și Glume* adunate, prelucrate și arangiate de Titu V. Gheaja, spirit. gr. or. la instit. corect. Cuprinsul acestui op este fórte petrecătoriu, — așa că cetind și numai o pagină din el: caută să ridi cât ai fi fost de năcăjit și mâhnit, altmintrea prețul unui esemplariu cu porto francat e 65 cr.

Se póte procurá dela „Cancelaria Negrutiu" în Gherla — Sz. ujvár.

Posta redacțiunei.

Dlui I. B. în C—ș. Încât suntem informați, locurilor competente le sunt binecunoscute procederile adm. prot. al dvótre, și în locul prim numai dênsul le va simți urmările, credem noi. Fără motive grele asupra organelor nóstre să nu pășim în publicitate. Dacă lucrurile nu se vor indrepta, Ve stăm la dispositiune. Corespondența să păstréză deocamdată.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.45	99.57
Obligațiuni de credit austr.	305.—	306.30
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
sorți de regularea Tisei	128.—	128.—
Sorți de stat dela 1860	141.—	143.—
Acțiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	142.25	142.25
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47½	9.46
100 marce nemțesci	58.35	58 40
London (poliță pe trei luni)	119.25	119 50

Nr. 6549 Plen,]214] 1—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor și ajutórelor din fundațiunea **„Andronic“ pe anul 1890,** *prin acésta se escrie concurs cu termin până în* **31 Decembre 1889 stil. vechiu.**

La acest concurs pot lua parte:

I. *Învețăcei* de ori-ce meseriă;

II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1889 și

III. *Sodali*, cari petrecênd cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea și hărnicia lor pentru a se puté face măestrii.

Toți, cari voiesc a concurá la stipendii și ajutóre, au să producă în general;

1. Carte de botez.

2. Atestat comunal despre averea propriă și a părinților.

3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentelui, și fiind și acesta căsătorit, și despre familia dênsului, în atestat avênd să se cuprindă și arătarea, că în familiă câți copii sunt minoreni, câți frecuentézá scóla și câți se mai află la vre-o meseriá.

Afară de recerințele aceste generale au se mai arete în special.

I. Învețăceii:

a) că au împlinit anul al 12 lea al etății;

b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măiestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (protopretore, ori magistratul) — avênd a l alătură la concurs în original sau în copiă autentică.

II. Sodalii:

a) că au terminat periodul de învețătură în decursul anului 1889, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorității industriale (§ 67 art. leg. XVII 1884);

b) că au purtare bună și fac sporiu mulțămitoriu, și ccésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, evetual cu cartea de lucru;

c) să arete ce limbi sciu vorbí și scrie, prin atestat dela măestru;

d) că aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meseriă și acéstă o vor dovedí cu certificatul dela reuniune.

III. Sodalii ce sunt în condițiune a devení măestrii.

a) să aibă certificatul de măestru;

b) să fie lucrat cel puțin șése ani consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii la care au lucrat;

c) în cerere să arete anume: unde voesce a se aședá ca măestru, ce feliu de mijlóce în bani mai au pentru a și începe meseria pe socotéla lor, apoi să producă și alte documente recomăndătóre.

Dela toți concurenții de ori-ce categoriă se recere, *ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna lor propriă*, și adresate *Consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu*, să le înainteze aici cel mai târdiu până în **31 Decembre 1889 st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 2 Octobre, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu.
secretariu.

Nr. 311 [215] 1—3

CONCURS.

Cu 1-a Ianuariu 1890 vor fi a se ocupá:

1. 2 (doue) ajutóre à 20 fl. pe an din fundațiunea „Tofaleană“, menite pentru tineri descedenți din vre-o familie de ale foastei comune „Tofalău“, cari ar voí să învețe vre o meserie óre care;

II. 4 (patru) ajutóre à 25 fl pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învețá vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria, (bărdășia) făurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă;

III. 2 (două) ajutóre à 100 fl. pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecționá în o măestrie de lemnăriă mai perfecționată: (facere de cruci și colonade, învelișe de case după sisteme moderne, sculptura în lemn sau strugăria mai perfecționată) pentru a căror conferire se escrie concurs.

Cererile au a să înaintá comitetului Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu până la 30 Novembre n. 1889.

Cererile întrate mai târdiu nu se vor considerá.

Aspiranții la vre-unnl din ajutórele amintite sub I și II, au să acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată,

b). Testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare.

c). Contractul încheiat cu măestrul, comform § lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII § 67: 1884), în original sau în copie legalisată, și o adeverință dela măestru despre succesul cu care lucră.

d). Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e). Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt decișí a lăsá pe fii sau pupilii lor la învețătură până se vor perfecționá pe deplin.

Suplicanții la vreu-nul din ajutórele amintite sub III, au să presente următórele documente:

a). Atestat de botez în originai sau în copie legalisată.

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învețătură la una din specialitățile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferióre clasei a IV elementară nu se vor luá în considerare.

e) Atestat, că se află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate și cu ce succes.

d) Atestat de sărăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan.

e). Atestat de moralitate dela autoritățile competente.

f) Adeverință dela părinți sau tutori, că se deobligă a lăsá pe fii sau pupilii lor la învețătură până se vor fi perfecționat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenți cu cualificațiune egelă la cele două ajutóre à 100 fl pe an de sub pt. III se vor preferí tinerii născuți în munții apuseni ai Transilvaniei.

Din ședința comitetului Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiiu la 4 Octobre 1889.

G. Barițiu, președ. Dr. I. Crișianu, secret. II.

Casă de închiriat

în etagiul I, constătătóre din **3 odăi, o bucătărie, sală de mâncare, cămară de lemne,** și **pivniță, strada Weinanger Nr. 8.** [213[2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfaleu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfaleu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovat	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicica	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orăștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orăștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicica	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovat	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.5
Ludoș	3.51	11.11	4.1
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.2
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.1 8
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureș-Ludoș	—	—	—	9.35

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	6.—
Sighișóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 110 Sibiiu, Marți 10/22 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 6467 Scol.

Notă.

Fostul învețătoriu Sofron Pop Costea, cualificat pentru propunerea limbei magiare în scólele poporale și în urma acesteia în lipsa de alți învețători cu cualificațiune tolerat la scóla nóstră din Mucundorf, prin sentința tribunalului reg. din Elisabetopole de datul 27 Septembre 1889 Nr. 3565 condamnat fiind pentru defraudare la închisóre grea de 2 ani și la suportarea speselor, prin ordinațiunea ministerială din 31 August a. c. Nr. 35,176 este declarat de oprit dela cariera învețătorésca.

Ceea-ce pe calea acésta se aduce la cunoscința organelor nóstre bisericesci-scolare.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 28 Septembre 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 9 Octobre.

Este caracteristic, că deodată cu atacurile la persóna Escelenției Sale domnului archiepiscop și metropolit al nostru în colónele diarelor unguresci din patrie pentru rêspunsul dat președintelui reuniunei de magiarisare din Ardél, s'au pornit nóue și vehemente atacuri tot contra persónei Escelenției Sale nu într'atâta în „Tribuna" din Sibiiu, cât în unele diare din Bucuresci.

Nu vom perde timpul ca să reflectăm la murdăriile copilandrilor dela „Românul" din Bucuresci, căci publicul, care mai cetesce pe lângă acel diariu desfrênat și altele de o conduită onorabilă, va scí judecá valórea morală a acelui diariu, care și-a făcut de programă să propage din când în când fel de fel de insulte asupra prelatului nostru de aici.

Astădată stăm în față cu „Telegraful Român" din Bucuresci, care acum s'a pus să emuleze cu „Românul" de acolo în murdării, dând năvala orbului asupra persónei metropolitului nostru pentru articolul prim publicat în Nr. 106 al diarului nostru dela 30 Septembre a. c.

Este caracteristic, că aceste atacuri au aprópe una și aceea-și dată, ambele, înțelegem atacurile din Cluș și Bucuresci, s'au publicat în séptemâna trecută, și este caracteristic, că pe când presa magiară bombardéză pe Escelența Sa pentru combaterea tendențelor reuniunei de magiarisare, cea din Bucuresci 'l bombardéză pentru promovarea intereselor reuniunei de magiarisare, sau cu — „Telegraful Român" din Bucuresci vorbind — pentru-că: *„își dă turma jaf Magiarisării, uitându-și datoria și marea sa chemare."*

Cetitorii nostri cunosc cuprinsul primului articol din numĕrul 106 al diarului nostru. Vorbind de mĕsurile luate de actualul ministru de interne, am făcut amintire și de ordinațiunea, în care s'a dispus, ca în acte publice numele de botez să fie traduse unguresce, și am accentuat, că nimenea nu póte combate acésta mĕsură din punct de vedere principial, deóre-ce tótă lumea așa face cu numele, cari se pot traduce și sunt cunoscute în deobste. Așa numele Ioan unguresce este J á n o s, nemțesce J o h a n n, Iosif unguresce J ó z s e f, nemțesce Josef, Stefan unguresce István, Nicolau, unguresce Miklós, și așa am puté continuá cu o lungă serie de nume de botez.

Așa s'a făcut în patria nóstră de sute de ani, așa se face și acuma la numele de botez cunoscut în ambele limbi, sau în tóte trei ale patriei, și nime nu a aflat scandel în acésta impregiurare.

Așa face națiunea cea mai cultă, francezul, când d. e. scrie J u l e s Andrassy pe renumitul bărbat de stat unguresc Andrássy G y u l a, sau când scrie J e a n Bratiano pe marele bărbat de stat al României I o a n Brătian.

Și dacă noi scriem ți de ți C o l o m a n Tisza, sau D e s i d e r i u Szilágyi, fără a se perde identitatea persónei acestor domni ministri — Tisza K á l m á n și Szilágyi D e z s ő, fără a ni se imputá, că romanisăm pre acesti magiari, noi încă nu putem vedé încercare de magiarisare, dacă în loc de I o a n Faur în acte publice unguresci vom aflá Faur J á n o s.

Ne am esprimat însĕ temerea, că organele subalterne dela administrațiune vor face abus, și vor făurí traduceri la acele nume de botez, pre cari ungurii nu le au, și am adus și dovedi de o asemenea incercare mai anii trecuți. În acest esces de zel am privit noi incercare de a face servițiu magiarisărei.

De ar fi „Telegraful" din Bucuresci numai într'o mică parte așa de prost, pe cât este impertinent, ți ar venì să credi, cu el este în rătăcire, presupunênd, că vorba ar fi de traducerea m a g i a r ă a numelui de botez în acte publice r o m â n e s c i, pe când cetitoriul nepreocupat o scie, că noi am avut în vedere actele publice m a g i a r e. Aici însĕ e clar, că „Telegraful" din Bucuresci lucréză cu intențiuni preconcepute; el din întreg articolul nostru citéză numai trei rênduri, în cari admitem în general traducerea de nume, face capital mare din intrégă afacerea, și nu dă în noi, ci află de cuviință a lovì în capul bisericei, despre care afirmă, că și-a dat turma jaf magiarisărei, că și-a uitat de chemarea sa, ca principe al bisericei ortodocse române.

Dar de unde își iea „Telegraful" din Bucuresci dreptul ca să atribue metropolitului nostru un articol scris de noi, sub rĕrspunderea esclusiv a nóstră, un articol, pre care Înaltpreasănția Sa între celea grele ocupațiuni ale oficiului seu póte că nici nu l'a cetit?

Un asemenea atac este de tot nedemn de un diariu, care are pretensiunea să fie considerat de organ serios, care are în vedere interesele românilor.

Este apoi lucru urit a denatură articolul nostru, este nedemn a citá numai trei rênduri, și a le comentá contrariu spiritului, care transpiră din tot articolul.

Noi până acuma am ținut de onestă lupta „Telegrafului" din Bucuresci, și onestitatea cerea, ca să ne publice întreg articolul, dacă crede, că suntem în rătăcire, și noi i am cumpănì argumentele, și ar fi posibilă o discusiune, póte în interesul adevĕrului.

Pe calea apucată însĕ nóue nu ne este permis să mai stăm de vorbă cu diariul din Bucuresci, și el nu ne face nici o onóre cu aceea, că pórtă cu noi acela-și nume.

Pentru-ca publicul nostru să pótă judecá în cunoscință de causă, reproducem aici întreg articolul publicat în „Telegraful Român" din Bucuresci Nr. 202 dela 5 Octobre, a. c., care este următoriul:

Fericirile făgăduite de primul ministru al Ungariei începe să-și arete urechile. Ministrul de interne este esecutorul marelor planuri ce au dospit în țésta tiszaistă.

Ceea-ce, după acesti adênci politici, împedecă avêntarea naționalităților nemaghiare, cu puterea electricității, pe cărarea unei propășiri serióse și a unei fericiri fără pareche era, că acele naționalități și mai ales românii pórtă numiri din calendariul ortodocs și le scriu românesce.

Acésta a îngrijat pe neofitul ministru de interne și doritoriu de a aședá repede pe români în sinul fericitoriu al lui Avram, a dat ordine ca tóte numele să se traducă și să se scrie unguresce.

Nu ne miră din partea ungurilor; căci îi scim ce urmăresc. Ne putênd să maghiarise de fapt pe români, voesc să-i înfățișeze ca maghiari sau maghiarisați pe hârtie și după nume.

Dar ne miră ceva în acésta împregiurare; ne uimesce chiar ușurința, cu care organul metropolitului ortodocs dela Sibiiu declară, că primesce aceea mĕsură.

„Nu putem condamná, ține organul metropolitan, nici aceea mĕsură a ministrului de interne de a se scrie numele de botez tóte unguresce, și noi încă nu am urmat altcum, când am stat în fața numelor unguresci.

„O asemenea traducere o admitem și o folosim noi, fără a ne teme de vre-o încurcătură în privința numelor de botez și fără de a vedea aici vre-o încercare de magiarisare".

E! Inalt preasfințite! prea te-ai trecut! Ori cât îți va plăcea să fii în bunele grații ale guvernului maghiar n'ai dreptul sânția ta să botezi pe ómeni altfeliu de cât cum sunt ei botezați, ci cu numiri numai din calendariul religiunei ortodocse la care aparțin.

FOIȚA.

Esposiția scolară din Paris.

(Încheere)

O scólă și-a espus colecțiunea sa bogată de animale, alta colecțiunea de plante ori minerale, érăși alta a espus arborul genealogic cronologic și istoric al familiei imperiale domnitóre, multe alte scóle érași lucrările, desemnurile și sculpturile elevilor, — tóte acestea după gust iaponez și în stil național. Din notițele esplicative și istorice, pe cari la cererea nóstră verbală le primim cu cea mai mare prevenire dela un comisariu iaponez cult, vedem că obiectele de învețământ ale scólelor simple poporale sunt morala, cetirea, esercitii iaponeze (les exercices japonais), scriere, calculare și gimnastică; ale scólelor poporale superióre afară de cele amintite încă geografia, fisica, istoria, desemnul, cantul și la fete și lucrul de mână. Dacă socotim, că numĕrul scólelor poporale publice acum e deja 25,330 și al celor private 585 și că din 6.740,929 copii obligați la scólă 3.033,116 cercetéză scóla regulat, apoi trebue să mărturisim cu bucurie, că acest popor în scurt timp a făcut un progres fórte mare, pentru-că nu frumseța singuraticelor edificii scolare, nici perfecțiunea internă a scólelor singuratice promovéză și caracteriséză cultura unui popor, ci cercetarea generală a scólelor poporale, lățirea scólei și a interesului față de ea până și în cel mai mic sat, acésta decide gradul de cultură al unei națiuni. Acésta ni-o dovedesce asemânarea Sviterei cu Rusia, și a Persiei cu Japonia.

Între obiectele espuse, între institutele representate sunt fórte multe, cari își datoresc înființarea și înflorirea lor unei reuniuni, al cărei nume e „reuniunea iaponeză", și care are de scop a studiá cele mai bune teorii și principii pedagogice și a se ocupá cu schimbările și progresul, ce se arată pe terenul educațiunei. In fruntea reuniunei stau principii imperiali și între membri comitetului aflăm nu numai pe cei mai mari dignitari ai statului, ci și pe ambasadorii strĕini. Comitetul trimite comisari prin comitate, ca să țină conferență cu domnii mai mari și cu învețătorii; mai departe edă o revistă, carea apare deja în 200,000 esemplare; s'a îngrijit și de mai multe cărți de specialitate d. e. o carte conducĕtóre pentru învețători.

Cu un cuvênt esposiția iaponeză în tóte privințele e admirabilă și cu deosebire cea scolară o recomandăm nu numai atențiunei bărbaților de scólă, ci și publicului celui mare.

Am urmărit cu atențiune și esposițiile scolare ale celorlalte state orientale, dar acestea sunt representate întrun mod puțin interesant, de aceea țin de superfluu a le mai descrie. Acest raport însĕ voiu să-l încheiu cu esperiența, ce o am câstigat, că, cu tóte că scólele nóstre pot concurá cu scólele celor mai culte state europene, totuși trebue să mai progresăm, pentru-că și la noi lasă mult de dorit frecuentarea scólelor, și la noi e fórte mare numĕrul scólelor neîmpărțite, inspecțiunea scólelor poporale nu e suficientă, numĕrul scólelor poporale bune perfecte e prea mic, starea materială a învețătorilor din causa micimei salarelor e încă tot apăsătóre, și în fine m'am convins, că națiunile culte nu trebue să rivaliseze una cu alta numai în privința armatelor, ci și în privința scólelor, și că aici cu deosebire are valóre proverbul: „cine nu progresézĕ, regresézĕ". Să avem dară și de aci înainte în vedere dreptele cuvinte alo baronului I. Eötvös: „Singurul mod de a influință asucrescerei morale a poporului este de a se căutá în instrucțiunea poporală".

Tradusă de *I. Popovici.*

Ori-ce traducere de nume este o gravă atingere a individualităţii morale a omului şi Inaltpreasânţia ta esti pus, nu spre a-ţi magiarisá credincioşii, ci ai păstrá şi apĕrá în contra maghiarisărei.

Dar ţici că acésta nu e o încercare de magiarisare.

Ce afirmare neîntemeiată, ce impietate profesat-a organul metropolitan!

Dar când îi vei numí pe români ungurésce şi le vei scrie numele ungurésce, cum vei mai recunósce din scris că omul e român şi nu ungur?

Vom citá un esemplu care e tipic şi fórte convingătoriu. Acum câţi-va ani. d. N. Ionescu, ilustrul orator român, făcênd parte din comisiunea de delimitare a graniţelor se oprí la Vălcele (Elöpatak) câteva ţile spre a se odihní. Cum credeţi, că fu înscris ilustrul român în lista óspeţilor.

Fu scris, după sistema ce a întrodus acum ministrul ungurésc şi pe care cu dragă voie o admite Em. S. părintele Miron Roman, metropolitul românilor ortodocsi, adecă i se traduse numele în ungurésce. D. Nicolae Ionescu fu înscris în listă sub numele de *Micloş Ianoş*.

Desfidem pe ori cine ca în acest *Micloş Ianoş* se pótă recunósce pe verdele român, pe omul care a fost şi este podóba tribunei române.

Aşa se va întêmplá, cu mĕsura luată de guvernul magiar, cu toţi românii de peste munţi, dacă nu se va pune frâu înclinărei nesocotite a metropolitului Roman de a adopta acea mĕsură şi a o impune preoţilor ortodocsi.

Noi protestăm contra ei; căci o considerăm ca un atentat la individualitatea morală şi naţională a românilor. Protestăm şi mai mult şi mai energic contra metropolitului care-şi dă turma jaf Magiarisării, uitând — şi datoria şi marea lui chemare.

Cestiunea ni se pare gravă şi ne credem datori a revení. Vom revení deci şi vom dovedí cu esemple de numiri proprie traduse, că acésta traducere nu e nimic alta decât o magiarisare în tótă forma.

Revista politică.

Inainte de a plecá Maj. Sa monarchul nostru la Meran, unde cercetézĕ pe Maj. Sa Impĕrătésa-regina, mai mulţi ministri din cabinetul ungar au fost în Viena spre a supune apreţierii Maj. Sale mai multe rapórte, ce le vor aduce la desbatere în dieta din Budapesta.

Cu acéstă ocasiune s'a deschis şi şirul unor conferinţe ministeriale comune continuate sub conducerea ministrului de esterne, cont. Kalnoky, a căror însemnătate atât din punct de vedere al politicei esterne, cât şi cu privire la raporturile interne ale monarchiei nóstre sunt de tot momentuóse.

S'a creţut de cuviinţă ca înainte de a rĕspunde ministrul honveţimei la interpelarea lui Irányi în cestiunea afacerei steagului „negru galbin“ sĕ se discute acéstă cestiune şi în consiliul comun de ministri, unde s'a şi hotărît, că steagul „negru galbin“ rĕmâne ca steag al armatei comune, ér tricolorul va formá şi de aici înainte steagul honveţimei. Armata va purtá titulatura de „cesaro şi regéscă“ pentru ca sĕ se împace ambiţiunile tuturor.

Tot în acest consiliu s'a discutat şi convenţiunea vamală cu România, una din cestiunile cele mai importante, ce preocupă aţi cercurile conducĕtóre din monarchia nóstră. Şi e lucru caracteristic, că şi foile radicale maghiare, cari combătiau la început în mod de tot vehement încheerea unei astfeliu de convenţiuni, pledézĕ în termini de tot favorabili pentru realisarea ei.

Convenţiunea cu România, ţice „Egyetértés“ în numĕrul seu mai prospĕt, este pentru noi un câştig îndoit, căci nu numai folósele economice avem sĕ le socotim, dar şi însemnătatea din punct de vedere politic. Ne am uní mai ştrêns cu statul român, cu care vom mai avé sĕ luptăm alături pentru a ne apĕrá interesele şi esistinţa. Şi acesteia trebue sĕ-i dăm o importanţă cu atât mai mare, cu cât scim, că în timpul din urmă am perdut cu totul simpatiile din regatul vecin sêrbesc.

Ceea-ce am prevĕţut înainte încă cu câte-va sĕptĕmâni, că se va întêmplá în dieta croată, aţi este un fapt implinit. Oposiţiunea a presentat un proiet, în care se cere unirea Croaţiei cu Dalmaţia, respective alăturarea Dalmaţiei la Croaţia. Acest proiect este subscris şi de toţi deputaţii starceviceni cu tóte că nu trece şedinţă, în care starcevicenii sĕ nu ridice acuse grave asupra oposiţiei moderate, că nu păşesc cu destulă energie spre a pune capĕt guvernamentalilor. Cestiunea se va discutá mult şi de presa magiară, care în timpul din urmă a pledat mult pentru realisarea acestui proiect.

Impĕratul german se află érăşi în călĕtorie şi anume de astădată în orientul Europei. Cu ocasiunea căsătoriei moştenitoriului de tron al Greciei, monarchul germân cercetézĕ Constantinopolul şi va fi şi óspele Bucurescilor.

Călĕtoria se privesce de o cestiune politică de cele mai importante. Monarchul german în călĕtoria sa spre Atena a făcut prima staţiune la Monz'a, unde a fost întimpinat de regele italian Humberto. Simpatiile manifestate si cu acésta ocasiune de ambii domnitori sunt o dovadă a legăturilor de pretenie încheiate şi întărite mai ales prin visita reciprocă, ce s'a făcut la curţile domnitóre. Evenimentului i-se dă însemnătate şi din acel punct de vedere, că visita ţarului s'a întêmplat numai cu câteva ţile mai înainte.

Comentările asupra visitei ţarului la Berlin continuă. Foile rusesci se esprimă de tot variat în acésta cestiune. Pe când unele susţin, că visita a fost fórte rece şi că ţarul s'a arătat cu intenţiune neînsufleţit şi indispus, altele scriu în ton mai favorabil.

Mai importante sunt însĕ mărturisirile, ce le face acum presa germană. „Nat.-Ztg“ comentând întêlnirea monarchilor, aduce scirea, că cestiunea statelor din Balcani nu a fost de loc atinsă şi adusă în discusiune pentru a nu promová animositĕţi momentane între monarchi, de aceea ea a şi fost evitată. Ţarul a voit sĕ se convingă de atitudinea alianţei triple faţă de Rusia şi de Francia. Dênsul era de tot nedumerit şi credea, că alianţa totuşi urmăresce scopuri agresive, dar acum s'a convins pe deplin, că puterile centrale numai atunci pot păşí pe câmpul de luptă, când una din ele va fi atăcată sau scurtată în drepturile ei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Alba-Iulia, 16 Octobre, 1889. Dle redactor! La 14 şi 15 Octobre s'a ţinut sub presidiul comitelui suprem dlui baron Coloman Kemény şedinţa ordinară de tómnă a comitatului Albei inferióre, în care s'a pertractat 46 de obiecte. Fiind-că în şedinţele aceste s'au pertrectat lucruri, cari ne interesézĕ şi pe noi tare deaprópe, voesc a face un raport mai detaiat.

Chemat la şedinţă prin o comisiune stătătóre din persónele dlor Gáspár inspect. de scóle, Enyedi jude regesc şi Ivan spiritual, comitele suprem se presentézĕ în sala destinată pentru şedinţele adunărei şi deschide adunarea prin o vorbire, din care am putut culege, că Ilustritatea Sa nu prea este amic al denumirilor amploiaţilor, ci ar dorí ca dreptul de alegere sĕ rĕmână şi mai departe în mâna municipiilor, se inţelege, că aceste ar avé datorinţa a alege numai ómeni iubitori de muncă, diligenţi şi mai pe sus de tóte devotaţi binelui poporului.

Şi amploiaţii cei aleşi ca şi cei denumiţi pot fi buni şi pot fi şi rĕi, şi mai cu sémă pot fi rĕi, când nu se eserciază asupra lor o controlă seriósă şi binevoitóre; încât e pentru amploiaţii din comitatul Albei de jos — aceia sunt unul ca unul demni de oficiul ce-l pórtă, — căci cei aflaţi de nedemni au fost înlocuiţi prin alte persóne.

După acésta urmézĕ la rêndul lor punctele puse în program şi din aceste voiu raportá asupra celor cari ne interesézĕ mai mult. S'a ales la Blaş un protopretor şi un pretore, fără ca din Blaş sĕ fi fost vre un membru român de faţă la alegere, şi acésta e destul de semnificativ.

Protorii aleşi sunt ómeni tineri, cualificaţi, iuristi şi vorbesc şi limba română, unul Simonfy altul Pongrácz.

De asemenea s'a ales pretore la Vinţul de jos Iovian, de origine român, de religiunea romano-catolică — şi de vice notariu în centru la scaunul orfanal Apolzan — precum se vede póte şi acesta sĕ fi fost vre-odată român — după nume e şi aţi. De mai mare importanţă a fost ratificarea unui contract în cheeat cu nisce anteprenori din Cluş, pentru construirea unui pod stabil peste Mureş — la satul Ciumbrud şi în legătură cu acésta cumpĕrarea regalelor vamei de preste Murĕş dela familia baron. Kemény, care târg s'a făcut spre a înlesní comunicaţiunea cu oraşul Aiud şi cu vecinul comitat al Târnavei mici. Membrul Berzenczey nu a fost de accord cu târgul, din causă că prin acésta sĕ îngreunézĕ fondul pentru lucrările publice pe ţeci de ani, dar adunarea avênd în vedere că familia Kemény a încheeat cu municipiul un târg de tot favorabil şi nu a obligat comitatul sĕ plătéscă banii până după construirea podului, la care dă şi ministrul 10 mii de floreni, a aprobat contractul cu tóte voturile contra unul. Tot în şedinţa acésta s'a decis ca pentru fondul de pensiune al amploiaţilor comitatului sĕ plătéscă oraşele ½% şi comunele 1% arunc aşa că acuma acesta este cu al căsarmelor şi cu al spitalului deja dóră al 4-lea arunc. S'au mai ales membrii în comitetul administrativ şi s'au incuviinţat superfluul ce se nasce din clădirea căsarmei la Abrud, care după părerea ómenilor este şi a fost de tot superfluă şi conclusul luat a fost un ce pripit, din motiv, că ómenii acum sunt în clar, că casul dela Vulcoiu nu a fost provocat prin ura unei naţionalităţi contra celeilalte, ci a urmat în urma posiţiunei critice economice, în cari au fost aduşi băeşii.

Et nunc venio la conclusul adus de representanţa oraşului Ocna Sibiiului în causa salarelor preoţilor şi învĕţătorilor români de acolo. În anul 1849 — prin Octobre au cerut preoţii români ca sĕ li se dea şi lor pământ drept porţiune canonică.

Obscea de atunci a votat pentru preoţii români pământ de 45 gălete, care l'au folosit preoţii până în anul 1871.

La anul 1871 cu trasarea drumului de fer — locul acela parte mare a fost espropiat şi banii se vede, că n'au întrat în pungile preoţilor ci în ale magistratului, drept ce magistratul s'a invoit ca în loc de pământul perdut sĕ dea o subvenţiune anuală de 700 fl -- pentru preoţi — patru la numĕr, 3 gr. or. şi unul gr. catolic.

Suma acésta o au şi ridicat preoţii neconturbaţi până la 1887, când li s'a sistat solvirea salariului şi şi dotaţiunea învăţĕtorilor de 200 fl. Neindreptăţiţii preoţi au recurat până la ministru, şi ministrul a ordinat ca magistratul sĕ plătéscă banii preoţilor şi învĕţătorilor. Magistratul însĕ în loc ca sĕ satisfacă ordinaţiunei ministrului a adus un conclus, prin care dă preoţilor 30 jugĕre de pământ, învĕţătorilor denégă pretensiunea pentru totdeuna, ér cât pentru restanţa, cu care datoresce oraşul preoţilor se obligă a li o solví în 4 ani.

Faţă de acest conclus preoţii români au înaintat recurs, şi aşa comitetul permanent a aprobat conclusul magistratului, şi a propus respingerea recursului.

Adunarea însĕ a purces mai corect, căci a decis a se solví preoţilor şi învĕţătorilor paralele momentan, ér încât pentru venitoriu a însărcinat pe dl vice-comite, ca sĕ cerce dacă conclusul din 1871 este aprobat ori nu, căci la cas sĕ fie aprobat, atunci ecela este obligătoriu şi pentru viitoriu, la cas sĕ nu fie aprobat, atunci magistratul va puté decide din nou — şi după-cum sunt semnele, se vede că dotaţiunea preoţilor va fi denegată, ceea ce nu ar fi în interesul oraşului Ocna, după părerea mea, pentru că ómenii de acolo sunt avisaţi a trăí unul cu altul în pace şi în bună inţelegere.

Este deci în interesul celor interesaţi a căutá, că cum stau actele şi a se îngrădí cu documentele necesari, căci de nu rĕmân pe jos, deóre-ce conclusul din 1849, ca unul care s'a adus sub împregiurări critice, cum se afirmă, nu pote fi luat de basă la ulterióra decisiune.

Acest obiect a fost pertractat cu tótă seriositatea, şi i s'a dat cuvenita atenţiune, dar meritul de a nu se fi aprobat conclusul magistratului este al dlui Berzenczey şi a altor câţiva, cari au stăruit sĕ se facă dreptate petenţilor. Tot în acésta şedinţă s'a nimicit alegerea de notariu în comuna Ighiu unde a fost ales Bătăcuiu Aron, şi care alegere atăcată prin protest din cause formale a dat ansă şi la un proces de presă contra ţiariului „Ellenzék“ din Cluş în colónele căruia a fost atăcat proto-pretorele, că ar fi pus în candidaţie un român din interesee proprii.

Incă un obiect şi am terminat. Comitetul parochial din Cricău în lipsa de alte isvóre a decis unanim ca sĕ se scótă un arunc de 5% pentru salariul învĕţătoriului. In urma acestui conclus sĕ obligă a solví deci şi greco catolicii, cari nu au scólă proprie. Evreul Bürger Márton a ridicat protest şi a cerut că, dacă se face arunc sĕ se facă şi scólă de stat. Recursul evreului a fost respins şi ómenii 'şi pot ţiné scólă şi învĕţătoriu se inţelege, că în lipsa unui edificiu corespunzĕtoriu trebue spriginiţi de cei competenţi. Alegerile pentru membrii municipali al căror termin espiră sunt escrise pe 5 Novembre. Celelalte obiecte sunt de puţin interes pentru noi.

De încheere observ, că comitele suprem este un bărbat de o cultură superióră şi acestei împregiurări este de a se atribuí, că pertractările decurg obiectiv şi în linisce. —*c*—

Cronică din Zarand.

Zarand. 5 Octombre 1889.

Recolta cucuruzelor şi a pómelor. — Preţul bucatelor — Timpul — Sămênatul de tómnă. — Rĕscumpĕrarea regalelor. — Un oficer dela controla de honveţi şovinist. — Cărţi oprite. — Adunarea de tómnă a comitatului Hunedóra.

Abia s'a finit cu culesul cucuruzului, şi adunarea paielor de pe câmp. Recolta e mijlocie în general la câteva comune bună. Mere, pere nu au fost multe. Merele se espórtă cătră Arad, tot astfeliu şi nucile, cari au dat o recoltă mijlocie, pe unde au mai rĕmas nuci.

In Brad e o adevĕrată piaţă de nuci — pe timpul acesta Jidovii de aici şi de airea, pre-cum şi câţi-va speculanţi de ai nostri le adună, le spală, le uscă şi apoi le transpórtă cătră Arad şi Pesta. In ĕst an mĕsura de nuci à 30 litre se vinde eftin cu 1 fl. 50 până la 1 fl. 80 cr. faţă de anii trecuţi, când preţul s'a ridicat până la 2 fl. 80 cr. şi chiar 3 fl. v. a.

Vinars de prune s'a fert mult, dar nu în grad așa mare relativ cu alți ani. In multe comune bătênd ghiața, nu au fost prune de loc.

Preste tot în întreg Zarandul prunele bistrițe au fost fórte puține, abia pentru făcutul de lictariu și numai din puține s'a fert vinars. S'au fert însĕ din prunele numite „roșii“ și din cele „ursesci“, de cari s'au făcut multe în unele comune. Vinarsul de prune an s'a vêndut cu 75 cruceri gradul, éră acum cu 90 cr. gradul, și se espórtă în grad mare în Bosnia prin un jidov, parte l cumpĕră arĕndașii de prin comitat.

Acăul de vinars cinci ferii ardelenesci à 10 grade se vinde cu 9 fl. v. a. dus la Deva.

Durere că și aici speculanții și fierbătorii de vinars au câștigul cel mai mare. Economii nostrii cei mai mulți, ne avênd vase în ce se adune prunele, au trebuit sĕ le vêndă mai pe nimic cu 30—35 cr. mĕsura de 60 litre; éră carul cu 2 fl. 50 până la 3 fl. 50 cr.

O parte, neavênd parale, ca sĕ plătéscă finanțiă pentru fiert, cum o numesc ei, au fost constrinși a luá căpara înainte pre vinars și astfeliu li s'a plătit gradul cu 75 cruceri, va se ḑică la fiecare grad au păgubit 15 cruceri.

Cucuruzul se plătesce cu 1 fl 15 cr. până la 1 fl 20 cr., cel nou mĕsura à 30 litre; éră grâul 1 fl 60 cr., până la 3 fl 10 cr. cel curat. Mazerea (fasolea) e fórte eftină 1 fl., până la 1 fl. 15 cr. Ovĕsul fiind puțin, se plătesce bine cu 75—80 cr. mĕsura.

Timpul e noros. De trei ḑile plóuă aprópe în continuu. Economii sunt îngrijați că nu au sămênat aprópe nimic, și se întârzie sămênatul. Locul prin ploi se bătucesce preste mĕsură și arătura de tómnă devine anevoiósă.

De câteva ḑile petrece în Brad comisiunea pentru rĕscumpărarea regalelor în frunte cu vice directorul dela direcțiunea financiară din Deva Andersen. Pertractările sunt liniscite, și cu partidele, cu cari s'au pertractat până acam s'au ajuns la deplină înțelegere.

Vor primí rĕscumpărări și câteva din bisericile nóstre, cari au posedat dreptul de regal trilunar.

Astept sĕ vĕd câtă despăgubire va căpĕtá gimnasiul nostru din Brad, și voiu referá altădată.

Mai în ḑilele trecute a fost în Brad și Baia de Criș comisiunea de controlă dela honveḑi. De astădată ne-a fost dat sĕ vedem și sĕ auḑim pe locotenentul din comisiune, paremise Boronsyai cu numele, cât de departe a ajuns cu șovinismul.

Dênsul strigând feciorii cu numele de „János“ „Péter“ etc. de sine se înțelege, că acestia fiind români și nesciind unguresce nu au rĕspuns dintrênși, éră alții dela linie au strigat „hier“ și alții „aici“, cea-ce a scos din sărite pe dl locotenent B. și l'a făcut sĕ înjure de „Isten“, ḑicênd unui fecior că: nu scie tu că ești ungur și nu sdranță de român“, ceace a indignat pe toți cei presenți. Jurământul, nevoind d. locot. a l dá sĕ-l cetéscă cineva, l'a cetit dênsul într'o limbă românéscă cum se nu o mai auḑi! Ei! nu așa au sĕ tracteze oficerii cu feciorii români, cu fii patriei, cu cari vor avé sĕ lupte contra inimicului comun. Nu așa se câștigă inimile românilor, prin batjocuri publice. Un fecior român dela sate a rĕspuns locotenentului „pe mine nu me chiamă János! Românul tot român va rĕmâné, și prin o tractare dură 'l îndârjesci mai tare.

In ḑilele aceste au primit oficiele parochiali circulariul Ven. cons. prin cari la mandatul ministerial, se înterḑic din scóle și bioliotece scolari cărțile: „Arionul“, „Cântece de iroḑi“ etc. Scopul nu și-l va ajunge ministrul. In scóle și în bibliotece nu vei mai vedé cărțile oprite, cine le va scóte însĕ din familii? Va esistá óre putere, care sĕ le estirpeze și dea focului? și chiar atunci ele vor rĕmâné în gura poporului. Ei! bine! „Cântecele de iroḑii“ le-au tradus și magiarii de pe aici.

Cu ocasiunea sĕrbătorilor Crăciunului ori-cine a putut vedé câte o cétă de tineri magiari din Baia de Criș, cari umblá cu „craii“ cu acelea cântece de iroḑi, firesce traduse unguresce în manuscript, pe care le opresce ministrul din scólele române. Nu cumva se vor interḑice tinerilor numiți, ca sĕ și câștige câți va florini cu cântecele anatemisate la români? Vor umblá magiari, cari le au adoptat, vor umblá și români și ridicul are se rĕmână cine 'și pune firea cu pruncii și vrea sĕ le estirpeze obiceiurile și modul de a și câștigá un colăcel s'au câțiva cruceri.

La 24 Octobre n. se va ține adunarea de tómnă a comitatului Huniedórei. Obiectele puse la ordinea ḑilei trebue sĕ atragă atentiunea membrilor români ai representanției.

E vorbă despre casele comitatului, ce se edifică, pentru cari vom avé sĕ solvim suma de 160.000 fl. de pe spesele nóstre; apoi e vorba de remunerarea învĕțătorilor confesionali și comunali, cari vor face mai mari progrese în limba magiară. Va se ḑică, e întrebarea sĕ dăm noi românii pentru magiarisarea nóstră din pungă și încă într'un comitat, unde numĕrul stăpânitorilor față de stăpâniți dispare. O altă cestiune e ajutorarea „societăților magiare teatrali“ cari vor umblá prin provincie sĕ ne desfăteze și cultive.

Ar fi timpul, ca bărbații nostri fruntași din comitat sĕ fie la locul lor, éră membrii sĕ participe cât mai mulți, spre a ne puté pronunțá cu demnitate în cestiuni așa momentóse. *Corespondentul.*

Prescurtare din discursul presidial,

cu care s'a deschis ședințele adunărei generale a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român la Făgăraș în 15/27 August 1889.

(Urmare din Nr. 108 și încheere.)

Literatura și interesele Asociațiunei au fost aduse la cunoscință pubicului cetitoriu în 7 ani prin 7 publicațiuni în format 8° și prin organul seu oficios „Transilvania“ în 20 de tomuri format 4°, care tóte au costat în suma aprocsimativă, labóre, hârtie, tipariu, espediție 16,000 fl.

Adunênd aceste cifre într'o sumă totală, vom aflá, că Asociațiunea cheltuise pentru scopurile sale în 28 de ani sumușóra de 58.700 fl.

Óre însĕ unde sunt fructele acelei sume cheltuite? va întrebá speculantul dela bursă.

Dacă noi am fi anglii, în loc de ori-ce alt rĕspuns am întrebá și pe speculantul: Ce capital represintă cutare ingineriu, cutare advocat, medic, architect, agronom, silvicultor, comerciant, funcționariu la vre-un institut de credit, publicist, profesor, cari toți și fie-care au venit sigur câte 2000 fl. pe an? Dacă din aceste clase de cetățeni ar fi eșit în cei 28 de ani numai 20 de tineri ajutați cu stipendii dela Asociațiunea transilvană, cari astădi pe lângă frumósa lor posițiune socială au câte dóuĕ mii florini venit anual, adecă cu toții 40,000 fl., apoi acésta sumă ca interese de 5% represintă un capital de 800,000 fl.

Tot după acest metod ar calculá englensul practic și cu ajutórele date meseriesilor, l'ar întrebá pe fie-care, cât costă capul și brațele sale, éră meseriașul practic i-ar respunde: Capul și brațele mele au valórea de 20,000 fl., pentru-că al meu câștig sigur este 1000 fl. pe an.

Într'aceea meritul cel mai mare și neperitoriu al Asociațiunei transilvane nici de cum nu stă întru impărțirea acelor vre o 50 mii de florini la studenți și la învĕțăcei, ci adevĕrata ei putere dătătóre de viță s'a manifestat îndată dela început și urmézá a se manifestá până în ḑiua de astădi în admirabila sa influință morală, cu care a pĕtruns tóte fibrele vieții poporului nostru în acéstă țĕră și în afară. Nu din vre-o detertațiune ușuratică o ḑicem acésta noi ardelenii, ci numai pentru-că așa plăcuse lui Ḑeu și monarchului nostru, că érași tot dintre munții acestei țĕri sĕ se dea bold activității naționale române și înaintării ei în cultură și civilisațiune.

O mulțime de părinți cu stări și cu averi considerabili vĕḑênd că s'a format o societate, care ajută la studii pe fii părinților mai lipsiți, împinși de o justă ambițiune, au început sĕ îngrijéscă și ei cu totul altmintrea de instrucțiunea și educațiunea pruncilor proprii.

Când au vĕḑut femeile române cu ocasiunea primei espositiuni române din 1862, că munca lor de casă este lăudată și premiată în fața țĕrii, ca și cum ar fi vibrat prin tóte fibrele lor un curent electric dintr-o columna Voltaiană, așa s'a simțit tóte încurajate și totodată consolate în spiritul lor.

Când lumea vĕḑù, că productele poetice ale geniului român sunt lăudate și premiate în persóna neuitatului nostru amic Andreiu Murĕșanu, éră arta musicei în aplaudarea și premiarea Elisei Circa, o mulțime de talente fuseră înpintenate, ca sĕ-și cerce și ele puterile lor în ambele acelea arte. Premiile, unul de 50 și altul de 30 de galbini votate cu aceea ocasiune nu insemnau nimic în comparațiune cu escelenta rivalite desteptată prin acelea.

Și concertul și corul din 1862! Numĕrați-ve rog, dacă puteți, concertele și corurile câte s'au înființat de atunci încóce până și în ținuturile cele mai ascunse ale munților, unde se aud numai sunetele doióse ale fluerului păstoresc.

Insĕ nici acestea nu sunt cele mai mari merite ale Asociațiunei transilvane. Când traseră în discusiune regulele limbei române filologi ca Cipariu, ca Laurian, Gabriel Muntean în auḑul unui public de opt sute de persóne, în frunte cu cei doi prelați, când acel public auḑi din graiul unuia dintrênșii, cuvintele: „cum voiu merge acasă, voiu emite circulariu către clerul meu, că de aici încolo sĕ se introducă preste tot scrierea cu litere și cu ortografia adoptată de către Asociațiune“, cine póte sĕ mĕsure cu mintea sa importantanța progresului, care s'a deschis limbei nóstre din aceea óră înainte? Sĕ compare ori cine scrierile publicate până în 1860 cu cele de astădi, nu ale unor scriitori de profesiune, cari la ori-ce popor fac escepțiune dela regulă, ci scrierile eșite din penele mai multor sute de cărturari, de a dóua și a treia categorie, pentru-ca sĕ mĕsure fără preocupațiune marea distanță făcută înainte.

Se va ḑice însĕ ceea-ce s'a și auḑit une-ori, că limba scrisă este numai pentru cărturari. Da, întocma așa precum sunt tóte limbile scrise pentru aceia, cari le sciu atât ceti cât și ale scrie. Óre însĕ tocma așa el dintr'o generațiune în alta? Dacă voesci ca sĕ scie mai mult, ai sĕ te faci apostolul seu, sĕ mergi la el și sĕ-l înveți limba. Asociațiunea nóstră avênd și acésta misiune importantă concredută ei prin statute de către monarch, a împlinit o așa, încât ea póte ḑice în cuget curat, că influința ei tocma în punctul acesta este cea mai salutară. Bĕtrânii nostri își pot aduce aminte, că Asociațiunea nóstră 'și ținuse adunările sale anuali încă și în regiuni de acelea, în care pe locuitorii din loc români curați îi prindea mirarea, când auḑiau pe așa numiții domni vorbind și ei românesce. Astădi din acelea-și regiuni ne vin sciri despre scóle bune, înființate reuniuni de femei române, consorțuri de credit, zidiri de biserici nóue și alte intreprinderi folositóre, în care se manifestă viața poporului.

Limba română vorbită așa precum cere geniul ei, are în sineși un farmec misterios, care cuaeresce auḑul omenesc precum îl cuceresce cea italiană, sau dialectul Franciei meridionale cum și celelalte dóue limbi neolatine. De aci se esplică și împregiurarea, că în avuțirea și cultivarea limbei române în proborțiunea, în care se desvóltă și cunoscințele omesci, este împreunată cu greutăți neasĕmănat mai puține decât cultivarea altor limbi, care diter cu totul în vocabulariu, în formele gramaticali, în sintacsa și în tot spiritul lor de tóte limbile neolatine, ca și de cele dóue clasice, una numită a ḑeilor, éră ceealaltă a imperatorilor.

Că înființarea și susținerea Asociațiunei transilvane a fost si mai este încă pe timp îndelungat una din cerințele cele mai imperióse ale națiunei nóstre în acésta monarchie se cunósce și din împregiurarea, că preste puțin după începerea activității ei, în Arad și la Cernăuți s'a simțit aceea-și necesitate de a cultiva literatura română și pe poporul român din acelea dóue țĕri, nu numai prin biserică și scóla, ci și pe acésta cale apucată de acei 180 de români în anul 1860.

S'a imputat din unele părti Asociațiunei nóstre, că nici până astădi nu a înființat secțiuni scientifice. De trei ori s'a încercat și de trei ori a repășit atât din lipsa de membrii, cât și din lipsa de fonduri.

Inființarea scólei de fete cu internat este comentată din diverse părți în multe moduri, care însĕ difer unele dealtele așa de tare, încât uneori ți s'ar părea, că despre educațiunea femeii române nu disputa români, ci nisce nordamericani cu mohamedani. Despre acésta însĕ ni se va da ocasiune de a conversa în alt timp și la alt loc. Pentru acum rĕmâne ca se declarăm ședințele adunarii generale a 28-a deschise.

Varietăți.

* (Ovațiune interḑisă.) După-cum am anunțat în Nr. precedent, inteligința română din loc a fost decis, ca Sâmbătă séra sĕ se facă un conduct de torțe Escel Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit al nostru din incidentul atacurilor foilor magiare pentru epistola adresată președintelui Kultur-egyletului, poliția din loc însĕ — nu putem scí din ce motive — a aflat cu cale a interḑice ținerea acestui conduct. Fruntașii poporului nostru din comunele învecinate, înțelegênd despre hotărirea luată de inteligința de aici, s'a presentat într'un numĕr considerabil și ei pentru de a-și manifestá aderența și stima față de archiereul lor, dar neputându se ține conductul proiectat, s'a mărginit tótă afacerea la o cină comună în pavilonul ospătăriei din „Hermannsgarten“ unde s'a presentat un numĕr frumos dintre cei mai de frunte membrii ai inteliginței nóstre, un numĕr considerabil de preoți și învĕțători din jur și — putem susține — bine preste 100 de țĕrani din comunele Boița, Sadu, Rĕșinari, Poplaca, Gurariu, Ocna, Gusterița etc.

De sine se înțelege, că sub buna impresiune a incidentului de convenire nu a lipsit nici toastele, cari în parte preponderantă s'a ținut în onórea Escel. Sale. O impresiune deosebit plăcută a făcut toastul fruntașului nostru econom Ioan Clójă din Boița, care în cuvinte precise și bine alese, logic și cu mult spirit a declarat în numele poporului, că cele scrise de Inaltpreasânția Sa către președintele Kulturegyletului poporul le consideră de ale sale; a întonat apoi aderința poporului către inteligință, naturalii sĕ-i conducĕtori, asigurând atât pe Inaltpreasânția Sa cât și pe inteligință, că poporul urmăresce cu viu interes faptele lor, și între ori-ce împregiurări pot conta pe spriginul și aderența poporului. Toastul a fost întimpinat cu cele mai vii aprobări din tóte părțile. Acésta convenire fórte animată a durat până târḑiu nóptea în cea mai esemplară ordine, dând poporul nostru și cu acésta ocasiune un esemplu eclatant, că e un element de ordine.

* (Invitare.) Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului va ține Sâmbătă în 14/26 Octobre 1889 în comuna Nocrich în edificiul scólei române o întrunire agricolă, la care se va discutá despre trifoiu și eventual despre alte cestiuni agricole.

Inceputul la 10 óre înainte de amĕḑi. La acésta întrunire sunt poftiți toți membrii și sprijinitorii reuniunei nóstre precum și cei ce se intereséză de progresul agriculturei la noi.

Sibiiu, în 18 Octobre, 1889.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

* (Princesa Milița de Muntenegru.) Princesa Milița, actuala mare princesă Nicolaevna a făcut un dar patriei sale, care caracteriséză miseria din Muntenegru. Princesa primise dela țarul Alesandru III dar de nuntă 1 milion ruble rusesci. Milița s'a gândit a intrebuințá suma acésta pentru ușurarea celor ce sufer de fóme din Muntenegru și așa trimise tatălui seu toți banii spre ai impărtí. Din acésta sumă cu 500,000 ruble s'a plătit datoria la o bancă vienesă, de unde s'a imprumutat anul trecut bani spre a se cumpĕrá bucate.

* (Scrutătorii maghiari în Constantinopol.) O dragoste de tot mare a cuprins pe sultanul pentru scrutătorii maghiari dela biblioteca din Constantinopol. Înainte de a plecá acasă au fost invitați la un prânḑ în palat, unde li s'a servit bucate orientale în mod oriental. Despre acest prânḑ a raportat apoi secretariul sultanului stăpânului seu, carele a mulțămit scrutătorilor maghiari tot prin secretariu cu următórele vorbe: Maj. Sa ve impărtășesce salutarea sa și se bucură fórte mult, că a-ți aflat lucruri, care se referă la trecutul națiunei ma-

ghiare. El e gata și în viitoriu a face totul spre a se întări legăturile de rudenie între unguri și turci. Toți membrii au primit orduri și distincțiuni.

* (Vênătórele dela Gurghiu). Vênătórele dela Gurghiu s'au făcut și în anul acesta fără însĕ a luá parte și membrii din casa domnitóre. Maj. Sa a trimis pentru spese preste 1000 fl. Gonacii au adus Urși mari, numai unul a fost însĕ împușcat.

* (Liferări) Inaltul ministeriu de resbel intenționézĕ liferarea de diverse articole pe calea concurenței. Mustre din obiectele pentru liferare se află la depoul filial de montură în Bĕlgrad. Ofertele sĕ se înainteze până în 10 Novembre a. c.

Direcțiunea căilor ferate reg. ung. deschide concurență de liferare pentru materialul trebuincios pentru drumurile ferate pe anul 1890 pe calea ofertelor. Ofertele sĕ se înainteze până în 9 Novembre.

Comisiunea conducĕtóre pentru construirea drumului de fer Cinci-biserici-Barci escrie concurență de oferte pentru materialul trebuincios spre construirea liniei ferate. Ofertele sĕ se înainteze până la 5 Novembre a. c. Detaiuri pentru tóte întreprinderile acestea se pot primí la biroul camerei comerciale din Brașov.

* (Asigurare de ¼ de milion). Maurițiu Philipp Henric, principe de Hanau, care a murit de câteva luni a fost asigurat pe viéță la „Ces. reg. priv. Riuniune Adriatica di Sicurta in Triest" pentru suma de 250.000. Numita societate a plătit acésta pretensiune inmediat celor competenți. Remarcabil, că o parte însemnată din acéstă sumă s'a asigurat numai de vr'o 8 luni. Acest cas dovedesce că reuniunea de asigurara se bucură în strĕinătate de o mare lățire și că la ea nu reflectézĕ numai casa burgezilor, dar și aristocrația înaltă.

Mulțămită publică.

M. O dómne și domni, cari au binevoit a participá la conductul funebru al mult regretatei nóstre mamă și sócră *Susana Nasta* născ. *Wallner*, binevoéscă a primí prin aceste cordiala nóstră mulțămită. *Consângenii defunctei.*

Loterie.

Sâmbătă, în 19 Octobre 1889.

Buda: 62 6 49 41 77

Bursa de Viena și Pesta.

Din 21 Octobre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.67
Napoleon	9 47½	9.46
100 marce nemțesci	58.42½	58 40
London (poliță pe trei luni)	119.35	119 50

Nr. 6549 Plen,]214] 2—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor și ajutórelor din fundațiunea **„Andronic" pe anul 1890,** *prin acésta se escrie concurs cu termin până în* **31 Decembre 1889 stil. vechiu.**

La acest concurs pot lua parte:

I. *Învĕțăcei* de ori-ce meseriă;

II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1889 și

III. *Sodali*, cari petrecênd cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea și hărnicia lor pentru a se puté face măestrii.

Toți, cari voiesc a concurá la stipendii și ajutóre, au sĕ producă în general;

1. Carte de botez.

2. Atestat comunal despre averea propriă și a părinților.

3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentelui, și fiind și acesta căsătorit, și despre familia dênsului, în atestat avênd sĕ se cuprindă și arătarea, că în familiă câți copii sunt minoreni, câți frecuentézĕ scóla și câți se mai află la vre-o meseriá.

Afară de recerințele aceste generale au se mai arete în special.

I. Învĕțăceii:

a) că au împlinit anul al 12 lea al etății;

b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măiestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (protopretore, ori magistratul) — avênd a l alătură la concurs în original sau în copiă autentică.

II. Sodalii:

a) că au terminat periodul de învĕțătură în decursul anului 1889, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorității industriale (§ 67 art. leg. XVII 1884);

b) că au purtare bună și fae sporiu mulțămitoriu, și ccésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete ce limbi sciu vorbí și scrie, prin atestat dela măestru;

d) că aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meseriă și acéstă o vor dovedí cu certificatul dela reuniune.

III. Sodalii ce sunt în condițiune a deveni măestrii.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puțin șése ani consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii la care au lucrat

c) în cerere sĕ arete anume: unde voesce a se așeçá ca măestru, ce feliu de mijlóce în bani mai au pentru a și începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă și alte documente recomandătóre.

Dela toți concurenții de ori-ce categoriă se recere, *ca cererile sĕ fie scrise și subscrise cu mâna lor propriă*, și adresate *Consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu*, sĕ le înainteze aici cel mai târțiu până în **31 Decembre 1889 st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 2 Octobre, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu.
secretariu.

Nr. 311 [215] 2—3

CONCURS.

Cu 1-a Ianuariu 1890 vor fi a se ocupá:

I. 2 (doue) ajutóre à 20 fl. pe an din fundațiunea „Tofaleană", menite pentru tineri descedenți din vre-o familie de ale foastei comune „Tofalĕu", cari ar voí sĕ învețe vre o meserie óre care;

II. 4 (patru) ajutóre à 25 fl pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învĕță vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria, (bărdășia) făurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă;

III. 2 (două) ajutóre à 100 fl. pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecționá în o măestrie de lemnăriă mai perfecționată: (facere de cruci și colonade, învĕlișe de case după sisteme moderne, sculptura în lemn sau strugăria mai perfecționată) pentru a căror conferire se escrie concurs.

Cererile au a sĕ înaintá comitetului Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu până la 30 Novembre n. 1889.

Cererile întrate mai târțiu nu se vor considerá.

Aspiranții la vre-unul din ajutórele amintite sub I și II, au sĕ acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată,

b). Testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare.

c). Contractul încheiat cu măestrul, comform § lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII § 67: 1884), în original sau în copie legalisată, și o adeverință dela măestru despre succesul cu care lucră.

d). Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e). Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt decișI a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕțătură până se vor perfecționá pe deplin.

Suplicanții la vreu-nul din ajutórele amintite sub III, au sĕ presente următórele documente:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕțătură la una din specialitățile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferióre clasei a IV elementară nu se vor luá în considerare.

e) Atestat, că se află lucrând la vre un măestru sau institut de acéstă specialitate și cu ce succes.

d) Atestat de sărăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan.

e). Atestat de moralitate dela autoritățile competente.

f) Adeverință dela părinți sau tutori, că se deobligă a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕțătură până se vor fi perfecționat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenți cu cualificațiune egelă la cele două ajutóre à 100 fl pe an de sub pt. III se vor preferí tinerii născuți în munții apuseni ai Transilvaniei.

Din ședința comitetului Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiiu la 4 Octobre 1889.

G. Barițiu, președ. **Dr. I. Crișianu,** secret. II.

Nr. 303- [216] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor gimnasial cualificat pentru filologia clasică (limba latină și elină) conform legei de instrucțiune din anul 1883 art. XXX, §§. 29, 30, 61 și 62 se escrie cencurs.

Concurenții vor adresa, în termin de 15 dile dela prima publicare a acestui concurs, cătră subscrisa eforiă scolară petițiunile lor instruite cu documentele care atestă:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de costituțiune firmă și deplin sănĕtoși;

d) că au pentru filologia clasică cualificațiunea prescrisă de legea citată mai sus.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obținerea decretului de profesor ordinariu (conform cu § 30 din legea de instrucțiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl., ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl., adausul cuincuenal de 50 fl., care se repetézĕ de cinci ori, 130 fl. relut de cuartir și drept de pensiune conform statutelor. Concurenții cari pe lângă cualificațiunea prescrisă vor documenta, că au servit cel puțin trei ani la alte institute medii de crescere și învĕțământ, pot fi aleși profesori ordinari recunoscêndu-li se pentru pensionare și pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenții vor declara în petițiunile lor, că se vor supune normativelor și dispositiunilor în vigóre ale institutului.

Brașov, 3/15 Octobre, 1889.

Eforia scólelor centrale române ortodocse-rĕsăritene.

Nr. 265. [217] 1—3

CONCURS.

Devenind postul învĕțătoresc din parochia greco-orientală Mihalț vacant pentru anul scol. 1889/90 prin acésta se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 dile.

Emolumentele sunt:

1. Salariu pe anul scolastic 1889/90 150 fl., a se plătí din repartițiune din cassa sfintei biserici gr. or.

2. Cuartir liber în edificiul scólei.

3. Lemne suficiente pentru scólă și învĕțătoriu.

Doritorii a ocupá acest post au a și substerne concursele sale sub terminul susindicat conform statutului organic și legilor de scólă în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 30 Septembre, 1889.

Alesandru Tordășian,
protoresbiter.

Nr. 793. [218] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu din comuna Merghindeal protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 150 fl. cuartir și lemne de foc.

Doritorii a ocupá acest post au a-și substerne petițiunile lor instruite conform dispositiunilor esistente până la terminul prefipt la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, la 29 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 496. [212] 2—3

CONCURS.

Incuviințându-se instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a dóua din Cióra prin inaltul ordin consistorial dela 30 August 1889 Nr. 5290 B. pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

O terțialitate din tóte venitele parochiei, cari după calcularea și regularea din urmă trec cu ceva preste suma de 750 fl.

Cei ce vor voi și vor cugetá se reflecteze la ocuparea menționatei stațiuni de capelan în parochia Cióra, au sĕ-și adreseze suplicele instruite conform legilor esistente în terminul preclus oficiului ppresbiteral subsemnat.

Sebeș, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopop.

Sz. 2937/889 polg. [169] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátaridejeül **1889 évi October hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek, a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád* jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 111 Sibiiu, Joi 12/24 Octobre, 1889. ***Anul XXXVII.***

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Cuv. Paraschiva" Nrul procsim va apăré Marţi în 16 Octobre v.

Sibiiu, 11 Octobre.

În şedinţele conventului ev. reformat érăşi s'au repetat scenele de mai anii trecuţi. Dóuĕ momente mai însemnate au dat ansă la desbaterile cele tumultuóse şi la animositĕţi, cum arare-ori e dat omului a vedé în nisce şedinţe de corporaţiuni bisericesci.

Ceea-ce dă lucrurilor însĕ şi mai mare importanţă este împregiurarea, că la acele şedinţe au participat cu votul lor şi ómeni de înaltă posiţie socială, cum este preşedintele parlamentului şi alţi mari dignitari, fosti ministrii etc.

Şi despre ce e vorba? Este vorba de participarea unui curator al bisericei luterane la festivităţile din Kiew de acum sunt doi ani.

Un cetăţén 'şi permite a face o călĕtorie la Moscva şi acest cetăţén este luat la góná formală din partea bisericei sale, este privit de trădătoriu de patrie, este ameninţat în reputaţiunea sa de om de omenie şi tóte aceste, pentru-că curentul şovinist în Ungaria astădi a ajuns a nu mai cunósce margini.

Dl Mudron este slovac şi slovacii din Ungaria o păţesc şi ei ca şi celelalte naţionalităţi. Unica societate, ce o au avut şi ei pentru cultura lor a fost societatea „Matica", dar în inalta sa înţelepciune guvernul a pus averea acelei reuniuni sub secuestru formal, şi a sistat activitatea societăţii.

Prin mĕsura acésta guvernul ţĕrei de bună sémă că nu şi a inmulţit numĕrul aderenţilor între slovaci, şi în special elementul magiar fórte puţin a câştigat.

Slovacii vor sĕ se ţină şi adi de limba lor, şi sĕ şi o cultive, cum pot, după trebuinţele lor, şi întocmirile aceste le fac prin scólele lor şi prin biserică; şi preoţii nu pot sĕ se despartă de popor, fără sĕ calce cele mai sânte datorinţe ce au asupra lor inaintea lui Dĕeu şi a ómenilor. Aşa e la români, aşa la slovaci, aşa e la unguri, şi nimenea nu póte imputá unui preot, că de ce ţine la némul seu şi la legea sa.

Cum că rĕu a lucrat cei ce au aţiţat ura între cetăţenii de o altă limbă, o vĕd şi ar trebuí sĕ o vadă acum cel puţin cei nepreocupaţi. Impinşi însĕ odată de povĕrnişul pĕcatului de a sgădărí mereu spuza, a fost o urmare naturală ca Mudron sĕ mérgă în persónă la Kiew, şi tot urmare naturală a fost ca episcopul Strossmayer sĕ trimită depeşă cunoscută, pentru care a şi fost apostrofat la Bellovar.

Mudron judecat ori achitat, rĕmâne idolul poporului slovac şi nu este sentinţă pe lume, care sĕ-l facă „sĕ pérdă încrederea conaţionalilor sei, pentru-că el pentru binele şi fericirea lor lucră şi luptă. Şi óre este nedréptă lupta cu privire la purtarea matriculelor în limba maternă a fie căruia? Noi dicem, că acésta luptă este cea mai dréptă şi nu numai că lăudăm ţinuta slovacilor, dar ne alăturăm şi noi la părerile lor, şi nu vom suferí, ca numele copilului sĕ se petrécă în matriculele bisericesci în altă limbă, decât în aceea a mamei lui. Pe timpul absolutismului celui mai crâncen, nu a cutezat nemţii ca sĕ vină cu astfeliu de doctrine, şi dacă némţul nu a cutezat, când cetăţenii erau puşi sub curatelă politică, nu credem, că guvernul liberal al ţĕrei unguresci ar puté aprobá un conclus de al conventului ev. luth. în forma, cum se presentéză el în propunerea concretă din cestiune.

Conclusul din cestiune cel mult ar puté produce scisiune între slovaci, i-ar puté face sĕ-şi lase legea şi noi nu suntem amici ai torturilor religióse şi nici nu credem, că în interesul statului ar fi ca sĕ se facă atari scisiuni. Timpurile sunt mult prea grele, cetăţenii mult prea împovăraţi cu tot soiul de imposite ca sĕ mai pótă suportá şi cheltuelile unei nóue organisări bisericesci, şi intenţiunea este de a impărechiá şi pe urmă a nimici pe bieţii slovaci, cum a fost şi intenţiunea cu impărţirea românilor în dóuĕ confesiuni. Slovacii póte vor învĕţá din păţania românilor şi nu vor concede ca se fie traşi pe sfóră, cum o ar dorí póte cei ce pun la cale atari trebşóre.

Sub atari impregiurări, credem, că este de prisos a mai şi vorbí de participarea bisericei ev. luth. din Ardeal la sinodul general, ce se va ţiné anul viitoriu.

Biserica ev. luth. este bine consolidată, bine organisată şi bine disciplinată, ea aşa nu are lipsă a se supune la eventuale escesuri, cari îi ar puté fi numai spre daună, şi ne mirăm de venerabilul Theophil Fabinyi, care ar trebuí sĕ cunóscă bine pe sasii din Ardeal, că cum a putut a luá asupra-şi o sarcină atât de grea şi imposibilă de realisat, şi mirarea acésta ne e şi mai mare, când scim, că ciangăii cât au lucrat până s'au desfăcut de superintendentul din Sibiiu şi s'au alăturat la cei de dincolo de Tisza. Deci biserica luterană ca una ce e multămită cu trebile dela ea de acasă, abia credem, că va merge ea la sinod, care i-ar puté pune după cap purtarea matriculelor în limba maghiară.

Nu aşa se susţine legătura de pretenie între bisericile surori, şi nu acésta e modalitatea de a apropiá pe cetăţenii cei de o confesiune dar de altă limbă, şi despre acésta se vor convinge şi membrii conventului la viitoriul sinod general.

Revista politică.

Visitei ministrului român la Viena, a dlui Lahovari, i se atribue o importanţă din ce în ce tot mai mare.

Ministrul s'a bucurat de deosebite simpatii atât la monarchul nostru, cât şi în tóte cercurile conducĕtóre ale monarchiei nóstre. În onórea sa a dat ministrul nostru de esterne cont. Kalnoky un dineu splendid, la care au luat parte cele mai distinse persóne şi cei mai ponderoşi bărbaţi, cari conduc destinele monarchiei.

Afară de visita, ce o a făcut ministrul român cont. Kalnoky, a făcut visită fie-cărui ministru austriac împarte şi fie-cărui ministru ungar, cari se aflau în Viena şi din convorbirile, ce le a avut ministrul român, ies la ivéla tot mai multe amĕnunte.

Cestiunea încheerei unei convenţiuni vamale se privesce de o cestiune, care nu mai sufere amĕnare spre a se realisá şi pertractările trebuesc sĕ se încépă cu tótă seriositatea. Presa discută cu viu interes acéstă cestiune importantă atât din punct de vedere economic, cât şi politic. Consideraţiunile de tot feliul, cari sunt numai de o a doua mână trebuesc delăturate şi trecute preste ele la ordinea dilei spre a nu se dá ansă érăşi la greutăţi şi dificultăţi, cari sĕ prelungéscă actuala stare abnormală a lucrurilor.

Interesele generale trebuesc puse mai presus de tóte consideraţiunile, spre a se puté ajunge scopul intenţionat, pentru care se vede aplecat a lucrá şi a face concesiuni atât monarchia nóstră cât şi statul român.

Călĕtoria părechei imperiale germane formézá încă tema de discusiune a presei. Părechea germană a fost întimpinată la Monza de regele Humbert şi de ministrul preşedinte Crispi, ér acesta a însoţit părechia germană un drum destul de lung. Acest incident e destul pentru a-i dá o însemnătate deosebită politică şi a face feliu de combinaţiuni.

Intâlnirea acésta se aduce în legătură cu visita ţarului la Berlin, ale căruia efecte se vedesc tot mai tare. In curênd marele canceleriu german, principele de Bismarck, va convení cu bărbaţii puterilor aliate. Se semnaléză chiar, că ministrul nostru de

FOIŢA.

Cine a iscodit vinarsul.

După contele *Leo Tolstoj*.

Într'o diminéţă un biet ţĕran fără de a mâncá a plecat la plug, de mâncare nu şi-a luat numai o cójă de pâne Ajuns în câmp la moşióra lui, 'şi aruncă ţundra sub o tufă, şi sub ţundră 'şi puse şi cója de pâne, apoi prinde córnele plugului şi mân-o băete, a lucrat până la amédi, vitele nu mai puteau, ér lui i era fóme, şi dându-le la vite drumul ca sĕ pască, se trage cătră tufă ca sĕ-şi omóre fómea, ridică ţundra, caută după pâne, dar nu află nimica, atunci întórce ţundra, o scutură, dar înzădar, pânea nu era, 'l prinse pe bietul ţĕran mirarea.

„Hm! Ciudat lucru, eu nu am vĕdut pe nime pe aici şi cineva totu-şi mi-a luat dărăbuţul de pâne".

A fost un puiu de drac, care pe când ara bietul ţĕran i-a furat pânea, acum astepta sĕ audă pe ţĕran suduind.

Dar înzădar, căci ţĕranului deşi i a părut rĕu după pâne, totuşi, nu era un om de aceia, care pentru tóte nimicurile sĕ se infurie, el era un om domol, cere se scia stăpâní. In loc de a blăstămá dise: „De fóme tot nu voiu murí eu, cum am răbdat de aséră până acuma, voiu puté eu ţiné şi până pe séră, acela care mi-a luat pânea de bună sémă va fi avut mai mare lipsă de ea ca mine, sĕ i fie de bine şi sĕ o mânânce sănĕtos". Cu cuvintele aceste se duce la isvor şi trage odată apă rece, ca şi când ar fi mâncat nisce plăcinte cu brânză, şi se apucă ér de lucru.

Puiul de drac s'a fost supĕrat foc, că nu a putut face pe bietul ţĕran sĕ pĕcătuéscă, merse în iad la tata dracilor, căruia îi povestí cum a furat ţĕranului pânea şi că ţĕranul în loc de a înjurá, i-a dis că sei fie de bine, sĕ o mânânce sănĕtos!

Tata dracilor s'a tulburat rĕu pentru acésta.

Ţĕranul nu a pĕcătuit, strigă el plin de mânie, atunci tu esti de vină, nu ai sciut cum sĕ purcezi, numai asta ne-ar mai trebuí sĕ se înveţe toţi ţĕranii aşa, apoi ar fi vai de noi, asta este totuşi prea mult şi eu nu pot trece numai aşa preste ea, tu ai sĕ te duci la ţĕran, şi dacă în timp de trei ani nu l vei face sĕ pĕcătuéscă, atunci eu ca pedépsă te voiu scăldá în apă sfântă.

De apa acésta sfântă s'a temut puiul de drac, şi plecă îndată pe pământ la ţĕran. Acum se tot cugeta, cum are sĕ facă pe ţĕran sĕ pĕcătuéscă numai sĕ scape de pedépsă, numai odată 'şi dice ho, acum sciu ce e de făcut, el se prefăcù în un om bun şi se băga la ţĕranul acela ca servitoriu, era tocmai timpul sămĕnatului, îi spuse ţĕranului că sĕ samene grâul numai în locuri băltóse, că în vară are sĕ fie o secetă mare, ţĕranul 'l ascultă, aşa a şi fost, că la ceilalţi ómeni nu li s'a făcut bucatele din causa secetei şi ţĕranul şi-a adunat atâtea bucate, de n'a avut nici în dece ani mai multe, în ceealaltă vară însĕ 'l învĕţă sluga, ca sĕ samene tot pe cóste precum şi făcù, şi pare că era chiar minune, timpul s'a schimbat şi a tot ploat, la vecini era grâul rar şi ici colea vedeai numai câte un spic ca musca, în locurile lui însĕ era grâul ca jaru, el acuma nu a mai sciut, unde sĕ şi bage grâul, că tóte coşurile lui erau pline. Servitoriul 'l învĕţă acum sĕ facă din bucate vinars, acésta 'l ascultă ca totdeuna, şi făcù vinars şi se puse pe beute atât el cât şi ceealalţi ţĕrani.

Acum plecă puiul de drac plin de bucurie la tata dracilor şi i spuse, ce a făcut.

Tata dracilor nu a vrut sĕ crédă, şi de aceea au plecat amêndoi pe pământ la ţĕran.

Şi ce se vedi, ţĕranul şi-a chemat rudeniile tóte şi pe fruntaşii satului şi se ospĕtau cu vinars, femea ţĕranului punea în păhară. Se întêmplă însĕ de din nebăgare de sémă, ba biata femee era şi cam chirchelită, sĕ nu dic bétă, şi vĕrsà un păhar de vinars pe masă, acum sĕ fi vĕdut pe ţĕranul nostru, el numai era cel vechiu, el s'a schimbat cu totul, şi începù cu o gură la femee de sĕ fi fugit trei dile de gura lui.

(Va urmá.)

esterne preste câte-va ḑile va cercetá pe cancelariul german şi tot aşa va purcede premieriul italian.

Aceste sciri desminţesc cu totul espunerile ḑiarelor francese, cari au considerat visita ţarului numai de o curtuasie, fără a i atribuí o importanţă politică. La aceste desminţiri se mai alătură ḑiarele rusesci, cari în timpul din urmă accentuéză tot mai mult importanţa politică a visitei; apoi telegrama în termini călduroşi a ţarului adresată reg. german Alesandru, şi mai presus de tóte scirea, că o nouă întâlnire a acestor doi domnitori puternici e în perspectivă pe anul viitoriu. Impĕratul german ar fi invitat ca sĕ ia parte la manevrele cele mari, ce se vor face în anul viitoriu de armata ruséscă.

Scupcina sêrbéscă s'a deschis. Ca preşedinte este ales Pasici, unul dintre acei bărbaţi, care a fost espulsat şi persecutat până la mórte, căci conspira contra dinastiei. Mesagiul de deschidere cetit de regentul Ristici a produs o impresiune favorabilă. In el se accentuéză vîrtutea şi patriotismul regelui Milan, căci a părăsit tronul pentru a scăpá patria din pericol. Sêrbia întreţine bune legături cu tóte statele şi raporturile amicale s'au sporit. Afacerile în Sêrbia se desvóltă pe cale normală si în politica internă şi-au întrodus îmbunătăţiri în mod simţitoriu. Scopul principal al politicei esterne este desvoltarea pacinică a statului pe base constituţionale şi desvoltarea firéscă şi independentă a tuturor statelor de pe peninsula balcanică.

In vreme-ce principele Ferdinand petrece în Paris, unde se ḑice, că a convenit cu fostul domnitoriu al bulgarilor, presa rusă se ocupă amĕnunţit cu cestiunea bulgară. E de dorit, scrie „Novosti", ca principele nici sĕ nu se mai întórcă, ci sĕ rĕmână unde-va ascuns. Acésta ar înlesní fórte mult înţelegerea între puteri asupra cestiunei bulgare şi preste tot cestiunea orientală s'ar resolvá mai uşor şi mai curênd, ér cu resolvarea ei Europa va scăpá dintr'o mare încurcătură, póte chiar şi dintr'un mare conflict.

Adresă de aderinţă.

Inteligînţa română din părţile Sebeşului Săsesc a votat într'o conferenţă a sa o adresă de aderenţă către Escelenţa Sa metropolitul nostru, carea la dorinţa biroului acelei conferenţe o publicăm în următórele:

Escelenţie,

Preasânţite Archiepiscópe şi Metropolite!

Nici odată naţiunea nóstră nu a avut lipsă de bărbaţi mari, demni, sinceri şi resoluţi, ca în timpul present.

Rĕspunsul, ce l'aţi dat Ilustrităţii sale dlui conte Gavriil Bethlen, preşedintele reuniunei magiare „Emke" din Cluş, faţă cu sânţirea stégului acelei reuniuni, e rĕspuns de un adevĕrat Păstoriu.

Acel rĕspuns e al tuturor românilor; din inima fi-ecărui fiu al naţiunei nóstre e eşit, şi toţi unul ca unul aderăm din suflet la el.

Şi imputările şi atacurile ce Vi se fac de dnii Kultur-egyletisti sunt făcute nu numai asupra Escelenţiei Vóstre, ci asupra tuturor românilor. Acestea imputări şi atacuri sunt pentru Escelenţia Vóstră, laudă, ér pentru noi bucurie. Ai lucrat Escelenţie ca un adevĕrat şi bun păstoriu înainte şi Te asigurăm, că miliónele de români î-Ţi urmézĕ.

D-ḑeul ceriurilor sĕ Vĕ lungéscă viéţa, sĕ Ve dea tărie şi putere, ca sĕ ne puteţi apĕrá naia naţiunei nóstre de valurile furióse şi periculóse: Se trăiţi întru mulţi ani fericiţi.

Din adunarea conferinţei românilor din S. Sebeş şi jur, ţinută în S. Sebeş, la 8/20 Octobre, 1889.

I. Bogiţa, preş. — *Z. Murĕşan*, notariu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Viena, în 20 Octobre, 1889. Dle redactor! Evenimentele succedate în timpul din urmă în capitala monarchiei nóstre sunt cu mult mai importante, decât ca sĕ trecem preste ele la ordinea ḑilei.

Intre acestea e şi petrecerea ministrului de esterne al României, a dlui Lahovari, căruia de şi trebue sĕ-i atribuim o deosebită însemnătate atât din punct de vedere politic cât şi economic, totuşi nu voiu eruá de astădată acésta cestiune, ci me voiu mărginí la afacerile nóstre interne.

Lumea va fi rĕmas uimită, când va fi înţeles cu ce iuţală s'au resolvat câteva afaceri, cari nu reclamau nici o necesitate, dar a căror gravitate e ne disputaverĕ.

Nu trebue sĕ ne uimim însĕ, astfeliu de lucruri s'au mai întêmplat ori de câte ori au cerut interesele vanitóse.

Ca sĕ me esplic, amintesc, că e vorba aici de afacerea stégului „negru-galbin", care a tras după sine şi alte afaceri, cărora li s'a dat bună ocasiune a fi resolvate.

Afacerea stégului „negru galbin" pare că a fost croită pe calapod şi anume menită, ca sĕ se mai pótă esploatá şi alte concesiuni. Gravitatea cuvintelor monarchului la Monor nu a provocat nici cea mai mică nelinisce în cercurile din Budapesta, a fost însĕ o bună ocasiune, ca premieriul ungar sĕ înspăiminte cu ea cercurile conducĕtóre din Viena.

Numai eşa sĕ póte esplicá lucrul, dacă vom amintí, că şeful poliţiei din Budapesta a raportat, că cu tóte opintirile şi activitatea, ce o a desfăşurat poliţia, nu i-a fost posibil a pune mâna pe acela, care a îndrăsnit sĕ ia stégul „negru galbin" şi sĕ-şi bată joc de el, aruncându-l în tină şi sfârticându l.

Nu vom cercetá după temeinicia raportului, ci amintim numai în trécăt, ca sĕ se vadă câtă uşurătate s'a dat de o parte afacerei, pentru ca mai urmă tot acésta afacere sĕ servéscă drept o armă în de a eluptá favoruri, precum am accentuat mai sus.

Sĕ scie adecă, că dl ministru al honvedimei, bar. Fejérváry avea sĕ rĕspundă la o interpelaţie a dlui Irányi şi rĕspunsul ar fi fost fórte uşor, dacă ministrul ar fi făcut amintire de legea din vigóre. Premieriul ungar, măestru în astfeliu de lucruri, a pus cestiunea pe alt teren, a presentat o cercurilor conducĕtóre din Viena de o cestiune, care dă ansă la animosităţi, în urma cărora posiţiunea cabinetului s'ar clătiná, şi în urma urmelor va trebuí sĕ se retragă.

A fost destul atâta, pentru-ca cercurile conducĕtóre de aici sĕ ia lucrul de tot în serios şi sĕ uite cu totul de faptul dela Monor, sĕ se hotărască a dá armă dlui Tisza ca sĕ se opună oposiţiunei, carea îi sapă la temelia cabinetului, concedênd, ca armata monarchiei nóstre sĕ pórte de aici înainte titlul definitiv de armata „cesaro *şi* regéscă" şi tot deodată sĕ se determine destinaţiunea stégului „negru-galbin" şi a tricolorului magiar.

In urma acestor decisiuni, se înţelege, că ministrului honvedimei i-a fost şi mai uşor sĕ şi formuleze rĕspunsul. Dênsul s'a pus pe punctul de vedere, după cum el a fost presentat cercurilor din Viena, că adecă magiarii au creḑut, că se vatĕmă legea prin aceea, că s'a arborat stégul „negru galbin" pe cuartirul comandantului trupelor de honvedi. Dar a fost o părere greşită, legea nu se vatămă, stégul „negru-galbin" se folosesce de armata comună şi pentru a nu se face încurcătură cu prea multe stéguri, se folosesce şi pentru diferitele insignii, prin urmare şi la honvedi, cari şi aşa luptă alături cu armata comună. De altfeliu stégul legal, în înţeles propriu, al honvedimei e tricolorul. Evenimentele din urmă dovedesc, că cercurile conducĕtóre din Viena nu vor sĕ vateme consciinţa magiarilor.

In acésta formulă e presentat rĕspunsul ce-l va dá, şi cine cunósce stările de lucruri din dieta ungară şi cunósee şi intenţiunea după care guvernul vénézĕ pentru ca sĕ se pótă manţiné la putere, uşor 'şi va puté face séma cu acest rĕspuns.

Pretensiunile oposiţiunei însĕ sunt cu mult mai neimpĕcate decât ca sĕ pótă fi mulţămită, sau după organele ei, decât ca sĕ fie sedusă. Manopera dlui Tisza, căruia numai de onóre îi póte serví, că i-a succes a stórce nóue pretensiuni, e considerată de oposiţie de un servilism şi actul în sine de o „cerşitorie", nedémnă de nobila naţiune magiară.

Ea nu vrea sĕ recunóscă nici un merit din tótă afacerea, nu vrea sĕ fie adumbrită de şiretenie, ci cere o armată independentă.

Aceste aspiraţiuni, atât de neintemeeate şi neiuste vor fi fost póte şi causa, pentru care presa germană a eşit din reserva de până acum şi urmăresce cu mai mare atenţiune desfăşurarea lucrurilor din statul nostru.

Foi din cele mai de frunte din Germania nu sunt tocmai de acord cu cele ce se petrec la noi, pentru-că ele vĕḑ puterea descentralisându-se, un lucru, care în actualele impregiurări nu e potrivit; căci ameninţă chiar cu slăbirea relaţiunilor puteri lor aliate. Şi tóte acestea presa germană le atribue numai şovinismului, care în timpul din urmă mai ales se manifestéză tot cu mai multă tărie.

Pentru noi românii, cari stăm departe şi de cercurile din Budapesta şi de acele de aici, ar părĕ că lucrurile acestea n'au nici o importanţă.

In neimpĕcatele pretensiuni ale rasei domnitóre din regatul ungar numai pe séma ei avem sĕ privim, însĕ acésta e o politică greşită, care duce la nefericirea patriei şi carea ca „buni patrioţi" trebue sĕ o urmărim mai deaprópe. —*i.*—

Braşov, 10/22 Octobre, 1889 Dle redactor! Un articol publicat în Nr. 230 al „Tribunei" de dl G. Bogdan, me silesce moralminte sĕ ies din reservă şi sĕ Ve rog a publicá aceste câteva reflecsiuni ca sĕ arĕt, cine e acest moralisătoriu al consistoriului nostru archidiecesan şi al tuturora, cari nu sunt de un calibru cu el*)

Dl George Bogdan, alias „Duică", carele precum vĕḑ se subscrie „profesor", fără a fi făcut vre-un esamen la studiul universitariu, deşi a mâncat o considerabilă sumă dela biserica „Sântului Nicolae" ca stipendist al ei, s'a supĕrat rĕu pe Venerabilul consistoriu pentru-că n'a întărit faptul nesocotit al eforiei scólelor române de aici, carea 'l alesese de profesor suplent la gimn. român gr. or. din Braşov şi într'un articol lung, publicat în organul lui Caşolţan et cons. ca „colaborator" al acelei foi 'şi face confesiunea de atheist.

Dacă n'a avut date positive consistoriul despre principiile ortodocse ale acestui „apostol" modern, n'are decât sĕ-şi alăture Nr. 230 al numitului ḑiariu la actele respective şi va fi justificat înaintea oricărui om cu minte, şi va face bine şi biserica nóstră a „sântului Nicolae", dacă îşi va procurá unul ca sĕ vadă în ce „burduf" şi-a aşeḑat „brânza" ortodocsă? Dóră îşi va deschide ochii în viitoriu şi nu-şi va risipí averea pe ómeni, cărora nici naţiunea, nici biserica română nici odată nu le póte luá nici un folos, fiind ei din principiu în conflict cu biserica, care ne-a conservat naţiunea şi carea şi în viitoriu este unicul ei scut.

„Caut în firea mea legile eticei mele, n'am lipsă de scenerii teatrale pentru manifestarea lor, nu simt necesitatea a căutá trup sensibil pentru nisce idei, ce încap bine şi nu se perd şi ca abstracte din capul meu. Dar cui are lipsă de ele i le las bucuros, pretind numai sĕ fiu şi eu lăsat în pace",— ḑice dl Duică, carele în modestia sa se asémănă cu Caesar.

La alt loc: „E pĕcat, e vină, că adevĕrul m'a tras şi pe mine pe calea lui? este cinstit a presenta reflecsiile cugetării moderne pentru-că se ved şi la mine? A nu fi crestin bisericos, însémnă a nu fi fi om destul de întregŋ? Pentru-că n'aş crede, n'aş putea fi profesor?"

Nu dle Caesar, cu astfeliu de credinţă nu poţi fi profesor la un gimnasiu român confesional, d-ta nu numai nu esti bisericos, dar după mărturisirea ţi proprie nu esti nici „crestin", şi ca atare poţi fi bun de colaborator la astfeliu de foi, unde mai ai soţi, dar pentru copii români, învĕţăturile d-tale sunt venin moral, venin national.

Şi ce dovadă mai eclatantă 'ţi trebue dtale despre stricăciunea ce produc „reflecsiunile cugetărei moderne", propagate prin dta asupra tineretului decât esemplul, ce l'ai vĕḑut în familia dtale?

Pe fratele dtale, carele studiá la scólele române de aici aşa de bine l'ai moralisat, încât de câte-ori 'l întrebau conscolarii sei că: „unde este D-ḑeu" le rĕspundea: „în vêrful păpucului meu", sau „în cânele de colo" arătând spre stradă.

Acest copil apoi nutrit cu astfeliu de idei şi cugetări „moderne" atât de moral s'a făcut, încât corpul profesoral l'a eliminat din scólă, pentru un fapt, ce nu cred, că te-ar măgulí, dacă la-şi spune la lume.

Mai poftesci şi alte doveḑi?!

Acésta dovadă va face bine, dacă o va înregistrá şi „Românul", ca primul succes al protejatului seu savant de „preste munţi".

Dacă ai avea dl meu „Duică" câtuşi de puţină ruşine, căci de consciinţă nu mai vorbesc, pentru-că însu-ţi ai demonstratu-o cum stai cu cunosciinţa, ţi-ai face sémă cu dta şi ar trebuí sĕ ţi fie ruşine, că stând vr'o 4 ani la universitate pe banii bisericei „sântului Nicolae" ai venit celce te-ai dus; adecă vorba românului: Iuon te-ai dus, Iuon ai venit, şi nimic n'ai isprăvit, ca şi alţi tovarăşi de ai dtale. Şi tot mai ai obrazul sĕ mai arunci cu tină în instituţiunea, carea te a hrănit ca pe un cocon. Fie-ne de ajuns şi nóue braşovenilor cu esperimentările, ce le am făcut în timpul din urmă cu stipendiile cele grase şi trebue sĕ ne ḑicem cel puţin pentru viitoriu: *Fide, sed cui fides, vide!* —*n.*—

*) Noi încă îl cam cunóscem pe dl „Duică", dar nu-i putém dá importanţa, ca sĕ ne ocupăm de neinsemnata lui persónă, cel puţin nu până atunci, până-ce nu va devení şi mai obraznic, ca tovareşii sei de un princip. Acésta corespondenţă însĕ o publicăm din considerare către persóna d-vóstră. Red.

Cultul divin în biserica veche creştinéscă.

Iisus a aflat cultul divin jidovesc. În acésta a fost el întrodus de crescĕtorii sei, şi dela care nu aflăm despre el, că s'ar fi retras ori că ar fi permis scólei sale a se retrage.

Crescĕtorii sei l'a rescumpĕrat pe el ca pe cel întâiu născut, carele „sfânt Domnului" este (Luca 2. 22 sq.) Când a fost de doispreḑece ani îl duseră crescĕtorii în biserică la

sĕrbătórea Pascilor (Luca, 41 sq.), care şi ei însuşi conform legii o cercetau în tot anul. — Ca bărbat cerceta Iisus după aceea lege tóte sĕrbătorile mari; mânca şi mielul paschal; sfinţia ḑiua Sâmbetei, deşi el cu privire la lucrurile, cari sunt a se face sau a nu se face în ḑiua aceea, — nu consimţia cu fariseii mai estremi, ci aparţinea unei partide mai moderate, care lucrările binefăcĕtóre şi de caritate li-a declarat nu numai de permise, ci şi de obligătóre; pe când aceia chiar şi astfeliu de lucruri le condamnau. Părerea acésta n'a fost numai a lui singur, ci a împărtăşit-o mai mulţi. De aceea nici nu cut-zau fariseii al pedepsi (Luca 14. 1 sq.) El a plătit şi „dările" la biserică (Mat. 17. 24). Preste tot nu aflăm nici unde vre-un esemplu, că i s'ar fi imputat călcarea legei mosaice privitóre la cultul divin jidovesc ori negligarea acestuia. Tóte imputările, cari i se făceau, se refer la sĕrbătorea esagerată ori mai moderată a Sâmbetei, cu privire la care a fost de părerea lui şi alţi mulţi învĕţaţi jidovi; precum şi la unele obiceiuri arbritare, introduse mai târḑiu şi neordinate în lege, s. e. postul, nespălarea mânilor înainte de mâncare etc. — Cerceta afară de Ierusalim şi sinagoga; de câte ori nu este spus. Căci despre acésta n'a esistat lege. Astfeliu făcea Iisus.

Nici aceea nu aflăm, că el ar fi învĕţat a nu se observá cultul divin jidovesc. Ci mai vêrtos înveţa el pe discipuli spre observarea legilor privitóre la cult, precum el însuşi le observa. Despre acésta vorbesc mai multe locuri în Testamentul nou, aşa s. e. le recomândá el a păzí şi a face ceea-ce ḑic fariseii; dar faptele lor sĕ nu le imiteze. (Mat. 23 2 sq.)

Dar cu tóte că el a respectat cultul divin mosaic ca lege a ţĕrei, îndrumând şi scóla sa a urmá aceluia; totuşi afirmă el, că simţul bun din lăuntru este cu mult mai de preţuit, ca observarea obiceiurilor din afară la cultul divin şi că aceste fără acele la Ḑeu n'au nici o valóre, pentru de a câştigá viaţa de veci. — Mustra el mai departe înmulţirea obiceiurilor arbitrare şi observarea strictă a acestora în detrimentul omului cu violarea datorinţelor mai înalte.

Cu privire la dispoşiţiunea din lăuntru conglăsuia el cu profeţii Test. vechiu, cari se esprimă aşa de tare despre nevalórea obiceiurilor din afară la cultul divin pe lângă o inimă rea şi faptele rele. Memorabili sunt în privinţa acésta cuvintele profetului Isaia (1. 11—17): „Ce-mi este mie de mulţim-a jertfelor vóstre? ḑice Domnul. — — — Lunile cele nóuĕ ale vóstre şi Sâmbetele şi ḑiua cea mare nu le voiu suferi; postul şi sĕrbătorile şi prasnicile vóstre le-a urît sufletul meu. — — — Spălaţi-ve, curăţiţi-ve, ştergeţi rĕutăţile sufletelor vóstre dinaintea ochilor mei, părăsiţi rĕutăţile vóstre; învĕţaţi-ve a face bine, căutaţi dreptatea, mântuiţi pe cel asuprit, judecaţi (adecă căutaţi dreptul) săracului şi faceţi dreptate văduvei. Atunci veniţi sĕ ne întrebăm, ḑice Domnul".

Tot astfeliu reso na şi Iisus. Simţĕmintele bune din lăuntru le prefere el peţ departe acţiunilor din afară dela cultul divin, şi pretinde a lăsá aceste până când acele nu sunt deşteptate. Ca esemplu servésccă aci ceea-ce ḑice el despre valórea împĕcării şi a jertfelor: „De aduci darul teu la altariu, şi acolo îţi vei aduce aminte, că fratele teu are ceva asupra ta: lasă acolo darul teu înaintea altariului şi mergi de te împacă întâiu cu fratele teu, şi atunci venind adă darul teu".

Cu privire la prea mare înmulţire a mandatelor şi obiceiurilor arbitrare, apoi neobservarea acestora, fie fost ele de altcum aşa de generale, că ar frapá intrelăsarea ori negligarea lor — nu o mustră el de loc. Când îl întrebară cărturarii cei din partida fariseilor: „Pentru ce învĕţăceii tei calcă obiceiurile ómenilor? Că nu-şi spală mânile sale când mânâncă pâne": atunci el îi înfruntă aspru, că ei calcă mandatele ḑeesci pentru mandate omenesci arbritar introduse; dar în casul acesta demustră el, că aceste mandate nu sunt de lipsă, şi negligarea lor nu face pe om vinovat: „Că tot ce întră în gură, în pântece merge — şi nu spurcă pe om; şi ceea-ce ese din gură, acea spurcă pe om. — Cele ce es din gură — din inimă es — şi acele spurcă pe om. Căci din inimă es: gândurile cele rele, uciderile, preacurviile, furtişagurile, minciunile, hulile, rĕutăţile, înşelăciunile, faptele de ruşine, ochiul viclén, trufia, nebunia. Aceste sunt care spurcă pe om. Dar a mâncá cu mânile nespălate — nu spurcă pe om", (Mat. 15; Marcu 7. 11, 18—20.)

Astfeţiu Iisus nu punea nici un preţ pe obiceiuri arbitrarie, fie fost ele aşa de generale, că ignorarea lor ar fi putut provocá scandal; ci insista mereu numai pentru curăţia şi nevinovăţia din lăuntru.

Dar şi mai vehement s'a declarat el contra astorfeliu de principii arbitrare atunci, când acelea loviau în mandatele lui Iehova din legea mosaică şi în datorinţele omenităţii. Aci aparţine împutarea, care a făcut-o el membrilor sinedriului (Mat. 15. 3 sq.), că ei prin orênduieli arbitrare vatĕmă legile lui Iehova: „Ḑeu a poruncit: cinstesce pe tatăl tĕu şi pe mama ta", şi probabil după o interpretare convingĕtóre, cărei se vede a nu i sĕ fi contraḑis, — esplică el porunca acésta aşa, că conchide în sine şi întreţinerea (părinţilor). „Ĕră voi ḑiceţi: ori cine va ḑice tatâne-seu sau mamei sale: Este un dar aceea, cu care te-ai puté ajutá dela mine: şi nu va cinsti pe tatăl seu sau pe mama sa. Şi a-ţi stricat porunca lui Ḑeu pentru obiceiul vostru". Cu tot dreptul putù aplicá el la ei cuvintele lui Isaia (29. 13). Acest popor se apropie de mine cu gura sa şi cu buzele me cinstesce, ĕră inima lor departe este de mine; şi înzadar me cinstesc, învĕţând învĕţături, porunci omenesci".

(Va urma).

Varietăţi.

* (Lista civilă a monarchului). Precum împărtăşisem în sesiunea acésta dieta va avé sĕ voteze şi proiectul pentru lista civilă a curţii. Acéstă cestiune a provocat în o parte a presei magiare vii discusiuni şi s'a pledat pentru compunerea personalului curţii şi de persóne magiare, în mĕsura, în care contribue Ungaria cu bani.

* (Donaţiuni). Ţarul Alesandru III-lea din Rusia a trimis magistratului din Berlin suma de 10.000 marce pe séma sĕracilor. Regimentul al cărui şef de onóre este, încă a primit din partea ţarului daruri bogate. Afară de medalii şi bani, ce s'au dat singuraticilor soldaţi din regiment, a dăruit din incidentul iubileului 1,200 taleri.

* (Consistoriul metropolitan). Scirile din Budapesta anunţă, că administratorul patriarchiei Carloviţ a convocat consistoriul metropolitan pe 11/23 Novembre, când se va deliberá şi ḑiua pentru intrunirea congresului spre a se alege patriach.

* (Alegerile comunale în Orĕştie). In 21 Oct. n. s'au făcut alegerile comunale în Orĕştie şi s'au ales cu aclamare: Frideric Acker primariu; Alecsandru Székely şi Daniil David senatori; Dr. Armin Klein fiscal; Petru Drăghici proto notariu; Robert Ridelivice notariu, Oscar Kirchner protocolist; Alois Solnitzky cancelist; W. Schuller cassariu; G. Bocz ingineriu; Iosif Gönczi forestrieriu; Mihaiu Vacan sergent de poliţie.

* („Fóia decesană".) Numĕrul cel mai próspĕt al „Fóiei diecesane" din Caransebeş ne surprinde cu scirea, că redactorul seu dl Ioan Bartolomeiu, carele cu mult zel şi cunoscinţă de causă a sciut conduce organul eparchiei, s'a retras dela ridigiarea fóiei. Dl Ioan Bartolomeiu prin cuvinte călduróse 'şi ia adio dela cetitorii fóiei. Noi înregistrăm cu regret acésta scire şi nu ne îndoim, că urmaşul dlui Bartolomeiu va fi tot aşa de demn în conducerea fóiei, precum a fost dênsul.

* Invitare la şedinţa comitetului central de alegere al comit Sibiiu, ce se va ţiné Vineri la 25 Octobre 1889 la 4 óre p. m. în sala comitatului.

La ordinea ḑilei sunt: Raportul despre listele de alegere şi presentarea decisiunilor asupra reclamaţiunilor. — Proiectul de recurs alui Bart. Szilagyi şi R. Heitz din Sebeş contra hotăririlor cu privire la reclamaţiunile lor către înalta curie.

* (Regularea proprietăţii.) Ministrii ung. de interne, de justiţiă şi de finanţe au esmis o circulară, referitóre la regularea proprietăţii şi la comasaţia în Ardeal, precum şi pe teritoriile fostelor comitate Crasna, Solnocul de mijloc, Cetatea de pétră şi Zarand cu indrumare, că unde sunt mlaştine ori locuri acoperite cu apă stătătóre, părţile interesate sĕ fie făcute atente, ca sĕ îngrijéscă, în propriul lor interes, încă înainte de clasificare, de lucrările pentru scurgerea apei, avênd a face planurile pentru aceste lucrări gratuit oficiului inginerilor de câmp din Budapesta cercul 7. Décă scurgerea apei apare ca neesecutabilă înainte de regularea proprietăţii, atunci la noua împărţire sĕ se separe locul pentru grópa cea nouă, ca astfeliu sĕ se împedece îmbucătăţirea de mai târḑiu.

* (Conventul ev. ref) Mihail Zsilinschy a făcut propunerea, ca conventul general sĕ esprime că doresce din inimă alipirea fraţilor ardeleni la biserica ev. unguréscă Motivul principal şi l'a basat pe uniune. In părţile ardelene ev. ref. sunt sasii!

* (Atentat). In ḑilele trecute s'a făcut un atentat asupra principelui de Würtemberg Wilhelm cu revolverul făr a fi nimerit. Atentatorul a fost prins. El este un socialist. Regele şi prinţul au primit din tóte părţile felicitări.

* (Ḑiaristic.) Ḑiariul politic din Cluş „Erdélyi Hiradó", care până acum n'avea program de partid a trecut în tabera opoşiţiunei şi promite că va luptá pentru vederile cont. Apponyi.

* (Academia română) Academia română din Bucuresci şi-a deschis şedinţele. In şedinţa din Vinerea trecută a cetit dl D. Sturdza un studiu despre numismatică, ér dl Urechiă a cetit documente referitóre la istoria breslelor.

* (Congregaţiune.) Congregaţiunea generală de tómnă a comitat. Cojocna se va ţiné la 24 Nov. Obiectele de discutat sunt numeróse şi unele din ele de mare importanţă.

* (Vĕrsatul în Cluş). Vĕrsatul în Cluş s'a lăţit fórte tare şi în mod epidemic. Tóte spitalele publice şi private sunt pline, încât numai este loc sĕ se aşeḑe şi alţi morboşi. Magistratul orăşenesc a hotărit se închirieze o casă acomodată pentru cei ce vor mai cădé victimă vĕrsatului.

* (Deputaţii nóuei camere francese) Din Paris se comunică următórea statistică a deputaţilor nóuei camere, înşiraţi după profesiunea lor: 15 fosti judecători, 15 doctori în drept, 116 advocaţi şi licenţiaţi în drept, 11 mandatari pe la judecătorii (avoués), 7 notari, 97 proprietari de pământ şi agricultori, 57 industriaşi şi comercianţi, 48 medici, 40 ḑiarişti şi scriitori, 21 fost oficeri, 14 ingineri, 6 proprietari de corăbii, 2 generali în pensiune, 2 vice-admirali, 1 fost oficer de marină, 11 fosti prefecţi, 7 fosti amploiaţi ai administraţiunei, 12 fosti diplomaţi, 7 fosti consilieri şi auditori ai consiliului de stat, 4 farmacisti, 2 economisti, 10 financiari, 2 membri ai academiei, 5 fosti învĕţători şi profesori 5 fosti funcţionari comerciali, 6 lucrători, 2 intreprinḑĕtori de lucrări publice, 3 proprietari de turnătorii, 1 inspector de cale ferată, 1 episcop, 1 preot protestant, 1 amploiat al regiei tutunurilor, 1 medic dentist, 1 pictor, 1 compositor musical, 1 comerciant de brânḑă, 1 medic veterinar, 1 chemic, 1 desemnătoriu stamce, 1 tipograf. Numĕrul nobililor e de 102, dintre cari 2 principi, 1 duce, 8 marchiḑi, 16 conţi, 4 viconţi şi 5 baroni.

* (O crimă oribilă.) Scirile din Seghedin anunţă că un individ numit Pasz, întrând în coliba în care locuiau părinţii sei cu revolverul în mână a omorît pe tatăl seu şi mamă sa vitrégă. Nefericitul a voit apoi sĕ se sinucidă, dar a fost împedecat de vecinii, cari au alergat la locul unde s'a săvêrşit crima.

* (O fată profesoră la scóla de băieţi.) La Novara în Italia, s'a angajat ca profesor de limba francesă la cursul superior al scólei reale o domnişóră tînĕră şi fórte frumósă. Acésta e singurul cas de acest soiu în Europa. Glumeţi spun, că nu e minune sĕ se audă într'o bună diminéţă, cu d ra profesóră a fost furată de vre-unul din elevii ei. Un lucru e sigur, că toţi elevii au sĕ înveţe; scrie „Gaz. Tr."

* (Mórte grabnică). In comuna Köröspatak (comit. Trei-scaune) preotul rom. cat. pre când sevêrşia „missa", a picat înaintea altariului lovit de apoplecsie.

* (Porţile de fer) Pentru regularea porţilor de fer s'a proiectat suma de 810.000 fl., dintre care 800.000 fl. pentru lucru, ér restul pentru administrare şi manipulaţiune.

* Păstrarea merelor în stare próspĕtă timp mai indelungat, fără de a-şi perde aroma, se póte face în modul următoriu: Se ia nĕsip fórte fin şi curat acela se inferbêntă pe plăci (table) de tinichea sau şi de metal, dar năsipul se nu fie prea indesat după aceea punêndu-se pe un loc uscat şi aeros, se lasă sĕ se recorésca bine. În acest nĕsip se aşéḑă merele cele mai sănĕtóse şi nelovite ori nevĕtămate, aşa ca se nu ajungă unul la altul. Vasul, în care se aşéḑă apoi merele se fie cât se póte de bun, spre a nu pĕtrunde aerul în el. Se pune un rênd de mere, nĕsip şi ĕrăşi mere şi umplêndu-se, se închide bine cu un fund.

MONITOR. 40

Calendariul sĕptemânii

15 — 21 Octobre.

15 Duminecă: Lucian, Sabin, Vars *16 Luni:* Longin, Leontin, Dometi i, Terenţiu, Domnin, Mal. *17 Marţi:* Profetul Osie, Andreiu Criteanul, Lazar, Cosma şi Damian, Leontin, Antim, Evpreniu. *18 Mercuri:* Apostolul şi Evangelistul Luca, Marin cel bĕtrân, Iulian, Miasan, Gavriil, Carmidol. *19 Joi:* Profetul Ioil, Uar, Sadot, Leontin filosoful, Filics, Evsebiu, Ioan făcĕtoriul de minuni. *20 Vineri:* Artemiu, Evor, Evnoiu, Matróna, Gerasim, Zevna, German, Nichifor, Antonin, Manato. *21 Sâmbătă:* Ilarion, Gaiu, Dasiu, Zotic, Andreiu, Stefan, Pavel, Petru, Teodota, Socrat, Everat, Filoteiu, Zacharia, Varuch, Azis, Ioan dela Monemvasia.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 15 Octobre a XX-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 3 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 9-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea".

Loterie.

Mercuri, în 23 Octobre 1889.

Sibiiu: **89 44 41 17 8**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.75	100.65
Obligaţiuni de credit austr.	306.69	306.70
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113.—	112.75
Sorţi de regularea Tisei	128.—	128.—
Sorţi de stat dela 1860	138.80	138.50
Acţiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Împrumutul drumurilor de fer ung	142.25	142.25
Galbin	5.67	5.68
Napoleon	9 50	9.46
100 marce nemţesci	58.42½	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.—	119 25

Nr. 303- [216] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor gimnasial cualificat pentru filologia clasică (limba latină şi elină) conform legei de instrucţiune din anul 1883 art. XXX, §§. 29, 30, 61 şi 62 se escrie cencurs.

Concurenţii vor adresa, în termin de 15 ţile dela prima publicare a acestui concurs, cătră ţsubscrisa eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele care atestă:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de costituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) că au pentru filologia clasică cualificaţiunea prescrisă de legea citată mai sus.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinariu (conform cu § 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl., ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl., adausul cuincuenal de 50 fl., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. relut de cuartir şi drept de pensiune conform statutelor. Concurenţii cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă vor documenta, că au servit cel puţin trei ani la alte institute medii de crescere şi învĕţământ, pot fi aleşi profesori ordinari recunoscêndu-li se pentru pensionare şi pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenţii vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoziţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 3/15 Octobre, 1889.

Eforia scólelor centrale române ortodocse-rĕsăritene.

Nr. 311 [215] 3—3

CONCURS.

Cu 1-a Ianuariu 1890 vor fi a se ocupá:

I. 2 (doue) ajutóre à 20 fl. pe an din fundaţiunea „Tofaleană", menite pentru tineri descedenţi din vre-o familie de ale foastei comune „Tofalĕu", cari ar voí sĕ înveţe vre o meserie óre care;

II. 4 (patru) ajutóre à 25 fl pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învĕţá vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria, (bărdăşia) făurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şelăria, maşinăria agricolă;

III. 2 (două) ajutóre à 100 fl. pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnăriă mai perfecţionată: (facere de cruci şi colonade, învĕlişe de case după sisteme moderne, sculptura în lemn sau strugăria mai perfecţionată) pentru a căror conferire se escrie concurs.

Cererile au a sĕ înaintá comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la 30 Novembre n. 1889.

Cererile întrate mai târdiu nu se vor considerá.

Aspiranţii la vre-unnl din ajutórele amintite sub I şi II, au sĕ acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată,

b). Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c). Contractul încheiat cu măestrul, comform § lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII § 67: 1884), în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul cu care lucră.

d). Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e). Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţioná pe deplin.

Suplicanţii la vreu-nul din ajutórele amintite sub III, au sĕ presente următórele documente:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕţătură la una din specialităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferióre clasei a IV elementară nu se vor luá în considerare.

e) Atestat, că se află lucrând la vre un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes.

d) Atestat de sărăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan.

e). Atestat de moralitate dela autorităţile competente.

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că se deobligă a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţi cu cualificaţiune egelă la cele două ajutóre à 100 fl pe an de sub pt. III se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 4 Octobre 1889.

G. Bariţiu, preşed. Dr. I. Crişianu, secret. II.

Sz. 2764 polg. [219] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy ürmösi Maurer Béláné bolyai lakós által beadott kereset folytán Ingodály község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 13-ik napjának d. e. 9 órája**. Ingodály község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Ingodály elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád*, jegyző.

Sz. 2579 plg. [220] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Br. Bornemisza Ignátz buzdi lakós által beadott kereset folytán Sz. Péterfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 6-ik napjának d. e. 9 orája** Sz. Péterfalván község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15,§-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Szász Péterfalva elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád*, jegyző.

Casă de închiriat

în etagiul I, constătătóre din **3 odăi, o bucătărie, sală de mâncare, cămară de lemne,** şi **pivniţă, strada Weinanger Nr. 8.** [213[3—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9 54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.55
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persóne.	Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persóne.	Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persóne.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 112 Sibiiu, Marți 17/29 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 6418 Scol.

CONCURS.

Devenind vacant un stipendiu de *60 fl.* din *fundațiunea Francisc-Iosif*, pentru acela se publică concurs *până la 15/27 Novembre a. c. inclusiv.*

Aspiranții la acest stipendiu au sĕ-și astérnă suplicele până la terminul de mai sus la consistoriul archidiecesan instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial al comunei, cărei aparțin, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolariu despre progresul făcut în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială și starea materială a părinților lor, și în fine

e) eventual alte documente recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 6717 Scol.

Notă.

In înțelesul ordinațiunei ministeriale din 16 Septembre a. c. Nr. 39,963 numirea oficială a confesiunei evreilor este: „confesiunea israelită", și acésta se va folosí în testimoniile scolare.

Ceea ce se aduce pre calea acésta la cunoscința publică.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 16 Octobre.

Afaceri interne de o deosebită importanță s'au petrecut de curênd în patria nóstră, și a nu revení asupra lor, ar fi a le denegá importanța. Acésta cu atâta mai vêrtos, cu cât între nenaturalele împregiurări dela noi trebue sĕ înregistrăm tot ce se întêmplă, ca la timpul seu sĕ putem arĕtá asupra lor, și asupra acelora, cari le-au provocat, spre a ilustrá situațiunea.

Am tractat în unul din nrii trecuți cestiunea cu steagul negru-galbin, pre-care cu ocasiunea manevrelor de tómnă o mână sacrilegă l'a luat de pe edificiul comandantului, și la aruncat în tină.

Am luat act despre indignațiunea monarchului în fața acestei insulte la adresa casei de Habsburg și a armatei, și la speranța esprimată de Majestatea Sa, că organele competente vor eruá pe făcĕtoriul fără de lege, și iustiția îl va pedepsí după-cum se cuvine, dând satisfacțiune celor insultați, ne am alăturat cu speranța nóstră, că făcĕtoriul de rele va fi pedepsit, și că asemenea scene nu se vor mai întêmpla.

Ne am esprimat speranța în buna credință, că opiniunea publică în Ungaria, deși nu are simpatii pentru armata comună — înțelegem opiniunea publică manifestată prin diarele magiare, — totuși în fața indignațiunei monarchului, va condamná faptul regretabil, și nu va mai nutrí spiritul de antipatie contra armatei comune, care este basa bunelor relațiuni dintre noi și puterile mari din centrul Europei, motorul principal al respectului, care se dă statului nostru în aceste dile de grea cercare, când fie-care cetățén adênc simte greutatea, care trebue sĕ ni se impună pentru susținerea armatei.

Nimica din tóte speranțele nóstre.

Insulta contra armatei prin aruncarea steagului negru-galbin în tină s'a repetit în diaristica ungurĕscă în mod cât de bine marcat, spiritul de antagonie contra armatei comunei, contra dinastiei se nutresce prin unele diare necontenit, și nu este mirare, dacă după atâtea sumuțări se află și câte un nebun, care cuvintele le traduce în fapte, și insulta făcută în presă o execută în mod brutal.

Mirare este, că procoratura de stat sufere propagarea acestui spirit contra dinastiei și contra armatei comune, mirare este, că pentru călcarea stindardului negru-galbin, un fapt sacrileg, pe care l'a condamnat după cuviință însuși supremul beliduce împĕratul și regele nostru, nu se desvóltă destulă energie, ca făptuitoriul sĕ fie eruat și pedepsit.

Și în cele din urmă este mirare, că nu s'a purces contra acelor organe de publicitate, cari au susținut, că la comiterea faptului regretabil s'a purces cu óre-care legitimitate, și prin acésta s'a creat o penibilă situațiune, deóre-ce dacă în fața condamnărei monarchului cutezanța merge așa de departe, încât se susține o umbră de legitimitate a atacurilor contra armatei și a dinastiei, atunci rĕmâne slăbită credința în sfințenia cuvintelor monarchului tocmai în cestiunea cea mai delicată, în a armatei comune.

O altă cestiune de caracter delicat este agitațiunea clerului catolic pentru un rĕspuns al Majestății Sale, prin care clerul a fost admoniat la împlinirea datorințelor sale.

Din incidentul acesta, diariul ultramontan „Magyar Állam" publică manifestațiuni contra guvernului, cari în cele din urmă trebue sĕ fie considerate ca îndreptate și contra corónei, și manifestațiunile sunt concipiate în un stil aspru și vehement, cari la tot casul nu dovedesc aceea loialitate față cu enunciațiunile corónei, pe care noi o am dovedit la asemenea incidente.

Alte concepte de loialitate avem noi față cu coróna atât ca cetățeni, cât și ca biserică, și tare credem, că ale nóstre sunt cele adevĕrate.

Revista politică.

Rĕspunsul dat de Escelența Sa metropolitul nostru președintelui societății magiare „Emke" a provocat o vie discusiune nu numai în întréga presă a monarchiei nóstre, dar și în presa strĕină.

Cât pentru șovinismul magiar a fost o netactică, că a dat la ivélă acel rĕspuns, care putea rĕmâné un act tainic până pe timpurile mai târdie și presa din capitala regatului a și căutat a acoperí la început acésta netactică, dând rĕspunsului numai o valóre relativă.

Efectul manifestațiunilor de aderință din partea inteliginței și a poporului român pe deoparte, ér pe de altă parte avêntul îndrăsneț al presei magiare din Ardél de a combate adevĕrurile esprimate în rĕspunsul archiereului nostru, precum și starea abnormală a relațiunilor, în care trăim, au fost motivele, pentru-cari acestei cestiuni i s'a dat o mare importanță politică.

In furia sa presa magiară numai mai târdiu a observat greșala comisă, căci numai astfeliu ne putem închipuí modul de a schimbá córda, pe care a cântat mai înainte și a vení cu articoli măgulitori — după a sa părere — la adresa archiereului nostru, socotind, că astfeliu sĕ paraliseze acțiunea provocată atât la poporul român, cât și la celelalte popóre conlocuitóre.

Scopul urmărit însĕ pe acésta cale nu și l'a putut ajunge. Poporul român a fost pĕtruns, el a sciut sĕ apreție după adevĕrata valóre aceste manopere și numai ómeni, cărora le lipsesce respectul consciinței au îndrăsnit sĕ secundeze insinuațiunile tendențióse ale presei magiare, reproducêndu-le cu scopul maliție de a contribuí și ei cât de puțin la paralisarea acțiunei și a curentului provocat.

De altfeliu și comitetul reuniunei „Emke" încă s'a grăbit a dá un contra rĕspuns scrisórei Escelenției Sale părintelui metropolit. Tonul cutezătoriu al acestui rĕspuns abia se póte închipuí.

Basele fantastice și argumentele sofistice caută a le legitimá cu legea din vigóre și și mai pre sus de tóte se provócă érăși la persóna Maj. Sale, carea

---

FOIȚA.

Cine a iscodit vinarsul.

(Înheere.)

Puiul dracului ridea la o parte, și îmboldind pe tata dracilor cu cotul îi dise: „vedi acum nu-i dice sĕ i fie de bine".

Țĕranul, după-ce și-a scos nevasta din casă, se puse el paharnic și ér la beute. Un alt țĕran mai sĕrac, care venise ostenit dela lucru se oprí și el la ei, se puse pe un scaun și se uita cu milă cum se ospĕtau ceilalți, i s'a făcut și lui gust, ar fi beut și el un păhar; dar pe el nu-l băga nime în sémă, țĕranul cu vinarsul în loc de ai dá și acestuia un păhărut de vinars, a început cu rĕu la el, dicêndu-i: „dracul póte sĕ ve dea la toți vinars".

Asta încă îi plăcù la tata dracilor, și dracul celalalt sĕ lăudà foc, dicêndu i sĕ mai astepte puțintel, că vine și mai bine.

Óspeții beură mai departe, toți erau în voia cea mai bună, nu le mai tăceau gurile, se lăudau, apoi se lingușiau unii altora, nu sciai cei cu ei.

Tata dracilor asculta cu plăcere la ei și dise puiului de drac: acum fii pe pace, că sunt ai nostri.

„Astéptă sĕ mai bea câte un păhar, apoi sĕ-i vedi, că îndată vor fi ca lupii".

Țĕranii mai storc câte un păhar, vorbele lor devin mai aspre, ba încep la cértă și în urmă chiar și la bătaie.

Tata dracilor se uitá dea dragul la ei și începù a lăudá pe puiul de drac, dicêndu-i bine, fórte bine ai făcut!

Mai astéptă sĕ mai bea câte un păhar, apoi sĕ i vedi acuma sunt înfuriați ca lupii, dar mai târdiu sĕ fac ca porcii.

Țĕranii mai beau câte un păhar, acum s'a gătat cu ei, nu se mai puteau înțelege unii cu alții, nici piciórele nu-i mai serviau, și limba li se îndoia, ei numai pot bé, sunt beți cu toții ca tunul, și încep a se împrăsciá, țĕranul ieși sĕ și petrécă óspeții, dar cădù cât a fost de lung în balta gunoiului.

Asta tare i plăcù la tata dracilor.

Bună beutură ai mai iscodit, dise cătră puiul cel de drac, spune-mi cum ai făcut tu acésta beutură?

Nu ai făcut așa, dintâiu ai luat sânge de vulpe, că toți erau ca vulpile, apoi ai luat sânge de lup, că toți erau ca lupii și la urmă ai mestecat sânge de porc, că toți s'au făcut adevĕrați porci.

Nu, nu am făcut așa, dise puiul cel de drac, eu nu am făcut altă decât am făcut de au avut bucate prea multe, sângele de dihanie a fost deja în ei însĕ acela până are pâne prea puțină nu are nutremênt, atunci nu l supĕră nici cea mai mică cójă de pâne. Abundanța este care-l impintenă și atunci el îndată începe a se veselí, eu nu l'am învĕțat sĕ bea vinars, și îndată ce a beut el din darul lui Dumnedeu vinars, omul se face vită. *G. C.*

Cuvinte sufletesci

De C. I. Lavater în românesce de I. G. Barițiu.

Caut a-mi preface cei patru părețI ai mei într'un templu sfânt, în care sĕ mi petrec cu plăcere, meditând asupra esistenței și credinței nóstre.

*

Scumpul meu iubit! îți este urît? suferi de nostalgie? — fă ca mine; mie încă mi urît și eu sufer de nostalgie! — cugetăte la revedere, cugetăte la viitoriu.

*

Numai nu desperá în nefericire! Când sĕ taie un pom, Dedeu îngrijesce ca paserile lui sĕ-și pótă face cuib în altul.

*

Nu me rog pentru viétă lungă, nu me rog nici ca sĕ me i-ai din lume, — me rog numai sĕ me aperi de cel rĕu.

*

In loc de a promite multe și a lăsá se fie așteptate — mai bine sĕ ne încuragiăm desteptăm și întărim.

*

ar fi aprobat activitatea reuniunei. In tonul seu şovinistic merge acest rĕspuns aşa de parte, încât de cade în o ameninţare formală, dar nu amintesce că avem şi o lege votată de parlamentul magiar pentru naţionalităţi.

Vom urmări şi mai departe comentările, ce le va aduce presa străină faţă de rĕspunsul comitetului reuniunei.

In dieta ungară desbaterile se continuă în mod fortunos. Rĕspunsul, ce l'a dat ministrul honvedimei Fejérváry în cestiunea stégului „negru-galbin," în loc se mulţăméscă pe oposiţiune, mai tare o a întărîtat. Acésta a şi fost causa de conducĕtoriul stângei estreme Irányi a vorbit în numele intregei „naţiuni", desaprobând rĕspunsul ministrului şi fiind că rĕspunsul totuşi a fost luat la cunoscinţă cu o mică maioritate, Irányi a presentat un proiect, în care cere ca dieta sĕ pună sub acusă pe ministrul Fejérváry pentru cele ce le-a rostit în privinţa steagului „negru galbin", socotind acest incident drept un atentat la viaţa steagului „naţional-magiar."

Tot în forma acésta se desfăşură desbaterile în dieta provincială a Boemiei. Gregr şi consoţii au asternut dietei proiectul pentru recunóscerea drepturilor publice ale regatului boem şi incoronarea monarchului de rege. Argumentele sale au fost primite cu aplause frenetice de o parte însemnată a deputaţilor şi din partea numĕrosului public, ce se afla de faţă. Vorbirea lui Gregr a avut un efect hotăritoriu chiar şi asupra conducĕtoriului cehilor bĕtrâni Rieger, care s'a vĕdut necesitat a enunţă, că desí nu consimte întru tóte cu formularea proiectului, totuşi consideră lucru de fórte momentuos spre a fi supus apreţierei.

Mesagiul impĕratului german, cu care ministrul Bötticher a deschis sesiunea parlamentară de tómnă este un nou augur pentru manţinerea păcei europene. In el se accentuéză resultatul politicei esterne şi în special alianţa dintre Germania şi celelalte puteri, între carea se mai numĕră şi Anglia. Comerciului cu sclavii în Africa i s'a pus capĕt şi politica colonială încă aduce resultatul favorabil.

E caracteristic însĕ, că deodată cu asigurarea pentru manţinerea păcei se face alusiune la patriotismul membrilor parlamentului spre a votá un proiect, care ţintesce la sporirea armatei, „pentru ca atât ţéra cât şi monarchul sĕ se pótă bucurá înaintea aliaţilor sei de autoritatea de care trebue sĕ se bucure un imperiu, cedoresce sĕ se manţină pacea."

Adresă de aderinţă.

O comisiune constătătóre din mai mulţi membrii sub conducerea Preacuv. Sale dlui archiman. şi vicariu archiepiscopesc Dr. I. Puşcariu a predat Sâmbătă Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul adresa de aderinţă a inteligenţei române din loc, pe care biroul ni o a pus la dispoşiţiune şi nóuă spre publicare.

Ea este următórea:

Escelenţia Vóstră,

Inalt Preasânţite Domnule Archiepiscop şi Metropolit!

Cu mândrie şi adevĕrată mângăiere sufletéscă a luat act fie-care român adevĕrat de bărbătescul rĕspuns, ce prin hârtia Escelenţiei Vóstre Nr. 5511 pres. din 26 August a. c. l'a-ţi dat Domnului conte şi comite suprem Bethlen Gábor, ca preşedinte al reuniunei magiare de cultură din Ardeal, carele încuragiat de curentul şovenistic magiar, ce domnesce astădi în nefericita nóstră patrie, întrebuinţând ca mijloc de presiune chiar şi impregiurarea că la acel act va fi representat şi Majestatea Sa, nu s'a sfiit a Ve rugá, ca în calitate de Cap al bisericei gr. or. române din statul nostru, sĕ daţi voie unui preot gr. or. sĕ funcţioneze la sfinţirea steagului acelei reuniuni şi prin acésta sĕ sancţiona-ţi scopurile unei reuniuni, care sub pretecst cultural ţintesce numai la magiarisare.

Între împregiurări normale, rĕspunsul, ce cu atâta demnitate l'aţi dat domnului conte la îndrăsnéţa lui rugare, era atât de natural, încât trebuea sĕ priméscă aprobarea şi consimţĕmêntul fie-cărui patriot adevĕrat, fire-ar el de ori-ce naţionalitate.

In situaţiunea nenaturală de astădi însĕ, când poporul român cel mai vechiu în acésta patrie, care desí totdeauna şi-a sacrificat sângele şi averea sa pentru Tron şi Patriă şi care desí pĕtruns şi astădi de cel mai curat patriotism, totuşi este considerat în totalitatea sa, ca un element ale cărui aspiraţiuni de cultură şi nisuinţe de conservare naţională ar stá în conflict cu interesele unui stat magiar naţional închipuit, deóre-ce acest stat a fost dela întemeearea sa şi este şi astădi poliglot, şi când chiar o reuniune ca E. M. K. E. îşi arógă dreptul a susţiné, că ea este chemată a ne învĕţá pe noi patriotism — în situaţiunea acésta nenaturală deci repeţim: ţinuta corectă şi demnă de un Prelat bisericesc român a Escelenţiei Vóstre este un act de virtute naţională.

Convinşi fiind, că în punctul acesta suntem în deplin acord cu naţiunea întrégă, Vĕ rugăm Escelenţă sĕ primiţi acésta adresă, ca un rĕsunet viu de aderare la fapta plină de demnitate naţională, ce a-ţi sĕvêrşit prin rĕspunsul dat, precum şi asigurarea, că pe acésta cale Ve-ţi fi totdeuna tare şi neinvins, căci Ve-ţi fi încungiurat şi urmat de naţiunea întrégă.

Sibiiu, 8/20 Octobre, 1889.

Ai Escelenţiei Vóstre devotaţi.

(*Urméză subscrierile*).

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

De lângă Deva, la 10 Octobre 1889. Domnule redactor! Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Deva şi-a ţinut şedinţele în anul acesta la 6/18 August şi dilele următóre în opidul Hunedóra, despre a cărei decurs — desí cam târdiu cu permisiunea onorat dvóstră — am onóre a ve face următoriul raport:

Adunarea generală s'a deschis în după améda din 6/18 August prin o vorbire însufleţitóre de către P. O. D. Ioan Papiu protopresbiter şi preşedintele reuniunei.

Cu alegerea comisiunilor s'a terminat afacerile formale, s'a incheeat şedinţa, enunţându-se continuarea pe diua următóre la 10 óre.

Deschidêndu-se şedinţa II, Iosif Morariu învĕţătoriu în Dobra îşi cetesce tractatul despre „Nobilitarea inimei", care a fost ascultat cu mare atenţiune, pentru că a fost lucrat cu mult zel şi diligînţă.

A urmat apoi la ordine: „Ce modificări ar fi de observat în Normativul scolariu?"

Tema acésta, care a mai fost la ordine s'a dat unei comisiuni spre censurare şi raportare.

S'a pus la ordine apoi „Învĕţămêntul intuitiv în scóla poporală" tractat de Petru Hadan.

Acésta temă a dat ansă la o discută interesantă din 2 puncte de vedere şi adecă: unii susţineau, că învĕţămêntul intuitiv este numai formă, respective mijloc şi nici decum obiect de propunere, — alţii susţineau, că în despărţĕmêntul I şi II a scólei poporale el este obiect şi numai în celelalte despărţĕminte este mijloc.

Tractatul dlui Hadan a fost bine şi cu zel lucrat. Cu acésta şedinţa se ridică.

In şedinţa a III-a s'a luat singur obiectul „Cetirea în scóla poporală", de Nicolae Sanzian, lucrat de asemenea cu mare zel.

In urma acesteia toţi membrii reuniunei conduşi de prea demnul primariu opidan Georgiu Dănilă şi de zelosul paroch George Oprea au mers în corpore spre a vedé castelul lui Huniade.

Vĕ mărturisesc, că frumosul tablou din tóte odăile şi despărţĕmintele castelului Huniadescilor până sus în turn ne-a lăsat o suvenire dintre cele mai bine imprimate.

Nu de mai puţin interes este şi cohul, respective vărsătórea de fer din Hunedóra, unde am vĕdut cum se varsă ferul, unde-l topesce, cum aduc cărbunii de lemn şi de fer în corfe pe funii de drot la o înălţime considerabilă. Interesantă este şi cunóscerea telefonului.

Preste tot o esperinţă scrisă cu litere nesterse au dus cu sine învĕţătorii dela Hunedóra.

Şedinţa IV-a s'a deschis Marţi la 8/20 August la 10 óre a. m.

La ordinea dilei s'a pus „Religiunea în scóla poporală" prelegere de Nichita Luculeţ.

La critica propunerei religiunei în scóla poporală au luat parte mai mulţi învĕţători din deosebite puncte de mânecare şi tractare.

Religiunea este lanţul neinvins şi esistinţa omenimei, deci ar trebuí se ne ocupăm mai adeseori de un atare obiect, care este unicul, ce a susţinut némurile.

Acestui obiect i-a urmat tractatul despre „propunerea limbei magiare în scóla poporală" de George Jóndrea, învĕţătoriu şi director la scóla din Orĕştie, insoţit de o prelegere practică.

Tractatul a fost ascultat cu mare atenţiune.

El ar fi fost cu mult mai interesant, dacă ar fi fost fructul propriu al prelectorului.

A urmat apoi prelegere de Ioan Fleşeriu, pe basa învĕţămêntului intuitiv din istoria naturală despre câne şi porumb.

Prelegerea a fost lucrată cu mare atenţiune şi cu devotament, conclusiunea este ca dl Fleşeriu este un învĕţătoriu consciu, care represintă o scólă bună.

In fine dl Nicolae Sânzian cunoscutul învĕţătoriu, ce s'a popularisat prin prelegerile sale, a cetit tractatul seu înaintea unui public de dame şi domni, despre „Crescerea fetiţelor în scóla poporală", care s'a ascultat cu mare atenţiune şi a secerat lauda generală. Dsa a făcut — ca totdeuna, — ca corpul învĕţătoresc sĕ esceleze, sĕ arete că trăesce şi îşi merită viéţă.

Cu aceste prelegerile adunărei generale s'au terminat.

La 3 óre p. m. se deschide şedinţa V. La ordine este raportul comisiunilor:

1. Comisiunea pentru censurarea raportului general, care raport se primesce cu câteva amandamente şi schimbări.

2. Raportul pentru censurarea raţiociniului cu darea absolutoriului şi cu încassarea restanţelor s'a terminat.

3. Comisiunea pentru a face observări la Normativul scolariu propune şi adunarea generală primesce, ca acésta temă comitetul central sĕ o predea subdespărţămintelor spre indeplinire.

In urma acestora a sosit la rênd constituirea reuniunei pe un nou period de 3 ani.

La rugarea mai multor învĕţători preşedintele P. O. D. Ioan Papiu s'a înduplecat a mai primí pentru un an conducerea reuniunei.

Alegerea de vice preşedinte se pune la vot, maioritatea o întrunesce învĕţătoriul Nicolaie Sânzian, care mulţămind pentru încrederea oferită, cere ca sĕ nu l pună în combinaţie.

Urméză apoi votare între Iosif Morariu şi George Joandrea, nereuşind acésta cu maioritate, s'a tras sorţi şi sórtea a căđut pe George Jóndrea, învĕţătoriu în Orĕstie.

Apoi ceialalţi membrii sau ales cu aclamare.

Cu acestea adunarea generală în anul acesta s'a terminat în 8/20 August séra la 9 óre în biserica gr. or. din Hunedóra.

Altcum şedinţele au decurs în linisce. — Adunarea a fost cercetată de preste 50 de învĕţători şi onorată de un public frumos şi de P. O. Dni. protopopi Ioan Raţiu, Romul de Crainic, Avram Pĕcurariu, de P. O. D. Ioan Pop protopop gr. cath. din Hunedóra.

O mare recunoscinţă şi mulţămită merită O. D. George Danilă primariu opidan şi zelosul paroch George Oprea împreună cu comitetul parochial pentru viul interes, ce au arĕtat întru în cuartirarea şi provederea învĕţătorilor.

Deci pe calea acésta aduc sinceră mulţămită dnilor protopresbiteri, şi tuturor celoralalţi óspeţi, cari au onorat cu presenţa lor şedinţele generali.

Şi îndeosebi demnului popor din Hunedóra de ambe secsele: Deele Dđeu ca sacrificiul făcut sĕ li sĕ rĕsplătéscă în sutit şi în miit.

Sĕ trăéscă hunedorenii! *Observatoriul.*

La semênat nu uita de seceriş.

*

Servesce cu credinţă timpului în care trăesci, nici odată însĕ gieniului rĕu al timpului. Nu înceta nici odată a voi binele cel mai perfect, caută în fie-care đi cu un nesaţ crescênd eternitatea şi divinitatea! Păşesce în fie care đi înainte, fă-ţi fie-care đi nemuritóre prin fapte, nu te descuragiá nici odată prin slăbiciunea ta, fie totdeuna acelaşi egal ţie însuţi.

Aceea regulă ce o ai înaintea ochilor tei sĕ fie în totdeuna voinţa Domnului! — Prudenţă sĕ-ţi arete calea, sĕ ai totdeuna înaintea ochilor scopul cel mai bun şi mai folositoriu, ţinta sĕ ţi fie înţelepciunea! Adevĕrul sĕ-ţi fie o unime nedespărţită de tine! Iubesce-o ca pe Dmneđeu şi tot ce este bun şi leal, ca adevĕrul.

*

Intrĕbă ce este mai bun, adoréză cu sfinţenie cea ce este sfânt, învaţă dela cel mai bun, mai înţelept şi mai pios! Tot ceace taci, fă în međul cel mai leal şi cea mai intimă pietate!

*

Aspiră, că după mórtea ta se simţi, că ai trăit!

(Va urmá.)

Cultul divin în biserica veche creştinéscă.

(Urmare.)

Astfeliu condamnă el tóte dispoşiţiunile arbitrare, cu deosebire când aceste contrađiceau unu-i mandat alui Iehova.

Dar chiar şi mandate mosaice le întrerpreta el aşa, că lăsau loc altor datorinţe umanitare, ori că el acele le subordiná acestora; şi desi îşi permitea parte interpretări mai liberale, parte escepţiuni faptice. In respectul acesta este remarcabilă esplicarea sa despre sfinţirea sau profănarea Sâmbetei; pentru-că interpretarea acésta este aplicată şi în legile bisericei nóstre.

Nu numai faţă de ómeni îşi permité a esercitá în astfeliu de đile fapte de binefacere s. e. vindecări: ci declară ca permise fapte de ajutoriu şi faţă de animale nenorocite; provocându se — pentru de a dovedí legitimitatea abaterei dela tradiţiune (respect. interpretarea fariseéscă) — la simţul natural, care nu póte permite, ca astfeliu de fapte sĕ fie interdise în mandatul: sĕ nu lucrii în điua Sâmbetei. v. Mat. 22. 9—12; Marcu, 3. 1—14 Luca, 6. 6—10.

Şi mai remarcabilă este altă sentinţă a sa: că omul în casuri de lipsă îşi póte permite şi escepţiuni reale dela legi precise, cari se refer la acţiunile din afară ale cultului divin. Când adecă discipulii sei de fóme a smult spice într'o Sâm-

bătă, ér fariseii vĕdĕnd acésta îl făcură atent, că discipulii fac ceva, ce nu este permis în ḑiua Sâmbetei: atunci Iisus nu numai că desvinovăţesce acest lucru cu un alt lucru alui David (I. împ. 21. 6). Cu principiul acesta al minţii naturale se pot justificá tóte casurile de necesitate ca escepţiuni juste dela legile precise ale cultului divin din afară.

Dar óre făcut-a Iisus nescar dispoziţiuni pentru discipulii sei cu privire la cultul divin.

Me îndoesc. Mie cel puţin atari dispoziţiuni, cari ar precisa forma cultulului divin, — nu-mi sunt cunoscute. Căci dispoziţiunile cu privire la botez nu le putem aci socoti, pentru-că acesta numai odată se întêmplă, la întrarea in biserica crestină. Şi tot atât de puţin putem aci socoti dispoziţiunile sale cu privire la serbarea amintirii morţii sale (a s. eucharistii). Căci deşi admitem, oă recomêndarea amintirei sale nu s'a restrêns numai la amicii sei personali, cari au fost de faţă la cina cea de taină; totuşi acésta serbare a memoriei sale nu o putem luá absolut de cultul divin, ci mai mult de o aducere aminte de el şi de mórtea sa; dela care serbare firesce nu se póte subtrage nici un membru al bisericei, nici un adoratoriu al seu.

Din tóte aceste resultă, că Christos cu scóla sa n'a făcut nici o dispoziţiune cu privire la cultul divin; el observă cultul divin mosaic. Adăogirile cărturarilor jidovesci la mandatele mosaice li-a respectat el puţin; şi le-a condamnat, dacă acele stăteau în contraḑicere cu legea ori cu o interpretare resonabilă. Ba ţinea ca permise în casuri presante şi escepţiuni dela legi esprese mosaice (Mat. 12. 3, 4) şi credea, că ele nu trebue sĕ se interpreteze şi aplice cu riguruositatea literală a cărturarilor jidovesci, ci cu privinţă la împregiurări, la natura lucrului (precum s. e. la funcţiunile preoţilor din biserică în ḑiua Sâmbetei, prin cari acésta nu se profanézĕ, Mat. 12. 5. şi la salutea omului. Preste tot nu atribuia el nici o putere acţiunilor din afară dela cultul divin, pentru de a tace pe om plăcut lui Dḑeu, dacă acele acţiuni nu sunt efluesele unor simţeminte bune din lăuntru. Căci aceste numai — fac pe om demn de plăcerea lui Dḑeu. Deci Christos n'a îndigitat nici pentru cei din viitoriu o formă a cultului divin, ci el a privit acésta ca o ocupaţiune a spiritului omenesc necondiţionată de timp, de loc şi de forme din afară.

Dar sĕ vedem: ce a învĕţat şi dispus Apostolii în respectul cultului divin?

Încât ne servesc scirile, cari cu siguritate numai din Faptele Apostolilor le putem luá, apoi Apostolii afară de adunările lor cu amicii şi rudeniile lor spre consultaţiuni comune, spre rugăciune şi spre frângerea pânei (Fapt. 1. 13 sq; 2. 46, — participau ei şi la cultul divin jidovesc, cercetând cu deosebire biserica pe timpul rugăciunei, Fapt. Ap. 3. 1 sq.

Acésta este puţinul, ce scim cu posivitate despre toţi Apostolii.

Dar cu atât mai remarcabil este, ceea ce în respectul acesta a făcut, învĕţat şi ordinat Ap Pavel, firesce în conţelegere cu apostolii mai bĕtrâni.

Acesta între jidovi elini şi între păgâni afirma: că cultul divin mosaic şi tot ceia ce sĕ ţine de el, a fost menit numai pentru un timp determinat, şi că cu aparițiunea lui Iisus a trebuit se dispară şi se cedeze loc unei religiuni mai bune. Oprì dară circumcisiunea (tăierea împregiur) Fapt Ap. 21. 21 şi ecsimă pe crestini, şi pe aceía cari mai nainte au fost jidovi de sub legea mosaică. Cu privire la crestinii deveniţi din păgâni au fost Apostolii îndemnaţi deja prin comuna din Antiochia de a statorí mai de aprópe, că cari legi mosaice sĕ observe acestea, pentru ca astfeliu sĕ nu jignéscă pe adoratorii legii mosaice, care — lege — sĕ cetia în tóte sinagógele; şi de aci cunoscutul decis, care a fost compus într'un sinod al Apostolilor şi al bĕtrânilor ţinut la Ierusalim si adresat prin o epistolă creştinilor din Antiochia Fapt. Ap. 15. 23—26.

Pentru persóna sa observa Pavel obiceiuri jidovesci şi jertfea. Ba acestea le făcea el cu intenţiunea de a resfirá bănuéla, ca şi când el ar voi se desfiinţeze legea. Despre acésta avem mai multe esemple în Faptele Apostolilor. Citĕm unul din ele. Fapt. Ap. 21. 18 sq. Pavel după o absentă mai lungă veni la Ierusalim. Cercetă pe Ap: Iacob, la care erau adunaţi bĕtrânii comunei creştinesci. Pavel le împărtăşi lor resultatul ostenelilor sale. Dar pe cât mulţămiau lui Dḑeu pentru el, pe atât îl făcéu pe el ca sĕ înţelégă, că cât de bine ar fi, ca sĕ desmită versiunile despre el lăţite în Ierusalim între creştini din jidovi, carii toţi sunt rêvnitori legei mosaice, că adecă el — Pavel — ar învĕţa: „sĕ nu-şi taie împregiur fii sei, nici se umble după obiceiurile pământesci, Îi făcură drept aceea propunerea: ca se pórte pentru patru bărbaţi, „carii au făgăduinţă (vot, jurĕmênt) peste sine" cheltuéla jertfei, care se aducea la sfêrşitul sau eşitul făgăduinţei. Şi acésta sĕ o facă el: „ca toţi sĕ cunóscă, că cele ce audit de tine, nimica nu sunt, ci umbli şi tu păzind legea". Pavel ascultă. Fap. Ap. 21. 18—26.

(Va urma).

Convocare.

In sensul § ului 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu" se convócă prin acésta pe ḑiua de *Duminecă în 22 Octobre (3 Novembre) 1889 la 3 óre după amĕḑi a*

XVIII Adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (Strada Cisnădiei Nr. 7).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Statorirea bugetului pe anul 1890.
3. Alegerea unui membru în comitet.
4. Propuneri eventuale.

Toţi p. t. membrii ai Reuniunei sunt rugaţi a participá la acésta adunare generală.

Sibiiu, în 5/17 Octobre, 1889.

Maria Cosma, presidentă. Dr. *Octavian Russu*, secretariu.

Varietăţi.

* Ministrul de iustiţie Desideriu Szilágyi a rĕspuns la adresa de felicitare a municipiului cluşan, prin o epistolă de tot măgulitóre.

* (Principele Ferdinand). Principele Ferdinand din Bulgaria, care 'şi părăsise patria fără de veste spre a face o călĕtorie mai lungă în apus s'a întors dela Paris şi a sosit în Viena. Scopul călĕtoriei se aduce în legătură cu căsĕtoria principelui. Date mai amĕnunţite însĕ nu au eşit în publicitate. Din Viena principele va vení şi în Ungaria, unde va cercetá rudeniile şi bunurile ce le are şi îşi va continuá călĕtoria înderăpt la Sofia.

* (Căsătorie princiară). Duminecă s'a sĕvêrşit în Atena actul cununiei principelui moştenitoriu al Greciei, Constantin, cu princesa Sofia, sora fratelui impĕratului german Wilhelm II-lea. La actul cununiei au asistat mama princesei, impĕrătésa vĕd. Frideric, părechia imperială germană, principele mostenitoriu al Rusiei, Angliei şi Italiei. Acesta a adus ca cadou princesei o diademă de briliante în valóre de 300.000 franci. Monarchul nostru a fost representat prin şeful legaţiunei austro-ungare din Atena.

* (Titulaturile la Curte). Titulaturile ofiḑiilor şi oficianţilor de Curte, în urma schimbărei titulaturei, ce s'a făcut în armată; s'au schimbat în „cesaro *şi* regesci".

* (Schimbare de redactor.) In locul dlui Ioan Bartolomeiu, carele după-cum am luat şi noi notiţă şi-a dat dimisiunea dela conducerea fóiei „Fóia diecesană" din Caransebeş, din Nr. 41 al acestei foi vedem, că a luat conducerea fóiei dl ases. cons. Ioan Ionaşiu

* (Restaurarea magistratului din Orĕştie). Ni se scrie din Orĕştie: Alegerea funcţionarilor dela magistratul din Orĕştie s'a efeptuit în 21 Octobre a. c. în cea mai bună ordine şi spre satisfacerea tuturor celor interesaţi. Acest act electoral ne a dovedit de nou, că acolo unde nu lipsesce buna înţelegere şi unde sĕ ţine cont de justele pretensiuni a fie-căruia chiar şi între împrejurările vitrege de astăḑi, încă se póte ajunge la resultate îmbucurătóre.

Bărbaţii dătători de ton în representanţa comunală, pentru a nu dá ansă la lupte electorale sgomotóse între cele trei naţionalităţi, cari fac parte din representanţă, au încheat un compromis cu privire la acestea alegeri.

In înţelesul acestui compromis conform candidărei partidei române de astădată s'au ales următorii români: de proto-notariu şi totodată judecătoriu în causele comunale Petru Drăgici; de senator Daniil David; de medic Dr. Stefan Erdélyi şi de econom al oraşului Nicolau Trif. — Afară de acestea partide românii şi-au mai reservat pentru candidaţii sei 2 posturi, care însĕ numai atunci le va puté obţiné, când vor devení vacante.

Considerând, că la alegerile ultime de acuma sunt 6 însĕ nu sau ales decât un singur român în magistrat, nu putem decât sĕ ne bucurăm de succesul dobêndit acuma şi sĕ felicităm pre acei membrii din representanţă, cari au iniţiat şi dus la îndeplinire acésta isbândă a partidei române.

Un membru din representanţa comunală.

* (Veniamin Popescu) Relativ la archimandritul Veniamin Popescu macedoneanul, despre care anunţasem unele şi noi într'un numĕr premergĕtoriu mai adauge „R. Polit.", că a stat în Suceava timp mai îndelungat închis în criminalul de acolo.

* (Aşeḑarea petrei fundamentale). In ḑilele trecute s'a aşeḑat cu mare solemnitate în mijlocul stradei principale din Deva pétra fundamentală pentru edificiul casei comitatense a comit. Huniedóra La festivitate au celebrat în parte un decan romano catolic, doi protopopi gr. cat. şi un senior reformat, carele a rostit şi o „rugăciune patriotică".

* (Cas de mórte.) Din Vingard ni se scrie, că adiunctul not. *Stefan Lepidus* a încetat din viaţă după un morb greu şi îndelungat în anul al 35 lea al etăţii. Defunctul a fost un bun sprigin al românilor din acelea părţi şi l deplâng toţi cunoscuţii.

* (Cum se respectézĕ dreptatea?) In Vaşad (Biharia) o comună curat românéscă a fost sĕ se alégă în ḑilele trecute notariul comunal. Concurenţi au fost 7, între care şi români. Pretorele n'a voit însĕ se pună român în candidaţie, ci pe trei pretinşi maghiari. Aducêndu se acésta la cunoscinţă alegĕtorilor, 19 din 21, după ce insistările faţă de pretorul ca sĕ pună pe un rumân fórte harnic în candidaţie au rĕmas zădarnice, au părăsit sala de alegere şi au ridicat protest.

* (Blondina Patti) Renumita cântărĕţă, care şi-a câstigat un nume nemuritoriu şi stórce admiraţiunea pe cele mai însemnate bine, Adelina Patti a suferit o schimbare esenţială. S'a observat la representaţiunile din Londra, că de când s'a reintors din America sudică s'a preschimbat în blondină. Admiratorii competenţi afirmă, că ii stă cu mult mai bine şi înfăţişarea ii e cu mult mai drăgălaşe.

* (Alegerea representanţei comitatense). Alegerea representeţei comitatense pentru comitatul Caraş-Severinului se face aḑi Marţi, Mercuri şi Joi. Comitetul electoral din Caransebeş a fost esmis un călduros apel cătră alegĕtorii români, ca sĕ spriginéscă causa română. Asteptăm cu încordare resultatul, mai ales, că e vorba şi de averea naţională a grăniţerilor!

* (Sporirea animalelor sĕlbatice). Din tóte părţile ţinuturilor muntóse se semnaléză pagube enorme causate mai ales de urşi şi de porci sĕlbatici, cari s'au înmulţit într'o mĕsură aşa de mare, încât năvălesc în numĕr considerabil după pradă. Ţĕranilor li-se fac cele mai multe şi mai mari pagube, adeseori şi viéţa în comună le e nesigură neavênd arme cu ce se aperá. Vênĕtorii, cari îndrăsnesc ale urmărí sunt puţini. In mai multe părţi gónele, ce s'au pornit mai ales contra urşilor dau resultate de tot mulţămitóre.

Bibliografie.

„*Romänische Revue*" politisch litterarische Monatsschrift Hett X Wien, October 1889. Inhalt: Zur Nationalitätentrage in Ungarn. — Die gr. or. Oberrealschule in Cernaut. — Personalstand der „Academia Romana" — für das Jahr 1889—90 Die Eisenbhanen in Romänien. — Der Stein auf der Thürschwelle. Novelle von Ioan Slavici, deutsch von C. d. T. — Die Erbauung der Brücke zu Narta. Ein macedo-romänisches Volkslied, übersetzt von Melchior Hârsu. — Franz Liszt und Barbu Lautar. — Die kluge Kaiserin. Einem romänischen Volksmärchen nacherzählt von Melchior Hârsu. — Rundschau: Der König von Romänien in der Dobrudscha. — Die Donaubrücke. — Romäniens Getreideernte im Jahre 1889. — Die prämiirten romänischen Aussteller. — Die Magyarisirung des Unterrichtswesens in Ungarn. Die deutsche Sprache in Ungarn. — Griechische, romänische und bulgarische Propaganda in Macedonien. — Metropolit Miron Roman und der siebenbürgische Kulturverein. — Litteratur und Kunst: 19 omilii ale celui dintre sfinţi părintelui nostru Ioan Gură de aur la epistola sfântului apostol Paul cătră romani. — Bellona. — Dictionar german-român complet de S. J. Grossmann. — Carmen Sylva's Werke.

„*Biserica ortodocsă română*" revistă periodică-eclesiastică Nr. 7 Octobre a apĕrut cu următoriul sumariu:

Scrisórea munténului ca rĕspuns la scrisórea moldovénului. — Scrierea Ieroschim Ciriac Rômnicén. — O călĕtorie în Orient. — Commentarii asupra consonanţei celor patru evangelisti. — Cronica bisericéscă. — Societatea clerului român „Ajutorul". Donaţiuni. — Câte-va date din viaţa părintelui Ieroshimonach Nectarie. — Acsióne pe tóte glasurile.

Din public.

Domnule redactor! Ţinerea târgului de ţéră în comuna Sĕliște e concesă de Inaltul Ministeriu pentru vite pe 1, 2 şi 3 Novembre a. c. stilul nou, ér ḑiua liberă a târgului în 5 Novembre ceea-ce Ve rog a publicá în preţuitul DVóstre ḑiariu.

Sĕliște, 27 Octobre, 1889. *N. Henţ.*

Loterie.

Sâmbăta, în 26 Octobre 1889.

Timişóra:	**68**	**39**	**10**	**65**	**74**
Viena:	**40**	**65**	**21**	**78**	**14**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47½	9.48
100 marce nemţesci	58.37½	59 39
London (poliţă pe trei lun).	119.50	119 —

Nr. 374 [221] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea postului de paroch în parochia Merchiaşa, protopopiatul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) dela 100 familii de fie-care familie o ferdelă veche de bucate de mâncare, computate în bani fl. 100.—

b) dela 45 familii neorustici dela fie care familie câte 50 cr, computate preste tot . . . . . fl. 22.50

c) porţiune canonică în mărime de 9 jugĕre dintre cari 3 de fên, şi 6 jugĕre de arat, aduce un venit anual . . . . . fl. 150.—

d) venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză computat în bani . , . . fl 25.—

e) Venitul anual dela cununii şi îngropăciuni . . fl 30.—

f) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 30.—

g) casă parochială, şură şi grăşduri de pétră, cele din urmă sunt nóuă şi în stare fórte bună;

h) venitul anual dela patrafir . . . . . fl. 50.—

i) Sare în valóre de . fl. 10.—

Suma . fl. 418.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral subscris.

Cohalm, 29 August, 1889.

Oficiul protopopesc greco-rĕsăritén al Cohalmului în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 502. [222] 1—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediaşului se deschide concurs de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóue încăperei şi o bucătărie pe a cărei curte se află supra edificatele necesari pentru economie.

2. Porţiune canonică de 12 jugere arătoriu şi fênaţ, pământ de calitate bună pentru care va avea parochul a solví o contribuţiune erarială de 6 fl. la an.

3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru cu viptul dela paroch.

4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va dá cantorilor 16 ferdele.

5. Stolarele usuate în tract.

Tóte aceste la olaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-şi aşterne suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 501 [223] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III-a clasă Almaş sec cu filia Cozia prin acésta se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român,“

Emolumentele sunt:

In materă:

a) porţiunea canonică arătoriu 1 jug. 1440 □, grădină 514 □, liveḑi 1 jug. 303 □ şi păşune 1 jug. 265 □ venitul computat în . . fl. 25.—

b) birul în naturale dela 90 de case câte 2 mĕsuri de cucuruz ne smicurat à 40 cr. . . . . fl. 72.—

c) venituri stolare şi alte accidenţii . . . . . fl. 76.60

In fllie:

a) porţiune canonică arătoriu 4 jug. 365 □, grădini 1004 □, liveḑi 2 jug. 900 □ cu un venit anual de fl. 80.—

b) stola cu alte accidenţii . . . . . fl. 80.—

cari tóte computate la olaltă dau un venit anual de . . fl 333.—

Cei ce doresc a reflectá la acest post au de a-şi asterne concursele instruite în sensul prescriptelor statutului organic § 13 după terórea § 17 a regulamentului pentru parochii, până la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 4 Octobre, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 81 [224] 1—2

CONCURS.

Pe temeiul conclusului representanţei gimnasiale dela 29 August a. c. adus sub punct 3 al protocolului, se escrie concurs nou pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad, cu specialitatea: matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu aucsiliar, eventual şi altă grupă de specialitate, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post dacă concurenţii au censura este de 800 fl. şi decenalele nelimitate; în lipsa de censură însĕ salariul este de 700 fl.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor cătră comitetul gimasial intruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §. 30 şi 61 în combinare cu dispositiunile bisericesci relative la cualificaţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţei gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 20 Septembre, 1889.

Vasilie Damian,
preşedinte.

Nr. 303- [216] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor gimnasial cualificat pentru filologia clasică (limba latină şi elină) conform legei de instrucţiune din anul 1883 art. XXX, §§. 29, 30, 61 şi 62 se escrie cencurs.

Concurenţii vor adresa, în termin de 15 ḑile dela prima publicare a acestui concurs, cătră subscrisa eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele care atestă:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de costituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) că au pentru filologia clasică cualificaţiunea prescrisă de legea citată mai sus.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinariu (conform cu § 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl., ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl., adausul cuincuenal de 50 fl., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. relut de cuartir şi drept de pensiune conform statutelor. Concurenţii cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă vor documenta, că au servit cel puţin trei ani la alte institute medii de crescere şi învĕţământ, pot fi aleşi profesori ordinari recunoscêndu-li se pentru pensionare şi pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenţii vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispositiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 3/15 Octobre, 1889.

Eforia scólelor centrale române ortodocse-rĕsăritene.

Nr. 793. [218] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu din comuna Merghindeal protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne de foc.

Doritorii a ocupá acest post au a-şi substerne petiţiunile lor instruite conform dispositiunilor esistente până la terminul prefipt la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, la 29 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 496. [212] 3—3

CONCURS.

Incuviinţându-se instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a dóua din Cióra prin inaltul ordin consistorial dela 30 August 1889 Nr. 5290 B. pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

O terţialitate din tóte venitele parochiei, cari după calcularea şi regularea din urmă trec cu ceva preste suma de 750 fl.

Cei ce vor voi şi vor cugetá se reflecteze la ocuparea menţionatei staţiuni de capelan în parochia Cióra, au sĕ-şi adreseze suplicele instruite conform legilor esistente în terminul preclus oficiului ppresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopop.

Nr. 265. [217] 2—3

CONCURS.

Devenind postul învĕţătoresc din parochia greco-orientală Mihalţ vacant pentru anul scol. 1889/90 prin acésta se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 ḑile.

Emolumentele sunt:

1. Salariu pe anul scolastic 1889/90 150 fl., a se plătí din repartiţiune din cassa sfintei biserici gr. or.

2. Cuartir liber în edificiul scólei.

3. Lemne suficiente pentru scólă şi învĕţătoriu.

Doritorii a ocupá acest post au a şi substerne concursele sale sub terminul susindicat conform statutului organic şi legilor de scólă în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 30 Septembre, 1889.

Alesandru Tordăşian,
protoresbiter.

Nr. 433. [225] 1—1

Publicaţiune.

Anna Voina din Bungard prin sentinţa consistorială dela 19 Septembre a. c. Nr. 6028 este despărţită de pribegitul bărbat Achim Muntenaş. Ceea ce prin acésta se aduce la cunosciţă publică.

Sibiiu, 13 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiterfil gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. prot.

Sz. 2764 polg. [219] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy ürmösi Maurer Béláné bolyai lakós által beadott kereset folytán Ingodály község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 13-ik napjának d. e. 9 órája**. Ingodály község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Ingodály elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Sz. 2579 plg. [220] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Br. Bornemisza Ignátz buzdi lakós által beadott kereset folytán Sz. Péterfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 6-ik napjának d. e. 9 orája** Sz. Péterfalván község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15.§-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Szász Péterfalva elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Casă de vêndare.

Casa, în ulita Bruckenthal Nr. 34, e de vêndare, din mână liberă.

Doritorii pot lua informaţiuni între ½ 3—4 la proprietar, în aceeaşi casă. [226] 1—3

„Sebeşana“ Institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Convocare.

Domnii acţionari ai *„Institutului de credit şi economii „SEBEŞANA“ societate pe acţii“*, se învită prin acésta în vîrtutea §§ 19 şi 27 al statutelor societăţii la o

Adunare generală estraordinară,

ce se va ţiné în Sas-Sebeş, la **1 Decembre a. c. st. n. 2 óre p. m.**, în localul institutului.

Obiectul e:

Decidere asupra înmulţirei capitalului social.

Este de dorit, ca se participe un numĕr cât se póte mai mare de acţionari, cu atât mai vêrtos, fiind-că se recer a fi representate cel puţin jumĕtatea acţiilor emise.

Domnii acţionari, cari în sensul §§ 20 şi 21 din statutele societăţii voesc a participá la adunare în porsónă sau prin plenipotenţiaţi sunt rugaţi a-şi depune acţiile şi eventualele doveḑi de plenipotenţă cel mult până în *30 Novembre a. c. st. n., la cassa institutului în Sas-Sebeş.*

Sas-Sebeş, în 23 Octobre, 1889.

[227] 1—1 **Direcţiunea institutului.**

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 113 Sibiiu, Joi 19/31 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 6418 Scol.

CONCURS.

Devenind vacant un stipendiu de *60 fl.* din *fundaţiunea Francisc-Iosif*, pentru acela se publică concurs *până la 15/27 Novembre a. c. inclusiv.*

Aspiranţii la acest stipendiu au sĕ-şi astérnă suplicele până la terminul de mai sus la consistoriul archidiecesan instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial al comunei, cărei aparţin, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolariu despre progresul făcut în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială şi starea materială a părinţilor lor, şi în fine

e) eventual alte documente recomăndătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 18 Octobre.

Organul opositiei moderate „Budapester Tagblatt" în primul seu dela 27 Octobre, se ocupă cu tótă seriositatea de reforma legei electorale, pe care altcum şi noi în nenumĕrate rênduri o am solicitat în colónele diarului nostru, formând ea chiar un punct din programul nostru.

De astădată, nu noi dicem, că parlamentul ungar este compus după o lege, pe care minoritatea ţĕrei îl alege, şi nu noi dicem, că poporul nu are representanţii sei în parlament, şi aleşii sunt eşiti din urne după voturile unor clice de ómeni, cari nu au în vedere binele poporului şi ale maselor celor mari şi drept consecinţă cei aleşi servesc interesele celor puţini cari i au trimis, ér de interesele poporului nu au nici simţ, nici durere.

Tóte aceste se află tipărite în un diar, care stă aprópe de şeful opositiei moderate, de contele Apponyi şi tocmai că acéstă cestiune află publicitatea cea mai estinsă în atare organ, este la rêndul seu, ca şi noi sĕ apreţiem cele susţinute de organul opositiei moderate.

Este o adevĕrată ruşine censul cel ridicat pentru Transilvania, ca elementul român sĕ nu se pótă afirmá nici în legislativă, nici în municipii şi în multe locuri nici în comune, prin instituţiunea cea măestrită a virilistilor.

Aşa póte fi Abrudul oraş unguresc, Sas Sebeşul oraş săsesc, Ocna-Sibiiului unguresc, deşi ungurii şi sasii sunt în minorităţi disparente, aşa pot fi aleşi deputaţi la parlament în Ighiu şi Vinţ, în Abrud şi Ocna ómeni, cari nu cunosc poporul român, ori nu vor sĕ-l cunóscă, cari nu au durere de binele poporului, ómeni, cari stau departe de popor, ómeni, cari nu-i vorbesc limba, ori dacă i-o vorbesc, i-o batjocoresc precum batjocoresc pe preoţii românesci, scólele lor şi tot ce e românesc. Şi casuri de aceste în Transilvania nu e unul, sunt deci şi tóte aceste nu ar fi, nu ar puté fi, dacă legea electorală nu ar fi aşa de blăstemată, dacă nu ar fi acordat nemeşilor votul de alegere, fie ei desculţi ori vagabunzi, şi dacă nu s'ar fi avut în vedere ruina poporului român.

Stările aceste de lucruri nu pot sĕ se mai susţină în óra, în care Ungaria reclamă pentru sine titlul de stat de drept.

Dacă e drept, acela trebue sĕ fie pentru toţi deopotrivă, dacă nu, atunci sĕ ni se spună că sĕ lucră cu plan la nimicirea nóstră, ca sĕ scim de ce sĕ ne ţinem.

Lucrătorii au solicitat introducerea sufragiului universal, dar ei ađi sunt un factor, cu care ómenii dela putere nu au sĕ şi facă témă. Bine atunci tot în acest sens s'au esprimat românii în mai multe rênduri şi fără nuanţă de colorit politic, nu a fost şi nu este român în Ungaria, care sĕ aibă curagiul sĕ se opună acestei dorinţe generale a poporului român. Óre un popor de peste 3 milóne ađi sĕ nu fie factor în Ungaria? Óre nisce cetăţeni, cari dau dări în sânge şi avere, cari sunt moşteni vechi sĕ fie ignoraţi păn e lumea de falsii profeţi de astădi, cari în orbia lor, cred că ne pot sterge de pe faţa pământului!

Vorbă sĕ fie! Poporul póte fi eschis ađi, póte fi încă dece ori cincideci de ani, dar nu póte fi pus în robie pe vecie, şi ce-i-ce nu-i dau ađi bucuros drepturi, pot sĕ le îmbie mâne sub presiunea unor evenimente.

Reclamăm deci schimbarea legei electorale, ca una ce ar fi chemată a întări legăturile între cetăţeni şi ca una, care ne ar aduce în posiţie sĕ ne avem representanţii nostri în parlament şi municipii, după numĕrul nostru în valórea nóstră şi după jertfele, ce le aducem patriei.

Revista politică.

Scirile mai próspete din Budapesta comunică, că ministrul de comerciu, dl Baross, va merge în persónă la Bucuresci, unde va începe tratativele pentru încheerea convenţiunei comerciale cu România.

Acestor sciri trebue sĕ le dăm importanţa cuvenită, mai vêrtos din acel motiv, că ele nu anunţă ceva lucru nou, ci confirmă numai nisce pregătiri, cari de mult s'au pus la cale. Ministrul Baross a mai fost în România însoţit de ministrul de finanţă dl Wekerle, încă în vară, şi de atunci se vorbia de reînceperea preparativelor pentru încheerea convenţiunei, aducêndu se acésta călĕtorie în legătură cu situaţiunea industrială a statului nostru.

În dilele trecute, precum am mai amintit, ministrul de esterne al României, dl Lahovary, la întórcerea sa din Paris s'a abătut prin Viena, a avut multe conferenţe atât cu ministrii austriaci cât şi cu cei ungari şi în acele conferenţe s'a discutat mult şi asupra acestei afaceri.

La rêndul seu a venit şi presa şi a comentat acésta cestiune până în cele mai mici detalii. Din espunerile presei, atât austriace, cât şi germane, — căci şi presa din Germania se ocupă cu predilecţiune de acéstă afacere, — reese, că Austria nu mai póte suferí daunele, ce le căşunéză industriei şi comerciului austriac rĕsboiul vamal, care se continuă numai de dragul celor din Budapesta, ci va trebuí sĕ caute un mod de a înduplecá şi pe Ungaria a nu fi atât de pretensivă.

Urmările resboiului vamal le a simţit şi Ungaria, mai ales după-ce s'a convins, că România nu prea contéză mult la pieţele ei şi astfeliu ne putem esplicá, pentru ce presa magiară, carea până acum a stat în reservă, pledéză pentru încheerea cât mai grabnică a convenţiunei.

In România lucrurile nu vorbesc tocmai aşa de favorabil cestiunei. Deşi ministrul de comerciu s'a adresat camerilor sĕ-şi dea părerea, deşi se ivesc voci, cari cer cu insistinţă încheerea convenţiunei, totuşi curentul nu e aşa de puternic, ca sĕ nu pótă fi paralisat. O convenţiune cu România se va puté face numai pe o basă, care va asigurá regatului român deplina emancipare economică.

Acésta suntem în drept a o accentuá mai vêrtos şi din aceea împregiurare, că liberalii de tóte nuanţele se pregătesc cu un apel cătră ţară, prin care protestézĕ contra convenţiunei şi póte-că protestul lor va avé de urmare şi o schimbare a cabinetului.

In Francia se string grupurile de partid pentru alegerea presedintelui în sesiunea, ce se va deschide. Decretul de deschidere, subsemnat de Carnot, conchiamă camerile pe diua de 22 Novembre. Candidaţi sunt însinuaţi 5 inşi, dintre cari şanse de reuşită ar avé Melline.

FOIŢA.

Cuvinte sufletesci

(Urmare.)

Samĕnă cu îmbelşugare, ca sĕ seceri în abundanţă. Nu despera nici odată, nici când simţi întréga ta slăbiciune; în totdeuna îţi va venî unul în ajutoriu.

*

Dzeu ţi-a dat ţie multă fericire în mână, pentru-că ţi-a dat multă virtute de inimă. Sunt şi spini pe îngusta cale a virtuţei şi fapte mari nu dăruesc înţelepciunea cea mai înaltă nîci unui muritoriu fără lacrime.

*

Şi pe ceriul cel mai senin trec din când în când nori posomoriţi.

*

Nu ţi doresc dile fĕr de lacrime; pentru-că va venî o di, în care ori ce lacrimă, ce o-am plâns ca crestini, ne-va încântá. — Suferinţele sĕ-ţi fie preteni! Idei serióse se nu fie nici odată strĕine sufletului teu şi în mijlocul celei mai mari fericiri pământesci sĕ poţi priví cu ochii deschişi şi veseli în faţa adevĕrului.

*

Tu o sci: dela început şi până la sfîrşitul vieţei sunt numai câţiva paşi, si nici omul acela, căruia ii este mĕsurat cel mai lung şir de ani omenesci nu are multe momente de trăit; gustă deci viéţa şi nu despreţui plăcerile ei! Dar în mijlocul gustărei celei mai mari fericiri nu uita, că viéţa acésta este un rîu şi tóte splendorile ei prav şi pulbere; şi că dincolo de mormênt îţi este reservată mai multă fericire, decât póte dorí un muritoriu şi sperá omul virtuos! Aşa nu te va legá nici o bucurie presentă de pământ şi nici o spaimă a viitoriului nu-ţi va întórce privirile dela eternitate.

Atunci tu vei privî sau vei merge în faţa ţintei mai apropiate a vieţei tale, cu sufletul liniscit şi cu un dor zimbitoriu: pentru-că tu scî, că fericirea ta este tot aşa de eternă ca şi virtutea ta.

*

De ar fi faptele ca cuvintele mele, şi cuvintele mele ca inima mea!

*

Dacă omul şi-ar cunósce bine neputinţa şi puterile sale — privilegiele şi monopolurile sale, — cine ar fi mai ferice ca el?

*

Învaţă mai întâiu şi mai pe urmă înţelepciunea de a întrebá totdeuna: „Pentru ce acésta?".

*

Liniscea ta sĕ nu se întemeeze nici odată pe ómeni, pe amiciţie, pe norocul teu, — ci pe Dzeu.

*

Légă între sine momentele fugitive prin studiu şi instruirea altora!

*

Când esci în singurătate, adună puteri pentru sgomote şi în sgomot dedăte a aflá plăcere în singurătate.

*

Privesce la ce este mai aprópe de tine, şi când va sosí cea ce este în depărtare îţi-va fi uşor.

*

Dacă ai căđut, ridicăte iute, regretă nebunia ta şi grăbesce a repará greşala prin facere de bine.

*

Consideră aceea di ca cea mai bună, care te a adus mai aprópe de ţintă şi care te a deprins în fapta cea mai grea. (Va urmá.)

Esposiţia universală din Paris*).

VII. Agricultura.

Agricultura este destul de bine representată. Ea nu póte dice, că s'ar fi negligat sau restrins, deórece tot cheul d'orsay, care se estinde dela câmpul

* Vedi Nr. 105.

Pe când diarul parisian „Figaro“ comunică din isvor sigur, că și Anglia a întrat în liga de pace și a încheiat un tractat cu puterile centrale și că astfeliu numai Rusia și Francia ar fi rămas isolate, scirile din Anglia anunță, că curentul contra guvernului actual Salisbury devine tot mai puternic.

Gladstone, amicul Franciei și șeful liberalilor englesi, lucră din rĕsputeri cu aderenții sei ca să silĕscă cabinetul conservator a se retrage încă în sesiunea actuală și a face loc liberalilor. Mijlócele sunt puternice, căci Gladstone s'a silit a luá drept mijloc poporațiunea englesă, la care s'a făcut atât de popular prin vorbirile sale fulminante. Tot deodată acestui bărbat i-a succes a silí guvernul, ca să ia mai multe mĕsuri, cari să jignéscă pe alegĕtori și astfeliu acestia să abandoneze guvernul și să nu-l mai spriginéscă.

Adresă de aderință.

Inteligința română din părțile Mercurei a votat într'o conferență a sa o adresă de aderență către Escelența Sa metropolitul nostru, carea la dorința biroului acelei conferențe o publicăm în următórele:

Escelența Vóstră,

Inalt Preasânțite Domnule Archiepiscop și Metropolit!

De vécuri multe poporul românesc pórtă luptă pentru esistința sa națională.

Strĕinii, cu cari locuiam împreună și cei cu cari eram învecinați rîvniau, ba stăruiau cu tóte mijlócele la contopirea nóstră în semințiile lor.

Dar nici când întrecut atacul contra vieții nóstre naționale n'a fost atât de inverșunat ca în timpul present.

Poporul maghiar adecă, astădi ajuns la putere, cu desconsiderarea intereselor patriei comune vo esce ca cu ori-ce mijlóce să ne asimileze lui-și, să ne magiariseze.

Nu i-a succes în trecut, când rari erau între noi ómeni provĕduți cu bune și destule arme de apĕrare. Nu-i va succede acum a ne magiarisá, când consciința nóstră națională e mai vie și mai pronunțată, când în fruntea poporului nostru stau bărbați cu multă iubire de némul lor și sunt înzestrați cu puternice arme de luptă.

La acésta convingere între alte ne îndreptățesce un cas concret întêmplat mai dilele trecute.

Escelența Vóstră atât ca archipăstoriu cât și ca unul dintre cei dintâiu fii ai némului românesc, fiind însuși atacat și cu Escelența Vóstră întreg poporul românesc prin îndrăsnéța adresă, ce V'a făcut președintele Kultur-egyletului din Cluș, dl conte Gabriel Bethlen, de a concede unui preot de-ai nostri a concurge la sfințirea stégului reuniunei Emke, a-ți respins cu demnitate recerută acel atac.

Declarațiunea resolută și plină de adevĕr, ce Escelența Vóstră a ți făcut președintelui reuniunei „Emke“ la îndrăsnéța sa recercare, a umplut inimile tuturor românilor de mare bucurie, pentru-că din înălțimea tronului archieresc a-ți dat espresiune convingerilor nóstre și ale tuturor românilor.

Pentru acest act de părintéscă iubire și îngrigire, noi subscrișii, întruniți astădi în conferință, în numele nostru și al fraților nostri din ținutul Mercurei, Ve rugăm să binevoiți a primí adênc simțitele nóstre mulțămiri, rugând totodată pe Dțeu să Ve lungéscă anii vieții, să ve dea tărie și putere ca să puteți apĕrá și în viitoriu adevĕratele interese ale némului nostru și ale scumpei nóstre biserici.

Mercurea, la 14/26 Octobre, 1889.

Ai Escelenției Vóstre devotați fii

(*Urmézĕ subscrierile.*)

Cronică din Zarand.

Zarand, 23 Octobre 1889.

De ale scólei. — Câteva recerințe acum la începutul anului!

Cu 1 Octobre st. v. s'au început prelegerile la scólele nóstre confesionale gr. or. — din archidiecesă — prin urmare și din tractul nostru Zarand. Învĕțătorii au să fie la postul lor, pentru-ca prelegerile să se încépă regulat. Durere! în multe locuri acésta nu se póte face punctual, nefiind indivíți apți la indemână. In acest tract suntem mai norocoși. La fie care stațiune învĕțătoréscă sunt competenți — deși nu cu cualificațiunea recerută, — dar apți a fi aplicați ca provisori, avênd minimul 3—4 clase gimnasiale. Acésta impregiurare este a se mulțămí gimnasiului nostru din Brad și indemnului, ce se dă de aici ca tinerii eșiți din gimnasiu să se aplice la cariera învĕțătoréscă. Astfeliu învĕțătorii tractuali 3 părți din 4 sunt tineri eșiți dela acel gimnasiu.

Fiind la începutul anului scolariu și cunoscênd de aprópe lipsele acestui tract, cred, că nu e superflu a atrage atențiunea învĕțătorilor nostri asupra câtor-va lucruri de interes pentru dênșii, pentru progresul scolarilor, și pentru istoricul scólelor și a desvoltărei nóstre.

Este o plângere generală nu numai în acest tract, ci și în altele, că pruncii nu cercetézĕ scóla. Lucru e prea adevĕrat. Sunt insĕ și locuri, unde scóla e indesuită tot anul de prunci.

E datorința fie cărui învĕțătoriu a se pune acum la începutul anului în atingere nemijlocită cu casa părintéscă. Să nu ne fie rușine a pĕtrunde în cea din urmă căscióră țĕrănéscă, unde scim, că este prunc apt de scólă, căci dóră din opincă suntem cu toții. Vorba e ca să câștigăm și să luminăm personal pe fie-care părinte despre însemnătatea scólei, și să ne familiarisăm — unde e prunc începĕtoriu — cu el ca să-l atragem la scólă.

Asta ar fi prima recerință.

A dóua: să fim punctuali în cercetarea scólei, și bisericei, — începênd de acum și până la finitul anului.

A treia: să facem cât mai ține timpul frumos escursiuni cu elevii la câmp, să facem eserciții gimnastice, ca să atragem atențiunea părinților asupra-ne; ĕră elevilor să le facem plăcere.

A patra: să nisuim ca pruncii să-și cumpere cărți, ér celor sĕraci să li se procure prin comitetele parochiali, ér dacă acésta nu se póte, să încercăm a face colecte în comună, pentru procurarea de cărți la elevii sĕraci, tot astfeliu și pentru recuisite de scris.

A cincia: archiva scólei, dacă esistă, să se țină în ordine; ér dacă nu esistă, și fapt este, că nu esistă în cele mai multe comune, are să se facă, căci este o rușine pentru un învĕțătoriu a-l întrebá după circularele forurilor superióre privitóre la scólă — și recte la învĕțătoriu, despre absenții, despre corespondența lui oficiósă, și a nu fi în stare a-ți arĕtá nici un act cât să orbesci un șórece.

De aceea să ne facem o datină, de care se ne ținem strict: ori ce act oficios dela autoritatea scólară, dacă ne privesce personal, sau e referitoriu la scólă dăi datul când ți s'a presentat, numeriséză-l, și-l indù în protocolul de esibite, tot astfeliu ori-ce act dai insuți, lăsați copie cu numĕr. Actele, ce ai primit, și ce ai dat, numerisate și în ordine ținute sunt o icónă a activității învĕțătoriului. Ele vor formá archiva scólei, impreună cu cronicele scolare și alte scripte și sunt de cea mai mare însemnătate pentru învĕțătoriu, și pentru istoricul scólei și a învĕțământului. Un învĕțătoriu, care nu și are archiva sa, e asemenea unui dileriu, care, la finea anului scie să ți spună, că a lucrat, dar nu póte să-ți dovedéscă cu nimica sporiul făcut.

A șésa recerință: să fim conscienționși în darea absențiilor — despre cari să păstrăm copii în archivă — și insist acum la început să se pedepséscă cei renitenți; numai în êst mod au pedepsele înțeles. Elevii fiind constrinși de acum a cercetá scóla, vor puté face progres. A pedepsí elevii la finea anului, pentru-că nu a frecuentat scóla, e un lucru absurd. Deoparte elevul nu mai póte profitá nimic, ér de altă parte, am făcut și daună părinților prin aplicarea de pedepse în bani.

A șeptea: să ne purtăm în ordine matricula, cronicele scolari, catalógele de clasă etc.; ĕră dacă scóla nu le posede, fă tot posibilul, ca să ți se procure, căci e lucru necredibil, ca cea mai sĕracă parochie să nu pótă spendá minimul de 8 fl. pentru procurarea cronicelor scolari.

A opta: ia dacă nu ai luat până acuma normativul scolariu în mână — bun, rĕu cum e — și-ți imparte materialul, ce ai să percurgi în fie-care sĕptĕmână cu fie care despărțĕmênt. Numai așa vei merge cu pași siguri.

Dacă esti învĕțătoriu nou, te pune în conțelegere cu învĕțătorii, ce au pracsă, și sunt recunoscuți ca buni învĕțători. Materialul vei avé a ți-l acomodá după numĕrul órelor prescrise pentru fiecare obiect de învĕțământ pe sĕptĕmână.

A nóua: mergi totdeuna pregătit în scólă, și nu te lăsá în scirea Domnului, că vei p opune, cum vei puté.

Făți dacă ești învĕțătoriu tinĕr prelegerile în scris, și te preparéză bine acasă. Acésta va fi de lipsă să o faci în vre o doi ani consecutivi.

De aci înainte 'ți vei face în scris numai planul lecțiunei și óreși care schițe din esecutarea lui.

A dțecea: scóteți cărți din biblioteca reuniunei, cari te privesc, cetesce, imprumută dela amici, cumpĕrați opuri pedagogice încât 'ți ajung puterile materiali. Nu uitați ca de ochii din cap: să abonați vre-un jurnal pedagogic, ca să fiți în curent cu ale scólei.

In fine pare, că aud dicênd pe unul: acestea tóte le am sciut și eu! Apoi prea bine! Să vedem fapte.

Corespondentul.

Cultul divin în biserica veche creștinéscă.

(Urmare.)

Din aceste se invederézĕ: că apostolii, ca născuți jidovi, respectau și observau însuși cultul divin jidovesc; că acéstă observare au recomândat-o ei și acelor crestini, cari au fost născuți jidovi și rêvnitori ai legei mosaice; că ei însĕ acéstă observare n'a pretins-o de loc dela crestinii din pĕgâni, cel puțin nu mai mult din ea decât ce a fost cuprins în decisul, respective în epistola bĕtrânilor comunei

---

lui Marte până la esplanada invalidului este destinat numai pentru agricultură. Afară de acésta florăriile și grădinile de pe colina Trocadero încă aparțin agriculturei. Tot aici s'a ridicat un templu admirabil și pădurăritului. Nu de mult s'a ținut și o esposiție de vite. Vitele încă n'au oferit ceva admirabil, dar cine póte admirá tot ce merită a fi admirat?

Mergênd de a lungul câmpului lui Marte, primul edificiu, care ne întimpină este palatul dedicat materielor de nutremênt. El formézĕ o galerie lungă. Paralel cu acésta se estinde o a doua galerie. Până la esplanadă se estind șese galerii de aceste. Tóte sunt din greu încărcate. Afară de aceste galerii mari se mai află câteva și mai mici, cari asemenea au pavilóne bine arangiate. Dintre aceste cu deosebire esceléză cel al pânei. Esposiția acestora este în general mult mai simpatică decum și-ar puté cineva închipuí.

Specialistul află multe de admirat și studiat, atât în ce privesce mașinele cât și productele câmpului. Materialul de studiat este destul de vast. Dar nu numai specialiști ci și economii de rênd află multe lucruri instructive, și interesante. Ba chiar și privitoriul indiferent admiră, și se încércă a-și câștigá informațiile recerute despre lucrurile neprecepute.

Prima galerie, în care întrăm îndată-ce am părăsit câmpul lui Marte, conține esposiția ministeriului de agricultură. La întrare numai decât ne întimpină o piramidă formată din cuburi aurite.

Scopul acesteia este a sensualisá interesul manifestat din partea regimului pentru prosperarea agriculturei. Cubul cel mai de desupt este, se înțelege, cel mai gros. El representă un erogat de 8.300,000 fr. Acésta corĕspunde anului 1889. Anul 1869 este representat prin un cub, care costă 4 mil. fr, ér 1849 prin un cub al cărui cuprins valorézĕ numai 1.698,000 fr. ș. a. m. d.

Ne-am puté pune întrebarea: óre de ce a spesat regimul atât de mult pentru agricultură și că óre n'ar fi fost destul, dacă s'ar fi indestulit cu sumele de mai nainte? Desigur că nu, ar fi rĕspunsul, deóre ce scólele s'au desvoltat din ce în ce mai mult, s'au înființat nóue stațiuni de esperimentare, se dă mai mult pentru prăsirea vitelor s. c. l. Dar cel ce face numai o comparație superficială între erogatele de acum ale ministeriului de agricultură și ale celui de înainte de 20 ani, acela să nu uite, că atunci păduritul, prăsirea cailor și sistemul de udare aparțineau altor ministere. Aceste resorte aparțineau ministeriului de comerciu și prin alipirea lor, la cel de agricultură au mărit bugetul acestuia. Aceste se urcă acum la suma de 36 milióne franci.

Una dintre cele mai salutari înoiri este înființarea de secțiuni de espiramentare. De aceste s'au construit în diferite regiuni ale Franciei. Aceste stațiuni au orênduit unele esperimente, după cum se pot vedé în galeriile esposițiunei. Cu deosebire mi se pare mie interesantă esperimentarea, care s'a făcut cu grâul. După datele oficiali statistice un hectar produce în Francia 15—16 hectolitre. Dupăcum se vede mai puțin ca în Anglia și Germania. Acésta impregiurare impedecă pe economul englez de a puté concurá cu productele agricole ale țĕrilor dincolo de mare. Antistiile stațiunilor de esperimentare și au atras atențiunea asupra acestui punct și au și semnalat varietățile, cari se par potrivite a ajunge ținta dorită.

Aceste varietăți se recomândă țĕranilor nostrii. Cu care succes însĕ, acésta îmi este încă necunoscut Pentru un resultat sunt de lipsă dóuĕ succese: 1. Țĕranul trebue să voiéscă a primí sămênța cea nóuă de grâu și să o samene. 2. sămênța sămênată trebue să se și dovedéscă. Am audit numai câteva casuri speciale, dar aceste sunt destul de strălucite. In un cas hectarul a produs 50 hectolitre, în un altul și mai mult. De altcum 'mi permit a nu întrelăsá, și a amintí că eu cunosc și observ câmpurile din apropierea Verseillesului de vre-o dóuedeci de ani și de atunci hectarul produce totdeuna 45 hectolitre în termin mediu; drept aceea mi se pare că terminul mediu de 15—16 hlr. pe hectar nu corĕspunde adevĕrului.

(Va urmá.)

din Ierusalim către crestinii din Antiochia (Fapt. Ap. 15. 23—29). Ba Pavel nici decum nu voesce sĕ permită, ca crestinii din păgâni sĕ se supună circumcisiunei şi obiceiurilor jidovesci, pentru-că prin acésta cad în judaism (v. Galateni cap 5).

Când în urmare biserica din Iernsalim fù distrusă, atunci şi obiceiurile jidovesci deveniră în biserică mai rari şi încetul cu încetul dispărură cu totul dintre crestini. Din acestea se vede, că cultul crestinesc nu stă nici într'o legătură cu cultul jidovesc.

Dar cu tóte că cultul crestinesc la nici un cas nu se póte derivá din cel mosaic, totuşi forma devoţiunilor nóstre îşi trage originea din iudaism, şi adunările nóstre bisericesci sunt decopierea adunărilor jidovesci în sinagóge

Se nasce acum întrebarea: că cum stă cu sinagógele şi ce a ordinat Christos şi apostolii sei cu privire la ele?

În periodul lui Iisus afară de biserica din Ierusalim aveau jidovi în tóte oraşele mai însemnate, atât în lăuntru cât şi afară de Palestina, locuri de adunare. In acestea conveniau ei în tóte Sâmbetele. Se cetiau câteva capitole din s. scriptură, sĕ esplicau şi sĕ făceau admonieri poporului. Fiecare sinagogă îşi avea pe antistele seu (archisinagogos). Fie-care Rabbi, ori cărturariu, putea sĕ îndeplinéscă cetirea. — Iisus şi apostolii sei încă cercetau aceste sinagoge. Când s'a întrodus ele, nu se scie precis. O dispositiune mosaică nu sunt ele. Dar destul, că ele esistau şi erau cercetate.

Şi ap. Pavel cerceta regulat sinagógele în călĕtoriile sale. Ele erau pentru el locul acela, în care demustra el: că cel în Ierusalim, restignitul Iisus din Nazaret, este promisul Messia, şi că numai prin credinţa acésta plăcem lui Dḑeu şi ne fericim şi că în numele lui sĕ ne botezăm. Faptele apostolilor sunt pline de astfeliu de esemple; arătându-ne şi efectul, care l'a produs propagările sale. Acuşi fură ascultătorii, ba une-ori chiar şi antistii sinagogelor convinşi; acuşi poporul se împărţa în partide, acuşi unii contraḑiceau şi Pavel se vedea de multe ori necesitat a căutá împreună cu pretenii şi aderenţii sei o altă sinagogă.

Acésta este începutul adunărilor crestinesci şi a bisericilor. Şi unde a întemeat Pavel comune speciale crestinesci, acolo nu uita de a dispune şi persóne, cari sĕ conducă acele comune, ca şi antistii sinagógelor.

Atât aflăm în cărţile Test. nou cu privire la cultul divin crestinesc. Că nu s'a ordinat prin lege nimica în causă, póte fi pentru-că întemeetoriul religiunei crestine şi apostolii au voit din adins sĕ lase acest lucru a se organisá după înţelepciunea şi libertatea crestinilor şi după impulsul lor din lăuntru...

Şi creştinii au aflat calea de a venerá pe Dḑeul lor şi ai prestá cuviinciosul cult.

Sĕ vedem dară, cum serviau crestinii cei dintâiu Dumneḑeului lor; şi anume cum îl venerau ei în casă (cult privat) şi cum în adunările lor bisericesci? (cult public).

Cultul privat era cu deosebire de dóuĕ feliuri: sau că se făcea privind familia întrégă, ori că se făcea de o anumită persónă special pentru sine şi era condiţionat de timp determinat.

Ce privia feliul dintâiu, care se póte numí biserica din casă, apoi acela se sĕvêrşia de comun în următoriul mod: Îndată-ce se sculau diminéţa, sĕ adunau cu toţii la olaltă şi îşi făceau rugăciunile (precum acésta se vede din Chrysostom om. I despre rugăciune); lăudau şi mulţămiau lui Dḑeu pentru ocrotirea şi conservarea lor din nóptea trecută, implorând ajutoriul şi darul seu şi pentru ḑiua, care se începe. Şi aceste le făcea stăpânul căsii, afară dacă din întêmplare era un preot de faţă. Este de presupus, că după aceste îşi mărturisiau simbolul credinţei lor, în puterea căruia se manifestau ei de crestini, înarmându-se astfeliu contra a totfeliul de primejdii şi ispite.

Mai departe nu me îndoesc, că vor fi cetit câteva piese din s. scriptură, precum erau obicinuiţi ei a face acésta în tot timpul şi în urmare şi la aceste ocasiuni nu s'a putut trece cu vederea.

Că şi-au avut ei órele anumite pentru rugăciune, adecă óra a treia, a şésa şi a nóua este cunoscut (Şaguna, ist. bis. I. §. 75). Obiceiul acesta l'a împrumutat ei dela jidovi, carii împărţiau diua în patru óre mari: în întâia, a treia, a şésa şi a nóua; din cari cele trei din urmă erau ordinate pentru rugăciune. Óra dintâiu se începea la 6 óre diminéţa calcularea nóstră) şi dura până la nóuĕ. Óra a treia începea dela nóuĕ până la doispreḑece, spre închipuirea vremei aceleia, în care s'a pogorît duchul sfânt asupra apostolilor; óra a şésa se începea la doispreḑece şi dura până la trei spre închipuirea rugăciunei lui Petru din casă în césul al şéselea — Fapt. ap. 10. 9; — óra a nóua se începea dela trei până la şése óre séra, spre aducerea aminte a mergerii lui Petru şi Ioan la biserica Ierusalimului (v. Şaguna, loc cit.) (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a sosit din Meran la Viena, unde va petrece până la 5 Novembre a. c. Din Viena Maj. Sa va vení la castelul Gödöllö.

* (Căsătoria princiară). Actul căsătoriei principelui mostentoriu de Grecia, Constantin, cu princesa germană, Sofia, s'a sĕvêrşit în biserica gr. or. după ritul gr. orient. In capela Curţii s'a dat binecuvêntarea după ritul evangelic. La masă a toastat împĕratul german pentru părechia tinerá şi pentru poporul grec. Manifestaţiunea cu torţe a cetăţenilor a fost splendidă, preste 24,000 cetăţeni au luat parte.

* (O serată la regina României.) Regina României petrece în present la Wiesbaden, unde sănĕtatea deşi i s'a mai îndreptat, totuşi trebue sĕ mai petrécă pentru a luá masage. Regina în ḑilele când se simte bine, arangiéză serate artistice, la cari învită pe persónele mai distinse. Astfeliu de serată a arangiat şi sĕptĕmâna trecută. Erau învitaţi principesa de Schlesvig-Holstein, fratele reginei, principesa de Reuss, d şóra Văcărescu, poetă română cu bun nume, renumitul autor german Gustav Freytag, dl Frederik Bodenstedt şi alţii. Cu acéstă ocasiune d-şóra Ghiers, actriţă a curţei, a cetit împreună cu compositorul August Bunger drama într'un act întitulată „Ulranda." Acéstă interesantă dramă e scrisă chiar de regina, Carmen Sylva, şi se va jucá în curênd şi la teatrul curţei din Weimar. Subiectul piesei este luat din timpurile istorice vechi ale germanilor. Se caracteriséză printr'o fantasie bogată, printr'o limbă frumósă şi plină de figuri.

* (Cas de mórte). „Românul" dela 28 Oct. scrie: Generalul **Adrian** a încetat eri din viéţă. Eşit din popor, generalul Adrian a luptat necurmat pentru democraţia română, alături de Golescii, Brătianu, Rosetti. Pecând era adjutant al Domnului Cuza-vodă împreună cu deputaţii liberali votà adresa către tron din 1863, din care causă împreună cu generalul N. Golescu, a fost scos dintre adjutanţi şi pus în disponibilitate.

Combătând apoi ca deputat unele imposite ilegale, refusà împreună cu Golescu, Brătianu şi Rosetti sĕ plătéscă acele dări, din care causă fù dat în judecata ostăşéscă şi în câteva ḑile, osêndit la degradare şi scóterea din oştire, sentinţa se întări, refusându i-se chiar dreptul de-a apelá la casaţie.

In 1867 fù numit ministru de resbel în cabinetul Stefan Golescu, în 1868 remase în aceaşi calitate în cabinetul Nicolae Golescu, şi demisionà, când venì cabinetul Dumitru Ghica. De atunci a luptat necurmat alături de C. A. Rosetti. In timpii din urmă trăia retras. — Luând o vie parte la durerea familiei, amintirăm acésta pagină din viéţa lui Adrian, din care reese simţemintele şi independinţa de caracter a bĕtrânului liberal, care cât a trăit, a dat tuturor esemplu de onestitate privată şi rĕmânênd credincios principiilor democratice

* (Adunările comitatense). In adunarea comitatensă a comit. Coşocna s'au votat pentru fondul de pensiune al funcţionarilor 0.75%, pentru fondul bolnavilor 1·75%, pentru casa comitatensă 2% pentru cheltuelile orf. şi tutorale 0·25%, pentru scopuri culturale 0·25%, s'a mai votat arunc de dare pentru scóla de stat din Huedin, pentru institutul surdo-muţilor, pentru scóla industrială de femei etc. In adunarea comitatensă din Deva s'au votat 2%, pentru amortisarea împrumutului de 160.000, cu care sĕ se continue lucrările la edificarea casei comitatense.

* (Steagul rus fluerat). „Pall Mall Gaz." scrie, că steagul rus a fost fluerat la Londra. Étă în ce împregiurări: Ḑilele trecute fiul contelui Tolstoy şi alui Ignatiew au petrecut în sala musicală Alhambra, unde între altele cei de pe scene, au arĕtat şi diferitele steaguri şi insemne ale statelor din Europa. Când s'au arĕtat cele rusesci, un steag mare şi cu mai multe embleme, publicul a început sĕ fluere şi sĕ-i dea cu huide-o. Tinerul comite Ignatiew s'a supĕrat atât de tare pentru acésta, încât a dat pe la mai multe ḑiare sĕ se însereze un protest, în care condamnă aspru pe cei cari au fluerat, şi în genere pe întreg publicul din Londra, care, ḑice contele, înturiat, a dovedit, că este mai puţin cult decât cel mai din urmă ţĕran din Rusia.

* Târgul din Sas-Reghin, precum i se scrie fóei locale de aici „Sieb. Tgblatt" a fost de tot slăbuţ, din causă, că în împregiurime bântue bóla de gură şi de unghii. Cumpĕrători au fost destui, dar vite abia au fost de tóte 2780 boi. Părechia de boi mari a ajuns şi la preţul de 380 fl.

* (Reservistii de intregire). In cercurile de intregire, în cari resultatul recrutării a fost nefavorabil s'au convocat la esercitiul de arme activ un număr considerabil dintre reservistii de intregire. Acésta s'a făcut în urma ordinaţiunei monarchului şi pe temeiul legei din 1888 art. de lege VI. Acei reservisti deci, cari credeau, că după 8 sĕptĕmâni vor fi eliberaţi, pot fi ţinuţi 1, 2 şi eventual 3 ani la esercitiul activ.

* (Adunare „patriotică" furtunósă.) Din Braşov se comunică cu data 27 Oct: Adunarea generală de aḑi a filialei kulturegyletiste din Braşov a decurs într'un mod de tot furtunos. Raportul secretariului Szterényi a fost respins cu o maioritate covêrşitóre, în urma căreia presidentul Koos şi secretariul şi-au dat demisiunea. S'a ales apoi un vice-presedinte şi un alt secretariu, ér alegerea de presedinte s'a amênat până la adunarea gen. viitóre.

* (Este Ungaria ungurésca.) Deputatul ungur Szathmáry György, scrie „G. Tr.", a scos de sub tiparin o carte intitulată „Ţéra şi părţile mărginaşe". Autorul constată cu date că *dintre 36 oraşe* citate de el din părţile de sus ale Ungariei, *în 25 elementul magiar nu dă nici 10% din numĕrul total al populaţiunei, ba în jumĕtate din aceste oraşe ungurii nu dau nici 5%*, ér în 6 dintre oraşele amintite nu se află nici o scólă de stat pentru magiarisarea tinerei generaţiuni. Faţă cu aceste date fóia ungurésca „Magyarság" este desperată, deóre-ce s'a dovedit, că „comitatele nu sunt în stare a contopí în corpul naţiunei elementele de rassă strĕină ale ţĕrei şi a paralisá tendinţele centrifugale", ci resolvarea acestei probleme este în mod direct avisată la oraşe. Şi acum dovedit fiind, că nici oraşele nu sunt unguresci, la cine va fi avisată resolvarea acestei probleme, după ce mai e şi aceea constatat, că numĕrul ungurilor scade mereu?

* (Esamenele de pădurari.) Aceste esamene s'au ţinut în 21—23 Oct. în sala comitatului din Sibiiu şi s'au supus 24 reflectanţi. Dintre acestia 20 au prestat esamenul şi anume: 2 cu eminenţă, 10 cu bine, 8 suficient; 4 au fost respinşi, ér 6 n'au fost admişi din defecte formale.

* (Falsificători de bani.) In împrejurimea Cluşului s'au observat circulând mai multe bancnote de 10 fl. false. Gendarmăria din Cluş ar fi dat de urma falsificătorilor.

* (Statistica Cluşului.) După ultimul raport al oficiului statistic numĕră Cluşul 29,141 cetăţeni şi 1826 soldaţi. In total populaţiunea Cluşului e de 30.967 locuitori.

Bibliografic.

„Procesul de presă"

al lui *Parteniu Cosma* contra *Septimiu Albini*, pertractat înaintea curţei cu juraţi din Cluş la 27 Martiu n. 1889 este titula unei broşuri, ce a apărut în tipografia archidiecesană din Sibiiu.

In acésta broşură — fórte interesantă — pe lângă espunerea decurgerei procesului de presă al dlui P. Cosma, se mai desvălesc multe lucruri, despre cari publicul n'a avut cunoscinţă, sau cel puţin nu într'o formă aşa bine precisată, şi se pune în lumina cea mai clară urḑirea şi preste tot activitatea „Tribunei" şi în parte şi faptele protopopului Simion Popescu. Unele părţi, ce credem, că e necesariu sĕ vină şi la cunoscinţa publicului nostru cetitoriu, le vom reproduce. Broşura conţine 190 pagini şi e împărţită în mai multe capitole. Preţul e **50 cr.**, francată 55 cr. şi se póte procurá direct dela librăria tipografiei archidiecesane.

— *„Meseriaşul român"* Nrul 20 a apărut cu următoriul sumariu: Dulgheria. — Cum se obţin colorile scumpe. — Intreprinderi nóue. — Istoricul fundării Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Meseriaşului Român." — Colierul perdut. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Recete folositóre. — Glume. — Concursele Andronic. — Bilanţul instit. „Meseriaşul român." — Anunţ. — Târgurile. — Cursul pieţei Braşov.

MONITOR. 41

Calendariul sĕptemânii

22 — 28 Octobre.

22 Duminecă: Averchie şi sânţii şépte coconi din Efes, Alesandru, Iracliu, Ana, Elisabeta, Teodota, Glicheria, Zăcharia, Rut, Lot. *23 Luni:* Iacob fratele Domnului, Ignatiu, Macariu Romanul, Nichifor, Petroniu. *24 Marţi:* Areta, Sebastiana, Marco, Sotichir, Ualentin, Acachiu preotul, Perdon. *25 Mercuri:* Marcian, Martiriu, Anastasiu, Ualerin, Sabin, Ualeriu, Chrisaf, Tavita, Uar, Georgiu, Papia, Diodor, Claudian, Faust, Vasiliu, Lucian, Nichifor, Stefan, Filadelf, Policarp, Macariu. *26 Joi:* (†) Marele Martir Dimitriu, Artemidor, Vasiliu, Leptina, Glicon. *27 Vineri:* Nestor, Capitolina, Erotinda, Chiriac, Procla socia lui Pilat. *28 Sâmbătă:* Terenţin, Neonila, Nita, Sarvil, Ieracs, Teodul, Fota, Vil, Evnichia, Stefan, African, Macsim, Pompiu, Firmilian, Melchion, Chiriac, Ana, Fevronia, Atanasiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 22 Octobre a XXI-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 4 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 10-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea".

Joi, 26 Octobre. Marele Martir Dumitru, sĕrbătóre legată. Cântările numai din Mineiu cu Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea".

Loterie.

Mercuri, în 30 Octobre 1889.

Brünn: **87 83 21 24 38**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.66
Napoleon	9 47½	9.46
100 marce nemţesci	58.32½	58.30
London (poliţă pe trei lun)	119.60	119.—

Nr. 81 [224] 2—2

CONCURS.

Pe temeiul conclusului representanței gimnasiale dela 29 August a c. adus sub punct 3 al protocolului, se escrie concurs nou pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad, cu specialitatea: matematica ca studiu principal și fisica ca studiu aucsiliar, eventual și altă grupă de specialitate, cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post dacă concurenții au censura este de 800 fl. și decenalele nelimitate; în lipsa de censură însă salariul este de 700 fl.

Concurenții 'și vor adresa petițiunile lor către comitetul gimasial intruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificațiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §. 30 și 61 în combinare cu dispositiunile bisericesci relative la cualificațiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanței gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 20 Septembre, 1889.

Vasilie Damian,
președinte.

Nr. 265. [217] 3—3

CONCURS.

Devenind postul învețătoresc din parochia greco-orientală Mihalț vacant pentru anul scol. 1889/90 prin acésta se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 dile.

Emolumentele sunt:

1. Salariu pe anul scolastic 1889/90 150 fl., a se plăti din repartițiune din cassa sfintei biserici gr. or.

2. Cuartir liber în edificiul scólei.

3. Lemne suficiente pentru scólă și învețătoriu.

Doritorii a ocupá acest post au a și substerne concursele sale sub terminul susindicat conform statutului organic și legilor de scólă în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
In conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 30 Septembre, 1889.

Alesandru Tordășian,
protoresbiter.

Nr. 793. [218] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învețătoriu din comuna Merghindeal protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii a ocupá acest post au a-și substerne petițiunile lor instruite conform dispositiunilor esistente până la terminul prefipt la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, la 29 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 502. [222] 2—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediașului se deschide concurs de paroch în termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóue încăperei și o bucătărie pe a cărei curte se află supra edificatele necesari pentru economie.

2. Porțiune canonică de 12 jugere arătoriu și fênaț, pământ de calitate bună pentru care va avea parochul a solví o contribuțiune erarială de 6 fl. la an.

3. Dela 76 familii 100 dile de lucru cu viptul dela paroch.

4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va dá cantorilor 16 ferdele.

5. Stolarele usuate în tract.

Tóte aceste la olaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-și așterne suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaș, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 899 [228] 1—1

Publicațiune.

Prin acésta se aduce la cunoscința tuturor celor interesați, că George Rimceanu din Măgura este total divorțiat de către soția sa pribegită Varvara N. Enescu din Simon în basa sentinței consistoriale dto 25 Iuliu a. c. Nr. 4607 B.

Zernești, 19 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Sz. 2764 polg. [219] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy ürmösi Maurer Béláné bolyai lakós által beadott kereset folytán Ingodály község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 13-ik napjának d. e. 9 órája**. Ingodály község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Ingodály elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Sz. 2579 plg. [220] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Br. Bornemisza Ignátz buzdi lakós által beadott kereset folytán Sz. Péterfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 6-ik napjának d. e. 9 órája** Sz. Péterfalván község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15,§-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Szász Péterfalva elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Casă de vêndare.

Casa, în ulița Bruckenthal, Nr. 34, e de vêndare, din mână liberă.

Doritorii pot lua informațiuni între ½ 3—4 la proprietar, în aceeași casă. [226] 2—3

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50,	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Stațiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vinț. de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopole	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinț. de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinț. de jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 și mai mult „ „	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate negustătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 114 **Sibiiu, Sâmbătă 21 Octobre, (2 Novembre) 1889.** *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Octobre.

De când cu deschiderea parlamentului în regatul sêrbesc pe basa actualei constituțiuni, atenți-unea generală este abătută dela regina Natalia, care petrece în capitala regatului, este abătută dela regele Milan, care face călătorii de petrecere pe la esposițiunea din Paris, este abătută dela referințele dintre regență și regină, regență și guvern, și este îndreptată asupra activității parlamentului.

Încă înainte de deschiderea parlamentului pe când era acută diferența între regina Natalia, care-și pretindea dreptul de mamă, să-și vadă pe fiul seu, și între regență, care se ținea legată de obligămintele luate față cu fostul rege Milan, se prevestiau scene furtunóse în parlament din incidentul regulărei referințelor reginei. Se vorbia adecă, că parlamentul va luá inițiativa pentru eschiderea reginei din Belgrad, și espulsarea ei din regat, mai mult se vorbia, că regența a amenințat cu revocarea regelui Milan, care va avé să îmbrace din nou potestatea de rege, și să facă ordine prin restituirea situațiunei înainte de renunțarea sa la tron.

In fața acestor sciri noi am afirmat, că nu vedem o schimbare a situațiunei în favorul fostului rege, și a restaurărei lucrurilor înainte de abdicere. Am dis, că dacă în liniște și cu mult tact s'a pus la cale votarea actualei constituțiuni; dacă în așa de esemplară ordine s'a petrecut schimbarea de tron, și instituirea regenței; dacă atât de bine s'au grupat ómenii de stat ai Sêrbiei în jurul dinastiei Obrenovici; dacă în butul mêsurilor anterióre ale regelui s'a restituit în scaunul de metropolit urgisitul Mihail, care dela alungarea sa din scaunul de metropolit s'a adăpostit în sânta și pravoslavnica capitală a panslavismului, în Moscva; dacă în mod atât de neted s'a pensionat metropolitul Teodosiu, care a urmat în starea normală creată prin mêsurile escepționale decretate de Milan, și care a pronunțat sentența de despărțire între acesta și regina Natalia, în fine, dacă a fost posibil, ca regina să se re'ntórcă în patrie, și să-i se facă ovațiunile, cari i s'au făcut la primire — dacă tóte acestea s'au putut întêmplá, am dis noi, — atunci nu credem, că guvernul va espulsá pe regina, nu credem, că regența va reclamá la tron pe regele Milan, și nu credem, că parlamentul va luá mêsuri pentru oprirea reginei de a petrece în Sêrbia, și special în capitala regatului, în Belgrad.

Situațiunea creată prin abdicerea regelui Milan nu se póte schimbá așa de iute, și ómenii cari decid adi asupra destinelor Sêrbiei, ómenii, cari prin trecutul lor sunt tot atâtea programe, nu vor creá o situațiune, de care abia eri s'a mântuit.

Am vêdut mesagiul, prin-care primul regente Ristici a deschis parlamentul. Cu rară diplomație evită acest mesagiu pronunțarea vre-unui cuvênt, care ar fi supărăcios pentru Austria, sau în special măgulitoriu pentru Rusia.

Măestria acésta de a scí vorbí multe fără a provocá susceptibilități în drépta sau în stânga, a stors complăcerea tuturora, și în o mêsură sunt mulțămite cu mesagiul, diarele din Viena, cele din Budapesta fără deosebire de partide, și cele din Rusia.

Rêspunsul parlamentului la mesagiul regenței este mai pronunțat în direcțiunea creată prin nóua stare de lucruri. Rêspunsul se opresce în special la țarul Rusiei cu o espresiune de gratitudine pentru representarea sa la ungerea regelui Alecsandru.

Transpiră deci un feliu de înclinare spre Rusia, de bună sémă ca rêspuns la cuvintele monarchului nostru despre consolidarea lucrurilor în Bulgaria în actuala situațiune, căreia i se va dá sancțiunea din partea celor îndreptățiți la acésta.

Deodată cu consolidarea principelui Ferdinand Coburg în Bulgaria prin întrevenirea și spriginul Austro-Ungariei se dă signalul în parlamentul din Bêlgrad despre preponderanța politicei rusesci în Sêrbia.

Vedem deci pusă la ordinea dilei în tótă forma rivalitatea dintre monarchia nóstră și Rusia în orient.

S'au schimbat numai centrele. Până acuma Rusia lucra în Sofia și Austro-Ungaria în Bêlgrad, și în situațiunea de adi monarchia nóstră trimite un cuvênt de îmbărbătare spre Sofia, și parlamentul din Bêlgrad un cuvênt de loialitate țarului.

Am avut deci cuvênt să nu credem în o situațiune în Sêrbia în sensul politicei urmărite de regele Milan.

Revista politică.

În parlamentul din Budapesta se continuă desbaterile asupra diferitelor proiecte de legi, ce le-a presentat guvernul.

Până acuma s'au și primit mai multe proiecte. Astfeliu proiectul pentru regularea drumurilor și șoselelor s'a primit, așa precum l'a presentat ministrul de comunicațiune. Opositiunea a căutat chiar și la acest proiet prilegiu, ca să arunce cu săgeți în guvern. Tot așa s'a urmat cu proiectul ministrului de iustiție, Desideriu Szilágyi și al ministrului de finanță Weckerle, referitóre la regularea proprietăților din ținutul fostului regiment de graniță năsâudén.

O discusiune mai înfocată a provocat însă proiectul pentru lista civilă a monarchului nostru. Dieta, ce i drept, a votat acest proiect, care are valóre pe 10 ani și conform căruia s'a statorit suma de până acum adecă 4.650,000 pe an, dar discusiunile, ce s'au încins și cari au fost provocate de opositiune, aruncă o umbră de puțină cultură și desvălesce puterea șovinismului, ce bântue societatea magiară, chiar și când e vorba de monarch.

La ordinea dilei e și conventul general, ce s'a hotărît a se ține în anul viitoriu și la care biserica evangelică din Ungaria a hotărît ca să învite și biserica evangelică din Ardél. Intre alte afaceri, conventul se va ocupá și cu cestiunea reorganisărei bisericei evangelice, sau cu alte cuvinte a i se dá acestei biserici o altă constituțiune. Organele săsesci combat din rêsputeri participarea la acel sinod din motiv, că ușor s'ar puté periclitá interesele bisericei săsesci din Ardél, care 'și are constituțiunea sa.

Diarele magiare însă fără deosebire de colorit politic laudă hotărirea coventului și pledéză pentru unirea întregei biserici evangelice pe basa uniunei, ce s'a făcut între Ungaria și Transilvania și impută sasilor ardeleni, că ei vêd în acésta afacere o periclitare a intereselor lor săsesci.

Discutările în comisiunea alésă a censurá adresa cehilor tineri pentru încoronarea monarchului de rege boem și recunóscerea drepturilor publice ale regatului boem au decădut în certe formale și totdeodată amenințătóre. Modul, în care adresa reclamă drepturile de stat, nu convine de loc cehilor bătrâni și feudalilor, de aceea acestia au și început o luptă vehementă contra adresei. Drept motiv și-au luat împregiurarea, că germanii nu se află în dietă și că astfeliu nu se póte votá o adresă, carea reclamă o reformă radicală și la care să nu și dea părerile și representanții nuei însemnate părți din populațiunea Boemiei.

Adresa scupcinei sêrbesci s'a predat primului regent, dlui Ristici. Ea nu este numai o simplă descriere a mesagiului, cu care s'a deschis scupcina, pre cum se credea la începnt, ci desvălesce lucruri cu mult mai grave. Din întréga adresă reese, că s'a făcut un compromis între maioritatea radicalilor și minoritatea liberală, și acestui compromis i-se atribue o importanță cu atât mai mare, cu cât se scie, că una dintre partide merge mână în mână cu uneltirile rusesci.

Adresa condamnă aspru decisiunea ex-regelui Milan, căci a părăsit tronul, lăsând țara în o stare abnormală. Dacă dl Ristici și-a esprimat bucuria pentru cele cuprinse în adresă, atunci tóte ilusiu-

FOIȚA.

Cuvinte sufletesci

De C. I. Lavater în românesce de *I. G. Barițiu.*

(Urmare.)

Esaminézâ tot, — reține ce este bun, — folosescete de ce este adevêrat.

*

Ceea-ce nu te face mai înțelept, mai bun, și mai vesel — să nu-ți fie de nici un preț; ceea ce te face mai iubitoriu, mai cuminte și mai nobil, să-ți fie sfânt!

*

La fie care faptă a ta întrébă-te: care va fi câstigul meu curat?

*

Când suferi cugetă: suferința este mijloc, scopul este perfecțiunea.

Când esti plin de bucurie cugetă: că acésta este numai umbra unei bucurii mai bune.

*

Ori cât de lin șoptesce amorul, totuși inima îl aude.

*

Un amor, care nu sacrifică nimic și nu sufere, — este fals.

*

Amorul plătesce tot — și totu-și rêmâne el datornic.

*

Tăcerea amorului este frumósă — și adesea mai plăcută ca vorbele lui!

*

Fapte de curagiu și iubire probézâ demnitatea omului.

*

Și cel mai de pe urmă din ómeni aparține familiei lui Dumnedeu, este tot așa de nobil ca și tine, și are tóte acele drepturi, pe care le ai și tu!

*

Inima este altariul lui Dumnedeu, care sfințesce ori-ce jertfă.

*

Numai intențiunea inimei este sufletul faptei și al virtuței.

*

Inimile ce se înțeleg ací jos, se vor înțelege de s i g u r și dincolo de mormênt.

*

Speranța n'are țintă, unde credința și iubirea nu au țintă.

*

Piedecile înaripézâ și împintenă speranța plină de curagiu.

*

Speranța este minunea cea mai mare, rada cea mai strălucitóre a divinității.

*

Tot ese la lumină odată: merit, suferință și virtute, — ceea-ce a fost mai lung și mai tare învêlit, va fi sêrbătorit mai frumos.

*

Curagiul și supunerea conduc pe cale spinósă la țintă: bărbătesce, curagios și vesel! supus, decis și totdeuna același!

*

Dacă afli în ceva putere spirituală — nu părăsi acel ceva!

*

Rêmâi fidel esperienței tale odată făcute și adunăți alta nóuă!

*

Bucurie adevărată și durabilă este numai fica înțelepciunei, care caută ce este mai bun și mijlócele mai bune pentru-ce este mai bun.

*

Nu fugi de bucurie, nu, ea vine îndecită cu vîrtutea, bucuria vine cu credința datorinței și a simțului ei!

*

Dacă ai făcut vre un bine, gustă apoi bucuria binelui.

(Va urmá.)

nile, ce le mai nutria monarchia nóstră cu privire la regență sunt nimicite. Adresa însa-și va rěmâné un document de o politică dubiósă, ce o urméză Sêrbia față cu monarchia nóstră și față chiar și cu statele balcanice.

Ministeriul trances a hotărît a nu demisioná ci a se presentá întregul cabinet la deschiderea camerilor. Acésta hotarîre s'a luat la inițiativa președintelui Carnot și în urma vorbirei fulminante a primului ministru Tirard, carele a accentuat, că încă n'a obvenit nici odată, ca un cabinet sě se retragă, când maioritatea representanților e de partidul guvernului. Dacă se va simți necesitate pentru reconstruirea acésta, se va puté face și în decursul sesiunei.

Mai o adresă de aderință.

Din incidentul cu reuniunea magiară „EMKE“ — precum suntem informați — Escelența Sa metropolitul nostru a primit din diferite părți ale Transilvaniei o mulțime de adrese de aderință, dintre care la espresa dorință din partea adresanților mai publicăm în fóia nóstră una, anume cea a inteligenței române din părțile Făgărașului, carea este de cuprinsul următoriu:

Escelența Vóstră,

Inalt Preasânțite Domnule Archiepiscop și Metropolit!

Subscrișii cu tótă insuflețirea am luat act despre bărbătésca ținută a Escelenției Vóstre, esprimată în epistola-rěspuns cătră președintele reuniunei ardelene de cultură magiară, mai corect dis, a reuniunei de magiarisare.

A-ți esprimat convingerea tuturor românilor de inimă, a ți vorbit din inima nóstră a tuturor, și suntem mândrii, că Escelența Vóstră a-ți păsit cu atâta sinceritate și resoluțiune bărbătéscă, și a-ți dat pe față uneltirile magiarisătorilor.

Ne luăm libertate cu cel mai profund respect și devotament a Ve esprimá cele mai sincere felicitări pentru démna și bărbătésca declarațiune adresată președintelui numitei reuniuni de magiarisare prin care a-ți dat de gol meschinele scopuri ascunse a șovinistilor, în mod atât de clar și categoric.

Aderăm cu tótă hotărirea ideilor esprimate în cestionata epistolă rěspuns a Escelenției Vóstre, luându-le cu cea mai firmă resoluțiune spre sciință și conformare, declarându-ne solidari cu cuprinsul memorabilei epistole a Escelenției Vóstre.

Sě trăiți Escelența Vóstră la mulți ani!

Făgăraș, în 15 Octobre, 1889.

Basiliu Rațiu, vicariu for. gr. cath., Iuliu Dan, adm. prot., Nicolau Cosgarea, Dr. Andreiu Micu, Dr. Nicolau Motoc, Mateiu Bârsan, George Aiser, George Golian, Basiliu Rațiu, învěț., Vincențiu Grama, Demetriu Chișerean, Ioan Dejenariu, Nistor Popa, Georgiu Drăghiciu, Ioan Capătă, Georgiu Comaniciu Ioan Stoica, Iacob Oană, Daniil Csergit, George Taflan, Ioan Grama, Naftanail Rădulețiu, Damaschin Anghel, Ioan Stan, Ioan Rădulețiu, Ioan Pop, Mateiu Chiujdea, Ioan Mărdan, Vasilie Mușiat, Samoilă Socol, Danilă Sasu, Valeriu G. Negrea, Eutimiu Boieriu Nicolau Muntean, Bucur Gălbincea, Ioan Burdulea, Bartolomeiu Zachariă, Gavrilă Cornea, Iosif Drugociu, George Pralea, Iosif Herțiogea, George Cojocariu, Iacob Dobrin, Nicolau Ludu, Lazar Comșa, Iosif Cățaveiu, Ioan Pop, Sofroniu Mogoșiu, Ioan Comșa, Ioan Rămbețiu, Aldea Bica Popi, George Ramba, Nicolae Bica, Chirion Stelea, George Visalon Bica, George Bica, Nistor Stelea, George Iencsi Bica, Sofron Stelea, George Moga, Precup Lupu, Mihaiu Bica, Maximilian Răcean, Sofroniu Prună, Isaia Cristian, George Achim Popa, Petru Debu, Spiridon Mărdan, Ioan Popaiov, Nicolau Ispas, Dionisie Mărdan, Samoilă Petroiu și Dumitru Antinie.

Metropolitul nostru și E. M. K. E.

Foile magiare din Cluș avisaseră publicul acum mai bine ca dóue sěptemâni, că comitetul reuniunei „EMKE“ va clarificá pe Escelența Sa metropolitul nostru, că n'a avut drept sě vorbéscă despre numita reuniune așa, cum a vorbit în rěspunsul seu cătră contele Bethlen Gábor, care rěspuns noi l'am comunicat, îndată ce afacerea fu adusă la publicitate. Acésta clarificare a și urmat cam la dóuě sěptemâni, adecă după un timp destul de lung, de care se vede că a avut trebuință comitetul reuniunei pentru ca sě și adune și sě și redigeze resonamentele. Credem, că este de interes pentru publicul nostru, sě cunóscă acestea resonamente în tótă forma și în tot cuprinsul lor; de acea noi le publicăm în cele ce urméză mai la vale, într'una cu rěspunsul mai nou al Escelenției Sale metropolitului, în care reuniunea din cestiune este prinsă în cuvintele grăite în numele ei, și cu acésta incidentul se pare a fi terminat. Étă ambele acte:

I.

Scrisórea comitetului de direcțiune al Kulturegyletului.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Érsek-Metropolita-Ur!

Mély sajnálattal és megütközéssel vette igazgató-választmányunk Nagyméltóságodnak f. év augusztus hó 26-áról 5511 Eln. sz. a. kelt főpásztori válaszát, melyben elnökségünk fölkérésével szemben a magyarországi gör. kel. egyház áldását f. évi szeptember hó 3-án Szamos-Ujvártt felavatott egyesületi lobogónktól megtagadni méltóztatott. Megtagadni méltóztatott a Magyarország czimerét, koronáját és védaszszonyát ábrázoló lobogótól, melybe a legmagasabb és magasabb személyek nevében illesztettek az első szögek, mely lobogót Magyarország asszonyai ajándékoztak egyesületünknek, melyet az erdélyrészi többi összes felekezetek lelkészeinek imádságai közt avatánk föl; megtagadni méltóztatott pedig akkor, midőn a fölavatásra egyik gör.-kel. román esperes már előre készséggel ajánlkozott s épen csak az egyházi hyerarchia törvényei értelmében, az egyházfői hivatalos magas engedélyért folyamodánk.

Tette pedig ezt Nagyméltóságod azért, mert „köztudomásu“ dolog, — irják saját főpásztori szavai — hogy az E.M.K.E., m.nt eddigi működése is bizonyitja, kizárólag a magyar-faj nemzetiségi érdekeinek elömozditása czéljából jött létre, a más nemzetiségü honpolgárok müvelödési érdekeit pedig csak annyiban hajlandó fölkarolni, a mennyiben kilátása lehet arra, hogy sikerülni fog ezeket a kizárólagos magyar müveltség révén az elmagyarosodásnak megnyerni és ez uton a magyar-fajba beolvasztani. Nagyméltóságod pedig „főpásztori és hazafias kötelessége tudatában a hazánkban megkisérthető minden, akár vallási, akár nemzetiségi mesterséges áttéritésnek bevallott elvei és meggyözödésénél fogva nyilt ellenzője.“

Hazafias kötelességünk tudatában kénytelenek vagyunk Nagyméltóságodnak ugy e tényével, mint tisztán föltevésekből kiindult ez indokolásaival szemben leghatározottabban állást foglalni, ide csatolván mindenekelött a m. kir. belügyminiszter által 1885. májushó 21-én 27.592/VI. sz. a. megerősitett és jóváhagyott alapszabályainkat, melyek ismételten nyilvánosan napvilágot láttak a hazafias sajtóban, s melyek közel félmillió példányban forognak a közönség kezén.

Meggyözödhetik Nagyméltóságod ennek II. 2. §-ából, hogy egyesületünk czélja a „hazafiságnak fejlesztése nemzeti irányu müvelödés által“, a legjogosabb és törvényszerübb tehát, a mi honpolgárok részéről csak kitüzhető, midőn e hazafiság azonos épen a felséges trón iránti hüséggel, miként ez, egyesületünknek urunk királyunk ő Felsége által Kolozsvártt történt fogadása alkalmával a hódoló beszédben hangsulyoztatott is. Szükségtelen pedig magyaráznunk, hogy a hazafiság ez országban csak oly müvelödés által fejleszthető, mely nemzeti, mely kizárólag alkotmányunk és magyar államesziménk beczikkelyezett sarkalatos alapelvében találja fundamentumát, törvényhozásilag is kimondva s fölségileg szentesitve levén a természetes alap, mely szerint Magyarország összes honpolgárai politikai tekintetben csak egy nemzetet képezhetnek, csak az „oszthatlan egységes magyar nemzetet“, a hazafias érzület fejlesztésének tehát más forrása és alapja, mint ez, nem lehet.

Ugyanezen alapelv következménye, az 1844. II. t.-cz. 1—9. §§ ai s más korábbi és későbbi ismételt czikkelyek értelmében, ugyancsak beczikkelyezett és szentesitett törvény levén pedig, hogy a nemzet politikai egységénél fogva az államnyelv a magyar, minek következtében ugyan e t.-cz. is, de később az 1879. XVIII. t.-cz. kötelezövé is tette a magyar nyelv oktatását ez ország minden fajta iskoláiban; logikai következmény tehát, hogy egyesületünk első sorban e törvényczikkely meghatározásához simuljon s hatáskörében elősegitse az államnyelv megtanulhatását ott, hol az érdekeltek ezt kérik, s a társadalom ez áldozatkészségét hálás köszönettel elfogadják. Midőn ezt tesszük, nemcsak jogot teljesitünk vele, de oly állampolgári és hazafias kötelességet, melyben nem csak az államrend és szolgái támogatására számithatunk, de melyben legalább közremüködést és munkatársi fáradozást e haza minden fiától elvárhatni testvériségi és honpolgári jogunk.

Positiv alapokon, az államért és törvényért, ez ország egysége hazafias hitvallásáért, a honpolgárok együvé-tartozása testvéri érzületeért munkálván tehát, kényszer nélküli, társadalmi s tehát nem aggressiv eszközökkel, a világosság és szeretet kulturális és közgazdasági nyilt intézményeivel: erőszakkal és rejtett egyébb czélzatokkal vádolnia minket senkinek sincs joga, legkevésbé pedig Nagyméltóságodnak, mint törvény szerint ugyane föladatok állami hordozójának és viselöjének, mig székében megerösitve ül és főpásztorkodik.

Hogy ott, hol, akár vallási „akár nemzetiségi mesterséges áttérítések“ nyomára jövénk, hogy ott, bevallot elveinknél s meggyözödésünknél fogva ennek nemcsak nyilt ellenzői, de hatáskörünk erejéhez képest megakadályozói és viszszaállitói is vagyunk, azt hiszszük, annak helyességében épen Nagyméltóságód szavai erösitenek meg, s következetlenség vádja nélkül kérésünket ez alapon Nagyméltóságod meg nem tagadhatá.

Az azonban — hivatkozunk programmunkra, öt éves müködésünkre, összes jelentéseinkre, a nyilvánosság előtt történő fölösen köztudomásu összes tényeinkre, — az azonban, mondjuk, egyetlen legkisebb concrét jelből sem bizonyitható, nem áll: hogy mi akár felekezeti, akár nemzetiségi áttéritést eszközöltünk volna és eszközölnénk; nem áll, hogy egyesületünk a honpolgárok müvelödési érdekeit csak annyiban hajlandó fölkarolni, a mennyiben öket az elmagyarosodásnak megnyerheti; nem áll, hogy az egyesület törekvése beolvasztás volna a magyar fajba; s nem áll, hogy egyesületünk kizárólag a magyar faj nemzetiségi érdekeinek elömozditása czéljából jött volna létre. Mindez sem nem „köztudomásu“, ezt sem „létrejöttünk, sem pedig eddigi müködésünk“ nem bizonyitja, csupán a szélső nemzetiségi izgatókalaptalan ráfogásai ezek.

Az Emke létrejöttének oka és létezésének fundamentuma egyenesen és kizárólag a történelmi és törvényes egységes magyar nemzeti állam; ez eszme, e valóság, ez a szilárd sziklakö, „melyre — az irás szavaival élve — a ki reá esik, megüti magát, a kire pedig ez a szikla esik, összetöri azt!“

Mindezek alapján Nagyméltóságodnak magatartását és állitásait, mint olyanokat, melyek legnagyobb mértékben alkalmasak a honpolgárok közti béke, testvéri egyetértés és szeretet megzavarására: egyesületünk magától ünnepélyesen elutasitja s az épen nem várt oldalról és módon jött föltevések és gyanusitások ellenében a leghatározottabban tiltakozik!

Az igazgató-választmánynak Kolozsvártt 1889. okt. 12-én tartott gyülése határozatából.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Érsek-Metropolita Ur
hazafias szolgái

Gróf **Bethlen Gábor,** elnök. **Sándor József,** főtitkár.

(Românesce *).

Escelentissime și Preavenerate Domnule archiepiscop și metropolit!

Cu surprindere și adêncă părere de rău a primit comitetul nostru de direcțiune rěspunsul archieresc al Escelenției Vóstre, de dato 26 August a. c. Nr. presid. 5511, prin care față cu cererea presidiului nostru a-ți aflat de bine a nu concede ca sě ia parte biserica gr. or gin Ungaria la sânțirea steagului societății, ce s'a sěvêrșit în Gherla la 3 Septembre a. c. A-ți aflat de bine a refusá participarea la sânțirea acelui steag, care înfățișază emblema, coróna și patróna Ungariei, în care s'au bătut primele cuie în numele celor mai înalte și mai înalte persóne, pe care steag l'au dăruit societății nóstre damele din Ungaria și pe care l'am sânțit între rugăciunile preoților tuturor celorlalte confesiuni din părțile ardelene; și încă a-ți aflat de bine a denegá acésta atunci, când un protopop român gr. or. deja înainte se oferise cu promptitudine a luá parte la sânțire și când chiar numai în înțelesul legilor hierarchiei bisericesci am cerut de a se dá în mod oficial inalta încuviințare a capului bisericesc.

Acésta a-ți făcut-o Escelența Vóstră pentru aceea, pentru-că e lucru „în genere cunoscut“ — dic propriele cuvinte archieresci ale Escelenției Vóstre — „că Kulturegyletul, precum se vede și din activitatea lui de până acum, s'a înființat esclusiv pentru înaintarea intereselor naționale ale rasei ungaresci, ér interesele culturale ale cetățenilor de altă naționalitate numai întru atâta este aplicat a-le îmbrățișá, întru cât ar puté sperá, că prin esclusiva cultură ungurésca îi va succede ale câstigá pentru magiarisare și astfeliu a-le contopí în rasa magiară. Ér Escelența Vóstră amĕsurat convingerei și principielor declarate, în consciința de patriot și archipăstor sunteți inimicul declarat al tuturor convertirilor măestrite, ce s'ar puté ivi în patriă, fie ele confesionale fie naționale“.

In consciința datoriței nóstre patriotice suntem siliți în cel mai hotărît mod a luá posiție atât față cu acest fapt al Escelenției Vóstre, cât și față cu acesto motivări basate curat numai pe presupuneri, alăturându Ve aici mai întâiu de tóte statutele nóstre aprobate și întărite de ministeriul r. u. de interne sub Nr. 27.592/VI de dato 21 Maiu 1885, cari statute au fost publicate de repețite-ori în pressa națională și dintre cari o jumĕtate de milion de esemplare se află împrăștiate în public.

Din § 2. II al acestor statute Ve puteți convinge Escelența Vóstră, că scopul societății nóstre este „desvoltarea patriotismului prin cultură națională“, este așadară lucrul acesta cel mai legal și legitim lucru, spre care pot sě tindă cetățenii, deóre-ce acest patriotism este identic chiar cu credința față de înaltul tron, după-cum s'a și accentuat acésta în omagiala vorbire rostită din partea societății nóstre cu ocasiunea primirei Majestății Sale regelui nostru domnitoriu în Cluș.

Nu e lipsă ca sě mai arĕtăm, că patriotismul în țéra acésta numai prin o astfeliu de cultură se póte desvoltá, care este națională, care își află temelia sa esclusiv în principiul fundamental cardinal înarticulat al constituțiunei nóstre și al ideei nóstre de stat magiar, fiind enunțată și prin legislațiune și fiind sancționată și din partea Majestății Sale, basa aceea naturală, în puterea căreia toți cetățenii Ungariei în privința politică numai o națiune pot sě formeze, numai „națiunea magiară una și nedespărțită“, așa dară desvoltarea sentimentului patriotic nu póte se aibă alt isvor și alt fundament, decât acesta.

Sunt o urmare a aceluiași principiu fundamental și §§ i 1—9 ai art. de lege II din 1844, și în sensul altor articoli de lege mai vechi și mai noi, devenind lege înarticulată și sancționată, că în vederea unității politice a națiunei limba statului este limba magiară, a urmat ca consecent, că atât acest articul de lege, cât și mai târdiu art. de lege XVIII din 1879 au făcut obligătóre propunerea limbei magiare în scolile tuturor raselor din țéră; este așadară o urmare logică, ca societatea nóstră sě se acomodeze în prima linie dispositiunilor acestui articol de lege și în cercul seu de influență sě înainteze și lățéscă învěțarea limbei statului acolo, unde cei interesați o cer acésta, și unde societatea primesce cu mulțămire sacrificiile oferite. Făcênd acésta, esercităm nu numai un drept, dar împlinim o astfeliu de datorință de cetățeni ai statului și de patrioți, care ne face sě putem contá nu numai la sprijinul statului și al organelor lui, ci avem dreptul frățesc și cetățenesc de a asteptá ca cel puțin sě conlucre și sě coopereze în direcțiunea acésta fie-care fiu al acestei patrii.

Lucrând noi așadară pe base positive pentru stat și pentru lege, pentru profesiunea de credință patriotică a unității acestei țĕri, pentru sentimentele de frățietate și pentru concordia cetățenilor, lucrând fără a face silă, cu mijlóce sociale și prin urmare nu agresive, cu instituțiunile publice de cultură și economice, menite a rěspândí lumină și iubire: nimenea nu are dreptul de a ne acusa, că am întrebuința forță și am avea alte intențiuni ascunse, cu atât mai vêrtos nu aveți acest drept Escelența Vóstră, ca unul care după lege sunteți purtătoriul și representantul de stat al acestor probleme, pe câtă vreme ve-ți ocupa scaunul archipăstoresc în care a-ți fost întărit.

Cumcă acolo, unde am dat de urma unor „convertiri măiestrite, fie confesionale, fie naționale“, amĕsurat convinge-

*) După traducerea „Gazetei Transilvaniei.“ Red.

rei și principiilor nóstre declarate, suntem nu numai inimicii declarați ai unor astfeliu de convertiri, dar amĕsurat puterilor nóstre de influință suntem și impedecătorii si restituitorii acelora: credem că acésta o confirmă chiar și cuvintele Escelenției Vóstre, și Escelența Vóstră pe acésta basă n'ați putut respinge rugarea nóstră fără a nu cădé sub acusațiunea de inconsecent.

Ne provocăm la programul nostru, la activitatea nóstră de cinci ani, la tóte raporturile nóstre, la tóte faptele nóstre sĕvêrșite în public și prea binecunoscute pentru a arĕtá, că nici din cel mai mic semn concret nu se póte dovedí și nu este adevĕrat, că noi am face ori că am fi făcut vre-o convertire fie confesională, fie națională; nu este adevĕrat, că societatea nóstră numai întru atâta ar fi aplicată a îmbrățișá interesele culturale ale cetățenilor, întru cât i-ar puté câștigá pentru magiarisare; nu este adevĕrat că tendența societății ar consta întru a contopí în rasa magiară; și nu este adevĕrat, că societatea nóstră s'ar fi în ființat esclusiv pentru înaintarea intereselor naționale ale rasei magiare. Tóte acestea nici nu sunt „de notorietate publică," nici nu sunt probate prin înființarea societății ori prin „activitatea de până acum": acestea sunt curat numai apucăturile nefundate ale agitatorilor estremi, ale agitatorilor naționalităților.

Causa înființărei Kulturegyletului și fundamentul esistenței sale este direct și esclusiv statul național magiar unitariu, istoric și legal; acésta este idea, acesta e adevĕrul, acésta e solida stâncă „pe care — ca se ne folosim de vorbele scripturei — cel ce va cădé, se va lovi; ér pe cel ce va cădé acésta stâncă, îl va striví".

Pe basa tuturor acestor considerațiuni reuniunea nóstră respinge sĕrbătorésce atitudinea și aserțiunile Escelenției Vóstre, ca pe unele, cari în cea mai mare mĕsură sunt potrivite a conturbá pacea, concordia frățéscă și iubirea între cetățeni. Societatea nóstră le respinge și protestézĕ în modul cel mai hotărit contra presupunerilor și suspițiunărilor făcute într'un mod și dintr'o parte de unde tocmai nu ne am așteptat.

Din conclusul adunărei comitetului de direcțiune, ținută în Cluș la 12 Octobre 1889.

Ai Escelenției Vóstre Preaveneratului Domn archiepiscop și metropolit

patriotici servitori

Conte **Gavril Bethlen,** președinte. **Iosif Sándor,** prim-secretariu.

II.

Rĕspunsul Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit.

Az „Erdélyrészi Magyar Közmüvelődési Egyesület" tisztelt igazgató-választmányának.

Kolozsvártt.

Eln. 6933 sz.

Tisztelt igazgató-választmány!

E hó 25-én vettem a tisztelt igazgató választmánynak ugyancsak e hó 12-éről 108. sz. a. hozzám intézett nyilatkozatát, melyből megnyugtató tudomásul veszem azt: hogy az Erdélyrészi Magyar Közmivelödési Egyesület nem kizárólag a magyar faj nemzetiségi érdekeinek elömozditása czéljából jött létre, a más nemzetiségü honpolgárok elmagyarositására és a magyar fajba való beolvasztására nem törekszik s általában semmi, akár vallási, akár nemzetiségi mesterséges áttéritést nem eszközöl

Remélem, hogy a tisztelt igazgató-választmánynak a lapokban is közzétett nyilt és határozott kijelentése megnyugtatólag fog hatni mindazokra is, kik a nevezett magyar egylet czéljai és müködése iránt velem együtt aggodalmat tápláltak; ugyanazért az engesztelödés és a békés összeférhetés érdekében szivesen elhallgatom észrevételeimet, melyeket a tisztelt igazgató választmánynak a magyar nyelv jogosultságára vonatkozó, kevésbé összefüggő és általán politikai természetü fejtegetéseire tehetnék, és szintugy békeszeretetemnél fogva szivesen eltekintek a nyilatkozatnak éles, mondhatnám sértő hangjától is, melyet elsajátitani és használatba venni egyáltalában hajlandó nem vagyok.

Egyébiránt a tisztelt igazgató-választmány tudomására és kölcsönös megnyugtatására megjegyzem: hogy a folyó évi augustus hó 26-án eln. 5511. sz. a. az egylet tisztelt elnökéhez intézett válaszlevelem kiindulási pontját nem puszta föltevésből, hanem az E. M. K. E. és vidéki választmányai létrejötte alkalmával tartott beszédekből és az összes magyar sajtónak azokhoz füzött kommentáraiból meritve és a közvetlen megfigyelés eredményével kiegészitve állitottam oda; a tisztelt igazgató-választmány határozott nyilatkozata után azonban csak örülni fogok, ha annak ellenkezője az egyesület müködési körében élő tényekben is nyilvánulni fog.

Végre talán nem fogja a tisztelt igazgató-választmány részemről szerénytelenségnek venni, ha kijelentem: miszerint én valahányszor kötelességszerüen elébe vetettem magamat minden áramlatnak, mely a román nemzetiségü honpolgárok nyugalmát és nemzeti egyházam érdekeit veszélyeztetni látszott, ezt én csak a közbéke érdekében és csak a fennálló törvények korlátain belül, tehát tisztán hazafias szándékkal és törvényes módon tettem; de e mellett az ország integritása s jóléte és az állam megszilárdulása érdekében mindenkor határozott állást foglaltam, mint ez az állam érdekei felett ébren örködö kormánykörökben bizonyára tudva van; tehát a hazafiság dolgában, melynek fejlesztésére az „E. M. K. E." vállalkozott, ugy hiszem, semmivel sem állok hátrább azoknál, kikkel a nemzetiségi kérdésben nagy sajnálatomra egyetértésre nem juthatok.

Mindezek után fogadja a tisztelt igazgató-választmány öszinte tiszteletem nyilvánitását.

Nagyszebenben, 1889 október 29 én.

Görög-keleti román érsek és metropolita:

Román Miron, s. k.

(Românesce.)

Nr. 6933 Pres. — Onorabil comitet dirigent! La 25 a lunei acesteia am primit declarațiunea onorabilului comitet dirigent, adresată mie la 12 a acesteiași luni sub Nr. 108, din carea iau la cunoscință dumeritóre: că reuniunea magiară de cultură din partea transilvanică nu este inființată esclusiv pentru promovarea intereselor naționale ale rasei magiare, că ea nu nisuesce sĕ magiariseze pre civii patriei de alte naționalități și sĕ-i contopéscă în rasă magiară și că ea nu pune la cale nici o convertire măiestrită, fie de religiune, fie de naționalitate.

Sper, că declarațiunea francă și categorică a onorabilului comitet dirigent publicată și prin foi, va avea efect dumeritoriu și asupra tuturor acelora, cari au nutrit dimpreună cu mine, îngrigiri față cu scopurile și cu activitatea numitei reuniuni magiare; de aceea eu în interesul reconciliațiunei si al pacinicei nărăviri 'mi retac bucuros observările ce le a-și puté face la discusiunile onorabilului comitet dirigent, privitóre la îndreptățirea limbei magiare, mai puțin concise și preste tot de natură politică; deasemenea în iubirea mea de pace bucuros trec cu vederea și tonul, declarațiunei acut, a-și puté dice vătĕmătoriu, pentru care eu de fel n'am inclinări ca sĕ-l adoptez și se me folosesc de el.

Dealtmintrea pentru cunoscința și dumerirea reciprocă a onorabilului comitet dirigent observ: că punctul de mânecare al respunsului meu adresat sub 26 August a. c. Nr. 5511 Pres. onorabilului președinte al reuniunei, eu nu l'am pus acolo din vre-o presupunere gólă, ci l'am luat din vorbirile ținute la ocasiunea când s'au înființat „EMKE" și comitetele ei provinciale, și din comentarele ce le a dat acelora întrega presă magiară, întregindu-l apoi cu resultatul unei contemplațiuni immediate; în urma declarațiunei onorabilului comitet dirigent însĕ nu voiu avé decât sĕ me bucur, dacă contrariul aceluia se va manifesta și în fapte vii în sfera de activitate a reuniunei.

În fine, onorabilul comitet dirigent dórĕ nu va luá drept immodestiă din partea mea, dacă declar: că eu de câte ori după datorință m'am aruncat în fața tuturor curentelor, care se vedeau periculóse pentru liniscea civilor patriei de naționalitatea română și pentru interesele bisericei mele naționale: acésta am făcut-o numai în interesul păcii comune și numai între marginile legilor din vigóre, așadar am făcut-o cu intențiune curat patriotică și în mod legal; pelângă acésta însĕ eu totdeuna am luat positiune resolută pentru întregitatea și prosperitatea țĕrii și pentru consolidarea statului, precum acésta de bunăsémă o sciu cercurile guverniale, care priveghiézĕ ager asupra intereselor statului; deci dar ce privesce patriotismul, întru a căruia desvoltare și a pus „EMKE" umerii, eu cred, că cu nimica nu stau înapoia acelora, cu cari în cestiunea de naționalitate, spre mari regrete ale mele, nu pot sĕ viu la o conțelegere.

După tóte acestea primésc onorabilul comitet dirigent espresiunea sincerei mele considerațiuni.

Sibiiu, 29 Octobre, 1889.

Archiepiscop și metropolit greco-oriental român:

Miron Romanul, m. p.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Budapesta, 27 Octobre, 1889. Situațiunea relațiunilor interne a monarchiei nóstre devine tot mai conplicată și lucrurile în loc sĕ apuce pe o ogașă conciliantă au apucat pe un povĕrniș de tot periculos.

Acésta situațiune o mai agravézĕ și netactul politic, ce-l comit persóne, cari de alt-cum se bucură de bună reputațiune și eserciază mare influință și în cercurile conducĕtóre.

Mai ḑilele trecute făimosul deputat al Aradului a crediut de cuviință a se presentá și dênsul cu o vorbire înainté alegĕtorilor, a și desfășurá programa activității din trecut și a-și espune vederile pentru viitoriu.

Și în esposeul seu dl Falk, a aflat de oportun a accentuá, că în adevĕr pe timpul desbaterei legei militare în dieta ungară, dl Tisza a voit sĕ repășéscă din cabinet. Singura impregiurare ce l'a abătut dela esecutarea planului seu a fost, că nu s'a aflat bărbați din partidul guvernamental, cari sĕ se deoblige a luá asupra lor sarcina formărei unui nou cabinet, care sĕ fie condus de princpiile cabinetului, al cărei șef a fost dl Tisza.

Odată eșită la ivélă acésta scire gravă și accentuată chiar de dl Falk, ea a provocat o impresiune deosebită și póte neasteptată, și sunt deci iuste părerile celor cari se întrébă: că bine a făcut dl Falk, că a atins acéstă córdă așa de simțitóre.

Intrebarea este cu atât mai la loc, că nu se scie încă, dacă dl Falk a fost autorisat de cineva sĕ vorbéscă astfeliu în fața alegĕterilor și a lumei și nu se scie nici cu ce intențiune și spre ce scop a voit sĕ foloséscă gravele sale vorbe. Comentările presei încă sunt destul de mance, pentru-ca sĕ pótă omul gâcí scopul intenționat.

Cei-ce au observat mai de aprópe desvoltarea lucrurilor din Ungaria și preste tot din monarchia nóstră sunt de convingerea, că numai o netactică politică a fost că dl Falk a aflat de oportun sĕ vorbéscă pre-cum a vorbit.

Dl Tisza și cabinetul seu era privit, ca o stâncă puternică de granit, care nu se póte resturná de vijeliile turbate, era privit ca un guvern, care își rîde de svêrcolirile opositiunei și urmézĕ drumul activității nebăgênd prea mult în sémă amenințările de violență ale opositiunei.

Cel puțin așa cautá sĕ se presente lumei atât prin presa oficiósă, cât chiar și prin faptele dovedite pe timpul desbaterilor furtunóse.

Ér opositia cu tot avêntul ei îndrĕsneț și cu tóte forțele cele desfășurate spre a clătiná din temelie guvernul, rĕmânea umllit în fața lumei, și cercurile strĕine conducĕtóre sciau, cât pot sĕ se rădime pe guvernul nostru și pe stabilitatea lui.

Nu tot așa va puté fi de aici înainte. Enunciațiunile deputatului aradan a provocat pe deoparte temere în cercurile din afară și acésta temere a început a se simți mai ales în presa germană; pe de altă parte a alimentat focul de luptă al opositiunei al căruia unic scop este rĕsturnarea dlui Tisza și a cabinetului seu, făr a se mai întrebá și de mijlócele, ce se folosesc spre realisarea dorințelor lor.

Va trebuí sĕ ne asteptăm dar la o luptă și mai înverșunată a opositinnei, luptă în cari nu vor fi cruțate nici cele mai estreme mijlóce și presemnele ei se manifestézĕ încă de pe acum în dieta din Budapesta.

Și e caracteristic, că pe când în Ungaria s'a întreprins acésta luptă, purtată sub firma de a adauge la independința Ungariei și la drepturile ei publice, în dieta din Boemia, conducĕtoriul cehilor tineri, care concentrézĕ în sine dorințele poporului ceh strigă în audul lumei, că monarchia a început a se decentralisá și causa la acésta o pórtă în parte germanii, cari nu îngĕduie drepturi și altor națiuni, în partea cea mai mare magiarii ale căror pretensiuni sunt cu totul neimpăcate, și cari țintesc la o separare totală a monarchiei. Ungaria singură vrea sĕ fie mare și tare; ea a subjugat economicesce pe Austria. Inverșunatul deputat face apel la patriotismul boemilor, ca sĕ contribue ei la sanarea rĕului, dacă cercurile conducĕtóre trec preste el la ordinea ḑilei.

Cum și închipuesce Gregr sanarea rĕului e ușor de cugetat. Un regat boem tot așa de independent ca și Ungaria.

Aici se întrébă tot omul cu puțină judecată: prin curentul, ce se desfășură în ambele părți ale monarchiei nu se slăbesc basele ei și nu e timpul ca barbații conducĕtori sĕ se cugete la sanarea rĕului, promovând o politică conciliantă internă între diferitele popóre ale monarchiei. —i—

Varietăți.

* Archiducele Ioan, carele a fost pus în disponibilitate din armată și-a depus tóte titlurile de noblețe și pre-cum se comunică va întra în redacțiunea ediției parisiene a ḑiarului „Newyork-Herald" cu o remunerațiune de 40.000 franci anual.

* (Act marinimos.) In ḑilele trecute a încetat din viață în Șeitin Gligor Popoviciu, carele a lăsat pe séma bisericei și a scólei din comuna numită o sesiune de pământ în valóre de 1700—1800 fl. Consistoriul eparchial aradan, precum comunică „Biserica și Scóla", luând act de acéstă donațiune marinimósă a dispus ca numele rĕposatului sĕ se inducă în diptichul binefăcĕtorilor bisericei din Șeitin.

* (Afacerea Farkas) Cercetările judelui de instrucție s'au terminat. Afacerea a întrat întralt stadiu. Inspectorul penitenciar a fost transferat, de asemenea mai mulți oficianți. Se vorbesce chiar de pensionarea mai multor judecători.

* (Curs postal-telegrafic). Direcțiunea postală telegrafică din Budapesta anunță, că cu 1-a Decembre se va începe în Budapesta un curs de instrucțiune pentru oficialii de postă și telegraf. Reflectanții trebue sĕ fie trecuți de 18 ani, sĕ aibă purtare morală și se producă testimoniu de cel puțin 4 clase gimnasiale, respect. reale. După absolvare cei cari au prestat cu succes studiile vor fi aplicați ca adjunți la oficiile de postă și telegrafie cu salariu de 500 fl., care se urcă până la 700 fl. v.

* (Pușca Manlicher). Germania, precum se scie încă a încheat cu fabrica de arme din Stiria contract pentru fabricarea unui considerabil numĕr de pusci și guvernul austro ungar a aprobat contractul. Fiind însĕ, că pentru armata nóstră încă nu e numĕrul complet, în luna acésta fabrica va trebui sĕ gate un milion de pusci pentru vênătorii armatei nóstre și totodată pe fie-care ḑi 1800 pusci pentru Germania.

* (Tarif pe zone): In urma unui raport al ministrului de comerciu tariful pe zone a avut un resultat favorabil din tóte punctele de vedere. Ministrul a declarat, că se vor pune în circulațiune și vagóne pentru dormit, pentru cari însĕ se va cere o tacsă deosebită.

In Austria consiliul de ministri a hotărît, ca sĕ facă o roducere de 33% pe liniile căilor ferate.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 31 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.30	101.50
Obligațiuni de credit austr.	306.69	306.70
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.90	112.75
Sorți de regularea Tisei	127.75	128.—
Sorți de stat dela 1860	139.50	139.39
Acțiuni de bancă de credit ung.	310.25	300.25
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9 47	9.46
100 marce nemțesci	58.35	58 30
London (poliță pe trei luni)	119.05	119.—

Nr. 6549 Plen,]214] 3—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor și ajutórelor din fundațiunea **„Andronic“ pe anul 1890,** *prin acésta se escrie concurs cu termin până în* **31 Decembre 1889 stil. vechiu.**

La acest concurs pot lua parte:

I. *Învețăcei* de ori-ce meseriă;

II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1889 și

III. *Sodali*, cari petrecênd cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea și hărnicia lor pentru a se puté face măestrii.

Toți, cari voiesc a concurá la stipendii și ajutóre, au sĕ producă în general;

1. Carte de botez.

2. Atestat comunal despre averea propriă și a părinților.

3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentelui, și fiind și acesta căsătorit, și despre familia dênsului, în atestat avênd sĕ se cuprindă și arătarea, că în familiă câți copii sunt minoreni, câți frecuentézā scóla și câți se mai află la vre-o meseriá.

Afară de recerințele aceste generale au se mai arete în special.

I. Învețăceii:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măiestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (protopretore, ori magistratul) — avênd a l alătură la concurs în original sau în copiă autentică.

II. Sodalii:

a) că au terminat periodul de învețătură în decursul anului 1889, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorității industriale (§ 67 art. leg. XVII 1884);

b) că au purtare bună și fae sporiu mulțămitoriu, și ccésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, evetual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete ce limbi sciu vorbí și scrie, prin atestat dela măestru;

d) că aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meseriă și acéstă o vor dovedí cu certificatul dela reuniune.

III. Sodalii ce sunt în condițiune a devení măestrii.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puțin șése ani consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii la care au lucrat

c) în cerere sĕ arete anume: unde voesce a se așeçá ca măestru, ce feliu de mijlóce în bani mai au pentru a și începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă și alte documente recomândătóre.

Dela toți concurenții de ori-ce categoriă se recere, *ca cererile sĕ fie scrise și subscrise cu mâna lor propriă*, și adresate *Consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu*, sĕ le înainteze aici cel mai târdiu până în **31 Decembre 1889 st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 2 Octobre, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu.
secretariu.

Nr. 501 [223] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III-a clasă Almaș sec cu filia Cozia prin acésta se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român,“

Emolumentele sunt:

In materă:

a) porțiunea canonică arătoriu 1 jug. 1440 □, grădină 514 □, liveḑi 1 jug. 303 □ și pășune 1 jug. 765 □ venitul computat în . . fl. 25.—

b) birul în naturale dela 90 de case câte 2 mĕsuri de cucuruz ne smicurat à 40 cr. . . . . fl. 72.—

c) venituri stolare și alte accidenții . . . . . fl. 76.60

In fliă:

a) porțiune canonică arătoriu 4 jug. 365 □, grădini 1004 □, liveḑi 2 jug. 900 □ cu un venit anual de fl. 80.—

b) stola cu alte accidenții . . . . . fl. 80.—

cari tóte computate la olaltă dau un venit anual de . . fl 333.—

Cei ce doresc a reflectá la acest post au de a-și asterne concursele instruite în sensul prescriptelor statutului organic § 13 după terórea § 17 a regulamentului pentru parochii, până la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 4 Octobre, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 81 [224] 3—3

CONCURS.

Pe temeiul conclusului representanței gimnasiale dela 29 August a. c. adus sub punct 3 al protocolului, se escrie concurs nou pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad, cu specialitatea: matematica ca studiu principal și fisica ca studiu aucsiliar, eventual și altă grupă de specialitate, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post dacă concurenții au censura este de 800 fl. și decenalele nelimitate; în lipsa de censură însĕ salariul este de 700 fl.

Concurenții 'și vor adresa petițiunile lor cătră comitetul gimasial intruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificațiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §. 30 și 61 în combinare cu dispositiunile bisericesci relative la cualificațiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanței gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 20 Septembre, 1889.

Vasilie Damian,
președinte.

Casă de vêndare.

Casa, în ulița Bruckenthal, Nr. 34 e de vêndare, din mână liberă.

Doritorii pot lua informațiuni între ½ 3—4 la proprietar, în aceeași casă. [225] 3—3

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30
II.	„	1.20,	1.—,	—.60
III.	„	1.80,	1.50,	—.90
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20
V.	„	3.—,	2.50,	1.50
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10
VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
X.	„	6.—,	5.—,	3.—
XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persone:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25
II.	„	1.—,	—.80,	—.50
III.	„	1.50,	1.20,	—.75
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—
V.	„	2.50,	2.—,	1.25
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73
VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
X.	„	5.—,	4.—,	2.50
XI.	„	5.50,	4.40,	2.75
XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Stațiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 și mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate negușătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 115 Sibiiu, Marți 24 Octobre, (5 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6418 Scol.

CONCURS.

Devenind vacant un stipendiu de *60 fl.* din *fundațiunea Francisc-Iosif*, pentru acela se publică concurs *până la 15/27 Novembre a. c. inclusiv.*

Aspiranții la acest stipendiu au să-și astérnă suplicele până la terminul de mai sus la consistoriul archidiecesan instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial al comunei, căreia aparțin, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolariu despre progresul făcut în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt sănětoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială și starea materială a părinților lor, și în fine

e) eventual alte documente recomăndătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 23 Octobre.

Principiile depuse în statutul nostru organic numai atunci vor devení pentru biserica nóstră un isvor de bunăstare și progres, dacă ele vor fi aplicate consciențios și cu bună credință, și posibil mai bine acomodat impregiurărilor.

Îndată ce ne vom ține *numai de litera* acelui statut și de regulamentele emanate spre esecutarea practică a diverselor trebuințe, fără a ține cont de tóte impregiurările, atunci vom dá de obstaculi, cari se vor pune în calea desvoltărei nóstre și cari cu timpul se vor rĕsbună în mod simțit.

Tocmai de aceea cade cea mai grea responsabilitate morală asupra tuturor factorilor din biserică, dacă nu cumpănesc bine tóte, dar tóte impregiurările, până-ce un lucru nu ia încă o formă concretă, până nu devine realisat.

Așa devine de sine esplicat dreptul dat archiereului de a denumí pe un timp óre care administratori protopresbiterali, pentru ca să se convingă, dacă cel denumit după o activitate de un an, doi, este el eventual chemat ca mai târdiu ca protopresbiter să pótă prestá cu demnitate serviciile recerute dela un protopresbiter, deși noi — afară de casul unde greutățile topografice fac imposibilă incredințarea protopresbiteratului vacant spre administrare protopresbiterului vecin, suntem în contra denumirei de administratori, și acésta din motive ușor de esplicat.

Așa am înțeles noi, că s'a ținut cutare și cutare protopresbiterat doi și mai mulți ani in administrare, pentru-ca să se cunóscă persóna, căreia era să i se concrédă un post cardinal în biserică, ca nu mai târdiu să se dovedéscă de nedestoinic.

Așa ar fi trebuit se înțelégă și cei ce au solicitat mereu prin interpelațiuni în sinódele nóstre ocuparea definitivă a cutărui protopresbiterat și dacă așa ar fi înțeles, nu ar fi vĕdut în ori ce amânare o dispositiune rea, netrebnică, și păgubicióză pentru biserică.

Avem adi în archidiecesă nóuĕ tracturi protopresbiterale vacante, în cari în curênd au să se facă alegerile și resp. denumirile, conform lucrărilor pregătitóre dispuse deja.

In conformitate cu regulamentul de procedură votat de congresul nostru național bisericesc din anul 1888, acele alegeri se vor efeptuí acum după nisce norme mai bine precisate ca până acum — și consistoriului îi stă în voie mai bine ca până acum de a se folosí de dreptul de denumire.

Dar nu în celea formale e de a se căutá greutatea cea mai mare, ci în aflarea persónelor, cari au să ocupe unul ori alt loc vacant. Postul de protopresbiter este impreunat adi cu mare responsabilitate și alesul, resp. denumitul, are adi de ĝece ori mai multă responsabilitate ca înainte cu câți va ani când nu era administrația complicată, când simțul religios al poporului era tare și puternic, morala lui firmă, când scólele nu erau amenințate, când posiția învĕțătorilor nu era așa precară, și când biserica nu era espusă la atâtea atacuri, când municipiile — din rea voință ori credință, nu cercetăm -- nu se ameste cau în subvențiunile votate scólelor și bisericilor spre a le luá și a îngreuná susținerea scólei și a personalului didactic — în aflarea unei persóne, care să *pótă* și să *scie* dá pept cu tóte aceste neajunsuri aflăm noi deci greutatea în locul prim.

Noi am fost totdeuna, cari am pledat pentru buna ordine, pentru respectarea legilor în biserică și astfeliu cu bucurie întimpinăm și acésta dispositiune consistorială, dar de altă parte în interesul bine înțeles al bisericei nóstre trebue să o accentuăm chiar cu acésta ocasiune, când e vorba să se întregéscă cu protopresbiteri a patra parte din archidiecesă, că a te ține fără nici un reson practic de litera legii, însémnă a condamná eventual la inerție o parte sau alta a archidiecesei.

Noi, cari încă am luat parte la aducerea acestui regulament congresual scim din ce motive sau adus acele dispositiuni rigoróse *formale*, dar nu trebue să se pérdă din vedere dispositiunile legei fundamentale a statutului organic, în care — nu fără motive — cu abatere dela indeplinirea tuturor celorlalte posturi bisericesci, la indeplinirea postului de protopresbiter archiereului ca cap al consistoriului eparchial i se dă o putere aprópe discrețională, căci protopresbiterul trebue să fie în locul prim un om probat din tóte punctele de vedere, protopresbiterul trebue să fie gata a da pept, a apĕrá causele bisericei cu energie și destoinicie, a se presentá cu demnitate și cu cunoscință de causă înaintea ori cărui for, fie civil, fie bisericesc — mai ales de altă confesiune — spre a promová și nu a compromite interesele bisericei nóstre.

Și fiind-că greutățile pe unele locuri sunt mai mari, pe altele mai mici, tocmai de aceea trebue căutat ca cu deosebire în centre să se acuire atari puteri, cari să scie representá cu demnitate causele bisericei. Nu e tot una a fi cineva protopresbiter în Mediaș ori în Brașov, în Cluș ori Unguraș și pentru că nu e tot una e neapărat ca și sinódele electorale să fie pĕtrunse de acésta, și dacă ele nu vor fi, atunci se vină consistoriul cu tótă autoritatea, care i o dă legea și să repareze ceeace sinodul din considerări la persóne ori din nepricepere a intenționat se strice.

Consistoriul nostru mai bine trebue se scie, că d. e. ce afaceri estraordinari póte să aibă protopresbiterul din Brașov, trebue să scie, că acolo avem un gimnasiu complet, că protopresbiterul ca atare în virtutea oficiului seu să fie capace a substituí pe archiereu și consistoriul seu, și pe lângă altele va trebuí să fie cu deosebită considerare și la cualificațiunea superióră a preoților din respectivul ppresbiterat.

In atari centre, unde elementul strĕin e puternic, unde confesiunile celelalte au cei mai valoroși bărbați, nóue nu ni ertat să avem un om mai puțin cualificat și mai destonic.

Și dacă dotațiunea ne ar face greutăți la aflarea unei persóne corĕspundătóre la un loc sau altul, consistoriul va trebuí să caute, ca în atare loc să voteze o subvențiune anuală corĕspundătóre din fondurile archidiecesane, în acele părți adecă unde interesele bisericesci și scolare sunt mai periclitate, bisericile sunt mai scăpătate, scólele sunt mai rĕu dotate și ele recer un bărbat, care să-și scie pune și sufletul pentru cei încredințați conducerei lui și astfeliu cu timpul aceste sacrificii să fie rĕsplătite imbelșugat.

Consistoriului nostru îi vor fi de bună sémă cunoscuți ómenii ce i are și îi póte avé la dispositiune pentru atari centre, și credem că se va urmá după un program bine precisat la îndeplinirea posturilor vacante și nu vom fi surprinși la vitórele alegeri prin câte un resultat contra dorințelor adevĕrate ale bisericei.

Am atins acestea în linii generale, în considerarea obiectului de mare importanță, dorind a con-

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

VII. Agricultura.

(Urmare din Nro. 113.)

După cele înșirate până ací să nu ne surprindă împregiurarea, că mai multe galerii sunt tescuite cu probe de sămênță cu deosebire sămênță de grâu. Adese aflăm espuse și spice cu paiu cu tot asemenea și numai bómbe de grâu cu deosebire sub sticlă. Deosebirea, între diversele sămênțe o póte observá chiar și neespertul, dar tot cel ce voesce a o cunósce esact trebue să studieze diversele sămênțe cu deamĕruntul.

Tot acésta este de a se ĝice și despre cartofi, napi de zăhar, și despre celelalte rădăcinóse și fructe. Cu tóte acestea cumpĕrarea pre care o póte face și laicul în nesciința sa, este destul de interesantă. Aici aflăm esemplare de sămênături stricate, colo una sau mai multe colecțiuni de pământ, care caracterisézăogorul unuia sau altuia despărțĕmênt. Lângă aceste se află de regulă uneltele necesarii pentru analisare, foi liniate ca cele de cari se folosesc în contabilitate, desemnuri și prospecte, ba și câte un prevaz mai mare încărcat de medaile și alte note recomândătóre pentru cel ce le posede.

Vinul, rachiul și berea încă sunt espuse în aceste galerii, dar ocură în numĕr mai mare și pavilóne deosebite. Sticlele adese sunt espuse în conbinațiuni de tot originale. Ele formézăstâlpi, piramide portale și bufeturi. Sunt destule locuri și de acele unde cel ce voiesce póte gusta conținutul sticlelor. Dar în asemenea casuri trebue să fim precauți. A te încrede fie-cărui e nebunie. Me vei întrebá póte este Francia in aceste bine representată? și pot rĕspunde cu siguritate; că este deajuns representată. Asemenea și în șuncă lângă care se grupézăslănina și unsórea, carnea și unele frupte sunt representate în modele de gips. Pe un părete spândură chiar și un cal descompus anatomicesce, lângă el era grămădită o colecțiune interesantă de potcóve. Dar cine póte descrie tot ce se află aici de vĕdut. Dacă obiectele ar fi ordonate cu atâta gust am trece cel puțin preste jumĕtate din ele fără ale observá.

Mai multe galerii sunt destinate pe séma mașinelor agriculturali. Fie cine cine numai percurge aceste mașini, se convinge despre progresul ce-l mare ce-l face Francia pe terenul agriculturei. Aci se află espuse pluguri de cele mai ușóre pentru ogorul năsipos, până la cele mai grele, menite pentru a pĕtrunde în adêncul ogorului lutos. Am vĕdut un plug, la care ferele cele late erau atât de mari încât am cugetat că este un plug care se pune în mișcare cu ajutoriul unui locomobil. Se află șiruri întregi de mașine de îmblătit de deosebite sisteme. De sigur, că tóte aceste aparate vor găsí și cumpărători, căci altcum perfecționarea lor ar fi de prisos.

Asemenea s'au sporit și mașinele pentru sortire și curățirea sămênăturilor, chiar și cele pentru tăerea nutrețului. Mașini de cosit se află puține, cu deosebire în secția francesă.

Mi se pare, că aparatele industriali, precum sunt: lopata, sapa, hârlețul și furca de fer sunt în proporție mai puțin representate. Intre mașinele cele mari, cari aparțin agriculturei, este a se computá și teascul de vin sau pressa de struguri, aparatele de destilat, diferitele buți și butóie, dintre cari cu deosebire una a escelat. Jurnalele au anunțat la timpul seu, că acésta bute a fost atât de mare încât n'a încăput pe nici o pórtă. A trebuit să derime un dărab de părete numai case-i facă loc. Aceste obiecte încă merită a fi privite cu atențiune, ba chiar admirate. In esposiție se află espuse și numĕróse aparate aparținĕtóre zachărăriei. Cu deosebire interesantă era priveliscea ce ne oferiră o căldare de aramă. Dealtcum aceste apărute sunt deastădată cam rari.

Cu tóte aceste nu se póte afirmá, că din ceace vedem sau nu vedem în esposiție am puté deduce tóte progresele făcute pe acest teren. Tocmai

tribuí şi noi pe acésta cale la deslegarea favorabilă şi mulţămitóre a acestei cestiuni vitale.

Revista politică.

O vie discusiune a provocat în presa statului nostru şi în presa streină o broşură voluantă, emanată de dl Beksics, colaborator al ţiariului guvernamental „Nemzet“.

Broşura se ocupă cu Ardélul şi în special cu raporturile între popóréle, ce-l locuesc. Ca şi altădată, aşa şi acum înfocatul „patriot“ începe a cântá aliluia Ardélului, dacă va mai dură mult actuala stare a lucrurilor.

Ardélul e perdut pentru magiari, căci elementul român se sporesce şi se întăresce atât în jos cât şi în sus. Inteligința română face mare concurenţă celei magiare, pământurile se află în mânile românilor, ér industria în mâna sasilor. Mai mult, administraţiunea chiar în multe părţi e esclusiv în mâna românilor şi a sasilor, de unde provine, că în loc de a merge cel puţin pe acest teren înainte cu scopurile, ce le urmăresce „naţiunea“, mergem îndărept, căci persónele, cari stau în fruntea administraţiunei nu înţeleg şi nu vor să înţelégă idea fundamentală a unităţii statului magiar.

Cel mai mare pericol pentru magiarism e, precum afirmă autorul, biserica, care 'şi are administraţiunea sa proprie şi carea în puterea autonomiei sale pune cele mai mari stavile ideei, ce vor să o realiseze magiarii. Şi până când magiarii nu vor pune mâna pe administraţia bisericei, puţin succes vor puté dobândí. Preoţii şi învĕţătorii trebuesc mituiţi, căci fiind dotaţiunea lor acum slabă, prin mijlóce banale ti póte guvernul câştigá pentru ideea de stat magiar.

Deşi chiar foile „patriotice“ nu dau o importanţă deosebită vorbelor autorului, carele de altcum a mai ridicat multe plângeri pentru „mântuirea“ Ardélului, deşi presa oposiţională a aflat material să acuse guvernul şi să l facă culpabil pentru descoperirile dlui Beksicsi, totuşi ca un echo se pot considerá consecinţele politice ce le trage „Kolozsvár“ din actuala politică, ce o urmăresc în special sasii ardeleni.

Acest popor, ţice cestionata fóie, a început a se „olahisá“. Oraşele Ardélului, cari erau în mânile lor, încetul pe încetul pică în mânile românilor, ér la ţéră moşiile şi pământurile întinse, cari formau averea sasului, se află partea cea mai mare în mânile românilor. Elementul român e spornic şi trainic şi se póte constatá cu cifre, că chiar în comitatele, în cari locuesc mai mulţi sasi, numĕrul românilor e covĕrşitoriu.

Pentru a scăpá de acest pericol, e bine ca sasii să se lase de politica din trecut să nu se unéscă cu „ultraisti“ români, ci să facă politică cu magiarii, pentru a se puté mântuí reciproc.

La aceste „părintesci“ şi patriotice îngrijiri răspunde nimerit organul naţional săsesc din Sibiiu, declrând mai întâiu, că sasii nu s'au unit cu românii ultraisti. Dacă poporul român se sporesce şi se întăresce, şi acésta este de tot adevĕrat, el se sporesce în mod firesc şi aşa e lucru de tot nelogic a căutá o politică pentru al apĕsá, fiind consecinţele acelei politici acum de tot periculóse. In loc de a căutá a te opune desvoltărei acestui popor mai înţelept e a urmá o politică conciliantă, care să mulţăméscă pe tóte popórele şi să n'aibă unul trebuinţă de amiciţia celuilalt. De altfeliu pe o cale politică nici nu s'ar ajunge la nici un resultat.

Duminecă a întrat părechia imperială germană în Constantinopol. Foile germane consacră articoli lungi acestui eveniment, dându-i o importanţă politică deosebită. Turcia trebue să esiste pentru-că aşa cer interesele politicei şi pentru că numai aşa se vor puté evitá încurcăturile şi conflictele ce caută să le provóce în orient unele state prea ambiţióse. Turcia trebue să-şi păzască neutralitatea cu ochi de argus.

Aceea-şi importanţă dă oficiosul „Tarik“, desvălind tot deodată lucruri grave. Numitul organ afirmă, că Turcia a aderat la puterile centrale europene şi că prin călĕtoria împĕratului german la Constantinopol se vor întări şi mai tare legăturile de până acum, făr a suferí direcţiunea politică a Turciei vre o schimbare.

In România domnesce o crisă ministerială latentă. Dl Lascar Catargiu nu e dispus a deschide camera cu actualul cabinet, ci stărue pentru disolvarea camerilor, ér decretul de disolvare să se încredinţeze în mânile dênsului. La cas, când scopul acesta nu s'ar puté ajunge, atunci premieriul român se vede necisitat a reconstruí cabinetul şi a dá portofolii unor bărbaţi, pe ai căror aderenţi dl Catargiu să pótă contá în cameră şi în senat.

De altfeliu curentul oposiţional în România e de tot puternic şi el cuprinde tot mai mare teren. Liberalii 'şi pun tóte silinţele a se face populari ţĕrei şi a ajunge la cârmă. Chiar şi un decret de disolvare a camerilor dat în mâna dlui Catargiu, nu-i descuragéză, căci în multe părţi guvernul s'a discreditat şi la o eventuală alegere, cu tótă forţa şi presiunea administraţiunei, resultatul ar fi de tot dubios pentru conservatori.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sibiiu, 22 Octobre, 1889. Stimate dle redactor! Cu vie satisfacţiune apuc péna în mână, pentru de a ve comunicá unele impresiuni, care fără voie me forţéză a le liberá din internul meu.

Eri s'a ţinut adunarea generală ordinară a reuniunei femeilor române din Sibiiu în încăperile casinei române. Ve spun adevĕrul. M'am simţit fórte vesel, că împregiurările mi-a oferit deastădată ocasiune a luá parte la acésta adunare, şi în asceptările mele am fost încântat de resultat.

Masa cea mare din sala de lectură a casinei, încunjurată de elita damelor române din Sibiiu, numerositatea membrilor ajutători ai numitei reuniuni, apoi liniscea, ce domnia atât înainte de deschiderea şedinţei cât şi în decursul desbaterilor interesante ale adunării îţi inspiră impresiunea unui act, cu adevĕrat solemn, care se potrivesce numai naturei delicate a secsului frumos.

Cuvêntul de deschidere scurt şi cuprinţĕtoriu, rostit cu multă resoluţie de d-na presidentă Maria Cosma, a fost o dovadă eclatantă despre încrederea inspirată de o activitate bogată şi conscienţiósă.

Acésta o arată din destul copiosul raport al comitetului reuniunei, compus cu tótă îngrigirea. Acest raport s'a luat cu mulţămită la cunoscinţă; s'a esprimat condolenţă prin sculare pentru perderea membrului ajutătoriu al reuniunei, Radu Bălaş, s'a votat mulţămită în procesul verbal direcţiunei institutului „Albina“ pentru un ajutoriu însemnat în bani pentru scóla elementară de fete susţinută de reuniune, s'a ales dna M. Candrea, soţie de asesor consistorial, ca membru în comitet; s'a votat proiectul de buget pe anul 1890; etc. etc.

Valorósă e puterea de viéţă a acestei corporaţiuni; înalt e scopul ce l urmăresce ea, dar cu atât mai nobile sunt fructele, dobândite prin bărbătésca activitate a aceleia. A înfiinţá şi a susţiné o scólă, a lucrá pentru promovarea industriei naţionale şi preste tot a lucrá cu frumóse resultate pentru înaintarea culturei naţionale, după cum se face acésta prin reuniunea, despre care e vorba, nu se póte admite decât numai în anumite condiţiuni de însufleţire şi iubire de lucru, de bună înţelegere şi ajutoriu reciproc atât la lucrări uşóre cât şi la năcasuri grele. Numai aceste însuşiri, cari caracteriséză reuniunea femeilor române din Sibiiu, au putut fi în stare să asigure nisce resultate umanitare atât de plausibile ca cele dovedite până acum.

Femeea este fiinţa alésă de pe pământ, carea, prin nobleţa inimei sale şi prin dibăcia iscusinţei sale de vécuri a îndeplinit şi îndeplinesce cele mai înalte probleme pentru omenime; în special, femea română este, carea a păstrat caracterul şi esistinţa poporului nostru.

Acésta femee însĕ se supune astădi la muncă îndoită şi prin urmare cu atât mai bogate şi mai preţuite sunt resultatele muncei sale.

Indoită muncă şi au luat asupra-şi respectabilele dómne române din Sibiiu şi pot fi mândre de succesele dobândite de câţi va ani de ţile prin activitatea reuniunei, ce o formézá în timpurile de grea esistinţă, în care trăim.

Esemplarul spirit de conducere al venerabilei dómne presidentă Maria Cosma şi esemplara laboriositate a venerabilelor dame conlucrătóre ale reuniunei sunt de natură a impune respect şi reverinţă chiar şi celui mai înverşunat duşman.

Cu Dumneţeu înainte şi scopul sancţionat de tótă suflarea va fi ajuns! *Un óspe.*

Raportul

comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu cătră adunarea generală ţinută la 3 Novembre n. a. c.

Onorată Adunare generală!

Sunt tocmai 9 ani, de când damele române din Sibiiu s'au adunat spre a discutá asupra înfiinţărei „Reuniunei femeilor române din Sibiiu.“ In scurt timp după aceea, reuniunea s'a şi înfiinţat şi deja de 7 ani şi au ajuns şi scopul, deóre-ce de atâta timp susţine scóla s'a propriă de fetiţe.

Fasele de desvoltare, prin care a trecut scóla reuniunei până la ultima adunare generală, Ve sunt bine cunoscute din rapórtele comitetului, care s'a comunicat la toţi membrii reuniunei. Astădi avem deci a Ve raportá numai despre cursul afacerilor seólei în genere despre activitatea nóstră de atunci încóce, remânênd pentru adunarea generală viitóre,— ţinêndă în Februariu 1890, când vom încheiá al 3-lea period de 3 ani, — a Ve espune mai detaiat tóte momentele din viaţa reuniunei pe cei 3 ani din urmă, adecă pe cât timp ni-a fost concreţută noue conducerea acestei reuniuni.

Cu ocasiunea esemenelor publice a scólei elementare de fetiţe, — care s'a ţinut amĕsurat programei ficsate prin acest comitet şi la care a asistat un public fórte numĕros, fiind representat, şi patronul reuniunei prin persóna Il. domn vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, s'a putut convinge fie care ascultătoriu nepreocupat, că scóla nóstră corĕspunde pe deplin chemării sale.

Nisuinţa nóstră este, a aduce învĕţământul în scóla reuniunei la acel nivou, ca aceea cu drept cuvênt să pótă serví de model altor scóle de fetiţe de aceea-şi categorie.

Puterile didactice ale scólei, care sunt factorul principal întru ajungerea acestui scop, putem constatá cu plăcere, că până ací şi-au împlinit cu conscienţiositate misiunea lor; comitetul deci, avênd în vedere şi aceea, că scóla numai bucurându-se de puteri didactice stabile şi cu óre şi care pracsă, va puté prosperá, a aflat cu cale a denumí şi pe învĕţătórea Lucreţia Popescu de învĕţătóre definitivă la scóla reuniunei, după-ce în anul scolariu espirat, cât timp a fost aplicată numai în mod provisoriu, a dat probe că este deplin aptă pentru postul ocupat.

Pentru anul scolariu curent 1889/90, s'a înscris până acum 16 eleve, şi anume în clasa I a 3, în clasa a III-a 5 şi în clasa a IV 8 eleve, dintre care 3 sunt în internatul Asociaţiunei, 13 sunt esterne, 15 de religiunea gr. orient., 1 greco-cat. — 6 din Sibiiu, 10 din afară.

Ne fiind anul trecut nici o elevă în clasa I, era de prevĕdut, că în ĕst an nu vor fi eleve în clasa a II-a, sperăm însĕ, că devenind scóla nóstră tot mai acreditată în ochii publicului din afară, pe anul viitoriu vor puté funcţioná tóte 4 clasele.

Prelegerile sau început la 5 Septembre st. n. a. c. Precum am anunţat în raportul nostru ultim, colectarea modelelor din lucrul de mână pentru scopurile scólei civile a Asociaţiunei, o am încheiat

---

de aceea în galeriile esposiţiei aflăm espuse şi diferite tabele grafice, spre a îndigitá espres, cea ce nimeni n'ar puté gâcí. D. e. cine ar fi gâcit, că Francia în a. 1789 a prăsit cartofii numai pe un teritoriu de 4300 hectare, pecând în 1889 pre 1.488,000 hectare? De sine se înţelege livedile şi câmpiile, pe care se produce nutreţul încă s'au mărit, ér cu aceste, lucru firesc, şi numĕrul cailor şi al coruutelor.

Nu-mi este permis a lăsá neamintite esposiţiile agriculturali ale celoralalte ţĕri, deşi chiar numai pe scurt. Tóte statele, pe cari le-am aflat representate în secţia industrială, le aflăm şi aci. De sine se înţelege şi Austro Ungaria. Trecênd din secţia helveţiană în cea austriacă, în calitate de frances ne intimpină plăcut, ba chiar ne surprinde „Vive la France!“, ce se află gravată pe casa unui din Agram. Despărţĕmêntul acesta ne împresionéză plăcut. Diferitele probe de bucate, sămênături, zachar, chocoladă s. c. l. sunt bine arangiate şi uşor te îndueplecă a încercá să tĕrguesci ceva. Am cumpĕrat şi eu o pressă de legumi. Representantul espositoriului se pricepea de minune a-şi lăudá marta şi se fălea a spune în o limbă curat francesă, că el este ungur din Pesta, deşi pe baraca sa stetea Viena.

El ţicea, că Viena este o filială a Pestei. Dar după ce am ajuns acasă şi am desfăcut maşinăria, aflaiu întrênsa un prospeect, în limba francesă, în care se ţicea, că pressa de legumi s'a fabricat în Paris. De sigur, că érăşi în vre o filială. In esposiţie se află şi biere şi cărnăţei din Viena, asemenea şi pâne. Dar spre a gustá aceste producte trebue să fii şi flămênd. Eu nu eram şi de acea nici nu pot să mi dau judecată asupra valorei lor. Dar probabil, că aceste nu vor fi productele vre-unei filiale din Paris.

Tocmai ca Austro-Ungaria, dispun şi celelate ţĕri. de esposiţiile lor. Belgia abundéză în biere, Spania în vin, Italia în aparatele de zachărărie. Norveghia a espus într'altele şi două corăbii, cari sunt încărcate cu rechisite necesari pentru pescuire. Anglia a abţis de teritoriul seu în favorul coloniilor sale. Australia se distinge prin mineralele ei cele strălucitóre. A cincea parte a lumei are pretensia de a produce şi vin, dar îl şi vinde eftin şi pare-mi-se că ce e eftin, este de regulă rĕu şi se adeverésce de minune.

Spre a-mi resumá impresiunile, pot ţice, că despărţĕmêntul agricultural al esposiţie din Paris este tot aşa de mult demn de admirat ca şi celelalte multe admirabilităţi, cari să pot vedé în capitala francesă.

(Va urmá.)

---

* (Patricid). Tribunalul de prima instanţă din Budapesta a condamnat pe Iosif Moritz, carele a omorît pe tatăl seu, la 20 ani închisóre. Acusatul a ascultat sentinţa cu sânge fórte rece.

cu 1 Aprile a. c. — Modelele au ajuns suma de 130 piese.

Dómnelor și Domnilor colectanți, precum oferenților li s'au esprimat mulțămita comitetului pe calea ḑiaristică, ér obiectele incurse s'au transpus comitetului Asociațiunei pe lângă socóta despre spesele avute cu colectarea, care socótă o a și achitat esprimându și totodată mulțămita sa căldurósă pentru serviciul prestat.

Referitoriu la numĕrul membrilor dela ultima adunare generală încóce, cu durere Ve aducem la cunoscință trecerea din viață a membrului ajutătoriu Radu Balașiu, fost funcționariu la institutul „Albina“ care dela înființarea reuniunei a fost un zelos spriginitoriu al aceleia.

Ve vom ruga deci la locul seu, se dați espresiune condolenții d vóstre pentru acésta perdere.

De membrii noi sau înscris:

Ca membru pe viață cu tacsa de 20 fl. Dómna Aurelia Popescu, sociă de primar din Toplița.

Ca membru ajutătoriu cu tacsa de 20 fl., odată pentru totdeauna:

Dl George Șandor, proprietariu din Cueșd.

Ca membrii ordinari cu cotisațiune anuală de 2 fl.

Dómnele: Maria Candrea, sociă de asesor consist. din Sibiiu; Silvia Feier, socie de advocat din Boroșineu; Valeria Jucu, sociă de proprietariu din Brebul; Anna Pasca, sociă de notariu din Salciua inferióră; Emilia Petruțiu, sociă de notariu din Șepreuș; Septimia Piso, sociă de proprietariu din Secărâmb; Gizella Robotia, sociă de notariu din Pojana-Techereu; Catinca Stefanu, sociă de funcționariu la „Albina“ din Sibiiu și dșóra Iuliana Iovescu, candidată de învĕțătóre din Bozovici; de membri ajutători cu tacsă anuală de 2 fl.

domnii: Nicolau Serbu, proprietariu din Chitihaz; Mihaiu Sturza, paroch gr. orient din Șepreuș și Nicolau St. Șuluțiu, funcționariu la „Albina“ din Sibiiu.

În urma acestor înscrieri, numĕrul membrilor reuniunei este astădi:

Membrii onorari: 6; membri fundatori: 2; membrii pe viață: 27; membrii ajutători cu 20 fl. odată pentru totdeuna: 33; membrii ordinari 111; membrii ajutători 83; — numĕrul total: 262 membrii, se constată deci un crescĕmênt de 12 membri.

Dómna Agafta Pop, sociă de director de finanță substitut. strămutându-se în mod definitiv cu locuința la Nyitra, în sensul §-lui 19 din statute, nu mai póte face parte din comitet; ne vom rugá deci a întregí locul devenit astfeliu vacant prin alegere nóuă.

Cu viuă plăcere Ve aducem la cunoscință, cum-că adunarea generală a acționarilor institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiiu, ținută la 29 Martiu a. c. a votat pentru reuniunea nóstră însemnatul ajutoriu de 200 fl. v. a.

Nu putem a ne esprimá mulțămita nóstră în mod mai potrivit față de acest mecenate al reuniunei, ca rogându ve, sĕ esprimați institutului de credit și economii din Sibiiu mulțămită protocolară pentru marinimosul ajutoriu, cu care ne a împărtășit și cu asta ocasiune.

Un valoros spriginitoriu al reuniunei nóstre stimăm și în persóna dlui Nicolae Fekete-Negruțiu, mare proprietariu din Gherla, care din prilegiul balului și în ĕst an a donat spre scopurile reuniunei suma de 20 fl. pentru care comitetul și a ținut de datorința a i esprimá mulțămita sa cea mai căldurósă.

Credem, că va fi de interes pentru onor. adunare generală a scí, că arangiând societatea igienică a comitatului Sibiiu în tómna a. c. o esposițiune de copii, a fost învitat și acest comitet a trimite în juriul, care avea a decide asupra distribuirei premiilor, un membru din sinul seu. Spre acest scop comitetul a rugat pe presedinta sa, care ne-a și representat și astfeliu am satisfăcut onorificei învitări prin care ni s'a dat o nouă dovadă despre prestigiul social al reuniunei nóstre, ce și l'a eluptat între celelalte reuniuni din loc.

Terminând cu acestea, avem onóre a Ve presentá următórele propuneri:

Adunarea generală sĕ binevoiască

1. A luá acest raport spre sciință;

2. A dá espresiune condolinței sale pentru membrul decedat Radu Balașiu;

3. A votá mulțămita protocolară institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiiu pentru ajutoriul de 200 fl.

3. A primí proiectul de buget pe anul 1890 alăt. sub ·/., care sĕ va espune imediat prin cassariul reuniunei, și

5. a întregí locul vacant în comitet prin alegere.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 1 a Novembre, 1889.

Maria Cosma, președintă. — *Dr. Rusu*, secretariu.

Cultul divin în biserica veche creștinéscă.

(Urmare din Nr. 113.)

Împărțirea acésta a fost adoptată de crestini în timpurile ulterióre, deși eu nu afirm de loc, că s'a observat ea așa de punctual în sĕvêrșirea cultului lor din casă. La amédi înainte de a se pune ei la prând, se cetiau câteva pagini din biblie, ér când era prândul pus pe masă, atunci se implora asupra lui binecuvêntarea lui Dḑeu, carele este isvorul tuturor darurilor (Clemente Alecs, stromata [tapeturi]; Tertullian, apolog. c. 39), care obiceiu astfeliu îl observa evlaviosul împ. Teodosiu cel tiner, că el nici când nu mânca ceva nici chiar o smochină sau o altă pómă, până-ce nu a mulțămit mai nainte lui Dḑeu, creatoriul atotputernic (Sozomen, în prefața ist. bis.) Mai departe obicinuiau a face semnul cruci atât asupra mâncărilor cât și asupra beuturilor, precum acésta espres adeverésce Tertullian (despre „rugăciune“ c. 3). și Origen (despre Iov 2), care cest din urmă ni-a și conservat aceea formulă de rugăciune, care cu ridicarea ochilor spre ceriu se pronunță așa: „Tu Dómne! care dai nutremênt la tóte fĕpturile, binecuvêntă cele puse pe acésta masă. Căci tu Dómne ai ḑis, că dacă am bé ceva și de mórte, nu ne va stricá, dacă la aceea vom chemá numele teu. Ei bine Dómne! carele esti mare și puternic, ia dela aceste bucate tot rĕul și stricăciosul, că mărit esti în vecii vecilor.“ Afară de aceste mai cântau ei si cântări și psalmi (Ciprian, e. cătră Donat), care a fost un obiceiu așa de frumos, că Clemente Alecsandrinul (despre „educa, țiune“ 2) îl recomândă crestinilor. Chrisostom (om. pslm 40) insistă cu tot deadinsul „ca bărbații sĕ stărue a învĕță muerile și copii lor astfeliu de cântări, cari sĕ le cânte ei la lucrurile lor ordinare, cât și cu deosebire la masă, fiind-că cântările aceste dḑeesci sunt o doftoriă sublimă contra ispitelor. Căci deóre-ce diavolul nici când nu este așaḑ de ocupat ca la masă de a ne pune cursă sau prin nemoderare și voluptate, ori prin o veselie necumpĕtată: așa este fórte bine a ne înarmá cu psalmi atât înainte cât și după masă, întonând împreună cu muerile și copii nostri cântări spirituale în onórea lui Dḑeu.“ Nu mai puțin cetiau ei și din biblie ceva. Ér când se termina prândul, atunci îl încheiau érăși cu rugăciune, mulțămind lui Dḑeu pentru mâncare și beutură și rugându ai împărtăși cu de aceste după bunătatea sa și mai departe. Așa observau ei atuncia religiunea pentru ca nu cumva sĕ se primejduéscă sufletul, când corpul se hrănesce (Vasilie cel mare, ep. cătră Grigorie).

Aprópe în modul acesta petreceau ei ḑiua întrégă până la sosirea nopții, când érăși înainte de culcare chemau familia lor la rugăciune (Clem. Alecs. loc. cit). Acesta a fost un obiceiu fórte vechiu și nesmintit își trage originea din timpurile primitive ale persecuțiunilor, când nu le era permis a se aduná ḑiua, ci trebuiau nóptea sĕ-și țină adunările lor sfinte. Și cu tóte că acest obiceiu a devenit mai apoi încomod, totusi el se continuă în mânăstiri de cătră frații de acolo.

Dar pe lângă acest cult, care sĕ sĕvêrșia în tóte căsile crestinesci, mai erau crestinii cei dintâiu fórte zeloși de a petrece tot timpul în vîrtute și evlavie. Ei se rugau fórte mult, precum ne spune Eusebiu (ist. bis. cartea 2, cap 23), despre Iacob cel drept, că acesta mergea în tótă ḑiua la biserică și aci atâta se ruga lui Dḑeu în genunchi pe pardosélă până i s'au înțepenit genunchii. Tot așa ne spune și Nazianzanul (despre Gorgonia) despre evlaviósa lui soră Gorgonia, că genunchii ei de îndelugata rugare atât s'au înțepenit, încât au părut a fi lipiți de pământ. Ér Constantin cel mare, cu tóte că zăcea pe el o guvernare vastă, totuși în tótă ḑiua se separa de tóte societățile și întrând în cabinetul seu își sĕvêrșia în genunchi rugăciunea sa lui Dḑeu (Eusebiu, viața lui Const. cartea 4, cap 22.) Ba pentru ca se scie lumea, cât de consciu este el de datorința sa, a dispus ca chipul seu încădrat în aur ori depins pe un stâlp sĕ represinte positura unei persóne rugătóre în genunchi, cu mânile întinse și cu ocbii ridicați spre ceriu (Euseb. loc. cit.)

Mai departe cetiau crestinii cei dintâiu cu mare diligință și evlavie în biblie, pentru ca prin acésta sĕ se întăréscă în cuvêntul lui Dḑeu, privind și prețuind ei de atare aceea carte. Cu privire la biblie a mustrat Nazianzanul (ep. 43) pe pretinul seu Grigorie din Nyssa pentru-că acesta a negles s. scriptură și s'a pus pe scriitorii profani pentru de a se face mai bine orator decât creștin. Augustin (confess. 3) mărturisesce „că după convertirea sa, s. scriptură a fost plăcerea sa cea mai mare, față de care tóte celelalte scrieri (chiar și Cicero pe care el de altcum îl stima fórte) sunt nulă“. Și acéstă carte își dedeau crestinii cei dintâi truda cea mai mare pentru de a și-o întipări în inimă și în memorie. Despre Teodosie cel tiner aflăm (Socrate ist. bis. VII c. 22), că el în tótă ḑiua se scula fórte de diminéță, cântând alternativ cu frații sei cântări de laudă și mulțămind lui Dḑeu. S. scriptură o cunoscea el întrégă, discurênd despre ea cu episcopii, când acestia erau la curte, ca și când singur ar fi fost un episcop bĕtrân. Tot așa aflăm și despre Origen (Euseb. ist. bis. VI. 2), că fiind abia prunc i-a dat tatăl seu sĕ învețe câteva pasage din scriptură, ér el nu numai că s'a aplecat spre acésta cu cea mai mare voie, ci a scrutat și după sensul lor, așa că întreba pe tatăl seu, că ce înțeles are cutare pasagiu? Ne spune despre el Ieronim (ep. cătră Marcell) dintr'o epistolă care i-a scris-o lui un mare pretin al seu, că — Origen — nici când nu se punea la masă, fără de a fi cetit ceva din biblie; nu s'a culcat nici când, fără de a fi cetit mai nainte ceva din ea... Îndată ce-și găta rugăciunea sa, se punea pe cetirea din biblie, și după cetire érăși făcea rugăciune.

Valente, un preot din biserica din Ierusalim, un bĕtrân respectabil, atât era de versat în s. scriptură, că putea reproduce din memorie pagini întregi din ea (Euseb. ist. bis. II. c. 11). Tot la acest loc aflăm și despre Ioan, un mărturisitoriu egiptén, — pe care Eusebiu singur l'a vĕḑut și auḑit, — care cu tóte că amêndoi ochii îi erau scoși și corpul lui era strugit în mod crudel, totu-și totdeuna putea reproduce din memorie ori și care pasagiu din s. scriptură a ambelor Testamente. „Auḑindu-l pentru prima óră — ḑice Eusebiu — în adunarea publică (în biserică) am cugetat, că cetesce din carte, dar apropiindu-me de dênsul am aflat cum stă tréba și deci nu m'am putut mira de ajuns“. „De plăcerea acestei cărți — ḑice Nazianzanul (or. 12) — am părăsit eu de bună voie tóte lucrurile etc“

(Va urma).

Varietăți.

* (Avansamentul în armată.) Cu 1 Novembre au avansat: la rang de major căpitanul de cl. I. Constantin Domășneanu (reg. 62). La rang de căpitani cl. I. sunt avansați căpitanii de cl. II.: Nistor Onciu (reg. 50), Dumitru Brumariu (reg. 83), Enache Ioan (reg 33), Petru Bogdan (reg 50), Stefan Bogatu (reg. 69). La rang de căpitani cl II. sunt avansați locotenenții: George Petrovan (reg. 52), Vasilie Spăriosu (reg. 64), Constantin Cuculj (reg. 51), Vasilie Rusu (reg. 62), Simeon Drăgan (reg. 63), Daniil Bădescu (reg. 5), Nicola Chintoan (reg. 5), Dumitru Mihailovici (reg. 70). La rang de locotenenți sunt avansați sublocotenți: Iosif Puiu (reg. 63). G. Crișian (reg. 16), Victor Breghian (reg. 5). La rang de sublocotenenții au avansat cadeții: Romul Moga (reg. 31), Ioan Avram (reg. 62), Alecsandru Bob (reg. 63), Iulian Marțianu (reg. 82). La trupele de vênători: căpitanul de cl. II Stefan Rogoz (bat. 31), la căpitan de cl. I. La trupele de artilerie sublocotenentul Coloman Chiticianu la rang de locotenent. La reserva de infanterie a avansat sublocotenentul Vasilie Mărgineanu la locotenent. In intendanță: subintendantul Gavriil Cociubă la intendant. La administrația caselor militare, directorul de cl. II. Stefan Basarabă a avansat la director de cl. I La gradul de căpitan comptabil cl. I: căpitanul comptabil cl. II Ioan Toman din (reg. 64) inf. cadre; ca practicant în ramura funcționarilor militari de aprovisiune: cadetul locțiitor de oficer în reservă Mihail Racotă din (reg. 31). La honveḑi la gradul de locotenent: sublocotenenții: Teofil Vătășan din semibrigada, George Pop la semibrigadă 23 (în reservă).

* (Secretariu.) După cum cetim în „Fóia diecesană“ consistoriul din Caransebeș în urma renunțărei dlui I. Bartolomeiu a ales de secretariu provisoriu pe dl Dr. Traian Bădescu.

* (Invitare.) In 17 Novembre n. a. c. se va ținea în comuna Cristian adunarea generală a pompierilor din comitatul Sibiiu. La ordinea ḑilei: Cetirea protocolului ultim; — raport despre activitatea comitetului, — organisațiunea; — raport despre starea pompieriei în comit. Sibiiu; — alegerea comitetului și a membrilor de intregire; — propuneri; — esercții esecutate de pompierii din Cristian.

* (Neregularități în oficiu.) Din mai multe părți se semnaléză, că s'au descoperit neregularități în oficiu la controlarea, ce s'a făcut în urma ordonațiunei ministeriale. In Oradea mare șeful oficiului de mapere a fost suspendat din causa că pe lângă alte neregularități s'a descoperit și lipsa unor sume însemnate de bani.

* (Postal). Direcțiunea postală telegtafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru la oficiul postal-telegrafic din Huedin (cott. Cojocnei, carele este împreunat cu o léfă anuală de 1130 fl., 155 fl. pausal de cancelarie, 228 fl. pentru înmanuare 48 fl pentru reparările postei, 10% din venitul brut al telegrafiei; și o remunerațiune ce se va statorí ulterior pentru intreținerea unei cariolete, care va circulá depărtare de un Klm. — Reflectanții au a depune o cauțiune de 600 fl. și sĕ-și adreseze cererile în decurs de 2 sĕptemêni la numita direcțiune de unde pot primí și detalii.

Loterie.

Sâmbătă, în 2 Novembre 1889.

Buda: **55 68 53 3 17**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 Novembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9 43	9.46
100 marce nemțesci	58.33	58 30
London (poliță pe trei luni)	119.	119 —

Nr. 150 [223] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III-a clasă Almaş sec cu filia Cozia prin acésta se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român,“

Emolumentele sunt:

In materă:

a) porţiunea canonică arătoriu 1 jug. 1440 □, grădină 514 □, liveḑi 1 jug. 303 □ şi păşune 1 jug. 265 □ venitul computat în . . fl. 25.—

b) birul în naturale dela 90 de case câte 2 mĕsuri de cucuruz ne smicurat à 40 cr. . . . . fl. 72.—

c) venituri stolare şi alte accidenţii . . . . . fl. 76.60

In fliă:

a) porţiune canonică arătoriu 4 jug. 365 □, grădini 1004 □, liveḑi 2 jug. 900 □ cu un venit anual de fl. 80.—

b) stola cu alte accidenţii . . . . . fl. 80.—

cari tóte computate la olaltă dau un venit anual de . . fl 333.—

Cei ce doresc a reflectá la acest post au de a-şi asterne concursele instruite în sensul prescriptelor statutului organic § 13 după terórea § 17 a regulamentului pentru parochii, până la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 4 Octobre, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 502. [222] 3—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediaşului se deschide concurs de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publi-

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóue încăperei şi o bucătărie pe a cărei curte se află supra edificatele necesari pentru economie.

2. Porţiune canonică de 12 jugere arătoriu şi fênaţ, pământ de calitate bună pentru care va avea parochul a solví o contribuţiune erarială de 6 fl. la an.

3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru cu viptul dela paroch.

4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va dá cantorilor 16 ferdele.

5. Stolarele usuate în tract.

Tóte aceste la olaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-şi aşterne suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 374 [221] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea postului de paroch în parochia Merchiaşa, protopopiatul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) dela 100 familii de fie-care familie o ferdelă veche de bucate de mâncare, computate în bani fl. 100.—

b) dela 45 familii neorustici dela fie care familie câte 50 cr, computate preste tot . . . . . fl. 22.50

c) porţiune canonică în mărime de 9 jugĕre dintre cari 3 de fên, şi 6 jugĕre de arat, aduce un venit anual . . . . . fl 150.—

d) venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză computat în bani . , . . fl 25.—

e) Venitul anual dela cununii şi îngropăciuni . . fl. 30.—

f) lemne de foc în valóre de . . . . . fl. 30.—

g) casă parochială, şură şi graşduri de pétră, cele din urmă sunt nóuă şi în stare fórte bună;

h) venitul anual dela patrafir . . . . . fl. 50.—

i) Sare în valóre de . fl. 10.—

Suma . fl. 418.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral subscris.

Cohalm, 29 August, 1889.

Oficiul protopopesc greco-rĕsăritén al Cohalmului în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Sz. 332 [229] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a gyula-fehérvári kir. törvényszék 5706/889 sz. végzése által szászcsanádi Mánovics Iuon javára Mendl Gottlieb és társai ellen 200 frt. tőke, ennek 1888 év február hó 27 napjától számitandó 6 % kamatai és eddig összesen 134 frt 67 ⅔ kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával bióilag lefoglalt és 487 frt 39 krra becsült 4 drb tulok, 132 véka tiszta buza, 12 szekér széna, 1 ökörszekér, 2 drb. tehén, 30 drb juh, vegyes bolti áruczikkek, több házi butorok, konyha és pinczebéli felszerelések, 1 Singer féle varrógép,- üzleti álvány, 4 drb liba s több más aprosságokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbirósági 1395/889 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis szászcsanádon alperesek lakásainál leendő eszközlésére **1889-ik év November hó 15-ik napjának d. e. 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadoni avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bióság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1889-ik évi october hó 30 napján.

Thát György,
kir. birósági végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Cincia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Communică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.19
Cerna	2.38
Hunedóra	3.0

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Mureş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase inseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 116 Sibiiu, Joi 26 Octobre, (7 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Octobre.

Din Orient vine lumina, aşa am învăţat noi, şi aşa s'a susţinut multă vreme în lume.

Din Orient, şi încă din frumósa capitală a imperiului otoman se revarsă acum lumina în intunecosul labirint politic, în care ne aflăm, şi centrul acestei lumini este tinĕrul impĕrat al Germaniei, care a făcut visită fatalistului sultan al Turciei spre a sigilá politica inaugurată şi accentuată de principele de Bismarck, că Germania voesce cu ori ce preţ sĕ susţină pacea în Europa.

Şi în noianul de lumină, care se revarsă acum din Orient e bătătoriu la ochi contrastul cel mare dintre tinĕrul impĕrat german, în care este incarnată o estraordinară vitalitate, e marcată voinţa de a delătură tóte obstaculele ivite în drumul politicei croite de cancelariul de fer şi între omul mort, după-cum cu predilectiune se esprimă ziaristica despre domnitoriul Turciei, care cuprins de un fatalism propriu potentaţilor din Orient, privesce cu ochii rĕtaciţi la desvoltarea lucrurilor.

Primirea junelui impĕrat a fost grandiósă, şi curtea sultanului şi a desvoltat tótă pompa orientală ca primirea sĕ aibă un caracter per eminentiam sĕrbătoresc.

Pretutindenea în mare de lumină a innotat óspele sultanului, şi fabulósa pompă desvoltată nu a rĕmas fără efect asupra inimei junelui impĕrat.

Intre impregiurări estraordinare s'a făcut acésta călĕtorie la Constantinopole. In capitala Greciei impĕratul Germaniei a fost de faţă la un act dintre cele mai sĕrbătoresci, la cununia surorei sale cu mostenitoriul de tron al Greciei. Din acest incident s'au arangiat mari festivităţi, cari au predispus spiritul junelui impĕrat pentru impresiuni nobile, şi l'a predispus mai cu sémă pentru binefacerile păcei.

La aceste sĕrbători a fost present mostenitoriul de tron al Angliei, ca unchiu al impĕratului german, mostenitoriul de tron al Rusiei, ca vĕr al clironomului grecesc; s'a făcut aşa ziicênd o sĕrbătóre familiară, care predispune pe om pentru traiu pacinic.

Monumentele de artă ale Greciei antice, locurile istorice pline de glorie, locul nascerei, al vieţuirei, al faptelor sĕvĕrşite de bărbaţii epocali ai Greciei din vechime, tóte acestea au avut mare efect asupra spiritului scrutătoriu şi primitoriu de impresiuni al junelui impĕrat al Germaniei.

Şi ori cine cu plăcere va luá act despre entusiasmul, cu care vorbesce impĕratul despre clasica Athenă, telegramele adresate lui Bismarck din patria lui Pericle, din patria artelor şi a sciinţei sunt dovadă, că impĕratul e pĕtruns, că tóte acestea s'au putut face sub binefacerile păcei şi a bunei înţelegeri între cetăţeni.

Voinţa de a susţiné pacea, dorinţa de a promová artele şi sciinţa, voinţa de a împrăştiá lumina, aceste s'au încuibat în inima junelui impĕrat german, şi ele s'au potenţat în faţa fatalismului, de care s'a isbit impĕratul la curtea sultanului.

Sub asemenea impresiuni se întórce deci din Orient un domnitoriu june, vigoros, plin de viaţă şi doritoriu de a lucrá pentru prosperarea imperiului seu. Din clasicul oraş Athena se întórce cu o comóră de impresiuni, cari chiar şi când politica principelui de Bismarck nu ar fi îndreptată spre pace, ele l'ar impinge în direcţiune de pace, sub ale cărei binefaceri înfloresc artele, înfloresce sciinţa.

Călĕtoriei impĕratului Wilhelm la Constantinopole in general nu i se dă importanţă politică, deşi nu se póte negá, că faptul visitei la curtea domnitoriului Turciei prin sine şi de sine are o deosebită importanţă politică, acésta chiar şi când el e redus la un simplu act de curtenie, deóre ce prin acésta se dă cuvenita importanţă imperiului turcesc pentru conservarea păcei europene.

Revista politică.

Două evenimente preocupă presa şi cercurile politice conducĕtóre: întâlnirea dela Friedrichsruhe şi călĕtoria impĕratului german în Orient.

La Friedrichsruhe a călĕtorit ministrul nostru de esterne, cont. Kalnoky, ca sĕ cerceteze, ca de obiceiu, pe cancelariul german, Bismarck.

De un şir de ani se practică acésta întâlnire a bărbaţilor, cari conduc destinele duor puteri mari şi cari şi au pus misiunea nobilă de a apĕrá şi manţiné pacea europénă cu cele mai mari sacrificii chiar.

Nici când însĕ acestei visite, ce o a făcut ministrul nostru de esterne, nu i s'a atribuit o importanţă mai mare politică ca şi acum.

Dela ultima întâlnire a acestor doi bărbaţi în Berlin s'au perondat un şir de evenimente, preste cari nu se póte trece uşor la ordinea ziilei, evenimente provocate de cei mai puternici domnitori, cari trebuesc bine studiate şi precisate, pentru-ca nu mai la urmă sĕ ne pomenim cu o complicaţiune a lucrurilor, care sĕ nu se mai pótă aplaná.

Acestea sunt şi motivele, cari au îndemnat mai ales pe presa vienesă ca în ajunul întrevederei dela Friedrichsruhe sĕ vină cu articoli lungi, dând acestei cestiuni cea mai mare importanţă politică, dela a cărei problemă depinde pacea sau conflictul europén. Şi tot acestea sunt şi motivele, ce îndémnă pe presa berlineză a consacrá articoli ministrului nostru de esterne, constatând, că în actualele împregiurări cea mai grea şi mai obositóre rolă diplomatică o are cont. Kalnoky, căci dela direcţiunea politică, ce o preciséză dênsul, urmézĕ, că Austro-Ungaria sĕ pótă sau sĕ nu pótă evitá conflictul europén, ér terenul politic de acum atâta e de preţipiş, încât trebue sĕ aibi o deosebită iscusinţă şi voinţă spre a nu greşi şi a nu atrage consecinţele desastróse.

Probabil, că ministrului nostru de esterne va urmá şi premieriul italian, carele în butul tuturor demonstraţiunilor, ce se fac contra politicei, ce o urmézĕ, ţine chiar cu risicul vieţei la alianţa statelor centrale. Acésta împregiurare nu eschide însĕ nici decât ca ministrul Kalnoky şi cancelariul Bismarck sĕ se asigure cât mai tare de spriginul reciproc, căci Germania şi Austro Ungaria sunt aci mai espuse curentului politic, ce s'a desvoltat,

Germania, ce i drept, — póte fi măgulită cu un bărbat ca Bismarck, póte fi măgulită, că factorii politici ai statelor aliate alérgă aci sĕ cerceteze şi sĕ erueze intenţiunile cancelariului de fer, dar în măgulirea sa sĕ nu uite, că posiţia sa e tocmai aşa de amenintată, precum e a celorlalte puteri aliate.

De altfeliu Germania însăşi caută a se răzima mai tare pe puterile sale proprii şi numai apoi a se increde şi pe spriginul puterilor aliate. Acésta s'a observat, când s'a pregătit proiectul de lege militariu şi şi mai demonstrativ a accentuat-o ziilele trecute contele Waldersee, şeful statului maior german, carele cu ocasiunea presentărei proiectului a rĕspuns între altele astfeliu: Că eu a-şi dorí resbelul este o absurditate. Voesc numai ca sĕ fim aşa de tari, încât sĕ tăiem pofta inimicilor de a ne atacá. Dacă însĕ provedinţa, ne-ar trimite un rĕsboiu, me aflu în posiţiune a asigurá, că misiunea mie încredinţată o voiu realisá cu succes. Armata nóstră e cea mai superióră în vitejie, aliaţii nostri ne sporesc puterea şi sunt în tot casul puternici amici ai păcei.

Pecând dar puterile aliate caută a întărí tot mai mult legăturile de amiciţie, tinĕrul impĕrat german caută sĕ deoblige pe toţi domnitorii ai face visita în Berlin, pentru că pe acésta cale tractările diplomatice sunt cu mult mai uşóre şi mai sigure de succes.

Aşa se esplică şi călĕtoria sa la Constantinopol în capitala imperiului turcesc, singurul stat, care e menit a ţiné în cumpĕnă pretensiunile ambiţióse ale statelor, cari cu ori-ce preţ vor sĕ pună mâna pe cheia Orientului.

FOIŢA.

Cuvinte sufletesci

(Urmare din Nro. 114.)

Bucuria nu lipsesce nici odată, unde este lucru, ordine şi fidelitate.

*

Cunósce ceea-ce poţi şi ce nu poţi, ceea-ce trebue sĕ faci şi ceea-ce trebue sĕ laşi nefăcut, şi când ai ajuns la acésta cunoscinţă, atunci esti însufleţit de înţelepciunea cerească!

*

Cu cât se înmulţesc suferinţele tale, pe atât ţi măresce şi puterea a le suferí.

*

Cine nu póte iubí, acela nu scie trăí cum se cade.

*

Nu vorbi de luptele tale interne, până-ce nu ai învins.

*

La lumină ajungi prin întunerecul nopţii.

*

Mórtea celor iubiţi — învaţe pe cei rĕmaşi în viaţă a trăí şi a muri!

*

Diferitele tale lucrări sĕ fie una în ochiul adevĕrului

*

Amorul curat preface visul vieţii în realitate.

*

Fii bun în apropiere, şi nu apărea rĕu în depărtare.

*

Împlinesce şi cel mai mic lucru, ca şi cel mai mare cu seriositate, iubire şi demnitate.

*

Cu cât a fost asteptarea mai durerósă, cu atât va fi gustarea mai plăcută.

*

Fă te în fie care zi mai conform cu tine şi mai fidel.

*

Invaţă binele dela cei mai rĕi şi înţelepciune dela cei nebuni.

*

Nici odată sĕ nu ţi întunece plăcerile sensuale demnitatea şi a tot rĕsplătitoriul teu viitoriu.

*

Umblă pe calea cea dréptă a datorinţii, a ordinei şi a iubirei, — şi apoi n'are sĕ-ţi pese nici de opiniunea amicului, nici de aceea a inimicului.

*

Intrébă-te adesea: cum a-şi lucrá acuma, dacă a-şi vedé pe îngerii, cari sunt martori ai celor mai nevĕzute fapte.

*

Ómenii buni nu mor nici odată în inima celui bun; prietenii crestinesci trăesc în inima crestinului.

*

Binele ce l'ai făcut — uită-l, şi caută a face ceva mai bun.

*

Fii din ce în ce mai iubitoriu şi aşa te vei apropiá mai mult de iubire.

*

Cine se dedă a gustá binele cu recunoscinţă, va învĕţá a suferí şi rĕul.

*

Invaţă a primí cu recunoscinţă şi a dá cu plăcere.

*

Ce este mai frumos ca frumos?.. Generositatea în vestmêntul obedienţei.

*

A se folosí de amicul seu este înţelepciune; mai mare înţelepciunea se folosí de fie-care neamic pentru salvarea sa.

*

Ceea ce nu poţi şi nu este iertat sĕ ai, — nu ţi o preface în trebuinţă.

Turcia deci trebue susţinută în întregitata sa, cu tóte că cu ea nu se póte încheá un tractat, pe care sĕ te poţi basá, deóre ce diplomaţia Turciei nici când nu s'a dat cu mânile legate pe séma diplomaţiei europene. Turcia e neîncreḑĕtóre şi cu atât mai tare acum, când scie, că pretenia, ce i-o dispută sta tele europene, e în combinaţiune cu multe deobligăminte, cari nu-i sunt decât numai vătĕmătóre intereselor ei. Sultanul se află într'o dilemă gravă, pe deoparte nu voesce sĕ stea alături cu duşmanul seu din vechime, cu Rusia, pe de altă parte nu ar merge bucuros mână în mână cu Germania, spre a nu înrĕutăţí şi mai tare pe Rusia, căreia îi mai datoresce sume considerabile de bani dela rĕsboiul ultim şi pentru că în urma urmelor tot cu Rusia va avé de lucru.

Germania de alt cum 'şi are asigurată pretenia Angliei, şi acest stat eserciază o mare înfluinţă asupra Turciei şi în casul unui conflict europén totuşi ar puté constrânge, dacă nu înduplecá, pe Turcia a luá atitudinea puterilor aliate.

Cultul divin în biserica veche crestinéscă.

(Urmare.)

Acésta carte a fost un isvor de bogăţie, din care şi-au adunat ei o comóră dḑeéscă; din cartea acésta şi au câştigat ei mare sciinţă, precum ne spune Ieronim (epitaf. lui Nepoţian) despre Nepoţian (episc. din Egipet din secl. III), că acesta prin necontenita cetire în biblie şi meditare asupra ei şi-a făcut sufletul seu o bibliotecă a lui Christos; tot Ieronim ne spune şi despre o vĕduvă evlaviósă cu numele Blessila, care era de o constituţie aşa de slabă, încât abia se ţinea pe picióre, cu tóte aceste însĕ nici când n'ai aflat-o, fără de a avé biblia în mână.

Nu erau crestinii cei dintâiu aşa de egoisti, ca sciinţa bibliei sĕ şi-o conserve numai pentru sine, ci o comunicau şi copiilor şi slugilor lor, stăruind cu totdeadinsul ai întări pe toţi în disciplina lui Christos. Eusebiu (în „viaţa lui Constantin“ IV. c. 51, 52) spune despre Constantin, că grija lui cea mai mare faţă de copii sei a fost aceea, de a le asigurá fericirea sufletului lor, plantând în inima lor sămênţa pietăţii, şi întroducêndu- i în cunoscinţa lucrurilor divine. Ĕr când i-a luat sĕ guverneze cu el, atunci totdeuna îi sfătuia si cu gura şi în scris, că cunoscinţa şi frica lui Ddeu, a împĕratului lumei, sĕ o prefereze ei faţă de tóte lucrurile lumei, ba chiar şi faţă de salutea imperiului însuşi. Acésta a fost causa, că atât de mult lăuda Nazianzanul (or. 10) pe mamă sa. Adecă ea nu s'a consacrat lui Dḑeu numai pentru sine, ci ea a făcut aceste pentru ca sĕ lase mostenire copiilor ei. Drept aceea fiica sa Gorgonia a şi fost o démnă mostenitóre a principiilor sfinte ale maicei sale, aşa, că ea cu tot zelul pâşia pe urmele maicei sale, şi nu numai că reţinea pe bărbatul ei dela pĕcat, ci şi copii şi nepoţii ei i-a crescut în frica lui Dḑeu (Nazianz. or. 11.)!

Sub astfeliu de disciplină au fost crescuţi atunci crestinii, li-se plânta de timpuriu religiunea, care propăşia aşa, încât nici nu puteai merge la câmp fără de a audí pe plugariu cântând Aliluia, pe secerătoriu întonând un cântec sacru, şi pe vieri cântând psalmii lui David (Chrisostom om. asupra psalmului 116).

In modul acesta venerau crestinii cei dintâi pe Dḑeu, când erau în căsile lor. Acuma sĕ vedem, cum îl venerau ei în biserici, în adunările lor publice, deosebit Dumineca. Nesmintit n'a putut sĕ fie altcum cultul divin public atunci, decât după împregiurările timpului şi ale locului şi drept aceea diferit şi nu uniform (veḑi Şaguna, ist bis. I § 103). Póte că a-şi fi dispensat de a căutá mai departe după urme, dacă voiu citá aci numai ceea-ce a scris Iustin Martirul şi Tertullian în apologiile lor despre cultul public crestinesc. Dar sunt convins, că amêndoi acestia n'au avut scopul de a face descriere detaiată şi precisă a celor ce s'a petrecut în adunările lor publice, ceea ce se învederéză de acolo, că Iustin Martirul în apologia sa nici cu un cuvênt nu amintesce despre cântările şi psalmii, cari tocmai pe timpul seu au fost o parte principală a cultului crestinesc, ceea-ce nu o póte negá nime, care numai cât de puţin a privit în istoria bisericéscă. De aceea voiu citá atât din acesta cât şi din alţi părinţi bisericesci aceea, ce mi-se pare a fi format fiinţa cultului public dḑeesc.

Înainte de tóte când se adunau ei deschideau adunarea lor prin rugăciuni, precum indigitézá acésta cel puţin în mod presimţitoriu Tertullian (apolog. c. 39): Noi ne adunăm în onórea Dḑeului nostru, pentru ca nu altcum, decât ca o armată concentrată sĕ-l biruim prin rugăciunile nóstre, care (armată) este o putere lui plăcută şi cuviinciósă.“ Că aşa a fost, vedem şi din pracsa bisericei de astăḑi, unde ĕrăşi tóte serviciile dḑeesci se încep cu rugăciuni, deşi firesce acuma — probabil numai pentru prescurtare — acestea sĕ cetesc numai în tainĕ de cătră conducĕtoriul (preotul funcţionătoriu cultului dḑeesc). — După aceea cetiau ei în biblie, atât în Testamentul vechiu cât si în cel nou, atât în faptele apostolilor, cât şi în scrierile profeţilor (Iustin Martirul în apologia sa a dóua). Dar cât a cetit ei în acele cărţi la fie-care adunare a lor, aceea nu sĕ scie: căci acésta nu era determinat, fiind-că adunările lor de multe ori erau conturbate de păgâni. Şaguna (ist. bis. I. §. 145) ḑice: „că — în secl. II. — din locurile s. scripturi se cetia astfeliu de capete, cari se potriviau cu ḑilele şi sĕrbătorile“ ... şi că după Pashalnicul lui Ippolit: „pentru fie-care ḑi în an a fost hotărît locul din s. scriptură, ce se cetea la slujba dḑeéscă“ (Şaguna loc. cit.)

Atât Iustin cât şi Tertullian (în apologiile lor) ḑic, că ei cetiau numai atâta, cât permitea ocasiunea şi împregiurările timpului de atunci. Că se cetia în biserică nu numai din cărţile canonice, ci şi din alte cărţi ale bărbaţilor apostolici, cari au fost renumiţi prin religiositatea şi evlavia lor. Astfeliu de cărţi au fost epistola lui Clemente Romanul cătră Corinteni, despre care Dionisie episcopul din Corint (care a trăit pe la 172) scrie episcopului Soter din Roma următórele: „Astăḑi am serbat noi Dumineca, în care am cetit noi epistola Vóstră, care şi de aici înainte o vom cetí spre folosul nostru, precum facem şi cu epistola lui Clemente, carele a scris-o cătră noi“ (Eusebiu, ist. bis. IV c. 23).

Tot astfeliu ne spune Ieronim despre cărţile lui Efrem, care a fost un preot renumit la Edessa, că cărţile acestuia se cetiau public în unele biserici după cetirea s. scripturi.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a sosit la Gödöllő, tot acolo a plecat dela Miramare şi archiducesa Maria Valeria cu archiducele Salvator. Maj. Sa împĕrătésa-regina petrece la Corfu.

* (Himen.) Dl David Chiujdea, cleric absolut şi Anastasia Ioan Flucuş 'şi vor serba actul cununiei lor în 29 Oct. st. v. a. c. a. m. în biserica gr. or. din Şinca nóuă.

* (Impĕratul german în Constantinopol.) Bineventarea împĕratului german prin sultanul s'a făcut înaintea palatul Dolma-Bakce şi a fost cât se póte de cordială. Abia păşi împĕratul Wilhelm pe uscat, când sultanul Abdul-Hamid alergă vesel înainte şi ii strînse de mai multe ori mâna fórte emoţionat. Salutarea s'a făcut în limba francesă, apoi sultanul se îndreptă spre împĕrătésa şi îi sărută mânile. Impĕrătésa luă la braţ pe sultanul, lor le urmă împĕratul, principele Henric şi somităţile militare, cari eşiră spre întimpinare şi purtau hainele cele mai bogate. După-ce ajunseră înaintea trăsurilor, împĕratul recomândă însuşi persónele din suita sa, sultanul arĕta deosebită bună voinţă faţă cu contele Herbert Bismarck, şi se interesa de sănĕtatea cancelariului Bismarck, apoi recomândă el împĕratului german pe somităţile turcesci. La un semn al sultanului se prinseră caii înhămaţi cu cele mai bogate hamuri la trăsurile aurite şi porniră la palatul Yildiz. In trăsura primă şedea împĕrătésa cu sultanul, în a dóua împĕratul cu princpele Henric, urmară apoi suitele. Tóte ulițele, prin cari au trecut, au fost pompos împodobite, şi mulţimea de câni, cari cutreerau stradele a perit ca prin minune. Mai multe mii de soldaţi făceau spalir şi o mulţime de musici intonau imnul german. Defilarea decurse în cea mai bună ţinută.

Prânḑul dat în palatul Yildiz era servit în cele dóuĕ săli alăturate. Intr'una era întinsă masa suveranilor, la care s'a aşeḑat sultanul, avênd la drépta sa pe împĕrătésa, pe prinţul Henric, pe comitele de Bismarck şi la stânga sa pe împĕratul, pe ducele Frideric-Wilhelm de Meklenburg apoi pe ambasadorii, suitele şi damele. In a dóua sală a luat parte marele vizir, funcţionari, oficeri germani şi turci. La masa sultanului, prânḑul era compus din 12 feliuri de bucate, era servit într'un serviciu de aur, în a dóua sală, într'un serviciu da argint. Bogăţia mesei a provocat admiraţia augustilor óspeţi, care în tot timpul mesei au conversat cu multă veselie cu sultanul. Impĕratul şi sultanul păreau a fi în cele mai bune dispositiuni. Masa s'a isprăvit la 9 óre. In timpul prânḑului, sultanul a oferit prinţului Henric şi contelui de Bismarck ordinul Osmanie cu placa de briliante d d. de Wittig, general de Hahnke, de Lucanus, marele mareşal al curţii de Liebenam au fost decoraţi cu marele cordon Osmanie, ĕr împĕratul a oferit marelui vizir Kiamil Pascha ordinul „vulturul-negru“ şi alte ordine. Séra parcul din Yildiz a fost luminat într'un mod strălucit cu un foc de artificii.

Impĕratul şi împĕrătésa au visitat mai multe localităţi, au făcut călĕtorii pe mare. Sub conducerea sultanului a visitat împĕrătésa haremul sultanului. In harem a fost primită de cele 7 femei leginite ale sultanului şi de femeile lui laterale. Impresiunea ce i-a făcut bogăţia şi curăţenia haremului a fost de tot plăcută. Dóuĕ fice ale sultanului au esecutat la clavir mai multe piese ale savanţilor compositori. Surorurile sultanului n'au fost în sala de primire.

* Constituirea societăţii academice „Petru Maior“ pe anul 1889/90 s'a făcut în urmatoriul mod:

A) Comitetul:

Preşedinte: Pavel Oprişa stud. phil., V.-preşedinte: Valeriu Branisce stud. phil., secretariu: Iosif Blaga stud. phil., cassariu: Emilian Popescu st. phil., controlor: Vasile Moga stud. tech., bibliotecariu: Ioan Onciu stud. tech.

Notari: Ioan David stud. jur., George Juga st. philosoph.

Econom: Petru Anca stud. jur.

B. Redacţiunea.

Redactor: Virgil Oniţiu stud. phil.

Colaboratorii: Tit Non Babeş stud. jur., Valeriu Oniţiu stud. phil.

C) Comisiunea literară.

Preş.: Virgil Oniţiu stud. phil.

Referent: Ioan Costa stud. phil.

Membrii: Ioan David stud. jur., Iosif Diamandi stud. com., George Juga stud. phil., George Morariu stud. med., Ioan Onciu stud. tech.

* Delegaţiunea congresuală pentru afacerile de despărţire ierarchică de cătră sêrbi, — după cum cetim în „Biserica şi Scóla“, — s'a întrunit Dumineca trecută în Arad sub presidiul Pré Sânţiei Sale parintelui episcop Ioan Meţian şi a resolvit mai multe agende avisate la compentinţa sa prin congresul naţional-bisericesc.

* (Act de binefacere.) Primariul oraşului Sibiiu a primit în ḑilele trecute 25 fl. 62 cr., venitul curat al unei representaţiuni de diletanţi într'o casă privată. Banii sunt meniţi a se ajutorá cu ei scolari sĕraci din Sibiiu fără deosebire de confesiune, ori naţionalitate.

* (A 25 aniversarea universităţii române). Eri la órele 3 p. m. a avut loc în sala senatului a 25-a aniversare a fundării universităţii din Bucuresci. La acésta serbare scrie „Democraţia“ din 24 Octobre, au asistat M. S. regele însoţit de A. S. R. principele moştenitoriu. Maj. Sa şi A. S. R. au sosit pe la órele 3 şi au fost primiţi de cătră d-nii ministrii L. Catargiu şi Boerescu. Indată după sosirea M. S. şi A. S. R. dl Al. Orĕscu, rectorele universităţii, a pronunţat un discurs, în care a schiţat peripeţiile, prin care a trecut învĕţămêntul nostru până la fundarea universităţii, progresul făcut în 25 de ani dela fundarea ei, meritele profesorilor, cari au contribuit la numĕrul elevilor, ce au frecuentat universitatea până aḑi, — îmbunătăţirea universităţii pre-cum şi lipsele ce îndură aḑi universitatea şi pe cari d sa le constată cu destul regret. Acest discurs a fost fórte viu aplaudat. După acésta a vorbit d. ministru al cultelor şi iustrucţiunei publice, carele asemenea a arĕtat meritele mai multor profesori cari au lucrat pentru îmbunătăţirea facultăţii precum şi marele progres făcut de universitate sub augustul patronagiu al M. Sale regelui. M. S. Regele a rĕspuns dlui rectore şi dlui ministru, că este vesel a presidá astăḑi aniversarea fundarii acestei universităţi; constată cu multă bucurie progresele făcute de universitate în timp de 20 ani de când o are sub patronagiul M. Sale şi speră, că peste 25 ani şi nepotul M. S. va constată acelea şi progrese, când va presidá nunta de aur a acestei universităţi.

In urmă a vorbit dl Al. Odobescu, care a ţinut o cuvêntare asupra vieţii şi activităţii repausatului Petrache Poenariu, unul din primii profesori ai universităţii. Au asistat la acéstă serbare toţi ministrii, preşedintele înaltei curţi de compturi, mai mulţi membrii dela curtea de casaţie, dl ministru plenipotenţiar al Franciei, al Engliterei, secretarii legaţiunei ruse şi secretarii legaţiunei Turciei, dl general Florescu preş. senatului, dl Sturdza membru al academiei, I. P. S. Sa Mitropolitul primat, P. S. Sa epis. Rîmnicului şi P. S. S. episcop. Dunării de jos, dl primariu al capitalei, toţi profesorii universităţii şi un mare numĕr dela cea din Iaşi precum şi o delegaţie a studenţilor acelei universităţi. Serbarea s'a termiuat pe la órele 6 séra.

* (Distincţiuni). Preşedintele republicei francese a numit cu prilejul espositiei, pe dl George Bibescu mare oficer al legiunei de onóre; Nicolae Blaremberg comandant; Cozadini şi Ion Lahovary

---

Fie care ḑi este un învĕţătoriu, care te învaţă ceea ce nu te învaţă nici o altă ḑi.

*

Ce înălţimi şi prĕpastii nu descopere acela în sine, care sĕ cunósce pe sine însuşi.

*

Învaţă în fie-care ḑi dela cei în viaţă a murí, — şi dela muribunḑi a trăí!

*

Mai forte în fie care diminéţă, — mai modest în fie-care séră.

*

Intrébăte cel puţin de ḑece-ori pe ḑi: care este ţinta aspirărilor mele.

*

In fie care ḑi deştéptăte pentru a învĕţa, a în bunĕtăţí şi a lăuda.

*

Cine alérgă spre ţintă, — tace, merge înainte şi nu se teme de nici un rĕu.

*

Cel care vrea ce este mai bun, trebue adesea sĕ guste ce este mai amar. (Va urmá.)

oficeri; Manu, Lynche de Moisac, Konya și Zerlendi cavaleri; d. d. Esarc și George Lahovary au fost numiți oficeri al instrucțiunei publice, și Lugomirescu oficeru de academie.

* (Avis.) Sâmbătă 9 Noembre n. a. c. va avé loc în localul restaurantelui „*Pankiewics*“ (Navara) o convenire impreunată cu dans, la care se invită prin acésta inteligența română din loc.

Inceputul la 8 óre séra.

* (Necrolog.) Subsemnații cu inima sfâșiată de durere vin a anunța tuturor p. t. rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că prea iubita lor, soție, mamă, fiică, soră și cumnată *Ludovica Punteanu* născ. *Pataki*, după o bólă îndelungată și veștezitóre, în flórea etății de 25 de ani și în al cincilea an al prea fericitei sale căsătorii, a încetat din viață Marți în 24 Octobre 1889 la 7 óre diminéța, împărtășită cu sântele sacramente.

Rămășițele pământesci ale scumpei defuncte se vor depune spre eternul repaus în cimiteriul gr. or. din loc Joi în 26 Octobre v. la 1 óră d. a., la care tristă festivitate invităm pe toți condolenții.

Vingard, 24 Octobre, 1889.

Ioan Punteanu preot ca soț., *Ioan* și *Marta Pataki* ca părinți. *Eugeniu* și *Corneliu*, fii. *Asineta Puntean* ca sócră, *Alesandru*, *Carolina*, *Ana*, *Andreiu*, *Ioan*, ca frați. *Pavel*, *Carolina*, *Ismail*, *Maria* ca cumnați.

* (Tesaurul dela Șimleul-Silvaniei). Direcțiunea museului național diu Budapesta a adresat o scrisóre către magistratul orășenesc din Șimleul-Silvaniei, în care declară, că în sensul unor ordinațiuni regesci și după usul de acum, statul numai e aplicat să rescumpere tesaurii aflați după prețul lor ca obiect de artă, ci numai după valórea aurului lor. După cea din urmă versiune, statul avé să plătéscă ca rescumpărare 36 mii fl. Acum însă unuia dintre aflătorii tesaurilor, anume lui Ioan Oltén, i se ofere numai a treia parte din suma de 4544 fl. va se ḑică nici valórea aurului, deóre-ce după constatările făcute aurul prețuia în timpul acela 5595 fl. Foile magiare se bucură de acésta și își bat joc de neindreptățitul Oltén, esprimându-și speranța, că în cele din urmă Oltén va preferí să priméscă și bani puțini, decât se pórte proces lung și în urmă să supórte și spesele de proces.

* (Urmările comasărei.) Tribunalul din Bistrița a adus ḑilele trecut sentința asupra țăranilor din Șieu, cari au fost acusați pentru crimă de omor. Se scie, că marele proprietariu Michael Schwarz a cerut anul trecut comasarea. Acésta faptă a provocat în comună o adevărată răscólă și s'a dat parola, că dacă nu se va puté împedecá comasarea Schwarz să-i cadă jertfă, căci prin comasare jumétate din locuitorii comunei rămâneau săraci ca napul. In nóptea dintre 9 și 10 Iuniu s'au descărcat dóue puscături pe feréstră asupra lui Schwarz, în urma cărora Schwarz, deși nu picase mort a fost totuși grav rănit. Acusați au fost 14 țărani dintre cari au fost condamnați Iohan Streifert, And. Smid, I. Schwarz la 3 ani închisóre; Mih. Sadler, Mih. Bloch, And. Schuster, I. Bloch la $2^1/_2$ ani; M. Dorsi, I. Lőrinz și I. Sadler la $1^1/_2$ ani. Condamnații au înaintat recurs.

* (Activarea oficerilor de reservă) Aspiranții, cari au făcut esamenul de oficer în reservă și vor să se inactiveze au a-și asterne suplicele până la 1 Decembre a. c. deobligându-se că e gata ca să facă la termin esamenul teoretic și practic de oficer în serviciul activ. Convocarea la probă o póte cere pe 1 Ianuariu, ori pe 1 Maiu, în tot casul însă are a se însinuá în suplică terminul convocărei.

* (O bună măsură) Foile din România anunță că s'a luat dispositiuni din partea statului ca banii ce se trimit cu mandate postale să se plătéscă immediat, când ți-se aduce mandatul dela postă prin factorul postal. Acésta măsură e fórte bună, căci se intêmplă de nu ai totdeuna timp a merge la postă și a asceptá multă vreme când e îmbulzală

* (Viață lungă.) Foile din România inregistrézá fórte des casuri de mórte, în cari defunctul a ajuns o viață de preste o sută de ani. In ḑilele trecute chiar „Monitoriul oficial“ a comunicat că în ḑiua de 5 Octobre v. a încetat din viață locuitoriul Păun Dița din comuna Simnic, județul Dolj, în *vêrsta de 150 ani.*

* La recercarea dlui Petra Petrescu declarăm, că nu dsa este autorul corespondenței din Brașov, după cum se presupune în „Românul“.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ Nr. 21—22 din 1—15 Novembre 1889, au apărut cu următoriul sumariu; Primul bancheriu. — Scóla de fete cu internat în Oravița. — Monografia unor biserici românesci din Transilvania. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Dare de sémă despre banii încurși la despărțêmêntul Nr. II. cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunei transilvane în 27 August 1889 în Făgăraș. — Proces verbal al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, luat în ședința dela 4 Octobre n. 1889. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociațiunei transilvane“ pe cóla dlui Parteniu Cosma, din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889 (Urmare). — Posta redacțiunei.

In editura tipografiei diecesane gr. or. române a Aradului, a apărut „*Călindariu*“ pe anul dela Christos 1890, anul XI. Prețul 30 cr.

Folosul lucrului de mână în scóla poporală.*)

Onorabilă adunare!

Fiind subscrisul însărcinat din partea onoratului comitet central al reuniunei nóstre învețătoresci cu prelucrarea și prelegerea temei intitulate „Folosul lucrului de mână în scóla poporală“ 'mi iau voie a desvoltá acésta temă prin cele următóre:

Precum se vede din tecstul temei, subiectul laborator este mâna, éră obiectul productul desvoltat prin desteritatea acesteia.

Mânile, precum scim, sunt servitórele spiritului omenesc, sunt acele membre, cari esecută mandatele primite, dela spirit și după impregiurări, precum pot ele esecutá opurile cele mai mărețe, pre cari adeseori trebue să le admiri, tot asemenea pot efeptuí și lucruri de acelea, ce stêrnesc în om disgust, antipatie, ba chiar și condamnare.

Noi însă în casul de față vom evitá lucrurile umbróse, ce resultă atuncia, când omul nu se află la înălțimea chemărei sale ca ființă superióră, când spiritul adecă este conturbat și nu domnesce preste corpul seu, și vom priví pe om ca pre ființa cea mai alésă, zidit precum ne învață S. scriptură după chipul și asemênarea celui etern și dela care nu avem să asteptăm decât fapte bune și mărețe spre lauda și mărirea Creatorului seu.

Mâna, respective mânile, sunt acele mijlocitóre, prin cari omul își asigură esistența sa, ba putem afirmá cu siguritate, că lipsindu-i omului mânile, el ar fi nu numai ființa cea mai debilă și mai neajutorată, ci esistența lui pe pământ, ar fi imposibilă.

Căci în lipsa mânilor cum ar întrebuințá plugariul plugul și sapa, ca să scóță pânea din pământ? Cum ar prelucrá lutul, lemnul și ferul la pregătirea clădirilor pentru locuința sa și adăpostirea animalelor și a productelor sale? Cum s'ar transplântá sciința din seculi în seculi, și cum s'ar păstrá în memorie cele întêmplate și petrecute cu sute și mii de ani inainte de esistența nóstră? dacă nu mâna prin arta și dibăcia ei ar fi păstrat acelea pe hârtie, lăsându le astfel moștenire din generațiune în generațiune, din secul în secul: și câte alte nenumărate cari să esecută tot numai prin mijlocirea mânilor și în fine prin ce și ar manifestá omul simțul de veneratiune și pietate față de Creatorul seu (Dumneḑeu.)

Constatat odată că mânile sunt așa de scumpe pentru om, — și că pot efeptuí lucruri admirabile, — apoi chemarea nóstră este, ca pe acestea încă de timpuriu, din frageda copilărie, să le deprindem la laboriositate și să le aducem în positiune spre a fi gata a efeptuí cu deosebire tot feliul de lucruri bune și folositóre.

Și óre unde ar trebuí ca să se înrădăcineze în copii simțul și iubirea de laboriositate respective de lucru? Fără îndoélă în casa părintéscă! dară fiind-că casa părintéscă în cele mai multe casuri nu póte satisface pe deplin nici acestei chemări, nu remâne alta, decât și ací ca și la luminarea intelectuală, să vină într'ajutoriu scóla, și adecă scóla poporală, căci ea are chemarea a pregătí pre tinéra generațiune, cu tóte cunoscințele necesare atât teoretice, cât și practice, spre a puté devení în viața practică buni membrii și folositori atât lor, cât și omenimei întregi, căci scóla este isvorul sciinței și al progresului.

Desvoltarea omnilaterală este principiul general al educațiunei; dar óre scóla nóstră poporală, precum este ea astăḑi organisată garantéză desvoltarea omnilaterală? In cele mai multe casuri nu.

Căci obiectele de învețământ cari se predau în scóla poporală, ageresc și imbogățesc numai spiritul, pre-când puterile corpului pentru trebuințele vieței practice, remân nedesvoltate, cu deosebire mânile cele mai necesari organe ale corpului omenesc, nu-și primesc deprinderea recerută spre a fi gata a efeptuí tot feliul de lucruri folositóre pentru agonisirea mijlócelor de traiu. Deprinderea ce se dă în scóla poporală la scriere, desemn și comput nu este de ajuns! pentru-că nu toți vor avé chemarea de a puté trăí după pénă. Poporul nostru în partea cea mai mare este lucrătoriu de pământ, de aceea scóla poporală are chemerea a pregătí pe fii acestui popor și pentru viéța practică, ca să scie scóte și folosí orice product al pământului, ce este lăsat dela Dḑeu omului, ca material pentru câștigarea mijlócelor de traiu. Se ḑice că cultivătoriul de pământ sau plugariul carele lucră cu plugul după plug să trăéscă. Ei! dară scim, că pământul produce o mulțime de plante, ce cresc numai sub îngrigirea eschisivă a naturei, fără a fi îngrijite sau cultivate prin măestria omului, ba unii privsec aceste plante, ca pe nisce plante netrebnice, menite numai spre ai împedecá lucrarea sa în cultivarea pământului. Câte estinderi mustóse nu se află pe unele locuri, acoperite cu: trestie, răchită, papură, pipirig etc. la cari omul adeseori privesce cu dispreț și caută să-și răsbune asupra lor, nimicindule prin foc, și prefecêndu le astfeliu în cenușe, aceea ce natura a dat spre folosul omenimei ca un isvor de subsistință. Câte obiecte se pot pregătí din nuele de răchită și pipirig precum: Corfițe, coșuri etc. de mărime variată pentru diferite trebuințe ale omului, cu colóre simplă sau artificióse. Câte obiete folositóre s'ar puté pregătí din papura, ce putrezesce prin mocirle, în pământ neapt pentru alte plante, precum: corfițe, coșuri pentru pâne, rufe, albine, apoi stergătóre, rogojine, îmbrăcarea obiectelor frangibile etc. ect.

Mai este apoi și alt material pentru deprinderea mânei, care deși nu este așa rentabil din punct de vedere al câștigului, totuși causéză pentru tinerime ocupațiune plăcută, și i reține dela efeptuirea multor lucruri dăunóse; precum este împletirea diferitelor obiecte din pĕr de cal, și în fine împletitura de paie și pregătirea pălăriilor de paie pentru vară.

(Va urmá)

*) Elaborat cetit în adunarea generală a reuniunei învețătorilor din districtul Sighișórei. Red.

Avis.

Se aduce la cunoscință onoratului public român, că societatea „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta dispune încă de numéróse esemplare din opul „*Istoria pentru începutul românilor în Dacia*“. Acest op interesant pentru fie-care român și om inteligent, care se intereséză de trecutul națiunei române și de argumentele, cu cari Petru Maior încă pe la începutul vécului de față a documentat originea latină a românilor, este prea nimerit cadou pentru fie care scólă română și ar meritá se nu lipséscă din nici o bibliotecă română. Atragem deci atențiunea onoratului public român asupra acestei cărți prețióse.

Ea se póte procura dela societatea „Petru Maior“ din Budapesta, IV, Só utcza Nr. 6, cu prețul de 75 cr., cu espediție cu tot.

Mulțămită publică.

Mai mulți p. t. domni din Sibiiu în urma unui morb, ce me face necapace pentru suportarea oficiului meu învețătoresc vḑḑându-me ajuns cu o familie numerósă în cea mai mare lipsă, pĕtrunși de simțul de caritate, a binevoit a me ajutorá prin unele contribuiri în bani pe o listă de colectare, pentru-care binevoitoriu sprigin i rog să binevoéscă a primí respectuósa mea mulțămită și pe acésta cale, rugând pe bunul Dḑeu, ca pentru sumele contribuite, să le răsplătéscă în sutit.

Porcesti, 22 Octobre, 1889

Nicolau Bucșa, fost învețătoriu.

1000

MONITOR. 42

Calendariul săptemânii

29 Octobre — 4 Novembre.

29 Duminecă: Anastasia, Avramiu, Maria, Chirilă, Min, Mineu, Sava, Stratilatul, Ana, Melitina, Atanasiu. *30 Luni*: Zinoviu, Zinovia, Melitina, Marcian, Alesandru, Cronion, Iulian, Macariu, Evtropia, Cleopa, Iosif, Asteriu, Claudiu, Neon, Neonila, Tertiu, Marco, Just, Manuil, Dometiu. *31 Marți:* Stachiu, Ampliu, Urban, Aristovul, Narchis, Epimach, Iacob, Stefan, Varnava, Trofim, Dorimedont, Cosma, Damian, Sava Vas, Avramiu, Pes, Selevc, Stratonic, Gordian, Epimach, Nicolau. *1* Novembre *Mercuri:* Cosma și Damian, Chiriena, Iuliana, Chesariu, Dasiu, Ioan, Iacob, Erminingeld, Ciprian, Iulian, Iacob cel nou, Iacob diaconul, Dionisiu Monachul. *2 Joi:* Achindin, Pigasiu, Aftoniu, Elpidifor, Anempodist, Evdocsiu, Agapiu, Marcian. *3 Vineri:* Achepsima, Iosif, Antala, Teodor, Sever, Androna, Teodot, Teodota, Ilie, Achemenid. *4 Sâmbătă:* Ioanichiu, Nicandru, Ermeu, Porfiriu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 29 Octobre a XXII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 5 și din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 11-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Loterie.

Mercuri în 6 Novembre 1889.

Sibiiu: **2 72 24 61 6**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 4 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	9 45½	9.46
100 marce nemțesci	58.30	58.30
London (poliță pe trei luni)	118.70	119.—

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comedià într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanți. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apreți scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela barbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu arch episcopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 20—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 117 Sibiiu, Sâmbătă 28 Octobre, (9 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Octobre.

Călĕtoria dlui Lahovari, ministrul român de esterne la Viena a fost interpretată de întrégă presa monarchiei ca un semn bun pentru reinceperea negoțierilor întrerupte acum 3 ani în causa convențiunei comerciale. Noi la rêndul nostru nu am putut decât să ne esprimăm bucuria nóstră, vĕdênd, că din ambe părțile se fac încercări serióse pentru o apropiere între aceste dóuĕ state vecine, și dacă avem totuși unele nedumeriri în respectul acesta, acele sunt de a se căutá în amênarea, ce se observă în acésta cestiune atât de importantă.

Ca patrioți adevĕrați am fi dorit ca și România și Ungaria să se înțelégă mai bine, căci încât e pentru Austria ea nu a făcut nici odată greutăți, ci ca o țĕră per eminentiam industrială a suferit daune însemnate și a trebuit să se uite, cum 'și fac drum și piață sigură productele industriale ale Germaniei și Franciei fără de a le puté impedecá.

Aderenții sistemului protecționist au venit la convingere, că industria nu se póte creá preste nópte, ci spre scopul acesta trebue timp mai indelungat și capitale însemnate.

Tóte favorurile făcute stabilimentelor industriale, inlesnirea transportului pe căile ferate, eliberarea de dare pe ani, protegearea din partea statului nu au fost de ajuns ca România se pótă devení în posiție de a-și acoperí trebuințele ei industriale fără să aibă necesitate a le importá de airea și încă acum după tariful autonom, ce a întrat în vigóre, cu prețuri indoite și întreite.

Acésta póte merge un an, póte merge doi, până magăzinele mai sunt pline de mărfuri aduse din anii trecuți, îndată ce însĕ acele se gată, consumenții au drept să fie nemulțămiți, au dreptul de reclam și așa se nasce o ferbere și o nemulțămire dela o margine a țĕrei până la cealaltă.

Pedecile, ce se pun în mod măestrit productelor strĕine, le simte busunariul românilor destul de tare și nu póte fi împĕcat cu atari mĕsuri luate în pripă, ori chiar făcute cu scop de a stórce unele favoruri dela statul nostru, care în urma urmelor după cum faptele dovedesc, tot e în stare se susțină încă lupta pre terenul economic mai cu succes ca și România.

Ce ne face și împinge însĕ pe noi să ne ocupăm cu tot deadinsul de acésta cestiune este poporul din Transilvania dela mărginime, care sub durata rĕsboiului vamal a dat inapoi materialminte, i s'a îngreunat modul de traiu și e silit să emigreze de aici in lipsa isvórelor de câștig

Cine sĕ nu scie, că poporul dela mărginime a trăit din venitele, ce și-a sciut face mai mult din România ca din țéra nóstră?

Cine nu scie ómeni, cari cu bani câștigați în România au plătit aici dările și au ținut familiele și și-au implinit și datorințele față de biserică, scólă și comună.

Și dacă privim acum la acei ómeni, cari alergau ca furnicile din o țĕră în altă, dacă privim la femeile, cari țĕsiau tot feliul de pânzături, cari aflau bună piață în România cum stau adi cu lacrimi în ochi și se uită la rĕsbóiele cele părăsite am trebuí să nu avem nici un simț față de poporul nostru, dacă nu am întrevení pe calea presei, ca convențiunea să se încheie în interesul ambelor state cât mai curênd

Se deschid vămile, se deschide drumul fie-cărui om muncitoriu de a lucrá cu ticnă și cu plăcere și de a începe negoțul cu România cu tot feliul de articuli, cari adi trec acolo din Sêrbia, din Rusia, Germania și Francia.

Dorințele agrarilor de a se scumpí vitele și cerealele nu s'au implinit, miseria în loc să scadă în Ungaria cresce și se sporesce, industria ér este pusă în cătuși de cătră industria austriacă și grație legăturei de comuniune vamală cu Austria, noi n'avem mare încredere nici în reușita fabricilor de zăhar, și dovada cea mai bună ne servesc fabricile dela Șopron și Cluș, pe cari statul le-a cumpĕrat și transformat în penitenciare.

Așa să esplică, că începe a se face propagandă pentru încheea convențiunei, chiar și în ḑiare ca „Egyettértés", așa se esplică și versiunea căministrul Baross că are se plece în curênd la Bucuresci.

Noi din parte ne dorim ca să vedem cestiunea deslegată în o formă, care să fie de folos ambelor părți, și șicanele se încete cât mai curênd și aici și acolo, căci nici România nici Ungaria nu stau așa briliant în cele economice, ca să se pótă susține singure pe mult timp.

Revista politică.

Proiectul pentru lista civilă a casei domnitóre înaintat spre desbatere dietei din Budapesta, s'a votat cu o maioritate covêrșitóre.

Cu tóte că obiectul a fost de natură delicată, deóre-ce e vorba de persóna Maj. Sale monarchului și a casei Sale, totuși a provocat o discuțiune furtunósă în șirul deputaților independenți.

Partidul independent a cerut condițiuni hotărite cu privire la personagiul curții, a făcut apel la drepturile națiunei și ale statului ungar, nefiind mulțămit cu personagiul, care compune curtea domnitóre. In aceea și mĕsură în care se află personagiu austriac și preste tot german la curtea imperială să se afle și personagiu ungar, dacă Ungaria contribue tocmai atât pentru cheltuelile listei civile, precât contribue și Cislaitania

Oposiția moderată a observat o tactică mai bună, ea nu s'a aliat de astădată la vederile independenților, ci a dat dovadă de o ținută démnă.

Tot așa s'a presentat oposiția moderată și cu privire la proiectul dlui Irányi de a se pune ministrul honvedimei sub acusă. Insuși conducĕtoriul acestui partid a făcut moțiunea, carea a presentat-o clubului seu și în care a accentuat, că deși ministrul Fejérváry n'a respectat legea, totuși nefiind timpul oportun, nu află de cuviință a se alătură la proiectul lui Irányi și e prin urmare contra lui.

Dl Tisza a trebuit să sufere și acum insultele radicalilor, cari l'au întimpinat cu strigăte și sbĕrături de „Hoch", când s'a sculat să combată motivele leaderului radicalilor.

Motivele, cu care acesta și a presentat proiectul sunt, că stégul casei domnitóre nu este „negru-galbin" ci „roșu alb", și aceste colori sunt interdise a se folosí în oficiu în Ungaria. Statul ungar stimóză coróna și e gata a se sacrificá în fața pericolului, n'are însĕ nici un motiv de a stimá stégul „negru-galbin", căci el însemnéză apĕsarea din trecut și sub el s'au omorît martirii dela Arad. E, rușine a amărí „națiunea", căci vor vení timpuri, în care va fi necesară o însuflețire adevĕrată și în cari pe Ungaria nu o va puté însufleți fĕr vorba magiară. Punêndu-se la vot a fost rĕspins dela ordinea ḑilei cu 243 contra 70 voturi.

Parlamentul austriac se va conchemá pe ḑiua de 3 Decembre. Se vor presentá spre desbatere numai proiectul de buget, proiectul pentru lista civilă și o listă pentru sume pe séma nenorociților, cari au suferit pagube prin vĕrsările de apă și prin foc.

Preste câteva ḑile se vor deschide în România camerile și cabinetul încă nu e reconstruit. Dl Lascar Catargiu a cerut regelui disolvarea camerilor și acésta cestiune s'a desbătut și în ultimul consiliu de ministri ținut sub președința regelui. După ultimele informațiuni regele nu e de loc aplicat a se disolvá camerile înainte de deschidere. Incercările ce le au făcut unii membrii ai lateralilor a ajunge în ministeriu au fost zădărnicite, tot așa se opun greutăți pentru a luá portofoliul de iustiție un vernescean. Oposiția provine mai ales din partea ministrilor Manu și Lahovari, cari au fost și în ministeriul iunimist.

FOIȚA.

Cuvinte sufletesci

(Urmare.)

Cercetéză cu o voință seriósă și nici odată nu va fi in zadar.

*

In timp de pace adună puteri pentru timpuri viforóse.

*

Norii pot acoperí sórele, dar nu l pot nimicí.

*

Invață în fie care ḑi prin vorbirea altora a tăcé.

*

Unde afli pămênt roditoriu, samênă ceva bun în el.

*

Ține-ți consciința curată, — și vei avé un raḑim puternic al vieței, care nu ți va lipsí nici odată, vei avea pe ângerul mângăitoriu, care nu te va părăsí nici odată și vei avé un isvor de bucurie, care nu-ți va secá nici odată.

*

Norocul estern este întêmplătoriu, — dar fericirea internă și o face fie care însuși.

*

Cel ce voesce numai binele pentru-că este bine, numai acela este de tot bun. Cel ce este prea bun nu face decât numai bine, — vorba ca și fapta lui este bună, tăcerea lui mai bună ca și vorbirea sa.

*

De tot bun esti numai atunci, când te silesci a devení și mai bun, nu desprețuesci binele și nu invidiezi pe cel mai bun ca tine.

*

Fă-ți din lucru plăcere și odichna îți va fi voluptate.

*

Fă curênd ceea-ce poți face, — nu întârḑia a face încă astădi ceea-ce ai să faci.

*

Nu te prinde de un fir de pĕr! — dacă pĕrul să rupe, unde ai să caḑi?

*

Mulțămesce pentru ori ce dar, — și el ți se va preface în binecuvêntare.

*

Nu numí lucru mic, ceea ce are ca urmare o sórte eternă.

*

Pe tine te cultivă mereu și fără întrerupere! inima ta să fie în fie-care séră mai curată, mai vie, mai sinceră și mai nobilă!

*

Lucrul cel mai greu și mai neapĕrat de lipsă este armonia, concordia, consecența, uniformitatea principiilor, a sensurilor și a purtărei. Numai acéstă uniformitate dă liniste, tărie, mulțămire cu sine și perfecțiune internă.

*

Ceea ce nu vine din adêncul inimei, nu străbate în fundul inimei și nu ne face mai vioi, mai spirituali, înlăuntru mai nobili, — aceea nu este pentru noi, aceea îndată-ce murim, dispare pentru totdeauna.

*

Dă onóre cuvenită adevĕrului și vîrtuții sub ori-ce formă ți s'ar presentá, iubesce ce este bun la inimicul teu, uresce la amicul teu ceea ce este rĕu, apără inocența contra calumniei; nu linguși pe nimenea, mai puțin pe lingușitoriu și pe batjocoritoriul fin; caută societatea celor mai înțelepți, însoțirea cu cei de bună credință și amiciția celor mai nobili.

*

Raza din sóre numai din sóre póte porní.

*

Iubesce pe cel iubitoriu fidel și cu căldură, — dară nu îndumneḑei pe nici unul.

*

Nici o plăcere nu este mai mare, de cât a face bine în tăcere.

*

Foile din România înregistréză, că ţéra e plină de spioni ruşi, precum a fost pe timpul iconarilor. Acesti spioni ar fi oficeri din armata ruséscă şi studiază bine tóte terenele. Ei umblă în haine ţărănesci şi cumpără cóse vechi dela ţărani, pe cari le plătesc fórte bine. Sub masca acésta agită şi próvócă tot deodată şi nemulţămire în ţăreni.

E vorbă în Francia de unirea tuturor republicanilor spre a formá un singur partid puternic şi acésta idee apare aprópe realisată. Spre scopul acesta s'au întrunit toţi deputaţii noi aleşi şi au hotărit a a nu se mai desbiná şi alătură la alte partide decât la maioritatea, ce o a avut camera. Dacă le va succede acésta, atunci se va realisá o idee, care a fost nutrită de mult, dar care n'a putut fi realisată din causa greutăţilor, ce le opuniau monarchistii.

Cu un partid puternic în lăuntru guvernul va impune şi în afară şi politica Franciei va fi apreţiată cu tótă gravitatea, ce trebue să i se dea. Acesta pare a şi fi principalul motiv, care a contribuit ca lucrurile să se accelereze în timpul din urmă şi să se realiseze formarea partidului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Braşov, 23 Octobre 1889. In colónele „Telegrafului Român" s'a discutat cestiunea învĕţătorilor ambulanţi, şi după motivele aduse pro şi contra este evident, că învĕţătorii ambulanţi sunt în organismul nostru bisericesc scolariu o instituţiune, ce trebue să fie de tot escepţională, reclamată de impregiurări estreme.

Pentru-ca să fac mai evidentă nepracticabilitatea acestei instituţiuni să o demonstrez prin casul concret.

In tractul Târnavei inferióre s'a publicat un concurs pentru un post de învĕţătoriu ambulant — Nr. 104 al „Tel. Rom." pentru comunele Botez, Heria şi Fărău cu salariu anual de 625 fl., şi anume în Botez cu 225 fl., Heria cu 250 fl. şi Fărău cu 150 fl. Concursul e cu termin de 15 ḑile. S'au mai publicat atari concurse dar nu cu un aşa salariu în tractul Dobrei, etc. Mi-am pus întrebarea, óre să fié posibil vre-un progres, când învĕţătoriul va avé să colinde în 3 comune şi să ţină scóla tot numai la a 3-a ḑi. Răspunsul nu póte să fie decât negativ şi étă pentru-ce.

Anul scolariu pe sate ţine de comun 8 luni. Să punem casul, că în 1 Octobre a început prelegerile regulat şi se finesc cu 31 Maiu în comunele mai jos amintite.

In anul scolariu 1889/90 în cele 8 luni de scólă — 240 ḑile — sunt serbători şi Dumineci 50 ḑile, pe lângă acestea adauge după normativ între semestre 5 ḑile, 3 la Crăciun, 6 la Pasci, 3 la Rusalii, 2 la Bobotéză şi vei avé 69 ḑile de ferii, cari subtrase din 240, rĕmân ḑile de scólă 171.

Din aceste 171 ḑile se vine în casul nostru concret numai câte 57 ḑile de scólă în o comună din cele trei. Va se ḑică pentru 57 ḑile de scólă comuna Botez are se plătéscă 225 fl. Ei dară ce progres se va puté face? Dacă scóla s'ar ţiné în continuu 57 ḑile atunci da, s'ar puté progresá; însĕ nĕcasul e, că elevul începĕtoriu va vedé pe învĕţătoriu tot a treia ḑi, şi ceea-ce i se va propune în ḑiua primă tot va uitá până în ḑiua a treia. Progres nu se va puté face.

Unde învĕţătoriul ambulant e numai la 2 comune, acolo se vin câte 85 ḑile de scólă pentru o comună.

Étă dar un motiv destul de plausibil pentru-ce să fim în contra posturilor de învĕţători ambulanţi, pentru-că numai progres nu vor aduce în scóle.

Unde rĕmân apoi consideraţiunile pedagogice, după cari cel puţin odată în fie care ḑi trebue să se ocupe învĕţătoriul cu fie-care elev.

Comunicaţiunea preste érnă e grea. Invĕţătoriul va fi un peregrin de categoria lui Eremia eremitul.

Strapaţia ce va avé să o facă respectivul învĕţătoriu în fie care ḑi va fi atât de obositóre, încât nu va avé plăcere să se mai ocupe şi cu studiul. Mi se va răspunde însĕ: ce ai să faci? Nu se capĕtă învĕţători nici cum. Atunci la tot casul e mai consult a insărciná pre parochul local cu postul de, învĕţătoriu provisoriu şi la tot casul va face mai mare progres decât un învĕţătoriu ambulant.

Aceste neajunsuri şi alte multe, ce a-şi puté aduce, trebue să ne deschidă ochii, şi să nu ne luăm refugiu nici la un cas la învĕţătorii ambulanţi. Sunt cel mai binevenit prilegiu, pentru contrarii nostri spre a ne închide scólele nóstre confesionale.

Ei bine. Dar cum să ajutăm causa, fiind-că nu se capĕtă învĕţători cualificaţi?

Eată unele espediente şi anume:

a) Unde nici decum nu se capĕtă un individ cualificat, să se aplice provisoriu în casul estrem parochul local, căruia să i-se impună ex offo postul de învĕţătoriu.

b) Sunt o mulţime de tineri cu trei patru cl. gimnasiale, cari în lipsă de mijlóce, au părăsit scóla, acestia încă s'ar puté aplicá provisoriu.

c). Sunt unii tineri absoluţi de 4 clase gimnasiali, cari competéză la seminariul Andreian, dar ne avênd putinţă a solví tacsa, nu pot să studieze; pentruce să nu se ajute acesti tineri, aplicându-i ca învĕţători provisori? astfeliu se procede in diecesa Aradului.

d). Când se aplică învĕţători din necesitate s'ar puté să se ia o părticică din salariu, cu care să se înfiinţeze fondul scolariu spre a ne fi de ajutoriu pe venitoriu, şi să mărim salariul învĕţătoriului.

e). Ar fi timpul ca în acele tracte, unde e mare lipsă de învĕţători, sinodul ppesc, prin repartiţiune pe comune să formeze stipendii din cari se créscă anume învĕţători pentru tractul respectiv, să ne ajutăm noi insine. Cel mai sĕrac tract ar puté face cel puţin un stipendiu anual de 60 fl. v. a.

Aliquis.

Cultul divin în biserica veche crestinéscă.

(Urmare.)

După aceste se cântau psalmii, cari formând o parte principală a cultului ḑeesc aveau menţiunea de a escitá inimile omenesci spre încântări ḑeesci şi ceresci. Acésta s'a usuat deja din vechime, în pruncia bisericei crestinesci, precum vorbesce despre acésta pe larg ap. Pavel aşa, că chiar Pliniu (ep. 97) în raportul seu despre crestinii cătră împĕratul Traian ḑice: „acésta au fost partea principală a cultului lor ḑeesc, că se adunau de diminéţă, cântând la olaltă cântări sacre spre onórea lui Ḑeu şi a lui Christos". Aceste cântări erau s'au efluse nemijlocit din evlavia lor înflăcărată, cari ca atari să ţineau ca inspiraţiuni ḑeesci, ori că erau cântări mai nainte compuse, cari sau erau scóse din scriptură, ori erau inventiunile lor proprii (Tertullian, ap. c 39). Căci era atunci în us de a compune aprópe fie-care crestin cărturariu o cântare în onórea Domnului Christos şi de a o cânta aceea în adunările publice, de cari (cântări) aflăm nenumĕrate în ritualele nóstre cântându-se şi atunci şi acum în butul oprirei lor prin canonul 59 al sinodului local din Laodicea. Acest sinod prin canonul 17 a ordinat „Nu să cuvine a se citá în biserică psalmi neintrerupt unul după altul, ca să nu se răcéscă evlavia crestinilor, ci după un interval"; pentru-că — după interpretarea lui Balsamon şi Aristen — poporul să nu se disguste de an cult ḑeesc îndelungat prin cetiri atât de vaste, de unde a urmat obiceiul de a cântá alternativ, aşa că o partidă răspundea celeialalte partide; care obiceiu — după Teodoret ist. bis. II. c. 25. — a fost introdus mai întâiu de Flavian şi Diodor în biserica din Antiochia pe timpul lui Constantin cel mare, dar din Şaguna, ist. bis. I. §. 105 după Pliniu cartea X ep. 77 se vede, că acela a esistat deja cu dóuĕ vécuri înainte. Tot în înţelesul cest din urmă ḑice şi istoricul bis. Socrate (născ, 380), că Ignatie (purtătoriul de Ḑeu), care a murit sub Traian, l'ar fi întrodus după o visiune a sa, în care ss. ângeri cântau s. Treimi cântări şi psalmi în mod alternativ în urma căreia îndată a întrodus el obiceiul acesta în biserica sa, de unde apoi s'a estins la tóte bisericile.

„Când cetitoriul — ḑice Iustin Martirul, apolog. 2. — era gata cu cetitul, atunci conducĕtoriul (pontificantele) adunării ţinea o predică în forma unei învĕţături şi admonitiuni, ca să urmeze lucrurilor mărete, cari le auḑiră ei acuma". Căci într'adevĕr predicile n'au fost atunci altceva decât parte interpretări a unor pasage din s. scriptură cetite în adunare, parte admonitiuni cătră popor, ca să urmeze cu cuviinţă învĕţăturilor cuprinse în aeelea. De aceea de comun să şi făceau acele predici asupra capitlilor, cari s'au cetit mai pe urmă, fiind-că aceste totdeuna erau poporului mai viu în memorie şi aşa se putea mai cu efect tractá. Precum aducea ocasiunea cu sine, erau predicile acuşi mai multe, acuşi mai puţine Uneori la o singură adunare erau dóue si trei, din cari cea dintâiu o ţinea presbiterul, după care urma a episcopilor, precum acésta espres se afirmă în constituţiunile apostolesci II. c. 57 prin următórele cuvinte: „Atunci (adecă după cetirea s. evangelii) trebue presbiterii să admonieze poporul şi anume pe rênd unul după altul, nu toţi deodată; după ei avea se încépă episcopii, dacă afla acésta cel mai mare de bine".

Aşa se purtau ei nu numai înainte de amĕḑi, ci şi după amĕḑi (cel puţin în Dumineci şi sĕrbători), când se ţinea cultul public ḑeesc. Chrisostrm (om. 16) vorbind despre serviţiul Ḑeesc de după amĕḑi laudă pe aceia, cari după amĕḑi merg la biserică, şi de cari de multe ori erau mai mulţi ca înainte de amĕḑi „In loc — ḑice el — ca după amĕḑi să dórmă, ascultau mai bucuros esplicarea legilor bisericesci. In loc ca să facă neguţătorii sau să lucre şi să vorbéscă lucruri frivole, mai bine conveniau cu fraţii, petrecându-se unii cu alţii cu citate din profeţi etc."

Dar fie fost ţinute predici cât de multe, în totdeuna era popor de ajuns, care cu grămada alerga la acelea ca la nisce ospeţe şi nutrĕminte spirituale. „Noi convenim — ḑice Tertullian ap. c. 39. — ca se auḑim s. scriptură aşa precum ni se propune, pentru-ca prin acésta să fim la timp ori admoniaţi ori pedepsiţi. Căci prin astfeliu de adunări sfinte într'adevĕr numai ne întărim în credinţa nóstră, îndreptăm speranţa nóstră, sigilăm încrederea nóstră şi ne îmbărbătăm spre mai bună ascultare de mandatele sfinte." Nazianzanul (or. 22) ne spune aşişderea despre numĕrul cel mare de popor, de tóte secsele şi rangurile, cari veniau în biserica sa din Constantinopol: „că erau sĕrăci şi bogaţi, nobili şi nenobili, învĕţaţi şi neînvĕţaţi, regenţi şi supuşi, soldaţi şi cetăţeni, carii toţi cu o inimă se adunau plini de dorinţă, de a învĕţá şi a cunósce lucrurile ḑeesci".

Tot acésta ne spune şi Chrisostom (om. 56) despre biserica din Antiochia, că-şi lăsau tóte lucrurile pe pace acasă, mergênd la biserică spre a ascultá cuvêntul ḑeesc. El ḑice, că face unui oraş o onóre mai mare, eând are locuitori evlavioşi si religioşi, decât când are suburbii vaste şi cetăţeni cu căsi pompóse şi odăi pline de lucs. Şi în alt loc (om. 4 asupra Isaiei) ḑice el, că cea mai mare mângăere a aflat el în oficiul seu atunci, când a vedut mulţimea adunată cu bucurie şi cu evlavie în biserică ... acésta — ḑice mai departe — a fost causa, că oraşul lor (Antiochia) aşa de tare a prosperat, magistratul aşa de distins şi oficiul primariului aşa de respectat. Bisericile de aci erau îndesuite pe popor însetat după cuvêntul lui Ḑeu; ba oraşul acesta pentru rêvna sa religiósă este a se preferí faţă de Roma însaşi.

După cetirea s. evangelii şi respective după predică, se începea rugăciunea asupra catechumenilor, penitenţilor (celor ce se pocăesc) şi demonisaţilor, după-cum pretindea starea şi împregiurările lor. Îndată-ce se sĕvêrşia rugăciunea asupra fie-căruia dintre acestia, eşiau în ordine din biserică afară aşa precum cerea starea lor: mai nainte catechumenii, apoi penitenţii, precum acésta a fost prescris prin canonul 19 a sinodului local din Laodicea. Deci îndată-ce s'a ajuns cu serviciul ḑeesc aci, eşiau aceia, cari se aflau sub botez şi sub disciplina penitenţii, adecă cărora nu le era permis a se apropiá de masa Domnului — strigând diaconul cu glas înalt: cei cătră luminare eşiţi! sau pe cum se ḑicea în biserica latină: *Ite, misa est!* În considerarea acésta să numia serviciul ḑeesc dela început până la acest loc: *missa catechumenorum*, misa catechumenilor, ér ceea ce să ţinea după acésta *missa fidelium*, misa credinciosilor, fiind-că la acésta participau numai credincioşii. De aceea şi obvine acéstă numire aşa de des la scriitorii vechi bisericesci; deşi firesce că cu timpul încetênd disciplina catechumenilor, numirea acésta, care s'a edat părţii dintâiu a serviţiului divin, a dispărut cu totul, numindu-se serviciul întreg liturgie. Dar revenind la cele mai de nainte ... după ce eşiră catechumenii, atunci se începea s. eucharistie a Domnu-

---

Nu culege fructul, până ce nu este deplin copt.

*

Aşteptarea se cuvine înţeleptului, — economul aştéptă recolta.

*

Când voesci tu a sămĕná, — dacă nu pe timpul sămĕnatului?

*

Ferice de cel ce se dedă a fi leal în cele mai mici afaceri, care în tóte se arată bun, binevoitoriu şi inteligent şi a cărui scop este a se înobilitá prin tóte pe sine însuşi.

*

Dorul de perfecţiune nobilitéză neîncetat sufletul.

*

Fapte isvorîte din iubire curată nu le regretă inima nici odată.

*

Inbunătăţesce mereu internul, — şi apoi se va ameliorá şi esteriorul.

*

Rĕmâi linistit şi cumpĕtat şi în gustarea binelui.

*

Caută adevĕrul mai întâiu, fă apoi adevĕrul plăcut; împlinesce-ţi întâiu datoria, apoi caută repaos şi recreare, fă întâiu lucrul cel mai greu; — şi apoi ce-l uşor îţi va păré întru nimic.

*

Dacă nu poţi face lucruri mari, fă cele mici bine şi vei fi recompensat.

*

Fii fidel faţă cu tine însuţi, aşa vei putea fi fidel şi cătră amicul teu.

*

Iubirea de ordine conduce la severa iubire a dreptăţii, iubirea dreptăţii conduce pe o mie de căii la adevĕr. Ordine, dreptate, adevĕr, voi din cel bun faceţi pe cel mai bun.

*

Cine se cunósce pe sine este sever faţă de sine, blând cu cel slab şi nu judecă bucuros pe cel rĕu.

*

Bunătatea inimei învinge adesea şi pe cei mai neîmpăcaţi inamici. Fii bun de inimă şi nu te teme apoi de cei rĕi.

*

Cel ce nu voesce să progreseze, nu se ia în serios pe sine însuşi.

*

Ceea ce lumea nu ţi-a dat, lumea nu ţi-o póte luá.

*

Acelaşi păhar, ce l'ai bĕut nu l mai beai.

(Va urmá.)

lui, la care participau numai credinctoşii; acesia sĕ rugau pentru toţi ómenii de tóte rangurile şi stările, se sărutau unii cu alţii cu sărutarea iubirei şi a păcii (canon. 19 laodicean), se rugau la consacrare s. eucharistii, primiau atunci elementele sacramentale, îşi puneau jertfa înainte, şi făceau şi alte lucruri, despre cari însĕ aci eu nu voiu tractá, fiiind-că tóte aceste astăḑi s'a regulat altcum după ritualele nóstre (veḑi Şaguna, ist. bis. I. §. 68). (Va urma).

Discursul

regelui Carol din România, rostit la aniversarea a 25-a a universităţii din Bucuresci.

„Monitoriul oficial" publică discursul regelui Carol ce l-a rostit cu ocasiunea aniversării a 25 a a universităţii din Bucuresci. El e de cuprinsul următoriu:

Am ascultat cu un viu interes discursurile d vóstre şi sunt cu deosebire măgulit de cuvintele, ce le spuneţi. Ve mulţămesc asemenea călduros pentru simţemintele, ce Ne arĕtaţi în numele corpului profesoral, care, — sunt sigur, — va luá totdeuna ca ţintă crescerea tinerelor generaţii în respectul legilor şi instituţiilor, ce ţéra în deplina sa libertate 'şi le a dat. Una din aceste instituţii este şi universitatea, care împlinesce astăḑi 25 de ani de viaţă. Şi traiul ei n'a fost sterp; dênsa a pregătit împreună cu sora sa dela Iaşi o generaţie de bărbaţi ce slujesc statului cu pricepere, éră tronului cu credinţă, şi pe care în desele Mele călĕtorii îi întâlnesc prin tóte unghiurile ţĕrii.

Sunt dar fericit a presidá acéstă impunĕtóre sĕrbătóre scolastică şi mândru, că în timpul domniei Mele, universitatea a crescut şi s'a mărit cu două facultăţi, cea de medicină şi de teologie, una pentrn alinarea suferinţelor trupului, cealaltă pentru înălţarea sufletului.

Dorinţa de a învĕţá s'a intipărit aşa de adênc în mintea poporului, încât tóte scólele ce s'au înfiinţat nu ajung sĕ potoléscă setea de a învĕţá carte, ceace dovedesce avêntul puternic, pe care ţara românéscă l-a luat în acest din urmă pătrariu de secol. Prin urmare chemarea profesorilor este tot aşa de frumósă ca şi de folositóre, căci dênşii sunt meniţi a sădí simţeminte curate şi patriotice în inima tinerimei, pregătindu o astfeliu ca din sinul ei sĕ nască noi propovĕduitori ai învĕţămêntului.

Universităţile nóstre nu sunt numai ale României; ele pot devení prin renumele lor un focar de lumină al unei mari părţi a rĕsăritului, aruncând rade binefăcĕtóre departe preste hotare şi atrăgênd astfel un numĕr însemnat de tineri din alte ţĕri, care vor simţí trebuinţă a se instruí.

Cât pentru Mine voiu fi pururea sprijinitoriul cel mai statornic al universităţii şi am nesdruncinata încredinţare, că nepotul meu, încălḑit de cele mai arḑĕtóre simţĕminte patriotice, când va presidá sĕrbătórea pentru împlinirea a 50 de ani din viaţă ai acestui însemnat aşeḑĕmênt, — adecă serbătórea nunţii de aur, ţĕcute între luminile revĕrsate de universitate şi sufletul tinerimii, — atunci acest înalt légăn de cultură are sĕ fie tot aşa de sus pus, cât şi viitoriul scumpei nóstre patrii.

Varietăţi.

* (Părechia imperială germană.) După mai multe momente plăcute, ce le a petrecut părechia imperială în Constantinopol, a părăsit acest oraş istoric în pompa şi cu solemnitatea cu care a fost primită. Contele Herbert Bismarck şi cu suita sa a plecat spre Buda-pesta şi Viena. Impĕratul german se va întâlní érăşi cu monarchul nostru la Insbruck. Pentru acoperirea speselor, ce le a avut guvernul din Stambul cu primirea şi petrecerea împĕratului Wilhelm s'a contractat un împrumut de 2 ½ milióne.

* (Despăgubirea regaliilor.) Despăgubirea dreptului de regalii va costá pe guvern 219 milióne şi jumĕtate fl.

* (Regele Milan). Scirile cari anunţau reîntórcerea ex-regelui Milan la Bĕlgrad, se adeveresc. Ex regele a sosit încă alaltăeri în Viena de unde se ascéptă în tot momentul sĕ soséscă în capitala Sêrbiei. Petrecerea regelui va fi însĕ scurtă. Insuşi regele s'a esprimat, că nu va stá în Bĕlgrad mai mult de 3—4 ḑile. Motivele ce l'au îndemnat a se reintórce încă nu sunt cunoscute

* (Amplificarea universităţii din Cernăuţi.) Bucovinenii vor serbá în curênd deschiderea unei noue facultăţi la universitatea din Cernăuţi. E vorba de a se înfiinţá şi facultatea de medicină, şi lucrările preparative se fac cu mare activitate. Bugetul de spese e statorit şi puterile didactice încă nu lipsesc. Prin înfiinţarea acestei facultăţi în metropola Bucovinei se realiséză o dorinţă scumpă şi de mult asteptată a bucovinenilor. In special tinerii români, cari în lipsa mijlócelor materiale nu puteau cercetá universităţile strĕine vor afla un mare sprijin.

* (Universitatea din Bucuresti). Cu ocasiunea aniversărei de 25 ani a înfiinţărei universităţii din Bucuresci (1864) rectorul universităţii, dl Orĕscu a arĕtat în discursul ce l'a rostit numĕrul studenţilor, cari au cercetat universitatea. La drepturi au fost înscrişi 1338, la sciinţe 732, la litere 435, la medicină 1190.

* (Monument). In 3 l. c. n, s'a desvĕlit cu mare însufleţire un monument la Simeria (Piski) în amintirea luptei din revoluţia ḑela 1848.

* (Bustul lui Eminescu.) Tinerul sculptor Marinescu, carele s'a apucat sĕ facă bustul nemuritoriului poet Eminescu şi a mai terminat lucrarea. Bustul lucrat în teracota sémênă mult cu poetul şi e de 2 ori mai mare ca mărimea naturală. Societăţile strĕine de diletanţi au dat mai multe representaţiuni în favorul monumentului lui Eminescu.

* (Difteria.) Acest morb epidemic bântue în comuna Telciu (cot. Solnoc-Dobâca). Medicul cercual s'a mutat în comună, dar tóte silinţele îi sunt zadarnice. Preste două sute de vieţi tinere a secerat, aşa că e temere, că o generaţiune întrégă va fi nimicită.

* (Necrolog.) Ioan Petru preot-capelan gr. orientul ca soţ, Elena, Victoria, Elisabeta, Octavia şi Maria ca fii anunţă trecerea din viaţă a scumpei soţii şi mame, *Rafila Petru*, care după un morb indelungat şi-a dat sufletul în mâna Creatorului Luni diminĕţa în 4 Novembre st. n. între órele 4 şi 5 în al 34 lea an al etăţii şi al 17 lea al fericitei căsătorii.

Rĕmăşiţele pământesci se vor aşeḑá în cimiteriul comun Mercuri în 6 l. c. la 10 óre antemeridiene, la care ceremonie se invită tóte rudeniele, amicii şi cunoscuţii.

Ibănesti, 4 Novembre st. n., 1889.

* (Procedura verbală) Ministrul de iustiţie, dl Desideriu Szilágyi, va asterne un proiect de lege încă în sesiunea actuală, conform căruia se va introduce procedura verbală la tóte judecătoriile cercuale, ér ca for de apelaţiune în locul tablei regesci va fi tribunalul.

* Apelul lui „Emke" cătră comitate de a se votá un arunc pe séma acestei reuniuni s'a luat în desbatere şi în adunarea comitatensă a comit. Solnoc-Dobâca, dar fiind că comitatul 'şi are fondul seu cultural, care se folosesce tot spre acelea şi scopuri ca şi Kulturegyletul, adunarea comitatensă n'a aflat oportun a mai încărcá locuitorii cu dări nóue. Foile „patriotice" sunt măchnite foc de acéstă hotărire „nepatriotică."

* (Românii macedoneni.) Fóia oficială din Saraievo „Sarajewski List" scria în ḑilele trecute sub titlul — Iz Macedonije — următórele: Duşmănia între grecii şi românii în Macedonia este deja aşa de mare, încât adeseori se atacă unii pe alţi cu arma în mână.

Causa acestei duşmănii sunt certele, cari deja esistă de lung timp între ambele naţionalităţi şi anume în cestiunile bisericesci şi scolare.

Inainte de câteva ḑile călĕtorind Apostol Mărgărit, inspectorul scólelor române din Macedonia impreună cu profesorul Gr. Ghica şi cu cavazii lor fură greu atacaţi de greci inarmaţi.

Indată se iscase o luptă sângerósă şi fără indoélă ar fi rĕmas morţi pe loc A. Margarit şi Gr. Ghica, dacă nu li-ar fi venit într'ajutoriu nisce români călĕtori. In asta luptă desperătóre, care a durat ¼ de óră au rĕmas morţi un ţĕran român precum şi cavazul Nuza, pecând numiţilor profesori abia li-a succes a şi scăpá viaţa prin fugă.

* (Târgul de tómnă din Arad.) In ḑilele trecute s'a ţinut târgul de tómnă al Aradului. Atât târgul de vite cât şi târgul liber au fost bine cercetate. Vitele au fost frumóse şi s'au vêndut cu preţuri bune. S'au vêndut apoi o mulţime de legumi, póme, rachiu de prune în cantităţi considerabile.

* (Podul peste Dunăre). Lucrările privitóre la construcţiunea podului peste Dunăre fiind aprópe terminate, s'a dispus ca licitaţia dărei în antreprisă a acelei construcţiuni se fie publicată pentru ḑiua de 3 Ianuariu 1890. Peste câte-va ḑile va apăré în „Monitoriul oficial" condiţiunile ţinerei licitaţiunei; scrie „Românul".

* (O statistică a scólelor europene.) Germania cu 43 milióne locuitori are 60.000 scóle cu 6 milióne scolari, 700 locuitori se vin la o scólă, 7 locuitori la 1 scolariu, 1 scólă are cam 100 scolari. Francia cu 37 milióne locuitori are 71,000 scóle cu 5 milióne de scolari. Spania cu 17 milióne locuitori are 29,000 scóle cu 2 milióne scolari. Anglia cu 34 milióne are 58,000 scóle cu 3 milióne de scolari. Austro-Ungaria cu 37 milióne locuitori are 29,000 scóle cu 3 milióne scolari. Italia cu 23 milióne locuitori are 47,000 scóle cu 2 milióne scolari. Rusia cu 74 milióne locuitori are 32,000 scóle.

* (Relaţiunile dintre italieni şi francesi). Relaţiunile dintre italieni şi francesi nu s'au imbunătăţit nici acum, cu tóte că foile francese acum în urmă au comentat într'un mod destul de amicabil discursul ce dl Crispi ce l'a ţinut la Palermo. Discuţia animată şi aprópe duşmănósă continuă încă intre presa celor dóue state. Italienii sunt supĕraţi cu deosebire pentru-că Francia nu s'a învoit ca Italia sĕ aibă protectoratul asupra Abisinei.

* (Culesul viilor pe Târnave.) Culesul viilor pe Târnave s'a terminat. Resultatul se aştepta sĕ fie cu mult mai bun. In urma ploilor din tómnă strugurii au dat însĕ mult îndĕrăt, astfeliu, că în ceea ce privesce cantitatea s'ar puté ḑice, că recolta abia e de mijloc. In ce privesce calitatea variază între 13—17 grade. De altcum mustul se caută tare şi se plătesce vadra cu 80—1 fl. 20 cr.

Bibliografic.

Domnul Vasile Petri anunţă drept rĕspuns la întrebările, ce i se adreséză, că, mai avênd puţine esemplare complete din „Scóla Română" tomul I, II şi IV (tomul II e epuisat), ér din „Scóla practică" tóte patru tomurile, reduce preţul la câte 1 fl. plus 10 cr. porto de fie-care tom. Tóte 7 tomurile la olaltă costă 7 fl. plus 50 cr. porto şi recomândare. (Mai înainte au costat aceste 7 tomuri 25 fl.) Cum se scie, foile aceste sunt un tesaur de tractate pedagogice şi lecţiuni practice. Comandele sunt a se adresá la autor în Năsĕud (Naszód), unde se mai află: „Legea de pensiune" pentru învĕţătorii poporali din Ungaria dimpreună cu ordinatiunile ministeriale publicate în urmă. Esemplariul 30 cr.

„*Plan de învĕţământ pentru scólele poporale nemagiare,*" în înţelesul artic. de lege XXXVIII din 1868 şi XVIII din 1879. Edat în urma ordinaţiunei ministrului r. u. de culte şi instrucţiune publică din 29 Iuniu 1879 Nr. 17,284. Esemplariul 20 cr.

„*Plan de lecţiuni*" pentru scóle elementare românesci, întocmit pe treiḑeci de sĕptĕmâni, de V. Petri. Un esemplariu 25 cr.

Folosul lucrului de mână în scóla poporală.

(Încheere.)

Se póte ca aceste afirmaţiuni sĕ le pară unora ca un ce de puţin avantagiu, ba chiar o ocupaţiune dejositóre, ḑicênd, că cu împletitura răchitei se ocupă mai cu sémă némul faraonilor, şi că obiectele de paie se pot căpĕtá cu un preţ bagatel. Noi însĕ, când vorbim de împletirea răchitei etc. în scólă, nu înţelegem obiecte pregătite după dibăcia faraonilor, ci obiecte pregătite cu artă, pre-cum se pregătesc la alte popóre, cari stau pre un grad de cultură mai superior decât noi, şi cari pentru mulţi este ocupaţiunea principală spre câstigarea celor nesare pentru traiu.

Omul este dedat a contá numai la folosul pipăibil, însĕ adeseori folosul, la care nici nu cugetăm este îndoit şi întreit mai mare. S'a observat la copii, că obiectele acelea ce le pot ei efeptuí prin esercitarea mânilor lor, le causéză ocupaţiune fórte plăcută.

Mercurea şi Sâmbăta după améḑi, când este timp de recreaţiune, cu ce sĕ ocupă copii de scólă, decât umblă pe stradă alergênd în drépta şi în stânga fără de nici un folos, rumpêndu-şi încălţămintea şi vestmintele şi causându şi adeseori bóle, nu ar fi mai bine ca în timpul acela sĕ se ocupe cu lucrul de mână la scólă? ceea-ce le ar causa ocupaţiune plăcută, ar avé folos, câstig şi ar fi ferіţi dela comiterea altor fapte necuvincióse şi periculóse.

Pedagogia prescrie ca spre a nu se obosí scolarii sĕ se facă cât mai désă variaţiune în propunerea diferitelor obiecte de învĕţământ. Astfeliu în clasele mai superióre sĕ usitéză după fie care óră de prelegere eliberarea scolarilor pe 10—15 minute afară spre recreare în curtea scólei. Şi cum se recreză? Alérgă în drépta şi în stânga, ba de multe ori la jucăriile lor comit şi alte fapte rele, dacă învĕţătoriul nu va fi deapururea cu veghere asupra lor. N'ar fi mai bine ca după mişcarea şi alergarea de cel mult 5 minute, carea încă este de lipsă pentru întărirea corpului, dar tot deodată şi suficientă deóre-ce alergarea preste mĕsură causéză bólă, sĕ se recreze deprinḑêndu-şi mânile la lucruri bune, folositóre şi totdeodată plăcute pentru copii? Am ḑis, că oopii eşiţi din scóla poporală cei mai mulţi vor întreprinde ocupaţiunea părinţilor lor. S'a observat adeseori, că unii copii sunt nătângi şi neindemânatici la lucru, şi acésta provine de acolo, că nu au avut desvoltare omnilaterală conform principiilor pedagogice, mâna lor a fost esercitată numai

cu péna și creonul, și a remas delicată, pe-când dacă în scólă s'ar fi propus și lucrul de mână, mânile lor ar fi esercitate și gata a efeptuí ori și ce feliu de lucru dur sau fin, curat sau murdariu după împregiurări, căci economul de pământ adeseori trebue să lucre și cu obiecte mai murdare, de ce apoi se curăță prin mijlocirea apei, carea are menirea a spălá ori și ce murdărie.

Nu mai puțin folos ar aduce lucrul de mână plantat generațiunei tinere în scóla poporală, celor adulți, ba chiar și celor căsătoriți.

Cu ce petrec țĕranii nostrii timpul cel lung al ernei după ce încétă economia de câmp?

Au nu-i vedi pre unii, că deminéța după ce și-au îngrigit de vite, ies la rĕspântiile stradelor, acolo se întâlnesc mai mulți, și adese ori nu vorbesc despre ocupațiunea lor economică, carea pe atunci se află în letargie, ci clevetesc și defaimă pre cutare s'au cutare și adesea ca să le trécă de urît merg la crâșmă, acolo încep la beutura vinarsului, tot numai ca să le trécă de urît, apoi după-ce s'au amețit puțintel de tăria cea veninósă a vinarsului încep la sfeți, bătăi etc.; care adeseori sunt isvorul traiului rĕu în familie. Prin astfeliu de purcederi, cari le putem numí pĕcate, țĕranul sau agronomul nu are numai o pagubă ci mai multe, căci pelângă aceea, că perde timpul în nelucrare, el mai cheltuesce și parale, ceea-ce nu contribue la înmulțirea averei sale ci la ruinarea ei, căci sciut este, că în familia aceea unde se încuibă odată patima beției, numai este ticnă, căci omul în beție face nebunie. Venind din crâșmă acasă amețit de vinars și nĕcăjit de sfada escată între el și consoți, mulți mai vin și cu prejudețe scălciate despre familie și soția sa, și apoi femeia, care de diminéța până séra este ocupată cu lucru casnic, ba de multe ori este silită a face chiar și lucrul bărbatului, pecând acela petrece în crîșmă, nu póte ca să nu arunce o vorbă ca dojană, ceeace cu dreptul o ar și meritá, și étă, că sfadă e gata după sfadă urmézá bătăi, traiu rĕu în familie și în multe casuri chiar și desbinarea și ruinarea totală a familiei.

Economul de pământ deprins cu lucrul de mână încă în scóla poporală, nu se va gândí că cu ce să petrécă timpul ernei și sările cele lungi, când nu póte fi vorba de economie, el nu va avé lipsă ca de urît să iasă la rĕspândii ca să casce gura la vorbe de nimica, nici nu va merge în crîșmă ca să-și risipe și parale sau să facă datorie la jídanul, ci închis între păreții casei sale, și în cercul familiei sale își va aflá ocupațiunea plăcută, petrecând timpul liber cu pregătirea de diferite obiecte din nuiele, papură, trestie, pipirig, paie etc., cari deși nu-i ofer un câștig tocmai briliant, totuși considerând că totodată l'au reținut dela alte neplăcerii, și spese ba póte chiar dela ruinarea familiei sale, am puté dice că-i ofer venit fórte mare, mai vêrtos având în vedere, că tot materialul necesar, el nu trebue să l cumpere cu bani, ci tómna după ce și a adunat fructele de pe câmp și a încetat economia de câmp, póte merge să și l adune însuși, costându-l numai puțină ostenélă.

In modul acesta poporenii nostrii încă din copilărie ar devení ómeni laborioși și iubitori de muncă și de ostenélă; ar urí lenevirea și petrecerea prin crișme, care este isvorul sărăciei la o mare parte din popor, ar duce o viéță linistită și mulțămită în cercul familiei sale, având totodată și un isvor de venit în decursul ernei, când țĕrenii nostrii la sate nu câstigă aprópe nimica; ar contribui atât érna cât și vara la înmulțirea averei sale, ar devení membrii morali și folositori atât patriei, cât națiunei lor.

Reasumând cele amintite până aci, cred că fiecare dintre cei presenți se póte convinge despre folosul neprețuibil, ce l'ar aduce întroducerea lucrului de mână în școla poporală, și eu ca unul, carele deja de 10 ani me ocup ca învĕțătoriu cu educarea tinerimei, nu pot decât să recomând introducerea acestui ram de industrie cu toată căldura, și cred, că fie care membru al reuniunei nóstre învĕțătoresci consimte cu mine, când afirm cu toată tăria: că lucrul de mână din considerare la poporul nostru scăpĕtat și lipsit de mijlóce materiale, având în vedere avantagiul cel promite; pentru școla nóstră poporală este tot așa de necesar ca și ori care alt obiect de învĕțământ.

Sighișóra, în 20 August, v. 1899.

I. Muntean,
învĕțătoriu dirig.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Novembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9 45	9.45
100 marce nemțesci	58.25	58 30
London (polită pe trei luni)	118.75	119—

Nr. 374 [221] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea postului de paroch în parochia Merchiașa, protopopiatul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de dile delaprima publicare.

Emolumentele împreunate cu acestpost sunt:

a) dela 100 familii de fie-carefamilie o ferdelă veche de bucate de mâncare, computate în bani . . . . . fl. 100.—

b) dela 45 familii neorustici dela fie care familie câte 50 cr, computate preste tot fl. 22.50

c) porțiune canonică în mărime de 9 jugĕre dintre cari 3 de fên, și 6 jugĕre de arat, aduce un venitanual . . . fl. 150.—

d) venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză computat în bani . , . . fl 25.—

e) Venitul anual delacununii și îngropăciuni . . . . . fl 30.—

f) lemne de foc în valóre de . . . fl. 30.—

g) casă parochială, șură și grașduri de pétră, cele din urmă sunt nóuă și în stare fórte bună;

h) venitul anual dela patrafir . . . fl. 50.—

i) Sare în valóre de . . . . . fl. 10.—

Suma . fl. 418 —

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral subscris.

Cohalm, 29 August, 1889

Oficiul protopopesc greco-rĕsăritén al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I.	fl. —.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl. 4.80,	4.—,	2.40
II.	„ 1.20,	1.—,	—.60	IX.	„ 5.40,	4.50,	2.70
III.	„ 1.80,	1.50,	—.90	X.	„ 6.—,	5.—,	3.—
IV.	„ 2.40,	2.—,	1.20	XI.	„ 6.60,	5.50,	3.30
V.	„ 3.—,	2.50,	1.50	XII.	„ 7.20,	6.—,	3.60
VI.	„ 3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„ 8.40,	6.50,	4.20
VII.	„ 4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„ 9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persone:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I.	fl. —.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl. 4.—,	3.20,	2.—
II.	„ 1.—,	—.80,	—.50	IX.	„ 4.50,	3.60,	2.25
III.	„ 1.50,	1.20,	—.75	X.	„ 5.—,	4.—,	2.50
IV.	„ 2.—,	1.60,	1.—	XI.	„ 5.50.	4.40,	2.75
V.	„ 2.50,	2.—,	1.25	XII.	„ 6.—,	4.80,	3 —
VI.	„ 3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„ 7.—,	5.30,	3.50
VII.	„ 3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„ 8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Stațiune . . .	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni . . .	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	3	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	8	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 și mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate negușătorescc nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 118 Sibiiu, Marți 31 Octobre, (12 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 Octobre.

Alegerile comitetelor municipale sunt în curgere pentru un nou period de 6 ani.

Era vorba, ca românii sĕ desvólte în comune și municipii cea mai estinsă activitate.

Noi până acum nu dăm de urmele unei atari incordări.

Cel puțin judecând lucrurile după resultatul alegerilor sĕvêrșite ḑilele trecute în un comitat vecin, ne vine a crede că românii și-au uitat cu totul de datorințele, ce le mai au în direcțiunea acésta.

Totul este ca și cum noi nu am mai voí sĕ ne mai dăm silința a ne mai afirmá ca națiune egal îndreptățită, și așa nu e mirare, că în municipii cu maioritatea populațiunei române ni s'a scos și limba ca limbă protocolară afară din salele municipiilor. Fatalismul acesta nu se póte esplicá.

Nu se póte esplicá, unde sunt românii din cercuri curat românesci, cari trimet în comitetul comitatens pe cei mai mari adversari ai lor, pe cei mai neimpĕcați dușmani.

Întrebăm, unde e inteligința nóstră de tot soiul de lasă poporul ca sĕ fie esploatat, de nu face afront comandelor, ce se fac de sus, de nu pun capĕt terorismului, ce se eserciază de cătră rĕuvoitorii némului nostru.

Nu înțelegem pe ómenii cari stau departe de atari municipii, pe unde românii ar formá maiorități, dacă ar voí, și nu le formézĕ din nepăsare și nepricepere, și astfeliu cu drept cuvênt susțin dusmanii nostri, că un popor ca noi nici nu merită o sórte mai bună.

Presiuni se pot face, dar ele nu se pot face ca sĕ se impună cu sila ședula de votare, dacă nu ți trebue, dacă nu o voesci.

Ungurii nu votézĕ odată cu capul pentru candidați români, sasii încă votézĕ de regulă numai pentru candidații lor, cum vin tocmai românii sĕ fie așa de generoși cât sĕ alégă pe cei mai neimpĕcați dușmani ai lor, ómeni, pe cari nu i-au vĕḑut, nu i cunosc, nu sciu cine sunt, nu sciu unde locuesc și din ce trăesc. E o adevĕrată pată acésta stare pentru conducĕtorii poporului, — dacă în adevĕr acest popor mai are aḑi conducĕtori.

Pentru ce lasă un drept atât de frumos sĕ fie esploatat de cei ce nu ne iubesc, de cei ce ne doresc mórtea, de cei ce mai bucuros ar voí sĕ și pérdă vederea ochilor, decât sĕ ne vadă figurând și noi în lume cu demnitate și vrednicie.

Dacă ómenii nostri vor ca în municipii sĕ se facă ordine, dacă voesc sĕ se respecteze legea, dacă voesc ca sĕ nu se impună aruncuri pentru „Emke" și pentru alte multe lucruri, pentru cari anume se storc părălele din busunarele nóstre, atunci ar fi trebuit ca sĕ se organiseze și sĕ se pună la lucru. Nu așa au înțeles boemii pasivitatea, nu așa au lucrat ungurii pe timpul absolutismului, ci din contră, prin scrieri, prin vorbiri, prin întruniri au ținut în continuă agitațiune spiritul poporului, nu l'au lăsat sĕ trândăvéscă și sĕ se moleșéscă și așa și-au ajuns scopul. Cu atare activitate ce o desvoltăm noi, sĕ nu ne mirăm, că numai dăm de nici un român prin birourile comitatelor, sĕ nu ne mirăm, că alegii 'ți aleg apoi omenii lor, și sĕ nu ne mirăm, că din factor, ce am puté fi, am devenit vrednici de compătimire.

Până când va lăsá inteligența nóstră dela sate poporul pradă tuturor uneltirilor și nu va face nimic în direcțiunea acésta pentru popor în zădar ne tot plângem.

Revista politică.

Călĕtoria împĕratului german devine tot mai importantă din punct de vedere politic.

Se credea la început, că ea se va mărginí pentru actul căsătoriei dela curtea grecéscă și la un simplu act de curtuoasie la vechia cetate a Greciei.

Lucrurile s'au desvoltat însĕ cu totul într'o altă fasă Părechia imperială și-a deschis drumul călĕtoriei la Grecia prin Italia, spre a se puté întreține cu regele italian, după ce monarchul german primise visita țarului rusesc și se afla încă sub impresiunile întâlnirei dela Berlin, și tot prin Italia și a deschis drumul reintórcerei, după ce se asigurase de ținuta politică a sultanului, pentru a împărtăși și aliatului seu convingerea, ce și-a câștigat o în lunga sa călĕtorie.

Și pe când împĕratul german scruta voința și dorința sultanului, ministrul nostru de esterne a alergat la Fridrichsruhe, la marele cancelariu, spre a și trage informațiuni cât mai esacte asupra resultatului visitei țarului și spre a asigurá direcțiunea politicei de pace inaugurată d'odată cu alianța puterilor centrale.

Deodată cu întórcerea ministrului Kalnoky dela cancelariul german sosesce în Budapesta o parte din suita tinĕrului domnitoriu german în frunte cu contele Herbert Bismarck.

Acest eveniment nu e mai puțin însemnat în politica, ce o urmézĕ Germania și vorbirile, ce le a avut contele Bismarck cu dl Tisza și cu ceilalți miniștri ungari legitimézĕ nu numai simpatiile de amiciție, ci indică tot deodată voința și zelul, cu care se lucră pentru evitarea unui conflict european și la cas când totuși providința, precum ḑicea Waldersee, ar aduce conflictul, indică zelul, cu care se lucră pentru apĕrarea intereselor comune, cari Germania mai ales le pune mai presus de interesele particulare.

Acésta o va confirmá și mai tare întâlnirea împĕratului Wilhelm cu monarchul nostru, carele după călĕtoria sa prin Italia va căutá sĕ desvăléscă și celuilalt aliat situațiunea, așa precum i se presentă ea, după-ce s'a convins în persónă pe la curțile, la cari a umblat, decând a avut óspe pe monarchul nostru.

Cum se vor mai desvoltá lucrurile după aceste evenimente și ce resultate vor avé visitele și călĕtoriile împĕratului german, va arĕtá viitoriul cel mai apropiat. Amintim numai aicia însĕ, că pe când puterile aliate desvóltă o activitate așa de frebilă în direcțiunea politicei, ce o urmăresc, la granițele vestice ale Rusiei se observă mișcări însemnate de trupe. Din centrul Rusiei mai ales se fac dislocări de cavalerie, cari au menițiunea a întări detașamentele, ce Rusia și le a fost aglomerat la granițe. Mai multe divisiuni de infanterie vor fi în curênd staționate în Polonia ruséscă și pe la marginile austro-ungare, ér mai presus de tóte se va formá încă un nou corp de armată. Acésta ultimă dispositiune se aduce în legătură cu crearea corpului de armată german în Prusia-Ostică.

Inmediat după întórcerea sa din călĕtoria apusénă principele Ferdinand de Coburg a deschis sobrania bulgară.

Mesagiul de deschidere esprimă bucuria și mulțămirea principelui, că i s'a dat ocasiune, ca sĕ salute îndată după întórcerea sa în țĕră pe representanții națiunei și că în timpul de absență soliditatea principiilor domnitóre n'a suferit nici o sguduitură și că pentru prima óră, de când esistă principatul bulgar, i se întêmplă unui principe a deschide pentru a treia óră sobrania.

Aceste impregiurări dovedesc, că ordinea și linistea domnesc în țĕră și că poporul se simte mulțămit cu sórtea, ce i se crează. Țara a progresat pe tóte terenele și poporul bulgar a câștigat simpatiile celor mai puternici domnitori europeni și a celor mai dibaci bărbați de stat. Intre astfeliu de impregiurări dar principatul bulgar se află în bune relațiuni cu tóte puterile europene.

Presa englesă a adus la ordinea ḑilei cestiunea Egipetului și e tare amărîtă, că domnia și puterea

---

FOIȚA.

Cântece populare.

(Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.)

„Tribuna" în foița sa din Nr. 232 a. c. sub titlul „Literatura populară" fără subscriere, publică ḑece poesii populare. Dintre aceste, cele șase dintâiu sunt luate din colecțiunea mea din cântece populare publicate prima dată într'un cerc mai rĕstrins, anume în fóia „Musa" din anul 1881/82, ce o editézĕ în scris societatea literară „Andreiu Șaguna" a tinerilor români teologi și pedagogi din seminariul „Andreian" din loc. E dovedit acest lucru prin faptul, că eu mi-am permis a t u n c i — după esemplul altor bărbați — órecare întocmiri la unele dintre poesiile adunate. Așa le aflu și ací.

Cum se face acésta, nu sciu. Sciu însĕ, că poesiile populare nu sunt creațiunile mele, nici ale altuia, ci sunt: „c o p i i — g ă s i ț i a i g e n i u l u i r o m â n e s c". Dar cel ce ostenindu-se i-a găsit, are dreptul, cred, de a i dá și publicității.

Ca sĕ nu mai fiu luat, peste picior, m'am hotărît însumi a-le publicá așa după cum le-am adunat eu în fața locului nascerei mele. Spre acest scop Ve cer ospitalitatea dle redactor.

Sibiiu, 26 Octobre, 1889 n.

Cu tótă stima

Dr. *V. Bologa.*

I.

Sus la vêrful muntelui
Jos la póla codrului
Șade-o córbă cu doi pui.
. . . . . .
Puii tare ciripiau,
Căci de fóme pătimiau.
Córba din aripi bătea
Și cu jale croncănia:
„Puilor vitejilor!
„Mai hrăniți-ve și voi . . .
„Căci eu dau a 'nbĕtrâní
„Și nu ve mai pot hrăní.
Dar puii mai greu țipau
Și cătră córbă ḑiceau:
„Córbă, córbă, mamă dragă!
„Nu ne lăsa'n lumea largă,
„Mai hrănesce-ne pe noi . . .
„Numai puțintică vreme
„Păn' ne cresc și nóue pene,
„Pene bune, ca și-a tale
„Sĕ trăim și noi cu ele.
„Că de maică-i bĕtrâní
„Și noi atunci te-om hrăni;
„De nu i mai puté lucrá
„Și noi maică te-om ținé.

II.

Sub tufă de molin verde
Un voinic bolnav se vede,
Cu fața la ceriu privind,
Cu inima suspinând.
Într'o mână rĕu tăiat
În cea-laltă rĕu pușcat.
Da la cap cine-i mai șede?
Un câne de vultur mare,
Ce din graiu așa grăia:
„Mori voinice, ori te scólă,
„Nu mi-te mai bate'n bólă.
„Că decând te tot privesc,
„Ḑile bune nu simțesc,
„Cuibu mi l'am părăsit,
„Ciocu mi-s'a ruginit
„Și umblu ca pribegit.
Voinicul atunci ḑicea,
Vulturului rĕspundea:
„Hoi! câne de vultur mare,
„Mai ai puțintea răbdare
„Pănă'ntrun apus de sóre,
„Dór Dumneḑeu m'a iertá,
Și atunci tu tei sătură;
„Că pe câte răzorele
„Vor fi tot óse de-a mele,
„Și pe câte clombicele
„Vor fi tot bucăți de-a mele.
„Numai una te-oi rugá
„Mâna-mi drépt'a o cruțá.
„Că'n degetul cel mai mic
„Am un ineluț de argint.
„Și s'o duci la maica acasă
„Ca'n pustiu sĕ nu se lasă.
„Dar' tu nu i-o arĕta
„Că ea mult s'a supĕra.
„Și 'n cuptoriu pâne de-a face
„În cenușă s'a preface;
„Iar' de haine va spălá
„În apă se va țipá.
„Tu atunci sĕ i-o areți,
„Când plugarii-or fi porniți
„Pela câmpuri a muncí,
„Și ea cu straiță-a eșí,
„Când aminte-'și va aduce,
„C'a avut un fiu prea dulce
„Și tare l'a blăstĕmat
„De vulturii l'a mâncat.

(Va urmá.)

francesă se mai susţine încă în acéstă ţéră. Ang'ia trebue sĕ se simtă acasă în Egipet, întocmai precum se simte Francia în Tunis, şi Italia în Abisinia, căci aceste teritorii le-a ocupat respectivele state cu multe sacrificii şi drepturile lor trebuesc respectate. E deci consult ca bărbaţii din Paris sĕ mai încete cu intrigele politice şi sĕ se subtragă cu totul de a mai esercitá vre o influinţă în Egipet.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Braşov, 26 Octobre, 1889. „Românul" din Bucuresci se vede că şi a eshauriat afacerile din România, unde probabil le-a pus tóte la cale. De aceea se apucă de regularea afacerilor nóstre, pe cari le cunósce ca mocanul şofranul. Crede, că cea-ce n'a succes bancroţilor tribunişti sĕ o ducă el la căpĕtiu.

In zelul laudabil de a scrie în fie-care numĕr ceva: De preste munţi, primesce corespondenţe şi informaţiuni de pe tóte rezórele, dela câţi toţi, numai estravagante sĕ fie, pe cari apoi le reguléză cetitorilor sei drept bucate exquisite. Acestea le vor gustá de sigur cu plăcere aceea din lectorii „Românului", cari n'au ocasiune a se convinge despre contrariul celor spuse.

De la apariţia „Tribunei", „Românul" a legat tovărăşie nedespărţită cu ea în secundarea columnielor asupra fruntaşilor nostri, de când companionii cinstiţi (veţi procesul de presă al lui P. Cosma contra lui Sept. Albini) au băgat-o pe mânecă, „Românul" a luat definitiv rolul „Tribunei" şi nu în deşert are la redacţie ómeni de calibru tribunistic.

Cea mai próspĕtă piesă exquisită à la „Tribuna" oferită cetitorilor de bună credinţă a „Românului" este neadevĕrul rĕspândit asupra neintărirei unui student (lucus a non lucendo) ca profesor suplinte la scólele din Braşov.

„Românul" ḑice, că metropolitul a ameninţat pe Eforia scólelor cu anatemă şi închiderea gimnasiului.

Acesta este un neadevĕr, care numai capete înflăcărate de vre-o idee ficsă îl pot propagá.

Domnii dela „Românul" nu sciu, că la noi nu metropolitul, ci consistoriul are ingerinţă la întărirea profesorilor, prin urmare, tótă acusa cade de sine, dar pentru aceea scriu, că metropolitul e de vină.

Corespondenţa din Braşov, referitóre la întărirea de prof. a dlui G. Bogdan alias Duică a indigitat „Românului" causa, din care n'ar fi putut fi întărit clientul seu.

Pentru ómeni în tótă firea ajungea argumentul produs. „Românul" cu tóte acestea ar vrea ca în scólele nóstre confesionale se căpĕtuim ómeni fără Dḑeu, abstracţie dela împregiurarea, că n'au pregătire necesară.

Atâta ne-ar mai trebuí: sĕ punem lupul cioban la miei.

Ce rĕspunde „Românul" la acea corespondenţă?

O a reprodus în colónele lui?

Nu i-a dat mâna. In schimb însĕ spune că braşovenii jelesc de perderea coconaşului neaprobat, cea-ce nu este adevĕrat. Din contră braşovenii în şişi sunt indignaţi de acest tinĕr, care le a mâncat preste 3000 fl, şi i a înşelat aşa tare în asceptările lor, astăḑi chiar de li l-ar trimite consistoriul, l'ar dá ei afară.

Cu minciuna prândeşti, dar de cină nu-ţi dă nime*).

Ioniţă Ciocănel.

Reuniunile nóstre învĕţătoresci.

> Maşina trebei scolare şi prin ea a culturei şi a luminărei naţionale, religióse şi morale o am pus în miscare şi activitate şi ne-au rĕmas încă aceea îndatorire, ca sĕ aducem maşina trebei scolari şi a culturei naţionale la o stare tot mai perfectă. *Andreiu* baron de *Şaguna.*

I.

Ceea-ce îmi dete îndemn sĕ sulevez de astădată cestiunea reuniunilor învĕţătoresci este impregiurarea, că cu începutul anului curent scolariu s'a făcut un pas mai departe spre perfecţionarea organismului nostru scolariu prin introducerea lucrului de mână ca obiect de învĕţământ în seminariul „Andreian." Şi tocmai constatarea acestui progres în direcţiunea cultivărei practice a fiitorilor nostri învĕţători vrênd, nevrênd, me va face sĕ me ocup de direcţiunea activităţii, ce se manifestă în viaţa actuală a numitelor reuniuni.

Marele nostru bărbat bisericesc, a cărui cuvinte le-am pus în fruntea acestor cercetări, numai de ideea progresului a fost condus, când la anul una-mie-opt sute-şésă-ḑeci şi doi a pus în perspectivă, ér în anul, ce a urmat, a pus chiar în viaţă aşa numitele conferinţe învĕţătoresci, conduse de comisari scolari, anume esmişi spre scopul acesta. S'a practicat până în timpurile mai nóue acest metod de a luminá învĕţătorii în inalta şi greaua lor chemare şi se mai practică încă şi astăḑi în diecese. Este de ajuns ca sĕ cetesci cuvêntările comisarilor scolari de pre acele timpuri, pentru ca prea uşor sĕ afli motivul, din care a emanat introducerea acestui feliu de instituţiune, căruia i s'a dat de altcum valóre legală şi în § 130 a statutului organic. Nu sunt ideile cuprinse acolo, decât efluesul unor trebuinţe momentane, actuale, deóre ce acestora li se dă astăḑi importanţa cuvenită în timpul studiului de trei ani la cursul pedagogic archidiecesan.

Ca popor, care nu de multă vreme ne-am desfăcut aripile ca sĕ ne luăm sborul spre idealurile culturale ale omenimei, nu am putut şi nici nu ar fi fost de dorit, ca dintr'o dată sĕ ne avêntăm sus în înălţime. Se recerea şi se recere totdeuna, chiar din punctul de vedere al desvoltărei nóstre naturale, ca sĕ nu facem salturi în desvoltarea culturală, tocmai din precauţiunea, pre carea ni-o impune observarea cărării, pe carea au mers şi continuă a merge tóte popórele cu pretensiuni înalte culturale.

Recunosc deci, ca o necesitate culturală punerea în viaţă a conferinţelor învĕţătoresci înainte cu dóuĕ decenii, precum de altă parte cu plăcere rerunosc, ca progres în viaţa nóstră scolară infiinţarea reuniunilor învĕţătoresci şi dóră chiar şi sistarea unor astfeliu de conferinţe! Chiar şi în desvoltarea vieţii acestor reuniuni, din timpul, de când am putut şi eu sĕ o observ, pot sĕ constat un progres şi tocmai împregiurarea acésta me indémnă, sĕ-mi dau séma, dacă starea actuală este cea adevĕrată, dacă modul cum reuniunile aceste caută a contribuí la cultivarea membrilor lor este cel mai nimerit, şi şi cel mai bun.

Nu se póte negá, ce e drept, că în sinul unor reuniuni cu deosebire se observă o mişcare fórte viuă, un zel şi o activitate laudabilă; nici aceea nu se va puté negá, că ele influinţézĕ şi au influinţat într'un mod fórte imbucurătoriu asupra învĕţătorimei nóstre, fie ḑis acésta spre lauda iniţiatorilor acestei idei.

Vocea timpului însĕ nu ne permite sĕ stăm pe loc, ci ne indémnă mereu sĕ căutăm căi şi mijlóce, pre cari mai cu succes sĕ putem suí scara culturală.

Constatând deci conferinţele ca sorgintele, ca isvorul, căre a dat nascere „reuniunilor învĕţătoresci", nu pot sĕ retac nemulţămirea mea faţă cu spiritul, de care vĕd, că e dominată viaţa acestora. Tot din motivul unei înăintări spre mai bine sum condus şi atunci, când constat ca progres impregiurarea, că în sinul „reuniunei învĕţătorilor din districtul Si biiului" s'a adus hotărirea, dóră de mai nainte, ca prelegerile practice de model, sĕ fie ţinute cu elevi în faţa învĕţătorilor ei, nu cu invĕţători de alţi invĕţători. Este şi era acésta o metodă din cele mai ruginite şi mai absurde de natură pedagodico-didactică, carea nu póte sĕ merite altceva, decât sĕ se arunce în cabinetul de anticităţi ca un lucru netrebnic şi fără de nici un folos.

Cu tóte că sum aplicat a recunósce progresul indicat, cutez a afirmá şi aceea, că eu prelegerilor acestora nu le pot atribuí vre o importanţă óre-care pentru desvoltarea spirituală a elevului, precum preste tot cu durere trebue sĕ o afirm despre tóte prelegerile practice, câte mi-au venit mie la urechi. Este în acésta caracteristic jocul confusiunei de cuvinte şi întrebări, fără de nici un sens fără de nici o logică, fără de nici un sistem, fără de cea mai mică umbră de lumină, psihologic-metodic pedagogică. Sĕ mi se erte, dacă o spun, căci n'am în vedere, precum totdeuna subiectivităţi, ci pur şi simplu adevĕrul, ér acesta îl voiu spune fără de nici o geană ori şi unde, chiar cu risicul de a-mí face vrăşmaşi şi a devení ne popular şi dóră urgisit.

Filosofia poporului român ne pune în vedere pentru practica vieţii macsima: tăcerea este ca mierea. Se vede bietul, că pe basa unui şir lung de esperinţe şi-a câstigat el acéstă macsimă. Eu a-şi cuteza sĕ ḑic, am tăcut destul, aideţi sĕ mai şi vorbim, însĕ cu i sĕ vorbim?

Cred, că nu me abat dela obiect, dacă me încerc sĕ reflectez şi la mult lăudata practică cu cercetarea reciprocă a esamenului din partea învĕţătorilor din tractul protopresbiteral al Sibiiului şi Sĕliştei. Acésta este o sfătuşie, carea pentru un om precepĕrtor este suficientă dovadă, ca sĕ se convingă de preceperea pedagogică a iniţiatorilor acelei idei. Sĕ ne lăsăm domnilor de paradări şi scene teatrale cari sunt impotente de a produce efecte durabile, şi sĕ apucăm cu linisce şi seriositate, gréua muncă culturală. Observ şi aci, că eu nu voesc sĕ le detrag nici acestora vre-o influiţă óre care, voesc însĕ sĕ le reduc la adevĕrata lor valóre şi sĕ le arunc din vîrful piramidei, mai către basa aceleia, ca nu cumva acest parasit sĕ prindă rădăcini în tótă estensiunea archidieceseii nóstre.

Cine doresce lămurire în privinţa vederilor mele faţă de esamene, binevoéscă a-şi luá ostenélă şi a aruncá o privire în „Scóla şi Familia" din anul 1888 Nr. 3 şi apoi va aflá, ce gêndesc eu.

Repet deci încă odată, că eu nu pot sĕ fiu de loc mulţămit cu cursul de a ţiné prelegeri practice în reuniunile învĕţătoresci, deóre-ce ele îşi au locul airea, ér nu acolo, şi până-ce glasul meu va afla resultatul dorit, nu voiu hesitá de a l ridicà chiar espunêndu-me criticei, fie ea de ori şi ce natură.

Ei bine, îşi vor ḑice uuii din cetitori, ce voesci sĕ ne dai dta positiv, căci e mai uşor a dărimá decât a zidí, apoi dacă nu vei şi zidí unde ai derimat, atunci mai bine ţi-ai fi ţinut inţelepciunea.

(Va urmá.)

Cultul divin în biserica veche crestinéscă.

(Urmare şi fine.)

Acesta a fost pe scurt chipul cultului public ḑeesc în timpul primitiv crestinesc, care deşi astădi şi-a luat altă formă, totuşi acest actual consună în punctele principale cu cel primitiv.

Ne mai rĕmâne acum a esaminá pe scurt ţinuta crestinilor în manifestarea datorinţei lor sacre, care datorinţă se satisfăcea într'adevĕr cu o deosebită onóre şi evlavie, esercitând şi pe din afară astfeliu de lucruri, din cari se putea cunósce umilinţa şi frica lor de Dḑeu. „Bărbaţii şi femeile — ḑice Clemente din Alecsandria (despre educaţiune III. c. 11) — sĕ vină la biserică cu pregătire cuviinciósă, cu paş drept, cu mers tăcut, cu iubire nefăţărită, cu inimă curată, şi acolo sĕ-şi facă rugăciunile sale lui Dḑeu," „Trebue sĕ gândim — ḑice Ciprian (despre rugăciune) — că stăm în faţa lui Dḑeu, pe care nu trebue sĕ-l supĕrăm nici cu ţinuta corpului nostru, nici cu chipul rugăciunei nóstre". Bărbaţii se rugau cu capetele descoperite, prin ce arătau, că nu se ruşină a-şi ridicá ochii la ceriu, când cereau ceva dela Dḑeu; femeile însĕ se rugau cu capetele acoperite în semn de onestitate şi pudicitate a acestui secs. De aceea a şi mustrat Tertullian cu totdeadinsul obiceiul unor femei din timpul seu, pentru-că când se rugau sau că nu-şi puneau nimic pe capul lor, ori că puneau ceva, care era ca şi nimica. „Ce pedépsă nu merită acele — ḑice el (despre virginitate) — cari când se rógă ori cântă psalmi în totdeuna sunt cu capetele descoperite? Au cred ele, că sunt de ajuns acoperite, dacă pun pe capetele lor un lucru de tot supţire?"

Mai departe crestinii când îşi ridicau la rugăciune mânile spre ceriu, le întindea aşa, că representau prin acésta întindere chipul crucei şi mai vêrtos a aceluia, care a fost spênḑurat pe ea, precum acésta amintesce Tertullian (despre rugăciune c. 11; apolog. c. 39 şi a. l.) „Rugăciunea este o o vorbire şi o umblare cu Dḑeu, şi este calea spre ceriu; întinderea mânilor nóstre este conformitate cu Mântuitoriul restignit, ceea-ce trebue sĕ observe fie-care rugătoriu, însĕ se arete numai pe din afară chipul şi asĕmânarea aceluia, ci în faptă şi din iubire către Mântuitoriul seu sĕ le dovedéscă acele. Căci precum acela, care a fost pironit pe cruce, a murit într'adevĕr: aşa şi fie-care rugătoriu sĕ-şi restignéscă pasiunile trupului seu şi poftele sale pĕcătóse."

Când sĕvêrşiau rugăciunea, atunci în totdeuna îngenunchiau sau stau în picióre şi anume Sâmbăta şi Dumineca, precum am arĕtat în tractatul meu: „Originea sĕrbătorilor"; şederea la rugăciune însĕ a ţinut-o ei de o purtare necuviinciósă. Ba Tertullian (despre rugăciune c. 12) a vorbit cu indignaţiune despre unii, cari îndată ce şi făceau rugăciunea la întrare în biserică sĕ aşeḑau pe jeţurile lor — ḑicênd: „că acésta este în contra s. scripturi. Dacă este necuviincios a şedé înaintea unei persóne mari (lumesci), căreia suntem datori respect şi umilinţă: cu cât mai mult este necuviincios, dacă vom face acésta în faţa Dḑeu, deóre-ce însuşi sfinţii ângeri stau, ducênd rugăciunile nóstre la ceriu. Astfeliu purtarea acésta (de a şedé) nu însémnă alta, decât a insultá în faţă pe Dḑeu, demostrând cu fapta, că ne-am lăsat de datorinţa nóstră faţă de el."

Alt obiceiu al lor la rugăciune a fost, că ei în totdeuna se rugau către rĕsărit. Acest obiceiu a fost aşa de general, că nu sĕ află nici un scriitoriu vechiu bisericesc, care nu l'ar aminti: deşi ei cu privire la causa lui, nu se unesc. Obiceiul acesta fără îndoélă este fórte vechiu, şi se atribue deja apostolilor, precum ne spune Atanasie cel mare (quest. 118), ḑicênd, că de aceea se face aşa, pentru-că partea din rĕsărit a fos ţinută de cea mai momentuósă în creaţiune; şi fiind-că la rugăciune tot trebue sĕ ne întórcem faţa într'o parte, deci care ar fi mai potrivită, decât cea despre rĕsărit? Aşisderea când ne facem cruce în numele lui Christos, ne facem cu mâna dréptă, pentru-că acésta este mai bună decât cea stângă, nu adecă după natura ei, ci numai pentru-că mai bine se potrivesce. In modul acesta esplică si Vasilie cel mare acest us, socotindu-l între tradiţiunile derivate dela apostoli (constit. Apost II. c. 57) şi spunênd, că ei prin acésta ar fi căutat la raiul, care l'a aşeḑat Dḑeu la rĕsărit (v. Şaguna, ist. bis. I. § 105) rugându-l drept aceea, ca Dḑeu sĕ-i re'ntórcă în acel pământ vechiu, de unde a fost ei alungaţi. Clemente Alecsandrinul (stromata 7) ḑice, că ei prin acésta ţineau la Christos. Căci precum rĕsăritul este începutul totdeodată sinul şi mama ḑilei naturale, de unde purcede sórele, carele este causa luminei vĕḑute: aşa şi Christos, sórele dreptăţii, carele ca lumina adevĕrului a luminat lumea, care petrecea în întunerec şi rĕtăcire, — se numesce

*) La dorinţa espresă a dlui corespondent publicăm în fóia nóstră aceste observaţiuni, cu tóte că noi nu dăm individului, de care e vorba mai multă însemnĕtate, decât ce şi-a dat el însuşi prin publicaţiunile sale din „Tribuna", „Românul" etc., care fiind pline de venin, sunt celea mai bune doveḑi, că bine a lucrat Venerabilul consistoriu, când a ferit pre gimnasiul nostru din Braşov de molipsirile unui tinĕr pervers. Red.

in s. scriptură rĕsăritul şi aceea este fórte ecuitabil, ca rugăciunile nóstre sĕ le facem cătră rĕsărit. Din causa acésta numesce Tertullian (cătră Valent. c. 3) rĕsăritul: chipul Domnului Christ·s.

Dar fie causat ori şi ce acest us de a se rugá cătră rĕsărit, destul că s. Atanasie cel mare ne dă (locul citat) o deslușire sublimă despre el: „Noi nu de aceea ne rugăm spre rĕsărit, ca şi când am gândi, că Dḑeu eschisiv ar petrece numai acolo, ci pentru-că Dḑeu singur este lumina adevĕrată şi în s. scriptură se numesce așa. Dacă ne întórcem spre acest rĕsărit şi lumină, atunci nici de cum nu ne rugăm acestora, ci marelui creatoriu, care le-a creat, folosindu-ne de aceste mari elemente, pentru de a adorá pe Dḑeu, carele a fost înaintea tuturor elementelor şi înaintea tuturor timpurilor".

Astfeliu se purtau ei la rugăciune şi preste tot la întregul serviţ dḑeesc dovediau ei umilinţă şi religiositate. La predicarea cuvêntului evangelic ascultau ei cu cea mai mare pietate şi linisce şi pentru ca sĕ nu-şi altereze acestea stăteau ei pe picióre sub durata predicei, neş ḑênd nici unul pe scaun, afară de episcopii şi presbiterii din jurul seu, Așa ḑice Optatus (episcop în Milevi în Numidea, † 385). „Poporul de rênd (mirenii) n'au avut libertate şi putere de a şedé (pe scaun) în biseri·ă" (despre şisma donatistilor 4); deşi me îndoesc, ori de a fost preste tot şi în tóte locurile acest obiceiu. Căci Augustin (despre catechumeni c. 13) ne spune, că în unele biserici dincolo de mare (sub cari de sigur înţelege el bisericile dela apus) a fost cu totul altcum şi că acolo poporul ca şi preoţii aveau jeţuri înaintea lor. De regulă însĕ poporul stătea în picióre, parte pentru de a dovedí mai mare veneraţiune şi respect cătră „nevĕḑutul" în faţa căruia se află, parte pentru-ca prin şedere sĕ nu cadă în lenevire. . . Dar fie petrecut stând ei sub întregul serviciu dḑeesc, sau că se mai aşeḑau pe scaune la unele momente, precum se practică şi astăḑi în biserică: una este sigur, că în întréga lume crestinéscă a fost obiceiul, că la cetirea s. evangelii toţi stăteau în picióre·

De aceea Sozomen (ist. bis. VII c. 19) când vorbesce despre obiceiurile bisericesci observă la episcopul din Alec sandria ca un ce curios, că el la cetirea evangeliei nu se ridică de pe scaun, ceea-ce este un lucru, care el în alte locuri nu l'a vĕḑut nici auḑit. Apoi despre episcopul indian Teofil ne spune, că acesta între alte multe lucruri rele, cari le-a îndreptat el în bisericile sale a mustrat şi aceea, „că poporul obicinuia a şedé, când se cetia tecstul din evangelie". Ba nici ómenilor de rang mare nu li-se părea a se dejosí, stând în picióre înaintea împĕratului împĕraţilor. Ne pune pe gânduri ceea-ce cetim (Eusebiu, ist. bis. IV. c. 33) despre Constantin cel mare, că adecă, când Eusebiu a predicat cu o ocasiune despre mormêntul Mântuitoriului, el (Constantin) întregul timp a stat în picióre, cu tóte că predica nu s'a ţinut în biserică, ci în palatul seu; éră când l'a rugat Eusebiu ca sĕ şédă pe tron, care era aprópe de el, atunci refusà şi ascultà, stând predica, şi Eusebiu voind din politeţă a o întrerupe şi astfeliu sĕ încete, atunci îl rugà împĕratul, ca sĕ continue până la sfêrşit. Şi când érăşi de nou fu rugat sĕ şédă, atunci refusând ḑise: „că nu este cuviincios a ascultá cu lenevire cuvêntările, cari tractéză despre Dḑeu, ci religiunea şi datorinţa nóstră pretinde, ca cuvêntările despre asemenea lucruri dḑeesci sĕ se asculte, stând în picióre." Așa respect a dovedit acest mare împĕrat faţă de cultul dḑeesc.

Dar crestinii cei dintâiu aveau şi acel obiceiu frumos, că la serbarea cultului dḑeesc perseverau în evlavie până la terminarea lui. La ei nu se putea vedé așa o recélă şi indolenţă, ca şi care o aflăm la crestinii actuali; ci când veniau la biserică pentru de a se închiná Domnului şi Dḑeului lor, — veniau pentru de a profitá dela acésta cât de mult, a se edificá în faptă şi nu a tândălí numai așa pe de asupra o parte a serviciului, ci erau cu cea mai mare atenţiune le cele ce se petreceau, neeşind din biserică, până când s'a sfêrşit serviciul divin şi până când episcopul sau preotul a pronunţat binecuvêntarea cea din urmă. * * *

On. cetitori. În timpurile nóstre nu căutareţi după crestinii, cari astfeliu precum v'am espus mai sus şi ar manifestá consciinţa lor de atêrnare de Dḑeu. Atari crestini nu mai esistă pe pĕmênt, căci cari sunt — sunt împresuraţi de slăbiciuni, nebunii etc., orbiţi de spiritul născocirilor ómenesci, departe de ei spiritul lui Christos, spiritul dragostei crestinesci! Sunt însĕ totuşi destui crestini, în cari afli acestea şi cari formézĕ biserica nevĕḑută a lui Christos. Dar nu putem ḑice că: aici este biserica lui Dḑeu! Colo este biserica lui Dḑeu! Adevĕraţi închinători a lui Dḑeu sunt resfiraţi printre tóte popórele, religiunile, partidele, sectele, societăţile, — şi din acestea tóte abia dincolo se va formá o biserică mare, care nu o vor biruí porţile iadului. . .

Încă una! Acel timp fericit de credinţă şi dragoste crestinéscă a durat şi atunci numai puţin; ba érbă rea s'a aflat deja în biserica cea mai curată — apostolică (Fapt. ap. 5, 1 sq.) Înainte de a închide apostolii ochii, se aflau destule abusuri în comuna nou fundată. Prea curênd pĕtrunse în biserică individia, discordia, spiritul de partide şi modificarea învĕţăturilor lui Christos prin o mulţime de adause omenesci, — — — dar nu vom urmărí mai departe o astteliu de icónă tristă, ci revoc în memoria cetitorilor sentinţa lui Christos: Lăsaţi sĕ créscă împreună până la secerиş!" —

B Biro-Herendescianul,
preot ort. român

Varietăţi.

* (Archiducesa Maria Dorotea.) Scirile foilor vieneze şi din Budapesta anunţă, că archiducesa Maria Dorotea, fica archiducelui Iosif se va logodí cu presumptivul mostenitoriu de tron austro-ungar archiducele Francisc Ferdinand de Este. Foile magiare în special se bucură de aceste dispositiuni în curtea domnitóre, deóre ce viitórea împĕrătésă şi regină e crescută în societatea ungurésca

* (Distincţiune.) Comitele suprem bar. Desideriu Bánffy la propunerea ministrului a fost distins de cătra Maj. Sa monarchul cu crucea cea mică a ordinului St. Stefan scutită de tacsă. Meritele pentru cari a fost dinstins şi le-a câştigat ca comisariu regesc la administrarea şi supravegherea fondurilor scolare grănitĕresci dela Năsĕud!

* (Coruri militare.) Pe când şovinistii magiari 'şi bat capul a creá o armată „naţională" cu limba esclusiv magiară, la reg. din Sibiiu Nr. 31 se petrec lucruri cu mult mai înalte din punct de vedere practic şi cultural. Dirigentul capelei militare a ales dela fie-care companie feciori, cari au mai bun auḑ musical şi voce şi a format dóuĕ coruri: unul român şi unul german în câte dóue voci. Instrucţia o dă însuşi dirigentul în fie care Duminecă şi sĕrbătóre dela 10 óre începênd așa, că corurile se perondézĕ într'o Duminecă cel român şi într'alta cel german. Acesti feciori, după-ce vor fi bine instruaţi, vor avé sĕ instrueze însuşi pe feciorii din „zug"·uri; corurile vor continuá şi se vor perfecţioná şi mai departe așa, că la ocasiuni sĕrbătoresci şi la aniversări se vor produce cu diferite piese. Corul român va esecutá şi în biserică imnul monarchului, ori de câte-ori musica militară va fi împedecată a însoţi pe feciorii români la biserică. E interesantă vorbirea, cu care şi-a deschis prelegerile dirigentul. Dênsul a accentuat, că feciorii de român au voce sonoră şi auḑ bun musical, dar adeseori, când se află la beutură, strigă până ce ţrăguşesc şi cântă fără nici o noimă. Dênsul voesce sĕ pregătéscă pe feciori așa, că şi când se află la un păhar de beutură sĕ scie cântá cântece de lume frumóse cu tact, încât sĕ stai de-a dragul sĕ-i auḑi cântând şi așa sĕ nu-şi strice nici peptul, nici vocea. Noi numai felicitá putem pe dl dirigent pentru nobilul zel cel desvóltă. Adaugem tot deodată la acest loc, că în fie-care lună însoţesce odată musica militară feciorii de român la biserica din „Grópă".

* (Convenţia cu România) „Politische Correspondenz" publică o scrisóre din Bucuresci, schiţând condiţiunile, în cari se presupune, că România ar putea sĕ închee cu Austro-Ungaria o învoială vamală până în Iuniu 1891, data în care espiră tratatele cu celelalte puteri. România nu póte încheea convenţiuni de lungă durată, de óre ce e obligată sĕ facă, în deplină autonomie vamală, esperienţa unui tarif autonom resonabil. Condiţiunile ce le ar cere România pentru învoéla provisorie ar fi tratamentul naţiunii limitrofe, celei mai favorisate pentru cereale; o reducere a tacselor pentru vinuri şi pentru petroleu; pentru acestea abolirea ori cărei restricţiuni cantitative; pentru vite: aceleaşi avantagii acordate de Austro-Ungaria Italiei şi Elveţiei. Din partea sa, România ar stabilí carantine la punctele de esport al vitelor şi ar acordá câte va reducţiuni asupra drepturilor de întrare pentru óre-cari articole ale industriei austro ungare, cu condiţiune ca sĕ ficseze ea însăşi minimul, la care s'ar scoborí tacsele. In casul când Austro Ungaria ar pune óre-care restricţiune la introducerea vitelor românesci, ea ar perde tóte sau o parte din avantagiile acordate produselor sale industriale.

* (Datoria pendentă a statului). In 5 Novembre a ţinut comisiunea pentru supravegherea datoriei pendente a statului o şedinţă, în care s'a constatat, că la finea lunei lui Octobre a circulat; 77,385,554 bancnote de 1 fl; 128,792,375 bancnote de 5 fl.; 144,891,550 bancnote de 50 fl., la oalaltă dar 351,069,479 fl. la care dacă se va adaugá valórea biletelor hipotecare a salinelor în suma de 60,929,340, datoria pendentă a statului presentă suma de 411,998,819 fl.

* (Un patriach furat). O penibilă impresiune a provocat scirile sensaţionale, că o considerabilă sumă s'a furat din lăsământul patriachului rĕpausat sêrbesc Anghelici. Furtul ajunge la suma de sute de mii şi a fost descoperit de cătră primariul oraşului Carlovit. Se credea la început, că un servitoriu al patriachului ar fi comis furtul, a venit însĕ la iveală, că acesta a fost numai un instrument pentru a se puté acoperí fapta, ér adevĕraţii făptuitori ar fi notabilităţi sêrbesci: un profesor dela seminariul teologic, unul dela gimn. superior, priorul unei mănăstiri sêrbesci, directorul cassei de păstrare, un redactor, cari toţi sunt arĕtaţi. Chiar şi fratele patriarchului ar fi complice. S'a mai constatat, că lipsesce şi o cruce frumósă şi mare de aur. Procurorul de stat şi judele cercual anchetézĕ faptul.

* (Societatea „Junimea" din Cernăuţi). Comform raportului anual al acestei societăţi academice române pe anul al XI-lea administrativ conducerea societăţii a fost sub un comitet în frunte cu baronul Alesandru Hormuzachi, o comisie literară, o comisie revizuitore şi juriul de arbitriu. In decursul anului s'au ţinut o adunare generală, 10 şedinţe plenare ordinare, 14 şedinţe ale comitetului şi mai multe întruniri sociale, 5 întruniri pur literare, în care s'au desbătat mai multe teme. Cabinetul de lectură numeră 51 jurnale, ér biblioteca are 1642 tomuri, 1066 volume şi 569 broşuri. Membrii onorari numĕră 18, fundatori 10, spriginitori 3, emeritaţi 42, ordinari 39. Averea totală în bani face 1680 fl. 38 cr. Scopul acestei societăţi este desteptarea şi conservarea simţului naţional şi cultivarea limbei nóstre între fraţii bucovineni.

* (Un câştig la lotărie). Norocosul, care a câştigat marele los al esposiţiei de 500,000 lei se numesce Fransens, belgian de nascere, locuesce în Paris de mai mulţi ani, naturalisat frances, insurat şi tată a lor şase copii. Prin muncă el a ajuns sĕ fie conductor în imprimăria Lahou din Paris. E un om de vre-o 40 de ani. El nu avea decât un singur bilet. Nici odată el nu pusese temeiu pe aceste şanse ale norocului. Biletul era închis în cutia unei mese de lucru, aflată în apartamentul seu din strada Chateau.

Într'una din ḑilele trecute imprimăria fiind închisă din causă de sĕrbătóre, Fransens, după ce-şi luă cafeaua, se puse sĕ lipéscă pe un carton nisce gravuri tăiate dintrun ḑiar. Pe când se usca hârtia, 'i veni idea sĕ consulte lista cu numerile câstigătóre, lista ce·o cumpărase în ajun. Se duce la masă, scóte biletul şi constată, că numĕrul ce a câştigat e losul cel are. Scóte ţipete de bucurie, copii alérgă spre dênsul, femeea atrasă de sgomot sosesce de asemenea. Fransens le împărtăşesce scirea, soţia nici nu vrea sĕ crédă, până ce nu plecă şi readuse recipisa biletului seu, în schimbul căreia la 1 Decembre va incassá suma de 500,000 lei, după-ce va fi vĕrsat în cassa statului 3 la sută, adecă 15,000 lei.

* (Cum se practică legea?). Din Gurghiu se scrie: „Gas. Trans." că la alegerile membrilor în representanţa comitatensă, ce s'a ţinut în 30 l. t. în Gurghiu, comunele române, Ibănesci, Hodac şi Orşova cu preste 4000 locuitori nici n'au fost încunoscinţate de „patrioticile" autorităţi. Alegĕtorii români au insinuat recurs la locul competent contra alegerei făcute fără participarea lor; cerênd nimicirea alegerei şi o nóuă alegere, la care sĕ pótă participa.

* (Esposiţia universală.) Inchiderea grandiósei esposiţiuni din Paris s'a făcut într'un mod solemn şi pompos. Toţi visitători duc cele mai plăcute aduceri aminte din metropola apusului, ér geniul francés, care a sciut sĕ înalţe Francia într'un moment preste patimile militarismului va rĕmâné pururea viu în paginile istoriei. Parisul a concentrat dela 6 Maiu a. c. până la închiderea esposiţiunei lume din tóte părţile globului pĕmêntesc. Deşi numĕrul călĕtorilor încă nu scie definitiv, totuşi se presentă o cifră uriaşă, dacă vom considerá, că numai englesi au fost o jumĕtate de milion. Ca se ne putem face un tablou despre banii, câţi au rĕmas în Paris, vom amintí, că numai teatrele au încassat dela pasagerii strĕini 15,276,860 franci.

* (Curs pentru maşinisti.) Dela 10 Novembre a. c, până în 10 Februariu anul viitoriu s'a deschis în Cluş un curs de trei luni pentru maşinisti şi fochisti. Pot luá parte la acest curs toţi aceea, cari sa ocupă cu manuarea maşinilor, sau cu mecanica lor, şi voesc sĕ depună esamen ca maşinisti sau ca fochisti, cum şi aceia, cari voesc sĕ şi câstige cunoscinţe în ramii acestia. Se vor propune în fie care sĕptĕmână 2 óre din sciinţele teoretice şi 1 óră pentru practisare la o anumită maşină. Tacsa de înscriere 3 fl. şi pe lângă asta o tacsă lunară de 1 fl.: cu totul 7 fl.

* (Pusca balistică.) Din Paris se anunţă următórele: mare sensaţiune a provocat inventarea unei pusci balistice fără prav. Inventatoriul e cunoscutul fisic Paul Giffard, ccre inventase şi posta pneomatică. Pusca Giffard are o magazină pentru 300 patróne de puscat şi puterea espansivă e aerul adus în starea de licid.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Novembre 1889.

Timişóra:	**35**	**69**	**68**	**36**	**62**
Viena:	**54**	**59**	**44**	**32**	**12**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9 47	9.44
100 marce nemţesci	58.43	58 30
London (poliţă pe trei luni)	119.10	118 75

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30
II.	„	1.20,	1.—,	—.60
III.	„	1.80,	1.50,	—.90
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20
V.	„	3.—,	2.50,	1.50
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10
VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
X.	„	6.—,	5.—,	3.—
XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25
II.	„	1.—,	—.80,	—.50
III.	„	1.50,	1.20,	—.75
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—
V.	„	2.50,	2.—,	1.25
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73
VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
X.	„	5.—,	4.—,	2.50
XI.	„	5.50,	4.40,	2.75
XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinț. de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațag	Homorod-Cohalm	Cluș	Murěș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orěștie	Odorheiul-săcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinț. de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinț.-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murěș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murěș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orěștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orěștie
Odorheiul-săcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-săcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Ujoara	1.34	—	—	10.12
Vinț. de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfaleu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6.22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfaleu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinț. de sus	2.48	—	2.33	
Ujoara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9.37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Communică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicica	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orěștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vinț. de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinț. de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orěștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicica	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţ̦a	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Baniţ̦a	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișóra

	Tren de persóne.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	6.—
Sighișóră	—	8.56

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureș-Ludoș	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
Nireșteu	6.45	12.15	10.20
Kerelő-Sz.-Pál	7.05	12.35	10.39
Cipeu-Iernut	7.28	12.58	11.02
M. Bogat	7.50	1.19	11.23
Ludoș	8.23	1.49	11.53
Cheța	8.31	2.02	12.06
Cucerdea	9.12	2.18	12.22
	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.13
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor: responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 119 Sibiiu, Joi 2/14 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbata.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Novembre.

In parlamentul nostru ḑilele trecute s'au petrecut lucruri, cari merită atenţiunea presei, şi despre cari şi noi vom luá notiţă, căci ele au pus în adevĕrată lumină spiritul, care predominéză opiniunea publică la noi.

Cestiunea armatei a fost éră pusă la ordinea ḑilei în tótă forma, şi ca sensaţiunea sĕ fie şi mai mare partida dlui Kossuth a căutat forma cea mai drastică, care se póte, şi a cerut punerea ministrului de honvedi sub acusă.

Şi ca efectul contra acestei instituţiuni comune adecă contra armatei sĕ fie şi mai mare, tot partida kossuthistă s'a îngrijit şi de o mare demonstraţiune contra dinastiei, contra casei de Habsburg, şi contra corónei.

S'a pornit aşadară mişcarea în presă, a ajuns la culme în parlament sub scutul inmunităţei de deputat, şi epilogul se petrece tocmai acuma tot prin ḑiare.

De sine se înţelege, că iniţiatorii acestor demonstraţiuni contra corónei, contra armatei comune au sciut din capul locului, că în parlament nu vor secerá ei isbândă, deóre-ce imensa majoritate a guvernului actual este bine condusă, şi bine disciplinată, apoi conducĕtorii ei au tactul politic, încât nu lasă sĕ se producă sguduiri, cari uşor ar puté periclitá actuala stare de lucruri, sub care Ungaria a ajuns la o omnipotenţă până acuma fără păreche în istoria mai próspĕtă a ei. Acésta o au sciut bine iniţiatorii demonstraţiunilor, lor însĕ le au trebuit aţîţarea poporului, agitarea maselor, şi acésta o au ajuns în mod însemnat.

Antecedenţele sunt cunoscute, şi cetitorii n'au lipsă de improspĕtare. La manevrele din Ungaria pe edificiile, în cari se aflau incuartiraţi comandanţii honvedilor, s'a pus stindardul armatei comune, căci în timp de bătaie comune trebue sĕ fie signalele.

La manevrele acestea se afla şi monarchul.

Stégul negru-galbin a fost luat preste nópte, şi aruncat în noroiu.

Indignat de acest atentat la emblema armatei comune, şi a corónei, monarchul a condamnat fapta şi şi a esprimat dorinţa, că făptuitoriul va fi eruat şi pedepsit.

Din tóte acestea până acuma nu ne a venit nimica la cunoscinţă. Făptuitoriul nu a fost nici eruat, nici pedepsit.

Ca sĕ se ajungă tocmai contrariul, presa s'a pus pe agitaţiuni contra stindardului armatei comune, ba contra armatei chiar, şi în cele din urmă lucrul degenerase într'atâta, încât se scoteau la lumină singuratice fapte condamnabile de ale oficerilor din armata comună, şi se espuneau sub titlul: „negru-balbin," făcêndu-se responsabile pentru ele întrégă armata.

La culme a ajuns lucrul în parlament, unde deputatul Irányi şi-a desvoltat interpelaţiunea prin care a cerut punerea ministrului Fejérváry sub acusă. In acésta vorbire sub inmunitatea de deputat a fost dată posibilitatea, de a loví în armata comună şi în coróná, şi a aţiţá flacările pasiunei. Şi deputatul Irányi s'a şi folosit de acéstă posibilitate. Anticipând, că pentru unguri stégul lor este aceea, ce este pentru crestin crucea, e de ajuns a spune: ce este stindardul impĕratului. Şi aici a făcut martiri pe toţi revoluţionarii din vécul trecut, şi din cel de acuma, ér pe militarii, cari în numele monarchului au luptat contra acestora i-a făcut călăi.

Nu vom urmări modul de agitare pe terenul acesta al Kossutistilor, constatăm numai, că el e fórte potrivit a ţiné opiniunea publică ungurésca în continuă agitaţiune contra dinastiei şi contra armatei comune, care mai e unicul scut al desvoltărei pacinice în monarchie.

Al doilea moment binevenit de a atacá coróna şi dinastia a fost prolungirea listei civile a monarchului pe alţi 10 ani.

Din incidentul acesta tot Kossuthisti au cerut ceremonial unguresc de curte, sub cuvênt, că ceremonialul de aḑi influinţézá pre monarch şi politica actuală.

Luăm notiţă de asemenea demonstraţiuni, cari în cele din urmă ilustréză din destul curentul de care e condus grosul poporului magiar, care din cultul lui Kossuth a făcut cestiune permanentă şi tóte oraşele 'l aleg de cive al lor.

Revista politică.

Intrevederea contelui Kalnoky cu principele de Bismack formézá încă substratul discusiunei în presa europénă, şi mai ales se ocupă ea cu cestiunea sulevetă a Bulgariei şi cu atitudinea ţarului faţă de acest principat vasal.

Din convorbirile, ce le-au avut cei doi diplomaţi, transpiră un aer de pace, şi că chiar ţarul rusesc ar fi însufleţit de intenţiuni pacinice şi de mantinerea pácei europene. In ce privesce însĕ cestiunea bulgară a declarat principele de Bismarck contelui Kalnoky, că ţarul nu s'a arĕtat de loc dispus spre a se împăcá cu politica de până acum.

Cancelariul ar fi însistat chiar ca pentru o aplanare mai cu succes a lucrurilor, Austro-Ungaria sĕ şi schimbe politica, ce o urméză în orient, sĕ numai persiste cu atâta inteţire în direcţiunea politică, ce o a creat şi sĕ observe politica germană, dosvoltând adecă mai puţină activitate şi renunţând la unele interese, ce speră că şi le va câstigá.

In cât privesce acésta cestiune însĕ nimica n'a putut se străbată în publicitate şi aşa nu se scie, dacă Kalnoky a fost convins de necesitatea de a schimbá direcţiunea politică, şi nici că e hotărît de a persistá şi mai departe în vederile şi principiile, de cari a fost condus în politica sa orientală.

Cu acésta întrevedere se aduce în legătură şi organisaţiunea armatei şi cancelariul german şi-a esprimat dorinţa, ca Austro-Ungaria sĕ nisuéscă a se conformá cu organisaţiunea militară a armatei germane, căreia i-s'a dat cea mai bună organisaţiune astfeliu că în cas, când conflictul ar fi inevitabil, s'ar puté contá cu mai mare încredere şi cu mai mult succes la resultatul rĕsboiu'ui.

Cestiunea vamală între aceste dóuĕ state, care încă a format obiect de discutare între acei doi bărbaţi de stat ar fi avut un resultat favorabil. Ambii bărbaţi s'au unit în vederi şi aşa s'a pus la cale încheerea unei convenţiuni, în care nu sunt considerate atât interesele particulare, ci în prima linie avantagiile politice şi economice ale ambelor state.

Şi pe când la Friedrichsruhe s'a statorit din nou punctul de manţinere al „statului quo," pe basa triplei alianţe, la care aderă cu atâta însufleţire premieriul italian şi regele Humberto, italianii inspiraţi de alte idei caută tóte ocasiunile spre a-şi puté manifestá antipatiile lor faţă cu politica, ce o urméză dl Crispi şi faţă cu ţinuta celor dóuĕ puteri aliate cătră Italia. Şi e lucru remarcabil, că la astfeliu de acte iau parte chiar dintre deputaţii italiani cei mai cu influinţă nu numai la popor ci şi în cercurile de sus, ei însufleţesc poporul italian şi îl îndémnă sĕ persiste în tinuta lui de până acum, ér studenţii şi tinerimea italiană rĕspândesc aceste tendinţe, secundând pe bărbaţii, cari pun interesele de rasă şi tot de odată interesele poporului mai presus de cât interesele unei politici umilitóre pentru Italia.

In modul acesta cred ei, că vor puté cultivá libertatea ideală şi se vor puté pregătí pentru marele eveniment şi pentru ḑiua, în care va trebuí sĕ se dea în dosul Alpilor cea dintâiu şi cea din urmă bătălie pentru unitatea statului italian.

FOIŢA.

Cântece populare.

(Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munţilor apuseni.)

(Urmare.)

III.

Voinic murgu-'şi potcovesce
Şi de cale se gătesce
În sfânta Duminecă
Păn popa'n biserică
Făcea slujba sfintelor
Cu duchul blândeţelor.
Maică-sa lui îi ḑicea
Şi din graiu aşa grăia:
„Fiuţ fiuşorul meu
„Ce tu murgu'ţi potcovesci
„Şi la drum mi-te gătesci
„În sfânta Duminecă
„Păn' popa'n biserică
„Face slujba sfintelor
„Cu duchul blândeţelor?
„Ori pe tine te-a ajuns
„Veste slabă pe ascuns,
„Vre-o fire de pribegie
„Sau fire de cătănie?
. . . . . ,
„Ba pe min' nu m'a ajuns
„Veste slabă pe ascuns,
„Nici fire de cătănie,
„Nici fire de pribegie!
„Că pe mine m'a ajuns:
„Gânduri bune de'nsurat
„Fără multă vorbă'n sat.
„Că eu ḑĕu mi-am auḑit,
„Nu departe la sfinţit
„Colo jos în valea sacă
„Este-o fată cam sĕracă;
„Şi m'oiu duce după ea
„Sĕ mi-o fac mirésa mea.
Maică-sa din graiu grăia
Cătră fiu-i ér' ḑicea:
„Fiuţ fiuşorul meu!
„Ascultă tu ce ḑic eu:
„Tu l'aceea nu te duce,
„Că nu-i da de suflet dulce.
„Că l'aceea mulţi s'au dus
„Mulţi s'au dus şi n'o adus.
El atunci puţin gândesce
Şi grăesce voinicesce:
„Eu m'oiu duce şi-oiu aduce,
„Că e ca şi-un înger dulce.
Maică-s'atunci supĕrată,
Cu inima tulburată
Îi grăiesce suspinând,
Dar amarnic blăstĕmând:
„Fiuţ fiuşorul meu!
„De n'ascultí tu sfatul meu,
„Murgu-'ţi sĕ se poticnéscă,
„Mâna stângă ţ'o sdrobéscă,
Şi la cap rĕu te lovéscă,
„Şi'ndată te prăpădéscă.
Şi ḑeu el n'o d'ascultat
De-al maicei dulce sfat,
Şi la ea că şi-a plecat.
Dar' murgul s'a poticnit,
Pe el rĕu mi-la trântit,
Mâna stângă i-a sdrobit
La cap rĕu mi-la lovit
Şi'ndată l'a omorît.
Fata cum a auḑit
De-a ei mândruţ pribegit,
Că la ea când a plecat
Mórtea pe drum l'a aflat,
Un cuţit ea şi-a luat
În inimă s'a junghiat!
Şi din graiu a cuvêntat:
„Maică măiculiţa mea!
„Dute'n têrg la Ţĕrigrad,
„Cumpĕră giolgiu de cel-lat
„Şi mi 'l rupe'n patru foi
„Şi ne'ngrópă pe-amêndoi;
„Şi mi-'l rupe'n patru laţi
„Şi ne'grópă ca pe fraţi;
„Lui ii pune trandafir
„Mie-'mi pune flori de mir,
„Trandafirul se va'ntinde
„Florile le va cuprinde,
„Şi cu drag s'o'nbrăţoşá
„Încât lumea s'o mirá,
„C'a fost dragoste curată
„Într'un june cu o fată.

IV.

Pe cel dél pe cel colnic
Merge-o pruncă şun voinic,
Voinicul mergea călare
Prunca mergea pe picióre,
Adunându-'şi câte o flóre,
Flóre mică flóre mare.
Tinse mâna cu o flóre
Şi grăi cu'ndoioşare:
„Dacă esti bade milos,
„Ce me laşi atât pe jos?
„Ia-me şi pe min' călare,
„De esti cu dragoste mare!
„Mândră mândruliţa mea
„Bucuros eu te-aş luá,
„Dar' mi-i murgul tinerel
„Şi nu'căpem doi pe el!

(Va urmá.)

Greutăţile, ce i se impun premieriului român, dlui Lascar Catargiu, atât din partea corónei cât şi din partea colegilor sei din cabinet pentru a şi reconstruí cabinetul şi aşa a păşí la deschiderea camerilor, au dat ansă presei române ca sĕ se ocupe ḑilnic de viitórea representanţă a ţĕrei.

Cum-că camerile se vor disolvá, numai încape nici o îndoélă, după-ce tóte forţările dlui Catargiu de a-şi aduce ómeni în cabinet, au rĕmas zadarnice. Cine va fi însĕ conducĕtoriu la nouĕle alegeri, acésta e întrebarea la care se încércă presa a rĕspunde.

„*Românul*“ crede, că dl Catargiu ar trebuí sĕ lumineze coróna în privinţa falsei situaţiuni, în care d-sa s'ar găsí pentru a face alegerile. Cea mai bună modalitate şi cea mai dréptă în actuala situaţiune e, ca regele sĕ apeleze la câţi-va dintre bărbaţii politici, cari sĕ nu fie nici şefi de grupuri, nicí amestecaţi în luptele şi în patimile actualului parlament şi pe aceştia sĕ-i însărcineze a presidá alegerile. Toţi şefii de grupuri se vor presentá înaintea alegĕtorilor ca simpli candidaţi şi îndată-ce alegerile s'au terminat şi ţara şi a dat verdictul, coróna va scí sĕ discérnă cine este şeful maiorităţii şi tot odată şi şeful parlamentului şi al guvernului. In modul acesta autoritatea şi prestigiul şefului va fi mai înaltă înaintea ţĕrei şi ţéra se va puté guvernâ, fără a îndrăsni cineva sĕ ridice acuse asupra alegerilor, că ele s'ar fi făcut după sprânceană şi după arbitriu.

Reuniunile nóstre învĕţătoresci.

(Încheere.)

II.

In cele precedente am indicat, că airea este locul prelegerilor practice, ér acum voesc sĕ fiu mai positiv şi susţin, că în scóla practică de pe lângă seminariul „Andreian“, unde sĕ se întâlnéscă teoria cu pracsa şi ambele devenind două surori nedeslipite, nedeslipite se remână pre vecii vecilor, ér nu după cum e astădi, când aceste dóuĕ sunt concentrată în mâna alor dóuĕ puteri, cari dóră nu se unesc nici în materie de sciinţă, decum în alte referinţe. Şi fiind astfeliu ele decum sĕ fie unite sunt vrăşmaşe şi curg în direcţie paralelă, fără de a avé speranţă sĕ se întâlnéscă vre-odată, cu tóte, că amêndouĕ sunt vîrite în acelaşi creer, dar ele aici sunt ca şi nesce strĕine, ér nu ca nesce némuri. Observând acésta 'mi vin în minte cuvintele némţului: „*Grau ist alle Theorie, grün des Lebens goldner Baum*“.

Chiar şi ordinea, în carea sunt aşeḑate obiectele pur pedagogice în seminariul „Andreian“ este după părerea mea individuala nu chiar corectă. Nu ordinea: Psichologia, metodica, pedagogia generală este cea adevĕrată ci: psihologia, apoi metodica generală şi special şi dóră şi istoria pedagogiei; nici modul, cum se propun aceste este cel adevĕrat, căci dela pedagogi se presupune prea mare pregătire, avênd se mistue ei, cu maturisanţii lucruri fórte anevoios mistuibile. Admit pre basa esperinţei, că se vor aflá unii şi din acestia, cari işi vor insuşí un óre careva cuant de cunoscinţă, dar mehanice, ér acestea vor rĕmâné aramă sunătóre fără de nici o valóre pentru cultivarea lor naturală.

Dă copiilor lapte mai intâiu şi apoi altfeliu de mâncări, căci de nu îl omori.

Deci îmi ridic încă odată glasul pentru o organisare cât se póte de bună a pedagogiei nóstre, acum când s'a introdus lucrul de mână, care are în vedere cultivarea practică a elevilor, pentru care la timpul seu de asemenea am lucrat. Căci şi ceea ce voiesc eu, ţintesce numai la partea practică mai direct şi cutez a ḑice, că acésta e o cestiune imperativă.

Priviţi în lume şi vedeţi, că nici un medic bun nu póte fi fără pracsă, nici un advocat, nici un profesor.

Deci cu o oră mai de grabă, Ve grăbiţi voi cei chemaţi şi reparaţi greşelile antecesorilor vostri!

Sĕ vin acuma la problema reuniunilor învĕţătoresci şi sĕ-mi esprim modestele părerî şi aici.

Îmi leg cercetările mele, érăşi de un lucru observat în reuniunea amintită şi anume de o recensiune a Geografiei dlui Făgărăşan et consortes făcută, — dacă nu me înşel — de un invĕţătoriu din Sĕliste.

Ve mărturisesc sincer, că acésta mi-a umplut inima de bucurie şi am descoperit intrênsa unele vederi, ce stau în óre care conformitate cu vederile pedagogiei moderne. Aici se vede, că sămênţa aruncată de valorosul nostru bărbat de scólă dela seminariul „Andreian“ I. Popescu n'a căḑut pe pétră stérpă, ci pe pământ virgin şi bine pregătit, da, căci acesta e maturisant.

Câţi vor fi însĕ şi maturisanţi, de cari se va fi legat ceva?

A face recensiune asupra vre unei cărţi didactice, a desbate cestiuni teoretice, a căutá calea mai potrivită pentru aplicarea planului de invĕţământ cu imprejurările date, a studiá aceste împregiurări şi referinţele psichice-etice a poporului de acolo, a nutrí spiritul de asociare, entusiasmul şi inspiraţiunea, iubirea şi preţuirea acesteia carieri, a căutá sĕ ridici nimbul ei în faţa poporului a inteligenţei şi a strĕinilor, étă tot atâtea probleme, pe cari le cred eu de sigur bune şi ducĕtóre la scop.

Cât am spus ací este cel mai scurt din tot ce s'ar puté vorbí asupra acestor teme. Am depus ací unele adevĕruri numai în tese generale, reservêndu mi dreptul de a puté dá deslusiri ori şi cui, care me va ţiné vrednic de a stá de sfat cu mine. Observ însĕ, că eu stau la disposiţia tuturor mic şi mare, tinĕr şi bĕtrân.

Me mărginesc de astădată la cele emise până aci şi doresc ca glasul meu de astădată se nu rĕmână glasul celui ce strigă în pustie, şi atunci vom satisface şi dorinţei marelui Archipăstoriu, care ne-a strigat cu mai bine de dóuĕ decenii cu devisa sa „*Inainte*“.

Dr. *Petru Şpan.*

Broşura dlui Parteniu Cosma referitóre la procesul seu de presă cu S. Albini ne presentézĕ într'o formă fórte esactă mai multe lucruri atât din viaţa nóstră bisericéscă cât şi ale vieţii publice, despre cari publicul n'a avut cunoscinţă esactă mistificându-se adevĕrata stare a lucrurilor cu intenţiune şi anumite tendenţe.

Astfeliu într'altele publicul nostru cetitoriu scie câtă alarmă s'a dat din partea „Tribunei“ şi cu ocasiunea suspendărei fostului protopop al tractului Sibiiului Simeon Popescu, presentând acésta afacere într'o colóre falsă, ca sĕ l cualifice şi pe dênsul de martir naţional.

La timpul seu ne-am ocupat şi noi în colónele ḑiarului nostru de acésta afacere, într-cât credeam că e de lipsă spre orientarea publicului alarmat, acum însĕ după ce dl Simion Popescu şi-a dat dimisiunea, credem a nu preocupá cestiunea — după cum se ḑice şi în broşură, — şi ţinem de interes a informá publicul nostru cetitoriu despre adevĕrata stare a lucrului aşa după cum s'a întêmplat, şi după cum fórte esact se află descrisă în acéstă broşură.

In celea ce urmézĕ vom reproduce deci un capitol din broşura fórte interesantă a dlui Parteniu Cosma.

* * *

Simeon Popescu.

Unul din pĕcatele, ce nu mi-le póte iertá „Tribuna“ şi carele n'a putut rĕmânĕ neatins nici înaintea juriului din Cluş, este pretinsa persecutare a acestui „bărbat brav şi stimat de o parte fórte mare din publicul românesc“, cum îl numesce dl Albini în apĕrarea sa, a protopopului „model“ cum îl iubila „Tribuna“.

Eu adecă a-şi fi acela, carele am pus la cale acusa disciplinară contra dlui Popescu, eu a-şi fi „stilisat“ aceea acusă, apoi „am pus autoritatea directorului la mijloc, şi la tot casul am făcut óre-care presiune“ asupra membrilor gr. or. ai direcţiunei „Albinei“ şi asupra tuturor funcţionarilor acestui institut, de au subscris şi ei acusa, „ba până chiar şi servitorii institutului“ şi acésta este o influenţă demoralisătóre asupra vieţii nóstre publice“.

Mai afirmă dl Albini şi a afirmat „Tribuna“ de nenumĕrate ori în diferite variaţiuni: că dl Popescu „n'a fost suspendat pentru-că nu şi-a făcut datorinţa în oficiu, ci pentru-că n'a fost de opĕrere şi n'a fost pe voia unor puternici şi n'a voit sĕ se supună lor“, apoi: „că de atunci a trecut un an de ḑile fără ca sĕ i-se încépă cel puţin procesul disciplinar“. În fasiunea sa din 27 Decembre 1888 vorbesce dl Albini mai sincer şi ḑice că: pentru aceea s'a înaintat acusa contra domnului Popescu, „pentru-că el aparţine la alt partid politic şi nu la acela, la care aparţin eu şi soţii“, — ér „Tribuna“ de repetite ori a scris, că tótă vîna d-lui Popescu a fost că el este „aderentul partidului naţional“.

Tóte acestea sunt nisce frase tendenţióse, de cari se folosesce şi unul şi altul, numai spre a seduce opiniunea publică, deşi prea bine sciu, că nu este adevĕrat ceea ce afirmă.

Preste tot lupta celor ce au înaintat acusa disciplinară contra dlui Popescu şi a consistoriului cu tribunistii, a fost neegală în acéstă cestiune.

Pentru-că: până când „Tribuna“ a dat publicităţii tot feliul de faime tendenţióse, chiar şi recurse făcute de dênşii şi în special şi de însuşi dl Popescu în numele altora şi înaintate la consistoriu, până când ei au alarmat publicul sub diferiţi titli de „vifleemuri“, au arangiat banchete şi deputaţiuni pentru „bravul bărbat“ şi „martir“ Popescu; noi pentru decorul causei am fost condamnaţi la tăcere, căci noi n'am aflat a fi lucru cuviincios a divulgá prin ḑiare acte oficiale, ér consistoriul nu s'a putut dimite la polemii ḑiaristice cu „Tribuna“.

Era de ajuns sĕ publicăm acusa, ca sĕ închidem gurile sparte ce sbierau prin „Tribuna“, n'am făcut-o însĕ pentru ca sĕ nu ni-se pótă ḑice, că voim sĕ preocupăm investigaţiunea şi pe judecătorii acusatului.

Dar acum s'a schimbat situaţiunea, pentru-că dl Simeon Popescu prin hârtia sa din 3/15 Martiu a. c. şi-a dat dimisiunea din postul seu de protopresbiter şi paroch al Sibiiului ér consistoriul archidiecesan, în şedinţa sa plenară din 3/15 Aprile a. c. prin conclusul Nr. 2506 plen. primindu-i dimisiunea, la cererea proprie la scos din numĕrul preoţimei archidiecesane, — prin urmare continuarea şi terminarea procesului disciplinar a devenit superfluă şi imposibilă faţă cu un preot, ce nu mai aparţine bisericei nóstre, şi astfeliu întru apĕrarea mea, mai cu sémă după un atac atât de violent, nime nu-mi póte face nici o imputare, dacă voiu dá şi eu publicităţi datele, de care dispun, ca cei ce vor sĕ fie „luminaţi“ sĕ pótă cunósce adevĕrata stare a lucrului.

Da! au subscris acusa şi dnii Ioan Hannia, Iacob Bologa, Gligor Mateiu, Ioan Popescu şi Ioan Popa, cari atunci erau membri ai direcţiunei „Albinei“, apoi funcţionarii R. Bălaş, Romul Petric, I. G. Bariţiu, Iosif Oncioiu, George Foica, Cornel Aiser şi Iuliu Popescu, şi servitoriul de cancelarie Adam Florian, nu însĕ pentru-că eu a-şi fi făcut presiunea asupra lor, căci despre mine nimene nu va puté dovedí, că în viaţa mea cândva a şi fi provocat pe cineva în afaceri publice, politice sau bisericesci sĕ facă aceea ce fac eu, ér funcţionarii „Albinei“ până chiar şi sevitorii de cancelarie toţi sunt ómeni cinstiţi şi afară de birou liberi şi independenţi de „directorul“ lor, la tótă întêmplarea mai independenţi decât redactorul „Tribunei“ de al seu director; ci au subscris pentru-că au fost parochiani de ai acusatului şi ca atari s'au indignat de lucrurile, cari s'au petrecut în presenţa lor în sinodul parochial, pentru-că au sciut, că tóte punctele acusei sunt adevĕrate, şi că rĕul nu se mai póte vindecá pe altă cale, decât cerênd intervenţiunea forului, carele are dreptul şi datorinţa de al vindecá.

Subscrierile din acusă nu sunt culese de pe strade şi cu cerşire din casă în casă, cum se făcuse cu o contrapetiţiune, ci toţi aceia cari au subscris acusa au fost coadunaţi pentru sinodul parochial din 14 Februariu 1888 dimpreună cu cei ce au părăsit localul sinodului ca sĕ petrécă pe triumfătoriul Simeon Popescu.

Incă atunci, când a comis dl Popescu violarea constituţiunei nóstre bisericesci, pentru carea a fost acusat, în presenţa lui s'a făcut propunerea: ca acei membri, cari vor sĕ céră satisfacţie pentru aceea violare de lege, sĕ rĕmână în conferinţă şi sĕ se consulteze asupra mĕsurilor necesare pentru vindecarea rĕului.

Îndată după îndepărtarea d-lui Popescu s'au constituit în conferinţă alegênd pe dl Hannia de preşedinte şi pe dl Voilean de notariu.

Dl colaborator al „Tribunei“ Pompiliu Pipoş încă a stat până la constituire, ér dl Zacharia Boiu a stat până în fine, a dechiarat însĕ, că dênsul nu va subscrie acusa, că, póte ca membru al consistoriului va fi chemat sĕ judece în causă.

Cu totalitatea voturilor, afară de al dlui Boiu, carele n'a fost pentru suspendare, s'a luat conclusul ca sĕ se facă acusa aşa precum s'a făcut, şi s'a ales o comisiune pentru stilisarea aceleia, din care comisiune am făcut şi eu parte.

(Va urma).

Varietăţi

* (Promoţiune academică.) Primim îmbucurătórea scire, că distinsul tinĕr dl Silviu Iuniu Cav. Puscariu absolvent al academiei orientale din Viena, după depunerea rigoróselor prescrise a obţinut gradul de Doctor în sciinţele juridice de stat la universitatea din Budapesta. Gratulaţiunile nóstre!

* (Himen.) Dl Nicolae Socaciu cl. abs. şi Eusevia Joanoviciu, 'şi vor celebrá cununia Duminecă în 5/17 Novembre 1889 la 2 óre după amédi în biserica română gr. or. din Boiul-mare.

* (Constituire.) Societatea academică română „Junimea“ din Cernăuţi s'a constituit pe anul administrativ 1889/90 în modul următoriu:

A. Comitetul.

Preşedinte: Teofil Gramatovici stud jur., vicepreş.: Teofil Bendeschi stud. jur., secretariu I: Petru Ionescu stud. teol., secretariu II: Constantin Isopescul stud jur., cassariu: Ambrosie Gribovici stud. teol., controlor: Adrian Popovici-Desseanu stud teol., bibliotecariu: Constantin Berariu stud. phil., econom: Nicolau Hacman stud. jur.

B. Comisiunea literară.

Constantin Berariu stud. fil., Petru Ionescu stud. teol., Adrian Popovici-Desseanu stud. teol., Constantin Isopescul stud. jur., Temistocle Bocancea stud. jur.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Rapoltul-mare (cot. Hunedóra) cu salariu preste tot de 132 fl. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi sĕ-şi astérnă suplicile în restimp de 2 sĕptĕmâni numitei direcţiuni.

* (Alegerea de patriarch.) Scirile din Carloviţ comunică, că administratoriul patriarchatului sêrbesc, Vasilie Petrovici, a întrunit consistoriul metropolitan şi s'au început preparativele pentru întrunirea congresului în care se va alege patriarchul sêrbesc.

* (Necrolog.) Cu inima cuprinsă de durere facem cunoscut tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor cumcă *Maria Muntean* născ. *Popoviciu*, preotésă în etate de 66 ani al vieţii şi al 47 al fericitei căsătorii şi-a dat sufletul seu nevinovat în mâna Creatorului adi la 9 óre diminéţa după o suferinţă de dóuĕ săptĕmâni.

Inmormêntarea se va întêmplá în 13 Novembre 1889 st. n. la 1 óră d. m. în cimiteriul gr. oriental din loc.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria neuitată!

Limba, în 12 Novembre 1889.

Clemente Muntean paroch ca soţ; Georgiu Muntean paroch, Simion Muntean not. cerc, Elena P. Muntean ca fii şi fiice; Raveca Savu născ. Popoviciu ca soră; Florentina Muntean născ. Covaciu, Maria Muntean născ. Ordean ca nurori; Alexandrina Muntean, Ioan Muntean, Elena Muntean, Virgil Muntean, Erena Muntean, Valeria Muntean, Otilia Muntean, Nicolae Muntean, Cornelia Decan, ca nepoţi şi nepóte.

* (Un cal strĕin) La primăria comunală din Cacova este un cal în vêrstă de 3—4 ani, de statură medie, murg, cu stea în frunte, cu buza din sus alburie, la piciorul drept dinainte pĕr puţin roşu şi înferat la piciorul stâng dinapoi cu ferul aflat pe hotarul Cacovei, — de unde păgubaşul şi l póte primí.

Invitare de prenumeraţiune.

In urma cererei, ce mi se făcù din multe părţi, a publicá din cuvêntările mele funebrale, m'am hotărît acum, după plinirea de 25 ani ai preoţiei, a dá publicităţei o elecţiune a acelora, sub titlul de „*Cuvêntări funebrale şi memoriale.*“

Elecţiunea acésta cuprinde 24 cuvêntări, ce am avut onóre a le face la diferite casuri de mórte: la preoţi şi mireni, bărbaţi şi femei, bĕtrâni şi tineri; ér la acestea am adaus încă o *colecţiune de tecsturi din s. scriptură pentru cuvêntări funebrale*, alese din întrégă scriptura testamentului vechiu şi nou, atât în general, cât şi în special pentru bărbaţi, femei şi copii, — colecţiune, ce face o însemnată înlesnire fraţilor preoţi şi altora, cari ar fi chemaţi la asemenea lucrări.

Opera posedênd şi încuviinţarea superiorităţii bisericesci, se află deja sub tipariu în tipografia archidiecesană, sub îngrijirea mea immediată, va cuprinde cam 18 cóle tipărite, şi se va terminá, sper, în scurt timp.

Pentru acéstă scriere dar îmi iau voie a deschide prenumeraţiune şi a face apel la sprijinul binevoitoriu al publicului, şi în special al onoratei preoţimi.

Preţul scrierei este moderat, şi adecă: în calea abonamentului de *1 fi. 50 cr.* de esemplariu broşurat, afară de porto postal, pentru *Romănia şi alte ţĕri din afară 4 franci*; mai târdiu se va urcá la preţul de librăriă.

Cóle de abonament se află la toţi p. t. dd. protopresbiteri gr. or. români din metropolie, apoi la tipografia archidiecesană şi la institutul tipografic din Sibiiu, precum şi la tipografiile diecesane din Arad şi Caransebeş şi la tipografia archidiecesană din Cernăuţi.

Espedarea se va face, pe lângă cea mai moderată provisiune de pachetare şi portul postal sau rambursă, conform dorinţei dd. prenumeranţi.

Sibiiu, Octobre, 1889.

Zacharia Boiu,
asesor consistorial referent, protopresbiter etc.

Numele autorului acestor predice cunoscut pré bine publicului nostru cetitoriu şi din unele cuvêntări ocasionale publicate în „Tel Rom“. ne dă o garanţă deplină, că iu curênd va ajunge în mânele preoţimei o carte de cea mai mare valóre în acest ram, şi suntem siguri, că preoţimea nóstră nu va întârdia aşio procurá.

Din public*).

Onorată redacţiune!

Fiindu-mi tăiată aprópe ori şi ce posibilitate a aduce la cunoscinţa publicului român reflecsiunile mele la alusiunile maliţióse ale „Tribunei“ **) faţă cu neinsemnata mea persónă, ţin a me justificá faţă cu opinia publică română asupra intrebărilor:

Cine sum eu? Şi ce intenţiuni am?

Cine sunt aceia, cari me tractézá peste picior? Şi ce intenţiuni au ei?

Ce e drept, eu până acuma sunt un nimica, faţă cu alte figuri imposante în viaţa poporului, dar deşi om tinĕr încă, cred, că nimenea nu-mi va puté negá bunăvoinţa şi dorul de progres, ér nici decât reavoinţă sau intenţiuni rele. Acésta, cred că nu mi o va puté imputá nimenea, decumva nu va fi cuprins de patimă faţă de lucrarea şi dóră persóna mea.

Eu n'am dorit şi nu doresc altceva decât lămurire şi învĕţătură, ér când acésta mi se denégă cu nesce aruncături de vorbe, silit sum sĕ alerg la ospitalitatea diariului dvóstră şi se ve rog sĕ publicaţi următórea

Declaraţiune [1]).

La comentariul pus în fruntea modestei mele observări, spre orientarea tuturor, cari vor sĕ înţelégă, ţin a declará următórele:

1. Eu nu am pretensiunea se vorbesc în numele *nimĕrui*, nici în numele mai multora, ci pur şi simplu în numele *meu* şi a convingerilor mele, bune, rele, cum sunt, şi nu doresc, decât lămurire, ér nici decât cértă, precum o póte documentá şi spiritul calm al scrierei mele.

2. Nu am obiceiul şi nici nu ţin cuviincios a vorbí din „consiliu“, şi dacă redacţiunei „Tribunei“ îi place a crede, mărturisesc sincer şi publice, că eu n'am comunicat nimenuia observările mele, decât unu-i singur amic al meu, om tinĕr ca şi mine, şi de o proverbială linisce, şi încă chiar în séra acelei dile, în care cercetasem pe dl Slavici acasă şi cu care fără a comite dóră vre o nemdestie sau lingusire, îmi place prea mult sĕ conversez chiar din punctul de vedere al cultivărei proprii, îi cetesc bucuros productele literari; sum am fost şi voiu fi un aderent al acestor vederi ale lui, şi în anii studiului meu pe la scolile mai înalte am avut multe sĕ îndur pentru vederile şi persóna dênsului; prenumĕr şi cetesc fórte bucuros organul „Tribuna“, cu tóte că nu pot sĕ nu desaprob personalităţile ei, deóre-ce eu ţin prea mult, că acest organ politic este un adevĕrat mijloc cultural pentru mine ca om tinĕr şi dóră chiar şi pentru tótă suflarea românéscă [2]).

3. Nu sum aplicat a apoteozá nici pe dl Slavici, nici pe dl Cosma, ţin că şi ei sunt ómeni şi ca atari pot se greşască, căci „errare humanum est, in errore perseverare diabolicum est“, şi nu me pot din destul mirá de naţia românéscă, cum a putut şi cum póte sĕ facă causă naţională din banalităţi şi bagateluri personali, pentru-că vedi bine dómne dlui Slavici nu-i place de mutra dlui Cosma, sau vice versa.

4. Ţin sĕ fie amintită şi aceea, că eu am învĕţat mult, fórte mult din „Tribuna“ [3]), dar a-şi dorí, ca tineretul mai tinĕr sĕ fie mai mult obiectiv, mai mult desinteresat, decum sunt astădi *pretinşii nostri fruntaşi naţionali*, căci dela acésta va atârná fericirea mult cercatului neam românesc, ér nu dela flecării băbesci şi de cofăriţe, calitatea ómenilor lipsiţi de ocupaţiune seriósă.

Eu cred, că la noi e câmpul destul de înţelenit, ve ni-ţi deci sĕ-l brăzdăm, şi sĕ punem umĕrul la o muncă seriósă. Alérgă tinerime! la muncă grea, dar cu succes, dar desapróbă calea pe carea merg ómenii mai în vêrstă, pătimaşi [4]).

Mult rĕu a produs în societatea românéscă procederea necualificabilă a ómenilor mai în vêrstă [5]) şi mult sânge rĕu între tinerime, făcêndu-o pe acésta necapabilă de ori şi ce acţiune mai seriósă [6]).

Astădi dormim toţi, căci ne-aţi făcut de dormim şi a-ţi omorît în noi ori ce simţ de iniţiativă şi acţiune [7]).

In lături deci cu acest spirit! Aideţi tineri şi bĕtrâni sĕ dăm *mână frăţéscă într'o conlucrare comună pentru înălţarea edificiului nostru cultural-social.*

5. Cum că lucrarea mea este confusă, mai puţin confusă sau de loc confusă o va judecá ori şi care pricepĕtoriu nepreocupat, cu tóte acestea eu a şi dorí mult sĕ se scie, cari sunt acei mulţi în numele cărora îşi arogă redacţiunnea „Tribunei“ dreptul sĕ vorbéscă, póte că grupul acela, unde s'a ţĕsut şi sĕ ţĕs mereu tóte trebşórele românesci.

Constat, că confusia indicată, dacă ea póte undeva sĕ esiste, sĕ află *numai în capul unui om confus.* Nu are dreptul nimenea, cu atât mai puţin dl Slavici sĕ tacseze pe un tinĕr cu „aspiraţiune generóse“ cu astfeliu de epitete atunci, când el a dat atâtea doveḑi palpabile şi continuă a dá că, *în materia politică este cel mai confus dintre toţi ómenii va loroşi* [8]).

Facă bine şi nu fie aşa netolerant faţă cu vederile chiar şi a unui om tinĕr, care nu doresce alta, decât instrucţiune dela un om mai în vêrstă [9]) şi mai înţelept decum este el.

Dacă cineva doresce sĕ scie, de unde am eu ideile emise, atunci îmi iau libertatea a l îndrumá la treptele catedrelor dela universităţile Viena şi Iena, la sistemele filosofilor, la perióda clarificărei francesă şi germână, la Fichte, „Reden an die deutsche Nation“, la clasicile scrieri ale lui Herbart, de unde mi-am hrănit şi continuu a-mi hrăní spiritul, neambiţionând a fi original astădi, când sciu, că nici dl Slavici nu e tocmai aşa original, după-cum şi-l închipuesc mulţi pigmei din jurul dênsului, cari mărturisesc, că mult, fórte mult i-au stricat dênsului, dar cu deosebire causei nóstre române [10]).

6. Poftesc din tótă inima, ca sĕ nu fiu tractat din înălţime, ci sĕ mi se aducă doveḑi palpabile scóse din viaţă şi sciinţă, ca din nou sĕ-mi fie dată posibilitatea, de a me lămurí şi a produce doveḑi atât din trecutul istoric a popórelor şi din sciinţă, cât şi din politica presentului şi viaţa actuală a naţiunilor, deóre-ce eu nimic alta, decât clarificare şi lămurire proprie doresc, carea nu pot sĕ o aflu în nisce alusiuni maliţióse; declar, că primesc bucuros ori şi ce observare, numai sĕ nu fie personală

7. Voesc sĕ se scie în tótă lumea românéscă, că eu nu sum contra adevĕrului, sinceităţii, inimei deschise şi prin urmare pentru minciună, nesinceritate, inimă închisă, dar sunt contra modului şi locului, pe care nu-l are în politică, cea ce dl Slavici şi-a ţinut subdemnitate a o discutá, că dóră eu sunt o nulă faţă de importanta figură a dênsului, ce sĕ află póte numai în creerul unora, în al meu însĕ nu.

Poftim dle Slavici la vorbă; nu te scăpá tot cu fantasia, care póte fi bună, dar nu în prosaica realitate.

Nu te ferí totdeuna din dereptul puterei dtale imaginative, ci stăi de vorbă.

8. Vreau sĕ se accentueze din acest loc şi chiar acuma, că nu e tot una a face prosă şi poesie, a face literatură şi sciinţă; nu e tot una actualitatea cu idealitatea, memoria şi fantasia; aceste nu sunt pentru toţi, şi nu toţi sunt pentru tóte.

9. In fine, dacă crede cineva, că e de interes a se scí publice, eu prea lesne îi pot sĕ i stau la dispositie şi sĕ declar sus şi tare, că eu nu me consider pe mine, nici de adept al dlui Slavici, nici al dlui Cosma, şi fórte sĕ înşală dl Slavici şi cu dênsul toţi, cari se află în acéstă părere ironată.

Eu sciu, precum cred, că tótă lumea scie, că şi dl Slavici şi dl Cosma sunt ómeni de omenie şi români buni [11]), cari fiind şi ei ómeni prea uşor pot sĕ greşască; *mc consider însĕ de adeptul meu şi al convingerei mele*, pentru carea gata sum sĕ me lupt ori şi când şi ori şi unde, ba chiar şi sĕ me sacrific.

Ca de încheere nu pot sĕ nu observ, că eu nu am pretensiunea şi nici vre o autorisare sĕ vorbesc în numele tinerimei; m'a-şi simţí însĕ *prea de tot măgulit*, dacă vederile mele ar întâlní cât mai multe córde de resonanţă în mintea şi în inima celoralalţi tineri români.

Sibiiu, 12 Novembre, 1889.

Dr. *Petru Span.*

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Vedi Nrii. 248 şi 249.

[1]) Publicăm acésta „Declaraţiune“ a dlui Dr. P. Span, ca sĕ-i dăm posibilitatea a eşí în public cu reflecsiunile sale la unele observări ironice din „Tribuna“, referitóre la d-sa; o facem însĕ acésta, fără ca sĕ fim nici din departe în acord cu vederile dsale în adevĕr ciudate, la care nu putem se nu punem din partea nóstră unele observaţiuni speciale. Red.

[2]) Prosit! Red.

[3]) Se şi cam vede. Red.

[4]) A bună óră? Red.

[5]) Sic! Red.

[6]) Audi mĕi! Red.

[7]) O hi! Red.

[8]) Şi acésta va fi a bună-émă o învĕţătură din „Tribuna.“ Red.

[9]) Ho ho! dar ce ḑiseşi mai sus despre ómenii mai în vêrstă? Red.

[10]) La acestea facă observări „Tribuna“, „mijlocul cultural“ al dlui Dr. Span. Red.

[11]) Prea te grăbesci cu vorba acésta conciliantă. Red.

MONITOR. 43

Calendariul săptemânii

5 — 11 Novembre.

5 Dumineca: Galaction, Epistimia, Ermeu, Lin, Gaiu, Filolog, Patrova, Domnin, Timoteiu, Teofil, Teotim, Doroteu, Evpsichiu, Carteriu, Silvan, Pamfil, Grigoriu archiepiscopul Alesandriei, Castor şi Agatangel. *6 Luni:* Pavel archiepiscopul Constantinopolei, Luca, Nicandru, Pavel. *7 Marţi:* SS. 33 Martiri din Melitiu, Lazar, Melasip, Casina, Antoniu, Avct, Taurion, Tesalonica, Atinodor, Alesandru. *8 Mercuri:* (†) SS. Archangeli Michail şi Gavriil. *9 Joi:* Onisifor, Porfiriu Matróna, Teoctista, Simeon Metafrast, Evstolia, Sopatra, Antoniu, Christofor, Maura, Ioan, Eladiu, Narsi, Artemon, Evtimiu, Neofit. *10 Vineri:* Olimpa, Rodion, Sosipatru, Erast, Cuart, Orest, Teostirict, Non, Mil, Caliopiu, Nir, Orion. *11 Sâmbătă:* Mina, Victor, Vichentiu, Stefanida, Teodor Studitul.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 5 Novembre a XXIII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 6 şi din Mineiu ale dilei. La Utreniă Evangelia invierii a 1-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Mercuri în 8 Novembre. (†) SS. archangeli Michail şi Gavriil. Sĕrbătóre legată. Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“: Docsologia cea mare.

Loterie.

Mercuri în 13 Novembre 1889.

Brünn: 6 3 27 70 90

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și streinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvĕntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvĕntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvĕntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmĕză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvĕntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvĕntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura cat chetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, întocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 21—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 120 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Novembre.

In unul din numeri trecuți ai diariului nostru ne-am ocupat cu alegerile comitetelor municipale și în urma unor informațiuni, ce avem în acésta privință nu aflăm de prisos — fiind aceste în intréga țéră la ordinea dilei — a ne mai ocupá și de astădată cu acésta cestiune.

Nu scim, slăbiciunea ómenilor nostri ori cutezanța celor dela putere e causa la desastrele, ce le suferim în tóte părțile. Și una și alta e de condamnat.

Dacă slăbiciunea nóstră e de vină, atunci ea își are isvorul seu undeva și noi acel isvor nu l aflăm decât așa, că póte au venit ómenii la convingere, că ori ce luptă nu e în stare să ne mai pună în posiție de a ne validitá drepturile de cetățeni.

Curentul de astădi merge până acolo, incât în tot omul, ce doresce să ia parte la afacerile publice, vede un patriot rău, și ómenii sătui de șicane 'și caută de trebile lor private, fără ca să se mai intereseze și de afacerile publice. Nu cercetăm, că statul póte avé folos din atare procedere după a nóstră părere fórte greșită, și nu cercetăm, că elementul magiar, ce câștig póte trage, când influințézá alegerile în municipii, când acele se fac la comandă cu preterarea tuturor bărbaților nostri mai de valóre.

In special în un comitat vecin, nu a fost ales nici un preot de membru în comitetul municipal, nici un protopop, deși sunt vre o 7—8 de ambe confesiunile, și dacă pentru ochi lumei au pus în câte o listă și câte un român, acela sau e un biet de notariu comunal, care nu póte avea cuvênt în afacerile publice, pentru că e dependent de cei dela comitat, sau apoi este un român renegat, careia îi frică pe strade a vorbí limba mamei lui și în familie de mult o a abandonat în dragul femei, ori în dragul oficiului ce-l pórtă.

Românii cei ce represintă opiniunea publică a poporului sunt persecutați, ei nu pot fi aleși, și e vai de protopretorele, care ar cutezá a primí atari ședuli de votare, cari ar conținé si numele vre-unui om mai de valóre, vre-unui bărbat mai independent, care mai ține la legea și la némul seu.

Dacă acésta e metoda, după care se crede, că se va restabilí între români și unguri pacea atât de dorită, noi tare ne indoim de reușită și ne vine să deplângem pe cei ce cugetă, că în astfeliu de mod vor apropiá pe român de ungur, ca umăr la umăr să supórte greutățile și tot umăr la umăr să invingă năcasurile vieții dilnice.

Dar noi credem, că bucuria celor ce ne véd adi scoși din barierele vieții municipale nu póte să fie decât efemeră.

Se vorbesce, că la judecătorii se va introduce procedura verbală. Ca să se pótă introduce însă judecătoriul trebue să scie vorbí limba poporului, și în óra ce se va decretá acésta măsură, în aceea vor trebuí permutați în Ungaria, ori pensionați, o mulțime de judi, cari până acum spre detrimentul iustiției nu au vorbit limba poporului ci a folosit de interpreți pe servitorii de cancelarii și pe haiducii dela temnițe.

La iustiție așadară trebue să se țină cont de limba poporului.

Asta o cere dreptatea și dacă dreptatea trebue aplicată la iustiție, nu înțelegem, că de ce s'ar urmá pe un alt calapod la administrație, având și cei dela administrație lipsă ca să pricépă poporul și sciind bine, că nu poporul e pentru domni, ci domnii pentru popor din a cărui sudóre trăesc și incă bine, pecând bietul popor adeseori nu are nici sare în mămăligă.

La aceste stări de lucruri puțin se cugetă domnii, ei pun imposite, decretézá aruncuri, și dacă alegii ar fi ómenii poporului, de bună-sémă că nu ar pune atâtea poveri pe umerii țéranului, căci așa se lățesce nemulțămirea, așa prinde rădăcini neincrederea, așa se întinde sărăcia pretutindenea și în loc de poporul moșten ne vom tredí cu toții, că alte némuri, cei ce nu au vérsat sânge și nu au asudat, vor secerá pământurile și holdele nóstre și atunci și ungurii vor blăstămá alăturea cu noi, pe cei ce i au impins la o sórte atât de fatală.

Am dorí ca viitoriul să ne desmintă, dar ne temem, că réul e prea general decât să-l vedem sanat.

Revista politică.

Discusiunea provocată de foile magiare din Cluș asupra românisărei Ardélului și atitudinei politice a sasilor se continuă în intréga presă a statului nostru.

Foile săsesci cu deosebire din Sibiiu și Brașov au luat positiune hotărită față de atitudinea amenințătóre și tendențiósă a foilor magiare și combat afirmațiunile, pe cari 'și basézá foile „patriotice" argumentele cu espunerile lor proprii.

Sasii, deși nu s'au unit nici când cu românii, totuși au multe puncte pentru-cari luptă și tocmai terenul acesta de luptă, este locul în care se întâlnesc și care în adevér s'ar părea că oferă forma unei alianțe de a nimicí elementul magiar. Românii de altcum sunt destul de numeroși pentru ca în lupta lor să nu aibă lipsă și de spriginul sasilor. Dacă acest sprigin totuși se ivesce insă, el este o consecință a intereselor comune a acestor dóuă popóre.

Cu utopii și amenințări, că în fundul regiu s'ar românisá sasii, să nu umble magiarii. Astfeliu de semne până acum încă nu s'au ivit și dacă ele totuși s'ar iví, n'ar fi decât numai o urmare firéscă, dacă însăși foile magiare susțin, că elementul român prin preponderanța sa numerică și prin conservatismul seu asimiléză popórele conlocuitóre.

Magiarii în tot anul, dic foile săsesci, vor să ne apere cu grija lor părintéscă de românisare, pentru a puté prinde magiarisarea rădăcini mai afunde, poporul săsesc însă scie, de unde vine amenințarea și scie pasurile, unde să se opună pericolului.

E utopie de a mai susținé adi în statul nostru, că statul este național și că numai unei națiuni îi e dat dreptul ca să stăpânéscă. Respectul dreptului naționalităților trebue observat pe tóte terenele și în tóte direcțiunile, dacă Ddeu a lăsat ca în monarchia nóstră să trăéscă o mulțime de popóre și pentru ca monarchia să fie mare și puternică, aceste popóre trebue să trăéscă impreună în cele mai bune și mai intime relațiuni, pentru a nu fi atrase de popórele de aceeași rasă, cari le incungiură și pentru de a se pădí astfeliu intregitatea monarchiei, pentru a stârní simțul de sacrificare al tuturor cetățenilor în timpuri de pericol, cari păr'că ne stau inaintea pragului și se apropie prea de timpuriu.

Joi a avut loc la Insbruck întâlnirea monarchului nostru cu impératul german. Acest óspe european, după ce s'a bucurat de manifestațiunile poporului italian și a gustat aerul plăcut al Veneției s'a reintors să cerceteze și pe monarchul nostru.

Intâlnirei acesteia îi se atribue cea mai mare importanță politică și în special cestiunea Bulgariei încă a format obiect de discusie.

Ce-i drept, până acum n'a străbătut nimic în publicitate și consultările s'au ținut tainice. E cunoscut însă, ca țarul rusesc nu s'a mulțămit cu politica, ce o a urmat Austro-Ungaria în Orient, și că vederile sale le a descoperit principelui de Bismarck, ér acesta ar fi insistat chiar asupra ministrului nostru de esterne ca să schimbe curentul politic.

Țarul a învitat chiar pe principele de Bismarck, și l'a făcut atent, că dacă în adevér Germania urmăresce o politică de pace, să nu mai persiste în recunóscerea principelui Ferdinand de principe bulgar și tot odată să nu mai spriginéscă nici chiar pe ascuns aspirațiunile bulgarilor.

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.)

(Urmare.)

Rămase prunca plângênd,
Voinicul mergea horind.
De-abia trecù dóuĕ dile
Dóue dile cu suspine
Ș'acel tinĕr écă vine,
Tot cântând și fluerând
Și mai tare tropotind.
Draga fată-'l d'audi
Și din graiu asa grăi:
—„Hai voinice de me ia,
„De-ți voesci fericirea.
„Nu-mi mai usca sufletul
„Ca vêntul pământul,
„Sórele isvórele,
„Bruma busuiócele!

* * *

Tinĕrul cum audia
„Calu tare-'l pintena
Și din graiu așa grăia:
—„Eu mândruță te-aș luá,
„Dar' me tem de frate teu,
„Că să pórtă'n portul meu
„Și-mi stricá umbletul rĕu!

* * *

La aceste cuvinte
Ca scósă din minte
Ia păharul că-'și luà
In grădină că plecà,
In grădină
La stupină
Este-un pĕr mare plecat
De el șarpe'ncovoiat,
Din gură
Otravă-i cură,
Din códă
Venin tórnă.
Ea păharul că-'l ținù
Păn' acela se umplù,
Și în casă s'ĕnturnà
Și la frates'o 'nchinà:
—„Să trăesci frate cu bine
„Păn' Dumnedeu ț'a da dile
„Că diua esti plugărel
„Și nóptea esti bourel!
—„Să fi soră sănĕtósă
„Sănĕtósă și voiósă
„Că diua esti țĕsĕtóre
„Și nóptea esti torcĕtóre!

* * *

Și el din păhar că bea
Dar' amar se chinuia;
Când era la mied de nópte
Frates'o trăgea de mórte,
Când era cam pe la zori,
Frates'o 'mbrăcat în flori.

* * *

Trecù dile puținele
Puținele și cu jele
Și pe deal pe cel colnic
Iar' se primbl'acel voinic.
Fata'ndată că-'l zări
Și din graiu așa grăi:
—„Haid voinice de me ia
„De-'ți voesci fericirea,
„Nu-'mi mai usca sufletul
„Ca vêntul pământul
„Sórele isvórele;
„Bruma busuiócele,
„Că de cine te-ai temut
„În pământ l'am asternut
„C'un păhar l'am otrăvit
„Și pe veci l'am mulcomit.

* * *

Tinĕrul cum audì
Cu durere așa-i grăi:
—„Copiliță draga mea,
„Eu pe tine te-aș luá
„Dar' tu când te i mânia
„Și cu min' vei face așa!

* * *

Fata acum supĕrată
Cu inima sfâșiată
Rupse-'n plâns și lăcrămele
Și dicea plângênd de jele:
—„Aoleo! Dómne de mine,
„Te mâncaiu frate pe tine,
„Și rĕmân tot cum am fost,
„Cum am fost, fără de rost.
„Aoleo! Dómne de mine
„Nu's mai vrednică de nime.
„Că-'mi mâncaiu și pe cel frate
„Și-'mi mâncaiu și a mea parte,
„A mea parte de viață,
„De viață cu dulceață.
„Cine-a mai face ca mine
„Nu-i dee Dumnedeu bine,
„Fie stâlpul iadului,
„Iadului și amarului,
„Cum voiu fi dómne și eu
„Pentru drag fratele meu.

(Va urmá.)

Sesiunea parlamentară s'a deschis în Francia sub conducerea celui mai bětrân deputat, a unui republican de 83 ani, şi după-ce s'a ales preşedinte ad hoc s'a făcut alegerea preşedintelui şi sórtea a căḑut pe bărbatul de stat Floquet. Politica lui Floquet e cunoscută, căci dênsul a fost şi ministru şi încă ministru preşedinte în Francia şi a avut chiar duel cu Boulanger.

Demonstraţiunile proiectate de boulangisti cu ocasiunea deschiderei parlamentului n'au succes, căci a prevenit poliţia, ér însufleţirea nu mai e aşa de mare, de când generalul e necesitat sĕ pribegéscă prin ţĕri strĕine. Apelul şi promisiunile lui Boulanger, că va vení în Francia încă nu s'au împlinit. Ce-i drept dênsul a plecat din insula Jersey, dar s'a oprit la Londra, temêndu-se sĕ nu pună mâna pe dênsul poliţia francesă şi sĕ-l aresteze înainte de a ajunge la Paris.

Ex-regele Milan al Sêrbiei înainte de a se stabilí definitiv în Paris a creḑut, că e oportun sĕ şi cerceteze fiul şi aşa a sosit mai mult pe ne aşteptate în Belgrad. Regina Natalia, îndată după sosirea lui Milan a părăsit capitala Serbiei pentru a nu dá faţă cu dênsul. Se credea la început, că va vení scupcina şi va regulá afacerile familiare, în cercurile conducĕtóre însĕ s'a observat, că e mai bine a se considerá aceste afaceri de private şi a nu le dá importanţă politică şi astfeliu a se reţiné scupcină de a se amestecá în afacerile familiare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Viena, 11 Novembre. Insufleţirea, cu carea presa magiară discuta cestiunea uniunei Dalmaţiei cu Croaţia s'a potolit cu totul.

Şi motivele pentru cari numai ese la ivélă sĕ suleveze acésta cestiune, de o importanţă aşa de mare pentru raporturile interne şi esterne ale monarchiei nóstre, trebuesc căutate în atitudinea cercurilor conducĕtóre, cari judecă lucrul cu mai mult sânge rece, decât cum îl judecă presa în avêntul seu înflăcărat.

O Ungarie mare şi puternică, sună ce-i drept frumos, şi presa a avut motiv la început sĕ pledeze pentru realisarea acestor ilusiuni şi sĕ se întrécă în patriotice espuneri, desfăşurând întréga istorie a Dalmaţiei şi a Croaţiei pentru a găsí argumente ca sĕ pótă afirmá cu atât mai tare dreptul ce-l are Ungaria asupra acestor ţĕri şi dreptul de a anecsá şi Dalmaţia la vechiul teritoriu, din care face parte.

Bărbaţii dela cârmă şi peste tot cercurile conducĕtóre au cugetat însĕ şi la urmări şi nu s'au lăsat conduse numai de vêrtejul şovinistic şi al ambiţiunei.

O adnecsare a Dalmaţiei la Croaţia şi apoi la Ungaria cine scie, ce schimbări ar fi mai provocat în sistemul ocârmuirei de aḑi, şi cine scie în ce stare ar fi adus chiar statul ungar.

Căci un lucru se póte afirmá cu tótă siguranţa. Prin uniunea Dalmaţiei cu Croaţia elementul slav, care şi aşa e considerabil în Ungaria, s'ar mai fi sporit într'ro mĕsură însemnată şi popórele slavice ar fi prins mai multă putere de viéţă şi de activitate.

In mĕsura, în care se sporia acéstă putere, slăbia puterea ocârmuirei şi Croaţia nu se mai mulţămia a stá sub tutela guvernului din Budapesta, ce rea încoronarea regelui şi drepturile de stat public, ér în jurul ei se puté adăpostí multe intrigi şi uneltiri, cari numai în folosul şi în direcţiunea celor din Budapesta n'ar fi lucrat.

Şi cine ar fi îndrăsnit sĕ se opună acestor intenţiuni, se opunea dorinţei generale a poporului croat şi slav, ér scenele triste şi tulburările din anii trecuţi sunt doveḑi destul de vii, cari indigită ca sĕ se eviteze astfeliu de conflicte, cari ar puté provocá o stare şi mai abnormală a lucrurilor, decât care domnesce aḑi.

Aşa se esplică precauţiunea, ce o au avut cercurile conducĕtóre şi şi-au pus tótă influinţa spre a se respinge proiectul, ce s'a presentat cu privire la uniune.

Şi în urma urmelor Ungaria trebue sĕ-şi facă sémă şi de desvolterea lucrurilor din Cislaitania şi în special din Boemia.

Spiritul, ce se provócă aici în tóte clasele poporaţiunei numai favorabil pentru Ungaria nu este, precum nefavorabil este el pentru întregul sistem dualistic.

Ungaria nu e binevĕḑută în ochii boemilor şi în desbaterile acestea ale dietei din Boemia ea a ajuns nn mijloc de scusă al ambelor partide înverşunate. Asupra ei se descarcă tóte greşelile, ce s'au făcut decând cu sistemul dualistic şi e presentetă în afară decătră cehi, ca o putere care lucră la slăbirea monarchiei.

Aşa se esplică espunerile unui şef al minorităţii în dieta din Praga, carele a strigat că cehii drept recompensă pentru sacrificiile, ce le au adus şi pentru loialitatea ce o au manifestat în totdeuna faţă cu corónă, au fost daţi pe mâna lui Beust ca sĕ-i nimicéscă, ér magiarii cari s'au strins sub stégul lui Klapka au dobândit neatârnare.

Şi tot aşa se esplică şi espunerile conducĕtoriului maioritĕţii, Rieger, carele vrênd a se apĕrá de atacurile ce le-a îndreptat asupra lui aderenţii lui Gregr, a creḑut de cuviinţă a se provocá şi el la Ungaria şi a o încărcá cu feliu de feliu de acuse.

Nu e mirare deci, dacă presa din Budapesta a încetat din focul discusiunei asupra uniunei Dalmaţiei cu Croaţia şi şi-a îndreptat tótă atenţiunea la desfăşurarea lucrurilor din Cislaitania, căutând a combate acusele cehilor şi aspiraţiunile lor, şi totodată căutând un aliat în germani, cari, ḑic ele, au prerogative şi nu trebue sĕ se lase a fi distraşi de popórele slavice, ci sĕ esercite acea-şi influinţă, ce o are rasa magiară în Ungaria. X.

De lângă Brad, la 1 Nov. 1889. Cu venirea societăţilor germane şi englese la băile de aur dela Ruda şi dela Băiţa, precum şi în alte locuri din ţinutul nostru, o mare parte dintre locuitorii acestui ţinut, şi făceau mari ilusiuni în special băeşii de profesiune sperau, că vor fi mai bine plătiţi şi în parte tractaţi mai uman, ca mai înainte; ér proprietarii mai mici de băi sperau şi ei a profitá dela numitele societăţi.

Lucrul însĕ stă întors. Băeşul e tot rĕu plătit, şi acum este tractat de multe-ori în mod brutal. Societăţii „12 apostoli dela Ruda" cu cât îi merge mai bine, cu atâta pofta de câstig îi este mai mare. Nu e îndestulită, că a aflat o adevĕrată Californiă în minele ce esploatézĕ, ci a început cu grosul a vecsá pre proprietarii mici de băi, şi cércă prin tóte mijlócele a cuprinde per fas et nefas tot terenul de minărit, pe carele, dupăce l va fi esploatat, sĕ lase poporaţiunea de aci la sapă de lemn, gata numai de a şi luá traista şi toiagul, spre a plecá în o altă patrie.

Intenţiunea şi scopul susnumitei societăţi faţă de proprietarii mici de băi, se póte vedé destul de limpede din cele următóre:

Direcţiunea susnumitei societăţi dispunênd de aur, — carele este atât de înşelătoriu — a cerut dela comisariatul reg. ung. din Abrud, strămutarea otarelor vechi esistente dela Ruda, şi conferirea de vre-o 49 otare nóue, tóte astfeliu situate şi posate, încât dacă s'ar esoperá conferirea dela Capitanatul montan, s'ar eschide proprietarii mici de mine pentru o serie de ḑeci de ani dela posibilitatea de a mai ocupá şi ei terene de băeşit, abstragênd dela aceea, că prin strămutarea otarelor şi conferirea de otare nóue, se vatĕmă proprietăţile ocupate cu scrutinii libere, şi ca atari conferite proprietarilor mici din comuna Criscior şi jur. Totul a fost combinat, ca numita societate, sĕ devină stăpână pe întreg terenul de minărit.

In 17, 18, 19, 21 şi 22 Octobre st. n. a c. s'a ţinut pertractarea (oculata) cu susnumita societate şi proprietarii mici de mine, ca vecini din Criscior şi jur.

Proprietarii mici au fost avisaţi mai înainte despre ţinerea pertractării, şi umblau sermanii ómeni, ca şi desperaţi, neavênd la îndemână om, care sĕ-i represente, şi în care sĕ pótă avé încredere, că nu le va tradá interesele lor cele mai vitali.

Nu era uşor de a aflá omul dorit, om de specialitate, care sĕ cunóscă atât legea montană, cât sĕ se şi scie orientá pre un complecs atât de mare de otare, desemnat pe o mapă mare — la carea s'a lucrat cu calcul — timp de mai multe sĕptĕmâni.

După multe alergări şi consfătuiri, la îndemnul parochului nostru I. P. din Criscior, proprietarii mici şi-au ales plenipotenţiat, care sĕ i represente la pertractare, pe domnul C. Tobias, protonotariu al comitatului Sibiiu — fiind acesta şi proprietariu şi părtaş în mai multe băi. Domnul Tobias la pertractare s'a purtat preste tótă asteptarea brav. Solemn a protestat contra strămutărei otarelor vechi, şi conferirea de otare noue, în un aşa mare complecs; deóre ce numita societate, nefiind indigenă, după legea montană, nu are drept a ocupá terene cu scrutinii libere, şi pe basa acestora a cere otare nóue, prin ce proprietarii indigeni sunt eschişi a mai ocupá terene de minărit. A făcut escepţiuni speciale, unde li se stirbia proprietarilor mici terenul ocupat. Ce intenţiune, şi pe ce cale voiau a ocupá terenul numita societate s'a demascat prin plenipotenţiatul nostru.

Numita societate adecă a pretins un complecs de otare nóue nu după direcţiunea vinelor, ci o conglomerare de cuadrate mici, lipite unele de altele; ér vechile otare le au luat de basă, numai ca sĕ se pótă formá preste tot un cuadrat mare, intreg terenul lor.

După ţinuta resolută a plenipotenţiatului nostru direcţiunea numitei societăţi a avut cutezanţa a şi luá refugiu la feliu de feliu de apucături.

După o astfeliu de incercare neonestă şi cutezată plenipotenţiatul nostru a intrerupt ori-ce discurs cu domnii dela numita societate.

Micii proprietari în linisce astéptă decisul capitanatului reg. ung. montan şi sperézĕ, că dacă mai e dreptate şi pentru rómâni în acésta patrie, nu vor fi jăfuiţi de propria lor avere.

Aceste eram datoriu a le aduce la cunoscinţa publică.

Nu pot din destul a atrage atenţiunea proprietarilor mici de băi de pe aici, ca sĕ nu se lase a fi amăgiţi de cătră omeni, cari fac numai treburile societăţii, bună óră cum s'a făcut şi cu vinderea unor părţi de băi dela Stanija. *Al.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Dacă impórtă pentru dl Albini sau pentru ori-cine a scí, că cine a stilisat acusa? recunosc că eu am stilisat-o, comisiunea a aprobat tecstul şi mandanţii au subscris-o ca elaboratul comisiunei şi ca eflucsul voinţei lor.

N'a fost aici vorbă de atitudinea politică a acusatului, cu atât mai puţin de „aderenţa" lui la partidul naţional, la care aparţin din subscriitorii acusei toţi aceia, cari se ocupă şi cu politica, ci numai de atitudinea lui în biserică ca paroch şi protopop.

Dar nici n'a fost acest act cel dintâiu, ci a fost cel din urmă în lupta parochienilor cu parochul lor.

S'a cerut suspendarea lui, pentru-că se umpluse păharul suferinţelor, şi nu mai era de suferit starea ce ne-o crease „bravul" bărbat în biserică.

Trecuse deja 2 ani de ḑile, decând noi nu mai aveam paroch, decând „paşa" impus nóue ne şicană în modul cel mai prost, propriu numai unui om lipsit de ori-ce cultură, — dar cu deosebire dela 12 Novembre 1886 — şi nici atunci, parochul Popescu n'a participat nici la una din şedinţele comitetului parochial, al cărui membru natural era, şi ne insulta mereu cu totfeliul de infruntări şi pretensiuni ilegale, încât comitetul vechiu, compus în preponderanta sa maioritate din adoratorii dênsului, în şedinţa sa din 21 Maiu (2 Iuniu) 1887 în unanimitate a luat următoriul conclus:

„Comitetul constată cu părere de rĕu:

„că tóte încercările sale, de a înduplecá pe paroch la împlinirea datorinţei sale au rĕmas fără resultat";

„că parochul îşi i-a o posiţiune faţă de comitet, ca şi când dênsul n'ar fi membru al aceluia, ci ar sta asupra lui, şi ca şi când datorinţele comitetului n'ar fi totodată şi ale sale ca membru natural al aceluia, şi în vîrtutea posiţiunei ce o ocupă în parochie, ca cel în prima linie chemat a veghiá, ca tóte dispoziţiunile autorităţilor superióre sĕ se efeptuéscă cu concursul seu la timp";

„că tóte stăruinţele comitetului de a întroduce un curs normal în afacerile parochiei se zădărnicesc din partea parochului sub preteste nefundate, bătêndu şi joc de conclusele comitetului, şi critisându-le într'un limbagiu nedemn de posiţiunea ce o ocupă dênsul, şi vătĕmătoriu pentru comitet."

„Deci: ne mai avênd cu cine sĕ pune în pertractare în mod serios, autorisézĕ pe birou, ca pe lângă o comitivă detaiată, se transpună tóte actele la ven. consistoriu cu rugarea, ca sĕ binevoéscă a constrânge pe paroch *ca sĕ-şi împlinéscă datorinţa* atât în casul concret, cât şi peste tot, avênd a luá parte activă la şedinţele comitetului, a dá informaţiunile necesare şi a participá la aducerea concluselor aceluia," —

„eventual: *a ordiná cercetare disciplinară în causă* atât faţă de dênsul, cât în cas de lipsă şi faţă de comitet".

Preşedintele comitetului de atuncí repausatul Iacob Bologa, ca om de o natură fórte conciliantă cum era, a tot amânat înaintarea acusei comitetului la consistoriu, în speranţă, că dóră dl Popescu îşi va vení în ori şi lucrurile se vor puté direge şi fără consistoriu, în ultima şedinţă din 1887 însĕ, unul din cei mai calmi membri ai comitetului, un amic de al parochului, dechiarând, că astă stare anormală nu mai este de suportat, a solicitat înaintarea acusei, ca sĕ se limpeḑéscă odată situaţiunea, şi astfellu dl Bologa ca preşedintele comitetului, în numele aceluia în 25 Ianuariu v. 1888 a înaintat la consistoriu „Acusa disciplinară contra parochului din Sibiiu cetate dl protopresbiter Simeon Popescu şi eventual contra comitetului parochial, pentru *neîmplinirea datorinţelor sale de paroch, provocare de conflicte* etc. etc."

„Din adins n'am grăbit cu arĕtarea disciplinară — ḑice preşedintele în acusă — pentru că încă tot speram, că dl paroch îsi va veni în ori, şi ocupându-şi locul în comitet şi prin asta venind în contact nemijlocit cu comitetul, se vor dá şi luá lămuririle necesare, şi va încetá regretabilul conflict provocat prin dênsul fără nici o causă binecuvêntată; dar tot înzădar, căci dl paroch deşi totdeuna învitat în scris nu numai n'a participat nici la o şedinţă a comitetului, ba a fost casuri, când membrii comitetului coadunaţi nu-şi puteau începe lucrările, pentru-că mai lipsia unul din numĕrul recerut, *ér dl paroch în acelaşi timp pornia la preumblare, sau se preumbla prin locuinţa sa.* Tóte faptele lui în întreg anul espirat dovedesc, că din adins nu voesc sĕ-şi împlinéscă datorinţa de paroch şi sĕ curme conflictul, ba din contră, prin faptele sale îl tot mai înăsprésce."

Domnul Popescu era deci pus sub cercetare disciplinară prin aderenții sei, când a mai comis fapta necualificabilă pentru carea l'au acusat și parochiani independenți și iubitori de ordine și disciplină în biserică.

Étă textul acusei parochianilor:

Escelența Vóstră! Inaltpreasânțite Domnule Archiepiscop și Metropolit!

Precum Ve este deja cunoscut din acusa disciplinară înaintată prin comitetul nostru parochial contra parochului nostru dl protopresbiter Simeon Popescu, — parochia nóstră din Sibiiu-cetate aprópe dela ocuparea aceleia prin protopresbiterul tractului Sibiiu, este total desconsiderată din partea parochului impus ei.

Nu voim sĕ revenim asupra celor cuprinse în acusa comitetului, însĕ pentru necsul ce este între acelea și între cele întêmplate în sinodul parochial din ĕst an, suntem necesitați a atinge unele împregiurări, amintite și acolo.

Protopopul Sibiiului este un om închipuit fără pereche, carele pretinde ca sĕ impună în tóte direcțiunile, dar spre acésta îi lipsesc tóte calitățile de a se impune de sine, și ca totuși sĕ-și ajungă scopul, ca protopop sĕ închipuesce de o putere inviolabilă și pretinde ca voinței lui sĕ se supună tótă lumea ori are drept ori ba.

Cu aceste însușiri și-a ales rĕu locul, pentru-că parochia din Sibiiu cetate aprópe în totalitatea sa constă din membrii conscii de drepturile și datorințele lor, și nu sunt aplecați a fi tractați ca nisce păpuși.

Purtarea fără tact a parochului a produs conflictul sciut, și comitetul a fost silit sĕ cĕră intervențiunea venerabilului consistoriu, ca sĕ-l constringă de a-și împlini datorința.

Încă la sinodul din anul trecut a venit comitetul cu propuneri, ca sinodul sĕ-și esprime regretul seu pentru conflictul ce s'a escat între paroch și comitet, diferințe ce în dauna bisericii pot luá dimensiuni regretabile, și sĕ învite pe paroch a-și împlini datorința, a participá ca membru natural al comitetului la ședințele aceluia, spre a comunicá cu acesta imediat, a dá și a primi informațiunile de lipsă și a conlucrá ambii factori în armonia dorită la promovarea intereselor bisericei și parochiei.

Când a venit la desbatere acest obiect, parochul ca președinte al sinodului a dechiarat: că pentru dênsul ar fi o înjosire a participá la ședințele comitetului, și cu asta a încheiat ședința cu îndatorirea ca spre continuare se o convóce pe altă-dată.

Spre orientare, ca sĕ vedeți cine au fost aceia, cu cari a participá la consultări ar fi o dejosire pentru dl Simeon Popescu, comunicăm aci numele membrilor fostului comitet:

Președinte: Iacob Bologa; membri: Zacharia Boiu, Constantin Stezar, Parteniu Cosma, Dr. Ioan Crișan, Ioan de Preda, Ioan Ghibu, Nicolae Simtion, Eutimiu Muntean și rĕp. Anania Trombițaș.

Consecuent enunciatului seu, *în anul întreg n'a participat la ședințele comitetului*, și fiind-că convocarea sinodului este dreptul seu ca președinte, nu l'a convocat spre terminarea obiectelor puse la ordinea dilei, dar a lucrat mereu ca sĕ-și afle elemente cu ajutoriul cărora în sinod sĕ se pótă rĕsbuná asupra comitetului și tocmai pentru acésta *a refusat* de a vení într'ajutoriul comitetului la statorirea listei membrilor sinodului.

Comitetul în raportul seu pentru sinodul parochial din anul curent, a susținut tóte propunerile făcute pontru sinodul anului trecut, dar din vina parochului nepertractate.

Tot cu intențiune de a eludá pe membrii sinodului, și de a obține conluse după plac, sciind prébine, că cei mai considerabili și mai independenți membri ai sinodului sunt ocupați în dile de lucru, ca asesori consisteriali, ca profesori, ca advocați, ca funcționari publici și privați, pentru anul acesta n'a convocat sinodul pe o di de Duminecă sau de sĕrbătóre, ci pe o di de lucru, — pe 28 Ianuariu, — ér interpelat în sinod pentru acésta, a dat un rĕspuns cinic: că el în prima linie este protopop și numai în rêndul al doilea paroch, el a cerut sĕ-i dăm capelan, noi nu i-am dat, deci avem sĕ-i purtăm urmările, Duminecile și sĕrbătorile el trebue sĕ le petrécă prin tractul protopresbiteral.

În acéstă ședință nainte de tóte s'a întregit lista membrilor sinodali prin primirea unui membru ce reclamase și a unui membru nou, dup'aceea s'a dat cetire raportului comitetului, s'a ales o comisiune pentru revisiunea rațiociniilor și a proiectului de buget și s'a prorogat sinodul până la 2 Februariu. (Întimpinarea Domnului) 3 óre p. m., punêndu-se pe atunci la ordinea dilei: raportul comisiunei esmise, bugetul și propunerile comitetului. (Va urma).

Varietăți.

* (Intêlnirea monarchilor.) După lunga sa călĕtorie împĕratul german a cercetat pe monarchul nostru la Insbruck Joi în 14 Novembre n. a. c. Monarchul nostru sosise mai înainte și a fost primit cu mare entusiasm din partea locuitorilor. Curênd sosí și ambasadorul german principele de Reuss. Monarchul nostru așteptă pe peron sosirea trenului de curte german. Când stătù acest tren, împĕratul german păși repede din salonul cupeului, spre dênsul grăbí monarchul nostru și se îmbrățișară și sărutară de mai multe ori. Monarchul nostru sărută apoi mâna împĕrătesei și cu toții se retraseră în cupeu. Impĕrătésa germană se retrase apoi cu totul în apartamentele sale și monarchii începură o viuă discusiune.

* (Un diplomat dispărut). Mare sensațiune a provocat în cercurile înalte din Sêrbia scirea că representatul sêrbesc la Berlin, Mihail Cristici, a dispărut fără de veste. Se presupune, că nenorocitul s'ar fi sinucis, căci așa încunoscință pe tatăl sĕu care e guvernor de bancă. Causa sinuciderei sĕ aduce în legătură cu raporturile familiare. Nevasta sa adecă plecase la Paris și și uitase cu totul sĕ se mai întórcă. La telegrama ce i o trimise Cristici, ea rĕspunse că se află destul de bine în Paris și n'are causă sĕ se mai întórcă. E de notat, că pe vremea aceea petrecea și ex-regele Milan în Paris, ér despre relațiunile de tot intime și amoróse, ce esistau între ea și ex-regele Milan, pecând era damă de curte, nu se mai face nici un secret. Ea se dice, că ar fi causa pentru care regina Natalia n'a mai putut trăí cu Milan. Dna Cristici e una dintre cele dintâi frumsețe în Sêrbia.

* (Recrutarea în anul viitoriu.) Printr'un esmis al ministrului honvedimei sunt recercate tóte jurisdicțiunile a face pregătirile necesare și a compune lista tinerilor din anul 1869, 1868, și 1867. Conform legei nóue militare sunt îndatorați tinerii a se anunță înșiși, căci la cas contrariu pot fi pedepsiți dela 5—100 fl. Toți tinerii, cari nu petrec în locul nascerii, dar în patrie, se vor anunță la autoritățile din localitatea resprectivă, unde vor și fi supuși asentărei.

* (Din districtul Năsĕudului). Foia magiară din Cluș „Kolozsvár" aduce scirea, că dl Ioan Ciocan voesce cu ori ce preț, ca sĕ închidă 5 din cele 7 scoli fundaționale din causa, că fondul a scădut în urma rescumpărărei regalielor și numai póte suportá spesele acestor scóle. Totdeuna ne întristăm, dice aceași fóie, când ni se comunică de închiderea vre-unei scoli, și tare dorim, ca dl Ciocan sĕ afle mod și voință de a susține și mai departe instituțiunile în serviciul cultural al rasei sale. Óre nu s'ar puté face mai bine economii în spesele de comisiuni?.

Ce fariseism? Altfelius ne îndoim că acesta ar fi starea lucrului.

* (Representanța orășenéscă.) In 12 l. c. n. și dilele următóre a avut loc ședințele generale a representanței cetățiți Sibiiu. Ședința s'a deschis de către primariul orașului de W. Hochmeister la 5½ óre p. m. Dintre obiectele, ce s'au adus la ordinea dilei cel mai important a fost proiectul pentru modificarea statutului atât față cu personalul cât și față cu salariul amploiaților. In cât privesce personalul s'a sistemisat încă 4 posturi, ér încât privesce salariul s'a sporit în mod simțitoriu aprópe 'a toți funcționarii afară de al fiscalului, așa că suma totală a salarelor s'a sporit cu preste 7,000 fl. — E remarcabil, că în întreg personalul nu figuréză nici un român, dar mai triste, că nici n'a luat parte la ședință nici un român afară de dl Dr. Ioan Moga și dór încă un român. N'avem sĕ ne mirăm deci, când nu întêlnim nici un amploiat de român, dacă indiferentismul e așa de mare!

* (Mai mult respect Duminecei). Din Făgăraș se comunică fóiei „H Ztg". că în Noul-român s'a intêmplat o mare nenorocire. Se lucră adecă la ridicarea unei biserici reformate și spre a isprăví lucrul mai în grabă constructorii au eșit și în Dumineca trecută și a început cu continuarea lucrului. Abia însĕ începură bine si tótă bolta bisericei se dărimă deodată și îngropă sub ruinele ei pe lucrători. Șase dintre lucrători au rĕmas morți pe loc, 4 sunt grav răniți, încât numai e speranță de a trăí. Se vorbesce, că lucrătorii mai întâiu s'au opus și n'au voit sĕ lucre Dumineca și numai în urma stăruințelor preotului reformat, carele insu și conducea lucru, s'au induplecat a lucrá

Respectați Dumineca căci e diua Domnului!

" (Tablele regesci.) In representațiunea, ce o a substernut camera advocațială din Budapesta ministrului de iustiție cu privire la decentralisarea tablelor, se află următórele orașe induse: Budapesta, Dobrițin, Cașovia, Șopron, Pojon, Timișóra, Seghedin, Cinci-biserici și Cluș. Foile maghiare din Ardeal se plâng rĕu, că guvernul nu e aplecat sĕ așadе cel puțin dóuĕ table regesci în Ardél și anume una în Cluș și una în Murĕș-Oșorheiu, căci Ardealul e mai amenințat?!

* (Afacerea Kókán). Advocatul defraudatorului Kókán a cerut ca fostul secretariu de stat Matlekovits sĕ fie pus în arest preventiv, acusându-l cu falsificare de documente și prin urmare la complicitate în defraudațiunea lui Kókán. Polonyi susține acésta prin o hârtie înaintată tribunalului, unde spune, că Matlekovits a computat bani pentru birjă spre a merge în dietă chiar și în dilele când nu s'au ținut ședințe nici parlamentare și nici în vre-o comisiune. Procedura opositionalului Polonyi în afacerea acésta este plină de patimă și are în sine mult din caracteristica mistificărilor tendențióse.

* (Sinucidere.) In dilele trecute cassariul căilor ferate de sud din Budapesta Francisc Carell a anunțat poliției, că pe timpul, când s'a dus la mâncare i sa furat din cassă 22,000 fl, Poliția bănuindu l pe el l'a închis. Ne aflând inse motive de a-l mai ține, l'a pus pe picior liber. Omul disperat s'a dus în familia sa numĕrósă a istorisit tot cum i a umblat și în urmă luându-și revolverul a eșit din casă. Mai târdiu l'a aflat nevasta sa mort în cimiteriu, pe mormêntul unui copil al seu.

* (Esposiția universală.) Esposiția dela Paris a fost deschisă cu totul 185 dile și a fost cercetată de peste 26 milióne de ómeni, cu 12 milióne dar mai mult ca în 1878. Numĕrul cel mai mic al cercetătorilor se arată în diua de 10 Maiu cu 36,922, ér cel mai mare în diua de 3 Octobre când au fost 387,877 cercetători. Turnul Eiffel a încassat până în 6 Nov. 6,500,000 franci. Drumurile de fer au incassat sume enorme, ér societatea omnibusurilor 54 milione fr. Venit enorm au avut restaurațiunile și cafenelele. S'a consumat preste 967.500 klgr. pâne pe di, 102,780 klgr. carne de vită, câte 625,272 óuĕ etc. Pe linia de ost au circulat în continuu 128 trenuri de plăcere, de aici se póte închipuí venitul cel mare pe liniile ferate.

* (Siguranța publică) Marți séra la 8 óre, scrie „Gaz. Trans", stuparul Irimie Puiu, care mergea din oraș acasă cu socia sa, fu atacat la podul Ghimbășelului de doi necunoscuți, cari, probabil, sunt lucrători dela fabrica de zăhar, dați afară din serviciu. Hoții încercară se têrască jos din car pe stuparul, și sĕ l jefuéscă, dar nu putură. Atunci unul din hoți loví la ochiul stâng pe stuparul cu un bocser, ori cu alt instrument tare, rânindu-l greu. Puiu începù sĕ strige, ér hoții se incercară se restórne în Ghimbășel carul cu stăpânul lui cu tot; neputênd face nici acésta ispravă, hoții fugiră către fabrica de zăhar. Poliția caută sĕ-i descopere de va puté, căci amêndoi mișeii aveau obrazele negrite.

* (Emigrări în mase). Mare miserie domnesce în sĕcuime, așa de mare, încât bieții ómeni ne mai avênd cu ce se susține s'au hotărît a luá lumea în cap. In luna lui Octobre s'au cerut numai pentru România certificate pe 15 dile 365, ér pasapórte pe un an 102. Tóte opintirile autorităților au rĕmas zadarnice. Bieții sĕcui au fost ademeniți cu promisiuni, că vor căpĕtá pământ și vor fi colonisați și așa nu și-au câstigat cele trebuincióse pentru érnă, acum au luat lumea în cap.

* (Torturi de ale gendarmilor unguresci.) Din O Becse se raportézĕ fóiei unguresci „B. U." despre grozave torturi inchisiționale, ce se sĕvêrșesc de către gendarmeria de acolo față cu tóte persónele, care cu vină ori fără vină cad în mânile ei.

Așa de esemplu cu ocasiunea unui furt de oi fù torturat de gendarmerie Blasiu Kovats. Durerile stórseră de pe buzele lui numele Cseke. Acesta fù inmediat arestat, pus pe spate, doi gendarmi îi ținură mânile, un al treilea i se puse cu genunchii pe pept, pe când un al patrulea gendarm îl bătù la tălpile piciórelor cu o vênă de bou, până ce nenorocitul ameți. Fiind-că tot nu mărturisí nimic, îi inmuiară piciórele sfășiate până la sânge, în oțet, apoi îl plimbară în sus și jos, și-l bătură până-ce căduù jos lesinat. In diua următóre se dovedí nevinovăția lui Cseke. Gendarmii asteptară până séra, îi deteră un băț în mână și l aruncară afară pe stradă. Nenorocitul om tu dus acasă cu carul și e pentru totdeauna schilav.

Femeia Victor Szilak fù arestată și bănuită, că a sĕvêrșit un furt. Fù supusă torturei celei mari și celei mici. In diua următóre se dovedí nevinovăția ei, trebuí sĕ fie liberată și medicul constată, că pe tot trupul ei nu se află nici loc cât o palmă, care sĕ nu fie lovit până la sânge. Bărbatul sermanei femei făcù arĕtare prin un advocat, din care causă îl căutară și pe el și pe Mihail Dudas îi bătură, până când și-au retras pîra.

Femeia Elisabeta Maior, în vêrstă de 63 ani, fù arestată, fiind-că precum se dice ar fi găsit nesce bani și i-ar fi tăinuit. Fù supusă torturei, dar dovedindu-se nevinovăția ei fù liberată. Când gendarmii aflară că ea se duce la un advocat, o închiseră din nou și érăși o torturară. Din nou fù liberată și érăși închisă și bătută. Sêrmana bĕtrână fù transportată acasă ca schilavă.

* (Bóla de vite). Din causa că in comtt. B. Năsĕud bântue în mod epidemic bóla de unghii și de gură la vitele cornute și la rîmători, guvernul Bucovinei a publicat un ordin, în puterea căreia este oprit importul din Ungaria în Bucovina al vitelor cornute, oilor, caprelor și rîmătorilor. Bóla bântue în mod epidemic și în părțile Făgărașului.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9 48½	9.46
100 marce nemțesci	58.45	58 46
London (poliță pe trei lun)	119.15	119.—

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII. fl.	4.80,	4.—,	2.40
II. „	1.20,	1.—,	—.60	IX. „	5.40,	4.50,	2.70
III. „	1.80,	1.50,	—.90	X. „	6.—,	5.—,	3.—
IV. „	2.40,	2.—,	1.20	XI. „	6.60,	5.50,	3.30
V. „	3.—,	2.50,	1.50	XII. „	7.20,	6.—,	3.60
VI. „	3.60,	3.—,	1.80	XIII. „	8.40,	6.50,	4.20
VII. „	4.20,	3.50,	2.10	XIV. „	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII. fl.	4.—,	3.20,	2.—
II. „	1.—,	—.80,	—.50	IX. „	4.50,	3.60,	2.25
III. „	1.50,	1.20,	—.75	X. „	5.—,	4.—,	2.50
IV. „	2.—,	1.60,	1.—	XI. „	5.50,	4.40,	2.75
V. „	2.50,	2.—,	1.25	XII. „	6.—,	4.80,	3.—
VI. „	3.—,	2.40,	1.50	XIII. „	7.—,	5.30,	3.50
VII. „	3.50,	2.80,	1.73	XIV. „	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Stațiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vinț. de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Mureș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orăștie	Odorheiul-săcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinț. de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinț.-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	11	14	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Mureș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Mureș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orăștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orăștie
Odorheiul-săcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-săcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfaleu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6.22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	—
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	*) Comunică numai în fie-care Vineri.
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfaleu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9.37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovat	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orăștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orăștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovat	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureș-Ludoș	—	—	—	9.35

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	6.—
Sighișóră	—	8.56

Nota: Numerele cele grase inseamnă órele de nópte.

Redactor: responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 121 Sibiiu, Marți 7/19 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „S. Arh. Mihail și Gavriil" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 11 Novembre v.

Sibiiu, 6 Novembre.

Foile germane salută cu insuflețire reintórcerea impĕratului german Wilhelm al doilea din călĕtoria sa europénă și esprimă cea mai vie mulțămită părintescului monarch, care nu hesitézĕ a-și sacrificá chiar și sănĕtatea pentru a realisá scopul mărеț și nobil, ce și l'a designat: manținerea păcei europene.

Foile austriace și cu ele ale statului ungar glorificĕ călĕtoria și avêntul, cu care acest tinĕr domnitoriu a sciut închegá voințele mai multor domnitori într'una și a sciut ridicá balanța păcei pentru susținerea ecuilibrului europén.

Noi numai cu bucurie am puté sĕ privim deci spre Berlin, unde sunt concentrate voințele tainice ale diplomației europene și de unde se dă signalul direcțiunei politice, ce sĕ se urmeze, pentru a apĕrá Europa de un conflict, care ar sguduí póte state din temelie și ar dá mapei europene o altă față.

Și atributele, ce i se aduc adi tinĕrului impĕrat din partea presei monarchiei nóstre ar fi cu atât mai legitime, cu cât în prima linie este vorba de apĕrarea intereselor austro ungare în Orientul europén.

O împrejurare însĕ mai e, carea pecât apare de mistică, pe atâta a provocat o adevĕrată nedumerire în cercurile politice, nu numai dela noi, ci din tóte statele europene: atitudinea celor din Berlin față cu premieriul austriac, contele Taaffe.

Cu ocasiunea visitei împĕratului german în anul trecut la Curtea vieneză contele Taaffe n'a fost bĕgat în sémă la nici un act însemnat, ce s'a petrecut, cât timp înaltul óspe a dat în Viena, și când a venit momentul d'a se împărți ordine și distincțiuni, vrednicia a cădut asupra premieriului ungar Tisza și a altor bărbați de stat, ér despre persóna premieriului austriac nici măcar amintire nu s'a făcut.

Acest eveniment a fost caracterisat atunci cu colori destul de triste de întréga presa austriacă, fără însĕ a schimbá câtuși de puțin din direcțiunea și atitudinea politică a celor din Berlin.

Și acésta s'a dovedit din nou acum când tinĕrul împĕrat german a fost glorificat în tot locul în lunga sa călĕtorie, când o parte din suita sa în frunte cu contele Herbert Bismarck a onorat pe dl Tisza și pe ceialalți ministri ungari, ér pentru Viena și pentru ministrii austriaci n'a avut timp de „cinci" minute spre a-și lăsá cel puțin carta de visită."

E caracteristic acest eveniment și și mai remarcabil devine el, dacă vom luá în considerare, că s'au plănuit tóte lucrurile de așa, încât nici întâlnirea monarchilor nu s'a făcut în Viena, ci într'o altă localitate.

Ce s'au urmărit cu aceste dispositiuni, e ușor de esplicat, cu atât mai greu este însĕ de aflá pentru-ce atâta ignorare cu privire la un premieriu din tr'o parte a monarchiei nóstre, care a stat în fruntea guvernului mai bine de un deceniu.

Dacă politica inaugurată de dl Taaffe nu convine celor din Berlin și nici celor din Viena și Budapesta, pentru-ce nu-l constring mai bine sĕ abdică, decât sĕ-l îmbrace în atâta desconsiderare.

Acésta este întrebarea, carea se impune de sine și la carea nu póte sĕ rĕspundă nici cei mai inițiați în afacerile interne și esterne ale monarchiei nóstre.

Un lucru însĕ e sigur. Dl Taaffe trebue susținut și întreg guvernul seu, dacă e ca sĕ nu se provóce sguduiri în lăuntrul monarchiei, cari cine scie ce feliu de resulsate ar puté avé și cari în momentele actuale nu mai bine venite nu ar fi.

Și politica inaugurată de guvernul Taaffe a prins cu mult mai adênci rădăcini și a cuprins cu mult mai mult teren, decât ca ea sĕ se pótă schimbá fĕr a provocá miscări de transformare, ér în urma urmelor, cine scie, dacă s'ar mai puté garantá o stabilitate în guvernare.

Din punctul acesta de vedere privită atitudinea celor din Berlin e fórte greșită, și greșită apare atitudinea cercurilor din monarchia nóstră, cari nutresc aceleași vederi.

Dl Taaffe în loc sĕ fie încuragiat, e adus într'o dilemă și într'o situațiune de tot critică. Prin desconsiderarea manifestată pe de o parte a mărit ambițiunile acelora, cari nici chiar sub guvernul Taaffe nu sunt mulțămiți, le-a dat aliment la o activitate mai vie contrară, la o rivalitate estremă, ér pe de altă parte ia tăiat tótă speranța de a mai puté fi dênsul spriginit din partea cercurilor mai înalte.

Prin acésta nu voim sĕ deplângem posiția sa, căci inimă bărbătéscă și deosebit tact trebue sĕ aiba, ca sĕ se mai pótă susținé, ci mai mult vrem sĕ accentuăm, că prin favorisarea mai mare a unei părți a monarchiei, raporturile în loc sĕ se consolideze sĕ slăbesc și interesele se isolézĕ și cu ele se micșorézĕ și garanțele de alianță.

Politica dlui Taaffe pare a fi mai adecuată vécului, în care trăim, ea póte fi mai roditóre pentru viitoriu și cei ce caută adi a o nimicí din considerațiuni póte mai mult „particulare-naționale" se pot trecí cu desamăgire.

Revista politică.

In 12 l. c. n. a ținut Kulturegyletul adunare în Cluș sub președința comitelui Gabriel Bethlen.

S'a asteptat cu mare incordare ținerea acestei adunări, mai vêrtos, că presa patriotică în avêntul ei înflăcărat anunțase, că adunarea va aduce la ordinea dilei rĕspunsul Escelenției Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, 'l va discutá și se va pronunță asupra lui, și tot presa patriotică face responsabili pe purtătorii de cultură pentru atitudinea, ce o vor luá.

Lumea a rĕmas însĕ desamăgită. Raporturile foilor din Cluș se mărginesc a amintí numai, că adunarea a luat spre sciință rĕspunsul archiereului nostru și n'a aflat de oportun a se lăsá în desbateri detaiate, ér foile „patriotice" și-au potolit cu totul focul și insuflețirea, cu carea discuta acésta cestiune.

Lucrul se esplică de sine. Presa magiară, care a tăbărit cu atâta vehemență asupra archiereului nostru pentru ținuta Sa bărbătéscă, a cunoscut mai la urmă direcțiunea greșită, ce o a luat și pentru a repará greșala, a inceput a cântá pe altă córdă.

Simțise, că n'a făcut bine, că a dat acestei cestiuni importanță așa de mare politică, ci mai consult era, dacă se mărginea și ea cu atitudinea unor foi din capitală, cari îi atribuise cestiunei numai o valóre relativă, și vĕdênd și resistința cea mare, ce o opune intreg poporul român și mișcarea, ce o provocase în șirurile lui, a crecut de cuviință, că prin articoli măgulitori la adresa archiereului nostru va puté potolí spiritul de aderare, mai ales, că se dase signalul, că se mai află particulari, cari lipsiți de respectul consciinței, vor reproduce articolii lor tendențioși pentru a puté presentá activitatea archiereului nostru contrară aspirațiunilor și intereselor poporului român.

Cestiunea scósă odată la ivélă de foile patriotice cu tendențiune malițiósă și pusă pe terenul publicistic n'a rĕmas însĕ mărginită în colónele foilor din patrie, ci generalisându-se, ea a format material de discusiune aprópe în întréga presa européna.

Tóte diarele, cari ne cunosc mai mult ori mai puțin relațiunile politice interne și n'au avut ocasiune a se pronunță, au folosit ocasiunea spre a trage în discuție situațiunea și raporturile, în cari ne aflăm noi românii din țĕrile corónei sf. Stefan.

Așa a făcut presa română de preste munți, așa presa austriacă și germană și nu trebue sĕ ne mirăm, dacă vedem mai ales în timpul din urmă dis-

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.)

(Urmare.)

Frundă verde frunduliță,
Ia me'n brațe mândruliță
Și me du la dumbruliță,
Și-'mi dă apă cu mâna,
Sĕ-'mi mai stempĕr inima,
Că-'mi arde ca flacăra.

* * *

Spune-'mi bade-adevĕrat
Iei-me după cărat?
Io-'ți spun mândră rupt ales,
Că te iau după cules.
Bădiț, bădișorul meu,
Sărutu-'ți obrazul teu,
De ai tu gând de însurat,
Nu-'mi ținea drumu legat!
Că pe mine mulți me cer,
Insĕ după tine per.
Și-oiu murí de me voiu duce,
Că 'ți-a fost guriță dulce,
Dulce 'ți-a fost gura ta
Și nu o mai pot uitá,

* * *

Frundă verde nucă sacă
Nu-'mi trebue boi nici vacă,
Numai mândruța sĕ-'mi placă;
Nu-'mi trebue nici avere
Numai mândră pe plăcere.
Că decât cu urît în casă,
Mai bine cu bólă'n óse,
De o fi maica'n sănĕtate
Ea din bólă me va scóte,
Dar' din urît nu me póte,
Nu me póte păn' la mórte.

* * *

Mândră, de dragostea nóstră
A'nflorit pomii pe cóstă,
A'nflorit și n'a rodit
Fost-am dragi și ne-am urît,
A'nflorit și n'a legat,
Fost-am dragi si ne-am lăsat.

* * *

Vai de mine, ce-i pe aici,
De-i plin codru de voinici,
La tot fagul câte cinci.
La un fag mai lângă cale
Zace-un tinĕr de lungóre
Cu mândruța la picióre.
Mândra dulce l mângăia
Și din graiu așa-i grăiá:
„Ori morí bade, ori te scólă,
„Ori îmi dă și mie bólă,
„Sĕ-'mi bolesc și eu cu tine
„Batărăși un an de dile.
Tinĕrul din graiu grăia:
„Ba eu mândră nu ți-oiu dá,
„Până tu nu-mi vei aduce
„Ceea-ce eu îți voiu dice:
„Apă rece din Dunăre,
„Sloiu de giață din țĕrmure
„Mure negre din pădure.
—„Bădiț, bădișorul meu
„Rabdă-mi-te Dumnedeu,
„Dar' de unde ți-oiu aduce
„Ce-mi spusesi atât de dulce,
„Că decând bade-ai bolit,
„Apa rece s'a 'ncăldit,
„Sloiu de ghiață s'a topit
„Mure negre au perit.
—„O tu dragă, ce grăesci,
„Rĕu pricepi și mare esci,
„Apă rece-i gura ta,
„Dacă primesci vorba mea;
„Sloiu de giață-i peptul teu,
„Dacă lași pe gândul meu;
„Mure negre's ochii tei,
„De-i lăsa precum vĕd ei,
„Te plécă de me sărută
Și-'mi fii dar' a mea iubită,

* * *

—„Eu me duc, mândră, me duc,
„Și pe tine nu te duc.
—„Du-me bade și pe mine,
„Dacă vrei sĕ dai de biue,
„Barem drumu jumĕtate,
„Că nu 'ți-a părea departe.

„De 'ți-a fi urît cu mine
„Fă-me brâu pe lângă tine;
„De 'ți-a fi urît cu brâu
„Fă-me pénă de sacfiu;
„De 'ți-a fi urît cu pénă,
„Fă-me lumină de cĕră,
„Că tu unde-i însără
„Eu, bine ți-oiu luminá,
„Omenii te-or întrebá
„De unde-'ți lumina?
„Tu vei dice cu mândrie,
„Ca omul de-a lui moșie:
„Asta-i lumină de cĕră
„Drăguță din a mea țară,
„Și e lumină de sĕu
„Drăguță din satul meu.
—„Copiliță frumușea!
„Drăgulașă ți e vorba,
„Dar tot' nu m'ii înselá.
—„Dute dară sănĕtos
„Ca și un trandafir frumos.
—„Și tu rĕmâi sănĕtósă
„Ca și-o vióră frumósă.
—„Mergi dar bade supĕrat
„Ca și-un trandafir brumat.
—„Și tu rĕmâi supĕrată
„Ca și-ovióră brumată.

(Va urmá.)

cutându se acésta cestiune în presa trancesă, carea se ocupă amĕnunţit cu afacerile nóstre şi laudă bărbăţia „metropolitului românilor“ pentru bărbătésca Sa ţinută şi tactul politic, cel are.

Aşa a rĕmas desilusionată şi presa pretinsă „patriotică“ şi acei particulari români, cari din rĕinţă şi rea credinţă au ţinut de cuviincios sĕ secundeze presa maghiară cu scop de a potolí însufleţirea provocată în masele poporului, şi de a discreditá în sus şi în jos pe bunul nostru archiereu.

Efectele contrare urmate din o tactică greşită, esplică deci destul de evident potolirea focului de discusie a presei patriotice şi preste tot potolirea însufleţirei de a se mai sulevá acéstă cestiune în publicitate, ci o lasă tainică, precum accentuasem şi noi, pentru timpuri mai târdie.

Nemulţămirea ce domnesce în Boemia ia proporţiuni tot mai mari. In dilele trecute dieta boemă a luat hotărîrea ca mandatele deputaţilor germani, cari nu s'au presentat în dietă sĕ se considere de depuse.

Organele cehe laudă energia, cu carea lucră în direcţiunea acésta dietă boemă şi se bucură mult, că chiar locotenenţa ţĕrei a spriginit acésta propuere. Situaţiunea o a agravat şi mai tare o decisiune a dietei, prin care s'a votat pe séma rĕspândirei instrucţiunei cehe 20,000 fl. Acésta o a adus maioritatea lui Rieger în discusie pentru a mai potolí spiritul contrariu, ce a început a se manifestá în ţĕră din causa ţintei sale cu ocasiunea desbaterei adresei, ce o înaintese cehii tineri cu privire la încoronarea monarchului de rege şi la dreptul de publicitate al statului boem.

In viile discutări ale presei despre manţinerea păcei, lumea a fost surprinsă de un articol eşit din condeiul unui militariu de rang înalt rus şi publicat în „Now. Wremia“. Acest articol se ocupă special cu armata ruséscă şi anunţă, că pentru cas de mobilisare a trupelor ruse dela hotarele austro-ungare nu e de ajuns un numĕr de pusci de 500,000, ci de cel puţin 1—1½ milióne. Rusia a şi căutat a-şi înarmá aceste trupe cu pusca cu repetiţie şi spre acest scop a şi comandat în Francia pusci sistem Lebel, pentru-că pe Rusia şi pe Francia le légă acelea-şi interese sau mai bine dicênd le ameninţă acela-şi pericol. Când Rusia va fi în posiţie de a-şi mobilisá bine armata, atunci de sigur că situaţiunea politică europénă va trebuí sĕ sufere schimbări.

Lucrul de mână.

În vara anului de faţă s'a ţinut un curs de lucru de mână în Frătăuţul-nou, cercul Rădăuţului din Bucovina. Infiinţătoriul cursului a fost venerabilul paroch şi exarch din Frătăuţul-nou, dl Iraclie Porumbescu. D-sale îi zace la inimă inflorirea scólei şi a poporului român din Bucovina. Astfeliu insufleţit şi de resultatele încercărilor începute aici la noi în Transilvania cu impletiturile, chemă la sine pe dl Muşlea din Braşov, ca sĕ ţină un curs în Frătăuţul-nou.

Cursul acesta s'a început la 10/22 Iuliu şi s'a incheeat la 8/20 August a. c.

Foile române din Bucovina aduc scirile cele mai imbucurătóre despre resultatele acestui curs.

Deodată în diua intâiu a cursului a fost de faţă 32 de participanţi, apoi în dilele următóre s'a ridicat la 43 de inşi: preoţi, învĕţători, învĕţătóre, cantori, studenţi, apoi săteni şi anume feciori, fete, băeţi şi copile de scólă. După cum am aflat pe cale privată s'au imbiat a fi primite la curs şi nisce învĕţătóre germane chiar şi cu tacsa îndoită.

Frecuenţa acésta mare a cursului arată destul de vĕdit, cum-că tóte păturile sociale ale poporului nostru sunt pĕtrunse de folosul lucrului de mână atât din punct de vedere general cultural, cât şi din punct de vedere naţional-economic. La acésta afirmaţiune me indreptăţesce şi aceea impregiurare, că numitul curs a fost visitat de multe grupe de bărbaţi şi femei de posiţie inaltă socială, ca şi de singuratici, cari toţi, incântaţi de succesele acelui curs, au început cu multă insufleţire folosul cel nepreţuit al astorfeliu de ocupaţiuni pentru poporul nostru

Obiectele lucrate de participătorii numitului curs au fost espuse mult timp şi în Cernăuţi, în localităţile societăţii pentru literatura şi cultura română din Bucovina; ér de aci s'au trimis la scóla română din Sucéva. Au incântat pe tot visitatoriul aceste producţiuni industriale, şi preţióse.

Iată cum se esprimă despre valórea acestora un bărbat cult din Cernăuţ cătră venerabilul părinte Porumbescu într'o epistolă privată, carea venindu-mi la mână o alătur aici:

Prea Venerabile Domnule Părinte!

„Lucrurile de mână, ce le-aţi trimis la societate, sunt admirate de toţi, cei-ce le vĕd. Am fost de faţă, când le privia dl consilieriu Reni, şi d-sa a constatat, că unele din acelea lucruri pot figurá chiar în ori-ce salon, mai ales pălăria cea albă de paie lucrată de domnişóra Brăilean, scăunelul cel cu 3 picióre şi obiectele esecutate de pălimariu din Igesti. „In 4 sĕptĕmâni“ — dicea dl Reni — învĕţă ceii au făcut frumósă propăşire!“

Odaia societăţii nóstre, în care sunt espuse manufacturele dela cursul P. C. V., e mereu cercetată de ai nostri. Dumineca trecută am fost şi eu acolo cu soţia şi cu copii ca sĕ le vadă. Soţia îmi dicea, că cu mare plăcere ar cumpĕrá pălăria lucrată de domnişóra Brăilean, dacă ar fi de vêndut. Dorinţa asta a soţiei mele m'a adus la idea, că óre dacă domnişóra Brăilean şi póte şi alte domnişóre ar fi în stare sĕ lucre multe ..... pălării pentru dame aşa de bune, nu s'ar puté deschide cu timpul o boltă românéscă, unde sĕ se vêndă pentru romance astfeliu de articule cu preţuri mai scădute?....

Interesul cel mare al lucrurilor espuse m'a făcut sĕ-i iau astădi (tăierea capului s. Ioan) pe toţi parochienii şi pe tóte parochiencele nóstre din biserică după s. liturgie sĕ-i duc pe toţi la societate, ca sĕ vadă şi ei ce s'au lucrat în Frătăuţul-nou. Se înţelege, că după-ce au vĕdut resultatul cu ochii, acuma la mulţi li părea rĕu, că nu m'au ascultat.

Părintele Artemi mi-a istorisit cu multă însufleţire despre visita, ce V'a făcut-o, părêndu-i numai rĕu, că s'a întârdiat.

D-deu sĕ Ve dăruéscă încă multe ..... şi senine dile, căci P. C. V. a-ţi deschis isvorul unei mari fericiri pentru scumpul nostru popor.

De aici se póte convinge ori care, că mare viitor are lucrul de mână în scólă pentru poporul nostru şi nici nu mai putem crede, cumcă ar mai trage cineva la indoélă însemnătatea acestui obiect dat uitării cu totul în atâtea vécuri.

La noi s'a început din anii trecuţi un curent fórte puternic pentru de a se pune fundament cestiunei lucrului de mână. O adevĕrată revoluţiune se pornise în timpul din urmă pe acest teren. Lucrarea s'a inceput, rĕmâne numai sĕ o spriginim cu toţii, ca sĕ-şi aducă ródele sale binecuvêntate pentru fericirea poporului*). N.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Vĕdênd parochul, că apucătura nu i-a succes, căci membrii sinodului, deşi era di de lucru, s'au presentat în numĕr mare, în intervalul acesta a esoperat, de unii meseriaşi, carii erau şterşi din listă pentru-că 3 ani de dile nu plătise neînsemnata contribuire de 1 fl. la an pentru fondul scolariu, — au plătit acele restanţii şi li s'au dat cuitanţele cu datul anilor respectivi, cu scop sĕ-i vîre în lista staverită deja, a mai procurat şi câteva cereri pentru primire în parochie, dela nisce ómeni subordinaţi prin ateliere strĕine, carii nici când nu cercetézĕ biserica; dar s'a îngrigit totodată, ca protocolul şedinţei din 28 Ianuariu sĕ conţină un conclus, ce nu se adusese, conform căruia: cei şterşi din listă, pentru-că nu şi-au împlinit datorinţele parochiale, îndată-ce 'şi vor plăti restanţele vor fi întroduşi érăşi în listă, apoi a pus la cale pe epitropul secundar dnul Petru Ciora, ca sĕ facă un raport la sinod, că dela staverirea listei încóce, cutari şi cutari meseriaşi (partea cea mai mare sodali de tipografi) au rĕspuns sumele, cu cari erau datori de 3 ani la fondul scolariu.

În şedinţa continuativă din 2 Februariu numai decât s'a încins o desbatere la autenticarea protocolului, pentru conclusul amintit mai sus, carele însĕ nu se luase în sinod şi preşedintele a stăruit şi a votat pentru susţinerea lui, numind între altele şi de „brutală“ atitudinea celor ce aperau adevĕratul conclus al sinodului.

Sinodul cu tóte aceste a sters tecstul necorect din protocol.

Vĕdênd preşedintele, că aderenţii sei sunt în minoritate, de ací încolo cu intenţiune a pus totfeliul de pedeci, numai ca sinodul se nu înainteze întru resolvirea obiectelor puse la ordinea dilei.

Numai decât după verificarea protocolului presentézĕ amintitul raport al epitropului secundar, şi pretinde ca sinodul sĕ-l pertracteze de urgent, şi sĕ întroducă pe respectivii fosti restanţieri în lista membrilor sinodali ca încă în aceeaşi şedinţă sĕ-şi pótă esercitá drepturile.

Sinodul n'a primit urgenţa, ci a decis ca înainte de de tóte sĕ se pertracteze obiectele puse deja la ordinea dilei, şi după resolvirea acelora se urmeze acest obiect.

După aceea a presentat unele cereri de primire în parochie, pretinzênd ca respectivii se fie primiţi şi numai decât admişi la vot.

Sinodul şi acest obiect l'a resolvit tot ca pe cel precedent.

Abia după dóuĕ óre dela deschiderea sinodului am ajuns se începem cu pertractarea obiectelor puse la ordinea dilei. S'au pertractat raportul comisiunei esmise din şedinţa premergĕtóre, şi s'au dat comitetului şi epitropiei absolutoriu pentru raţiociniile anului espirat, s'a primit bugetul pentru anul curent, s'au primit unele concluse propuse de comisiune, au urmat apoi propunerile comitetului.

Între acestea, când a venit rêndul la cea nepertractată în sinodul din 1887, prin care se cere ca „sĕ se invite parochul a-şi ocupá locul ce-i compete în comitet“ etc. preşedintele a declarat, că sinodul nu este competent a luá concluse de acésta natură, şi el nu admite la desbatere acest obiect, de altmintrea crede, că în viitoriu nu va fi lipsă de acest conclus.

Sinodul numai ca se înainteze odată cu pertractarea şi se ajungă la alegerea comitetului şi epitropiei parochiale, dând espresiune convingerei sale, că preşedintele în sensul alineei ultime a §-ului 10 din Statutul organic este datoriu se supună şi acest obiect la pertractarea sinodului a luat spre scire dechiaraţiunea ultimă a parochului şi a decis ca aceea sĕ se ia la protocol.

După ce s'au pertractat tóte propunerile comitetului, au venit la ordine alegerea comitetului şi epitropiei parochiale. Aci érăşi s'a mai încercat odată manevra de a împedecá lucrările sinodului.

Domnul N. Cristea érăşi a sulevat cestiunea decisă odată, şi a propus ca sĕ se pertracteze cererile pentru primirea de membri noi în parochie, carea după o desbatere lungă érăşi s'a respins.

Observăm la acest loc, că atât aceia, carii se dicea, că în urmă şi-au plătit restanţele pentru cari erau şterşi din

*) Vom publicá şi un cercelariu al consistoriului din Bucovina, dat pentru lucrul de mână. Red.

Piciorul de lemn.

(Novelă de H. Zchokke.)

In tómna anului 1782 chirurgul Louis Thevenet din Calais primì învitarea în scris, lipsită însĕ de ori ce subscriere, ca în diua următóre sĕ se ducă la o vilă situată lângă şoséua ce duce la Paris şi a luá cu sine tóte instrumentele de lipsă pentru o amputaţiune. Thevenet era pe timpul acela cunoscut în tot locul ca cel mai iscusit bărbat în arta sa, nu era tocmai lucru neobicinuit, ca sĕ fie chemat preste canal la Anglia, pentru de a se folosí da cunoscinţele lui practice. El servise mult timp la armată; în purtarea sa era cam brusc, însĕ totuşi era iubit pentru buneţa lui firéscă.

Thevenet se mira de acel bilet anonim. Timpul, óra şi locul erau ficsate cu cea mai mare acurateţă, când şi unde era asteptat, însĕ precum am dis, lipsia subscrierea. — Vre-un strengariu de ai nostri vrea sĕ-şi bată joc de mine! îşi dise el şi nu se duse.

Trei dile în urmă primì aceeaşi învitare, dar şi mai urgentă, cu avisul, că în diminéţa următóre la nóuĕ óre o trăsură va stá înaintea casei sale, ca sĕ-l ia.

In faptă, punct la nóue óre în diminéţa următóre sosesce o trăsură uşóră şi deschisă, Thevenet nu se mai socotì mult, ci se suì în ea şi plecà.

La pórtă el întrebà pe cocis: „La cine me duci?“

Acela rĕspunse; „*things unknown to me i am not concerned*,“ ceea ce însemnézĕ atât; că ceea ce nu sciu, nu-mi face durere de cap.

Va sĕ dică un englez. — „Esti un mojic!“ îi rĕspunse Thevenet.

In fine trăsura se oprì înaintea vilei semnalate. „La cine sĕ me duc! cine locuesce aicia? cine este bolnav?“ întrebà Thevenet pe cocis, mai înainte de a se dá jos din trăsură. Acela este rĕspunsul de mai nainte şi medicul îi mulţămì în acela-şi mod ca mai nainte.

La uşa de întrare îl primì un june, bărbat frumos ca de vre-o dóue-deci şi opt ani, care 'l conduse preste scară în sus într'o cameră. După vorbă junele era un britan. Thevenet 'i vorbì deci englezesce şi primì rĕspuns amicabil.

— M'ai chemat? întrebă chirurgul.

— „Iţi sunt fórte recunoscĕtoriu pentru ostenéla, ce ţi-ai dat de a me visita, rĕspunse britanul, te rog, ocupă loc. Aici este ciocoladă, cafea, vin în cas de voiesci sĕ gusti ceva înainte de operaţiune.

— „Arată-mi mai întâiu pe bolnavul, sire. Trebue sĕ esaminez mai intâiu rana, pentru de a puté scí, dacă este de lipsă o amputaţiune.“

— „Ea este de lipsă, dle Thevenet. Ocupă numai loc. Am tótă încrederea în dta. Ascultă-me. Aci este o pungă cu o sută de guinei, o destinez, dtale, ca onorar pentru operaţiunea, dacă o vei terminá fericit. In cas contrariu sau dacă te vei opune a mi împlini dorinţele mele, vedi ací acest pistol bine încărcat — esti în mâna mea — te voiu pușcá, sĕ fiu afurisit.

— „Sire, de pistolul dtale nu me tem. Dară spune-mi ce voiesci, fără multă introducere, ce am sĕ fac eu aici?

— Vei trebuí sĕ-mi tai piciorul drept.

— „Cu plăcere, sire, şi dacă voesci şi capul pe deasupra.

Dar dacă nu me înşeli, piciorul d-tale îmi pare a fi deplin sănĕtos. Săriai treptele în sus ca un acrobat. Ce i lipsesce piciorului?“

— Nimic. Doresc sĕ-mi lipséscă.

— „Sire, d-ta esti un smintit.“

— Acésta nu-i tréba d-tale, dle Thevenet.“

„Ce a pĕcătuit frumosul d tale pecior?“

— Nimic! Dar esti decis sĕ mi-l tai?

„Sire, eu nu te cunosc. Adă-mi martori cari sĕ confirme starea neclintită a raţiunei d-tale.“

— Voesci sĕ-mi împlinesci dorinţa, d le Thevenet?

— „Indată ce mi vei arătá un motiv destul de serios pentru mutilarea d tale.“ (Va urmá.)

listă, cât şi acei, cari voiau să se facă membri noi ai parochiei, erau aduşi la sinod şi erau de faţă, ba unii din ei au luat şi cuvêntul şi au participat la desbateri, şi preşedintele n'a aflat, că ar fi datorinţa dênsului a susţiné ordinea şi a scóte din sinod pe acèia, carii nu erau membri, din care causă, tóte votările am fost necesitaţi să le facem nominal după lista membrilor sinodali, ceea ce au răpit fórte mult timp, ér' preşedintele totdeuna a votat la rêndul seu nu ca preşedinte, ci ca membru al sinodului, ceea ce este contra dispositiunilor clare ale paragrafului 15 din Statulul Organic.

Vĕdênd aderenţii parochului, că sunt în considerabilă minoritate, şi erau în minoritate chiar dacă să admiteau la vot tóte persónele necunoscute ce le au adus la sinod, s'au hotărît ca în alt mod să zădărnicéscă alegerea comitetului şi a epitropiei

S'au votat secret prin şedule. Erau dóuĕ feliuri de şedule.

Aderenţii parochului au votat cu şedula albă *tipărită* alăturată sub ./· ér ceialalţi cu şedula vênetă de sub 2 ./·

Între votanţi penultimul a fost notariul sinodului V..... T.....

Cei carii au fost în apropierea urnei afirmă: că T.....: şi-a pus însuşi şedula în urnă acoperindu-o cu mâna, ér când a luat mâna de pe ea, au observat, că este îmboţită şi mai grósă decât trebuia se fie, dacă era numai una, din care motiv nu şi-au luat ochii de pe aceea şedulă până s'a scrutinat.

La scrutinare s'au scos şedulele pe rênd şi la a dóua şedulă, când s'a desfăcut s'a constat, că sunt dóue.

Cei ce-l observase pe T..... numai decât au strigat în faţa sinodului ca acela este votul lui T.....

T..... frapat de acésta descoperire a roşit în faţă dar n'a negat. Deci este fórte probabil, că dênsul a fost unul din aceia, cari în acest mod s'au încercat a eludá resultatul votărei, carea pentru intenţiunile preşedintelui era nefavoritóre.

După terminarea votărei s'a constatat, că numĕrul şedulelor este mai mare cu 2 decât numĕrul votanţilor.

Acest resultat a fost salutat cu aplause din partea aderenţilor parochului.

Sinodul dând espresiune indigaţiunei sale, că se află şi astfeliu de membri, cari şi cu mijlóce de acestea să încércă a zădărnicí aducerea de concluse valide, a dispus ca numai decât să se facă altă votare.

Preşedintele n'a voit se admită a dóua votare, dicênd, că timpul este înaintat, erau deja trecute 7 óre, ér' el mai are şi alte lucruri, dar în fine tot a cedat, şi s'a efeptuit a dóua votare.

La scrutinare érăşi s'a dovedit, că cu 1 şedulă s'au dat mai multe decât numĕrul votanţilor.

Se dă cu socotéla, că este mai probabil, ca însemnarea votanţilor făcută prin notariu se fi fost greşită de astădată.

In fine ori-ce a fost causa aceea şi de astădată a zădărnicit alegerea, şi a provenit tot dela aderenţii parochului.

Erau deja trecute 8 óre, sinodul pretindea ca să se continue şedinţa şi să se voteze şi a treia óră, preşedintele însĕ n'a voit se mai remână, şi astfeliu sinodul indignat de atâtea şicane nedemne de o corporaţiune bisericéscă, s'a prorogat pe Duminecă 14 Februariu după terminarea serviciul divin.

Tot pe acésta di a convocat parochul şi sinodul estraordinariu pentru alegerea unui membru în sinodul protopresbiteral. (Va urma).

Varietăţi.

* (Promoţiune). Din Budapesta ni se scrie, că Sâmbătă în 4/16 a l. c. s'a promovat de doctor în drepturi dl Liviu Lemenyi, protopretorele Seliştei. Felicitările nóstre cordiale!

* (Archiducele Ioan). Familia domnitóre a mai perdut un membru şi anume pe archiducele Ioan. Precum se scie dênsul şi a depus tóte titlurile de nobleţe şi acum la ordinul Maj. Sale monarchului în loc de numele Ioan Salvator va purtá numele de Ioan Orth. Numele I. Salvator va fi ster din cartea geneologiei casei domnitóre.

* (Inscripţiunile pe edificiile monarchului.) Maj. Sa monarchul a dispus ca pe tóte edificiile, ce le are în Ungaria, să se facă inscripţiunile numai în limba magiară. Inscripţiunile de pe palatul din Buda şi Gödöllő se vor schimbá, cesaro şi regesci. Furnisorii de curte, la ordinul intendantului suprem, incă se vor numí furnisori „impĕrătesci şi regesci."

* (Congresul sêrbesc.) Consistoriul metropolitan din Carlovit a hotărit, ca să se facă paşii necesari la locurile competente spre a se întruní congresul pe ţiua de 12 Aprile 1890.

* (Un act de binefacere.) In ţilele trecute renumita cântăréţă română, dna Irina Vladaia, arangiase în Braşov un concert de binefacere. Jumĕtate din venitul concertului s'a împărţit pentru scolarii săraci dela cele trei gimnasii din Braşov, astfeliu, că pentru fie care gimnasiu s'a venit suma de 30 fl.

* Din Sas Sebeş ni se scrie, că în Sas-Sebeş cercul al II lea s'a ales de membri români în congregaţiunea comitatului Sibiiu: I. Piso, dir. de poliţie de acolo, M. Voilean, ases cons. şi Dr. R. Rosca, redactor din Sibiiu, ér în cercul pretorial al Sas-Seleşului dl N. Frateşiu, ases. cons. din Sibiiu

* (Regularea Sibiiului.) Representanţa orăşenéscă a mai hotărît între altele a regulá cu totul strada urezului Spre scopul acesta s'a primit proiectul lui Langhammer, care d'odată cu regularea străţii pune în perspectivă o schimbare esenţială a posiţiunei, în care se află acéstă stradă. Spesele s'au preliminat în suma de 21.163.

* (O nemulţămire în partidul „Kossuthist.)" Mare nemulţămire domnesce în partidul independent faţă cu conducĕtoriul Irányi. Acesta adecă, făr a consultá partidul, s'a pus în înţelegere cu dl Tisza cu privire la cestiunea bĕtrânului esilat Kossuth, carele cu finea acestui an conform art. 50 din 1879 perde tóte drepturile de cetăţén ungar, cu intenţiunea de a aflá vre-un mijloc, ca totuşi să nu-l scótă din drepturile cetăţenesci. Dl Tisza a fost de părere, ca Kossuth, care şi aşa e cetăţén de onóre în multe oraşe, să astérnă unei cetăţi o rugare, ca să-l primésca în comunitatea ei, ér când va ajunge petiţiunea şi la dietă, 'l asigură de reuşită. Kossuth făcêndu-i se cunoscut acésta purcedere, a respins ori-ce propunere şi de aici mare indignare în partid. Unii membrii au făcut şi propuneri ca să ia o direcţiune şi mai pronunţată în politică ca cea de până acum.

* (Vagóne suspecte). Din Orşova se scrie, că pe acolo trec spre România ţi de ţi o mulţime de vagóne nóue, pe cari se află imprimate iniţialele C. F. R. (Calea ferată România), mai e imprimat Nr. III şi sémênă cu vagónele nóstre de clasa a III. Cu tóte acestea iniţialele C. F. se pot uşor sterge şi mai rĕmâne numai iniţiala R., care e desemnată cu văpséla oleită, ér lângă „R" se află imprimat „ussia", aşa că întreg cuvêntul sună „Russia". Vagónele sunt înzestrate la feresti cu perdele tari, şi apartamentul din lăuntru e construit astfeliu, încât se pot aşedá în comoditate ómeni morboşi. Osiile şi rótele sunt de aşa întocmite, încât se pot potrivi şi pe liniile ferate rusesci. Numai încape deci îndoéla, că vagónele sunt destinate pentru Rusia şi ele servesc ca vagóne pentru răniţi.

* Esposiţia din Paris s'a închis în 6 Novembre a. c. Esposiţia a fost visitată în ţiua din urmă de mai mult de 300,000 de persóne Séra a fost iluminat turnul lui Eiffel. Pretutindeni domnia mare însufleţire. Când se audi semnalul pentru închiderea esposiţiei, care a fost dat în sunetul tobelor, imensa mulţime strigă: Träéscă Francia, träéscă republica! — După datele statistice, cari se basézĕ pe raporturile poliţiei şi ale administraţiei, se calculézĕ, că esposiţia a fost cercetată de 5 milióne de locuitori din provincie. Dacă socotim numai 100 de franci pe persónă, acestia a lăsat 500 milióne fr. în Paris. Din strĕinătate a fost la ţi 1.500,000 visitători, socotind că unul a cheltuit în termin mediu 500 de franci, ar fi cheltuit cu toţii 750 de milióne franci. Visitătorii din strĕinătate se împart astfeliu: englesi 380,000; belgiani 225,000; germani 160,000; nordamericani 90,000; sudamericani 25,000; africani (cei mai mulţi din Algeria) 12,000; spanioli 56,000, elveţieni 52,000; italieni 38,000; din Austria şi Ungaria 32,000; rusi 7000; greci, români, turci 5000; portugesi 3500, diferite naţionalităţi, ale Asiei 8250, Australia, Iava etc. 3000. Numĕrul celor cari au visitat esposiţiunea a fost, dela 6 Maiu până la 6 Novembre de 25 milióne 500,000 Socotind, că în fie-care ţi au avut întrare liberă în esposiţiă 25,000 persóne, venitul tacsei de întrare face în 6 luni patru milióne de franci. Turnul Eiffel, care s'a deschis în 15 Maiu, a încassat până la 6 Novembre 6.500,000 fr. Societatea de omnibusuri din Paris a încassat vre o 54 milióne fr. Câştiguri însemnate au făcut şi drumurile de fier, apoi birjarii, hotelierii cafegii, prăvălierii, brutarii ş. a. Pe timpul esposiţiei Parisul consuma pe ţi 967,500 chilograme de pâne! Cu corabia au mers la esposiţie vre o 100,000 persóne. „G. T."

* (Târgul de rimători din Steinbruch.) Ivindu-se şi acolo bóla de unghii, ministrul de agricultură ung. în urma recercărei guvernului german a luat tóte mĕsurile a nu se mai transportá rimători în Germania. Tot astfeliu a luat mĕsurile cele mai energice, ca să delăture bóla epidemică.

Mulţămită publică.

Comitetul parochial din Ţinţari în şedinţa sa din 25 Iuniu a. c. a fost plăcut surprins de cătră mai mulţi marinimoşi binefăcĕtori ai comunei nóstre, cari pentru completarea sumei de 1200 fl cu 53 fl 38 cr. v a. ce lipsiau, ca să se pótă întregí a II parochie,. au făcut o fundaţiune de 750 fl. cu menitiunea ca din interesele ei, să se plătéscă în tot anul preoţilor nostri suma amintită de 53 fl 38 cr.

Prea demnii fundatori au oferit precum urméză:

1.	Dl Ioan Stefan, epitrop	340 fl.
2.	Dl Moise Scorneică, epitrop . . .	100 fl.
3.	Dl Ioan Ciollan, primariu comunal	30 fl.
4.	Dl Zacheiu Anghel, epitrop . . .	30 fl.
5.	Dna Maria Iosif Gavrilă	200 fl.
6.	Dna Ana T. Schiopu	20 fl.
7.	Dl Ioan Iac. Pântece un pămênt în natură preţuit cu	30 fl.
	Suma	750 fl.

Deşi faptele vorbesc de sine cu mult mai elocuent decât vorbele, totuşi deóre-ce rari sunt astfeliu de fapte nobile, comitetul parochial cu o deosebită plăcere vine acum, după-ce s'a incuviinţat dela locurile mai înalte escrierea concursului pentru parochia a II-a, a satisface conclusului seu luat în şedinţa prementionată punct III, esprimând susnumiţilor domni binefăcĕtori ai bisericei nóstre cea mai ferbinte şi profundă mulţămită publică pentru generositatea şi marinimositatea dlor demn de imitat. Numele dlor se vor amintí cu veneraţiune la sfântul altar din preoţi în preoţi, precum şi de fii acestei comune din generaţiune în generaţiune.

Vrednicul epitrop dl Ioan Stefan afară de suma amintită mai sus, mai în anii trecuţi a donat la scólă 150 fl. şi la biserică 100 fl, făcênd din banii proprii şi un prapor în sf. biserică, ce l'a costat 60 fl.; tot asemenea şi dl epitrop Moise Scorneică a făcut un prapor tot cu 60 fl. donând şi la scólă suma de 20 fl.

Dea Dumneţeu tot astfeliu de bărbaţi de inimă în tóte comunele românesci, cari nunumai că îngrigesc de bunul bisericei fără nici un salariu, ci fac şi contribuiri benevoles pe scopuri bisericesci şi scolare.

Ţinţari, în 1 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:

Petru P. Danciu,
preşedinte.

MONITOR. 44

Calendariul săptemânii

12—18 Novembre.

12 Duminecă: Ioan milostivul, Nil, Martin, Profetul Achia, Antoniu, Zevina, German, Nichifor, Marata, Arsachiu, Leon, Sava, Nicolau. *13 Luni:* † Ioan Gură de aur, archiepiscopul Constantinopolei, Damaschin. *14 Marţi:* † Apostolul Filip, Grigorie, archiepiscopul Tesalonicului, Constantin. *15 Mercuri:* Gurie, Samona, Aviv, Chintion, Impĕraţii Iustin şi Teodor, Elpidiu, Marcel, Evstochiu, Dimitriu. *16 Joi:* † Apostolul şi Evangelistul Mateiu. *17 Vineri:* Grigoriu, episcopul Neochesariei, Lazar, Zacharia, Ioan, Longin, Genadiu, Iustin. *18 Sâmbătă:* Platon, Roman, Prunc, Zacheiu, Alfeu.

Rituale bisericesci.

Duminecă din 12 Novembre a XXIV-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 7 şi din Mineiu ale ţilei. La Utreniă Evangelia invierii a 2-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea".

Luni în 13 Novembre. † Cel dintru sânţi părintele Ioan Gură de aur, archiepiscopul Constantinopolei, sĕrbătóre nelegată. Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea."

Mercuri în 15 Novembre, începerea postului Nascerei Domnului.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Novembre 1889.

Buda: **7 72 22 24 20**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Novembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9 48½	9.46
100 marce nemţesci	58.45	58 45
London (polită pe trei lun)	119.10	119 —

Nr. 810. [230] 1—3

EDICT.

Anna Călugăr gr. or. din Saschiz, comitatul Târnavei mari, carea de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Patriciu Pintea gr. or. din Şarpatac, comitatul Târnavei mari, fără a se scí unde petrece, — conform resoluţiunei consistoriale din 11 Iuliu 1889 Nr. 4220 B. — se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra i de bărbatul ei să va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Sighişóra, 20 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Dumitru Moldovan,
adm. prot.

[231] **O măeriște** 1—3

în strada Şviţerei (Schweitzer-gasse)

constătătóre dintr'o **casă** cu **o odae**, **culină** şi **pivniţă**, apoi dintr'o **şură fórte mare de zid** şi **acoperită cu ţiglă** împreună cu **grăsduri pentru 16 capete de vite** şi dintr'o **grădină de legumi**, e de vêndare, eventual numai decât de esarêndat cu condiţiuni favorabile.

Deslusiri mai deaprópe la cassa orăşănéscă.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanți. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apreția scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézĕ o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu arch episcopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura cat chetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 22—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 122 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Novembre.

Schimbarea ministeriulni din România era de prevĕzut, căci guvernul dlui Catargiu nu era compus din elemente omogene și de caracter pur conservativ. In special țéra cu ocasiunea alegerilor nu s'a pronunțat nici decât pentru un guvern conservativ, ci junimistii de téma național-liberarilor au spriginit candidații cnnservativi, creḑênd, că acestia apoi în cameră le vor face contra serviții. Dar s'au înșelat.

In momentul ce conservativii au observat, că guvernul nu dispune de maioritatea camerei, au început a face greutăți și a păși cu pretensiuni, pe cari junimisti nu puteau sĕ le împlinéscă fără de a se compromite pe ei și trecutul lor, și așa era natural, ca mai bine sĕ prefere a și dá demisiunea.

Numai așa a putut vení dl Catargiu la cârmă, dar de bună sémă, că cu calculul că aḑi mâne va disolvá camera și va face alegerile după placul d-sale, asigurându-și o maioritate, care sĕ-l sprigi néscă atât în afacerile interne, cât și în cele esterne.

Lucrul însĕ nu au putut urmá așa.

Regele Carol nu și a dat consimțĕmêntul la disolvarea camerilor fără nici un motiv plausibil, și nu și l'a dat și ḑin acel punct de vedere, căci îndată ce dl Catargiu ar fi dispus de o maioritate în cameră, ar fi schimbat și ținuta politicei esterne a regatului, ce sub împregiurările actuale ar fi putut aduce mari confusiuni. In Orient e destulă materie esplosibilă concentrată și România, care a dat atâtea probe de maturitate politică și de stat bine consolidat și bine pornit pe calea progresului, nu putea sĕ se lase sĕ fie trasă pe sfóră de veleitățile ḑlui Catargiu cu înclinările sale spre Moscva și Petersburg, așa i s'a făcut dungă preste socotélă, și dacă conservativii nu vor spriginí nici acum pe junimisti, cu cari la olaltă formézĕ maioritatea în cameră, atunci mână apa pe móra liberalilor, și acestia apoi veniți la cârmă nu sciu glumí cu conservatorii, ci i tractézĕ cât se póte de aspru, fără ca sĕ le lase cel mai mic cerc de activitate în afacerile țĕrei.

Atârnă acum dela maturitatea politică a grupului conservativ sĕ spriginéscă ori sĕ nu spriginéscă pe junimisti, bine sciind în un cas ca și în celalalt, ce-i așteptă.

Dacă însĕ regele nu s'a invoit ca sĕ se disólve camerile și sĕ se facă alegeri nóue cu dl Catargiu, nu urmézĕ, ca sĕ nu-și dea invoirea ca sĕ facă alegerile domnii Manu — Rosetti și atunci acestia păcăliți odată de conservativi, vor căutá a se întărí cu ómeni de ai lor.

Ori cum se vor desvoltá lucrurile, noi de aici dorim ca sĕ vedem restabilită odată pacea între partide și acésta o dorim cu atât mai vêrtos, cu cât dela căderea dlui Ioan Brătianu până aḑi nu am mai vĕḑut în România vre-un semn de activitate mai încordată sau de vre-un succes mai mare, fie în politica din afară, fie în cele interne. S'a fost votat după rĕscóla țĕranilor din anii trecuți o lege, care dă însurățeilor câte va pogóne de pământ, dar schimbându-se guvernul junimist, conservatorii au pus tot lucrul de dosar.

Convențiunea comercială cu Austro Ungaria este tot în stadiul de pertractare și nu voesce sĕ facă nici un pas înainte, tocmai din causa nestabilității guvernului, și patrioții adevĕrați, românii, cari au fost totdéuna una, când au fost vorba de a dá țĕrei aseḑĕminte tari și de a o pune pe calea progresului ar trebuí sĕ vadă, că pe calea de a sĕ combate până la cuțit și cu atâta vehemență nu e nici patriotic, nu e nici înțelepțesce. Conservatorii nu pot avé încrederea țĕrei, pentru că ei înainte de 1875 cât timp au fost la putere, nu au ridicat întru nimica prestigiul țĕrei, nici nu au făcut poporului vre o înlesnire materială nici culturală. Deci viitoriu pot sĕ aibă în România numai liberalii, după ce se vor scutură de elementele netrebnice și după-ce vor alungá din jurul lor pe cei ce vênéză numai interesele lor proprii în dauna patriei, și de aceea noi pe ei îi ținem de cei mai chemați de a conduce destinele țĕrei, și dacă aḑi sunt în retragere ori în opositie, când vor vení ḑile grele și de ispită tot un Cogălniceanu și un Ioan Brătianu vor fi bărbații, spre cari se vor îndreptá privirile poporului român.

Acésta-i convingerea nóstră și dela acésta nu ne abatem, până-ce junimistii nu ne dau și ei probele, ce ni le au dat cei încărunțiți în lupte și în fapte mari.

Revista politică.

In parlamentul din Budapesta se continuă desterile bugetare pe anul viitoriu. Se credea la început, că în urma proiectului de buget favorabil, ce l'a presentat ministrul de finanțe și în urmă raportului bine motivat al referentului Hegedüs, desbaterile nu vor luá un curs prea lung și se vor terminá cu câteva espuneri din partea ambelor partide.

Și se credea acésta mai ales, că la început nici nu se anunțaseră decât numai vre-o câți va vorbitori din opositiune. Lucrul însĕ stă cu totul altfeliu. Insinuările la vorbire din partea opositiei s'au sporit deodată, fără ca sĕ se angajeze și vorbitori din partea guvernului, încât se vorbesce, că guvernul se pregătesce sĕ presenteze un proiect de lege despre indemnitate pentru primul cuartal.

Independenții atacă în termini de tot violenți atât proiectul de buget cât și pe actualul guvern. Ei nu vĕd o rehabilitare a lucrurilor, decât numai când dl Tisza se va depărtá dela cârmă.

Opositiă moderată e mai conciliantă. Ea primesce cu mulțămire îmbunătățirile, ce s'au făcut, nu e însĕ mulțămită cu politica, ce se urmézĕ și n'află garanță, că tóte posițiunile, ce le a presentat guvernul pentru ecuilibrarea bugetului se vor și realisá.

Cu deosebire s'a distins prin vorbirea sa opositionalul Cornel Abrányi iun.; care în decurs de dóuĕ óre a atăcat cu o rară oratorie tóte greșelile, ce le a comis guvernul. Opositia e fórte măgulită cu acest bărbat, despre care ḑice presa ei, că s'a sciut avêntá în timpul din urmă în fruntea bărbaților politici ai Ungariei, și care a fost iubilat, dându-se și un banchet în onórea lui, la care s'a întărit legăturile de amiciție între partidul radical și opositia moderată.

Ministrul de finanțe Weckerle s'a încercat sĕ combată afirmațiunile opositiei, a declinat dela sine tóte laudele, ce i se aduc pentru încercările sale de ecuilibrare și a accentuat, că nu el singur ci mai mult primul ministru, carele odată i-a fost șef în resortul finanțelor, are meritul, că bugetul a fost aprópe ecuilibrat.

Corpurile legiuitóre din România sunt convocate prin decret regal pe ḑiua de 15 Novembre. In urma crisei ministeriale de sub guvernul Catargiu regele Carol a încredințat pe fostul ministru de resbel gen. Manu cu formarea noului cabinet. Acesta se compune din: general Manu președinte al consiliului de ministrii și ministru de interne, Ales Lahovary esterne, Gr. Păucescu domenii, Teodor Rossetti iustiție, M. Ghermani finanțe, Al. Marghiloman lucrări publice, gen. Vlădescu rĕsboiu. Portofoliul de culte a fost încredințat prefect. Holban, acesta însĕ după o convenire cu L. Catargiu a abḑis și nu se scie încă apriat, cine îl va ocupá, se presupune însĕ că dl Titu Maiorescu.

Noul cabinet, precum se vede, e compus mai malt din bărbați, cari au fost sub regimul iunimist, el are însĕ caracter conservator. Foile liberale nu dau durată lungă acestui cabinet și accentuéză că situațiunea guvernului actual a devenit și mai precară ca a cabinetului Catargiu. Presa puterilor centrale comentéză favorabil nóua organisațiune, presa rusă însĕ 'și impune deocamdată reserve. —

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

La Băiță
In temniță,
Sunt doi frați
Tare legați.
Lor meriudea
Cin' le-o ducea?
Sorióra
Florióra!
Câți în lume și-o vedea
Toți bine așa ḑicea:
Asta-i Flórea florilor,
Sorióra fraților,
Fraților celor legați,
În temniță ferecați.
Ea la frați abia sosia
Și cel mic așa-i grăia:
„Soră, sorióra mea!
„Aséră, când te-ai culcat,
„Nóue ce vis ne-ai visat?
— „Fraților, drăguților,
„Crăișorii munților,
„Aséră, când m'am culcat
„Vóue un vis va'm visat:
„Dóuĕ pânze mari și lungi
„Și țĕsute tot în dungi.
„La mijlocul pânzelor
„Doi gigani a șerpilor
„Grósnic tare 'ncovrigați,
„Stau pe ele așeḑați.
„La capetu din'ainte
„Vedeam ceva peste minte:
„Târlă de corbi croncănia,
„Par'că tot pe voi sberá.
„La capĕtu din'apoi
„O mică turmă de oi.
Acel frate ér' grăia:
„Soră, sorióra mea!
„Ce ai stat tu a-ne visá?
„Dragă, noi l'om tălmăci,
„Dacă tu nu t'ei sfií,
„In lume al povestí:
„Cele pânze mari și lungi,
„Calea nóstră păn' la furci;
„Șerpii cei încovrigați,
„Funiile cele cu lați;
„Corbii care croncănesc,
„Domnii cei, cari ne pârăsc,
„Și turmuța cea de oi
„Ómeni ce vin după noi.

* * *

Doru, bade, dela tine
Peste multe déluri vine,
Nu mi-l póte prinde nime;
Nici țigan cu cetera,
Nici român cu fluera,
Numai eu cu inima.
Nicăiri nu se opresce
Păn' cu mine se 'ntâlnesce;
Și'așa-mi vine de ferbinte,
De-aș sta'n loc, cum m'aș aprinde.

* * *

De-ai fi Murĕș grăitoriu,
Precum esti de mergĕtoriu,
Eu pe tin' te-aș întrebá,
N'ai vĕḑut pe mândra mea?
— Eu de ți-o am și vĕḑut
Bine n'o am cunoscut.
— Lesne Murĕș, de-a o cunósce,
De-ai fi și tu cu dragoste;
Că la pas e păunaș
La obraz bulgăr de caș,
La ochi dóuĕ mure negre
Crescute prin rogozele.

* * *

Suflete de ce nu zaci
De-atâta necaz ce tragi?
Suflete de ce nu mori
Nĕcăjit de atâtea ori?

* * *

Mestecată-mi-i odichna
Ca și grâu cu neghina;
Mestecată-mi-i tignéla
Ca și grâu cu sĕcara.

* * *

*) Drăgălașă primăvară
La ostași e fórte-amară,
Că-i plâng jalnicii părinți
Lăsați singuri nĕcăjiți;
Și i plâng jalnice neveste
Cari 'și au bărbați la óste.

*

*) Urmézĕ câteva cântece de cătănie.

Câtu-i lumea și țara
Nu-i jalnic ca cătana.
Cătana sĕraca,
Când i vine porunca,
Ia pușca și sabia
Și stă gata de-a plecá.
Plécă cu cămașa nóuă,
Cu inima ruptă'n dóuă;
Plécă cu cămasa veche,
Cu inima ruptă'n șepte.

* * *

Frunḑă verde de sălcuță
Pune-'mi maica în străicuță,
Că eu me duc cătănuță.
Și me duc în țĕri strĕine,
Unde nu cunosc pe nime;
Nici n'am maică, nici n'am taică,
Pare că-s eșit din pétră;
Nici n'am frați nici n'am surori,
Pare că-s picat din nori.

* * *

Frunḑă verde ca nalba
Rĕu m'au blăstĕmat maica,
Cu mânile cătră lună
Sĕ n'am nici o voie bună;
Cu mânile cătră sóre
Sĕ n'am nici o sĕrbătóre;
Sĕ n'am Pasci, sĕ n'am Crăciun
Numai sĕ tot merg pe drum.

(Va urmá.)

Camerile din Francia 'şi desvóltă activitatea parlamentară fără a se semnalá incidente furtunóse. Preşedintele camerei deputaţilor a accentuat în vorbirea sa de deschidere, că va apĕrá libertatea tribunei şi a voinţei, a accentuat succesul esposiţiei, de la carea ori care strĕin şi-a putut câstigá convingerea, că Francia urmăresce o politică pacinică. E datoria republicanilor sĕ-şi stringă şirurile sĕ se adune în jurul guvernului şi în concordie sĕ-l sprigínéscă.

Preşedintele consiliului de ministrii, Tirard, a făcut o importantă declaraţiune, în care a accentuat, că nici nu e permis nimenui a presupune cel puţin că Francia ar avé intenţiuni rĕsboinice, succesul republicei e totodată şi o garanţă de pace. —

Impĕrătia Brasiliei a căḑut. O revoltă, care n'a costat nici un picur de sânge şi nici o viaţă a dat nascere unei republici federative. Cele dintâiu cinci puncte ale proclamuţiunei se reasumă în următórele: Republica e proclamata. Provinciile Brasiliei formézĕ prin federaţiune statele unite ale Brasiliei. Fie-care stat pentru sine formézĕ un guvernament local, ér tóte împreună sĕ ocârmuesc de un congres general.

Impĕratul Don Pedro al II-a a căpĕtat o subvenţiune si o despăgubire considerabilă şi totodată o pensiune anuală de 500,000 funţi sterl. In internul Brasiliei domnesce de altcum mare liniste nici chiar cause de tulburări nu se mai prevĕd.

Un lucru nesocotit.

In Arad ca şi aici sunt o sémă de ómeni nervoşi, cari n'au odihnă, dacă nu vor alarmá lumea cu sciri sensaţionale, fie acelea chiar şi spre stricăciunea lor.

In anul 1887 s'a înfiinţat în Arad institutul de credit şi economii „Victoria“ cu un capital social de 100,000 fl. Incât suntem noi informaţi, la înfiinţarea institutului n'a fost vorbă de interese de partid, ci s'au grupat pe lângă familia Mocsonyi tóte elementele de valóre.

Scim mai departe şi aceea, că Présânţia Sa episcopul Meţianu a sprigínit intreprinderea atât în persónă, cât şi prin aderenţii sei, între cari pe acele timpuri se numĕra şi dl advocat Dr. Nicolae Oncu.

Referinţele sociale s'au încordat de atunci şi în Arad ca în Sibiiu, şi s'au provocat discordii tot prin acele elemente, cari le-au provocat şi în Sibiiu.

Ca o consecinţă a acestor încordări, — dăm noi cu socotéla — se póte considerá faptul, că după adunarea generală a „Victoriei“ din Martiu a. c. mai multe persóne din acelea, cari trec de aderente P. Sale episcopului Meţianu, parte n'au primit alegerea în direcţiune şi în comitetul de supraveghiare al institutului, parte au renunţat la posturile, ce le ocupau.

Intre acestea sunt, după cum am cetit la timpul seu în „Biserica şi Scóla“ din Arad, domnii: George Dogariu, fostul preşedinte al institutului, Dimitrie Bonciu fostul preşedinte al direcţiunei, Dumitru Antonescu, cassariu, Ignatie Pap, membru al comitetului de supraveghiare etc., ér în locul lor au întrat alte puteri tinere, cum sunt dnii: Mangra şi Ciorogariu, cei mai adicţi amici ai dlui Dr. Oncu.

Tóte aceste doveḑi ar denunţá, că dacă póte fi adus în combinaţiune Présânţia Sa Domnul episcop Meţianu cu „Victoria“, Présânţia Sa abandonézĕ pe acel institut.

Fie aşa, fie altcum, interesul binepriceput al institutului şi al poporului, pentru care este înfiinţat, ar fi, ca animositătile sĕ nu se înăspréscă, în publicitate sĕ nu se facă vorbă multă de institut şi cu deosebire, ca cei ce-i vor binele sĕ nu-l tîrăe în frecările politice.

Arădanii, şi încă grupul acelora, cari conduc institutul însĕ, — precum se vede — sunt de altă părere.

Tovarĕşul „Tribunei“, „Românul“ din Bucuresci, pe basa informaţiunilor primite din Arad, într'un articol, în carele apreciézĕ o corespondenţă a dlui V. Babeş scrisă din incidentul conflictului escat între „Luminătoriul“ şi „Tribuna“ — „Românul“ ,reprodus prin „Tribuna“ Nr. 256 din 8/20 l. c. între altele ḑice:

„Interesantă este mai ales (adecă scrisórea dlui Babeş) pentru că ni-a venit în acelaşi timp, când am auḑit că:

„La Arad episcopul Meţianu luptă din rĕsputeri s ĕ pună mâna pe banca „Victoria“, în capul cărei sĕ se află aḑi dl Dr. N. Oncu, aderent al partidului naţional“, etc.

In numĕrul procsim 257 din 9/21 l. c. vine apoi la rêndul seu „Tribuna“ şi ca rĕspuns la „Românul“ constată şi ea cele afirmate de „Românul“, şi le ilustrézĕ astfeliu, încât pe „Victoria“ o presentă de factor politic.

„Scirile, — ḑice „Tribuna“ — pe care ni-le împărtăşesc colegii nostri din Bucuresci, le-am primit şi noi tot dela Arad..... am aflat şi noi, şi póte sĕ fie adevĕrat, că Preasfinţia Sa părintele episcop al Aradului face tóte opintirile ca banca „Victoria“ din Arad sĕ ajungă sub conducerea unor ómeni *mai agreaţi ca cei ce o conduc aḑi de guvernul din Budapesta.* Admiţênd însĕ, că este adevĕrat acésta, şi că părintele episcop va şi isbutì, succesul părintelui episcop va puté sĕ slăbéscă pe partidul naţional, *lipsindu-l de un mijloc de înriurire,* dar va întări cu atât mai vîrtos în Români simţĕmêntul, că trebue se ne stringem cât mai tare rêndurile“.

Ei bine! întrebăm noi pe conducĕtorii „Victoriei“ şi în special pe dl Dr. Oncu, carele este directorul esecutiv al acelui institut:

Ţine Domnia Sa, că este bine, este în interesul institutului cel conduce, în interesul acţionarilor, cari au fondat institutul, şi în al poporului, pentru carele s'a înfiinţat, ca institul sĕ devină mĕr de cértă politică?

Ţine dsa institutul atât de consolidat, atât de tare, încât un astfeliu de joc sĕ nu i mai pótă stricá?

Nu are „Victoria“ destui inimici strĕini în Arad, unde şovinismul magiar emuléză cu cel din Ardél, ci trebue sĕ o pórte pe la icóne şi prin Bucuresci, numai ca cei nemulţămiţi cu P. S. episcopul Meţianu sĕ-şi mai făuréscă un motiv de al suspiţioná înaintea românilor neorientaţi în certele locale?

Noi credem, că acest dilentatism nici un bine nu póte aduce tinĕrului institut, din contra îi póte stricá fórte mult.

Ba presupunem, că tot aşa crede şi dl Dr. Oncu, căci a presupune contrariul, ar fi o vătĕmare pentru dênsul şi pentru aceia, cari l'au pus în fruntea institutului.

Ér dacă este aşa şi dacă d-sa ţine mai mult la consolidarea „Victoriei“ decât la fanfaronadele celor ce cad în insomnie, dacă nu iau mereu câte o dosă de lucruri ameţitóre nu pricepem: pentru-ce nu are curagiul a rugá pe amicii sei din Arad, dela „Românul“ şi dela „Tribuna“ sĕ lase în pace pe ti nera „Victorie“, căci este încă cu mult prea delicată, decât ca sĕ pótă suportá atâta dragoste.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sadu, 5/17 Novembre 1889*). Dle redactor! Dacă cumva o altă pénă mai desteră nu va descrie decursul alegerei membrilor din cercul Bradului pentru comitetul municipal, apoi ca unul, carele încă am luat parte la acel act, 'mi i-au voie a face eu acésta, şi aşa me rog a dá loc în ḑiariul ce redactaţi — următórelor:

Cercul Bradului e representat prin 10 membri în comitetul municipal; deci după lege la 5 membrii a espirat mandatul cu finea anului 1889. Fiind-că însĕ membrul Fleischer Samuel parochul din Cisnădióra, strămutându-se cu locuinţa la Făgăraş, probabil a abḑis de mandatul seu, aşa de astădată aveam de a alege 6 membri.

Incă între órele 8—9 se vedeau căruţe încărcate cu alegĕtori români şi sasi venind din tóte părţile. Lucrul cel d'intâiu firesce era, ca sĕ ne consultăm şi noi românii, cum sĕ procedem, ca lucrul sĕ iasă cât mai bine. Spre scopul acesta am creḑut, că mai nainte de tóte sĕ sondăm şi sĕ aflăm părerea şi programa circumspecţilor conalegĕtori sasi. După óre care timp ni se descopere din partea sasilor prin un plenipotenţiat al lor, că ei sunt hotăriţi la un pact cu noi şi acela ar merge într'acolo, că ei sĕ alégă 4 şi noi doi membri, ca sĕ fie paritate între cei 10 representanţi ai cercului. Acéstă paritate se esplică astfeliu: Noi românii avem deja şi pentru periodul venitor 3 representanţi; acestia precum se scie sunt: Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puscariu, profesorul D. Comşa şi parochul din Racoviţa P. Florian. Deci mai alegênd noi 2 cu acum numiţii am avé 5, ér̆ă sasii alegênd şi ei 4 lângă cari e de a se adauge şi D. Ludvig Fleischer încă ar avé 5, ér̆ă după ḑisa lor tot numai 4, căci al 5-lea adecă D. Ludvig Fleischer se privesce de internaţional.

Acéstă propunere a sasilor, considerând referinţele, în cari ne aflăm în acest cerc electoral faţă cu ei, mi s'a părut nu numai justă, dară şi destul de prevenitóre. Şi étă pentru ce: întâiu pentru că punem casul, că sĕ fi venit atât românii cât şi sasii toţi la alegere, care minune însĕ la cei dintâi, — ca mai nepăsători în astfeliu de afaceri — mai anevoie s'ar fi întêmplat, — sasii tot ar fi fost în maioritate cu un membru, căci după cum m'am informat, pentru actul de faţă erau în acest cerc electoral 97 sasi şi 96 români îndreptăţiţi la votare; a dóua, căci esperienţa din trecut mi-a dat ocasiune a me convinge, că sasii, ca ómeni disciplinaţi şi ascultători unii de alţii, totdeuna au ţinut cu toţii la una şi am presupus, că şi de astădată vor face aşa, precum s'a şi întêmplat, precum din cele următóre se va vedé; a treia, m'am convins, că sasii sunt deja în maioritate presenţi, şi astfeliu în tot casul au şansă de reuşită; şi în fine a patra, căci am vĕḑut, că deputaţiunea esmisă din partea nóstră constătătóre din persónele P. Florian, T. Coman preoţi şi Const. Popovici notariu, cu misiunea, ca sĕ obţină dela sasi învoirea la paritate faţă de numĕrul celor alegêndi astăḑi, adecă noi 3 şi ei 3, aceea deputaţiune s'a reîntors după o asteptare destul de lungă, cu un resultat negativ, deşi esmitenţii nostri au motivat pro-

*) Pentru Nr. de Marţi ne-a sosit prea târḑiu. Red.

Piciorul de lemn.

(Novelă de H. Zchokke.)

(Urmare).

— „Nu-ţi pot spune acuma adevĕrul, — póte preste un an. Dar me rĕmăşesc, d-l meu, me rĕmăşesc, că preste un an chiar d-ta vei recunósce, că motivele, ce me îndémnă a me eliberá de acest picior, au fost cele nobile.“

— „Nu me rĕmăşesc, dacă nu-mi vei spune numele, domiciliul, familia şi ocupaţiunea d tale.“

— „Tóte acestea le vei aflá în viitoriu. Acuma nu. Te rog considerĕ-me ca pe un om de onóre„

— „Un om de onóre nu ameninţă pe medicul seu cu pistolul. Eu am datorinţe, chiar faţă de d-ta, ca necunoscut. Eu nu te mutilez fără causă. Dacă ai plăcere a te face ucigaşul unui tată de familie: apoi puşcă-me te rog.“

— „Bine, d le Thevenet, ḑise britanul şi luà pistolul, nu te voiu împuşcá, dar totuşi te voiu constringe sĕ-mi amputezi piciorul. Ceea-ce nu voesci a face din complesenţă pentru mine, din amor pentru onorariu sau de frica glonţului, vei trebuí sĕ o faci de mila mea.“

— „Şi cum acésta sire?“

— „Eu îmi sdrobesc însumi cu o puşcătură piciorul şi încă la moment, acì în vederea d-tale.

Britanul se aşaḑă, luà pistolul şi ţinù capul ţevei tocmai deasupra genunchelui. Dl Thevenet voì sĕ se apropie, ca sĕ-l împedece. „Nu te mişca“, ḑise britanul, „ori că-l descarc.“ Rĕspunde-mi la o singură întrebare: voesci sĕ-mi măresci şi prolungesci durerile în zadar?“

— „Esti un smintit. Fie ţi dar pe voie. Îţi voiu tăiá afurisitul acela de picior.“

Totul fù pus în ordine pentru operaţiune. In momentul când avea sĕ încépă tăierea, englezul îşi aprinse luléua şi jurà, că ea nu î-se va stinge,. Şi a ţinut cuvêntul. Piciorul zăcea mort pe podină. Britanul fuma mai departe.

Dl Thevenet îşi făcù operaţiunea ca măestru. Bolnavul a fost vindecat prin arta lui, în timp relativ scurt. Dăruì pe medicul seu, pe care din ḑi în ḑi îl stima mai mult, mulţămì cu ochi scăldaţi în lacrămi pentru perderea piciorului seu şi se întórse pentru Anglia, purtând un picior de lemn.

* * *

Cam la opt-spre ḑece luni după plecarea lui, măestrul Thevenet primì o scrisóre din Anglia, aprópe de cuprinsul următoriu:

„Alăturat primesci, ca probă a profundei mele recunoscinţe, o asemnare pentru douĕ sute cinciḑeci guinee asupra d-lui Panchaud, banchier în Paris. D ta mai făcut cel mai fericit dintre toţi muritorii de pe acest pământ, liberându me de un membru, care fusese pedeca fericirei mele pe lumea acésta.

„Bravule bărbat! A sosit timpul acuma sĕ afli motivul smintitului meu capriţiu, precum l'ai fost numit. D ta ai afirmat atunci, că nu póte esistá nici un feliu de motiv raţionabil pentru o asemenea schilodire de sine, ca a mea. Ţi-am fost propus un rĕmăşag. Ai făcut fórte bine, de nu l'ai primit.

După reintórcerea de a dóua óră din India ostică am făcut cunoscinţa Emiliei Harley, cea mai perfectă femee. O aderam. Averea ei, conecsiunile ei familiare conveniau familiei mele; mie numai frumseţa şi sufletul ei ceresc. Intram şi eu în céta adoratorilor ei. Şi ah, bunul meu Thevenet, am fost destul de fericit sĕ ajung cel mai nefericit între rivalii mei; ea me iubea înaintea tuturor bărbaţilor pe mine; — nu mi-o tăinuì, — şi tocmai pentru acésta me rĕspinse. Inzadar i-am cerut mâna, înzadar o rugară părinţii şi amicele şi pentru mine. Ea rĕmase nemişcată.

„Indelung n'am putut descoperí aversiunea ei contra unei căsătorii cu mine, pe care precum ea o au mărturisit, me iubia până la delir. Una din surorile ei îmi tradà în fine secretul. Miss Harley

Punerea nóstră cu aceea, că acest cerc constă din 9 comune curat românesci şi numai 4 săsesci şi că fără de aceea în întreg comitetul administrativ românii tot formézá minoritatea.

Destul, că din aceste ací înşirate motive şi după atâtea pourparleuri, — eu, cugetând la vechiul proverb românesc: „pentru un cârnaţ perdi slănina“ — am propus alegătorilor nostri, ca sĕ acceptăm propunerea conalegătorilor sasi sĕ nu mai perdem timpul cu dispute, cari, precum am vĕdut, degeneraseră între doi notari de preste Olt până la cértă, ba mai şi altceva . . . . .

Am propus mai departe, că mai bine sĕ ne consultăm asupra celor doi candidaţi din partea nóstră, pe cari sĕ i facem cunoscuţi sasilor, ca şi ei sĕ ne facă nóue cunoscuţi pe ai lor patru şi aşa sĕ ne apropiem de urnă. Pecând s'a făcut acéstă propunere, timpul pentru primirea ei nu era întârdiat din partea sasilor, căci ei asteptau, şi după părerea mea au asteptat destul.

Cu regret trebue sĕ mărturisesc însĕ, că românii nostri şi de astădată au dovedit încăpĕţinare, lipsă de neprecauţiune la astfeliu de alegeri. Şi ca sĕ fiu drept şi imparţial în judecare, nu a-şi învinovăţí atât pe alegătorii de rênd, cât mai vêrtos pre unii, cari cel puţin par a avé ambiţiunea, că aparţin şi ei clasei aşanumite inteligente; primo loco, pe notariul din Sebeşul infer. G. I. carele, deşi în faţa alegătorilor şi-a esprimat părerea, că în candidaţie sĕ nu se pună şi notari, căci, dicea dênsul, acestia sunt încâtva ómeni dependinţi, — insuşi s'a apucat de fabricarea şedulelor compuse cu 6 candidaţi, între cari, firesce era mare pacoste, dacă nu se inducea şi pe sine însuşi. Dacă era vorbaa nu ţiné cont de părerea lui de mai sus, apoi cred, că dintre notari merita primo loco a fi pus în candidaţiă, cel din S., dl C. P. Acest domn vĕdênd însĕ, că propunerea pentru pactare cu sasii, pe care propunere şi dênsul împreună cu alţi alegători, o a considerat'o de cea mai ducătóre la scop — nu e primită de cei mai mulţi şi indignat de cele ce se petreceau, s'a retras la o parte şi a lăsat pe ingerenţii de conducători sĕ şi jóce rolurile, cari precum se va vedé mai la vale, n'au servit nici lor spre laudă, nici românilor din cerc spre folos.

Intr'aceea aflu, că preşedintele a deschis şedinţa şi că provocând pe alegătorii presenţi în sala de votare a usá de favorul §. 38. XXI ex 1886, — acestia au ales patru bărbaţi de încredere, între cari şi subsemnatul. — Am stăruit atât la presidiui cât şi la alegători, că eu sĕ fiu scusat de acest oficiu şi înlocuit prin altul, pre carele mi l procurasem în dată, căci sum prea îndepărtat de comuna Brad, éră ca bărbat de încredere va trebuí sĕ remân în birou până la subscrierea protocolului, carea în tot casul după lege nu póte fi înainte de patru óre.

Nu mi a succes şi eu tare cred, că alegerea mea de bărbat de încredere a fost pusă la cale cu intenţiune, că aşa sĕ mi se pótă luá posibilitatea, de a mai rĕmâné printre alegători, spre a mai insistá pentru pactare cu conalegătorii sasi.

Invitat de nou prin presidiu, ca sĕ mi ocup locul destinat, nu mi-a rĕmas alta decât a me supune. Intr'ccea sasii coadunaţi în altă odaie, avênd şansă de reuşită şi ca totdeuna perseveranţi în hotărîrea lor, vĕdênd, că românii nu acceptézá propunerea lor şi nu se pot înţelege între sine, — au întors fóia; — într'un „nu“ şi-au întregit şedulele lor încă cu 2 candidaţi, lângă cei 4, pre cari îi aveau deja pe şeduli litografate, şi aşa s'au presentat la urnă cu 6 candidaţi între cari se înţelege, nu era nici un român. Pecând saşii votau în ordinea cea mai esemplară, românii încă tot se mai frământau pe atară conduşi de susnumitul notariu G. I. împreună cu colegul seu, paremi-se din Porcesci, cu numele I. B., ca aşa sĕ se pótă alege în cele din urmă cu un „fiasco“

Resultatul alegerei, carele precum am premis la început se putea prevedé au fost, că sasii au eşit din urnă învingători şi încă cu mare maioritate. Votanţi au fost de toţi 134. Ca aleşi din urnă au eşit următorii: Schreiber Karl cu 102, (pentru acesta s'a dat voturi şi din partea românilor), Kleinrath Iosef cu 77, Capesius Eugen cu 77, Ongyert Friedrich cu 77 Fleischer Michael cu 75 şi Klooss Michael cu 75 voturi.

Cele mai multe voturi dintre candidaţii românii le-a avut ppresbiterul Avrigului Ioan Cândea (60).

Acesta este, dle redactor pre scurt resultatul alegerei în cercul Bradului.

Ca bărbat de încredere, fiind dela început până la fine de faţă, şi stându-mi la dispositie consemnarea tuturor îndreptăţiţilor la votare şi astfeliu fiindu mi posibilă constatarea indentităţii persónei votante, cea-ce de câte-ori făceam me prevenia presidiul cu óre care afabilitate trebue se constat, că votarea precum şi scrutiniul s'a făcut şi urmat întru tóte după prescriptele legei, şi aşa după convingerea mea, nu are loc nici un protest, deşi am audit că tot aceia, cari au stricat tótă tréba, acum sĕ svârcolesc ca pescele în sec şi viséză tot despre proteste şi recurse.

Eu le-a-şi dice la atari ómeni, ca în venitoriu mai bine sĕ fie mai flegmatici, mai prejudecători în procederea lor la atari ocasiuni, căci altcum în loc de a ajutá causei, numai strică precum au stricat şi de astădată.

Mai nainte de a încheiá, dle redactor, îmi permit a intrebá, că óre mai trăesce comitetul nostru municipial instituit pentru astfeliu de alegeri ca şi cea de faţă? Şi dacă mai esistă un atare comitet, pentru ce n'a esmis la timpul seu un apel cătră alegătorii români, care apel sĕ fi fost însoţit de o instrucţiune referitóre la alegerile din 2/14 Novembre a. c. S'au lăsat bieţii alegători de pe sate sĕ orbecheze şi rătăcéscă ca unii necunoscători de legea municipială. Afirm acésta aserţiune a mea cu cele ce am vĕdut cu ochii mei la alegerea din cercul Bradului. Aci mulţi alegători români presentaţi la urnă ca sĕ votĕze au fost respinşi decătră presidiu, şi acésta din causa că respectivii nu se aflau induşi în lista generală rectificată, ce o avé preşedintele. Acest neasteptat incident provine de acolo, că notarii comunelor respective, escepţiune comuna Sadu, au adus la urmă alegători conscrişi în listele comunali rectificate şi cu valóre pentru anul 1890, cari liste pentru actul de faţă nu aveau valóre, ci după lege numai cele rectificate în an. 1888 pro 1889.

Étă rătăcirea şi orbecarea chiar a celora care primo loco trebuiau sĕ fie în claritate cu legea municipială! Onóre escepţiunilor. — Nu în mică uimire m'a pus şi descoperirea făcută în faţa biroului de protopresbiterul Ioan Cândea că dênsul şi alegătorii, Avrigului numai în acea di (2/14 Nov.) au fost în cunoscinţaţi despre alegere.

Ar fi timpul suprem ca dnii nostri din centru sĕ mai lase la o parte frecările diaristice; răfuéscă şi daraverile pe altă cale, éră diarele sĕ le întrebuinţeze mai bine de mijlóce întru instruarea nóstră celor din provinţă atât pe alte terene cât şi pe cel al vieţii municipiale. Noi poporul totdeuna am urmat şi vom urmá statului inteligenţei din centru, acésta s'a întonat şi cu alte ocasiuni, numai buna înţelegere sĕ domnéscă; dară când vedem, ce vedem, că cei mai tineri nu cedéză celor mai bĕtrâni, cei mai cu puţină pracsă nu se lasă după cei încărunţiţi în acésta, atunci ne indignăm până la suflet! Consecinţa acestor neînţelegeri şi a frecărilor e o mare daună naţională, căci: „*inter duos litigantes tertius gaudeat*“.

Servéscă-ne de esemplu conlocuitorii nostri saşi, acésta mână de ómeni, cari la tóte afacerile lor sunt dotdeuna până la cel din urmă agronom bine instruaţi în afacerile, ce le stau înainte.

I. Popoviciu.
preot.

---

era o minune de frumseţe, avea însĕ un defect dela natură, — adecă era numai cu un picior şi tocmai pentru acest defect se temea a deveni soţia mea. Ea se temea, ca mai târdiu o voiu despreţuí pentru acésta.

„Resolvirea mea a fost momentană. Voiam sĕ i fiu egal. Graţie d-tale bunul meu Thevenet, mi am şi ajuns scopul.“ M'am reintors cu amăgitoriul picior de lemn la London. Cel dintâiu lucru mi a fost sĕ cercetez pe miss Harley. Sĕ răspândise vorba, şi eu însu mi o scrisesem mai înainte la Anglia, că prin o cădere de pe cal mi am frânt piciorul şi a trebuit sĕ mi-l amputez. Eram compătimit din tóte părţile; Emilia leşină, când me vĕdù pentru prima dată. Mult timp era nemângâiată, dar în fine ajunse a fi soţia mea. Numai a dóua di după nuntă i-am împărtăşit secretul despre jertfa, ce o făcusem, ca sĕ-mi pot împliní dorinţa de a o posede pe ea. Me iubia cu mai multă frăgezime. O bravule Thevenet, dacă aşi mai avé dece picióre, aşi jertfí şi pe acelea pentru Emilia, fără a clipí măcar din ochi.

Cât voiu trăí îţi voiu fi mulţămitoriu, vin o la London şi ne cercetéză, fă cunoscinţă cu escelenta mea soţie şi apoi mai di: că sunt un smintit?

(Va urmá.) „*Charles Temple.*“

Simeon Popescu.

(Urmare.)

La 14 Februariu apoi a dovedit dl paroch Simeon Popescu, că consimte cu tóte uneltirile puse la cale în şedinţele premergĕtóre pentru zădărnicirea cursului normal al sinodului, şi prin fapta sa nu numai a sancţionat resultatele negative ale şedinţelor premergĕtóre ale sinodului, ci au inaugurat o *violinţă, şi un abus de putere ne mai pomenit în biserica nóstră.*

Membrii sinodului coadunaţi în sala seminariului designată spre acest scop, — între şi dl paroch Simeon Popescu cu suita sa, V. T....., N. Cr....., C.... St...., D. C....., Pomp. P...., şi câţi-va meseriaşi membri şi nemembri ai sinodului.

Se postéză naintea mesei presidiale şi *fără a deschide şedinţa* dă notariului spre cetire o hârtie *sosită dela dl protopop* relativ la sinodul nostru parochial.

În aceea hârtie dl *protopop* Simeon Popescu însciinţéză pe părintele *paroch* Simeon Popescu, că la dênsul a întrat câte-va recurse contra conclusului sinodului nostru parochial, relativ la lista membrilor sinodali, deci îl provócă pe paroch ca sĕ-i transpună datele necesare pentru adiustarea acelor recurse ca sĕ le pótă subscerne la ven. consistoriu pentru ulterióră afacere, ér până la sosirea hotărirei consistoriale *sistézá activitatea sinodului, şi interdice ţinerea aceluia.*

Pe basa acestei hârtii apoi, dl paroch Simeon Popescu însciinţéză pe membrii sinodului, că şedinţa prorogată pe astădi nu se póte ţiné.

Surprinşi membrii sinodului de acéstă cutezanţă necualificabilă, au provocat pe preşedintele, ca se deschidă sinodul, căci protopopul n'are drept sĕ se amestece în afacerile nóstre parochiale, — el însĕ a răspuns că *este dator sĕ se supuna dispositiunilor dlui protopop*, l'au provocat apoi *ca pe protopop* sĕ nu întrerupă activitatea sinodului, dênsul însĕ a avisat pe provocătoriu la *protopop, carele este la oficiul seu şi nu se află în sinod.*

L'au provocat în fine sĕ ţină cel puţin sinodul estraordinariu convocat pentru alegerea unui membru în sinodul protopresbiteral, şi la asta a replicat: că nu-l póte ţiné, pentru-că n'are lista definitivă a membrilor sinodali şi nu scie cu cine ţinea sinodul.

După acest *triumf* a părăsit sala dimpreună cu suita sa amintită mai sus.

Lucrul acesta a fost pregătit şi pus la cale ex consilio, şi din acest motiv, cunoscênd a priori resultatul, la astă şedinţă nici n'au venit toţi aceia carii în şedinţa premergĕtóre apĕrau cu tot zelul intenţiunile dlui paroch, precum: Domnii Dr. A. B...., B....., I. de P...., P. C...., şi Dr. I. C....., ci numai de mărturie au venit cei amintiţi mai sus, ca sĕ aibă cine petrece afară din sinod pe dl protopop Simeon Popescu.

Maioritatea membrilor sinodului indignată de acéstă procedură necualificabilă a preşedintelui, numai decât după îndepărtarea lui s'au întrunit într'o adunare ca parochiani, şi au luat conclusul, ca sĕ se facă arĕtare disciplinară la venerabilul consistoriu contra dlui paroch şi protopop Simeon Popescu, cu rugarea: ca sĕ considere cestiunea de urgentă, şi sĕ cĕră esmiterea unui comisariu consistorial pentru ţinerea sinodului parochial, şi *suspendarea* dlui Simeon Popescu ca protopop şi ca paroch dela oficiu şi beneficiu.

Escelenţia Vóstră!

Din cele espuse, dar credem, că şi din intuiţiunea proprie Ve puteţi convinge: că parochul şi protopresbiterul Simeon Popescu *cu intenţiune lucră la periclitarea bisericei.*

Nu ne estindem la alte fapte destul de cunoscute ale dênsului, precum este şi faptul constatat şi prin consistoriu şi prin sinodul archidiecesan, că cu ocasiunea alegerilor de deputaţi pentru sinodul eparchial, a dat instrucţiuni ca sĕ se falsifice protocólele electorale, ba a asistat şi însuşi la falsificări, căci credem, că va veni odată rêndul ca şi pentru aceste fapte demoralisătóre sĕ-şi capete resplata meritată, ci ne restringem numai la casul nostru, carele este dovadă destul de eclatantă, că dênsul *nu numai nu-şi împlinesce datorinţele de paroch şi protopop, dar din adins nisuesce la distrugerea instituţiunilor nóstre bisericesci, la desbinarea parochianilor între sine*, dênsul provócă certe, aţitare, intăritare şi neînţelegeri în parochie, ba precum dovedesce espensariul seu substernut la venerabilul consistoriu, atacă şi averile bisericilor, şi este un adevĕrat despoiătoriu al acelora, un pericol pentru parochie şi tractul în al cărui frunte este pus.

De unde îşi póte luá el îndrăsnélă a împedecá cursul normal şi eserciarea liberă a drepturilor garantate prin Statutul organic pentru parochii?

Nu esistă în Statutul organic un §, carele sĕ dee acest drept protopopului, un drept carele nu-l are nici consistoriul, ba nici Arehiereul.

Împregiurarea, că Statutul organic nici amintire nu face de potestatea protopopului, el o interpretézá într'acolo, că protopopului tóte îi sunt permise, că protopopul este inviolabil.

După §. 5 Regul. pentru parochii: dreptul de a compune şi stabilí consemnarea membrilor sinodului parochial este al comitetului parochial, şi sinodul este chemat numai de a o întregí eventual în urma reclamaţiunilor.

Câte reclamaţiuni au întrat la timpul prescris prin acel Regulament le-a resolvit sinodul, — şi totuşi protopopul îşi i-a voie a interdice şi a sistá activitatea sinodului parochial sub pretecst, că la dênsul ar fi întrat nisce recurse contra conclusului sinodal, relativ la lista membrilor sinodali, dela nisce persóne, cari nici n'au reclamat în contra acelei liste, — dar cari recurse chiar de ar fi întrat la timpul seu în tótă forma, *nu pot împedeca activitatea sinodului*, carele luase deja cele mai ponderóse conclase cu membrii cuprinşi în lista staverită conform normativelor nóstre bisericesci.

(Va urma).

Convocare.

Inteligința română şi frnntaşi poporului român din despărţĕmêntul V al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“, sunt invitaţi a participá la adunarea generală a despărţĕmêntului *defiptă pe 2 Decembre 1889 st. n. la 2.*

óre p. m. în localitatea casei de anticipaţiune şi credit „Haţegana“ în Haţeg.

Haţeg, la 2/14 Novembre, 1889.

Direcţiunea.

Varietăţi.

* („Un preot agitătoriu“). In ḑilele trecute foile patriotice au grăbit a alarmá lumea, că preotul nostru din Petrila, Ioan Preda, a provocat pe poporeni a tăbărí asupra jidanilor şi ai nimicí provocênd astfeliu rĕscolă, şi că ministrul în urma plângerilor ovreilor a dispus sĕ se aducă in comună soldaţi pe capul bieţilor ómeni. N'am luat atunci notiţă, căci presupuneam în tótă alarma o însinuaţiune falsă şi o iscodire tendenţiósă.

Aceste presuneri le întăresce acum o corespondinţă din Deva cătră ḑiarul săsesc de aici „Sieb Tagblat“, căruia i-se comunică, cumcă atât pretorele cât şi vice-comitele, care a fost trimis la faţa locului n'au putut eruá altceva decât, că tot lucrul a fost o alarmă nesocotită. Adevĕrul e, că preotul a spus poporului, că pe 12 l. c. se vor face alegerile membrilor comitatensi şi sĕ mérgă cu toţii la alegere, căci de nu, jidanii cari şi au câştigat dreptul de regale se vor îmbulḑi şi ca membri în presentanţa comitatensă. Cercetarea mai decurge încă, căci jidanii s'au adresat la ministru preşedinte pe cale telegrafică. — Inregistrăm acum faptul ca sĕ avem în evidenţă cu un cas mai mult de şicane, iniţiat de modernii patrioţi, adecă de jidani!

* (Representanţa orăşenéscă). In 2 Decembre va ţiné representanţa orăşenéscă o şedinţă, în care se va luá hotărirea cu privire la subvenţiunea, ce sĕ o dea oraşul Sibiiu pentru construirea liniei ferate Sibiiu-Avrig-Făgăraş.

* (Din Bucovina) Dl Br. Eudocsiu Hormuzachi fù ales — precum scrie „Rev. Politică“ — de president al societăţii pentru cultura şi literatura română din Bucovina. Ne am bucurat fórte mult, auḑind acéstă veste, şi dorim din tótă inima ca societatea numită sub presidiul dlui Baron sĕ înfloréscă ca şi sub presidiul reposatului seu părinte Georgi şi al unchiului seu Alecu.

La propunerea acestui distins bărbat în dieta ţĕrei s'au votat următórele subvenţiuni: societăţii pentru cultura musicei bisericesci din Cernăuţi 100 fl., societaţii teatrului orăşenesc din Cernăuţi 300 fl., societăţii de spriginire pentru elevii sermani la scóla comunală de băeţi în Cernăuţí 30 fl., societăţii pentru spriginirea auḑitorilor la academia agronomică din Viena 50 fl., societaţii pentru cultura şi literatura română 200 fl., societăţii de spriginire Francisc Iosif I. la gimnasiul superior din Cernăuţí 100 fl., societăţii de asil 200 fl., societăţii „Scóla Română“ în Suceava 200 fl., societăţii „Armonia“ 150 fl.

* (Fabrica de celulosă dela Zĕrnesci.) In loc ca acésta fabrică sĕ aducă ceva folos material locuitorilor români de prin părţile Branului, precum se angajase şi promiseră la început acţionarii, ea în adevĕr aduce pagube şi provócă nemulţămiri. Mai mulţi lucrători şi-au aflat mórtea, lucrând pentru fabrică şi precum i se scrie „Gaz. Tr.“ şi lucrătorilor angajaţi li s'a redus plata, că abia mai capĕtă jumĕtate ca la început. Mulţi dintre cei ce au lucrat cu carăle au fost necesitaţi sĕ-şi părăséscă lucrul, deóre-ce li se plătiau de tot puţin. In locul lor însĕ s'au adus lucrători strĕini, cărora li se dă o plată cu mult mai mare. Nemulţămirea e generală şi intenţiunile se vĕd de pe acum.

* (Ḑece porunci pentru ucenicii meseriaşi). Infr'un atelieriu vechiu scrise pe zid cu litere mari se vĕd următórele:

10 porunci pentru ucenicii meseriaşi.

1. Dumneḑeu este carele ne susţine cu putere, cu sănĕtate şi cu hrană. Lui Dḑeu sĕ nu uitaţi, ci totdeuna séra, diminéţa şi la amĕḑi sĕ ve închinaţi; sĕ i mulţămiţi; sĕ i cereţi putere şi minte la lucrarea vóstră. Dumineca se vĕ cereţi şi sĕ mergeţi cu stăpânul vostru la biserică spre a dá laudă lui Dḑeu şi spre a ve adăpá de învĕţăturile dumneḑeesci.

2. După Dḑeu sunt părinţii, éră în locul părinţilor pentru ucenicii meseriaşi sunt măestrii. Fiecare ucenic datoriu este dară sĕ asculte şi sĕ se subordineze ordinelor măestrului seu fără cârtire, că acelea sunt în folosul lui, pentru ca cu fundament sĕ înveţe meseria.

3. In lipsa măestrului are se asculte de şeful atelieriului şi de calfele, cărora l'a încredinţat. Cu atenţiune şi cu zece ochi se absórbă modul şi forma cu care se lucréză meseria în tóte mănuntele ei.

4. Tóte lucrurile sĕ le aibă la locul lor în bună ordine.

5. Fie-care ucenic are sĕ se scóle la 5 óre diminéţa, când sună clopotul; sĕ se spele sĕ se închine şi sĕ cureţe atelieriul (casa de lucrătorie.)

6. La 6 óre deminéţa sĕ începe lucrarea în atelieriu, sĕ întrebe pe măestrul sau pe calfe: ce are sĕ lucreze?

7. Ucenicii au sĕ lucreze cu dragoste, cu sîrguinţă şi nu cu sîlnicie şi moleşiţi. Datori sunt ei sĕ spue totdeuna adevĕrul: sĕ nu umble cu minciuna şi se nu înstrĕineze nimica, ce nu e al lor, că se fac ómeni nenorociţi.

8 Sĕ fie atent la ceea-ce il povăţuesce măestrul şi calfele, şi dacă n'a înţeles se întrebe adóua-óră.

9. Scóla e sufletul măestriei, sĕ se céră ca sĕ mérgă la scóla de séra şi la religie şi sĕ se siléscă la învĕţătură.

10. In órele libere se înveţe atât carte, cât şi sĕ cerce a face unele lucruri mici din meserie, anume jucării pentru copii ca prin acésta sĕ deştepte în ei spiritul de inventţiuni şi bun gust.

„*Mes. rom.*“

Bibliografic.

Călindariu pe anul comun **1890**. *In editura tipografiei archidiecesane* a apĕrut in ḑilele trecute călindariul archidiecesan pe anul 1890, carele e întocmit după gradurile şi clima Ungariei şi a Românei, şi pelângă indigitările necesare ce obvin în viaţa bisericéscă şi referinţele social-economice, are şi un cuprins bogat literar interesant; afară de aceea conţine şematismul bisericei orientale din Austro-Ungaria în general, ér în special şematismul metropoliei nóstre, a dieceselor sufragane, şi cu deosebire a archidiecesei, începênd dela singuraticele parochii, astfeliu, că acest călindariu ori-cărui fiu al bisericei nóstre i póte face cele mai bune servicii. — Atragem deci atenţiunea On. public asupra acestui călindariu, ce se póte procurá dela librăria archidiecesană ca şi până acum cu preţul de 30 cr. — Observăm totodată, că venitul curat, ce resultă din vinderea călindariului se adauge la fondul tipografiei archidiecesane.

Din public.

O întrebare.

Timp de tot puţin ne mai desparte de alegerea amploiaţilor şi în comitatul nostru Sibiiu pe un nou period de 6 ani, şi până acum nu se observă nici o lucrare în direcţiunea acésta. Ar fi de interes public sĕ se scie, dacă *mai esistă* comitetul ales pentru îngrigirea de interesele nóstre în acest comitat. Şi dacă mai esistă acel comitet, întreb, are de cuget se mai dee vre-un semn de viaţă barem acum, când restaurarea comitatului ne stă înaintea uşei?, căci în privinţa alegerei membrilor în representanţa comitatensă vedem că n'a făcut nimic*).

Un membru al representanţei comitatense.

*) Noi aşa scim, că cel puţin cu numelele esistă un atare comitet, şi preşedintele acestui comitet e dl ases. cons. Nicolau Cristea. Red.

Loterie.

Mercuri în 20 Novembre 1889.

Sibiiu: **67 35 47 41 22**

Nr. 810. [230] 2—3

EDICT.

Anna Călugăr gr. or. din Saschiz, comitatul Tĕrnavei mari, carea de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Patriciu Pintea gr. or. din Şarpatac, comitatul Tĕrnavei mari, fără a se scí unde petrece, — conferm resoluţiunei consistoriale din 11 Iuliu 1889 Nr. 4220 B. — se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţia intentat asupra i de bărbatul ei sĕ va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Sighişóra, 20 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Dumitru Moldovan,
adm. prot.

[231]] 2—3

O măeriște

în strada Șviţerei (Schweitzer-gasse) constătătóre dintr'o **casă** cu **o odae**, **culină** şi **pivniţă,** apoi dintr'o **şură fórte mare de zid** şi **acoperită cu ţiglă** împreună cu **grăsduri pentru 16 capete de vite** şi dintr'o **grădină de legumi**, e de vêndare, eventual numai decât de esarêndat cu condiţiuni favorabile.

Deslușiri mai deaprópe la cassa orăşănéscă.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [232] 1

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos 1890.

Anul al treiḑeci şi nouĕlea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor. — Anunţe.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Car funebru mare, nou și elegant.

Institutul de înmormêntări

al lui

Coloman Paly,

din Sibiiu Piaţa mică Nr. 4 şi Pempflingergasse Nr. 10,

recomandă p. t. publicului **depositul seu bogat sortat** cu tóte soiurile de obiecte necesare **la înmormêntări,** precum şi cu tóte soiurile de **sicriuri, cununi, felinare funebre, acoperitóre, păpuci** şi **care funebre,** pentru ómeni mari şi pentru băieţi, costruite după cel mai nou sistem.

Transporturi de cadavre se primesc **în tóte direcţiunile** şi spre acest scop se află în deposit **sicriuri de metal şi de lemn**, ce se pot încuia hermetice, precum şi tóte obiectele ce se pretind pentru transport.

Ori-ce comandă în acéstă specialitate se efectuesce **culant** şi **prompt.**

Două trăsuri elegante pentru **voiaguri** mai in apropiere cât şi în îndepărtări se pot căpăta cu preţuri moderate. [233] 1—3

Deposit mare de cununi funebre.

Felinare funebre și statuete se dau spre întrebuințare.

Car funebru nóu şi elegant pentru băieți.

„Petroleum-Sicherheits-Pulver“

Prav de asigurare contra esplosiunei petroleului şi a crepărei cilindrului (sticlei) de lampă.

Detaiuri în instrucţiunea de folosire. [177] 3—3

Pentru Sibiiu şi întreg comitatul Sibiiului se capetă numai la domnul **R. Gardik**, strada Măcelarilor şi **Franz I. Wagner** Strada Cisnădiei.

Redactor: responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 123 Sibiiu, Marți 14/26 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Novembre.

Ni se comunică din mai multe părți ale archidiecesei, că între alte multe pedeci, cari stau în drumul mersului regulat al instrucțiunei, se află și starea nu de tot corăspundétóre, în care se ține edificiul de scólă, așa că chiar și în comune altcum bine situate în cele scolare, unde este salariu bun, unde e bun edificiul de scólă, unde ocupațiunile economice nu reținu copii dela cercetarea scólei, și unde în fine este aplicat învățătoriu definitiv, in asemenea comune ḑicem noi bine situate, instrucțiunea nu se póte începe la timpul normal, nu se póte continuá aprópe o lună de ḑile deóre-ce autoritățile scolare din comună abia după-ce se începe timpul de prelegeri încep și ele a face reparaturile scolare de lipsă la edificiul scolariu, cari conduse de ómeni fără pricepere, fără înteres de scólă se trăgănéză în contul învățământului.

Cumcă asemenea împregiurări împedecă în mod însemnat mersul regulat al instrucțiunei, nime nu se póte îndoí.

Este trist în adevăr, că se pot întêmplá și lucruri de acestea, este trist, că între multe altele pedeci trebue se întâlnim în calea mersului regulat a instrucțiunei și de acest soiu de pedeci, la a cărora delăturare în general nu se cere decât numai bunăvoință și este și mai trist, dacă pentru a fi ele delăturate trebue se vină autoritatea biserească supremă, și ea să și pérdă timpul scump cu lucruri de acestea.

In organismul nostru bisericesc s'a dat teren larg pentru activitate comitetului parochial, și parochul cu deosebire în dupla sa chemare ca membru natural în comitetul parochial, și ca director de scólă local póte face și trebue să facă totul pentru scólă, pentru mersul regulat al instrucțiunei.

Noi mergem și mai departe, și cutezăm a afirmá, că preotul local este totul pentru scólă. Punem așadară avantagiele scólei cât și defectele ei în socoteła preotului și ḑicem: este o scólă în stare bună, în stare înfloritóre, este meritul preotului, lui deci i-se cuvine recunoscință. Din contră nu este o scólă în stare bună din ori și ce defecte, vina este a preotului local.

Misiune sfîntă are deci tot preotul român, și blăstămat de tótă suflarea românéscă va fi preotul a cărui scólă va stá în stare rea.

Cu deosebire îndoit, însutit va fi acest blăstăm, când scóla va stagná între împregiurări normale, înțelegem împregiurări normale, când pentru delăturarea defectelor tóte sunt date, numai bunăvoința mai lipsesce.

Repețim, este trist, când suntem constrînși să constatăm asemenea lucruri, pre cari noi numai așa ni le putem închipuí, dacă în fruntea protopresbiteratelor stau ómeni, cari sau nu pot fi la înălțimea chemărei lor în biserică din causa neputințelor împreunate cu adênci bătrânețe, sau nu voesc se fie la înălțimea chemărei lor.

Venite odată asemenea lucrări la cunoscința supremei autorități bisericesci în eparchie, ea trebue să ia măsuri radicale pentru delăturarea rĕului, se delăture pe asemenea membre din trupul organismului scólelor nóstre, cari nu-și pot face datorința, sau cari nu voesc să și o facă.

In asemenea cas trebue tăiat în carne cât de adênc, ca să fie delăturată partea cea putrădă, pentru a conservá pe cea curată pentru a o feri de molipsire, deóre ce este lucru cunoscut, că un membru molipsit, ușor strică și pe cele sănătóse.

Avem sute și mii de necazuri, cu cari trebue să dăm pept la conservarea scólelor confesionale

Până acuma am susținut lupta cu bărbăție, pentru că eram feriți de forțăréța puternică, în care eram retrași.

Acuma, în fața comunicărilor, ce ni se fac, suntem cuprinși de o ingrijire seriósă.

Defectele, de cari am făcut amintire sunt in trupul nostru, însuși unele membre din organismul nostru sunt causa rĕului.

Suntem de convingerea, că venite la cunoscința autorității bisericesci casuri concrete, va curá rĕul radical, ca el să fie delăturat, și ca prin el să statoréscă esemple pentrù toți cei chemați a lucrá pentru crescerea poporului nostru.

Revista politică.

Cultul ex-guvernorului Kossuth a provocat în dieta din Budapesta desbateri furtunóse, cari au degenerat în adevărate scandaluri.

Leaderul partidei independinte, dl Daniel Irányi, pentru a repará greșala, ce i o imputau colegii sei de principii, că s'a demis în negoțieri cu dl Tisza cu privire la încetățenirea bătrânului esilat, a aflat de cuviință să aducă la ordinea ḑilei acésta cestiune în dietă și să-și motiveze espunerile cu forța oratoriei ce o posede, și a șovinismului de care e condus.

Espunerile, cu care a caracterisat regimul dlui Tisza, că a ajuns așa departe încât legile esistente să nu mai permită celui mai „valoros" cetățén ungar a-și esercitá drepturile, și decădința în care se află națiunea magiară în continuu, decând dl Tisza este la cârmă, au fost întîmpinat cu salve de aplause din partea opositiei radicale, ér laudele ridicate la adresa lui Kossuth a provocat atâta însuflețire, încât opositia a arangiat un splendid banchet în onórea dlui Irányi și foile opositionale îl prémăresc cu articolí sărbătoresci pentru bărbătésca sa lupta.

In fața acestei insuflețiri a opositiunei espunerile premieriului ungar cu tótă logica și motivarea lor au format numai substratul unor scene turbulente, cari s'au terminat cu amenințări grave.

Discusiunile referitóre la noul cabinet român se urmézá cu mare vioiciune în întréga presă europénă. Foile monarchiei nostre mai ales nu au cuvinte destul de măgulitóre la adresa noului guvern, care face cinste țĕrei și dovedesce, că românii ca totdeuna au dat dovadă, că înca mai au sentiment și principii sănătóse.

Politica esternă a dlui Lahovari ce s'a urmat chiar și sub guvernul Catargiu sterge ori ce bănuélă ce se ivise la început, că dênsul adecă se va lăsá influințat de intrigile rusesci.

Nu tot în tonul acesta vorbesce presa rusă. Ea e de părere, că schimbarea cabinetului în România e a se atribuí direct diplomației puterilor din alianța triplă. Prin reintórcerea junimistilor la putere ḑice „Wiedomosti", Rusia nu câștigă nimic. România trebue privită acum ca punctul de sprigin și de stabilitate a ligei de pace. Ministeriul generalului Manu nu va evitá a face România vasală puterilor aliate de sub influința cărora a fost scóse pe câtva timp. Situațiunea ligei de pace în peninsula balcanică s'a îmbunătățit de nou.

„Nowosti" e de părere, că căderea lui Catargiu se aduce în legătură cu întâlnirea monarchilor, care n'a putut clarificá cestiunile internaționale și așa domnesce încă înfluența puterilor aliate. Ministrul Lahovari pe timpul petrecerei sale in Viena se va fi încredințat póte, că cu întrevederea monarchilor s'a întărit și legăturile de alianță și cu ele positiunea alianței triple. — „Gracshdanin" ḑice, că diplomația austriacă, care și-a jucat rola obicinuită în acest episod, nu și a ajuns încă scopul, că un se află în fruntea guvernului Ioan Bratianu, ci generalul Manu, carele totuși nu se póte numĕrá între „amicii" Austro-Ungariei.

Foile ruse prorocesc dealtcum o scurtă durată actualului guveru român. Acésta se prevede și din miscările interne, ce le iau diferitele colorite politice. In special liberalii par a se pregătí mai tare pentru a puté luptá umĕr la umĕr. In întrunirea, ce s'a ținut ḑilele trecute la dl Dimitrie Bratianu s'a accentuat, că aderenții dênsului nu pot merge mână în mână cu liberal naționali, deóre-ce nu pot acceptá de loc, articolul 43 din statutele acestora

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

Trandafir de pe cetate
Nu mĕ'nstrĕina departe,
Că n'am părinți să me cate;
Surorile-s tinerele,
Nu sciu cărările mele;
Mândruțele mi-ar veni,
Nu le lasă părinții.

* * *

Bate vêntu sălcile
Trec voinicii țĕrile
Blăstĕmându-i maicele.

. . . . . .

Voinicii din graiu grăia:
„Stați maice de-a blăstĕmá,
„Că nu-i a nóstră vina!
„Să ne fi făcută fete
„Să ședem cu voi pe vetre.

. . . . . .

„Dacă ne-ați făcut feciori
„La împĕratu slujitori
„Și a țĕrii apĕrători,
„Nu ne dară blăstĕmați
„Făr' mai bin' ne mângăiați!

* * *

Prin pădurea cu nuele
Merg răgute tinerele,
Alăturea câte patru
Ducênd carte la 'mpĕratu.
—Inălțate împĕrate!
Cetesce a nóstră carte,
Și ne lasă la Ardél,
Să vedem de-a nost amar;
C'avem mândre tinerele,
Doru și jalea-i cu ele;
Ș'atât pătimesc de jele,
De nu pórtă nici mărgele;
Ba de jele și bănat
Și cerceii i-a țipat.

* * *

Fă-me, Dómneo, ce mii face,
Fă-me ce și mie-mi place;
Fă-me trii picuri de lapte
In trii cornuri de cetate,
Să vĕd Némțu cum se bate.
Cu răgute ne'nvățate.

* * *

Păunaș de pe cetate!
Spune mândrii sănătate,
Că de mine n'are parte
Numai Némțu din cetate;
Și nici el nu are parte
Numai cel ce vede tóte.
Dar' de m'a ținé mai bine,
Totuși s'a sluji cu mine;
De m'a ținé însĕ rĕu,
Frunda și codru-i a meu.

* * *

Murĕș, Murĕș, apă lată,
La ce vii tot tulburată
Ba cu sânge-amestecată;
Cu lemne și cu butuci
Cu capete de haiduci,
Tot cu pusci și cu oțele
Și degete cu inele?
Rea veste aduci în țară
Pecum vĕd de rĕsboiu ĕră.

. . . . . .

Dară draga de crăésă
Cu trii stéguri de mătasă....
Unu roșu ca focu,
Unu alb ca diocu,
Unu negru ca corbu, ...
Cel roșu-i a bătălici,
Cel alb e a bucuriei,
Cel negru a jălniciei.
Care-a fi bătut în vênt
Acela ne-a sta pe gând,
Acela ne-a stá în frunte
Spre vrășmașele de lupte.

* * *

Fă-me Dómne ce mi face!
Fă-me trestie pe baltă
Și subțire și mai 'naltă:
Să me taie cu cósa,
Să m'adune cu grebla,
Să me facă o căpiță
Să me ia junci în cornițe,
Să m'arunce în câmpie,
Să me fac bucium de vie,
Să me fac un strugurel
Să me mânce-un voinicel.

* * *

Me miram, ce mi drag mie
Dóuĕ mere și-o gutâie
Și bădița cel dintâie;
Me miram, ce mi drag tare
Fir verde de iarbă mare
Bădița cu casa'n cale.

(Va urmá.)

care dă președintelui dreptul de veto contra deciziunilor politice luate de comitet.

Liberal-naționali la rêndul lor s'au întrunit în ședință sub conducerea dlui Ioan Bratianu, au hotărît în unanimitate a surprimá acel articol, ca astfeliu să se pótă face o apropiere între aderenții dlui Ioan și alui Dimitrie Bartianu și între tóte celelalte nuanțe politice.

In ḑilele trecute s'a serbat în Rusia aniversarea a 500 de când s'a introdus artileria în armata rusă. Cu ocasiunea acestei pompóse serbări la care a luat parte oficeri din tóte părțile Rusiei și întréga casă domnitóre, țarul a accentuat în discurs, că artileria își va scí face datoria pe câmpul de resbel, dorește însă ca acel timp se fie cât de departe. In același timp însă când țarul asigurá pacea scirile din Iași comunică, că la marginile Galiției și ale Bucovinei se aglomeréză mereu armată ruséscă și că principele Mihail a fost numit comandant suprem preste tóte aceste trupe.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De lângă Murĕș, 18 Novembre, 1889. In ori-ce stat, unde legile nu se respectézá, eserciarea unui drept devine ilusoriă. Din momentul, în care călcătoriul legei remâne ne pedepsit, abusul de lege devine mai general. Dacă unde-va se abuséză de legi și se bate joc de drepturile poporului, apoi comitatul Hunedórei încă este un atare.

Resultatul alegerilor municipiali, îndeplinite la 12 Novembre st. n. în acest comitat, ne sunt o dovadă vie, cum este tractat alegĕtoriul român aici.

Dar să vedem resultatul și apoi să facem conclusiunile. Comitalul stă din 19 cercuri electorali. Membrii sau ales astfeliu:

1. Cercul Petroșeni: 5 inși, între cari 3 notari și un scriitoriu de pretură. Români 3, magiari 2.

2. Cercul Puiu: 11 inși, între cari un pretor, 1 scriitoriu de pretură, 2 notari și 1 subjude. Români 5, magiari 6.

3. Cercul Sĕlașul de sus: 6 inși, între cari un notariu, și un ispector de scóle. Români 3, magiari 3.

4. Cercul Pesteni: 7 inși, între cari, un pretor și un jude. Români 2, magiari 5.

5. Cercul Hațeg: 2 români, 2 magiari.

6. Cercul Devei: 6 inși, între cari un protonotariu. Român 1, magiari 5.

7. Cercul Pistișul de jos: 9 inși, între cari 1 notariu, 1 scriitoriu de pretură. Magiari 8, român 1.

8. Murĕș-Ilia: 4 inși, între cari 1 notariu, 1 pretor. Români 4.

9. Cerc. Rapoltul mare: 7 inși, între cari 2 notari și un jude de tribunal. Români 2, magiari 5.

10. Cerc. Loșad: 5 inși, între cari 1 notariu. Magiari 5, nici un român.

11. Cerc. Romos: 5 inși toți români, între cari 2 notari.

12. Cerc. Orĕștia: 8 inși. Români 2, sasi 3, magiari 3.

13. Cerc. Brad: 9 inși, între cari 2 notari. Români 6, magiari 3.

14. Cerc. Băiței: 11 inși. Români 11.

15. Cerc. Răcâșdiei: 8 inși, între cari un pretor, 3 notari. Români 3, magiari 5.

16. Cerc. Dobrei: 5 inși, între cari un pretor Români 4, magiari 1.

17. Cercul Vața de jos. 9 inși, între cari 2 notari, un conducĕtoriu la cartea funduară. Români 5 inși, magiari 4.

18. Cerc. Baia de Criș: 9 inși, între cari 1 notariu, 1 subjude. Români 6, magiari 3.

19. Hunedóra: 4 inși, 2 români, 2 magiari.

Precum se vede din datele după fóia „Hunyad“ 36 inși aleși sunt oficiali. Nu afli un notariu, un pretor să nu fie ales. Românii cu totul cu bun cu rĕu au fost aleși 67 inși; ĕră magiari 62 inși, considerați aci jidovii și vre o 4—5 sasi. — Liste curat române au reușit în cercurile Băiței, Romosului, și al Iliei.

Resultatul alegerilor trebue să ne umple de îngrigiri, când se scie, că comitatul Hunedórei e aprópe românesc, și în cercuri cu escepțiunea 3—4 majoritatea alegĕtorilor o formézá românii. Ce póte fi causa acestei reușite atât de nefavorabile pentru noi?

Pentru a ne dá verdictul în merit, trebue să se arete împrejurările, sub cari s'au făcut aceste alegeri.

In fruntea comitetelor de alegere și astădată, ca și altădată au fost aleși toți magiari, cu escepțiune de 3—4 cercuri, unde au fost aleși români, dar de cei deochiați, cari fac tot așa de bine trebile pretorilor și ale contrarilor, ca și ei inșiși. Astfeliu avem două casuri celebre la Baia de Criș sub președința lui Mihalovics și la Vața sub președința ginerelui seu. La Baia de Criș au căḑut la alegere: ómenii independenți: T. Pop advocat, Adamoviciu, Zeriu, Tisu, Irimie, Bobariu; ĕră în locul lor cu ședule împărțite de ginerile lui Mihalovics Sida și de alți argați ai pretorelui au reușit gr. Teleky Árpád, Fodor Gyula, Molnár etc. pe cari nu i cunósce nici un alegĕtoriu dela sate, precum și nesce ómeni, cari se dau după vênt.

In Vața asemenea au căḑut 9 români, s'au ales 9 inși, dintre cari afară de un Lesing, nici unul nu va spriginí causa română. Ei bine! étă ce ómeni s'au ales: Dr. Büchler Mór medic la fabrica de fer în Hunedóra, Dr Farkas Béla venit de eri alaltăeri în Deva, Dr. Szász. Tot ómeni, de cari nu au auḑit zarandanii, îi cunósce însĕ pretorele Markosy și argatul seu Inko. Dar cum se póte asta? Étă cum! In Baia de Criș alegerea se face în cancelaria pretorială, bărbații de încredere, a cumpănit președintele lucru așa de bine de au fost tot magiari. Ședulele pretoriali, împărțite prin notari s'au cunoscut.

E vai apoi de alegĕtoriul, carele nu a dat ședula notariului! Bine să-și ia séma, Sunt ómeni, cari resistă și când vĕd gendarmii, dar sunt, cari incumbă.

Așa aici, așa în alte cercuri, unde pretorii sunt șovinisti.

In Vața lucrul a mers strună după placul pretorelui.

Din inteligința română, până pe la fine nu au fost nime cine se impartă ședule la votanți, și notariul Inko singur și-a împărțit ședulele sale — ad libitum. — Ticăloșie din partea inteliginței din acel cerc. Așa trebue să esclame cine aude astfeliu de lucruri. Dar să nu ne grăbim! In comunele, unde alegĕtorii se scie că nu sunt ómenii notariului, nu li se face cunoscut terminul de elegere, s'au apoi numai în séra alegerei, la câte doi trei, ĕră cei alalți nu sciu nimic de ḑiua de alegere. Altădată li se spun cele mai cornurate minciuni.

Asta e ceva aprópe general. Un esemplu alegĕtorilor din comuna Mesteacăn, în fruntea cărora stă un preot resolut, li s'au spus în preséra de alegere la unii, că au să mérgă la Brad la alegere, la alții la Băița, pe când în faptă erau să mérgă la Baia de Criș. Și tóte aceste s'au făcut cu intențiune. După spuse au și fost alĕgători din Mesteacăn la Brad la alegere, de unde s'au întors cu buzele umflate. Aceste sunt fapte concrete ce ni se spun de bărbați de tótă încredere.

S'ar puté protestá! ḑice cineva. Dar cui se te plângi? La codru! Foia „Hunyad“ pentru carea se vĕrsă din atâtea lăḑi comunali abonamente au început publicarea celor ce le-au espirat terminul sau a fost aleși numai pe 3 ani, cu 10 ḑile înainte de alegere, dar numai din 4 cercuri, ĕră restul din 15 numai în 10 Novembre cu 2 ḑile înainte, ca publicul român să nu se pótă orientá. Astfeliu, dacă nu este cineva în cerc, care să țină lucrurile în evidență și să stea în legătură cu vre-un român din Deva până ce scie dela antistia comunală îi trece de dorul alegerei.

Totdeuna ḑilele de alegere în acest comitat, pare că sunt un secret pentru cei din fruntea comitatului, și numai în ultimul moment se fac cu noscute.

Ca să-ți decopiezi listele din cancelaria notarială, se scii cine-ți sunt alegĕtori, Dómne feresce! Notariul ți ḑice, că e la solgabirău, ca să te pórte dela Ana la Caiafa, sau apoi îți spune că nu le a căpĕtat dela Deva. Nu odată am vĕḑut venind ómeni la alegeri fără drept de votisare; ĕră alții cu drept nu au fost încunosciințați.

Pentu ca să se facă mai sigur alegerile pe voia pretorelui, el dă și acum mandate, și ia parte la alegere, ca și la alegere de de deputat. Si apoi tot se ḑice că alegerile sunt libere.

Sub astfeliu de împregiurări să nu ne mirăm că funcționarii se aleg ei pe ei, și pe cunoscuții lor, ĕră ómenii poporului cad la alegere. Unde alegerile nu sunt forțate și terorisate acolo reies listele române cu ómeni independenți, unde sunt forțate cad, și reies strĕinii sau ómeni ce se dau după vênt.

Al.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Acésta este o *violare* a drepturilor autonome ale parochiei, un *abus de oficiu*, un *pretecst* numai de a zădărnicí eserciarea drepturilor garantate pentru parochiani prin Statutul organic, — o faptă criminală, carea dacă ar rĕmâné nepedepsită, ar lăsá o pată rușinósă pe frumósa nóstră constituțiune bisericéscă.

Jocul de cuvinte cu protopopul și cu parochul este o comedie frivolă, nedémnă de un om serios și de posițiunea ce o ocupă parochul și protopopul în biserica nóstră; ér modul, în care s'a folosit dl Simeon Popescu de acésta distincțiune imaginară, este revoltătoriu pentru un sinod compus din astfeliu de elemente, cum este al nostru.

Noi toți suntem conscii de drepturile și datorințele nóstre, ne împlinim datorințelele cătră biserică, și conscii de posițiunea, ce o ocupă acésta parochie în Metropolia nóstră, avem și putința și ambițiune de a face din acéstă parochie o părochie de model, și chiar pentru acésta am încercat tóte mijlócele ca pe cale legală să se curme conflictele escate între parochul protopop și între parochiani, și am fost indulgenți până la estremitate, în speranță că dóră 'și va vení în ori acest organ impus nóue în urma fatalei impregiurări, că parochia nóstră s'a decretat de parochiă protopresbiterală, dar tóte înzadar, trebue să venim la convingerea, că avem de a face cu un om încăpĕținat și incorigibil în mania sa de a surpá biserica, și dacă nu ni-ar veni nici autoritățile superióre într'ajutoriu ca să se delăture

---

Piciorul de lemn.

(Novelă de H. Zchokke.)

(Încheere.)

Domnul Thevenet împărtășì anecdota și scrisórea amicilor sei și ridea cu hohot ori de câte-ori o povestia. „Și totu-și rĕmâne un smintit de legat,“ esclama el.

Rĕspunsul seu a fost acesta:

„Sire, îți mulțămesc pentru prețiosul present, căci așa trebue să-l numesc, deóre-ce nu-l pot considerá ca onorar pentru neînsemnata mea ostenélă.

Îți doresc tótă fericirea la căsătoria d-tale cu cea mai amabilă britană. Ce e drept, un picior este mult pentru o femeie frumósă, virtuósă și ginguașă, dar' nu prea mult, dacă în schimb cineva nu s'au înșelat. Adam a trebuit să plătéscă posesiunea soției sale cu o cóstă a trupului seu, și pe alți bărbați i costă frumósa lor câte o cóstă, pe alții chiar capul.

„Cu tóte acestea dă-mi voie, să persist cu tótă modestia pe lângă părerea mea veche. Firesce că pentru moment ai dreptate. D ta locuesci acuma în raiul primăvăratic al căsătoriei. Dar și eu am dreptate, numai cu aceea deosebire, că dreptul meu se cóce fórte încet, ca ori-ce adevĕr, pe care te opui mult timp ca să-l recunosci.

„Sire, bagă de sémă! me tem, că preste doi ani îți va păré rĕu, că ai lăsat să ți se taie piciorul deasupra genunchelui. Vei aflá că ar fi fost mai bine să-l fi tăiat sub genunche. După trei ani vei fi convins, că ar fi fost de ajuns, dacă ai fi perdut nu mai talpa piciorului. După patru ani vei afirmă, că jertfirea degetului celui mare și după cinci ani, că amputarea degetului celui mic au fost prea mult.

„Tóte acestea ți le spun fără a me atinge câtuși de puțin de meritele drăgălașei d tale soții. Damele sunt în stare a-și conservá grațiele și virtuțile lor mai bine, decât părerile lor. În juneța mea mi-ași fi dat în fie care ḑi viața pentru iubita mea, însĕ nici odată un picior. Cea dintâiu n'aș fi regretat-o nici odată, dar' céstălaltă totdeuna. Pentru-că dacă a-și fi făcut-o a și ḑice încă și astădi: Thevenet, tu ai fost un nĕrod! Prelângă acestea am onorul a fi al d-tale supus serv

G. Thevenet“.

În anul 1793 pe timpul terorismului revoluționar se refugià Thevenet, pe care un chirurg mai tinĕr îl denunța-se a ține cu aristocrația la London, ca să-și scape viața de cuțitul guilotinei care egalisa totul.

De urît, sau pentru de a face cunoscințe, cercetà după locuința lui Sir Charles Temple.

I arătară palatul seu. Se anunță și fu primit. Lungit pe un fotaliu, cu spumegĕtórea bere de porter înaintea sa, încungiurat de dóuĕḑeci de ḑiare, ședea un domn gras, care d'abia se putu scula așa era de îndărătnic.

„A, bine ai venit, dle Thevenet“! esclamà domnul cel corpulent, care într'adevĕr era Sirele Temple: „Nu mi luá în nume de rĕu, că nu me ridic, dar' afurisitul acesta de picior de lemn me împiedecă dela tóte. Mi se pare amice, că vii să veḑi, dacă dreptul d tale s'a copt?“

„Vin ca fugar și caut adăpost la d-ta“.

Trebue să locuesci la mine; esti în faptă un om înțelept. Trebue să me mângăi. Intr'adevĕr, Thevenet, astădi a-și puté fi admiral al pavilonului albastru, dacă afurisitul acesta de picior nu m'ar fi făcut incapabil pentru serviciul patriei mele. Aci cetesc ḑiare și mi blastĕm sórtea, că eu nu me pot duce nici unde să i-au parte. Vin-o și me mângăie“.

— „Dómna socia d-tale va scí să te mângăie mai bine ca mine“.

„Nu mi vorbi de ea. Piciorul ei de lemn o împĕdecă a jucá de aceea s'a devotat cu totul jocului de cărți și clevetirei. Nu i de scos la cale cu dênsa. De altcum o femeie prea cum se cade.“

— Cum, va se ḑică tot aveam eu atunci dreptate“

„O perfect, scumpul meu Thevenet! Dar' să nu vorbim despre acésta. Am făcut o mare prostie Dacă a-și avé acum piciorul meu, n'a și dà nici o bucățică de ungie din el! Intre noi fie ḑis, am fost un nebun! dar' păstréză, te rog, acest adevĕr pentru d-ta.

Trad. de *Jeronim G. Barițiu.*

rĕul, se póte fórte uşor întêmplá, ca sĕ ne răpim şi noi la mijlóce nu de tot după litera legii şi sĕ-l scótem din biserică.

In prima parochie din metropolie *de doi ani de ḑile domnesce anarchia provocată şi nutrită de protopopul paroch.*

Astăḑi n'avem comitet şi n'avem epitropie parochială tot din vina lui.

Nu putem fi representaţi în sinodul protopresbiteral, pentru-că protopopului i-a plăcut a ne împedecá în eserciarea dreptului de alegere.

Mâne vom fi provocaţi ca sĕ alegem deputaţi pentru sinodul eparchial, şi nu vom puté alege, pentru-că parochul şi protopopul nostru a sistat ţinerea sinodului parochial, şi pretestând, că nu esistă consemnarea membrilor sinodului parochial, nu va convocá, după premise nu póte convocá sinodul parochial.

Cu un cuvênt, parochia nóstră aci sub ochii autătorităţilor superióre şi supreme bisericesci a *devenit pradă vanităţii parochului protopresbiter Simeon Popescu,* a devenit de risul lumei, carea ne crede, că noi avem o constituţiune bisericéscă de invidiat.

Drept aceea ca sĕ se curme odată acest scandal, ne luăm voie a Ve rugá cu tótă umilinţa:

1. Sĕ binevoiţi a considerá acest cas de urginţă, şi în puterea §-ului 4 al Regulamentului pentru procedura jud. în causele disciplinare, a ordiná cercetare disciplinară contra parochului şi protopopului Simeon Popescu, şi fiind că funcţionarea lui mai departe învólvă pericol pentru biserică în sensul §-ului 11 al aceluiaşi Regulament, deodată cu acesta al suspendá dela oficiu şi beneficiu, atât ca protopop, cât şi ca paroch

2. Fără întârḑiare a esmite un comisariu consistorial, carele sĕ convóce şi se presideze sinodul parochial intrerupt prin violenţa parochului şi protopopului, precum şi alte eventuale sinóde parochiale estraordinare, ce se vor află de necesare.

3. După terminarea investigaţiunei, dl Simeon Popescu sĕ devină pedepsit conform legei, la tótă întêmplarea însĕ *se fie lipsit de parochia nóstră* şi cel puţin pe timpul funcţionărei lui se i-se designeze altă parochie protopresbiterală, ĕră nóue sĕ ni se acórde dreptul de a ne alege paroch, căci noi dela ocuparea parochiei prin dênsul, *în faptă suntem fără preot.*

Rugându-Ve încodată pentru grabnica resolvire a acestui act, suntem

Ai Escelenţiei Vóstre.

Sibiiu, 17 Februariu, 1888.

Cei mai umiliţi fii sufletesci:

Parteniu Cosma, Ioan Bădilă, Ioan Hannia, Iacob Bologa, Dr. Ioan Moga, Ilariu Muçiu Ureche, Nicolau de Popp, Teodor Popescu, Radu G. Băllaş, Gligor Mateiu, Toma Ienciu, Romul Petric, George Dima, Ioan Popescu, I. G. Bariţiu, Ios. Oncioiu, George Foica, Ioan Ghibu, Artemiu Trifan, Cornel G. Aiser, Iuliu Popescu, Sergiu Medean, Dr. Nicolau Olariu, Dr. Ioan Nemeş, Mateiu Voilean, Leontin Simonescu, Ştefan Moga, Ioan Petraşcu, Dr. Remus Roşca, Ioan Mihu, Ioan Popovici, Ioan Popa, George Mateiu, Adam Florian.

Inaltprésânţia Sa Archiepiscopul, considerând casul de urgent, precum după natura lucrului trebuia sĕ l considere, în puterea procedurei judecătoresci în cause disciplinare § 4 punct b, a ordinat cercetarea disciplinară contra acusatului, şi în sensul §-lui 9 esmiţênd o comisiune de investigători în persónele dlor Moise Lazar asesor consistorial şi Nicanor Frateşiu secretariu şi asesor consistorial, totodată în puterea §-lui 11 a suspendat pe acusatul dela *oficiu, dar nu şi dela beneficiu,* precum cerusem noi.

Comisiunea investigătóre l'a ascultat nainte de tóte pe dênsul, ba a făcut mai mult, estradându-i la cerere acusa în copie, — de carea el apoi nunumai a făcut us nepermis prin „Tribuna", ci a abusat şi de culanţa comisiunei, în loc de fasiune înaintându-i un act de apărare, ceea-ce avea loc numai după terminarea investigaţiunei şi după ce conform §-lui 30 forul disciplinar l'ar fi pus sub acusă şi i-s'ar fi intimat acusa fiscalului forului.

În hârtia sa 8 cóle scrise des, plină de sucituri rabulistice atacă în drépta şi în stênga pe tótă lumea, chiar şi pe archiereul seu, numai el este inocent şi persecutat.

Din acéstă hârtie apoi a formulat comisiunea 20 de întrebări, la cari aveau sĕ rĕspundă acusatorii. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Concurs) Atragem atenţiunea celor interesaţi la concursul, care-l publicăm între înseratele nóstre din numĕrul present, la postul vacant de protopresbiter al tractului Sibiiului, şi sperăm, că în curênd vor urmá şi alte concurse din celealalte tracturi vacante.

* (Logodnă princiară). Scirile din Berlin anunţă, că mostenitoriul tronului rusesc marele principe Nicolau s'a încredinţat cu princesa Margareta, sora împĕratului german. Aceste sciri au făcut şi asupra pieţei impresie favorabilă încât valorile rusesci, contra cărora se declarase o luptă de estermiuare, au început a se urcá în mod simţitoriu.

* (Regina Romăniei). Maj. Sa regina Romăniei după o cură indelungată şi cu succes s'a reintors preste Viena şi Budapesta la Bucuresci. La gară Maj. Sa a fost întimpinată de regele şi moştenitoriul tronului, de ministrii români şi representanţii puterilor strĕine, de notabilităţile române şi de o mulţime de popor, care au salutat pe regina cu strigăte de urări însufleţitóre. Damele i-au presentat buchete de flori.

* (Concurse.) Ministrul de comerciu intenţionéză a dá stripendii de câte 300 fl. tinerilor, cari ar fi decişi sĕ se perfecţioneze în strĕinătate în ramul comercial sau industrial şi apoi se vor întórce ĕrăşi în patrie. La concurs pot luá parte numai tineri născuţi, ori cari se află pe teritoriul comitatelor: Alba de jos, Bistriţa Năsĕud, Cojocna, Murĕş-Turda, Târnava mică, Solnoc Doběca şi Turda Arieş. Cererile sĕ se înainteze camerei comerciale din Cluş.

* (Virilisti în Braşov.) Lista virilistilor statorită de representanţa orăşănéscă cuprinde 100 membrii ordinari şi 25 suplenţi. Intre români aflăm: Diamandi Manole comersant, Biserica gr. or. a Sf. Nicolau din Scheiu, Legatul Jugaian, G. B. Pop comersant, George Ioanid fabricant, comuna eclesiastică gr. or., Andreiu A. Popoviciu comers.; Constantin Steriu pos. de case, Iosif Puscariu advocat, Ioan Duşoiu comersant, Zinca I. Pop posesóră de case, Eforia scólelor române, Petru Nemeş notariu public, Elena Elef. Safran pos. de casă. Suplenţi: Zoe Pop pos. de case şi Teochar Alecsi.

* (Camerile de comerciu). In urma unei ordinaţiuni a ministrului de comunicaţiune camerile de comerciu şi industrie s'au sporit încă cu 5 la numĕr. Dintre acestea se vine una şi pe Ardeal, şi anume la Maroş Vaşarheiu aşa, că în Ardeal vom avé trei camere: Braşov, Cluş şi Murĕş-Vaşarheiu. Totdeodată s'au luat dispositiuni pentru arondarea teritoritoriului al fie-cărei camere.

* (Linia telefonică Budapesta Viena). Acésta linie care a consumat sume considerabile de bani s'a dovedit la probele, ce s'au făcut în ḑilele trecute, că construirea e de tot greşită, încât nu se póte folosi, şi aşa va trebuí sĕ se facă reparaturi însemnate.

* (Cavaleria.) Cavaleria se va spori cu începutul anului nou încă cu un regiment de dragoni, care se va întregi în Moravia şi va purtá Nr. 15.

* (Armatele diferitelor state în timp de rĕsboiu). Rusia are 3,800.000 de ficiori şi 3876 tunuri, Francia 1,887.000 oşteni şi 2236 tunuri; Germania 1,429 000 oşteni şi 2040 tunuri; Austro-Ungaria 1,429.000 oşteni şi 1741 tunuri; Italia 1,194,000 oşteni şi 1.200 tunuri; Spania 869,300 oşteni; Anglia cu India la olaltă 811,000 osteni; Turcia 500,000 oşteni şi 1180 tunuri; România 140,000 oşteni şi 324 tunuri; Danemarca 60,000 oşteni.

* (Târgurile din Deeş.) Ministrul de comerciu a regulat ţinerea celor patru târguri din Deeş în următórele ḑile: 1 Martiu, 1 Iuniu, 2 August şi 13 Decembre.

* (Comerciu cu ómeni.) Din Timişóra se comunică, că gendarmăria din Panciova a dat ḑilele trecute de urmele unei bandi de neguţători, cari provedeau haremurile din balcani cu fiinţe nevinovate. Sub diferite pretecste şi făgăduieli, că le vor aşeḑá ca bone ori ca guvernamente în case cinstite şi prindeau prada, pe care o vindeau pentru totdeuna. De urma bandei s'a dat numai după ce mai mulţi părinţi au făcut arĕtare, că s'au pomenit fără de veste, că le lipsesce fata din casă. Căpeteniile bandei sunt Milka Iovanovits şi Martin Levar, cari au fost prinşi în momentul, când tocmai prinseră o nóuă jertfă, pe o fetiţă frumósă de român în etate de 15 ani şi voiră sĕ o aşeḑe pe o corabie.

Bibliografic.

„Meseriaşul Român" Fóia pentru învĕţătura şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii. Nr. 12 a apĕrut cu următoriul sumariu: Istoricul şi starea presentă a fotografiei. Thomas Alva Edison. — Ḑece porunci pentru ucenicii meseriaşi. — Istoricul fundării Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilorşi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Mes. Rom." — Un condamnat. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. Diverse.— Recepte folositóre. — Glume. — Concursul Andronic. — Anunţ. — Rectificare şi Târgurile.

Cerculariu *).

Preacucernicia Sa Esarchul Iracliu Porumbescu, paroch în Frăţăuţul-nou, au supus acestui scaun spiritual cu data dintra 27 Septembre (9 Octobre) a. c. Nr. 140 un raport, în care desfăşură progresul, ce l'a făcut *„Cursul de industrie de casă şi de albinărit,"* iniţiat de cătră susnumitul păstoriu de suflete şi ţinut în comuna Frătăuţul-nou în feriele trecute sub conducerea instructivă a învĕţătoriului dela scóla centrală de fete în Braşov, dl Candid Muşlea

Acest raport s'au primit cu deosebită mângăere sufletéscă şi cu bucurie trebue sĕ recunóscem atât îndrumata iniţiativă şi interesul cel viu din partea susnumitului păstoriu de suflete, precum şi laudabilul sacrificiu demustrat în luptă din partea dlui învĕţătoriu Candid Muşlea, mai ales, de óre-ce avusem ocasiune de a privi espusăţiunea obiectelor lucrate de elevii, cari participase la acel curs.

Obiectele, dintre cari unele, rolativ la timpul cel scurt, în carele fù deprinse şi produse ele, se pot numí chiar perfecte, sunt destulă dovadă faptică, cât de neapĕrat de trebuinţă e o scólă de industrie casnică pentru ţĕrişóra nóstră şi cât mult bine material ar aduce ea pentru economiile poporului nostru.

Până la înfiinţarea după tóte regulele a unei atare scoli îndigetate, scoposesce P. Sa părintele Porumbescu, ca sĕ continue, respective sĕ repeţască, în feriele anului viitoriu acel curs de industrie de casă tot în comuna Frăţăuţul-nou.

Deóre ce la învĕţământul amintitului curs din feriele trecute luară parte între alţi elevi, şi doi preoţi de ajutoriu, cari ostenindu-se nu pentru folosul şi câştigul propriu, ci spre a face bine poporului, comunicându-i cu timpul cunoscinţele câştigate, arătând prin binevola lor sîrguinţă, cumcă se cualifică de adevĕraţi „părinţi," cărora li zace la inimă interesul nu numai col moral, ci şi cel material al poporenilor încreḑuţi spre păstorire, ne aflăm prin acésta îndemnaţi de a recomandá cercetarea amintitului curs cu atât şi mai multă căldură tuturor celor ce sunt în stare sĕ tragă din el folosul şi câştigul propriu.

Insĕ ca sĕ prindă rădăcină şi sĕ se lăţéscă cât se póte de curênd în popor intenţionatul folos material şi economic, se învită venerabilii păstori de suflete, de a esplicá la ocasiuni binevenite în cercurile sale de activitate scopul cel mult folositoriu şi se îndemne pe junii capace la participarea învĕţământului, ce se va repeţí şi se va continuá la „cursul de industrie de casă şi albinărit" în feriele viitóre în susnumita comună.

Mai departe cunoscut fiind, cumcă esistinţa materială a cantorilor bisericesci, dăcă se raḑimă numai în sustentaţia sistemisată şi în puţinele venituri parochiale, este fórte miseră, pentru mulţi din ei, ar fi amintitul curs de industrie un mijloc spre îmbunătăţirea stărei lor materiale. Pentru acésta se învită păstorii de suflete, ca sĕ îndemne mai cu sémă pe cantorii bisericesci a luá parte la învĕţământul scólei respective.

De asemenea se învită şi direcţiunea scólei cantorale de a înrăurí asupra elevilor din anul I şi al II-lea, cărora numai li va fi posibil, ca sĕ cerceteze acel curs de industrie cu cel adaus, că acei elevi, cari se vor legitimá cu un atestat favorabil dela respectiva scólă, vor fi preferaţi la ocuparea posturilor cantorale.

Nu întrelăsăm de a atrage în fine şi atenţiunea conventelor mănăstiresci la preţiosul succes a cursului de industrie. Mulţi dintre călugări ar puté întrebuinţá timpul cel liber intr'un mod fórte folositoriu. Pentru acésta se învită şi proistoşiile dela tóte trei s. mănăstiri, ca sĕ nu trécă cu vederea acésta ocasiune, ci se pórte grije, ca cel puţin câte unul din conventuali sĕ iea parte la acel învĕţământ.

Elevii ce vor cercetá numitul curs, vor avé locuinţe gratis. Numai ca sĕ fie în stare P. Sa părintele Porumbescu a îngrijí de timpuriu locuinţele recerute, se însemnéză tuturor, ce vor dorí sĕ cerceteze numitul curs, ca sĕ se adreseze în privinţa acésta cătră P. S. Esarchul Iracliu Porumbescu, paroch în Frătăuţul-nou, până la finea lunei lui Aprile anului viitoriu.

Din consiliul consistroriului archiepiscopesc al Bucovinei.

Cernăuţi, în 16/28 Octobre, 1889.

Silvestru.

Reus.

*) Veḑi Nr. 120 „Lucru de mână". Red.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Novembre 1889.

Timişóra:	**52**	**71**	**83**	**2**	**68**
Viena:	**85**	**86**	**77**	**84**	**43**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.60	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.—	334.50
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9 41	9.41

[135] 1—3

CONCURS

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. 136 protocolariu din 1888, prin acésta se publică concurs pentru indeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Sibiiu-Cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterali, care stau din pauşalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele, ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şipentru alte speciale funcţiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa II a din Sibiiu-Cetate, la care e computată şi locuinţa în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 de ḑile computate dela prima ḑi, ce urméză după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Sibiiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tráctului Sibiiu, ţinută la 28 Octobre (9 Novembre) 1889.

Preşedinte: **Ioan Hannia** m. p., adm. prot.

Notariu: **Mateiu Voilean** m. p.

Nr. 7523 Pl. Se apróbă şi se publica cu acel adaus, că concurenţii mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din şedinţa plenară ţinută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr 595. [234] 1—3

CONCURS.

La ordinul Preaveneratului consistoriu dto 19 Septembre 1889 Nr. 6245 B. concursul publicat în „Telegraful Român“ Nr. 34 din 28 Martiu a. c. pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din Rĕchita cu filia Strugar se prolungesce pe un termin nou de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt celea specificate în primul concurs, cari dau suma de 403 fl. 87 cr.

Aspiranţii la numita parochie au sĕ şi substérnă suplicile lor instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul preclus.

Concurenţilor le stă în voie a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din Rĕchita spre a-şi arĕtá desteritatea în celea rituale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Sebeş, in 31 Octobre, 1889.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Spre evitarea

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I mita

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.		Grupul II. pentru dame.	
1 jachetă Jäger-iană . . . preţul	2.40	1 jachetă Jäger-iană . . . . preţul	2.70
1 ismeană „ . . . „	2.50	1 ismeană „ . . . . „	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană . . . . . „	—.60	1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane . . . . . „	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani „	—.60	1 păreehe ciorapi Jäger-iani . „	1.—
1 păreche mănuşi „ „	—.80	1 păreche mănuşi „ „	1.—
Preţul real	6.90	Preţul real	8.50
Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**		Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**	

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mănuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ţine provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela, care comandéză tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 1—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII. fl.	4.80,	4.—,	2.40
II. „	1.20,	1.—,	—.60	IX. „	5.40,	4.50,	2.70
III. „	1.80,	1.50,	—.90	X. „	6.—,	5.—,	3.—
IV. „	2.40,	2.—,	1.20	XI. „	6.60,	5.50,	3.30
V. „	3.—,	2.50,	1.50	XII. „	7.20,	6.—,	3.60
VI. „	3.60,	3.—,	1.80	XIII. „	8.40,	6.50,	4.20
VII. „	4.20,	3.50,	2.10	XIV. „	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII. fl.	4.—,	3.20,	2.—
II. „	1.—,	—.80,	—.50	IX. „	4.50,	3.60,	2.25
III. „	1.50,	1.20,	—.75	X. „	5.—,	4.—,	2.50
IV. „	2.—,	1.60,	1.—	XI. „	5.50,	4.40,	2.75
V. „	2.50,	2.—,	1.25	XII. „	6.—,	4.80,	3.—
VI. „	3.—,	2.40,	1.50	XIII. „	7.—,	5.30,	3.50
VII. „	3.50,	2.80,	1.73	XIV. „	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Staţiune . . . . fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni . . . . „	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Mureş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Mureş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Mureş-Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 124 Sibiiu, Joi 16/28 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Novembre.

Parlamentarismul în Ungaria a ajuns în decădinţă, cum nu a fost de multă vreme.

Interesele binelui public sunt post-puse intereselor personale, luptele de partid au degenerat până acolo, că opoziţiunea în loc să vorbéscă la buget, în loc ca să caute remediile de a îndreptá relele ce ar fi, şi cari în adevĕr şi sunt, vorbesce multe de tóte, numai lucrurile de interes general preocupă mai puţin pe părinţii patriei.

Aḑi este pusă la ordinea ḑilei cestiunea lui Kossuth.

Aḑi după 40 de ani trebue să vedem, că în faţa împĕratului-rege este pus un om, ce a declarat detronarea habsburgilor, a acelor habsburgi, cari în generositatea lor au aşeḑat pe némul unguresc, unde nu a fost până aḑi.

Cetăţenii ceilalţi dau din umeri şi plătesc până pot şi până au de unde, si ungurii se cértă de „lana caprina."

Nu le ajunge, că pe semiḑeul dela Turin l-au ales una după alta în tóte cetăţile de cetăţén de onóre, în hatîrul unui om cer să se modifice o lege sancţionată, care pretinde, ca tot omul ce voesce să fie cetăţén al unei patrii, să stea sub consulatul acelui stat, ca sudit austro ungar.

Kossuth aḑi e încă tot emigrant, dar i se fac în continuu vifleemuri, şi maghiarii nu au putut trece în Francia, nu au potut cercetá esposiţia, fără ca se mérgă şi să consulteze şi pe bĕtrânul esilat.

Décă noi românii am fi duşmani ai patriei, cum suntem presentaţi, décă am fi inimici ai maghiarilor, cum nu suntem, atunci nu am avé decât ca să secundăm pe cei din stânga estremă, să lucrăm la realisarea programului lor, care în ḑiua ce a ajuns la realitate, în acea a pus capĕt şi egemoniei magiare.

Noi însĕ acésta nu o dorim.

Noi nu putem dorí, ca să vedem patria periclitată, nu putem dorí ca să vedem independenţa Ungariei aşa cum o visézĕ cei din stânga parlamentului, ci fi dorim ca în barierile legei fundamentale dela 1867 art. XII, să se desvólte pe acele base, să facă progrese economice, literari şi să între în curênd în concertul statelor de cultură.

Dorinţa nóstră şi a oportunistilor maghiari se vede, că nu intimpină consimţemêntul maselor fanatisate prin cultul lui Kossuth.

Numai aşa ne esplicăm, că se póte trage în discusiune parlamentară armata comună ca o instituţie, ce ţine în frâu dorinţele estravegante ale multor magiari, numai aşa putem vedé aruncat stégul negru-galbin în noroiu, fără ca făptuitoriul să-şi ia pedépsa ori să fie cel puţin eruat, numai aşa se póte ca să se ţină în continuă agitaţiune spiritele şi să se aţiţe ura de rasă contra celor de alt ném, şi până-ce se petrec aceste, numai aşa e posibil ca defraudările să ia dimensiuni, amploiaţii să se intindă la banii publici şi demoralisarea să mérgă pas de pas înainte pe întrégă linia.

Cum e, nu e bine. Noi nu putem astăḑi strigá veto celor ce aşa dirig afacerile ţĕrei, căci suntem prin legi măiestrite scoşi afară din drepturile de cetăţeni, şi aşa nu ne remâne decât ca pe calea acésta să dăm espresiune indignaţiunei nóstre faţă de cele ce se petrec.

Revista politică.

Lupta deschisă a opoziţiunei contra dlui Tisza şi a guvernului se continuă cu mare vehemenţă. Ea şi-a angagiat toţi oratorii de valóre, cari prin vorbirile lor să măguléscă urechile magiarilor din opoziţiune şi să sgudue din temelii actualul sistem de ocârmuire, făr a mai alege şi miljlócele, de cari se folosesce.

Rĕspunsurile, ce le dă din când în când partidul guvernamental, cu tóte motivările lor nu produc nici o influinţă de a linistí spiritele, deóre-ce opoziţia nu vrea să le asculte, ci provócă scene turbulente, astfeliu că guvernul e necesitat a se răḑimá numai pe credulitatea maioritĕţii, care punêndu-se cestiunile la vot, scie să-şi facă datorinţa şi aşa scapă guvernul din cărările înguste, în cari îl strêmtorézĕ opoziţia.

Focul luptei deschis de opoziţiune e aşa de alimentat, încât şi presa austriacă se ocupă cu mai multă îngrijire de desvoltarea lucrurilor în dieta ungară. In special „N. Fr. Presse", o fóie, carea a fost totdeuna amică d-lui Tisza, combate aspru pornirile pasionate ale opoziţiei şi o face respunsabilă la urmări, chiar în casul, când dl Tisza după 14 ani de ocârmuire, ar fi necisitat să-şi părăséscă posiţiunea.

Dar acésta nu se va întêmplá, ḑice numita fóie, căci spriginul, ce-l are l'a spatele sale premieriul ungar, e cu mult mai puternic, decât ca el să pótă fi clătinat din partea opoziţiei. Cât timp dl Tisza a stat la cârmă, a dovedit atâta tact politic şi diplomatic, încât e ilusorie şi ideea numai, că opoziţia prin apucăturile sale ar puté nimicí pe dl Tisza.

Şi în timp ce fóia vienesă a bancherilor aduce omagii premieriului ungar, foile patriotice din Cluş saltă de bucurie şi nu-şi pot din destul esprimá mulţămirea şi satisfacţiunea lor faţă cu jidovii, cari au dovedit atâtea fapte patriotice.

Acésta s'a putut vedé şi cu ocasiunea deschidrrei unei scoli israelite din Cluş, unde s'au concentrat şi s'au unit sentimentele „patriotice" ale magiarilor şi ale ovreilor. Prin aceste mijlóce, ḑic foile din Cluş, vom puté să ne ajungem mai uşor scopul, ce-l urmăresce naţiunea magiară dela descălecarea ei pe acest pământ.

Şi cât timp în statul nostru se fac atâtea sbuciumări sub eticheta falsă a patriotismului, presa streină continuă a informá lumea despre adevĕratele stări de lucruri, în cari ne aflăm. Chiar şi presa germană, carea cu privire la consideraţiuni în special politice şi economice, şi impunea mare reservă, a început a eşí din atitudinea de până acum şi a scóte la ivélă raporturile interne ce domnesc la noi şi merge aşa de departe în espunerile sale, încât ilustrézĕ cu fapte concrete demoralisarea, ce a cuprins teren aşa de mare mai cu sémă în ramul administraţiunei.

Tot aşa se urmézĕ şi în presa francesă. Nrul mai próspĕt al ḑiariului parisian, „L'Europe" revine la espunerile sale cu privire la raporturile interne ale românilor şi ale celorlalte popóre conlocuitóre, combate aspru espunerile şi ideile dlui Beksics şi le presenta lumii de utopii, cari s'ar puté realisá numai atunci, când n'ar mai fi nici un pic de vitalitate în popórele, cari locuesc în ţéra sf. Stefan. —

Scirea, că mostenitoriul de tron al marelui imperiu rusesc s'a încredinţat cu sora împĕratului german se afirmă cu multă siguranţă de oficiósele germane. Acestei cestiuni i se dă o importanţă politică cu atêt mai mare, cu cât se scie, că ţarul a dispus, că ori care membru din casa domnitóre nu póte luá în căsătorie decât persóne, cari aparţin religiunei ortodocse. Impĕratul german, carele nu e de loc amic al acestei dispoziţiuni, ar fi hotărît a se învoí ca princesa Margareta să trécă la religiunea gr. orientală.

Actualul cabinet din România pare a avé şanse de o durată măi lungă. In rêndurile conservatorilor se desvóltă mare activitate pentru a se întărí tot mai mult şi pentru a susţiné actualul cabinet. In întrunirea, ce o au avut aderenţii dlui Catargiu; în ḑilele trecute nu s'a observat nici o presupunere contrară actualului cabinet şi s'a ventilat chiar cestiunea ca dnul Lascar Catargiu, să devină pre-

---

FOIŢA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munţilor apuseni.

(Urmare.)

Când me iubiam bade cu tine,
Sórele încălḑia mai bine,
Erau calde rîurile,
Erau blânde vênturile.
Decând bade ne-am urît,
Riurile s'au rĕcit,
Vênturile s'au asprit,
Nori negri sau sloboḑit
Sórele l'au cutropit,
Stelele au picat o parte.

* * *

Floricică de pe rît
Tu tare te-ai vestejit.
Cum să nu me vestejesc
De traiu, care'l trăesc,
Câte flori's p'ingă mine
Nici una nu-mi vrea bine;
Câte's împrejurul meu
Tóte bine-mi voesc rĕu;
Şi care's mai pe departe
Tóte bine-mi rógă mórte.

* * *

Pe sub dél pe sub pădure
Mere-o nevăstuţă'n lume,
Fugită dela bărbat
C'un pruncuţ nebotezat.
Cum prin codru străbătea
Nevasta din graiu grăia:
„Taci fiule nu scâncí,
„Că pe noi ne-or auḑi,
„C'aici e pădurea mare
„Şi ne-or ieşí hoţi în cale.
Cuvêntu nu fu sfîrşit,
Hoţi 'n cale le-o eşit
Şi din graiu aşa grăia:
„Vai, nevastă draga mea,
„Bagă copilu'n pământ
„Şi hai cu noi la hoţît.
— „Copilu nu l'oiu băgá,
„Că-i rupt din inima mea.
„Da-i facem un legănel
„Intr'un vêrf de păltinel,
„Şi-i facem un legănuţ
„Intr'un vêrf de păltinuţ.
„De-aplecat cin' l'aplecá?
„Vêntul când a trăgăná.
„De-adormit cin' l'a dormí?
„Vêntul când a vojăí.
. . . . . .
„O sĕrac pruncuţul meu
„Me-aduseşi la mare rĕu.

* * *

Sus la vêrful délului
Şade rada sórelui,
Da nu i rada sórelui,
Că i ochiuţu şarpelui,
C'un voinic se năcăjesce,
Inima nu i nimeresce;
Il mâncă de jumătate,
Jumătate nu mai póte
De pistóle ferecate.....
Voinic capu-şi ridica
Cu faţa la deal căta,
Dar nimica nu vedea
Făr' o dragă de nevastă,
— „Nevastă, dragă nevastă,
„De-ai făcut vre-odată bine
„Hai de fă acum cu mine
„Me scóte de l'acest câne.
Şarpele din graiu grăia:
„Mergi nevastă'n tréba ta,
„Că maică-sa mi l'a dat
„Până nu l'a botezat,
„C'un picior l'a legănat
„Cu gura l'a blăstĕmat:
„Sugăţi şerpii trupul teu
„Cum îmi sugi tu peptul meu;
„Rupă-ţi şerpii maţele,
„Cum îmi rupi tu braţele.

* * *

— „Tineră me măritaiu
„Şi rea sócră-mi căpĕtaiu
„Ias'afară
„Ca şi-o pară,
„Tună'n casă
„Ca şi-o cósă,
„Şi tot dă cu pumnu'n masă,
„Me mustră, că nu-s frumósă.
„Dacă vĕḑui cei şi cum . . .
„Luaiu secera la brâu
„Me duseiu să secer grâu;
„Seceraiu păn' la amĕḑ
„Nu mai puteam de nĕcaz,
„Tóte sócrele venia
„La nurori cu merindea
„Dar la mine
„N'avea cine.
„Dacă vĕḑui cei şi cum . . .
„Plântaiu secera'n pământ
„Puseiu gându'n Domnu sfânt,
„Me făcui o păsărea
„Şi sburaiu la măicuţa,
„La măicuţa 'ntr'o feréstră
„Ş'o aflaiu grijind prin casă.
„Măicuţa din graiu grăia:
— „Fugi pasere, fugi căţa,
„Că nu esci ficuţa mea,
„C'am avut o fică'n lume
„Şi nu-i mai aud de nume.
— „Dac'am vĕḑut cei şi cum . . .
„Me făcuiu o păserea
„Şi sburaiu la nănaşa,
„La nănaşa într'o feréstră,
„Nănaşa torcea la vatră,
„Eu prinseiu a blăstĕmá:
„Cine mi-a pus cununa,
„De n'ar mai vedé luna.
„Nănaşa din graiu grăia:
— Taci fină nu blăstĕma,
„Că nu-i a nóstră vina,
„Că cununa-a fost la mine,
„Şi ochii a fost la tine
„Să te fii uitat mai bine.
„Dacă vĕḑuiu cei şi cum . . .
„Me făcuiu o păsărea
„Me duseiu păn' la popa
„La popa într'o feréstră
„Şi popa scria la masă.
„Eu prinseiu a blăstĕmá:
„Nu da Dómne popii bine,
„Nici pe anul, care vine,
„Că legă mutu de mine.

(Va urmá.)

ședintele camerei deputaților, ér generalul Florescu să rămână președinte al camerei senatorilor.

Aceste afirmațiuni le legitimézá și împregiurarea, că dl Al. Holban despre care se presupuse, că n'a primit portofoliul de culte din causa, că dl Catargiu l'ar fi împedecat rectificá versiunile, ce s'au răspândit și față de actualul cabinet se esprimă astfeliu: Acest ministeriu este menit tocmai să încépă lucrarea de concentrare a tuturor nuanțelor conservatóre și prin urmare el trebue să întrunéscă simpatiile tuturor.

Aceste espuneri, ce ni le presentézá jurnalul „*Timpul*“ reapărut sub conducerea directorului politic Paleologlu dovedesc din destul intențiunile, ce le urmăresc conservatorii numai pentru a puté opune cât mai mare resistință miscărilor, ce se desfășură în șirurile liberalilor pentru a ajunge la putere.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brașov, 13 Novembre, 1889. Dle redactor! Deși cam târdiu, dar tot de aceeași valóre ținênd și acum, rog respectuos să binevoiți, dle redactor, a dá loc în colónele diarului, ce aveți onórea a-l redactá următoriului raport despre: „*Adunarea generală a Reuniunei învățătorilor români gr. or. din districtul Brașovului*“ ținută în Brașov, în dilele de 11, 12 și 13 Septembre a. c. st. v.

Acest raport, fiind lucrat pe basa datelor autentice, luate din actele verificate ale acestei adunări, rog a se publicá întocmai cum s'a redactat,

Ședința I. După ce membrii acestei reuniuni au asistat în corpore la serviciul divin, în biserica „Sântului Nicolae“ din Scheiu (suburbiul Brașovului) împreunat cu învocarea spiritului sânt și cu celebrarea parastasului pentru membrii decedați ai reuniunei și alți binefăcători ai națiunei nóstre, s'au adunat într'o sală a scólelor de fetițe de aici, unde O. domn vice președinte al adunării George Bellissimus prin un cuvênt potrivit, la 10 óre a. m, în fața a 62 membri presenți a declarat adunarea generală ordinară a acestei reuniuni de deschisă.

In cuvêntul seu de deschidere O. d. vice președinte arată, că membrii acestei reuniuni de 11 ani lucră cu puteri unite pentru a promová învățământul poporal, a susține și înaintá religiositatea și moralitatea în poporul nostru, pentru a apără interesele scólelor confesionale și ale învățătorilor lor conform § lui 2 din statutele reuniunei care sună așa: „*Scopul reuniunei este promovarea învățământului poporal confesional și apărarea intereselor scólelor confesionale și ale învățătorilor.*“ După ce constată întru cât anume a satisfăcut acestui obligământ ce de bună voie și l'au luat asupra-le membrii acestei reuniuni, pune în perspectivă pentru activitatea mai departe a ei următórele tese, de interes general pentru tóte reuniunile surori din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei, și anume:

Normativul scólelor poporale gr. or. din archidiecesă prescrie pentru scóla de tóte dilele materialul de învățământ în concepte generale.

Fie-care învețătoriu își specifică acest material firesce după capacitatea sa și așa îl propune apoi elevilor sei.

Astfeliu urmându-se, nu putem asteptá uniformitate în învățământ în scólele nóstre poporale. Lipsind acésta uniformitate, lipsesce ordinea, apoi unde lipsesce ordinea, acolo își ridică capul, se stabilesce și prinde a guvernă absurditatea, care este soră bună cu anarchia.

Specificat a reuniunea nóstră materialul de învățământ prescris de normativ pentru scóla de tóte dilele, și împărtășitu l'a scólelor din districtul seu spre folosire? Făcut a un plan de învățământ specificat pentru scóla de repetițiune?

Dat a îndrumări pentru înființarea scólei de adulți, respective a convenirei adulților în dile de Dumineci și sărbători la conversațiuni și deprinderi în lectură și în învățătură?

Făcut-a vre-un plan pentru atari intruniri ale adulților?

Esaminat-a reuniunea nóstră cărțile scolastice, ales-a pe cele mai bune dintre cele aprobate de locurile mai nalte și recomandatu-le-a spre primire în scólele din districtul seu?

Arătat a mijlóce, prin care să se pótă ușura părinții copiilor întru ale cumpărá cărți scolastice, recuisite de scris, desemn ș. a. fără de a fi la acésta asupriți de nisce precupeți înșelători, cari nu ararori se încuibézá prin comunele române?

In fine arătat-a mijlóce, prin care învățătoriul să se pótă disciplină mai întâiu pe sine însuși, ca prin acésta să se pună în stare a și disciplină elevii și așa să-și pótă apoi câstigá stima, dragostea și încrederea societății, în carea trăesc ei și pentru carea sunt ei chemați să lucreze, ca să o scótă din întunerec la lumină, din rătăcire la adevĕr, din valurile perirei la limanul mântuirei?

In urma acestora apeléză la simțĕmêntul membrilor ca cu puteri unite, în dragoste frățéscă, în concordie și armonie să se pună pe lucru și să stăruéscă bărbătesce întru a satisface cu demnitate și devotațiune tuturor intereselor reuniunei de al căreia bine și fericire să se intereseze, ale căreia folóse să le simtă, a căreia înaintare să o voéscă, a căreia vadă să o susțină și să ó măréscă și pentru a căreia propunere să se jertféscă. Fapta bună nu va fi uitată și Dĕeu nu ne va părăsi!

Cu acestea deschidêndu-se adunarea, după unele formalități interne, se cetesce: *a*). raportul comitetului central al reuniunei despre activitatea sa în decursul anului administrativ espirat, *b*) raportul cassariului despre averea reuniunei.

Din acest raport se vede, că reuniunea are:

In bani gata și elocări	1043	fl. 19	cr.
In interese restante	21	„ 72	„
In tacse restante	259	„ —	„
Imprumutați la fóia „Scóla și Familia“	395	„ 40	„
Suma .	1719	fl. 31	cr.

Pentru censurarea acestor rapórte se aleg dóuĕ comisiuni cu însărcinarea de a raportá într'una din ședințele viitóre:

Ședința a II a: Obiectele mai însemnate din ședința acésta sunt următórele:

a) se cetesce raportul administrațiunii foii „*Scóla și Familia.*“ Din acest raport se vede, că pe anul al II-lea ar fi fost să între cu totul din abonamente fl. 1388.12, din din acestia au întrat însĕ până ací *fl. 873.53.*

De unde o restanță de fl. 514.59. Pe anul al III-lea cu prețul redus dela 3 la 2 fl.; ar fi fost să între cu totutul din abonamente fl. 782.44; au întrat însĕ cu totul până acum fl. 324.70 cr.; de unde resultă o restanță de fl. 468 01; deci suma restanțelor pe anul II și III face fl. 982.60;

b) se cetesce raportul bibliotecarului. Din acest raport se vede, că biblioteca reuniunei constă din 103 opuri, în 125 tomuri, 201 esemplare, tóte în valóre de fl. 392.15;

c) se cetesce elaboratul despărțământului I al reuninnei despre „*Autoritatea învĕțătoriului în scolă și afară de scólă și mijlócele de a o puté susține*“ lucrat de I. Dariu, învĕțătoriu la scólele centrale române din Brașov.

Acest elaborat este ascultat cu viu interes din partea adunării și primit cu „Să trăéscă“ autoriul elaboratului.

(Va urma).

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Nu sciu cari și câți din acusatori au fost ascultați înaintea mea, nici ce au fasionat alții, sciu numai că eu am venit la rênd la 17/29 Octobre 1888 și am fasionat cum urmézá:

1. „Protopresbiterul paroch Simeon Popescu în răspunsul seu dat la acusa disciplinară în contra dênsului de mai mulți membri ai sinodului parochial din Sibiiu-cetate ddto 17 Februariu a. c. dice: când a primit administrațiunea parochiei, a găsit pe parochianii sei despărțiți în dóuĕ partide, care se combăteau între ele, și încecările sale de a le împácá și de a se pune deasupra lor au rĕmas zadarnice.

Ce scii dta de aceste partide, și de încercările parochului de a le împácá?“

ad 1. Eu neg, că în comuna nóstră bisericéscă, încât privesc afacerile parochiei ca atare, ar fi esistat partide când a primit acusatul admistrația parochiei, din contră a esistat cea mai perfectă concordie. Dovadă este comitetul parochial, pe carele l'a aflat acusatul, carele a constat din Z Boiu, I. Bologa, P. Cosma, Dr. I. Crișian I. Ghibu, E. Muntean, I. de Preda, N. Simtion, Constantin Stezar și Anania Trombițaș.

Dacă este vorba de ai grupá pe acestia după partidele cari au esistat din vechime și durere, mai esistă încă și astădi în Sibiiu, apoi dd. Boiu, Dr. Crișan, Preda, Simtion Stezar au aparținut la aceea partidă la carea a aparținut și aparține și acusatul și la care a trecut în urmă și Trombițaș, eu, pe carele acusatul și ai sei me ține de capul partidei contrare lor, n'am aparținut nici la o partidă, ci totdeuna m'am nisuit se fiu peste partide și se apropiu de olaltă pe adversarii ce i-am aflat la venirea mea aici, tot asemenea n'a aparținut nici la vre-o partidă nici Ghibu, nici Muntean, ci unicul Bologa a fost considerat de unul, care aparține la partida contrară, și cu tóte acestea pentru natura sa conciliantă și simțul seu de dreptate, el a fost ales președinte al comitetului, carele în preponderanta sa maioritate era de altă partidă, și ca atare a funcționat dela începutul organisării parochiei după Statutul organic până în anul curinte, când chiar pentru neplăcerile avute cu parochul n'a voit se mai remână nici membru în comitet.

Acest comitet a adus tóte conclusele sale în cea mai perfectă armonia și în unanimitate, chiar și celea privitóre la disciplinarea acusatului.

Este lucru notoric, că acusatul deja înainte de alegerea sa întru protopop a aparținut la așa numiții tribunisti, la cari eu nici când n'am aparținut și cu tóte acestea eu ca membru al sinodului electoral protopresbiteral am votat pentru dênsul. Dacă eram eu preocupat de considerațiuni personale, votam eu pentru dênsul?

Nu va puté el dovedí nici când, că membrii acestei parochii, înainte de a aruncá dênsul tăciunele discordiei între ei, s'ar fi combătut între sine ca partide, și că dênsul s'ar fi încercat ai împăcá. Când și unde a încercat dênsul un asemene lucru? Din contră dênsul ca un tovarĕș al acelora, carii mereu strigau prin organul lor „să ne stringem bine rêndurile, căci trăim într'un timp când tată în fiu, fiu în părinte și frate în frate nu se póte încrede“ și ca unul carele prin adunări bisericesci a întrodus escomunicări și terorisări, a înăsprit spiritul de partidă în parochia sa. Dar nici nu este dênsul așa făcut ca să pótă împăcá pe alții, ci cu natura sa despotică și respingĕtóre înstrĕinézá și provócă și pe cei mai calmi ómeni, încât în câteva comune mai că a umblat bătut în funcțiunile sale oficiale ca protopop. Drept esemplu amintesc numai comuna Turnișor, când a fost la investigațiune contra învĕțătoriului, despre care cas esist la consistoriu și acte oficiale.

Dealmintrea să se asculte ca martor dl Z. Boiu, dacă a avut domnia sa ca paroch vre-o supărare cândva din partea parochienilor sei, pentru-că dênsul ar fi aparținut la cutare sau la cutare partid?

2. La început, dice numitul protopresbiter paroch, a cedat curentului și dovedit mai puternic, produs de acusători și a stat în bună înțelegere cu ei, dar acestia nemulțămindu-se cu concesiunile, ce li le făcuse protopresbiterul-paroch în viața parochială, cereau ca protopresbiter-parochul să renunțe la independența sa pentru tóte terenele vieții comune, să și renege trecutul și amicii de mai nainte, și deóre-ce dênsul n'a voit să facă acésta, acusatorii au profitat de posițiunea, pe carea o aveau în comitetul și sinodul parochial, ca să-l șicaneze, să l umiléscă și să-i facă viața nesuferită.

Ce sci dta de acest curent și de șicanele, ce dice că i le făceau acusatorii?“

ad 2. Sunt tóte neadevĕruri.

Nime nu i-a cerut nici o concesiune, cu atât mai puțin i-a pretins cineva ca să-și renege trecutul și amicii de mai nainte. Amicii sei de mai nainte formau maioritatea comitetului parochial, și dênsul cu acestia venia în atingere mai adeseori nu cu ceialalți parochiani, în a cărora case numai atunci întra, când avea vre-o funcțiune.

Nu sciu în ce consistă șicanarea și umilirea din partea comitetului. Să o dovedéscă și să arete casuri concrete. Nu este adevĕrat, că comitetul l'ar fi șicanat și s'ar fi nisuit să-i facă viéța nesuferită, din contra i-a implinit tóte dorințele leali, și a fost cu tótă prevenirea față de dênsul la tóte ocasiunile, și daeă póte fi vorbă de șicanare, apoi dênsul este acela, carele cu sistem ne-a șicanat.

Dela început chiar, parochia a fost pentru dênsul numai un malum necesarium, bun de a adăpostí pe protopopul. Mai tóte Duminecile și sĕrbătorile le petrecea prin protopopiat, și a fost și cas de acela, când nu s'a îngrigit nici de sustitut. încât am pătit rușinea de a nu avea liturgiă în parochia primă din metropolie, ér într'un timp începuse a comandá pe cei mai slabi preoți de sate să ne servéscă liturgia, cum a fost cel din Turnișor, Cristian, capelanul din Șura-mare etc., încât poporul scandalisat de acéstă desconsiderare, începuse a se înstrĕină de cătră biserică și a face imputări comitetului că nu-și împlinesce datoria.

Acésta ca un lucru notoric nu are lipsă nici de o dovadă, dealmintrea me provoc la acusa disciplinară înaintată prin fostul comitet la consistoriu, carea încă n'am cunoscință să fie resolvită, ca președintele actual al comitetului parochial însĕ rog să se resólve la olaltă și deodată cu acésta.

(Va urmá.)

Convocare.

Reuniunea învĕțătorilor rom. gr. or. din districtul XI Făgăraș, își va ține adunarea sa generală districtuală în dilele *20, 21* și *22 Novembre a. c. v.* în opidul Agnita. La acésta sunt invitați toți membrii, precum și toți binevoitorii acestei corporațiuni.

Programul obiectelor de desbătut e următoriul.

Ședința I-ă Luni 20 a. m.

1. Asistarea în corpore la serviciul divin.
2. Deschiderea ședinței prin presidiu.
3. Apelul nominal.

Ședința a II-a Luni 20 p. m.

4. Alegerea comisiunilor revĕdĕtóre și de scontrare.
5. Raportul general al comitetului central despre activitatea desvoltată în decursul anului reuniunal 1888/9.
6. Raportul cassariului și al bibliotecariului.

Ședința a III-a, Marți 21 a. m.

7. Critica lui Constantin Pică asupra operatului „Ernatul stupilor în coșnițe avitice“ de membrul Nicolau Pop.
8. „Cari sunt causele, pentru cari absențiile scolare sunt fórte numeróse, și cari ar fi mijlócele prin cari s'ar puté delatura acest inconvenient“, de I. Capĕtă.

Ședința a IV a Marți, 21 p. m.

9. „Cari sunt mijlócele prin cari să pótă ajunge mai cu înlesnire scopul îmbunătățirei dotațiunei învĕțătorilor“, de Lazar Comșa.

Şedinţa a V-a, Mercuri 22 a. m.

10. „Tractarea practică a substantivului pe basa unei bucăţi de cetire“, prelegere practică de Ioan Bonea.

Şedinţa a VI-a Mercuri 22 p. m.

11. Statorirea bugetului pe anul 1889/90.
12. Eventuale propuneri.
13. Inchiderea.

Făgăraş, din şedinţa comitetului central, ţinută la 13 Octobre, 1889

Iuliu Dan, preşedintele reuniunei. — *Nicolau Ludu*, secretariul I. al reuniunei.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul petrece la castelul Gödölő. Din când în când vine în Budapesta, unde dă audienţe.

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul nostru a decorat pe dl locot. colonel Grozea din statul maior al armatei române cu crucea de comandor al ordinului „Francisc Iosif“. Dl Grozea fusese insărcinat cu colaţionarea protocólelor de delimitare între monarchia nóstră şi România.

* (Constituire.) Societatea „Academia Ortodocsă“ pentru literatură, retorică şi musică biserică în seminariul archidiecesan din Cernăuţi, pentru anul 1889/90 în adunarea generală ordinară din 2/14 Noemvre a. c. şi-a ales următoriul comitet:

Vasile Gaina, president al societăţii; Tit Popescul, secretariu de esterne; Grigorie Creţu, secretariu de interne; Mihaiu Ursuleac, preş. al secţiei musicale şi I vice-preş.; Constantin Hlibca, controlor; Orest Bendeschi, casariu; Eugenie Nesciuc, preş. al secţiei literare şi II vice preş.: Vasilie Lucan, bibliotecariu; Grigorie Laza, econom.

Comisiunea revedétóre:

Macsimilian Mitric, Mihaiu Bocca, Teodor Balan.

* (Diaristic). „*L'Europe*“ e numele unui jurnal internaţional, care apare în fie-care Joi în Paris sub conducerea dlui Georges Blachon. Cuprinsul acestui jurnal e pe cât de bogat pe atât şi de variat. Jurnalul apără şi interesele românilor din Austro-Ungaria şi în primul număr s'a ocupat în special cu reuniunea „Emke“ şi cu rĕspunsul Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit al nostru, dat preşedintelui „Emke-i“. Preţul abonamentului pe an e 20 franci —

„*Timpul*“ ţiar conservatoriu cotidian, care represintă vederile ministrului de esterne român Lahovary, şi a cărei edare încetase la 1884 a reapĕrut sub direcţiunea politică a dlui Paleologlu. Foişóra acestui ţiar promite a aduce lucruri literare şi scientifice de valóre.

* (Ciocnire de trenuri.) In lunea trecută s'au ciocnit dóuĕ trenuri de povară între Huedin şi Ciucea. Patru vagóne s'au sdrobit cu totul, locomotivele au suferit mai puţin; Conducĕtorii au rĕmas novătămaţi. Alte pagube nu se semnaléză.

* (Cas de mórte). Ni se comunică, că parochul *Petru Dolcoş* din Bobohalma a rĕposat în 6 a l. c. în o vrĕstă destul de frumósă, în etate de 73 ani. Inmormêntarea s'a făcut sub conducerea dlui protopop N. Todoran, fiind asistat de 5 preoţi

Rĕposatul a fost puţin iubit de parochienii sei şi de aci a urmat că acésta comună frumósă şi mare a cam stagnat în anii din urmă. Sperăm însĕ, că la îndeplinirea postului vacant se va alege de paroch un păstoriu sufletesc vrednic de chemarea sa, şi astfeliu acésta parochie va progresá cu forţe înoite în tótă privinţa.

* (Mommsen şi francesii.) Academie des inscriptione et belles lettres în şedinţa de Sâmbătă a ales pe bĕtrânul şi vestitul istoric Mommsen membru al ei.

Prin acésta alegere francesii s'au onorat şi pe ei; au în sinul lor un bărbat de sciinţă recunoscut ca autoritate pretutindeni şi afară de asta, au dovedit încă odată, că în chestia de literatură ori de sciinţă nu sunt preocupaţi sovinisti, şi că fiind vorba de a se recunósce meritele unui bărbat literat ei, recunosc şi se închină, dacă vĕd meritele chiar la neamţ. De altfel francesii faţă cu Mommsen au fost totdeuna curtenitori astfel:

Când cu câţi-va ani înainte de asta representantul Franciei la Tunis dl Charles Tissot a descoperit mai multe antichităţi romane, bĕtrânul istoric l'a rugat imediat se i le pună şi lui la dispositie pentru a le trece în Corpus inscriptionum. Dl Tissot a stat puţin la îndoélă, dacă trebue sĕ i le arete. Dar nu mult sentimentele şovinistice l'au ţinut în acéstă stare. In curênd el scrise lui Mommsen şi-l in sciinţa, că i le pune cu plăcere la dispositiune descoririle sale; scrie „Românul“.

* (Emke în Blaş). Sămênţa lui Emke în Blaş pare a aduce róde. De aici atâta bucurie în foile patriotice. Ce i drept, că cea mai mare parte a copiilor nu sciu unguresce, scriu foile „patriotice“, dar cu tóte acestea progresul e mulţămitoriu, copii de origine magiară, dar care nu sciu o vorbă ungurésea 'şi vor insuşí ér limba magiară şi cei cari se vor purtá mai bine, vor căpĕtá şi daruri de Crăciun.

* (Kossuth). Cristorul-sĕcuesc a ales pe bĕtrânul Kossuth cetăţén de onóre. Diploma ce i-a presentat conţine o mulţime de desemnuri şi gravuri artistice şi subscrierea tuturor sĕcuilor din Cristur.

* (Oraşul Sighişóra.) La alegerile municipale pentru întregirea comitetului municipal între 8 membrii aleşi nu se află nici un român. Comunitatea a oferit erariului pe cei trei ani viitori 36,000 fl. arêndă pentru darea de consum şi regalii.

* (Statistic.) Viena are 2296 de învĕţători, între cari şi un român, ĕră suma personalului învĕţătoresc dela scólele comunale din Berlin este de 3685. Aici vin pe o clasă 56 scolari. Salariul învĕţătorilor începe cu 1600 marce şi se urcă până la 3300, adecă cam dela 960 - 1980 fl. — In Francia după regularea mai nóuă a salariilor învĕţătorii poporali au 1000, 1200, 1500 şi 200 franci, adecă 400 480, 600 şi 800 fl. Urcarea dela o clasă de salarisare la alta se întêmplă tot la 5 ani fără considerare, dacă învĕţătoriul s'a strămutat ori nu dela o scólă la alta. Diriginţii unei scóle cu mai mult de 2 învĕţători mai primesc un adaus de 200 fr.. la scóle cu mai mult de 4 învĕţători 400 fr. Diriginţii se mai proved şi cu locuinţa liberă sau cu uu relut de 100—800 fr. In Paris relutul pentru locuinţă suie până la 2000 fr. pe an. Invĕţătorilor li se compută ½ din acest relut, apoi mai primesc învĕţătorii din Paris şi din alte cetăţi beneficii anuale de câte 200—600 franci, pentru musică, desemn şi gimnastică.

* (Bugetul cetăţii Cluş). Proiectul de buget al cetăţii Cluş s'a statorit pe anul 1889 cu cu 538.989 fl. erogate şi 462.075 fl. 65 cr. venite, aşa dară cu un deficit de 76913 fl. 65 cr, pentru acoperirea căruia se va aruncá dare comunală cu 34%.

* (Inventătoriul electricităţii.) Până aci se credea, că antemergĕtoriul lui Franklin în în ceea ce privesc descoperirea electricităţii a fost abatele Nollet.

Credinţa acésta s'a dovedit acum decurênd, că era falsă, căci s'a găsit o carte mititică, editată de Eusebiu Ignatio la Veneţia în 1740, va sĕ ţică cu doi ani înainaite de a fi scris abatele despre electricitate, în care se cuprind lucruri fórte importante şi în care se tractéză cu destulă sciinţă despre electricitate.

Titlul cărţei este: Despre electricitatea corpurilor.

Intre altele este un pasagiu în care se scrie: Ce surprindere colosală va fi pentru esperimentatoriul, care desvoltând puterea electrică pe o cale artificială, va cădé cel dintâiu jerta sciinţei, a curentului electric.

* (Defraudaţiune). O nóuă defraudaţiune s'a descoperit în ţilele trecute la oficiul de loterie din Budapesta. Cassariul suprem Géză Zakay şi protocolistul Carl Radler fuseră bănuiţi de neregularitate în purtarea oficiului şi suspendaţi pe timp nederminat. Secretariul ministerial A. Tesarovics a şi început cercetarea, dar n'a terminat-o bine şi protocolistul Radler s'a înfăţişat de bunăvoie la autoritatea poliţenéscă, unde a declarat, că el dimpreună cu cassariul au substras în mai multe rênduri bani aşa că suma se urcă la 16.000 fl. In urma acestei fasiuni protocolistul a fost inmediat închis şi s'a început o nouă cercetare.

* (Cărtuşă de puscă fără fum.) Se scie câtă străduinţă şi au dat statele europene şi mai ales Germania sĕ afle secretul cărtuşelor francese. S'au făcut feliu de feliu de încercări şi se părea că în cele din urmă totuşi a succes. Acum d'odată vine scirea, că ministeriul de rĕsboiu italian a oprit a se mai continuá cu fabricarea astorfeliu de cărtuşe, deóre ce s'a incunosciinţat din Berlin, că tóte cărtuşele s'au stricat din causa frigului. Germania şi Austro Ungaria au avut multe cărtuşe de acest soiu, se vede însĕ că imitarea nu le-a succes pe deplin.

* (O bună mĕsură.) Pentru stârpirea rachiului falsificat, ministrul austriac de interne a recercat pe toţi guvernori a i raportá, cum s'a esecutat ordinaţiunea, ce o esmisese cu privire la revisiunea cât mai des a rachiului, unde s'a constat rachiu falsificat, în ce mĕsură şi ce mijlóce s'ar puté aplicá pentru o controlare cât mai esactă.

Bibliografic.

A eşit de sub tipariu: *Directoriul* sau ordul oficiului divin pe anul 1890, de Ioan Boroş paroch gr. cat. şi asesor consistorial. Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcţunile sacre în decursul anului venitoriu. Preţul unui esemplariu espedat franco costă 45 cr., 5 esemplare procurate deodată costă franco 2 fl. A se adresa la „Cancelaria Negruţiu“ în Gherla Szamosujvár.

„*Candela*“, fóie bisericéscă literară, Nr. 11 dela 1 Novembre a apărut cu următoriul cuprins românesc: Fondul religionariu gr. or. al Bucovinei, substratul, formarea, desvoltarea, administrarea şi starea lui de faţă. Doctrina romană ocidentală despre satisfacţiune. — Predică pentru Dumineca a 22 după Rusalii. — Cuvêntare la mormêntul unei fecióre — Cronică.

„*Biserica ortodocsă română*“, revistă periodică-eclesiastică anul al XIII a, Nr. 8 din Novembre, a apărut cu următoriul sumariu: Scrisórea Munténului ca rĕspuns la scrisórea Moldovanului. — Scrierea Ierosch. Arhim. Râmnicénu. — Chrysov de danie al principelui Al. Coriatovici. — Un Chrysov de danie al principelui Iuriu de Chelm. — O călĕtorie în Orient. — Sfătuiri pentru studiul St. Scripturi. — Serbarea de 25 ani a Universităţei din Bucuresci. — Impĕratul şi monachul. — Despre căsătoriile micste.— Cronica bisericéscă. — Donaţiuni.

MONITOR. 45

Calendariul sĕptemânii

19—25 Novembre.

19 Duminecă: Avdiu, Varlaam, Azi, Agapiu, Iliodor, Antim, Talaleu, Christofor, Eufimia, Panchariu. *20 Luni*, Grigoriu Decapolitul, Proclu, Dasiu, Nirsa, Iosif, Isachiu, Ioan, Savoriu, Geitazet, Tecla, Vauta, Denachia, Evstatiu, Tespesiu, Anatoliu, Teoctist, Patrichiu. *21 Marţi:* (†) Intrarea în biserică a Preasântei Născĕtóre de Dumnedeu. *22 Mercuri:* S. Apostolul Filimon, Archip, Onisim, Apfia, Chichilca, Valerian, Tivurtiu, Macsim, Marcu, Stefan, Procopiu, Menighi, Ava, Christofor, Eufimia, Talaleu, Antim, Calist, Tadeu, Agapion, Sisiniu, Agapiu, Clement. *23 Joi:* Amfilochiu, Gregoriu, Sisiniu, Ischirion, Elen. *24 Vineri:* Ecaterina, Mercuriu, Porfiriu, Petru, Sichastru. *25 Sâmbătă:* Climent, Petru, Malch, Carion, Ermogen, Filumen, Christofor, Evgeniu, Procopiu, Alesandru, Teodor, Chrisogon.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 19 Novembre a XXV-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 8 şi din Mineiu ale ţilei. La Utreniă Evangelia invierii a 3-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Marţi în 21 Novembre. (†) Praznicul Intrărei în biserică a Preasântei Născătórei de Dumnedeu. Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ La peasna a 9-a Pripelele: „Ingerii întrarea cei prea Curate vĕdênd s'au mirat cum Fecióra a întrat în Sfinta Sfintelor.“ Irmosul: „Ca de un Sicriu însufleţit.“

Sâmbătă în 25 Novembre este încheierea praznicului Intrărei în biserică.

Loterie.

Mercuri în 27 Novembre 1889.

Brünn: **68 56 25 47 6**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 6Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.45	100.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9 40	9.40

Nr. 790. [235] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare pentru un post de capelan pre lângă neputinciosul paroch din Pórta Nicolau Balcă pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu dto 30 August a. c. Nr. 5627 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din tóte venitele sigure ale parochiei de cl. a III a Pórta în sumă de 200 fl.

Doritorii de a concurá la acest post au a-şi asterne suplicile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesti, în 2 Novembre, 1889.

Traian Meţian, protopresbiter.

Nr. 955. [237] 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţa tuturor celor interesaţi, că Dina Pavel Podariu din Vlădeni este total divorţiată de pribegitul ei bărbat Iacob Micu tot din Vlădeni în basa sentinţei consistoriale ddto 19 Septembre a. c. Nr. 4587 B.

Zernesti. 6 Novembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian, protopresbiter.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Bibliioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comedié într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preotimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele rezultate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 23—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumpĕră acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 125 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6715 Plen.

Notificare.

Se aduce la cunoscința celor interesați: că *șematismul regnicolar* (*Magyarország tiszti czim- és névtára*) *pe anul 1890* va eși de sub tipariu în Decembre a. c. și se póte trage dela oficiul r. u. de statistică din Budapesta cu prețul de 4 fl

Sibiiu, din ședința plenară ținută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 17 Novembre.

E cu putință că încă în decursul lunei viitóre să se facă alegerile municipale în întrégă țara pe basele vechi de până acuma. Și e posibil și aceea, că alegerile din anul acesta vor fi cele din urmă în forma și modalitatea actuală.

Reforma în administrațiunea comitatelor este pusă optima forma la ordinea ḑilei. Acésta o a accentuat actualul ministru dela interne, contele Teleki, când s'a presentat ca ministru înaintea alegătorilor sei, o a accentuat secretariul de stat dela interne cu ocasiunea banchetului, care i l'au dat alegătorii sĕcui în vara trecută, după ce din non l'au ales de deputat dietal, o a accentuat în vorbirea sa către alegătorii din Pojon actualul ministru dela iustiție, domnul Desideriu Szilágyi, despre care se crede, că este în cabinet icul, care va ajutá, ca cu o ḑi mai nainte să crepe butucul, și să ajungă la putere opoziția, care a început a-și perde firea, o a accentuat ministrul dela finanță, și ca să terminăm cu constatările, o a accentuat însuși ministrul presedinte Tisza, în vorbirea sa către alegătorii din Oradea-mare.

Este deci pusă la ordine reforma administrațiunei în municipii, și după credința generală, alegerile din tómna acésta vor fi cele din urmă, deóre ce reforma, care se intenționézá s'a luat ca principiu denumirea amploiaților.

Noi în principiu am luat posițiune hotărită în fața acestei reforme. Vom vorbí asupra ei atunci, când vom cunósce în detaiu modalitatea, pe care vrea guvernul să o pună în lucrare.

De astă dată contemplăm alegerile, cari tocmai ne stau înainte.

Pentru noi este de mare interes să grijim la aceste alegeri, ca să fim considerați și noi, dupăcum o pretinde demnitatea nóstră de poporul cel mai numĕros în părțile ardelene, în cele ale Bihariei și în Bănat cu confiniul militariu de odinióră.

Și ca să putem fi considerați, trebue să ne interesăm la locul prim noi de sórtea nóstră, să ne stimăm noi pe noi, să ne disciplinăm noi pe noi, ca apoi să putem păși la lucru cu demnitate și cu energie.

Spre durerea nóstră constatăm, că în direcțiunea acésta am făcut fórte puțin, ca să nu ḑicem aprópe nimica.

Onóre, tótă onórea puținelor escepțiuni. Recunóscem, că ici cólea s'au îngrijit puținii ómeni, cari lucră fără a bate doba cea mare, s'au îngrijit accentuăm pentru asigurarea intereselor lor locale.

In general însă s'a lucrat până acuma fórte puțin.

Trebue să constatăm un lucru dureros, dară caracteristic pentru direcțiunea, care începe a dominá în acțiunile publice la noi.

Se consumă cele mai multe puteri în lupte sterile pentru interese speciale ale unuia sau ale unora, și interesul general se dă uitărei.

In presa nóstră s'a creat un curent ne sănĕtos, care nu a cadrat și în veci nu va cadrá cu crescerea, naturelul și caracterul românului din Ardél.

S'a introdus în presă un feliu de „o s t r a c i s m" ne mai pomenit până-acum la noi.

S'a târît în noroiu tot ce am mai avut până acuma cu autoritate.

In schimb ni-se spune, că s'a creat o partidă de ómeni independenți.

Ni se spune, că influința acestora se și simte în viéța nóstră națională.

Întrebăm noi acuma: In ce se manifestézá influința acestor noi lucéferi în viéța nóstră națională și mai ales în ce se manifestéză ia tocmai acuma în preséra alegerilor municipale.

Să luăm ca esemplu comitatul Sibiiului, căci este concentrată cea mai multă inteligență, aici sunt ómenii cei chemați ex professo a lucrá pentru luminarea poporului pentru direcțiunea în cele politice, aici este și comitetul central ales de conferințele din periódele trecute. Mai mult, aici avem și un club politic pentru cele din comitat.

Intrebăm, ce s'a lucrat până acuma?

Nimica, absolut nimica.

Resultatul e, că ómenii umblă orbecând. Resultatul e, că ni se întêmplă, ca la alegerile din cott. Hunedórei, ca la cele din cercul Brad, ca la cele din orașul Sighișóra, unde din desastre nu am mai eșit.

Și-au tras séma cu rĕspunderea cea grea ómenii, cari stau în fruntea afacerilor.

Revista politică.

Dieta boemă a sistat activitatea pe cât-va timp. Desbaterile din ḑilele din urmă au fost de tot vehemente și merită a fi înregistrate, pentru-ca cu atât mai ușor să se ilustreze situațiunea.

Focul pasionat a fost provocat de așa numită „desbaterea-husită," care va lăsá urme adênci și pentru viitoriu. Partidul conducĕtoriului Rieger a fost cu multă reservă, cu atât mai tare au escelat însĕ cechii tineri sub conducerea lui Gregr.

Atacurile acestora a scos din reservă și pe principele de Schwarzenberg, carele a accentuat, că rosa, pe care o mai pórtă și aḑi Schwarzenberg-ii în insignile de nobilitate a format semnul de luptă contra husiților, a-și fi mândru, dacă stégul alb vênăt al Schwarzenbergilor ar formá semnul de luptă contra husiților noi.

Aceste espuneri, cari se privesc făcute la adresa cehilor în loc să potoléscă spiritele, le a aprins și mai tare. Ele au dat o nóuă armă în mâna cehilor tineri și presa acestora, care secundézá mereu pornirile lor, a și făcut apel la mândria poporului ceh să nu se lase a fi injosit, să părăséscă pe Rieger și să între cu toții în tabera lui Gregr, căci nu mai aici să mai póte apĕrá cu demnitate drepturile și vaḑa poporului ceh.

Pe când în dietă se provócă astfeliu de scene turbulente și partida lui Gregr cuprinde tot mai mult teren, în lăuntrul țĕrei se fac mișcări mari cu privire la alegerea de deputați. Se scie, că toți deputații germani, cari n'au voit să se presente în dietă, s'au considerat ca și cum și ar fi depus mandatele și așa s'au escris alegeri noue. Activitatea, ce o desvóltă comitetele de alegere, e fórte mare, și se pare, că tot deputații aceia vor fi reales. Dacă așa se va întêmplá, dieta boemă va trebuí să ia dispositiuni estraordinare, pentru a se delătură ori ce incident, care va puté înăsprí și mai mult relațiunile între aceste două popóre. —

La ordinea ḑilei e și mesagiul, cu care regele italian, unul din aliații puterilor centrale, a deschis camerile. Mesagiul în genere a făcut bună impresiune atât în lăuntrul țĕrei, cât și în afară.

In lăuntru pentru-că se accentuézá în vorbirea de deschidere, că se vor presentá diferite proiecte de reforme, cu privire la institutele de binefacere, la ocrotirea vieții lucrătorilor, îmbunătățirea lefei învĕțătorilor, simplificarea administrațiunei statului și așa și reducerea speselor pentru administrațiune.

In special bună impresie a produs declarațiunea, că guvernul nu va mai urcá dările deocamdată

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

Ciobănel din ciobănie
Unde ai fost în ciobănie?
De pe fața ta poți scrie
Ca pe d'alba de hârtie?
. . . . . .
Da eu Dómne mi-am umblat
Cu oile prin Bănat,
Și m'-au nins și m'-au ploat
Și nóptea m'au rourat
Și fața mi-s'a spălat.

* * *

Munte, munte pétră sacă,
Lasă pe badea să trécă,
Să trécă țara pustie,
Să scape de cătănie;
Că s'a copt struguri'n vie
Și să'nvață'o ciocârlie
De mi-i duce toți din vie;
Ba să'nvață'o cióră négră
De-i duce cu vița'ntrégă.

* * *

De-ar fi lună de cu sară
M'aș duce cu badea'n țară,
Dar luna iasă târḑiu,
Nu pot merge și să viu.

* * *

Cel brâu roșu ce-i încins
Bagă-me'n focul nestins,
Dar cela mai viorel
Iar' me scóte de prin el.

* * *

Sorióră, căprióră,
Scólă-te 'n dóuĕ picióre
De róde codru pe póle,
Să vĕd flórea codrului
Mândra'n țara Oltului.

* * *

Draga mea flóre de munte,
Eu ca tine nu vĕd multe,
Nici în față, nici în dos,
Nici la port așa frumos.

* * *

Sus la vêrful nucului
Cântă puiu cucului,
Mai înjos pe clombicele
Cântă dóuĕ turturele;
Aprópe de rădăcină
O fetiță greu suspină;
Nu suspină, că i de vină,
Fără suspină, că-i strĕină.

* * *

Frunḑă verde de maslin
Vai de tinĕru strĕin,
Că bea apă'n loc de vin
Și trăesce cu suspin.
De-ar fi cât de voinicel
Toți i strigă, că-i mișel;
De-ar fi cât de învĕțat
Toți i strigă blăstĕmat.
De ar fi cum l'ar judecá,
Pământ nu l'ar mai ține,
Sórele n'ar mai vedé;
Dar ḑeu, că nu este-așa
Și sórele-l vede bine
Și pământu încă-l ține.

* * *

Mei bădiță strugur bun,
Te-aș mâncá și nu me'ndur,
Te aș lăsá păn' te-i mai cóce,
Te-a mâncá cine nu-ți place.

* * *

Puiculiță, puică, pui,
Fost-am dragă óre-cui,
Dar acum nu-s nimĕrui;
De m'oiu scí purtá frumos
Iar oiu fi al cui am fost.

* * *

Me duseiu pe-o cărărea
Cărărea cam singurea
Dór' me scapă dragostea.
. . . . . .
Dragostea după min' vine
*) Unĕ m'ajunge'n loc me ține,
Me judecă și me'ntrébă
Dacă lumea-mi este dragă?
Eu socot și mĕ gândesc
Cum o-să tăgăduesc,
Că ḑeu, lumea nu mi dragă,
Că de multe greu te légă,
Dar' mi drag omu trumos,
Care-i nalt și sprincenos.

* * *

Pe délu cu cornățel
Mere doru mărunțel
Cu dragostea după el...
Unde mergi tu dorule?
La tin' bădișorule.
Vină dar' și me petreci
Păn' la délu cel cu nuci
Cu vre-o dóuĕ vorbe dulci;
Păn' la délu cel cu fagi
Cu vre-o dóuĕ vorbe dragi.

Când me iubiam bade cu tine*),
Sórele încălḑia mai bine,
Erau calde rîurile,
Erau blânde vênturile.
De când bade ne-am urît,
Riurile s'au rĕcit,
Vênturile s'au asprit,
Nori negri s'au slobodit
Sórele l'au cutropit,
Și luna de jumĕtate
Stelele-au picat o parte.

---

*) Unde.

*) Reproducem din nou acésta poesióră, pentru-că în Nr. precedent a fost rĕmas nepublicat un șir. Red.

(Va urmá.)

şi că-şi va dá silinţa sĕ aplaneze diferenţele vamale cu Francia. Pe acest punct din urmă trebue sĕ se pună mare pond. Opoziţia se folosia cu deosebire de acésta armă, presentând guvernul poporului italian, ca pe un inimic al francesilor şi contrariu înverşunat intereselor poporului. Prin diferinţele vamale, ce au esistat, productele Italiei au trebuit sĕ se mărginéscă la câte-va pieţe strĕine mai mici, ér adevĕratele pieţe din Francia erau gata a le perde italienii. Dacă acéstă promisiune se va şi realisá, atunci pe deoparte guvernul va câstigá mai multă încredere la poporul italian, pe de altă parte opoziţia nu va mai avé arme aşa de puternice contra guvernului.

Remarcabilă e şi espunerea cu privire la politica esternă, unde regele a accentuat, că în urma activităţii dênsului şi a consultărilor cu barbaţii marilor puteri aliate pacea europénă apare mai mult ca ori şi când asigurată, cu tóte acestea nu sunt pe deplin resolvate tóte cestiunile, cari o ar puté tulburá şi deci va trebuí a fí cu mare priveghere, a ne îngrigí de trebuinţele armtei şi ale marinei, care formézĕ apărarea unităţii şi a independinţii statului italian.

Desvoltarea lucrurilor din republica francesă pune în uimire şi pe cei mai înverşunaţi duşmani ai Franciei. In camera deputaţilor se petrec în adevĕr lucruri de cel mai înalt parlamentarism. Dilele trecute adusese ministrul de finanţă un proiect pentru monopolisarea chibriturilor, proiectul a căḑut, căci guvernul n'a întrunit maioritatea voturilor. În urma acesteia tótă lumea credea, că se va întêmplá o crisă ministerială. Acésta însĕ nu s'a întêmplat, guvernul nu şi-a dat demisiuneaa şi când a fost pusă la ordinea ḑilei cestiunea de revisiune, susţinută de contrarii guvernului, camera o a respins cu maioritate de peste 200 voturi. Acésta dovedesce, că deputaţii francesi păstrézĕ în cestiuni politice cea mai mare disciplină şi urméză vederilor şefilor, în cestiunile economice păstrézĕ şi-şi accentuézĕ libertatea activităţii, după cea mai bună a lor convingere. Senatul frances a votat în ultima şedinţă creditul, ce-l votase camera deputaţilpr de 58 milióne franci, pentru sporirea şi întărirea marinei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Braşov, 13 Novembre 1889. (Incheere.) *Şedinţa III a.* Din şedinţa acésta, afară de unele formalităţi interne, notăm, că membrul I. Dariu 'şi cetesce prelegerea practică din Geometrie anunţată în programa adunării, arĕtând necesitatea, folosul şi metodul propunerii Geometriei în scólele poporale. După aceea trece la partea practică, desvoltând noţiunile: corp geometric, formă, colóre, mărime şi dimensiune. Prelegerea este ascultată cu deosebită atenţiune şi prelegĕtoriul întimpinat cu „Sĕ trăéscă". Urmând desbatere specială asupra acestei prelegeri adunarea la propunerea unui membru votézĕ prelegĕtoriului mulţămită protocolară, ér prelegerea în scris sĕ se considere ca o prelegere de model şi sĕ se păstreze în archiva reuniunei.

Al doilea obiect mai interesant în acésta şedinţă a fost tema: *„Mijlócele, prin cari s'ar puté introduce mai cu înlesnire lucrul de mână în scólele nóstre poporale"*. Relativ la tema acésta se cetesce între altele lucrări ale despărţĕmintelor reuniunei şi una din desp. al III, lucrată de Pavel Birţ, învĕţăt. în Poiana-sĕrată. Acésta lucrare fu ascultată cu deosebită atenţiune de adunare, pentru care i se esprimă recunoscinţă, pentru-că dă o mulţime de deslusiri folositóre şi practice în cestiunea lucrului de mână. După aceea se încinge la desbaterea specială o vie discusie asupra lucrului de mână, la care mai ales iau parte dnii: Bartolomeiu Baiulescu, Z. Butnar, I. Dariu, N. Marin, I. Broş, G. Zacharia, B. Bude, N. Bârsean, despre care adunarea în unanimitate aduce următoriul decis:

Propunerea lucrului de mână în scólele poporale se primesce în principiu, dar timpul când şi cursul în care sĕ se încépă propunerea lui în scóla poporală şi chiar şi modul propunerei, se va decide altă dată, după-ce membrii reuniunei vor fi studiat cestiunea acésta mai bine. Pănă atunci însĕ învĕţătorii sunt obligaţi a se interesá special de acest ram, a aduná numiri de obiecte necesare la feliurite lucruri şi lucrări, a aduná chiar şi lucruri (modele) şi apoi tóte acestea a le presentá comitetului central al reuniunei, carele apoi la timpul seu va veni cu un raport detaiat."

Şedinţa a IV-a. Intre obiectele din şedinţa acésta amintim, că s'a cetit raportul comisiunei alese pentru censurarea raportului general al comitetului central şi s'a dat comitetului absolutoriu. Tot în şedinţa acésta, membrul reuniunei, dl profesor Ioan Popea crede, că ar fi de mare folos naţional ca în fie-care comună românéscă sĕ se facă câte o monografie din mai multe puncte de vedere, economic-politic-naţional-limbistic, etc. Spre scopul acesta cetesce următórea propunere:

1. *„Căsătoriile la românii săceleni"*, economi de vite, sau aşa numiţii „mocani," cum se sĕvêrşesc acum şi cum s'au sĕvêrşit înainte cu cinci-ḑeci pănă la o sută de ani, împreună cu-tóte ceremoniile, obiceiurile vechi etc.

2. *Stâna dela munte şi târla dela câmp* împreună cu tóte aparatele pentru facerea brânzei etc. numirea acestora, deosebirea între stână şi târlă, venirea dela câmp la munte şi plecarea de aici la câmp a românilor săceleni sau mocani, atât în present cât şi înainte cu 50 până la 100 de ani.

3. *Viaţa socială a românilor săceleni* sau mocani, datinele, obiceiurile sau moravurile, apoi religiositatea şi moralitatea lor, băĕtul de când se duce în ţéră (România) la oi şi până când vine acasă ca june sĕ se însóre.

Pentru fie-care temă din acestea trei se dă un premiu de câte 30 fl. v. a. din partea mea. Lucrările se vor censurá prin o comisiune anume instituită din următorii domni: Radu Popea, paroch, Eremia Verzea, paroch, Toma Bârsan, paroch, Ioan Popea, profesor, Andreiu Bârsean, profesor, Ioan Dorca, director, Ioan Gavruş, notar şi doi esmişi ai despărţĕmêntului reuniunei de învăţĕtori cu participarea mea."

Nicolae Popea m. p.,
episcop.

Propunerea acésta servesce spre plăcută sciinţă şi se primesce în unanimitate de adunare, alegênd şi din partea sa doi membrii, în comisiunea censurătóre, conform dorinţei propunĕtoriului: pe dnii Georgiu Proca şi D. Dogariu.

Şedinţa a V-a: In şedinţa acésta comisiunile alese pentru censurarea raportului cassariului şi al bibliotecariului raportézĕ, şi se fac mai multe propuneri, în cea-ce privesc afacerile pur administrative ale reuniunei. Despre starea cassei şi a bibliotecei reuniunei am amintit la şedinţa primă. Altceva mai de interes general nu aflu de comunicat din şedinţa acésta

Şedinţa a VI-a şi cea din urmă: Mai în tótă şedinţa acésta s'a ocupat cu raportul comisiunei pentru censurarea administraţiunei foii „Scóla şi Familia" şi cu modul cum s'ar puté încassá mai cu înlesnire restanţele de abonamente.

De altminterea despre starea acestor restanţe am amintit mai sus.

Inainte de încheere, membrul B. Bude director scolariu în Zĕrneşti face următórea propunere:

„Este constatat, că progresul, bunăstarea şi viitoriul ori cărui popor sunt condiţionate dela cultura intelectuală şi morală a lui; considerând, că aceea cultură se póte câstigá numai prin scólă, prin învĕţători devotaţi şi conscii de înalta lor chemare; considerând, că învĕţători în genere, spre rusinea secolului în care trăim, primesc pentru seviţiile şi sacrificiile ce aduc pe altariul bisericei, scólei şi al naţiunei o remuneraţiune de tot necorespondĕtóre, din care causă ei sunt constrinşi a-şi câstigá cele de lipsă pentru subsistinţa lor în detrimentul învăţĕmêntului, prin alte ocupaţiuni adese-ori necompatibile cu autoritatea şi demnitatea chemărei lor, în fine considerând, că de şi salarele învăţĕtoresci sunt încă de mult sistemisate de lege, ér dela învăţĕtori se pretinde nu numai împlinirea cu acurateţă a datorinţelor lor, ci şi un studiu continuu pentru perfecţionarea ulterióră în cariera lor cea spinósă, îmi permit a face următoriul proiect de conclus:

Adunarea generală convinsă din propria esperinţă, că învăţetorii rom. gr. or. din districtul reuniunei nóstre învĕţătoresci pedeoparte spre ale puté aşură sórtea lor, ér pe de alta spre a preveuí oricărei ingerinţe strĕine, însărcinézĕ pe comitetul central a face şi a asterne o representanţiune cătră Vener. consistoriu resp. sinod archidiecesan, carele sĕ fie rugat a întrevení la organele subalterne de a salarisá pe învăţĕtorii, ca pre unii cari prestézĕ cele mai mai mari servicii poporului în conformitate cu legea după merit şi demnitate".

Propunerea acésta se primesce cu unanimitate.

In fine presidiul mulţămind membrilor pentru viul interes ce l'a dovedit şi cu ocasiunea acestei sesiuni întru discutarea feliuritelor teme puse la ordinea ḑilei, declară adunarea presentă de închisă.

Adunarea i-a la cunoscinţă espresiunea On. presidiu cu „sĕ trăéscă" la care membrul I. Strĕvoiu i a cuvêntul şi în numele adunării mulţămesce presidiului pentru esemplariul tact observat în tot decursul adunărei.

Adunarea generală viitóre este învitată a se ţiné în comuna „Herman". *I. D.*

De pe valea Murĕşului 14/26 Novembre 1889. Dle Redactor! Destul de greu trebue sĕ-i vină ori cărui român, când trebue sĕ se ocupe cu proselitismul religios şi cu apucăturile, de cari se servesce biserica surorĕ română intru de a-şi înmulţí fii sei sufletesci.

Se vede însĕ, că proseletismul pentru sf. unire este un punct principal din program, căci numai aşa înţelegem nouĕle porniri de pe valea Murĕşului pentru de a atrage fii de ai bisricei nóstre la religiunea greco-catolică.

Étă casuri concrete.

Deşí anul nu a fost unul din cele mai binecuvêntate, totuşi se încheie căsătorii la popor. Ḑicem anume la popor, căci cei dela oraşe se vede numai cu greu se decid a intemeiá familii.

La români confesiunea nu a format pedecă la căsătorii, cel puţin biserica nóstră nu a pus atari pedeci, şi nu i este dată a inventá condiţiuni de restringere, cum o fac alţii în faţa şi auḑul lumei fără pic de genare.

Fraţii greco-catolici, se vede, că avênd mai mult contact cu iesuiţii şi a insuşit dela ei unele apucături, cu cari se folosesc cu succes de a pescuí pentru biserica lor credincioşi şi acésta o fac la căsătorii.

Cum?

Dacă tinĕrul, ce se căsătoresce e de confesiunea nóstră, dar mirésa e de confesiunea greco-catolică, de regulă increḑinţarea şi cununia se face la parochul miresei.

Dar ce sĕ veḑi, parochul face vestirile cele 3, pe urmă când se presentézĕ tinerul cu naşii în biserică, i se cere o tacsă de 3 fl. dacă voesce sĕ remână şi mai departe în confesiunea lui, că de nu, are poruncă dela papa ca sĕ nu-l cunune.

Profitând deci de strimtórea, în care se află omul şi aşa îngreunat cu alte spese ia dela el dechiaraţiune de trecere contra legei esprese şi aşa tinera păreche din ḑiua aceea este de confesiunea greco-catolică.

Aşa se câstigă în un an 2—3 familii, şi atari merite apoi sunt şi premiate la locurile superióre cu dela 50 fl. în sus, şi tot cel ce nu urméză aşa, nu póte contá la părintéscă îngrijire şi protecţiune.

Din punctul lor de vedere lucrul este de aprobat, din punct de vedere al ordinei, al moralei, şi al bunei inţelegeri ce ar trebuí se esiste între confesiunile române — este de tot condamnabilă o atare procedere şi organele nóstre ar trebuí sĕ fie cu băgare de sémă la atari porniri periculóse pentru biserica nóstră.

Noi nu vĕnăm sufletele ca pescii cu undiţa şi nu am făcut nici un secret, că nu ne pare bine, dacă cineva chiar se imbie se trécă la noi, dar că noi sĕ ne folosim de atari apucături, aceia în regulele bisericei nóstre nu esistă

Aşa după analogia acésta am puté face şi noi în casul, când mirele ar fi de confesiunea gr. cath. şi ar fi mirésa a nóstră, dar noi nu o facem, noi nu denegăm cununia, nici nu amenintăm, că se pot stricá colacii, se pot stricá bucatele la foc, cununa nu o punem pe cap, fără dacă ori plătesci 3 fl. pe deasupra ori dai dechiaraţiune de trecere.

Póte că consistoriul dela Blaş în frunte cu Escelenţia Sa sĕ nu scie de lucruri de aceste, dar îi venim bucuros cu numele celor ce zeléză pentru sf. unire în chipul acesta, numai sĕ ni se dea garanţa, că călcătorii de lege şi turburătorii ordinei vor fi pedepsiţi şi nu remuneraţi, cum sunt până acum.

Multe ar fi de ḑis la aceste apucături şi manopere, multe s'ar puté dá la ivélă, că până unde merg ómenii, dar înghiţim şi suspinăm în noi unele lucruri în adevĕr condamnabile şi reprobate de morala publică.

Fraţii preoţi ai nostrii se scie însĕ, că căsătoria este validă dacă sĕ face şi la parochul mirelui şi preoţii nostrii sĕ nu se lase în tóte casurile traşi pe sfóră mai cu sémă când preoţii de altă confesiune se folosesc de atari apucături pĕcătóse.

Toleranţa se mérgă numai până acolo, până unde se încheie onorabilitatea, mai departe nu.

Un preot gr. or.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

3 „Protopresbiterul-paroch afirmă: că acusatorii vĕḑênd, că nu pot reuşí cu planul de a alege în comitet ómeni gata a continuá lupta începută în contra dênsului, au eschis din lista alegĕtorilor pe mai mulţi dintre parochieni, cari nu păreau dispuşi a votá lista propusă de acusatori.

Cum stă tréba cu eschiderea mai multor parochieni din lista alegĕtorilor? cari sunt acei parochieni eschişi şi de ce posiţiune socială sunt ei? făcutu-s'a consemnarea membrilor sinodului în sensul §-lui 5 din Regulamentul pentru parochii? şi publicatu-s'a în biserică cel puţin cu 8 ḑile înainte de ţinerea sinodului ordinariu? făcutu-s'au reclamări contra listei la sinodul procsim ordinariu? şi cum s'au resolvit acele reclamări?"

ad 3. Se vede, că dl protopop nu este în curent cu anteactele şi cu faptele sale.

Încă pe timpul când era dl Z. Boiu paroch, se întrodusese usul la acéstă parochiă: că acei membri, carii nici atâta interes nu dovedesc cătră parochiă, încât sĕ rĕspundă

neînsemnata contribuţiune de 1 fl. respective 50 cr. anual la fondul scolariu, se considerau de unii, carii nu-şi împlinesc datorinţele parochiale prescrise prin § 6 din Statutul Organic şi se stergeau din lista membrilor sinodului parochial, dar părintele Boiu îşi putea ţinea de a sa datorinţă a chemá la sine pe restanţieri şi cu cuvinte dulci ai reflectá la urmari şi ai capacitá sĕ-şi împlinéscă datorinţa cătră parochiă, ér urmarea era, că ómenii cu puţine escepţiuni îl ascultau, şi au fost puţine casurile în cari comitetul şi sinodul s'a folosit de mijlocul amintit.

Dacă îmi aduc bine aminte dóră numai dl advocat Dr. St. P. a fost sters în mai multe rênduri din lista membrilor sinodului parochial.

De când a ocupat protopopul Simeon Popescu parochia însĕ, restanţierii s'au înmulţit, ba s'au ivit şi alte casuri, cari se pot cualificá de neîmplinirea datorinţelor parochiale.

Astfeliu în 1886 el însuşi s'a plâns verbal la comitet, că mĕsariul A, carele din gr. cath trecuse la noi, pe semne numai ca sĕ capete ajutoriu din fundaţiunea „Andronic," nu l'a primit la „Botezul domnului", când a mers cu crucea la casa dênsului, şi propusese ca sĕ se stérgă din lista alegĕtorilor, tot asemenea s'a plâns asupra judelui de tribunalul în pensiune V., carele îi dá de lucru, în fie-care lună ca sĕ-i contrasemneze cuitanţa şi nici măcar florenul pentru fondul scolariu nu-l plătesce. Faţă cu acesta şi cu alţi pensionişti el însusi a propus ca nu numai sĕ se eschidă din lista alegĕtorilor, ci totodată sĕ se provóce parochul ca sĕ nu le facă nici alte servicii parochiale.

Astfeliu comitetul parochial prin raportul seu din 1886 cătră sinodul parochial din 1887 a arĕtat restanţiile şi a cerut îndrumare dela sinod: cum sĕ urmeze faţă cu dînşii?

Sinodul în şedinţa primă prin conclusul Nr. 3 lit. b) a decis, ca până la procsima şedinţă se provóce parochul încă odată pe toţi restanţierii ca sĕ-şi răfuiască datoria cătră fondul scolariu, căci la din contra vor fi sterşi din lista membrilor parochiali.

În a dóua şedinţă a sinodului parochial ţinută la 22 Faur 1887 apoi a raportat dl paroch Simeon Popescu, că a satisfăcut acelei însărcinări, că însĕ dela 55 membri provocaţi au incurs numai 11 fl. 55 cr.

În urma acestui raport, sinodul a luat conclusul Nr. 12 alăturat aci sub ./. în copie legalisată, de următoriul cuprins: „Sĕ însărcinéză comitetul o provocá din nou pe restanţieri cu termin preclusiv, spunêndu-li se, că la cas de de nerespunderea tacselor restante vor fi sterşi din numĕrul parochienilor."

„Cei-ce până la termin nici în urma acestei provocări nu-şi vor împlini datorinţa, vor fi scoşi din lista membrilor sinodali, dacă sunt membri, şi scoşi din lista membrilor parochiei cu învitarea pentru parochul, ca astorfeliu de membri sĕ nu le facă nici un serviciu în rênd cu membrii parochiei, în special pensionistilor nu are sĕ le asigneze cuitanţele".

„Comitetul parochial statorind însuşi lista membrilor sinodali cari îşi împlinesc datorinţa, va presentá parochului o consemnare esactă a membrilor eschişi din sinod şi parochie spre a sĕ puté orientá."

Acest conclus, carele după părerea mea a mers prea departe când dispune şi eschiderea din parochie a restanţierilor, conţine *ideile dlui acusat Popescu*, şi datézĕ dintr'un timp când nimene nu reflecta la alegerea comitetului parochial, ba informaţiunile parochului plane datézĕ din timpul, când nici nu se ivise divergînţe între paroch şi comitet, când parochul participá la şedinţele comitetului.

Comitetul pentru de a esecutá acest conclus al sinodului parochial, a provocat de nou pe restanţieri: ca sĕ-şi răfuiască datoria cătră fondul scolariu, amenînţându i cu scóterea din lista membrilor sinodali.

Nici acésta provocare n'a avut resultatul dorit. Deci era datoriu comitetul ca pe toţi restanţierii sĕ-i scóţă din lista membrilor sinodali şi din cea a membrilor parochiali, — dar ca nimene sĕ nu se pótă privi de asuprit, comitetul în şedinţa sa din 26 Septembre 1887 prin conclusul Nr. 18 a mai recercat în scris pe dl paroch S. Popescu, ca sĕ-i cheme la sine şi ca paroch, sĕ-i capaciteze şi dênsul cu graiu viu la împlinirea datorinţelor cătră biserică, făcêndu-i atenţi la urmări.

Domnul paroch însĕ prin hârtia sa Nr. 88/1887 din 24 Octobre 1887 denégă categoric împlinirea acestei rugări a comitetului şi datorinţă a sa ca paroch, dicênd, că dsa „nu este de loc dispus a se pune în conflict cu restanţierii."

Dovadă hârtia dsale alăturată în original sub 6/. la acusa disciplinară a comitetului parochial înaintată la consistoriu în Ianuariu a. c. în contra acusatului.

Din motivele acestei hârtii se vede curat, ca aceea ce ne impută nóuĕ dl paroch, a fost planul preconceput al dênsului deja în Octobre 1887 şi el încă de pe atunci se ocupa cu idea, ca cu ajutoriul restanţierilor sĕ-şi compună un comitet, cu care se pótă dispune după plac, pentru aceea nu era „dispus a se pune în conflict cu restanţieri", carii apoi din gratitudine i-s'au şi făcut unelte la sinooul din estan şi după sinod, dându-şi numele ca prin „Tribuna" şi la ven. coosistoriu, sĕ calumnieze pe acei membri ai sinodului, carii au ţinut la lege şi la ordine în biserică. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Dela curte.) Maj. Sa împĕrătésa-regina precum i-se anunţă fóiei parisienei „Figaro" a călĕtorit în cel mai strict incognito la Tunis şi a cercetat museul din Cartago. Acum s'a reîntors ér pe vasul „Mira-mare„ la Corfu.

* (Dom Pedro ca învĕţat). Ex-împĕratul Brasiliei era un amic al sciinţei şi literaturei. De câte ori făcea călĕtorii prin Europa, cercetá pe cei mai însemnaţi scriitori, întreţinêndu-se cu ei în convorbiri lungi şi afabile. Vestea, că „Institut de France" l'a ales membru de onóre, i-a pricinuit o adevĕrată bucurie; de câte ori mergea la Paris, totdeuna cercetá şedinţele societăţii acesteia, numind pe toţi membrii ei colegi ai sei. Modestia sa o caracteriséză următorul fapt: Cam cu 12 ani înainte de asta, Dom Pedro i-a făcut o visită lui Victor Hugo şi pe când conversá cu marele poet, întrá în odaiă sărind şi strigând nepoţelul poetului, George. Hugo l'a înfruntat ţicêndu-i: „Pórtă-te frumos în presenţa unei Majestăţi." La acestea Dom Pedro rĕspunse: „Oh, eu nu vĕd aici decât o Majestate, pe care el o cunósce destul de bine" . . . şi şi-a propus a se ocupá de aici înainte cu sciinţele şi literatura.

* (Rusia şi Muntenegru). Amiciţia Rusiei faţă de Muntenegru se accentuézĕ tot mai tare. După multele binefaccri, ce le a arĕtat Rusia faţă de principele Nichita şi faţă de muntenegreni, nu e nici o minune, dacă i-a ajutat mai cu sémă, că în Muntenegrul a bântuit fómetea. Foile rusesci aduc scirea, că sfântul sinod din Petersburg a hotărit, că în tóte bisericile din Rusia sĕ adune Dumineca şi sĕrbătórea bani pe séma muntenegrenilor, cari sufer din causa fómei şi tot deodată bisericile sĕ trimétă bani şi din fondurile lor. Ţarul Alecsandru al III-lea a recomandat cu căldură aceste dispositiuni şi a ordinat totodată ca ţiua fostei princese muntenegrene şi acum mare princésă rusă Miliţa sĕ se serbeze în întrégă Rusia.

* (Studenţii şi Kossuth) Studeuţii din Budapesta au început érăşi a se electrisá de spiritul lui Kossuth. Duminecă vor ţiné o întrunire generală, unde vor votá o petiţiune, ce se va înaintá apoi dietei. In petiţiune se va cere espres dreptul de încetăţĕnire alui Kossuth.

* (Puşca cu repetiţie.) Puşca nóuă cu repetiţie pentru armata germană a fost Sâmbăta trecută arĕtată comisiunei bugetare. Puşca are un calibru de 7.8 milimetri. Contra înfierbântărei a aflat Ming o nóuă metodă. Pusca are un magazin pertru 5 patróne şi e cu un klgr. mai uşóră decât puşca de până acuma. Nóua puşcă e aşa de artistic lucrată, încât se pare că e o puşcă pentru copii.

* (Duel.) Un duel cu sabia a avut loc în Budapesta între br. Alecsiu Nopcea deputat din cercul electoral al Haţegului, comit. Hunedóra, şi între Bartok Lajos redactor la fóia umoristică „Bolond Istók". Bar. Nopcea a fost puţin crestat la o mână şi cu acésta martorii au declarat duelul de terminat. Causa duelui a fost, că br. Nopcea s'a simţit vătĕmat prin o notiţă din aceea fóie.

* (Amnestie.) Deodată cu întórcerea împăratului german dela Constantinopol, s'a anunţat, că sultanul va lăsá o amnestie pentru Creta. Aceste sciri se adeveresc acum din nou şi causa, că amnestia n'a urmat până acum e a se atribuí împregiurărei, că după dorinţa prea înaltă amnestia se va face în mod de tot serbătoresc, prin un firman al sultanului, ce-l va anunţá în Creta un trimis estraordinariu.

* (18 Copii). Se scie că în virtutea unei legi votată de ambele camere francese, la sfârşitul ultimei legislaturi, părinţii de familie care au şapte copii s'au mai mult sunt scutiţi de impositul personal şi mobilar. Ziarele francese ne spun că comuna Saint Bormet, în departamentul Hautes Alpes, este de sigur una din acele care profită mai mult de acésta scutire parţială: în adevĕr reese din ultimul recensĕmênt oficial, făcut de primăria locală, că 25 părinţi de familii au drepturi câştigate la acésta scutire. Acesti 25 de cetăţeni dau un total de 250 de copii patriei adecă o medie de 10 copii de om.

Unul din ei merită sĕ fie semnalat: acesta e dl Manuel Tranquile consilar muncipal care arată cu mândrie 17 copii sănătoşi şi plini de viaţă.

* (Rectificare). In corespondenţa apărută în Nr. 122 din Sadu ni-se cere se facem următórea rectificare: în alinea a 3-ea rêndul ultim şi antepen ultim numele membrului aşa numit „internaţional" nu e Ludwig Fleischer, ci Ludwig Ferencz, fostul inspector de dare.

Bibliografic.

365 anecdote şi glume, este titula unei cărticele de 164 pagine, tipărită în tipografia „Aurora" din Gherla. Autorul ei e dl Titu V. Gheaja spiritual gr. or. la institutul corectoriu reg. din Gherla. Preţul nu e însemnat nicăiri, dar, după-cum am aflat dintr'un avis bibliografic este de 65 cr. cu portopostal cu tot, prin urmare se pare a fi cam preascumpă ca carte menită pentru distracţie şi petrecere.

Cărticica, în general vorbind, face bună impresiune, are format mic (16°) potrivit cu cărţile de asemenea cuprins; tiparul e bun — litere garmond.

Autorul şi-a dat silinţa se grupeze feliu de feliu de anecdote scurte într'o ordine potrivită; alegerea e bună şi diferite bucăţi te distrag de minune ceea-ce e însĕ mai esenţial, este împregiurarea, că acele anecdote nu sunt nemorale şi prin urmare se potrivesc nu numai pentru ómeni crescuţi, ci şi pentru tineretul, ce se află în desvoltare.

Unele neesactităţi, ce se observă ici-colea, nu sunt de însemnătate aşa mare.

Câte va însĕ tot aflu de lipsă a le pomení aşa d. e. la anecdota Nr. 64 se ţice cracatiţă în loc de caracatiţă; la Nr. 270 se ţice timbru de epistole în loc de marcă de epistole; la Nr. 278 se ţice, că animalele au raţiune.

De altcum cartea îşi ocupă locul seu ca product literar de categoria cărţilor, între cari se numĕră şi dl Gheaja are merit pentru pacienţa avută la întocmirea aceleia. *O.*

„Românische Revue" politisch-litterarische Monatsschrift, Heft XI, Wien, November. Inhalt: Von der romänischen Universität in Bucarest. — Die gr. or. Oberrealschule in Cernăuţi (Fortsetzung.) — Die Huldigung der Bucovina am 12 October 1777. Von Dr. Daniel Werenka. — Zur altromänischen Kirchenlitteratur. Von Melchior M. Hârsu. — Der Stein auf der Thürschwelle. Novelle von Ioan Slavici, deutsch von C. d. T. (Schluss). — Rundschau: Romänien u. Oesterreich-Ungarn. — Der gr. or. rom. Metropolit Miron Romanul und der siebenb. magy. Kulturverein. — Aus der Bucovina. — Litteratur und Kunst: Die orientalische Frage und der grosse Zukunftskrieg. Romänische Volkslieder und Balladen. — Das Archiv. — Frau Anna Forstenheim. — Neue Zeitschriften und Bücher. — Carmen Sylva's Werke.

Din public.

Arad, 26 Novembre, 1889.

Dle redactor! Am condamnat faptul, când pentru primaóră părinteleCiora dela Micalaca, în colónele ţiariului „Tribuna" a pus în discusiune publică şi a atăcat ca din senin institutul nostru „Victoria".

Acum de nou am cetit cu adevĕrată mâhnire regretabilele publicaţiuni, relative la institutul „Victoria" şi apărute de cu rênd în ţiarele „Românul", „Tribuna" şi mai pe urmă în „Telegraful Român".

Dela început încă, noi am intemeiat institutul „Victoria" fără nici un feliu de tendinţe politice sau de partid, şi l'am susţinut şi susţinem drept un aşedĕmênt economic cu misiunea sa frumósă în aceste părţi, de unde sunt şi vor fi eschise, până când vom stá noi aici, tóte veleităţile politice şi de partid.

Astfeliu când noi regretăm şi condamnăm aceste publicitaţiuni, prin cari întreprinderea nóstre curat economică, sĕ pune în genere în discusiune publică şi mai ales pe terenul nenatural al lupteler politice şi de partid, fără motiv, fără drept şi fără scirea şi autorisarea nóstră, ve rugăm dle redactor, rugăm întréga presă română, şi pe toţi cărora li-se cuvine, sĕ binevoiţi a nu pune nici a permite sĕ se pună fie din sciinţă ori din nesciinţă, în discusiune publică institutnl nostru „Victoria" în nici o formă şi pentru nici un feliu de interes strĕin de scopul seu*).

Intre altele primiţi asigurarea distinselor mele consideraţiuni

Dr. *Nicolau Oncu.*

*) Un organ de publicitate nu póte renunciá la dreptul şi datorinţa sa de a informa publicul despre institutele publice, precum este şi „Victoria", mai ales când informaţinnile vin din parte competentă, d. e. dela acţionari, deponenţi ş. a. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.45	100.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9 42	9.39

[235] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din 'Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolariu din 1888, prin acésta se publică concurs pentru indeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Sibiiu-Cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pausalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele, ce incurg pentru sedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa II a din Sibiiu-Cetate, la care e computată și locuința în natură.

Concurenții au să documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare să se substérnă la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 de dile computate dela diua, ce urmézá după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“ *).

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Sibiiu, din ședința comitetului protopresbiteral al tráctului Sibiiu, ținută la 28 Octobre (9 Novembre) 1889.

Președinte: **Ioan Hannia** m. p., adm. prot. Notariu: **Mateiu Voilean** m. p.

Nr. 7523 Pl. Se apróbă și se publică cu acel adaus, că concurenții mai au să astérnă deodată cu concursele lor și o tabelă de cualificațiune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din ședința plenară ținută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

*) Vedi „Telegraful Român“ Nr. 123 din 14/26 Novembre a. c.

Administrațiunea.

Nr. 595. [234] 2—3

CONCURS.

La ordinul Preaveneratului consistoriu dto 19 Septembre 1889 Nr. 6245 B. concursul publicat în „Telegraful Român“ Nr. 34 din 28 Martiu a. c. pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din Rěchita cu filia Strugar se prolungesce pe un termin nou de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt celea specificate în primul concurs, cari dau suma de 403 fl. 87 cr.

Aspiranții la numita parochie au să-și substérnă suplicile lor instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul preclus.

Concurenților le stă în voie a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserica din Rěchita spre a-și arětá desteritatea în celea rituale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Sebeș, in 31 Octobre, 1889.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 697. [239] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Mogója se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea cimiteriului în mărime de 1000 □°, a progradiei bisericei și a unei grădini, cari tóte la olaltă aduc un venit anual de fl 6.—
2. Dela 180 căsi câte o ferdelă mică (16 cupe) de cucuruz sfărmat à fl. . fi. 180.—
3. Tot dela atâtea căsi câte o di de lucru cu palma fl, 40.—
4. Pentru 4 molitve pe an dela fie-care casă câte 60 cruceri . . . . . fl. 108.—
5. Stolele usitate, cari se pot aflá dela subsemnatul oficiu protoprosbiteral și cari după calculul mediu al celor 5 ani din urmă dau un venit anual de . . . fl. 120.—
6. Remunerațiuni pentru alte funcțiuni împreunate cu serviții intern și estern bisericesc . . . . fl. 46.60

Suma venitului anual fl. 500.60

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiți a-și așterne petițiunile lor concursuali instruite conform dispositiunilor statutului organic și ale regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 6 Novembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 622. [241] 1—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteratul Mercurii, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porțiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219 □° orgii pământ arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 juger 975 □° orgii fênațe, tóte cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o di de lucru cu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză fl. 30.—
5. Venitele stolari dela botezuri, cununii și îngropăciuni, după calculul mediu al celor 5 ani din urmă . . fl. 60.—
6. Folosirea unui pământ al bisericei cu venit anual de . . . . . fl. 30.—

Suma . . fl. 400.—

Reflectanții la acest post au a și asterne petițiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mercurea, la 7 Novembre, 1889.

Ioan Droc,
protp.

Nr. 815. [240] 1—1

Anunț.

Prin care în sensul §-lui 124 din Regulamentul pentru procedura judecătorésckă în cause matrimoniali se aduce la cunoscință publică precum, că Paraschiva George Filip din Brașov-Scheiu fù totalminte despărțită de bărbatul ei pribegit Isidor Baboianu prin sentința Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 31 Octobre 1889 Nr. 6864 B.

Brașov, în 15 Novembre 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Brașovului.

Ioan Petric,
adm. prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [232] 2

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos 1890.

Anul al treiĝeci și nouĕlea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Serviții postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinděnd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor. — Anunțe.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Car funebru mare, nou și elegant.

Institutul de înmormêntări

al lui

Coloman Paly,

din Sibiiu Piața mică Nr. 4 și Pempflingergasse Nr. 10,

recomandă p. t. publicului **depositul seu bogat sortat** cu tóte soiurile de obiecte necesare **la înmormêntări,** precum și cu tóte soiurile de **sicriuri, cununi, felinare funebre, acoperitóre, păpuci** și **care funebre,** pentru ómeni mari și pentru băieți, costruite după cel mai nou sistem.

Transporturi de cadavre se primesc **în tóte direcțiunile** și spre acest scop se află în deposit **sicriuri de metal și de lemn,** ce se pot încuia hermetice, precum și tóte obiectele ce se pretind pentru transport.

Ori-ce comandă în acéstă specialitate se efectuesce **culant** și **prompt.**

Două trăsuri elegante pentru **voiaguri** mai in apropiere cât și în indepărtări se pot căpăta cu prețuri moderate. [233] 2—3

Deposit mare de cununi funebre. Felinare funebre și statuete se dau spre întrebuințare.

Car funebru nou și elegant pentru băieți.

Spre evitarea

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci să rĕmâni sănĕtos nu întârdiá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiționat influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.		Grupul II. pentru dame.	
1 jachetă Jäger-iană . . . prețul	2.40	1 jachetă Jäger-iană . . . . prețul	2.70
1 ismeană „ . . . „	2.50	1 ismeană „ . . . . „	3.—
1 păreche încălditóre de puls Jäger-iană . . . . . „	—.60	1 păreche încălditóre de puls Jäger-iane . . . . . „	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani „	—.60	1 păreche ciorapi Jäger-iani . „	1.—
1 păreche mânuși „ „	—.80	1 păreche mânuși „ . „	1.—
Prețul real	6.90	Prețul real	8.50
Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**		Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**	

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălditóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mânuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ține provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 2—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 126 Sibiiu, Marți 21 Novembre, (3 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Novembre.

Indată după aprobarea statutului organic, pe care și l'a dat biserica nóstră sie-și în deplina sa libertate, românii cei de bine au crédut, că vor întrá în o epocă nóuă, în o epocă de linisce și de pace, în care fie-care membru al bisericei implinindu-și datorințele după forțele sale, în aceea și mésură va contribuí la fericirea ei.

Și credința acésta era cu atât mai motivată, căci alt teren de lucrare și așa nu avem — nefiindu-ne dată posibilitatea de a ne afirmá cu succes pe alt teren.

Pre aceste base s'au creat apoi regulamente și pre aceste base s'au adus concluse sinodali și congresuali, și eram în drept sĕ vedem biserica ca o instituțiune, ce are sĕ mérgă în fruntea progresului intelectual și moral, în fruntea întreprinderilor salutari pentru popor, în fruntea acțiunilor filantropice și umanitare.

Bunăvoința nu a lipsit nici odată factorilor dătători de ton din viéța bisericei, dar trebue sĕ mărturisim, că cele mai bune intențiuni a le bisericei au fost interpretate rĕu, așa că o parte considerabilă a clerului nostru aḑi crede de resolvită chemarea sa, dacă indeplinesce ritualele și dispositiunile tipice ale cultului divin. Incetul cu incetul a întrat apoi — cel puțin în unele părți — o apatie neesplicabilă, a întrat un feliu de indiferentism în afacerile nóstre bisericesci și ómenii astéptă totul de sus, inițiativa proprie este redusă la unele casuri rari și sporadice.

Trebue sĕ mărturisim fără sfială, că este un punct tare delicat, care ne impedecă pe noi de a face progrese cum se cade și punctul acela este, că nu în tot locul avem aḑi un cler, care se scie dá pept cu tóte atacurile, cari se fac la sentimentul religios al poporului.

Biserica este ḑi de ḑi înjosită de strĕinii cu cari convieţuim, poporul are trebuințe, pe cari nu îi le mai mulțămesce un om care nu cetesce nici barem un ḑiar, care nu convine cu ómeni mai aleși și care nu și dă silința a se ținé la nivelul sciinței și al progresului, ce l face lumea cu pași gigantici.

Societatea română întrégă trebue sĕ dea mână de ajutoriu bisericei ca sĕ-și pótă împliní chemarea cum se cade, și acésta nu e posibil până nu-i dă ómeni luminați din sinul ei, cari sĕ se aplice de preoți, ca tot atâța apostoli ai lățirei luminei și culturei în popor.

Nu este și nu póte fi de ajuns pentru o biserică, dacă are numai în centru și în fruntea ei ómeni aleși și luminați, — ea trebue sĕ îi aibă până în cel din urmă colț, unde sunt credincioșii ei resfirați, dacă voesce sĕ se afirme ca o putere morală activă în so cietate.

Și fiind-că deocamdată nu este posibil ca sĕ avem atari bărbați în cel din urmă sat, este o necesitate imperativă ca sĕ-i avem în fruntea tracturilor protopresbiterali, căci iregularitate numai acolo se póte nasce, unde cel pus în frunte se află în o posițiune piedișă față de subalternii sei, nu dispunede vaḑa, stima și autoritatea ce-i compete, și ce trebue sĕ o aibă față de subalternii sei.

Slăbindu-se odată legăturile între șef și preoțime, poporul numai ascultă nici de sfaturile cele bune, aședămintele nóstre culturali se clatină din temelii, simțul de religiositate dispare cu aplicarea ómenilor goli la capete sau vani, și așa se revóltă simțul de dreptate al celor mai buni, așa se inaugurézĕ un sistem de hatiruri și corupțiuni în jos la popor, când e vorba de a aplicá funcționari mai mici ai bisericei.

Trebue deci sĕ insistăm cu tótă tăria la aplicarea de dignitari ai bisericei, cum sunt protopresbiterii, sĕ se caute ómeni cu tragere de inimă pentru popor, ómeni, cari ne dau garanță, că sunt capaci de acésta chemare și vor fi devotați cu trup cu suflet pentru binele poporului, ómeni, cari sĕ nu pregete a eșí în popor, a le dá sfaturi bune, și în fine ómeni, cari se aibă mai pe sus de tóte mâni curate pe lângă cualificațiunea cerută de lege.

Indată ce vom avé în fruntea tracturilor protopresbiterali atari bărbați, acestia 'și vor ține de ambițiune ca și preoțimea subalternă sĕ fie la culme, sĕ fie iubitóre de ordine și de muncă, se fie doritóre și insetată de sciință și de progres — și fiind preoțimea așa — poporul se regenerézĕ, scăderile se impuținézĕ, legăturile se întăresc și aședămintele culturali cresc și înfloresc. Un om de ispravă și pus la locul seu, e în stare sĕ regenereză pe ḑeci de ani un ținut întreg.

Rĕsar fonduri scolari și parochiali sub atari conducĕtori, se adăpostézĕ tineri în ele, se încăldesc sĕraci și orfani, și tóte aceste vor contribuí la ridicarea némului nostru. Generațiunile viitóre vor binecuvêntá pe cei ce au sciut sĕ le dea atari ómeni, cari nu se mulțămesc numai cu aceea ca sĕ aibă ei ce băga în gură și cu ce se îmbrăca, ci mai cugetă și la alții, la sutele și la miile, ce privesc cu încredere la ei.

Avem tótă încrederea că lucrurile în acésta direcțiune se vor desvoltá.

Revista politică.

După multe ședințe furtunóse și după o durată de dóuĕ sĕptĕmâni a trecut dieta ungară preste desbaterea generală a bugetului și așa s'a primit de basă la desbaterea specială.

La câtă animositate a dat prilegiu desbaterea generală a bugetului se vede din ședințele din urmă și în special din ședința, în care s'a pus la vot primirea. Președintele a fost constrins din partea opositiunei sĕ declare, că dênsul pe viitoriu nu se va mai alătură ca membru la nici un club, va fi de tot imparțial în conducerea desbaterilor și va sprigini intențiunile bune ale tuturora.

Ansă la aceste animosități a dat o interpretare adresată președintelui cu privire la conferința, ce o a ținut clubul liberal, și în cure s'a hotărit, ca președintele sĕ țină strict la regulamentul desbaterilor și sĕ scótă afară pe aceia, cari nu se mulțămesc cu nici o lucrare a actualului cabinet și cari se pun pe terenul discusiunei personale și nu pe cel politic și obiectiv.

Ori cum s'ar priví acéstă conferință, ea e dovadă, că partidul liberal caută sĕ și strêngă șirurile și pentru a dá o mai mare importanță s'a aflat de cuviință ca însu și ministrul de iustiție, care se bucură de multe simpatii la opositiune sĕ declare că cabinetul păsesce solidar pe calea deschisă a reformelor și că nu esistă nici cea mai mică diferință de idei între membrii actualului ministeriu.

Nu puțină sensațiune a provocat descoperirea bar. Ivor Kaas la observările referentului. Acest luptătoriu înfocat al opositiunei a ḑis între altele: Domnia personală, ce Tisza voesce sĕ o etabileze cu formele parlamentare, după tóte datele isorice, conduce numai la atentate. Așa are dênsul cunoscință deplină, că pe timpul desbaterei proiectului de lege militariu, *s'a plănuit și contra ministrului Tisza un atentat.* Nici eu nici alt membru al casei deputaților nu e amestecat în acéstă afacere. Dinamita a fost procurată și sfóra încă a fost pusă și nu se astepta decât momentul ca sĕ facă sfêrșit dlui Tisza.

Deputatul Polonyi încă a ḑis, că are cunoscință despre acest atentat și că „ei", adecă membrii partidei opositionale totu-și s'au îndurat al delatură.

Desbaterile din dieta ungară și în special șovinismul pentru cultul ex-guvernorului Kossuth a dat material de discusiune și foilor ruse. Ele se ocupă cu raporturile interne ale monarchiei nóstre și mai cu sémă „Wiedomosti," eruând desvoltarea lucrurilor din monarchia nóstră, trimite câteva sfaturi căzăcesci „națiunei magiare" și totodată bĕtrânului

---

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

Copiliță mândră dragă,
Hai cu mine prin dumbravă,
Sĕ vedem noi dumbrava
Sĕ vedem verde-i ori ba?
De-a fi verde dumbrava
Eu mândruță te-oi luá;
De-a fi dumbrava uscată
Tu rĕmâi nemăritată;
De-a fi cumva mugurită
Tu vei fi a mea iubită
Și de-a fi ca iedera
Tot vei fi mândruța mea.

* * *

*) Bată-te bădiță bată
Și pe tin' acum odată,
Numĕrușu de pe-un ban,
Sĕrbătorile 'ntr'un an,
Slujba dela mănastire,
Multe fete-ai scos din fire.
Ș'acum de dóuĕ-trei ḑile
Vrei sĕ me scoți și pe mine;
Dar pe mine nu mi-i scóte,
Nu mi-i scóte, păn' la mórte.
Că nu-i la ce lăcomí
Când vei stá a socotí:
Că nu i pământ de ogor
Numai cióreci cu șinor;
Și nu i pământ de-o gălétă,
Numai cap cu cușmă négră;
Ba nu-s junci cu córne lungi,
Nici bucate sĕ te ajungi;
Ba nu-s boi cu córne largi,
Numai pipă cu cănaci;
Și nu-s garduri streșinite
Numai prime slobodite,
Și nici grădină cu pruni,
Numai colop cu mununi.

* * *

Me uitaiu din vêrf de munte
Pela voi bade prin curte,
Vĕḑuĭ brusturi și cucute
Și gândiu că's vite multe...
Dar' la voi bade prin șură
Nu-i nici o adunătură.
In cămară,
Ca afară,
Poți umbla cu 'nvălitóre,
Că nu te-atingi de unsóre.
In pivniță,
Ca'n uliță;
Și casa vi loc de boi
Și tinda ocol de oi;
Poți umbla'n haine spălate,
Că nu li'i pica de lapte.

* * *

Nici cu gându n'am gândit,
Cine-așa rĕu m'a câsnit,
Rădăcină dintre jele
Drăguțu pretenei mele.
Mai bine sĕ peiu din lume
Decât sĕ nu-i puiu un nume,
Mie grâu și lui tăciune;
Mie strugur înflorit
Și lui rățoiu ciupelit;
Mie frundă de muscată
Și lui rață deselată...
Vorba mea când audia
Și el încă îmi ḑicea:
Că e flóre din grădină
Și eu sunt gunoiu din tină.
Las' sĕ fie,
Ce mi mie,
Că flórea se vestejesce
Nimĕrui nu-i trebuesce,
Dar gunoiu plóia-l spălă
Și totui de trebuélă.

* * *

Sĕracă inimă arsă
Ori că bei, ori că te lasă,
Dacă n'ai voie de-acasă.
Sĕracă inimă bună
Rĕu te strica-și pentru-o glumă.

* * *

Mĕi bădiță fala ta,
Numai pipa și bâta
Și jocu Dumineca.

* * *

Hup, tup, că n'am sĕ 'mbuc,
Nici la móră n'am sĕ duc;
Nici în straiță n'am băgat,
Nici acasă n'am lăsat.

* * *

De-ar fi mândra ca o flóre,
Dacă-i vine ciasu móre;
De-ar fi mândra ca o cruce,
Dacă móre'n grópă-o duce.

* * *

Bade de urîtu teu,
M'aș face trestie'n tĕu.
— Fă-te mândră, ce ti-i face,
Că și eu atunci m'oiu face
Un bouț mândru de baltă,
Și-oiu mânca trestia tótă,
Ba te-oiu mâncá și pe tine
Și tot nu i scăpá de mine.
— Bade de a ta dulcéță
M'aș face flóre'n fênațe.
— Fă-te mândră ce ti-i face
Că și eu atunci m'oiu face
Un voinic cu cósa'n spate
Ș'oiu cosí florile tóte,
Ba te-oiu cosí și pe tine
Și tot nu-i scăpá de mine.

(Va urmá.)

*) Urmézĕ câte-va cântece de casnă.

esilat, care în loc să potolésca focul de luptă î-l alimentéză tot mai tare.

Asigurările de pace, ce se fac prin mesagiile suveranilor par a nu corĕspunde realităţii. Creditele pentru armatele Germaniei sunt privite în Rusia cu ochi rĕi şi ca nesce auguri, ce prevestesc un rĕsboiu înverşunat, pentru care Germania face pregătiri estra ordinari de mari. Din informaţiunile, care au eşit în pubilicitate dela comisiunea bugetară cu privire la statul armatei, conchide „Novosti“, că pregătirile estraordinari ale armatei cu tóte declaraţiunile pacinice ale ministrului de rĕsboiu, gen. de Verdy, vor provocá mari îngrigiri. Pregătirile silesc pe vecinii Germaniei, cari vor să trăéscă în pace, la nóuĕ jertfe spre a-şi puté apĕrá teritoriul.

Precum am amintit în numĕrul premergĕtoriu senatul frances încă a votat sume considerabile pentru sporirea marinei; mesagiul de tron al regelui italian apeléză la patriotismul italienilor a îngrigí de armată, mesagiul regelui român pune în perspectivă necesitatea terminărei întăriturilor, ér în monarchia nóstră lucrurile încă nu remân mai îndĕrĕt. Cu începerea anului nou artileria va fi sporită cu 14 b a t e r i i nóuĕ. Incât privesce pe Rusia pregătirile ei se continuă cu mare activitate şi ḑilele trecute un ucas al ţarului a ordinat înmulţirea artileriei şi totodată terminarea unor lucrări, cari tradézĕ intenţiunile de ofensivă ale Rusiei.

Scirile din Rio de Janero vestesc, că Dom Pedro a trecut nevătămat în Europa şi că în lăuntrul ţĕrei, afară de unele localităţi, în cari s'au întêmplat scene turbulente între monarchisti şi republicani, domnesce linisce. Revolta din Brasilia şi transformarea monarchiei în republică a avut o deosebită inriurire atât asupra Portugaliei cât şi asupra Spaniei. Republicanii au prins mai multă viéţă şi desvóltă o activitate cu mult mai încordată ca pănă-acum. In Spania se prevestesce o crisă ministerială provocată prin atitudinea republicanilor în unire cu democraţii.

Meseriaşii nostri şi publicul român.

Era o vreme óre-care, când din gura a tot inteligentului român se auḑia ridicându se voci de tânguire asupra lipsei bătătóre la ochi, în organismul nostru social cultural, a clasei de mijloc.

Un strigăt de durere era acesta.

N'au trecut nici decenii de atuncia şi astăḑi putem vedé, că golul, ce se află în corpul nostru natural, începe a se umplé, aşa dară putem constată un progres cantitativ, e întrebare numai óre acest progres póte fi el semnalat şi în direcţiune calitativă?

Nu avem trebuinţă, decât trecênd pe stradele Sibiiului să ne aruncăm privirea asupra firmelor şi vom dá şi de câte va nume românesci; nu avem decât să fim atenţi şi vom observá, cum tineretul român meseriaş percurge aceste strade, întonând dulcea limbă românéscă. Este ceva înălţătoriu de inimă a audí flueratul melodiilor nóstre naturale de pe buḑele câte unui învĕţăcel român. Tot asemenea îmbucurătoriu este a vedé, cum îşi petrece câte o societate a meseriaşilor în conversări şi cântece naţionli. Acésta este o dovadă eclatantă, că in peptul lor bate o adevĕrată inimă românéscă, că în tr'ênşii este viu sentimentul naţional. Pagubă numai, că aceste ocasiuni sunt rare, pagubă numai, că acest entusiasm şi inspiraţiune naţională zace apăsată sub sarcina greutăţilor şi îngrigirilor pentru esistenţa propriă, căci şi romanii ḑiceau: *panes*, apoi circenses, ĕr grecii; mai întâi *pâne*, apoi *sciinţe* şi *arte* Aci cred eu a află causa acestei indisposiţii.

Am constatat dóuĕ stări faptice până aci una: că meseriaşi începem a avé şi încă sodali şi învĕţăcei destul de numĕroşi, relativ cu timpul de când am început, şi a dóua: că acestia sunt români cu suflet şi trup.

Dacă aşa stă lucrul, ne putem întrebá de ce óre nu cresce numĕrul măestrilor, aşa după cum ar fi de dorit? De ce şi aceia, cari se ridică nu se pot înălţá la óre-care valóre în şirul meseriaşilor de alte naţionalităţi, nu pot să susţină gréua luptă a concurenţei moderne şi cei mai mulţi sunt striviţi de gréua sarcină a vieţii?

Multe pot să fie causele acestei stagnări. Póte să fie adevĕrat şi aceea, ce să accentuéză din unele părţi, că meseriaşilor nostri le lipsesc cunoscinţele fundamentali pentru începerea unei lucrări serióse, le lipsesc condiţiunile priincióse, sub cari să pot cultivá în mod cuviincios, pentru chemarea lor specială.

Este adevĕrat şi aceea, că ne lipsesc scolile civile, cari dóră ar fi să pregătéscă aceste elemente a vieţii nóstre culturali. Aceste tóte sunt rele, asupra cărora atrasă fiind atenţiunea şi umĕr la umĕr, prea uşor putem să le ajutorăm. Cultura nu să póte începe numai din o parte, ci ea trebuesce începută în tóte părţile ei, caci ea ni se presintă ca un tot, care recere o cultivare p r o g r e s i v ă, şi dacă se póte şi a r m o n i c ă, pentru că numai ceva complet póte să ne desfăteze privirea ochilor, ér nici decât o cultură stirbită, carea nu póte decât să displacă.

S'au aflat bărbaţi marinimoşi, cari au făcut donaţiuni frumóse în favorul acestei clase sociali; s'au aflat şi se află bărbaţi, cari lucră cu m u l t z e l şi cu mare a b n e g a ţ i u n e p e r s o n a l ă; se distribue ajutóre anual peutru înaintarea meseriilor, dela Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român, din fundaţiunea „Andronic“ etc.

Tóte aceste sunt lucrări vrednice de laudă.

Se rĕmânem noi óre însĕ numai cu atâta, se nu esiste şi alte căi şi mijlóce, pe cari cu folosirea celor usitate până acuma să secerăm resultate şi mai pipăibile?

A aflá atari căi este scopul acestor şire nepretenţióse, a pune în discuţiune unele momente, despre cari subscrisul ar crede, că pot să fie folositóre în acésta muncă culturală a poporului român.

Să vedem r e l a ţ i u n e a dintre celalalt public român şi meseriaşii români.

După-cât pot eu să judec şi după-cât îmi ajută puterile spirituali şi observările basate pe esperinţa proprie, mie mi se pare a nu fi tocmai cea adevĕrată. Maseriaşii nu sunt luaţi în mijlocul inteligenţei române, nu li se ofer ocasiuni ca ei să-şi cultive mintea şi inima în ḑirecţiunea românéscă; prea sunt lăsaţi de sine, duc o viéţă prea isolată, lipsită de ori-şi ce entusiasm şi însufleţire, traiul vieţii lor e prea monoton, lipsit de ori-şi ce mănifestaţiuni mai impunĕtóre.

— Reuniunile, cari s'au format în scopul cultivărei lor, mai numai v e g e t é z ă, ne dând aprópe nici un semn de viéţă, producţiunile şi petrecerile arangiate de dênşii nu sunt spriginite de inteligința română în de ajuns, sau chiar de loc. Să ne tragem bine séma cu aceste reflecsiuni; să ne tragem bine séma cu acésta aparaţiune bolnăviciósă în corpul nostru naţional, să ne aducem aminte, că e greu, cu mult mai greu a p ă s t r á c e v a decât a c â ş t i g á.

Constatând acest fapt să nu ne gândim noi óre la aflarea de căi şi mijlóce pentru îndreptarea rĕului? să nu fie óre posibil a ajutá ceva în direcţiunea acésta?

— Eu cred că dá, étă cum cred eu, că s'ar puté ajutá acestei împrejurări: Numai atunci se va introduce o nóuă viéţă în sinul acestei clase sociali, când inteligința nóstră va căutá să convină cât mai des cu dênsa, când va luá parte la producţiunile şi petrecerile ei, când va arangiá serate scientifice şi literari în favorul acesteia, când nu-i va încunjurá, când le va venî în ajutoriu cu spriginul moral în tóte intreprinderile lor etc.

— O controlă ar trebuí apoi să se esercite şi la distribuirea ajutórelor, deóre-ce se vorbesce, că prea puţin din ajutoriul dat se întrebuinţézĕ spre acest scop, pentru-care e menit, ci mai mult spre stricăciunea, decât spre folosul meseriaşilor. Mi-aşi permite deci a atrage atenţiunea Preaveneratului Consistoriu asupra acestei împrejurări şi-a ridicâ părerea în aceea direcţiune, ca consistoriul să nu dea în mână nimenui paralele, până nu va produce atestat despre intrebuinţarea cuviinciósă a paralelor.

Acesta este un punct fórte delicat, faţă de care mult abus s'a făcut în trecut, să nu se mai facă deci în viitoriu.

— Un alt mijloc, după mine fórte apt de a duce la scop este şi spriginul material mai mult decât până acum; aci nu înţeleg eu cinstirea cu bani sau girarea pentru careva, deóre-ce aceste sunt cestiuni delicate, cari au putut dóră se desilusioneze pe mulţi de ai nostri.

A şi dorí însĕ ca meseriaşii nostrii să fie sprijiniţi cu lucru mai mult de inteligința română decât până acuma.

— Aideţi deci români şi daţi de lucru numai la români!

Şi aici a şi face o cutezare, când a şi dorí ca sistemul protecţional, pe cari statele îl usitézĕ în economia naţională, să se introducă şi la noi. Ér dacă am vedé, că nu e posibil altfeliu, atunci a-şi fi de părere să se formeze o reuniune cu menitiunea de a se protege meseriaşii nostrii. De ce să nu fie acésta posibil, când vedem că în America esistă chiar şi reuniuni de temperare.

Astfeliu cred eu, că se póte ajutá meseriaşilor nostri, căci ceea-ce s'a făcut până acuma a fost numai în direcţiune neestensivă, să cultivăm acuma şi partea intensivă a acestei clase.

Atâta pentru astădată. *Dr. P. S.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Denegându-ne parochul concursul seu la esecutarea conclusului sinodal din 1887, acela a rĕmas neesecutat până la finea anului; în şedinţa sa ultimă din anul espirat, comitetul atât în urma conclusului amintit, cât şi în urma cerculariului referitoriu la reconstituirea comitetelor şi epitropilor parochiale şi în puterea §-lui 5 al Regulamentului pentru parochii a revĕḑut lista membrilor sinodului parochial după o consemnare, ce i-o transpusese parochul, care conţiné numele tuturor parochienilor.

Parochul n'a participat nici la acésta şedinţă.

Comitetul întru aplicarea § lui 6 din Stat. Org. s'a acomodat conclusului sinodal de sub ./· şi la propunerea dlui Z. Boiu şi I. de Preda, a scos din listă pe câţi-va restanţieri pe mai mulţi ani. *Conclusul s'a luat cu unanimitatea voturilor.*

La acésta şedinţă a comitetului au participat şi dd. Z. Boiu şi I. de Preda, Constantin Stezar şi Nicolae Simtion, *carii nu sunt subscrişi la acusă*, ér dintre cei subscrişi au fost numai Iacob Bologa, I. Ghibu şi eu, prin urmare *minoritate faţă de aderenţii acusatului.* Deci nici umbră nu póte fi de intenţiunea ce ne-o impută acusatul, că „acusatorii vĕḑênd, că nu pot reuşí cu planul de a alege în comitet ómeni gata a continuá lupta începută contra dênsului, au eschis din lista alegĕtorilor pe mai mulţi din parochiani, cari nu păreau dispuşi a votá lista propusă de acusatori“.

Consemnarea rectificată în comitet s'a predat parochului ca conform dispoşiţiunilor §-lui 5 din Reg. pentru parochii cu 8 ḑile înainte de sinodul ordinariu să o publice în biserică.

El a publicat-o la 1 Ianuariu anul curinte, deci nu numai cu 8, ci cu 28 de ḑile înainte de sinodul ordinariu ţinut la 28 Ianuariu.

Nu-mi aduc aminte acuma de numele tuturor celor eschişi, dar la ven. consistoriu se află act despre acésta şi anume recursul lor contra conclusului sinodal şi raportul comitetului actual referitoriu la acel recurs. Ve rog să procuraţi din oficiu acel act şi să-l alăturaţi acî.

Unul dintre cei eschişi este dl V. jude reg. în pensiune, ér ceialalţi sunt cea mai mare parte meseriaşi·

Reclamare în scris *n'a făcut nici unul până la sinod* (28 Ianuariu 1888), la sinod însĕ a reclamat cu vorba Toma Jenciu şi constatându-se că datele epitropiei faţă cu dênsul au fost greşite — s'a reîntrodus în lista membrilor sinodali, ér pentru dl Alecsandru Lebu a reclamat însuşi dl paroch şi s'a întrodus şi acesta.

Alte reclamări nu s'au făcut.

Consemnarea făcută prin comitet, astfeliu întregită s'a întărit din partea sinodului, ér sinodul după ce s'a dat cetire raportului comitetului şi după ce s'a ales o comisiune pentru revisuirea raţiociniilor şi a proiectului de buget, la propunerea dlui Nicolau Cristea s'a prorogat până la 2 Februariu.

În şedinţa din 2 Februariu, după autenticarea protocolului şedinţei din 28 Ianuariu, acusatul ca preşedinte, arĕtând o hârtie, ce o ţinea în mână, ḑicea că aceea este un raport al epitropiei despre aceea, că unii din restanţieri şi ar fi achitat datoria către fondul scolariu şi pretindea ca acel raport să se pertracteze de urgenţă şi respectivii să fie întroduşi în lista membrilor sinodali.

Sinodul însĕ a decis ca acel raport să se pună la ordinea ḑilei după ce vor fi resolvite celelalte obiecte, cari erau deja puse la ordinea ḑilei din şedinţa premergĕtóre.

Şedinţa precum este sciut s'a ridicat înainte de terminarea alegerii, şi astfeliu acest obiect nu s'a putut pertractá în acea şedinţă, ér şedinţa din 14 Februariu, pe când se prorogase sinodul, în urma volniciei acusatului nici nu s'a deschis, şi astfeliu acest obiect nu s'a putut desbate în sinod.

Observ însĕ, că raport dela epitropie *nu esistă*, ci hârtia despre care afirmă preşedintele că este raportul epitropiei, este o scartetă, pe carea epitropul secundar Petru Ciora însemnase că cutari indivíḑi ar fi plătit la dênsul, dela 28 Ianuariu încóce unele restanţe, dar nici chiar aceia nu plătiseră tóte restanţiile, şi chiar cât au plătit au plătit dela rectificarea consemnării prin comitet şi dela aprobarea aceleia prin sinodul din 28 Ianuariu încóce.

Acésta cestiune dealmintrea este sub resolvirea vener. consistoriu, şi nu cred ca ven. consistoriu să afle de basată jaba înaintată în numele restanţierilor.

Eu susţin, că numai dóuĕ reclamări s'au făcut la timp alui Jenciu şi a lui Lebu, şi că ambele s'au resolvit în sinod conform Regulamentului pentru parochii şi încă în favorul reclamanţilor, ér raportul preşedintelui din 2 Februariu nu se póte considerá de reclamaţiune, şi nici la un cas de reclamaţiune sosită la timp, a fost un raport fals, şi chiar dacă s'ar fi putut pertracta în sinod, acei membri cari eventual ar fi dovedit, că în anul acesta au achitat restanţiile pentru cari au fost şterşi prin comitet din lista membrilor sinodali, n'ar fi putut întrá în consemnarea ce avea valóre pentru sinodul ordinariu din anul acesta, pentru că aceea s'a staverit conform legei cu finea anului 1887, când ei încă erau în restanţă, prin urmare: achitarea ulterióră n'ar fi putut altera conclusul anterior basat pe adevĕr, al comitetului, ci în casul cel mai favoritoriu pentru dênşii, ei ar fi putut se între numai în consemnarea, carea o va rectificá comitetul cu finea anului curent pentru anul viitoriu.

Nu noi deci, ci acusatul a lucrat cu plan, ca cu ajutoriul unor elemente, cari nici moralminte nici materialminte nu contribue la susţinerea bisericei, să dee jos pe bărbaţii, cari consii de drepturile şi datorinţele lor vor să susţină vaḑa bisericei dacă se póte cu dênsul, dar în cas de necesitate chiar şi contra dênsului, şi pentru-ca parochul cu ai sei să-şi pótă ajunge scopul, au ţinut conventicule şi deja la şedinţa primă din 28 Ianuariu a sinodului s'au presentat bine închegaţi“, cum ḑic ei, şi provĕḑuţi cu listă *tipărită*

la „Institutul tipografic“ pe carea se aflau numele acelora din cari hotărîse el să compună comitetul şi epitropia parochială.

4. „Protopresbiterul susţine: că parochienii sei sunt în partea cea mai mare ómeni de óre-care superioritate, cari nu pot să fie nici aderenţi nici partisani ai parochului lor deci négă, că el şi-ar fi formát un partid în parochiă; partidele erau formate de alţii încă de mult, şi el (protopresbiterul) n'avea decât să mérgă cu una sau cu alta.

Ce ḑici la acésta afirmaţiune?“

ad 4. Este adevĕrat, că parochienii din Sibiiu-cetate sunt în partea cea mai mare ómeni de óre-care superioritate, dar şi aceea este adevĕrat, că maí nainte de venirea dênsului ca paroch şi protopop în acéstă parochie, aici în afacerile parochiali n'au esistat partide. Acésta este un lucru notoric, car le n'are trebuinţă de a fi dovedit, cel ce susţine contrariul să-l dovedéscă. El în parochie n'avea să mérgă nici cu o partidă fie politică, fie general bisericéscă, ci se facă ca antecesorul seu, carele deşí în cele generale bisericesci era aşa ḑicênd conducĕtoriu al unei partide, în cele parochiale nici când n'a cercat interese de partid şi n'a provocat scisiuni între parochieni după partidele esterne, şi pentru acésta s'a bucurat de stima tuturor parochienilor sei.

5. „Protopresbiterul ḑice; că el ca om doritoriu de lucrare, dar din nenorocire bolnăvicios, nu cere alta decât se pótă lucra în pace, însĕ câte odată şi-a perdut cumpĕtul faţă cu ómenii, cari nu-l lăsau să lucre, — înţelegênd ací pe acusători.

Drept e, că acusătorii nu-l lăsau se lucre?

ad. 5. Frasa asta am mai cetit-o odată într'o foişóră a „Tribunei“ scrisă de amicul seu Slavici chiar despre acusatul; dar atunci învinuirea era la adresa consistoriului, carele precum se vorbia pe atunci prin Sibiiu, stersese câteva sute de floreni din spesele ce şi le licuidase pentru sine acusatul ca for în procesul divorţial al dlui Dr. B. de Pr. şi pentru acésta atrasese asupra sa mănia acusatului şi a amicilor sei, — dar că noi acusatorii nu l'am lăsá să lucre? n'a afirmat până aci nici chiar acusatul.

Cum şi în ce mod l'am oprit noi dela lucru?

Din contra, noi chiar aceea am poftit ca d-sa se mai rĕmână şi pe acasă, ceea ce í-ar fi produs odihnă şi voie de lucru şi se nu-şi petrécă tot timpul pe sate. Au dóră alergarea pe sate o considerá d-sa de lucru şi încă lucru în linisce?

Dacă acesta e lucru înaintea d sale, én se arete ce a produs de când este protopopul acestui tract?

Scólele sunt în mai rea stare decât mai nainte, învĕţătorii nu se ocupă cu instrucţiunea, ci cu corteşii şi politisări. Armonia îrtre preoţi şi învĕţători s'a stricat, disciplina a dispărut şi sub dênsul s'au urcat învĕţătorii asupra preoţilor, — în unele comune a urcat în mod arbitrariu salariile învĕţătorilor, fără ca să fi consultat sinódele parochiale, — prin asta a provocat frecări între popor şi învĕţători, recurse pe la consistoriu, şi în urmă pentru neobservarea formelor legali consistoriul a fost necesitat se reducă salariile învĕţătorilor la status quo ante. Este acesta lucru de protopop cu tact şi consciu de chemarea sa? Au dóră noi l'am împins şi la de aceste lucruri?

Tot resultatul lucrului seu se manifestă în diurnele şi spesele de călĕlorie cele multe ce le-a ridicat dela comunele bisericesci şi cu cari îi datoresc comunele mai sĕrace ale căror casse nu pot suporta atâtea voiagiuri protopopesci.

Dovadă socoţile comunelor cari se află la senatul epitropesc al consistoriului archidiecesan. (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) O telegramă din Triest anunţă, că Maj. Sa împĕrătésa-regina, a întreprins ḑilele trecute o călĕtorie cu iachtul „Miramare“ pe Marea Mediterană, în 2 Decembre a sosit în Miramar şi în curênd va sosí la Viena. Maj. Sa monarchul, cercetând ḑilele trecute o esposiţie artistică la Budapesta s'a întêmplat următórea scenă interesantă. Maj. Sa pe când privia diferitele obiecte, vĕḑù din întêmplare şi bustul principelui Ferdinand de Coburg. Deodată îi scăpă întrebarea: Aşa e, că acesta este . . ? dându-şi însĕ sémă de gravitatea vorbelor, tăcù. Nu se scie, ce a voit să ḑică monarchul, principele ori domnitoriul Bulgariei destul, că puţin a lipsit, ca principele Ferdinand să fie recunoscut de un puternic monarch de principe ori domnitoriu al Bulgariei. Astădi, Marţi, sosesce Majestatea Sa monarchul în Viena şi Joi va dá audienţe generale.

* Procesul de presă al dlui general Doda, după cum cetim în ḑiarele din capitală, Majestatea Sa preagraţiosul nostru împĕrat şi rege a dispus să se sisteze.

* (Promovare,) După cum ni se comunică din Cluş, diligentul tinĕr, dl Ioan Popescu, fiul parochului nostru din Dumbrava, depunênd cu succes rigorósele iuridice, Sâmbătă a fost promovat de Doctor. Ii dorim succese strălucite şi in viaţa practică!

* (Logodnă princiară). Se lăţise vestea, că mostenitoriul de tron al Rusiei s'ar fi încredinţat cu princesa Maud, fica mostenitoriului de tron engles şi nu cu priucesa Margareta, sora împĕratului german. Acum vine fóia „St. Iames Gazette“, care stă în strênsă legĕtură cu cercurile dela curte şi declară scirea din „Daily Telegraph“, prin care se confirmă încredinţarea cu princesa, englesă de nefundată. Gradul, de înrudire în care stau tinerii insuraţei formézá pedecă canonică şi biserica ortodocsă astfeliu de căsătorii nu permite.

* (Himen.) Dl Ioan Neagu, teolog de Caransebeş şi-a sĕrbat cununia în 12/24 Nov. a. c. cu amabila d-şóră Ghizela, nepóta ven. paroch Ioan Daminescu din Gladna-română, protopopiatul Făgetului, diecesa Caransebeşului.

* (Cas de mórte) In 30 Novembre n. s'a mutat la cele eterne dşóra *Livia Helena Caşolţan*, fiica dlui Ioan Caşolţan, notariu în Lancrăm, în etate de 16 ani.

* (Proces de presă). Procesul de presă al „Luminătoriului“ se va pertractá din ncu înaintea curţei cu juraţi din Arad la 16 Decembre n. a. c.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Sas Sebeş. Condiţiunile mai detaiate se pot trage dela numita direcţiune.

* (Primariul Vienei.) In urma demisiunei primariul Uhl s'a ales în locul acestuia Dr. Prix cu o maioritate covêrşitóre. Articolii, ce i dedică foile vienese la adresa noului primariu sunt de tot de măgulitori.

* (Tabla lui Traian.) Acéstă tablă va formá cel mai însemnat monument istoric. Ea a fost aflată lângă Dunărea de jos. Causa, că e fórte greu de a descifrá înscripţiunile este a se atribuí împregiurărei, că pescarii de mai mulţi ani o au folosit făcênd foc sub ea şi frigênd peşte. Funinginea şi cenuşa s'a petrificat prin urmele inscripţiunilor.

* (Un fapt revoltătoriu.) Din Şemniţ se anunţă, că învĕţătoriul din Hodrusbánya a crepat capul unui elev cu metrul şi copilul a rĕmas mort pe loc. Causa a fost, că elevul nu pricepea bine diferitele raporturi ale părţilor acestei mĕsuri şi acésta l'a întărîtat aşa de tare, încât după ce-l pălmuí, voí să i bage metrul cu sila în cap.

* (Viaţă scandalósă.) Mare sensaţiune a provocat scirea, că flórea aristocraţiei din Londra duce o viaţă de tot demoralisătóre şi scandalósă şi acésta e regulată prin statute în formă de societate. Poliţia a descoperit mai de mult acel cuib demoralisătoriu, dar chiar şi ministrului preşedinte i-a fost témă a începe o procedură, deórece sunt amestecaţi nu numai familii şi tineri ai nobilimei engleze, dar chiar şi persóne, cari stau în legătură cu curtea. Lucrul s'a divulgat însĕ, după-ce prefectul de poliţie şi-a dat demisiunea, căci a fost oprit a mai eruá lucrul. Multe dintre persónele, cari au fost amestecate s'au retras la ţĕră pentru a nu fi închise, multe însĕ au fost aruncate în temniţe şi în special neguţătorii, cari purtau în treprinderea. — Din Budapesta încă se scria, în ḑilele trecute, că poliţia a dat de urma mai multor tineri nobili, cari duceau viaţă scandalósă.

* (O conspiraţiune.) Principele Caragheorgevici, care voesce cu ori ce preţ a ajunge pe tronul sêrbesc, după scirile din Bĕlgrad, ar fi pregătit o conspiraţie, în care sunt amestecate bărbaţi cu vadă în Sêrbia. Mai multe persóne au fost arestate şi s'a dovedit şi cu astă ocasiune, că e manopera Rusiei, precum s'a dovedit ḑilele trecute, că agenţii rusesci îşi împlinesc cu sfinţenie misiunea prin Macedonia şi Epir.

* (Limba elină.) De un timp în cóce se vorbia cu multă insistinţă, că limba elină va fi stérsă cu totul din programele gimnasiilor, sau cel mult va formá numai obiect relativ obligat. Acésta se susţinea cu atât mai vêrtos cu cât se credea, că chiar dl ministru de culte a relevat din nou acéstă idee şi a şi voit să o realiseze. Cestiunea s'a supus însĕ discusiunei unei comisiuni, şi apoi în ministeriul de culte a resultat, că limba elină se va propune ca studiu obligat şi pe viitoriu şi dl ministru va luá dispositiunile de lipsă ca să se propună cu mai multă temeinicie şi cunoscinţă ca până acum.

* (Călĕtorie în jurul pământului). Tótă lumea cunósce romanul lui Iules Verne în care se istorisesce călĕtoria în jurul pământului în timp de 80 de ḑile. De astădată însĕ este vorba de o nóuă călĕtorie, ce şi a propus să o facă o domnişóră americană, miss Bty. Ea are vêrsta de 19 ani, şi după-cum scrie „World“, ea a plecat în 17 Novembre din New-York cu gândul să încunjure pământul în timp de 77 ḑile. Ḑilele acestea miss Bty a cercetat pe Iules Verne în Amiens, care ascultând planurile domnişórei, i-a obsevat, că 77 de ḑile nu-i vor fi de ajuns, ci cel puţin 79. Cu tóte esplicaţiile lui Verne, miss Bty a rĕmas pe lângă planul ei şi deja a şi plecat spre India. Principalele ei puncte de călĕtorie sunt: Columba, Hong Cong, Sanghai, San-Francisco, New-York. Bty călĕtoresce singură, vrênd prin acésta să arete că o femee englesă, fără ajutoriul nimĕruí póte se călĕtoréscă cu limba englesă întréga lume. „G. T.“

* (Femeile şi tutunul.) Tótă Englitera inteligentă este frămêntată acum de cestiuuea, dacă femeile trebue sau nu să fumeze, şi în fie care ḑi revistele şi ḑiarele publică studii importante în privinţa acésta.

Adversarii tutunului se sprijinesc pe observaţia, că tutunul este întrebuinţat de femei numai în ţĕrile fără civilisaţie.

In tóte părţile Asiei, dela marea de Marmara până la estremele margini ale Pacificului, dela Brusa până în Yokohama, femeile fumézá mai mult de cât bărbaţii. Tot aşa este şi în Japonia, Guyana olandeză şi în sudul african. In Europa şi în America, din potrivă, toţi observatorii imparţiali recunosc de o potrivă, că până acum bărbaţii fumézá mai mult.

In ce privesce pipa se póte afirmá, că proporţia femeilor, care o întrebuinţézá este relativ mică; ér femei, care să sugă tutun în gură se găsesc puţine. „Timpul“

Bibliografic.

„Meseriaşul român“ fóie pentru invĕţătură şi petrecere, intocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii pentru meserii Nr. 22 din 15 Novembre a apărut cu următoriul sumariu: Istoricul şi starea presentă a fotografiei. — Industria lânei în statele unite ale Americei de nord. — Ingrijirea lampei de petroleu. — Comerciul cu os de elefant. — Istoricul Fundării: Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Meser. Român“: Memoriile unui pagiu al lui Napoleon I. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Glume. Concurse. — Bibliografie şi târgurile.

Din public.

Convocare.

P. t. domnii membri ai comitetului comitatens sunt rugaţi să binevoéscă a se întruní *Sâmbătă în 7 Decembre a. c. st n. la 4 óre d. p.* în localul casinei române (strada Cisnădiei Nr. 7) la o conferinţă în causa restaurărei funcţionarilor comitatensi.

Biroul clubului român a representanţii comitatense.

Sibiiu, 1 Decembre, 1889.

N. Cristea, preşedinte. Dr. *Rusu*, notariu.

Convocarea adunării generale

a despărţĕmêntului al VIII al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

După-ce activitatea despărţĕmêntului al VIII din comitatul Albei-inferióre prin unele eveneminte nefaste dela anul 1887 s'a întrerupt, şi comitetul ales şi neconstituit nu şi-a mai putut ţiné şedinţele sale îndatinate, subscrişii în interesul celei mai sânte cause a poporului român, convocă prin acésta o adunare generală a despărţĕmêntului în oraşul Alba-Iulia pe ḑiua de 17 Decembre 1889 st. n. la 2 óre după amĕḑi în edificiul scólei gr. orientale din oraş.

Toţi inteligenţii şi toţi cei ce doresc a conlucrá pentru cultura poprului român sunt poftiţi a luá parte la acéstă adunare.

Obiectele adunărei generale vor fi alegerea directorului şi a membrilor de comitet al acestui despărţĕmênt precum şi deliberarea obiectelor supuse conform regulamentului la apreciarea adunărei generale.

Alba Iulia, în 16 Novembre, 1889.

Alesandru Tordăşan, protopresbiter gr. or. *Simion Micu*, protopop gr. cat. *Rubin Patiţa*, advocat.

Loterie.

Sâmbătă în 30 Novembre 1889.

Buda: **64 41 65 38 75**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.45	100.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9.42	9.39

[235] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolariu din 1888, prin acésta se publică concurs pentru indeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Sibiiu Cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pausalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele, ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa II a din Sibiiu-Cetate, la care e computată și locuința în natură.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 de ḑile computate dela ḑiua, ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“ *).

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Sibiiu, din ședința comitetului protopresbiteral al tráctului Sibiiu, ținută la 28 Octobre (9 Novembre) 1889.

Președinte: **Ioan Hannia** m. p., adm. prot. Notariu: **Mateiu Voilean** m. p.

Nr. 7523 Pl. Se apróbă și se publică cu acel adaus, că concurenții mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor și o tabelă de cualificațiune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din ședința plenară ținută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

*) Vedi „Telegraful Român“ Nr. 123 din 14/26 Novembre a. c.
Administrațiunea.

Nr. 595. [234] 3—3

CONCURS.

La ordinul Preaveneratului consistoriu dto 19 Septembre 1889 Nr. 6245 B. concursul publicat în „Telegraful Român“ Nr. 34 din 28 Martiu a. c. pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din Rĕchita cu filia Strugar se prolungesce pe un termin nou de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt celea specificate în primul concurs, cari dau suma de 403 fl. 87 cr.

Aspiranții la numita parochie au sĕ și substérnă suplicile lor instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul preclus.

Concurenților le stă în voie a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din Rĕchita spre a-și arĕtá desteritatea în celea rituale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Sebeș, in 31 Octobre, 1889.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 697. [239] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Mogója se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea cimiteriului în mărime de 1000 □°, a progradiei bisericei și a unei grădini, cari tóte la olaltă aduc un venit anual de fl. 6.—

2. Dela 180 căsi câte o ferdelă mică (16 cupe) de cucuruz sfărmat à fl. . fl. 180.—

3. Tot dela atâtea căsi câte o ḑi de lucru cu palma fl. 40.—

4. Pentru 4 molitve pe an dela fie-care casă câte 60 cruceri . . . . . fl. 108.—

5. Stolele usitate, cari se pot aflá dela subsemnatul oficiu protoprosbiteral și cari după calculul mediu al celor 5 ani din urmă dau un venit anual de . . . fl. 120.—

6. Remunerațiuni pentru alte funcțiuni împreunate cu serviținl intern și estern bisericesc . . . . fl. 46.60

Suma venitului anual fl. 500.60

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiți a-și așterne petițiunile lor concursuali instruite conform dispositiunilor statutului organic și ale regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Dees, 6 Novembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dees în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 622. [241] 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteratul Mercurii, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porțiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219 □° orgii pĕmênt arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 juger 975 □° orgii fênațe, tóte cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—

2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—

3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru cu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—

4. Venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză fl. 30.—

5. Venitele stolari dela botezuri, cununii și îngropăciuni, după calculul mediu al celor 5 ani din urmă . . fl. 60.—

6. Folosirea unui pĕmênt al bisericei cu venit anual de . . . . . fl. 30.—

Suma . . fl. 400.—

Reflectanții la acest post au a și asterne petițiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mercurea, la 7 Novembre, 1889

Ioan Droc,
protp.

Nr. 790 [236] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pentru un post de capelan pre lângă neputinciosul paroch din Pórta Nicolau Balcă, pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu dto 30 August a. c. Nr. 5627 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din tóte venitele sigure ale parochiei de cl. a III a Pórta în sumă de 200 fl.

Doritorii de a concurá la acest post au a-și asterne suplicile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesti, în 2 Novembre, 1889.

Traian Mețian, protopresbiter.

[231]] 3—3

O măeriște

în strada Sviterei (Schweitzer-gasse) constătătóre dintr'o **casă** cu **o odae, culină** și **pivniță,** apoi dintr'o **șură fórte mare de zid** și **acoperită cu țiglă** împreună cu **grașduri pentru 16 capete de vite** și dintr'o **grădină de legumi**, e de vêndare, eventual numai decât de esarêndat cu condițiuni favorabile.

Deslușiri mai deaprópe la cassa orășănéscă.

Nr. 810. [230] 3—3

EDICT.

Anna Călugăr gr. or. din Saschiz, comitatul Târnavei mari, carea de patru ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Patriciu Pintea gr. or. din Șarpatac, comitatul Târnavei mari, fără a se scí unde petrece, — conform resoluțiunei consisto- riale din 11 Iuliu 1889 Nr. 4220 B. — se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorția intentat asupra i de bărbatul ei sĕ va pertractá și decide și în absența ei.

Sighișóra, 20 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Dumitru Moldovan,
adm. prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [232] 3

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos 1890.

Anul al treiḑeci și nouĕlea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Serviținl postal** și **telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ** și **vechi.**

Șematismul
bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învĕțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor. — Anunțe.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Spre evitarea

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^ma^

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondițional influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.			Grupul II. pentru dame.		
1 jachetă Jäger-iană . . .	prețul	2.40	1 jachetă Jäger-iană	prețul	2.70
1 ismeană „ . . .	„	2.50	1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60	1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60	1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mânuși „	„	—.80	1 păreche mânuși „	„	1.—
	Prețul real	6.90		Prețul real	8.50
Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**			Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**		

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mânuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ține provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 3—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 127 Sibiiu, Joi 23 Novembre, (5 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Novembre.

„Poporul este talpa ţĕrei,“ aşa s'a esprimat un mare bărbat de stat în parlamentul vecinului regat, un eminent bărbat de stat al României. „Poporul este talpa ţĕrei,“ o ḑicem şi noi pentru statul nostru, şi adaogem îndată, că cine lucră în detrimentul poporului mai cu sémă cu tendenţe politice, după cum se face acésta de un bun timp încóce în statul nostru, cine slăbesce pe poporul român pentru esemplu, ca sĕ întăréscă prin acésta pe cel magiar, acela lucră în detrimentul statului, slăbesce o parte din temelia pe care se raḑimă statul, şi, dusă la estrem slăbirea unei părţi din temelie, trebue sĕ se surpe statul.

O constatăm acésta fără a urmărí cestiunea pe terenul acesta.

Alta este tendenţa nóstră. Constatăm, că poporul este talpa ţĕrei, ca sĕ putem constatá o altă basă, pe care zace temelia, ca sĕ putem constatá, că scóla este basa, pe care se raḑimă şi poporul, şi că cine lucră în detrimentul scólei unui popor, acela îndoit subminézĕ temeliile statului.

Pentru scóla poporului nostru între nefastele împrejurări dela noi, trebue sĕ pórte grijă biserica şi sĕ se lupte cu sute şi mii de neajunsuri parte din lăuntru, parte însĕ din afară, care de care mai nepriincióse pentru prosperarea scólei, pentru consolidarea şi înaintarea ei, şi cu ea consolidarea şi prosperarea poporului, atât în cele materiale, cât şi mai cu sémă în cele morale.

Nu ne vom pune pe teren polemic spre a arătá, la câte şicane suntem supuşi cu scólele nóstre, nu vom arătá multele pedeci din afară, care nici atunci nu ar fi justificate, când scóla ar urmărí scopuri contrarie societăţii, în care trebue sĕ ne învêrtim în tóte ḑilele, nu o vom face acésta.

Nu vom cercá nici multele neajunsuri interne, începênd dela sĕrăcia cea proverbială, şi terminând cu órba ignoranţă, care de multe ori ne împinge până la marginea desperărei, ci de astădată vom rĕmânĕ la visitarea scólelor nóstre confesionale, pe care o prescrie şi normativul nostru scolariu.

Repetăm cele accentuate în ḑilele trecute. La multe din scólele nóstre sĕ constată mai multe ne ajunsuri, cari puteau fi delăturate, dacă organele chemate a supraveghiá şi-ar fi împlinit datorinţa.

Cu deosebire organele statului vin şi ne denunţă defecte de natură privitóre la aranjarea interná a scólei, cari însĕ împedecă începerea învĕţământului aprópe în ambele dóuĕ luni de scólă ale tómnei. Mai cu sémă obvin asemenea defecte în comitatul Huniedóra, Alba-inferióră, Solnoc Dobâca, şi Târnava-mică.

Am căutat şi noi după isvorul acestor defecte, şi am aflat că el se baséză în cele mai multe casuri în lipsa de bunăvoinţă la comitetele parohiale.

Am mers mai departe, şi am ajuns la constatarea unui lucru, că anume oficiile protopresbiterale nu au visitat scólele din tract nici cel puţin odată pe an, după cum cere normativul scolariu, şi acésta a fost urmarea cea rea, că organele din parochie, vĕḑêndu-se fără controlă, nu s'au interesat ele din îndemn propriu de scóle, şi a ajuns lucrul la denunţarea, pe care o fac apoi organele statului.

De bună sémă autoritatea bisericéscă va întrevení, şi faţă cu organele negligente va purcede cu tótă rigórea regulamentului disciplinariu.

In special câtprivesce visitaţiunea scólelor cel puţin odată pe an prin protopresbiterul concernent şi resultatele visitărei, autoritatea bisericéscă de bună sémă este pe deplin orientată despre scăderile observate la scóle şi mĕsurile, cari sunt de a se luá pentru delăturarea acestora. In acéstă credinţă ne întăresce şi impregiurarea, că consistoriul încă la 7 Septembre a ordinat facerea de rapórte detaiate despre visitarea scólelor în decursul anului scolariu trecut cu speciala indigitare a scăderilor observate, şi a mijlócelor pentru delăturarea acestora.

Rapórtele speciale de bună sémă vor face lumină în 2 direcţiuni: vor arătá, care protopop e la înălţimea chemărei sale, şi unde se cer mijlóce aspre pentru delăturarea defectelor.

Şi dacă informaţiunile autorităţei bisericesci se vor îmbogăţí şi prin visitaţiuni făcute de persóne esmise din centru, noi suntem de credinţă, că se vor delătură cel puţin neajunsurile, cari atârnă dela voinţa şi putinţa nóstră.

Revista politică.

Adunarea plănuită a studenţilor universitari din Budapesta a avut loc Duminecă. Cu acésta ocasiune s'a proiectat şi o demonstraţiune în onórea lui Kossuth.

Numĕrul studenţilor, cari au luat parte la desbaterile asupra petiţiunei, în care se cere ca Kossuth sĕ fie primit cetăţén ungar în mod escepţional şi cari au inscenat demonstraţiunea a trecut preste 200, ér conducĕtoriul a fost neaoşul magiar Weissfeld.

Preste tot însufleţiunea nu a fost prea mare şi acésta se atribue împregiurărei, că Hunfalvy a publicat un apel în „Nemzet“ la adresa tinerimei, în care o cértă pentru scandalele, ce le face şi o mustră sĕ se absţină dela agitaţiuni şi sĕ-şi vadă de studii.

Mai penibilă impresiune a provocat însĕ comunicatul din „Budapesti-Ujság“, prin care se confirmă faptul, că în adevĕr o bombă cu dinamită a fost aşeḑată ascuns sub pavagiul de lângă casa deputaţilor şi că acéstă sta în legĕtură cu o sfóră, care se termina în grădina museului şi se aştépta numai momentul potrivit ca dl Tisza sĕ fie nimicit. Un deputat opoziţional, care a aflat de acest complot a stăruit mult până s'a delăturat acéstă cursă a dinamitarḑilor.

Agitaţiunea pentru Kossuth se cultivă mereu în şirurile opoziţiunei estreme. Un comunicat al acestei partide face o declaraţiune gravă, accentuând, că proiectul lui Irányi, presentat dietei, a fost adus la dorinţa directă şi în deplină conţelegere cu Kossuth, căci el voesce sĕ şi reguleze încetăţănirea pe calea legei, nici decum prin interpretări dubióse. Se provócă deci tóte corporaţiunile sĕ-şi facă petiţiuni în acel sens, sĕ se le astérnă dietei, pentru-ca cât se póte mai des sĕ se aducă acéstă cestiune în discusiune.

Discusiunea în dietă se continuă de altfeliu tot pe calapodul cel vechiu. Ce i drept preste desbaterea generală a bugetului a trecut guvernul, diferitele posiţiuni însĕ din desbaterea specială dau material mult opoziţiunei de a aruncá săgeţi în cóstele dlui Tisza.

La posiţiunea „spesele curţii regesci“ luă cuvêntul Blasiu Orbán şi după-ce declară, că curtea regéscă pentru Ungaria nu esistă, într'un ton dur şi în aplausele opoziţiunei, a declarat că dl Tisza jócă rolul de denunciant între coróná şi opoziţie. Preşedintele 'l îndrumă la ordine. Orbán însĕ ḑise, că trebue ca ministrul-proşedinte sĕ sufere de creeri şi deputatul inflăcărat, fără a mai asculta admonierile preşedintelui, 'şi continua vorbirea în cel mai vehement ton. —

In ḑilele trecute s'a întrunit în Praga comitetul esecutiv al bărbaţilor de încredere spre a face pregătirile de alegere în cele 68 cercuri electorale, unde maioritatea trimite deputaţi germani. Protestele ce se ridică din tóte părţile, contra dietei boeme, care a nimicit mandatele deputaţilor germani, dovedesc activitatea cea mare ce se desvóltă şi totodată unirea, în care lucră germanii pentru a reeşí érăşi cu candidaţii lor. Se fac însĕ totodată încercări şi pentru o aplanare a diferinţelor între cehi şi germani şi se crede, că acésta incercare va fi mai cu succes, deóre-ce s'a trecut preste desba-

---

FOIŢA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munţilor apuseni.

(Urmare.)

De când sunt tot am iubit,
Şi nu m'am mai spovedit.
Da eu când m'oiu spovedí
Şepte popi mi-or trebuí.
Şepte popi din şepte sate
Şi Vlădica din cetate
Şi tot nu le-oiu spune tóte;
Unu sĕ-l chiame Ilie
Eu sĕ-i spun şi el sĕ scrie;
Unu sĕ l chiame Iuăn
Sĕ me scótă din canon.

* * *

Pentru sărutat curat
Nici popa nu dă pĕcat;
Pentru sărutat cu trébă
Nici popa nu te întrébă.

* * *

Popa ḑice că nu fură,
Da l'am prins la rótă'n şură,
Róta fuse ferecată
Popa la ea s'o desbată.

* * *

Fireai boltă sănĕtósă
Multe fete faci frumóse;
Mulţi ani boltă sĕ trăesci,
Câte fete'mpodobesci.

* * *

Bate-me Dómne cu bâta,
Nu me bate cu urîta;
Bate me Dómne cu ruda,
Nu me bate cu bolunda.

* * *

Cât fu postu lui Crăciun,
M'apucaiu sĕ tot ajun,
Dóră-mi capĕt bărbat bun.
Ce bărbat mi-am căpĕtat
Şi nóptea sĕ fi mâncat,
Încă l'aş fi căpĕtat.

* * *

Pretenuţă draga mea,
Nu-mi mai strica inima.
De-mi trébă drăguţu teu,
Sĕ me usc ca frunḑa'n tĕu,
Ca frunḑa bujorului
De-asupra isvorului.

* * *

Jele-i Dómne cui i jele,
Jele-i inimuţii mele
De brâuţ şi de inele,
Că-i dus bădiţa cu ele.
Şi s'a dus şi nu mi-a spus
Şi doru nu şi l'a dus.
L'aş trimete, n'am pe cine,
Ducel-aş eu, mi ruşine.
I-aş trimite eu pe lună.
Ca sĕ-i spue voie bună;
Dar luna-i trup rotunjor,
Nu i-a spune că mi dor.

Ia-şi trimite eu pe stele,
Ca se i spue dor şi jele,
Stele's multe mărunţele
Nu i-or spune, că mi jele.

* * *

Dómne la inima mea
Este o negurice grea,
Nici odată nu se ia.
Plóuă Dómne şi rĕsbună
Dóră-mi faci inima bună;
Plóuă Dómne prin sĕnin
Dóră-mi faci voia deplin.

* * *

Inimuţă ca a mea
Dómne la nime nu da,
Inimuţă ca la mine
Nu mai da Dómne la nime,
Că-i mâncată amar de rele
Ca valea de petricele;
Şi-i mâncată de mulţi rĕi
Ca valea de bicaţei;
Şi-i mâncată de duşmani
Ca valea de bolovani;
Ba-i mâncată de strĕini
Ca iarba de boi bĕtrâni.

* * *

Sĕracă inima mea,
Iar' începe a me durea;
Nu me dóre de durere...
Me dóre de vorbe grele,
Ce le fac suflete rele.

* * *

De dóuĕ trei ḑile'ncóce
Nu sciu ce bólă me cóce,
Că nimica nu me dóre
Numai me usc pe picióre.

* * *

Dute dor şi-atunci vină,
Când a venî apa lină.
Dute dor şi-atunci te 'ntórce
Când a venî apa'ncóce.
Dute dor şi te resfiră,
C'amea mândră e copilă;
Dute dor şi te revarsă
C'amea mândră e mirésă.

* * *

Bine-a ḑis frunḑa de vie,
Că dragostea nu-i moşie
Ci năcaz şi duşmănie.
Dragostea din ce-i făcută?
Din omul cu vorbă multă,
Tot vorbesce nu mai tace,
Dra ostea aşa se face.
Urîtul din ce-i făcut?
Din omul care-i tăcut,
Ḑice una ş'apoi tace,
Urîtul aşa se face.

* * *

Floricică trei cănace
Dragostea din ce se face?
Nici din mere, nici din pere,
Ci din ochi şi din sprâncene,
Şi din buze subţirele
Muşca'ţ-aş lele din ele.

(Va urmá.)

terea asupra încoronărei regelui și a drepturilor publice ale statului boem. —

Mesagiul, cu care regele român a deschis sesiunea de tómnă a corpurilor legiuitóre din România a făcut în genere bună impresiune asupra cercurilor conducĕtóre din Europa. Din el se vede, că în cât privesce politica esternă România stă în bune relațiuni cu tóte puterile europene și că se va nisuí și mai departe a urmá acéstă politică prin respectarea unei stricte neutralități.

In cât privesce afacerile interne regretă, că nu e o mai mare stabilitate, că țara e ținută în continuă agitațiune. Promite o mulțime de proiecte reformatóre și de imbunătățire.

Aceste promisiuni însĕ sunt primite cu mare neincrederere și disputate în cel mai nefavorabil mod de presa oposițională. Neincrederea provine din causa, că durata actualului cabinet nu póte fi lungă, dacă nu se vor disolvá camerile Oposiția e puternică, dl Catargiu a format falangă, alăturea cu dênsul luptă vernescescii, ér liberalii de tóte nuanțele în unire cu democrații sunt hotărîți a luptá sub un stég contra guvernului.

Alegerea de președinte a lămurit îndată situațiunea. In senat s'a ales gen. Florescu, fost președinte și sub guvernul dlui Catargiu; la camera deputaților a întrunit, ce-i drept, dl Cantacuzino candidatul guvernului maioritatea, dar mică maioritate, aprópe disparentă și dacă oposițianu avea doi candidați catargiștii pe dl Catargiu și liberalii toți pe dl D. Bratianu era problematică reușirea actualului președinte.

Ținuta și tonul blăjin cu care președintele a mulțămit adunărei deputaților pentru alegere tradéză mult posiția critică, în care se află guvernul. O disolvare a camerilor va trebuí în tot cesul să se facă, dacă nu acum, mai târdiu decumva guvernul ține a-și realisá proectele.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 1 Decembre, 1889. Ca la noi la nime! Așa trebue să esclam, vĕdênd desvoltarea lucrurilor din Ungaria.

Și în adevĕr, ca la noi la nime. Rusia, colosul de nord, pare a se teme de o mână de ómeni, cum sunt evreii, și emanézĕ ucaze, care de care mai căzăcesci pentru stirpirea acestui soiu de ómeni din lăuntrul ei, îi trimite cu drept și fără drept preste granță, le confiscă averile și eserciézĕ asupra lor cele mai drastice mĕsuri, numai și numai să nu le mai ticnéscă traiul în Rusia și să nu se incuibe mai tare în ea.

Ómenii de stat ai României încă s'au îngrijit de timpuriu, ca să nu prindă rădăcini prea afunde în țĕră acest popor și nu i-a acordat drepturi de o potrivă cu ceilalți cetățeni, și așa ori cât de mare ar fi numĕrul evreilor în România, influință ei nu eserciézĕ, căci nu pot, de aceea nici nu trebue să ne mirăm, că multe familii trec frontierile spre a-și câștigá o viéță mai ticnită și mai corĕspondĕtóre în alte locuri și că spre acest scop s'a formaat chiar o societate de ajutorare.

Despre Germania, Francia și Anglia nu mai amintesc. Ori de câtă avere ar dispune cu deosebire evreii din Anglia și Francia ei sunt numai nesce elemente disparente în masa compactă a statelor naționale.

La noi însĕ nu stă lucrul așa. Protecțiunea, de care se bucură în special în Ungaria i-a incuragiat atât de mult, încât numĕrul lor se sporesce în grad cu mult mai înalt ca al celorlalte naționalități. Partea cea mare dintre ei, cari sunt escortați de cazaci preste granță năpădesc la noi, unde căpĕtându-și un bun adăpost, se simt ca în sinul lui Avram și nu le vine să ne mai părăséscă.

Cine a cunoscut Ungaria numai cu 20 de ani înainte și cine 'și dă ostenélă să cunóscă în câte ținuturi nu s'au incuibat evreii, se va mirá însuși, cum s'au putut înmulți fii lui Israil.

Lucrul se esplică ușor. E destul să amintesc, că guvernul magiar a luat tóte mĕsurile de a creá posițiune favorabilă acestui popor speculant, care pentru a măgulí patriotismul magiar și a și puté ajunge mai ușor scopul nu cruță nici sfântul nume al familiei, care l'a mostenit dela moși strămoși.

Și ungurii în ilusiunile lor de a asimilá și petrile numai și numai a puté creá un stat național, după tipul statului frances, german, român, etc. nu vĕd pericolul, ce-i amenință, nu vĕd, că acest soiu de ómeni sub etichetă falsă 'și urmăresc scopurile lor egoiste, nu vĕd, că se imbogățesc mereu, esercită cea mai mare influință în stat, avênd în posesiunea lor presa și banii și că acésta posiție, de care se bucură ei o au în contul celorlalte naționalități mai puțin speculante, dar în tot casul mai folositóre patriei.

Nu voesc atât să ridic hulă ori să agit contra unui popor, care 'și esercitézĕ facultățile sale bune, rele, în lupta de esistență și-și scie croí cărările, cari 'l duc la scop, căci cu celelalte popore póte trăí și el în monarchia nóstră, pe care pare că anumit o a destinat provedința să se adăpostéscă în ea deci de limbi.

Me simt însĕ atins în patriotismul meu și atins trebue să se simtă ori-ce român, când vede pornirile pătimașe și insinuațiunile, ce se fac la adresa poporului român.

Nu e destul, că pe unde s'a incuibat acest popor nemilostiv și speculant, comunele românesci sunt aprópe nimicite, moșia țĕranilor pică rênd pe rênd în mâna ovreului și poporul român sĕrăcesce vedênd cu ochii, mai vine și presa „patriotică“ și îi incuragézĕ să pășéscă și cu mai mare energie pe drumul, ce le e deschis, să se intăréscă legăturile de amiciție *jidano-magiare*, pentru-ca să pótă nimicí poporul mostén, pe românii, cari stau în drumul aspirațiunilor magiare și pentru cari nu se va puté realisá în veci visul de aur magiar: un stat național.

E rușine și blasfemie a ridicá hulă și a aruncá înjurii asupra unui popor pacinic și trainic, care a mostenit plaiurile și câmpiile acestei țĕri dela străbuni și au sciut a le păstrá încă curate și neatinse, dându-și sângele și viața.

E lucru de condamnat a provocá luptă deschisă în unire cu un popor, care până eri alaltăeri abia era cunoscut, nestabil și care și caută patria, unde i se pare traiul mai ticnit.

Cu astfeliu de apucături nici când nu mai póte fi vorba de o înțelegere între fii unei patrii și în special cu poporul român, carele a dat atâtea probe, că scie ține la ambițiunea și demnitatea sa.

X.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

6. Dice același protopresbiter, că pentru gravaminele acusătorilor, cari nu numai sunt neîntemeiate, dar totodată lipsite de ori-ce gravitate, se agitézĕ parochia, tractul, ba până la un punct óre-care întrégă biserica.

Ad 6. Că întemeiate sunt gravaminele acusătorilor sau ba? va decide judecĕtoria competentă; dar că gravamine de asemenea natură le consideră acusatul de „lipsite de ori ce gravitate“ este destul de caracteristic pentru un preot în posițiunea dênsului.

Neg, că pentru aceste gravamine s'ar agitá parochia, tractul, ba chiar întréga biserică; constat însĕ și eu, că pentru paralisarea acestor gravamine au pus la cale acusatul și amicii sei o agitațiune în parochie, umblând din casă în casă pentru subscrierea unei contrapetițiuni cătră consistoriu al carei tecst cei-ce o au subscris nici nu-l cunosc, apoi prin articoli sensaționali și proteste publicate în „Tribuna“ în numele unor parochiani, carii nici nu sunt toți în stare se pricépă celea ce se afirmă în numele lor, *ne sciind unii nici scrie*, mai apoi prin tract, cu înscenarea de ovațiuni, banchete și deputațiuni la Esc. Sa metropolitul, și tot prin „Tribuna“ provocând întréga bisĕrică să se intrepună pentru absolvarea acusatului „*martir*“ „protopop model“ și alți titlii, care de care mai „modest“, până când și chiar în sinodul eparchial au provocat desbateri și animositĕți, presentând suspensiunea drept un gravamen al bisericei contra „despotismului“ archiereului.

Deci dacă nu-i place agitațiunea să nu o facă dênsul și amicii sei, din partea nóstră póte fi odihnit.

7. „Protopresbiterul declară de neadevĕrată acusa, că n'ar fi voit se ajute comitetului parochial la compunerea listei membrilor sinodului, din contră a compus însuși un proiect de listă și l'a transpus comitetului spre întregire. Comitetul însĕ a scos din lista acésta pe mai mulți membrii onorabili, și a întrodus pe alții, chiar și pe Nicolau Pop, care e membru al une. alte parochii“.

Ad. 7. S'a arĕtat deja ad 3, ce ajutoriu a dat acusatul comitetului la compunerea listei membrilor sinodului. Nu avea dsa să compună însuși un proiect de listă, ci se participe la ședința comitetului, și în conțelegere cu acela să rectifice lista lista (§ 5 Regul. pentru parochii). Tot acolo s'a arĕtat cine și pentru ce s'a scos din lista membrilor sinodali — ér că au întrat, respective că nu s'a sters din lista vechie dl Nicolau Pop secretariu la direcțiunea financiară — nu póte fi vina comitetului, carele nu scia, că el s'a mutat câteva dile mai nainte din cetate în suburbiul Iosefin, ci a acusatului, carele dacă a sciut de acésta trebuia să o aducă la cunoscința comitetului.

De almintrea pe dl Nicolau Pop al cărui birou este în cetate, și carele de când locuesce în Sibiiu totdeuna și-a împlinit datorințele sale de parochian al parochiei nóstre, noi nici nu-l puteam sterge din lista parochianilor fără ca dênsul să o céră acésta, chiar de am fi sciut, că dênsul s'a mutat cu locuința în suburbiul Iosefin, pentru-că Statutul organic nu interdice nimenui ca de odată să fie membru la mai multe parochii, ba nici nu impune ca fie-cine să se facă membrul parochiei pe al cărui teritoriu locuese, ci în § 4 norméză numai procedrra, după care un „strĕin“ se primesce în „parochia“, în care s'a „aședat“ „dacă vrea a se face membrul ei“.

Acusatul n'a dovedit, că dl Pop „vrea“ și că s'a făcut membrul parochiei din suburbiul Iosefin, din contra dl Pop prin aceea, că a participat la sinodul nostru parochial din anul acesta, a dovedit, că este și vrea să rĕmână membrul parochiei nóstre, și dacă este așa, mai cu sémă în orașele cu mai multe parochii, cu granițe nesigure, și unde ómenii își schimbă des locuințele, unde adese-ori unii peste vară locuesc în suburbii, ér peste érnă în oraș — nu se póte des considerá voința individului, carele voesce să fie membrul altei parochii și nu al aceleia pe al cărei teritoriu locuesce, căci nimene nu este datoriu să se facă membrul parochiei, în care se „așédă“, ci are numai facultatea să se facă „dacă vrea.“

8. „Négă că ar fi căutat elemente, cu ajutoriul cărora să se rĕsbune asupra cuiva. El și-a apĕrat posiția de paroch și protopop.

Cine i-a atacat posiția lui de paroch și protopop?

ad 8. Eu am arĕtat deja ad 4, nu numai că acusatul a căutat elemente cu ajutoriul cărora să se rĕsbune asupra acelora, cari vor ordine și disciplină în biserică, dar chiar și modul cum s'a folosit de acele elemente și cum și-a preparat terenul spre acésta cu călcarea datoriței sale de paroch.

Posiția lui de paroch și protopop nimenea nu i-a atacat-o cel puțin noi parochienii nu.

Nu noi, ci el are să dovedéscă, cine și cum i-a atacat posiția sa de protopop?

9. „Sinodul parochial ordinariu din 28 Ianuariu nu s'a prorogat, ci ședința aceea s'a încheeat atunci, și s'a convocat a 2-a ședință pe 2 Februariu, ér ordinea dilei n'a statorit o sinodul, ci parochul ca președinte în virtutea § lui 10 din Stat. org.“

ad 9. Nu sciu ce folos vrea acusatul să tragă din aserțiunea că sinodul din 28 Ianuariu nu s'a prorogat, ci ședință aceea s'a încheiat atunci și s'a convocat a dóua ședință pe 2 Februariu.

Dacă se pune pond pe acéstă distincțiune, me rog să se procure din oficiu protocolul sinodului respectiv.

Încât pentru causă eu nu pun nici un pond pe distincțiunea ce o face acusatul.

Atâta sciu, că sinodul din 28 Ianuariu după ce a resolvit reclamările și prin asta conform §-lui 5 din Regulamentul pentru parochii, din partea sa a terminat afacerea cu lista membrilor sinodului parochial — n'a întrat mai departe în pertractarea meritorie a obiectelor puse la ordinea dilei, ci a esmis din sinul seu o comisiune pentru esaminarea rațiociniilor, cu îndrumarea ca aceea să raporteze la ședința defiptă atunci pe 2 Februariu.

Asta după mine e prorogare, căci la din contră sinodul ordinariu trebuia închis și pentru pertractarea obiectelor neresolvite trebuia convocat prin presidiu, cu 8 dile înainte alt sinod estra ordinariu, ceea-ce nu s'a întêmplat, căci sinod ordinariu după § 12 din Stat. org. numai odată în an se ține, în luna lui Ianuariu.

Deci dacă ar stá aserțiunea acusatului, atunci chiar pentru intențiunea dênsului este mai rĕu, — căci după dênsul ședința din 2 Februariu ar fi fost sinod estraordinariu și încă neconvocat, ér după §-ul citat din regulamentului pentru parochii, reclamări contra listei membrilor parochiei numai la sinodul „procsim ordinar“ se pot resolví, prin urmare acésta cestiune eo ipso nu s'a putut nici admite la discuțiune în ședința din 2 Februariu.

Nime nu atrage la îndoélă dreptul președintelui de a pune obiectele pertractânde la ordinea dilei, pentru că acésta este normat în §§ 9 și 10 ai Stat. org. însĕ nu ca drept, ci ca „datorința“, ér „drept“ au și membrii sinodului tot după § 10,

A pus el obiectele pertractânde la ordinea dilei încă atunci când a publicat sinodul (§ 9 St. org.) și din acele cel dintâiu, „eventualele reclamări contra listei membrilor sinodali“ s'a resolvat în ședința din 28 Ianuariu și după ordinea staverită deja în ședință a urmat raționiniul epitropiei respective comitetului. Ací s'a întrerupt ordinea până după efeptuirea revisiunei prin comisiunea esmisă din sinul sinodului, după asta avea să urmeze raportul și propunerile comitetului, apoi alegerile.

Este lucru firesc deci, că în ședința următóre, la primul loc trebuia să vină la pertractare obiectul pus deja la ordinea dilei în ședința din 28 Ianuariu și întrerupt până când va raportá comisiunea esmisă din sinul sinodului — adecă: rațiociniul epitropiei, și obiecte nóuĕ nepublicate, n'au putut fi admise până când se va eshauriá numĕrul obiectelor puse deja la ordinea dilei.

Astfeliu s'a și urmat și acolo unde președintele n'a voit să consimțéscă cu acésta, s'a provocat votul sinodului

(Va urmá.)

Varietăți.

* (Logodnă princiară). In luna lui Iuniu anul viitoriu cu ocasiunea iubileului regelui belgian Leopold se va face totdeodată și logodna între fiica sa Clementina și mostenitoriul de tron italian. — Impĕratul german și ar fi dat consimțĕmêntul ca sora sa Margareta să trécă la religiunea gr. orientală.

(Neajunsuri scolare). Dintr'o corespondență mai lungă „De de pe Ampoiu“ estragem următórele:

Iuvĕțămêntul ĕst an s'a început mai în tóte scólele la începutul lui Octobre. Numĕrul copiilor, cari cercetézĕ scóla însĕ e fórte mic, din causa, că organele administrative ale comunelor fórte puțin se intereséză de scólă; ba pot afirmá, că nu numai nu

se interesézá de loc, ci din contră, împedecă afacerile scolari.

Absenţiile scolare de şi se dau regulat antistiei, copii totuşi nu vin la scólă. Causa uşor o putem aflá Lista absenţiilor zace două, trei, sau mai multe sĕptĕmâni, scie Dḑeu pe unde şi numai într'un târḑiu se pedepsesc părinţii, cari nu-şi trimit copii la scólă; ba câte odată nici nu se pedepsesc. Eu cred, că dacă antistia primesce o astfeliu de listă cu absenţii in sĕptĕmâna cutare are datorinţă ca îndată sĕ admonieze respective sĕ pedepséscă pe cei reni tenţi; ca aşa în sĕptĕmâna viitóre cei pedepsiţi sĕ fie siliţi a şi trimite copii la scólă. Pe la noi însĕ nu se face aşa.

Tot cam aşa stăm şi cu salariele învăţĕtoresci. Aceste variază între 150—200 fl, salariu destul de modest pentru învĕţătoriu, dar şi acesta cât e, ómenii antistiei vor sĕ-l reducă, apoi învăţĕtoriul nici nu şi l póte primí regulat. Voiu arĕtá cas concret.

Nu de mult s'a ales învăţĕtoriu în comuna Presaca, un pedagog absolut şi cualificat cu salariu de 150 fl. La acésta alegere judele comunal a voit sĕ reducă salariul, ḑicênd: „Da nu se află altul cu plată mai puţină?“ Astfeliu s'a întêmplat şi la alegerea din anul trecut în comuna Feneş, când un jude ţipat a strigat în gura mare: „cine mai pune învĕţătoriu cu atâta plată? (200 fl.) că vine altul mai lesne“. Poftim acum şi scóte plata învĕţătoriului dacă o mai poţi.

Mare li-se pare antistiilor comunale lefile învĕţătorilor, cari scie Dḑeu cu câte lipse şi nĕcasuri s'au luptat până-ce a ajuns în posiţie de a puté fi învĕţătoriu, ér plata lor de ḑuḑi de câte 60—100 fl.(ba în anii trecuţi şi 180 fl.) afară de multele accidenţii li-se pare mică şi vor sĕ o măréscă cu tóte că ei nu numai nu a spesat nimic cu scóla, dar póte că nici nu a întrat în scólă în viéţa lor

Trebue sĕ amintesc şi aceea, că salarele se plătesc cam pe jumĕtate din arênda crişmăritului de 3 luni de tómnă, ér restul din repartiţiune. Acésta câtă e de puţină în proporţiune cu numĕrul caselor abia se scóte în decurs de un an ba şi mai bine şi numai dupa vre-o câteva pâri de ale învĕţătoriului pe la Ven. consistoriu, pretore, inspector regesc etc. apoi atunci când se scóte, ai sĕ auḑi înjurături şi blăstămuri asupra bietului învĕţătoriu. Câte aruncuri de sute de floreni se scot de pe spatele ómenilor pentru salariele funcţionarilor antistiei şi pentru alte spese comunale şi poporului nu i-se par grele şi mari, numai plata învĕţătoriului e multă şi nesuportabilă pentru el, fiind-că aşa aude dela ómenii antistiei, şi de aci urméză, că învĕţătoriul e rĕu vĕḑut înaintea poporului.

Mult ar mai fi de ḑis despre scólă, dar ca sĕ nu fiu prea lung în descriere închieiu, voiu revení însĕ la acest obiect cu altă ocasiune, când voiu arĕtá cum stăm pe aici şi cu afacerile comunale. *Slova.*

* (Convocare.) Domnii membri ai „Societăţii de lectură a inteligenţei din Orĕştie şi jur“ se convócă pe calea acésta la adunarea generală, ce se va ţiné la *8 Ianuariu 1890* st. n. 3 óre p. m. în localul societăţii susnumite (Strada Domnilor Nr. 12)*).

Comitetul.

* (Necrolog.) Vĕduvul Gavriil Nodiş, paroch gr. or. ca soţ; Lucreţia ca fiică, Anastasia Cupşa preotésă vĕduvă ca mama, Pavel Cupşa ca frate, Gregoriu Nodiş şi soţia Ana ca socrii, Samuil Cupşa protopresbiter gr. or. şi soţia născ. Paraschiva Pop ca unchi, Raveca Herman născ. Cupşa protopopésă, Victor Cupşa, candidat de advocat, Ioan Cupşa student octavan, Florica, Augustin, Aurel, Ioan şi Ana Cupşa, Teodosia Cupşa măr. Nodiş preotésă gr. cath. ca veri şi vere bune Ioan Nodiş stud. de a III-a clasă, Anastasia, Irina, Eudochia şi Maria Nodiş ca cumnat şi cumnate; atât în numele lor câţ şi în numele tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor cu inima frântă de durere anunţă, că mult iubita şi neuitata lor soţiă, mamă, fică, soră, noră, nepótă, vară, cumnată *Raveca Nodiş* născ. *Cupşa* preotésă gr. or. după un morb scurt, dar greu şi a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului Vineri séra la 17 Novembre 1889. st. v. în etate de 18 ani ai vieţii şi al 4 lea an al fericitei sale căsătorii.

Rĕmăşiţele pământesci ale scumpei şi neuitatei defuncte se vor aşeḑá spre eternă odichnă după ritul gr or. Luni la 20 Novembre st. v. în cimiteriul gr. or. din loc.

Fi-ei ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Costeni, 17 Novembre, 1889 st. v.

* (Parlamentul magiar.) In şedinţa din 3 l. c. n. s'au întêmplat mari scandale. Orbán a biciuit pe dl Tisza şi pe Iuliu Horváth, a atacat manipulaţiunea în armată etc. In urma unor aspre controverse între Orbán şi Horváth, cel dintâiu a provocat pe Horváth la duel.

*) Acésta convocare nu e subscrisă de vre o persónă competentă, dar noi o publicăm în buna credinţă, că corĕspunde adevĕrului. Red.

* (Demonstraţiunea studenţilor în Budapesta). Precum raportéză „P. Lloyd“ s'au adunat la vre-o 2—300 de studenţi. Adunarea a ales de preşedinte pe preşedintele societeţii de lectură Ştefan Pandy. Ca orator a păşit Wil. Weissfeld, care cu multă elocuenţă a predat cestiunea lui Kossuth şi a pretins sĕ se astérnă o petiţiune dietei, în care sĕ se cĕră modificarea legei de indigenare chiar şi numai pentru Kossuth. Oratorul a atăcat apoi regimul dlui Tisza, în urmă a fost oprit de poliţie a mai vorbí, vorbirea i a fost primită cu „éljen“-uri sgomotóse. S'a acceptat propunerea ca toţi studenţii dela scólele superióre sĕ fie părtaşi la petiţiune. In fine s'a ales un comitet, care se inscrie pe toţi acei studenţi, cari vor sĕ i a parte la un pelegrinagiu la Turin unde sĕ dea faţă cu Kossuth.

* („Emke“). Acésta reuniune intenţionéză a dá concerte şi serate literare în localul teatrului din Cluş, va dá şi baluri în sala redutei, ér venitul va întrá în cassa reuniunei.

* (Bilete pe liniile ferate). Din 2 Decembre a. c. n. se pot căpĕtá bilete pe liniile ferate nu numai la cassă, ci şi la oficiile postale. In Ardél se dau la oficiile postale din următórele localităţi: Bistriţa, Blaş, Orĕştie, Deva, Sibiiu, Alba Iulia, Cluş, Braşov, Maros Vásárhely, Mediaş, Petroşeni, Sighişóra, Reghinul săsesc şi Turda. Se pot luá şi bilete mai multe, cari au valóre pentru ori-ce călĕtorie pe o anumită zonă fără a fi silit sĕ umblí după alte formalităţi.

* (Reuniunea pentru spriginirea prisonierilor din cott. Sibiiu) Comitetul acestei reuniuni a ţinut în 1 Decembie a. c. n. sub conducerea preşedintelui Ales. de Jánosi o şedinţă. Intre obiectele mai însemnate e raportul despre averea acestei reuniuni. In bani are 908 fl. 22 cr., dintre cari 905 fl. 73 cr. sunt depuşi spre fructificare. Doi prisonieri eliberaţi au fost ajutoraţi cu parale. S'a luat cu plăcere la cunoscinţă comunicatul ministeriului de iustiţie, că reuniunea va fi ajutorată la an cu 300 fl. din partea guvernului şi totdeodată sĕ recércă preşedintele a raportá în tot anul despre activitatea şi lipsele ei. S'a esprimat mulţămită protocolară membrului din comitet Atanasiu Cimponeriu jude de tablă in pens. şi advocat în Sibiiu, care a donat pe séma robilor 100 cărţi de rugăciune în limba română.

* (La omorul din Sepsi-Szt.-György.) Ministrul de comunicaţiune a pus premiu de 50 fl. pentru cel care va dá de urma criminalilor: Istok, M. András şi Tánczos, cari au dispărut.

* (Liniile telefonice.) Proba ce s'a făcut ḑilele trecute între linia telefonică dintre Budapesta şi Praga a dat resultat mulţămitoriu. Cu tóte, că acésta linie e cea mai lungă din tótă Europa, de 600 klm., totuşi tóte vorbele au ajuns la destinaţia lor. Linia dintre Budapesta şi Viena întimpină încă greutăţi, căci nici acum nu s'au putut delătură de tot incovenientul, ca un fir sĕ nu comunice şi celorlalte fire vorbele.

* (Proces contra omorului în mase.) In Becscherecul mare, precum anunţă foile magiare, se va pertractá un proces de tot grav. 57 persóne sunt acusate, că au comis omor şi au fost părtaşe la el. 38 de bărbaţi au fost inveninaţi de femeile lor, veninul l'au preparat dóuĕ femei, cari dădeau cu cărţile.

* (Demoralisare în administraţiune). Intréga antistie cumunală din Móor a fost suspendată de vice span din causa neregularităţilor în administraţiune şi în special în administrarea banilor.

* (Magazin de tutun). Magazinul de tutun se va strămutá dela M. Pártoş la Deva. Oraşul Alba Iulia a protestat contra strămutărei, dar guverul a respins recursul.

* (Turnul Eiffel închis.) Dupăcum se scrie din Paris, turnul Eiffel s'a închis cu începutul lunei lui Decembre şi nu se va deschide până la primăvară. In timpul acesta se vor face mai multe reparaturi şi îndreptări în locurile mai înalte ale turnului. Mai amintim, că Alphand, preşedintele esposiţiunei are de gând sĕ prefacă din câmpul lui Marte o grădină publică, unde între altele se va face şi o grădină de jocuri pentru copii. Dintre edificiile esposiţiei afară de turnul Eiffel se va mai conservá şi atelierul maşinelor, domul din centru şi palatul artiştilor.

* (Comerciul României cu statele strĕine în 1887.) Cetim în „Cur. Fin.“ din Bucuresci: Direcţiunea generală a vămilor a distribuit situaţia comerciului României cu statele strĕine la anul 1887.

Pentru a curmá cu întârḑierea, ce se pune în confecţionarea acestor feliuri de publicaţiuni, aflăm cu o deosebită mulţămire că dl Gr. Olănescu şi-ar dá mari osteneli pentru a organisá serviciul seu în sensul de a publicá in fie-care trimestru deocamdată şi mai târḑiu în fie-care lună situaţia comerciului României cu celelalte state aşa după cum se practică în Francia şi în alte ţĕri, care dau o mare importanţă utilităţii ce reese pentru public din publicarea câţ de des posibil a situaţiunei comerciale a unei ţĕri.

In asteptarea de a vedea realisându-se câţ mai repede silinţele ce şi dă dl Gr. Olănescu, étă care sunt cifrele, ce represintă mişcarea nóstră comerci- în 1887:

Importaţiuni	fr. 314,680,752
Esportaţiuni	fr. 265,726,613

Importaţiunile covêrşesc deci esportaţiunile cu 48,854,139 franci, contra 40,950,099 în 1886; 20,570,949 în 1885 şi 110,870,731 în 1884.

Tacsele vamale percepute în 1887 dau cifra de fr. 21,191,897 contra 17.173,595 în 1886; 15,523,185 în 1885 şi 16,575,632 în 1884.

Antrepositele au dat la întrări în 1887, 11.549,851 kilograme contra 12.321,276 în 1886 şi 12.769,672 kgr. în 1885, ér la eşiri 11,549,851 contra 12,321,276 în 1886 şi 12,769,872 în 1885.

Transitul în fine se presintă cu cifra de 43,165,867 kilogr. în valóre de fr. 5,173,712, contra 49,438,477 kilogr. în 1886; 23,181,330 în 1885 şi 17.059,305 kilogr. în 1884.

* (Ḑiaristic.) A apĕrut Nr. 4 din „L'Europe“ jurnal internaţional, ce apare în Paris cu următoriul sumariu: Buletin. — Anglia şi Vaticanul. — Informaţiuni: Corespondinţe din Berlin, Praga, Budapesta, România şi Moravia. — Rĕspuns principelui Odescalchi. — Discursul ţarului şi presa englesă. — Între aliaţi. — Incidentul Momsen. — Preparative de rĕsboiu în Germania. — Noutăţi diverse. — Curierul de Paris. — Bibliografic. — Abonamentele pe an pentru strĕinătate sunt 20 franci, pe ½ an 12 fr. Abonamentele se fac la M. L. Fagard, banquier 38. r. N. D. des Victoires. Paris.

MONITOR. 46

Calendariul sĕptemânii

26 Novembre — 2 Decembre.

26 Duminecă: Alipiu, Nicon, Stilian, Acachiu, Iacob Pustnicul, Sil, Georgiu. *27 Luni*, Iacob, Persul, Pinufriu, Natanail. *28 Marţi:* Ştefan cel nou, Irinarch, Andreiu, Petru, Ana, Timoteiu şi Teodor episcopi, Petru, Ioan, Sergiu, Teodor şi Nichifor preoţi, Vasiliu şi Toma diaconi, Ieroteiu, Daniil, Chariton, Socrat, Comasiu, Evsebiu, Etimasiu. *29 Mercuri:* Paramon, Filumen, Nicolau, Ioan, Urban, Dionisiu, Pegeosmiu, Pitirun, Ualerin, Fedros. *30 Joi:* † S. Apostul Andreiu cel întâiu chemat, Frumentiu. *1* Decembre *Vineri:* Profetul Naum, Filaret, Anania Persul, Antoniu cel nou, Onisim, Anania, Solochon. *2 Sâmbătă:* Profetul Avacum, Ioan, Iraclemon, Andreiu, Teofil, Miropia, Solomon, Aviv, Chiril filiotul.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 26 Novembre a XXVI-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 1 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 4-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Joi în 30 Novembre † S. Apostul Andreiu cel întâiu chemat, sĕrbătóre nelegată. Polieleu şi Docsologia.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Decembre 1889.

Sibiiu: **1 54 51 63 13**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.61	5.61
Napoleon	9.40	9.39

Nr. 334/889 [239] 1—3

CONCURS.

In conformitate cu conclusul ddto 12 Novembre a. c. pt. prot. 145 al comitetului subsemnat, sĕ creéză din suma de fl. 412.01 cr. şi din interesele acestei sume, ce s'a transpus comitetului din fondul desfiinţatei societăţi academice „pentru spriginirea juristilor sĕraci“ din Sibiiu, 4 ajutóre egale pentru 4 tineri români născuţi în Transilvania, cari vor dovedí, că studiază drepturile ca ascultători ordinari şi cu succes deplin satisfăcĕtoriu la una din universităţile din patrie. Pentru conferirea acestor ajutóre se escrie concurs cu terminul până la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au sĕ fie înaintate: „Comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, strada morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 12 Novembre, 1889.

G. Bariţiu, preşedinte. Dr. I. Crişian, secretariu II.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învețături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povețuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scóla, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scóla. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scóla cât și afară de scóla: o colecție bogată de diferite povețuiri primite dela învețătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătórile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu arch episcopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 24—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 128 Sibiiu, Sâmbătă 25 Novembre, (7 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La situațiune.

I.

Nimic nu este mai natural în gréua situațiune politică de astădi, decât: ca bărbații serioși ai némului nostru sĕ cerce a aflá isvorul rĕului și dupa-ce l'au aflat, toți cei buni, cei valoroși, sĕ pună umĕr la umĕr ca sĕ l vindece după putință, dar nici nu se póte închipuí astădi o problemă mai grea ca acésta, și acela sau aceia carii ar puté scóte la liman naia națiunei nóstre din valurile furtunóse, ce cu o furie elementară o isbesce de tóte stâncile și o amenință cu cutropire, ar obligá pe poporul român, ba putem ḑice pe fiecare patriot adevĕrat la sinceră și eternă gratitudine; pentru-că pe noi nimene nu ne va puté abate dela credința nóstră, că svîrcolirile șovinistilor magiari, ca statul nostru poliglot, carele chiar și după dispositiunile întemeietoriului seu, pentru-ca sĕ fie tare aresĕ rĕmână pentru totdeuna poliglot — sĕ-l prefacă cu ori-ce preț într'un stat național magiar, sunt cel mai mare pericol pentru stat, că acelea duc la *„bellum omnium contra omnes"* din care nu póte resultá altă, decât rĕcirea insufleților maiorității civilor statului cătră stat și nimicirea statului, ér acest rĕu nutrit prin presa jidano-renegaților din patriă și din strĕinătate atât este astădi de puternic, încât chiar din elementul magiar, cei mai serioși și valoroși bărbați, nu încércă sĕ se opună curentului turbat, ci sub presiunea de a nu-și riscá popularitatea mai bucuros se pun în pasivitate.

De o astfeliu de încercare considerăm noi un articol, ce a apărut în „Luminătoriul" Nr. 85 din 8/20 Novembre a. c. datat de lângă Cluș, al cărui stil însĕ denunță pe autorul seu, carele nu credem sĕ fie din părțile Clușului.

Articolul din cestiune atinge o córdă fórte delicată din viața nóstră națională și pretinde ca: „prelații români gr. catolici sĕ ésă din reserva lor astădi deja funestă pentru noi, și sĕ caute frățéscă bună înțelegere și solidaritate cu cei din fruntea bisericei neunite și poporul român întreg", și sĕ încheie cu cuvintele:

„Cred a fi ḑis destul ca cestiunea sĕ fie luată în discuțiune specială seriósă"

Am asteptat ca „Tribuna" ca organul cel mai competent în cestiune, când este vorba de ținuta politică a prelaților gr. cath. se ia act de acel articol, și sĕ-și spună părerea sa, au trecut însĕ dóuĕ septĕmâni dela aparițiunea lui, și „Tribuna" tot tace, în Nrul seu 269 din 6 Decembre n. însĕ luând ansă din un articol al „Românului" tot cam de acéstă natură, incurcă cestiunea după obiceiul ei și după multe sucituri vine la resultat negativ.

Ne reservăm a ne spune și noi vederile nóstre în cestiunea acésta, ținem însĕ articolul „Luminătoriului de atât de ponderos încât nainte de tóte îl reproducem, ca cetitorii nostri sĕ-l cunóscă în întreg cuprinsul seu.

Étă-l:

L. Cluș, 1/13 Nov. 1889.

** Cu inima cel puțin aprópe lângă Cluș, scriu acestea, în scopul d'a esplicá natura situațiunei, d'a orientá — de se va puté, pe cei neorientați; scriu respundĕnd unor voci, după mine, nu destul complete și corecte, asupra noului asalt, ce poterea de stat, dușmana spiritului nostru național încércă în contra culturei nóstre naționale.

Nu-i vorbă; avem noi românii multe slăbiciuni, și — comis-am sigur și noi multe greșele, ca și alte pópóre în asemenea condițiuni, în luptele nóstre diuturne — pentru esistință, cultură, progres, mai ales că ale nóstre lupte — de secoli pururia mai numaí în contra celor din fruntea statului, dușman și omnipotente au fost, ale nóstre, biet popor dripit, stors, în contra rafinaților dripitori și storcĕtori nesațioși.

Unul dintre marile, ca sĕ nu ḑic — cel mai mare pĕcat secular — e: neîncrederea, și cu ea — înstrĕinarea de olaltă a celor de religiunea apusénă și celor de cea orientală; o ne'ncredere și înstrĕinare, ce pururia se sémenă de strĕini, pentru ale lor scopuri, dar se cultivă mereu în sinul nostru — până și de unii matadori naționali, măcar că abia se găsesce suflet de român luminat, care n'ar pricepe, că este spre paguba nóstră.

Nu-i nici timpul, nici locul oportun, ca sĕ ne amintim cu deamenuntul multe stăruiri și sforțiări, ce — mai vêrtos dela Maiu 1848 încóce s'au făcut prin bărbați naționali nepreocupați de interese particulare, pentru stirpirea acestui rĕu colosal din sinul națiunei. Momentan a și succes câteodată a-l înnăduși, p'atunci anume, când celor dela putere convenia, și ei deci nu se opuniau; și în asemenea momente causele nóstre, interesele nóstre vitali — pe vĕḑute dau înainte. Nici odată însĕ nu scim de asemenea succese — în contra voinței și resp. consimțĕmêntului de sus.

Numai ca de esemplu aduc, cu câtă bucurie și fericire miile de popor au vĕḑut în Maiu 1848 pe câmpul libertății de lângă Blaș îmbrățoșindu-se ambii capi ai bisericilor nóstre, și — cărui român cu inimă nu i sălta de bucurie acésta inimă, când după diploma din Oct. 1860 vĕḑù pe Șuluțiu și pe Șaguna păsind mână 'n mână în arena luptelor pentru apĕrarea intereselor poporului român?!

Dar acésta frumósă, frățéscă pornire — convenia politicei de sus dela putere. De îndată ce acésta condițiune lipsia, desbinarea și isolarea reîntra în spirite, și cérta și frecările, în cel mai bun cas — nepăsarea urma; și — dacă inima română în cei din fruntea bisericilor nu amorția de tot, pentru binele poporului se mai luptau — când dintr'o parte, când dintr'alta separați, cu zel și succes parțial și precar.

În asemenea situațiune ne aflăm astădi; putem ḑice dela 1865 încóci, de când s'a întêmplat, ceea ce — n'avem trebuință sĕ mai descriem, că-i simțim urmările amare și dureróse!

Dar cu puterea de stat, conform tendințelor ei, nu puteam merge, că vedeam — după multă luptă între noi, demascându-se mereu prin fapte mormêntul nostru național în acele tendințe, cari la început sus și tare se negau!

Ultima, bine combinată și motivată, fiind-că din recunóscerea supremului pericol emanata încercare de apropiere și păsire resolută, în solidaritate frățéscă s'a făcut, și s'a făcut din votul clubului deputaților naționali dela dieta unguréscă, prin dnii Ant. Mocsonyi și V. Babeș în Sibiiu și Blaș, la 1867, 3—4 sĕptĕmâni înainte de încoronare, în scopul de a asigurá măcar cele deja eluptate și prin parola domnitoriului sancționate drepturi naționale. În deșert! căci avea sĕ fie în contra dorinței și bunăvoinții de sus!:

De atunci causele nóstre, cele mai sânte ale vieții, până și cele recunoscute prin lege, mereu, dar neimpedecat pradă se fac; sforțările nóstre întru apĕrarea lor, parțiale fiind, neputincióse sunt și fără efect. Nici nu e de mirat, când vedem că — noi, cătră aceea că slabi suntem, în faptă suntem și divisați, sfășiați; ér potestatea de sus, potestatea statului întreg, întrégă întreguță contrară, chiar dușmană ne este.

Am decretat și închiegat solidaritatea națională în adunările cele mari din Sibiiu la 1881, 1884 și 1887 frumos și unanim. Dovadă eclatantă de consciința nóstră națională, de recunoscința pericolului în care ne aflăm, și de simțul puterii de viață al poporului nostru. Dar — factorii principali ai vieții nóstre sociale în stat, bisericile nóstre, preasânțiții capi ai lor, au rĕmas — departe de noi. Ḑice-se „din politică"; cine însĕ după fapte și efecte va puté distinge acésta politică de indiferentism, nepăsare și alte încă mai slabe motive?! Ori-cum, nenegabil e și rĕmâne, că — poruirilor nóstre sancțiunea bisericilor nóstre resp. a prelaților nostri din fruntea acelora li-a lipsit, măcar că noi și cu întreg poporul nostru venerăm bisericile și ne închinăm prelaților din fruntea lor. Recunóscem sânțenia, de care ocârmuite sunt sufletele nóstre, și — totuși credem, că ea póte se ne lipséscă, póte sĕ nu fie cu noi în cele mai grele pericole și lupte ale vieții nóstre române! Astfeliu deși în fruntea comitetului nostru central, esecutiv am pus pe cei mai valoroși bărbați din sinul nostru popular, încheiarea dorită nu s'a putut vivificá și utilisá.

Când va fi timpul oportun, sigur descoperi ni-se-vor cele petrecute în sinul comitetului național: scrupulii, temerile, sforțările, ce au produs lipsa de autoritate și de omogenitate și ne vom puté esplicá sterilitatea, stagnațiunea, amorțala, de care aḑi nu scim sĕ ne dăm séma.

Eată-ne causele nesuccesselor, respective neputințelor nóstre practice, în fața cărora temeritatea domnilor dela putere — nu crede a mai trebuí sĕ aibă considerațiuni, sĕ mai aibă vre un motiv, de a-și înfrênă patima órbă, ce-i conduse pașii spre distrugerea nóstră!

Am crediut a fi supremul timp, de a pune degetul pe acésta rea bubă în corpul nostru național. Odată trebuia sĕ o facem, apoi — când? — dacă nu acum, când cuțitul ni se pune la gâtul esistenței și culturei naționale!

Foile nóstre politice — tóte dau alarm, tóte semnalézĕ pericolul și condamnă volnicia guvernului, tóte aviséză la consecințele cele funeste ale nelegalității ce comite: dar vre-un sfat positiv, sfat practic, care ar promite ceva folos — n'am cetit până acuma. Intr'aceea găsesc în „Tribuna" din Sibiiu relativ la gravitatea causei — raționarea și aprețiarea, că — pericolul astădi începênd la gimasiul gr.

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Încheere.)

De n'ar fi ochi și sprâncene,
N'ar mai fi pĕcate grele;
Dar ochi și sprâncene sunt,
Pĕcatele's pe pământ.

* * *

Frundă verde solḑi de pește
Vai de cela ce iubesce,
Nici nu móre, nici trăiesce,
Numai se tot năcăjesce;
Se bate cu gândurile,
Ca apa cu valurile.

* * *

Mult me'ntrébă codru verde
De ce fața mi-se perde?
— Taci codre nu me'ntreba
C'acuși se perde ș'ata,
Numai sĕ-ți vie vremea.

* * *

Spune mândră și gâcesce,
De ce codru'ngălbinesce
Și voinicu'mbătrânesce?
— Eu ți-oiu spune bade-așa:
Codru de zăpadă grea,
Voinicu de voie rea.

* * *

Cât era mândra pe-aici
Ḑilele erau mai mici;
Dar' mândra s'a depărtat
Ḑilele s'a 'ndelungat.

* * *

Trandafir de pe cărare,
Nu e dorul bólă mare?
Bólă mare și cu jele
Pentru inimi tinerele,
Că le rupe și le trânge
Până tóte le mai stânge.

* * *

Mândră sprâncene pe sus,
Sufletul badei l'ai pus;
Mândră sprincene pe jos
Sufletul badei l'ai stors.
Mândruță ochiții tei
I a uns maică-ta cu clei
De-mi puiu capu după ei;
Mândruță buzele tale
Le-a uns maică-ta cu miere
De-mi puiu capu după ele.

* * *

Iubesce-me tu copilă
Până te rog și ți fac silă,
Că dacă m'oiu mănia,
Mii iubi și eu n'oiu vrea:
Ba ḑic ḑeu și me jor rĕu
Când vei vrea tu, n'oiu vrea eu.

* * *

Cucule pénă surie,
Eu me culc tu me mângăie;
Cucule pénă galbină
Eu me culc tu me légănă;
Cucule ochiuț de pesce
Eu me culc tu me trezesce.

* * *

Cucule cu péna sură
Muscaț-aș limba din gură,
Ca sĕ pot și eu cântá
Se fiu drag la mândruța.

* * *

Păsăruică din alac,
Nu me blăstĕma sĕ zac,
Că n'am pe nime cu drag
Sĕ me'ntrebe de ce zac...
Zac de bine, zac de rĕu,
Zac bade de dorul teu;
Zac de rĕu ori zac de bine,
Zac bade de dor de tine.

* * *

Păsăruică cu cunună,
Nu-mi cânta séra pe lună,
C'amea inimă nu-i bună,
Că-i încinsă cu curele
Mâncată de multe rele.

* * *

Fă-me Dómne ce mi-i face,
Fă-me pasere măéstră
Sĕ sbor la badea'n feréstră,
Sĕ bat cu aripile
Sĕ-i deschid ferestile
Și sĕ-i cânt doinițele;
Sĕ se mire și badea
Ce păsăruică-i asta,
Trupu ei de păsăruță
Glasu ei de-a lui mândruță;
Trupu ei de păsărea
Glasul ei dela mândra

* * *

Dela noi bade la vale
Busuioc roșu rĕsare,
Busuiocu-i muntenesc
Pusam gând sĕ te urăsc,
Urască te sórele
Dră éscă te bólele,
Din arat
Până'n cărat,
Din culesu viilor
Până'n spartu buților;
Când ți-a fi bade mai bine
Șadă popa lângă tine;
Când ți-a fi mai ușurel
Șadă popa ș'un diecel;
Când gândesci că ti-i scula
Te-adepe cu lingura.

* * *

Vină mândră sĕ fugim
Sĕ fugim sĕ pribegim,

cat. din Beinși, amenință mai de a dreptul institutele culturale ale românilor uniți, apoi conclusiunea:

„Și — n'are nimenea sĕ-și facă alusiunea, că biserica română gr. orientală va resistá și după-ce cea gr. catolică fără îndoélă mai bine situată și aḑi mai bine păstorită, va fi renunțat la instrucțiunea națională-română."

„Episcopatul — (înțelege cel unit) ținênd séma de spiritul comun al credincioșilor, a resistat până acum: nu va mai resistá după-ce scóla strĕină va fi schimbat acest spirit. Și ér nu trebue sĕ ne facem ilusiunea, că românii gr. orientali, păstoriți precum sunt, vor fi mai conservatori ca frații lor gr. catolici."

Er raționamentele în general i sunt următórele:

„Nu este în actualul stat ungar loc pentru viață culturală română .... Dacă se manține actuala stare de lucruri, și dacă noi românii vom stărui în politica nóstră de până acum, guvernul va face și aici la noi ceea-ce a făcut la slovaci și la ruteni, unde au maghiarisat încetul cu încetul tóte așeḑĕmintele de cultură.

„Începutul s'a făcut acolo, pentru-că acolo resistența era mai mică ..... Acum vine deci rêndul la noi, ér încât pentru noi primul pas otărît s'a făcut la Beinși, fiind că acolo e mai mică resistența. N'avem însĕ, de cât sĕ ne dăm séma despre cele petrecute în timpul de doi ani de ḑile, pentru ca sĕ ne încredințăm, că pregătiri s'au făcut, ... ca pretutindenea ... românii incapabili de resistență."

Mărturisesc, că acéste pasage din fruntea prețuitei „Tribune" scrise precum se vede, de un frate dintre cei serios îngrijați, care sĕ sémnă cu o stea, mi-a dat impulsul de a tractá și eu acésta cestiune și de a me semná cu dóuĕ stele, voind a indicá, că-mi este intențiunea, sĕ ḑic cevași mai mult, mai lămurite și mai complet în causă.

Sum de acord cu fratele dela „Tribuna". Aflu și eu că este natural și urméză de sine, ca — după-ce puterea de stat magiară va fi distrus învĕțămêntul superior român la uniți, precum l'a distrus la slovaci și ruteni, are se dee năvală asupra institutelor române ortodocse și are sĕ le distrugă și pe acelea, și că — resistința episcopatului român ortodocs nu va fi în stare, la rêndul seu, a împedecá și paralisá furia magiară. Cu atâta însĕ — eu unul nu me pot mulțămi; la atâta, după mine, nici jurnalistica nóstră națională nu se póte oprí. Nu numai a semnalá pericolul și a alarmá publicul — este chemarea sa; căci atâta n'ajunge, precum n'ajunge nici amenințarea inamicului cu „Iconarii", fie aceia din Rusia sau ori de unde, — ci sfat positiv, mod de apĕrare trebue propus, desbătut, statorit și cordus la realisarea.

Eu am indegetat al meu svat practic mai sus unde am espus causele nesucceselor resp. neputințelor nóstre practice și el acel svat în trei cuvinte sună:

Se cadă părețele despărțitoriu dintre noi și dintre factorii nostri supremi naționali!

O ḑi, o unică ḑi cei din Blaș și din Sibiiu, din Arad și din Oradea, din Lugoș și din Caransebeș — se nu mai trăéscă separați și isolați de olaltă, ci în solidaritate între sine și cu cealaltă inteligență a poporului — sĕ se lege, pentru lupta întru apĕrarea celui mai sacru și vital drept și tesaur ce ni se atacă, astăḑi la uniți, mâne la neuniți!

Nu subscriu orbișĭ lauda ce se dă prin stimata „Tribuna" bisericei gr. catolice, ca — „mai bine situată și aḑi mai bine păstorită", că — n'am base practice, doveḑi eclatante, prin resultate în lupte câștigate, n'am anume în fața recunóscerii prin insuși fratele dela „Tribuna", că — pericolul mai întâiu se ivesce, unde resistența e mai micâ.

Nu subscriu acea laudă — și din acei motiv, că în trecut nici odată n'am vĕḑut pre maimarii bisericei unite eșind din cuiburile lor solitare și luând inițiativa vre-unei acțiuni, fie de apĕrare, sau de vre-o creatiune națională solidară între români; precând frații neuniți, deși fără subvențiuni și fonduri, fără favoruri din Roma și Viena, prin alor valóre si-au eluptat emanciparea de sub Ierarchia sêrbéscă și și-au organisat o frumósă autonomie a bisericii lor naționale, pe basa căreia la 1879 ai ei prelați au luat inițiativa pentru o luptă comună, solidară, contra legii, ce ne atacă învĕțămêntul secundar.

Nu subscriu în fine lauda și pentru-că ea propriamente se reduce asupra ținutei numai personale a unora, și asupra unor fapte mai mult locale și filantropice, cari nu recer luptă cu mari fatigie și pericole, cu atât mai puțin eroism și rumpere cu trecutul cel necorespunḑĕtoriu presentului, ci — numai mijlóce și o inimă bună, precum le au acei puțini, venerabili, prin care singure însĕ nu ne putem salvá causele cele mari și vitali, ce ḑilnic ni se atacă și periclitézĕ.

Subscrie voiu însĕ cu ambe mânile landa marilor prelați români gr. cat. și cânta-voiu mărirea lor în strune și organe — de îndată ce ii voiu vedea eșind din reserva lor, astăḑi deja funestă pentru noi, eșind și căutând frățéscă bună înțelegere și solidaritate cu cei din fruntea bisericei neunite și cu poporul român întreg,

Sciu eu că — determinarea este anevoiósă și pașul și mai greu: însĕ sciu și aceea, că — coste ce va costá, trebue sĕ se facă, dacă este ca se nu devină Matadorii bisericelor naționale — tradatorii acestora și ai națiunei.

Scim și aceia, că capete mari și venerabile, de séma unui G. Barițiu, în â de pe la începutul erei absolutismului constituțional magiar susțin cu tărie de fer și ne predică:

Sĕ-i lăsăm în bunăpace pe acei din fruntea bisericelor nóstre, ca se nu-i espunem furiei dlor dela putere; că — pré mult au de riscat: cei uniți mari favoruri materiale, cei neuniți frumóse drepturi sinodale. — Par'că ḑeu, acele favoruri materiale ar fi numai pentru-ca unii puțini sĕ se sature bine, în linisce; ér elaptatele drepturi autonome ale ne uniților numai de parade!

Dar — ce ne mai folosesc poporului acele favoruri și drepturi, atunci când, magiarii ajungêndu-și scopul, noi vom fi încetat d'a mai fi ceea-ce trebue sĕ fim, și ca ómeni de trébă — voim se fim: Români adevĕrați?!

Beneficiile și drepturile bisericilor nóstre naționale nu sunt scop, ci mijlóce spre scop, spre scopul apĕrării și nobilitării nóstre ca români.

Cred a fi ḑis destul, ca cestiunea se fie luată în discusiune specială seriósă.

Revista politică.

Cu 12 Decembre a. c. va întrá dieta ungară în ferii și așa 'și va sistá activitatea până după sĕrbătorile Crăciunului. Până la începerea feriilor se crede, că va terminá cu bugetul ministrului de interne, proiectele cu privire la conversiune, împrumuturile hipotecare și la contingentul recruților.

O bună impresiune a provocat vorbirea mare lui orator și ministru de iustiție Desideriu Szilágyi, care mustrând opoșițiunea pentru scandalele ce le face și direcțiunea abnormală, ce o urméză, o indrumă a luá calea firéscă și a se întórce ér la o activitate normală, dacă voesce sĕ mai cruțe ceva din prestigiul, ce l'a avut în trecut.

Incât privesce pólitica, ce o urméză guvernul, a rĕspuns dl Szilágyi ea e statorită așa în consiliul de ministri și toți ministrii iau o rĕspundere solidară pentru direcțiunea politică, fără a se puté ḑice, că ministrul președinte 'și jócă mendrele, cum li place.

Aceste declarațiuni, pe cari de altcum le a mai rostit ministrul de iustiție în conferința clubului partidului liberal, au fost un duș de apă rece pe capetele inferbîntate ale opoșiției, carea nu s'a asteptat la o atitudine așa de hotărită tocmai din partea dlui Szilágyi, în care opoșiția 'și punea mari speranțe.

Mai mari succese a secerat în ședința din 4 Decembre ministrul de interne cont. Teleki. După ce referentul Gajáry a motivat escedentul bugetului ministrului de interne, se sculă ministrul și într'o vorbire intreruptă prin aplause desfășură un întreg program în afacerile interne. Acésta vorbire a provocat o astfeliu de impresiune, încât și membrii partidului opoșițional l'a felicitat pentru ideile lui reformatóre. Conform esposeului seu ministrul va presentá un proiect de lege cu privire la administrarea juridisdicțiunilor; promite regularea dreptului de administrare pentru comune și iurisdicțiuni, reforma dreptului reunional, orfanal, de dare și reforma stărei polițienesci. Centralisarea administrațiunei se va duce în indeplinire, fără însĕ a se nimicí de tot autonomia, ce esistă.

In parlamentul german domnesc mari animositĕți din causa desbaterei legei socialiste. Socialistii în butul tuturor mĕsurilor drastice, ce se iau pentru nimicirea lor, dau tot mai multe semne de viață și în timpul din urmă activitatea lor a fost așa de febrilă, încât guvernul s'a vĕḑut necesitat a pune la răcóre pe unele căpetenii. Glasul lor în parlament produce mare efect și se crede, că dacă se vor urmărí cu atâta insistință, nici odată nu se va puté realisá o apropiere între liberali și conservatori, cu tóte, că insuși împĕratul umblă sĕ imblânḑéscă pe liberali și sĕ-i câștige. Intru cât i-a și succes, leadĕrul lor a declarat, că nu mai e harnic sĕ lupte și a abḑis de posițiunea de conducĕtoriu, ér împĕratul s'a grăbit a i arătá deosebitele sale simpatii și distincțiunea cu ocasiunea unei serate anume plănuită.

Cestiunea cea mai importantă, cu care se ocupă legislativa francesă e reînoirea convențiunilor va male cu statele strĕine, o cestiune la care ar trebuí sĕ se cugete de timpuriu tóte statele, a căror convențiuni espiră în anul 1891 respective 1892. Deóre ce convențiunea, conform tractatelor, se póte desface numai după ce se anunță cu un an mai înnainte, se vor consultá tóte camerile și se vor provocá a-și dá verdictul, dacă trebue sau nu renoite tractatele, cari trebuesc modificate și în ce sens? Unul dintre cei mai de frunte economisti francesi, representantul din Havre, F. Faure a propus compunerea unei anchete de 45 persóne, care sĕ studieze tóte afacerile economice și sĕ facă apoi raport parlamentului. De altfeliu s'au și format comisiuni private pentru tóte ramurile industriei și comerciului, cari studiézĕ mai deaprópe afacerile economice Precum se vede Francia scie dá importanță cuvenită economiei sale cu atât mai mult, că ea jócă rolul principal la încheerea diferitelor tractate de convențiuni și că celelalte state vor trebuí sĕ se orienteze după atitudinea, ce o va luá ea.

Camera italiană a luat hotărirea a se lăsá în desbatere cu privire la rĕspunsul de adresă al mesagiului. Guvernul s'a opus mult acestei hotăriri motivându-și atitudinea, că mesagiul vorbesce așa de lămurit, în cât ori ce discuțiune e superfluă. Nu tot așa cugetă însĕ și camera. Ea e de părere ca sĕ se tragă în discuțiune cu deosebire punctele privitóre la visteria statului și deficitul cel mare, ce e pus în perspectivă. In modul acesta opoșiția nemulțămită are prilegiu a aruncá săgeți în dl Crispi, care nici decum nu e binevĕḑut și asupra căruia se incarcă tóte greșelile și pĕcatele, ce se ivesc în politica internă și esternă a Italiei.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Budapesta, 20 Novembre 1889. Dle redactor! Congresul nostru ultim a fost decis facerea unei representațiuni cătră guvernul țĕrei pentru scutirea preoților dela robota, ce se aruncă după trăgĕtorii pe cari sunt siliți ai ținé ca sĕ și pótă lucra sesiunea parochială.

Venind la pertractare proiectul de lege privitoriu la susținerea drumurilor, în care representarea congresului nu e luată în privire, în casa deputaților nu s'a aflat nime sĕ spriginéscă acéstă dorință justă a congresului, în casa magnaților însĕ în ședința din 16 a l. c. membrul Dr. Iosif Gall a făcut un amandament pentru considerarea acestei dorințe, dar fiind combătut din partea ministrului cu aceea, că dela obligămêntul general al cetățenilor nu e consult a înmulți escepțiunile, — deși o escepțiune s'a primit în privința preoților, cari țin cai, pentru de a umblá în filiale, — propunerea dlui Dr. Gall a căḑut.

In casa magnaților e și greu altcum a reuși cu amandamente pentru greutatea ce o causéḑă pertractarea nóuă a acelora în casa ablegaților, de aceea se iau proiectele de legi sub discusiune de regulă mai mult numai din punctul general al primirei ori neprimirei preste tot; și altcum erá supremul timp cá proiectul sĕ se prefacă cât de curênd în lege, deórece pre basa aceluia au sĕ se facă acum pre anul viitoriu planurile drumurilor publice și bugetele susținerei lor; tóte aceste împregiurări a îngreunat veḑi bine reusirea amandamentului.

Mult e de mirat însĕ, că în casa ablegaților, unde avem deputați cari sunt membri congresului, ba e și un preot, și unde se putea încercá cu mai multe șanse un atare amandament, nu l'a făcut nime.

Viena, în 4 Decembre 1889. Cu mare însuflețire s'a deschis anul acesta parlamentul austriac și icóna ce se presintă la începutul activității parlamentare presintă lucrurile în colori mai favorabile ca de altădată.

Acésta în genere a produs o bună impresiune și se crede, că guvernul răḑimat pe maioritatea, ce i-a mai rĕmas credinciósă, va eșí la liman făr a dá pept cu prea mari greutăți și stavile.

Toți sunt convinși de bunele intențiuni ale politicei urmărite de guvernul dlui Taaffe și sciu, că încât ii e posibil, el caută tóte mijlócele a face sĕ dispară diferențele și nemulțămirile, ce se ridică dintr'o parte sau din alta.

Un bun sprigin va avé guvernul în representanții provinciilor, cari nu aderézĕ la politica hegemoniei germane și cari vor sprijiní póte pe dl Taaffe și numai din considerarea sĕ nu-se pótă inaugurá o astfeliu de politică.

Acésta s'a putut observá cu ocasiunea unei interpelări, cari cere deslușiri în privința politicei, ce o urméză guvernul cu privire la aspirațiunile cehilor cu privire la aspirațiunile cehilor pentru încoronarea monarchului de rege și pentru dreptul public al Boemiei.

De altcum și conducĕtorii partidelor s'au întrunit în mai multe conferințe înainte de deschiderea parlamentului și au pregătit tóte lucrurile de așa, încât se fie gata a rĕspunde atacurilor primejdióse, ce se pregĕtesc din partea opoșițiunei și a tăiá poftele egoistice.

Ce i drept, pentru ca tóte aceste partide se pótă merge mână în mână se cere deosebit tact de conducere și mai presus de tóte se pretind multe concesiuni.

Că vremea-i bună de fugă
Că pe câmp iarba-i mai crudă,
Unde calci
Urmă nu faci,
Unde șeḑi
Urmă nu veḑi,
Sĕ trecem vălcelele
Sĕ schimbăm inelele;
Ba sĕ trecem granița
Sĕ ne schimbăm și vorba.

* * *

Frunḑă verde fóie fragă,
Iubește-me bădiț dragă,
Iubeste-me din vĕḑut,
Dacă nu mai poți mai mult;
Iubește-me din vedere,
Dacă n'ai altă putere.

* * *

Tot aștept dór' a 'nturna
Mândra mea de undeva;
Tot astept dór' a vení
Mândra mea de unde-a fi.

* * *

Arḑă te focu de dor
Și pe tine bădișor,
Că me'nvĕțași a iubí
De nu me pot odichní.

* * *

Doru meu ș'a mândrii mele
N'are nici o mângăiere ...

* * *

Cine foc și-a ḑis doina
Arsă i-a fost inima,
Ca și a mea acuma;
Și n'a ḑis'o nici de-un bine
Numai de nĕcaz ca mine.

Mai energic pentru concesiuni au păşit clericalii, cari pretind cu ori ce preţ realisarea scopului ce l urmăresc: să pună adecă instrucţiunea ér în posesiunea bisericei, ca ea să fie purtătoriul şi focariul luminei.

Nu se scie încă, ce atitudine va luá guvernul cu privire la pretensiunile clericalilor.

In anul trecut a făcut câteva concesiuni, cu care le a aruncat ţărină în ochi, atunci însă era în fruntea lor bărbatul cu voinţă de fer, principele Liechtenstein, carele esercia o mare influinţă asupra ómenilor din cabinet şi înaintea căruia chiar aprigul ministru de culte şi instrucţiune publică Gautsch a trebuit să cedeze.

Acest bărbat a părăsit însă pe neasteptate posiţiunea sa de conducătoriu fără a motivá limpede repăşirea sa din fruntea partidului. Se presupune, că şi a tras mai bine séma cu impregiurările şi că vĕdĕnd, că póte tot nu i se realiséză scopul, ce l urmăresce, a aflat de bine mai bucuros a se retrage decât a cădé cu planurile sale.

Prin acésta deci clericalii au perdut mult, cu tóte aceste dau semne de o vitalitate mare, şi în special presa lor eruézĕ cestiunea scólelor confesionale până în cele mai mici amĕnunte şi pledézĕ pentru ea cu o proverbială bărbăţie.

De altfeliu se crede, că sesiunea parlamentară nu va avé durată prea lungă, deóre ce guvernul nu s'a pregătit cu proiecte reformatóre şi nóue, ci tótă activitatea se va mărginí la câte-va cestiuni, cari recer o grabnică resolvare.

Mare sensaţiune va fi provocat de sigur în Ungaria svonul ce circulă pe aici şi pare a fi emanat dela persóne cu mare influinţă în cercurile conducĕtóre. Acesta precum s'a raportat şi foilor cehe este, că politica inaugurată de dl Tisza, premierul ungar, şi-ar fi ajuns culminaţiunea şi totdeodată şi sfârşitul.

De acésta sunt incopciate şi nesce apreţieri, cari deşí nu se confirmă în mod oficios publice, totuşi sunt destul de importante pentru a fi inregistrate. Centrul în jurul căreia se învĕrtesc 'l formézĕ actuala politică cislaitană şi se susţine, că dacă premierul ungar ar fi silit să cedeze în faţa lucrurilor ce se desvóltă şi a atacurilor, ce mereu se ridică asupra lui, portofoliul primului ministru l'ar ocupá o persónă, care să fie pe deplin impĕcată cu desvoltarea lucrurilor din Cislaitania, să nu o combată mai mult, să caute a inaugurá chiar şi dincolo o astfeliu de politică.

Acésta pare a fi însă mai mult un feliu de demonstraţiune faţă cu cele ce s'au petrecut la Viena şi Budapesta şi pare a fi emanată din cercurile guvernamentale cu intenţiune.

Insă chiar o plănuită demonstraţiune să fie numai, totuşi ea 'şi are însemnătatea sa, deóre ce demonstraţiunile ce s'au făcut la Viena şi la Budapesta contra politicei Cislaitaniei n'au schimbat de loc atitudinea cercurilor guvernamentale, cari au trecut preste ele la ordinea ţilei, cu răcéla omului sincer, când se scie în drept.

Are deci motive să se supere presa magiară şi în mânia sa să tragă la indoélă esistinţa actualu lui cabinet, să tragă în discusiune bugetul, carele cu tóte acestea precum l'a presentat ministrul de finanţă nu arată nici un deficit, ci un escedent de preste o jumĕtate de milion. X.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

10. „Nu el a esoperat, ca unii meseriaşi să-şi plătéscă restanţele din anii trecuţi, pentru-ca să pótă fi induşi în lista membrilor, nici a procurat cereri dela nisce ómeni subordinaţi, ca să fie primiţi între membrii parochei. Dar, ţice el, chiar aşa să fie, el şi-a făcut numai datorinţa de paroch, îndemnând pe parochienii sei la împlinirea datoriilor lor. Dacă acele cuitănţii au fost falsificate, acésta este a se imputá acusatoriului Grigoriu Mateiu, care a fost epitrop".

ad 10. Me provoc la dl George Dima, carele a fost de faţă, când după închiderea şedinţei din 28 Ianuariu, în antişambra odăii, în carea s'a ţinut sinodul, acusatul a provocat pe măsariul A., ca până la şedinţa procsimă să plătéscă restanţele şi să-i producă lui cuitanţele pe basa cărora apoi va fi întrodus în listă şi va puté votá. Ceea-ce a făcut cu A., negreşit va fi făcut şi cu alţii, altcum nici nu s'ar puté esplicá numĕrul cel estraordinariu mare, după referinţele locali, al celor ce pretindeau în 2 Februariu a fi întroduşi în listă şi în parochiă şi a fi admişi la vot.

Tot acésta esplică şi adausul cel făcuse notariul, negreşit în conţelegere cu acusatul, la acel punct al protocolului din 28 Ianuariu, carele privia staverirea listei membrilor, după care adaus, aceia carii vor rĕfuí restanţele mai târdiu vor fi întroduşi în listă. Un conclus acesta, care nu se luase în sinod, dar carele îl susţineau preşedintele şi aderenţii lui cu tótă tăria.

Nimene nu-i face lui imputare pentru că a sfătuit pe restanţieri să-şi rĕfuéscă datoria, şi pe de acei locuitori în parochiă, cari nu erau încă membrii să se facă membrii. Acésta da! este datoria dênsului.

Nu o a făcut însă atunci când era datoriu să o facă şi când îl recercase comitetul anume să o facă, şi dacă a făcut-o numai din corteşie, cu scop de a zădărnicí un conclus devenit în valóre de drept al sinodului şi de a eternisá anarchia în parochie.

Acéstn i-se impută.

Nime n'a afirmat, că cuitanţele ar fi fost falsificate. Nici n'au fost falsificate, căci ele sunt făcute din anul pe carele trebuiau respectivii să plătéscă tacsa la fondul scolariu, când li-s'au presentat spre plătire însă le-au respins, şi crâsnicul le-au restituit cassei. De atunci au pausat la epitropul Ciora, ér acuma când cu scopul ca să incurgă la alegere sau ei, sau dóră altul pentru ei au răspuns restanţele, nu li-s'au dat cuitanţe nóue cu datul plătirei, cum trebuia să fie, ci epitropul Ciora le a predat cuitanţele vechi cu datul şi subscrierea veche chiar pentru ca să seducă pe sinod.

Constatându-se însă în sinodul din 2 Februariu din raţiocinii, că acele sume nu sunt cuprinse în raţiocinii, în faţa sinodului a recunoscut dl Ciora, că nu atunci au plătit respectivii de când sunt datate cuitanţiile, ci dela 28 Ianuariu încóce şi li-s'au dat cuitanţiile vechi.

Acésta cestiune de altmintrea s'a lămurit şi în raportul ce l'a substernut comitetul la venerabilul consistoriu relativ la recursul înaintat în numele respectivilor contra conclusului sinodal.

Dacă se pune pond pe acéstă împregiurare, me rog ca şi acel recurs să se procure din oficiu şi să se alăture la acest act.

11. „Protopresbiterul susţine: că conclusul sinodului din 28 Ianuariu cu privire la statorirea listei membrilor a fost luat aşa precum era stilisat, şi nu protopresbiterul l'a modificat, ci acusătorii cu ocasiunea verificărei protocolului, la verificarea căruia au votat şi membrii, cari la aducerea conclusului n'au fost presenţi în sinod."

ad 11. Acésta este o calumnie.

Un asemene conclus cum susţine acusatul nici nu se putea luá, căci după § 5 al Regulamentului pentru parochii numai aceia au avut drept a reclamá contra listei rectificate prin comitet la finea anului 1887, carii atunci au avut drept de a fi luaţi în listă şi n'au fost luaţi.

Deci numai pe acestia putea să-i privéscă şi conclusul, dar nu pe aceia, carii numai după şedinţa primă a sinodului din 1888 au plătit restanţa, pentru care îi stersese comitetul în 1887 din listă.

Un asemenea conclusul în sine ar fi fost nul, pentru că nu sinodul, ci comitetul face şi rectifică lista, ér sinodul numai reclamaţiunile le resolvă şi eventual pe basa acelora le rectifică.

Unul deci, carele numai după 28 Ianuariu a împlinit condiţiunea dela care atârnă întroducerea sa în listă, nici n'are drept a reclamá contra listei făcute în Decembre 1887 pentru anul 1888, ci póte pretinde să între în lista ce se va face la finea anului 1888 pentru anul 1889.

Se póte că vor fi votat la verificarea protocolului din 28 Ianuariu şi de aceia, carii n'au fost de faţă la aducerea conclusului, dar asta s'a putut întâmpla din ambele părţi, eu însă nu cred, că au votat, căci unii s'au şi scusat cu acésta, cum a fost p. e. dl Stroia, dar in fine au şi putut votá ori-care om nepreocupat, căci conclusul aşa precum s'a adus şi precum s'a verificat este corect, conform legei esistente, şi cel forţat de presedintele ar fi fost o eludare a legii.

12. „Protopresbiterul négă, că ar fi adus şi ar fi admis în sinod şi nemembrii, şi că ar fi luat acestia parte la discusiuni; susţine însă, că asupra mai multor cestiuni s'a votat prin ridicarea mânilor, că cu ocasiunea unei asemenea votări unul dintre acusatori advocatul I. P. a ridicat ambele mâni, ca să fie numĕrat de dóuĕ ori."

ad 12. Toţi aceia, carii pretindeau ca să intre în lista membrilor, şi aceia cari cereau să fie primiţi ca membri noi în parochie, negreşit la sfatul acusatului, dar cel puţin cu încuviinţarea lui erau în sinod, şi de câte ori s'au făcut votarea prin sculare şi şedere, au votat.

A preşedintelui datorinţă a fost ca pe acestea sau să-i comande la o parte, sau să-i scótă din sinod, însă nu numai nu o a făcut, dar d. e. lui V. i-a şi dat cuvêntul şi a vorbit la obiectul, ce era pus la ordinea ţilei, ba a şi votat la alegere.

În cas de lipsă me rog să ascultaţi pe însuşi V., carele este unul dintre reclamanţi.

Nu sciu, dacă a ridicat advocatul P. ambele mâni la votare sau ba, pentru-că eu eram în banca primă, ér P. pe la mijlocul băncilor, me rog să l ascultaţi pe dênsul. Dacă a făcut-o însă, cred că o va fi făcut la un moment, când nu mai avea nici o însemnătate un vot, şi nu serios, ci din glumă, căci el are obiceiul rĕu de a glumí şi unde nu are loc gluma.

13. „Protopresbiterul n'a mai putut continua şedinţa din 2 Faur, căci era 8 óre séra, mulţi dintre membrii mai aşeţaţi ai sinodului voiau se plece, şi fiind-că sperá, că cei neastêmpĕraţi îşi vor mai venî în fire, ca la viitórea întrunire să fie cu putinţă o votare seriósă."

ad. 13. La tótă întêmplarea aceia au fost neastêmpĕraţi, cari vĕţĕndu-se în minoritate de dóue ori au zădăricit alegerea şi nu maioritatea, carea cerea continuarea sinodului deşi era indignată. (Va urma).

Varietăţi.

*(Dela curte.) Intréga Curte se află în Viena. Pela mijlocul lunei lui Ianuariu unii dintre membrii familiei domnitóre vor venî la Budapesta.

* (Bal român la Arad.) Tinerimea română din Arad va arangiá în 1 Februariu 1890 st. n. la Arad în salónele Otelului „Crucea albă" bal românesc, în favorul scolarilor săraci, dela scólele din loc.

Lista membrilor din comitetul arangiatorin cuprinde următorii domni:

Dr. Virgil Bogdan, president, Dr. Silviu Moldovan, secretariu; Dr. George Popoviciu, cassariu, C. Ardelean, Dr. G. Chicin, Dr. A. Demian, I. Herbay, Dr. I. Mera, Dr. C. Nicóră, V. Petco, M. Petcoviciu, Dr. P. Pipoş, Dr. St. C. Pop, N. Sierban, şi Dr. I. Trăilescu.

* (Necrolog). Crucean Mărginean preot gr. or. ca soţ şi Traian ca fiu, aduc la cunoscinţa numĕroşilor consângeni amici şi cunoscuţi, cum-că préiubita soţie şi mamă *Maria N. Ghiaja* după un morb îndelungat în etate de 44 ani şi în al 21 an al fericitei sale căsătorii provedută cu s. taine la 29 Novembre a. c. şi a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului. Aşedarea osĕmintelor prea iubitei decedate în cripta familiară s'au sĕvêrşit la 1 Decembre a. c. órele 2 p. m. în cimiteriul bisericei gr. or. din Cinade.

Fi-ei ţărina uşóră şi memoria eternă!

* (Stipendii pentru străinătate). In ţilele trecute am luat notiţă despre mai multe stipendii câte de 300 fl. ce le-a destinat ministrul de comerciu pentru tinerii industriaşi sau comercianţi, cari ar fi decişi să mérgă în străinătate şi locuiesc pe teritoriul asupra căreia se estinde camera comercială din Cluş. Camera comercială din Braşov încă escrie un stipendiu pentru un tinĕr, care ar voí se mérgă în străinătate spre a-şi sporí cunoscinţele. Cei ce reflectézĕ au a-şi trimite suplicele la numita cameră până la 31 Decembre, ca apoi ea să l recomânde ministrului, pe care-l va aflá mai apt.

* Universitarii români din Cluş după-ce au vĕţut că incercările de a înciripá o societate au rĕmas zădărnicite au avut buna idee de a se întruní spre a dá concerte şi serate literare şi aşa a ţiné în continuă vitalitate societatea română.

* (Constiuirea societăţii studenţilor români din Zürich.) Comitetul societăţii s'a constituit astfeliu: Preşedinte: Dl G. Dunka; vicepreşedinte: Alesandru Dumitrescu; secretariu: Aur. Lupescu; cassariu: I. Izinţu; actuariu: L. Teodoreanu; bibliotecariu: I. Luisescu.

* (Camere medicale.) Din Budapesta se scrie, că în urma unor consultări prealabile ale comitetului central al reuniunei de medici din ţĕrile sf. Stefan s'a luat hotărirea să se astérnă dietei un proiect pentru a se înfiinţá în Ungaria mai multe camere medicale.

* (Tariful pe zone.) Cifrele ce le presentă un raport al ministrului de comunicaţiune cu privire la banii întraţi dela introducerea tarifului pe zone sunt imbucurătóre. S'a constatat că în decursul celor 3 luni de faţă cu acelaşi timp din anul trecut suma întrată arată un plus de preste un jumĕtate milion.

* (Duel.) Duelul dintre Orbán şi Horváth s'a făcut cu pistolul, dar din norocire glónţele au luat alte direcţiuni şi nici unul dintre deputaţi n'a fost vătĕmat.

* (Afacerea loteriei de stat din Budapesta.) Precum se raportézĕ suma defraudată în direcţiunea loteriei e de 40.000 fl. şi nu precum declarase Radler la poliţie de 16.000 fl Directorul loteriei a demisionat, locul lui 'l ocupă secretariul de finanţe, Tesarovici. Cu cercetarea, ce urméză s'au descoperit o mulţime de şărlatanii nóuĕ.

* (Aritmetica în Francia veche.) După cum se vede, popórele orientale au fost calculaturi ingenioşi. In Occident nu mai puţin. In Francia, pe la anul 1000, se făcea socotéla pe degete, şi într'una din scrierile sale Alcuin indică mijlocul de a numĕrá în acest chip până la 10 mii. Şi acésta e fórte simplu. Ósele celor din urmă trei degete dela mână dau unităţile; ale celorlalte dóuĕ degete dau ţecimile. Astfeliu cu o singură mână poţi numĕrá până la o sută. Dacă acum convenim, ca fie-care oscior dela mâna ceealaltă se preţuéscă de o sută de ori mai mult, decât oscióre dela întâia mână, putem atinge în acest mod cifra de 10 mii, produs al multiplicărei lui 100 prin 100. Cu timpul acest soiu de numĕraţie a fost părăsit.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	9.40	9.40½

Nr. 622. [241] 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteratul Mercurii, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porțiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219 □° orgii pământ arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 juger 975 □° orgii fênațe, tóte cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—

2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—

3. Dela 70 familii câte o di de lucru cu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—

4. Venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză fl. 30.—

5. Venitele stolari dela botezuri, cununii și îngropăciuni, după calculul mediu al celor 5 ani din urmă . . fl. 60.—

6. Folosirea unui pământ al bisericei cu venit anual de . . . . . fl. 30.—

Suma . . fl. 400.—

Reflectanții la acest post au a și asterne petițiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mercurea, la 7 Novembre, 1889

Ioan Droc,
protp.

Nr. 697. [239] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Mogója se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea cimiteriului în mărime de 1000 □°, a progradiei bisericei și a unei grădini, cari tóte la olaltă aduc un venit anual de fl 6.—

2. Dela 180 căsi câte o ferdelă mică (16 cupe) de cucuruz sfărmat à fl . fl. 180.—

3. Tot dela atâtea căsi câte o di de lucru cu palma fl. 40.—

4. Pentru 4 molitve pe an dela fie-care casă câte 60 cruceri . . . . . fl. 108.—

5. Stolele usitate, cari se pot aflá dela subsemnatul oficiu protoprosbiteral și cari după calculul mediu al celor 5 ani din urmă dau un venit anual de . . . fl 120.—

6. Remunerațiuni pentru alte funcțiuni împreunate cu servițiul intern și estern bisericesc . . . . fl. 46.60

Suma venitului anual fl. 500.60

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiți a-și așterne petițiunile lor concursuali instruite conform dispositiunilor statutului organic și ale regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 6 Novembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Spre evitarea

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârdiá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^mat

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondițonat influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.			Grupul II. pentru dame.		
1 jachetă Jäger-iană . . .	prețul	2.40	1 jachetă Jäger-iană	prețul	2.70
1 ismeană „ . . .	„	2.50	1 ismeană „	„	3.—
1 pereche încălditóre de puls Jäger-iană	„	—.60	1 pereche încălditóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 pereche ciorapi Jäger-iani	„	—.60	1 pereche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 pereche mănuși „	„	—.80	1 pereche mănuși „	„	1.—
	Prețul real	6.90		Prețul real	8.50
Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**			Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**		

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 pereche încălditóre de puls Jäger-iană, 1 pereche ciorapi Jäger-iani, 1 pereche mănuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ține provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 4—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII. fl.	4.80,	4.—,	2.40
II. „	1.20,	1.—,	—.60	IX. „	5.40,	4.50,	2.70
III. „	1.80,	1.50,	—.90	X. „	6.—,	5.—,	3.—
IV. „	2.40,	2.—,	1.20	XI. „	6.60,	5.50,	3.30
V. „	3.—,	2.50,	1.50	XII. „	7.20,	6.—,	3.60
VI. „	3.60,	3.—,	1.80	XIII. „	8.40,	6.50,	4.20
VII. „	4.20,	3.50,	2.10	XIV. „	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII. fl.	4.—,	3.20,	2.—
II. „	1.—,	—.80,	—.50	IX. „	4.50,	3.60,	2.25
III. „	1.50,	1.20,	—.75	X. „	5.—,	4.—,	2.50
IV. „	2.—,	1.60,	1.—	XI. „	5.50,	4.40,	2.75
V. „	2.50,	2.—,	1.25	XII. „	6.—,	4.80,	3.—
VI. „	3.—,	2.40,	1.50	XIII. „	7.—,	5.30,	3.50
VII. „	3.50,	2.80,	1.73	XIV. „	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Stațiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.	
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lădi mai mari pachetate negustătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 129 Sibiiu, Marți 28 Novembre, (10 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 7617 Scol

Notificare oficială.

Escelența Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică prin emisul din 4 Novembre a. c. Nr. 48,967 atrage atențiunea consistoriului la împregiurarea, că în urma rěscumpěrărei regalielor, mai multe edificii, folosite până acuma la eserciarea dreptului de cârcimărit, devenind disponibile, se dă bună ocasiune pentru procurarea acestora cu prețuri moderate și adaptarea în edificii pentru scóla, și notifică totodată, că a dat cuvenitele instrucțiuni și inspectorilor regii de scóle, ca comunelor bisericesci cari vor reflectá la acuirarea de asemenea edificii spre scopuri de scólă, să le dea tot succursul posibil.

Se atrage deci prin acésta atențiunea comunelor bisericesci, cari nu dispun de edificii de scólă corěspundětóre asupra ocasiunei acesteia binevenite spre a se folosí de ea.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 16 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

La situațiune.

II.

„Românul" în numĕrul seu din 2 Decembre n., luând act de lovitura, ce i s'a dat gimnasiului român gr. cath. din Beinș prin introducerea limbei magiare ca limbă de propunere în gimnasiul superior, într'altele ḑice:

„Se impune acum întrebarea: în fața lor ce au să facă frații nostrii de preste munți, dacă nu pentru a împedecá magiarisarea, dar cel puțin a salvá onórea?!.....

„Ne aducem aminte cu mângâere de atitudinea bărbătéscă, pe care frații nostrii au avut-o, când dieta decretă, și monarchul consfinți și el ca limba ungurésca să fie studiu obligătoriu în scolile primare nemagiare".

„In fruntea celor ce protestară din partea românilor fù Eminența Sa Metropolitul Miron".....

„Să uite frații nostri, să dea la o parte animositățile ce au esistat, ce i-au desbinat, si uniți, tari, să opună un puternic strigăt călcărilor magiare".

„Când se va face un protest solemn, în josul cărui se figureze ilustrul nume al Mocionescilor, acel al Eminențiilor lor metropolitului Miron și Vancea, al episcopilor din Gherla, Oradea-mare, Arad și Caransebeș, unde să figureze alături numele celor dela „Tribuna" și „Gazeta" cu acelora dela „Telegraful", în fine a tuturor fruntașilor români, — de sigur că magiarii, dacă nu vor fi chiar desarmați, dar vor fi puși la respect, nu vor mai nesocotí pe români, nu vor mai lovi în ei ca într'un corp mort" .....

Din incidentul acestui articol vine și „Tribuna" și să ocupă de idea cuprinsă în articolul „Luminătoriului" fără însă a se provocá la el, ci numai „per mops" prin „Românul", și după-ce bate toți câmpii dela nascerea „Tribunei" până la „regretabila" broșură a dlui P. Cosma, din curagiósă și pretensivă, ce era de altădată, devine de tot modestă și obosită, și în fine, după-ce ai cetit un articol lung de cinci colóne și un petec și te întrebi: ce ai aflat? care este opiniunea „Tribunei" în cestiunea pusă în discuțiune publică, pe carea ea o numesce o „idee frumósă"? te pomenesci cu un *„ibis redibis"*.

Incât privesce pe episcopatul român se esprimă „Tribuna" astfeliu:

„E lucru fórte comod a cere, ca episcopatul român să se unéscă și să se pună în fruntea națiunei.

Trebue însă să ținem sémă, că guvernul dispune de destule mijlóce, ca să împedece o asemenea unire: atunci dar, când ea se face, esistă presumpțiunea, că guvernul ori e interesat, ca ea să se facă, ori nare nici un interes de a o împedecá".

„Noi, *ómenii, cari nu atêrnăm de guvern*, în loc de a ne plânge de episcopat, avem să ne unim umĕr la umĕr, ca să i creăm episcopatului o posițiune mai scutită ca cea de astădi. Câtă vreme nu o facem acésta, n'avem să ne plângem decât de cei ce nu ne lasă se ne unim."

„Aici e importanța declarațiunii făcute de dl P. Cosma".*)

„Credem, că guvernului i-ar veni la socotélă, ca românii să se presente în fața lumei uniți sub conducerea celor ce sunt socotiți drept ómeni de incredere ai lui, și se póte, că o asemenea unire ar fi în actuala situațiune potrivită și cu interesele românesci."

„Se póte însă numai, și pentru noi e o cestiune de prudență să mai aseptăm, ca se vedem fapte concludente, pentru-ca să credem, că ómeni, care atâta timp au servit interesele guvernului pot să se espună odată și pentru interesele naționale române." . . . .

„Suntem cei mai din urmă dintre luptătorii pentru causa română și nu avem pretenția de a conduce pe alții; dară nici marfă de vêndare n'avem, nici milă nu cerșim, nici dragoste cu de a sila nu căutăm."

„Fapte deci, *fapte positive* și *bune*, pe carea românimea le resplătesce cu increderea și iubirea ei, apoi celelalte urméza ele de ele."

Va se ḑică, după unele suspițiunări la adresa „Luminătoriului" și a episcopilor, „Tribuna" își spală mânile ca de obiceiu, când este provocată se iea o posițiune hotărîtă.

Face pe iesuitul de minune.

„Idea e frumósă, dar „Tribuna" nu póte face nimica pentru realisarea ei, pentru că ea este persecutată și paralisată de guvern și de „dignitarii nostri, fie ei bisericesci, fie civili", cari n'au putut să resiste față cu stăruințele făcute de guvern."

Tot istoria vechiă cu episcopul Aradului, carele *illo tempore* a suspendat pe Mangra, metropolitul din Sibiiu, carele a suspendat pe fostul protopop S. Popescu cătră cari din incidentul lui Berinde se mai adauge și episcopul Gherlei, ér numele gogoriței permanente, a dlui P. Cosma numai de opt ori obvine în articolul „Tribunei."

O poveste veche, tocită, bună ca să o mai asculte babele în sĕrile lungi de iarnă, când torc lângă cuptoriul cald, dar nu argumente cu cari poți capacitá pe „Românul" și pe bărbații serioși.

Unui ḑiar politic, carele pretinde a fi opositional nu-i stă bine a se plânge, că-l persecutéză guvernul. Dóră nu va asteptá să-l sprijinéscă?

Când se unesc episcopii și se pun în fruntea națiunei „esistă presumpțiunea că guvernul ori e interesat, ca ea să se tacă, ori n'are nici un interes de a o împedecá".

Noi numai un cas cunóscem în timpul dela încoronare incóce, în carele episcopatul român, la inițiativa Sibiiului s'a pus „în fruntea națiunei" intrevenind și la Coróná și la dietă într'o causă națională.

Acela este casul, de carele își aduce aminte și „Românul" și „Luminătoriul", — lupta energică în contra proiectului de lege pentru introducerea limbei magiare în scólele elementare ca studiu obligătoriu.

Până în ḑiua de astădi încă nu s'a aflat nici un român carele să fi avut „presumpțiunea", că guvernul ar fi fost interesat ca acel pas să se facă, sau că n'ar fi avut nici un interes de a l împedecá.

E drept de altmintrea, că atunci nu esista „Tribuna." .....

Ei, adecă „Tribuna", „ómenii carii nu atêrnă de guvern", *nu se plâng de episcopi.*

Asta negrešit privesce pe episcopii gr. catolici. căci de cei gr. orientali și chiar în acel articol se plâng și s'au plâns mereu dela întemeerea „Tribunei", și este menită drept rĕspuns „Luminătoriului", carele se plânge, că prelații gr. catolici sunt prea reservați.

Va se ḑică, după „Tribuna," cei ce se plâng „de episcopi" adecă cei dela „Luminătoriul" și chiar și cei dela „Gazeta", căci și aceia se plâng mereu, sunt ómeni, carii atêrnă de guvern.

Acésta cam cu greu o va crede „Românul".

* Este vorbă de dechiarațiunea cu care dl Cosma își încheiă broșura sa: „ér dacă ar fi cândva în patria nóstră un partid, carele pe un ḑiar ca „Tribuna" l'ar consdera de demn ca să-l priméscă de organ al seu, și dacă eu a-și avé slăbiciunea de a me mai ocupa cu politica militantă, eu, o spun fără sfială, — n'a-și întrá în acel partid, nici chiar dacă s'ar numí el „național." Red

FOIȚA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

I. Colinda lui Petru.

(Colectată în comuna Bulzesci, sub muntele „Găina", protopresbiteratul Zarand)

Ĕră-și jócă Petru 'n raiu,
Tot își jócă și se'ntórce,
Nime'n lume nu-l vedea
Numai bietul tatăl seu.
Tatăl seu așa ḑicea:
Petre! Petre, fiu de a meu
Fă-mi și mie loc în raiu!
Face-ț-aș tată, da n'ai!
Că păn' ț'ai fost pe pământ,
Birău mare fostu-ț-ai
Legi strâmbe ținutu-ț-ai,
Pe sĕraci asuprit-ai
Pe bogați suferit-ai!
Raiu i mândru luminos,
Nu primesce pĕcătos.
Că raiul nu te primesce,
D-ḑeu nu te voesce.

* * *

Ĕră-și jócă Petru 'n raiu,
Tot 'și jócă și se'ntórce
Nime'n lume nu-l vedea
Numai biată maică-sa.
Maică-sa așa ḑicea:
Petre, Petre fiu de-a meu!
Fă mi și mie loc în raiu!
Face-ț-aș maică, da n'ai!
Că păn' ț'ai fost pe pământ
Crișmăriță fostu-ț ai
Cupe góle datu-ț-ai
Bani de plin luatu-ț-ai
Raiu-i mândru luminos,
Nu primesce pĕcătos,
Că raiu nu te primesce,
D-ḑeu nu te voesce.

* * *

Ĕră-și jócă Petru'n raiu
Tot își jócă și se'ntórce,
Nime'n lume nu-l vedea
Numai biată soru-sa.
Soru sa așa ḑicea:
Petre, Petre, frate-a meu
Fă-mi și mie loc în raiu!
Face-ți-aș frate, da n'ai!
Că păn' ț'ai fost pe pământ
Plugariu mare fostu-ț-ai
Haturile (răzóre ce rĕmân între pământuri nearate) spartule-ai,
Holdele măritu-ț-ai
Pe sĕraci băgatute ai!
Raiu-i mândru luminos
Nu primesce pĕcătos,
Că raiul nu te primesce
D-ḑeu nu te voesce.

* * *

Ĕră-și jócă Petru'n raiu,
Tot își jócă și se'ntórce
Nime'n lume nu-l vedea
Numai biată soru-sa.
Soru sa așa ḑicea:
Petre, Petre, frate-a meu
Fă-mi și mie loc în raiu!
Face-ți-oiu soră, că ai!
Că păn' ț-ai fost pe pământ
T'a fost casa lângă drum
Friguroși încălḑit-ai,
Pe flămânḑi săturat-ai
Pe sĕtoși adăpa-tai
Raiu-i mândru luminos
Primesce nepĕcătos,
Că raiul că te primesce
D-ḑeu, că te voesce!....

II. Colindă.

(Colectată în Brad).

Intrĕbă-mi și întrĕbă, Dómne!
Sfinți pe Dumneḑeu, Dómne!
Din ce s'or făcut, Dómne!
Trei roduri, sfinte, Dómne!
Unu-i rodu i sfânt, Dómne!
Grâu-i pe pământ, Dómne!
Și'n pregiur pământ, Dómne!
Daltu-i rodu-i sfânt, Dómne!
Miru-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
Daltu-i rodu-i sfânt, Dómne!
Vinu-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
— — — — — — — — —
Dumneḑeu grăia: Dómne!
Ce me dispitiți, Dómne!
Voi sfinți, bine sciți, Dómne!
Bine, ca și mine, Dómne!
Pe mini me prinseră, Dómne!
Cei câni de jidovi, Dómne!
Ș'apoi me duseră, Dómne!
Pe față, pe brațe, Dómne!
In curtea lui Pilat, Dómne!
Și me rĕstigniră, Dómne!
Pe cruce de brad, Dómne!
Drag brăuțul meu, Dómne!
Cum mi l încingea, Dómne!
Cu brâu de măceș, Dómne!
Tare mi-l stringea, Dómne!
Sudori străbătea, Dómne!
Pe pământ pica, Dómne!
Grâul se făcea, Dómne!
Grâu-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
— — — — — — — — —
Dragă cósta mea, Dómne!
Cum mi-o frângea, Dómne!
Sulița smolită, Dómne!
Tare-mi d'aspăsá, Dómne!
Sânge străbătea, Dómne!
Pe pământ pica, Dómne!
Vinu se făcea, Dómne.
Vinu-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
— — — — — — — — —
Drag căpșor de-a meu, Dómne!
Cum mi-l cununá, Dómne!
Cu cununi de spini, Dómne!
Tare mi-l stringea, Dómne!
Pĕru mi-l rupea, Dómne!
Pe pământ pica, Dómne!
Mirul se făcea, Dómne!
Miru-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
Noi s'o veselim, Dómne!
Dalba-i sănĕtate, Dómne!
La gazde la tóte, Dómne!

Culese prin: *Iuon dela rĕspântii.*

(Va urmá.)

Ce urméză însĕ din aceea că . ei ca „ómeni cari nu atêrnă de guvern“ nu se plâng de episcopi, pentru că aceia nu se unesc ca sĕ se pună în fruntea naţiunei ?

Urméză, că acésta unire ar dorí o numai ómenii cariiatêrnă de guvern, ceea ce este o absurditate.

Urméză, că în timp de două septĕmâni i a succes „Tribunei“ a şi trage informaţiuni dela locurile competente, şi a aflat, că acolo genézĕ aducerea pe tapet a acestei cestiuni; deci pe aderenţii idei trebue a priorí timbraţi de ómeni, „cari atêrnă de guvern“ ca sĕ-şi pérdă gustul de a pledá pentru ea, ér pe sine sĕ se recomânde ca pe unii, cari nu numai îi lasă în odichnă, ci încă ar pune şi umĕr la umĕr, ca sĕ „creeze episcopatului o posiţiune mai scutită ca cea de astădi“, dar nu pot, pentru-că în casul acesta şi „dl P. Cosma va pune în cumpĕnă tóte poliţele protestate şi tóte conturile curente ale „Albinei“, ca unirea tuturora sĕ nu se pótă face.“ O scusă mai ridicolă ca acésta nici nisce băeţi de scólă nu şi ar puté nescocí.

Şi urméză în fine, că „Tribuna“ din capul locului *n'ar voí* ca episcopatul gr. cath se iasă din „comóda“ sa reservă şi unindu-se cu episcopatul gr. or. sĕ iniţieze o luptă solidară cu fruntaşii naţiunei.

Acésta deşi nu o spun pe faţă în mod hotărît, li-o credem, pentru-că este în consonanţă cu dechiaraţiunile „Tribunei“ de mai nainte, când tot în „Luminătoriul“ se mai sulevase acésta cestiune.

Şi li o credem, pentru-că ori-cât se face „Tribuna“ de modestă astădi, dicênd: „suntem cei mai din urmă dintre luptătorii pentru causa română şi nu avem pretenţia de a conduce pe alţii — n'a uitat publicul cetitoriu încă nenumĕraţii articoli, în carii „Tribuna“ îşi aroga şieşi privilegiul de a representá partidul naţional şi pe acei conducĕtori ai naţiunei pe cari va trebuí sĕ-i consulteze ori-cine ar voi sĕ se pună în conţelegere cu românii.

Dacă deci prin o minune s'ar aflá îndemnat episcopatul sĕ se pună în fruntea naţiunei, şi dacă prin o şi mai mare minune, cei dela cari atêrnă vindecarea ranelor poporului român, s'ar resolvá odată sĕ se apropie de el şi sĕ încerce a-l mângăiá, negreşit că nu „Tribuna“, ci episcopatul ar fi factorul pe care l'ar consultá, şi atunci tótă lupta „Tribunei“ contra unei părţi a episcopului român şi a bărbaţilor cu trecut, purtată cu atâta cerbicie, s'ar dovedí de un lucru zădarnic de un lucru rĕu, pe cum a fost.

In numĕrul procsim ne vom spune opiniunea nóstră în meritul cestiunei.

Revista politică.

Partidul aşa numit independent din dieta ungară a ţinut dilele trecute o conferinţă, în carea s'a desbătut cestiunea, ce atitudine are sĕ observe acest partid faţă de guvern şi special faţă cu dl Tisza.

Punêndu-se cestiunea politicei militante de obstrucţiune pe tapet, luă cuvêntul Dionisiu Pázmándy, carele se esprimă, că lupta deschisă contra ministrului Tisza trebue purtată cu tóte mijlócele şi în cas de necesitate oposiţia nu trebue sĕ se sparie nici de obstrucţiune, fiind însĕ că maioritatea membrilor în urma vorbirei conducĕtoriului Irányi a fost de părere ca vorba „obstrucţiune“, ca una care nu face tocmai laudă celor ce o întrebuinţézĕ sĕ se stérgă pentru totdeuna, sĕ se pregătéscă un plan de luptă hotărît contra dlui Tisza. Conform acestui plan, dacă premieriul ungar nu s'ar retrage nici după ferii, sĕ fie atăcat la fie care posiţiune a bugetului din partea opositiunei, ér posiţiuni nedesbătute mai sunt preste 1000. Maioritatea celor de faţă a fost pentru acésta propunere. Polonyi, Károlyi şi Lukács au susţinut politica de obstrucţiune, ceea-ce a silit din nou pe leaderul independenţilor sĕ ia cuvêntul şi sĕ accentueze, că pentru demnitatea parlamentului, şi espunênd tot deodată pericolele, ce ar puté resultá pentru parlamentarism dintr'o astfeliu de ţinută, a declarat solemn, că nici când nu va fi pentru obstrucţiune, va luptá însĕ în continuu contra guvernului.

In acelaşi sens a vorbit şi Helfy şi chiar Ugron a accentuat, că timpul pentru o astfeliu de politică a trecut, momentul potrivit era înainte de a se începe desbaterea pentru încetăţănirea lui Kossuth, când pentru acest bĕtrân esilat se putea pune întrĕgă ţéra în agitaţiune. —

In parlamentul vienes lucrurile se desvoltă până acum destul de neted. Partidele maiorităţii după multe conferinţe a ajuns la un resultat favorabil şi aşa guvernul e asigurat de un sprigin destul de puternic pentru a se puté opune atacurilor opositiunei. Conclusele, ce le-a luat dieta boemă cu privire la atitudinea deputaţilor germani încă se vor aprobá. Se speră, că întréga activitate politică, ce o a eserciat maioritatea dietei boeme va primí consimţemêntul parlamentului.

Din acésta causă presa opositională nu-şi póte ascunde de loc mănia şi în articolii cei aduce contra guvernului Taaffe, folosesce tóte mijlócele legale pentru a-l discreditá şi totodată a înfige săgeţi în cóstele singuraticilor bărbaţi de stat. —

Mesagiul de tron, cu carele regele italian a deschis camerile şi rĕspunsul la mesagiul regal a lămurit o cestiune, care până acuma era încá dubiósă. Se crede adecă, că guvernul şi în special dl Crispi se bucură de cele mai intime simpatii la o maioritate covêrşitóre a deputaţilor. Acésta se accentuà cu atât mai vêrtos, cu cât se vedeau resultatele politicei sale cu tóte sforţările şi zădărnicirile, ce se ridicau din partea opositiunei.

Cu ocasiunea desbaterei asupra mesagiului s'a produs îndată altă impresiune. Mai întâiu camera nici n'a voit sĕ se lase în desbatere şi acésta din motiv, că se impută premierului italian, că face politică ostilă Franciei, căreia Italia are adi ai mulţămí posiţia ce o ocupă ca stat în concertul statelor europene.

Când a fost vorbă a se alege comisia, care sĕ rĕspundă la mesagiu, camera nici n'a voit sĕ păşéscă la alegere, până ce dl Crispi n'a făcut declaraţiune categorică că nu e vrăşmaş Franciei, nici el nici guvernul şi că 'şi va dá silinţa ca şi pe cale economică sĕ satisfacă aspiraţiunilor ţĕrei şi ale poporului italian.

Cu ocasiunea alegerei comisiunei cu privire la rĕspunsul mesagiului regal s'a făcut lumină şi asupra situaţiunei guvernului român. Se scie, că senatul 'şi alesese de preşedinte pe generalul Florescu şi că acest bărbat a ocupat acel loc şi sub guvernul Catargiu. Acésta impregiurare a contribuit mult în strĕinătate ca actualul guvern se nu-şi prea facă ilusii de o durată lungă. Cu ocasiunea alegerei comisiunei lumea a fost surprinsă, că senatul a ales cu o maioritate persónele, cari au fost induse în lista guvernului, ér lista dlui Catargiu a întrunit o mică minoritate. Tot lista guvernului a reuşit şi în camera deputaţilor.

Meseriaşii nostri şi publicul român*).

Primul meu articul în materia acésta l'am finit cu cuvintele: „Atâta de astă dată.“ Voesc sĕ rĕmân credincios promisiunei mele şi acel altă dată, care se subînţelege în cuvintele citate, sĕ-l împlinesc de astădată.

Am pus pe tapet relaţiunea dintre inteligenţă şi meseriaşi, dar m'am esprimat cam concis, căci vĕd, că la noi românii, spunerea adevĕrului supără şi póte sĕ devină o puternică săgeată îndreptată în contră ţi. Sper însĕ, că am spus tot ce era de lipsă, pentru ca ómenii de inimă şi lipsiţi de patimi, sĕ înţelégă.

Cred a atinge un nou punct de relaţiune, când susţin, că cestiunea cultivărei mai basate a tinerilor nostri meseriaşi încă va fi o problemă, care ar meritá mai multă atenţiune şi consideraţiune, decât s'a dat până acuma.

După cât sunt eu informat, puţini dintre tineret se află, care sĕ nu posédă patru clase elementare sau sĕ fi terminat vre-o scólă poporală, crecţută de bună. Va fi adevĕrată acésta aserţiune a mea sau ba, un lucru este pus mai pe sus de tótă îndoéla: meseriaşii nostri sĕ nisuesc, ca sĕ ţină pas cu meseriaşii strĕini şi dacă multora le şi succede, acésta nu este atâta meritul îngrijirei nóstre de ei, ci inteligenţa naturală, firéscă a românilor.

Întreb eu, care dintre inteligenţa nóstră s'au câţi din acésta s'a interesat vre-odată de instruarea tineretului în scóla „Reuninnei industriale din loc“?

Rĕspundă fie care cu mâna pusă pe inimă şi eu sunt satisfăcut.

Noi am putut avé ocasiune sĕ ne convingem din datele statistice a acestei scoli, despre numĕrul tinerilor români şi pot sĕ constat, că relativ nu este aşa de neînsemnat.

Eu am firma convingere, că ei nu primesc acolo cultura de lipsă, după-ce chiar din gura profesorilor lor poţi audì, că acesti scolari sunt mai debili.

Dar chiar admitênd, că li-se dă cultură, com form gradului social, ce vor avé sĕ-l ocupe în viéţa sa, întreb eu, putem noi românii sĕ ne mulţămim cu acésta? de ce nu se îngrigesce inteligenţa ca sĕ fie instruaţi şi în limba română, când sciut este, că scolile de pe unde î-şi primesc primele cunoscinţe, de unde încep sĕ cunóscă alfabetul, sunt de tot nesuficiente.

Şi aici ar fi de lipsă o reformă radicală, dar despre acésta la alt loc, ér nu aici.

A-şi dorí deci interes în direcţiunea acésta mai mult, ca până acuma.

Ar trebuí deci cu o di mai curênd sĕ se înfiinţeze chiar o scólă de industrie română, unde în prima linie sĕ se aibă în vedere industria română, căci de nu ne vom sprijini noi, dela cine se asceptăm sprigin, ajutoriu şi mângăere.

I-mi vor rĕspunde unii, bine dle, dar unde sunt paralele, ne lipsesc finanţele. Nu ve temeţi! eu nu cer ca românul sĕ bage de nou mâna în pungă, căci sciu că destul a băgat, dar a-şi căutá şi căutând a şi aflá un alt espedient.

Am amintit mai sus de bărbaţii marinimoşi, cari au făcut donaţiuni însemnate aici în Sibiiu şi în Braşov pentru acéstă, clasă socială şi dóră n'a şi greşí când a-şi susţiné, că nu va fi contradicere cu intenţiunile testatorilor, dacă acestea două fundaţiuni mari ar contribuí pentru înfiinţarea şi susţinerea unei astfeliu de scoli.

Nu cred sĕ-nu fie esecutabilă idea acésta, numai bunăvoinţa şi interesul sĕ nu lipséscă, tóte sĕ pot face.

La susţinerea acestei idei me îndémnă şi împrejurarea, că astădi s'a pornit un puternic curent în direcţiunea învĕţămêntului profesional la fraţii de preste Carpaţi şi încă chiar de sus, dela guvern.

Chiar în mesagiul de tron se puse, ca unul din cele mai serióse planuri, şi ca una din cele mai momentóse probleme a guvernului şi a dietei actuale române.

Bărbaţi aleşi studiază cestiunea înfiinţărei de atari scóle, cari sĕ satisfacă dorinţei şi intenţiunei indicate în mesagiu şi încă în ramurile cele mai însemnate ale industriei.

Acesta este un punct fórte momentos în economia naţională a regatului „România“ şi merită tótă consideraţiunea.

Cu aceste puţine şiruri doresc deci sĕ pun în desbatere cestiunea de atare scólă şi sĕ atrag atenţiunea ómenilor mai mari şi mai tari, cari stau aprópe de numitele fonduri, sĕ-şi ea puţintică vreme şi pentru o gândire în direcţiunea acésta, căci cu distribuirea de ajutóre încă e bine, dar tot nu e destul de bine. Dacă voiu fi aşa norocos sĕ-mi vĕd intenţiunea realisată, atunci acésta ar fi pentru mine cea mai mare satisfacţie. *Dr. P. S.*

* Vedi Nr. 126.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

14. „Protopresbiterul declară pe acusători de nisce ómeni, care voind sĕ-l umiléscă înjosesc misteriul lui şi tîresc haina sfântă, pe carea o pórtă.“

ad 14. Noi n'am voit sĕ-l umilim pe acusatul, ci am voit şi voim sĕ-l facem se observe legea, şi asta nu însemnézĕ înjosirea misteriului preoţesc, ci din contră păstrarea sfinţeniei acelui misteriu, pentru-că un preot carele întru esercitarea chemărei sale totdeuna observă legea, nici când nu póte veni în conflict cu parochianii sei, mai cu sémă într'o parochie ca a nóstră, unde poporul este inteligent şi însuşi pricepe legea.

„*Sfânta haină*“ pe carea o pórtă, este o blasfemie în gura acusatului.

Nu noi suntem aceia, carii deşi nu ţinem de „sfântă“ reverénda preoţéscă — nisuim a o tîrí, ci însuşi acusatul, carele în sinodul eparchial în faţa archiereului seu şi a tuturor deputaţilor, scuturându-şi reverénda a numit-o „sdrénţă“, eschiamând, că „nu sdrénţa aceea îl cualifică pe el de protopop“ (era desbaterea asupra cualificaţiunei aspiranţilor de protopop). Asta este un lucru notoric, de carele s'a scandalisat tótă lumea, şi ca atare n'are trebuinţă de a fi dovedită.

El este acela, carele precum este sciut, nunumai pela locurile de cură nu pórtă reveréndă, dar chiar ací în Sibiiu umblă într'un „civil“ re-făţat cu roc scurt, pantaloni, o pălărie lată, lanţ de orologiu de aur şi cu buchet de flori în mână, de multe ori sărind ca un „paiaţ“ în giurul unor dame, încât poporenii sei se ruşinau de purtarea lui, ér strĕini se scandalisau, şi toţi numai cu aceea-l scusau, „ca nu póte fi cu mintea întrégă.“

Tot astfeliu, când umbla în reverenţi, de nenumĕrate ori l'a vĕdut publicul Sibiiului, cu reverenda de deasupra aruncată pe umĕr, cu cuptuşala roşie în afară.

Tóte acestea sunt fapte notorice, cari n'au lipsă de dovedi, pentru-că le cunosc toţi membrii consistoriului, ba precum sum informat Esc. Sa metropolitul după repetite scandaluri de acestea s'a aflat necesitat a-l întruntá pe stradă.

Un asemenea om numai din bătaie de joc numesce „sfântă“ haina, ce o pórtă.

15. „Acusatul négă, că ar fi fapt constat şi prin consistoriu şi prin sinodul archidiecesan, că cu ocasiunea alegerilor de deputaţi pentru sinodul archidiecesan acusatul ar fi dat instrucţiuni, ca sĕ se falsifice protocólele electorale, şi ar fi asistat la falsificare.

Cu ce se póte dovedi faptul adus înainte de acusatori?“

ad 15. Pentru dovedirea acestui punct me provoc la actele electorale referitóre la cercul Sibiiului pentru sinodul eparchial, periodul 1885—1887.

În urma protestelor întrate contra alegerei, sinodul a ordinat investigaţiune în causă, şi s'au constat abusuri de puterea oficială din partea acusatului, ba s'a constat, că în

comuna Slimnic, chiar în presența lui s'au făcut protocoale fals nou și altele. Consistoriul a ordinat cercetare disciplinară contra acusatului pentru acésta, ér sinodul în ședința sa ultimă a nimicit alegerea deputaților Iacob Bologa și Ioan de Preda.

Me rog ca acest act să se procure din oficiu, și cercetarea disciplinară ordinată deja să se efeptuéscă într'una cu acésta.

Me provoc mai departe la protestele ce au întrat în contra alegerei deputatului Ioan Slavici în cercul Sibiiului pentru congresul, ce s'a ținut în anul acesta.

Acolo încă este învinuit acusatul tot cu asemenea fapte.

Me rog să se procure și acele proteste din oficiu și să se estindă investigațiunea și asupra acelor proteste, deși Slavici și-a depus mandatul, pentru-că învinuirile nu sunt asupra lui Slavici, ci între alții și asupra acusatului. *)

(Va urmá.)

Cestiuni scolare.

Monitoriu. — Ajutoriul ce ni-l póte prestá un elev în instrucțiune și în alte afaceri de natură administrativă.

Ici—colo în scólele nóstre audim de vorba monitoriu, și se înțelege de comun sub vorba monitoriu un elev din scólă pe care-l designéză învețătotoriul pentru ținerea ordinei pe timpul până nu se încep prelegerile, sau și după prelegeri. Une-ori acest monitoriu este investit din partea învețătoriului cu putere discreționară; altă dată îi este mai restrins cercul de activitate. Totdéuna însă apare monitoriul ca un oficial al scólei.

In cele mai multe din scólele nóstre nu afli numirea de monitoriu, afli însă mai preste tot locul câte un elev, carele în absența învețătoriului supraveghéză ordinea, însémnă pe cei ce fac sgomot sau se bat.

Va se dică nu afli numirea, afli însă oficial și persóna ce-l pórtă acel oficiu.

Fiind-că esistă monitorii, sau cum i-am mai numí: supraveghietorii scólei — dintre elevi, se vedem, dacă sunt a se susține, sau dacă trebue să inceteze cu totul!

Fără disciplină strictă în o scólă, nu ne putem închipuí progres. O bună disciplină însă în scólă pretinde în locul prim ca în scólă să fie linisce. Acésta linisce trebue să se observe din partea elevilor înainte de începerea prelegerei, adecă îndată după intrarea lor în scólă, pre timpul instrucțiunei și după instrucțiune. O purtare cuviinciósă din partea elevilor ne documentéză respectul, ce au ei față de învețătoriu și față de scóla. Elevii în linisce au să intre în scólă, să se așeđe la locul lor, și tot astfeliu au se părăséscă edificiul scólei. Sgomotul in scólă, sberăturile, certele, alergările prin scólă preste bance, ba mai și bătăi sunt tot atâtea semne, că în scó ă lipsesce disciplina.

Bătătoriu la ochi este apoi a vedé, când pe un elev, când pre altul pe afară, unul să bea apă la fântână, altul să-și aducă recuisitele de scris, ér un al treilea, că și-a uitat cartea sau libelul, și tóte aceste lucruri se fac fără a fi controlate de învețători. Asupra unor atari stări adese ori audim espectorându se parte forurile bisericesci, parte părinții prunilor. Și cu tot dreptul se espectoréză, căci atari jurstări nu recomándă pe învețătoriu nici scóla lui. Am vędut casuri, unde învețătoriul a aplicat aspre pedepse pentru stirpirea unor atari lucruri, și pentru îndreptarea elevilor. Totul însă a rămas fără efect. In scólă a rămas disordinea și mai departe.

Sărmanul învețătoriu în o ți a trebuit să se nécăjéscă mai mult ca altul într'o lună.

Sunt însă și scóle, și încă pre sate, unde domnesce cea mai bună ordine și disciplină, și nu audi decât cuvinte de laudă la adresa scólei și a învețătoriului. Și ce e mai mult, acésta se obține nu în urma unor legi aspre, în urma de pedepse, ci numai în urma purtărei învețătoriului, și în urma generalisărei spiritului de disciplină asupra tuturor elevilor, ce frecuentéză scóla. Incepętorii se dedau la ordine prin esemplul celor din depărțemintele mai superióre. Spiritul de subordinațiune de linisce 'l intimpini totdeuna fie la începutul, sau finitul prelegerei. Relațiunile în o atare scólă între învețătoriu și scolari sunt fórte cordiali, ceea ce nu póte, decât să promoveze instrucțiunea și educațiunea.

De altă parte apoi aflăm scóle, pre sate, dar cu deosebire în comunele mai mari, și orașe (unde elevii sunt din deosebitele clase ale societății nóstre), în cari disordinea, certele, alergările, bătăile între prunci sunt de tóte ților.

Astfeliu de stări le intimpinăm parte acolo, unde sunt mai mulți învețători și fie-care lucră după cum 'l taie capul seu, și nu ține cont de ceea-ce a ordinat colegul seu, sau și acolo unde învețătorii se schimbă în fie-care an, și astfeliu și fie-care 'și are procedura sa față de prunci. Măsurile relative la disciplină, cari s'au aprobat astădi sau nu sunt observate sau apoi mâne se iau altele, și se fac esperimente, preste esperimente. In o atare scólă instrucțiunea nu va puté progresá, și pe încetul edificiul scolar este considerat ca un loc, unde pururea strigă și se face sgomot.

Este fapt constatat apoi, că susținerea disciplinei în scólă și afară de scólă, este una din cele mai grele probleme ale scólei poporale. Acésta problemă se póte deslegá cu succes numai acolo, unde învețătoriul e la locul seu, și unde ordinea de scólă prescrisă se observă până la cele mai mici detaiuri. Spre susținerea ordinei sunt însă de observat din partea elevilor anumite regule scurte și precise, cari li-se fac cunoscute ca să numai pótă avé loc nici o escusă.

Unde învețătoriul nu e la locul seu, acolo ordinea nu va esistá. Și ce fac atari învețători ca să și acopere defectele lor, și pentru ca să fie ordinea și liniscea în scólă? Ei își i-au refugiu la câte un prunc mai mărișor din scólă, pe care l fac monitoriu ori supraveghietoriu asupra purtărei scolarilor sei în scólă și în parte și afară de scólă. Să vedem pe un monitoriu în funcțiunea sa.

Cu tragerea campanei scolarii, elevii să adună înainte și după amédi la timpul ficsat în scólă, de comun la 7 și ½ diminéța și la 1 și ½ după amédi. Monitoriul încă e în scólă, și toți elevii sciu că el este încredințatul învețătoriului, ca să i supravegheze. Își dă sermanul monitoriu tótă diligința. Se așędă de comun după mésă, sau se preumblă prin scólă, notéză pe cei ce fac larmă, sau se bat, pe cei ce merg acasă, cu un cuvênt pe toți cei-ce nu țin ordine, câte odată îi mai și bate. Acéstă lucrare se continuă ași, mâne, și până la finitul anului. Totde una se raportéze ceva, și totdeuna învețătoriul va avé să țină judecați, și să pedepséscă pe cei culpabili.

Despre acésta se va fi convins ori și care învețătoriu, care s'a folosit de monitoriu. Și ce semn póte să fie acesta, că în fie-care ți monitoriul are ceva de raportat? Nimic alta, decât că monitoriul nu e în stare a ține ordinea. Și cum ar și puté el să o susțină? un camerad să pótă face, cea ce nu e posibil învețătoriului, fiind-că e prea comod, și nu-și pricepe chemarea.

Aici se póte vedé, că elevii nu au respect de camaradul lor, ei rid, fac sgomot, s'ar, se mai și bat, și le cade bine dacă nu-i observă monitoriul, éră dacă îi observă puțin le pasă de el. E scolariu și el ca și ei.

Elevii sciu ce regulă au să observede, ce au să facă, tot ei însă vĕd și aceea, că esecutorul legei, cine să-i tragă la respundere pentru neobservarea acelor reguli, nu e present.

Cu totul almintrea stă lucrul acolo, unde insu și învețătoriul observă neorênduelile, și momentan trage la respundere pe cel culpabil. Elevul acum scie, că nu póte scăpá neobservat sau să scape cu minciuna.

Ni se va reflectá, că în unele scoli cu ajutoriul monitoriului se observă liniscea cea mare. Da, se póte, însă acésta nu o mai fac scolarii, fiind că au respect de legile scolari, sau pentru-că s'au dedat a se purtá bine, ci ei singuri din frică, că la arĕtarea monitoriului au fost pedepsiți de către învețătoriu și cu vină și fără vină. Lipsesce odată monitoriul din scólă, elevii se simt liberi, și apoi să audim acum, ce sinagogă s'a făcut din scólă. Totul a fost o prefacere ori frică din partea elevilor. Pe asta cale însă nu moralisăm elevii, ci ii demoralisăm.

Este prea trist, întrebând pe un copil că: pentru ce ședeți voi așa omensce în scólă? și el să-ți rĕspundă: „ne bate învețătoriul, dacă nu ședem omenesce.“

Cu tolul almintrea e în o scólă disciplinată, acolo și în absența învețătoriului, nu auți sgomot, alergări prin scólă, semn dar, că elevii nu de frică tac, ci pentru-că așa voesc ei să tacă, pentru-că învețătoriul a sciut influința asupra voinței lor, ca ei să se pórte bine, sub ori-ce împregiurări. Pentru-ce dar să susținem monitoriul, dacă prin el nu putem influiuță asupra voinței elevilor, și dacă elevii ce fac, fac de silă și de frică?

Un alt motiv, pentru care sunt de delăturat monitorii mai este că: din un atare monitoriu mai adese ori în viéță devine un denunciant, ér între elevi adese să destéptă simțul de rĕsbunare, și ură contra denunciantului lui. Afară de aceste nu-se póte presupune, că un monitoriu în casuri concrete să descopere învețătoriului pe cel ce întradevĕr e devină, d. e. se bat 2 elevi și monitoriul arată numai pe unul și totuși celalalt póte se fie de vină. Judecata învețătoriului, și pedépsa dictată nici odată nu vor avé de basă un fapt sigur și real. Și dacă cineva pe nedreptul sau prea aspru a fost pedepsit, acésta are consecințe triste asupra moralului elevilor.

(Va urmá).

Varietăți.

* (Invitare.) Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ invită la ședința publică, ce se va ține Mercuri în 29 Novembre st. v. în memoria marelui archipăstoriu Andreiu, în sala cea mare a „Seminariului Andreian“ cu următoriul program:

1. „*Despărțirea vênĕtorilor*“ cor de F. Mendelssohn-Bartholdy.
2. „*Cuvênt ocasional*“ rostit de Elie Cristea, cleric curs III.
3. „*Epigonii*“, poesie de M. Eminescu, declamată de Corneliu Perșinariu, cleric curs II.
4. „*Cruciata*“, cântec pentru o voce de bass, cu acompaniare de piano de F. Schubert.
5. „*Influința crestinismului asupra vieței familiare în primii trei secoli*“, disertațiune de I. B. Boiu, cleric curs III.
6. „*Legenda Ciocârliei*“, poesie de V. Alesandri, declamată de Teodor Adam, cleric curs III.
7. „*Cucule cu pénă sură*“, cântec poporal, întocmit pentru o voce de tenor și cor de G. Dima.

Inceputul la 7 óre séra.

Sibiiu în 24 Novembre 1889.

Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor cuitá pe cale publică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Visita sultanului.) Scirile din Constantinopol și din Rusia anunță, că sultanul va cercetá în anul viitoriu mai multe curți europene, între care în primul loc sunt cea din Berlin, Petersburg și Viena.

* (Stanley). Renumitul scrutătoriu al Africei centrale Stanley s'a întors la Zanzibar. Multă vreme nu s'a audit nimic despre dênsul și se presupunea că s'a sfêrșit prin pustietățile și pădurile patriarchale ale Africei. Espedițiunile anume plănuite să caute pe Stanley nu și au ajuns scopul. Numai Emin Pașa a fost norocosul, căruia totu-și i a succes a l întâlní. Din causa strapațielor mari și a unei nenorociri ce i-sa întêmplat lui Emin Pașa el e greu morbos. Stanley însă cu tóte greutățile, ce li-a avut să le învingă și să lupte nu sufere de nimic. In curênd deci charta continentului Africa va luá o altă față.

* (Kossuth.) Studenții din Cluș și din alte orașe din Ungaria s'au alăturat la petițiunea studenților din capitală. Șovinismul magiar a mers și mai departe. Comitele suprem din Zemplin a adus cestiunea în adunarea congregațiunei comitatense și în urma stăruirilor sale congregațiunea a luat hotărîrea să se céră dietei modificarea legei incolatului în favórea lui Kossuth.

* (Luptă între infanteristi și husari.) In ospętăria dela „Pomul verde“ din Mișcolț s'a întêmplat în nóptea de Sâmbătă spre Duminecă mari vĕrsări de sânge. Infanteria și cavaleria, ce-și petrecea acolo, se luă la cértă și apoi la o cumplită bătaie făcênd întrebuințare de arme. Dece infanteristi au rĕmas greu rănițI, doi sunt pe mórte, tot așa și dintre husari. Lupta s'a putut curmá numai după ce s'a recuirat mai multă miliție la fața locului.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Decembre 1889.

Timișóra:	**48**	**25**	**29**	**37**	**8**
Viena:	**52**	**59**	**25**	**11**	**4**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 7 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.—	101.10
Acțiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.62	5.61
Napoleon	9.41	9.40

*) De atunci s'a mai ivit o dovadă eclatantă la sinodul archidiecesan din anul acesta.

Anume: în cercul electoral al Sibiiului, în urma morții fostului deputat Iacob Bologa efeptuindu-se alegere nóuă, la colegiul de scrutiniu a presentat bărbatul de încredere din Roșia un protocol sigilat în tótă forma, carele desfăcêndu-se conținea numele dlor I. Slavici și I. de Preda, ca aleși din partea acelei comune.

Bărbatul de încredere surprins de acéstă metamorfosă, a dechiarat în fața tuturor, că sinodul a votat pentru dl Dr. I. Moga și nu scie cum vin în protocol dóuĕ nume, de cari nici vorbă n'a fost în sinodul electoral.

Colegiul de scrutiniu a dificultat protocolul și a rugat pe consistoriu ca se ordineze investigațiune în causă.

La sinodul archidiecesan s'a presentat actul dimpreună cu justificarea preotului Bânda din Roșia, carele transpunênd la consistoriu protocolul cel adevĕrat, se scusă cu o greșală fórte curiósă.

În anul trecut — dice — în intervalul dintre alegere și scrutiniu, a mers la dênsul dl Simeon Popescu, protopopul suspendat deja, cu preotul din Sibiiu Bobeș și l'au întrebat, că pentru cine au votat alegĕtorii din Roșia? El a rĕspuns că pentru dd. Bologa și Cosma (NB. atunci s'au votat pentru doi deputați pe un period de 3 ani). Înfuriat de acéstă alegere a poruncit preotului ca încă în presența lui se facă alt protocol, în carele tóte voturile se fie date pentru dd. Slavici și de Preda. Temêndu-se că acusatul érăși va devení protopop după terminarea procesului, s'a supus și în presența lui a făcut un alt protocol, firesce fals cu numele amintite, și l'a sigilat în tótă forma, promițêndu-i că pe acela îl va trimite la scrutiniu.

Până la scrutiniu și-a tras séma și a trimis pe cel adevĕrat, ér cel „afurisit“ cum îl numesce el, a rĕmas la el.

Acuma din greșală a pus mâna pe cel „afurisit“ și l'a dat la bărbatul de încredere în locul celui adevĕrat.

Dacă ca suspendat a cutezat dl Popescu se facă un astfeliu de lucru, își póte închipuí ori-cine, ce presiuni a eserciat el asupra bieților preoți, epitropi și comitete, când era mare și tare? Aut.

Nr. 334/889 [239] 2—3

CONCURS.

In conformitate cu conclusul ddto 12 Novembre a. c. pt. prot. 145 al comitetului subsemnat, sĕ creéză din suma de fl. 412.01 cr. şi din interesele acestei sume, ce s'a transpus comitetului din fondul desfiinţatei societăţi academice „pentru spriginirea juriştilor sĕraci“ din Sibiiu, 4 ajutóre egale pentru 4 tineri români născuţi în Transilvania, cari vor dovedí, că studiază drepturile ca ascultători ordinari şi cu succes deplin satisfăcĕtoriu la una din universităţile din patrie. Pentru conferirea acestor ajutóre se escrie concurs cu terminul până la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au sĕ fie înaintate: „Comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, strada morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 12 Novembre, 1889.

G. Bariţiu, preşedinte. Dr. I. Crişian, secretariu II.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [232] 4

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1890.

Anul al treiḑeci şi nouĕlea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor. — Anunţe.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Spre evitarea

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^ma^

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	preţul	2.40
1 ismeană „ . . .	„	2.50
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuşi „	„	—.80
	Preţul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	preţul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mânuşi „	„	1.—
	Preţul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mânuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ţine provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă p rsóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 5—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.60,	—.50,	—.30
II. „	1.20,	1.—,	—.60
III. „	1.80,	1.50,	—.90
IV. „	2.40,	2.—,	1.20
V. „	3.—,	2.50,	1.50
VI. „	3.60,	3.—,	1.80
VII. „	4.20,	3.50,	2.10

Zona	Clasa I.	II.	III.
VIII. fl.	4.80,	4.—,	2.40
IX. „	5.40,	4.50,	2.70
X. „	6.—,	5.—,	3.—
XI. „	6.60,	5.50,	3.30
XII. „	7.20,	6.—,	3.60
XIII. „	8.40,	6.50,	4.20
XIV. „	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona	Clasa I.	II.	III.
I. fl.	—.50,	—.40,	—.25
II. „	1.—,	—.80,	—.50
III. „	1.50,	1.20,	—.75
IV. „	2.—,	1.60,	1.—
V. „	2.50,	2.—,	1.25
VI. „	3.—,	2.40,	1.50
VII. „	3.50,	2.80,	1.73

Zona	Clasa I.	II.	III.
VIII. fl.	4.—,	3.20,	2.—
IX. „	4.50,	3.60,	2.25
X. „	5.—,	4.—,	2.50
XI. „	5.50,	4.40,	2.75
XII. „	6.—,	4.80,	3.—
XIII. „	7.—,	5.30,	3.50
XIV. „	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Staţiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Murĕş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş-Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătorescc nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 130 Sibiiu, Joi 30 Novembre, (12 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La situaţiune.

III.

De ce se tractézá?

De cestiunea pusă în discuţiune publică prin „Luminătoriului", carea este:

„Sĕ cadă păretele despărţitoriu dintre noi şi dintre factorii nostri supremi naţionali".

„O ḑi, o unică ḑi, cei din Blaş şi din Sibiiu, din Arad şi din Oradea, din Lugoş şi din Caransebeş (pentru-ce nu şi cei din Gherla? Red.) sĕ nu mai trăéscă separaţi şi isolaţi de olaltă. ci în soliḑaritate între sine şi cu ceealaltă inteleginţă a poporului sĕ se lege pentru luptă, întru apĕrarea celui mai sacru şi vital drept şi tesaur, ce ni se atacă astăḑi la uniţi, mâne la neuniţi!"

Credem, că nu este suflet de român, carele scie cugetá şi carele vede deplorabila stare, la care am ajuns, de când s'a trас păretele despărţitoriu între noi şi între „factorii nostri supremi naţionali", sĕ nu doréscă şi sĕ nu conlucre după putinţă ca acel „părete despărţitoriu" sĕ cadă.

Ilusiunile nu mai au loc.

Esperinţa de un pătrariu de secol credem, că este de ajuns, ca cei ce se credeau destul de tari şi de apţi spre a conduce naţiunea şi fără suc cursul „popilor" sĕ se convingă, că acel pas a fost fórte greşit, că noi, cari trăim într'un stat monarchico-aristocratic, nu ne putem lipsí de *autoritatea* prelaţilor nostri.

Nu mai cercăm: care a fost adevĕratul motiv, ce a îndemnat pe inteligінţa laică în timpurile de mari ilusiuni, ca sĕ se „emancipeze" de archierei? trebue sĕ constatăm însĕ, că de atunci am mers tot din rĕu în mai rĕu, până-ce am ajuns unde suntem astăḑi, când, — n'avem ce nega, — noi un popor de aprópe trei milióne de suflete, unde este vorbă de drepturi nu formăm nici un factor în stat, dar nici nu ne scim afirmá ca factor, şi nu ponderăm nici măcar cât ponderéză micul popor săsesc, carele nu numĕră nici 200,000 de suflete.

La vedere noi am creat archiereilor nostri o posiţiune mai comódă prin aceea că i-am pus în scart în cele politice, şi póte că unora din ei le şi mai convine acéstă ticnă; în faptă însĕ ne-am nulificat pe noi, şi i-am nulificat pe ei. Căci vocea nóstră manifestată numai pe calea presei, fie ea cât de „lărmuitóre" nu trece preste pragurile nóstre; ér vocea archiereilor numai atunci póte impune, dacă ea este spriginită de aderenţa turmei lor.

Sĕ re uităm, ce influinţă are episcopatul romanocatolic în statul nostru? deşi tótă puterea lui asupra credincioşilor sei radimă numai în disciplină; pe când episcopatul nostru prin preoţimea sa căsătorită are rădăcini în popor, are interese identice cu poporul, şi chiar pentru aceea are şi este chemată sĕ aibă mai mare influinţă asupra poporului decât puternicul cler romanocatolic.

Asta trebue sĕ se scie şi în cercurile deciḑétóre, şi dacă acelea ar vedé un episcopat român, carele astăḑi numĕră şepte persóne, între cari doi metropoliţi, resolut a apĕrá interesele bisericei şi poporului român în solidaritate, şi ar scí, că acel episcopat este spriginit cu tótă căldura şi de inteligінţa laică a poporului român, — nu este cu putinţă, ca lucrurile sĕ rĕmână, cum sunt astăḑi, când nici măcar atâta considerare nu este, ca în ministeriul de culte şi instrucţiune publică, unde se provĕḑ afacerile bisericesci şi scolare ale ambelor confesiuni românesci, şi unde la început aveam un secretariu de stat, sĕ avem cel puţin un funcţionariu mai înalt român, carele sĕ cunóscă referinţele bisericilor şi scólelor românesci.

Credem, că din cele premise nime nu va puté deduce alte consecuenţe, decât că noi consimţim cu autorul articolului din „Luminătoriul" şi că am salutá cu entusiasm momentul, când ar dispăré părete despărţitoriu dintre noi şi dintre prelaţii bisericilor românesci, precum şi când ar cădé părete despărţitoriu dintre *dênşii* în afacerile naţionale.

Incât privesce pe cea dintâiu însĕ, cel ce a pus cestiunea pe tapet, trebuia sĕ mérgă cu un pas mai departe, şi sĕ ne indice modul: Cum îşi închipuesce dênsul, că s'ar puté realisá idea salutară?

Şi ací ḑicem şi noi ca „Tribuna": „e lucru fórte comod a cere ca episcopatul român sĕ se unéscă şi sĕ se pună în fruntea naţiunei" dar, adaugem noi, — e lucru fórte greu, a aflá puntea pe carea sĕ pótă trece episcopatul în castrele „naţiunei," înţelegênd sub „naţiune" inteligenţa, carea de un şir lung de ani fără concursul episcopatului a creat situaţiunea politică naţională de astăḑi a românilor.

Dacă cerem noi ca episcopatul şi în cele pur politice sĕ se pună în fruntea naţiunei şi sĕ mérgă solidar cu „ceealaltă inteligінţă a poporului", în prima linie noi „ceealaltă inteligінţă a poporului" avem datorinţa sĕ li-o facem posibil acésta.

Sĕ vorbim clar, dacă voim serios sĕ ne lămurim, căci cu frase nu ajungem la scop.

Situaţiunea politică de astăḑi, bună, rea, cum este, a creat-o inteligінţa laică şi preoţéscă fără concursul episcopatului român.

La conferenţele, cari au staverit programul naţional episcopatul n'a fost invitat, nici n'a participat. In privinţa concluselor luate în acele conferenţe episcopatul n'a fost consultat, nici în totalitatea sa, nici în parte, ba credem, că nu greşim, dacă ḑicem, că conducĕtorii adunărilor naţionale cu intenţiune au ignorat pe prelaţii bisericesci. Unii pentru ca sĕ-i cruţe, alţii pentru-că nu le convenia vederile cunoscute ale unora, ér pe ale altora nu voiau sĕ le cunóscă, ca sĕ nu se desilusioneze.

Cele mai multe puncte din programul staverit în adunările naţionale, credem, că le póte subscrie ori-care archiereu român, este însĕ un punct, şi acela este punct cardinal, mai cu sémă pentru transilvăneni, pe carele după-cum cunóscem noi situaţiunea, până când nu se va dechiará positiv că *da*! nu credem sĕ-l subscrie nici unul din episcopii şi metropoliţii români, şi acela este „pasivitatea", sau abstinenţa dela alegerile dietale.

Este sciut, că metropolitul Şaguna, cât a trăit a fost „activist" şi au fost activisti toţi cei din apropierea lui, din cari o parte sunt astăḑi grupaţi în jurul „Tribunei." Fiscalul seu consistorial, fie iertatul Borcia, apoi dd. Cristea, de Preda şi alţii în conferenţele naţionale de pe timpul acela luptau pe faţă pentru activitate, tot asemenea şi vicariul de atunci şi episcopul actual al Caransebeşului N. Popea.

Metropolitul nostru de astăḑi chiar faţă de conclusele conferenţelor s'a manifestat pe faţă pentru activitate.

Tot asemenea episcopul Aradului I. Meţian.

Metropolitul Blaşului Dr. I. Vancea, ca în tóte faptele sale politice, personal nu scim sĕ se fi dechiarat nici pentru pasivitate, nici pentru activitate — scim însĕ, că fişcalul seu consistorial — şi acolo metropolitul e consistoriul, la conferenţa din 1881 şi la cea din 1884 pe faţă a luptat aşa ḑicênd singur contra tuturor, pentru activitate, şi lumea credea, că dl advocat L. Csató dă espresiune voei metropolitului seu.

Episcopul Gherlei Dr. I. Szabó totdeuna a lucrat pe faţă pentru activitate.

Episcopul Orăḑii: M. Pavel a votat în persónă pentru deputatul din localitate ministrul-preşedinte C. Tisza şi a participat la tóte bancheturile date în onórea lui, în dominiul seu în Beinş a lucrat

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

III. Colindă.

(Colectată în Brad).

Susu-i roşiu curcubeu,
Hoi leru-mi Domne!*)
Nu-mi roşu curcubeu;
Ci-mi prânḑesce Dumneḑeu,
Când prânḑia Domnul mai bine,
Grea poruncă le mai vine.
C'a tunat Iuda de'n raiu,
Ce-o fost rĕu, tot a prădat,
Ce-o fost bun tot a luat.
Luat-o luna şi lumina,
Şi scaun de judecată
Şi găléta de botez.
— — — — — — — —
Sta Dumneḑeu şi gândia,
Dup'aceea că mâna
Şi din graiu aşa grăia:
D'alelei slugile mele,
Care din voi vi-ţi aflá
Sĕ vĕ bateţi cu Iuda?
— — — — — — — —
Vine Iuon Sânţion
Şi din graiu aşa grăia:
Dă-mi Dómne tunetul mie,
Sĕ me bat eu cu Iuda!
Dumneḑeu aşa grăia:
Că ţie nu ţi l'oiu dá,
Că esti tinĕr buecel
Şi ti-i vătĕmá cu el
Vine Ila Mihailă
Şi din graiu aşa grăia:
Dă-mi Dómne tunetul mie
Sĕ me bat şi io cu Iuda!
Dumneḑeu aşa grăia:
Că ţie nu ţi l'oiu dá;
Că esci tinĕr buecel
Şi ti-i vătĕmá cu el.
Vin' Ilie, Sânt Ilie
Şi din graiu aşa grăia:
Dă mi Dómne tunetul mie
Sĕ mĕ bat eu cu Iuda!
Dumneḑeu aşa grăia:
Póte ţie ţi l'oiu dá,
Cred, că tu l'i scĭ purtá.
Şi pe tin' te-oi învĕţá:
Tună rar, fulgeră des.
Când tună întâiaşi dată
'Mi tremură lumea tótă.
Când tună d'a doua óră
Câmpi dalbi întunecară.
Când tună d'a treia óră
Codrii verḑi se despicară.
Inchisorile-mi săria
Pe Dumneḑeu clătina.
Dumneḑeu aşa grăia:
Ho! Ilie Sânt Ilie,
Sĕ fi sĕc pe jumĕtate!!
Casa tare mi-ai tunat,
De pe min' m'ai clătinat.
S'o închinăm cu sănĕtate
La gazde la tóte.

IV. Colindă.

(Colectată în Brad.)

Eşit-or, Dómne, eşit,
„Cerindeni Dómne!*)
Vênător de-alui Pilat,
Sus în dél la codrii verḑi,
Cu şoimiţii sus în vênt,
Cu ogarii pe pămênt
Şi umblară, cât umblară,
Intr'o ḑi mare de vară
Şi nimica nu vênară.
Când fù cam de cătră sĕră,
Vênat mândru, că-mi văiră
Că-mi văiră un vultur sur
Cu penele de aur,
Cu clonţul de petrii scumpe,
Cu unghile de argint
Vênat grăbì de grăí:
Vênători de-alui Pilat
Nu grăbiraţi pe vênat!
Nu mi's fĕră vĕnătóre
Căci mi's Iuon Sântion!
Că am venit pe pămênt
Sĕ-mi botez un fiuţ sânt.
— — — — — — — —
La cea pétră rĕsturnată
La cea cruce răḑĕmată
Nu te poţi apropiá
Şepte miluri de pămênt
De sgomotul sfinţilor
De para făcliilor
De fumul tămâilor.

*) Se repetéză la fie-care rênd.

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

pentru alegerea deputatului de astădi G. Véghső, ér la Ceica în locul lui Alesandru Roman a lăsat de s'a ales secretariul seu Silviu Rezei.

Episcopul Lugoșului Dr. V. Mihályi, încă a participat la alegeri, chiar fratele seu P. Mihályi este deputat.

Va se ḑică: în punctul cardinal al programului politic-național, astădi pe basele esistente este imposibilă „unirea“ episcopatului cu „ceealaltă inteligință a poporului“ precum nu este posibilă unirea oleului cu apa.

A pretinde p. e. ca episcopatul român să se facă esecutorul unor concluse, cari s'au creat cu eschiderea lui, și precum dovedesc faptele, în parte contra vederilor lui, ar fi după părerea nóstră un lucru copilăresc, nematur, și ne discutabil; precum nici episcopatul nu póte pretinde ca aceia, cari sunt încredințați cu esecutarea concluselor conferenței naționale să devină perfidi față cu mandanții lor și să renunțe la împlinirea datorinței lor, acceptuând preste tot atitudinea politică a episcopatului.

Și una și alta ar vătemá pe un factor și ar fi în detrimentul demnității naționale a totalității românilor.

Fiind lucru afară de ori-ce îndoélă deci, că pe basele esistente acésta parte a datorințelor nóstre nu se póte realisá, noi „ceealaltă inteligență a poporului“, cari am creat basele actuale avem datoria să cercăm și să aflăm punctele de întâlnire, și dacă nu le aflăm astădi, să le cercăm mâne și poimâne, până ce le vom aflá, căci trebue să le aflăm, dacă voim să trăim ca un corp național, ca un factor în stat.

Cel ce a sulevat ideea, sau ori și cine, să vină să ne arete și modul realisărei ei, după cum și l închipuesce dênsul, și noi bucuros o vom discutá, ér până atunci să facem ce se póte.

Se póte adecă, ca într'o cestiune importantă, póte cea mai importantă astădi pentru noi, să fim una dela vlădică până la opincă, unit cu „neunit“, cu un cuvênt tótă suflarea românéscă, și acésta este: *causa scolară* carea este și biscricéscă și națională, și unde nu pot vení în conflict episcopii cu laicii nici uniții cu „neuniții“, căci interesele sunt identice și dela acésta atêrnă viitoriul națiunei.

Vom continuá.

Revista politică.

Bugetul ministrului de interne a fost primit din partea casei deputaților, așa precum a fost presentat. Ansă la discusiuni mai vehemente a dat positiunea gendarmăriei.

Deputatul Ugron a sulevat în general cestiunea și a accentuat, că ar fi bine ca gendarmăria să nu se ingereze la alegeri, preste tot, și să se mărginéscă nu mai la sfera de activitate, ce-i compete, făr a face abus de putere. Deputatul Ocnei Sibiiului, dl Stef. Tisza, voind să apere guvernul și preste tot ținuta gendarmăriei, a declarat de utopii cele-ce le a spus Ugron și provócă pe vorbitoriu să aducă casuri concrete.

Acéstă provocare a alimentat focul de luptă al oposițiunei și d'odată se ridicară: Lukács, Polonyi, Kaas și a revenit éră și Ugron, cari toți aduc casuri concrete dela ultimele alegeri de deputați. In vorbirile lor au desfășurat o tristă icónă pe terenul administrațunei și au accentuat nedreptățile, ce se fac jos și cari apoi află sprigin la cei de sus. —

Din incidentul unei circulare a ministrului român de agricultură, adresată proprietarilor, prin care le face cunoscut, că guvernului român i-a succes a deschide esport pentru vitele din România în Italia și că o societate s'a și angajat să cumpere preste 20,000 capete, foile din România revin asupra convențiunei vamale cu monarchia nóstră.

Din espunerile lor se vede, că nu se mai însuflețesc pentru încheerea convențiunei deóre-ce motivul principal, ce îndemna pe România la încheerea convențiunei și pe care se rădima mai tare și ministrul de esterne era fără îndoélă esportul vitelor din România în Austro-Ungaria.

„Românul“ în primul seu articol, vorbind de acésta cestiune, ḑice între altele: Suntem convinși, că acest nou debușeu va aduce folóse mari economiei naționale. Aceste folóse vor fi și directe și indirecte. Nu se va mai ḑice peste Carpați, cum ḑicea mai acum doi ani dl Matlekovics dela Pesta, că România, dacă nu espórtă în Austro-Ungaria, n'are unde esposta într'altă parte și se va năbuși în prisosul ei de producțiune. —

Presa rusă revine asupra desvoltărilor din România și organul „Le Nord“ susține, ca întréga presă rusă, că influințe străine au făcut să fie neinvinse greutățile interne, cu care a avut să lupte L. Catargiu. Acest ministru n'a fost, „persona grata“ la Viena. Acésta e și causa, că n'a primit decretul de disolvare din mâna regelui. Ori-cum însă soluțiunea dată crisei ministeriale nu póte fi decât temporală, noul cabinet va întimpiná acelea și greutăți ca și cel de mai nainte. Descompunerea parlamentarismului e vădită și tinera regalitate română, neavênd destulă autoritate, e silită să țină sémă de partide, și cu partidele trebue să guverneze și regele. Așa e tare ușor să ajungă érăși la cârmă Ioan Bratianu, carele cochetéză cu puterile din centru, cu tóte, că e mic în România numĕrul acelora, cari ar dorí o apropiere mai intimă de Austria și de alianța triplă.

„Timpul“, organul guvernului, se grăbesce să desmințéscă espunerile organului rus, accentuând, că politica țĕrei o hotăresc interesele ei generale și ea nu se póte modificá, după-cum se schimbă ómenii veniți la cârma statului. Sistemul constituțional nu dă pas înrîuririlor de afară, cu atâta mai puțin s'ar puté imputá suveranului, că dă ascultare glasurilor străine. Nu-se datoresce crisa ministerială neinvoirei regelui la disolvare. Suveranul n'a refusat disolvarea, dar se cuvinia negreșit — și acésta o susțineau și colegii dlui Catargiu — ca ea să fie justificată prin atitudinea ostilă a camerilor. Ultimele voturi probézá, că predomnirea elementului conservatoriu n'a încetat, maioritatea o are cabinetul și mai mult nu voesce să céră, căci el nu caută aprobarea órbă a actelor sale, nici nu fuge de discusiune. Tot în tonul acela vorbesce și „La revue de l'orient“ susținênd, că România numai direcțiune politică urmézá, fie ea cârmuită de dnii Catargiu, Carp ori dl Ioan Bratianu. —

Decând cu visita țarului la Berlin par a se fi schimbat relațiunile între puterile centrale ale triplei alianțe. Unele foi germane au și indicat motivele, ér presa rusă și a fost schimbat pe un moment tonul espunerilor. Acésta a fost și causa pentru-care cei din Paris au încept a priví cu neincredere la Petersburg și țarul s'a vĕḑut necesitat a încredințá chiar pe țareviciul ce să linistéscă pe cei din Paris și să-i asigure de simpatiile Rusiei.

Cestiuni scolare.

(Încheere.)

Presența monitoriului în o scólă e semn, că învĕțătoriul nu e punctual în ținerea prelegerei, că e comod, sau lenes, și nu se intereséză de progresul elevilor. Chiar din acest motiv, precum și din cele aduse mai sus, monitorii sunt de delăturat fără de nici o considerațiune.

Ajutoriul aparent, ce ni-l prestau monitorii, nu póte să fie decât demoralisătoriu. Pot însă elevii a ne prestá ajutoriu însemnat în scólă, parte prin implinirea unor lucruri de natură administrativă, parte prin instruirea și ajutorarea mutuală în instrucțiune.

Acest ajutoriu nu póte avé decât o influință binefăcĕtóre asupra disciplinei elevilor.

Sunt anume unele lucruri în scólă, la cari e bine să ne folosim de elevi d. e. la curățirea tablei, a mesei și scaunului de prav, deschiderea ferestrilor între óre pentru aerisarea scólei, adunarea caetelor, în cari s'au scris ocupațiunile scolari s'au domestice împărțirea caetelor, adnotarea celor absenți etc.

Tóte aceste nu sunt a se lăsá intêmplărei, și a-și perde învĕțătoriul timpul cu ele. Ar fi lucru greșit, ca intrând învĕțătoriul în scólă, pre un elev să l trimită să ude buretele, pe altul să stérgă tabla Aceste trebue normate, și trebue să se indeplinéscă cu precisiune prin elevii anumiți. Elevii de un temperament mai coleric și mai îndrăsneți, vor fi cei dintâiu, cari sunt gata a face atari serviții, pe când elevii mai molatici se vor retrage, și nu vor face cu plăcere atari lucrări. Un învĕțătoriu consciu de chemarea s'a va nisuí ca fie-care elev să vină în positiune a îndeplini acelea-și lucrări. Prin împlinirea cu punctualitate a lucrărilor amintite, se dedau pruncii la iubirea de ordine, și ascultare precum și la atențiune și acurateță în afacerile lor.

Totodată elevul se dedă de mic, a lucrá pentru binele comun, ceea-ce este un câstig mare pentru viața socială, la carea ia parte mai târḑiu elevul, ca bărbat matur.

Acésta e partea morală a lucrului. Să nu uităm apoi, că cel ce implinesce serviției amintite, le face tóte gratuit. Oficiul lui cât duréză e un oficiu de onóre.

Chiar de aceea elevii designați se nisuesc a fi cât mai prompți. Negligarea serviților, s'au împlinirea în un mod neindestulitoriu, aduce cu sine perderea oficiului, ceea ce érăși influințéză asupra elevului precum și asupra clasei întregi, observându-se, că cel ce nu e acurat, nu merită încredere din partea învĕțătoriului. A eschide pe un elev cu totul dela prestarea unor atari serviții nu e consult; chiar și atunci, când dăm de elevi lenesi și tândălosi.

Ai ridicá pe acestia, și a-i dedá la împlinirea cu acurateță este arta mai mare. De multe ori din lenesi, neindemânatici la lucru ne succede a face elevi bravi, punctuali și iubitori de ordine.

Cu mult mai însemnat însă e ajutoriul, ce pot să ni-l dea elevii — mai buni — în istrucțiune de a dreptul.

In o scólă cu un învĕțătoriu și mai multe despărțĕminte, totdeuna întimpină mari greutăți în instrucțiune, mai vêrtos, când avem mulți elevi debili, sau lenesi, ori nedisciplinați. In atari impregiurări ne putem ajutá de elevi mai buni, diligenți și cu purtări bune. Astfeliu pre elevul debil 'l vom așeḑá în bancă lângă unul mai bun, pre cel negligent lângă unul diligent, pre cel nedisciplinat lângă unul iubitoriu de ordine și acurat cu afacerile sale.

Pre acésta cale în mod tăcut elevul cel bun va vení în ajutoriul celui debil, sau celui negligent. A ne dimite ací special, și a arĕtá tóte casurile, unde putem luá refugiu la ajutoriul elevilor — ar trece preste marginile unui articlu de ḑiuariu.

Un învĕțătoriu cu tact va scí aflá casurile, unde să se foloséscă de elevi.

Firesce totul are să se întêmple sub ochii și controla învĕțătoriului. Să luăm câte va esemple.

E óra de caligrafie. Sunt 3—4 elevi, cari duc trăsurile preste linii, nu le duc grose, unde trebue trăsurile. Acésta se întêmplă odată, de dóuĕ ori și așa mai departe. Ce are să facă învĕțătoriul? Să se ocupe esclusiv cu acestia?

Aici se va puté folosí de elevi. Un alt esemplu. Un elev întimpină mari greutăți în scrierea ortografică.

Să stea învĕțătoriul ca la fie care cuvênt să-l facă atent? Nu! Un elev mai bun pus lângă cel debil ne va puté scóte din nĕcas, și va puté îndreptá pre cel debil. Un elev întimpină mari greutăți în cetire, și nu are pe nimenea acasă, ca să i arete? Și aici ne putem folosí de un elev, ce șede în apropierea lui.

Este sciut, că elevii cuprind de multe-ori unele lucruri cu mult mai ușor dela semenii lor, decât dela învĕțătoriu. Pentru-ce dară să nu ne folosim de elevi, în casuri de lipsă! Ni se va obiectá póte, că prin acésta ajungem la metoda Bell Lancasteriană.

Nu, nici decât! Avem de a face numai cu unele casuri, dar nu cu un sistem de instrucțiune, prin care elevii mai buni în tot timpul de scólă au să instrueze pre semenii lor, unul sau mai multe despărțăminte.

Unde învĕțătoriul singur e în stare a se ajutá în casuri ca și cele arĕtate mai sus; acolo să nu se foloséscă de elevi. Acésta însă e cu putință numai acolo, unde învĕțătoriul are numai o singură clasă, cu un singur despărțĕmênt, și numĕrul elevilor nu este de 40—50 elevi. *d. ŏ. Sch.* . . .

Simeon Popescu.

(Urmare.)

16. „Acusatul négă punctele din acusă, că nu și-ar împlinit datorințele ca protopop și paroch, că ar lucrá cu intențiune la periclitarea bisericei, că ar năsuí la distrugerea instituțiunilor nóstre bisericesci, și că ar fi despoietoriu al bisericilor.

Cu ce se pot dovedí punctele acestea din acusă?“

ad 16. Că acusatul nu și împlinesce datorințele sale ca protopop și ca paroch am dovedit mai sus, am dovedit prin acusa disciplinară a comitetului nostru parochial, și dacă mai voiți doveḑi, me provoc la împregiurarea, că el nici până astădi nu a comunicat cu comitetul resoluțiunea ven. consistoriu referitóre la acusa, ce a înaintat-o dênsul la consistoriu, pentru-că a ținut ședință fără numĕrul recerut de membri etc., nu a comunicat nici raționiniile pe anul 1886, revĕḑute prin consistoriul archidiecesan, nici resoluțiunea consistoriului referitóre la acelea, că el nu atunci revedea matriculele botezaților și cununaților, când făcea așa numitele visitațiuni canonice prin parochiile din tract, ci numai ca să mai capete câte cel puțin 5 fl. dela o parochie, dispunea ca să i-se aducă acasă, și fără a le revedé dacă matriculele sunt corect purtate s'au ba, le subscria.

Ca dovadă me provoc la matriculele din parochia Slimnic, cari sunt provĕḑute cu subscrierea lui fără nici o observare, deși în acelea sunt rubrici góle fără datul botezului, sau nascerei respectivului.

Me rog să se procure din oficiu acest dat.

Că lucră cu intențiune la periclitarea bisericei și la distrugerea instituțiunilor nóstre bisericesci, sunt destulă dovadă faptele, pentru care este acusat din partea nóstră, — dar dacă mai voiți doveḑi, me provoc la lucrul sciut: că el a dat poruncă în fie-care comună, ca pe preotul să-l alégă inomis de președinte al comitetului parochial, ceea-ce în modul acesta este contra legei.

În asta privință me provoc la notariul din S. C. P., și la judele D. B.

A poruncit mai departe, ca banii bisericilor să nu-i manipuleze epitropii parochiali, ci preoții.

Me provoc la casul cunoscut din parochia din Sibiiu suburbiul inferior, unde preotul în urma acestei dispositiuni sub ochii și cu aprobarea acusatului ca protopresbiter a înstrĕinat averea bisericei și a însărcinat realitățile aceleia fără scirea și convoirea comitetului și epitropiei parochiale, ba a căpĕtat și laudătoriu public dela acusatul, publicat și în

„Tribuna“ pentru-că urmând îndrumărilor dênsului a făcut lucrurile, pentru cari este pus și parochul Bobeș sub cercetare disciplinară.

Cercetarea după cum sum informat este terminată, me rog se o procurați din oficiu și se o considerați la decidera acestei cestiuni

Tot asemenea a manipulat și cu fondurile protopresbiterale, despre cari nici o scire n'are epitropia protopresbiterală, ci le manipuléză dênsul, ba din fondul protopresbiteral *a și ridicat banii* dela „Albina“ pe basa libelului, carele este în mânile dênsului în 16 August anul curent, va se ḑică *de când este suspendat.*

Me provoc la cunoscutele legături, ce le are cu „Tribuna“ al căreia cel mai aprig spriginitoriu, colaborator și fundatoriu este.

Dovadă între altele este și împregiurarea, că dênsul întru propagarea învĕțăturilor sale către tract, spre publicarea cercularelor sale către parochi și învĕțători se folosesce tot de colónele acestui organ al seu, carele însĕ a fost întemeeat anume pentru discreditarea capului bisericei nóstre în sus și în jos, și în astă direcțiune a și lucrat publicând cei mai infami articoli contra Esc. Sale metropolitului, a sinódelor și congreselelor nóstre bisericesci, dar totodată și laudele privitóre la adresa acusatului. El cu desconsiderarea tipografiei archidiecesane, tóte circularele sale și alte tipărituri oficióse le procura în tipografia „Institutului tipografic“.

Me provoc și la cercetarea, carea s'a făcut contra dênsului din partea Esc. Sale metropolitului, pentru-că a escomunicat pe „Telegraful român“ din bugetele parochiilor din tractul seu, și me rog ca și acel act sĕ se procure din oficiu.

Me provoc chiar la productul seu spiritual, la opul seu „Pneuma“, un op vrednic de un ateist, dar nu de un preot ortodocs, în carele trage la îndélă dogma trinității, dând alte esplicațiuni spiritului sânt, decât cele admise de biserica nóstră.

Ér că este un pericol pentru fondurile bisericesci, un despoitoriu al bisericilor și al poporului din tractul seu me provoc:

1. La casul citat mai sus din parochia din Sibiiu suburbiul inferior, unde cu învoirea lui s'au spesat banii bisericei fără consultarea comitetului, sinodului și epitropiei parochiale și s'au ridicat un împrumut de 1000 fl. în numele parochiei și s'au întabulat pe realitățile acesteia fără scirea și învoirea ei pe basă de documente false.

2. Me provoc la dl Ioan Hannia, ca la administrator protopresbiteral, carele a avut ocasiune a se convinge că sub acusatul, a fost posibil ca libelul de depuneri dela Sparcassa săséscă de aici referitoriu la fondul scolariu din B. sĕ se pemnoreze pentru datoriile lui R. I. din B., tot la acea Sparcassă, unde a zăcut mulți ani fără ca debitoriul respectiv sĕ fi achitat nici măcar interesele, din care causă în urmă Sparcassa s'a escontentat din fondul scolariu pentru datorie străină.

În timpul cât a zăcut acel libel la Sparcassă, acusatul a făcut mai de multe ori visitațiune canonică in B. a aflat, a trebuit sĕ afle de lucrul acesta și totuși n'a dispus ca avere a scólei sĕ se reîntregéscă, nici n'a făcut arĕtare la consistoriu, prin urmare a consimțit cu un act, prin carele se periclitéză averea bisericei.

3. Me provoc la raționiniile comunelor bisericesci dín tractul Sibiiului, cari se află la consistoriu, și me rog ca acestea sĕ se procure din oficiu.

Din acelea se pot vedé, că acusatul sub diferite pretecste a cercetat comunele parochiale mai de multe-ori pe an, deși de regulă o visitațiune canonică este suficientă într'un an într'o comună, pentru eserciarea controlei din partea protopopului.

La tóte comunele și-a socotit afară de diurne complete spese de cărăușie cu calésa, astfeliu încât sunt comune, cari la an au plătit sub acesti titli acusatului câte 40—50 fl. și peste tot sume, cari întrec venitele celor mai multe parochii.

4. Me provoc la puține casuri cunoscute, și anume:

a) La espensariul, ce l'a presentat epitropiei nóstre, prin care pretindea sĕ i-se plătéscă mai multe sume, ce nu-i compet, încât comitetul a fost necesitat sĕ-l substérnă la ven. consistororiu pentru licuidare, carele apoi a și redus pretensiunile lui la $^1/_3$ parte.

b) La espensariul, ce l'a presentat dómnei G. M. din Sibiiu în causa ei divorțială, carea asemene a fost necesitată sĕ céră intervențiunea ven. consistoriu ca sĕ pótă scăpá de esacțiunile oficiale ale acusatului, carele asemene s'a redus prin consistoriu.

c) La procesul divorțial al lui Dr. V. P., în carele acusatul ca for și-a licuidat șieși aprópe la 1000 fl. competințe nenormate, și încă a avut cutezanța a apelá el sentința consistoriului pentru că îi redusese pretensiunea esorbitantă, deși îi încuviințase o sumă considerabilă.

d) La procesul divorțal al dlui A. C. în carele, deși procesul s'a terminat așa ḑicênd cu contumacie față de incta și-a licuidat sie-și peste 200 fl. spese de for fără nici o îndreptățire la acésta.

Tóte acestea se basézĕ pe acte, cari se află la vener. consistoriu, deci me rog ca sĕ se procure din oficiu.

(Va urmá.)

Varietăți.

* (Dela Curte.) Familia domnitóre petrece în Viena. Monarchul va sosí pela începutul lui Ianuariu în Budapesta, unde va rĕmâné șase septĕmâni. Ḑiua morții archiducelui Rudolf (30) Ianuariu o va petrece familia domnitóre în Budapesta. Ca și în Viena, așa și în Budapesta în carnevalul acesta nu se vor face festivități la curte.

* (Invitare.) Comitetul central al *„Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului* va ține *Duminecă în 10/22 Decembre 1889* în comuna *Rĕșinari* în sala hotelului eventual în biserica cea mare o întrunire agricolă, la care se va discutá despre îngrijirea vitelor și despre grădinile de pomi.

Intrunirea se va deschide la 12 óre din ḑi.

Toți membrii și spriginitorii reuniunei precum și cei ce se intereséză de progresul agriculturei la noi sunt poftiți la acésta întrunire.

Sibiiu, în 10 Decembre, 1889.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

* (Notele de 1 florin.) Scirea, că notele cele nóue de un florin vor încetá din circulațiune, se privesce de o scornitură gólă. Ce-i drept, că hârtia pe care se imprimă, e cam slăbuță, dar s'au luat dispositiuni, ca sĕ se prepare o anumită hârtie mai durabilă, prin care sĕ fie trase și firicele de pĕr fin, așa ca sĕ nu se pótă de loc falsificá, ori ca falsificarea sĕ se cunóscă ușor. Colórea e cea mai potrivită și numai cu greu se póte imitá.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că în 16 l. c. la 9 óre a m. se va ține licitațiune publică în localul edificiului postal pentru tóte scrisorile și pachetele, cari n'au putut fi distribuite la destinațiunea lor.

Avis.

Domnii representanți români, în congregațiunea municipală sibiiană, sunt învitați la o conferință, ce va avé loc *Vineri în 1/13 Decembre a. c. la 5 óre d. p.* în localitățile casinei române.

Sibiiu, în 11 Decembre, 1889 st. n.

Comitetul clubului.

Din public.

Arad, 8 Decembre, 1889 st. n.

Din incidentul articolului fórte binenimerit și publicat sub titlul „Un lucru nesocotit“ în Nr. 122 de éstimp al „Telegrafului Român“ vine dl Dr. Nicolau Oncu din Arad, și cu datul 26 Novembre a. c. în Nr. 125. al acestei prețuite foi, în rubrica „Din public“ începe cu următórele: „Am condamnat faptul, când pentru prima óră părintele Ciora dela Micalaca, în colónele ḑiarului „Tribuna“ a pus în discusiune publică și a atacat ca din senin institutul nostru „Victoria“.

Va se ḑică, dl Oncu pe mine me pune în fața publicului, ca pe unul carele prima óră am atacat institutul nostru de bani „Victoria.“

Cine cunósce cele ce eu am scris în „Tribuna“, provocat de un pretin al dlui Oncu, cetind corespondența dniei sale de mai sus, se va convinge, că nici dl Oncu nu difere de ceialalți pretini nervoși ai sei din Arad, cari au fost apostrofați în Nr. 122 al acestei foi.

Spre chiarificarea publicului, permiteți-mi în acésta prețuită fóie, ca sĕ luminez cestia, și sĕ se vadă că dl Oncu n'a avut nici un motiv de a se ocupá cu persóna mea în afacerea d-sale.

Faptul s'a întêmplat, că un pretin al dlui Oncu sub numele „Aradanul“ a scris în Nrii 161 și 162 ai „Tribunei“ mai multe flécuri din Arad, și între altele m'a insultat și pe mine, din care incident mi am ținut de datorință a-i face observările cuvenite la rêndul meu; și în cele ce am scris în Nr. 174 al „Tribunei“ într'altele am ḑis următórele:

„De tot naivă e apoi afirmațiunea coresponden tului, când ḑice, că „grupul de ómeni, partea cea mai mare din generațiunea tinerĕ, 'și a impus deocamdată o ținută observătóre“ firesce, că față cu celalat element pervers, care nu e inclinat a-și frământá capul cu închipuiri. Sĕ me ierte însĕ dl corespondent, că eu altcum cunósc tréba, și anume o cunosc așa, că acel element din Arad, la care aparține verosimil și aradanul, s'a pus într'o ținută observătóre de silă, pentru-că pe terenul de activitate în interesul de obște s'a recunoscut pe sine de incapace; dar mai ales s'a pus pe terenul observatoriu din interesul propriu, pentru-ca cu atât mai cu succes sĕ se pótă îndulcí de ródele unui institut întemeiat sub firma națională, care institut *„per fas et ne fas“* a ajuns sub stăpânirea lor, și acest institut este institutul de bani „Victoria“, aci s'au grupat dniile lor și de aci vin apoi teoriile, că pentru causele publice naționale române numai dênșii sunt „sinceri și necorupți“. Va vení însĕ vremea sĕ se facă odată lumină, ér până atunci vom urmărí și noi cu atențiune manipulările acestui grup de ómeni, cu atât mai vêrtos, căci până acum afară de vorbe multe nici o faptă n'am vĕḑut dela dênșii!“

Nici mai mult nici mai puțin ce am ḑis; deci dacă în acestea dl Oncu află vre-un atac contra institutului, în a cărui frunte stă, atunci trebue se presupun că D sa nu are cunoscințe temeinice despre acea, ea ce este atac, ceace ca jurist ar trebuí sĕ aibă.

Dacă în cuvintele mele află dl Oncu atac, îl rog sĕ nu mistifice înțelesul acelora asupra institutului „Victoria“ de care mărturisesc, că și eu me interesez ci atacul sĕ-l esplice asupra persónei sale și asupra clubului seu, pe care eu nici odată nu-i voiu recunósce de sfinți neatacabili, apoi sĕ scie dl Oncu, că pe aici lumea nu e atât de naivă ca sĕ crédă, că institutul „Victoria“ n'ar puté subsistá fără dl Oncu și compania sa.

Așa se vede însĕ că dl Oncu e fórte șiret și preventiv; deci simțind óreși care miros de picanterie din urmă celor ce am scris eu în Nr. 174 al „Tribunei“ la adresa clubului seu, — prin agenții și pretenii sei au voit a-și face reclam în „Românul“ din Bucuresci și „Tribuna“ din Sibiiu; și tréba mergea de minune bine, décă nu venia „Telegraful Român“ din Sibiiu și în Nr. 122 a nimerit cuiul chiar în cap, ceea ce așa se vede, că a treḑit atât pe dl Oncu, cât și pe ceialalți malcontenți ai sei.

Va se ḑică, ceea ce eu am ḑis, s'a împlinit, căci a venit vremea de s'a făcut lumină, în urma căreia dl Oncu fu silit în Nr. 125 al acestei foi, a dá de minciună pe cei mai buni ortaci ai sei, cari au scris în „Românul“ și „Tribuna“ despre institutul „Victoria.“ Atâta am dorit și eu sĕ vĕd, și după-ce odată dl Oncu dechiară în publicitate, că dela institutul „Victoria“ „sunt și vor fi eschise tóte veleitățile politice și de partid“ — eu iau cu plăcere la cunoscință; — dar veleitățile personali, unde au rĕmas dle Oncu? acelea vrei sĕ le susții și pe mai departe??

Românul ḑice, că „cine sémĕnă vênt, seceră furtună;“ dl Oncu încă e unul dintre aceia, care au sĕmĕnat și sémĕnă mult vênt aici în Arad; deci sĕ nu se supere dacă vine vremea sĕ și secere; și eu unul, carele nu i doresc tocmai rĕu, pot sĕ-i recomând ca sĕ se lase de nervosități și provocări, décă vrea sĕ rĕmână om cinstit între ómeni.

Deci respingênd dela mine insinuarea ce mi face dl Oncu — că eu a-și fi atacat prima óră institutul „Victoria“ — îl îndrum cu acésta insinuare la pretenii sei, cari prin scrierile lor nesocotite în „Românul“ și „Tribuna“ singuri taie crénga de sub piciorul dlui Oncu de o parte, ér de altă parte subsapă viitoriul institutului nostru „Victoria“, pe care l'am întemeiat noi românii cu sudórea românéscă, nu pentru interesele personali de grandomanie ale dlui Oncu și consocii, ci pentru interesele bietului popor românescu din părțile Aradului, fără privire la veleități politice și de partidă.

Atâta spre orientarea dlui Oncu, dela un preot și unul dintre acționarii mici ai „Victoriei“, carele nu are datina a umblá cu minciuni.

Ioan Cióra,
paroch în Micalaca, ases. cons.

MONITOR. 47

Calendariul sĕptemânii

3—9 Decembre.

3 Duminecă: Profetul Sofoniu, Teodor, Teodul, Ioan, Agapiu, Selevc, Mamas, Gavriil, Angel. *4 Luni*: Varvara, Ioan Damaschin, Iuliana, Christodul, Christodula, Serafim. *5 Marți:* Sava, Anastasiu, Diogen, Averchiu, Non, Grat, Nectariu, Filoteiu. *6 Mercuri:* (†) Nicolau, archiepiscopul dela Mira Lichiei. *7 Joi:* Ambrosiu, Atinodor, Neofit, Dometiu, Isidor, Achepsima, Amun, Gaian, Gaiu, Pavel monachul, Prisc, Martin, Nicolau, Grigoriu, Filotea. *8 Vineri:* Patapiu, Sosten, Apolos, Chifa, Tichic, Epafrodit, Chesariu, Onisifor, Sofroniu. *9 Sâmbătă:* Ana mama Născătórei de Dumneḑeu, Ana mama profetului Samuil, Ștefan cel nou.

Rituale bisericesci.

Duminecа din 3 Decembre a XXVII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 2 și din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 5-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriți-l“.

Mercuri în 6 Decembre (†) amintirea celui dintre Sânți Părintelui Nicolau, archiepiscopul dela Mira Lichiei, serbătóre legată. Polieleu. Catavasia Nascerei Domnului: „Christos se nasce, măriți-l“.

Loterie.

Mercuri în 11 Decembre 1889.

Brünn: **51 28 29 3 50**

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o órá plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḍiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apreți scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele rezultate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 25—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 131 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La situaţiune.

IV.

Am afirmat în articolul precedent, că *causa scolară* este terenul pe carele ne putem uní cu toţii.

Asta o susţinem fără reservă.

Ací ambele biserici pot merge mână în mână şi suntem siguri, că inteligenţa laică va sprigini pe episcopat cu tótă căldura întru apĕrarea drepturilor garantate prin lege şi întru desvoltarea acelora.

Ací nici din partea episcopilor nu póte subversa nici o şovăire faţă cu guvernul, căci causa scolară este şi causă bisericéscă, şi unde este căusă de a se espune episcopul pentru biserica sa, n'are sĕ caute, dacă îi place puterii sau ba? ci sĕ caute cine este pe teren legal? dacă guvenul desconsideră legea, datoria episcopului este sĕ-şi espună şi viaţa pentru biserica, pentru turma sa.

Casuri de acestea şi în timpul mai recent am vĕdut chiar şi dela episcopatul romano-catolic, dela primatele însuşi, fără ca prin asta sĕ se fi alterat şi bănuit loialitatea lui cătră tron şi cătră legi.

Ca însĕ cel puţin în acéstă cestiune se putem lucrá cu efect şi în solidaritate, cu tot dreptul putem cere şi noi cu „Luminătoriul" ca „mai marii bisericii unite se iésă din cuibu rile lor solitare, se iésă din reserva lor" *sistematică*, şi sĕ se facă mai multă lumină decât până aci.

Ce face şi ce a făcut episcopatul, consistoriile şi toţi factorii chemaţi a apĕrá scolile gr. or. române, sunt cunoscute tuturor celor ce vor sĕ le cunóscă.

La gr. or. aceste lucruri se petrec în vederea lumii, ce fac episcopii şi consistoriile se raportéză la sinóde şi la congrese, în casuri mai grave iau concluse şi sinódele şi congresele, ér protocólele acestora se tipăresc şi sunt accesibile pentru ori-cine; din contră, ce face episcopatul gr. cath. şi ce se petrece în sinul consistoriilor gr. cath. nimie nu scie, fie chiar de interes general naţional.

Şi astă tăinuire credem, că a contribuit mult la consternaţiunea generală, ce a produs casul gimnasiului din Beinş, a contribuit şi prin aceea, că precum vedem şi din „Gazeta Transilvaniei", nimene nu este orientat despre posiţiunea gimnasiilor gr. catolice în statul nostru, ér cei ce din pracsă şi din acte *sciu positiv*, cum stă lucrul, nu vin ca sĕ facă lumină.

Că prelaţii bisericei gr. or. aşa pricep afacerile scolare cum le am definit noi, şi că cu deosebire Metropolitul nostru în astă cestiune bucuros face şi în cas de necesitate *şi în viitoriu va face* causă comună cu biserica gr. catolică şi cu inteligenţa laică, credem, că după faptele din trecut *nimene nu póte trage la îndoélă*; căci este lucru sciut, că în reşedinţa nóstră metropolitană s'a iniţiat lupta comună în contra proiectului de lege pentru introducerea limbei magiare castudiu obligătoriu în scólele elementare.

Ba metropolitul nostru a făcut şi mai mult.

La timpul şi la locul seu el singur a luptat şi pentru gimnasile gr. catolice, — anume în anul 1883, când s'a pertractat în casa magnaţilor articolul de lege XXX despre scólele medii, aceea lege la care negreşit se va fi provocând ministrul de culte şi instrucţiune publică în afacerea gimnasiului gr. cat. din Beinş.

Pertractarea s'a început în Lunea Pascilor românesci, şi póte că nu fără intenţiune s'a defipt terminul pe aceea ḑi.

Metropolitul nostru, după-ce cu o septĕmână mai nainte, când s'a defipt ḑiua pertractării, nu i s'a primit propunerea de amĕnare până după sĕrbătorile nóstre, deşi afară de Sântele Pasci, cari reclamă pe episcop la reşedinţa sa, mai avea înaintea uşii şi deschiderea sinodului archidiecesan cu multele sale lucrări pregătitóre, a preferit a se lipsí de tóte acestea, cari în fie-care an se repetéză, şi pentru momentuositatea causei a rĕmâné în Pesta şi a se pregătí pentru apĕrarea causei scolare.

La pertractare, deşi din proiect era evident, că gimnasiile confesionale gr. catolice sunt mai ameninţate decât cele ale confesiunilor cu autonomie bisericéscă, dintre prelaţii bisericei „mai bine situată şi astăḑi mai bine păstorită" cum ni-o presentă „Tribuna" *nici unul n'a participat*, ci la pertractarea generală întreg episcopatul român a fost representat numai prin metropolitul nostru şi prin episcopul Aradului, ér la cea specială numai prin metropolitul, carele, la un proiect de lege de 73 §§ a făcut 42 de amandamente, şi anume la §§ 2, 3, 4, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 41, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 69, 70, între cari unele principiale fórte ponderóse, basate pe legea de naţionalitate, unul special pentru gimnasiul din Năsĕud, ca sĕ se susţină şi pentru acela drepturile, cari în § 41 se susţin pentru gimnasiile „statului catolic" din Transilvania.

Tóte acelea propuneri şi motivarea lor s'au publicat atunci în ḑiariul nostru, celelalte ḑiare nici notiţe n'au luat de ele, ba s'au aflat şi omeni, cari îşi băteau joc de ele.

Dacă se primiau propunerile metropolitului nostru, şi mai cu sémă cele propuse la § 8, astăḑi nici pe lângă cea mai rĕuvoitóre interpretare a legei nu s'ar puté întêmplá la Beinş aceea ce s'a întêmplat, şi de ce ne temem, că va urmá şi la alte gimnasii.

Dacă atunci fie-care archiereu român îşi făcea datoria, dacă se punea la cale o luptă solidară şi energică, póte că ministrul Trefort se induplecá a primí unele dispoziţiuni favoritóre pentru gimnasiile române gr.-catolice, cari erau şi sunt mai ameninţate, acésta însĕ nu s'a întêmplat; ér vina negreşit nu o pórtă episcopatul gr. or. . . .

Mai observăm ací, că sunt în rătăcire şi în necunoscinţă de causă aceia, cari afirmă, că ceea ce s'a întêmplat astăḑi cu gimnasiul gr. cath. din Beinş, mâne se póte întêmplá cu gimnasiile greco orientale; căci până când este în vigóre art. de lege XXX din 1883 asta nu se póte întêmplá, fiind gimnasiile confesionale ale bisericilor autonome în privinţa limbei de propunere scutite prin § 7 al acelei legi, ér cele catolice, între cari se subsumézĕ şi cele gr. cat. se consideră, după noi pe nedrept, dar este faptă că se consideră, de acelea, cari încap în conceptul „a vallás és közoktatásügyi minister rendelkezése és közvetlen vezetése alatt", „cari stau sub dispositiunea şi conducerea directă a ministrului de culte şi instrucţiune publică" şi ca atari după §. 8 al acelei legi, în privinţa planului de învĕţământ sunt supuse discreţiunei ministrului, avênd el a ţiné cont numai de referinţele locali, un termin fórte elastic.

Dar dacă a fost aşa în trecut, nu urméză se fie tot aşa şi în viitoriu, ér asta atêrnă pur şi simplu numai dela episcopatul gr.-catolic.

Precum póte acel episcopat se participe, şi participă de câte ori îl provócă primatele romano-catolic, în afaceri bisericesci ca-

---

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

V. Colindă.

(Colectată în Valea-Brad).

Maica sfântă-şi purcedea
Domnului Domn de a nostru.*)
Prin pometul raiului,
De-a mirosul florilor.
Grele munci o d'ajungea
Se lua şi se ducea
La dumbră de ploput verde
Şi din graiu aşa-i grăia:
Stăi tu plop de-a lopăirea
Sĕ mi-ş nasc un fiuţ sânt
Fiuţ sânt p'acest pământ.
— — — — — — — — —
Plopul sémă nu băga
Şi mai tare lopăia:
Maica sfântă-l blăstĕma:
Fireai tu plop blăstĕmat,
De mine, de Dumneḑeu
Mai tare d'un fiu a meu,
Şi tu stare sĕ nu ai
Nici în lin, nici în senin
— — — — — — — — —
Maica sântă-şi purcedea
Prin pometul raiului
De-a mirosul florilor
Grele munci o d'ajungea
Se lua şi se ducea
La grăşduţul cailor
Şi din graiu aşa grăia:
Staţi voi cai de-a rompănirea,
Sĕ miş nasc un fiuţ sânt
Fiuţ sânt p'acest pământ!!
— — — — — — — — —
Caii sémă nu băga
Şi mai tare rompănia,
Maica sfântă-i blăstĕma:
Fireaţi voi cai blăstĕmaţi
De mine de Dumneḑeu
Mai tare de-un fiu de-a meu
Şi voi saţ sĕ nu aveţi,
Numa'n ḑiua de Ispas
Ş'atuncea numai un cias
— — — — — — — — —
Maica sfântă-şi purcedea
Prin pometul raiului,
De-a mirosul florilor
Grele munci o d'ajungea
Se lua şi se ducea
La umbra de tisă verde
Tisa verde, cum se vede
Cleombi în jos că slobozia
Maicei sfinte îi umbra,
Maica sfântă o alduia
Fireai tisă alduită
De mine, de Dumneḑeu,
Mai tare de-un fiu de-a meu
Sĕ fii érna ca şi vara
— — — — — — — — —
Maica sfântă-şi purcedea
Prin pometul raiului
De-a mirosu! florilor
Grele munci o d'ajungea
Se lua şi se ducia
La escluţa boilor
Şi din graiu aşa grăia:
Staţi voi boi de-a rumegá
Sĕ mi ş nasc un fiuţ sfânt.
Boii dacă o vedea
'Napoi mi se dedea
Maicei sfinte-ii aburau,
Maicei sfinte îi uşurau,
Maica sfântă îi alduia:
Fireaţi voi boi alduiţi
De mine, de Dumneḑeu
Mai tare de-un fiu de-a meu
Şi voi boi sĕ fiţi sătui
In brăsduţa plugului
Până plugariul prăndesce
Bou'n brazdă odihnesce.

VI. Colindă.

(Colectată în Ţereţel.)

Colo, jos, Dómne mai în jos,
„Lin molin, ler molin".*)
Jos, la dumbruţa ceriului
Şede-şi maica Domnului
C'un fiuţ micuţ pe braţe
Fiuţ plânge, stare n'are,
Maica sa din graiu grăiare:
Taci tu fiuţ, taci tu dragă,
Că ţie maica ţi-o da
Două mere, dóuĕ pere,
Dóuĕ ţiţe d'albe a mele.
Fiuţ plânge stare n'are
Maicăsa din graiu grăiare
Taci tu fiuţ, taci tu dragă
Că maica ţie ţi-o da
Cheiţele ceriului,
Care s'or lovi din ele
Sĕ descui raiul cu ele.
Tu sĕ fii mai mare'n raiu.
— — — — — — — — —
Ia! te uită, maică uită
Colo sus la Rusalim!
Este-un pom mândru 'nflorit
Cu florile de argint
Jos, la umbra pomului,
Sunt trei mesteri, mesteresc
Cruce domnului croesc
Şi trei fauri făuresc
Rup la cue de oţel
Tot la mine sĕ le bată
Tot prin palme şi prin talpe.

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

tolice, la conferenţe comune cu episcopatul romano catolic, ar puté, cel puţin aşa credem noi „şismaticii“ — se participe episcopii români gr. catolici, în afaceri scolare românesci, la conferenţe comune cu episcopii români gr. or. Asta întru nimica n'ar alterá punctele „sântei uniri.“

Şi ce edificătóre ar fi pentru necăjitul popor român astfeliu de conferenţe! Cât bine ar puté resultá din asemenea conveniri în tóte privinţele pentru poporul român!

Nimic nu se recere altă, decât să se lapede unii — că nu toţi sunt stăpâniţi de aceea slăbiciune —de superstiţiul, că ar fi în detrimentul „sântei uniri“ ca episcopii uniţi să trăéscă în frăţietate şi să se consulteze impreună cu episcopii „şismatici.“

Inceputul însă trebue să l facă Blaşul, şi încă nu numai pentru-că acum El urméză la rênd, ci şi pentru-că după cele păţite în trecut, demnitatea bisericeii nóstre nu permite ca Sibiiul să se mai espună la o desconsiderare de carea a avut parte în cestiunea limbei magiare în scolile elementare.

Atunci Sibiul a trămis o deputaţiune de bărbaţi fruntaşi la Blaş să-i aducă la cunoscinţă paşii ce intenţionéză a-i face, şi să-l róge ca şi biserica gr. catolică să conlucre şi ce se va face să se facă în conţelegere.

Deputaţiunea s'a rentors cu rĕspunsul, că Blaşul consimte.

Dup'acea metropolitul nostru a comunicat pentru conţelegerea ulterióră cu metropolitul din Blaş şi ḑiua, când deputaţiunea nóstră se va aflá în capitală.

Blaşul n'a mai rĕspuns nimic.

In Budapesta, Metropolitul nostru, îndată după sosire a sciricit la otelul la carele de regulă trage Escelenţia Sa din Blaş, dacă se află acolo sau ba?

De acolo a căpĕtat rèspunsul că: Esc. Sa a plecat deja la Viena.

Sosit la Viena, Metropolitul nostru a întrebat de locuinţa Metropolitului din Blaş, cu intenţiunea ca să se înţelégă la olaltă în privinţa modului de procedere.

A primit rĕspunsul că, „Metropolitul din Blaş cu episcopul din Lugoş au fost eri în audienţă la Maiestatea Sa, ér astăḑi au plecat către casă“.

Astfeliu deputaţiunea nóstră, neputênd nici într'un chip convení cu episcopatul gr. cath. şi-a staverit tecstul petiţiunei şi s'a presentat la Maiestatea Sa singură sub conducerea metropolitului nostru.

Ce cuvinte a adresat metropolitul din Blaş către Coróră şi ce rĕspuns a obţinut? nime din public nu scie până în ḑiua de astăḑi.

Cuvêntarea metropolitului nostru şi rĕspunsul Maiestăţii Sale precum şi adresa deputaţiunei către Coróná a dóua ḑi au fost publicate în tóte ḑiarele, şi la timpul seu s'au substernut sinodului şi congresului, şi se află tóte tipărite.

După rentórcere acasă, metropolitul nostru a comunicat adresa nóstră precum şi rĕspunsul Maiestăţii Sale cu metropolitul din Blaş „dorind prin acésta a continuá conţelegerile de până acum în acest obiect“.

La acestea n'a căpĕtat nici un rĕspuns dela Blaş.

Tóte acestea le-am comunicat precum le-a spus metropolitul nostru la masa sa, în presenţa mai multor óspeţi, unii gr. cath., chemaţi după terminarea afacerei anume ca să le raporteze, şi s'au spus nu ca să remână secret, ci ca să se scie, deci credem că n'am comis nici o indiscreţiune prin publicarea lor.

Când s'a desbătut proiectul de lege în casa magnaţilor, şi metropolitul din Blaş şi episcopul din Lugoş au apĕrat posiţiunea românilor cu tótă bărbăţia în tocmai ca metropolitul nostru şi ca episcopul Aradului.

Individual deci acesti doi prelaţi ai bisericei gr. catolice au aperat causa alăturea cu prelaţii bisericei gr. orientale, — dar luptă solidară n'a fost ba, până când biserica gr. or., s'a presentat cu tótă posibila autoritate, toţi episcopii cu deputaţiuni din cler şi din laici, din tóte diecesele, biserica gr. cat. nici măcar pe toţi episcopii sei nu i-a putut angaja la luptă, ér de o acţiune solidară s'au ferit şi acei doi prelaţi, ei vor fi sciind pentru ce?

După o astfeliu de precedenţă credem, că nici însuşi Escelenţia Sa metropolitul Vancea nu va aşteptá, ca în viitoriu metropolitul nostru să iee iniţiativa la o luptă comună, căci şi dacă după „Tribuna“ este „aḑi mai rĕu situată“ „şi mai rĕu păstorită“ biserica nóstră, umilită totuşi nu ne-ar plăcé să o vedem, — păstorii ei însă sunt atât de luminaţi şi de buni români, în cât şi după celea petrecute, provocaţi de fraţii lor gr. catolici la luptă comună românéscă, nu ne îndoim că se vor angajá cu tot zelul şi cu tótă sinceritatea.

Să vedem!

Revista politică.

De un timp încóce foile ruse se ocupă mereu cu raporturile monarchiei nóstre şi în special cu politica ei orientală. Deşi de mai multe ori a declarat presa rusă, că privesce cu mult indiferentism asupra acestei politice, deóre-ce popórele slave din peninsula balcanică sunt cu mult mai pĕtrunse de misiunea, ce o au, decât de a se lăsá conduse de pornirile diplomaţiei austro-ungare, totuşi indată-ce a simţit, că guvernul bulgar a intrat în pertractări cu cei din Viena pentru imprumutul bulgar, presa a început atacurile şi amenincările ei obicinuite.

Pe timpul tractărilor „Novoie Wremia“ scria, că dacă guvernul austriac va permite ca imprumutul să se facă la bursa vienesă, atunci tótă lumea va trebuí să admită, că Austro-Ungaria recunósce legalitatea lucrurilor în Bulgaria. E numai întrebare, ḑicea cestionata fóie, dacă acésta procedere va corĕspunde şi intereselor europene şi mai ales va corĕspunde ea declaraţiunilor, cari le-a făcut contele Kalnoky înaintea cancelariului german Bismarck la ultima întêlnire, ce o au avut. Din atitudinea şi soluţiunea, ce va dá Austro Ungaria acestei cestiuni, se va vedé, dacă ea a fost sinceră, când a făcut declaraţiunea, că Austro Ungaria doresce să trăéscă în cea mai bună prietenie cu Rusia.

Fiind acum cotarea imprumutului bulgar la bursa vieneză un lucru indeplinit, întréga presă rusă 'şi varsă focul mâniei asupra monarchiei nóstre intrebuinţând cele mai aspre şi mai vehemente espresiuni.

Consimţĕmêntul guvernului austriac, ḑice presa ruséscă, e cea mai flagrantă vătămare a tractatului de Berlin.

Austro-Ungaria a voit să arete lumei, că recunósce legalitatea principelui Ferdinand, ceea-ce Rusia pentru bunăstarea şi liniscea europénă nu póte să o lase să trécă uşor la ordinea ḑilei, căci acésta este un eveniment, ce se impotrivesce cu totul direcţiunei politice, ce o urméză Rusia. Prin pasul, ce l'a făcut Austria, diplomaţiei rusesci îi e fórte uşor a declará de vătĕmate stipulaţiunile tractatului de Berlin şi a se scutură de acel tractat. Rusia nu mai póte suferí spriginul celor din Viena dat usurpatorilor din Sofia. Rusia va trebuí să grăbéscă, fie măcar prin mijlocirea celor din Berlin, a admoniá pe Austria să fie mai cu judecată, căci în cas contrariu tot lucrul póte luá caracterul unui adevĕrat casus belli. Provocărei Rusiei trebue să i se dea un caracter internaţional şi tóte puterile, cari au semnat tractatul de Berlin să se pronunţe asupra atitudinei Austriei pentru-ca Rusia să scie de ce are să se ţină în viitoriu. —

În Frankfurt a avut ocasiune împĕratul german a se pronunţá cu privire la atitudinea sa politică. În un toast ca rĕspuns la vorbirea primariului suprem, Miquel, conducĕtoriul naţional-liberalilor, a ḑis împĕratul, că scie apreţuí binecuvêntările păcei şi speréză, că şi dênsului îi va succede ca şi antecesorilor sei a manţiné pacea. Tótă nisuinţa mea, în trécga mea activitate, a ḑis împĕratul, sunt îndreptate într'acolo ca patria mea să fie privită mare, puternică şi vĕḑută. Insufleţit de acest principiu m'am urcat pe tron şi în aceste idei trăesc. M'am convins aḑi, ce róde au adus anii, succedându-le antecesorilor mei a manţiné pacea. Dacă va vrea Dḑeu şi nisuinţele mele vor fi încununate de acelea-şi succese.

La urma vorbirei împĕratul laudă pe primariul şi acésta distincţiune, ce i-o a arĕtat a provocat mare sensaţiune, în tóte cercurile conducĕtóre din Berlin. Acesta e şi motivul, că presa berlinesă se ocupă în detaiu cu raporturile dintre diferitele grupuri politice şi o parte a presei aduce laude mari dlui Miquel, că s'a făcut vrednic de atenţiunea demonstrativă a împĕratului şi-l salută chiar ca pe vitoriul cancelariu al Germaniei.

In sfêrşit mult asteptatul firman pentru amnestia cretensă a fost publicat. El cuprinde 11 puncte care în esenţă conţin următórele: Durata funcţionărei guvernorului general nu mai e mărginită. Numĕrul deputaţilor adunărei naţionale cretense se reduce la 57, anume 35 creştini şi 22 mohamedani; alegĕtorii şi anume din fie-care comună câte 5 se adună în locurile principale ale cantónelor. Gendarmaria, carea până acum se compunea dintre indigeni, se va formá dintre locuitorii celoralalte provincii, nu vor fi eschişi însă nici indigenii. Ḑeciuéla se va socotí după mediul celor 6 ani din urmă, luându se de basă 3 ani roditori şi 3 neroditori.

Punctul din urmă privesce amnestia.

In urma acestor dispositiuni mai multe familii cretense, care s'au adăpostit în Atena, Corin etc. s'au înturnat érăşi. Liniscea însă nici acum nu e restabilită pe deplin. S'au încins mai multe încăerări între cetăţeni şi soldaţi şi în timpul din urmă s'au făcut şi vĕrsări de sânge

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Dacă faţă de persónele interesate în aceste afaceri, cari tóte sunt inteligente şi ómeni cari sciu cumpĕní ce i-se cuvine şi ce nu i se cuvine protopopului, şi chiar pentru-că sunt inteligente sunt şi mai darnice — a cutezat acusatul să formeze pretensiuni atât de esorbitante pentru-că şi a împlinit datorinţa ca protopop, ve puteţi închipuí ce va fi făcênd el când are de lucru cu bieţii ţerani, cari nici se sciu apĕra, nici nu sciu ce este permis şi ce nu este permis protopopului să pretindă pentru actul seu oficial?

Din tóte acestea se vede lămurit şi limpede, că acusatul protopop „model“ cum îl accentuéză organul seu „Tribuna“, s'a pus pe jaf să se îmbogăţéscă, şi că nu binele bisericei şi al credincioşilor încredinţaţi conducerei lui este scopul funcţiunei lui de protopop, ci punga lui, protopopiatul pentru dênsul este un teren de esploatat din punct de vedere material.

Dar în fine

5. Me provoc şi la casul, carele în primăvara anului acestuia îl vorbia tótă lumea prin Sibiiu, al lăsĕmêntului Ecaterinei Momolo Cardini din Bucuresci.

În casul acesta pe séma unor pretendenţi dăduse acusatul unele date, ce a aflat în archiva parochiei nóstre cu privire la copii fostului membru al fostei companii grecesci de aici: Timoteiu Georgevici — advocatului C. L. din Bucuresci.

Tot în acéstă causă a dat documente şi preotul din suburbiul inferior George Bobeş, pe basa cărora un rênd de pretendenţi au isbutit a fi recunoscuţi şi au căpĕtat sume considerabile din lăsĕmêntul amintit.

(Aci cu provocare la martori şi la documente publice — act notarial — se constată o speculă ne mai pomenită cu oficiul seu de paroch. Cum s'a resolvit dl Popescu ca să dea şi se procure date şi otelierului din Sibiiu Tunyogi, carele în 1887 şi el ca representantele ereḑilor lui Constandin, fiului lui Timoteiu Georgievici umbla după milióne, dar în fine s'a mulţămit cu o sută şi câteva mii de franci, ce i-a scos dela dl L. şi soţii în urma învoelii ce o au încheiat înaintea dlui notariu public P. Nemeş din Braşov. Cum şi-a întrerupe cura din Tuşnad şi la dorinţa lui Tunyogi şi a advocaţilor lui din Bucuresci s'a re'ntors la Sibiiu, dar n'a tras la locuinţa sa, ci la otelul lui Tunyogi, unde a stat mai multe ḑile, unde şi-a dus matriculele şi alte documente parochiale şi în societatea strĕinilor interesaţi a pregătit documentele necesare, apoi re bene gesta, după-ce şi-a asigurat sume fabulóse pentru casul de reuşită — din otel érăşi s'a reîntors la Tuşnad.

Considerând însă, că aici este vorbă şi de cause private, cari póte şi acuma stau sub pertractare şi de interese private, cari nu pot formá obiect de publicitate din incident strĕin — aceste detaiuri nu le public).

Un scandal acesta ne mai pomenit şi o compromisiune pentru biserica nóstră, de carea vorbia tótă lumea prin Sibiiu prin localuri publice în timpul acela, spre batjocura si ruşinea nóstră a tuturora. *) (Va urmá.)

*) Chiar à propo se publică în „Pester Lloyd“ din 7 Iuniu a. c. o corespondenţă din Bucuresci ddto 4 Iuniu de următoriul cuprins: „(*Proces pentru o ereditate de dóue milióne*). Procesul relativ la ereditatea după vĕduva Ecaterina Cardini Momolo reposată în Bucuresci, carele deja de mai mult timp ocupă cercurile nóstre juridice, a întrat într'un nou stadiu de desvoltare, prin validitarea pretensiunilor de ereditate a dómnei de Somogyi n. Rétyi mare proprietară în Moha. Dómna Iuliana de Somogyi adecă: combate validitatea hotărîrilor luate de tribunalul din Bucuresci în causa eredităţii, ce representă o valóre de cel puţin dóue milióne de fl. remase de Momolo, reposată fără testament, prin cari tótă averea reposatei s'a adjudecat advocatului de aici Constantin Leca, ca celei mai de aprópe rude a reposatei milionare. Tribunalul de aici, pe basa *estraselor matriculari*, ce le au produs agenţii de eredităţi (Erbschafstwerbern) de aici a purces din convingerea, că, reposata după nascere ar fi fost Ecaterina Georgevici, ér Constantin Leca ar fi cel mai de aprópe erede al ei“ (Aci se ḑice apoi, că ea ar avea doveḑi, că reposata s'a născut în Moha şi că a fost sora ei, dar nu şi-a putut validita dreptul nici pe calea consulatului austro-ungar din Bucuresci, nici la tribunal, ci în fine a cerut intervenţiunea ministrului de esterne contele Kálnoky rugându-l să esopereze o investigaţiune severă şi punerea sub secuestru a verei mobile, ce aparţine la lăsĕmêntul Momolo, apoi încheie astfeliu):

„Nu este neinteresant, şi la tótă întêmplarea nu este în favorul ereḑilor recunoscuţi până aci de către judecĕtoriile române, dovada produsă de dna Iuliana de Somogyi în rugarea sa către ministru, că estrasele matriculare şi documentele despre necsul de înrudire, pe basa cărora s'a adjudecat ereditatea advocatului Constantin Leca, *provin* dela fostul dar pentru iregularităţi demisionatul (?) protopop greco ortodox din Sibiiu *Simeon Popescu*, carele de când e demisionat din postul seu (?) fără nici un venit evident, trăesce lumea albă aici în Bucuresci“. („Ohne jedwedes nachweisbare Einkommen, hier in Bukarest, ein völlig sorgenloses Leben führt“).

Asta nu va fi tocmai adevĕrat, căci dl Popescu este profesor de teologie în Bucuresci, şi ca atare are salariu din carele un călugĕr modest póte trăí cinstit. Aut.

Convocare.

Toţi membrii reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Cluş Turda, prin acésta — conform hotărîrei comit. central, ţinută în Cluş la 21 Novembre a. c. — se convócă la adunarea generală, ce se va ţiné în 6 Decembre st. v. a. c. la Agârbiciu, la care cu tótă stima se învită toţi bine voitorii înaintării învĕţămêntului a luá parte.

Programa.

Şedinţa I. a. m. în 6 Decembre.

1. Participarea cu toţii la serviciul divin.
2. Deschiderea adunărei prin presidiu.
3. Constatarea membrilor presenţi şi înscrierea de membrii noi.
4. Statorirea definitivă a programei adunărei generale.

Şedinţa a II-a p. m.

5. Raportul comitetului central.
6. Alegerea unei comisiuni censurătóre.
7. „Cum şi prin ce mijlóce am puté face scóla plăcută elevilor“? Disertare de G. Prigónă.
9. Tractarea Nrului „10“ ca prelegere practică de Filimon Ignat.

Şedinţa a III-a a. m. în 7 Decembre.

9. „Cum şi prin ce mijlóce am puté desvoltá cultura inimei elevilor“? disertare de V. Teotelecan.
10. Desbatere asupra unui regulament al afacerilor interne a reuniunei, recomandat de membrii G. Prigónă şi V. Teotelecan.
11. Rapórtele comisiunei censurătóre.
12. Statorirea bugetului pe a. 1890.
13. Reconstituirea reuniunei pe un period de 3 ani.
14. Propuneri.
15. Prefigerea locului pentru viitórea adunare.
16. Încheerea adunărei prin presidiu.

Cluş, în 21 Novembre v. 1889.

Tullie Roşescu, preşedinte. — *G. Prigónă*, secretariu,

Varietăţi.

* (Şedinţa publică a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“). Precum în trecut aşa şi în anul acesta societatea de lectură a elevilor nostri seminariali în presara ţilei s. apostol Andreiu a ţinut o şedinţa publică întru memoria marelui archiereu Andreiu br. de Şaguna, al căru-i nume îl pórtă acéstă societate. Programul acestei şedinţe publice este cunoscut publicului nostru cetitoriu din Nr. 129 al ţiariului nostru, şi acum în ce privesce succesul producţiunilor, constatăm cu plăcere, că a satisfăcut pe deplin asteptărilor numĕrosului public, ce a participat la acéstă şedinţă. Constatăm în general, că temele a fost bine alese şi adecuate chemărei şi spiritului, ce trebue se caracteriseze pe fiitorii preoţi. Nu voim ca sĕ facem o apreţiare mai detaiata, căci şi în apreţiarea singuraticelor puncte am vení tot la resultatul: bine-succes, dar special încât privesce *„Cuvêntul ocasional“* rostit de elevul curs III cler. Elie Cristea trebue sĕ accentuăm, că a fost acomodat şi fórte bine nimerit. Că producţiunea a mulţămit asteptările publicului s'a constatat şi prin cuvintele Preacuv. Sale dlui archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, lăudând progresul dovedit de acéstă societate.

* (Invitare) Corpul învĕţătoresc dela scóla capitală gr. or. română din Orĕstie învită la Productiunea *„Literară-musicală*, ce se va arangiá Duminecă la 3/15 Decembre a. c. în edificiul scólei gr. or. cu următoriul

Program:

1. *„Cânt de primăvară“* de F. Bartholdi Mendelssohn, esecutat de corul micst sub dirigiarea învĕţătoriului Ioan Branga.
2. *Starea bisericei gr. or. din Ardél înainte de venirea metropolitului Andreiu baron de Şaguna şi influinţa binefăcĕtóre a acestuia pe tóte terenele vieţii nóstre“*, disertaţiune de directorul scólei George Joandrea.
3. *„Visul meu“*, romanţă de G. S., cântat solo de învĕţătoriul Const. Baicu şi acompaniat cu vióra de I. Branga.
4. *„Satira III.“* de M. Eminescu, declamată de G. N. R.
5. *„Musicanţii de Praga“*, composiţie de Th. Krause cuartet esecutat de C. Baicu, P. P. Bariţiu, G. Joandrea şi T. Hanesiu.
6. *„Stosachi“*, cântecel comic predat de G. Joandrea.
7. *„Acorduri amoróse“*, do K. Frühling, esecutat de corul micst.
8. *„Pe pământul Turcului“*, poesie de Ceorge Coşbuc, declamată de învĕţătoriul Cons. Baicu.
9. *„Trecui valea“* de Iacob Murĕşianu, esecutată de corul micst.

Inceputul la 7 óre séra.

Bilete de întrare: de persónă 30 cr., ér' de familie 50 cr. se pot căpĕtá în librăria „Minerva“ şi séra la cassă.

NB. Oferte benevole în favorul elevilor sĕraci se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ţiaristică.

Orĕstie, în 10 Decembre st. n. 1889.

Corpul învĕţătoresc.

* (Convenţiunea Franciei). Mare sensaţiune a provocat scirea din Paris, că Francia nu va încheiá nici o convenţiune. Acésta declaraţiune o a făcut prim ministrul Tirard în camera senatorilor.

* (Influenţa ruséscă). De cât va timp Rusia e bântuită de bóla epidemică „influenţa ruséscă“ Sute de mii zac pe patul de mórte, doctorii nu sunt de ajuns, căci o parte mare dintre ei sunt loviţi de aceea bolă. Spitalele şi casele publice sunt pline, îndesuite, medicinele nu ajung şi nici nu folosesc ni mia. Epidemia i-a dimensiuni tot mai mari spre Vest. Se anunţă din Varşovia, că şi acolo s'au ivit mai multe casuri. Profesorul din Berlin Leiden a fost chemat ca sĕ petrécă în familia imperială şi la cas de îmbolnări sĕ fie la îndemână.

* (Dom Pedro). Fostul împĕrat al Brasiliei a sosit la Lisabona şi cu tóte că a insistat a nu se face ceremonii la sosirea sa, totuşi a fost primit ca un înalt suveran. Se vorbesce însĕ, că a picat în melancolie şi că sufere chiar de alternaţie mentală. Nepotul seu încă sufere şi crede, că e urmărit, că s'a făcut o conjuraţiune contra lui.

* (Cutremur). Un cutremur tare de pământ s'a simţit în ţilele acestea în Italia sudică. Cutremurul s'a estins şi în alte părţi asupra Dalmaţiei, Bosniei şi Herţegovinei. El a causat însĕ pagube numai în Italia. După Falb ţiua de 7 Decembre, în care s'a simţit cutremurul mi tare, a fost o ţi critică.

* (Inculpaţi). O broşură volantă „Bomba“, ce a apĕrut în Bĕlgradul Serbiei face descoperiri de tot sensaţionale. Mai multe persóne de rang înalt sunt acusate, că au fost mituite cu ocasiunea pertractărei construirei drumului de fer. Regele Milan sĕ fi primit dóuĕ milióne franci şi fie-care ministru câte 800.000 franci. Se cere cu insistinţă punerea sub acusă a fostului cabinet. Ministrul de finanţă Rakics a şi fost pus sub acusă de scupcină, din causa esmiterei losurilor pentru tabac.

Avis.

Domnii representanţi români, în congregaţiunea municipală sibiiană, sunt învitaţi la o conferinţă, ce va avé loc *Mercuri în 6/18 Decembre a. c. la 5 óre d. p.* în localităţile casinei române.

Sibiiu, în 11 Decembre, 1889 st. n.

Comitetul clubului.

Invitare.

Deóre-ce periodul de funcţiune al funcţionarilor comitatensi municipali aleşi în luna Decembre 1883 cu ocasiunea restaurărei generale a funcţionarilor pe 6 ani espiră cu 31 Decembre 1889, şi Escelenţia Sa Domnul ministru r. u. de interne cu inaltul esmis din 14 Octobre 1889, Nr. 67800, a provocat municipiul, sĕ efectueze restaurarea funcţionarilor în înţelesul §-lor 79 şi 83 ai art. de lege XXI din anul 1886 încă înainte de sfârşitul anului curent, ca funcţionarii noi sĕ-şi pótă începe activitatea cu 1 Ianuariu 1890, şi deóre-ce membrii comitetului municipal pro 1890, atât cei mai mari contribuabili cât şi cei aleşi, cari în sensul legei suscitate sunt chemaţi a efectuì alegerile funcţionarilor, s'au designat valabil, llustritatea s'a, comitele subst. al comitatului şi comite al sasilor, dl conte Andreiu Bethlen cu esmisul din 7 l. c. Nr. pr. 514/1889, a defipt ţiua acestei adunări generale estra ordinare a representanţei municipale a comitatului Sibiiu de ţinut în sala mare din edificiul comitatens spre constituire şi efectuirea alegerilor funcţionarilor pe *19 Decembre 1889 la 9 óre înainte de amĕţi.*

Aducênd acésta la cunonscinţă, îmi iau voe a invitá cu tótă stima pe p. t. domni membrii ai comitetului municipal la adunarea generală ficsată şí a statorí totdeodată următórea

ordine de ţi;

1. Constituirea comitetului nou municipal al comitatului.
2. Esmisului înaltului ministeriu r. ung. de interne în causa efectuirei restaurărei generale a funcţionarilor comitatensi Nr. 19397.
3. Alegerea funcţionarilor comitatensi de ales (în înţelesul §-lui 79 al art. de lege XXI din anul 1886). Nr. 22665.
4. Alegerea de 5 membri în comitetul permanent pe un an (§ 4 al art. de lege VI din anul 1876). Nr. 22636.
5. Alegerea de 20 membri în comitetul permanent pe 3 ani (§ 48 al art. de lege XXI din anul 1886 şi § 2 din regulament). Nr. 22641.
6. Alegerea de 26 membri în comitetul central electoral pe 3 ani. (§ 18 şi 20 al art. de lege XXXIII din anul 1874.) Nr. 22642.
7. Alegerea de 5 membri în comisiunea verificatóre pe un an. (§ 25 al art. de lege XXI din anul 1886.) Nr. 22644.
8. Alegerea de 5 membri în comisiunea de revisiune pe 3 ani. (§ 43 al art. de lege XXI din anul 1886.) Nr. 22643.
9. Alegerea de 15 membri în comisiunea sanitară pe 3 ani (§ 163 al art. de lege XIV din anul 1876.) Nr. 22645.
10. Alegerea de 12 membri în comisiunea statistică pe 3 ani. (§ 6 al art. de lege XXV din anul 1874.) Nr. 22635.
11. Alegerea pe 6 ani a comisiunei centrale şi comisiunilor cercuale pentru cultivarea vitelor în sensul § 11 din statutul comitatens despre cultivarea vitelor. Nr. 22666.
12. Alegerea de 2 membri în comisiunea administrativă a institutului de pensiune al funcţionarilor comitatensi (§ 6 din statute) pe 6 ani. Nr. 22667.
13. Alegerea de 2 membri în comisiunea de esaminare a notarilor comunali pe 3 ani. (§ 6 al art. de lege 1 din anul 1883 şi § 2 din statut.) Nr. 22668.
14. Alegerea de 10 membri în comisiunea economică a comitatului pe 3 ani. (p. 6 al conclusului Nr. 68/1886.) Nr. 22669.
15. Alegerea de 7 membri în comisiunea pentru clădirea de căi ferate pe 3 ani. (p. 5 din acelaşi statut.) Nr. 22670.
16. Alegerea de 6 membri în comisiunea pentru cultura poporului pe 3 ani. (§ 3 din statutul comitatens.) Nr. 22671.
17. Alegerea a lor 3 presidenţi ai comisiunilor pentru asentarea cailor pe 1 an. (§ 6 al art. de lege XX din anul 1873 şi ord. min. din anul 1888.) Nr. 22672.
18. Alegerea de 2 membri oridinari şi 2 membri suplenţi în comisiunea de reclamare în afaceri de dare pe 3. ani. (§ 30 al art. de lege XLIV din anul 1883.) Nr. 22673.
19. Alegerea substitutului vice-comitelui comitatens pentru efectuirea alegerei funcţionarilor orăşenesci. (§ 72 al art. de lege XXII din anul 1886.) Nr. 22674.
20. Alegerea substitutului presidentului sedriei orfanale comitatense. (§ 182 al art. de lege XX din anul 1877.) Nr. 22675.
21. Alegerea substitutului fiscalului comitatens pe 1 an. (§ 55 al art. de lege VI din anul 1876.) Nr. 22676.

Sibiiu, în 9 Decembre, 1889.

Gustav Thalmann, vice-comite.

Din public. *)

Gherla, în 6 Dec. st. n. 1889.

Dle redactor! Ve rog sĕ binevoiţi, a publicá în fóia ce o redactaţi aceste rênduri:

In Nr 125 al „Telegrafului Român“ dl O face o recensiune la „365 anedocte şî glume“ edate de mine. Nu sciu cine este dl O, dară me simt deobligat peutru atenţiunea, ce domnia-sa dă acestei cărţi prin recensiunea cea obiectivă şi esactă.

Numai la un punct mi permit a face modesta reflecsiune. Dl O. afirmă, că la Nr. 278 se ţice, că animalele au raţiune.

Lucrul stă aşa: Micuţul copil întrébă pe tatăl seu, că drept este acea ce i-a spus mumăsa, că animalele au raţiune?

Tata îi rĕspunde: „Aşa este, acésta este un lucru fórte frumos, mama ta este o femeie fórte raţională“.

Ca şi când ar fi ţis, este un animal cu raţiune.

Tocmai aci dară e sarcasmul, în acésta zace gluma. Altfeliu nici ar puté fi gluma.

Pentru celelalte erori descoperite îi sum mulţămitoriu dlui O.

Primiţi etc. *Titu V. Gheja.*

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9.33	9.34

Nr. 334/889 [239] 2—3

CONCURS.

In conformitate cu conclusul ddto 12 Novembre a. c. pt. prot. 145 al comitetului subsemnat, sĕ creéză din suma de fl. 412.01 cr. şi din interesele acestei sume, ce s'a transpus comitetului din fondul desfiinţatei societăţi academice „pentru spriginirea juriştilor sĕraci“ din Sibiiu, 4 ajutóre egale pentru 4 tineri români născuţi în Transilvania, cari vor dovedí, că studiază drepturile ca ascultători ordinari şi cu succes deplin satisfăcĕtoriu la una din universităţile din patrie. Pentru conferirea acestor ajutóre se escrie concurs cu terminul până la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au sĕ fie înaintate: „Comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, strada morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 12 Novembre, 1889.

G. Bariţiu, preşedinte. Dr. I. Crişian, secretariu II.

4519 sz. polg. [240] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré t-szi, hogy nagyküküllő megyébe kebelezett Muzsna község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi Január hó 31 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek és hogy a kérés 1-sö példányát ezen törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 October 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Máiai*, jegyző.

Chiar acum a eşit de sub tipariu: [241] 1—5

Directoriul sau ordul oficiului divin

pe anul 1890,

de cunoscutul nostru literat **Ioan Boroşiu**, paroch gr.-cat. şi asesor consistorial.

Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcţiunile sacre în decursul anului viitoriu. — Ca acest scop sĕ se pótă ajunge, **Directoriul** este compus aşa, încât începênd dela *1 Ianuariu stil vechiu* în paralelă cu calendariul civil pentru fie-care Duminecă, sĕrbătóre ori altă di normală în mod continuativ şi în ord sistematic sunt coadunate tóte prescrisele tipicuiui, câte în cărţile rituali sunt împrăştiate. Din coadunarea acestora fie-care — la prima vedere — póte cunósce cum este de a se împlini oficiul înseratului, mânecatului, sântei liturgie şi altor funcţiuni rituali-sacre etc.

Preţul unui esemplariu espedat franco costă **45 cr.**, 5 esemplare procurate deodată costă franco **2 fl. v. a.**

A se adresa la **„Cancelaria Negruţiu“** în Gherla (Szamos-Ujvár).

Spre evitarea

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă

pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârdiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^mat

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.		Grupul II. pentru dame.	
1 jachetă Jäger-iană . . . preţul	2.40	1 jachetă Jäger-iană . . . . preţul	2.70
1 ismeană „ . . . „	2.50	1 ismeană „ . . . . „	3.—
1 păreche încălditóre de puls Jäger-iană . . . . . „	—.60	1 păreche încălditóre de puls Jäger-iane . . . . . „	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani „	—.60	1 păreche ciorapi Jäger-iani . „	1.—
1 păreche mănuşi „ „	—.80	1 păreche mănuşi „ „	1.—
Preţul real	6.90	Preţul real	8.50
Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**		Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**	

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălditóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mănuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ţine provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă p.rsóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 5—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30
II.	„	1.20,	1.—,	—.60
III.	„	1.80,	1.50,	—.90
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20
V.	„	3.—,	2.50,	1.50
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10
VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
X.	„	6.—,	5.—,	3.—
XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25
II.	„	1.—,	—.80,	—.50
III.	„	1.50,	1.20,	—.75
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—
V.	„	2.50,	2.—,	1.25
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73
VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
X.	„	5.—,	4.—,	2.50
XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Staţiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Murĕş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş-Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate neguţătorescc nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Nr. 132 Sibiiu, Marți 5/17 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „P. Ierarch Nicolae" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 9 Decembre v.

Sibiiu, în 4 Decembre 1889.

Parlamentul nostru a întrat în feriile Crăciunului, și încheerea sesiunei de tómnă s'a făcut între imbrățișări între partida kossuthistă și între cea guvernamentală din incidentul invingerei celei dintâi în cestiunea cultului lui Kossuth.

Ministrul președinte domnul Tisza între aplause generale ale parlamentului întreg a promis, că îndată după feriile parlamentare de Crăciun va presentá un proiect de lege privitoriu la acei emigrați, cari în cesti 10 ani din urmă nu s'au rentors în patrie, și cari în virtutea legei din 1879 cu 31 Decembre a. c încetau de a mai fi civi ai Ungariei. Se înțelege, că noul proiect de lege va sterge dispositiunile legii provocate, și așa Kossuth va rĕmâné și mai departe idolul opiniunei publice unguresci.

Nu noi vom conturbá bucuria deputaților din parlamentul nostru, nu noi, cari pe toți ómenii îi salutăm cu cuvintele din scriptură: „Și pe pământ pace, între ómeni bună voire."

Ne reservăm pe altă dată, pentru un moment póte mai potrivit revista asupra activităței parlamentului în sesiunea de tómnă. La locul acesta vom luá notiță despre unele enunciațiuni ale comisiunei, care este chemată sĕ cérnă bugetul presentat de ministrul de culte și instrucțiune publică și raportul anual despre starea invĕțământului.

Am vĕdut accentuate dóuĕ lucruri de mare importanță pentru instrucțiunea publică, cari sunt menite sĕ influințeze și ele invĕțământul, care în direcțiune bună, care în direcțiune mai puțin bună, căci bunătatea este un concept de aprețiare la noi.

S'a vorbit adecă de intențiunea ministrului de a urcá salariele învĕțătoresci la minimul de 400 fl.

De bună sémă se va bucura dimpreună cu noi tot omul iubitoriu de binele poporului, vĕdênd că și pe calea acésta se intenționézá ridicarea instrucțiunei publice, căci — se o mărturisim fără sfială — a fost și este în detrimentul invĕțământului dotațiunea necorespundĕtóre a statului învĕțătoresc, și aici se aplică dicala strĕbună: „Pe care l'a urît Dumnedeu, l'a făcut dascăl".

Cestiunea dotațiunei mai bune a învĕțătorilor a preocupat atențiunea bisericei nóstre în special, și începênd dela regulamentul congresual din 1878, care a luat de basă la dotațiunea învĕțatorilor dispositiunile din legea de stat pentru instrucțiune, bi serica nóstră lăsată numai de capul seu, avisată numai la sĕrăcia poporului, în cele mai multe casuri lipsită în esecutarea mĕsurilor sale de spriginul binevoitoriu, de care cu dreptul credea, că se va împărtăși din partea statului, dacă va reflectá la el, dicem biserica lăsată numai la forțele sale materiale și morale, a mers tot înainte, asigurând sórtea învĕțătorilor sei.

Sunt la noi o sumă de comune mestecate în cele confesionale. De sine numai nici una dintre bisericile române nu este în stare sĕ asigureze esistința scólei, nici una nu póte dá învĕțătoriului o dotațiune, care sĕ-l lipséscă cel puțin în parte de grigile împreunate cu traiul de pe o di pe alta.

Intrunite însĕ ambele comune bisericesci pe basa unui compromis iertat, ele ar puté, respective ar fi putut susține scóla între condițiunile cele mai favorabile, ar puté, respective ar fi putut asigurá învĕțătoriului esistență onorabilă, și în câte va decenii rodurile acestea ar fi fost de un efect neprețuit pentru poporul nostru.

Cu inima deschisă am făcut pașii spre realisarea unei înțelegeri pentru promovarea scólelor nóstre cu puteri unite. Cu provocare la pericolul, care ne amenință dacă nu vom ține scóle corespundĕtóre între nefavorabilele condițiuni actuale, cu indicarea modalității celei mai potrivite după părerea nóstră am întrat în pertractări cu biserica sorór respective am stipulat vederile nóstre și la propunerile făcute până acuma nu am primit nici un rĕspuns, așa, că cestiunea nu a ajuns sĕ fie pusă nici batăr în discusiune între autoritățile bisericesci.

Cu chipul acesta risipim puteri scumpe, cari întrunite ar avé un efect neprețuit pentru cultura poporului nostru.

Enunciatul ministrului de culte, că va urcá salariul învĕțătoresc la minimul de 400 fl. ne este binevenit, și suntem de credință, că va vení timpul, că și nisuințele culturale ale bisericei nóstre vor fi apreciate cu mai multă bunăvoință ca până acuma.

S'a mai accentuat, că pentru a face mai mari progresse în propunerea limbei magiare atențiunea organelor din comitat este indreptată la o impregiurare folosită și până acuma ici colo, la premiarea învĕțătorilor, cari cu deosebire se disting în propunerea cu succes a limbei magiare.

Credem și noi, că este just ca silințele sĕ fie recunoscute, și dacă se póte și premiate, asemenea și resultatele bune. Nu credem însĕ, că éste în interesul instrucțiunei escelarea unilaterală, în țelegem resultate raportate numai din un singur obiect de învĕțământ. Așa pentru esemplu, noi vom luá în nume de rĕu unui învĕțătoriu, care va negligá studiul religiunei și consideră numai în mod de tot master sciințele naturale, ocupându se în special numai cu geografia specială a comunei.

Tot așa vom face, dacă un învĕțătoriu de dragul resultatului în limba maghiară va negligá tóte obiectele de învĕțământ.

Vom desaprobá însĕ pe tot învĕțătoriul, care din studiul limbei magiare nu va produce resultat deopotrivă mulțămitoriu cu celelalte obiecte de învĕțământ.

Am accentuat din capul locului, că gusturile de aprețiere sunt diferite, și dacă noi nu ne supĕrăm pentru gusturile altora, nici alții sĕ nu se supere pentru ale nóstre.

Aceste dóue lucruri ne au atras mai mult atențiunea. Dintraltele pentru o mai bună lămurire, credem, că va trebuí se revenim asupra acestor cestiuni.

Revista politică.

Cu 12 Decembre s'a încheiat desbaterile în dieta ungară și s'au început feriile. Scenele provocate în ajunul feriilor sunt de o deosebită importanță politică și ele formézá substratul discuțiunilor presei din patrie și strĕine.

Premierul ungar pare a fi obosit sub sarcina atacurilor, ce le-a descărcat opositiunea asupra sa și începe a se incovoiá. Sarcina, ce-l apasă mai tare e cestiunea incolatului, respective încetățenirea ex guvernorului Kossuth, adusă la ordinea dilei de opositia radicală.

In 22 Novembre, dl Tisza rĕspunse opositiei, că nu află oportun a modificá legea incolatului pentru o persónă, fie ea și Kossuth chiar, căci acest bărbat póte fi cetățean ungar și fără a suterí legea esistentă cea mai mică modificare. In ajunul feriilor, în 11 Decembre, tot dl Tisza a dis, că guvernul este necesitat a presentá un proiect cu privire la legea incolatului și că motiv la acésta îi dă Kossuth și emigranții ungari din America.

Acésta declarațiune a fost primită cu salve de aplause din partea opositiunei și cu o răcélă demonstrativă în șirurile liberalilor. Oficiósele și tótă presa guvernamentală tace și e de tot reservată, mărginindu se numai a afirmá, că premierul ungar în principiu tot aceea a dis în declarațiunea sa din 11 Decembre, ce a dis, și în 22 Novembre. Mistificările, de cari se folosesc însĕ, sunt cu mult mai incurcate decât, ca ele sĕ pótă convinge.

FOIȚA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

VII. Colindă.

(Colectată în Brad).

Joi Sfântă Marie,
„Ai domnului domn!"*)
Ea miș poruncea
La toți sfinți din ceriu,
Toți miș venia
Incă nu-mi venia
Iuon Sântion
Și'incă-l ascepta
Trei d'a treia di.
— — — — — — — — —
Uite'n sus pe sóre,
Caută'n jos pe mare,
Mi-l vedea venind
C'un cal graur
Șéua de aur,
Frâu-i d'argint
De frâuț prindea
Din gură grăia
Iuane, Iuane
De ce n'ai venit
Când ți-am poruncit?
De ce n'am putut
Că eu mi-am vĕdut
Trei abrudărei
Pe mare perind.
— — — — — — — — —
Ei, mine-or rugat
Vêntul sĕ-l așed,
Marea s'o alin.
Vênt' am aședat
Marea-mi alinat
La margini i-am țipat.
— — — — — — — — —
Ei, mine-or cinstit
Cu trei buți de vin
Eu m'am zăbovit,
La celea crășmind
Bani anumerând,
La lumina lunii
Pe aripa țundrii.

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

VIII. Colindă.

(Colectată în Cebea).

Doi, boieri, de-i mari
„Lerum, Dómne ler!"*)
Ca și doi drumari
Vin din Rusalim
La Vifleim țin!
Dară, cine sunt?
E Josup (Iosit) cel sânt.
Și Maria Sântă,
Carea și cuvêntă:
Iosife mi greu
De drumul cel rĕu!
Vin' sĕ odichnim
Și sĕ ne umbrim!
De un plop dădură,
Și aci stătură,
De-a se recorí;
Plopul se clătí!
Umbra ș'o trăgea,
Sórele ardea;
Plop afurisit
Sĕ nu fii rodit,
Sĕ cresci tot în sus
Căci umbra mi-ai dus
— — — — — — — —

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

Éră mai plecară
Și un mĕr aflară,
Și ei odichnia
Mĕrul îi umbria,
Umbra ș'o lăția
Sórele peria
Mĕrule 'nflorit
Sĕ fii tot rodit
Sĕ cresci tot în lături
Sĕ sporesci cu roduri
— — — — — — — —
Dar Josup grăia
Drumul de-am luá
Cătră Vifleim
Până mai văim (vedem),
Éca e din séră
Și'noptăm prin țéră
Și ei se sculară
Éră mai plecară
Cătră Vifleim
Frumosul Edem!
O 'nchinăm cu sănĕtate
Pe la gazde, pe la tóte.

Colectate prin *Ioan dela rĕspântii.*

Presa opositională iubiléză triumful nou al opo sițiunei și accentuéză, că nimenea nu se mai indo esce, că dl Tisza va supune un proiect de lege cu privire la incolat corónei, ca sĕ-l subscrie, deóre ce dênsul numai în conțelegere cu coróna a făcut fămósa declarațiune.

Sunt mulți, cari susțin, că dl Tisza ne mai putêndu-se susținé a căutat în cestiunea lui Kos suth o crisă, pentru-ca sĕ se pótă retrage și că e și designată persóna, care sĕ ocupe acest portofoliu, și acesta este Ladislau Szögyenyi, șeful de secțiune în ministeriul de esterne. Persóne însemnate sunt, cari numesc acésta procedere a dlui Tisza o greșală politică ne iertată; căci acésta capitulațiune e de o mie de ori mai rușinósă și mai condamnabilă, decât dacă se făcea ea la desbaterea legei militare. Atunci dl Tisza trebuia sĕ se plece înaintea bărbaților ca Andrássy, Apponyi, Szilágyi, Horváth și alții tot ómeni de calibru, atunci se retrăgea în fața întregei opinii, ér acum se îndóie în fața a vre o 40 deputați și depune armele înaintea lui Polonyi. Pasul acesta, ḑic foile opositionale l'a făcut numai de téma obstrucțiunei.

In afară încă a făcut împresiune penibilă acest pas și foile strĕine se întrébă: cine domnesce în Unguria? ministrul Tisza sau Kossuth, ér din acésta témă trag cele mai nefavorabile conclusiuni la adresa dlui Tisza.

Scirile din Viena anunțaseră o crisa ministe rială. Aceste sciri au fost, ce-i drept, desmințite mai târḑiu, dar ele au fost încâtva basate. In ministeriul cont. Taaffe au fost mari neințelegeri, provoccate de un rĕspuns, ce trebuia dat interpelațiunei lui Plener, în care s'a combătut atitudinea guvernului față de desvoltarea lucrărilor din dieta boemă și în care s'a accentuat, că actualul guvern prin politica, ce o a făcut a perdut mult din vaḑa sa în strĕinătate. Contele Taaffe a rĕspuns în urmă la interpelare, s'a ferit însĕ a dá declarațiuni positive cu privire la dreptul public al statului boem și la atitudinea guvernului față cu pretensiunile cehilor.

Mare sensațiune a provocat o publicațiune a ambasadorului italian dela Madrid și în urmă la Petersburg Greppi. El accentuéză, că resboiul din 1870 între Germania și Francia a fost rĕsboiu între rasa latină și teotonică. Germania a simțit, că numai prin unirea tuturor germanilorr se póte susținé și aḑi simte, că numai un nou rĕsboiu, din care ar eșí învingĕtóre o ar puté asigurá. Italia n'a făcut bine, că s'a alăturat la alianța triplă, și motivul că nu face causă comună cu Francia e a se atribuí neințelegerilor provenite din cestiunea Tunisului. Ea ar trebuí însĕ sĕ uite tóte, sĕ iasă din alianța triplă, sĕ rĕmână neutrală și atunci se va bucurá de respectul tuturor puterilor. Acéstă scriere, care a fost inmanuată și ministrului rusesc Giers a făcut bună impresiune în Petersburg și ministrul s'a grăbit a mulțămí autorului prin o scrisóre de tot măgulitóre.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

De lângă Olt, 30 Novembre, 1889.*) Dle redactor! Despre adunările învĕțătoresci din diferite locuri, vĕd cu plăcere, că se fac rapórte în colónele acestui ḑiariu despre desvoltarea lor și despre resultatele obținute. Acésta este un lucru potrivit și 'și are însemnătatea sa din diferite puncte de vedere, căci pe deoparte reuniunile învĕțătoresci din archidiecesă se fac cunoscute întrucât una sau alta desvóltă lucruri mai bune și potrivite pentru înaintarea învĕțământului în scólele nóstre, ĕră pre de altă parte intre membrii acestor corporațiuni salutare sĕ stĕrnesce zelul de a lucrá cât se póte mai mult și mai bine, sciind, că lucrările lor sĕ supun publicității spre dejudecare.

„Reuniunea învĕțătorilor români gr. or. din districtul XI Făgăraș" și-a ținut adunarea sa generală în ḑilele de 20, 21 și 22 Novembre a. c. st. v. în opidul Agnita. Programul obiectelor de desbătut și invitarea membrilor la acésta adunare s'a împărțit la timp potrivit prin oficiele protopresbiterale respective: Făgăraș, Agnita și Cohalm, și s'a publicat și în acésta fóie Nr. 124 „Telegraful Român".

Este de prenotat, că membrii acestei reuniuni cu greu se pot aduná odată cu toții la o adunare generală de district, — așa ca sĕ nu lipséscă o parte preponderantă, sau dintr'un protopresbiterat, sau dintr'altul, deóre-ce unele comune sunt tare indepărtate de centru. Drept aceea s'a hotărit, ca adunarea generală de disfrict sĕ fie ambulantă, ca astfeliu sĕ li se facă posibil și celor mai indepărtați membrii a luá parte la adunări, și astfeliu sĕ se stĕrnéscă în toți simțul de inaintare și progres.

Protopresbiteratul Agnita, aparținênd acestei reuninni, și avênd și un numĕr însemnat de învĕțători ca membrii, cari parte mare mai totdeuna lipsiau dela adunarea de district din causa indepărtărei, a trebuit sĕ fie considerat, și în anul acesta adunarea generală de district s'a ținut în centrul acestui protopresbiterat, în opidul Agnita.

Premițênd acestea, se revin la însăși decurgerea adunărei și la resultatele ei.

Președintele acestei corporațiuni M. O. D. Iuliu Dan, administrator protopresbiteral, dimpreună cu maioritatea absolută a invĕțătorilor din protopresbiteratul Făgărașului și cu unii preoți mai zeloși din acest tract, coadunați în urma unui înțeles în Făgăraș, a plecat Duminecă în 19 Novembre a. c. v. pe la 12 óre din ḑi cătră opidul Agnita. Era frumos a vedé cortegiul de trăsuri încărcate de invĕțători și preoți, cari în cântece și în voie bună urmăriau pre președintele lor in spre locul de adunare.

La Agnita am ajuns pe la 9 óre din nópte unde comitetul parochial gr. or. din Agnita ne-au primit și condus pre la cuartire. Aici este locul de amintit, că toți învĕțătorii și preoții cari au participat la adunare și au venit la Agnita au fost primiți cu deosebită bucurie din partea poporului nostru din Agnita, ceea-ce este de a se atribuí părintelui protopresbiter Sabin Piso jun. și părintelui Ioachim Părău, capelan protopresbiteral din Agnita, cari au îngrijit și au întocmit lucrurile pregătitóre pentru adunare într'un mod deplin corĕspunḑĕtoriu. Acesti conducĕtori înțelepți ai poporului nostru credincios din Agnita au premers insuși cu esemplu, primind în casele dlor pre óspeții indepărtați în mod simpatic, ba mai mult, P. O. D. Sabin Piso jun. protopresbiterul acestui tract, avêndu și casele de locuință în comuna Coveș, a pus la dispositia óspeților și trăsura sa numai ca sĕ se pótă bucurá de primirea óspeților și în casele și familia dsale, unde amabila și preastimata dómnă protopopésă a sciut sĕ-și tracteze óspeții după-cum se cuvine.

Luni în 20 Novembre a. c. v. a fost prima ḑi de ședință. Conform programului invĕțătorii au participat la serviciul divin în biserica gr. or. din Agnita, de unde întorcêndu-se în sala de ședințe, care era pregătită în cel dintâiu hotel din acest opid, și-au început activitatea. Deschiderea ședinței s'a făcut printr'un cuvênt fórte potrivit din partea președintelui. In acest cuvênt de deschidere s'a arĕtat positia, ce ocupă învĕțătoriul ca parte inteligentă în societate, rodul bun ce resultă printr o muncă sirguinciósă și înțeléptă a aceluia în și afară de scólă cum și ferirea învĕțătoriului de apucarea pe căi rĕtăcite, cari duc la ruinarea bisericei și scólei nóstre. S'a cetit apelul nominal, și s'a constatat că din tractul Făgărașului s'au presentat maioritatea absolută a membrilor, din tractul Agnitei s'au presentat toți membrii afară de doi, cari și aceia s'au scuzat fiind bolnavi, ér din tractul Cohalmului nu s'au presentat nici un membru. Față de cei absenți s'a indrumat comitetul central al acestei corporațiuni ca conform concluselor din anii precendenți și conform statutelor corporațiunei sĕ pedepséscă pe calea sa pe membrii absenți și în deosebi sĕ se cerceteze ce causă, a făcut că nici un învĕțătoriu din protopresbiteratul Cohalmului sĕ nu vie la adunare *)

S'au ales comisiunile revĕḑĕtóre și de scontrare și anume; *a)* comisiunea pentru revidarea raportului general al comitetului central despre activitatea reuniunei în cursul anului 1889 în persónele membrilor: Alesandru Bêrsan, Dumitru Bărbat și Ioan Berescu; *b)* comisiunea pentru scontrarea cassei și bibliotecei în persónele membrilor: Ioan Capĕtă, Ioan Bonea și Emil Mandocea și *c)* comisiunea pentru propuneri în persónele membrilor: Nicolau Aron, Georgiu Cantor și Filaret Deișorean. S'a cetit elaboratul: „Observări critice asupra testamentului vechiu ca obiect obligat de propunere în scólele poporale", disertațiune de Ioan Berescu. Acest elaborat destul de lung în espunerile disertantelui a fost ascultat cu incordare din partea membrilor reuniunei, și deóre ce materia tractată era prea interesantă ca sĕ se póte trece așa ușor preste ea, adunarea generală cu maioritatea voturilor a hotărit, ca elaboratul sĕ se critice în mod verbal, mai întâiu în adunarea presentă și apoi sĕ se dea și unei comisiuni în persónele membrilor: Iosif Cațavei, David Chiujdea și Ioan Petrișor, cari sĕ vie cu o critică formală în adunarea generală viitóre a acestei reuniuni. In elaboratul present sĕ susține, că materialul de propus din testamentul vechiu nu e potrivit sĕ se propună în scólele nóstre elementari. In locul Testamentului vechiu ne spune disertantele, sĕ se propună în scólele nóstre popurale istorióre morale și religióse culese din Mineile bisericei și biografii culese din istoria bisericéscă. Conferința învĕțătorésca a luat la critică elaboratul, și după o desbatere fórte seriósă la care a luat parte prelângă mai mulți învĕțători și preoți și protopresbiterul Sabin Piso jun. și președintele reuniunei adm. prot. Iuliu Dan, a enunțat: că Testamentul vechiu a fost este și va fi un isvor bun, din care sĕ póte scóte materii morale și religióse de tractat din studiul religiunei în scólele nóstre.

O critică mai detaiată va urmá din partea comisiunei esmisă la adunarea generală viitóre.

In ședința a II a acestei adunări generale s'a desbătut tema: Cari sunt causele pentru cari absențiile scolari sunt prea numĕróse în scólele nóstre poporale, și cari ar fi mijlócele prin cari s'ar puté delatura acest inconvenient, disertațiune de Ioan Capetă. Acéstă temă, care de altcum a mai venit încă odată înainte în adunările reuniunilor învĕțătoresci din archidiecesă, s'a desvoltat acum de nou în acéstă conferință. Elaboratul lucrat de membrul reuniunei Ioan Capĕta este unul dintre cele mai bune lucrări venite în sinul reuniunei acesteia. Disertantele ne espune causele pentru cari absențiile în scólele nóstre sunt numĕróse, în 12 puncte, și anume: 1. Neimplinirea datoriței conscienții6se a autorităților nóstre scolari față cu supraveghierea scólelor; 2. indiferentismul organelor politice față de esecutarea pedepselor pentru absenții; 3. lucrul câmpului în timpul instrucțiunei în scólă; 4. îndĕretnicia; 5. pruncii rĕi; 6. raportul rĕu dintre unii directori scolari și învĕțători; 7. diferința confesională; 8. depărtarea scólei de elevi; 9. sĕrăcia poporului; 10. morburile; 11. nestabilitatea învĕțătoriului și 12. însu-și învĕțătoriul încă este vina, că absențiile sunt numeróse. La fie care din aceste puncte ne arată disertantele modul, cum s'ar puté delatură rĕul.

Asupra acestei teme valoróse asemenea s'a încins o desbatere dintre cele mai serióse între membrii reuniunei, până ce în urmă elaboratul s'a predat spre critisare formală membrului reuniunei Ioan Berescu. Atât elaboratul, cât și critica asupra acestuia, s'a hotărât a se litografá încă în decursul anului acestuia scolariu, în atâtea esemplare câți membrii are reuniunea acésta, așa, că la viitórea adunare generală fie-care învețătoriu din reionul reuniunei sĕ aibă și elaboratul și critica în mână, pentru a face singuri studiu asupra acestei teme.

In ședința a treia a urmat raportul comisiunilor esmise pentru revidarea raportului general, al comitetului central, scontrarea cassei și bibliotecei și asupra propunerilor incurse. Raportul comitetului central, despre activitatea reuniunei în cursul anului espirat s'a primit pe lângă unele îndreptări mai mici, și comitetului i-s'a dat absolutoriu. Raportul cassariului asemenea s'a primit numai din încurcătura tacselor restante dela membrii, despre-cari cassariul nu și a potut dá sémă din lipsa datelor necesare, nici acum nu a potut eșí. S'a luat mĕsuri pentru îndreptarea acestu-i rĕu fără finit. Starea cassei în bani gata a acestei reuniuni, se ridică preste 100 fl. v. a.

Restanțele în bani însĕ nu s'au putut constatá. Starea bibliotecei nu sĕ scie, deórece bibliotecariul reuniunei Georgiu Taflan n'a venit la adunare, și nici batĕr raport nu și-a făcut. Propuneri s'a făcut mai multe, între cari amintesc propunerea: *a)* că comitetul central în fie-care an sĕ astérnă despĕrțămintelor tractuale câte un bilanț despre starea cassei reuniunei, făcută de Prea On. Domn Sabin Piso; *b)* ca comitetul central, sĕ litografese un numĕr corĕspunḑĕtoriu de cuitanțe pe cari sĕ le împartă despărțĕmintelor ca acestea pe basa cuitanțelor sĕ încasseze tacsele dela membrii, și la timp sĕ raporteze comitetului central despre resultat; *c)* ca între membrii reuniunei și alți bărbați de sciință sĕ se colecteze cărți pentru biblioteca reuniunei, făcute aceste din urmă de Nicolau Aron.

In ședința a IV a s'a desvoltat o prelegere practică: tractarea substantivului în scólă pe basa unei bucăți de cetire, de membrul Ioan Bonea, în urma căreia ședințele conferinței, s'au finit și ridicat printr'un cuvênt de incheere din partea președintelui.

In stĕrșit nu pot trece cu vederea, că Marți în 21 Novembre a. c. v. séra, învĕțatorii membrii, mai mulți preoți în frunte cu președintele reuniunei M. O Domn Iuliu Dan, și cu protopresbiterul tractului Agnita, P. O. Domn Sabin Piso jun. acompaniat de amabila-i soție s'au intrunit cu toții la o cină comună în acela-și hotel din Agnita, unde nu au lipsit voia bună, care caracteriséză pe învĕțătorii nostri la asemenea ocasiuni. Cu acéstă ocasiune s'au ridicat mai multe toasturi: în sănĕtatea capului bisericei nóstre, a Escelenției Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, în sănĕtatea președintelui acestei reuniuni, a conducĕtorilor orașului Agnita etc., cari tóte au decurs în mod esemplariu.

Numai voința sĕ fie, și sĕ póte face mult, fórte mult bine întru înaintarea instrucțiunei și preste tot a înflorirei scólelor nóstre prin instituțiunea frumósă și salutară a reuniunilor nóstre învĕțatoresei.

Unul din cei presenți.

*) Din lipsa de spațiu întârḑiată. Red.

*) Nu cum va protopresbiterul Nicolau D. Mircea n'a împărțit învitările la membrii, căci un învĕțătoriu din acel tract mi-a spus, că nu a primit nici o învitare. Nota coresp.

De pe valea Murĕşului, 14 Decembre, 1889

n Dle redactor! In 12 l. c. s'a săvêrşit în Aiud alegerea funcţionarilor comitatensi ai comitatului Alba int. pe un nou period de 6 ani.

Indiferentismul românilor dat pe faţă cu ocasiunea alegerilor membrilor comitatului comitatens dela 5 Novembre s'a rĕsbunat amar. Dintre candidaţii români nu au reuşit decât doi vice pretori şi adecă: unul în cercul Sângătinului Aron Preşia, unul în cercul Uiórei Stefan Chirilă, ér ceialalţi competenţi sau nu au fost puşi în candidaţie sau nu au fost consideraţi de cătră alegĕtori. Ómeni noi numai doi au fost aleşi, ér ceialalţi au rĕmas amploiaţii vechi. Blăjenii afară de canonicul Moldovan şi încă un profesor, au escelat prin absenţă, ceialalţi români din Alba-Iulia, Abrud, şi de pe airea încă nu au participat la alegere.

Aşa sunt apoi naţionalistii nostri cei cu gurile mari, fac larmă, bat doba pre de lături, ér unde e vorba de a vení şi a cere ca sĕ fie respĕctate drepturile la vre-o 80 mii de români, stau după cuptoriu. In chipul acesta sĕ nu ne prindă mirarea, dacă suntem nesocotiţi şi dacă justele nóstre pretensiuni sunt luate preste picior.

Atât deocamdată spre orientarea publicului care urmăresce desvoltarea lucrurilor pe terenul acesta.

X. Y.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

17. „Acusatul afirmă: că sistarea activităţii sinodului o a făcut în vîrtutea legei; că reclamările contra listei s'au făcut la sinodul procsim ordinariu, recursele contra conclusului sinodului erau întrate la timpul seu, prin urmare alegerea membrilor în comitet şi epitropie nu mai era cu putinţă, căci trebuia sĕ se astepte hotărirea consistoriului".

ad 17. Dacă s'ar admite teoria susţinută de acusatul în acéstă întrebare, s'ar puté elude tóte constituirile periodice ale sinódelor şi epitropiilor parochiale, — căci cei ce se bucură de anarchie totdeuna şi-ar puté aflá unul doi indivíḑi, cari sĕ reclame a fi introduşi în listă şi respinşi se apeleze la consistoriu, ér sinodul parochial ar trebuí sĕ-şi sisteze lucările, până când va decide şi consistoriul în cestiunea reclamărilor.

Pe care lege se baséză acésta interpretare periculósă?

Nu esistă şi nu póte esistá astfeliu de díspoţiune, care ar duce la anarchie perfectă în biserică.

N'am luat noi concluse valide şi fără concursul recurenţilor în sinodul din 28 Ianuariu şi din 2 Februariu?

Singură acéstă interpretare a acusatulai este dovadă suficientă, că el lucră cu intenţiune la periclitarea bisericei.

18. „Acusatul susţine, că acusatorii în şedinţa a III-a sinodală dela 20 Martiu a. c., fiind numai ei şi neavênd temere, că vor rĕmâné în minoritate, au întrodus în listă pe cei 10 meseriaşi, pe cari i respinseră în şedinţa a II-a, fără ca consistoriul sĕ se fi pronunţat în cestiune, prin care procedură, ḑice acusatul, s'ar fi eludat legea.

Cum stă cu cestiunea acésta?"

ad 18. Nu este adevĕrat ceea-ce susţine acusatul, pentru că:

a) Noi n'am respins în şedinţa a dóua nici pe 10 nici pe mai puţini meseriaşi, ci resolvirea cererei lor s'a pus la ordinea ḑilei tot pe aceea-şi şedinţă, după-ce se vor resolví obiectele puse deja de mai naiute la ordinea ḑilei; din causă însĕ că, pentru manevra sciută a aderenţilor acusatului în acea şedinţă nu s'au putut resolví nici obiectele puse de mai nainte la ordinea ḑilei, atât acele cât şi cererile din cestiune au rĕmas sĕ se resólve în şedinţa din 14 Februariu, carea însĕ s'a zădărnicit prin acusatul, şi astfeliu cererile din cestiune au rĕmas şi mai departe neresolvite pentru-că nu venise rêndul la el.

b) În şedinţa sinodului din 20 Martiu noi n'am întrodus în lista membrilor parochiei pe nici unul din cei 10, de cari vorbesce acusatul, ci în urma hârtiei ven. consistoriu, prin care ni s'au transpus cererile celor ce voiau se între în parochie spre competentă afacere, — i-am primit pe aceia în parochie, ér recursul celora ce afirmă, că pe nedreptul ar fi fost scoşi din lista membrilor, dacă nu s'a resolvit deja este şi acuma tot la venerabilul consistoriu pentru competentă resolvire.

Ér dacă am primit în parochie pe cei ce au cerut acésta, nu i-am primit pentru-că nu mai aveam temere, că vom rĕmâné în minoritate, ci pentru-că cererea lor a fost adjustată conform dispoziţiunilor legii, şi tot astfeliu i-am fi primit şi la 2 resp. la 14 Februariu, dacă acusatul cu aderenţii sei nu zădărniceau activitatea sinodului.

Temere de maiorisare nu putea esistá, pentru-că de o parte ei ca membri noi intraţi în parochie, numai în 1888 nu puteau avé drept a votá pe basa listei staverite cu finea anului 1887, pe când ei încă nu erau membrii parochiei, de altă parte cu acestia cu tot erau aderenţii protopopului în considerabilă minoritate; în fine noi nici n'am putut sci, cum ar fi votat membrii noi? cu noi s'au cu acusatul? Aşa se vede însĕ, că el a sciut, şi chiar şi cu astă afirmaţiune se tradézĕ, că într'adevĕr dênsul i a acuirat pe acesti membri noi, şi anume cu scopul, carele i-se impută, — şi că asta este adevĕrat, dovedesce şi împregiurarea, că atestatul preotului din suburbiul Iosefin Petru Simtion alăturat la recursul înaintat la venerabilul consistoriu, prin carele constată, că secretariul direcţiunei financiare dl Nicolau Pop şi-a strămutat domiciliul în parochia lui, l'a procurat acusatul Simeon Popescu în persónă, şi el a dat din al seu şi timbrul necesar.

Me provoc în acéstă privinţă la dl Petru Simtion pe carele ve rog sĕ-l ascultaţi, căci acésta dovedesce că acel recurs plin de neadevĕruri şi de invective acusatul l'a făcut în numele altora, el l'a înaintat la consistoriu, şi el l'a publicat si în „Tribuna" pe lângă un comentariu plin de invective la adresa nóstră, la a consistoriului şi a Esc. Sale metropolitului cu scop de a aţîţá opiniunea publică contra tuturor şi a face presiune asupra organelor bisericesci competente a decide în cansa lui diciplinară.

19. „Ḑice mai departe acusatul, că el în sensul §-lui 11 din Statutul oganic ar fi fost în drept sĕ disólve sinodul, dar din consideraţiune cătră parochia centrală a folosit o formă mai blândă prin acea, că a amênat activitatea sinodului.

Fost'a în acel sinod casul provĕḑut în §-ul 11 din Stat. organic?"

ad 19. La tótă întêmplarea are preşedintele drept de a disolvá sinodul în casul provĕḑut în § 11 Stat. organic, acésta însĕ are sĕ se întêmple stante sessione, în aceeaşi şedinţă, în carea se comite „disordinea". Un feliu de disordine s'a comis în şedinţa din 2 Februariu provocată prin aderenţii dênsului, deci dacă ar fi putut vorbă de disolvarea sinodului pentru „disordinea" comisă în sinod, aceea avea se urmeze în şedinţa din 2 Februariu, dar acusatul nu s'a folosit de potestatea sa în acésta şedinţă, din contră însuşi în conţelegere cu sinodul a defipt terminul continuării pe 14 Februariu, nu mai póte fi deci vorbă de aceea, că dênsul numai pentru aceea a amênat activitatea sinodului ca sĕ nu se foloséscă de modalitatea mai aspră de a-l disolvá, pentru că atunci când „ex consilio" a hotărît el ca nici se nu deschidă şedinţa din 14 Februariu, nu mai avea dênsul drept nici ca presedinte sĕ disólve sinodul pentru discordini, preste cari atât el cât şi sinodul trecuse în 2 Februariu la ordinea ḑilei.

Susţin că lucrul „ex consilio" s'a esecutat precum s'a esecutat, căci la şedinţa din 14 Februariu nu s'a înfăţişat din aderenţii acusatului numai de mărturie puţinele persóne numite în acusă. Semn că ei toţi sciau: ce are sĕ se întêmple? Apoi numai decât după bravura esecutată, încă din sala de şedinţă, în 14 Februariu dl Popescu cu fostul notariu V. T. de braţ s'au dus de-adreptul la capul partidului lor la dl S., voioşi şi riḑênd. Martori spre acésta sunt dd. E. M. şi A. C. carii venind dela sinodul lor parochial spre cetate, au convenit cu dênşii lângă grădina „Flora", au vorbit cu dênşii şi i-au vĕḑut întrând la dl S., negreşit ca se raporteze despre esecutarea întocmai a conclusului luat în consiliu.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Lista membrilor români în representanţa municipială a cott. Sibiiu). *I.* virilisti: Escelenţia Sa archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, Ioan Popa adv., Parteniu Cosma dir. de bancă, Atanasie Cimponeriu jude de tablă i. p., Ioan Haṇnia protopresb., Dr. Oct. Russu advocat, Dr. Stef. Păcurariu adv., Dr. Ioan Nemeş adv., Dr. Ioan Moga medic, Ioan Drăgan not. public, Ioan de Preda adv., Nicolae Vidrighiu arêndator, Ioan B. Comşa arêndator, Ioan Oniţ comerciant, Iacob Arseniu proprietariu, Sevastian Henzel arêndator, Tóder Muntean propriet., suplenţi: Petra Petru proprietariu, Nicolae Hudiţian propriet. *II.* aleşi: Zacharia Boiu asesor cons.; Ioan Bechniţ redactor, Dr. Ioan Crişian prof.; Dr. Aurel Brote direct. de bancă, Zevedeiu Murĕşan învĕţ., David Daniil cassariu, Dr. Pompiliu Isac adv., Ioan Bojiţa adv, Mateiu Voileanu asesor, Dr. Remus Roşca redactor, Ioan Piso direct. de poliţie, Mateiu Savu pretor, Dimitrie Panfilion preot, Ioan Oncescu not, Simion Munteanu not., Nicanor Frateşiu ases. consist., Avram Pĕcurariu preot, Nicolau Ciugudean not., Ioan Droc ppresb, Ioan Măcellariu propriet., Nicolau Cristea ases. consist., Elie Măcellariu consil. gub. i. p., Nicolau Henţu not., Nicolau Popea episcop, Ioan Slavici redactor, Alesandru Lebu proprietariu, George Bariţiu redactor, Eug. Brote propriet., Dr. Nicolau Maier ppresb. Petru Florian preot, Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit, Dumitru Comşa prof., Ioan Andrei propriet.

* (Necrolog.) Ana de Csergedi născ. de Ciato în numele seu şi a surorilor defunctului Emilia vĕduvă Wendel şi Fani precum şi a tuturor rudenielor cu inima sdrobită de durere face cunoscut, că după perderea unicei fiice abia în un interval de $1^1/_2$ an şi-a perdut şi ultimul sprigin, pe scumpul şi neuitatul ei bărbat *Ioan Csergedi* de *Jood*, jude de tabla regéscă în pensiune, carele aḑi la $2^1/_2$ óre p. m. după un morb greu în al 63-lea an al vieţei şi al 26 lea an al fericitei sale căsătorii provĕḑut cu ss. sacramente a moribunḑilor şi a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Remăşiţele pământesci ale scumpului decedat se vor astrucá după ritul bisericei gr. cat. în 14 a l. c. la 2 óre p. m.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Murĕş-Oşorheiu, la 12 Decembre, 1889.

— Subsemnaţii pĕtrunşi de adêncă durere anunţă tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor că: parochul greco oriental *George Comaniciu* de *Veneţia*, membru al scaunului şi sinodului protopresbiteral, membru al eforiei scólei capitale din Veneţia inferióră, membru al comisiunei municipale etc. după un morb scurt impărtăşit cu sf. taine, a încetat din viaţă astăḑi la 5 óre p. m. in al 54-lea an al vieţii sale şi în al 30-lea an al păstorirei sale. Rĕmăşiţele pământesci ale mult regretatului defunct se vor aşeḑá spre vecinică odichnă în cimiteriul bisericei gr. or. din loc în 3 Decembre st. v. 1889 la 1 óră p. m. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată.

Veneţia inferióră, în 1 Decembre, 1889.

Iosif Comanescu paroch în Codlea, Nicolau Comaniciu învĕţ. pensionat, Maria Comaniciu căs. Gridanul, Samoilă Comaniciu comerciant, ca fraţi; Elena Comanescu n. Pop preotésă, George Stoica Mircea, econom, Vasile Gridan econom; Corneliu, Elisa, Iosif, Aurel, Emilian Comanescu, ca nepoţi.

— Subsemnata representanţă comunală, cuprinsă de adêncă durere îşi împlinesce prin acésta a sa cea mai tristă datorinţă anunţându ve, că onestul, vrednicul şi zelosul notariu al comunei nóstre Poiana, *Nicolae Ciugudean*, astăḑi la 1/13 Decembre 1889 a reposat întru Domnul în anul al 59 al etăţii şi al 32 al serviciului seu devotat.

Remăşiţele pământesci ale defunctului se vor înmormêntá Luni în 4/16 Decembre a. c. în cimiteriul gr. or. din Poiana la 2 óre d. a.

Poiana, la 1/13 Decembre 1889.

Representanţa comunală:

N. Maneguţiu, paroch ca representant; George Ghise, primariu., Nicolae Vraciu, adjunct.; Ioan Maniţiu, jude mic., Ilie Oprian, Nicolae Păţa, Ioan Rodean, Dumitru Siufana, Ioan Prodan, Ioan Ghise.

* (Finanţele Italiei). Italia stă în privinţa financiară de tot debil. Nunumai statul are sĕ plătéscă mari interese şi deficitul nici pe de o parte nu se póte ecuilibrá, dar chiar şi cetăţile singuratice nu-şi mai pot purtá sarcina. Primariul Romei a declarat ministrului prim Crispi, că cassa oraşului nu este în stare sĕ plătéscă cu finea lunei acesteia interesele după sumele, ce le-a împrumutat dacă nu i se va concede sĕ facă datorii nóue şi sĕ i a alte împrumuturi.

Bibliografic.

„*Transilvania*" Fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Nr. 23—24 din 1—15 Decembre 1889 au apărut cu următoriul sumariu: O scrisóre din 1842 a episcopuiui Ioan Lemenyi. — Câteva datine de ale poporului nostru demne de a fi combătute. — Elementele economice ale familiei. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 12 Novembre n. 1889. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociaţiunei transilvane" pe cóla dlui P. Cosma din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889. (Urmare). — Bibliografia.— Convocare. — Concurs. — Anunţiu de abonament. — Maşinării pentru industrii diverse.

MONITOR. 48

Calendariul sĕptemânii

10 — 16 Decembre.

10 Duminecă: Mina, Ermogen, Evgraf, Gemel, Toma, Teotechi, Marian, Evgeniu. *11 Luni*: Daniil Stâlpnicul, Luca Stâlpnicul cel nou, Achepsan, Antala, Miracs, Terentiu, Vichenţiu, Emilian, Vevea. *12 Marţi:* † Spiridon, Sinetos, Alecsandru archiepiscopul Ierusalimului, Amonata şi Antu. *13 Mercuri:* Evstratiu, Acsente, Evgeniu, Mardariu, Orest, Lucia, Arseniu, Aris, Gavriil archiepiscopul Sĕrbiei. *14 Joi:* Tirs, Levchiu, Calinic, Firimon, Apoloniu, Arian. *15 Vineri:* Elevteriu, Pavel, Antia, Coremon, Susana, Vacch cel nou. *16 Sâmbătă:* Profetul Ageu, Marin, Prob, Ilarion, Teofana, Memnon, Nicolau, patriarchul Constantinopolei.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 10 Decembre a XXVIII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 3 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 6-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriţi-l".

Loterie.

Sâmbătă în 14 Decembre 1889.

Buda: **10 33 12 39 53**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9.33	9.33

Nr. 313. [246] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Hepria-română, tractul Albei-Iuliei, devenită vacantă prin repausarea parochului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu 2 odăi, o cămară, o șură cu celariu sub ea, grașd și grădină de legumi în estensiune de 126 □° . . . . fl. 22.—
2. Porțiunea canonică, arătoriu 4 jugĕre 75 □°, vie 77 □°, fênațiu 425 □°, fl. 180.—
3. Dela 90 familii 1 ferie de must (8 cupe) à 80 cr. . . . . fl. 72 —
4. Dela 90 familii 1 ți de lucru à 45 cr. . . fl. 40.50
5. 2 cimiterii cu pomi, în estensiune de 525 □° . fl. 10.—
6. Venitele stolari . fi. 81.—

Tóte acestea dau un venit anual de . . . . . fl 405.88

Doritorii de a ocupá acest post au a și așterne concursul lor conform Stat. org. și Regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 20 Novembre, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv

Alesandru Tordășian,
protopresbiter.

Nr. 790 [238] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare pentru un post de capelan pre lângă neputinciosul paroch din Pórta Nicolau Balcă, pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu dto 30 August a. c. Nr. 5627 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din tóte venitele sigure ale parochiei de cl. a III a Pórta în sumă de 200 fl.

Doritorii de a concurá la acest post au a-și asterne suplicile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral al Branului.
Zernesti, în 2¦ Novembre, 1889.

Traian Mețian, protopresbiter.

4519 sz. polg. [244] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, ihogy nagyküküllő megyébe kebelezett Muzsna község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi Január hó 31 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek és hogy a kérés 1-sö példányát ezen törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 October 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Máiai,* jegyző.

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **23 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitațiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea prețului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889.

[247] 1—3 **Oficiul comunal.**

Spre evitarea

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârdiá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^ma^

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiționat influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	prețul	2.40
1 ismeană	„	2.50
1 pĕreche încălditóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 pĕreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 pĕreche mânuși „	„	—.80
	Prețul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	prețul	2.70
1 ismeană	„	3.—
1 pĕreche încălditóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 pĕreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 pĕreche mânuși „	„	1.—
	Prețul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 pĕreche încălditóre de puls Jäger-iană, 1 pĕreche ciorapi Jäger-iani, 1 pĕreche mânuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ține provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela care comandézĕ tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[236] 7—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovat	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovat	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneș	—	8.30	10.40
Șeica mare	—	9.05	11.10
Copșa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Mureș-Ludoș—Bistrița

Mureș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Mureș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Mureș-Ludoș	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase inseamnă órele de nópte.

Redactor: responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 133 Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 8 Decembre.

Marţi se împlinesce un pătrariu de secol, decând Majestatea Sa impĕratul şi regele nostru Francisc Iosif I a surprins pre o parte a poporului român cu un rescript mai inalt, conform căruia metropolia română pusă la uitare în ruinile vicisitudilor timpurilor trecute este scósă la ivélă şi redată fiilor bisericesci ca un scump tesaur, ca un bun nepreţuit, ca un mărgăritariu din cele mai scumpe, ce impodobesce pe o instituţiune, cum este a bisericei române ortodocse din Ardél şi Ungaria.

Sĕ uităm barem pentru un moment cele petrecute cu începere dela 1700, căci după mai bine de un secul şi jumĕtate ne este dată siguranţa presentului şi mântuirea viitoriului. După mai bine de un secul şi jumĕtate, după umiliri şi suferinţe sĕ pune pre capul mirelui cununa de principe, din graţia unui monarch luminat, care scie apreţiá valórea poporului român şi prin el a bisericei, care lucră spre a dá statului cetăţeni morali, ómeni de ordine ca tot atâţa stêlpi şi sentinele neadurmite puse la pază spre a ferí statul de cei ce privesc la el cu ochi réi şi de cei ce voesc a face din el un cuib de turburări.

Era prea supărătóre pentru biserica nóstră şi capul ei starea, în care se afla deoparte în raport cu celelalte biserici din patrie, — de altă parte în raport cu ierarchia sêrbéscă, şi a învinge atâtea obstaculi, a purtá o luptă pre viéţă şi pre mórte cu dușmani vĕduţi şi nevĕduţi a fost scris se o facă marele Andreiu, primul nostru archiepiscop şi metropolit şi încă cu arme neegali, dar drepte, cu arme onorabile basate pe vechile canóne ale bisericei, basate pe drepturile istorice, basate pe sânţenia causei, ce o representa cu atâta demnitate şi abnegaţiune. A fost o mare norocire pentru biserica nóstră, că pe acele timpuri mai blânde pentru noi a fost în fruntea ei un bărbat, căruia i s'a putut încredinţá spre resolvare acésta afacere importantă, căci deşi împărţit cu munca în deci de părţi, nu a pus la uitare prima datorinţă, ce o avea, de a ridicá biserica la rangul, ce îi compete, şi după ce i succede a o pune la locul ei — alăturea cu fruntaşii poporului şi clerului — nu se mulţămesce cu atâta, ci spre a-şi procurá o mulţămire mai dulce, spre a scí biserica îngrădită cu instituţiuni trainice şi cu temelii sigure, abdice de bunăvoie de dreptul ce-l avé ca archipăstoriu şi-l depune în mânile congresului naţional şi prin acésta în ale diferitelor organisme create de biserică.

Ne légă deci dulci suveniri de ḑiua de 12/24 Decembre, privim cu pietate la crepusculul ei, o numĕrăm cu drept între ḑilele de sĕrbătóre, aducêndu-ne aminte şi de figura cea impunĕtóre a archiereului luptătoriu, alăturea cu a domnitorului ce a înţeles pe vulturul ce era în sbor spre lucruri mari, dar nu putea, căci ii erau vulnerate aripile şi ele trebuiau vindecate cu alifia aceea, pe care numai un monarch graţios o scie pune pe inimile celor ce au lipsă de ea, ca cu puteri reinoite sĕ şi ia sborul tot mai sus şi mai sus.

Avem puţine ḑile din viaţa mai nóuă, la cari sĕ privim cu atâta dragoste ca la acésta, în care ne a rĕsărit din nou sórele, ce are sĕ ne încălḑéscă şi sĕ ne dea viaţă şi trăinicie instituţiunilor create de noi ca tot atâtea aşedĕminte tari şi neperitóre pentru fii bisericei, cari cu mândrie privesc la biserică ca la unicul lor scut şi ca la unica fortăréţă de apĕrare. Şi bucuria nóstră trebue sĕ créscă cu atât mai tare, cu cât acum, după un pătrariu de secul, avem tóte garanţiile şi tótă siguranţa în cei ce dela Dumneḑeu şi din încrederea nóstră sunt puşi ca sĕ perfecţioneze şi sĕ dea viaţă acestor instituţiuni liberale, în cari despotismul este delăturat, centralisaţiunea înlocuită cu drepturile cele mai frumóse puse în mânile parochianului — ca sĕ se foloséscă de ele, după a lui cea mai bună consciinţă şi pricepere.

In buna acésta speranţă, că biserica nóstră va secerá cele mai dulci fructe ce sĕ revarsă din binefacerile ḑilei de 12/24 Decembre, ca amici ai progresului şi libertăţii, care sĕ unesce cu principiile moralei, o privim acésta ḑi ca pe un bun augur pentru ulterióra desvoltare a poporului român!

Revista politică.

Faimósa declaraţiune a dlui ministru Tisza cu privire la legea incolatului a dat mult materialde discusiune presei opositionale. Ea serbătoresce, căci consideră declaraţiunea de cel mai mare triumf al opositiei, în urma căruia va trebuí sĕ cadă şi premierul ungar. Scopul ce-l intenţionézá foile opositionale este, ca sĕ ţină în continuă agitaţiune spiritele cu privire la acésta cestiune, până-ce se vor reincepe desbaterile dietali, pentru-ca guvernul sub influinţa de din afară sĕ fie necesitat a presentá cât mai ingrabă proiectul promis.

Presa monarchiei nóstre se ocupă cu rĕspunsul, ce l'a dat ministrul preşedinte austriac contele Taaffe la interpelarea lui Plener. Acest rĕspuns a fost asteptat cu mare incordare, mai vêrtos, că inainte de a fi rostit de cătră preşedintele cabinetului, s'a ţinut un consiliu de ministrii presidat de Maj. Sa monarchul şi în acest consiliu a fost staverit.

Declaraţiunea cont. Taaffe accentuézá în genere, că regimul nu este în principiu protivnic nisuinţelor cehilor de a decretá dreptul public al statului boem, numai cât nu e acum timpul oportun pentru acésta. N'are nici un motiv guvernul ca sĕ privéscă încercările cehilor de periculóse pentru stat, cât timp ele se pertractézá în dietă după tóte regulele constituţiunei, ér o schimbare principală în constituţiune, precum e şi cu incoronarea regelui boem regimul nu intenţionézá. Intru cât privesce situaţiunea germanilor în Boemia cont. Taaffe a rĕspuns, că e obiectul îngrijirei continue a guvernului, ca aspiraţiunile şi drepturile lor sĕ fie egale cu ale poporului ceh.

Acest rĕspuns pare a fi lăsat în nedumerire pe tóte partidele. In special nemulţămiţi au rĕmas deputaţii naţionali germani, din stênga cari într'o conferinţă anume conchemată, au votat o adresă de încredere şi de mulţămită lui Plener; ér încât privesce rĕspunsul ministrului Taaffe referitoriu la germanii din Boemia l'au declarat de tot manc şi nemulţămitoriu, el stă tocmai în contraḑicere cu politica, ce o a urmat guvernul şi ministrul a voit sĕ scape numai cu o vorbă de clacă. —

Presa rusă continuă cu agitaţiunile contra monarchiei nóstre pentru provinciile ocupate. „Graschdanin" a început o adevĕrată campanie de bătaie contra administraţiunei Austro-Ungariei, descriind situaţiunea provinciilor ocupate cu cele mai nefavorabile colori. Pe basa datelor statistice, constată numita fóie, că emigrările mai ales din Herţegovina în Sêrbia au luat dimensiuni fórte mari. Locuitorii sunt necesitaţi sĕ părăséscă ţéra din causa poverilor, cari nu le mai pot suportá. Dările sunt atât de urcate, ḑice cestionata fóie, încât ţĕranii sunt necesitaţi sĕ şi vêndă moşia, ca sĕ le plătéscă. In ḑilele trecute preste 400 familii au voit sĕ-şi părăséscă ţara, dar autorităţile austro-ungare s'au opus. Ómenii în necasul lor s'au adresat către sultanul din Constantinopol, de unde se vede, că sub domnia turcéscă ei n'au sĕ sufere atâta. Nu e mirare deci, că curentul pentru unirea Herţegovinei şi a Bosniei cu Sêrbia şi Muntenegrul e tot mai puternic şi că nimenea nu póte stá bun, că prin mişcările continue nu se va provocá o rĕscólă, care va dá Europei de lucru.

Aceste espuneri ale ḑiarului rus au fost primite de presa vienesă cu mult resens. Intenţiunile sunt cunoscute şi dacă în adevĕr lucrurile stau, precum

FOIŢA.

Colindă la ḑiua nascerei lui Christos,

de Aron Cosma, paroch gr. or. în Rohia.

In natură, ce schimbare?!
Lucru fără asemânare!
Se aude, se simţesce,
Vede-se şi te uimesce.

Cum de ceriul inorat?
Dintr'odată s'a schimbat,
Intr'o ráză lucitóre
Mai pómpósă ca de sóre.

Şi pământul urgisit
Aḑi se simte chiar sfinţit,
Căci din el cu triumfare
Adevĕrul sfânt rĕsare.

Ér în ceriu dreptatea sfântă,
Ingerii măreţ o cântă,
Prevestind cu bucurie
Pământului mântuire.

Saltă ceriul şi pământul,
Căci s'a născut Domnul sfântul,
Fiiul Tatălui de sus
Promisul Christos Iisus.

Tu smerite Vitfleeme
Redică-te păn' la stele
Căci din tine a rĕsărit
Raza celui Preamărit.

Şi tu pesteră smolită,
Ér' acum într'aurită,
De razele ce lucesc
Din pruncul Dumneḑeesc.

Tu sĕ fii în veci mărită,
Chiar de Dumneḑeu sfinţită,
Pentru adăpostul dat
Celui mai mare Impĕrat.

Care 'n tine s'a născut
Şi pământul l'a umplut,
De nespusa fericire,
Făcênd lumii mântuire.

Dela stea s'a învĕţat
Magii de s'au închinat,
Pruncului Dumneḑeesc,
Fiului Tatălui ceresc.

Cari şi daruri iau adus
Domnului Christos Iisus:
Aur ca la Impĕrat
Prea puternic prea lăudat.

Datuiau din visterie
Ca lui Dumneḑeu tămâie;
Ér ca unui Archiereu
Smirnă cu mirosul seu.

Maică sfântă Preacurată
Cu Christos pruncul pe braţe,
Şi cu Josif fericitul
Sărutând măresc pe Fiiul.

In ceriu glasul îngeresc,
Jos fluerul păstoresc
Cântă lui Christos mărire
Pre pământ bună voire.

Juni, bĕtrâni, bărbaţi, mueri?!
Şi voi pruncuţi tinerei
Veseliţi-ve cântând,
Preamărind pre Fiiul sfânt.

Amin.

le înfățișéză ḑiariul rusesc, trebue căutată cea mai favorabilă soluțiune. —

In ḑilele trecute ministrul de finanță italian Giolitti a rostit în cameră esposeul seu despre situațiunea financiară a Italiei. Esposeul a fost primit cu mare răcélă și a produs o impresiune deprimătóre. Deficitul pe anul 1889/90 e în adevĕr de preste 74 milióne și nu de 47 milióne, precum anunțase guvernul la început. Posibilitatea, că regimul va impune dări nóue, nu este eschisă, și poporul italian, care e destul de stors nu vede rĕul decât numai în alianța triplă, carea impune Italiei sĕ facă jertfe preste puterile ei.

Generalul Florescu, președintele senatului român, a făcut declarațiuni importante cu privire la situațiunea sa. Se scie, că actualul președinte a fost și sub guvernul dlui Lascar Catargiu și provocat de senatorul Grădișteau sĕ-și lămuréscă posițiunea, dênsul a accentuat, că actualul senat e liberal conservator și că dênsul ca atare a fost ales. Frământărilor actuale numai atunci li-se va pune capĕt, când succesiunea guvernelor se va face regulat. Vorbind de teoria conservatorismului și liberalismului în Englitera, conchide, că dóuĕ partide pot sĕ succédă la putere în România: partida liberal-națională și liberal-conservătóre.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sibiiu, în 2/14 Decembre, 1889*) In viforul personalităților și animosităților, ce ies la ivélă aici în Sibiiu, când într'o formă, când într'alta — serata musico declamatorică a tinerilor clerici dela „Seminariul Andreian,“ carea avù loc în preséra S. Andreiu, ne procură o adevĕrată satisfacțiune, pare că ți-se recrează spiritul la astfeliu de ocasiuni și te simți mai liber de sbuciumările, grijile și nĕcazurile lumii. Mai mult decât atâta, ți se înalță inima și abstracție făcênd dela posițiunea, în care te găsesci, te transpuni în acele epoce mari, când românii conduși de simțul lor natural și nestricat de influințe meschine, se strîngeau umĕr la umĕr spre a operá regenerarea unei națiuni bogate în talente și cu multă putere de viață. Cam aceste idei și simțeminte ne preocupă, când ne aflam în sala seminarială la ocasiuuea amintitei serate. Ce e drept, aceea sală e prea mică și necorespunḑĕtóre pentru astfeliu de festivități, dar cu tóte aceste publicul român din Sibiiu fără diferință de nuanțe politice ori de castă s'a presentat în numĕr considerabil la acésta serată. Vedeai tineri și bĕtrâni, dame, d-șóre, copii ca tot atâți frați și surori, care sunt conduși de simțul binelui, al progresului în cultură!

Étă decursul producțiunei: Ședința festivă, căci acésta e nomenclatura oficială a seratei din cestiune a deschis-o profesorul Ghibu, președintele societății de lectură „Andreiu Șaguna,“ cu vr'o câte va cuvinte, cu care presentà pe societarii clerici ca rîvnitori la cultură. Corul cel dintâiu din programă a succes destul de bine, cel puțin asupra mea, care n'am pretenția a fi espert, a făcut bună impresiune. Nu pot a nu observá, că numĕrul coristilor mi s'a părut prea mic, bagsamă o parte dintre domni coristi erau răgușiți, ori se pare, că domniile lor pătimesc de morbul separatismului, ce grasézĕ une ori și în sinul acestui institut, carele după a nóstră intimă convingere ar trebuí ferit ca de foc de veleități ori animosități, fie politice, fie de ori-ce altă natură Intr'un institut teologic-pedagogic trebue sĕ domnéscă un singur principiu: principiul făgăduinței evangelice și al dragostei frățesci. Cei ce lucră contra acestui principiu, fie din rea voință, fie din alte motive și mai detestabile — trebuesc demascați. Nimic mai ușor ca a distruge, — chiar și nulitățile, care nu sciu cum sè se remarcheze în lume altcum, sunt adese ori în stare a sĕmână între tineri neghina desbinărei. De aceea *videant consules!!*

Dar pardon! făcuì o prea mare digresiune: trebuia sĕ o fac, căci de mult îmi zăcea ca o pétră de móră pe inimă!

După corul prim, elevul E. Cristea ne intreținù în mod plăcut cu un prospect istoric relativ la viața și suferințele bisericei nóstre ortodocse, încheind cu accentuarea, destul de potrivită a actului grandios al marelui Andreiu: înființarea vechei metropolii și dotarea bisericei ca *magna charta libertatum*, cu statutul organic. Zelul infocat pentru interesele bisericesci, ce-l manifestézĕ un tinĕr cleric, merită totdéuna laudă.

Celelalte puncte ale programei au succes spre mulțămirea publicului. Declamațiunea epigonii de Eminescu, esecutată de cl. C. Perșinariu a reușit și reușia și mai bine, dacă dl Perșinariu nu era eam răgușit. El declamă cu pricepere, relevând momentele marcante și modulându și vocea după-cum o cere acésta idea sau simțĕmêntul ce a voit poetul al desteptá.

Dintre cântări pe mine unul m'a încântat solul dlui cler. abs Damian, bine ar fi când nu s'ar trece cu vederea talentele musicale, căci e imperiósă datorința a ne îngrigí de sucrescență.

Nu pot a încheiá aceste considerațiuni fără ca sĕ amintesc, că lucrarea tinĕrului elev Boiu meritá tótă atențiunea celor competenți în materie. Stilul ales, tema bine desvoltată, dar vocea espunĕtoriului cam debilă. Cel din urmă numĕr din programă face onóre și compunĕtoriului și esecutorului: „Cucule cu péna sură“ compus de artistul G. Dima după melodia poporală. ne-a transpus în aceea posițiune melancolică, în carea prea adeseori se găsesce bietul român persecutat de sórte, vĕrsându-și focul inimei în doinele sale fără păreche. Terminându se programa, păr. vicariu și archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu rostì câte va cuvinte de încuragiare și satisfactiune la adresa societății de lectură.

Ne am depărtat din sală mulțămiți.

O voce strĕină.

*). Deși noi într'unul din Nri. precedenți am revenit asupra acestei ședințe publice, aflăm de interes a publicá și acésta recensiune binevenitóre. Red.

Rĕșinari, 2 Decembre, 1889.

Bunăstarea materială. — Reuniunea agricolă la Rĕșinari. — Sinodul parochial estraordinariu. — Donațiune. — Parastasul pentru odichna sufletului Marelui Andreiu.

Cu drag, dle redactor, iau péna în mână Asta din motivul, că voesc a ve comunicá câte ceva din una din cele mai frumóse și scumpe comune românesci, Rĕșinari.

Bunăstarea materială a poporului din acésta comună în timpul de față nu se póte ḑice, că e una din cele mai bune. Rumperea relațiunilor comerciale cu România, dacă lasă undeva urme adênci, apoi acésta aici se întêmplă. Ómenii grei, sau cum se mai numesc aici „boeronii satului“ au început a se impuținá și se impuținézĕ pe ḑi ce merge. Numai e, ce a fost în trecut; numai e, ce a fost atunci, când marele Andreiu a dorit, ca osămintele sĕ-i se așeḑe aici. Causa acestei impregiurări, repet, în parte mare n'are d'a se căutá decât în stagnarea comerciului, în urma rĕsboiului vamal.

Poporul cu greu își mai póte aflá aici nisce condițiuni de viață mai mulțămitóre. De aceea emigrările ḑi de ḑi se inmulțesc; causa, de unde se esplică, că deși în Rĕșinari numĕrul născuților pe an e considerabil, totuși conscripțiunile ultime a le poporațiunei nu dovedesc mari cresceri. Pasaporte pentru România se dau la an cu sutele. Părintescul nostru guvern ar trebuí sĕ vadă acésta și sĕ caute mijlóce de indreptare. Dacă acest guvern din considerațiuni mai inalte de stat nu se induplecă a încheiâ convențiunea cu statul vecin, se caute cel puțin a creá supușilor atinși de focul rĕsboiului isvóre de venit în altă direcțiune în stat. Dar nu! Domnii, cari conduc destinele țĕrii fantasézĕ tot alte lucruri. Prin dietă fac planuri, cum sĕ aducă pe Kossuth în țĕră. Cu d'al d'astea nu scim, unde vom ajunge.

Ocupațiunea de căpetenie a mulțimei locuitorilor de aici e lemnăritul. Comuna dispunênd de un areal estins de pădure, locuitorii, după indeplinirea unor dispositiuni comunale și silvanale, cară, parte pe cai, parte în carĕ, lemne, care apoi le vind în Sibiiu. Nu prea cu mare venit ocupațiune! Lemnele sunt departe în pădure, se aduc cu mari jertfe de timp și bani și prețul lor e mic. Românul de prin unele părți ḑice: „Cel-ce se ocupă cu lemnul, ca lemnul se face,“ care va se ḑică, că din lemn nu faci carĕ și boi (avere.)

Oieritul, care odinióră era ocupațiunea cea mai de căpetenie și cea mai bănósă, a dat rĕu îndĕrĕt. Puțini economi mai mari de oi avem și aici. Causa se póte esplicá de sine.

In general vorbind, astăḑi pe ori ce teren economic, cu greu auḑi, că munca se resplătesce undeva în un mod mulțămitoriu. Multe cause vor fi purtând vina la acésta. Ignoranța poporului în purtarea unei economii mai raționale de sigur nu póte fi eschisĕ din aceste cause.

De aceea noi Rĕșinărenii tare ne am bucurat, când am auḑit că „reuniunea agricolă română a comitatului Sibiiu“ are de cuget, că în 22 Decembre n. sĕ vină și sĕ ne dea sfaturi economice în ținerea vitelor, ér mai târḑiu sĕ arangeze aici o esposițiune de vite cornute. Ideă mai salutară pentru un sat ca Rĕșinariul, care tot are un numĕr frumușel de vite cornute și pământ arătoriu mai puțin ca fênațe, eu unul nu cred, că se putea găsí. Un comitet arangiatoriu al esposiției deja s'a constituit aici în frunte cu domnul Sabin Barcian, cunoscut de altmintrea publicului român prin zelul de a introduce reforme în economia națională românéscă. Dacă fruntașii nostri români mai pricepĕtori nu se vor interesá de noi, apoi cine altul.

Mersul trebilor nóstre bisericesci și scolare, e normal. In direcțiunea acésta s'ar puté ḑice, față de trecut, s'a făcut un pas spre bine. Binele, totuși nu s'a ajuns. Un cas regretabil s'a întêmplat numai în ḑilele trecute. Preotul slugitoriu E. C. dela biserica nóuă a deschis sinodul estraordinariu parochial și a ales deputați mireni în sinodul protopopesc inmulțit al tractului Sibiiu pentru alegerea de protopresbiter, și fără a mai asteptá pe parochul I. G. și pe membrii sinodului dela biserica veche.

Ce l'a putut indemná la acest pas pre respectivul paroch, nu se scie. Téma, că atunci nu va reeșí cu candidații, sau altceva? Atâta stă, că deputații mireni aleși în sinodul protopopesc înmulțit nu sunt representanții întregului popor credincios, ci numai a unei jumĕtăți din popor.

Poporul ține mult la s. biserică. Dovadă e participarea în numĕr mare la serviciul divin și faptele din urmă ale unor fii credincioși ai bisericei. Primariul actual, Aleman Dancăș, dimpreună cu representanța comunală a votat în timpul din urmă dóuĕ mori bisericei din averea comunei. Fapta acésta e mare și trebue scrisă cu litere de aur în analele bisericei; ea e o operă, care în veci va preamărí pre inițiatoriul.

In ḑiua s. Apostol Andreiu s'a celebrat parastas solemn pentru odichna sufletului marelui Andreiu. La parastas a asistat un numĕr fórte mare din poporul credincios; tinerimea scolară cu corpul învĕțătoresc în frunte și cu alte persóne inteligente din loc. Frumósele nóstre cântări bisericesci ne au adus de nou aminte de vredniciile marelui archiereu, perdut înainte de vreme. Poporul de aici a ajuns ca ḑiua apost. Andreiu fiind totodată și onomastica marelui Șaguna, sĕ o serbeze ca prasnic; așa scie el a fi recunoscĕtoriu cătră marii sei binefăcĕtori.

Cu acestea încheiu deocamdată.

Drept vorbesce.

Făgăraș, 4 Decembre, 1889. v. Dle redactor! Unul câte unul se răresc bărbații conducĕtori ai poporului, între-cari se numĕră și preoțimea. Eri în 3 Decembre a. c v. am petrecut la mormênt pe parochul gr. or. Georgiu Comaniciu din Veneția inferióră, unul dintre cei mai vrednici preoți ai tractului Făgăraș. Decedatul alăturea cu oficiul seu de paroch mai îndeplinia chiemarea și de asesor la scaunul protopresbiteral al tractului Făgăraș, de catechet la scóla capitală gr. or. din Veneția inf. și de membru în eforia acestei scóle și altele. Treiḑeci de ani a funcționat ca preot, și în anul al 54 lea al etății a reposat.

Inmormêntarea defunctului s'a oficiat prin ḑece preoți în frunte cu Multon. Domn Iuliu Dan, adm. prot. al tractului. Inteligența precum și poporul din satele vecine a alergat la acest act de înmormêntarea unui preot povĕțuitoriu și înțelept. Cuvêntarea funebrală a ținut-o Multon. Domn Iuliu Dan într'un mod de tot pătrunḑĕtoriu și potrivit, ér o a doua cuvêntare cu acéstă ocasiune a ținut și părintele George Sglimbea, paroch gr. or. în Cuciulata. *N.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

20. „Cu privire la afirmațiunea din acusă: că acusătorii ar avé și putința și ambițiunea de a face din acéstă parochie o parochie de model, dacă n'ar esistá conflictul între paroch și comitetul parochial, — acusatul se provócă la ordinul consistoriului din 30 Octobre 1882 Nr. 3776, din care se vede, că în timpul acela, când nu era acusatul paroch, ér dintre acusatori erau cei mai mulți și atunci membrii în comitetul parochial, — administrația averei bisericesei era de tot neregulată și necorespunḑĕtóre.

Cum stă tréba cu acest cas?“

ad 20. Casul acesta absolut în nici un necs nu stă cu substratul investigațiunei presente, și nu invólvă nici pentru acusatori vre o compromisíune nici pentru acusat vre un merit.

Cu tóte aceste, fiind-că mi se cere, eu bucuros dau deslușirile, cari le pot dá.

Dacă îmi aduc bine aminte, în raționiniul pe anul 1881, a obvenit în erogațiuni o posițiune de „bani furați“ în sumă de mi se pare 50 și câți-va floreni.

Consistoriul a dificultat, și cu tot dreptul acésta posițiune, dispunênd ca sĕ se facă cercetare și sĕ se desdauneze biserica.

Venind hârtia consistoriului la comitet spre pertractare, eu am fost acela, carele mi-am esprimat regretul, că un asemenea lucru a putut trece prin comitet și prin sinod neobservat, și s'au dat epitropilor absolutoriu prin comitet, ér comitetului prin sinod, și ni se întêmplă rușinea, ca consistriul sĕ ne reflecteze la un lucru ca acesta, totodată am propus ca sĕ se cerceteze lucrul, și m'am oferit însu-mi sĕ fac cercetarea.

S'a ordinat cercetare și cu efeptuirea ei am fost încredințat eu.

În decursul ședinței epitropul Gr. M. a dat deslușirile, că el absentând mai de multe ori dela biserică, epitropul secundar a manipulat cassa, însemnând ca de regulă totdeuna banii întrați din disc și din lumini, icóne etc. și lăsând banii după obiceiul vechiu în lădița sicriiului epitropilor, ca-

rele se află în biserică. La finea lunei însĕ numĕrariul aflat în amintitul sicriu nu a consunat cu ḑiariul, resultând un deficit de suma pusă în raţiociniu, şi fiind-că acel deficit nu a putut proveni din alt cas, decât că banii s'au furat peste sĕptĕmână, când biserica este pusă la dispoziţiunea seminariul Andreian, el a pus suma, ce lipsia în raţiociniu ca erogaţiuni.

Tot asta a constatat şi al doilea epitrop N.

Dl paroch de atunci Z. B. ḑicea, că dênsul a avut scire de acest deficit, şi deóre-ce o parte a rĕspunderei cade şi asupra dênsului, pentru-că cheile bisericei peste sĕptĕmână i-au fost încredinţate dênsului, ér dênsul pentru-ca clericii sĕ nu ostenéscă până la el în etagiu le-a dat la învĕţătoriul, carele le ţinea pe un cuiu, la carele putea ajunge ori cine şi în absenţa dênsului, şi astfeliu a fost posibil ca peste sĕptĕmână sĕ fi întrat cineva în biserică şi cu cheie falsă sĕ deschidă sicriiul şi sĕ fure banii, — dacă se va hotărí ca epitropia sé plătéscă suma ce lipsesce, el încă va contribuí la aceea.

Eu apoi am pretins ca epitropia sĕ plătéscă banii, şi banii s'au plătit, — contribuit-a şi dl B. sau ba? nu sciu, căci eu n'am avut cu el de a face, ci cu epitropia.

Ér procedura comitetului şi a sinodului la revisiunea socoţilor au fost următórea:

Raţiociniul epitropiei presentat la comitet spre revisiune s'a predat unei comisiuni, carea a constat din dnii C. S. şi Dr. I. C. spre esaminare şi raportare.

Comisiunea a raportat, că raţiociniul este în regulă, comitetul apoi pe basa acestui raport a propus în raportul seu cătră sinod ca sĕ se dea absolutoriu epitropilor.

Sinodul érăşi a esmis din sinul seu tot pe dnul S. ca cel mai espert în afaceri de acestea şi încă pe unul de al cărui nume nu-mi aduc aminte, ca sĕ le esamineze şi sĕ raporteze.

Şi acéstă comisiune a raportat, că tóte sunt în regulă, ér sinodul pe basa raportului comisiunei sale a dat absolutoriul.

Greşală la tótă întêmplarea s'a întemplat, acésta însĕ n'a fost nici a sinodului, ci în prima linie a epitropiei, apoi a comisiunilor esmise din sinul comitetului şi a sinodului, ér membri acelor comisiuni a fost tot de aceia, carii nu sunt subscrişi în acusa contra dlui Simeon Popescu, deci dacă a cugetat dênsul, că prin sulevarea acestui cas compromite pe comitetul de astăḑi sau pa acusatori, se înşală, căci compromisiunea cade tot pe ómenii domniei sale.

Din incidentul acesta, comitetul a dispus provederea sicriului epitropesc cu cheie Wertheimiană, şi a primit abḑicarea dlui N. din postul de epitrop secundar.

Nu sciu ce au fasionat alţii. Din fasiunea mea însĕ póte vedé ori-care om nepreocupat, că aici nu este vorbă de „motive politice“ cum afirmă „Tribuna“, ci motivele suspendării sunt într'adevĕr „grave“ cum se ḑice în dispoziţiunea archiepiscopéscă, căci violarea constituţiunei pentru o biserică constituţională este cel mai grav motiv de disciplinare, tot asemene, şi celelalte motive, constatate prin acte oficiale sunt tot abusuri grave de posiţiunea oficială a domnului Popescu, şi tóte sunt de natură bisericéscă.

A face martir politic din dl Popescu din acest incident este deoparte efluesul grandomaniei de care sufere atât d-sa, cât şi toţi „tovarĕşii“ d-sale, înălţându-se unul pe altul ca sĕ vorbéscă lumea de ei. Ce rol politic a avut dl Popescu ca protopop? şi ce lucruri mari a făcut el în politică, ca sĕ fie necesitate chiar de interveniţiunea metropolitului pentru de al paralisá? Este mai mult ca ridicol a şusţiné, că chiar metropolitul nostru, carele în tóte enunciaţiunile sale politice în parlament şi în faţa Maiestăţii Sale, a dovedit, că este mai hotărît şi mai independent decât toţi contrarii sei mici şi mari, cari orbiţi de patimă nu sciu alta decât sĕ l cârtéscă, carii nu sunt în stare nici sĕ-l pricépă nici sĕ se ridice măcar în cuget la înălţimea din carea privesce El lucrurile, la nobleţa inimei şi la caritatea creştinéscă cu carea tractéză El chiar şi pe inimicii sei — s'ar folosí de potestatea sa de Cap al bisericei, ca pe un biet de protopop — închipuéscă-se el ori-cât de mare — sĕ-l persecueze pentru sentimentele sale politice; şi este de altă parte o manevră pentru a seduce publicul şi mai cu sémă pe cei strĕini de biserica şi de patria nóstră, cari nu cunosc şi nu pricep instituţiunile bisericei nóstre, sunt accesibili însĕ pentru flusculi jurnalistici, pentru frase mari politice, şi a le abate atenţiunea dela culpositatea faptelor dlui Popescu ca preot, ca paroch şi ca protopop. (Va urmá.)

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud-sat şi jur,“ se va ţiné Duminecă în 17/29 Decembre a. c. după améḑi la 2 óre, în locuinţa subscrisei presidente, la care, prin acésta sĕ învită cu onóre toţi onorabilii domni membrii, stimatele dómne şi domnişóre membre, şi toţi dnii, dómnele şi domnişórele, cari se intereséză de cultura fetiţelor.

Obiectele pertractânde vor fi:

1. După deschiderea adunărei, cetirea raportului despre agendele comitetului în decursul anului ce espiră.

2. Alegerea comitetului şi a bărbaţilor de încredere.

3. Revidarea raţiociniilor şi darea absolutoriului.

4. Staverirea bugetului pe anul viitoriu.

5. Esmiterea unei comisiuni pentru înscrierea membrilor noi, şi încassarea tacselor.

6. Pertractarea obiectelor substernênde de comitet şi a propunerilor din partea membrilor.

Abrud, în 10 Decembre, 1889.

Ana Gall, preşedintă. *Alesandru Ciura*, secretariu.

Varietăţi.

* (Concert.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu va arangiá Luni, în 11/23 Decembre a. c. un concert în sala reuniunei de musică din loc (Pământul mic Nr. 1).

Inceputul la 7½ óre séra.

Biletele se estradau Duminecă în 10/22 Decembre a. c. dela órele 11—1 în casina română din loc (Strada Cisnădiei Nr. 7.)

Programa:

1. „*Nóptea*“, cor de bărbaţi de F. Schubert.

2. *Dóuĕ cântări* pentru o voce de bass cu acompaniare de piano de R. Schumann: a) „*Rosa mea*“; b) „*Tu esti cum este crinul*“.

3. *Dóuĕ cântări* pentru cor micst: a) „*Ave verum*“ de W. A. Mozart. b) „*Mórtea Mântuitoriului*“ de Joh. Mich. Haydn.

4. *Dóuĕ cântări* pentru o voce de sopran cu acompaniare de piano: a) „*Princesa*“ de Edvard Grieg; b) „*A fost odat' un rege*“ de A. Rubinstein.

5. „*Cu adevĕrat deşertăciune*“, cor de bărbaţi de G Dima.

6. „*Călugărul din Pisa*, baladă pentru o voce de bass cu acompaniare de piano de C. Loewe.

7. *Dóuĕ colinde* întocmite pentru cor mixt de G. Dima: a) „*O ce veste minunată*; b) *Dómne Iisuse Christóse*“.

* (Restaurarea oficialilor comitatului Sibiiu.) Joi în 7/19 s'a ţinut sub conducerea comitelui suprem Andreiu de Bethlen adunarea generală municipală a comit. Sibiiu pentru alegerea oficialilor comitatensi. Comisiunea de candidare sa compus din: Ign. Ninger, Carol Göbbel, Dr. Oct. Russu, Dr. Bruckner, Alb. Arz şi Dr. Aur. Brote; referentul comisiunei a fost: dl Dr. Oct. Russu. La propunerea comisiunei cu aclamaţiune s'au ales: Gustav Thalmann vice comite, Corneliu Tobias protonotariu, Stefan Stroia vicenotariu I.; Ioan Creţiu vice-not. II.. Gust. Bedeus vicenotariu III., Franz Frühbeck fiscal, Ot. Herbert cassariu, R. Iahn controlor, Carol Mangesius preş. al scaunului orfanal, C. Gottschling asesor I., R. Sigerus ases. II; protopretori: Lud. Fabriţius (Sibiiu), Alb Dőrr (Sebeş), Dr. Liviu Lemenyi (Seliste), Moise Branisce (Mercuria) şi R. Simonis (Nocrich); de pretori: Mateiu Savu, Putkovski, Mangesius, Haner şi Malmer. Cu puţine schimbări, a rĕmas tot oficialii de până ací.

* (Incercare de furt.) Din Orĕstie ni se scrie: In 13 Decembre séra între 7 şi 8 óre un individ, până acum necunoscut, s'a furişat în localul institutului şi acolo a încercat a deschide şi după-ce acésta nu i-a succes, a probat a sparge cassa Werthheimiană, în care se păstrau numerariu şi portfoliu cambial ceea ce însĕ nu i a succes, după scontrarea cassei şi inventarea cambiilor s'a constatat, că nu lipsesce nimica nici din portfoliul cambial, nici din numerariu, care au fost aşeḑat în cassă.

* (Procesul de presă al „Luminătoriului“). S'a pertractat din nou în 4/16 Decembre înaintea juriului din Arad şi dl Ioan Barcianu a fost declarat cu unanimitate de vinovat şi condamnat la 6 luni arest, 500 fl pedépsă în bani şi suportarea speselor procesuale cu 135 fl. Apĕrătoriul Cor. Brădicean a insinuat recurs de nulitate.

* (Dşóra Agata Bârsescu.) Precum se anunţă din Viena, celebra cântăréţă dela Burgtheater va sosí în curênd în Bucuresci, unde va debutá în mai multe representaţiuni.

* (Reducerea tarifului pe căile ferate.) In ministeriul de comunicaţiune al României se lucră la un plan pentru reducerea până la 50% a tarifului pe liniile ferate române. O comisiune specială a fost încredinţată de guvernul frances, la lucrarea unui proiect pentru reducerea tacselor pe liniile ferate francese.

* (Aniversarea căderei Plevnei.) Şi în anul acesta s'a serbat în Bucuresci cu mare solemnitate aniversarea căderei Plevnei. Ḑiua de 28 Novembre a fost anunţată capitalei prin salve de tunuri. La 10½ óre regele şi principele moştenitoriu încungiuraţi de casa civilă şi militară, ministri, senatori şi deputaţi, ataşaţii militari strĕini, oficerii superiori au luat parte la oficiul divin, după terminarea căruia s'au luat trupele în revistă, s'a făcut defilarea şi s'a dat un mare prând de gală, la care regele rostì un toast însufleţitoriu la adresa armatei.

* (Bustul lui Eminescu.) Bustul fericitului Eminescu lucrat în teracota a fost instalat în sala de jos a noului Ateneu. Bustul a fost lucrat de sculptorul Marinescu.

* (Liniile ferate ale României.) După o statistică lucrată la direcţiunea generală a căilor ferate române. România dispune de o întindere de 2429 klm. linii ferate.

* (Neregularităţi administrative). În ḑilele trecute au fost suspendaţi din post protonotariul Mészáros şi pretorul Csemeghi din Ciongrad din causa, că s'a dat de urma unor mari iregularităţi în administrarea banilor publici. Averea li-s'a secuestrat, până se vor constatá pagubele şi se vor plăti.

* (Un grav accident). La gara de Nord din Bucuresci manevra o maşină şi din neprevederea maşinistului, care n'a închis la vreme robinetul de oprire, maşina lovì o altă maşină şi sfărimă mai multe vagóne, omorì patru persóne şi la ciocnire capĕtând o contrapresiune maşina o luá inapoi cu mare iuţală, lovì alt vagon, care fù asvêrlit preste peron şi spărgênd apoi zidul dela sala de studiu a elevilor, maşina pĕtrunse în lăuntru, spărgênd tot înaintea ei. Elevul, care din întêmplare rĕmăsese în sală şi se ocupá cu figuri geometrice la tablă avù atâta timp ca se sară pe ferésta opusă afară. Maşina impedecată între bănci şi sfărămiturile zidului surpat nu se mai putù miscá din loc, dar cutremura pământul şi impregiurimea până-ce a succes a i oprí puterea. Maşinistul şi fochistul, carele încă înainte de prima ciocnirá sărirá jos au fost prinşi şi daţi pe mâna judecătoriei. Ei erau beţi. E interesant, că maşinile, cari s'au ciocnit pórtă numele: Vasile Lupu şi Mateiu Basarab şi s'au mai ciocnit de vre o dóue ori.

* (Ḑiaristic). Revista enciclopedică literară „Amicul familiei“ ce apare în Gherla sub redacţiunea dlui N. F. Negruţ nu va încetá, precum se anunţase, ci în urma stăruinţelor din afară va continuá cu aparişiunea. Tot odată promite, că va introduce ortografia academiei române, păstrând ŭ final. Preţul de abonament e tot cel de până acum.

Bibliografic.

„*Românische Revue*“ politisch-litterarische Monatschrift, XII Heft, December 1889. Inhalt: Zur Lage der romänischen Mittelschulen in Ungarn — Die gr. or. Oberealschule in Cernăuti von S. Morariu (Schluss) — Die Huldigung der Bucovina am 12 October 1777 von Dr. Daniel Werenka. (Schluss.) Das trajanische Dacien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius IV von P. Brostean. — Die Hochzeit von Valeni. — Moş Ioan Róta. (Eine Anecdote von Ioan Creanga, deutsch von P. Brostean) — Rundschau: Die romänische Thronrede. Romänen und Sachsen. — Litteratur: Deutsche Classiker in romänischen Übersetzung. Carmen Sylva's Werke. — Inhaltsverzeichniss.

„*Meseriaşul Român*“ Fóie pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii. Nr. 23 din 1/13 Decembre a apărut cu următoriul sumariu: Sórtea soţiei meseriaşului. — Istoricul şi starea presentă a fotografiei. — Istoricul fundării: Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa Mes. Român: Clopotul pĕcătoşilor din Breslau. — Ce reguli conduc la o viaţă lungă. — Fabule: Păstoriul şi ţêntariul, Musca, de Donici. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mĕrunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Concurse. — Târgurile şi cursul pieţei Braşov.

Mulţămită publică

Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, s'a îndurat preagraţios a doná mai multe cărţi scolare în folosul tinerimei scolare din comuna Mezieş ppresbiteratul Beinşului, pentru care faptă nobilă priméscă Escelenţia Sa în numele tinerimei scolare mulţămită publică, rugând pe bunul Ḑeu ca sĕ-i lungéscă firul vieţei, pentru-ca sĕ mai pótă contribuí la mulţi ani fericiţi cu materialul necesar la înaintarea în cultură a tinerei mlădiţe române.

Mezieş, 3/15 Decembre 1889.

Nicolau Ciaviciu
înv· gr. or.

Loterie.

Mercuri în 18 Decembre 1889.

Sibiiu: **76 25 7 86 19**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.61	5.56
Napoleon	9.33	9.35

Nr. 313. [246] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Hepria-română, tractul Albei Iuliei, devenită vacantă prin repausarea parochului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu 2 odăi, o cămară, o șură cu celariu sub ea, grașd și grădină de legumi în estensiune de 126 □° . . . . fl. 22.—
2. Porțiunea canonică, arătoriu 4 jugĕre 75 □°, vie 77 □°, fênațiu 425 □°, fl. 180.—
3. Dela 90 familii 1 ferie de must (8 cupe) à 80 cr. . . . . fl. 72—
4. Dela 90 familii 1 ḑi de lucru à 45 cr. . . fl. 40.50
5. 2 cimiterii cu pomi, în estensiune de 525 □° . fl. 10.—
6. Venitele stolari . fl. 81.—

Tóte acestea dau un venit anual de . . . . . fl 405.88

Doritorii de a ocupá acest post au a-și așterne concursul lor conform Stat. org. și Regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 20 Novembre, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv

Alesandru Tordășian, protopresb.

Nr. 534. [249] 1—1

Publicațiune.

In conformitate cu § 124 din regulamentul pentru procedura iudecătorésca în cause matrimoniali se aduce la cunoscință publică, că Nicolae Vecerdea din Topărcea prin sentința consistorială din 31 Octombre a. c. Nr. 6921 B. s'a despărțit total de pribegita lui soție Raveca Părăian tot din Topărcea.

Sĕliște, 4 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlișteí.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbíter.

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **23 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitațiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea prețului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889

[247] 2—3 **Oficiul comunal.**

Spre evitarea

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârdiá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^ma^

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondițonat influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	prețul	2.40
1 ismeană „ . . .	„	2.50
1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 pĕreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 pĕreche mânuși „	„	—.80
	Prețul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	prețul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 pĕreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 pĕreche mânuși „	„	1.—
	Prețul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 pĕreche ciorapi Jäger-iani, 1 pĕreche mânuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ține provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[236] 8—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Schimbare de local.

Dela 9/21 Decembre anul curent se află [248] 1—1

farmacia lui J. C. Molnar

în strada Cisnădiei Nr. 59.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I.	fl. —.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl. 4.80,	4.—,	2.40
II.	„ 1.20,	1.—,	—.60	IX.	„ 5.40,	4.50,	2.70
III.	„ 1.80,	1.50,	—.90	X.	„ 6.—,	5.—,	3.—
IV.	„ 2.40,	2.—,	1.20	XI.	„ 6.60,	5.50,	3.30
V.	„ 3.—,	2.50,	1.50	XII.	„ 7.20,	6.—,	3.60
VI.	„ 3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„ 8.40,	6.50,	4.20
VII.	„ 4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„ 9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I.	fl. —.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl. 4.—,	3.20,	2.—
II.	„ 1.—,	—.80,	—.50	IX.	„ 4.50,	3.60,	2.25
III.	„ 1.50,	1.20,	—.75	X.	„ 5.—,	4.—,	2.50
IV.	„ 2.—,	1.60,	1.—	XI.	„ 5.50,	4.40,	2.75
V.	„ 2.50,	2.—,	1.25	XII.	„ 6.—,	4.80,	3.—
VI.	„ 3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„ 7.—,	5.30,	3.50
VII.	„ 3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„ 8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Stațiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vinț. de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinț. de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinț.-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 și mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate negușătorescе nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 134 Sibiiu, Marți 12/24 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 11 Decembre.

Este tocmai un pătrariu de véc aḑi, dela ḑiua, în care grația monarchului nostru a împrăștiat norii cei negri, negura cea grósă a întunecimei, și frumosul sóre în splendórea de odinióră și-a rĕvărsat lumina asupra românilor greco orientali din Ungaria. Sunt 25 de ani aḑi, de când împĕratul și regele nostru și-a plecat urechia la rugămintea poporului român, și i-a redat metropolia, îngropată la începutul vécului trecut prin vitrigitatea timpurilor de atunci.

Loialitatea românilor ortodocsi cătră patrie și tron, loialitate documentată prin fapte vii între tóte împregiurările, o a rĕsplătit prea bunul nostru monarch prin ascultarea cererei lor, și vechea metropolie de 25 de ani a întrunit din nou pe românii din acéstă patrie la o lucrare comună între marginile legilor patriei, pentru promovarea binelui bisericei ortodocse, prin acésta pentru promovarea binelui patriei, căci noi nu putem deosebí înflorirea bisericei de cea a patriei.

Cu inima plină de recunoscință sĕrbézĕ aḑi românii din patrie împlinirea primului pătrariu de secol dela renvierea vechei metropolii, și recunoscința în locul prim se revarsă asupra gloriosului nostru împĕrat și rege din a cărui grațiă s'au delăturat norii cei grei, cari acoperiau sórele metropoliei nóstre.

Fie bună, fie mai puțin bună sórtea, care i s'a creat poporului nostru în decursul timpului, una a rĕmas neclătită în inima lui: loialitatea cătră tron, iubirea și alipirea de patrie. Acestea sunt forța virtuței poporului român. Și noi în asemenea momente sĕrbătoresci, nu putem sĕ nu asigurăm dinastia și tronul de loialitate și supunere, patria acésta de iubire și alipire. Acésta o facem pentru binele din trecut, și o facem pĕtrunși până în adêncul inimei nóstre de convingerea nestrămutată, că vorbim din inima fie-cărui român ortodocs din metropolia nóstră, și accentuăm: suntem convinși, că grația preainaltă tot cu splendórea deodinióră strălucesce asupra bisericei nóstre.

La locul al doilea recunoscința nóstră se înalță cătră toți fii bisericei nóstre, cari fie-care în cercul de activitate și-a pus partea cea mai bună din inimă pentru recâștigarea metropoliei. In fruntea acestor neobosiți luptători a stat mărĕța figură a nemuritoriului Șaguna.

Timpuri de nobilă inspirațiune, timpuri fericite, când toți românii ortodocsi din patrie luptau umĕr la umĕr pentru recâștigarea metropoliei, reveniți de ne inspirați și pe noi cesti de acuma, ca sĕ aducem in formă cuviinciósă tributul de recunoscință tuturor, cari au lucrat pentru restaurarea metropoliei nóstre.

Inspirațiune dumneḑeéscă, sub puterea căreia au lucrat părinții nostri în unire la restaurațiunea acestei metropolii, revină éra pe pământ, și înnoeste-ne, ca cu puteri unite sĕ lucrăm la conservarea, la consolidarea, la înflorirea metropoliei nóstre.

Scobóră pe pământ spirite al concordiei, și luminĕză-ne, ca sĕ putem pune în practică frumósa constituțiune a bisericei nóstre, curățesce-ne de spiritul separatismului, ca sĕ putem băga viață în organismul bisericei nóstre.

Recunoscință vóue, cari a-ți purtat năduful ḑilei și rĕcéla nopții în luptă pentru restaurarea bisericei prin recâștigarea metropoliei, și voi, cari v'ați mutat deja la altă viață, primiți votul recunoscinței în locașurile cele vecinice, ér aceia, cari sunteți încă în viață, bucurați ve în inima vóstră, că bun lucru a-ți făcut, și primiți promisiunea nóstră celor de acuma: că pentru binele bisericei vom luptá cu zelul vostru, și cu înțelepciunea vóstră.

Revista politică.

Foile monarchiei nóstre și în special ale statului ungar ventiléză din nou cestiunea încetățenirei exilatului Kossuth. Ansă la acésta a dat pe lângă faimósa declarațiane a premieriului ungar o epistolă a bĕtrânului esilat, adresată conducĕtoriului partidului independent dela Arad Dr Mŭlek.

Din întréga epistolă transpiră un spirit ne astêmpĕrat și ne împĕcat nici chiar cu osanele și jertfele, ce le fac magiarii pentru cultul lui Kossuth. Am vĕḑut, ḑice Kossuth în epistola sa, după-ce m'am întors la Turin, că a ți conchiemat o conferință la Arad și la propunerea dtale s'a decis, ca partidul independent sĕ aștepte și vederile mele față de declarațiunea, ce o a făcut ministrul președinte la 22 Novembre ca rĕspuns interpelărei lui Irányi.

Am dorit, ca sĕ nu fiu silit a luá nici odată cuvêntul în acéstă cestiune, pentru a nu mi se imputá, că voesc sĕ înfluințez și eu, dar tóte cele petrecute m'a surprins în mod neplăcut, deóre-ce eu eram până acum în buna credință, că țara cu nósce intențiunile, principiile și vederile mele destul de bine, tot așa și caracterul meu, decât ca sĕ pótă crede, că în declarațiunea ministrului președinte o a-și puté privî schimbată situațiunea nefavorabilă și durerósă în care m'a adus § 31 art. L, ex 1879. Așa am fost silit sĕ ridic însumi glasul și se declar categorice, că nu numai, că nu me mulțămesce, dar me mâchnesc astfeliu de lucruri și că spre scopul încetățenirei mele e de lipsă o lege specială.

Vederile, pe cari s'a basat ministrul președinte când a afirmat, că cetățén de onóre al mai multor cetăți sunt cu totul false. Cetățén de onóre am fost ales și în Anglia în mai multe orașe, acésta m'a imbucurat mult și am mulțămit din inimă pentru distincțiunea, ce mi a dovedit-o, ar fi fost însĕ un lucru neințelept, când basat pe aceste a-și fi pretins, ca sĕ fiu și cetățén adevĕrat al Angliei.

Aceste le scrisesc Kossuth inainte de a face dl Tisza declarațiunea, că va presentá un proiect pentru legea incolatului și acésta scire o a primit Kossuth numai mai târḑiu, de aceea în un p. scriptum el astéptă dela înțelepciunea partidului, care îi represintă vederile sĕ dea cestiunei cea mai practică și mai bună deslegare.

Rĕspunsul dat de ministrul președinte austriac contele Taaffe la interpelarea deputatului Plener, pare a nu fi mulțămit cercurile conducĕtóre din Budapesta. Foile de acolo ar fi voit ca contele Taaffe sĕ nu scie netezí așa de bine lucrurile și sĕ provóce mai multă zizanie și nemulțămire între diferitele partide din parlamentul austriac.

De aceea, ḑic ele, partidul liberal german și presa lui se temeau înainte de rĕspuns de rostul cont. Taaffe, acum însĕ ele sunt impĕcate cu rĕspunsul, ce l'a dat și n'ar mai fi prin urmare nici un motiv, ca sĕ se alipéscă de cont. Taaffe, mai ales, că dênsul pare a fi un bun samsar, și promite a impĕcá și neințelegerile dintre cehi și germani.

Foile cehe în genere au fost mulțămite cu rĕspunsul, ele promit, că vor lucrá în sensul intențiunilor dlui Taaffe, numai întrucât privesce politica dinlăuntrul țĕrei, cehii numai așa se pot lăsá în pertractări cu germani, dacă și acestia vor voí ca sĕ lucreze pentru realisarea incoronărei regelui boem.

In camera senatului din România rĕspunsul la proiectul de adresă al regelui a dat ansă la lămurirea lucrurilor. Oposițiunea prin oratorii sei a atăcat multe puncte ale proiectului în special senatorii Grădisteanu și Giani, cărora le a rĕspuns ministrul Lahovari, descoperind multe din peripețiile, prin care a ajuns guvernul actual.

Generalul Florescu, președintele senatului încă și-a lămurit posițiunea. Dênsul a început deodată a combate cabinetul și constituționalismul prin care

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare din Nr. 70.)

Acésta o am aflat acum și în cartea a cincea a sfântului Eusevie de Pamfilii episcopul de Chesaria Palestinii, unde scrie viața marelui Costantin împĕrat în a cincea carte:

I. Juditii fuerit cum signum terra madebit.
A județului semnul fi va, când pământul va asudá.

E. E celo veniet princeps per sècula futurus.
Din ceriu veni-va domnitoriul prin vecii ce va se vie.

S. Scilicet ut carnem presens et judicet orbem.
Pentru ca trupul de față și se judece lumea,

O. Omnis homo hunc fidusque deum, invidusque videbit.
Tot omul pre acesta crestin domn și cel urît vedél-va.

U. Una cum sanctis excelsum fine sub aevi.
Impreună cu sfinții préînaltul în sfêrșit subt vécul.

S. Sede sedens animas censebit corpora et ipsa.
In scaun șeḑênd sufletele va întrebá și trupure însĕ.

H. Hersos erit mundus spinas ferit undique tellis.
Țelinis'a lumea și spini crescevor pe tot pământul.

R. Reitiens simulacra homines, et munera ditis.
Lepĕdând idoli ómeni, și darurile bogaților.

I. Inquirens portas infringet carceris atri.
Cercând porțile sdrobiva a temniței iadului.

S. Sic etenim cunctae venit lix libera carni.
Așa și dară tot va veni lumină slobodă trup.

T. Tunc sanctis: ignis sanctes aeternus aduret.
Atunci sfinților, focul pre vinovați vecinic va arde.

O. Occultos actus omnes tunc quisque loquetur.
Ascunsele fapte tóte, atunci tot insul va spune.

S. Sed tenebrosa deus collistrans pectora pandet.
Ce întunecósele domnul luminând pepturi va deschide.

T. Trenus erit cunctis et stridor dentis adesi.
Jale fiva în toti și scărsnet dintelui ros.

E. Efugiet solis ibar astrorumque horeae.
Fugiva sórelui raza și a stelelor șireaguri.

O. Omne poli lumen solvetur et aurea luna.
A tot ceriu lucă (lucire) s'a rumpe, și acea de aur luna.

V. Valles extollet, collesque avertice perdet.
Văile înălțava déluri de vêrf jos le-a risipile.

U. Usquam nec celsum mortalibus aut grave quicquam.
Nici au mai fost inalt mortacilor sau greu ceva ca acésta.

I. Iude aequi montes campis hinc cerula ponti.
Dincóce tocma munți cu șesuri dincolea apele mării.

O. Omne ratis spernen onus, hiscet fulmine tellis.
Tot a corabie or lăpăda-tar, va căscá cu fulger pământul.

S. Sic fontes simul arescent et fluminis alvei.
Așa fântăni cu tot vor secá, și-a părăului matce.

S. Stridulatum querulim sonitum tuba fundet olimbo.
Sbierători atuncia gróznic sunet bucinul va dá din ceriu.

O. Orbis grande malum rugiens et domna futura.
Lumii năvarnic rĕu rugind, și osinde fiitóre.

T. Tartareum que chaos monstrabit terra de hiscensi.
Ș'a tartarului prăpaste va ivi pământul căscând.

I. Et venient omnes reges, domini ante tribunal.
Și veni-vor toți craii la domnul inainte în județiu.

R. Refluet e celo tunc sulfuris amnis et ignis.
Va cura din ceriu atunci de érbă puciósă părău și de foc.

S. Sic cunctorum hominum fient manifesta sepulchra.
Așa tuturora ómeni vor fi deschise mormênturi.

T. Tunc lignum fidis erit ex optabile cornu (Theum).
Atuncea lemneul sfinților fiva fórte dorit cornu †.

A. Atque piorum vita hominum nocumentaque mundi.
Ș'a bunilor viață ómeni și supĕrările lumii.

U. Undis lustrabunt bis seno în forte vocatos.
Cu apele limpezivor întra 12 fântăni pre chemați.

R. Rex pastoris erit nobis et ferrea virga.
Craiu a păstoriu fineva nóue și de cher vargă.

O. Omnipotens deus est praescriptus versibus istis.
Tot puternic Dumneḑeu este scrisul cu versuri acestea.

S. Servator nostro aeternus rex passus amore.
Spăsitoriu pentr'anostru vecinic craiu ce au pățit liubov.

(Va urmá.)

actualul cabinet a ajuns la putere și face propunerea ca sĕ se stérgă pasagiul, care vorbesce despre încrederea guvernului în parlament, deóre-ce nu póte avé nici o încredere. Ministrul Lahovari și prim ministrul Manu combat pe gen. Florescu, accentuând, că până nu se va iví un conflict între guvern și parlament nu va consimți la disolvarea camerilor. Conservatorii au părăsit pe Catargiu pentru-că voia sĕ introducă un guvern personal și mai presus de tóte, căci se aliase cu Vernescu.

Pus amandamentul președintelui la vot, a picat cu paritate de voturi. In urma acestui incident guvernul a voit sĕ-și lămuréscă posiția și a pus cestiunea votului de încredere, care a fost primită cu 61 contra 36 voturi. Președintele Florescu apoi vice-președinții Boerescu și Ghermani, cari au făcut parte din ministeriul Catargiu și au dat demisiunea.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Dela Crișuri, 7 Decembre, 1889. Dle redactor! Noi sătenii mai vêrtos în ḑilele aceste de érnă nu prea avem întêlnire cu bărbați inteligenți, cu cari se conferim asupra stărei nóstre politice și sociali, deci prin cetirea jurnalelor caută se suplinim scăderea acésta, ca se putem fi în curent cu mersul lucrurilor. Pentru cine s'ar și scrie mai vêrtos jurnalele, dacă nu pentru noi?

Depărtați dară de sgomotul orașelor mari, isolați de cătră ori-ce grup de inteligenți români, precum suntem noi sătenii, dar sĕtoși de a scí — cum stăm? ce semne se ivesc în presinte pentru viitor? n'avem altă de făcut, decât se luăm jurnalele, le cetim și érăși le cetim, fără ca se avem cui se comunicăm impresiunile lor asupra nóstră și părerile nóstre asupra lor.

Nu luați dar în nume de rĕu dela mine, dacă eu ca unul carele cetesc între alte jurnale și „Tribuna“, ve comunic o impresiune, ce a intipărit în mine ținuta acestui organ de publicitate dela apariția lui până în ḑiua de astădi față de archiereii bisericilor nóstre naționale. Cred, că nu va fi chiar fără nici o valóre impărtășirea acésta de și ar socotí cineva, că dela un sătean nu se astéptă păreri pentru publicitate.

Dechiar din capul locului, că personalitățile, pe cari „Tribuna“ le-a înșirat și tinde a le încadrá nu sunt chiar fără interes public pentru noi. Ómenii fac politică, ómenii conduc societatea și deci persónele lor nu pot fi scutite de critică; dacă gresesc cumva, indreptești greșéla spre bine; dacă dară fapta e de interes public, lămurésca ne în publicitate, judece se înaintea opiniunei publice. N'ar fi bine de societate, dacă cei-ce fac parte activă din ea, n'ar fi totodată și vădiți dimpreună cu faptele lor sĕvêrșite pe conta societății. Un jurnal ca organ de publicitate numai astfeliu își implinesce chemarea sa, dacă descopere faptele de interes public, le pune sub discusiune, cumpenindu-le însĕ cu multă băgare de sémă, ca nu cumva însuși sĕ vină judecat de public, că e parțial, au că esagerézã.

Ḑiariul, care din adins se feresce de personalități e sec, adormi lângă el și e lipsit de actualitate.

De altă parte însĕ sĕ nu crédă dd. redactori și colaboratori, că lor li ertat a se jucá cu omenia cuiva după plac; mai bine nu scrie nimica, decât sĕ învinovățéscă pe cineva în public, pe nedreptul,au sĕ se ocupe de el mai mult decât ce se cade. Astfeliu de personalități disgustă pe cetitori de cătră ḑiariu, insuși ḑiariul prin acésta scapĕtă din reputațiune.

După atâtea premise de abia acum ajung la temă, adecă la impresiunea, ce a făcut asupra mea ținuta „Tribunei“ față de archiereii bisericei nóstre gr. or. și a bisericei gr. catolice.

Din câte am cetit până acum în colónele „Tribunei“ aflu, că dênsa și a luat o posițiune ostilă față de archiereii gr. or. și o posiție cruțătóre față de archiereii gr cat.

Persónele archiereilor actuali sunt dóră causa acestei ținute? destul, că eu astfel sum impresionat și mi ar cădé fórte bine, dacă cineva m'ar putea convinge despre contrariul, pentru-că nici de cum nu-mi convine, ca un ḑiariu carele se dă pre sine, că e organ al românilor per eminentiam — naționali, se cadă într'o greșală mare ca acésta, prin care numai stricăciune, dar nici un bine nu face causei naționale.

Ca nu cumva sĕ ḑică cineva, că numai din vênt vorbesc, sau că impresiunea mea e vrednică de un sătén isolat de lume, servesc îndată și cu motive pe cari de altmintrea toți le cunóscem, cari cetim ḑiare.

Escelența Sa metropolitul nostru între alte multe a fost și dóră și de acuma va fi invinovățit în „Tribuna,“ că a suspendat pe protopopul S. Popescu, Prea Sânția Sa episcopul Aradului pentru că suspendase pe profesorul Mangra. Câte grozăvenii se mai publicau în „Tribuna“ în legătură cu aceste suspendări făcute, precum ḑicea la comanda guvernului, cu scop se teroriseze partida națională! Tot am asteptat se vedem urmările, și ce vĕḑurăm: publicul neparțial a dat drept ambilor archierei. Archiereii adecă au suspendat pe supușii lor pentru cuvêntul de nesupunere ori capriț neiertat față de oficiu și de cei mai mari; unul s'a rugat de iertare și a fost repus, negresit pentru că a promis indreptare, altul a emigrat dintre noi, s'a dus la un post, unde dóră nu se cere disciplină; dacă vom trăí, vom mai audí unii de alții.

Vine însĕ la rênd, că Preasânția episcopul Oradei fără voia lor amovézã trei profesori dintre cei mai buni și mai vechi ai gimnasiului din Beinș, și ce e drept, îi așézã în alte posturi, dar „Tribuna“ în acésta nu vede nimica de increstat în contul P. S. Sale. Urmézã apoi ordinațiunea emanată tot dela P. S. Sa ca în cele patru clase superióre ale gimnasiului limba de propunere se fie cea magiară, și „Tribuna“ se espectoréză asupra guvernului, éră de episcopul nu se atinge.

Când Jakabfy a fost numit de comite suprem peste comitatul Caraș Severin, la sosirea acestuia la Lugoș P. S. Sa episcopul gr. cat. al Lugoșului cu toți canonicii sei până la gara drumului de fer îi ese în cale spre bineventare, cu căruța sa 'l duce până la reședință, repórtă toast de bucurie pentru denumirea nimerită, și „Tribuna“ tace la tóte aceste, ca și când nici nu s'ar fi întêmplat sau ca și când bine s'ar fi făcut, așa precum s'a făcut.

Când EMKE și-a sânțit stégul la Gherla, Escelența Sa metropolitul nostru nu și-a dat învoirea ca preot gr. or. în numelele bisericei sĕ se presenteze la acel act, „Tribuna“ a găsit câte-va cuvinte de aprobare pentru Escelența Sa, dar mai târḑiu éră și dênsa face legătură între pasul acesta energic, ce póte emana numai dela un bărbat cu superiórã inteligință și consciu de chemarea sa și între broșura dlui Parteniu Cosma atât de odiósă pentru „Tribuna“ cu scopul de a devalvá valórea ținutei Escelenției Sale față de pretenția obrasnică a conducĕtorilor dela EMKE. Preste întregul act de sânțire apoi, la care după afirmarea comitetului EMKE ei au fost representate tóte celelalte confesiuni (prin urmare și cea gr. cath.) „Tribuna“ simplaminte a trecut la ordinea ḑilei.

Veni în urmă suspenderea protopopului Berinde, pentru-că s'a rogat lui Dḑeu pentru confratele seu din primejdii (s'au care este motivul suspendărei?) și „Tribuua“ scie, că suspendarea s'a făcut prin Pr. S.Sa episcopul gr. cat. al Gherlei, la porunca guvernului, dar în actul acesta amestecă și pe archiereii gr. or. ḑicênd, că ei au suspendat mai nainte pe S. Popescu și pe V. Mangra, pre cum și la afacerea gimnasiului din Beinș molcomesc pe cetitori cu acea că, mâne poimâne asemenea dispositii se vor luá și față de gimnasiele gr. or. După mine e mare deschilinire între causele pentru cari s'au suspendat Popescu și Mangra și între causele pentru care s'au absolvat dela posturile lor profesorii din Beinș și s'a suspendat protopopul Berinde, deci „Tribuna“ din al seu punct de vedere, (adecă: național) trebuia mai vêrtos sĕ critice păsirea față de cesti din urmă decât față de cei dintâiu; în asemenea chip trebuia „Tribuna“ éră și din punct de vedere național, sĕ scruteze ce pași a întreprins archiereul dela Orade pentru conservarea limbei naționale la gimnasiul din Beinș și sĕ nu vorbéscă de lucruri, ce nu sunt: de mĕsurile ce se vor luá față de celelalte gimnasii și institute, cari nu sunt la ordinea ḑilei, dar prin cari atențiunei cetitorilor li-se dă altă direcțiune.

După-mine astfeliu de metod de scriere este mistificare și mistificări de aceste când e vorbă de biserica gr. or și de cea gr. cath. a-și scí arĕtá mai multe din colónele „Tribunei“.

Eu ca prenumĕrante al „Tribunei“ voesc sĕ cetesc întrênsa lucruri adevĕrate și nu mistificări; dela „Tribuna“, carea se numesce pe sine organ de publicitate, pentru causele naționale românesci, asteptam sĕ ventileze causele naționale cu neparțialitate, dacă voesce ca și noi cetitorii sĕ o ținem de atare organ; dacă nu-și va strămutá acest program de procedere, ea se póte numí pe sine organ al partidei naționale, dar în fața nóstră ea va rĕmânea un jurnal în servițul bisericei gr. catolice.

Observările aceste n'au pretenția de a face svon in lume, mĕ rog deci sĕ fie privite numai ca o părrere din public, purcese nu din rea voință cătră „Tribuna“, ci din interesare cătră causele, ce însa-și le ventiléză și ce ar trebui sĕ le ventileze.

Crișanul

Simeon Popescu.

(Încheere.)

Nu sciu ce l'a îndemnat pe dl Popescu ca se renunțe la oficiul de paroch și protopop înainte de terminarea procesului seu disciplinar, pentru-că nu era lucru chiar rĕu de a trăí în Bucuresci cu salariu de profesor de teologie, și și peste aceea a mai primí și dela parochia nóstră salariul fics de 320 fl. anual; faptă însĕ este, că dênsul a abdicat și este demisionat și din clerul archidiecesei nóstre, și astfeliu procesul disciplinar nu mai are sens și este imposibil de a se terminá, — nici unul însĕ dintre adoratorii d-sale nu póte fi încântat de acest sfêrșit voinicos al luptei „bravului bărbat.“

Domnia-sa ca unul ce-și bătia peptul, că este persecutat pe nedrept și carele a făcut și a permis se facă amicii sei atâta svon din pretinsa lui persecuțiune, trebuia se persevereze ací până ce i-se va terminá procesul și se dovedéscă, că este nevinovat, ca noi sĕ remânem rușinați, ér el sĕ iésă triumfătoriu.

Dar a fugit vitézul, și pentru ce? *pentru ca sĕ pótă trăí mai comod.*

Căci modest, ca o persónă singură ce trebuia sĕ fie ca preot celibe, avênd cuartir liber și salariu fics de 320 fl., carele îl ridica dela epitropia parochială în rate lunare, putea trăi cinstit după referințele din Sibiiu, abstracție făcênd dela economiile, cari le a putut face din venitele ce și le-a sciut creá din protopopiat câtt timp a fost în activitate.

E caracteristic pentru un om cult și pentru un preot supus disciplinei bisericei și modul în carele a părăsit el Sibiiul.

După hotărîrea archiepiscopéscă, prin carea a fost el suspendat și pus sub cercetare disciplinară, nu i-a fost permis sĕ părăséscă Sibiiul sub durata investigațiunei — de sine se înțelege — fără concesiune dela mai marele seu.

Odată s'a mai dus el la Bucuresci, spre care scop la cerere, la moment is'a dat concesiunea.

Scia deci din pracsă, că n'are decât sĕ céră dela archiereul seu și i se dă voie ca se mérgă, unde-i place.

N'a cerut însĕ, pentru-că atunci nu putea face reclam.

Ci cu 2—3 ḑile înainte și-a espediat o parte a suitei sale, după aceea la 23 Octobre luându-și cu sine altă parte a suitei cu trenul de diminétă a plecat la Bucuresci și numai dela gară a trimis prin un amic al seu o hârtie cătră consistoriu și alta cătră archiepiscopul, prin cari le notifică, că el se duce, — ér amicul seu deși a primit solul de „express“, n'a avut nici atâta pricepere măcar, ca sĕ și împlinéscă în persónă misiunea, ci a pus hârtiile pe postă.

Când era apoi peste granițã, a dispus „à la Boulanger“ ca „Leiborganul“ seu sĕ-i publice manifestul cătră „clerul și poporul din protopresbiteral gr. or. al Sibiiului“, în carele după o întroducere „modestă“ tot după tipicul lui „Boulanger“, aducênd la cunoscința lumii, că guvernul reg. românesc „aflându-l“ în sĕrăcia sa, l'a denumit profesor la facultatea teologică din Bucuresci, — termină cum urmézã:

„Nu-mi rĕmâne deci, decât sĕ me folosesc de acéstă înaltă distincțiune spre a-mi câștigá și ocupațiune și și mijlóce de subsistentență până când procesul disciplinar pus mie în perspectivă se va terminá“.

„Me simt datoriu a ve aduce acésta la cunoscință cu adausul, că este departe de mine gândul de a părăsí postul de protopresbiter al acestui tract, ci pasul ce-l fac este numai provisoric, până când afacerea suspensiunei mele va fi terminată după lege.“

„Aducêndu ve acésta la cunoscință me aflu îndemnat a ve împrospĕtá în memorie cuvintele ce am adresat fruntașilor acestui tract [1]) — citate la începutul acestui circulariu, — și a ve rugá pe toți sĕ asteptați ca și mine, *în linisce* [2]), sĕ fiți cu aceeași ascultare cătră suplinitoriul [3]) meu. cu care a-ți fost cătră mine, și nimic sĕ nu ve nedumeréscă [4]) îndepărtarea mea de aici, căci repetesc: *nu fug* [5]) *nu părăsesc postul meu*, ci me duc ca se-mi câștig subsistența [6]) până când dreptatea érăși me va chema acolo, unde încrederea clerului și poporului m'a pus. Și până atunci rog pe frații preoți și învĕțători sĕ continue cu rîvnă lucrarea la care împreună am ostenit, și se dovedéscă *că și*

---

[1]) Cu ocasiunea unui „vifleem“ comandat anume din centru.

[2]) Ce norocire, că cu autoritatea sa de „apostol“ a îndemnat „clerul și poporul“ sĕ aștepte în linisce, căci numai Dumnedeu scie ce rĕscólă se făcea din acest incident. Modest!

[3]) „Suplinitoriul“ lui a fost secretariul seu dl Bobeș, căruia i-a concredut cancelaria, ací însĕ negresit va fi înțelegênd pe dl protopop și director seminarial Hannia pe carele l'a încredințat archiepiscopul cu administrarea parochiei și protopresbiteratului pe durata suspensiunei dlui Popescu, deci „suplinitoriul meu“ prin care suspendatul își dă un aer de superior — nu este chiar corectă, dar totuși veteranul domn Hannia îi póte fi mulțămitoriu pentru că, ca pe un om nou în protopresbiterat îl susține fostul seu discipul și succesor în protopresbiterat, căci fără acest sprigin cine scie ce nenorocire i se puté întêmpla!? Tot modest!

[4]) Bieții ómeni aveau mare lipsă de acéstă încuragiare, căci începuse a desperá că vor fi lipsiți de scumpa „dragoste“ a acusatului.

[5]) Nu! nu!

[6]) Firesce! căci bugetul era măricel.

hiar fără mine,[7]) ei sciu se fie adevěraţi apostoli ai luminării iubitului nostru popor". („Tribuna" Nr. 242 din 25 Octobre 6 Novembre 1888).

Abiă se uscase însĕ cernéla pe acest manifest, când a dispus dl profesor de universitate, ca sĕ i-se espedeze tóte mobilele — şi erau multe — la Bucuresci, ceea-ce cu intervenţiunea unui amic al seu s'a şi esecutat.

Un lucru acesta carele nu-l face omul când vama e atât de colosală şi când „e departe de el gândul a-şi părăsí postul".

Atât acésta, cât şi modul în carele s'a despărţit el de archiereul seu, dovedesce că el din capul locului s'a dus cu intenţiunea de a nu mai da faţă cu acel archiereu, *de a face ce a făcut*, nu mai târdiu decât după cinci luni şi câteva dile dela data acelui manifest, din carele nu mai lipsiá decât sĕ-l închee cu superbul „şi fractus illabatur orbis".

Ei bine domnilor tribunisti! cum numiţi dvóstre omul carele una dice şi alta face?

Ce părere aveţi dvóstră despre un preot tras în cercetare disciplinară, carele sub durata cercetării nu numai abdică de postul din care era suspendat, şi prin asta însuşi îşi dictézá ceea mai mare pedépsă disciplinară, ci cere *se fie scos şi chiar din clerul archidiecesei sale*, ca nici într'o privinţă se nu mai stee sub iurisdicţiunea acelei biserici, carea ar avé sĕ se prununcie în procesul seu disciplinar?

Cum se caracterisézá în limbagiul Dvóstre un om carele se folosesce de astfeliu de apucături?

Limba nóstră n'are încă termini pentru unele noţiuni precum este nemţescul „Schwindel" şi altele de soiul acesta, pentru că nu le cunosciá poporul român cu moravurile sale cele simple şi curate, — cred însĕ că după ce va petrece „apostolul" Dvóstre mai mulţi ani în România, academia română va avé ocasiune sĕ ne îmbogăţéscă limba cu terminii potriviţi şi pentru astfeliu de caractere[8]).

4000

Concertul „Reuniunei române de cântări din Sibiiu".

In fine étă-ne érăşi puşi în plăcuta posiţiune, de a vorbí de acéstă momentósă instituţiune culturală! érăşi étă ne întrunim în o séră dorită şi plăcută de a lui Orpheu! étă ne érăşi ridicaţi pre cóstele munţilor Helicon, Cyteron şi Parnasus, desfătându ne în cântece voióse, cu Musele anticităţii grecesci!

A şi fost într'adevĕr dorită o astfel de întrunire a tuturor sufletelor, cari în timpul din urmă prea mult s'a fost depărtat unele de altele, atât spre dauna lor propriă, cât mai vîrtos spre dauna naţiunei române. Ş'apoi sĕ scie deja de mult, sĕ scie, că „inter arma silent musae" şi nu cred. că greşesc atunci, când îmi permit a susţiné din acest loc, că o mare parte din vina stagnării dela vre o activitate posibilă a acestei reuniuni póte cădé şi în sarcina neajunsurilor sibiane!

Dorim din inimă cu toţii, ca spiritele depărtate sĕ se apropie şi sperăm, că cuvintele mult zelosului şi bravului dirigent şi preşedinte al reuniunei de a séră, adecă; *că reuniunea prin păşirea ei de a séră sĕ crede a fi trecută preste crisă*, dacă noi crisă o putem numí, preste carea dóră a trebuit sĕ trécă în ultimul timp.

Deci sĕ lăpĕdăm cele trecute şi sĕ ne înveselim la auḑul sunetelor melodióse de a séră, căci frumosul pretinde sĕ fie auḑit şi vĕḑut liber de ori-şi ce preocupaţiune.

Concertul se póte împărţí în 3 categorii şi anume: *corul micst, solurile şi corul de bărbaţi.*

Ce sĕ ḑic despre tóte acestea când sciut este, că ele sunt efectul unei munci serióse şi obositóre a iubitului nostru dirigent G. Dima, cunoscut deja în tóte părţile române din patrie.

Corul micst a dat şi de astădată cele mai evidente doveḑi, că un conducĕtoriu harnic póte face minuni, şi cu puteri şi mijlóce mai puţin cualificate de a produce astfeliu de resultate.

Precisiunea, cu carea s'a esecutat trecerile din forte în piano, acurateţa esprimării tonurilor, chiar şi de cele mai fine nuanţe; conlucrarea armonică a tuturor părţilor pentru un tot frumos, sunt fapte, cari pot se vorbéscă la urechia unui pricepĕtoriu mai mult, decât nesce slabe cuvinte omenesci.

Părţile pentru tot şi totul pentru părţi, étă idea generală a frumosului, încorporată în producţiunile de a séră a acestui cor.

Ce se ḑic apoi de mult desfătătórele soluri, érăşi cântate de persóne, prea bine cunoscute publicului român.

Prea stimata dómnă Ana Moga, carea de atâtea ori a sciut sĕ producă óre plăcute societăţii române şi de astădată cu vocea-i dulce de priveghitóre ne a desfătat prea plăcut prin esecutarea pieselor: *a*) Prin cesa, de Edvard Grieg şi *b*) A fost odată un rege, de A. Rubinstein.

Cei doi domni solisti domnul Isaia Popa şi Ioan Dămian, sunt nesce talente, cari mult neindoioşézá inima, de câte ori ne putem afla în posiţia plăcută de a-i auḑí. Eu me mir mult, cum de inteligenţa română sibiană, şi peste tot, tótă românimea, nu a lucrat şi nu lucră, că aceste talente eminente sĕ nu se pérdă, ci sĕ se ridice la înălţimea, de unde pot se fie fala şi bucuria némului românesc.

Este o scădere a nóstră, că prea puţin scim se preţuim ómenii talentaţi; alte popóre îi caută cu felinariul şi îi ajută.

In fine eată-ne ajunşi şi la corul bărbaţilor, cu care cor, în persóne póte schimbat, a cutrierat iubitul nostru G. Dima părţi de ţéră spre a desvoltá şi acolo gustul de musică.

In genere fie ḑis, şi acest cor i-a servit conducĕtoriului spre laudă şi póte se fie satisfăcut, că buni soldaţi el a crescut.

Nu pot sĕ trec, fără a amintí la acest loc, că compositia domnului Dima „Cu adevĕrat deşertăciune" este un cap de operă. Aici se póte vedé marea pricepere şi măestrie a dlui compositor; aici se vină esteticii nemţi divisaţi în dóue partide: una, care susţine că frumos póte se fie numai relaţiunea părţilor esterne, adecă: forma, éră alţii, că numai conţinutul, adecă: idea. Aici este pe deplin dovedit, că atât una cât şi alta este deplin valorată.

Nu pot sĕ me despart de acest concert fără ca sĕ nu amintesc şi aceea împrejurare, că totuşi se mai pot aflá ómeni români şi încă în condiţiuni fórte favorabile, cari nici până astădi nu se numĕră între membri acestei reuniuni. Ce cred dênşi, că naţiunea e datóre sĕ nutréscă în sinul seu astfel de persóne, cari nici barem atâta nu jertfesc, unde e vorbă de vaḑă şi de nimbul naţiunei române!

Trebue sĕ se scie odată pentru totdeuna, că munca dlui Dima este o muncă culturală de prima ordine şi greşesc toţi aceia, cari nu contribue fie într'o formă fie într'alta la ridicarea şi sprijinirea acestei reuninui. —*p*—

Varietăţi.

* (Teatrul german din Budapesta). Vinerea trecută capitală Ungariei a fost alarmată de un foc îngrozitoriu, care a prefăcut în cenuşă teatrul german din Budapesta Focul s'a escat la 3 óre după amĕḑi într'o odaie dinlăuntru, dar nici acum nu se scie încă cu siguritate, cum s'a escat. Timp de 18 óre au lucrat pompierii, miliţia şi poliţia şi abia s'a putut localisá focul. Din intreg edificiul n'a mai rĕmas decât câteva ruine triste. Germanii sunt tare îngrijaţi, că în timpurile actuale nu li se va mai concede a-şi ridicá alt teatru. In urma acestei catastrofe neasteptate o anchetă a visitat tóte edificiile publice, ca sĕ se convingă, că nu sunt în pericol.

* (Premiu). Reuniunea de agricultură a escris premiu de 1000 fl. pentru un op despre comptabilitatea economică cu deosebită privire la Ungaria, apoi un premiu de 400 fl. pentru un op despre apreţiare Terminul e 31 Iuniu 1891. Opurile pentru concurenţă sunt a se înaintá reuniunei de agricultură (Budapesti „Köztelek").

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor). Conform rapórtelor din ministeriul de finanţă, rĕscumpĕrarea respective terminarea pertractărilor între stat şi diferitele comune a succes până acum în 10,000 comune. Mai sunt încă câteva mii, unde nu s'a putut ajunge la nici un resultat, se crede însĕ, că nóuele direcţiuni financiare vor desvoltá tótă energia la începutul anului viitoriu încât se va puté terminá odată cu despăgubirea pentru regalii.

* (Cas de mórte.) Unul dintre cei mai energici luptători ai stângei din parlamentul austriac şi unul dintre cei dintâi oratori ai parlamentului, profesorul de universitate, Dr. *Tomasciuc* s'a mutat la cele eterne în cea mai frumósă etate. Despre calităţile acestui înalt bărbat, care făcea onóre némului nostru se esprimă Dr. Ernst de Plener, conducĕtoriul stângei estreme în terminii cei mai măgulitori într'o epistolă de condolenţă adresată vĕduvei rĕposatului în numele întregului partid şi în carea 'l considerá nu numai de cel mai puternic stâlp al partidului, dar şi de cel mai prevedĕtoriu bărbat pentru sórtea monarchiei, pentru a cărui prosperare a luptat în întréga sa viaţă politică cu cele mai legitime şi puternice arme. Inmormêntarea s'a făcut cu mare solemnitate, după ritul bisericei nóstre, fiind de faţă o insemnată parte a aristocraţiei vienese şi toţi colegii sei din parlament. Din Cernăuţi se scrie, că toţi studenţii universitari şi întreg corpul academician au ţinut o convenire de doliu, ér Inalt Preasânţia Sa archiepiscopul şi metropolitul Bucovinei Dr. Silvestru Andreeviciu-Morariu a oficiat în catedrală un parastas solemn pentru sufletul rĕposatului. Din partea familiei am primit următoriul anunţ funebral:

Iosefina Tomaşciuc născ. Rapf cu adêncă întristare aduce la cunoscinţă, în numele seu şi al fiiului seu Stefan, durerósa scire despre decedarea mult iubitului şi neuitatului soţ şi părinte, domnul *Dr. Constantin Tomaşciuc*, profesor o. p. la universitatea i. r. în Cernăuţi, deputat în senatul imperial şi în dieta Bucovinei, membru al consiliului comunal din Cernăuţi, cive onorariu al oraşelor Cernăuţi şi Rădăuţi, membru al mai multor societăţi, carele, după un morb greu şi îndelungat, a adormit în Domnul, Joi în 7/19 Decembre a. c., în vîrstă de 49 de ani.

Inmormêntarea se va face Sâmbătă în 9/21 Decembre la 12 óre amiazăzi, conducêndu-se rĕmăşiţele pământesci ale scumpului defunct dela locuinţa reposatului (IX, Pelikangasse 10), după sevîrşirea actului religios în biserica Sântei Treimi, la cimiteriul central spre vecinică odichnă.

Viena, 7/19 Decembre, 1889.

* (Cardinalul Ganglbauer) Cardinalul Ganglbaner din Viena a murit în urma unui morb grav. El a fost înmormêntat cu mare pompă, luând parte aprópe întréga casă domnitóre. Intréga avere, ce o a lăsat e abia de 45,000 fl.

* (Rusificarea provinciilor baltice). In urma unui ucas al ţarului se lucră cu mare energie la rusificarea provinciilor baltice. In Riga toţi magistraţii, şi întréga representanţă şi a dat demisiunea, deórece se impunea representanţii a pertractá actele în limba ruséscă. O mulţime de judecători şi magistraţi din alte localităţi au demisionat, ori au fost demisionaţi aşa încât numerul familiilor rĕmase fără pâne e considerabil. Chiar şi guvernorul general Harden şi a dat demisiunea, în locul lui va urmá guvernorul din Odesa Roop, cunoscut pentru energia sa. Foile germane sunt cu totul consternate de mĕsurile ţarului.

* (5000 fl. Emke-ei.) Se scie, că vestitul câstigătoriu la loterie Melchior Farkas îndemnat de un înalt patriotism a dăruit din câstigul, ce l'a traficat 5000 fl. Emke-ei zestre. Erariul austriac a pretins, după-ce s'a dovedit escrocheria lui Farkas, ca şi acesti bani sĕ se secuestreze. In contra acestei pretensiuni a protestat Kulturegyletul şi judecătoria cercuală din Cluş a adus sentinţa favorabilă Emke-ei. Erariul austriac a protestat din nou şi a apelat, tabla regéscă a întărit însĕ sentinţa adusă de judecătoria cercuală din Cluş.

* (Influenţa.) Aprópe în tóte oraşele europene bântue epidemia ruséscă „influenţa". Aici în Sibiiu încă s'au constatat mai multe casuri şi anumit mai întâiu la soldaţi. Casurile ivite nu sunt acute şi morbul trece uşor. — Toţi ministri francsi au fost atinşi de influenţă, împĕratul german de asemenea.

* (Tariful autonom.) Nu sunt decât câteva sĕptĕmâni, de când ministrul de esterne român petrecù în capitala monarchiei nóstre şi şi esprimase dorinţa de a se încheiá un tractat de comerciu. In ḑilele trecute autorităţile vamale române au fost recercate, ca mărfurile, cari numai se naturalisézá în Elveţia, dar nu sunt de origine elveţiană sĕ fie supuse tarifului general autonom. România voesce sĕ impedece ca industriaşii altor ţĕri sĕ se bucure de favorul ţĕrei, cu care are convenţiune vamală. Acésta mĕsură a provocat mare resens în prima linie ea e indreptată contra provenienţelor austro-ungare.

* (Note false de 100 fl.) In ḑilele trecute a fost prins în Szegedin visitiul Iosif Császár şi tovarĕşul seu Szekeres tocmai pe când voiau se schimbe dóue note de câte 100 fl. false. Császár a mărturisit, că le a aflat pe drum.

* (Rectificare). In corespondenţa din Sibiiu publicată în Nr. 133 în alinea a dóua, sĕ se cetéscă: „*principiul ingăduiuţei*" în loc de: principiul făgăduinţei.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Decembre 1889.

Viena:	**11**	**73**	**90**	**12**	**26**
Buda:	**23**	**63**	**19**	**45**	**53**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5 59	5.56
Napoleon	9 31	9.34

---

[7]) De tot modest! ce sĕ-i faci omului, dacă el aşa i făcut? Durere numai că de atunci numai doi „apostoli" l'au ivit carii se nisuiau sĕ lumineze poporul după tipicul [illegible]gistrului — „suplinitoriul" şi cecretariul lui din Sibiiu, şi vĕţătoriul P. din B. mare „ucenic" al „dascălului dascălilor" carele numai din simţ curat naţional denunciase la prefintele tribunalului pe judele reg. M. din S. că este dar român — dar poporul ingrat i-a acusat la consistoriu şi consistoriul şi mai ingrat i-a pus sub cercetarea displinară.

„Sic transit gloria mundi" — n'ai ce-i face! Aut.

[8]) Dacă spaţiul ne va permite, vom mai reproduce un capitlu din broşura dlui P. Cosma, care revarsă multă lumină asupra pretinşilor „mari naţionalisti". Red.

Nr. 284. [249] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Ungurașului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele ordinare ale parochiei de clasa III-a din Unguraș, carea este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ 'și va puté ocupá parochia numai după-ce ea va devení vacantă, fiind de present ocupată în mod definitiv;

b) venitele proprii protepresbiterale, care constau din pauṣalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane, din tacsele ordinarie ale visitaţiunei canonice, și ale visitaţiunei scólelor, din tacsele ordinarie dela nupturienţi și din alte venite accidentale, computându-se tóte celea de sub b) aprocsimativ la 470 fl.

Aspiranţii la acest post de protopresbiter au a substerne concursele lor Veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificaţiunea normată în § 53 al statutului organic și în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura și o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în § 12 al regulamentului congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Ungurașului, ținută în Fizeș Sânpetru, la 29 Octobre 1889.

Pavel Roșca, adm. ppresbiteral. *Ioan Andreiu,* notariu.

Nr. 8163 Plen.

Concursul acesta se apróbă și se dă spre publicare.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

[250] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888 prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Clușului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluș-cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauṣalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan, și din tacsele ce încurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale și alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa III din Cluș-cetate, la care e computată și locuința în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua, ce urmézá după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluș, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Cluș, ținută la 3 Novembre 1889.

Președinte: **Tuliu Roșescu,** adm. ppresb. Notariu: *Georgiu Prigónă,*

Nr. 8014. Plen.

Se apróbă și se publică cu acel adaus, că concurenţii mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor și o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. [251] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedură la alegerea de ppresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888 prin acésta sĕ publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Făgărașului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totdeodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Făgăraș.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauṣalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele usuate până acuma ce curg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale și pentru alte speciale funcţiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa III a din Făgăraș.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888, avênd sĕ subscérnă de odată cu concursele lor și o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiteri § 12.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidecesan în Sibiiu în restimp de 30 ḑile computate dela prima ḑi, ce urmézá după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful Român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în censiderare.

Făgăraș, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Făgăraș, ținută la 24 Novembre st. v. 1889.

Președinte: **Iuliu Dan,** adm. prot. Notariu *Ioan Degenariu,*

Nr. 8203 Plen.

Concursul acesta se apróbă și se dă spre publicare.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 313. [246] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III a Hepria-română, tractul Albei Iuliei, devenită vacantă prin repausarea parochului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu 2 odăi, o cămară, o șură cu celariu sub ea, grașd și grădină de legumi în estensiune de 126 □° . . . . fl. 22.—
2. Porţiunea canonică, arătoriu 4 jugĕre 75 □°, vie 77 □°, fĕnaţiu 425 □°, fl. 180.—
3. Dela 90 familii 1 ferie de must (8 cupe) à 80 cr. . . . . fl. 72.—
4. Dela 90 familii 1 ḑi de lucru à 45 cr. . . fl. 40.50
5. 2 cimiterii cu pomi, în estensiune de 525 □° . fl. 10.—
6. Venitele stolari . fl. 81.—

Tóte acestea dau un venit anual de . . . . . fl 405.88

Doritorii de a ocupá acest post au a și așterne concursul lor conform Stat. org. și Regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 20 Novembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv

Alesandru Tordășian, protopresbiter.

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **28 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitaţiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea preţului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889

[247] 3—3 **Oficiul comunal.**

4519 sz. polg. [244] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré t szi, hogy nagyküküllő megyébe kebelezett Muzsna község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi Január hó 31 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik; mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek és hogy a kérés 1-sö példányát ezen törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 October 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Máiai,* jegyző.

☞ Chiar acum a eșit de sub tipariu: [243] 2—5

Directoriul sau ordul oficiului divin
pe anul 1890,

de cunoscutul nostru literat **Ioan Boroșiu,** paroch gr.-cat. și asesor consistorial.

Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcţiunile sacre în decursul anului viitoriu. — Ca acest scop sĕ se pótă ajunge, **Directoriul** este compus așa, încât începênd dela *1 Ianuariu stil. vechiu* în paralelă cu calendariul civil pentru fie-care Duminecă, sĕrbătóre ori altă ḑi normală în mod continuativ și în ord sistematic sunt coadunate tóte prescrisele tipicului, câte în cărţile rituali sunt împrăștiate. Din coadunarea acestora fie-care — la prima vedere — póte cunósce cum este de a se împlini oficiul înseratului, mânecatului, sântei liturgie și altor funcţiuni rituali-sacre etc.

Preţul unui esemplariu espedat franco costă **45 cr.,** 5 esemplare procurate deodată costă franco **2 fl. v. a.**

A se adresa la **„Cancelaria Negruţiu“** în Gherla (Szamos-Ujvár).

☞ Spre evitarea ☜

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte,

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^ma

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.		Grupul II. pentru dame.	
1 jachetă Jäger-iană . . . preţul	2.40	1 jachetă Jäger-iană . . . . preţul	2.70
1 ismeană „ . . . „	2.50	1 ismeană „ . . . . „	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană . . . . . „	—.60	1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane . . . . . „	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani „	—.60	1 păreche ciorapi Jäger-iani „	1.—
1 păreche mânuși „ „	—.80	1 păreche mânuși „ „	1.—
Preţul real	6.90	Preţul real	8.50
Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**		Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**	

Grupul III. pentru băieţi și fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mânuși Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

☞ **Câtă vreme ţine provisiunea.** ☜

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandézá tóte trei grupurile și trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[236] 8—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 135 Sibiiu, Joi 14/26 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 13 Decembre.

Cu începerea feriilor parlamentare ale Crăciunului s'a început şi agitaţiunea în ţéra întrégă ca să dea ultima lovitură de mórte primului preşedinte al cabinetului ungar. Agitaţiunea acésta se atribue în parte unor rele vechi, cari nu vor să se vindece în ochii celor nemulţămiţi cu politica acestui bărbat de stat, ér cea mai próspetă nemulţămire se vede, că se caută în purtarea lui şovăitóre în cestiunea lui Kossuth. Strimtorat de către cei din stênga estremă şi-a dat consimţemêntul pentru de a se modificá legea pentru cei ce absentézá 10 ani de ţile din ţéră fără a stá sub scutul vre-unui consulat austro-unguresc, dar factorul cel mai însemnat Majestatea Sa, se pare a nu se fi pronunţat pentru acésta procedere.

Dacă ar urmá ca Majestatea Sa să se pronunţe contra modificărei legei din cestiune, atunci dl Tisza nu mai póte remâné la postul seu, sau apoi e silit a-şi modificá enunciamentul seu din urmă. Tactica observată de cei din stênga estremă se vede, că a fost nimerită pentru scopurile, ce ei urmăresc, numai cât ací au un cuvênt şi celelalte naţionalităţi din Ungaria, sau cel puţin ar trebuí să aibă. In ochii nostrii semideul dela Turin este un rebel, pentru că a declarat casa Habsburgilor de detronată, şi noi, cari ţinem la tradiţiunile nóstre din moşi şi strămoşi, numai în tăria şi puterea acestei case domnitóre vedem asigurată libertatea cetăţenilor, numai sub scutul dinastiei vedem posibilitatea de a puté trăí în ticnă şi a ne desvoltá aşa cum cer trebuinţele nóstre culturale şi economice. Mai mult, folosindu se Kossuth de posiţia sa de dictator al Ungariei, a adus cu falsificarea banilor lui peste o mulţime de ómeni sĕrăcia, a lipsit pe mulţi de ultima bucătură de pâne şi pe mulţi de vitişórele ce au avut şi de alte obiecte de preţ prefăcute atunci în bancnote fără nici o valóre, şi dacă ungurii se entusiasmézá pentru Kossuth, e tréba lor, noi pentru el şi pentru alţi vechi venali nu avem decât tot datorinţa de a luptá, cum am mai luptat fie chiar şi cu sĕcuri şi cu îmblăcei.

Nu voim noi ca să se espatrieze Kossuth, dar tot ce cerem e, ca de dragul lui să nu se modifice o lege sancţionată, pentru că în urma urmelor o ţéră tot e mai mult ca un om, fie chiar şi Kossuth, şi cum că e mai mult, acésta o a accentuat chiar şi ministrul preşedinte înainte de acésta cu câte-va săptĕmâni. Este acum tréba ministrului de a eşí din strimtórea ce şi a causat prin enunciatul seu din urmă, noi însĕ prin acésta vedem, că se fac tot mai mari şi mai mari concesiuni celor din stênga şi curentul purtat de acesti ómeni nu e priincios chiar nici pentru unguri, decum pentru celelalte popóre din Ungaria.

Făcută însĕ odată concesiunea în punctul acesta, dl Tisza numai póte oprí cursul.

Şi nu putem nici decât să înţelegem, cum o partidă aşa de compactă şi de numerósă póte să facă concesiuni în un punct, care este cel mai delicat, căci nu sentimentul public al ungurilor are să fie luat numai în băgare de sémă, ci trebue luat sentimentul public al tuturor popórelor, trebue ţinut cont chiar şi de augusta casă Habsburgică şi de actualul impĕrat şi rege, care, ori cât de uman şi blând cugetătoriu, tot nu póte să uite, că s'a vĕrsat prea mult sânge nevinovat tocmai din causa agitărilor acestui om, şi că tot acest om, după cum el ne spune în memoirele sale, a lucrat tótă viaţa ca să surpe tronul, când cu resbelul din 1859, şi numai pacea dela Villafranca a pus capĕt agitaţiunilor lui şi firelor revoluţionare ţĕsute în Italia, ţĕsute în ţĕrile dela Dunăre şi puse tóte în mânile lui Napoleon spre distrugerea monarchiei.

Nu suntem noi ómenii, cari să oprim pe unguri din mersul lor, nu voim noi ca să-i scótem din fanatismul, ce i-a cuprins pentru cultul lui Kossuth, tot ce voim e, ca să vie la reson şi să ţină cont şi de simţemintele altora. Nóue românilor nu ne e permis se folosim nici stégurile ce represintă colorile nóstre naţionale, nu ni permis să facem rugăciuni pentru cei morţi la ţile memorabile şi dacă noi ne impunem reserve, dacă noi scim ţiné cont şi nu voim să provocăm susceptibilităţi, nu înţelegem pentru-ce magiarii nu ar trebuí să fie şi ei cu reserve, ci să dea curs liber pasiunilor lor fără pic de genare.

Revista politică.

Restaurararea oficialilor comitetensi s'a îndeplinit în tótă ţéra fără multe animoşităţi, şi aşa cu începutul lunei lui Ianuariu organele administrative 'şi pot continuá lucrarea neintrerupt. De astădată sórtea la alegeri, în genere luând, a picat aprópe tot pe oficialii cei vechi şi acesta este un semn destul de marcant pentru-ca să nu trécă la ordinea ţilei făr a fi adus în discusiune.

Motivul principal, pentru care s'au ales tot funcţionarii cei vechi, e a se atribuí împregiurărei, că alegerea din anul acesta se considerá ca cea din urmă, deóre-ce aprópe toţi comiţii supremi au accentuat, că în cercurile mai înalte se lucră la un proiect de lege pentru centralisarea admistraţiunei, ér ministrul de interne cont. Teleki a promis, că va şi realisá cât mai curênd acésta intenţiune.

Pecât de însufleţită era presa magiară, fără deosebire de colorit politic, când ministrul de interne şi-a ţinut esposeul seu de program în dietă, pe atât de desamăgită apare acum, şi în special presa opositiei. Ea nu e mulţămită cu lucrările ce se fac şi proiectele, ce se intenţionézá. „Egyetértés" în numĕrul seu din Dumineca trecută aduce un interesant articul de leaderul partidei independente, dl D. Irányi, în care se întrébă, pentru-ce să fie alegerile din anul acesta cele de pe urmă şi pentru ce se vorbesce cu atâta insistinţă şi cu atâta siguritate, că ele sunt cele de pe urmă? Au pentru-că aşa a ţis un ministru, că se va întêmplá. Intr'un astfeliu de constituţionalism am ajuns, încât un ministru să impună la 14 milióne de locuitori voinţa sa, ca şi cum ministrul şi guvernul n'ar serví poporului, ci poporul ar trebuí să urmeze orbesce vederilor şi poruncilor unui guvern. Prin intenţiunea guvernului se nimicesce puterea municipială. Ţara trebue deci să protesteze şi protestul trebue să-l astérnă fie-care comitat, pentre că sub povara protestelor tuturor comitatelor, ministrul şi întreg guvernul va trebuí să se îndóie. —

Agitaţiunile, ce le face presa rusă pentru provinciile ocupate şi atacurile îndreptate contra monarchiei nóstre, de un timp încóce au luat un caracter de tot acut şi vehement. Locuitorii Bosniei şi ai Herţegovinei sunt presentaţi ca cei mai nefericiţi muritori, cari caută să i a lumea în cap şi se emigreze în alte părţi spre a-şi câstigá traiul vieţii. Administraţiunea austro ungară a ajuns la terorism, ţic foile rusesci, deóre-ce desperaţiunea şi-a ajuns culmea şi poporaţiunea doresce mai bine stăpânirea turcéscă.

De aceea mii de mii sunt pregătiţi ca să părăséscă ţara, şi acésta nu póte fi decât o demonstraţiune, contra administraţiunei austro-ungare şi un semn prin care statele eoropene ar trebuí să înţelégă, că e timpul ca să se sfĕrşéscă odată cu provisoriul de ocupaţiune al acestor provincii. Europa e chemată să dea acum soluţiune acestei cestiuni până-ce încordările nu se sporesc şi până-ce se mai póte năbuşí nemulţămirea cea mare. Poporaţiunea din acele provincii 'şi are îndreptată privirea numai spre Rusia, dela carea astéptă să-i vină mântuirea şi acésta Europa ar trebuí să o înţelégă.

Mare svon a pricinuit scirile aduse de unele dintre cele dintâiu ţiare englese, prin cari se afirmă, că Pórta prin diplomaţii sei ar fi recercat puterile europene să privéscă cu neincredere la împrumutul încuviinţat de guvernul austriac pentru Bulgaria.

Turcia e de părere, că prin acest fapt pe de o parte cei din Viena, au recunoscut legalitatea principelui Ferdinand, pe de altă parte însĕ se stirbesce suseranitatea, ce o are Turcia asupra principatului.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Plângerea Evei.

Când eşia prin porţile raiului, aşa plângea şi ţicea:

O sufletul meu, ce voiu face: nădeşde de ajutoriu, de unde voiu trage: că între ómeni mi a merge: în cine voiu avé nădeşde: ca Dumneţeu m'au lăsat: şi cu viéţă m'au îmbrăcat: cu porunca i-am călcat: el pre mine s'a mâniat: de viaţă m'a desbrăcat: şi în gura morţii m'au dat: şi fórte tare m'au legat: părăsii n'am viaţa mea: că Dumneţeu e nădeşdea mea: şi tótă desmerdăciunea mea: dorirea şi viaţa mea: în sfinţenie m'au rid cat: în loc sfînt m'au aşeţat: cu îngerii m'au însoţit: dară acum eu me duc certată-mi de mine Dómne: eu din şireagul ingerilor cad în mâna relelor: pe valea lacrĕmilor: împovărirea lor în flori m'au făcut: şi în mijlocul lor am şeţut: întru dênsele m'am desmerdat: cu ele m'am bucurat: culegênd rugi multe am rupt: şi nici o buşuluélă n'am avut: dar acum cum me duc certata-mi de mine Dómne: în temniţa morţii: pe valea plângerii: eu maica amăriciunii: că sfĕrşitul vieţii mele: fi-va cu lacrĕmi grele: de sub pomii raiului: de odichna sufletului: acum eu me duc în mănia Domnului: din soţia raiului: în hotarul câmpilor: prin durerea strĕinilor: prin gura jivinilor: merg prin fóme şi prin sete: şi prin dosade fórte multe: Oh mórtea vieţii mele: nu me desbrăca şi în piele: de tóte m'au desbrăcat: şi în piele m'au lăsat: că şerpele m'au înşelat: de odichna raiului: de viaţa sufletului: de ţiua cea de bucurie: că de astăţi înainte nu voiu mai întrá în tine: certata-mi de mine Dómne: Oh voi curate isvóre: şi voi vênturi uşóre: Dumneţeu remâie cu voi: Oh voi pomi frumoşi: şi voi crini cuvioşi: cele locuri bune de odichnă: Dumneţeu cu voi remâie: Oh voi picături de róuă: şi voi frunţe de smochin: care daţi miros frumos: Dumneţeu remâie în voi: Oh pomul vieţii: măr de aur al dragostei: tu esti pórta vieţii: în frumseţa bunătăţii: Oh sufletul meu cel blăstĕmat: cum şerpele te au înşelat: şi viéţa mi-a spurcat: mórtea pĕcatului mi-a dat: şi étă acum merg spre mórte: că pre mine căţù sórte: că în inima mea vor străbate: cele săgeţi veninate: Oh jivină selbatecă: a căruia săgétă gróznică: trupul meu l'au străpuns: Oh grădina raiului: bucuria sufletului: Oh pomilor înfrumseţaţi: acum de mine plângeţi: Oh voi flori frumóse: dela voi şerpele me scóse: plânge cu mine raiule: suspină acum sufletule: Oh grădina raiului: frumseţa sufletului: cum te poţi îndurá de me scoţi: certata-mi de mine Dumneţeule:

Plângerea lui Adam.

Când şedea el în preaşma Evei:

Şedea Adam înaintea raiului: şi plângea frumséţa binelui: plângêndu-se şi jeluindu-se de dulcéţa raiului lipindu-se: şi suspinând tare grăia, că mirosul nu-l avea: al riurilor celor dulci: al florilor celor mici: şi cătră raiu se întórse: ţiua bună îşi luase şi cătrâ el aşa ţicea: suspinând tare plângea: raiule grădină dulce: nu me îndur de a me mai duce: dintr'acésta odichnă dulce: că eu décă greşì: din tine afară eşì: ce eu me obidesc: şi cu amarnic plâns jelesc: raiule grădină dulce: nu me îndur de a me mai duce: ĕră raiul aşa i ţise: după-ce Adam greşise: şi Dumneţeu îl urîse: şi afară îl scóse: dute Adame dela mine: că te ai lipsit de acel bine: Oh amăritul de tine: în lumea nevoilor: în locul ostenelelor: se slujesci sudorilor: Atunci Adam ţise: se ne iertăm unul de cătră altul: că nu ne vom mai vedé amêndoi: până la ţiua de apoi: raiul atuncea rĕspunse: dute Adame dela mine: că nu vei mai

Camera francesă s'a închis. Desvoltarea normală a lucrurilor în decursul desbaterilor de până-acum a provocat surprindere în întréga Europă. Francesii cei înflăcărați din sesiunea trecută, când deputații mergeau cu revolverul în pusunariu la parlament, au lucrat acum atât de pacinic, încât abia i a auțit Europa. Cu atât mai mult însĕ i a simțit ea, și în special i-a simțit vrășmașii de mórte, căci multe legi de importanță s'au luat. Cu deosebire sporirea marinei și preste tot a armatei a aflat un echou trist in vecinii francesilor și și mai trist succesul cel mare, ce l'a raportat cu esposiția.

Energia, cu carea guvernul a păsit contra lui Boulanger și a tuturor elementelor turbulente, 'și arată tot mai mult efectele favorabile. Situațiunea actualului cabinet e pe deplin asigurată, cu tóte-că s'au întêmplat și casuri, unde camera a votat contra proiectelor aduse din partea guvernului. Deputații noi, cari au întrat în camerĕ, au dovedit multă prevenire față de luptătorii de mainainte. Boulangismul abia 'și mai ridică din când în când capul și abia mai póte dá semne de viéță. Temeliile republicei se consolidézĕ tot mai tare.

Cronică din Zarand.

Zarand, 4 Decembre, 1889.

De ale timpului și economiei. — Esarêndarea dreptului de cârcimărit. — Jidovii. — Din Brad. — Representanța gimnasială estraordinară. — Alegerile comitatense în comitul Huniedóra.

Temperatura a scăḑut binișor sub zero. E frig sĕc. Néua a căḑut puțină până acum. Sămênăturile de tómnă altcum bine desvoltate au încă lipsă de néuă, spre a puté ernă bine.

Se prevede încă de acum scumpetea nutrețului pentru vite; deóre-ce în urma ploilor de tómnă otăvurile s'au stricat parte cosite pe jos, parte în căpițe. Grâul se plătesce bine în piața Bradului dela 1 fl. 50 cr. până la 2 fl. mĕsura à 30 litre; ér cucuruzul 1 fl. 10 cr. până la 1 fl 15 cr.

Esarêndarea dreptului de cârcimărit în ținutul acesta a dat resultate favorabile pentru stat, și a ținut în fermentațiune acum de aprópe o lună și jumĕtate publicul întreg. Preste tot s'au oferit sume mai mari, de cum era arênda anuală pentru regalisti în trecut. Jidovii s'au îndesat preste tot locul, unde numai au putut, ei au și ridicat arênḑile. Altcum și representanții statului au fost conduși de spiritul de a ridicá cu ori ce preț arênḑile anuale.

S'au încheeat contracte formale din partea privaților și a comunelor cu representanții statului, cari însĕ s'au nulificat, îndată ce a promis cineva mai mult. Așa s'a întêmplat în Brad și alte comune.

In Brad, representanța comunală a luat arênda pentru comună cu 6500 fl. îndată ce a promis însĕ fostul arêndaș 7000; contractul s'a anulat.

A fost întrebată de nou comuna, dacă dă 7000 fl. și numai după-ce a promis 7000 fl. a remas la comună, făcêndu se contract nou. Așa s'a întĕmplat la Criscior, Mihăleni, Valeabrad etc.

In cele din urmă lupta a fost între jidovi ofe rind, cari de cari sume mai mari.

S'au făcut și oferte comulativ pentru mai multe comune și așa s'au esarêndat; astfeliu în comune, unde nici când nu au fost jidovi, pe venitorit vor fi.

Preste tot jidovii au fost favorisați în urma șireteniei lor. Cum vor fi beuturile, și cum vor scóte banii arêndatorii? e tréba lor. Publicul va bea și beuturi rele și și scumpe. Dar ce sĕ faci? statul e înglodat în datorii, are lipsă de bani, și dă celui mai mult promițĕtoriu, căci nu de interesele publicului e vorba, ci de a statului, ca sĕ stórcă cât mai mulți bani.

In 26 Novembre v. s'a ținut în Brad, representanța gimnasială estraodinară. Adunarea a fost bine cercetată, deși a fost convocată pe ḑi de Dumineca. Obiectele de desbatere au fost ponderóse, chiar de aceea membrii representanții au cercetat adunarea.

Primul obiect a fost alegerea unui profesor la gimasiu, pentru care post a fost escris concurs.

Au întrat trei petițiuni. Un competent a fost reieptat fiind greco-catolic și neavênd cualificațiunea recerută. Din motive ponderóse al doilea competent nu a putut fi candidat și astfeliu singur unul a fost candidat și ales: Dr. Dimitrie Horvat. Deja s'a completat numĕrul de 5 profesori ordinari la gimnasiu, conform legei.

Al doilea obiect a fost înființarea unui fond de pensiune pentru profesorii dela gimnasiu, familiele lor, și pentru învĕțătorii dela scólele normali — anecsate la gimnasiu. S'a decis unanim, ca gimnasiul sĕ înființeze însuși fondul de pensiune, avênd a contribuí și profesorii tacse fundamentale și percente dăpă salarie pe trecut. Altcum cestiunea fundului de pensiune a fost tractată și în anul 1885, și s'au compus statutele, dar din anumite împregiurări esecutarea a fost amânată. Deja s'au predat vechile statute comitetului gimnasiului pentru modificare și întregire, cât mai urgentă, ca încât ar fi posibil fondul sĕ între în viață pe la începutul anului venitoriu. Fapt e, că gimnasiul și-a angajat tóte venitele. Acolo a fost dorința unanimă, chiar de aceea nutresc firma convingere, că deși cu jertfe, fondul de pensiune va fi un ce positiv în scurt timp.

La 28 Decembre st. n. vor fi alegerile comitatense în comitatul Huniedóra Numĕrul membrilor români, virilisti și aleși este 151. Dacă aceștia unul ca unul ar face causa comună, și ar păși cu resoluțiune, posibil că s'ar puté esoperá vre o câți va oficiali. Altcum nu ne facem ilusiuni. De când comitele Pogány e în Deva, sistematice funcționarii români au scăḑut, încât au rĕmas nu mai vre-o 4—5 inși, de cari e lipsă neapĕrată la comitat.

Clica celor din fruntea comitatului, și dróia de competenți magiari la oficii, face ca sĕ nu mai fie loc și pentru români.

Altcum trebue sĕ constatăm, că tineretul român din comitat, vĕḑênd ce sórte au funcționarii români în acest comitat, și aceia, cari au studiat „jura“ parte au apucat pre cariera advocațială, și nu se imbulzesc la oficii în administrațiune, parte au trecut în alte comitate, ĕră alți tineri au mers și s'au aplicat pe alte cariere, ca medicina, comerț.

Sĕ nu se mire dară magiarii din fruntea comitatului, că tinerii români din comitat, nu au dorul de a întrá la administrațiune. Până acum li s'a închis ușa, și s'au au trecut munții sau se aplicară la alte cariere.

De altmintrelea și puținii, cari îi avem, nu avem speranță a fi aleși. *Corespondentul.*

Varietăți.

* (Dela Curte). După ultimele dispositiuni familia domnitóre petrece sĕrbătorile Crăciunului în Miramare. Familia a sosit în Miramare în haine de doliu.

* Maj. Sa s'a îndurat preagrațios a dărui pe séma bisericei greco orientale din Togeș 150 fl.

* (Necrolog.) Cu inima frântă de durere aducem la cunoscința tuturor amicilor și cunoscuților, că astăḑi la 10 óre a. m. după un morb îndelungat și dureros, și-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului preaiubitul nostru soț, tată și frate *Victor Pipoș* consiliar reg. de contabilitate în pensiune după un serviciu activ de aprópe 40 de ani, împlinit cu mare zel, în anul al 65-lea al vieții și al 36-lea al fericitei căsătorii.

Remășițele pământesci ale acestui bărbat bun și înțelept se vor așeḑá spre eternă odichnă în cimiteriul gr. or. din loc, Marți în 24 Decembre st n. a. c. la órele 2 d. a.

Ah, ne-ai părăsit scumpul nostru tată, care erai spriginul puternic al familiei tale, dar inima orfanilor tei nu se póte despărți de tine, ci în virtutea iubirii sale nemărginite vrea sĕ străbată prin gliile mormêntului și sĕ te însoțéscă pe tainicul drum al veciniciei Pe cât de laboriósă și plină de suferințe ți a fost viața, pre atât de lin fie ți somnul; memoria ta va fi bînecuvêntată de noi, și ferbinți lacrime vom vĕrsá pe mormêntul teu până la revedere!

Alba-Iulia, în 22 Decembre st. n. 1889.

Văduva: Zinca Pipoș născ. Tatárczi, ca soție, cu fii: Dr. Petru Pipoș, profesor la institutul teologic pedagogic în Arad; Gavril Pipoș, oficiant de finanțe în T.-Kanizsa și cu fica: Elena Pipoș; Petru Pipoș, jude la tabla reg, Vasile Pipoș, protopresbiter, vĕd. Elisa Nemeș născută Pipoș, vĕd. Eufemia Man născ. Pipoș ca frați și surori.

— Ioan Popescu, paroch gr. or. ca soțiu, Leo, Iosif și Rafila măr. Deac ca fii, Ciril Deac, preot gr. cath. ca ginere, și Sofronia Popescu născ. Maier ca noră, în numele lor, precum și a numĕroșilor consângeni, cu inima frântă de dorere, fac cunoscut, că mult iubita lor soție, mamă și sócră *Maria Popescu* năs. *Șandor* in urma unui morb greu și îndelungat de inimă și-a dat sufletul în mânile Creatoriului Luni în 11/23 Decembre a. c. la 2 óre postmeridiane, în al 55-lea an al etății și al 38 lea al fericitei sale căsătorii.

Remășițele pământesci se vor așeḑá la 13/25 Decembre a. c. la 1 óră d. a., în cimiteriul gr. or. din Deda, pentru repaos etern·

Deda, în 11/23 Decembre 1889.

* (Limba română la gimnasiul din Cluș). Foile „patriotrice“ saltă de bucurie, că din bugetul gimnasiului catolic din Cluș consiliul de direcțiune al statului catolic a sters suma, care figura ca remunerațiune pentru propunerea limbei române.

* (O dispărere enigmatică) La timpul seu am fost luat și noi notiță după „Gazeta Transilvaniei“, că pe fostul redactor al „Tribunei“ și mare factor politic, Adrian Cașoltan, pentru unele escrocherii poliția din Deeș l'a pus la rĕcóre. Mai ḑilele trecute pe o cale privată óre-care ne-a venit la cunoscință, că după-ce a fost arestat, s'a cerut în audiență la comitele suprem br. Desideriu Bánffy, și se crede, că în urma acestei audiențe ar fi fost pus pe picior liber. La tot casul ar fi de interes sĕ se scie, ce e positiv din tóte acestea, și ne mirăm, că dintr'atâta inteligință română, ce se află, în Deeș, nime nu sĕ află, care sĕ arete starea adevĕrată a lucrului.

* (Restaurarea comit. Brașov). Precum scrie „Gaz. Trans“ s'a facut Luni și s'au ales tot funcționarii de până acum. La postul de fiscal membrii românii au propus sĕ se alégă cu aclamațiune dl Ioan Lenger, dar maioritatea, carele săsésca, a ales pe fiscalul de până acum.

întrá în mine: că Dumneḑeu te-au lăsat: și binele ți-au dat: și pre tine te au oprit: din pomul vieții sĕ nu mânânci: cel din mijlocul raiului: din frumseța mirosului: ce căci tu n'ai ascultat: pentru acea s'au măniat: și afară te au dat: și pre tine te au pedepsit: și din mine afară te au gonit: ce te du Adame dela mine: în lumea bușuluialelor: fiind al ostenelelor: Adam începù a plânge cu lacrimi ca de sânge: și din gură așa ḑicea: raiule, dulcele meu raiule: duce-m'aș ce nu me îndur: de mirosul florilor: de frumseța pomilor: de lumina raiului: de frumséța sufletului: Oh pedepsitul de mine: Adam mai tare plângea și din gură așa ḑicea: cu totul suspina: de dulcéța raiului: și de frumsețele lui: și așa plângea: cât nime nu putea tăcea: ce Domnului sfânt: milă i s'au făcut: și grăind așa ḑise: ce plângi Adame așa mult: Adam au rĕspuns: de binele ce am avut: și acuma l'am perdut: atunci Adam se bucură: și dulcéța în gură întră: și ḑise Adam: părinte fie-ți și de mine aminte: că eu acum me jelesc: și de tine me veselesc: că tu Dómne mai făcut: și în pomi mai întocmit: în florile cele dulci: că eu nu mai pot uitá: fricósă lumina ta: carea pururea me lumina: ce pentru căci greșì: afară din raiu eșì: pedepsindu-me cu ostenele: în tóte ḑilele vieții mele: Dómne mărire ție.

Sfêrșitul plângerii lui Adam și al Evei.

Cântarea lui Iosaf când au întrat în pustie.

Primesce-me pustio, ca maica pre fiul seu: întru demnul și tăcĕtoriul sinul teu, pre mine carele am fugit de réua lumea acésta; Oh preafrumóse pustio! Oh cât te iubì mai vêrtos, decât comórele împĕrătesci: și decât poleitele polăți; nu opri pustio cu înfricoșerile tale verḑile ramuri ce se clătesc de suflarea a mici vênturi: și me voiu duce în codru întru preafrumósă via ta, și voiu fi ca o féră selbatecă: singur rătăcind și fugind de ómeni: și de acéstă viață cu multe valuri: șeḑênd, fugînd, și plângênd și jeluindu-me lui Dumneḑeu întru adêncul și selbatecul sinul teu.

O Christóse împĕratul tuturor nu me lipsi de împĕrăția ta cea cerésca.

Scris-am eu mult pĕcătosul logofĕt Mateiu Voileanu 1740.

Psalmul 136 în versuri.

La apa vavilonului: Jelind de țéra Domnului:
Acolo șeḑusem și plânsem: La voróvă ce ne strinsem:
Și cu inimă amară: Prin Sion și pentru țéră:
Aducêndu-ne aminte: Plângeam cu lacrimi ferbinte:
Și bucine ferecate: Lăseam prin sălci aninate:
Că acolo ne'ntrebară: Aceia ce ne prădară:
Sĕ le ḑicem vers din carte: într'acea strĕinătate:
Ca în sfânt muntele Sionul: Cântări ce cântam la Domnul:
Ce nu ni se da'ndemână: A cântá în țéră strĕină:
De te-aș uitá țéră sfântă: Atuncea sĕ fie smintă:
Și dirépta mea sĕ uite: A schimbá versuri înalte:
Și sĕ mi se prindă limba: De gingii jelindu-mi scârba:
De te-aș mai puté uitate: Ierusalime cetate:
Înainte de nu te-aș pune: În pomelnic în ḑile bune:
Și sĕ nu uiți Dómne sfinte: De Edom ce au ḑis cuvinte:
Sfintei Cetăți împotrivă: Cu rĕu din gură zlobivă:
Risipiți ziduri înalte: Deșertați de bunătate:
Tu fată vavilonéscă: Rĕul va sĕ te tâlnéscă:
Va fi s'acela'n ferice: Ce-ți va veni sĕ te strice:
Că ți se va 'ntórce darul: Cum ne-ai închinat păharul:
Când coconii tei de ziduri: vor sdrobí ca neste hârburi:
Slavă sus lui Dumneḑeu: și pre pământ fie pace:
Și'ntre ómeni bună vrere: de acum până'n vecie:
Slavă Domnului sĕ fie: Amin.

(Va urmá.)

* (Binecuvêntare rară). In Huniedóra a născut femeia lui Nicolau Albu doi băeţi şi o fetiţă. Mama şi copii sunt pe deplin sănĕtoşi.

* Reuniunea de patinat din Sibiiu arangézĕ aḑi, Joi, o festivitate pe ghiaţă. Biletele de intrare se capĕtă ḑiua la trafica cea mare şi séra la cassă.

* (Mĕsurile drastice ale Rusiei.) In urma unei ordonanţe a guvernorului Gurco, toţi cei cari trec cu pasaport din Germania în Rusia au drept sĕ stea pe pămêntul rusesc numai 8 ḑile şi n'au drept sĕ pătrundă mai departe în Rusia decât numai trei leghe.

* (Un atentat contra unui factor postal.) În Londra s'a întêmplat înainte cu câteva ḑile un atentat contra unui factor postal în un astfeliu de mod, cum nu s'a mai pomenit ḑela atentatul Francesconi în Viena. Atentatul din Londra pare a fi fost pregătit cu mare rafinărie, intenţionându se un furt gras, care şi succese. Étă cum raportézĕ jurnalele englese: Hatton-Garden cuarticul neguţătorilor de diamant a fost scena unui îndrăsneţ atentat asupra unui factor postal. Pe când factorul Smalley care a servit 20 de ani, îşi făcea toura sa de diminéţă, avea sĕ ducă o epistolă recomandată în casa Nr. 10 în etagiu din strada numită, unui anumit Iames Crosby. Scrisórea avea stampila „Calais". Pe când Crosby subscria recipisa, Smalley fu apucat pe dindărăpt de doi indivi̯di, cari îl strinseră de gât, până 'şi perdù simţirea Când 'şi venì în ori, era încuiat singur în odaie. Crosby şi complicii au dispărut, luând cu ei o sumă considerabilă de bani şi o mulţime de diamante. Factorul dete alarmă, dar până aḑi nu s'a dat de urma furilor, cu tóte că poliţia desfăşură mare energie.

* (Uniformă pentru ju̯dii regesci.) Ungaria nu voesce sĕ rĕmână cu nimic îndărăptul Austriei. Şi la noi se ventiléză cestiunea de a purtá oficialii statului uniforme anumite. În unul din numerii mai próspeţi ai ḑiariului „Ugyvédek lapja" vice-preşedintele tribunalului din Budapesta Francisc Székács pledézĕ pentru a se introduce un vestmênt oficial la judecĕtori. De când e lumea, ḑice dênsul între altele, au căutat ómenii sĕ dea potestăţii statului o formă esterióră sĕrbătorésc̆ă. Pentru aceea trebue ca şi judele dacă el dă espresiune dreptăţii pedepsesce fărădelegea şi rehabilitézĕ ordinea de drept, sĕ apară înaintea partidelor în un port, care sĕ corĕspundă chemărei sale şi seriosităţii dispositiunilor sale. Ca haină de oficiu recomândă respectivul domn talarul, din motivul principal, că cu el în localul de oficiu nu se perde mult timp până ce 'l îmbracă şi desbracă şi pe sub el fie-care judecătoriu se póte îmbrăcá, cum îi place.

* (Minele dela Sĕcărêmb). „Hunyad" aduce scirea, că o societate englesă va cumpĕrá minele de aur dela Sĕcărêmb, atât statul cât şi casa domnitóre 'şi vor vinde cucsele. Minele familiei Drache sunt deja compĕrate.

* (Societăţile de asigurare). Ministrul de comunicaţiune Baross a atras atenţiunea băncilor de asigurare, că se ridică plângeri din tóte părţile din causa, că nu s'ar plăti sumele asigurate, sub diferite pretecste. Ministrul le-a amenințat, că dacă s'ar mai repetá astfeliu de casuri, va fi necesitat sĕ ia dispositiuni ca sĕ desmênte pe ómeni a se mai asigurá la ori-ce bancă, ci le va recomândá o anumită societate, garantând pentru sumele asigurate.

* (Raportul anual al societăţii „România-Junĕ" din Viena). Comform aceestu-i raport de pe anul al XIX administrativ (1 Oct. 1888 30 Sept. 1889) societatea a numĕrat 22 membrii fundatori, 73 onorari, 44 emeritaţi şi 40 ordinari, dintre acesti din urmă 14 transilvăneni. Societatea a ţinut 10 şedinţe literare ordinare, una estraordinară şi festivă. Biblioteca conţinea la finea anului 1888/9 946 opuri în 782 volume şi 852 broşure, foi şi reviste a incurs la societate 42. Averea totală în bani a societăţii numĕră 12.215 fl. 61 cr.

* (Lupii.) Din mai multe părţi se semnalézĕ, că lupii umblă cu dróia în ḑiua mare până prin apropierea satelor şi adeseori causézĕ pagube mari fără ca ómenii sĕ-i pótă alungá, nefiindu le permis a umblá cu pusca. Deunăḑile, un ficior, care scăpase dela miliţie fù încungiurat de câţi-va lupi flămênḑi aprópe de comuna sa natală şi mulţămită unei bâte bune s'a putut apĕrá, până ce au alergat ómenii din sat de l'au scăpat şi numai după multă vreme şi-a putut vení în fire. Vênătórele, ce se proiectézĕ de cătră vênători ori arêndaşi sunt mai mult numai pentru plăcere.

* (Sămênăturile de tómnă) Din rapórtele întrate la ministrul de agricultură se constată, că sămênăturile în general sunt frumóse. Stricăciune a causat numai frigul, care s'a lăsat înainte de ce sămênăturile steteau sub zăpadă. De altfeliu cu începutul acestei luni a nins peste tot locul şi sămênăturile stau sub zăpadă. Pagube causate de şóreci şi de insecte nu se cunosc.

Bibliografic.

In editura librăriei Nicolau Ciurcu din Braşov a apărut „*Gramatica limbei românesci*", — sintacsă, etimologie, fonetică, stil, întocmită în dóuĕ cursuri concentrice pentru scólele poporale de Ioan Dariu, învĕţătoriu la scólele centrale române din Brasov. Cursul I pentru anul III-lea şi IV lea de scólă. Ediţia a doua, revĕḑută, corectată şi înavuţită.

Mulţămită publică.

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna" aduce pe calea acésta cele mai călduróse mulţămiri tuturor acelora, cari cu ocasiunea şedinţei sale publice ţinută în 29 Novembre st. v. în memoria Marelui archipăstoriu „Andreiu" au binevoit a contribuí prin oferte marinimóse la înmulţirea averei ei.

Séra la cassă au contribuit următorii domni:

Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc 5 fl.; Ioan Hannia, direct. semin. 2 fl.; Parteniu Cosma, director la „Albina" 2 fl.; Nicanor Frateşiu, protosincel 2 fl.; Nicolae Cristea, asesor consistorial 2 fl.; Zacharia Boiu asesor consistorial 1 fl.; Ioan Popescu, prof. semin. 2 fl.; Ioan Slavici, publicist 2 fl.; şi următórele opuri: 1. „Istoria Metropoliei Moldovei şi Sucevei" de Constantin Erbicean, 2. „Miron Costin, opere complete" 2 tom. de V. A. Ureche, 3. „Manual de poetica română" de G. I. Ionescu Gion. 4. „Aus dem Leben Carmen Sylvas"; Dr. Ioan de Preda, advocat 3 fl; Panteleon Lucuţa, căpitan în pensiune 3 fl; Dr. D. P. Barcian, profes. semin. 1 fl; Mateiu Voilean, referinte scolariu 1 fl; Ioan Ghibu profes. semin. 2 fl; Dr. Remus Rosca, redactor 2 fl.; d-na Ana Moga 3 fl.; Ioan Bădilă, jude regesc 2 fl.; Dr. Ioan Nemeş, advocat 2 fl,; George Dima, profes. semin. 2 fl.; Dr. Ioan Crişan, profes. semin. 1 fl.; Constantin Stezar, căpitan în pensiune 2 fl.; Ioan Popa, advocat 2 fl.; d-na I. Răcuciu 2 fl.; d-na Iustina Olariu 1 fl.; Dr. Nicolae Olariu 1 fl.; Demetriu Cunţan, prof. semin. 1 fl.; George Decian, advocat 2 fl.; Stefan Iosif, director în pensiune 1 fl.; d na Gligor 1 fl.; Eugen Roşca, locotenent 2 fl.; d-şóra Elena Petraşcu 1 fl.; Aron Lupean, 2 fl.; Pompiliu Pipoş, publicist 1 fl.; Dr. Vasile Bologa, profesor 1 fl.; Dr. Petru Span, profesor 1 fl.; dşóra Flórea Rosca, 1 fl.; Dr. Aurel Anca, medic 1 fl.; George Moian, învĕţătoriu pentru lucrul de mână 1 fl.; Ioan Creţu, vice-notariu 1 fl.; d-na Trifan 1 fl.; Simon Popovici, preot militariu 1 fl.; Ilarion Mĕţu, amploiat 1 fl.; Petru Simtion, paroch 1 fl.; Ioan Popoviciu, învĕţătoriu „Divina Comedie" de Dante; Demetriu Câmpean, cleric abs. 1 fl.; Ioan Petraşcu căp. în pensiune 50 cr.; Mihail Racotă, oficiant militariu 1 fl.; Eftimie Muntean, birtaş 1 fl.; Dumitru Muntean, cleric estraord. 40 cr.; Florea Cruciţa, croitoriu 50 cr.; Demetriu Muntiu 40 cr.; N. N. 1 fl.; (Donatorul acestui floren neputêndu-se constata s'a pus sub acest nume).

Prin postă, prin comisiunile învităt̆óre şi pe alte căi au incurs oferte dela următorii Domni.

Preasânţia Sa Nicolae Popea, episcopul Caransebeşului 5 fl.; George Bariţiu, preşedintele „Asociaţiunei transilvane etc." 1 fl.; Ioan Bran de Leményi, comite suprem în pensiune 2 fl.; Elie Măcellariu, consilier aulic 2 fl.; Avram nobil de Casan, colonel 2 fl.; Leontin Simonescu, secretariu metropolitan 1 fl.; d-şóra Dunca 2 fl.; Demetriu Comşa, prof. sem. 2 fl.; Alesandru Lebu, mare proprietariu 3 fl.; Ioan Droc, protopresbiter în Mercurea 5 fl.: Traian Meţian, protopresbiter în Zernești 2 fl.; Dr. Liviu Bran de Leményi protopretor în Sĕlişte 2 fl.; Dumitru Moldovan, adm. protopopesc 2 fl.; Dumitru Boiu, mĕsariu 1 fl.; Paul Muntean, căpitan 1 fl.; Stefan Rusu preot în Nasna 1 fl.; Nicolae Henţ, notariu în Sĕlişte 1 fl.; Teofil Tulea, notariu în Hunedóra 1 fl.; Victor Hugo Borger, mĕsariu 2 fl.; Michail Gomboş, proprietariu în Vidra de sus 1 fl., Toma Bêrsan, par. în Dârste 1 fl.; Iosif Gomboş învĕţătoriu 1 fl.

Substrăgênd din venitul total de 115 fl. 80 cr. spesele de 28 fl. 44 cr., resultă un venit curat de 87 fl. 36 cr., şi şi 5 opuri în preţ de circa 30 fl.: la olaltă 117 fl. 36 cr.

Tot cu acésta ocasiune ne ţinem de datorinţă a aduce mulţămită dlui profesor seminarial George Dima, care ca în toţi anii, aşa şi în anul de faţă a binevoit a instruá şi conduce corul, deşi compus din coristi începĕtori, precum şi dlui Ioan Dămian, cleric abs., care ne-a înmulţit programul cu o piesă musicală.

Sibiiu, în 10 Decembre, st. v. 1889.

Pentru comitetul aranjatoriu:

Elie Cristea, preşedinte. — *G. Negoescu*, secretariu.

Mulţămită publică.

Comitetul parochial gr. or din Ernea săsésc̆ă în numele poporului împărtăşit din ajutórele încurse la apelul preotului Veniamin Almăşan publicat în „T. Rom" Nr. 52 după cum arată adeverinţele dto 28 şi 26 Iuniu 1889, îşi împlinesce o plăcută datorinţă esprimând şi pe calea acésta mulţămită Escelenţei Sale Inaltprésânţitului archiepiscop şi metropolit şi bunului nostru păstoriu şi părinte Miron Romanul, Institutului de credit şi economie „Albina", precum şi celorlalţi domni, cari cu mare generositate a binevoit a contribuí pentru ajutorarea celor nenorociţi prin incediul din comuna Ernea săsésc̆ă, aducêndu-le cea mai căldurósă mulţămită, asigurându-i de deosebita nóstră stimă şi recunoscinţă şi dorind ca bunul Dumneḑeu sĕ le rĕsplătéscă însutit binfacerile lor.

Ernea sasésc̆ă, 15 Novembre, 1889.

In numele comitetului parochial:

V. Almăşan.

Adeverinţă *).

Indivi̯dii păgubiţi prin foc din Ernea-săsésc̆ă, cari obvin în lista de faţă înşiraţi recunosc a fi primit prin mâna dlui preot Veniamin Almăşan ca ajutoriu fiesce carele suma de 3 fl. 70 cr. Acésta faptă o întărim prin subscrierea proprie.

Nicolau Stef cu Petru, Avram Stef, Pavel Dêrlosan, Sofron Ioanaş, Ana Kis, Sinefta Todoran, George Todoran, Ioaniche Sas, Gligor Sas, Duda Ilie, Ioan Sas (Crăciun), Ioan Deac, Aldea Nicolae, Maier Parchirie, Avram Satrariu, Iacob Satrariu, Stef Toma, Maier Gavrilă, Aladea Macedon, Kis Vasalica, Duda Zaharie, Maier Andreiu cu Bertea Nonu, Nicolae Dengulea cu Ioan, Maier Tóder (herca) Nicolae Sas (a Savului,) Derlosan Gavrilă, Derlosan Safta, Kis Gavrilă, Rus Aron, Tóder Tocaciu, Morariu Ioan, Maier Nonu, Gligor Nicolae şi Stefan, Ilisie Kis, Nicolae Sas (Crăciun), Maier Florea, Sas Vasalica (Crăciun), Bacilă Magdalina, Todoran Pătruţiu, Stancu Ioan, Deac Iosif, ér Ilie Sas 4 fl. 4 cr.

Ernea săsésc̆ă, în 28 Maiu, 1889.

Vasilie Sancu, jude comunal — *I. Ban*, ca martor.

Adeverinţă.

despre împărţirea vestmintelor colectate din Sân-Petru cari s'a împarţit lui:

Bertea Nonu una rochie roşie, Satrar Iacob, una cămeşe, Dengulea Nicolae una păreche ismene, Bêrsan Tóder una cămaşe şi ismene, Maier Nonu una ie de copile, ismene şi o cămaşe, Gligor Stefan cămaşă şi un stergariu, Maier Androiu 2 cămeşi, Maier Tóder 1 cămaşe 1 ismene, Deac Forica 1 cămaşe, Stef Toma o cămaşe, Săstrar Iacob jun: 1 cămaşe, Sastrar Avram 1 cămaşe, Dengulea Nicolae clicină, Deac Florica o cămaşe şi un stergariu de cap, Vasilica Chis, 2 părechi ismene şi 2 stergare, Zacharie Duda 3½ coţi pânză, Avram Rusu 4 coţi de pânză, Deac Catalina o ie, Maier Tóder un stergariu.

Ernea-săsésc̆ă, 26/6 1889.

Vasilie Sancu, jude comunal. — *Ioan Ban*, martore.

*) La timpul seu am cuitat în fóia nóstră primirea ofertelor întrate pentru păgubiţii prin foc din Ernea-săsésc̆ă, ér acéstă adeverinţă servesce şi pentru noi de un document că ofertele întrate a ajuns la menţiunea lor. Red.

MONITOR. 49

Calendariul sĕptemânii

17 — 23 Decembre.

17 Dumineca: Profetul Daniil, Anania, Azasia, Misail, Patermutiu, Copri, Alecsandru, Dunale, Iachu, Dionisiu cel nou, Nichita. *18 Luni*: Sebastian, Zoi, Tragiliu, Nicostrat, Claudiu, Castor, Tiburtiu, Castul, Marcheliu, Marco, Evbiot, Foca, Ermil, Zacheu, Alfiu, Sofia, Michail singelul, Modest. *19 Marţi:* Bonifaţiu, Ilie, Prob, Aris, Timoteiu, Polievet, Evtichiu, Tesalonichi, Trigentiu, Trifon. *20 Mercuri:* Ignatiu, Filogoniu, Ioan cel nou. *21 Joi:* Iuliana, Timistocleu. *22 Vineri:* Anastasia, Chrisogon, Teodota, Zoil. *23 Sâmbătă*: SS. dece Martiri din Crit, Pavel archiepiscopul Neochesariei, Naum, Sehinon.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 17 Decembre a XXIX-a dela Rusalii, a Sânţilor Strămoşi. Cântările din Octoich tonul 4 şi din Mineiu ale Sânţilor Strămoşi. La Utreniă Polieleu şi Evangelia invierii a 7-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriţi-l"

Vineri în 22 Decembre se face cântarea Ciasurilor din ajunul Nascerei Domnului nostru Iisus Christos, liturgie în acésta ḑi nu se face, ci numai Ciasurile şi vecernia la timpul seu.

Loterie.

Marţi în 24 Decembre 1889.

Brünn: **4 82 47 20 8**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.59	5.56
Napoleon	9 31	9.34

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **28 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitaţiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea preţului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889

[247] 4—4 **Oficiul comunal.**

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 25—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 136 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 15 Decembre.

Restaurăţiunea municipielor s'a făcut pretutindenea în tótă ţéra, şi astăḑi scriem sub impresiunea alegerilor făcute.

S'a făcut mult svon mai spre tómnă, când voci autorisate au enunciat reforma în administraţiune. Dóue curente puternice s'au pornit, şi ca doi duşmani neimpĕcaţi au inceput a şi mĕsura puterile. Amicii autonomiei municipale s'au grupat în o tabĕră, cei ai reformei în alta, şi au început lupta deocamdată în presă.

Pre noi acésta luptă nu ne-a putut priví mai de aprópe, deóre ce în viaţa municipală noi suntem reduşi la o rolă fórte neinsemnată, putem ḑice la o rolă ruşinătóre, deóre ce glasul nostru nicăiri nu este auḑit, interesele generale ale poporului nostru nicăiri nu sunt considerate în aceea mĕsură, în care credem noi, că este în interesul bine înţeles al statului, ca ele se fie considerate.

Putem luá dearêndul comitatele locuite în marea lor preponderanţă de români, le putem trece în revistă, spre a constatá proporţia dintre amploiaţi după naţionalitate.

In colosul comitat al Hunedórei locuit aprópe numai de români, după cum ne spune o corespondenţă bine orientată în situaţiune, abia vom avea unul sau doi amploiaţi mai de influinţă, şi puţinii cari i-am avut, cu nici un preţ nu pot dá inainte, şi ni se spune, că se va considerá ca o deosebită graţie, dacă vor fi lăsaţi la oficiile avute.

In comitatul Turda-Arieş, comitat la care aparţin partea preponderantă a munţilor apuseni, şi o mare parte din câmpie, abia avem ca de sĕmênţă unul sau doi români, apoi în comitatul Mureş Turda, la care aparţine valea Mureşului, până în graniţa Moldovei. nu avem nici un singur român, la vre un post de influinţă.

In inima Transilvaniei, incepênd din munţii Bihorului până sus la Borszék, în graniţa ţĕrei, căci o asemenea fâşie formézĕ aceste dóue comitate locuite în maioritate de români, abia ici-colea dai de un român aplicat la administraţiune.

Tot aşa stăm în comitatul Albei inferióre, cu mulţimea de români din valea Ampoiului, şi de pe şesul Mureşului până aprópe de Sebes şi Orĕstie, aşa şi dóră şi mai rĕu în comitatul Solnoc-Dobâca, cu mulţimea de români de pe valea Şomesului până în Sĕlagiu, aşa în comitatul Coşocna, unde abia 3—4 posturi sunt date românilor.

Ajungem la nefericitul comitat al Târnavei mici, şi ne crépă obrazul de ruşine, când cetim, că advocatul Zehan, altcum figură simpatică între români şi bun amic al ungurilor, în congregaţiune s'a sculat, şi se rógă se fie reales ca preşedinte la sedria orfanală preşedintele de până acum, Vasiliu Moldovan. Am ajuns în acest comitat, care se estinde asupra ambelor Târnave locuite aprópe esclusiv de români, am ajuns la cerşite pentru un singur oficiu, şi acésta cerşire încă ni s'a respins.

In comitatul Târnava-mare încă nu stăm mai bine. Şovinismul încuibat în ómenii puşi în fruntea acestui comitat, s'au se ḑicem în fruntea ambelor comitate ale Târnavelor este destul de cunoscut, încât suntem dispensaţi dela amenunte.

Acésta este icóna cea posomorîtă în vederea căreia am privit la lupta începută între autonomisti şi între aderenţii reformei.

Pre noi acéstă luptă nu ne-a putut priví mai de aprópe, căci noi la mai rĕu nici în casul denumirei amploiaţilor nu ne putem asteptá.

Restaurăţiunea s'a făcut deci aprópe pretutindenea, şi cu puţine escepţiuni s'au ales tot amploiaţii cei vechi. Escepţiunile făcute sunt însĕ în defavorul nostru, căci ni s'a luat şi ce credeam până acuma că mai avem.

Am ajuns la o totală desconsiderare aprópe pe tóte terenele.

Ce ne supĕră mai mult este, că suntem cuprinşi de un fatalism, care ne póte aduce mari stricăciuni. Suntem cuprinşi de o amorţélă chiar şi în afacerile municipiali, unde nu ar trebuí sĕ fim pasivi. Aşa ne vin plângeri din comit. Alba inf., aşa din cel al Hunedórei.

Vom întrá deci în un ciclu de 6 ani tot cu faţa posomorîtă, şi dacă va fi dat sĕ fi fost acésta cea din urmă restauraţiuue, noi nu avem lacrămi pentru autonomia municipielor.

Revista politică.

In ton sĕrbătoresc 'şi face presa europénă cu ocasiunea sĕrbătorilor de crăciun darea de sémă asupra evenimentelor, cari mai mult sau mai puţin au contribuit la realisarea spiritului evangelic: Mărire întru cei de sus lui Dḑeu şi pre pământ pace.

Şi nu cu puţină satisfacţiune se accentuézĕ vorbele ingeresci, când sciut este, cât de uşor se póte clătiná ecuilibrul europén şi câte cause s'ar aflá, în care punctul de sprigin al balanţiei europene nu s'ar defige, când sciut este, câte jertfe se recer şi câtă iscusinţă diplomatică e necesară pentru-ca ecuilibrul sĕ pótă fi susţinut.

Dar acésta se póte accentuá numai în general şi întru cât privesce direcţiunea politică esternă a diferitelor state europene. Incât privesce relaţiunile interne se observă o încordare, care apare de tot vrăşmaşă chiar şi în statele per eminentiam naţionale.

In statul nostru icóna relaţiunilor interne e zugrăvită cu colori de tot posomorite. Lupta pentru esistenţă pare a fi ajuns în cele de pe urmă fase de desvoltare şi e purtată cu o desperaţiune amară. Ridicarea unei naţiuni în contul celoralalte, stirbirea drepturilor cu forţa brachială sunt tot lucruri, cari s'au repetat şi în anul acesta, in al 1889-lea, decând ingerescul cântec vestia ómenilor bucuria cea mare: bună învoirea între ómeni.

Şi ca în statul nostru ungar se urmézĕ desfăşurarea lucrurilor şi în Cislaitania, numai cât ele i-au o altă faţă, deóre ce acolo tot se mai respectézĕ, cel puţin de guvern, dacă nu de diferitele naţionalităţi, principiul bunei învoire între tóte naţionalităţile, căci aşa se sperá numai la consolidarea mai temeinică a monarchiei. Egoismul orb, ce se manifestézĕ în diferite direcţiuni îl întunecă cu totul şi din principiul sănĕtos îl preface în umbră.

Neconsolidate sunt relaţiunile interne în statele balcanice, asupra căróra aḑi întréga Europă 'şi aruncă privirea şi cari vor mai formá încă multă vreme obiectul amenin̂ţărilor pasionate între patentaţii europei, până-ce un resbel înfricoşat nu va dá un verdict definitiv.

In România animositătile dintre diferitele nuanţe politice sunt mari şi vehemente, ér situaţiunea guvernului e de tot problematică, prin prea mare iredulitate, ce o a arĕtat senatul şi tenacitatea cu care cameră deputaţilor voesce sĕ apără mai independentă de influinţa „sacului cu grăunţe“.

Spiritele se vor agitá şi mai mult, situaţiunea va devení şi mai nesigură, căci tocmai în acésta crisă latentă s'a presentat şi proiectul pentru darea în judecată a ministeriului Ioan Bratianu, care a ridicat România în şirul statelor moderne şi i-a asigurat vaḑa, ce o are în concertul statelor europene. Proiectul a provocat mare sensaţie şi şi mai mari miscări, pe cari aderenţii dlui Bratianu vor sĕ le generaliseze în ţéra întrégă, cu tóte că şeful lor, cu sinceritatea omului drept voesce sĕ se apere în liniste.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

Adecă eu Archirie învĕţaî pe nepotul meu Anadan, nepot de sor, în ḑilele lui Sinagrit împĕrat din ţara Dorului. Şi era Archirie prea înţelept, şi boeriu mare la acest împĕrat. Şi Dumneḑeu nu-i dedese feciori sĕ aibă: ce luà pre nepotu-seu Anadan. Şi l'au hrănit tot cu pâne albă şi cu miere, şi cu vin bun. Şi-l crescù, şi-l învĕţà carte de biserică. Şi începù a-l învĕţá înţelepciune frumósă, şi minte sĕ aibă, şi-i ḑise: Fĕtul meu Anadane, pre tată-teu şi pre mamă-ta sĕ-i cinstesci, se nu te blasteme, că nu-ţi va dá Dumneḑeu feciori buni, nice-ţi vor lăsa bucatele tale cu blagoslovenie. Fĕtul meu Anadane, şi cine va grăí cu tine rĕu, iar tu sĕ-i grăescí şi sĕ-i rĕspunḑi cu blândeţe. Că omul năprasnic curênd rĕspunde omului, apoi îi pare rĕu. Fĕtul meu Anadane, când vei slugí la domnul teu, şi va fi nebun domnul teu: tu se nu-i ḑici, că-i nebun, ci cum va ḑice el, tu aşa se faci, că vei fi miluit de dênsul. Fĕtul meu Anadane, sĕ nu fii vorovitoriu înaintea domnu-teu, nici grabnic, că-i greşí, — şi fĕtul meu, — la ḑile mari sĕ mergi la biserică, mai vêrtos sfânta Dumminecă. Fĕtul meu Anadane, când veḑi omul plângênd, sĕ mergi acolo, sĕ-l mângăi, şi sĕ-i aduci aminte, că va murí şi el. Fĕtul meu, când vei fi om mare, tu te plécă cătră toţi, că mintea şi la mai mare cinste te va scóte înaintea ómenilor. Fĕtul meu Anadane, şi mănia nu o vĕrsá curênd, că apoi îţi va părea rĕu, Fĕtul meu, ţine-ţi mânile de furtişaguri, şi de uciderí de om, şi limba de cuvinte rele. Fĕtul meu, ferescete de curvie, mai vêrtos de muerea cu bărbat, că-ţi va mâncá capul. Fĕtul meu, sĕ asculţi de omul înţelept, şi sĕ-l cinstesci. Fĕtul meu, nu săpa grópa altuia, că apoi vei cădé tu întrênsa. Fĕtul meu, când vei sĕ faci tocmélă, sau niscare-va lucruri bune, sĕ socotesci fórte bine întâi, sĕ nu te grăbesci, sĕ cauţi întâi cum va cădé pre urmă, apoi sĕ faci. Fĕtul meu, omul înţelept de-l vei învĕţá, asculta-te-va: ér nebunul, de l'ai bate cu toiagul, nimica nu scie. Fĕtul meu, sĕ nu iai mită cu aslam, că mită cu aslam orbesce ochii omului, şi-i perde sufletul. Fĕtul meu, mai bine cu sluga diréptă şi înţeléptă, decât cu fratele nebun, şi nedrept şi rĕu. Fĕtul meu, mai bine omul sĕ zacă o bólă grea, şi rea, decât sĕ lăcuéscă cu muierea-şi rĕu. Fĕtul meu, tóte se-ţi dai muierei, ér sfatul sĕ nu-ţi dai. Fĕtul meu, când vei vrea sĕ grăesci înaintea domnu-teu, se aibă cuvêntul trei porţi: una la inimă, alta la grumazi, alta la gură, apoi se grăiesci, că cuvêntul, dacă-l laşi din gură, nu-l poţi ajunge nice cu calul, nice cu ogarul, nice cu şoimul, ce dacă-l grăesci, este grăit. Fĕtul meu, omul înţelept şi sĕrac şĕ-l miluesci, şi sĕ-l socotesci, că Dumneḑeu este dătătoriu de bucate pentru sĕraci. Fĕtul meu, de vei avé un vecin rĕu, tu sĕ-l cinstesci, că Dumneḑeu te va miluí, şi nu-ţi va puté face nimica rĕu. Fĕtul meu, sĕ nu grăesci cuvinte sprênţare şi nedirepte, că minciuna întâi cade ca plumbul în fundul apei, ér apoi iasă ca frunḑa în faţa apei. Fĕtul meu, mai bine este sĕ porţi pétră cu înţeleptul, decât sĕ şeḑi la masă cu nebunul. Fĕtul meu, cine te va loví deoparte preste obraz, tu sĕ întorci şi cealaltă parte. Fĕtul meu, cine va aruncá în tine cu pétră, tu aruncă întrênsul cu pâne, că pânea se va întórce la tine, ér pétra se va întórce la el. Fĕtul meu, pre cine veḑi, că-ţi gândesce ceva rĕu, tu gândesce lui bine, că Dumneḑeu va fi cu tine. Fĕtul meu, mai bine omul înţelept sĕ te bată, decât nebunul sĕ te cinstéscă. Fĕtul meu, când mergi la masa omului, sĕ nu şeḑi mult, că apoi te vor urí: mai bine sĕ le pară rĕu că te duci, decât că şeḑi. Fĕtul meu, fără arme nóptea sĕ nu umblí nici în o cale, că nu scii ce te va têmpiná. Fĕtul meu, când mergi în cale, sĕ aibi pita ta, sĕ nu te nădăjduesci altuia, că pómele în sinul altuia putreḑesc şi se sdrobesc, şi fie ce cu soţie nu-i bine. Fĕtul meu, când 'ţi spune cineva vre-o învĕţătură bună, ca şi când bei apă bună din fântênă rece. Eu Archirie înţeleptul învĕţaî pe nepotul meu Anadan tótă înţelepciunea, şi gândì sĕ-l duc la împĕratul! sĕ slujéscă, la Sinagrit împĕrat.

(Va urmá.)

Bulgaria e în stadiul primordial, nimic sigur şi nimic legitimi. Incercările, cari au şi succes de a se cuotá hârtiile de valóre la bursa vieneză şi la cea din Budapesta au aflat atâta resens în cei ce nu pot suferí amestecul austro-ungar în statele din Orient, încât au început a ameninţá cu călcarea tractatului de Berlin, ér în lăuntrul ţĕrei a provocá mereu intrigi şi uneltiri meschine.

Sêrbia pare statul cel mai dubios, care se clatină după vênt şi după forţa influinţei, ce se eserciază din afară. In lăuntrul ei s'au aglomerat o mulţime de strĕini din tóte părţile, în special munte negreni, bosnieci şi herţegovineni, cari au năvălit spra a-şi căutá pânea de tóte ḑilele şi cari la cas de trebuinţă pot provocá scene turbulente, cari pot dá mult de lucru guvernului şi pot decădé până la casuri acute, când va fi necesară păşirea unei puteri esterne pentru aplanarea lucrurilor. Şi cine stă bun, că emigrările cele mari, ce se fac în Sêrbia nu se tac cu precauţiune politică,şi după un plan intenţionat.

Despre desfăşurarea lucrurilor din Grecia nu s'a vorbit de multă vreme, cu atât mai mult a fost ea obiectul discusiunei în ḑilele din urmă. In camera senatului lucrurile au ajuns până la bătăi formale, preşedintele cabinetului a fost huiduit cu bâta de pe tribună, ér regele s'a vĕḑut constrins sĕ lăţéscă faima, că are de cuget sĕ dimisioneze şi acésta cu intenţiunea de a potolí spiritele şi a năbuşí aspiraţiunile opositiunei, carea formézĕ o falangă din ce în ce tot mai puternică.

Acéstă e priveliscea din statele înşirate, privelişce nu prea favorabilă, căci focul tulburărilor arde mereu sub spusă şi când flacăra va isbucní ea póte cuprinde vatra întrégă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Rĕşinari, 14 Decembre, 1889. Dle redactor! Duminecă în 22 Decembre a ţinut reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului, o adunare după cum acésta la timpul seu, s'a fost anunţat şi prin ḑiare, Ve rog deci dle redactor a publicá acest scurt raport despre acésta adunare.

Intr'adevĕr ţi era mai mult drag se privesci cum cete de cete veniau rĕşinărenii nostri, îmbrăcaţi în cojóce frumóse la sala frumos decorată din partea corpului învĕţătoresc a hotelului comunal, unde aveau ţĕranii sĕ audă sfaturi economice.

Discursul despre „ţinerea vitelor“ ţinut de preşedintele reuniunei, dl Eugen Brote, e vrednic de tótă lauda. Limbagiul d-sale fluent poporal, cunoscinţa, cu care a tractat obiectul, a ţinut pe public într'o continuă ascultare.

Pare că vedeai cum ascultătorii 'i sorbiau vorbele. Incât mi-am putut însemná, voiu cercá a reproduce în reasumat vorbirea dlui E. Brote:

Me bucur, când astăḑi am onóre a presidá a V a intrunire agricolă după întrunirile ţinute în Sĕlişte, Avrig, Apoldul de jos şi Nocrich. Şi bucuria mea este indoită, când acésta o fac în comuna mea natală. Dacă privesc preste d-vóstre, vĕḑ că lipsesc mulţi din venerabili nostri bĕtrâni, şirurile lor s'au umplut cu d-vóstre, ómenii se schimbă şi cu ei şi impregiurările! Părinţii nostri au purtat negóţe mari, aḑi negoţul a luat alte căi. Ce trebue se facem noi acum? Sĕ stăm cu mânile în sin, până negoţul se va întórce érăşi pe la noi? Nu. Sĕ căutăm isvóre de venit în alte direcţiuni acomodate nóue, şi acestea pot fi numai: „ţinerea vitelor şi lucrarea raţională a pământului“ E adevĕrat, că pământ cultivabil avem puţin. Dară nu sciţi d vóstre, că sunt comune cu hotar cu mult mai mare ca al nostru şi totuşi sunt sĕrace. Nu pământul estins hotărésce, ci lucrarea lui cu pricepere, e lucru de căpetenie.

Aceste cuvinte din urmă mi-au adus aminte de sentinţa, care o am pus în fruntea acestei dări de sémă:

> Un om bun econom, cu tótă sĕrăcia sa e bogat,
> Un om neeconom cu tótă bogăţia sa, e sĕrac

După acésta introducere dl vorbitor s'a oprit mai mult la punctul despre: „ţinerea vitelor“.

Ací a vorbit tot numai şi numai luând în considerare împregiurările, în cari se află rĕşinărenii. Ideile mai remarcabile din cele ḑise ací le reasum în următórele:

E bine sé ţinem vite de soiu bun, sĕ le hrănim şi ţinem bine. Ca sĕ avem vite de soiu bun, ne trebue prăsilă bună; prasila bună se capĕtă numai dacă taurul şi vaca, caprele şi óia sunt ele frumóse şi bine făcute. Vita se hrănesce bine, dacă i se dă nutreţ bun, cu cumpĕt şi regulat. Pentru espositia, ce vrem sĕ o ţinem, vitele nu trebuesc îngrăşate, ci bine hrănite Intre nutreţurile pentru vite esceléză nu paiele şi pâşii, ci napii, turta de uleiu şi trifoiul. Napii e mai bine se fie sĕmênaţi decât sădiţi. Vitele se ţin bine, dacă se curăţă şi se aşéḑă în grajduri cu temperatură potrivită. Căldura mare ca şi rĕcélă mare din grajduri face ca vitele sè tângéscă. Din grajd gunoiul sĕ nu se scótă mai mult timp, numai asternutul sĕ se premenéscă în anumite intervale.

A ḑis multe la acest punct dl vorbitoriu, permiţênd ascultătorilor sĕ i pună întrebări, unde vor fi în nedumerire.

Nu voiesc a ve fi d-vóstre numai dascăl, cam aşa ḑise dl E. Brote, dar chiar şi învĕţăcel. D vóstre aveţi esperinţă şi convorbind unii cu alţii ne putem lămurí şí mai bine.

Sfiindu-se ţĕranii a pune întrebări, fără inadins provocaţi se rĕspundă după cunoscinţele lor, la întrebarea: „ce vite trebuesc alese de prăsilă“? La acésta întrebare rĕspunseră după esperinţa lor destul de bine mai mulţi ţĕrani. Fiind că însĕ întrebarea acésta reclamă mai mare lamurire, luă cuvêntul on. d. prof. sem D. Comşa, membru în comitetul contral al reuniunei, şi cu cunoscuta-i dialectică, ḑise cam următórele:

Vita de prăsilă trebue sĕ aibă: cap mic şi frumos, córne scurte şi cam gróse, grumaz frumos, spinare nici deşelată, dar nici cucuiată, trup mai mult lung decât gros. Apoi vita de prăsilă se fie lată în şolduri, sĕ aibă picióre nici prea gróse, dar nici subţiri. Vaca lăptósă nu se cunósce numai după ugerul mare, căci acesta póte fi cărnos. Póte o vită sĕ aibă uger mic şi totuşi se fie lăptósă, numai atunci ugerul se fie móle ca o perină şi vaca se aibă pe burtă vine gróse. Astăḑi e constatat, că laptele din sânge se face.

Intre aplausele publicului, isprăvindu se discursul despre ţinerea vitelor, urmă un alt discurs despre „cultivarea pomilor“, ţinută de dl prof. sem. D. Comşa. Espunerile dsale au fost dovedite şi prin câteva esemplare de pomi, cultivaţi anume după sistema mai nóuă. Şi vorbirea acésta ca şi cealaltă a fost ascultată cu atenţiune şi acomodată impregiurărilor nóstre.

Inainte şi după acest discurs s'au făcut inscrieri de membrii noi. Câţi se vor fi inscris şi în ce categorie, nu sciu.

Ridicându-se şedinţa, vrednicul nostru paroch de aici Iosif Goga în numele seu şi al poporenilor mulţămi celor ce se intereséză de prosperarea economică a poporului românesc. Vorbirea părintelui I. Goga a fost urmată de un puternic întreit „sĕ trăéscă“ din partea celor de faţă.

După şedinţă a fost masă comună, dată din partea comitetului arangiator de aici.

Fiind timpul „şuşelelor“ (pecii de carne de óie aite şi puţin afumate) se înţelege, că ele n'au putut lipsí. „Şuşala“ e o bucată proprie rĕşinăréscă, cu care se pot fălì şi la mese cât de mari.

Ca la tóte mesele de feliul acesta aşa şi aici toastele n'au putut lipsí. Primul toast a fost ridicat de preşedintele reuniunei, al doilea de primariul Aleman Dancăş arĕtând bunele sale intenţiuni şi pentru progresul economic al poporaţiunei, punênd la cale în primăvară într'altele şi construirea unei scalde de apă rece de munte. Fiind Sibiiul aprópe, ajunge dacă nu alţii, cel puţin domnii nostri români de acolo vor cercetá scaldele nóstre de apă rece, ca şi care mai bună nu se găsesce în apropiere. Numai laudă şi recunoscinţă póte secerá un asemenea primariu de inimă. S'au mai ridicat şi alte toaste al căror subiect au fost tot cestiunile economice.

Masa a ţinut până cătră 10 óre séra în cea mai vie dispositie, când domnii din comitetul central al reuniunei au plecat cătră Sibiiu.

Auspiciile sub cari s'au început preparativele pentru espositiune fiind bune, ne asigură că şi espositia va trebuí sĕ reuşéscă. *Drept-vorbesce.*

Galeş, în 12 Decembre 1889. Dle redactor! Cetind subscrisul în articolul din fruntea „Tel. Rom“ Nr. 126 a c. unele espuneri privitóre la situaţiunea şi chemarea factorilor principali, cari stau în fruntea poporului şi afacerilor nóstre bisericesci şi scolare, dela care atêrnă în cea mai mare parte sórtea şi viitoriul regeneraţiunei pe terenul acestei instituţiunei ce singur ne au mai rĕmas la dispositie, am aflat a fi de bine şi de interes public a face cunoscut un cas ce s'a petrecut în mai multe rênduri în biserica nóstră la 25 Novembre a. c.

Nu voesc însĕ a o face pentru óre şi care laudă deşartă a ómenilor, ci mai mult de a se puté cineva folosí de asemenea procederi şi mijlóce de care eu m'am folosit şi mi le-am adoptat, pentru de a asigurá încâtva buuăstarea bisericei şi a scólei mie încredinţate.

Incă în anul 1854 am esoperat o donaţie de 160 fl. dela o femeie bĕtrână, Ana Irimie Circel, în anul 1862 tot asemenea dela alta 120 fl pentru biserică după-cum se póte vedea din jurnalul bisericei vechi.

In anul 1869 se desvoltase mai tare ideia, de a se înfiinţá fonduri scolare şi parochiale, şi fiind că tóte promisiunile şi vorbele, ce se ventilau pe atunci, că ar fi sosit timpul, ca şi sórtea acestor instituţiuni sĕ se îmbunătăţéscă, s'au dat însĕ uitărei cu deosebire instituţiunile pentru preoţi. Convenind eu adese cu ómeni de principiul meu de cari eram încunjurat le am spus că cum se întêmplă în tot anul, de vin nesce vagabunḑi de călugări dela Ierusalim şi de prin muntele Athos şi culeg sute şi mii de floreni din comunele nóstre sub firma, că ei îi înscriu în pomelnicul titorilor la mânăstirile lor, dacă cine va depune o anumită sumă în mâinile lor.

După unele consultări cu factori principali, Avram Acilenescu ca învĕţătoriu atunci, şi Nicolae Marcu am pus în lucrare următórele dispositiuni spre înfiinţarea unui fond scolar şi parochial.

Am pregătit un conspect în care sĕ inscrie numele donatoriului titor, suma donată, pomelnic: Vii, morţi, suma o am împărţit în 3 părţi după voinţa donatoriului, la fond scolar, parochial şi al bisericei.

Ca începĕtoriu al acestor dispositiuni am păşit cu muma mea Paraschiva Dan Răchiţan, care la întrepunerea mea din neinsemnata ei părticică rĕmase de tatăl meu a testat pentru fondul scolar şi parochial o sumă de 40 fl., în părţi egale.

Am dispus pentru acei contribuitori la casul morţii o deosebită ceremonie funebrală, sĕ se spună suma donată în cuvêntarea ocasională, şi mai departe în tot anul sĕ se facă parastas în Dumineca după hramul bisericei, — care cade în 21 Novembre, — cu o deosebită ceremonie pentru cei induşi în pomelnic.

In şedinţa comitetului parochial din 1870 am dispus al II-lea disc în biserică pentru fondul scolar şi spre scopul acesta în anul 1871 am întreprins la iniţiativa învĕţătoriului de atunci A. Acilenescu cu ocasiunea sânţirei edificiului nou scolariu o colectă cu resultat de 23 fl.

Urmarea acestor dispositiuni au avut de resultat, că astăḑi fondul scolar numĕră un capital de 2340 fl., cel parochial 540 fl. şi cel bisericesc 2740 deosebit de ce s'au spesat pentru reparatura bisericei şi procurarea orologiului din turnul bisericei, care singur au costat 800 fl.

Am întimpinat cei drept dela început şi până astăḑi multe greutăţi şi chiar neplăceri, din partea unor erezi ai acelor donatori şi în multe casuri mi-am periclitat chiar şi interesul meu personal, dar nici cele mai mari ispite la care eu fără cruţare am fost espus n'au fost în stare a me abate şi a me schimbá întru realisarea intenţiunilor mele, ce mileam adoptat în direcţiunea susmenţionatului scop.

N. Răchiţan
par. gr. or. în Galeş.

Voci simpatice.

Concertul din 11/23 Decembre a. c. al Reuniunei române de cântări din Sibiiu a fost apreţiat de întrégă presa din loc, se înţelege fie-care a accentuat aceea, ce a creḑut că este de cuviinţă sĕ fie apreţiat la acest concert.

Ḑiariul **„Tribuna“**, numĕrul de Mercuri, în rubrica *„Cronică“* după o scire dela curte, apoi după un necrolog, şi după o scire despre unele mine de aur, care sunt de vêndare în Sĕcărêmb, aduce următórea notiţă edificătóre:

Aséră şi-a dat reuniunea română de cântări de aici unicul concert ordinariu în anul acesta în sala dela „Musikverein“. Deşi reuniunea duce de un timp încóce mare lipsă de membri activi, domnul dirigent G. Dima şi-a dat de astădată mare silinţă, de a scóte la cale ceva bun cu puterile, de care dispune. Corurile bărbătesci au esecutat piesele din program, dintre care pe una am mai avut prilegiu de a o auḑi şi de altădată, cu destulă esactitate şi numai la corurile mieste se observa une-ori lipsa de sopraniste şi altiste suficiente O surprindere ni-au causat soli al dómnei A. M., pe care de mult nu mai eram obicinuiţi a o auḑí cântând solo în concertele reuniunii nóstre Dómna A. M. a cântat cele dóue cântece „Princesa de Edvard Irig“ şi „A fost odat' un rege“ de A. Rubinstein cu efect şi s'a îngrigit, ca părţile mai înalte, care trebuiau sĕ formeze órecare greutate pentru cântărĕţă, sĕ nu tradeze schimbarea ce natural se produce cu timpul în ceea-ce privesce vocea unei dame. Dómna A. M. a fost viu aplaudată şi chemată. Deasemenea bine au fost cântate şi soli de bas ale domnilor I. D. şi I. P. In special cel din urmă, care nu mai face parte din reuniunea de cântări şi nici nu mai locuesce în Sibiiu, a fost întimpinat îndată la păşirea pe podiu cu aplause frenetice şi îndelungate. Concertul a fost dealtmintrelea slab cercetat, am puté ḑice mai slab ca ori când altădată. Se sperăm însĕ, că reuniunea în curênd va ajunge érá la renumele ce-l avea şi şi interesul publicului român şi strĕin va cresce din nou pentru producţiunile ei.

Ḑiariul **„Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“** de aici tot în numĕrul de Mercuri sub rubrică specială reservată recensiunilor despre concerte aduce următórea recensiune:

„Concertul reuniunei de cântări.“

Sibiiu, 24 Decembre.

Programa concertului pentru membrii, dat eri de reuniunea română de cântări de aici, o a compus dirigentul profesorul Dima cu multă pricepere (feinfühlig) şi o a potrivit cu succes (glücklich) caracterului ḑilei, şi respectabilei forţe de prestaţiune a puterilor de cari dispune. După esecutarea plină de succes (stimmungsvoll) a corului pentru

bărbaţi „Nóptea“ de Fr. Schubert au urmat dóue cântări de R. Schumann „Rosa mea“ şi „Tu esti ca o flóre“, cântată de domnul Demianu, a cărui móle şi plină voce de bass am avut plăcuta ocasiune se o lăudăm deja la altă ocasiune. După acésta a esecutat corul micst „Ave verum“, de Mozart, cunoscut în tótă lumea, şi a învins cu o siguritate remarcabilă numerósele greutăţi de intonare ale acestui op, unul dintre cele din urmă de Mozart, care siguritate a ridicat la deplin succes şi Moteta a capella: „Tenebrae factae sunt“ (Mórtea Mântuitoriului) de Michael Haydn. Dómna Dr. Moga a cântat cu gust fin şi cu adêncă concepţiune (mit feinem Geschmack und tiefer Empfindung) dóuĕ cântări, „Princesa“ de Eduard Grieg, şi „A fost odată un rege“ de Rubinstein, şi a secerat aplause furtunóse.

După corul de bărbaţi: „Cu adevĕrat deşertăciune sunt tóte“ de Dima, care atât ca compositiune, cât şi ca esecutare a fost frumos (gediegen nach Anlage und Durchführung) a urmat esecutarea baladei de Löwe „Călugărul din Pisa“ (Domnul Demianu*), care a fost primită cu aplaus însufleţit. Incheerea o au făcut dóue colinde originale poporale, a căror naivă espresiune s'a mărit în mod însemnat prin lucrarea în patru voci pentru cor micst, făcută de domnul Dima.

Reuniunea română de cântări, precum vedem, a câstigat mulţi membrii noi, şi cu nisuinţa sa de odinióră este însufleţită spre a dá înainte.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Ḑilele de crăciun au fost pentru familia domnitóre o îndoită sĕrbătóre, căci d'odată cu aceste ḑile cade şi ḑiua nascerei Maj. Sale împĕrătesei-regine. Sĕrbătorile crăciunului precum şi ḑiua nascerei Maj. Sale s'a petrecut însĕ în tótă linistea şi în cerc strêns familiar în castelul din Miramera. Un pom ḑe crăciun a fost împodobit de însaşi archiducesa vĕduvă Stefania, carea în ḑilele trecute suferise de influenţă. Mica archiducesă Elisabeta a primit o păpuşe dela Edinson, carea rosteşte o poesie, compusă de archid. Maria Valeria, logodnica archiducelui Salvator.

* (De ale armatei.) Cu prima Ianuariu sunt inaintaţi la rangul de oficeri în reservă: Macsim Novac, Antoniu Çublic, Iosif Vecerca, Nicolau Pecornic, Vicenţiu Nicola. Ioan Bunea, Ioan Mina, Dumitru Popoviciu, Augustin Berian, A. Baliga, Teodor Elcan, Ioan Stratic, Blasiu Costa, Iosif Marşan, Iosif Lazar, O. Ostian, Corneliu Pecar, Vasile Jurca, Constantin Velcean, Alecsandru Fogolian, Teofil Cioban, Victor Nasta, Ioan Suran, Antonin Stefan, Mihaiu Pinter, Ioan Popoviciu, Andreiu şi Ioan Pinter, Ioan Teger, Victor Rosca şi Iuliu Todorescu.

* (Felicitările în Vatican.) Din incidentul sĕrbătorilor Crăciunului papa a primit felicitările corporaţiunilor diferite în Vatican. Bĕtrânul părinte a combătut în vorbirea sa resbelul declarat bisericei mai cu sémă din partea Italiei şi a accentuat, că acésta ţinută a Italiei 'şi va avé consecinţele sale rele. Intr'o encyclică indrumă la iubirea ḑi la consolidarea bisericei catolice chiar cu lupta vieţii contra „schismaticilor.“

* (Pregătiri de rĕsbel.) Depeşile ce sosesc din Rusia spun că acolo ministrul de resbel a cerut din nou, şi i s'a şi acordat, un credit de 80 milióne ruble pentru cumpĕrări de arme. In acelaşi timp se scrie din Odesa, că flota rusă atât pe marea négră cât şi pe cea baltică se va mări câte cu dóuĕ cuirasate şi mai multe torpile. Vasele vor fi construite în fabrici rusesci.

* (Un pictor fără mâni). Macsima lui Lessing, că Rafael ar fi fost cel mai mare geniu din lume, dacă din norocire s'ar fi născut fără mâni nu apare paradocsă. Un articol al fóiei „Bazar“ descrie biografia lui Adam Siepen, un tinĕr, care arĕtă cele mai înalte talente în pictură, dar pe care natura îl dărui se-lumei fără mâni. Tinĕrul, după ce a făcut o bună scólă, zugrăvesce în mod neintrecut folosindu-se de picióre, cu cari din causa elasticităţii lor merge numai cu mari anevoe. Tablourile espuse în timpul diu urmă a provocat mare entusiasm în tabera pictorilor.

* (Ascensiunea muntelui Ararat) Jurnalele rusesci narézĕ o recentă ascensiune a muntelui Ararat, cel mai înalt al platoului armenian, de cătră un forestier numit Mlokossevitsch, de cătră fiica sa de 17 ani, fiiul seu de 14 ani şi trei guizi care îi insoţiau.

Ajunşi la o înălţime de 14,000 picióre, băiatul nu a putut urcá Tatăl a putut sĕ atingă înălţimea de 16,750 picióre. Singură fata şi guizii pu tură ajunge în vêrful Araratului la 16,917 picióre (5631 metri). Dar intensitatea frigului era astfeliu, că intreprida ascensionistă perdù aprópe cu desĕvêrşire cousciinţa şi nu se putù scoborí decât fiind transportată de giuzi. „Democraţia.“

---

*) Recensentul aici este în rătăcire încât privesce persóna, deóre-ce piesa acésta o a cântat domnul Isaia Popa. Red.

* (Crisă în Africa sud-ostică). Din coliSiunea intereselor între Anglia şi Portugalia, conflictu' între aceste douĕ state pare tot mai apropiat. Portugesii sub conducerea maiorului Serpa Pinto a înfrânt atacurile englesilor, ér guvernul engles atăcat în abiţie a esmis o circulară cam despreţuitóre a adresa Portugaliei. Portugalia a rĕspuns cu punerea la dispositiune a maiorului duor năi mari şi le pregătesce încă cu altele.

„Cuvênt ocasional“

rostit în şedinţa publică a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“, din preséra sfântului „Andreiu“ — de Elie Cristea, cler. în curs. III-lea [1])

Ilustră adunare!

> Şi a ḑis Domnul cătră Moisi: Vĕḑênd am vĕḑut nĕcasurile poporului în Egipet şi strigarea lor am audit .... şi m'am pogorit sĕ-i scot pe ei din mâna egiptenilor şi sĕ-i bag pe ei în pământ bun .... unde curge lapte şi miere. Eşire III. 7. 8.

Poporul român, precum limba, aşa şi credinţa creştină o a adus din Roma, din patria lui străveche. Deodată cu limba a supt el şi simburile credinţei crestine din pepturile mamelor romane.

Aşeḑat în acésta patrie nóuă de împĕratul Traian, nu numai a continuat a-şi nutri spiritul cu învĕţăturile cele edificătóre ale religiunei lui Christos, ci întemeindu-şi o biserică bineconsolidată s'a nisuit a atrage în sinul ei şi pe celelalte popóre, cu cari a venit în atingere şi cu cari timp îndelungat a vieţuit în tignă şi armonie.

Dar ceriul senin al românilor în curênd a început a fi acoperit de nori negrii, aducĕtori de vifor şi furtune.

Ḑilele de bucurie pentru naţiunea nóstră, şi în special pentru noi ardelenii, devin tot mai rari, căci după ḑisa evangelistului Marcu: „S'au adunat asupra nóstră neamurile de prin împregiurul nostru, ca sĕ ne pérdă pe noi“.

Abia din când în când sĕ mai revarsă câte o raḑă de lumină printre norii deşi asupra poporului român, dară şi aceia nu era alt ceva decât prevestirea unei sorţi şi mai severe, şi mai triste.

Sufletul ni se umple de amărăciune, când deschiḑênd istoria trecutului nostru cetim, că dinaintea órdelor barbare, cari ca lăcustele nimiciau ce întâlniau, românii au fost siliţi sĕ-şi părăséscă vetrele şi casele lor prefăcute în cenuşe şi sĕ se aşeḑe în mijlocul munţilor şi a codrilor. Retraşi în sinul carpaţilor ospitali făceau sĕ resune délurile şi văile de accentele dureróse ale inimei lor, de acele doine clasice, cari atât de mult caracteriséză sórtea poporului român.

După retragerea órdelor barbare s'au reîntors românii în mare parte ér la şesurile, ce odată le-au părăsit; dar sórtea nu li s'au îmbunătăţit, prigonirile nu au încetat, viéţa nu li s'au îndulcit, din contră, după ḑisa psalmului: „Beutura cu plângere au amestecat.

Suferinţele seculari şi tóte uneltirile viclene nu i-au putut însĕ estermina.

Şi óre cari au fost acei factori, cari în decurs de atâtea vécuri fatale l'au condus prin mijlocul atâtor tempestăţi şi l au scăpat de perire? Sunt mai mulţi acei factori şi între cei mai puternici biserica.

Biserica a fost asilul de scăpare a românului. Ea a făcut pe poporul român în mijlocul celor mai mari nenorociri sĕ nu despereze, ci sĕ se alipéscă de ea cu cea mai mare încredere; şi acésta a făcut-o românul, pentru-că scia, că biserica sa îi garantéză limba şi naţionalitatea, adecă ceea-ce i este mai scump.

Biserica totdeuna a fost condusă de cuvintele evangelice: „Nu te teme turmă mică (Luca XII 32), pentru-că: „aprópe este Domnul de cei umiliţi şi pe cei smeriţi cu Duchul îi va mântuí.“ (Ps. XXXIII 19). Nu te teme: „căci ochii Domnului sunt spre cei drepţi şi urechile lui spe rugăciunea lor.“ (Ps. XXXIII 16).

Şi poporul român nu s'a temut, căci Domnul totdeuna şi-a îndreptat privirea asupra bisericei, carea-l mângăia, carea ca un stâlp de foc îi mergea înainte şi ca o busólă 'l conducea prin mijlocul celor mai periculóse valuri.

Dar observând contrarii nostri că biserica este o fortăréţă atât de puternică, au început „a-şi îndrepta săgeţile cu preferinţă asupra ei, creḑênd, că căḑênd aceea fortăréţă va cădea împreună şi însaşi naţiunea“ [2])

Incă de pe timpul primului rege ungar s'au făcut încercări de a se împedeca biserica ortodocsă în cursul ei, căci Stefan primul rege primind religiunea apusénă s'a angajat a apĕrá interesele papei în tóte împregiurările; ér Bela IV intreprinsă o persecuţiune formală contra schismaticilor, cum se numiau atunci ortodocsii.

Evenimentele întêmplate la începutul véculul al XVI au schimbat starea lucrurilor şi în Ardél. Ardélul îşi alege principi naţionali, sub cari devine domnitóre confesiunea calvină dar precum mai nainte catolicii, astfeliu încep acum calvinii a „vîna“ după românii iortodocşi; şi ca mai uşor sĕ le succédă planul aduc legi, prin cari religiunea gr. or. e declarată de tolerată „usque ad beneplacitum principis et regnicolarum“. Biserica ortodocsă sĕ pune sub tutoratul superintendentului calvin. Metropolitul e supus volniciei şi discreţiunei aceluia; ba mai mult, avem date, „că protopopii românilor erau siliţi a duce pe superintendentul calvin aşeḑat în scaun pe umeri până la sinod. [3])

Pe lângă tótă asprimea legilor şi a persecuţiunilor românii, afară de puţine escepţiuni nu şi-au părăsit credinţa străbună aducêndu-şi aminte de cuvintele poetului: „Cred că treptat se perde a neamului fiinţă, când el se depărtéză de a bunilor credinţă“.

In curênd biserica română începe se respire mai uşor, căci căḑênd domnia principilor naţionali Transilvania ajunge sub casa habsburgică. Leopold dă şi românilor libertate religionară. Acésta împrejurare umplù de bucurie inimile românilor; dară bucuria fù fórte scurtă, căci acum pomenitul împĕrat, crescut sub influinţa Iesuiţilor, dă acelora voie, ca cu ori-ce mijlóce sĕ lucre la convertirea românilor în sinul bisericei apusene, „o armată întrégă de Iesuiţi“, precum sĕ esprimă un bărbat vrednic [4]) năvăli asupra românilor, grupându-se mai ales pe lângă capul bisericei lor. Pe acesta precum ne spune un cronicar magiar [5]) atâta-l întorseră şi suciră, până ce uitând frumósele esemple ale predecesorilor sei, şi jurământul solemn, părăsí turma sa. (Va urmá).

---

[1]) Aflăm de interes a dá publicităţii acésta lucrare, ce spre acest scop ni s'a pus la dispositiune din partea autorului, constatând prin acésta la dsa şi un feliu de bun simţ faţă de instituţiunile nóstre bisericesci, în raport cu un coleg al dsale, carele şi-a publicat lucrarea sa în „Tribuna“, în acésta fóie notoric cunoscută ca ostilă bisericei nóstre. Red.

[2]) Nicolae Popea „Vechia Metropolie“.

[3]) Petru Maior Istoria bis. pag. 79.

[4]) Michail Cserei.

[5]) Nicolae Popea „Vechia Metropolie“,

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei literare musicale arangiate la 3/15 Decembre a. c. de corpul învĕţătoresc dela scóla capitală gr. or. din loc a resultat pe lângă minimul preţului de întrare, un venit brut în suma de 32 fl. 60 cr. Substragênd spesele împreunate cu arangiarea acelei producţiuni precum şi pe cele avute cu petrecerea cu joc premergĕtóre aceleia în suma de 25 fl. 56 cr. resultă un venit curat de 7 fl. 04 cr. în favorul elevilor sĕraci dela numita scólă.

P. T. domni, cari au binevoit a suprasolví sunt următorii: Dr. Ioan Mihu, advocat, 1 fl., Ioan Nemeş, jude cercual, 1 fl., Ioan Mihaiu, cassariu la inst. „Ardeleana“, 1 fl., Aurel P. Barcianu, contabil la banca „Ardeleana“, 1 fl., Petru Drăghici protonotariu magistratual, 1 fl., George Lucaciu, notariu cercual în Bobâlna, 1 fl., Vasile Bidu, comerciant, 1 fl., Nicolau Nestor, protopresbiter gr. cat. în Orĕştie, 50 cr., Iosif de Orbonaş, pretore 50. cr., Daniil David, senator magistratual, 50 cr. şi Petru Beleiu, notariu cercual în Căstău 50 cr.

Numiţilor domni, precum şi celor cari n'au pregetat a ne onorá cu presenţa, li se aduce şi pe calea acésta cea mai căldurósă mulţămită pentru sprijinirea atât morală cât şi materială a întreprinderii nóstre, asigurându-i că încuragiaţi de cei competenţi ne vom silí şi pe viitoriu a pune la cale astfeliu de conveniri culturale, prin care se putem fi puşi în plăcuta positie a împreuna după putinţă binele cu tot ce e plăcut şi folositoriu.

Orĕştie, 12 Decembre 1889.

Pentru corpul învĕţătoresc dela scóla capitală gr. or :

George Jóndrea,
dir. scol.

Mulţămită publică.

Comitetul parochial român din Sighişóra în şedinţa sa din 12 Novembre a. c. v. a fost pe neasteptate suprins de o faptă nobilă din partea unui domn cetăţén din loc, anume: Domnul Mihail Manchen, vărsători de clopote loco, a cărui firmă esistă încă dela anul 1822, şi care chiar şi în strĕinătate se bucură de un bun renume; a donat pentru tóte naţionalităţile din loc câte un clopot la scólă şi prin urmare şi pentru scóla nóstră, care clopot căpĕtênd o crepătură, acum a fost inlocuit cu altul mai mare şi mai frumos în valóre de 25 fl. v. a. pentru care faptă nobilă subscrisul comitet parochial se vede prea plăcut indemnat a esprimá stimabilului domn donatoriu Michail Manchen, şi pe calea acésta, cea mai adêncă a sa mulţămită şi recunoscinţă.

Din şedinţa comitetului parochial român din Sighişóra, ţinută la 12 Novembre, 1889.

Ioan Muntean, preşedinte. — *Ambrosie Stoicovici,* notariu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Decembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.59	5.67
Napoleon	9 30	9.46

Nr. 284. [249] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Ungurașului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele ordinare ale parochiei de clasa III-a din Unguraș, carea este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ 'și va puté ocupá parochia numai după-ce ea va devení vacantă, fiind de present ocupată în mod definitiv;

b) venitele proprii protepresbiterale, care constau din paușalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane, din tacsele ordinarie ale visitațiunei canonice, și ale visitațiunei scólelor, din tacsele ordinarie dela nupturienți și din alte venite accidentale, computându-se tóte celea de sub b) aprocsimativ la 470 fl.

Aspiranții la acest post de protopresbiter au a substerne concursele lor Veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificațiunea normată în § 53 al statutului organic și în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura și o tabelă de cualificațiune după rubricile indicate în § 12 al regulamentului congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Ungurașului, ținută în Fizeș Sânpetru, la 29 Octobre 1889.

Pavel Roșca, adm. ppresbiteral. *Ioan Andreiu,* notariu.

Nr. 8163 Plen.

Concursul acesta se apróbă și se dă spre publicare.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. [251] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedură la alegerea de ppresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888 prin acésta sĕ publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Făgărașului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totdeodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Făgăraș.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din paușalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele usuate pâna acuma ce curg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa III a din Făgăraș.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888, avênd sĕ subscérnă de odată cu concursele lor și o tabelă de cualificațiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiteri § 12.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidecesan în Sibiiu în restimp de 30 ḑile computate dela prima ḑi, ce urmézá după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful Român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se i au în considerare.

Făgăraș, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Făgăraș, ținută la 24 Novembre st. v. 1889.

Președinte: **Iuliu Dan,** adm. prot. Notariu *Ioan Degenariu,*

Nr. 8203 Plen.

Concursul acesta se apróbă și se dă spre publicare.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

[250] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888 prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Clușulu

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluș-cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din paușalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan, și din tacsele ce încurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și alte speciale funcțiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa III din Cluș-cetate, la care e computată și locuința în natură.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua, ce urmézá după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluș, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Cluș, ținută la 3 Novembre 1889.

Președinte: **Tuliu Roșescu,** adm. ppresb. Notariu: *Georgiu Prigónă,*

Nr. 8014. Plen.

Se apróbă și se publică cu acel adaus, că concurenții mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor și o tabelă de cualificațiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 410 [253] 1—3

CONCURS.

Pre basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 24 Octobre 1889 Nr. 6963 B. și a conțelegerei cu comitetul și sinodul parochial se publică concurs, pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Peleș de clasa III din protopresbiteratul Câmpenilor, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 402 fl., staverit de comitetul și sinodul parochial.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și substérnă concursele lor cu documentele cerute de legile din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit. Oficiul protopresbiteral gr. or al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Decembre, 1889

Romul Furduiu, protopresbiter.

Nr 797 [252] 1—3

CONCURS.

Lângă bĕtrânul și neputinciosul paroch și fost administrator protopresbiteral Artemiu Crișan din Sânbenedic, tractul Târnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs de capelan cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Casa, curtea și grădina parochială, în mărime de 890 □°, pivniță cu șopru și șură în folosul parochului actual până trăesce fl. 100.—
2. Porțiunea canonică comasată: arătoriu și fênaț în mărime de 7 jugĕre 817 □°, din cari 3 jugĕre 1208 □° rĕmân în folosința parochului actual până trăesce; totul computat cu venit de fl. 150.—
3. Folosința cimiteriului nou de 2 jugĕre 613 □°, cu venit de . . . . . fl. 35.—
4. Casa cu 3 încăperi, curtea și cimiteriul vechiu din jurul bisericei, în mărime de 725 □° în folosul capelanului până la mórtea parochului actual, computate cu venit de . . . . . fl. 30.—
5. Dela 60 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 1 fl. . . . . fl. 60—
6. Dela 90 familii câte o ḑi de lucru à 20 cr. . fl. 18—
7. Tóte celelalte venite stolare statorite în ședința sinodului parochial din 28 Novembre a. c. computate în sumă de . . . . . fl. 193—

Suma totală . fl. 624.—

Subtragêndu-se venitele reservate pentru paroch de sub punctul 1 și 2 175 fl.; rĕmân pentru capelan 449 fl.

Doritorii de a ocupá acest post de capelan au sĕ-și trimită suplicele lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferióre în Cetatea de baltă (Kükülővár) instruate cu documentele necesare conform „Statutului organic“ și a legilor în vigóre până la terminul suscitat.

Dela concurenți se recere sĕ se presenteze odată ori de dóue ori în comună, spre a-și arătá desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Sânbenedic, 29 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:

Artemiu Crișan, președ. comit. parochial. *Solomon Crișan,* notariu.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral concernente.

Cetatea de baltă, 30 Novembre, 1889. **Nicolau Todoran,** protopresbiter.

Nr. 381 [254] 1—3

CONCURS.

Neputêndu se conferí, din lipsa de concurenți, cele dóue ajtóre de câte 100 fl. pe an, pentru care s'a publicat concurs sub Nr. 311/1889, pt. III prin acésta se escrie de nou concurs la dóue ajutóre à fl. 100 pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecționá în o măestrie de lemnărie mai perfecționată, facerea de cruci și colonade, și învĕlișe de case după sisteme moderne, sculptură în lemn sau strugărie mai perfecționată.

Aspiranții la aceste ajutóre au sĕ și trimită suplicele lor la Comitetul Associațiunei transilvane în Sibiiu până la 1 Februariu 1890, însoțite de următórele documente:

a) Atestat pe botez în original s u în copie legalisată;

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕțătură la una din specilitățile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferóire clasei a IV a elementară nu se vor luá în considerare;

c) Atestat, că sĕ află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate și cu ce succes;

d) Atestat de sĕrăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan;

e) Atestat de moralitate dela autoritățile competente;

f) Adeverință dela părinți sau tutori, că se deobligă a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕțătură până se vor fi perfecționat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenții cu cualificațiunea egală se vor preferí tinerii născuți în munții apuseni ai Transilvaniei.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 21 Decembre n. 1889.

G. Barițiu, presedinte. **Dr. I. Crișian,** secretariu II.

GRATIS! GRATIS! GRATIS!

300

Anecdote și glume

se dau tuturor acelora cari cumpĕră

65

de

Anecdote și glume

à 1 cr.

Câștig mai mare nu póte fi
Pentru o nimica tótă a se înveseli!?

Dar se ne înțelegem!

A eșit de sub tipăriu o carte stêrnitóre de veseliă și bucuriă, care pórtă titlul și cuprinde

365 anecdote și glume

adunate, prelucrate și arangiate

de

TITU V. GHEAJA

Cuprinsul acestei cărți este fórte petrecătotiu, fașa că cetind numai o față din ea, caută sĕ rîḑi ori-cât ai fi fost de necăjit și mâchnit.

Și acéstă carte de așa mare preț pentru lumea nĕcăjită și amarîtă, se vinde

numai cu 65 cr.

la [255] 1—5

Cancelaria Negruțiu,

în Gherla—Sz.-ujvár.

Calic cel ce nu abonéză „Calicul“

ḑiar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni,

anul al X-lea

cu prețul de **3 fl.** sau **7 franci** pe an.

Cel ce abonéză „Calicul“ rîde și pe dógă morții de s'ar dógele dela bute.

Abonanții, care ne trimit întreg abonamentul de **3 fl.,** *sau* **7 franci** *deodată primesc*

„Calendariul Calicului pe anul 1890“

pe deasupra, ca fuiorul popii, adecă gratis, espedat franco. Altcum **„Calendariul Calicului“** costă **36 cr.** sau **1 franc.**

Numĕrul prim al „Calicului“ îl espedăm tuturor celor ce ni-l cer, ca numĕr de probă gratis.

A se adresa la Sibiiu.

[256] 1—3 **„Administrațiunea Calicului.“**

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 137 Sibiiu, Marți 19/31 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe anul 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Decembre 1889, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 18 Decembre.

Sunt unele lucruri în viața nóstră bisericéscă, cari trebue sulevate și pe calea ḑiaristică, și după cum se presintă, trebue susținute s'au cumbătute de timpuriu, ca să nu apuce a prinde rădăcini prea adânci.

De astădată indigităm un rău, care la tot casul trebue îndreptat să nu se generaliseze.

Este vorba de procederea la instituirea de învețători definitivi.

Din mai multe părți ni s'a comunicat unele abusuri in acésta privință, cari dacă s'ar practicá, numai urmări funeste pot să aibă pentru îmbunătățirea stărei instrucțiunei nóstre poporale, pentru care cu atâta intețire se lucră, și atâtea jertfe se prestau și din partea poporului, și și din partea bisericei preste tot. Ni se comunică anume, că după-ce se fac cele de lipsă pentru escrierea de concurse, în terminul prescris de lege de regulă să și presentéză la concurs ómeni cualificați și necualificați.

Décă însă organele chemate cu esecutarea actului de alegere vor ca și mai departe să susțină în postul de învețătoriu un om fără cualificațiunea recerută de lege, atunci spun celor ce se presentéză la concurs, că deja acolo este cutare și cutare om, care să bucură de încrederea poporului, are conecsiuni de rudenii și așa nu-i póte garantá că va reuși, și așa nu i dă sfatul să competeze la aceea stațiune.

Ce se facă un candidat în casul acesta, decât ca să și vadă de altă stațiune. Așa apoi se întêmplă de espiră concursul, ómenii aștéptă să se facă alegerea, dar se trezesc cu un ordin protopopesc, că deóre-ce nu a competat nimene la cutare post, se institue de nou fostul învețătoriu, ér în mod provisoriu pe un an.

În chipul acesta se face ilusorie alegerea, în chipul acesta poporul escrie an după an concursul, dar nu se alege decât cu spesele impreunate cu acésta procedură, și nu va vedé stabilindu-se odată un învețătoriu cum se cade în parochiă; o procedere acésta în detrimentul scólei, în detrimentul poporului și în detrimentul constituțiunei nóstre celei frumóse bisericesci.

Când îndigităm rêul acesta dorim ca să încete pentru viitoriu, și pentru eventuala stirpire a acestei procederi condamnabile, nu aflăm altă modalitate mai recomandabile, decât ca casurile ce s'ar iví să se arete la autoritatea nóstră bisericéscă, ca acésta să pótă întrevení și pedepsí pe cel vinovat după merit.

Este un lucru cu greu de crezut după a nóstră părere, că se pot întêmplá și lucruri de aceste, dar ele totuși se întêmplă și dacă se întêmplă, trebue pus degetul pe rană, trebue pus cuțitul chiar, ca să se tăie ce e putred până nu prinde a provocá în popor disgust și neincredere față de organele chemate a esecutá legea, căci prins odată rădăcini, e cu greu de a mai face poporul se crédă, că se lucră cu bunăvoință la fericirea poporului.

De ani de ḑile ne plângem, că nu putem instituí învețători definitivi, dar nu ne am putut închipuí, că și cause de aceste pot fi, cari să pun în calea instituirilor definitive.

Noi scim apreția neajunsurile de tot soiul ce se ivesc în administrațiunea afacerilor bisericesci, și scim apreția sarcinile ce zac pe umerii organelor nóstre bisericesci, dar trebue să luăm posițiе hotărîtă, unde ni se presântă bănueli de necorectitate, sau chiar rea voință față de una sau altă instituțiune.

Astfel de lucruri se pot practisá la comitate, aceste abusuri le pot face strêinii, dar noi și organele nóstre nu ar trebuí se le facem odată cu capul, și cu atât mai puțin să le suferim. Lege avem și după ea trebue să lucrăm, dacă nu voim să trecem de nisce speculanți în ochii poporului. Credem, că cei pe cari i privesce, ne vor înțelege.

Revista politică.

Comform dispositiunei, ce o a luat guvernul Boemiei, cont. Thun, alegerile de întregire se vor face în ajunul anului nou. Din tóte părțile se fac pregătiri pentru reușirea deputaților, cari au fost repășit din dietă și totodată se fac pregătiri și pentru a se ajunge la o aplanare a lucrurilor. Deputatul Plener, marele pangermanist a sosit în Praga pentru de a luá și dênsul parte la activitatea, ce o desfășură colegii sei de principiu.

Intre polonii și rutenii Galiției se pórtă o mare dușmănie, care a ajuns până la amenințări formale. Rutenii pretind ca în ținuturile locuite de ei limba pe tóte terenele administrațiunei să fie cea ruténă, ér polonii, cari pórtă gândul să asimileze tot, au devenit și mai îndârgiți în politica, ce o urmăresc.

De altfeliu polonii pórtă gândul să poloniseze și Bucovina și în direcțiunea acésta sunt ei spriginiți și de cehi. Acestia pretind ca universitatea din Cernăuți să se transfereze la Brün, polonii, cari vêd în universitate un stâlp al germanismului vor spriginí reciproc pretensiunile cehilor.

De cât-va timp Galiția a devenit de tot agreată din partea Rusiei. Ḑiarele ruse se ocupă mereu cu situațiunea critică financiară din Galiția și îndémnă pe ruși la jertfe bănești pentru frații lor, cari gem sub jugul austriac totdeodată însă le impută acestora, că ei mai astéptă dela Viena restaurarea statului lor, uitese la frați lor din Polonia rusésca în ce stare bună materială se află, încât sunt demni de invidiat, și nici prin gând nu le mai trece de a mai formá un stat independent. La stăruințele guvernului Ignatieff s'au și împărțit între locuitorii Galiției mai multe sume cousiderabile de bani.

Pentru spriginirea slavilor lucréză din tóte puterile și societatea de binefacere rusésca. Acésta a ținut la 22 l. c. adunarea anuală în Petersburg, la care a luat parte între alții, representantul sêrbesc, Simnic, marele rusofil Zankoff și alți representanți strêini. Ca de obiceiu decurse și acésta adunare cu demonstrațiuni însufletite „pentru frații slavi". Intre altele s'a cetit și un apel, în care se arată stările nelegitime ale slavilor din Bucovina și ale altora supuși jugului strein, ér la urmă apeléză la ajutoriu pentru „frații din Galiția și din Muntonegru", cari sunt espuși peirei din causa fómetei. Profesorul Palmia vorbí pentru monumentul lui Hus și pentru cehii tineri, cari înclină la Rusia.

Agitațiunile foilor rusesci pentru provinciile ocupate continuă în mod sistematic. „Slavanskija Is-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

(Urmare.)

Și l'am dus de l'am cortenit la dênsul, și am ḑis: Dómne, voia mi se slujască nepotu-meu Anadan în locul meu, că eu sunt bêtrân, ér el este tinêr de mai póte slují. Eu voiu să me ert dela împărăția ta să me duc la casele mele să me odichnesc. Ér împĕratul ḑise: Fii ertat Archirie, și pasă la curțile tale de te odichnesce. Ér când vei trebuí și te voiu chemá, tu să vii. Ér nepotul teu va slují și va fi boeriu mare la mine. Și se închinà Archirie, și-și luà ḑiua bună, și se duse la casele sale, și ședea de se odichnea. Ér nepotu-seu Anadan gândí rêu asupra unchiu-seu lui Archirie, și socotí cum va face ca să-l pérdă, și să fie el volnic pre avuția unchiu-seu. Și ședù de scrise carte mincinósă, și o pecetluì cu pecetea împĕratului, și o trimise la unchiu-seu Archirie. Și scria în carte așa: Eu, Sinagrit împĕrat, scriu la tine Archirie înțelept sănătate, și bunătate, ca la nădeșdea nóstră, și în ce cias vei vedé cartea nóstră, tu într'acel cias să te scoli de acolo cu tótă țara ta, cu óste cum vei scí mai tare și mai curênd se vii la mine, că me împresură óste grea dela turci. Și dacă vĕḑù Archirie cartea lui Sinagrit împĕrat: îndată credù, și-și strînse óste mare fórte, și purcese la domnu-seu la Sinagrit împĕrat într'ajutoriu. Și dacă se apropià Archirie cu ostile de cetate, ér Anadan merse la împĕratul, și pîrì pre Archirie, și ḑise: Dómne împĕrate, óre scii Măria-Ta, că unchiu-meu Archirie s'au sculat de a strîns óste mare, și vine cu óste pre capul împĕrăției tale, să te prindă și să te taie, și să se pue el împĕrat. Ér Sinagrit, împĕrat grăì: óre póte să fie așa, ér Anadan ḑise: De nu me credi, se cauți că vei vedé óstea lui viind la cetate. Și se spăimêntà împĕratul fórte rêu, și nu scia ce se facă. Și ḑise împĕratul, Anadane cum voiu face, că vine unchiu-teu cu óste pre mine. Anadan ḑise, merge-voi eu la dênsul, și-l voi mângăià cu cuvinte bune și dulci, și-l voi aduce la împĕrăția ta. Impĕratul ḑise: De-l vei aduce tu la mine, mai mare boeriu decât tine nu va fi altul nici unul la mine.

Și se duse Anadan la unchiu-seu Archirie, și se sărutară, și ḑise: Bine ai venit Părintele meu, și-și dete sănătate dela împĕratul, și-i ḑise: Bine ai venit, pare-i bine împĕratului de tine, că ai venit. Și așa au ḑis împĕratul să mergi tu singur cu mine la dênsul, ér ostile să le lași aicia, să priviți amêndoi de acolo cu împĕratul. Archirie credù și merseră amêndoi la împĕrătul, și-și lăsară óstea pre loc. Și dacă sosì Archirie la împĕratul, se închinà înaintea împĕratului, și-l întrebà pre împĕratul de sănĕtate. Ér împĕratul aciași începù a-l pedepsí pre Archirie și-i ḑise: Bine este Archirie să vii cu óstea pre mine să me scoți din împĕrăția mea.

Cred, tu ai fost miluit de tată-meu, și de mine, și decât tine la cinste nu mai era altul nime și mai mare boeriu, ér acum tu ai vrut să-mi mânânci capul meu, ci-ți vei mâncá capul teu, și acum capul teu voiu să-ți taiu. Ér Archirie nu putù nimica se rĕspundă, ci numai ce apucă de rĕspunse, nu sciu nimica Dómne. Și începù și nepotu-sĕu Anadan a-l pedepsí, și-i ḑise: îmbĕtrânit-ai, mintea-ți-ai perdut, cum nu putu-și rĕspunde Domnu-teu nimic. Împĕratul ḑise: Anadane cum se cade unchiu-teu, judecă-l, că-i esti nepot. Anadan ḑise: Că i se cade să-i tai capul, și să-l depărtezi 300 de coți dela trup. Și așa ḑise împĕratul armașului celui mare îndată să-i taie capul, și să-l delunge dela trup 300 de coți, cum 'i județul. Și luà armașul pre Archirie, și-l legà, și-l scóse afară. Ér Archirie ḑise cătră armaș, frate scii, că óre-când mult bine ți-am făcut și eu, și ți-am scos capul, să-ți aduci aminte. Er armașul ḑise: Sciu frate, ce dară cum vom face că cela ce nu face pre ḑisa împĕratului, cu capul plătesce. Ér Archirie ḑise: Mergi la împĕratul și ḑi așa: împĕrate se rógă Archirie să-l lași să-l duc la casa lui, să-l taiu acolo, să-l slujască popii lui, și să-l plângă jupânésa lui și róbele lui, și trupul să l îngrópe acolo, ér capul eu îl voiu aduce aicia la împĕrăția ta. Și étă eu am un tâlhariu în temnița mea, și-și sémănă cu mine, și-i vei tăiá capul lui, și-l vei aduce la împĕratul, și i vei spune, că mai tăiat.

(Va urmá).

vestija", organul societăţii de bine facere aduce un memorand cu privire la emigranţii din Bosnia şi Herţegovina, care se va asterne camerilor marilor puteri europene. „P. Viedomosti" scrie între altele, că numai prin forţă şi terore mai póte ocârmuí guvernul austriac aceste provincii şi acésta o şi esercíază. Pe sêrbii ortodocsi ii supune la dări grele numai, căci sunt sêrbi, încât restanţele au ajuns sume ne mai auḑite în raport cu timpul scurt, decând administraţia austriacă a ajuns stăpânitóre. Soldaţii cari ţac gardă înaintea caselor, comit cele mai ilegale fapte, populaţiunea a ajuns pradă nu numai fómetei, dar şi catolicismului şi prozelitismului politic. Guvernele europene vor trebuí mai curênd sau mai târḑiu sĕ se ocupe, ca sĕ resolvéscă odată definitiv acésta cestiune.

Crisa din senatul României s'a aplanat. Demisiunea generalului Florescu a fost primită şi senatul şi-a ales preşedinte pe dl Creţulescu, ér între vicepreşedinţi pe dl Urechiă. Preşedintele s'a şi presentat la palat cu rĕspunsul la adresă. Regele a rĕspuns, că grija cea dintâiu ce o pórta e bună starea ţĕrei şi că acésta va continuá a o nutrí şi moştenitoriul tronului.

Ce privesce darea in judecată a ministeriului Bratianu încă nu se póte scí, cum se va terminá. Guvernul nu va face cestiune de cabinet din ea, mai mulţi oratori din şirurile guvernamentale vor combate însĕ darea în judecată.

In Brasilia domnesce mare anarchie. Monarchistii au început a înscená tulburări şi cu acésta ocasiune s'a dovedit, că puterea lor încă e mare, de aceea şi continuă cu tulburările Mulţi dintre republicani, neindestuliţi cu politica urmărită de capii revoluţiunei, cari au resturnat dinastia ca se domnéscă despotice, încă s'au rĕsculat. Mai multe ciocniri au avut loc şi numai după mari vărsări de sânge cu ajutoriul miliţiei s'a putut pune întru-câtva capĕt tulburărilor. Guvernul provisor s'a vĕḑut necesitat a anunţá, că contra tulburătorilor se va pronunţá pe viitoriu tribunalul marţial.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român"

Făgăraş, 24 Decembre n. Dle redactor! Reconstituirea oficialilor comitatensi s'a făcut în cele din urmă şi la noi la 23 Decembre a. c. Inainte de a se face alegerea s'au înscenat pregătiri mari, atât din partea magiarilor cât şi din partea românilor, cari de astădată, conduşi de bărbaţi bravi au căutat sĕ şi angageze tóte puterile spre a puté reeşí cu candidaţii, pe cari intenţionau a-i alege. Cu vre-o dóuĕ sĕptĕmâni înainte de ḑiua alegerei s'au ţinut mai multe conferenţe, clubul electoral şi-a formulat apoi programa, pe care a comunicat-o şi conferinţei generale, ce s'a ţinut în preḑiua alegerei Duminecă după améḑi, carea a fost presidată de M. O. D. Iuliu Dan, adm. protopresb. gr. or. şi carea din causa lungilor discusiuni, ce s'au escat, a durat până séra la 7. Lucruri mari însĕ nu s'au putut hotărí cu tóte discusiunile, deóre ce puternicii ḑilei încă 'şi aveau programul lor, dela care nu voiau sĕ lase nici o iotă, şi acest program ni s'a fost comunicat şi nóue într'o conferinţă micstă, la carea din partea românilor au fost chemaţi numai adm. protop. Iuliu Dan, Dr. Micu, Dr. Motoc şi preot. gr. cat. Chişereanu.

Lupta s'a aprins la primul punct al programului, la postul de vice-comite. Ungurii s'au luptat pe mórte şi pe viaţă pentru vice comitele de până acum Dănilă Grămoiu. Cu durere trebue sĕ accentuez, că aici fraţii greco-cat. au făcut cestiune de confesiune, alăturându-se şi ei pe partea magiarilor şi a jidanilor şi protestând pentru candidarea la vice-comite a protonotarului Ioan Turcu, care prin energia sa şi prin tactul seu a făcut mult bine comitatului şi care cu deosebire pentru români e mâna drépţă în tóte cestiunile

Abstrăgênd însĕ dela acésta, dl Turcu e considerat ca cel dintâiu, carele póte dá pept cu afacerile nóstre. Acésta o sciu toţi fórte bine şi nimenea n'a putut sĕ ridice vre-un protest, dar cu tóte acestea la puternicii ḑilei nu le place de dênsul.

Dênsul se bucură însĕ de mare popularitate şi vĕḑênd contrarii că părintele administrator Iuliu Dan şi cu partida sa nu vor sĕ cedeze de loc şi că cu tóte înfricările lor vor rĕmâné tari, au recurs la alte mijóce. Dl Turcu a fost amenin̦at, că dacă nu va abḑice până la 7 óre în preḑiua alegerei de a fi candidat la postul de vice-comite, nu va fi ales nici barem protonotariu, ér lucru curios, gr. cath. cu dl comite suprem în frunte au amenin̦at şi pe dl administrator, că dacă mai persistă 'l va părí la Venerabilul consistoriu din Sibiiu ca pe un agitator.

Dum inecă séra târḑiu s'a ţinut încă o conferinţă la dl comite suprem, la care au luat parte dintre români: părintele administrator Dan, Dr. Iancu Meţian Dr. Micu, căpitanul i. p. Stanciu, căpit. i. p. Cosgarea şi preot gr. cath. Chişereanu şi aici s'a statorit apoi definitiv programul, ce avea sĕ se presente mâne adunărei generale, lucru tare uşor, după ce dl Turcu a abḑis de a candidá la postul de vice comite.

Acésta abḑicere a pricinuit în tabera contrară mare bucurie, nóue însĕ mare mâchnire, dar nu l'am putut pune în risic.

Adunarea generală s'a deschis Luni la 10 óre. Vice-comitele Grămoiu prin o vorbire a abḑis în numele amploiaţilor, lui i-a rĕspuns juḑii Tibald şi Gal, cari au mulţămit amploiaţilor pentru serviciile aduse lor, le urmă părintele adm. cu o vorbire frumósă în limba română tot la adresa amploiaţilor. S'a constituit apoi comisiunea candidatóre şi s'a ales din partea adunărei: Iuliu Dan adm. protop. gr. or., adv. Dr. Micu şi căpitan. Stanciu, ér din partea comitelui suprem s'a denumit: Simon Jenő, Zankó Emil şi Könczei Gyula. La propunerea comisiunei s'au aclamat: Dănilă Grămoiu vice-comite, Ioan Turcu protonotariu, Aron Poparad I vice-notariu, Benedek Arthur II-lea vice-notariu şi Csató N. III vice-not., Nagy Sándor preşed. scaun. orfanal; Ioan Florea I asesor, Herszényi Bálint II asesor, Grigore Negrea perceptor şi Franz Schneider controlor; protopretori: Aldulea Meţian, Ales. Belle, Herszényi Imre şi Iacob Popeneciu; pretori; Necşa Russ, Borosnyai, Molnár.

După atâta muncă séra s'a ţinut o convenire, în care n'au lipsit nici toastele. Au toastat adm. Iuliu Dan pentru o viéţă laboriósă a vice-comitelui, Dr. Micu pentru amploiaţi, Nicolau Aron pentru învĕţători, Vicenţiu Grama pentru solidaritate între români, Iosif Pop preot gr. cat. pentru armonia între confesiuni, respective între părintele vicariu V. Raţ şi adm. Iuliu Dan, advocatul Benedek Gyula pentru libertate şi frăţietate, căp. Cosgarea pentru limba română, Benedek pentru coróna sf. Stefan, ér Costi Pop într'un toast nimerit a satirisat pe magiari, luând esemplul: sobolul cu ariciul. *β*

Deda, 14/26 Decembre, 1889. Dle redactor. Eri în 13/25 Decembre a. c. preoţimea, inteligin̦a şi poporul din acest ţinut a petrecut la cele eterne pe vrednica preutésă Maria Popescu născ. Şandor.

Serviciul divin s'a început la 1 óră p. m. după tipicul bisericei nóstre, şi a fost esecutat cu cea mai mare punctualitate de cătră 6 preoţi conduşi de vrednicul nostru protopresbiter Galaction Şagău. După finirea serviciului a urmat cuvêntarea funebră eşită din rostul M. O. D. Galaction Şagău, prin-care a arĕtat în liniamente generale meritele defunctei ca económă şi educătóre a familiei sale, a arĕtat însemnătatea cuvêntului „mamă", datorinţele mamei în familie şi societate; făcênd aplicări la defuncta, carea cu adevĕrat a fost model de soţie şi mamă.

In decursul serviciului divin cosciugul defunctei era încunjurat de întristatul ei soţ Ioan Popescu, fost administrator protopopesc şi paroch în Deda, de fii sei Leon capelan lângă bĕtrânul seu tată, Iosif, rigorosant în drepturi şi unica sa fică Rafila, măritată după parochul Ciril Deac, apoi de numeroşii sei consângeni şi afini, cari au alergat din mari depărtări spre ai dá iubitei ultimul tribut, vĕrsând câteva lacrimi pe cosciugul şi la mormêntul în veci neuitatei lor: soţie, mamă, cumnată, consângene şi afine.

In veci va fi neuitată de poporul din Deda, pe care l'a ajutorat după putinţe cu mijlóce şi cu sfaturi bune, fiind o adevĕrată mamă a sĕracilor.

Îndemnând pe cei tari la lucru, pe cei neputincioşi ajutându i, pe cei bolnavi şi năcăjiţi mângâindu-i, cu un cuvênt dând poveţe bune tuturor în timp de 38 de ani, cât a fost preutésă în Deda.

Defuncta un model vrednic de imitat în fapte bune, ne-a lăsat comóră în vrednicii sei fii, în cari cu multă îngrigire a sciut sĕ sĕdéscă simţeminte de român, făcêndu i astfeliu membrii folositori bisericei, naţiunei, patriei şi societăţei.

Dee Dḑeu ca astfeliu de mame sĕ fie multe, căci numai aşa vom puté sperá la un viitoriu mai bun.

Defunctei ii ḑic eu şi cu mine toţi aceea câţi au cunoscut-o:

Fi-ei ţĕrina uşóră şi memoria în veci neuitată.!

S. A. Călean.

Incă odată cestiunea meseriaşilor nostri.

Nu pot sĕ me despart de cestiunea acésta înainte de a atinge încă un punct, după mine, fórte momentos în deslegarea cu succes a problemelor atinse în articulii mei, cari au avut de sujet pre meseriaşii nostri şi ridicarea lor la trépta dorită de tot fiiul naţiunei române.

Nu este, nici raţional şi dóră nici potrivit cu resultatele dorite ca sĕ asteptăm binele tot dela alţii, nu este însuşire de om serios, sau de clasa socială seriósă şi cu dor de progres a asteptá sĕ-ţi cadă para în gură.

Acésta cu atât mai puţin just, cu cât, cred eu, că astăḑi suntem sburători, ceea-ce indică, că noi prin noi înşine sĕ ne susţinem şi cultivăm.

Aceste sunt reflecsiunile, cari 'mi veniră în minte, când prinsei condeiul amână, ca de nou sĕ me ocup de meseriaşii nostrii.

Mi se pare, că meseriaşii nostri, prea mult pretind şi astéptă dela cei de un ném cu ei, pe când de altă parte plângerea generală e, că meseriaşilor nostri mai mult le place sĕ petrécă în societăţi strĕine, decât române, ba chiar întră în raporturi de rudenie cu de acestia. Sĕ nu găséscă ei la căsătorie şi o fată de român: de preot, învĕţătoriu, de ţĕran de frunte, carea sĕ fie după inteligen̦a sa firéscă cu mult mai superióră unei domnişóre strĕine şi mai recomandabilă din tóte punctele de vedere.

A-şi trage deci atenţiunea tinerilor nostrii meseriaşi asupra acestui punct delicat, fără a voí câtuşi de puţin sĕ esercit prin acésta vre o presiune óre care, căci sciut este, că în nici o afacere lumésca nu este mai periculósă în consecuenţele sale presiunea decât chiar în punctul acesta.

Aprópe în general se accentuéză, că dintre meseriaşii nostri prea puţini 'şi o pricep pe deplin meseria lor şi nenumĕrate încercări a le familiilor române, de a-i spriginí au rĕmas fără resultatul dorit, fiind aceste silite sĕ alerge la strĕinul, carele le ofere şi lucru mai cum se cade şi şi mai solid, ba se susţine, că şi cari lucră mai bine, au însuşirea uricióşă şi descreditóre, de a te amână de pe o ḑi pe alta chiar ad calendas graecas.

Sunt aceste afirmaţiuni drepte, ori dóră suntem noi prea pretensivi faţă de ai nostri, una din dóuĕ, dar la tot casul sunt cause suficiente, ca sĕ ne tragem bine séma cu ele şi rĕul, unde este, sĕ căutăm sĕ-l vindecăm.

Cum vine de meseriaşii nostrii nu-şi pricep pe deplin meseria? Cari sunt causele acestei apariţiuni? Sunt rĕi măiestrii, la cari îşi primesc instrucţia elementară sau ulterióră? Ori mânaţi de ajutoriu sĕ prea grăbesc cu începerea meseriei pe picióre proprii? Sĕ póte, că sunt rĕi şi măiestrii, la cari 'şi încep şi continuă meseria, se póte că lipsesce şi interesul, faţă de cultivarea lor, tóte se pot, dar decât tóte, mai mult se póte, că tinerii nostri meseriaşi prea de timpuriu mirósă a domnie, sunt prea comoḑi, dar mai pre sus decât tóte, sunt leneşi la picióre.

Aceste scăderi trebue deci indreptate.

Intreb eu, câţi sodali români aud de dorul de a vedé lume mai largă, decât caminul domnului seu? Câţi dintre meseriaşii nostri pot documentá, că au lucrat în Arad, Timişóra, Budapesta, Viena, Berlin sau dóră şi Paris? Puţini de tot!

Acésta este fórte rĕu, de tot rĕu şi înzădar ne vom încercá noi sĕ ajutăm clasei acesteia, când în ea nu este plântat dorul de progres.

Noi bine scim cu toţii, că scóla prea puţin póte sĕ ţi dea în timpul relativ scurt şi dacă nu vom căutá sĕ ne cultivăm mai departe, rĕmânem indĕrĕpt.

Mai mult decât cartea, ne cultivă lumea şi viaţa socială, în carea căutăm sĕ ne învêrtim. Lumea şi viaţa socială însĕ nu vine la noi, dacă nu mergem noi la ea.

Acesta este un punct cam negru în intreg organismul nostru social-cultural, dar pre alţi rami ai vieţii nu se manifestéză cu o aşa evidenţă şi atât de funest în urmări ca şi chiar în ramul industriei, care de sine este avisat la folosirea acestui puternic mijloc cultural.

Judecaţi deci tinerilor meseriaşi serios la acéstă împrejurare, dacă aveţi in vedere binele vostru proprin şi a scumpei naţiuni române!

Étă ve aduc un esemplu, luaţi-l de model şi urmaţi-l în cariera vóstră!

In ḑilele acestea întâlnì în o localitate din loc un tinĕr sibinan, pe care domnul locului îl salută cu multă căldură şi chiar cu espresiunea unei bucurii óre care, a bucuriei, pe carea o simte ori şi care om când îşi revede un cunoscut. Din schimbarea de cuvinte reciproce, putuì se înţeleg, că dînsul este un industriaş care de cinci ani s'a depărtat din locul natal şi a lucrat prin Timişóra, Seghedin, Debreţin, Budapesta, Viena, Triest, München, Dresda şi apoi un an şi jumĕtate în Berlin, timpul cel mai frumos al vieţii sale, cum ḑicea el.

Mi a plăcut mult acest tinĕr, atât pentru cele ce sciá sĕ le enareze cât şi pentru modul, cum sciá el sĕ le enareze.

Câte cunoscinţe nu şi-a câştigat acesta. Cum nu ţi se presenta el ca un bărbat, trecut prin scoli înalte.

Am oftat în inima mea şi m'a durut, că acest tinĕr nu e român, o slăbiciune omenéscă, ce se fac.

Tot atunci am cugetat, că atunci, când reuniunile meseriaşilor nostri s'ar îngrijí de cultivarea acestui simţ, când numai unul mai inteligent, sau

doi, ar umbla prin lume, căutându-li-se perfecţionarea, acéstă clasă socială, pe carea noi atât am dorit-o şi pe carea o stimăm, ar prosperá nespus, spre binele şi fericirea némului românesc. *Dr. P. S.*

Convocare.

P. T. membrii ai despărţemêntului învĕţătoresc din tractul Orĕştiei se învită prin acésta la prima adunare ordinară de despărţemênt, care se va ţiné Sâmbătă, în 23 Decembre c. st. v la 9 óre a. m. în edificiul scólei capitale gr. or. din loc cu următoriul

Program:

1. Autenticarea procesului verbal din şedinţa premergĕtóre;
2. Raportul cassariului despre starea cassei;
3. „Ce póte fi subiectul în propositiune", prelegere practică din limba română, de Ioan Fleşeriu, învĕţătoriu în Romos.
4. „Desvoltarea inteligenţei în elev", disertaţiune de N. Bêrsan, critică de comisiunea constatătóre din: Vasilie Corcodel, I. Fleşeriu şi I. Petruţescu;
5. Din istoria patriei: „Lupta de pe câmpul pânei la anul 1479" prelegere practică de G. Joandrea.
6. Propuneri eventuale;
7. Diverse.

Se observă în interesnl domnilor învĕţători, că prelegerile practice se vor tractá înaintea elevilor şi elevelor din cursurile superióre dela scóla capitală din loc.

Totdeodată se atrage atenţiunea onoratelor comitete parochiale asupra dispositiunilor din statute in urma cărora sunt indatorate a provedé pe dnii învĕţători cu diurnele recerute.

Orĕştie, 14 Decembre, 1889 v.

G. Joandrea
vice. preş. desp.

I. Fleşeriu
secretariu.

Varietăţi.

* (Resignaţiunea archiducelui Ioan.) In călindariul de curte pro 1890 numele fostului archiduce nu mai obvine, precum nici în lista genealogiei, în carea el se numera ca al 30-lea copil al marelui duce Leopold II. Toscana

* Şedinţa plenară a consistoriului gr. or. din Arad se va ţiné la 21 Decembre (2 Ianuariu 1890) a. c. la 10 óre diminéţa. Obiectul principal, precum comunică „Gaz. Pop." este petiţiunea românilor ortodocsi din Budapesta prin care arĕtând dorinţa de a se constituí într'o comună bisericéscă română, cer încorporarea lor la eparchia română gr. orientală din Arad.

* (Atentat contra vieţii ţarului). Ţarul Rusiei era gata să cadă érăşi jertfa unui atentat. Deastădată cursa s'a pregătit cu o rafinărie mai mare. S'a încercat adecă ca să-l învenineze şi să pare a fi şi succes într-câtva, căci precum raportézá foile francese ţarul sufere, dar s'a ţinut mult timp secret causa suferinţei. Nihilismul a început deci cu alte mijlóce a pune capĕt vieţii ţarului

* (Recunóscerea principelui bulgar.) Bulgarii tot mai speréză, că principele Ferdinand, va fi recunoscut de principe bulgar, de cătră puterile, cari au semnalat tractatul de Berlin. In una din şedinţele sobraniei a răspuns ministrul Stransky, că guvernul de acum pórtă mare grijă pentru acésta şi că s'au făcut şi paşi cu succes. In detalii însĕ nu póte să se lase. Ministrul a făcut de sigur alusiune la cuotarea imprumutului bulgar prin bursa vienesă şi cea din Budapesta.

* (Influenţa.) Influenţa ruséscă a cuprins Europa întrégă. Sunt oraşe, între cari şi Parisul, unde a treia parte a locuitorilor sufere de influenţă. Morbul a luat un caracter mai acut încât degenefléză în alte morburi, de pept, de plumâni etc. Influenţa o capeţi din bun senin. Simtómele ei se arată mai întâiu prin perderea gustului de mâncare, beutura spirtuósă n'are gustul obicinuit. membrele încep încetul cu incetul se te dóră până ce corpul întreg 'ţi inţepenesce şi încep durerile grozave de cap, cari te mistue, şi la cari se mai adauge o grĕţă mare şi fiori reci prin óse, cu tóte, că ai năduşeli mari. Lucrul cel mai cu minte e, când se arată primele simtóme să te aşedi în pat, să ţi faci căldură în casă şi se astepţi până ce ţi trece. O sticlă cu apă de soda, un gram praf de China luat în trei rênduri în părţi egale şi o compresă rece la cap, care te mai aperă de aiurări pot să se intrebuinţeze cu succes ca medicamente. Diariul „Figaro" recomândă o amestecătură de céiu Elatină cu lapte în părţi egale, care trebue luat de mai multe ori.

* (Reuniune pentru ajutorarea copiilor săraci.) Din Lipova se comunică, că damele române s'au întrunit Duminecă la 22 Dec. n. într'o adunare, unde au hotărit a se constituí într'o reuniune pentru ajutorarea copiilor de scólă săraci. Pâna la constituirea definitivă şi întărirea statute'or „reuniunei femeilor române din Lipova" s'au angajat mai multe dame şi damicele să colecteze bani, pentru ca şi în anul acesta cu ocasiunea sĕrbătorilor copii sĕrmani să pótă fi ajutoraţi cu haine.

* (Câţ a câştigat Melchior Farkaş?) După protocólele de instrucţiune în procesul şarlatanului Melchior Farkas, s'a statorit, că acesta a făcut în total următórele câştiguri fraudulóse în loterie: La 1863 primul câştig cu 24,000 fl. La 1875 odată 33,000 fl., altă dată 16,000 fl. La 1883 a câstigat 20,000 fl. La 1887 şi 1888 câte 20,000 fl. la loteria din Buda. In anul 1888 a mai făcut un câstig de 15,000 fl. la loteria din Viena şi tot în acel an la loteria din Buda altul de 16,000 fl In anul de faţă a câştigat odată 12,000 fl. şi pe urmă 380.000 Acesta este câstigul care i-a frênt gâtul. In total a câstigat suma oribilă de *655,000 fl.* Va se ţică 26 de ani şi-a continuat acésta meserie în complicitate cu funcţionarii şi colectanţii statului! Frumóse stări de lucruri.

* Ajutorarea învĕţăceilor săraci dela meserii din Braşov s'a făcut Duminecă la 17/29 Decembre în sala gimnasiului român. Vestmintele au fost procurate din fundaţiunea generoşilor Mihail şi Elisa Stroescu.

* (Diaristic.) „*Meseriaşul român*", singura fóie care o aveam noi români pentru industriaşi şi carea a fost până acum susţinută numai cu mari sacrificii din partea părintelui Bart. Baiulescu, în numĕrul ultim dín anul acesta 'şi ea rĕmas bun dela cetitori, deóre-ce trebue să apună. Causele sunt uşor de aflat. Fóia, carea costa *numai 1 fl. 20 cr.* şi-a mărit numĕrul restanţierilor încât cu tótă suma de 250 fl din fundaţiunea M. şi E. Stroesco nu şi póte plătí nici spesele de tipariu. Regretăm acest fenomen cam obicinuit la noi românii.

* (Repetirea esamenului de oficeri.) In urma unei decisiuni a ministeriului comun de resbel, fostii voluntari până inclusiv în 1888/9, cari n'au depus esamenul de oficer se admit din nou la esamen, până de trei ori. Esamenul se va face însĕ din tóte obiectele şi încât privesce teoreticul, după nóua instrucţiune pentru scólele militare Cei cari au depus esamenul teoretic, ér în practică nu sunt destul de deprinşi vor fi înaintaţi la gradul de oficeri în reservă numai după ce vor face esercitii patru sĕptĕmâni pe spesele lor proprii.

* (Esecutat în Paris.) In dilele trecute a fost decapitat în Paris renumitul ucigaş Caps, care deja în etate de 14 ani a comis un omor şi care numai în primăvara trecută şi-a împuşcat amanta. Publicul n'a fost numeros, din causa frigului. Osânditul presimţia, că i se apropiá césul cel din urmă. După medul nopţii s'a sculat, s'a îmbrăcat şi aşteptá se vie să-l ducă la locul de esecutare. Dar când vĕdù, că nici la 7 óre nu se deschide uşa, Caps se trântí érăşi pe asternutul seu. După câte va minute însĕ intrà la el comisia judecătorésca care 'l avisà, că rugarea lui de graţiare i s'a respins şi că îi s'a apropiat óra pedepsei. El se lăsa cu blândeţă să i se lege mânile cu curele. Pe umerii lui goli îi aruncară o manta négră, ca se nu sufere de frig. Osânditul n'a voit se primésca pe preot, l'a rugat numai să-i serute părinţii în locul lui, beù apoi trei păhare de rum şi plecà cu paşi gravi dealungul coridórelor. Când s'a deschis pórta şi a vĕdut butucul pe care avea să şi plece capul, îngălbení grozav, dar nu şovăí, ci plecà curagios spre treptele locului de osândă. Preotul îi mai arătà odată crucea cu Christos răstignit, dar el îşi întórse capul. După câte-va minute capul lui Caps era despărţit de corp.

„Cuvênt ocasional"

rostit în şedinţa publică a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna", din preséra sfântului „Andreiu" — de Elie Cristea, cler. în curs. III-lea

(Încheere.)

Cine e acel bărbat, care cu inima plină de dor alérgă din depărtare spre a rengenerá o naţiune şi spre a desgropá instituţiunile ei bisericeşci?

Se răspund la acésta întrebare? Nu! Căci vĕd, că buzele fie-căruia sunt pregătite a-mi dá răspunsul dorit.

Inima ne pălpitéză cu mai multă repejune, când ne aducem aminte de acel bărbat providenţial.

Atât este de fermecătoriu numele de „*Andreiu*", pre care adi şi pruncii 'l esprimă cu pietate, ér bĕtrânii cu mult respect.

A-şi abusa de paciinţa ilustriei adunări, dacă m'a-şi estinde asupra tuturor faptelor acestui mare archiereu. In scurt ni le descrie unul din discipulii sei în cuvintele:

„Nu e luptă unde el n'ar fi bravat, nici triumf la care n'ar fi meritat*).

Me mărginesc a atinge numai una din florile, cari îi compun cununa nemurirei şi anume: „Reinoierea Metropoliei", şi acésta cu atât mai vêrtos, cu cât preste 12 dile se împlinesce un 1/4 de seclu, de când biserica nóstră şi-a reocupat locul, ce-i compete, şi pe care vitregitatea timpurilor i l'a denegat timp de vre-o 166 ani.

Anul 1846, anul venirei lui Şaguna, este acel an epocal în viéţa nóstră naţională-bisericéscă, în care „s'a întors plângerea nóstră spre bucurie," căci biserica şi naţiunea şi a primit pe adevĕratul conducĕtoriu, care la începutul activităţei sale striga: „Până aci trecutul, de aci viitoriul."

Şaguna îndată după aşedarea sa în Sibiiu îşi îndreptà atenţiunea asupra ridicărei bisericei sale din starea umilită, unde intrigile Iesuiţilor şi a puternicilor dilei o dejosiră, sciind, că precum în trecut, aşa şi pe viitor numai biserica va puté fi poporului român adevĕrata mamă. Şi lucrând din tóte puterile di şi nópte planul propus i-a succes; i-a succes, căci arma lui a fost cuvêntul adevĕrului: „şi adevĕrul mai curênd ori mai târdiu trebue să ésă la lumină.

Trec peste adunarea din 3/15 Maiu 1848, în carea s'a făcut primul pas în direcţiunea restaurărei metropoliei, peste petiţiunile şi memorandele făcute în causa acésta de Şaguna şi de alţi bărbaţi destinşi ai bisericei nóstre, trec peste memorabila deputaţiune din anul 1862, sciind, că tóte aceste sunt ilustrei adunări prea bine cunoscute.

Amintesc numai, că după o luptă grea şi lungă de aprópe II decenii mormêntul Metropoliei nóstre se deschide şi biserica reinvie spre o nóuă viéţă.

Preabunul nostru rege a fost acela, care ca şi îngerul dela mormêntul Domnului, prăvălind piatra de pe mormênt a strigat românilor ortodocsi: Nu Ve temeţi, sciu, că metropolia cea răstignită o căutaţi — ea a reînviat.*)

Diua de 12/24 Decembre 1864 a fost diua, carea a vestit românilor ortodocsi din Transilvania şi Ungaria cuvintele mântuirei şi în carea marele Andreiu însoţit de biserica sa putú să serbeze desgroparea vechei metropolii, pe carea fii scurt vĕdĕtori o îngropară de vie.

Preste puţine dile se împlinesc 25 de ani, de când maica nóstră biserică serbéză acésta di cu sóre în viéţa nóstră bisericéscă.

25 de ani, de când mama, carea ne dă adevĕratul nutrement lepădând haina de jale se îmbracă în haină de bucurie şi de sĕrbătóre; 25 de ani se împlinesc în curênd, de când fii credincioşi ai bisericei nóstre mulţămesc prin rugăciuni ferbinţi puternicului Creator, că i-a scos din întunerecul trecutului, şi preabunului monarch, că s'a îndurat a pune biserica lor la locul, ce după drept îi compete. Să lĕpădăm deci şi noi grijile vieţei, să aruncăm un vĕl asupra trecutului trist şi sosind diua iubileului de 25 ani a reînfiinţărei bisericei nóstre să cântăm împreună cu Psalmistul: „Acésta este diua, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrênsa.

Prin restaurarea Metropoliei s'a resolvat unul din cele mai esenţiale puncte ale programei lui Şaguna; dară marea lui operă nu era terminată.

Biserica îşi avea numai „corpul şi inima", îi lipseau însĕ „vinele şi prin urmare procesul vital nu se puté observá."

Nu avé legi speciale, cari să i reguleze afacerile.

Abia trecură 7 ani şi Şaguna a împlinit şi acésta lipsă, căci în primul congres naţional-bisericesc ă pus în mâna trimişilor bisericei: „*Magna Charta*", adecă statutul organic, dicênd cu lacrimi de bucurie:

Înoescete, înoescete
Noule Ierusalime,
Că ţi-a venit lumină,
Şi mărirea Domnului
Preste tine a strălucit.

Aci culminédă bucuria marelui prelat; aci este coróna faptelor sale.

Frumóse şi mărete fapte aceste şi multe altele, pe cari nu le-am amintit!

Prin ele şi-a câştigat sie-şi nemurirea, ér nóue ne-a deschis calea spre o nóuă viéţă.

Cum vom puté noi mai bine răsplăti atâte binefaceri?

Eu cred, că numai aşa, dacă ne vom nisuí a-l avé pururea de model în faptele nóstre, şi dacă pe fundamentul aşedat şi croit de dênsul cu demnitate vom continuá a clădí acel edificiu cultural, pe care cu toţii îl dorim.

Să rugăm deci spiritul lui, că precum în momentul de faţă ne-a adunat şi unit întru serbarea amintirei sale, aşa să ne întrunéscă în tóte întreprinderile nóstre şi să ne umple de iubire spre mai uşóra lor îndeplinire, căci scris este:

„Când veţi sta toţi pentru unul şi unul pentru toţi, atunci şi porţile infernalului se vor sfărâmá înaintea vóstră" şi atunci vom puté esclamá cu poetul:

„Viitor de aur ţara nóstră are
„Şi prevĕd prin secoli a ei înălţare.

*) Nicolae Popea: „Vechea Metropolie."

*) Z. Boiu la banchetul iubileului de 25 ani ai episcopiei lui Şaguna (21 Aug. 1871).

Loterie.

Sâmbătă în 28 Decembre 1889.

Buda: 87 31 45 62 11

Nr. 284. [249] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Unguraşului, cu termin de 30 de ţile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele ordinare ale parochiei de clasa III-a din Unguraş, carea este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ 'şi va puté ocupá parochia numai după-ce ea va devení vacantă, fiind de present ocupată în mod definitiv;

b) venitele proprii protepresbiterale, care constau din pauşalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane, din tacsele ordinarie ale visitaţiunei canonice, şi ale visitaţiunei scólelor, din tacsele ordinarie dela nupturienţi şi din alte venite accidentale, computându-se tóte celea de sub b) aprocsimativ la 470 fl.

Aspiranţii la acest post de protopresbiter au a substerne concursele lor Veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificaţiunea normată în § 53 al statutului organic şi în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura şi o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în § 12 al regulamentului congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Unguraşului, ţinută în Fizeş Sânpetru, la 29 Octobre 1889.

Pavel Roşca, adm. ppresbiteral. — *Ioan Andreiu,* notariu.

Nr. 8163 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

[251] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedură la alegerea de ppresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888 prin acésta sĕ publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Făgăraşului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Făgăraş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele usuate pâna acuma ce curg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa III-a din Făgăraş.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888, avênd sĕ subscérnă de odată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiteri § 12.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidecesan în Sibiiu în restimp de 30 ţile computate dela prima ţi, ce urmézá după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful Român".

Concursele întrate după espirarea terminului nu se i au în considerare.

Făgăraş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Făgăraş, ţinută la 24 Novembre st. v. 1889.

Preşedinte: **Iuliu Dan,** adm. prot. — Notariu *Ioan Degenariu,*

Nr. 8203 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

[250] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888 prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cluşului

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluş-cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan, şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa III din Cluş-cetate, la care e computată şi locuinţa în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 ţile computate dela ţiua, ce urmézá după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român".

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Cluş, ţinută la 3 Novembre 1889.

Preşedinte: **Tuliu Roşescu,** adm. ppresb. — Notariu: *Georgiu Prigónă,*

Nr. 8014. Plen.

Se apróbă şi se publică cu acel adaus, că concurenţii mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 410 [253] 2—3

CONCURS.

Pre basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 24 Octobre 1889 Nr. 6963 B. şi a conţelegerei cu comitetul şi sinodul parochial se publică concurs, pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Peleş de clasa III din protopresbiteratul Câmpenilor, cu terminul de 30 ţile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 402 fl., staverit de comitetul şi sinodul parochial.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile din vigóre subscrisului oficiu pănă la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Decembre, 1889

Romul Furduiu, protopresbiter.

Nr. 797 [252] 2—3

CONCURS.

Lângă bĕtrânul şi neputinciosul paroch şi fost administrator protopresbiteral Artemiu Crişan din Sânbenedic, tractul Târnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs de capelan cu termin de 30 ţile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

1. Casa, curtea şi grădina parochială, în mărime de 890 □°, pivniţă cu şopru şi şură în folosul parochului actual pănă trăesce fl. 100.—

2. Porţiunea canonică comasată: arătoriu şi fênaţ în mărime de 7 jugĕre 817 □°, din cari 3 jugĕre 1208 □° rĕmân în folosinţa parochului actual pănă trăesce; totul computat cu venit de fl. 150.—

3. Folosinţa cimiteriului nou de 2 jugĕre 613 □°, cu venit de . . . . . fl. 35.—

4. Casa cu 3 încăperi, curtea şi cimiteriul vechiu din jurul bisericei, în mărime de 725 □° în folosul capelanului pănă la mórtea parochului actual, computate cu venit de . . . . . fl. 30.—

5. Dela 60 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 1 fl. . . . . fl. 60.—

6. Dela 90 familii câte o ţi de lucru à 20 cr. . fl. 18.—

7. Tóte celelalte venite stolare statorite în şedinţa sinodului parochial din 28 Novembre a. c. computate în sumă de . . . . . fl. 193.—

Suma totală . fl. 624.—

Subtragêndu-se venitele reservate pentru paroch de sub punctul 1 şi 2 175 fl.; rĕmân pentru capelan 449 fl.

Doritorii de a ocupá acest post de capelan au sĕ şi trimită suplicele lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferióre în Cetatea de baltă (Kükülővár) instruate cu documentele necesare conform „Statutului organic" şi a legilor în vigóre pănă la terminul suscitat.

Dela concurenţi se recere sĕ se presenteze odată ori de dóue ori în comună, spre a-şi arătá desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

Sânbenedic, 29 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:

Artemiu Crişan, preşed. comit. parochial. — *Solomon Crişan,* notariu.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral concernente.

Cetatea de baltă, 30 Novembre, 1889. **Nicolau Todoran,** protopresbiter.

Lr. 490. [255] 1—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu dto 24 Octobre Nr. 7110 B. a. c. prin acésta sĕ publică concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Anghel Filimonescu din Renghet, cu termin de 30 de ţile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr. al parochiei de clasa a III a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitelul parochiaal.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geógiului II.

Sĕcărêmb, 8 Decembre, 1889

Sabin Piso, protopop.

Nr. 381 [254[2—3

CONCURS.

Neputêndu se conferí, din lipsa de concurenţi, cele dóue ajutóre de câte 100 fl. pe an, pentru care s'a publicat concurs sub Nr. 311/1889, pt. III prin acésta se escrie de nou concurs la dóue ajutóre à fl. 100 pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnărie mai perfecţionată, facerea de cruci şi colonade, şi învĕlişe de case după sisteme moderne, sculptură în lemn sau strugărie mai perfecţionată.

Aspiranţii la aceste ajutóre au sĕ-şi trimită suplicele lor la Comitetul Associaţiunei transilvane în Sibiiu pănă la 1 Februariu 1890, însoţite de următórele documente:

a) Atestat pe botez în original sau în copie legalisată;

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕţătură la una din specilităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferóire clasei a IV a elementară nu se vor luá în considerare;

c) Atestat, că sĕ află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes;

d) Atestat de sĕrăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan;

e) Atestat de moralitate dela autorităţile competente;

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori , că se deobligă a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură pănă se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţii cu cualificaţiunea egală se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 21 Decembre n. 1889.

G. Bariţiu, presedinte. — **Dr. I. Crişian,** secretariu II.

Nr. 539. [256] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 28 Novembre a. c. Nr. 7906 B. George Cândea din Sărata este despărţit legal de pribegita lui soţie Paraschiva Paştea tot din Sărata; ceea ce în sensul § 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoscinţă publică.

Avrig, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea, protopresbiter.

Nr. 540. [257] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 28 Novembre a. c. Nr. 7905 B. Joana Jacob din Sebeşul inferior este despărţită legal de pribegitul ei bărbat Toma Relea tot din Sebeşul inferior, ceea ce în sensul § 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoscinţă publică.

Avrig, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea, protopresbiter.

Sz. ad 5481/89 polg. [258] 1—3

Hirdetmény.

Az oláh-sályi általános határ tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költség elöirányzat elkészitése végett határidöül **1890 évi január hó 27 napjának d. e. 10 oráját** O. Sályi községben a falusi biró lakására tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1889 évi december hó 22 én.

A kir. tszék kiküldött birája.

Kelemen, kir. tszéki eljáró biró.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 138 Sibiiu, Joi 21 Decembre 1889, (2 Ianuariu 1890). *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfîrşesce cu ultima Decembre 1889, să-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 20 Decembre.

Mai avem numai o sĕptĕmână, şi încheiem cu anul Domnului 1889.

Nu vom căutá de astădată între ce împregiurări ne-a aflat pe noi anul acesta, nu vom căuta întru cât ele s'au schimbat eventual, şi dacă da întru cât s'a făcut schimbarea spre binele nostru, sau dóră în defavorul nostru.

Nu vom cercetá întru cât ne-am sciut folosí de împregiurările date pentru consolidarea nóstră ca naţiune şi biserică, nu vom cercetá întru cât am făcut unele spre binele nostru sau întru cât am întrelăsat de a face ceea ce pentru prosperarea nóstră trebuia să facem.

Nu cu acestea ne vom ocupá acuma în ajunul sĕrbătorilor nascerei Domnului. De astădată mânaţi de nobila ambiţiune de a îmbrăcá în carne frumósa instituţiune bisericéscă, între marginile căreia ne este dat să ne croim condiţiunile de viaţă pentru binele şi înaintarea poporului nostru, învăpăĕţi de dorul de a vedé funcţionând acest organism în tóte părticelele sale, vom trage în discusiune o lucrare reservată comitetelor parochiale tocmai pentru sĕptĕmâna cea din urmă a fie cărui an solariu, anume vom vorbí despre consemnarea membrilor sinodului parochial.

Noi nu pentru prima dată ne ocupăm la locul acesta cu cestiuni bisericesci de natură administrativă, şi trăim în convingerea, că e bine, ca cestiunile bisericesci, mai cu sémă cele contraversate, şi cele de mai mare interes, cele care mai puţin se fac uniform şi cu esactitate, să fie discutate şi prin o espunere clară, să se contribue la limpedirea lor.

Nu pentru prima dată ne ocupăm cu cestiunea acésta, de o deosebită importanţă în biserica nóstră constituţională, în care fără o esactă consemnare a membrilor sinodului parochial nici o lucrare nu se póte sĕvârşí fără de a nu puté fi atacată şi nimicită din defecte formale.

În special am vorbit asupra acestei cestiuni în anul trecut, când ne-a venit la cunoscinţă, că în multe locuri nu se observă dispositiunile § 5 din regulamentnl pentru parochii, făcut de congresul nostru naţional bisericesc la 1878 şí am vorbit în cas concret, când am vĕdut, că la biserica din parochia Sibiiu Cetate în punctul acesta s'a susţinut până la începutul anului 1888 un us vechiu în contradicţiune cu dispositiunile § lui provocat.

După regulamentul congresual pentru parochii § 5 comitetele parochiale la finea fie-cărui an solariu compun în conţelegere şi conlucrare armonică cu oficiul parochial consemnarea membrilor sinodului parochial, avênd în vedere dispositiunile §-lui 6 din statutul organic.

În lucrarea sa comitetul parochial trebue să aibă în vedere binele bisericei, care mai cu efect se ajunge, dacă toţi fii bisericei conlucră din tóte puterile lor pentru consolidarea bisericei atât moralicesce, cât şi materialicesce.

Drept acea nisuinţa comitetului parochial trebue să fie îndreptată într'acolo, ca toţi parochienii să fie esemple vii pentru ridicarea bisericei. Ḑi şi nópte comitetul parochial are să caute cele mai potrivite căi, cele mai eficace mijlóce spre a puté satisface cu succes datorinţelor impuse prin punctul 13 din § 23 al statutului organic, va se ḑică: ḑi şi nópte necontenit va priveghiá comitetul parochial asupra religiosităţii şi a moralităţii membrilor parochiali, va desrădăcinâ datinele stângace şi desfrânările parte prin mijlóce morale, parte prin pedepse mai mici bisericesci.

Îngrigirea comitetului parochial de moralitatea publică în parochie, de religiositatea parochienilor, susţinerea datinelor admise de biserică, şi desrădăcinarea desfrânului este chemată să aducă ródele cele mai binefăcĕtóre pentru viéţa crestinéscă din parochie, şi prin acésta pentru desvoltarea vieţei bisericesci în spiritul canónelor. Lucrarea acésta a comitetului până acuma puţin a fost considerată, puţin apreţiată, de aceea noi o vom tractá în articolul următoriu şi o vom comunicá pe Crăciun cetitorilor nostri, aducêndu o în legătură cu compunerea consemnărei membrilor sinodului parochial, în special lucrarea cea din urmă presentându-o ca mijloc pentru ajungerea scopului precisat în punctul 13 § 23 din statutul organic.

Revista politică.

De când s'a sulevat cestiunea cu retragerea ministrului preşedinte Tisza dela putere, foile oposiţionale au folosit tóte momentele, ca acésta cestiune să fie în continuu discutată, pentru-că astfeliu pe deoparte lumea din afară să fie mereu cu atenţiunea îndreptată spre acésta cestiune, ér pe de altă parte ea să apară próspetă, pe când îşi va începe dieta lucrările.

Şi espunerile presei oposiţionale au un caracter cu atât mai serios şi mai afirmătoriu, cu cât se scie, că presa guvernamentală se feresce a se lăsá in discusiune şi a aduce cestiunea la ordinea ḑilei, astfeliu încât s'ar crede, că dl Tisza s'a sfîrşit cu totul.

Numai începe nici cea mai mică îndoélă, ḑice o fóie oposiţională, că dl Tisza trebue să plece, că numai este nici un moment, care ar reclamá se mai rĕmână. Din contră, tóte împregiurările ii sunt nefaforabile şi au protestat de mult încă contra d-lui Tisza; s'au aflat însĕ mai multe persóne, la cari a fost agreat şi cari n'au voit să-l lase ca să pice din înălţime. Acum o desvoltare mai departe a intereselor sub egida sa numai e posibilă, dar nici nu se póte închipuí, deóre-ce totul trebue premenit şi scuturat, o eră nóuă în care să putem privi cu mai mare siguranţă la viitoriu, este necesară.

Negoţierile pentru împĕcarea cehilor cu germanii decurg pe cale normală. Ele s'au început la iniţiativa contelui Taaffe, care voesce să vadă odată aplanată cérta între aceste dóuĕ naţiuni, ca aşa pe ḑeoparte să aibă mână bună cu cehii, ér pe de altă parte se fie scutit de interpelaţiunile şi atacurile vehemente, ce vin din partea conducĕtorilor germani pentru acésta cestiune.

Contelui Taaffe i-a succes a întruní pe cele mai înalte persóne la o înţelegere comună, rĕmânênd afară numai conducĕtorii cehilor tineri, cari nu vor să ia parte la desbateri, deóre-ce au fost atăcat în mod vehement pe gubernatorul Boemiei cont. Thun, pentru că nu posede limba cehă. —

Foile italiene discută cu viu interes ultimele evenimente, ce s'au petrecut în camera italiană. Cu

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

(Urmare.)

Şi merse armaşul la împĕratul, şi-i spuse cuvintele lui Archirie. Şi-l creḑù împĕratul, şi lăsà să fie aşa. Şi eşì armaşul afară, şi luà pre Archierie şi-l duse la casele lui, şi scóse pre tâlhariul din temniţă, şi-i tăià capul, şi-l duse de-l departà dela trup 300 de coţi, şi-l vĕḑù tótă ţara. Ér pre Archirie-l băgà într'o grópă adêncă, şi şedea acolo, şi-l chrănia jupânésa lui în tainâ. Ér armaşul se duse la împĕratul, şi duse capul tâlharului, şi-l vĕḑù împĕratul, şi creḑù. Ér după aceea se cerşù Anadan la împĕratul şi ḑise: Dómne, lase-me să me duc la casele lui Archierie unchiu-meu, să-i vĕd bucatele şi avuţia, şi să le tocmesc, şi ér voi vení la împĕrăţia ta. Împĕratul îl lăsà, el îşi luà ḑiua bună dela împĕratul şi se duse la casele lui Archierie. Şi începù a bé şi a mâncá şi a se veselí; şi bătea robii şi róbele, şi vĕrsa vinul lui Arehirie şi multă gróză a făcut Anadan. Şi auḑì Faraon împĕrat dela Egipet, că au perit Archierie Sfetnicul lui Sinagrit împĕrat din ţara Dorului, şi într'aceea trimise Faraon la Sinagrit împĕrat soli, şi trimise carte, şi scrise aşa: În ce cias şi în ce vreme va sosí cartea mea acésta, ér tu să-mi trimiţi mesteri, să-mi zidéseă o cetate să nu fie nice în ceriu, nici pe pământ, şi de sîrg să-mi rĕspunḑi: Ér de nu vei face cum-ţi poruncesc, eu voi vení la tine, şi te voi sparge din cuibul teu. Sau să-mi dai daşde câtă voi vrea eu de trei ani. Şi merserà solii la Sinagrit împĕrat şi-şi dederă solia şi se închinară cu cărţile dela Faraon împĕrat. Şi-şi strînse Sinagrit împĕrat toţi sfetnicii lui şi cei mari şi cei mici din tótă ţara lui. Şi începură a cetí cărţile dela împĕratul Faraon. Şi ḑise Sinagrit împĕrat, ni acum cum vom face, şi pe cine vom mână la Faraon împĕrat să isprăvéscă acéstă slusbă. Ér ei se scularà toţi domnii în picióre, şi ḑiserà: Împĕrate, cine era de vrea isprăví acéstă slusbă Măria ta l'ai tăiat: adecă pre Archierie înţeleptul. Dară aicia este nepotu seu Anadan, şi lui i-au lăsat tótă învĕţătura lui şi înţelepciunea cea frumósă, să-l poftesci împĕrăţia ta să vie aicia în divan. Şi îndată-l chemară, şi stătù Anadan de faţă, şi-i ḑise împĕratul: Ni acum Anadane, sciu cum vom face au ba; Anadan ḑise: Nu sciu Dómne. Împĕratul ḑise: Étă că eu ascultaì de tine, de am perdut pre Archirie unchiu-teu, acela vrea isprăví acéstă slusbă. Éră armaşul cel mare ḑise împĕratului: Împĕrate dară de ar fi Archirie viu undeva ertal'ai au ba. Împĕratul ḑise ertal-voiu, şi pe acela cel va aduce cu bun dar îl voi dărui. Şi se duse armaşul, şi scóse pe Archirie din grópă, şi-i era pĕrul lui până în brĕu, şi unghile ca de vultur, şi-l aduse la împĕratul, şi dacă l'a vĕḑut şi l'au cunoscut, l'au întrebat, tu esti Archirie; eu sunt Dómne. Şi ḑise împĕratul lui Archirie, du-te la feredeu de te spală şi te îmbracă şi vină la mine. El ḑise, Dómne, să me laşi, să me odichnesc 15 ḑile, să me desmeţesc de duchul pământului, şi apoi voi grijí eu grija ta, şi fii fără de grijă. Şi se bucura împĕratul fórte, şi lăsà pe Archirie să se odichnéscă. Şi după aceea merse Archirie la împĕratul, şi îi spuse împĕratul ce-i era trimis dela împĕratul Faraon tot. Şi ér ḑise Archirie, împĕrate să-mi dai doi vulturi din şoimii împĕrăţii tale, şi fii fără de grijă. Şi-i dederă tot ce cerşù, şi-şi luà ḑiua bună dela domnu-seu, şi s'au dus la împĕratul Faraon în ţara Egipetului. Şi s'au închinat lui Faraon dela Sinagrit împĕrat din ţara Dorului. Şi-l veḑù Faraon şi-l întrebà pre Archirie, cine eşti tu; ér Archierie îi ḑise: Sunt mânat cinstite împĕrate dela Sinagrit împĕrat din ţara Dorului să ţi fac împĕrăţiei tale cetate să nu fie nici în ceriu, nice pe pământ. Faraon ḑise lui Archirie: dar pe un gâscariu ca tine au mânat la mine. (Va urmá).

deosebire votul camerii, prin care s'a ridicat diferenţele de vamă cu Francia şi discursul lui Crispi cu acéstă ocasiune formézá substratul discusiunei. Votul dat de cameră a provocat în Paris o impresiune de tot favorabilă şi se astéptă numai ca şi Francia cu o ocasiune cât de aprópe sĕ se arete mulţămitóre faţă de încrederea, ce i-o a arĕtat camera italiană. Din acestea uşor se póte vedé, că opinia publică a Italiei mai ţine încă mult la Francia şi dacă Crispi mai persista în politica sa militantă, era ameninţat cu totală cădere. Acésta o a şi simţit premieriul italian şi aici e a se căutá şi motivul pentru-care el a ţinut vorbirea sa atât de ecuivocă, încât în Viena şi Berlin n'a cam făcut mare bucurie.

Incordările dintre Anglia şi Portugalia devin din ce în ce mai serióse. Regimul portugez a rĕspuns la nota lui Salisbury în acela şi ton, care a caracterisat nota britanică. A declarat, că Portugalia va face totul ca sĕ-şi asigure posesiunile în tocmai precum intenţionézá Anglia. Regimul mai astéptă însĕ sĕ-i soséscă scirile dela Mozambic.

Presa din Londra a şi început campania contra Portugaliei şi încă în mod pasionat. „Morning Post“, organul lui Salisbury nu crede, că vor veni lucrurile la un conflict între Anglia şi Portugalia. Anglia 'şi cunósce dreptul seu, dar cruţă susceptibilitatea Portugaliei, vrea sĕ lase timp opiniunei din Lisabona ca sĕ cugete serios asupra puterei sale.

Scirile, cari anunţau, că a şi plecat o parte a flotei englese spre Lisabona, se desmint formal din Londra. Anglia încă astéptă desfăşurarea lucrurilor la locul de conflit.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Chirpĕr, în 16 Decembre, 1889. Dle redactor! În preţuitul ţiariu „Tel. Român“, Nr. 123 din 14 Novembre, s'a dat espresiune, că esistă unele defecte scolare, pentru care în prima linie se face responsabil parochul ca membru natural al comitetului şi director de scólă local. Şi mai mult, atât meritul pentru o scólă bună cât şi culpa pentru o scólă necorespunţĕtóre se pune în socotéla parochului.

Spre a combate acésta afirmaţiune trebue sĕ ne punem pe terenul legei, care este pentru noi „Stat. org. şi Norm. scolar“.

In amĕndóuĕ acestea se dă cel mai mare teren de activitate comitetului parochial*) şi este fórte mărginit sau numai sporadic dreptul şi terenul de activitate al parochului local. E comitetul parochial din indivizi cu tragere de inimă pentru scólă, atunci parochul póte face mult, ca unul despre care se presupune, că scie da poveţele şi sfaturile cele mai bune pentru înflorirea scólei; dacă însĕ în comitetul parochial sunt ómeni obscuri, cărora nu le vine la socotélă ori ce imbunătăţire proiectată în favorul scólei; sau dacă mai sunt cuprinşi de rea voinţă, atunci tóte sfaturile bune ale parochului se risipesc ca fumul de vênt. Spre a se puté înţelege mai bine afirmaţiunile mele, le voiu ilustrá cu câteva esemple, sau mai bine întêmplări din viaţa practică a mea ca paroch.

In anul 1880 am întemeiat un fond scolariu de aprópe 400 fl. v. a. provenit dela comuna politică cu menţiunea ca la timpul seu din interese sĕ se acopere salariul învĕţătoresc. Salariul până la acel timp se solvia din alte venite bisericesci şi o sumă de 30 fl. din repartiţiune. Invĕţătoriul însĕ nu-şi implinia chemarea sa în scólă, poporul cârtia tot deuna asupra lui, când se încassa aceea neinsemnată repartiţiune şi aşa ca se scape de un astfeliu de reproş, el a început a capacitá pe comitet, apoi pe popor, că mai bine sĕ se solvéscă şi acei 30 fl. din cassa bisericei, căci tot ai poporului sunt şi aceia, ce lipsă avem noi de fonduri, asta o face parochul numai pentru sine, ca cu timpul se tragă el salariu în bani din acel fond şi nu scóla sau invĕţătoriul. Tóte sfaturile mele n'au fost în stare a repará ce a putut stricá un om rĕutăcios; toţi membrii comitetului s'au înstrĕinat de mine, şi în urmă şi poporul sedus de invĕţătoriu cu minciuni. El a devenit omul lor şi eu nepopular, şi a trebuit sĕ trécă mult timp, până am câştigat de nou popularitatea, — fond scolariu însĕ nu mai e — nici pomenire din el.

La venirea mea în acésta parochie am aflat scóla în cea mai primitivă stare cu un mobilar de tot necorespunzĕtoriu, care consta din o masă lungă şi mai multe scaune, pe cari şedeau elevii, cărţi, tăbliţe şi alte recuisite de loc. Invĕţătoriul era mulţămit aşa, pentru-că se putea scusá, că din lipsa acelora nu póte face sporiu.

Am stăruit mai întâiu pre cale legală în, şi cu comitetul parochial pentru delăturarea defectelor scolare, dară tóte în zadar, a trebuit se astept până-ce cassa bisericei se pótă acoperí acele lipse, a trebuit sĕ astept până am avut un epitrop cu inimă pentru scólă, şi atunci am întors lucrul altfeliu, în loc de a sfătuí am spus, că am ordin sĕ le fac, şi am sĕvêrşit lucrul pe rĕspunderea mea şi a epitropului primariu. Am făcut bance după sistema nóuă, am procurat condicele scolare, am procurat: cărţi, tăbliţe, libele de scris, pene şi negrélă din cassa bisericei, predându-le pe lângă consemnare şi revers învĕţătoriului ca se le distribuéscă celor cu mijlóce sĕ le plătéscă; celor sĕraci grătuit.

Vĕzând învĕţătoriul, că nu mai are motivele de mai nainte spre a-şi ascunde lipsa de zel. şi eu 'mi arăt pre faţă nemulţămirea faţă cu dênsul, s'a cugetat la alte mijlóce, cu care m'ar putea descreditá inaintea comitetului şi poporului. A făcut calcul esagerat cu cât am scăzut eu cassa bisericei prin procurarea lucrurilor scolare şi cu acela a început a agitá, spunênd, că dacă vor mai lăsá după mine, în scurt timp cassa bisericei se va golí de tot şi atunci va trebuí se contribue poporul pentru acoperirea salariului întreg precum şi pentru celelalte trebuinţe bisericesci şi scolare. Acésta este córda cea mai delicată de a-ţi puté înstrĕiná poporul, şi pre acésta a sciut se o atingă contrariul meu, şi al progresului, şi prin acésta şi a câştigat, ér eu am perdut simpatia poporului. Prin acésta a câştigat un mare avantagiu faţă de mine la popor, aşa încât la ultima alegere de comitet parochial s'au ales ómeni după chipul şi asemênarea lui, hotăriţi a mi face resistinţă la tot pasul, ce a şi voí sĕ-l mai fac pentru imbunătăţirea scólei şi bisericei.

Epitropia incassézá bani, speséză de acuşi doi ani fără ca se dea vre-o socotélă. Aşi vrea sĕ sciu care este modalitatea ca sĕ pótă face ací parochul ordine*) şi cum s'ar puté impune sau opune unui astfeliu de comitet.

S'a întêmplat, că insuşi păr. protopresbiter a cerut dela epitropi sĕ i aducă jurnalul de cassă spre scontrare şi epitropia basată pre spriginul comitetului i-a denegat ascultarea. Tot păr. protopresbiter a demandat epitropiei în presenţa poporului întreg, că jurnalele de pre mai mulţi ani pentru care raţiociniile bisericesci nu sunt făcute sĕ le predea parochului ca se le facă, dară nici la acésta dispoziţie epitropia nu s'a supus.

S'a mai întêmplat şi aceea, că unul din epitropi a denunţat pre colegul seu păr. protopresbiter, că defraudézá bani bisericesci şi pre dênsul ca om nesciutoriu de carte il înşélá. Părintele protopresbiter a însărcinat pe un paroch din comuna vecină sĕ ésă în faţa locului cu ordin în scris şi sĕ ia dela epitropul denunţat cheile cassei bisericesci şi tóte documentele bisericesci, ce s'ar aflá la el. Parochul esmis a şi eşit în faţa locului, dară s'au dus fără nici o ispravă, căci epitropul n'a vrut a-i dá ascultare şi lucrul acesta întêmplat în luna lui Maiu a. c. stă până acum ne dus în indeplinire.

Tot pentru neinteresarea comitetului, sau mai bine din rĕutatetea lui, la începutul anului acesta scolastic era mai sĕ nu am unde adăpostí scóla. Proprietariului de casă, unde s'a ţinut scóla, comitetul i-a anunţat contractul tocmai la începutul anului acesta scolastic, fără ca pre mine sĕ me încunosciinţeze; ĕră altă localitate n'a voit a închiriá, spunênd acelui proprietariu, că bâncile şi tóte recuisitele scolare dacă nu vrea a le mai ţiné sĕ le arunce în strădă. Motiv la acésta a fost pensionarea învĕţătoriului, pe care ne mai putêndu-l delătură altfeliu, l'am recomandat din tóte puterile, deşi cel mai nedemn — spre pensionare. Acum ne mai avênd el lipsă de scólă, a adus ca preşedinte al comitetului lucrul, precum am arĕtat mai sus.

Acésta impregiurare m'a adus în cea mai mare perplesitate, şi dacă nu-mi venia în ajutoriu proprietariul casei de scólă, care interesat de chiria ce era sĕ o pérdă, nu sciu cum eşiam din acésta încurcătură. Aşa însĕ cu risicul şi pe responsabilitatea mea am început învĕţământul tot în aceea localitate; remâne acum ca sĕ me îngrijesc pentru solvirea din partea epitropiei cei devotate comitetului chiria de casă.

A-şi mai avé de înregistrat încă ţeci de abusuri comise de acest comitet, care este o plagă pentru biserica nóstră referitoriu la biserică, casă, edificiile parochiali, dară fiind menirea acestor rênduri numai a reflectá la verdictul pronunţat asupra preotului ca membru al comitetului şi director de scólă local, am fost silit şi eu a me restringe numai la lucrurile referitóre la acest obiect, şi cred, că după espunerea faptelor, moderat faţă de bietul preot, a cărui muncă nu este nici a ţecea parte rĕsplătită, şi dacă lucrurile în parochia sa nu merg după cum se astéptă şi acésta nu e vina lui, este tras la rĕspundere în cele mai multe casuri fără nici o cruţare.

E imposibil ca un preot sĕ pótă face în parochie ceea-ce trebue făcut, de ar avé el cea mai maro bunăvoinţă; dacă nu are la îndemână un comitet compus din ómeni de inimă, şi o epitropie zelósă, căci el şi ce ar vrea, şi sci sĕ facă, nu póte face, de o parte pentru că i se pun obstacole chiar de cătră cei chemaţi a lucrá alături cu el; ĕră de altă parte, ii lipsesc mijlócele materiali, care în cele mai multe casuri sunt neapĕrat de lipsă. Şi chiar când ar fi cassa bisericei în stare a suportá unele cheltueli, epitropia ii denégă categorice ori ce sprigin, şi chiar cu legea în mână nu o poţi silí sĕ-ţi impli-

*) Parochul este membru natural al comitetului parochial şi cu neinsemnate escepţiuni preşedintele comitetului parochial; ceea-ce încă va se ţică ceva! Red.

*) Sĕ se arete starea lucrului la Preavenerabilul consistoriu. Red.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

IX. Colindă.

(Din comuna Cebea.)

Irod şi Solii.

Astăţi Domnul s'o născut,
Lumea cu dar s'o umplut
Sus în curtea lui Crăciun
S'a născut un Domn prea bun.
El în esle se născea,
Prin nuiele flori crescea,
Pe părepi făclii ardea,
Vestea-'n ţeară se ducea
La Irod cel împĕrat,
Şi Irod s'a supĕrat
Când Irod a auţit,
Trei soli mari el a gătit
El un sol mi trimitea,
Ca sĕ spună ce-o vedea.
Solul însĕ se pleca,
Eslea mândră o afla,
Domn frumos i se-arĕtă,
Cum e pruncul mitutel,
Bĕluşel şi sprintenel.
Tot în faşă de mĕtasă
Şi-'n haine mai alese
Şi-'n lĕgăn aurel
Şcutece de bumbăcel.
Solul ĕră sĕ-nturna
Lui Irod de povestia,
Dară Irod n'a creţut,
Căci el fórte s'a temut.
Şi când el nu se'ncredea
Mai un sol, că trimetea.
Solul însĕ se pleca,
Eslea mândră o afla,
Domn frumos i s'arĕta,
Cum e junele voios,
Când e tare sănĕtos.
Solul ĕră sĕ-nturna,
Lui Irod le povestia.
Dar Irod nu credea
Şi pe altul trimetea
Faţa lui sĕ o mai vaţă
Cum sĕ spună, cum se créţă.
Solul însĕ se pleca,
Eslea mândră o afla,
Domn frumos i se-arĕta
Şi boieriul cel bĕtrân,
Ce are barba până-'n sin,
Când trecea din tinereţe
Mestecând în căruntepe
Când legi drepte el croeste
Pentru cel-ce pătimesce.
Solul ĕră sĕ-'nturna
Lui Irod tóte-i spunea.
Ĕr Irod se minuna
Cum de Domnul se schimba.
Şi Irod nu mai credea,
Ci el singur purcedea,
El mergea, dar nu putea,
Tare de-a se apropia
La curtea Crăciunului
De sânţenia Domnului
De mirosul florilor,
De para făcliilor
Fie'n lume tot dreptate,
Ş'onchinăm de sănĕtate
Pe la gazde pe la tóte

X. Colindă.

(din Cebea.)

Sus boieri nu mai durmiţi
Timpul e sĕ ve gătiţi,
Casa sĕ o măturaţi,
Masa sĕ-o 'ncărcaţi,
Că umblăm sĕ colindăm.
Şi pre Domnul căutăm
S'o născut un Domn prea bun
Sus în curtea lui Crăciun,
S'o născut un Domn frumos
Numele lui e Christos!

— — — — — — — —

Nu durmim de astă sĕră
Tot şedem 'n priveghelă,
Din cea sĕră-ajunului
Până-ntr'a Crăciunului,
C'asceptăm pre Duchul sânt
Ca sĕ vină pre pământ,
Că e fiul ceriului
Şi e domn pământului!

— — — — — — — —

In cea sĕră-ajunului
Vin junii Crăciunului,
Câte patru, câte şepte
Ca sĕ cânte la feréstră,
Cruce-'n casă, rótă-'n masă
Boerésa afară ésă,
C'un colac, şi c'un cârnaţ
Colindă şi bagă-'n sac,
Şi c'o mână de parale
Sĕ ne bage 'n şĕrpare.
Fii boier tot sănĕtos
Sĕ-ţi ajute şi Christos,
Boierésă bucurósă
Sĕ-ţi ajute maica nóstră,
Şi de-acum până-n vecie
Mila Domnului sĕ fie,
Naşterea lui sĕ ne fie
La mulţi ani cu veselie.

Iuon dela rĕspântii.

néscă cererea, fiind-că este de lipsă conclusul comitetului parochial şi parochul este numai un membru al aceluia şi un singur judecătoriu, lăsând afară casul, când parochul nu este nici învitat la şedinţele comitetului parochial. *B.*

Când am terminat cu reproducerea capitlului „*Simeon Popescu*“ din broşura dlui P. Cosma, am indigitat, că vom mai reproduce un capitlu, care revarsă multă lumină asupra modului cum s'a înfiinţat „Tribuna“, un lucru cam puţin cunoscut până aci; sub acest capitlu: **„Tribuna“,** se marchézá fórte bine activitatea şi unele momente din ţinuta politică a ei

Autorul arĕtând cum a fost atăcat încă dela început de acésta fóie, care atât de neurbană a fost, încât nu a voit să i publice nici reflecsiunile la atacurile din doi Nri consecutivi, după-ce reproduce aceste reflecsiuni publicate în Nr. 29 din 1886 al „Tel. Rom.“, continuă astfeliu:

Pentru lămurirea situaţiunei merg de astădată cu un pas mai departe şi mai fac unele revelaţiuni din cele ce mi-le reservasem în reflecsiunile de mai sus.

Pe o di în luna lui Aprile 1884, convocase fundatorii „Institutului tipografic“ o conferenţă aici la Sibiiu, la care erau chemaţi şi unii esterni din cei se subscrisese acţiuni.

Din cei chemaţi au venit şi domnii: Iuliu Coroian din Cluş şi Augustin Muntean din Deş.

Acesti domni, când subscrisese acţiuni de ale „Institutului tipografic“ credeau, că acela va fi „Ateneul Român“ iniţiat prin comitetul naţional, şi vĕdând că din conferenţă lipsesc membrii comitetului au interpelat pe fundatori de causa absentării dlui Bariţiu etc.

Luminaţi despre situaţiune au propus să se încerce o fusiune între „grupul“ fundatorilor şi între comitetul naţional.

În urma acesteia, comitetul naţional a fost provocat să esmită din sinul seu trei membri, cari întruniţi cu alţi trei membri esmişi din conferenţa „grupului“, se discute asupra condiţiunilor, sub cari eventual s'ar putea realisá fusiunea.

Comitetul naţional a primit învitarea cu tótă prevenirea, şi a esmis din sinul seu pe d-nii George Bariţiu, Visarion Roman şi pe mine, ér esmişii conferenţei „grupului“ au fost d-nii Dr. Aurel Brote, Iuliu Coroian şi Aug. Muntean.

Ne-am întrunit în scopul amintit la casa lui V. Roman.

Ni s'a spus din partea esmişilor conferenţei, că scopul ar fi, ca comitetul naţional se nu înfiinţeze „Ateneul Român“ aşa precum se proiectase, ca adecă direcţiunea aceluia să constee numai din membrii comitetului, ci să se combineze o direcţiune din membri de ai comitetului şi din membri de ai grupului „Institutului tipografic“, apoi împreună să continue acuirarea subscripţiunilor de acţiuni, ér activitatea să se încépă cu scóterea unui diar cuotidian, carele să fie organul partidului naţional.

Cel dintâiu carele a luat cuvêntul asupra acestei propuneri am fost eu şi am dis că:

„ca preşedinte al comitetului naţional m'a-şi bucurá, dacă s'ar puté realisá o învoéla între fundatorii „Institutului tipografic“ şi între comitetul naţional astfeliu, ca să se ajungă scopul, pentru carele intenţionézá comitetul naţional înfiinţarea „Ateneului Român“ *fără ca prin acésta învoélă să se compromiţă comitetul naţional şi causa naţională;* eu însĕ, cunoscênd elementele din cari este compus grupul „Institutului tipografic“ şi scopul pentru carele vor ele să înfiinţeze la moment diariul, dechiar din capul locului, că nu voiu să am nici o influinţă nici directă nici indirectă asupra institutului, ce eventual s'ar înfiinţa în urma fusiunei intenţionate, prin urmare, la combinarea direcţiunei *să nu se reflecteze la persóna mea, căci eu chiar ales fiind, n'a-şi primí se fac parte din direcţiune*“.

Dl Muntean: „Eu sum un „grader Michel“, carele nu port mâţa în sac, şi ca atare vin a-ţi face descoperirea: că comitenţii nostrii nici n'ar primí o combinaţiune, în carea ar fi şi persóna Dtale, căci din toţi membrii comitetului naţional *numai pe Dta nu te-ar voí nici la un cas de membru în direcţiune*“.

Dl Coroian: „Ér eu dechiar, că într'o direcţiune, la carea dl Cosma nu póte luá parte, nici eu nu voiu întrá, deci să nu se reflecteze nici la persóna mea“.

După acésta întroducere s'au pornit pourparleurile şi în fine s'a făcut o combinaţiune „ad referendum“pentru conferenţa fundatorilor „Institutului tipografic“ în carea pe esmişii comitetului naţional i-a representat V. Roman.

Când ne re'ntorceam dela casa lui V. Roman, eu cu Dl Dr. A. Brote eram cei din urmă şi conversam despre cele întêmplate.

Într'altele i-am dis şi următórele:

„Îmi pare fórte rĕu de pornirea acésta, căci precum prevĕd eu lucrurile, nici din una nu se va alege nimică“.

„Ba da! — dice dl Brote — căci eştia — ţintind la fundatorii „Inst. tipogr.“ — sunt resoluţi să înfiinţeze „Insitutul tipografic“ şi să scóţă diariul cu ori-ce preţ, ori va succede fusiunea, ori ba.“

„Cu atât mai rĕu“, — reflectaiu eu — „căci în acel cas se va şi paralisá înfiinţarea „Ateneului Român“ şi în scurt timp se va consumá şi capitalul social al „Institutului tipografic“, pentru-că astădi este imposibil la români să subsiste un diar cuotidian numai din prenumeraţiuni, ér un capital de fl. 40,000 nu póte produce atâta cât se acopere deficitul inevitabil al unui asemenea diariu, ci în câţiva ani se va mâncá capitalul însuşi, şi atunci nici „Ateneul Român“, nici „Institutul tipografic“, nici diariu, numai ruşinea şi paguba şi morală şi materială“.

Încercarea de fusiune n'a reuşit, pentru-că „grupul“ nu a primit condiţiunile comitetului.

„Grupul“ a mers înainte pe calea începută. A înfiinţat „Institutul tipografic“, ér acesta numai decât şi-a început activitatea cu „Tribuna“. Conferenţa naţională din Iuniu 1884 a aflat deja pe „Tribuna“ mare şi tare.

„Cine n'a cunoscut până acum secretul nascerei „Tribunei“ póte vedé din „descoperirile d-lui A. Muntean, că eu şi „metropolitul Miron“ formam deja un punct al programei „Tribunei“, încă înainte de botezul ei, eram a priori meniţi de nutremêntul diarului.

La conferenţa din 1884 am mers şi mai departe. Sciam că „grupul“ intenţionézá să-şi câştige pentru fóia sa patentă de „organ al partidului naţional“, dar vĕdênd, că terenul nu este încă destul de bine cultivat spre acest scop, nu cutézá se iésă pe faţă cu acéstă dorinţă

Eu credeam, că şi în astă privinţă le fac un bun serviciu, dacă me voiu dá la o parte.

Am rugat deci pe membrii conferenţei, ca la compunerea noului comitet *se numai reflecteze la persóna mea,* căci eu me retrag cu totul de pe terenul politic, espunêndu-le şi motivele, motive destul de ponderóse ca să fie considerate.

Conferenţa totuşi m'a ales şi în noul comitet, eu însĕ după ce am provocat un conclus, în sensul căruia, comitetul este autorisat a se întregí, dacă sau prin mórte sau prin abdicere se nasc vacanţe în sinul seu, — încă în aceeaşi di, nainte de constituirea comitetului am abdicat şi de atunci încóce nu m'am mai ocupat cu politica, nu i-am turburat apa „Tribunei“, nici în comitet, nici afară de comitet, — de mine deci putea să ajungă măcar în fruntea comitetului naţional. (Va urmá).

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Din incidentul anului nou Maj. Sa s'a îndurat graţios a numí pe ministrul Welserscheib membru în casa magnaţilor, ministrul de culte Gautsch a primit baronatul, Falkenheim a primit marea cruce a ordinului Leopoldin, ér ministrii Schönborn şi Zelesky coróna de fer clasa I.

* Invitare la balul arangiat de „Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ ce se va ţiné în 5 Februariu 1890 st. n. în sala hotelului la „Împĕratul roman“. Inceputul la 8 óre séra.

Venitul curat este destinat în favorul reuniunei.

Preţul de întrare: *a*) de persónă 1 fl. 50 cr.; *b*) membrii de familio câte 1 fl. 50 cr. de persónă; ér dela 3 persóne în sus de fie care persónă câte 1 fl. Loge mare 8 fl.; loge mică 5 fl.

Bilete de întrare se vênd în diua balului înainte de amĕdi dela 10—12 şi după amĕdi dela 3—5 óre la hotelul „Împĕratul roman“ camera Nr. 1 şi séra la cassă. Abonare la loge se póte face la d-na presidentă a reuniunei, Maria Cosma, strada Baier Nr. 1.

* (Defraudări.) Mare sensaţiune a provocat în Pojon scirea, că cassariul comitatens Bittó a dispărut fără de veste. Bittó, care avea să predea în diua de prima Ianuariu cassa noului cassariu ales, a luat o sumă de 57,268 fl, din banii dela scaunul orfanal.

* (Ciorapii reginei.) Regina Italiei Margareta este recunoscută pentru binefacerile şi dărnicia sa. În dilele trecute întêlnì o fetiţă şi fiind că-i plăcea de ea, o rugă să-i facă o păreche de ciorapi pe o di anumită, când avea să mérgă la o petrecere. Fetiţa se presentă cu ciorapii tocmai la timp. Reginei îi plăcù şi mai mult şi dăruì pe fetiţă cu alţi doi ciorapi, într'unul însĕ îi băgă mai multe piese de aur, într'altul dulceţuri. Mai târdiu regina trimise să întrebe, ce a făcut cu ciorapii; ér fetiţa dete curieriului următoriul rĕspuns în scris: Scumpă regină! Cu ciorapii am avut mare măchnire, tata mi-a luat pe cel cu aurul, fratele meu pe cel cu dulceţurile, ér eu nu-i am până în diua de adi.

* (Afacerea cu pădurile năsĕudenilor.) In dilele acestea s'au continuat pertractările cu privire la munţii şi pădurile năsĕudenilor pentru cari făcea pretensiune familia Kemény. La pertractări au luat parte fostul comisariu regesc bar. Desideriu Bánffy; secretariul de stat Fehér şi Teleszky, ér din partea familiei comitele suprem bar. Koloman Kemény. Familia primesce ca despăgubire odată pentru totdeuna suma de 316.000 fl.

* (Teatrul german din B-pesta) După catastrofa întêmplată directorul teatrului a făcut paşii necesari, ca să i se concédă a ridicá un nou teatru după tóte cerinţele singuranţei publice. Spre scopul acesta s'au şi angajat mai mulţi bancheri, cari vor contribuí la ridicarea noului teatru. Afară de acésta au încurs sume considerabile de bani dela privaţi şi alte societăţi teatrale. Maj. Sa monarchul încă a dăruit 1000 fl. pentru personalul teatrului, carele 'şi capĕtă plata regulat cu puţine reduceri.

* (Mórte causată prin foc.) In comuna Verendin din comitatul Caraş-Severin, scrie „F. Diecesană“ în sĕptĕmâna trecută într'o casă tăcêndu-se foc în cuptoriu şi umplêndu se chilia cu cânepă ca să se usce bine spre a-o milinţa s'a întêmplat de a luat tótă cânepa flacără. In chilie se afla o fetiţă de 6 ani, carea punea cânepa lângă cuptoriu să se usce. Fetiţa vĕdênd focul, începù a strigá „curi mamă“, şi alergând prin chilie nu putea găsí uşa ca să ésă afară. Mama fetiţei, care era în curte, ajungênd în chilie, nu putea vedé pe nenorocita fetiţă prin fum şi flăcări, când o zărí şi o scóse afară tótă arsă era mai mórtă. După acea sermana femeie mai încercà de a scóte din odaie şi alte lucruri, dându-i ajutoriu şi sócra sa. Ele însĕ nu numai că nu putură se scape nimic de furia focului, ci se arseră fórte greu, astfeliu, că în a cincea di muriră amândouĕ, ér fetiţa murise mai nainte, a dóuă di după catastrofă. Bărbatul casei pe timpul nenorocirei era în pădure, dênsul remase deodată singur: fără mamă, fără socie, şi fără fiică, numai cu amara durere în inimă.

* (Sinucidere în biserică.) Din Timişóra se comunică, că Duminecă la 10 óre a. m. după-ce se terminase missa în catedrala catolică rĕsună deodată o împuşcătură. Tot publicul a rĕmas înmărmurit, credênd, că se restórnă asupra lui zidurile bisericei. Deodată se observà căděnd lângă un colţ al altariului un tiner, ţinênd în mână încă revolverul, cu care îşi puse capĕt dilelor. Din epistolele ce i-au rĕmas reese, că datoriile şi lipsa de bani l'au îndemnat să-şi ia viéţa. Pentru ce tocmai în biserică pe timpul serviciului divin, nu o spune în nici o epistolă!

* (Un isvor cald în lacul Garda.) În lacul Garda s'a descoperit un isvor cald. Cam 200 metri in ost dela peninsula Sermiome s'a vĕdut mai demult clocotind apă. Cu ajutoriul duor cofundători veneţieni s'a putut descoperí acest isvor. El are + 37° Celsius, aşa dar aprópe temperatura termelor dela Gaststein.

MONITOR. 50

Calendariul sĕptemânii

24 — 30 Decembre.

24 Duminecă: Evgenia, Vasila, Filip, Protast, Iachint Nicolau monachul, Achaic, Antioch, Vitimion, Afrodisiu, Grat, Achmed. *25. Luni*: (†) Nascerea cea după trup a Domnului Dumnedeului şi Mântuitoriului nostru Iisus Christos. *26 Marţi:* (†) Soborul Preasântei Născătórei de Dumnedeu şi pururea fecióre Mariei, Evtimiu, Constantin cel din Iudei, Evarest, Constantin Rusul. *27 Mercuri:* (†) S. Apostol, întâiul Martir şi Archidiacon Stefan, Teodor însemnatul, Teodor archiepiscopul Constantinopolei, Luca triglinul. *28 Joi:* SS. douĕdeci de mii de Martiri, arşi în biserica Nicomidiei, Indis, Gorgoniu Petru, Zinon, Mardoniu, Doroteu, Teofil diaconul, Migdoniu, Glicheriu, Nicanor, Secund, Vavila, Simon. *29 Vineri:* SS. patru-spre-dece mii de prunci, cari s'au ucis de Irod în Vitleemul Iudeii pentru Christos, Marcel, Tadeu, Veniamin, Atinodor, Georgiu episcopul Nicomidiei. *30 Sâmbătă*: Anisia, Zotic preotul, Teodora, Fileter, Leon archimandritul.

Rituale bisericesci.

Duminec a din 24 Decembre înaintea Nascerei lui Christos, a Sânţilor Părinţi. Cântările din Octoich tonul 5 şi din Mineiu ale Inainte Prăznuirea şi ale Sânţilor Părinţi. La Utrenia din Octoich nu se cântă nimic, ci numai din Mineiu ale înainte Prăznuirei şi ale SS. Părinţi. Evangelia invierii a 8-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriţi-l“

Luni în 25 Decembre: (†) Praznicul Nascerei Domnului. Cântările din Mineiu ale Praznicului. La Utreniă. Polieleu, Antifóne, Evangelia dela Mateiu cap. 30 st. 18. Nascerea lui Iisus Christos aşa a fost.... Catavasia: Christos se nasce, măriţi-l.“ Liturgia a S. marelui Vasiliu. Irmosul praznicului: „Taină strĕină vĕd.“

Marţi în 26 Decembre: (†) Soborul Preasântei Născătórei de Dumnedeu. Cântările numai din Mineiu. Irmosul Nascerei lui Christos, care se cântă până la eşirea praznicului.

Loterie.

Marţi în 31 Decembre 1889.

Sibiiu: 52 28 57 10 81

Nr. 3676 [259] 1—3

CONCURS.

Devenind în comuna mare **Poiana** postul de notariu vacant, pentru definitiva ocupare prin alegere, se escrie prin acésta concurs cu următórele

Emolumente:

1. Salariu anual de 600 fl.
2. Bani de cuartir 80 fl.
3. Relut de lemne 40 fl. şi
4. Competinţele normate prin statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuali pentru ocuparea acestui post instruate cu documentele necesari despre cualificaţiunea prescrisă în § 74 XXII 1886 şi § 6 I. 1883 au de a se presentá subscrisului protopretor până *în 15 Ianuariu 1890 la 6 óre după amĕdi.*

Mercurea, în 22 Decembre, 1889.

Protopretorele cercual:

I. Branisce.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învețături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povețuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povețuiri primite dela învețătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națională, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Ediținea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura cat chetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 27—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 139 Sibiiu, Sâmbătă 23 Decembre 1889, (4 Ianuariu 1890). *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Nascerei Domnului nostru Iisus Christos“ Nrul procsim va apăré Joi în 28 Decembre v.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediție se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 22 Decembre.

În punctul 13 al §-ului 23 din statutul organic se înșiră tacsativ relele, cari trebuesc sĕ fie delăturate din parochie, dacă comitetul parochial vrea sĕ aibă un material bun pentru lucrările reservate competenței sinodului parochial.

Religiositatea și moralitatea trebue susținută în parochie, datinele stângace și desfrênarea trebue desrădăcinate, și tóte aceste comitetul parochial trebue sĕ le facă prin aplicarea de mijlóce morale, și prin pedepse mai mici bisericesci.

In § 6 al statului organic se dispune, că în sinodul parochial iau parte toți parochienii maioreni, de sine stătători, nepĕtați, cari 'și împlinesc datorințele parochiale.

Când a venit așadară congresul la anul 1878 și a dispus în § 5 al regulamentului pentru parochii ca consemnarea membrilor sinodului parochial sĕ o facă comitetul parochial, prin acésta a pus în mâna comitetului o armă puternică, i-a dat posibilitatea de a aplicá un mijloc moral pentru susținerea religiosității și a moralității în parochie, i-a dat posibilitatea aplicărei de pedepse bisericesci pentru indreptarea relelor, respective pentru crearea de lucruri temeinice pentru ulterióra desvoltare bisericéscă.

Cu acésta armă în mână comitetul parochial póte curăți representanța bisericéscă, va se dică sinodul parochial, de elementele cele netrebnice, de parochienii cei pĕtați, de acei ómeni, cari nu-și împlinesc datorințele lor cătră biserică, fie prin purtare, care vătĕmă religiositatea, fie prin purtare, care lovesce în moralitatea publică, fie prin luarea după datine stângace, fie prin desfrĕu, fie prin ocolirea bisericei, fie prin nesupunerea față cu conclusele sinodului în ce privesce contribuțiunile pe séma preotului sau a învĕțătoriului. Cu un cuvênt combinat § 23 punct 13 cu § 6, unde se cere viață nepĕtată și implinirea datorințelor parochiale, comitetul parochial are la dispositiune o forță morală, care bine aplicată la tot casul aduce duple resultate bune: feresce sinodul parochial de elemente, cari nu au inimă pentru biserică, le eschide dela conlucrarea în agendele din parochie, și prin aplicarea acestei pedepse bisericesci aduce pe cei rătăciți la reson, și îi face érăși membrii folositori bisericei.

Consemnarea membrilor sinodului parochial o face, după cum am mai accentuat, comitetul parochial în ultimele ḑile ale lunei lui Decembre, și o face în conlucrare armonică cu parochul locului, care este membru natural al comitetului parochial. In acéstă consemnare trebue sĕ vină toți acei parochieni, cari întrunesc condițiunile cuprinse în § 6 din statutul organic.

De basă a lucrărei servesce deci consemnarea tuturor parochienilor, va se ḑică a tuturor acelora, cari sunt membrii ai parochiei.

Pe parochienii acestia are sĕ-i cérnă comitetul parochial în frica lui Dumneḑeu și cu deosebită considerare la interesele generale ale bisericei. Ca mĕsură vine § 6, care dispune, că: în lista acésta au sĕ între parochienii majoreni, de sine stătători, *nepĕtați* și dintre acestia toți numai aceia, *cari își împlinesc datorințele de parochieni.*

Nu este acésta o lucrare atât de indiferentă, încât sĕ nu merite deosebită considerațiune, căci după cum am arĕtat, ea este un mijloc moral, dat în mâna comitetului parochial, ca sĕ dea intrare în sinod numai parochienilor vrednici, cari țin la cinstea și omenia lor de români ortodocsi, și cei nevrednici sunt făcuți atenți sĕ se indrepte.

Mai departe consemnarea acésta în tóte impregiurările trebue sĕ fie la îndemână, ca sĕ se scie: cine póte luá parte în sinodul parochial.

Consemnarea făcută se dă parochului, ca înainte de ținerea sinodului parochial ordinariu din luna lui Ianuariu cel puțin cu 8 ḑile sĕ o cetéscă în biserică spre acel scop, ca dacă cineva se crede neindreptățit, se recurgă la sinodul parochial ordinariu.

Reclama la sinodul parochial se póte face în scris sau cu vorba, ea se póte face și pentru altul însĕ și contra altuia.

Asupra indreptățirei sau neindreptățirei reclamei decide sinodul parochial în ședința sa ordinară și cu acestea consemnarea membrilor este în rênduélă. Contra decisiunei sinodului se póte luá recurs la consistoriul eparchial.

Ca de încheere recapitulăm momentele mai de căpetenie:

1. In sinodul parochial pot luá parte numai credincioși de ai bisericei nóstre, cari sunt parochieni, va se ḑică, cari sunt primiți în regulă în parochie.

2. Consemnarea membrilor sinodului parochial o face comitetul parochial în conțelegere cu oficiul parochial, și o face la finea fie cărui an solariu.

3. Inainte de ținerea sinodului parochial ordinariu din Ianuariu (§ 12 st. org.) cel puțin cu 8 ḑile mai nainte parochul cetesce în biserică consemnarea membrilor sinodului parochial, ca eventual sĕ se pótă face reclamă.

4. Asupra reclamelor decide sinodul parochial ordinariu. Contra acestor decisiuni se póte face recurs la consistoriul eparchial în terminul din § 16 al st. org.

5. Consemnarea se face la finea fie-cărui an solariu cu valóre pentru anul solariu viitoriu. Va se ḑică, ea se face numai odată, în fie-care an se rectifică numai în sinodul parochial ordinariu, și trebue bine conservată, ca sĕ nu se pérdă, și se pótă formá în decursul anului basă la lucrările sinodului, convocat de câte ori va cere trebuința.

Revista politică.

E cu totul caracteristică desfășurarea lucrurilor în Boemia. Cestiunea de a se aplaná neințelegerile între germani și cehi era dorită din tóte părțile și afară de cehii tineri, cari nu vor sĕ scie de nici o pretensiune a germanilor, toți păreau, că lucră pentru a se puté ajunge cât mai îngrabă la o împăcare comună.

Aḑi conducĕtorii germanilor sunt în Boemia, contele Thun a călĕtorit la Viena pentru a se inspirá de tendințele celor de sus și conferințe de con-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

(Urmare.)

Archirie ḑise: cine va slugí domnu seu cu dreptate, și va isprăví slușba, nu va fi gâscariu, ce mare om va fi, și la mai mare cinste de toți. Și creḑù Faraon împĕrat, și-i ḑise, pasă, și sĕ-mi faci o funie de năsip, sĕ-mi leg mânzii mei. Archierie luă un sfredel și sfredelì păretele casei: și dederă razele sórelui pe găuri, și ḑise: strînge Dómne funea, ér de-ți va mai trebuí și alta-ți voi face. Faraon ḑise: Sĕ-mi faci cetate nici în ceriu nici pe pământ. Și făcù Archirie hamuri și înhămà vulturii, și băgà un cocon într'o răcliță de brad, și-l învĕță Archirie când va fi sus se strige coconul, și se ḑică așa de trei ori: aduceți var și cărămidă, că șed meșterii fără lucru. Și înhămà vulturii în racle, unde era coconul, și le arătà carne într'o frigare, și sburară vulturii după carne și cu racla după ei, și se suiră sus, și strigà coconul de trei ori, aduceți var și cărămidă, aduceți că meșterii stau fără lucru. Și auḑì împĕratul, și toți boerii. Și ḑise Archirie, eu am adus împĕrate meșterii, ér împĕrăția ta se trimiți slugile și ómenii se sue varul și cărămida.

Ér împĕratul ḑise, cum te chiamă, el ḑise, Archirie me chiamă cinstite împĕrate, și mai nainte scia Faraon, că l'au tăiat, și-i ḑise, fii ertat abré câne. Ér coconul plecà frigarea cu carnea în jos, și se slobozirà vulturii după carne pre pământ, și eșì coconul din raclă, și merse la Archirie. Și Faraon ĕră ḑise: abré câne sĕ-mi spui cui me potrivesc eu. Archirie ḑise: sórelui. Dară boerii mei, el ḑise: ca raḑele sórelui. Dară ce este un copaciu cu 12 ramuri, și pe un ram 4 cuiburi, și într'un cuib 7 óuĕ, unul negru și altul alb; Archirie ḑise: copaciul este anul, 12 ramuri sunt 12 luni, într'o lună 4 cuiburi, 4 sĕptĕmâni, într'o sĕptĕmână 7 óuĕ, 7 ḑile cel negru noptea, cel alb ḑiua, Faraon ḑise: Blagoslovit se fii Archirie, și-l cunoscù și-l întrebà de tot și-l mânà la domnu-seu la Sinagrit împĕrat, și se închinà cu slușba, și-l dărui cu daruri multe. Și le dede Archirie tóte armașului celui mare, ce-i scosese capul. Ĕră Archirie au cerut pe nepotu-seu Anadan, și-l dede împĕratul în mâna lui Archierie legat. Și-l duse la casele lui, și au început a-l bate cu toege de corn, și-l bătù pănă ḑise Anadan: nu me ucide părintele meu sĕ-ți fiu comis la cai. Archirie ḑise, ba fĕtul meu, că tu ai fost ca órecând, și legà un om măgariul cu o fune rea, și se deslegà măgariul și fugí. Ĕră un lup întâlnì pe măgariu, și-i ḑise: bună calea măgariule. Măgariul ḑise: Se nu fie bună calea stăpânu meu, că m'au legat cu o fune slabă, și tu me vei mâncá. Și ér ḑise Anadan, nu me ucide părintele meu, sĕ-ți fiu pĕcurariu la oile tale. Ér Archirie ḑise: ba fĕtul meu, că tu ai fost ca și lupul, când învĕța carte, și-i ḑise dascălul, ḑi lupule, az, buche, vid, glagol, el ḑise: miel, ezi, oi, capre. Dascălul ḑise: că rĕu ḑici tu lupule, el ḑise, dascăle, învațĕ-me carte mai tare, că se apropie caprele de pădure. Și ĕră ḑise Anadan: nu me omorì părintele meu, sĕ-ți fiu porcariu la porci. Archirie ḑise: ba fĕtul meu, că tu ai fost ca un pom pe țermurele unei ape, deci câte póme făcea, tóte pe apă se ducea, așa fù și învĕțătura mea, care te învĕțam nicăirea n'a fost. Și ér ḑise Anadan, nu me ucide părintele meu, că ce vei vré, acea-ți voi face. Archirie ḑise: ba fĕtul meu, că tu ai fost ca lupul, când mergea pe urma oilor: ér pĕcurariul ḑise: ce mergi așa tare lupule; lupul ḑise: doru-me ochii, și-mi-i lécul praful oilor. Ér lui nu-i era de léc ci-i era se apuce vre-o óie, se o mânânce. Așa și tu fĕtul meu, nu ți-a fost destul învĕțătura mea, ci tu ai vrut se-mi mânânci capul meu, ci ți-ai mâncat capul teu. Si-l bătù pănă murì: coreț Anadan.

Și am scris eu logofĕt Mateiu Voileanu, cu îndemnarea soției mele Mărinca, șĕḑênd în Șoimușul românesc, anul 1768, Feb. 27.

(Va urmá).

ferinţe se ţin în scopul de a se ajunge la o înţelegere. Tocmai în ajunul înţelegerei însĕ, vine presa cehă cu surprinderi, şi nu atât a cehilor tineri, cât mai mult a partidului lui Rieger, şi face pe cehi responsabili la urmări din împĕcarea cu germanii. Demnitatea poporului ceh nu se póte luá în bătae de joc, într'atâta, încât sĕ se cobóre din înălţime şi sĕ împlinéscă dorinţele unei opositiuni facţióse, care n'are curagiul sĕ-şi apere interesele pe băncile dietei. Prin aceea, că cehii vor luá parte la conferinţe, se compromit drepturile poporului ceh; ér demnitatea lui reclamă, ca sĕ fie tréz şi sĕ şi apere interesele cu cea mai mare sfinţenie, ţice presa cehă.

Contele Taaffe a început însĕ opera, el şi voesce sĕ o termine, fĕr a se amestecá în partide. Şi se astéptă cu mare încordare terminarea acestei cestiuni, deóre-ce se scie, că dela ea atârnă şi direcţiunea politică a actualului guvern austriac şi totdeodată şi ulteriora desvoltare a lucrurilor în Boemia. —

Se vorbesce, că bĕtrânul cancelariu, principele de Bismarck, care se retrăsese de lume la Friedrichsruhe va vení în curênd la Berlin şi se va avêntá în desbaterile parlamentare. Cu deosebire va luá parte la desbaterile bugetului pentru rĕsboiu şi asupra legei socialiste. Lumea se astéptă deci ér la enunciaţiuni importante asupra politicei, ce predomnesce în Europa şi asupra direcţiunei politice, ce se dirigéză din Berlin. —

Fără a-şi anunţă mai dinainte candidatura, ministrul de interne frances, Constans, a fost ales Sâmbăta trecută în oraşul seu natal, Toulouse, de senator. Vorbirea, carea o a ţinut ministrul după alegere, e interesantă din punct de vedere politic. După doue-ţeci de ani în luptă pentru democraţie, ţice dl Constans, ar fi de prisos a mi mai spune dogma politică, cu tóte acestea trebue sĕ declar, că eu sunt un aderent al păcei şi al politicei liniştite, prin urmare şi un contrariu înverşunat contra agitaţiunei facţióse şi a neordinei, ce se înscenéză mereu prin tulburători. Cu privire la cler, Constans, a rĕspuns, că acestei clase trebue sĕ i-se dea respectul cuvenit; micile neinţelegeri, cari au provenit din causa, că unii preoţi n'au voit sĕ se supună legilor, se vor aplaná, deóre-ce şi preotul ca cetăţén este supus lor. Cât privesce deschilinirea bisericei de stat, a accentuat ministrul, că nu e acum timpul oportun, guvernul are deocamdată a resolví alte afaceri. Cestiunei economice trebue în primul rênd ajutată şi regimul nici nu va încetá a lucrá pentru îmbunătăţirea sorţii ţĕranului, carele a mântuit republica. Trebue redusă darea fundamentală şi introdus creditul agricol. A sosit césul, ţice ministrul, în care toţi aceia, cari au combătut republica, precum şi aceia, cari o au apĕrat, sĕ depună armele şi sĕ se ocupe cu interesele generale, ce le reclamă ţara. —

Proiectul de dare în judecată a ministeriului Ioan Bratianu începe a fi discutat din partea presei. „Românul“ care promite, că va mai revení, scrie între altele în primul seu: Aţi, când suntem în positiune de a vedé spiritul, de care a fost animată comisiunea, când a cercetat datele şi s'a alcătuit lucrarea, ne credem datori a nespune părerea asupra-i şi stăruim: că raportul comisiunei este departe de a-şi atinge scopul; că este o lucrare de ură; că aduce ca probă lucruri, cari în loc de a face bine causei, o sdruncină din temelie; că în loc de a fi oglinda greşelelor din trecut, el nu este decât un act de rĕsbunare şi încă de rĕsbunare neleală, făcută de unii, cari au puterea, în contra altora, cari nu o au.

„Tribuna“.

(Urmare.)

Cu tóte acestea ceea ce prevedeam eu s'a întêmplat, *dar într'un mod, la care nici cei mai mari inimici ai némului românesc uu s'au putut ascepta.*

Devisa „Tribunei“ — după o epistolă a d-lui Diamandi Manole ddto 13/25 Februariu 1884 adresată preşedintelui comitetului naţional, prin carea ca membru al comitetului naţional a refusat a aderá la conclusul aceluiaşi comitet relativ la înfiinţarea „Ateneului Român“ — trebuia se fie: „a apĕrá interesele naţionale pe basa programei conferenţei naţionale din Maiu 1881 şi a combate pe toţi domnii mari şi mici cari vor stá în cale şi vor alterá principiile de interes general naţional“.

Încât privesce „apĕrarea programei naţionale din 1881“ — accea cred, că a fost intenţiunea dlui D. Manole, în mâna acelora însĕ, cari au esecutat principiul, a fost numai pretecst ad captandam benevolentiam celor mai slăbuţi.

Dovadă lungul şir de articoli publicaţi în „Gazeta Transilvaniei“ contra „Tribunei“ pentru modul în care apĕrá ea programa naţională, mai mulţi articoli ai „Tribunei“, cari „bîjbăie“ de termini echivoci, ba sunt şi de aceia, în cari se ţice apriat, că p. e. „Autonomia Transilvanei“ este un punct în programa naţională, asupra căruia ne putem târgui, până când în fine în N-rul 244 din 9 Novembre n. 1887 întrĕga programă naţională a partidului seu, carele „este în faşe este încă mic, dar bine organisat, care partid este viitoriul mare partid naţional, şi carele ţi de ţi va cresce, se va închega bine şi se va înmulţi cu elemente tinere şi incoruptibile“ — o reduce la legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor, şi ţice:

„Ţinem însĕ a fi un element de ordine, — acceptăm deocamdată terenul legal creat prin legea naţionalităţilor din 1868, şi pe acest teren voim a înaugurá o eră nouă în viéţa politică a némului nostru. Pe acest teren legal ne vom luptá cu toţii pentru tron şi pentru naţiune“.

Întreb eu pe dl Manole: ce a mai rĕmas aci din programa conferenţei naţionale din Maiu 1881?

Ce este opositional chiar, în acésta programă nóuă, pe basa căreia voesce „Tribuna“ a înaugurá o eră nouă în viéţa politică a némului nostru?

Cu acéstă programă, până când legea de naţionalităţi nu este abrogată prin altă lege, ori-care partid guvernamental este datoriu sĕ ve priméscă în sinul seu; „viitoriul mare partid naţional“ representat prin „Tribuna“ stă pe aceleaşi base cu dl Tisza şi într'adevĕr este o enigmă persecuţiunea de care s'a bucurat „Tribuna“ din partea guvernului pentru echivoca sa ţinută politică.

N'a apĕrat deci „Tribuna“ „programa conferenţei naţionale din Maiu 1881“, ci din contră a abandonat o, şi a abandonat pe însuşi partidul naţional organisat pe basa acelei programe, nisuindu-se a-şi creá şi „închegá“ un nou partid naţional, pe base nóue, cu programă nóuă, întrodusă cu frase mari, carea însĕ în esenţă este fórte inocentă, este minimul pretensiunilor naţionalităţilor, o programă, pentru care se póte espune ori-care funcţionariu al statului.

Partea a dóua însĕ a devisei, adecă: „şi a combate pe toţi domnii mari şi mici, carii vor stá în cale şi vor alterá principiile de interes general naţional“ — a cultivat-o după un „tipic“ propriu al „Tribunei“ astfeliu, încât o invasiune de tătari n'ar fi putut devastá némul românesc mai cu efect decât l'a devastat acest organ al „grupului independent“ românesc.

Se însoţesc nisce ómeni, dintre cari numai unul este cu óre care „trecut politic“, dar şi acel trecut este opus „programei naţionale“, ér ceialalţi toţi sunt nisce cantităţi necunoscute în politică, şi încât sunt cunoscuţi sunt „oportunişti“, — toţi însĕ parte tineri începĕtori, parte ómeni pătimaşi, cu chemarea de a *„combate“ pe unii români* sub pretecst, că aceia, ar stá în cale şi ar alterá 'principiile de interes general naţional“.

Dar frasa „de interes general naţional“ este atât de largă, atât de „generală“, încât în cadrele ei încape ori ce voesci, şi om sĕ fie cel ce va scí distinge corect: care fapte politice pot avé efectul numai de a alterá interesesele „generale“ naţionale? ér dată în mâna unor tineri neesperţi şi în mâna unor ómeni pătimaşi acéstă armă periculósă este: a dá tăciunele aprins în mâna copilului sau a nebunului sĕ se jóce cu el sub streşina unei case acoperite cu paie.

Şi se pare că acéstă frasă din adins a fost stilisată astfeliu, numai ca se pótă „combate“ fără sfială pe persónele, pe care unii a priori le luase la ochi.

La început atitudinea „Tribunei“ era corectă şi eu unul începusem a me bucurá, că m'am înşelat în presupunerile mele, dar astă bucurie n'a durat mult, a început a se manifestá nervositatea, care a tot progresat până la deliriul, ce a culminat în desorganisarea societăţii române din Sibiiu, în insultarea Reuniunei femeilor române din Sibiiu şi a scólei sale de fete, apoi în încercarea de a desorganisá scóla superióră de fete a „Asociaţiunei transilvane“.

Ori-ce a făcut şi ori-ce n'a făcut metropolitul gr. or. din Sibiiu tot a fost rĕu, şi tot spre stricarea naţiunei şi a bisericei. În cósta lui şi-au pus spion, pe carele l'au plătit cu bani grei, numai ca sĕ le adune tot feliul de minciuni, din cari au făcut capital politic şi moral cu scopul de a-l face imposibil în sus la guvern şi în jos la credincioşii sei.

Au scris despre capul bisericei române gr. or. din Ungaria şi Transilvania într'un limbagiu de surugii ne mai pomenit în jurnalistica nóstră, şi acel limbagiu a devenit cu atât mai vehement şi mai obrasnic, cu cât regisorii sciau bine, că în astă direcţiune pot lucrá nesupĕraţi de nimene, căci Metropolitul nu se dimite la polemii ţiaristice, nu este omul, carele cérca popularitate prin frase şi prin lingueşiri la cei guralivi, ci ignoréză tóte provocările ţiaristicei şi îşi află mângăerea numai în împlinirea datorinţei sale fără sgomot, ér când stă faţă în faţă cu organele bisericei, îndreptăţite a-i esaminá faptele, — cu sinódele şi congresele bisericei, are generositatea a primí rĕspunderea şi pentru faptele altora, *pentru faptele lor chiar.*

A trebuit sĕ vină representanţa bisericei şi sĕ le strige un puternic „veto“, ca sĕ se mai modereze încât va.

Eu, deşi retras de pe terenul politic, am fost figura permanentă, de carea s'a simţit îndreptăţită „Tribuna“ a flecărí dela începutul esistinţei sale până în ţiua de astăţi, fără ca se fi putut arĕtá măcar numai o faptă din viéţa mea publică sau privată, destul de cunoscută contimporanilor mei, carea sĕ nu fie românéscă. (Va urmá).

Varietăţi.

* (Doliu de curte). Din incidentul repausărei împĕrătesei din Brasilia, s'a ordinat doliu de curte, care s'a început la 2 Ianuariu n., şi durézĕ până în 20 Ianuariu, şi anume: până în 11 Ian. doliu adênc şi din 11—20 esclusiv doliu uşor.

* (Sciri militare) Maj. Sa s'a îndurat a denumí pe locot F. M. şi comand. corp. 12 de armată Anton Sveteney de Nagy-Ohay şef de onóre al regiment. 86 de inf. La cererea proprie Maj. Sa s'a îndurat preagraţios a primí cererea de pensionare a colonelului A. de Cassan din Sibiiu şi totdeodată în considerarea lungului serviciu prestat cu o fidelitate esemplară şi în considerarea meritelor escelente i-a oferit ordul coróna de fer cl. III, scutindu-l de taxă.

* (Telefonul între Viena şi Budapesta.) Dela instalarea acestei linii telefonice nu s'au făcut decât tot probe şi reparaturi, deóre-ce nu se putea

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

XI. Colindă

(din comuna Cebea.)

Irod şi Solii.

Colo susu mai de sus *)
La vêrvuţul muntelui
La dumbriţa pinului
Este un leu ne adurmit.
P'ăn junele se gândia
Şi leul se pomenia;
Da aicea ce-ai cotat.
In luptă sĕ ne'nluptăm,
O'n sabii sĕ ne tăiem.
Se luară se luptară
Se luptară o ţi de véră,
Şi-aduse junele pe leu,
Cum 'l aduse, jos î-l puse,
Scóse-o sforă de mătase,
Împletită în cinci şi şése,
Ca mâna la cot de grósă,
Şi pe leul î-l legară
Şi pe murg î-l aruncară,
Saltă ici, saltă cólea,
Saltă 'n pórta maicii mele.

*) La fie-care rênd se repeţesce: „Junelui bun“.

Eşi maica sĕ se spele
Şi nu se putù de jele,
C'am un junel de'nsurat,
Şi-mi aduce leul legat,
Netăiat, neimpuşcat
Numa 'n luptă înluptat.

XII. Colindă

(din Valeabrad.)

Christos cel din veci dorit *)
Astăţi în trup a venit,
Şinca flórea rĕsăria
Din fecióra Maria,
Mirosul din ea dedea
Preste tótă Iudea,
Cei din legea jidovéscă,
Nu au vrut ca sĕ priméscă,
Cei din ţéră depărtată
Cei trei Crai veniră odată,
Scumpe daruri i-au adus
Şi nainte i le-au pus,
Maică sĕ le mulţămesce,
Şi deacum pănăn'vecie,
Tot Crăciun şi Pasci sĕ fie.

XIII. Colindă

(din Valeabrad).

Sculaţi fraţi numai dormiţi,
Ci degrabă sĕ porniţi,
La oraşul jidovesc,
Ce Vifleim îl numesc,
Că acolo s'a născut,
Cel aşteptat de demult,
Şi semnul acesta este:
Veţi aflá un prunc în esle.
Eată s'o născut Mesia,
Precum scrie prorocia.
Şi zace pe fên uscat,
În scutece înfăşat.

*) La fie-care rênd sĕ ţice: „Şi Domnul Christos“.

XIV. Colindă

(din Crisciori)

Dómne Iisuse Christóse,
Tu eşti nóuĕ ţori frumóse,
Şi raze prea luminóse.
Tu din ceriu te-ai pogorît,
Dela tatăl ai venit,
Ne-ai venit în chip de slugă,
Ca sĕ ne scoţi dela muncă.
Tu eşti marele Împĕrat,
Chinuri mari, multe ai răbdat,
Ca sĕ ne scapi dela iad.
Pentru noi ómenii esti,
Ca pe toţi sĕ-i hrăneşti,
Tot cu mâna, din pomană
Şi cu vie din pustie.
Amin, Dómne slavă ţie,
Prasnicul de bucurie,
Tuturor de veselie.

XV. Colindă

(din Criscior).

Oi! sântă Duminecă, *)
Diminéţa te-ai sculat,
Faţă albă ţ'ai spălat,
Prândul bun tu ţ'ai gătat.
Prânduşel de meluşel,
Meluşel de două luni,
Aplecat la două mumi.
Se luară se duseră,
La cea lină de fântână.
De asupra de fântiniţe,
Sunt vre'o trei clombiţe sfinte,
Tinse mâna şi le rupse,
Şi în casă că le duse,
Şi pe masă, că le puse.
Domnii dacă le vĕdură,
Toţi în talpe se sculară
Şi la rugă se'nchinară.
Şi la rugă şi la sóre.
Se luară se duseră,
Pe sub póla ceriului,
Deadreapta tatălui.
Rĕmâneţi gazde bogate
La mulţi ani cu sănĕtate.

Iuon dela rĕspântii.

*) La fie-care rênd se ţice: „Ai Dlui Domn de a nost.“

de loc vorbele dintr'un loc întraltul, din causa, că firele comunicau vorbele unile altora şi aşa se perdeau. Acum vine scirea, că cu tótă depărtarea cea mare cuvintele se comunică limpede şi firele rĕmân isolate. Se speréză, că cu începutul lunei lui Ianuariu linia telefonică sĕ intre în activitate. —

* (Invitare) Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Sĕlişte invită la „Producţiunea musicală teatrală“ împreunată cu joc, ce o va arangiá Mercuri în 27 Decembre st. v.

Programa:

1. „*Auḑiţi acolo*“, cântată de elevii şi elevele scólei.
2. „*Oda ostaşilor români*“, declamată de o elevă.
3. „*Cine trece Oltul-mare*“, cântată de elevii şi elevele scólei.
4. „*Toporul şi pădurea*“, declamată de un elev.
5. „*Intre pétra Detunată*“, cântată de elevi şi eleve.
6. „*Mórtea lui Mihaiu Viteazul*“, declamată de o elevă.
7. „*Doi învĕţăcei*“, declamată de un elev.
8. „*Eu aveam odată dreaptă avuţie*“, cântată de elevi şi eleve.
9. „ *Peatra din casă*“, piesă într'un act de V. Alecsandri, jucată de corpul învĕţătoresc pe lângă concursul altor persóne din loc şi giur.
10. „*Étă hora se pornesce*“, cântată de diletanţi.
11. „*Cină în comun*“.
12. „*Petrecere cu joc*“

Începutul la 7 óre p. m.

Ofertele marinimóse benevole sunt destinate în favorul bibliotecii scolare şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică. *Corpul învĕţătoresc.*

* (Universitatea din Budapesta). Inscrierile pentru semestrul al doilea la universitatea din Budapesta se încep la 6 Ianuariu şi duréză până în 17 aceea-şi lună. Până în 21 inscrierile se pot face numai cu învoirea decanului, până la 28 cu a rectorului, ér mai târḑiu numai cu a ministrului de culte.

* (Lucrul de mână.) Din Bucovina ni se scrie, că părintele Epaminonda Dracinschi din Igesti, carele a participat la cursul de impletituri din Frătăuţul nou a introdus deja împletiturile la scóla din parochia sa. Acest început l'a făcut cu aprobarea senatului scolariu districtual şi încă în mod deobligătoriu pentru elevi. Părintele Dracinschi însuşi iustruéză împletiturile fără nici o remuneraţiune. Copii de scólă precum şi poporul sunt fórte prevenitori faţă de aceste ocupaţiuni folositóre.

* (Liga patriotică.) Liga patriotică francesă, carea în fie care an 'şi ţinea adunarea în sĕptĕmâna Crăciunului, deastădată, după-ce prin lege s'a desfiinţat, neputêndu şi ţinea adunarea sub firma vechie, a arangeat o serată musicală şi dramatică, la care au luat parte toţi deputaţii boulangisti.

* (Germanii în Africa de ost.) Scirile ce sosesc din Africa ostică semnaléză lupte sângeróse între indigeni şi germani. Şeful arabilor şi-a întocmit o cétă de 6000 ómeni, ca sĕ atace pe germani la Pagani. Strangularea lui Cuschiri n'a avut efectul asteptat, deóre-ce rĕsculaţii în loc sĕ se îngrozéscă, ci au devenit mai îndărgiţi şi mai de temut. Germanii vor avé încă mult de lucru, până-ce vor prinde încât-va siguranţă.

* (Un rĕspuns al magistratului din Paris.) Locuitorii din strada „Rue de Berlin“ au cerut ca numele stradei sĕ se schimbe cu un nume frances, deóre-ce în Elsaţia încă se înlocuesc numele francese cu cele germane. Magistratul a dat următoriul rĕspuns: Cetatea Paris se ridică preste nimicurile pasionate. Dacă cei din Berlin comit nedreptate, noi nu vrem sĕ scim. Tóte capitalele şi oraşele mari ale lumei 'şi au numele pe firmele stradelor nóstre. Noi înşine ne-am umilí, dacă am cercá sĕ stergem vre-un nume dintre acelea.

* (Podul peste Bosphor.) In „Cur. Fin.“ din Bucuresci cetim: Ni se scrie din Constantinopol, că proiectul pentru construirea unui pod peste Bosphor, de care se ocupă de vre o 20 sau 30 de ani, este din nou obiectul serióselor studii în cercurile diriginte. Construcţia căilor ferate din Rumelia şi din Anatolia, făcênd sĕ se créḑă, că acest pod ar puté serví de legătură între aceste linii ferate, un numĕr de capitalişti francezi ar dorí sĕ ia în întreprindere esecuţiunea. Podul proiectat ar avé o lungime de 800 de metri şi o lărgime de 75 metri. El va fi cu nu singur arc şi va rĕmâné una din lucrările de fer grandióse ale secolului.

* (Arestări în Rusia.) Numai înainte cu câteva septĕmâni au fost arestaţi un numĕr consirabil de oficeri din marină şi dela artilerie şi în ḑilele acestea s'au arestat din nou. Ei formau o societate sub numirea de socialisti cu caracter secret. S'a dovedit, că acesti socialisti aparţin celor mai înverşunate principii revoluţionare.

* (Un om care 'ţi spune cugetul.) Din Londra se scrie, că de curênd a sosit acolo Dr. Onofroff, care dă representaţiuni şi-ţi spune, tot ceea ce gândesci. Spre deosebirea premergĕtorilor sei el nu atinge, pe cei ce vor sĕ le cetéscă gândul, ci stă înaintea lor şi încă cu ochii închişi. Nu numai că cetesce toţi numerii, cari se scriu pe tăbliţe fără a se uitá la tăbliţe, ci resólvă lucrări de te pun în uimire. Astfeliu o persónă înaintea căreia stá, concepù ideia hazlie sĕ ia pălăria vecinului din cap şi se o pună în capul altuia care era la o depărtare considerabilă. Dr. Onofroff după dóue minute, îi descoperí tóte intenţiunile şi totdeodată arĕtă c mâna, fiind legat la ochi, şi persóna, căreia proiectase sĕ-i pună pălăria în cap.

* (Statistica ḑiarelor). După constatările statisticilor, în întréga Europa, Germania este cea dintâiu dintre tóte statele, în care ḑiarele sunt mai numĕróse: Şi anume: în Germania apar 5,500 de ḑiare, dintre cari 800 apar în fie-care ḑi. După Germania vine Anglia cu 3000, dintre cari 809 sunt cuotidiane; apoi Francia cu 2819, dintre cari 700 sunt ḑiare de ḑi; mai departe Italia cu 1400, între cari 179 sunt de ḑi; Austro-Ungaria cu 1200 între cari 150 cuotidiane; apoi Spania cu 850, Rusia cu 800 şi Elveţia cu 450. Tóte ḑiarele ce apar în Europa ating cifra de 20,000. In Asia apar 3000, dintre cari cea mai mare parte în Japonia şi India-englesă. In Africa apar 2000, în Austraiia 700, ér în America adevĕrata patrie a ḑiarelor, 12,000. După calculul statisticilor pentru fie-care ḑiariu se vin 18,600 de cetitori de ḑiare.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Comitetul arangiatoriu al maialului filantropic dat din partea comitetului parochial al bisericei gr. or. din Abrud la 11/23 Iuniu a. c. în favorul acestei sânte biserici se simte moralminte deobligat a se lămurí pre de o parte pre sine, ér pe de altă parte a informá pe acésta cale şi pre publicul interesat asupra resultatului obţinut cu acésta ocasiune prin constatarea următórelor:

Venitul brut încassat parte prin liste şi parte incurs la cassă în ḑiua petrecerei a fost în suma de 245 fl., spesele ce s'au făcut cu acésta ocasiune sunt 69 fl. 78 cr., detragênd suma speselor din suma venitului brut, resultă un venit curat pentru biserică în suma de 175 fl. 22 cr., acestea în sumă deplină s'au predat epitropului cassariu dlui Absolon Faur spre depunere în cassa bisericei.

Meritul la acest resultat frumos se atribue fără tótă indoéla în prima linie Preastimatul public contribuitoriu din loc şi giur, care şi de astădată prelângă tóte greutăţile şi vitregitatea timpului în care trăim, au sciut dá cu o dovadă mai mult, că-i zac la inimă şi se intereséză de scopurile sânte bisericesci.

Cu o deosebită plăcere deci, ne luăm voie a însemná aici individualminte pe toţi acei prea stim. domni şi dómne, cari într'un mod atât de demn au sciut sucurge cu spriginul lor pecunial la reuşita acestei intreprinderi filantropice şi anume:

Nicolae David propr. de mine cu 10 fl.; Boer Béla ablegat diet. cu 8 fl.; Mihail Cirlea not. publ. reg. şi Alajos Bross forest. silv. cu câte 5 fl.; Nicolau Adamoviciu preot rom. cu 4 fl.; Kuncz Mihály cu 2 fl. 50 cr.; Iosif Crişian adv., Lanes Jurchescu econom de mine, Alecsandru Filip adv.; Alesandru Danciu propr. şi director de mine, Dr. Bybing Rgm.-Artzt, Képes Ferencz căpitan oráş., Dionisiu Balos comerciant, Glückseel Reinhard comerciant, Ajtaj János comerciant, Ioan Jancu preot rom. Pompiliu Şuluţ, Petru Fizeşan proprietariu, Jánó József proprietariu, Nicolau Jurca, Ioan Toma, Simeon Dandea docinte, Vasilie David, Maria David, Lazar Botoş, Alesandru Leac, Simeon Tomuş cu câte 2 fl.; George Ivascu comerciant cu câte 1 fl. 50 cr., Ioan Têrnovean, proto-not., Dr. Aurel Kisbach Candin David proprietariu, George Tomuş, Nicolae Corcheş, Ioan Naic, Aviron Macaveiu, Ioan David, Ioan Corpade, Iuonuţ David, Ioan Crâsnic, Nicolau Băişan preot român, Alesandru Danciu preot rom., Sebastian Malea, George Urs, Basiliu Başota advocat, George Balta, Alesandru Ciura preot român, Nicolau Cirlea pielar, George Roman, pielar George Şuluţ pielar, Absolon Faur luminar, Nicolae Crâsnic, George Bembea, Todor Ciandreu, Ioan Colda, Ioan Jurca, Nicolau Mestecan preot român, Stefan Obveger, Schlett Lipot, George Cosma, Ioan Almaşan, Simeon Henzel, Moldovan Alajos, farmacist, Gruber József, Ioan Dregan, Ioan Daid, Nicolae Bocanits, neguţătoriu, George Arnand, Simeon Brascovita, Ioan Sêrb, Alesandru Danciu, Artemiu Martius, Krészács Istvan, Dionisiu Moldovan, Dimitrie Moldovan, Petru Balos, Ioan Fer, Alesandru Ivaşcan, Nagy Ferencz, Nicolau Moldovan, Nicolae Şuluţ, Nicolae Martius, Constantin Vêtca, Iosif Moldovan, George Danciu, Simeon Grec, Azarie Moldovan, Alesandru Danciu, morariu, Iuonuţiu Danciu morariu, George Cozac, Aron Malea, Iosif Negru, Iuliana Crişan, Ioan Devian, Alesandru Szabó, George Szabó, Ioan Ciocan, Ioan Devian jambor, Terentiu Iurchescu, Petru Mladin, Ludovic Jetter, George Hebedean, Ioan Almăşan, Nicolae Mecea, Lazar Mignea, Alesandru Perja, Ioan Călimariu, Dionisiu Glodean, Alesandru Mladin, Alesandru Moldovan, Ioan Martius, Sebastian Simina, Ludovik Rácskövi, comerciant, Fridrich Denggel, George Balta, Vasilie Botar, Vasilie Zlagnean, Iosif Almaşan, Alesandru Tomuş, Gregoriu Suciu, Nicolae Popa, Iosif Bornemisa, Alesandru Grec, Paul Stoica cancelist regesc, Alesandru Pop, Simeon Dragomir, Ioan Julla, Victor Bariţiu notariu cercual, Alesandru Mera, Nicolae Borza, Romul Coloja, Szakács Samu, Rády József, Oberstleutenant Sertic, Incze Ferenz, Rákosi István primariu, Căpitanul Czink, Gelei Kálmán jude regiu, N. Lőringer, Kuhn Ferencz, Todor Păcurar, Elen Iosif, Petru Dregan, Alesandru Borza, Ioan Balta, Zacharie Ciora, Iosif Lazarescu, Szapfir Marczi, Farkas Mariska, Samoil David, Căpitanul Haracsek, Oberleutenant Dibolt, Leutenant Hakman, Leutenant Missinger, Leutenant Markoczi, Gregoriu Todor, Rudolf Schmidt, Lazar Petrinca, Tabákovics Zoltán, Teofil Faur, Samoil Cirlea măcelariu, Iosif Selagian, George Petrinca, Vari Gábor, Nicolau Cirlea, Nicolau Brădean, Iuonuţiu Hazu, George Anca preotul greco-oriental Sturḑa, Nicolae Goea cu câte 1 florin; Alesandru Danciu, Ioan Banioi, George Zlagnean, Dionisiu Deónca, Ilie Bidiga, Alecsandru Pasca, Constantin Botoş, Silviu Lazar comptabil, N. Popescu cand. de adv., Octaviu Boeriu cand. de adv., Konerth Taufert docinte priv., Aureliu Lazar, George Toma, N. Bodea, Lörincz József, Alecsandru Ciora, Rozalia Kövári, Simeon Cisthianu, Al. Oprişa, László József, Nagy Ferencz, Azarie Martius, Gtorge Danciu, Ioan Martius, Istvánfy János, Löwy Beniamin, Alecsandru Popoviciu, Alecsandru Ciura, Sabin Thiulescu, Fodor Mihály, Bartok József, Petru Stan, Kovács József, Alecsandru Macaveiu, Ionuţiu Macaveiu, Ioan Muntean docinte, Alecsandru David, N. Tomuş, Nicolae Leach, Nicolae Trifan, Dionisiu Corpade, vĕd. Gruber, Nicolae Trifa, Nicolae Ciandreu, Lazar Ceteraş, Ioan Cosma, George Trifa cu câte 50 cr.; George Iancu, Moise Czipczer şi Moise Colda cu câte 40 cr.; ér Nicolae Colda, Gerasim Jurca şi Nicolae Colda cu câte 30 cr.; primésc deci, toţi acestia binevoitori contribuenţi cea mai căldurósa mulămită şi recunoscinţă a nóstră.

Abrud, la 16 Iuliu, 1889.

Pentru comitetul aranjatoriu:

Dionisiu Adamoviciu, preşedinte. *Aron Cioran,* notariu.

Mulţămită publică.

Fiind biserica nóstră gr. or. din Abrud oraş, de un lung şir de ani sprijinită cu un deosebit zel întru împodobirea şi înzestrarea cu cele necesare, de marimosul epitrop al ei domnul Petru Fizeşan şi stimatai consórtă Maria; subscrisul me simt îndatorat ale aduce pe calea acésta atât pentru preţiósele vesminte preoţesci donate acum, cât şi pentru nenumĕratele jertfe din trecut, cele mai ferbinţi mulţămiri rugând pe atotputernicul Dumneḑeu ca sĕ le rĕsplătéscă cu îmbelşugare rodurile binefăcĕtóre.

Abrud, în 16 Decembre, 1889.

Dionisiu Adamovici, paroch gr. or.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Decembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.59	5.67
Napoleon	9 36	9.47

Nr. 3676 [259] 1—3

CONCURS.

Devenind în comuna mare **Poiana** postul de notariu vacant, pentru definitiva ocupare prin alegere, se escrie prin acésta concurs cu următórele

Emolumente:

1. Salariu anual de 600 fl.
2. Bani de cuartir 80 fl.
3. Relut de lemne 40 fl. şi
4. Competinţele normate prin statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuali pentru ocuparea acestui post instruate cu documentele necesari despre cualificaţiunea prescrisă în § 74 XXII 1886 şi § 6 I. 1883 au de a se presentá subscrisului protopretor până *în 15 Ianuariu 1890 la 6 óre după amĕḑi.*

Mercurea, în 22 Decembre, 1889.

Protopretorele cercual:

I. Branisce.

Nr. 814. [263] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al II-lea paroch, în parochia de clasa a II-a din comuna bisericéscă Ţinţari, protopresbiteratul I al Braşovului, se escrie concurs, în sensul părintescei ordinaţiuni consistoriale din 3 Septembre 1889 Nr. 4818 B. în termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salariu dela parochieni familii întregi câte 1 fl., ér dela vĕduvi şi vĕduve câte 50 cr., cari au sĕ se plătéscă până la finea lui Octobre a fie-cărui an; apoi venitul dela boteze, cununii, înmormêntări, porţiune canonică şi alte venite sigure aprobate de Măritul consistoriu archidiecesan în şedinţa sa din 14 Februariu 1889 Nr. 276 B. dau suma de . fl. 517.81

b) La Botezul Domnului dela fie care familiă câte 10 cr. şi dela fie-care vĕduv sau vĕduvă câte 5 cr., care dau o sumă de . . . . , fl. 27.50

5 stângini lemne scurte din Dumbravă, cari are sĕ şi le facă şi aducă parochul; dau suma de . . . . . fl. 10.—

Dreptul de păşunat liber pentru 5 vite mari computat în . . . . . fl. 10.—

şi pentrn 10 oi à 80 cr. fl. 8.—

Tóte aceste venite sunt aprobate de Venerabilul consistoriu sub Nr. 3443 B, ex 1889.

c) Din interesele fondaţiunei de 750 fl. compete parochului . . . . . fl. 26.69

Tóte venitele enumerate dau suma anuală de . . . fl. 600.— afară de venitele accidentale necomputate în suma de sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul susarătat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor, la oficiul protopresbiteral subscris.

Braşov, în 17 Novembre, 1889.

Oficiul protopopesc al Braşovului I, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ioan Petric,
adm. protopopesc.

Nr. 381 [254[3—3

CONCURS.

Neputêndu se conferí, din lipsa de concurenţi, cele dóue ajutóre de câte 100 fl. pe an, pentru care s'a publicat concurs sub Nr. 311/1889, pt. III prin acésta se escrie de nou concurs la dóue ajutóre à fl. 100 pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnărie mai perfecţionată, facerea de cruci şi colonade, şi învĕlişe de case după sisteme moderne, sculptură în lemn sau strugărie mai perfecţionată.

Aspiranţii la aceste ajutóre au sĕ-şi trimită suplicele lor la Comitetul Associaţiunei transilvane în Sibiiu până la 1 Februariu 1890, însoţite de următórele documente:

a) Atestat pe botez în original sau în copie legalisată;

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕţătură la una din specilităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferóire clasei a IV a elementară nu se vor luá în considerare;

c) Atestat, că sĕ află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes;

d) Atestat de sĕrăcie sau de orfani dacă concurentul este orfan;

e) Atestat de moralitate dela autorităţile competente;

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că se deobligă a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţii cu cualificaţiunea egală se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 21 Decembre n. 1889.

G. Bariţiu, presedinte. **Dr. I. Crişian,** secretariu II.

Lr. 490. [255] 2—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu dto 24 Octobre Nr. 7110 B. a. c. prin acésta sĕ publică concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Anghel Filimonescu din Renghet, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr. al parochiei de clasa a III a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitelul parochiaal. Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geógiului II.

Sĕcărêmb, 8 Decembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 410 [253] 3—3

CONCURS.

Pre basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 24 Octobre 1889 Nr. 6963 B. şi a conţelegerei cu comitetul şi sinodul parochial se publică concurs, pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Peleş de clasa III din protopresbiteratul Câmpenilor, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 402 fl., staverit de comitetul şi sinodul parochial.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Decembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr. 358. [264] 1—1

Publicaţiune.

Ioan Oagă din Budila, prin sentinţa consistorială din 11 Iuliu a. c. Nr. 4371 B. este despărţit de soţia sa pribegită Ana Neculicioiu.

Ceea ce prin acésta se aduce la cunoscinţă publică.

S. San-Georgiu, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiteri.

Nr. 357. [265] 1—1

Publicaţiune.

Ana Dima din Intorsura Buzeului, prin sentinţa consistorială din 11 Iuliu a. c. Nr. 4370 B. este despărţită de pribegitul ei bărbat Nicolae Neagoviciu.

Ceea-ce prin acésta se aduce la cunoscinţă publică.

S. Sân-Georgiu, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Sz. 3444/889 polg. [261] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a felső kapolna községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 11-én délelőtt 11 órára** tüzetik ki felső kapolna községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük esetében részükre ügygondnok fogna kinevezetetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 deczember 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *Májaj,* jegyző.

Sz. 3410/889 polg. [262] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a Gyulas községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 12-én d. előtti 11 órára** tüzetik ki Gyulas községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük ese ében részökre ügygondnok fogna kineveztetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi deczember hó 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *V. Jacab.* jegyző.

Sz. ad 5481/89 polg. [258] 2—3

Hirdetmény.

Az oláh-sályi általános határ tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költség elöirányzat elkészitése végett határidöül **1890 évi január hó 27 napjának d. e. 10 oráját** O. Sályi községben a falusi biró lakására tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1889 évi december hó 22 én.

A kir. tszék kiküldött birája.

Kelemen,
kir. tszéki eljáró biró.

GRATIS! GRATIS! GRATIS!

300
de
Anecdote şi glume
se dau tuturor acelora cari cumpĕră
65
de
Anecdote şi glume
à 1 cr.

Câştig mai mare nu póte fi
Pentru o nimica tótă a se înveseli!?

Dar se ne înţelegem!

A eşit de sub tipăriu o carte stĕrnitóre de veseliă şi bucuriă, care pórtă titlul şi cuprinde

365 anecdote şi glume

adunate, prelucrate şi arangiate
de
TITU V. GHEAJA

Cuprinsul acestei cărţi este fórte petrecătoriu, aşa că cetind numai o faţă din ea, caută sĕ rîḑi ori-cât ai fi fost de necăjit şi mâchnit.

Şi acéstă carte de aşa mare preţ pentru lumea nĕcăjită şi amarîtă, se vinde

numai cu 65 cr.

la [255] 2—5

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla—Sz.-ujvár.

☞ Chiar acum a eşit de sub tipariu: [243] 3—5

Directoriul sau ordul oficiului divin
pe anul 1890,

de cunoscutul nostru literat **Ioan Boroşiu**, paroch gr.-cat. şi asesor consistorial.

Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcţiunile sacre în decursul anului viitoriu. — Ca acest scop sĕ se pótă ajunge, **Directoriul** este compus aşa, încât începênd dela *1 Ianuariu stil. vechiu* în paralelă cu calendariul civil pentru fie-care Duminecă, sĕrbătóre ori altă ḑi normală în mod continuativ şi în ord sistematic sunt coadunate tóte prescrisele tipicuiui, câte în cărţile rituali sunt împrăştiate. Din coadunarea acestora fie-care — la prima vedere — póte cunósce cum este de a se împlini oficiul înseratului, mânecatului, sântei liturgie şi altor funcţiuni rituali-sacre etc.

Preţul unui esemplariu espedat franco costă **45 cr.,** 5 esemplare procurate deodată costă franco **2 fl. v. a.**

A se adresa la **„Cancelaria Negruţiu“** în Gherla (Szamos-Ujvár).

Calic cel ce nu abonéză „Calicul“

ḑiar humoristic şi satiric cu multe ilustraţiuni,
anul al X-lea

cu preţul de **3 fl.** sau **7 franci** pe an.

Cel ce abonéză „Calicul“ rîde şi pe dógă morţii de s'ar dógele dela bute.

Abonanţii, care ne trimit întreg abonamentul de **3 fl.,** *sau* **7 franci** *deodată primesc*

„Calendariul Calicului pe anul 1890“

pe deasupra, ca fuiorul popii, adecă gratis, espedat franco. Altcum „Calendariul Calicului“ costă **36 cr.** sau **1 franc.**

☞ **Numĕrul prim al „Calicului“ îl espedăm tuturor celor ce ni-l cer, ca numĕr de probă gratis.**

A se adresa la Sibiiu.

[256] 2—3 „Administraţiunea Calicului.“

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 140 Sibiiu, Joi 28 Decembre 1889, (9 Ianuariu 1890). *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 27 Decembre

(*I.*) A trecut cu ajutoriul lui Dumneḑeu ḑiua cea mare, pe care biserica nóstră din vécuri o a sĕrbat ca pe o ḑi, care a fost menită a aduce pe pământ pacea și buna invoire intre ómeni.

Cel puțin Mântuitoriul Christos acésta o a primit de cea mai înaltă misiune, ce o a avut pe pământ.

Și nimic nu e mai sânt, mai curat și mai inocent decât pacea. Ea gonesce din inimele ómenilor egoismul, ea stirpesce brutalitatea, ea apĕră pe cei asupriți, ea dă fie-cărui om ticnă de viață, ea și numai ea e în stare a face din om ființă alésă și apropiată de D-ḑeu.

Unde nu e pace, e turburare, unde nu e înțelegere, nu e fericire, și unde spiritele nu sunt conduse de aceste două idealuri sublime, simțul ómenilor de bine stă inmărmurit și privesce cu neliniște și cu sfială la viitoriu.

Și pare că nici odată nu a fost mai mare necesitate de pace și de bună înțelegere ca tocmai acum.

Scoși de cătră cei mai tari din posițiunile, ce am avut, impinși spre sărăcie de cătră cei imbuibați și bine hrăniți, nu ne rĕmâne decât starea tristă și durerósă de a suferí posițiunea umilită, ce ni s'a creat, și numai fiind intre noi pace și bună-înțelegere, putem avé o raḑă de speranță într'un viitoriu mai bun.

Cercat-am sĕ trăim în pace cu tóte popórele conlocuitóre, cedat-am din drepturile, ce am avut, în interesul păcei, mers-am până acolo de am ḑis, că ne impăcăm cu lucrurile, cum s'au desvoltat, și cu tóte aceste tot nu e bine, tot nu vedem pacea, așa după cum credem noi, că ar trebuí sĕ domnéscă.

Românul nici după aceste tóte nu e binevĕḑut în vatra strămoșilor sei, coliba lui este privită cu dispreț în loc ca sĕ punem umĕr la umĕr spre a face din ea o casă mai solidă și mai trainică, cultura lui este în ochii celor ce nu le place pacea un spin, și aceste le suferim în dragul păcii, și credem, că principiile lui Christos tot vor triumfá, biserica tot va isbutí sĕ prefacă acéstă stare rușinósă în una mai de suportat, în una mai dulce și mai priinciósă nóue, celor ce suntem fii ai patriei, nóue celor, ce jertfim ce avem mai bun, pentru-ca sĕ vedem patria în fericire și bună stare. E multă miserie în lume, poporul e sărăcit până la os, creditul lipsesce și lângă ele s'au mai adaus animositățile între partide, confesiuni, invidiile și calomniile ca tot atâtea rele, ce conturbă pacea internă și nu ne lasă sĕ ne desvoltăm în mod firesc, nu pun capĕt suferințelor, ci le măresc în mod inspăimêntătoriu.

Poporul e și aḑi sătul de necasuri, amploiații, cari ar trebuí sĕ l mângâe și apere, 'l torturéză, și în lume e în loc de pace și bună înțelegere ferbere de spirite aținate și nemulțămite.

Așa ne a aflat pe noi românii nascerea lui Christos în țĕrile de sub coróna stului Stefan.

Nemulțămiți cu posițiunea politică, în care ne găsim, strimtorați pe cale socială, luați la ochiu de ómeni, ce și-au facut meserie din denunciațiuni, pușî sub pază polițiană și tóte aceste numai pentru-că suntem și voim sĕ remânem români, voim sĕ remânem în legea, în care ne-am botezat, în care am fost crescuți. Alipirea naturală, ce o avem cătră popor, cătră talpa țĕrei, ni se impută, implinirea datoriințelor ni se scriu de pĕcat, și noi încă tot nu ne am perdut speranța în ḑile mai bune, în care pacea și buna ințelegerea au sĕ triumfeze și sĕ se ridice preste tóte patimile omenesci.

Pentru-ca sĕ ajungem în condițiuni mai avantagióse, avem lipsă de pacea între noi cei de o lege și de un sânge, ca astfeliu cei ce aḑi ne sunt contrari, sĕ ne vadă uniți în cugete și în simțiri, sĕ ne vadă, că ne iubim unii pe alții și suntem în stare a pune unul pentru altul tot ce avem mai scump. Atunci credem, că vom impune, atunci credem, că vor veni ḑile mai senine asupra capului nostru, norii cei grei, ce ne amenință cu descărcarea furtunei vor dispĕré încetul, și némul nostru ajuns la bună înțelegere va continuá în pace de a-și croí o sórte bună și mai fericită pe pământul udat cu sângele strămbunilor lui și udat aḑi cu multe lacrimi din ochi nevinovați, cari sufer mult, pentru-că li a fost dată a auḑí din légăn dulcele graiu românesc.

Dar la o parte cu ieremiadele, căci va veni dóră și pentru noi românii ḑiua, dela care asteptăm pe pământ pace și între ómeni bună învoire!

Revista politică.

Felicitările de anul nou, ce s'au adus monarchului și diferiților bărbați de stat din monarchia nóstră, au lămurit mult situațiunea politicei interne.

In special încât privesce Ungaria o a lămurit rĕspunsul, ce l'a dat premierul ungar, dl Tisza, partidului liberal cu ocasiunea felicitări'or de anul nou.

La vorbirea baronului Huszár, carele l'a apoteozat, că sub regimul seu a sdrobit aspirațiunile naționalităților și le a făcut sĕ se uite cu umilință la puterea de viață, ce o desfășură națiunea magiară, dl Tisza a sciut sĕ ocoléscă acéstă cestiune și nici sĕ nu o atingă în rĕspunsul dat.

A atins însĕ cestiunea incolatului în general, și în special încât privesce încetățănirea lui Kossuth, și din rĕspunsul, ce l'a dat, se vede, că începe a se clătină și a fi tot mai nesigur viitoriul d-lui Tisza.

Se scie adecă, că la 22 Novembre ministrul președinte declarase în dietă, că nu este necesară o schimbare a legei de dragul unui om, ér în 11 Decembre ḑise: Regimul simte în general necesitatea și în special încât privesce pe Kossuth și pe emigranții din America, a modificá legea incolatului. Cu ocasiunea felicitărilor de anul nou acela-și ministru a declarat, că până-ce va fi susținut de maioritate, va stá la putere și va conduce guvernul, în butul sbuciumărilor opositiunei, ér încât privesce legea incolatului, nimenea nu póte pretinde dela dênsul sĕ supună monarchului spre aprobare un proiect de lege pentru un bărbat, care desconsideră legile Ungariei și nu vrea sĕ recunóscă pe regele ei încoronat.

Aceste enunciațiuni au provocat mare resens și opositiunea începe a se mișcá, ér foile ei o provócă sĕ-și facă datoria, deóre-ce terenul de luptă s'a lămurit și se póte constatá că: nu se mai póte dá nici o încredere enunciațiunilor ministrului pre-

FOIȚA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

XVI Colindă

La pomul edenului,
La grădina raiului
Ce veste s'a arĕtat:
Nóuĕ cruciuliți de brad.
Pre Christos sĕ-l restignéscă
Pre jidovi sĕ-i mulcoméscă.
Grăiau jidovii cu toții:
Restignesce-l împĕrate
Că de nu li restigní
Nóue'mpĕrat nu ni fi.
Ér Pilat s'o mâniat
Și la mâni s'a sufulcat
Pălmi preste obraz i-a dat.
Cu sulița l'a împuns
Apă și sânge i-a curs.
Ingerii'ncepură a plânge,
Luna s'o îmbrăcat în sânge.
Sórele s'o'ntunecat
Pământul o tremurat
De milă și de bănat,
Că-i sânge nevinovat.
O de acum până'n vecie
Mila Domnului sĕ fie!

XVII Colindă

Poruncit'au, poruncit,
Poruncit'au maica sfântă
Sĕ se stringă, sĕ se adune,
Sĕ se adune, multă lume
La o mică de fântână,
Fântână cu apă lină.
Deasupra fântânii este,
Este-o pétră resturnată
De ea ce mi-i răḑimată?
Răḑimată-i crucea sfântă.
De cruce ce-i propită?
D'ai propită maica sfântă
Și maica din graiu grăia:
Ești tu fiuț din fântână;
Ba io maică n'oiu eși,
Până tu maică ti duce
Inde i têrg în tóte ḑile
Mai ales Duminecile
Și tu maică sĕ-ți cumperi
Măturișca de argint,
Și tu maică sĕ măturí
Pământul de pulbere
Și ceriul de negură.
Atunci maică oiu eși,
Sus în ceriu cu îngerii
Prin gomonul sfinților,
Prin svonul albinelor
Unde cântă cocoșii,
Unde sbéră melușeii,
Unde cântă îngereii.
O de acum până-n vecie
Tot mai multă bucurie
Și mulți ani cu veselie.

XVIII Colindă

(din Valĕ).

Doi ședuți, mai ședuți, Dómne!
Doi domni din ceriu mari, Dne
La mésa galbină, Dne!
Galbenă de céră Dómne!
Ei de ei se intrébă, Dómne!
Care ese (sûnt) mai mare? Dne!
Sân-Petru-i grăiare, Dómne!
Sûnt eu mai mare, Dómne!
Din ḑile bĕtrâne, Dómne
Din Domnie mare, Dómne!
Décăești mai mare, Petre!
Domnul ți va dare, Petre!
On tulnic de aur, Petre!
De vei tulnicare, Petre!
De s'ar adunare, Petre!
Tóte sufletele, Petre!
Suflete, direpte, Petre!
Noi le om îndreptare, Petre!
Pe cale diréptă, Petre!
La loc de hodină, Petre!
La mese întinse, Petre!
La făclii aprinse, Petre!
Suflete greșite, Petre!
Nu le-om dá perdute, Petre!
Și le-om dá tinere, Petre!
Până la județ, Petre!
Și le om judeca, Petre!
Care ce-o făcut, Petre!
Din nascerea sa, Petre!
Până la mórtea sa, Petre!
Și le-om întrebá, Petre!
Și le-om dispití, Petre!
Noi, o închinăm, Dómne!
D'albai sănĕtate, Dómne
La gazdă sănĕtate, Dómne.

XIX Colindă

(din Brad).

Umbla maica după fiu.
Raza sórelui, sora sórelui,
Tot plângênd și întrebând,
N'ați vĕḑut pre fiul sânt?
Póte-că noi l'am vĕḑut,
Dar noi nu l'am cunoscut.
Décă cumva l'ați vĕḑut,
A-l cunósce l'ați putut,
Căci pe fața fiului
Scrisă-i raza sórelui,
Și pe frunte lună plină,
Luna plină cu lumină,
Ér pe a lui umer,
Strălucesc luceferei.
Maică décă e așa
Noi 'ți dăm o veste rea.
Că-i la curtea lui Pilat.
Restignit pe un lemn de brad,
Maica plânge și se înfrânge,
Inima'i înótă în sânge,
Ingeri albi o cétă mare
Sbóră la ea de întristare
Și la ceriuri o ridică
Ĕră ea le cuvênta:
Fiul meu tot domn va fi,
Și ce-i buni îi vor fi fii,
Celor rei va resplăti,
Că în veci îi va osândí,
O închinăm cu sănĕtate
La gazde la tóte.

Iuon dela rĕspântii.

şedinte; cât timp dênsul va mai ocupá portofoliul de ministru preşedinte, nici o reformă de o mai mare însemnătate pentru Ungaria nu se va puté aduce; că e gata a purtá rĕsboiu cu opositiunea până la estrem şi aşa nici în parlament şi nici în cercurile electorale nu va mai puté domní pace şi liniste şi în fiue, că nu-i aplicat a demisioná, până-ce împregiurări esterne nu i vor luá puterea din mână.

Nici chiar în cercurile domnitóre, ţice presa opositională, dl Tisza nu mai e persona grata. Dênsul s'a dus la Viena spre a felicitá pe monarchul, ér monarchul a fost la vênătóre şi dóuĕ ţile a asteptat dl Tisza în Viena până-ce a fost primit în audienţă, carea n'a durat decât $^1/_2$ óră. A conferit cu acéstă ocasiune cu şeful de secţiune Szögyeny dóuĕ óre şi cu ministrul de esterne Kálnoky.

Pe terenul politicei interne întréga atenţiune este îndreptată şi asupra conferinţelor de împĕcare între cehi şi germani. Se vede, că de acord cu vederile ministrului preşedinte Taaffe este şi Maj. Sa. Ministrul preşedinte a dat un dineu splendid în onórea membrilor dela conferinţe şi dineu a dat şi monarchul la curte, la care pe lângă membrii conferinţei au luat parte şi ministrii. Membrii conferinţei şedeau astfeliu, că tot lângă un deputat german a luat loc unul ceh. In convorbirea cu delegaţii s'a esprimat monarchul în mai multe rênduri, ca sĕ se ajungă la o înţelegere şi conferinţele sĕ se termine cu succes.

In ţilele trecute se sulevase cestiunea conventiunei vamale cu România şi se vorbia, că guvernul român intenţionézĕ a trimite pe d-l Carp ca ministru plenipotenţiar al României la Viena şi aşa sĕ se ajungă mai curênd la o înţelegere comună.

Scirile de acum nu desminţesc încă acéstă intenţiune, dar privit lucrul mai de aprópe, se vede, că România caută ori-ce mijlóce a nu mai lăsá se trécă productele austriace în România, decât sub tacsa cea mai mare a tarifului autonom, chiar şi mărfurile naturalisate. Aşa se scie de mĕsurile, ce le-a luat cu Elveţia, dând ordin ca productele naturalisate în Elveţia sĕ fie supuse vamei fără considerare, că sunt naturalisate. Tot astfeliu se procede acum cu productele, cari trec prin Holanda şi chiar prin portul Triest.

Aceste dispositiuui au provocat mare resens în presa monarchiei nóstre şi în special în cercurile vieneze şi cestiunea conventiunei vamale începe a se discutá cu mai multă insistinţă şi seriositate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 6 Ianuariu, 1890 n. Dle redactor! Un an s'a strecurat din nou în noianul veciniciei şi mii de speranţe sunt legate de anul nou. In special pe terenul politic sunt a se realisá o mulţime de cestiuni, cari iniţiate în anii premergĕtori, nu s'au putut terminá în anul 1889.

Foile monarchiei nóstre 'şi dau silinţa se presente desfăşurarea politicei europene în cea mai optimistă lumină. Acésta este un merit, întru cât ţin tesc a linistí spiritele şi a propagá speranţe pacinice între cetăţeni; comitem însĕ o mare erére, dacă ne mărginim a priví lucrurile numai din partea lor cea bună, pentru ca sĕ putem aruncá umbră şi sĕ putem ascunde partea cea slabă.

Ce-i drept, anul 1889 şi-a adus tributul pe altariul păcei. Pe principiul: si vis pacem, para bellum, guvernele europene s'au întrecut, care de care sĕ céră credite mai mari pentru sporirea armatei; ér representanţii ţĕrii, avênd în vedere, că aţi în adevĕr pacea se păţesce numai cu forţa armelor n'au hesitat a incuviinţá cele mai esorbitante sume, numai pentru-ca sĕ nu li se impute la urmă.

Tocmai însĕ sub povara acestor sume şi sub ecuilibrarea politicei esterne s'a provocat o adevĕrată perturbaţiune în afacerile interne ale diferite lor state.

Nu vorbesc aici de Francia, ea stă în privinţa economică în fruntea tuturor statelor europene, dela ea vor atârná conventiunile, ce vor avé sĕ le închee diferitele state, ér încât privesce bugetul statului, Francia e în stare sĕ presinte cel mai strălucit buget. Nimenea nu s'ar fi asteptat la astfeliu de succese ale unui ministeriu de 10 luni, când sciut este că cu începerea anului 1889 uşa republicei părea, că se va închide pentru totdeuna.

Voesc se ating însĕ aici în prima linie pe Italia, aliatul nostru. Şi o fac acésta, pentru că se scie, că cel mai bun aliat în timp de rĕsboiu este banul. Dar numai bani nu poţi ţice, că posede. Din contră, ultimele sciri, cari n'au produs nici în Viena şi nici în Berlin impresiuni favorabile, arată un deficit esorbitant, deficit, care până acum a fost acoperit, căci dacă dela început se descoperia, opositia avea arme puternice şi cine scie, dacă dl Crispi, agreatul lui Bismarck se mai afla aţi în frunţea statului italian.

Acésta se póte afirmá cu atât mai vêrtos, cu cât se scie, că descoperirea deficitului s'a făcut cu mare prevedere, dl Crispi s'a incovoiat sub povara responsabilităţii şi a lăsat, cu tot odiul ce a trebuit sĕ-l provóce în Viena şi Berlin, ca sĕ se aplaneze diferenţa vamală între Italia şi Francia, pentru-ca aşa se atragă atenţiunea ţĕrei asupra acestei cestiuni, ce era dorită din tóte părţile şi se scape téfĕr cu deficitul cel mare.

Noi încă nu putem sĕ ţicem, că stăm prea escelent, cu tóte că guvernul austriac a presentat un proiect de buget ecuilibrat, ér guvernul ungar aprópe ecuilibrat. Mestesugirile până-ce s'au ajuns la aceste resultate, sunt de multe feliuri şi ecuilibrarea este numai ţĕrină aruncată în ochii lumei. Poverile pe tóte terenele s'au sporit şi mult nu o vom mai puté nici noi duce cu astfeliu de pace. Pe lângă acésta s'a incuviinţat şi cuotarea imprumutului bulgar, un lucru, care apare prematur, deóre-ce cu tótă ordinea, ce domnesce acum în Bulgaria, nu se póte contá de loc la acésta ţĕrişóră, pentru care póte încă sĕ se încingă Europa întrégă în flacări.

Desfăşurarea lucrurilor din provinciile ocupate trebue sĕ ne umple încă de ingrijiri. Rusia prin agenţii sei secreţi şi prin miliónele de ruble a sciut sĕ-şi transpună punctul de acţiune pe viitoriu în locul cel mai espus pentru noi, în provinciile ocupate de monarchia nóstră. Acţiunea ruséscă trebue paralisată, dacă e ca se ne ţinem deschis drumul în Orient, ér acésta contra acţiune póte sĕ provóce un conflict sângeros.

Şi intenţiunile Rusiei nu sunt altele, decât de a ţiné poporaţiunea într'o ferbere continuă, a o aţiţá la ură contra monarchiei nóstre şi apoi la timpul seu binevenit a o pune în picióre şi a pretinde, cum ţic foile ruse: respectarea tractatului de Berlin.

În cértă cu Rusia ne a găsit anul 1889 şi în cértă cu ea ne-a lăsat. Lucrurile odată trebue sĕ se limpedéscă, ér limpedirea lor definitivă se va face numai în urma unui conflict infricoşat. De anul nou este legată şi acésta speranţă. X.

Comitatul Hunedórei, 3 Ianuariu, 1890 La 31 Decembre st. n. 1889 sau îndeplinit alegerile comitatense şi în acest colos de comitat. Totul a fost o pură formalitate. Pare-că te şi genezi a numí alegeri comitatense nisce pure denumiri. Aşa a fost aci, aşa se vede, că au fost şi în alte multe comitate. Se vede, că magiarii nostrii de altadată atât de jalusi de drepturile municipiali, acum s'au urît şi ei de formalităţi cu candidări şi alegeri şi le-a venit bine la socotélă enuncierile ministrului Teleky, că funcţionarii dela administraţiune se vor denumí pe viitoriu pe basa unei legi nouĕ. Comitii se vede că au grăbit a pune in pracsă, ceea-ce ministrul are numai proiectat. Lucrul e uşor de practisat mai vêrtos când nu trebue sĕ ţini sémă de drepturile românilor şi de justele lor pretensiuni, precum şi de ale sasilor, slovacilor etc. Dar sĕ nu me abat, sĕ me restring aci la noi în comitat.

In o coferinţă prealabilă din 27 Decembre s'au împărţit tóte oficiele. Toţi officialii cei vechi au remas, singur asupra protopretorului Borha din Ilia, fiind el român, era sĕ i-se arunce sórtea, şi numai după o deputaţiune pe la comitele a putut se rĕmână Va se ţică din 12 protopretori unul român, şi şi pe acela sĕ-l cerşesci. Ce amară satiră într'un comitat românesc, şi câtă dragă de dreptate în împărţirea de oficii la români? Séra în 27 Decembre a fost mare bal sub patronatul comitelui.

Nu mai puţin ca 38 inşi afli în comitetul arangiatoriu, dintre cari firesce nu a lipsit nici un oficial tiner

In 28 Decembre, firesce după bal, în graţiósa sală a comitatului s'au îndeplinit denumirile după decurgerea formalităţilor obicinuite.

In comisiunea candidatóre a fost ales şi un membru român, ppresbiterul gr. or. Papiu. Pentru fiecare oficiu a fost candidat câte unul. Firesce, ce se alegi. Au mers tóte cu aclamare, dela vice-comite până la pretor. Românii aleşi sunt: Ciaclani preşedinte la sedria orfanală, Simionaş asesor, şi altul nime în centru. Protopretore în Ilia: Borha; la Geógiu pretore I. Orbonaş, în Baia de Criş: V. Petco tinerul. Şi cu acestea am gătat-o cu oficialii români.

Bĕtrânul oficial: Cutean dela comptabilitate a remas afară şi în locu-i a fost denumit un tiner, fost oficial de postă. Se póte că de aceea a fost lăsat afară Cutean, fiind-că a fost denumit Petco tinerul ca oficial nou. Nu cum va sĕ fie mai mulţi oficiali români ca în trecut.

In comisiunea administrativă sufletul comitatului, nici un român nu e ales. In celelalte s'a strecurat ici cólea câte unul de leac. Aşa stăm cu alegerile municipiali şi cred, că nu e nime dintre români, care sĕ verse lacrimi, dacă se va introduce sistemul de denumire. Cel puţin nu va mai denumí un comite, condus de ce mai sciu eu ce interese.

Administraţiunea aprópe întrégă e în mânile maghiarilor, justiţia asemenea. Scóle comunali şi de stat avem din greu. Scóla reală din Deva a început a remagiarisá, din pretinşii magiari valachisaţi. Element nou — ciangăi — încă s'au adus pre domeniul statului la Deva, décă nici acum nu va face mai mari progrese magiarisarea ca în trecut, atunci rele semne de viéţă.

In special se vede că se pune mare pond pre elementul din viéţă — ciangăii, meniţi a cutropí pre opincaşii de români. — Ca nu cumva se fie şi acestia infectaţi de vorba românéscă, li s'a interdis a vorbí românesce, şi décă-i întrebi, că cine i-a oprit? ei rĕspund că: „Domnii ăi mari din oraş.“ Trebue se riţi de sermanii ómeni, cum vreau sĕ se prefacă, că nu sciu românesce, până pre urmă trebue sĕ se dea de gol. Altcum acestia sunt copii desmerdaţi ai Devei — scutiţi de aruncuri, li se face tot ce e posibil, ca sĕ nu ia frunţe 'n buze. Sunt folosiţi ca căraţuşi şi la lucru, unde numai e lipsă de ceva. Noi ne mirăm numai de una, cum de nu au fost vre-unul ales şi membru la municipiu.

Atât pentru acum. *Aliquis.*

„Tribuna“.

(Urmare.)

Eu am fost „vogelfrei“ pentru toţi „tribuniştii“ mici şi mari, pentru toţi băieţandrii „perdevară“, numai se scie îndrugă câteva „floricele“ culese din ciupercile Bucurescilor; dar loc de apĕrare eu n'am avut în „Tribuna“ şi când în fine atacat în onórea mea, am fost necesitat sĕ-mi cer satisfacţiune pe calea legii, acésta mi-s'a imputat de pĕcat naţional, căci după „Tribuna“ „un român nu póte trage la rĕspundere pe alt român la judecĕtorii unguresci“, ci după logica ei ar trebuí sĕ astepte până când vom avé judecătorii românesci, căci la Bucuresci nu va fi creţênd nici ea, că ne am putea legiui, — sau, ceea-ce ar fi dorinţa ei, jurnalistica română şi în special „Tribuna“ sĕ aibă privilegiul de a atacá onórea ori-cărui român, *fără nici o frică de a fi trasă la rĕspundere*, căci judecătorii naţionale nu avem, sau sĕ silim pe toţi ómenii cinstiţi, ca eventual, ad maiorem gloriam a cavalerilor de cafenele, sĕ se bată cu toţi băeţandrii.

Îmi iau voie a întrebá aci pe toţi aceia, carii se fac a secundá „Tribunei“ în acest punct: cu ce este mai de puţină valóre onórea unui român, decât averea lui? Dacă nu este lucru românesc a esperá satisfacţie pentru vătĕmare de onóre dela judecătoriile, ce le avem, — pentru-ce nu pretindeţi: ca la astfeliu de judecătorii sĕ nu-şi cerce dreptul un român contra altui român nici în cestiuni de avere, nici în cestiuni criminale?

Dar în fine a vĕţut „Tribuna“, că numai metropolitul şi eu nu suntem nutremênt suficient pentru nesaţiul ei, ba au esperiat şi aceea, că ómenii de óre-care valóre o desapróbă, a pornit deci mai departe cu „combaterea“.

A început cu terorisări, cu persecuţiuni contra tuturor, cari nu şi-au plecat capul înaintea puterii discreţionare, ce cu voie şi fără voie i-au acordat întemeetorii „Institutului tipografic“.

Nime afară de adoratorii tribuniştilor n'a fost român adevĕrat, n'a fost „moral“, n'a fost nimic, tot ce este bun, tot ce este corect, tot ce constitue o politică reală naţională s'a concentrat numai în „grupul“ lor, până când din persecutori ce erau, în închipuirea lor înferbêntată au devenit ei cei persecutaţi, şi din prăpastia, în care au ajuns, ne mai putêndu se ridică de sine, ţipau mereu, că în contra lor s'a conjurat tótă lumea, paralisându-i în lupta pentru drepturile naţiunei.

„E multă miserie în viaţa de aţi a Românilor — ţice „Tribuna“ în Nrul seu 147, din 2 Iuliu v. 1887 — şi în timp de câţiva ani „Tribuna“ fórte adeseori a trebuit sĕ ia asupra ei odiul de a spune cele mai supĕrătóre adevĕruri (?) încât n'are sĕ se mire nimeni, dacă în cele din urmă vom întrebá: De ce totdeuna „Tribuna“ şi numai ea“?!.....

„Când vorba a fost de surparea „Tribunei“ maghiarii n'au fost nici odată singuri şi dl Dr. Aurel Murĕşan, dl Vincentiu Babeş, dl Pavel Rotariu dimpreună cu toţi cei-ce aderă la dênşii (va se ţică şi Mocionyiescii) nu le-au fost agenţi mai puţin zeloşi ca Metropolitul Miron cu întregul grup de matadori dela „Albina“, ca episcopul Meţian, cu întréga cétă a slugilor lui, ori ca dl Dr. Iosif Gall cu toţi cei ce sunt deopotrivă cu d-sa. Ba colegii nostri dela „Românul“ vor fi sciind tot atât de bine ca noi, că mai aveau maghiarii agenţi şi peste hotarele acestei ţĕri, în România, unde sute de ómeni merşi acolo de aici fac treburile pretenilor de acasă, combătênd „Tribuna“....

„Nu din întêmplare tocmai acum, când „Românul“ ne cere deslusiri, un alt ţiariu din Bucuresci îşi deschide colónele, pentru ca sĕ fim presentaţi în ele drept nisce misei“.

„Români au fost aceia, carii însinuaseră, că una suntem cu irredentiştii, că noi am făcut proclamaţiunea, noi am tipărit-o, noi am rĕspândit-o: — Români au fost denunciaţii, ba încă Români „adevĕraţi“ [1]....

„E multă miserie în viaţa de aţi a românilor, pentru că ómenii cu rîvnă bună, deşi sunt mulţi, nu fac causă co-

[1]) Astă calomnie nu o crede nici un om cu minte.

mună, nu sar unul pentru altul, nu se ajută nici măcar cu vorba, ba sunt chiar accesibili pentru inspiraţiuni rele, pe când cei cu slăbiciuni omenesci,[2]) formézá o ligă secretă, şi scie tot omul bine informat, că plecând dela dl Gall pela episcopia din Arad spre metropolia din Sibiiu şi de aici prin „Albina“ la Braşov sosesci în cele din urmă la domnul Secăşan“.[3])

„Cu liga acésta avem sĕ ne luptăm noi, şi luptându ne cu ea ne facem duşmani, şi trebue sĕ ne impunem adese-ori lucruri pe cari nu le voim“.....

Acest spirit de denunciant s'a manifestat mereu în „Tribuna“, până când a isprăvit cu toţi şi cu tóte.

N'a rĕmas scutit de colţii ei nici chiar dl Bariţiu, nici nimene, despre care se putea presupune, că în puterea trecutului seu are vre-o autoritate înaintea românilor, nici biserica, nici instituţiunile naţionale, ce le avem, nici societatea, nici comitetul naţional (Va urmá).

Invitare.

In preséra anului nou, Duminecă în *31 Decembre 1889 (12 Ianuariu 1890)* se va arangiá în noul local al „Casinei române“ — piaţa mare Nr. 6 restaurant Pankiewicz etagiul I — *o întrunire cu danţ*, la care avem onóre a invitá pe acéstă cale întrégă inteligința română din loc.

Inceputul 8 ½ óre séra.

Pentru comitetul arangiatoriu:
Dr. Russu.

Varietăţi.

* (Sĕrbătorile Crăciunului.) In ḑiua de Crăciun a celebrat sânta liturghie în biserica din cetate Inalt Preasânţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuviosiile lor archimandritul Dr Ilarion Puşcariu, şi protosincelul Nicanor Frateşiu, şi de parochul Nicolau Bucşa, chirotonit în ḑilele acestea pentru comuna Varghiaş. Ca diaconi au funcţionat protodiaconul Dr. Ioan Crişianu, şi ierodiaconii Ioan Popovici şi Simeon Marcan, cest din urmă sub decursul sântei liturghii a fost chirotonit întru presbiter, şi chirotesit de duchovnic pentru parochia Călăţele.

Puţina asistenţă a Escelenţiei Sale Inalt Prealuminatului Domn archiepiscop şi metropolit la celebrarea liturgiei se esplică cu impregiurarea, că toţi preoţii de mir din Sibiiu, asesorii consistoriali şi profesorii seminariali din causa bólei generale „Influenţa“ trebue se păḑéscă odaia caldă.

După sânta liturghie puţinii asesori consistoriali şi profesori seminariali, câţi mai stau pe picióre, sub conducerea Părintelui vicariu Dr. Ilarion Puşcariu s'au presentat la Escelenţia Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit şi i-au poftit sĕrbătorí fericite.

* (Chirotoniri) In ḑilele acestea au fost chirotoniţi întru presbiteri: Antoniu Ungur pentru comuna Uroiu (tractul Geógiu I), Atanasie Cândea pentru comuna Peteritea (tract. Solnoc), Nicolae Clonţia pentru comuna Beclean (tract. Făgăraş), Vasile Bumbuţiu pentru comuna Oresci (tract. Lupşa), Ioan Medrea pentru comuna Streiu Plopi (tract. Haţeg), Nistor Purdu pentru comuna Rucăr (tract. Făgăraş), Nicolau Bucşa pentru comuna Varghiaş (tract. Cohalm) şi Simion Marcan pentru comuna Călăţele (tract. Cluş).

* (Cas de mórte). Impĕrătésa germană vĕduva *Augusta*, după un morb greu a încetat din viéţă în Berlin în 7 Ian. n. la 4 óre 30 minute p. m.

(Arestarea lui Bittó). Defraudantul dela Pojon, fostul cassariu comitatens Bittó, a fost arestat în Semlin, în urma unei epistole subscrise Francisc Kiss, carea conţinea 1620 fl. şi era adresată lui Kol. Bacsak în Pojon. El a fost adus la Pojon cu o puternică escortă şi îndată s'a început interogatoriul. Bittó a mărturisit, după multe mustrări sufletesci, că banii nu i-a prăpădit, ci se află îngropaţi la o vie a sa. Iute s'a compus o comisiune, care la însoţit şi a aflat în o şatulă de blech îngropată în nesce vii 44,300 fl. Un copil al defraudantului, student, care sciuse de defraudare a fost arestat. Până acum s'a aflat 51,000 fl.

* (Regele spaniol.) Micul rege din Spania Alfonso, sufere de mai mult timp de un morb, care până acuma nu s'a observat la copii. Ingrijirea ce domnesce în casa domnitóre e mare.

[2]) „Tribuniştii“ toţi sunt îngeri fără „slăbiciuni omenesci“.

[3]) „Wie der Schelm ist, so denkt er“! Dar cine este „Tribuna“ ca astfeliu de elemente sĕ o considere de démnă de a se conjurá în „ligă secretă“ contra ei?!

* (Festivitatea pe ghiaţă.) A doua festivitate pe ghiaţă arangiată de reuniunea de patinat din Sibiiu în 6 l. c. n. a reeşit cu succes, favorisându-o mult şi timpul potrivit. Iluminaţia a fost splendidă şi numerul patinatorilor cât şi al privitorilor a fost considerabil.

(Ars de viu.) Ni se scrie din Filea: În nóptea din spre 1 Ianuariu a. c. st. n. în comuna Ruşiimunţi comitatul Murĕş-Turda a ars o casă cu tóte supraedificatele, ce sĕ ţineau de ea şi se aflau în jurul ei.

Proprietariul Vasile Gavrilaş, treḑêndu se abia când focul cuprinsese aprópe tóte edificiile şi voind a-şi scăpá vitele, deasupra cărora ardea grajdul, întrà în grajd şi 'i succese de a le sloboḑi, dar ce folos, el n'a mai scăpat înăduşindu-l fumul şi flacăra. După el n'a cutezat nimenea sĕ se bage şi astfeliu a ars aşa de tare, încât după potolirea focului, abia i-a putut stringe ósele în coşarcă. Focul nu s'a estins mai departe, fiind Murĕşul aprópe şi pompele manuate bine şi cu destulă desteritate. Causa acestei aprinderi sigur nu sĕ scie. Se dă cu socotéla, că altul din mânie sĕ-l fi aprins.

O altă causă, din care omul respectiv ar fi ars în grajd, se ḑice şi póte e cea mai adevĕrată, că Vasile Gavrilaş trăind rĕu cu muerea sa fiind-că era beţivă, ér el fiind om cu stare şi dispunênd cu deosebire de parale, de frica muierei sale dinaintea căreia nimic nu rĕmânea nescodolit şi nefurat din casă, când o ajungea patima beţiei, sĕ-şi fi ascuns banii sub iesle în grajd. După-ce şi-a sloboḑit vitele a dat se-şi scótă şi banii şi póte neputêndu i luá destul de repede, l'a cuprins flacările, devenind prada acelora împreună cu comóra sa.

(Un omor). Redactorul fóei „Zavasta“ Iosa Tomici a junghiat ḑilele trecute pe colaboratorul prim dela foia „Branic“ şi fost deputat Misa Dimitrievici, carele a şi murit. Faptul s'a sĕvĕrşit în urma unei polemii lungi, ce o au purtat aceste dóuĕ persóne şi precum se afirmă din Carloviţ, Iosa Tomici, a voit pe calea acésta sĕ-şi rĕsbune. El căutá ocasiune de mult, ca sĕ şi intâlnéscă adversariul. Dimitrievici, tocmai voia sĕ călĕtoréscă la Zenta cu soţia şi cu copilul şi trecù la gară pe lângă casa lui Tomici. Acesta cum îl observă, 'şi luă o trăsură, ajunse la gară şi se asvêrlì asupra lui Dimitrievici cu un cuţit cu dóuĕ tăişe, tocmai pe când Dimitrievici era întors spre tren, şi îl înfipse. Tomici voia sĕ mai bage încă odată cuţitul în Dimitrievici, a fost însĕ împedecat de un colaborator, care venise sĕ-şi petrécă şeful. Tomici voì sĕ fugă. In perplesitatea sa însĕ nu află uşa de eşire şi se vîrì într'un birou, unde a fost prins de ómenii dela gară.

Incunoscinţare.

Acte şi documente relative la „Istoria renascerei României“
publicate de
Ghenadie Petrescu, episcop de Argeş. *Dimitrie A. Sturdza*, Membru Academiei române
şi
Dimitrie C. Sturdza.

Patru mari evenimente stau în istoria modernă a României ca semne vĕḑute şi pipăite a viitoriului ei: revolta lui Tudor Vladimirescu din 1821, revoluţiunea din 1848, rostirea voinţei naţiunei din 1857 şi resbelul din 1877.

După un secol de apăsare, de umilire şi de dominaţiune strĕină dl Tudor ridică drapelul naţional, şi fanarioţii fură isgoniţi de pe tronurile domnesci din Bucuresci şi Iaşi.

Douĕ ḑeci şi şepte de ani în urma acelei acţiuni generóse şi de o energie estraordinară, când ne amintim starea ţĕrei şi a Europei de atunci, un mănuchiu de bărbaţi aprinşi de iubire de patrie, luminaţi de ideile lumei culte, dau o nóuă impulsiune naţiunei, sdrobind lanţurile sclăviei, în care o ţinea protectoratul Rusiei, înainte mergĕtoriul realei incorporaţiuni a statului şi a desfiinţărei poporului românesc. Vitalitatea naţiunei fu proclamată în momentul, în care regulamentul organic fu ars în mijlocul Bucurescilor şi constituţiunea subscrisă ca programă a viitoriului.

Tudor perí şi revoluţiunarii din 1848 se duserá în esil: dar sămênţa cea bună dădù róde neasteptate. Ideile şi simţemintele patriotice se laţirá în tótă ţara, umplurá inimile celor nestricaţi şi necorupţi de fanarioţi, de ruşi şi de turci. Naţiunea voia sĕ fie liberă, sĕ fie ea însaşi stăpână pe destinele ei; ea avea consciinţa, că este capabilă sĕ se constitue şi sĕ se organiseze singură şi de sine, ca se ocupe locul insemnat ce i se cuvine între popórele Europei civilisate.

Cinci ani abia trecurá dela mărĕţa manifestare din 1848 şi colosul dela Nord se asvîrlì din nou asupra Orientului, şi de reuşia atunci, România era sĕ fie întâia victimă a cotropitoriului. Deocamdată Rusia ne luà ca zălog. Europa însĕ veghia. După o luptă uriaşă, Anglia, Francia şi Italia puserá ţĕrm celui nesaţios. Sub ruinele Sebastopolului fură înmormêntate tractatele ruso-turcesci şi cu dênsele dispărù şi protectoratul asupra principatelor Dunărene.

Rusia zăcea sdrobită şi umilită, ér poporul românesc, despre care cancelariui imperiului rusesc ḑicea la 1848, că represintă o pretinsă naţionalitate perdută în întunerecul secolilor, poporul românesc, la întrebarea, ce i se făcu de Europa, rĕspunse cu voce tare şi bărbată, că voesce a fi ceea ce a fost totdeuna în timpurile de furtună, bulevardul civilisaţiunei apusene in Orient, sentinela redesteptată a marelui împĕrat Traian.

Acésta este semnificarea voturilor date de divanurile ad hoc în memorabilele ḑile din luna lui Octobre 1857, în urma cărora românii lucrară dóuĕ decenii, cu voinţă nestrămutată şi credinţă tare şi sinceră, la realisarea acelor voturi, mandatul imperativ al naţiunei.

Astfeliu se făcù, ca atunci când óra sună, ţara a fost gata şi în picióre, ca sĕ şi ia cu sabia în mână independinţa deplină şi sĕ-şi aşeze fiinţa politică potrivit cu chemarea ei. Regatul român se proclamă ca şi independinţa României de naţiunea însaşi, ér Europa recunóscù ceea-ce devenise, pentru liniştea ei proprie, o necesitate neînlăturabilă.

Dacă căutăm a ne luminá în ce mod şi prin ce mijlóce strămoşii nostri au luptat ca sĕ nu cadă ţara cu desăvĕrşire prada inimicilor, de care eram încunjuraţi din tóte părţile; dacă ne interesăm de amĕnuntele traiului nostru în timpul acelor domnii, cari au spîrcuit mai tare virtutea şi bărbăţia poporului, de cât potopul cel mare al invasiunilor barbare din timpul căderei cetăţii mume Roma: nu a sosit óre timpul a cercetá cu deamĕnuntul, cum am lucrat, cum am luptat, pentru a fi independenţi? nu a sosit óre timpul a cunósce cursul acelor mari evenimente, cari au constituit statul român neatêrnat? nu a sosit óre timpul sĕ căpĕtàm cu toţii consciinţa istorică, că ceea-ce am devenit astăḑi, nu e darul nimerui, ci e însăşi opera mânilor nóstre?

Furtuni mari se anunţă şi e nevoe ca de timpuriu sĕ luminăm câmpul de luptă, sĕ ne ascuţim vederile, sĕ ne întărim inimile, sĕ ne oţĕlim voinţa; ca şi astădată sĕ remânem învingĕtori. (Va urmá).

MONITOR. 51

Calendariul sĕptemânii

31 Decembre 1889 — 6 Ianuariu 1890.

31 Duminecă: Melania, Zotic, Gelasiu, Olimpiodora, Gaiu, Nemi, Vusiris, Gaudentiu. 1 Ianuariu 1890: *Luni:* † Tăierea împregiur a Domnului nostru Iisus Christos, şi amintirea celui dintru Sânţi Par. Vasiliu cel mare, archiepiscopul Cesariei Capadochiei, Teodot. *2 Marţi:* Silvestru, Teagen, Teopompt, Teodota, Marcu, Vasiliu din Angira, Sergiu, Teopist, Cosma, Zors. *3 Mercuri:* Profetul Malachia, Gordiu, Petru. *4 Joi:* Soborul Sânţilor şepte-ḑeci de Apostoli, Teoctist, Zosima, Atanasiu, Apolinaria, Evtimiu, Chrisant, Eufimia, Onufriu. *5 Vineri:* Teopemt, Teona, Siglitichia, Grigoriu, Fostiriu, Saiu, Teoit, Domnina, Taţiana, Romans. *6 Sâmbătă*: † Arătarea (Botezul) Domnului.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 31 Decembre 1889 înaintea Botezului: Cântările din Octoich tonul 6 şi din Mineiu ale praznicului Nascerei lui Christos. La Utreniă Evangelia invierii a 9-a. Catavasia: „Christos se nasce.“

Luni, 1-a Ianuariu 1890: (†) Praznicul Tăierei împregiur şi S. Vasiliu cel mare. Cântările din Mineiu ale Praznicului. La Utreniă Polieleu, Antifóne, Evangelia dela Ioan: Eu sunt uşa. Catavasia praznicului. Liturgia S. Vasiliu celui mare.

Vineri, 5 Ianuariu 1890. Ajunul Botezului. Post strins. Césurile Botezului.

Sâmbătă în 6 Ianuariu 1890: Cântările din Mineiu ale praznicului. La Utreniă Polieleu, Antifóne, Evangelia dela Marcu: În vremea aceea venitau Iisus din Nazaretul Galileei: Catavasia praznicului. Liturgia S. Marelui Vasiliu. Irmosul Prăznicului.

Loterie.

Sâmbătă 4 Ianuariu, 1890.

Timişóra:	**29**	**84**	**13**	**55**	**34**
Viena:	**9**	**31**	**12**	**3**	**61**

Mercuri 8 Ianuariu, 1890.

Brünn:	**19**	**59**	**79**	**72**	**86**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Ianuariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.56	5.55
Napoleon	9 32	9.31

Nr. 797 [252] 3—3

CONCURS.

Lângă bătrânul și neputinciosul paroch și fost administrator protopresbiteral Artemiu Crișan din Sânbenedic, tractul Târnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs de capelan cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Casa, curtea și grădina parochială, în mărime de 890 □°, pivniță cu șopru și șură în folosul parochului actual până trăesce fl. 100.—

2. Porțiunea canonică comasată: arătoriu și fênaț în mărime de 7 jugĕre 817 □°, din cari 3 jugĕre 1208 □° rĕmân în folosința parochului actual până trăesce; totul computat cu venit de fl. 150.—

3. Folosința cimiteriului nou de 2 jugĕre 613 □°, cu venit de . . . . . fl. 35.—

4. Casa cu 3 încăperi, curtea și cimiteriul vechiu din jurul bisericei, în mărime de 725 □° în folosul capelanului până la mórtea parochului actual, computate cu venit de . . . . . fl. 30.—

5. Dela 60 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 1 fl. . . . . fl. 60.—

6. Dela 90 familii câte o ți de lucru à 20 cr. . fl. 18.—

7. Tóte celelalte venite stolare statorite în ședința sinodului parochial din 28 Novembre a. c. computate în sumă de . . . . . fl. 193.—

Suma totală . fl. 624.—

Subtragêndu-se venitele reservate pentru paroch de sub punctul 1 și 2 175 fl.; rĕmân pentru capelan 449 fl.

Doritorii de a ocupá acest post de capelan au să-și trimită suplicele lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferióre în Cetatea de baltă (Kükülővár) instruate cu documentele necesare conform „Statutului organic“ și a legilor in vigóre până la terminul suscitat.

Dela concurenți se recere să se presenteze odată ori de dóue ori în comună, spre a-și arătá desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Sânbenedic, 29 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:

Artemiu Crișan, președ. comit. parochial. *Solomon Crișan*, notariu.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral concernente.

Cetatea de baltă, 30 Novembre, 889. **Nicolau Todoran**, protopresbiter.

Lr. 490. [255] 3—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Preavenerabilului consistoriu dto 24 Octobre Nr. 7110 B. a. c. prin acésta să publică concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Anghel Filimonescu din Renghet, cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr. al parochiei de clasa a III a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

In conțelegere cu comitelul parochiaal. Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geógiului II.

Sĕcărĕmb, 8 Decembre, 1889.

Sabin Piso, protopop.

Sz. 3444/889 polg. [261] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a felső kapolna községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 11-én délelőtt 11 órára** tüzetik ki felső kapolna községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük esetében részükre ügygondnok fogna kinevezetetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek

1889 deczember 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *Májaj*, jegyző.

Sz. 3410/889 polg. [262] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a Gyulas községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 12-én d. előtti 11 órára** tüzetik ki Gyulas községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük ese ében részökre ügygondnok fogna kineveztetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek

1889 évi deczember hó 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *V. Jacab.* jegyző.

Sz. 937/1889 végreh. [263] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 évi 2204 számu végrehajtást elrendelő és a medgyesi kir. járásbiróságnak 1889 évi 2376 számu kiküldő végzése folytán „Albina“ tak. és hitelintézet végrehajtató részére Harthmann Márton és társai végrehajtást szenvedők ellen 117 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1889 évi November hó 11-ik napján biróilag lefoglalt és 369 frt. becsült ingóságokra a medgyesi kir. járásbiróság 1889 évi 6000 számu végzésével a további kielégitési végrehajtást elrendelte. Ennek folytán a medgyesi kir. járásbiróság 1889 évi 6000 számu, kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Dr. Russu Oktavian ügyvéd végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 117 frt. tőke, ennek 1889 évi januar hó 8 dik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 39 frt. 73 krban megállitott költségek iránt a 776/889 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek Mártonfalván végrehajtás szenvedők lakásán leendő megtartására határnapul **1890 évi Január hó 14-ik napjának délelötti 10 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt I. Schuller Georgnak 3 drb ló, 1 fehér 9 éves tehén, 5 szekér széna. II. Harthmann Iánosnak 3 drb ló, 1 vasalt ló szekér, 1 fehér hizó kocza. III. Harthmann Mártonnak 2 hat éves fehér tehén, 1 vasalt ökör szekér, 82 zsák csöstörökbuza, 3 szekér széna, 2 hectó vegyes buza legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Medgyesen 1889-ik évi December hó 31 napján. **Lang Róbert**, kir. bir. végrehajtó.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I.	fl. —.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl. 4.80,	4.—,	2.40
II.	„ 1.20,	1.—,	—.60	IX.	„ 5.40,	4.50,	2.70
III.	„ 1.80,	1.50,	—.90	X.	„ 6.—,	5.—,	3.—
IV.	„ 2.40,	2.—,	1.20	XI.	„ 6.60,	5.50,	3.30
V.	„ 3.—,	2.50,	1.50	XII.	„ 7.20,	6.—,	3.60
VI.	„ 3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„ 8.40,	6.50,	4.20
VII.	„ 4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„ 9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persone:

Zona	Clasa I.	II.	III.	Zona	Clasa I.	II.	III.
I.	fl. —.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl. 4.—,	3.20,	2.—
II.	„ 1.—,	—.80,	—.50	IX.	„ 4.50,	3.60,	2.25
III.	„ 1.50,	1.20,	—.75	X.	„ 5.—,	4.—,	2.50
IV.	„ 2.—,	1.60,	1.—	XI.	„ 5.50,	4.40,	2.75
V.	„ 2.50,	2.—,	1.25	XII.	„ 6.—,	4.80,	3.—
VI.	„ 3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„ 7.—,	5.30,	3.50
VII.	„ 3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„ 8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Stațiune	fl. —.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„ —.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Mureș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Mureș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Mureș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 și mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate negustătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 141 Sibiiu, Sâmbătă 30 Decembre 1889, (11 Ianuariu 1890). *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători „Tăierea împregiur şi S. Vasile" Nrul procsim va apăré Joi în 4 Ianuariu 1890 v.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfîrşesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 29 Decembre.

Suntem la finea anului 1889, şi astfeliu nu ne putem dispensá nici noi de datorinţa, ce o avem ca publicisti a luá în revistă momentele mai însemnate petrecute în decursul anului, care deja la început a cuprins în modul cel mai dureros popórele credincióse dinastiei. Este vorba de mórtea clironomului Rudolf, o mórte, care pe cât a fost prea de timpuriu, pe atât a causat dureri iubitului nostru monarch şi adicţilor ai preabunului nostru impĕrat şi rege.

Biserica nóstră încă a perdut tot în acest an pe un bun prelat şi pre un apĕrătoriu infocat al instituţiunilor ei canonice, pe episcopul Caransebeşului Ioan Popasu, şi dacă la alegerea noului episcop votul sinodului electoral a intimpinat aprobarea mai inaltă, acésta noi cu bucurie o am constatat în colónele diariului nostru, pentru-că nimenea nu este mai pĕtruns de dorul de a vedé croindu se în biserică un curs regulat şi normal şi nimenea nu scie érăşi mai bine ca noi cu câte greutăţi a ajuns biserica, până când şi-a dat acele instituţiuni, cari sunt menite a-i asigurá esistenţa şi viitoriul în aceste timpuri grele.

Pentru noi românii politica este terenul cel mai nemănos şi mai nemulţătoriu. Scoşi din posiţiunea, ce am credut că ni se cuvine, suntem osândiţi la un rol de tot neinsemnat.

Nimenea nu se crede datoriu a mai întrebá de ne place, cum se direg aci trebile statului. Chiar şi în municipii, unde până bine de curênd în unele locuri mai eram consideraţi de factori, am rĕmas sĕ cerşim câte un post pentru un funcţionariu, şi dacă sistema electorală va fi mâne inlocuită prin sistema denumirei amploiaţilor, noi vom fi cei din urmă, cari vom vĕrsá o lacrimă după un sistem, care aplicat bine, ar fi putut fi spre mulţămirea tuturor.

Ar fi terenul economic, pe care ar trebuí sĕ ne incordăm tóte puterile. Aici însĕ prin comasări tendenţióse, prin dări urcate preste putinţele nóstre poporul începe a vinde bucată de bucată din moşia strĕbună şi după-ce a gătat, începe a trece graniţele. Tóte mĕsurile luate de a împedecá emigrările în ţĕri strĕine au rĕmas şi vor remâné între astfeliu de împregiurări zădarnice.

Cu operaţiunea rescumpĕrărei regalielor statul a purces din punct de vedere curat fiscalistic, a lăsat o mulţime de comune în procese, fără nici un venit, pe deci de ani, ér unde lucrurile sunt în cea mai bună ordine, totuşi nu primesc rĕscumpĕrare o sumă, care sĕ le aducă atâtea venite, cum aveau până ací, vor trebuí aruncuri noue, ca sĕ pótă suportá greutăţile comunale, şi sub povara acelor greutăţi poporul se încovóie, ér instituţiunile culturale, biserica şi scóla cu oficialii lor sufer în linia primă.

Până-ce se petrec aceste în jos, părinţii patriei inscenézá demonstraţiuni pre la Budapesta, ca sĕ atragă ochii lumei dela trista realitate, în care se găsesce ţéra. În mod măiestrit se pune la cale conflictul între cetăţeni şi armată şi se stórce în modul acesta câte un favor la aparinţă, dar în schimb bugetul rĕsboiului se urcă şi poporul clatină din cap.

Scólele confesionale nu se ajută cu nimica, din contră li se pun feliuri şi chipuri de greutăţi în cale spre a nu-şi puté implini misiunea, cum se cade. Aşa se introduce în un gimnasiu românesc limba magiară ca limbă de propunere a mai multor obiecte. Am puté înşirá deci şi sute de neajunsuri în contul anului ce trece, dar acestea sunt de ajuns ca sĕ ne trezéscă şi se ne dea se înţelegem, că am trăit un an rĕu şi că lesne se póte adeverí proverbul: *„Selten kommt was besseres nach"*, dacă nu ne vom trage séma mai bine în viitoriu.

Revista politică.

Bulgaria, despre care presa încetase în timpul din urmă a mai vorbí, a devenit érăşi obiectul discusiunei europene.

Ansă la acésta a dat în special imprumutul bulgar, ce s'a conces sĕ se cuoteze la bursa vienesă şi din Budapesta; apoi zălogirea liniilor ferate, pe cari Rusia le privesce de acte ilegale, contrare tractatului de Berlin şi prin cari se intenţionézá recunóscerea principelui Ferdinand de Coburg de principe al Bulgariei.

Rusia a eşit érăşi din reserva, ce şi-o impusese, ca a adresat o circulară, în care protestézá contra acestor acte, menite a sdruncinâ pacea europénă. Foile monarchiei nóstre se încércă a desminţí scirea, că Rusia ar fi adresat în adevĕr circulară şi dic, că cestiunea s'a discutat la Petersburg şi că s'a provocat înalta Pórtă a luá dispositiunile de lipsă şi a nu lăsá sĕ se amanetiseze veniturile Bulgariei, a avênd ea sĕ mai plătéscă Rusiei sume considerabile, ca despăgubire pentru resbelul din 1877/8.

Tot pe acest calapod o mână şi foile germane; ele reproduc articolul 21 al tractatului de Berlin, unde se dice: Drepturile şi datorinţele înaltei Porţi, încât privesce liniile ferate din Rumelia-Ostică, rămên neschimbate. Pe basa acestor enunciaţiuni foile germane dic, că Turcia ar avé drept sĕ pârască pe bulgari, nici decum însĕ Rusia.

Foile rusesci însĕ sunt de tot dure şi în espunerile lor atacă aspru pe Bulgaria şi pe puterile, cari o îndémnă sĕ facă astfeliu de paşi „nesocotiţi." Precum împrumutul bulgar, dic ele, este o flagrantă violare a tractatului de Berlin, tot astfeliu este şi încheerea convenţiunei din partea Bulgariei, carea Rusia nu o póte lăsá sĕ trécă numai aşa la ordinea dilei. Anglia, scrie „Novosti" prin recunóscerea drepturilor Bulgariei de a tacsá însaşi mărfurile strĕine, a făcut un nou pas pe calea recunóscerei independenţei principatului. Bulgaria însĕ, trebue sĕ se scie, este un stat vasal şi ca atare nu póte întreţiné relaţiuni diplomatice cu statele strĕine şi nu e îndreptăţită fără intervenţiunea Porţii a încheá tractate internaţionale. Art. 8 al tractatului de Berlin s'a violat şi diplomaţia ruséscă trebue sĕ lămuréscă acésta cestiune. Cu deosebire în ce privesce importanţa economică e ea de mare însemnătate, căci dacă Bulgariei i-se concede a încheá tractate internaţionale, independenţa trebue sĕ fie recunoscută. „Viedomosti" din Moscva, combătând împrumutul bulgar, dice, că cu Bulgaria a violat tractatul deodată şi Austro-

FOIŢA.

Congres pentru lucrul de mână.

În fóia nóstră Nr. 100 din Septembre a. c. am publicat programul congresului al IX-lea german pentru lucrul de mână, ţinut în anul acesta în Hamburg la 28, 29 şi 30 Septembre nou.

In dilele acestea ne veni şi raportul despre desbaterile acelui congres — o carte de $11\frac{1}{2}$ cóle în octav mare cu litere garmond. Acésta ne dă nóuă dovadă destul de evidentă despre seriositatea şi interesul, cu care se lucră necurmat în Germania pentru valorósa idee a lucrului de mână în serviciul educaţiunei.

Cele mai mari încăperi dintre localurile publice din Hamburg s'au destinat pentru şedinţele congresului susmenţionat şi cu tóte acestea abia a putut cuprinde tot publicul, ce a venit chiar din mari depărtări cu scop de a luá parte la desbateri. 180 de deputaţi, cari au representat statele Germaniei, statele vecine, apoi reuniuni pentru lucrul de mână şi diferite alte corporaţiuni şi institute, afară de persónele private, cari au venit din indemn propriu din diferite state şi ţinuturi. Dintre statele esterne (afară de cele ale Germaniei, cari au fost representate oficios prin delegaţi), numim ací: Rusia, Englitera, Svedia, Dania, Austria, America nordică ş. a.

Guvernele, cari nu au putut trimite reprensentanţi la congres, au trimis adrese de aderenţe în termini fórte măgulitori. Lăsăm sĕ urmeze aici unele pasage din aceste adrese:

„.....Ministeriul, neputênd trimite de astădată delegat la congres, prin acésta dă espresiune interesului seu faţă de stăruinţele reuniunei pentru lucru de mână şi doresce bun succes desbaterilor din Hamburg. Coburg 13 Septembre, 1889. Ministeriul ducal sacson: Bandler".

„.....Străduinţele şi succesele reuniunei pentru lucru de mână le urmărim cu viu interes.

Sondershausen, 14 Septembre, 1889. Ministeriul princiar de Schwarzburg, despărţĕmêntul cultelor şi instrucţiunei, Petersen."

„....Mulţămind în numele autorităţii nóstre supreme scolare pentru amicabila învitare, nu pot a nu adauge, cum-că interesul nostru cătră afacerea representată şi promovată de d-vóstră- a rĕmas tot acelaşi ca mainainte şi sper, că în anul viitor ne vom revedé în persónă la congresul procsim.... Darmstadt, 16 Septembre 1889. Greim, consilier suprem de scóle."

„...Străduinţelor reuniunei li se dă de aici cea mai mare atenţiune şi se pórtă tótă grija pentru întroducerea lucrului manual în scóle. De aceea voiu urmări cu mare interes şi acum desbaterile congresului reuniunei şi astept cu mulţămită trimiterea câtorva esemplare din raportul congresului. Arnsberg, 13 Septembre, 1889. Presidentul guvernului. Seezlands:" ş. a. ş. a.

Pentru a se vedé şi mai mult, cu ce rîvnă se lucră în Germania pe tóte căile, oficios şi privat, pentru incetăţenirea lucrului de mână în tóte categoriile de scóle, reproducem aici epistola ministrului de rĕsboiu din Berlin cătră secretariul reuniunei germane pentru lucrul de mână la congresul din Hamburg:

„Ve mulţămesc din inimă pentru preţuita d-vóstră epistolă din 11 Septembre şi pentru celelalte scrieri alăturate. Credincios antecesorilor mei nutresc şi eu aceea-şi simpatie faţă de reuniunea condusă de d-vóstră şi consider lucrul de mână ca un mijloc puternic pentru desvoltarea omni-laterală a talentelor şi puterilor tinerimei. Precum ve este deja cunoscut, lucrul de mână se învaţă în institutul militar de crescere dela Annaburg, în institutul militar pentru orfani din Potsdam şi în alte asemenea institute. Cât pentru întroducerea lucrului manual în scólele de cadeţi, regret mult, că deocamdată mi se pun în cale unele greutăţi, tot din aste greutăţi me vĕd silit a me abstiné dela trimiterea unui representant la congresul pentru lucrul de mână din Hamburg... Berlin, 5 Octobre, 1889. Ministrul de rĕsboiu: de Verdy."

Secretariul reuniunei pentru lucrul manual încheie raportul seu cu următórele cuvinte primite de congres cu cel mai viu entusiasm:

„Opera, ce o avem în purtare de grijă, v'am presentat-o adi aici în elementele sale ca într'o icónă şi credem cu deplină mângăiere sufletéscă, că v'am putut convinge, cum-că pe calea acésta procurăm mult bine

Ungaria, carea merge cu o cutezanță prea mare în acésta direcțiune. Rusia a putut tăcea până la un timp, se înțelege, făcêndu se, că nu vede, ce fac strĕinii cu Bulgaria. Tăcerea ei însĕ va trage cu atât mai mult în cumpĕnă, când va fi sĕ-și dea cuvêntul ultim. „Novoie Vremia“ se provócă la situațiunea politică internă a Austro-Ungariei și ḑice, că ar fi bine, ca ea sĕ se consolideze înlăuntru, sĕ se lase de politica esternă de până acum, deóre ce ea îi îngreuéză numai situațiunea internă. —

O adevĕrată surprindere a făcut în lumea diplomatică un articol remarcabil din organul german „Nat. Ztg.“ asupra Franciei și în care acéstă fóie dătătóre de ton constată cu bucurie, că în Francia lumea se ocupă în linia primă cu cestiunile economice și numai în a doua cu cele politice și în special încât privesce zelul de revanșă și ura contra Germaniei s'au mai potolit. Acest articol a făcut mai ales în Paris mare sensațiune și „Temps“ aduce articolul în combinațiune cu posibilitatea întâlnirei presidentului Carnot cu împĕratul german Wilhelm cu ocasiunea iubileului regelui Leopold în Brussela. Acésta întêlnire ar formá în adevĕr un eveniment din cele mai însemnate și ar fi un sem, că pacea europénă s'a inaugurat pe base și mai solide.

Svonul, ce s'a făcut cu aceste sciri, a amărît până la suflet pe boulangisti, cari în foile lor au început a trimite săgeți atât în președintele republicei Carnot, cât și în guvern, acusându-l, că se fac trădători de patrie. Infocatul boulangist, Rochefort, scrie în „Intransigeant“: Oportunistii și germanii au fost de mai dinainte aliați; ei împreună au purtat compania contra generalului Boulanger. Noi n'am fost prin urmare surprinși, dacă nepotul lui „Père de la victoire“ pășesce cu atâta predilecțiune pe terenul politicei alianței triple. Dacă Sadi Carnot se va duce la Brussela, ca sĕ recomânde pe Constans, desigur îl va denumí șef al vr'unui regiment de ulani ca și cum ar fi un feliu de Alfonso XII-lea. E întrebarea însĕ, că presidentul oportunistilor republicei va întimpiná triumf în Paris, când se va reîntórce în uniforma unui colonel prusian. —

Cu ocasiunea primirei comisiunei camerei regele Carol din România a rostit următórele:

Am ascultat cu deosebită mulțămire adresa camerei și sunt viu mișcat de simțĕmintele de dragoste și de devotament, ce d vóstră îmi reînoiți și de astădată, în numele representațiunei naționale. In adevĕr, legăturile între țéră și dinastia Mea s'au strîns încă mai mult, asigurându se și viitoriul prin aședarea mostenitoriului presumptiv al corónei între noi.

Sunt fericit a constatá, că camera este pĕtrunsă de dorința de a se pune la lucru, și spiritul înțelept și patriotic de care d-vóstră sunteți însuflețiți, 'mi este o singură dovadă, că guvernul meu va găsí în d-vóstră acel sprigin, de care are neapĕrată trebuință spre a împliní înalta sa chemare.

Numai prin o strînsă înțelegere între corpurile legiuitóre și puterea esecutivă vom învinge tóte greutățile, și vom întări viitoriul scumpei nóstre Românie.

Plin de acéstă încredere ve mulțămesc încă odată pentru bunele urări, ce d-vóstră Ni-le rostiți pentru regina și pentru mine.

---

pentru tinerimea nóstră, pentru poporul nostru și pentru timpul nostru. Ajutați-ne, rugămu ve, și d vóstră, avênd în vedere întregirea acestui edificiu, ajutați ne la munca, ce avem a o purtá la punerea fundamentului. Noi, întrucât ne vor permite puterile, nu vom pregetá a lucrá, purcedênd mai departe din loc în loc și an de an! Veni-va cândva timpul — și trebue sĕ vină — când ni se va presentá lucrarea nóstră într'o față cu totul strălucită, apropiindu-se de bunul seu sfĕrșit!“

Desbaterile congresului s'au stenografat în tóte amĕnuntele sale prin stenograful parlamentului din Berlin C. de Diembovski. Congresul din ĕst an din Hamburg dovedesce o înmulțire fórte mare a agendelor reuniunei pentru lucrul manual în decursul anului espirat. In acésta mĕsură s'au sporit și îmbunătățirile atât materiale cât și morale. Guvernele statelor federative precum și guvernul central imperial au mărit ajutórele; scólele, în cari se învață lucrul de mână de asemenea s'au înmulțit; nu mai la cursurile de vară dela seminariul pentru lucrul de mână din Lipsca s'au cualificat în anul trecut (1889) 127 de învĕțători, afară de cei pregătiți în decursul anului și afară de învĕțătorii pregătiți la alte seminare dintr'alte centre de cultură. De ací s'a aflat îndemnat congresul a solicitá pentru anul viitor 4 cursuri pentru învĕțătorii esterni, unul de 5 sĕptĕmâni la Pasci; al doilea, al treilea și al patrulea de câte 4 sĕptĕmâni în lunile Iuliu, August și Septembre.

„Tribuna“.

(Urmare.)

Astădi, când tótă lumea se plânge de lipsa bărbaților cu autoritate, lucĕfĕrii dela „Tribuna“ se plâng, că cea mai mare nenorocire pentru români este „tirănia autorității“.

Lor le trebue „tabula rasa“ fără ca sĕ fi scos la ivélă măcar numai un singur bărbat, carele sĕ dovedéscă, că scie și clădí ceva, nu numai dărîmá.

Astădi, când ori de câte-ori petrecem la mormênt pe câte un bĕtrân, totdeuna suspinăm cu durere: că înzadar privim în jurul nostru, nu vedem suscrescența, care sĕ umple golul, ce-l lasă în urma sa — „Tribuna“ organiséză o cruciată formală „contra bĕtrânilor“.

Până când „Gazeta Transilv.“ scrie despre bĕtrâni:

„Timpuri de nobilă însuflețire, de frățéscă dragoste, timpuri de gândire și lucrare armoniósă a inimilor sincere, timpuri de jertfire pentru marile idealuri ale poporului, timpuri de gloriósă renascere națională, ve salătăm cu iubire.“

„Cu mândrie și admirare privim îndĕrĕpt, la lucrarea mărĕță a bĕtrânilor noi urmași, carii ne-am ridicat pe umerii lor“.

„Fie ca în grelele încercări, ce ne mai stau înainte, faptele lor românesci sĕ ne înalțe gândirile, sĕ ne curețe sentimentele și sĕ ne insufle curagiul strămoșesc“! (Numĕrul festiv al „Gaz. Trans.“ din 1 Ianuariu 1888).

„Tribuna“ Nr. 129 din 8/20 Iuniu 1888 le dă următoriul pasaport:

„Una dintre bólele de care suferim noi românii politicesce, este cultul necondiționat pe care-l dăm bĕtrânilor“.

„Crescuți în mijlocul unei societăți deprinse a se tîrî înaintea celui dintâiu venit, bĕtrânii nostri n'au avut ocasiune a se hrăní din ideile apusului,[1]) și astfeliu a dá o nouă direcție vieții nóstre politice și sociale“.

Este incontestabil, că apusul a avut puțină influență asupra desvoltării lor intelectuale, nefiind însĕ spiritul lor accesibil pentru tóte ideile occidentului luminat, s'au desvoltat prea unilateral, și deodată cu acéstă desvoltare intelectuală li s'a desvoltat într'un grad primejdios vanitatea și îndrăsnéla, și resultatul acestora: „*apucăturile autoritative*“.

„Acésta o simțim astădi“.

„O simte tinerimea hrănită cu idei și vederi moderne.[2])

„O simt toți aceia, care vor sĕ împrăscie prin popor vederile lor înaintate“.[3])

O simt, deóre-ce pretutindeni în calea lor se întâlnesc cu bĕtrânii nostri, care îi împedecă în tóte lucrările lor, fie ele cât de bune. Ei pășesc cu „autoritatea“ pe care au sciut sĕ o câștige prin declamațiuni patriotice.[4])

„Acesti *visionari* condamnă astădi pe toți acei tineri, care nu se supun lor orbesce și necondiționat.[5]) Ei au dreptate, ei trebue sĕ aibă dreptate“.

„Îți spun de esemplu cum era prin 48 și după acésta sublimă sguduire socială și politică europénă; îți spun cât s'au luptat ei și cum se înțelegeau ei între ei, cum se puneau umĕr la umĕr puntru realisarea cutărui ori cutărui scop.[6]) Și astădi? Politica de astădi este destructivă? așa spun dênșii și mulți naivi le cred“.[7])

„Și este ușor de priceput, pentru ce bĕtrânii au adese ori o memorie tenace în ce privesce trecutul, asupra căruia raționéză destul de corect, pe când de present nu-și pot aduce aminte nici a-l judecá serios. Creerului ca ori-cărui organ al corpului, i-se micșoréză activitatea proporțional cu vêrsta: devine mai greu de manuat, ideile și mișcările pe care le dictéză se esecută încet și cu rĕcélă, respunde la impresiuni din ce în ce mai flasc, potrivit cu micșorarea capacității de asimilare; de aci resultă o percepție imperfectă, și o aprețiare incorectă a evenimentelor“.

„*Tirănia autorității*“ după cum a observat domnul *Enea Hodoș* a prins rădĕcini atât de puternice prin unele părți a societății nóstre, încât mulți, fórte mulți nu dispun nici într'atâta de curagiul opiniunii lor, ca cel puțin sĕ protesteze în contra acestei molime a societății nóstre:“[8])

„Sunt érăși mulți, care se simt fericiți, că s'au pus sub „aripile ocrotitóre ale tirăniei autorității“.

„E dureros când vedi ce „fericiți“ se simt și vre-o câți va tineri, cari s'au pus sub pavĕza acestei „aripi ocrotitore“. etc. etc.

---

[1]) Nu, pentru că ei au trebuit sĕ-și câștige pânea de tóte ḑilele cu instruirea domnișorilor, și de multe ori chiar servind la profesori, ca sĕ pótă frecuentá scólele, cu ajutoriul cărora apoi sĕ-și câștige posiții cinstite în societate și mijlóce, ca sĕ pótă fondá stipendii (burse) pentru cei-ce adi își câștigă „cultură apusénă“ prin cafenelele și pe stradele orașelor cu universități, ca apoi după-ce se re'ntorc pe acasă enervați și fără titli, cu capetele prin nori ca spicele cele góle sĕ aibă cine-i insulta. Onóre puținelor escepțiuni!

[2]) Anarchia, socialismul, nihilismul?

[3]) Ateismul?

[4]) „Autoritatea“ ca si stima, nu se impune ci se cuceresce, firesce nu prin calomnii și minciuni, nici prin declamațiuni, ci prin superioritatea spirituală, prin desinteresare și prin virtuți, de cari nu am prea zărit în „Tribuna“.

[5]) Arĕtați un singur cas!

[6]) Fórte bun esemplu de imitat și pentru cei adăpați cu „ideile occidentului“.

[7]) Și savanții cu „cultură occidentală“ dela „Tribuna“ nu o simt asta?

[8]) Par'că-ți vorbesce un fiu îngâmfat de boieriu, carele cu punga plină și cu pretențiuni familiare a fost crescut cel puțin prin „salónele“ Parisului, și nu un biet fiu de român „ploat“ crescut cu cojile bĕtrânilor.

În astă direcțiune a progresat acest ḑiar, organ al malcontenților, al „nihilistilor“ români, până când le-a succes a stricá solidaritatea ce începuse binișor a se manifestá în tóte acțiunile mai importante ale inteliginței române, a învrăjbí societatea în tóte centrele de mai nainte, a amăgí pe o parte a tinerimei neesperte, a sămênă ură între frate și frate, a submină disciplina în biserică și în scólă și a dedá publicul seu sĕ se nutréscă numai cu lucruri sensaționale, fie și in contul moralității publice și al buuului simț, până-când ajunsese a se sfií ori care bărbat serios, carele avea nenorocirea a fi lăudat în „Tribuna“ — dar acel „mare partid“ al viitoriului tot nu s'a închegat, și aprigii „combatanți“ an prin Octobre, cu puterile sleite zăceau deja sub ruinele casei căreia ei îi dăduse foc, și astădi póte că ar aparține numai domeniului istoriei, dacă nu „*bĕtrânii*“ cei combătuți de ei, — Mocionyescii și Babeș cel urgisit, nu aveau generositatea sĕ le întindă mâna și sĕ-i ridice din penibila situațiune, în care ajunsese, făcêndu o încercare cu ei, dacă cu ajutoriul lor moral și material mai este posibil sau ba, sĕ scape de perire o avere considerabilă națională, și sĕ salveze numele unui organ oposițional?

Ḑic „numele“ căci atacurile contra „autorităților“, „contra bisericilor“, contra „instituțiunilor“ și contra „societății“ române, după scirea mea positivă trebue sĕ fie eliminate din colónele „Tribunei“, dacă ea mai contézĕ la sprijinul Mocsonyescilor.

Avea-va acéstă generositate și jertfă a d-lor Mocsonyesci resultatul dorit de ei sau ba? este o mare întrebare a viitoriului.

(Va urmá).

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu a închiriat pentru ținerea probelor sala dela „Musikverein“, pămêntul mic Nr. 1.

Aducênd acésta la cunoscința membrilor activi, notificăm totodată, că Mercuria viitóre, în 3/15 Ianuariu 1890 reuniunea 'și începe din nou probele în sala dela „Musik-verein.“

Cu abarere dela ordinea de până acuma probele se încep séra la 7 óre.

Sibiiu, 29 Decembre, 1889.

G. Dima, preș. — *Mateiu Voileanu*, secret. substit.

Varietăți.

* (Un svon pripit.) În cercurile din Londra și din Paris s'a rĕspândit scirea, că monarchul nostru ar avé de gând sĕ abḑică din causa greutăților interne și a nemulțămirei, ce domnesce în monarchie din causa alianței cu Germania. „Evenement“ a întrebat despre acésta pe ambasadorul din Paris Hoyos, care a rĕspuns, că nu e nimic adevĕrat. Tot așa vorbesc și scirile vienese.

* (Monarchul despre economia politică.) La prândul de curte, dat la 6 Ianuariu n. monarchul s'a esprimat, că în ceea-ce privesce situațiunea politică economică, ea e cu mult mai critică decât situațiunea politică esternă. Monarchul și-a esprimat însĕ totdeodată speranța, că situațiunea se va lămurí până la 1892, când se vor re'noí cele mai importante tractate de comerciu. Aceste espuneri ale împĕratului, ḑice o fóie vienesă, arată cu câtă încordare se urmăresce crisa economică, care amenință sistemul de convențiune europén. Espunerile mai dovedesc încă, că regimul austriac pe basa informațiunilor se teme de o desvoltare cu totul nefavorabilă a politicei economice față cu statele strĕine. Situațiunea critică, despre care a vorbit monarchul, va fi provocată prin atitudinea Franciei, căreia nici nu se póte închipuí, că i s'ar puté face oposițiune. Francia e hotărîtă a numai re'noí nici un tractat de comerciu și a creá un tarif autonom îndreptat în special contra Germaniei și contra Italiei. Noi nu avem mari speranțe, că ne vom puté înțelege nici cu Germania și póte nici cu România.

* (Aprobare.) Ministrul de interne a aprobat sub Nr. 85,024 din 1889 statutele reuniunei de ajutorare „*Vasile Nascu*“ din Năsĕud.

* Invitare la balul român, ce se va arangiá în Arad la 1 Februariu 1890 st. n. în salelele hotelului „Crucea albă“ în favorul scolarilor români lipsiți de mijlóce.

Dr. Virgil Bogdan. președinte. — *Dr. Silviu Moldovan*, secretariu. — *Dr. George Popoviciu*, cassariu.

Cornel Ardelean, Dr. George Chicin, Dr. Aurel Damian. Iuliu Herbay, Dr. Iuliu Mera, Dr. Cornel Nicóră, Valeriu Petco, Stefan M. Pelcoviciu, Dr. Petru Pipoș, Dr. Stefan C. Pop, Nicolae Șerban, Dr. Ioan Trailescu, membrii comitetului arangiatoriu.

Bilete: de persónă 3 fl., de familie 5 fl., — bilete de galerie: rêndul I. cu 3 fl., al II-lea cu 2 fl, al III-lea cu 1 fl.

Biletele se capĕtă pe lângă presentarea învitărei, cu 2 ḑile înainte de bal: la „Crucea albă,“

ér séra la cassă. Inceputul la 9 óre séra. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se cuitézá în public.

* (Biserica în Brasilia). Brasilia voesce sĕ întrécă în republicanism pe Francia. Guvernul cel nou a esmis un decret, prin care se face cunoscut, că biserica e despărţită de stat. Tot deodată s'a garantat libera esercitare a tuturor religiunilor.

* (Influenţa.) Acest morb, care s'a lăţit cu iuţala fulgerului pe întréga faţă a Europei, a trecut şi pe celelalte continente. In oraşele Europei a degenerat în morburi mai acute, cari seceră victime, sporind mortalitatea în numĕr considerabil In Sibiiu mai fie care casă a fost până acum cercetată de acest óspe rusesc. Intre soldaţii de infanterie a început a scădé, s'a sporit însĕ casurile între soldaţii dela arti'erie. In seminariul teologico-pedagogic prelegerile au trebuit sĕ înceteze. E caracteristic, că în internatul scólei civile a Asociaţiunei nu s'au ivit încă casuri de influinţă.

* (Casa reuniunei învĕţătorilor croaţi) ḑidită pe piaţa universităţii în Zagrabia în stil florentin renaissance cu dóuĕ etage s'a deschis serbătoresce încă în Sept. a. c. Acest edificiu scrie „Ped. Rom" a costat suma de 95 000 fl. Vor întrebá învĕţătorii nostrii cum au devenit colegii croaţi la atâta fir de bau? Ècă fórte uşor, căci cu puteri unite şi cu bună înţelegere mari minuni! se pot reasá. In anul 1885 comitetul central al reuniunei învĕţătorilor croaţi a făcut apel către învĕţătorimea croată, în urmarea căruia acésta a subscris suma de 20,000 fl. Mulţi au subscris câte 50—100 fl. S'au adresat apoi către institute finanţiare şi către mecenaţi, cari încă i-au ajutat. In tóte comunele Croaţiei şi Slavoniei comitetele de femei prin loterii de efecte au adunat suma de 15,000 fl. Societatea pentru orfanii învĕţătorilor „zadruga" a participat la zidire cu 30,000 fl., şi societatea pedagogică literară cu 20,000 fl. Casa are 2 fronturi de 42 şi de 30 metri. In localităţile suterane se află marile magazine de editură a societăţii pedagogice literare. In parter sunt localităţile reuniunei constătătóre din trei căncelarii, un cabinet de lectură cu 2 camere, o sală mare a bibliotecei, localul de espediţiune, 5 camere întocmite pentru descălecarea învĕţătorilor esterni, o sală de conferinţe şi locuinţa portariului. In primul şi al doilea etagiu sunt locuinţe private. După ce se va mai uşurá casa de sarcini, reuniuea va arangiá întrînsa o esposiţiune permanentă pentru mijlóce de învĕţământ. Se mai ocupă reuniunea învĕţătorilor croaţi de present cu realisarea unui convict pentru copii de învĕţători. — Étă o corporaţiune, carea-şi scie întrebuinţa puterile sale cu folos!

* (Foc în Maros-Vasárhely.) In 7 l. c. s'a aprins, precum se presupune, din causa neîngrijirei muncitorilor, fabrica de spirt din Maros Vasárhely şi focul s'a lăţit cu o iuţală mare, cuprinḑênd în flacări tóte edificiile de prin pregiur. Gendarmeria, pompierii şi soldaţii au fost la locul lor, dar cu tóte acestea focul numai în ḑiua următóre a putut fi stins. In decursul arderei s'au întêmplat dóuĕ esplosiuni de spirt. Dauna e considerabilă.

* (Arderea teatrelor.) Nu trece sĕptĕmână, în care flacările sĕ nu prefacă în cenuşă câte un teatru. In ḑilele trecute a ars grandiosul teatru din Brussela „De la Bourse". Focul s'a escat diminéţa pe la 3 óre din causa maşinăriei electrice.

* (Hoţii în Sêrbia.) Scirile din Belgradul Sêrbiei anunţă, că hoţii se înmulţesc tot mai tare cu tóte mĕsurile aspre, ce s'au luat pentru siguranţa publică. Adeseori gendarmaria e strimtorată şi măcelărită, fără a se mai dá de urmele făptuitorilor. Averea şi viaţa este nesigură şi îndrăsnéla hoţilor e aşa de mare, încât ḑiua la amĕḑi se comit cele mai mari tâlhării.

* (Anglia şi Portugalia.) Relaţiunile între aceste douĕ state devin din ce în ce tot mai încordate. Marquis of Salisbury, premieriul engles, intenţionézá în adevĕr, ca desastrul suferit la Majuba al repará prin o împosantă demonstraţiune contra Portugaliei, şi anume va trimite o flotă împosantă la Delagoa-Bai spre a luá mĕsuri energice în Africa sudică. Atacurile contra portugesilor se continuă. Regimul Transwaal însĕ ţine mult la Portugalia, carea nici ea nu voesce sĕ se prea umiléscá în faţa Angliei.

* (Un mare binevoitoriu al bolnavilor sĕraci.) Un individ necunoscut din Londra, pĕtruns de iubire şi milă faţă de sĕracii din capitala engleză, a făcut o fundaţiune de 100,000 funţi sterlingi sau 1 milion 200,000 după bani de ai nostri, cu scopul ca sĕ se ajute toţi bolnavii sĕraci câţi se vor aflá pe stradele şi în casele misere ale Londrei. Ḑiarele engleze răpite de admiraţiune pentru acéstă nóbilă faptă a necunoscutului, n'au destule cuvinte pentru a o lăudá.

* (Baccilul amorului). Ce nu născocesc ómenii şi mai ales „învĕţaţii" doctori din vremile nóstre! Ḑiarele din America aduc scirea, că un medic din Chicago a aflat baccilul amorului, pe care apoi l'a oltuit într'o mulţime de ómeni. Efectele s'au arĕtat numai decât. Aşa un holteiu de 50 de ani, care n'avea dinţi, a lăsat sĕ i se pună un întreg şir de dinţi, şi-a comandat haine scumpe şi frumóse de postav în colóre deschisă şi şi-a cumpĕrat o ghitară. O domnişóră bĕtrână şi-a stricat o lădiţă, în care avea păstraţi o mie de dolari, şi şi-a comandat o perucă după modă, angajându-şi şi un măestru de canto. Efectele baccilului însĕ sunt cu totul altele la ómenii tineri. Aşa un tinĕr de 17 ani turnă într'un coşuleţ de hârtiă sirup în loc de a-l turná într'o buteliă, şi în loc de a şedé pe scaun, se puse pe o coşarcă cu ouĕ. Un tinĕr fotograf însĕ, pe când lucra la o fotografia unei tinere fete, sĕrutà cu căldură chipul şi era pe ací sĕ se învenineze cu materiile chimice, cu care lucra. O doică tinĕră era p'ací se arunce pe băiat din légăn şi se puná în locul lui o mâţă, dar surprinsă fiind de crescĕtóre, o huiduì dela casă.

Autorităţile din Chicago au fost silite sĕ oprésc pe doctorul respectiv dela meseria sa.

Incunoscinţare.

Acte şi documente relative la „Istoria renascerei României"

publicate de

Ghenadie Petrescu, episcop de Argeş, *Dimitrie A. Sturdza*, Membru Academiei române,

şi

Dimitrie C. Sturdza.

(Încheere.)

Şi ce are sĕ dea mai multă lumină, decât constatarea faptelor săvêrşite: ér acestea nu se pot altfeliu stabilí, decât prin documentele timpului, dovedile neperitóre de cele întêmplate, făptuite, cugetate de buni şi rĕi, de amici şi de inimici. Calĕuḑind prin mijlocul lor, vom vedé trecutul ca într'o oglindă, şi la lumina, ce le va face asupra lui vom puté pĕtrunde şi în viitoriu.

Iute trece timpul, iute evenimentele: mai iute însĕ uită ómenii ce au vĕḑut ei inşişi cu ochii lor, şi de abia păstrézá în aducerea lor aminte cea-ce au auḑit dela alţii, făptuitori ai celor întêmplate. Acésta esplică, cum partea cea mai puţin cunoscută a istoriei românesci este cea recentă, cum lucruri importante s'au sters din memoria nóstră, cum le micşorăm însemnătatea. Acésta esplică cum simţemêntul operei măreţe, rădicate astăḑi, nu este respândit peste tot locul şi cum am perdut chiar aminti rea greutăţilor, ce am avut de învins.

Aceste sunt îndemnurile, cari au dat nascere publicaţiunei de faţă. Ea cuprinde documentele acelei epoce mari, în care românii au rostit în faţa areopagului europén voinţa lor asupra organisării statului lor. De aceea şi titlul publicaţiunei este: „Acte şi documente relative la istoria renascerei României" de aceea şi acéstă lucrare va fi dedicată „Naţiunei române învingĕtóre prin voinţă şi credinţă".

Publicaţiunea cuprinde întêmplările, din care s'a născut resboiul Crimeei şi care au avut de resultat tractatul de Paris din 1856, precum şi acele prin-care au trecut românii pentru a-şi puté esprimá în tótă libertatea dorinţele şi voinţele lor şi ale dá un început de esecutare. Acéstă periodă istorică începe în 1850 cu cestiunea locurilor sfinte din Palestina şi sfârşesce în 1859 cu îndoita alegere alui Alecsandru Ioan I. E natural, că pentru a înţelege mai bine situaţiunea principatelor române în momentul, în care se încăerà lupta pe teritoriul lor mai întâiu, nu departe de gurile Dunărei mai târḑiu precum şi schimbările cele mari ce s'a produs în urma acestor lupte; e necesar a pune sub ochii cetitorilor actele principale ale situaţiunei politice înaintea rĕsboiului din Crimea.

Planul deci al publicaţiunei este următoriul:

I. Documente anterióre rĕsboiului din Crimea 1. Tratatele româno-turce. 2. Tratatele româno ruse. 3. Tratatele austro-turce, 4. Tratatele ruso-turce. 5 Acte diplomatice dintre puterile europene privitóre la români. Aceste documente vor fi cuprinse în volumul I.

II. Documente din timpul resboiului din Crimea. 1. Intenţiunile Rusiei asupra Orientului. 2. Acţiunea diplomaţiei dela reclamaţiunea generalului Aupick, ambasadorul Franciei la Costantinopole, în cestinnea locurilor sfinte până la declaraţiunea de resbel dintre Rusia de o parte, Turcia şi puterile apusene de alta. 3. Evenimente din timpul resboiului. 4. Tratativele, cari au isbutit la tratatul de Paris. 5. Tratatul de Paris cu anecsele lui.

Aceste documente, cari încep dela 1844 şi se întind până în Aprile 1856, vor fi cuprinse în volumul II şi privesc atât cestiunea Orientului propriu ḑisă — locurile sfinte şi starea crestinilor din imperiul turcesc — mai ales afacerile principatelor românesci.

III. Documente privitóre la pregătirile necesare pentru consultarea dorinţelor românilor decătră Europa şi anume: 1. dela 28 Februariu 1856, până la mórtea caimacamului Moldovei Teodor Balş, 1 Martie 1857; 2., dela instalarea caimacamului Moldovei Nicolae Vogoride, 2 Martiu, până la 30 Iuniu 1857; 3, dela Iuliu, 1857 până la finea acelui an. Acestea documente vor formá trei volume, al III-lea al IV-lea şi al V-lea.

IV. Desbaterile divanurilor adhoc din Bucuresci şi Iaşi şi protocólele comisiunei internaţionale din Bucuresci vor fi publicate în volumul al VI-lea.

V. Actele privitóre la evenimentele după divanul adhoc, la comisiunile interimare din Bucuresci şi Iaşi şi în fine îndoita alegere a domnitoriului Alesandru Ioan I., anul 1858 şi întâiele luni ale anului 1859, vor formá volumul al VII-lea.

Afară de aceste documente, volumul I-iu va cuprinde o prefaţă, carea va espune starea legală şi politică a principatelor române înainte de tratatul de Paris şi semnificarea acestui pentru dênsele precum şi o enumerare cronologică a tuturor faptelor şi documentelor acestei epoce, pentru a serví la înţelegerea amănuntă a întêmplărilor; ér volumul din urmă afară de o espunere a luptei susţinute de România pentru a ajunge la resultatul îndoitei alegeri va cuprinde şi un registru alfabetic spre orientare.

Documentele, ce se publică sunt fórte numeróse şi de aceea publicaţiunea are proporţiuni însemnate. Aceste şapte volume vor cuprinde peste 2,500 documente, în cea mai mare parte inedite.

S'au luat tóte mĕsurile ca la ḑi întâia a fiecărei luni se apară un volum. Astfel volumul al II-lea apare cu acest anunciu.

Volumul III la 1 Februariu, Volumul IV la 1 Martie, Volumul V la 1 Aprilie, Volumul VI la 1 Octobre, şi Volumul VII la 1 Novembre 1890.

Fie-care volum se va compune de minimum 70 cóle de tipar, după prospectul alăturat, şi va costà 15 lei noi.

Doritorii de a şi-l procurá vor adresá domnului Dimitrie A. Sturdza, Bucuresci, Strada Mercur 11, o carte postală cu indicarea esactă a adresei, a numĕrului de esemplare, şi a sumei corĕspunḑĕtóre trimise prin mandat postal şi vor primí imediat volumul franco la adresa dată.

Puindu-se acest preţ modest pentru o publicaţiune atât de voluminósă, s'a făcut accesibil celor mai mulţi monumentul rădicat faptelor mari ale naţiunei române. Dacă publicul român va ajutá acéstă publicaţiune, se va urmărí şi restul operei începute: publicaţiunea documentelor celor-lalte trei epoce ale renascerei României.

Volumul II cuprinde, pe 1132 pagine, documente dela 1844 până la 31 Martiu 1856 în numĕr de 480, dintre care 19 inedite. Aceste documente se împart:

După ani: 1 din 1844, 1 din 1848, 1 din 1850, 1 din 1851, 1 din 1852, 172 din 1853, 125 din 1854, 100 din 1855, 78 din 1856.

După ţĕri: 80 tratate şi conferinţe, 100 din Anglia, 44 din Austria, 57 din Francia, 1 din Italia 30 din Prusia, 92 din Rusia, 41 din Turcia, 23 din Moldova, 11 din Valahia, 1 din Sêrbia.

Volumul III, care va apăré la 1 Februarie 1890, va cuprinde în 1229 pagini, 378 documente, din care 174 inedite, şi se întinde dela 28 Februariu 1856 până la 4 Martiu 1857.

Documentele ce conţine se împart:

După ani: 3 din 1855, 282 din 1856, 93 din 1857.

După ţĕri: 8 tratate şi conferinţe, 6 din Anglia, 8 din Austria, 197 din Francia, 1 din Italia, 5 din Prusia, 3 din Rusia, 20 din Turcia, 88 din Moldova, 42 din Valachia.

Bucuresci, Decembre, 1889.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Ianuariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.56	5.55
Napoleon	9 32	9.31

Nr. 3676 [259] 3—3

CONCURS.

Devenind în comuna mare **Poiana** postul de notariu vacant, pentru definitiva ocupare prin alegere, se escrie prin acésta concurs cu următórele

Emolumente:

1. Salariu anual de 600 fl.
2. Bani de cuartir 80 fl.
3. Relut de lemne 40 fl. şi
4. Competinţele normate prin statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuali pentru ocuparea acestui post instruate cu documentele necesari despre cualificaţiunea prescrisă în § 74 XXII 1886 şi § 6 I. 1883 au de a se presentá subscrisului protopretor până *în 15 Ianuariu 1890 la 6 óre după amĕḑi.*

Mercurea, în 22 Decembre, 1889.

Protopretorele cercual:

M. Branisce.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivíduilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strëinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sërbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amënunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scóla, *sau învețături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povețuirile lui valoróse, are së ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povețuiri primite dela învățătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, națiunalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita së nu lipsëscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue së se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătënului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovau. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsëud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurëșului etc. etc. Ediținea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducëtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învățători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sërbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât së fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învățat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sërbătóre, — care arëta timpul introducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sërbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însë mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bëtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézâ o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcëtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amësurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strëine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are së o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are së fie un îndreptariu în mâna catecheților, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religióșă-morală, ce au së o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avênd mai multe poesii în tecst, — esem-1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 27—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU